14
15 F
4 17

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

14-15-F 4

¶ Petri Bleſenſis diuinarū ac humanarū litterarꝫ viri admodū copioſiſſimi inſignia opera in vnū volumē collecta ⁊ emendata authoꝛe .J. M. doctoꝛe theologo ſubſequēti oꝛdine habentur

Epiſtole.
Sermones.
Tractatus in librum Job.
Contra perfidiam iudeoꝛum.
De confeſſione.
De amicitia chꝛiſtiana.

¶ Venundantur ab Johanne paruo ſub lilio aureo in via Jacobea.

Cum pꝛiuilegio.

Pariſiis 1515.

Le Roy noſtre ſire a donne
priuilege trois ans a Jehan Petit Libraire iure
de luniuerſite de Paris: pour ce preſent liure in-
titule opera Petri Bleſenſis. de imprimer ce dit
liure. Et deffend a tous aultres imprimeurs et li
braires de ce royaulme de non imprimer ne faire
imprimer/vẽdre/ne diſtribuer aultres que ceulx
que ledit libraire faict imprimer: de ce iourdhuy
xv. iour Doctobre Mil cinq cens et dixneuf.
Juſques a trois ans finiz et acompliz: ſur peine
de confiſcation deſditz liures et damende arbi-
traire. Dõne a Lion. le. xxiiii. iour de Juillet. M.
ccccc. et. xv. Par le Roy ainſi ſigne.

J. Bartelemy.

Reuerendo in chriſto patri atq́ dño Michaeli Lingonēſis eccleſie optimo/ p̄ſtantiſſimoq́ p̄ſuli/ inter francoꝝ pares meritiſſimo/ Jacobus merlinus Victurniēſis inter theologie pꝛofeſſores minimus cum humilitate. S.

Si theoſophi veteres illos homines q̄ multa de paucis, aut pauca ex multis ſe legere nouerant felices, beatoſq́ autumabāt: quid preſulum digniſſime dicturi forent ſi hominē gallico exornatū coturno nunc innumera ex pene innumeris differentē audirēt: qui preclaros ſapientie radios vſquaq́ diſſeminat: et inſtar fontis copioſiſſimi vniuerſos chriſticolarū agros immortali doctrine vnda letificat, fecūdat: maxime vbi nunc breues dies hominis ſunt: exile ingeniū: fluxa ac lubrica memoria: ad perferēdos labores humeri tenues: ſtudioſorum perinde nouerca, et litterarū venenū, humana ſollicitudo, que per vniuerſas ſtudioſorum mentes ſcorpionico pene ſerpit ſtudio: que item maxima hominū ingenia ab arce ſapiētie reuocat, et litterarū monumenta, atq́ virtutū promptuaria fecundiſſima exhaurit, deturbat, alienat: vt magis, ſupra q̄ magis ad cōgerendas opes, cumulandoſq́ honores homines a natura pꝛogenitos, q̄ ad venandā (inſtar priſcorum gentilium) verā morum integritatē, et ingenij ſplendorem videantur. Cunq́ eoꝝ miſeriā, atq́ infelicitatem, cum priori illa patrum aurea, feliciq́ conditione confero, diro, et admodum acerbo dolore confodior. quādoquidē naturā iam noſtram in malum degeneraſſe, et hominū preclara ingenia (orbe vniuerſo iā ſeneſcente) paulatim bruteſcere: vitam, mores, ſtudia, et cetera id genus animi ornamēta deficere experiar. qua occaſione (mea ſententia) pleriq́ homines permoti diuinā, eternamq́ prouidentiā mortales aſpernari: et velut degeneres a priore ſua felicitate in miſeriarum ſentinā depellere facile autumarent, niſi preclaras ſapientie opes: theſauros item ſupra omnē eſtimationē ampliſſimos, quaſi prodiga manu deus optimus maximus conceſſiſſet. Hi proculdubio. R. P. theſauri inſignes, quos nec tinea, nec erugo demoliūtur: he opes quas diutinus vſus non cōſumit: hec rerum copia que mirum immodū exterius interiuſq́ decorat, et amiſſam animi nobilitatem inſtaurat, priſcorum patrum ſunt horrea ampliſſima: celle vinarie abūdātiſſime: vbi q̄ ſedule pene vniuerſa que ad animi vitā conducunt, maxima arte, induſtria, ſtudio congeſſerūt: quondam filius apud egyptios hebrei induſtriam imitati/ qui ſterilitatis incōmoda ſingulari prouidentia releuauit. Inter quos adeſt ex mille vnus, multiſcius omniū doctiſſimoꝝ facile princeps, diu queſitus Bleſeñ. noſter, patria, ſapientia, nomineq́ digniſſimus: qui et ſi bleſenſe ſolum tecū cōmune habeat: non tamē bleſo, et humili: ſed ornato, facundo, terſoq́ ſermone oleum fundit petrus de petra, et mel ex ſaxo duriſſimo. cuius venerandam caniciem (vt verū dolens fatear) cum ſolum a limine nuper conſpicatū ſalutaſſem, tuā importunitatē demirari non ſufficiebā, neſcio qua deluſus cōmuni hominū ſentētia: qui nichil niſi carū: niſi rarum: aut remotū inſigne augurari ſolent. q̄d (tacitus inquiebā) pater exigis: q̄d glorioſum, p̄clarū, inauditūve ex petro expectas: non pꝛtranſiit barbaros: non penetrauit egyptū: nō luſtrauit greciā: et caldeos minime explorauit. O me infelicē qui incognitū ſenē ſic dānare p̄ſumpſi. o me miſerū q̄ rei publice tā inſigne munus (nullis optimi de me ſemper bene meriti patris votis fractus) reddere protelaui. Pulſis igit̄ tandē a me acriori ſtudio illis ignorātie tenebris, plenitudine (vtinā non ſera) ductus, nō a limine, ſed abītegro lumīe bleſenſis nō mutili, nō māci, ſed integri experimentū ſumēs, Maximoꝝ viroꝝ p̄claroꝛūq́ corone, de re publica optime meritoꝝ eū aſcribendū non īmerito dignū duxi: quippe q̄ et ſermonis venuſtate ceteris p̄ſtet: et fructuoſe ſapiētie ſuaui, et admodū docta amplitudie nullos ſequat̄. Nā et regū, ceteroꝛūq́ pꝛīcipū ſtolidos īpetus: pontificū, antiſtitūve deliramēta, exceſſuſq́: petulātiū eccliaſticoꝝ mores: ſupba populariū colla: hereticoꝝ (iudeoꝝ maxime) pꝛtinaciā maxima ſedulitate moderari cōtendit: inflāmare ſatagit: cōponere, dirigere, peſſundare, et elidere, ſuis aut ſucculētiſſimis epl̄is, a viuo ſcripturaꝝ fonte affatim ſcaturiētibꝰ: aut ſuauiſſimis ſermonibus ambroſiā, nardūq́ bonā, imo optimā plurimū redolētibꝰ. Ceteris deniq́ p̄claris tractatibus ad penitentiā, patientiā, amiciciā, rectāq́ moꝝ iſtitutionē, fidei q̄q́ catholice pietatē quoſq́ hortat̄, et mortales ſollicitat. velut oibus et apud oēs oia factꝰ ſit. Inter eloquētiſſimos terſo, ſplēdidoq́ ſermone exuberat: inter medicos pꝛhie apices rimat̄, pueſtigat: Iuris lit̄e enigmatū explorator eſt diſertiſſimꝰ: ampliſſimā tādē ſacrā lraꝝ ſupellectilē ad cōponēdos hoim mores accomodatiſſimā, inter pꝛimipilos ſibi adeo vſq́ pꝛcliat, vt ſcripturas affatim ſcitiſſimas ſcaturire ſingula ſua opa pre ceteris dignoſcātur: vt iam non imerito bleſenſem ex pene innumeris rebꝰ inumera ſcientē dixerim. Cuius q̄dē odorē p̄ſulum digniſſime cū lampadē olfaceres, vt nois, atq́ glorie petri palmā, partē ſibi vendicaret bleſenſis patria, partē amici, e tenebris in q̄bꝰ hactenus delituerat in lucē pꝛferre propēſius efflagitare nō deſtitiſti. Accipe igit̄ preſulū meritiſſime: accipe iam optatū hominē omniū hoim generi (tum maxime pōtificali dignitate inſignitis) gratiſſimū: Accipe (inq̄) bleſenſem tuo nomini dicatū: vt q̄ tecū idē natale ſolū, eandēq́ aſſecutꝰ eſt patriā, cōem doctrine, atq́ glorie palmā aſſequat̄. Dignū reuera eſt vt te rerū honeſtarū, pꝛinde ac vtiliū cupidiſſimo authore, bleſenſis, nois habeat imortalitatē, qui tibi, ceteriſq́ bleſeñ. maximū, optimūq́ fame odorē, virtutū omniū ſeminariū cōceſſit. Vale ex via noſtre laborioſe peregrinationis. xvj. kalēdas Nouēbris.

Tabula

Diſtictio gñalis opis. P. Bleſeñ.
Liber primus epiſtolaris.

Epiſtola nūcupatoria ad regē anglie. folio .i.
Epiſtola ad Henricū regem anglie de conſolatione ſuper morte filij ſui. fo. pmo.
Epiſtola increpatoria cuidā viro nobili. fo. i.
Ep'la reſpōſiua cuiuſdā dubitatiōis amici ſui. fo. ij.
Epiſtola contra prelatos deſides. fo. ij.
Epiſtola reſpōſiua obiectionibus illius qui vitam curialium damnabat. fo. iij.
Epiſtola increpatoria contra ebrioſos. fo. iij.
Epiſtola contra adherētes ſoli littere ꝙ non admittunt verba aliene facultatis in ſacro eloquio. fo. iij.
Epiſtola increpatoria illius qui nimis cito ſcholas deſeruit. fol. iiij.
Epiſtola increpatoria principis qui intrudit epiſcopum fatuum. fo. iiij.
Epiſtola increpatoria reſilientis a propoſito intrādi religionem. fo. v.
Epiſtola ꝯſolatoria nepotis ſup morte auūculi. fo. vj
Ep'la ꝙ increpa clauſtralis appetēs priorarū. fo. vj.
Epiſtola de miſeria curialium. fo. vij.
Epiſtola monitoria electi ad ꝓpoſitū ſcitatꝫ. fo. ix.
Epiſtola exhortatoria prelatorum. fo. x.
Epiſtola increpatoria negociatiōis in clericis. fo. x.
Ep'la icrepatorie cuiuſdā ꝓlati male viuētis. fo. xj.
Ep'la reſolutionis cuiuſdā qōnis decretalis. fo. xj.
Epiſtola cōmendans liberalitatē et deteſtans prodigalitatem. fo. xij.
Epiſtola increpatoria ſuperbi fatui deſpicientis increpationes. fo. xij.
Ep'a cōſolatoria thome cātuarieñ. in exilio. fo. xiij.
Epiſtola contra ſimoniacos ambitioſos. fo. xiij.
Epiſtola excuſatoria. fo. xiiij.
Epiſtola contra exactionem officialium. fo. xiiij.
Epiſtola affectionis. fo. xv.
Ep'la ꝯſolatoria ſup morte thome cātuarieñ. fo. xv.
Epiſtola per quā imploratur auxilium archiepiſcopi Senoneñ. a rothomageñ. fo. xvj.
Epiſtola cōmendatoria hoſpitalitatis. fo. xvj.
Epiſtola viſionis in ſomnijs de promotione amici in epiſcopum. fo. xvj.
Epiſtola de dulcedine flagellorum dei. fo. xvij.
Epiſtola amicabilis. fo. xvij.
Epiſtola increpatoria iunioris regis anglie ꝙ patrē expugnat. fo. xvij.
Epiſtola agens gratias epiſcopo qui Bleſeñ. vocauerat in familiaritatē. fo. xviij.
Epiſtola cōmendās ſanctitatē monachalē. fo. xviij.
Epiſtola ad ſanctimonialem exhortatoria ſanctitatis. fo. xviij.
Epiſtola excuſatoria mendacij. fo. xviij.
Epiſtola excuſatoria archiepi cantuarieñ. fo. xviij.
Epiſtola affectionis. fo. xix.
Epiſtola arguens epiſcopum detractorē. fo. xix.
Ep'la querimonie incertitudinis viarū regis. fo. xix.
Epiſtola increpationis electi qui ſpreta cōſecratiōe intendebat negocijs ſecularibus. fo. xix.
Epiſtola declarans ꝙtum valeat identitas medicorum infirmo. fo. xx.
Epiſtola cōſulens epō ne ſuū epatū dimittat. fo. xx.
Epiſtola excuſatiōis epiſcopi qui peccauerat ignoranter. fo. xxi.
Epiſtola deſcribens ſiciliam: ꝛ quare Petrus in ſiciliam non reuertitur. fo. xxi.
Epiſtola increpatoria regis iunioris: quia patrē impugnat. fo. xxij.
Ep'la cōgratulatoria ſup pace ſciſmaticoꝝ. fo. xxij.
Epiſtola increpatoria eorum qui detrahunt patri ſuo mortuo. fo. xxiij.
Epiſtola arguēs epm ꝙ penitēti nō miſerer. fo. xxiij.
Epiſtola ꝙ non eſt cōſentiendū voluptatibus puerorum. fo. xxiiij.
Epiſtola deſcribens tempeſtatē, increpans eos qui male tractāt ſeruitores. fo. xxiiij.
Ep'a cōtra ordinationes epoꝝ incognitoꝝ. fo. xxiiij.
Epiſtola de nō monachāda muliere inuita. fo. xxv.
Epiſtola exhortans monialem ad religionē. fo. xxv.
Epiſtola deteſtās venationē in clericis: ꝛ cōmendās venationem ſpiritualem. fo. xxv.
Ep'la arguēs ꝯſolationē ſecularē in monacho. xxvj.
Epiſtola de lucta carnis et ſpiritus. fo. xxvj.
Epiſtola monens epm ad māſuetudinē. fo. xxvij.
Epiſtola monens epiſcopum remittere indignationem ſeruo ſuo. fo. xxvij.
Epiſtola arguens illum qui epiſcopum et eorū nepotes arguit. fo. xxviij.
Epiſtola arguens clericos amātes accipitres ꝛ falcones. fo. xxviij.
Epiſtola arguens clericum de inobedientia ad prelatum. fo. xxviij.
Epiſtola de exhibitiōe gratiaꝝ ſup munere. fo. xxix.
Ep'a vt liberetur a carcere rex angloꝝ. fo. xxix.
Ep'a reprobās auguria ꝛ illos ꝙ ea obſuāt. fo. xxix.
Epiſtola actionis gratiarum ꝛ deſcriptio regis anglie. fo. xxx.
Ep'a ꝙ filij principū ſunt litteris imbuēdi. fo. xxx.
Epiſtola querimonie de emancipatione monaſteriorum. fo. xxxi.
Epiſtola monēs excōmunicari illos qui regē ſuum in acie reliquerunt. fo. xxxij.
Epiſtola ꝙ teneamur diligere conſanguineos honeſtos et promouere. fo. xxxij.
Epiſtola inſtruens aduocatum in cauſa. fo. xxxiij.
Epiſtola contra inuidum. fo. xxxiij.
Epiſtola querimonie contra illos qui clericos impune occidunt. fo. xxxiij.
Epiſtola ꝙ vnus per aliū ſit corrigēdus. fo. xxxiiij.
Epiſtola de modo alloquēdi dnm regē. fo. xxxiiij.
Ep'a ꝙ ſciētia dei ꝓiudicat ſapie huius ſcli. xxxiiij.
Epiſtola deteſtans adulatores qui ſcripta magnatū perpetuant. fo. xxxv.
Ep'a cōgratulatoria noue eccleſie bleſeñ. fo. xxxvj.

Tabula

¶ Epiſtola arguens dyaconū qui aliquando feminas abhorrebat. fo.xxxvj.
¶ Ep̄la exhortās ad pſeuerātiam religiōis. fo.xxxvij.
¶ Epiſtola exhortans ad amorē ſtudiorū. fo.xxxvij.
¶ Ep̄la arguēs ciſtercieñ. q̄ decimas auferāt. xxxviij.
¶ Epiſtola exhortās ad faciendū diuortium inter conſanguineos. fo.xxxviij.
¶ Ep̄la excuſans ep̄os q̄ curiā regis frequētāt. xxxix.
¶ Epiſtola increpans guloſum. fo.xxxix.
¶ Epiſtola arguēs illum qui a carthuſieñ. ordine recedebat. fo.xl.
¶ Epiſtola cōtra conſiliarios ꝓditores. fo.xlj.
¶ Ep̄la exhortās vt recipiat monach⁹ fugitiu⁹. f.xlij.
¶ Ep̄la arguens ep̄m de malicia ꝛ ꝓditione. fo.xlij.
¶ Epiſtola monēs abbatē relinquere abbatiā potius q̄ habere exemptionem. fo.xlij.
¶ Epiſtola increpās ep̄m auarū ꝛ feneratorē. fo.xliij.
¶ Epiſtola inuehens contra inuidum. fo.xliij.
¶ Epiſtola cōmendans monachum qui clauſtrū prepoſuit abbatie. fo.xliiij.
¶ Epiſtola contra milites qui opera clericorū deprauant. fo.xliiij.
¶ Ep̄la ꝯtra exactiōes vicecomitū ꝛ foreſtarioꝝ. f.xlv.
¶ Epiſtola per quā archiepiſcopus cantuarieñ. implorat a ciſtercieñ. orationū ſuffragia. fo.xlvj.
¶ Epiſtola cōmendans religionem. fo.xlvj.
¶ Epiſtola exhortans vt ſuccurratur terre hieroſolimitane. fo.xlvij.
¶ Epiſtola inſtruens ſuper credēdis et his que ſunt de fide. fo.xlvij.
¶ Ep̄la gratiarū actiōis ſup receptiōe pallij. fo.xlviij.
¶ Epiſtola excuſatiōis archiep̄i de nimia remiſſione: et reprehenditur ille qui archiep̄m reprehendebat de fauore preſtito regi. fo.xlviij.
¶ Epiſtola qualiter pueri ſunt erudiendi. fo.xlix.
¶ Epiſtola narrās q̄ta ſint pericula p̄lature. fo.xlix.
¶ Epiſtola reſponſiua ad ſupradictam. fo.lj.
¶ Epiſtola excuſans ꝓlixitatem litterarum. fo.lij.
¶ Epiſtola cōgratulatoria tranſlatiōis ſareſb. de mōte in planum. fo.lij.
¶ Epiſtola conſolatoria monachorū qui erant deſolati ꝓ defectu meſſium. fo.lij.
¶ Epiſtola q̄ dn̄s iraſcitur quādoq̄ ꝓ peccato populi ꝛ aliquando ꝓ peccato principis. fo.lij.
¶ Ep̄la arguēs monachū adulatorē ꝛ detractorē. f.lij.
¶ Epiſtola ſuper imploratione auxilij. fo.liij.
¶ Ep̄la excuſans petrū ne cogat redire ad curiā. f.liij.
¶ Epiſtola imploratiōis precū vt Petrus ab egritudine liberetur. fo.liij.
¶ Epiſtola de magnitudine cōſolationis ex ſacra lectione clauſtralibus. fo.liiij.
¶ Epiſtola exhortans ne pegrinatio cōtra ſarracenos fiat de ſpolijs eccleſie. fo.liiij.
¶ Ep̄la exhortatoria cōtra maliciā hereticoꝝ. fo.liiij.
¶ Ep̄la cōgratulatoria ſup conſolatiōe cleri Bleſeñ. ꝛ ſup illo qui poſt exiliū ꝓmotus eſt in ep̄m. fo.liiij.
¶ Ep̄la ſolutiua de quorūdā m̄rimonij affinitate. f.lv.
¶ Epiſtola cōſolatoria in anguſtijs ad amicū. fo.lv.
¶ Epiſtola arguēs religioſum irreligioſe viuentem et litigantem ꝓ poſſeſſionibus. fo.lv.
¶ Epiſtola arguens archidyaconū qui ſuam innocentiam iactitabat. fo.lvj.
¶ Epiſtola reprehendēs nunciū qui cauſam ſibi commiſſam temere perdidit. fo.lvj.
¶ Ep̄la cōtra filiū q̄ diuerſos emebat honores. fo.lvj.
¶ Epiſtola exhortans vt via hieroſolimitana fiat honeſte. fo.lvij.
¶ Epiſtola cōſolatoria amoris inter cantuarieñ. et remeñ. archiepiſcopos. fo.lvij.
¶ Epiſtola excuſans ab ordine ſacerdotali. fo.lvij.
¶ Epiſtola cōſolatoria archiepiſcopi exulātis. fo.lix.
¶ Epiſtola conſolatoria eiuſdem. fo.lx.
¶ Epiſtola commēdans Odonem pariſieñ. epiſcopū: ꝛ de moribus eius. fo.lx.
¶ Epiſtola monens epiſcopum vt ſit ſollicitus in ſuo miniſterio. fo.lxj.
¶ Ep̄la de inſtructione epiſcopalis officij. fo.lxj.
¶ Epiſtola querimonie ſuper captione regis Anglie: ꝛ ſollicitat ad illius liberationem. fo.lxiiij.
¶ Epiſtola inſtruens monachū vt perſeueret in obſeruantia ſue ꝓfeſſionis. fo.lxiiij.
¶ Epiſtola inſtructiōis fructuoſe noui abbatis. f.lxv.
¶ Ep̄la excuſatoria a reſidēte ſareſberieñ. eccl̄ie. f.lxvj
¶ Ep̄la exhortās oprie abbatē ꝛ cōuētū bleſeñ. f.lxvj.
¶ Epiſtola eximens quoſdam a lege reſidendi per archiepiſcopum cantuarieñ. fo.lxvij.
¶ Ep̄la iuehēs i quēdā q̄ ſua opa deprauabat. f.lxviij.
¶ Ep̄la inuitans nouiciū ad feruorē religiōis. fo.lxx.
¶ Epiſtola cōgratulatoria pacis reddite archiepiſcopo rothomageñ. fo.lxxj.
¶ Epiſtola implorans preces vt Petrus digne ad ſacerdotium ꝓmoueatur. fo.lxxij.
¶ Epiſtola dehortans a ſtudio ſcientie ſecularis: ꝛ exhortatio ad theologiam. fo.lxxij.
¶ Epiſtola querimonie Petri de firmario ſuo rothomageñ. fo.lxxiij.
¶ Ep̄la ꝯſolatoria monachoꝝ i eoꝝ afflictiōe. f.lxxiiij.
¶ Epiſtola ſupplicās vt pōtifex cōuertat eccleſiam ſecularium in regularem. fo.lxxv.
¶ Epiſtola querimonie regine Anglie ſuper captione filij ſui regis per Fredericum. fo.lxxv.
¶ Epiſtola querimonie eiuſdem ſuper eodem p̄ Fredericum imperatorem. fo.lxxvj.
¶ Epiſtola querimonie eiuſdem ſuper eodē. fo.lxxvij.
¶ Epiſtola arguens electum qui redditus ꝓhibitos ꝛ alijs collatos vult retinere. fo.lxxviij.
¶ Epiſtola exhortans epiſcopū vt ad ſuam dyoceſim reuertatur. fo.lxxviij.
¶ Ep̄la q̄rimonie cuiuſdā in afflictiōe poſiti. f.lxxviij.
¶ Epiſtola dehortans a vita curiali. fo.lxxviij.
¶ Ep̄la q̄rimonie ſenis i paupe p̄latura ꝯſtituti. f.lxxix
¶ Epiſtola anxietatis. fo.lxxix.

Tabula

Epiſtola rothomageñ. archiepiſcopi / z lexouieñ. epiſcopi ad regẽ Anglie ſuper negocio facto apud regem Francie. fo.lxxix.
Ep'la monẽs reginã ãglie vt recõciliet viro ſuo. lxxix
Epiſtola affectionis z amicitie. fo.lxxx.
Ep'la querimonie Petri ſup dilatiõe pmiſſi. f.lxxx.
Epiſtola qua Petrus monet vicarium vt diligenter ſuppleat vices ſuas. fo.lxxx.
Ep'la cõmẽdans dño pape quẽdã abbatẽ. fo.lxxx.
Ep'la reprehendẽs amicitiã ſimulatam. fo.lxxx.
Epiſtola gratiarũ actionis amico ſuo. fo.lxxxi.
Epiſtola cõgratulatoria pmotiõis amici. fo.lxxxi.
Epiſtola implorans auxiliũ dñi pape. fo.lxxxi.
Epiſtola p fauore habendo. fo.lxxxi.
Epiſtola quedam executoria. fo.lxxxi.
Epiſtola cõmendans tutelam. fo.lxxxi.
Epiſtola reſponſionis eiuſdem. fo.lxxxi.
Epiſtola increpatoria offenſorum. fo.lxxxi.
Epiſtola corripiens excedentem. fo.lxxxi.
Epiſtola reſponſiua ad predictam. fo.lxxxi.
Epiſtola repellẽs ſupplicationem mediatoris: qr nichil dedit. fo.lxxxi.
Ep'la inuocãs auxiliũ ſubditorũ 9 aduerſarios. f.lxxxi
Epiſtola reſponſionis auxiliatoris. fo.lxxxi.
Epiſtola de amore amiſſo leuiter. fo.lxxxii.
Epiſtola de captione damiate. fo.lxxxii.
Epiſtola congratulationis dñi pape ſuper captione damiate. fo.lxxxii.
Epiſtola affectionis: fo.lxxxii.
Epiſtola contra peſtem ſymonie. fo.lxxxii.
Epiſtola cõſolatoria ſuper morte amici. fo.lxxxiii.
Epiſtola inductiua. fo.lxxxiii.
Epiſtola amicabilis. fo.lxxxiii.
Epiſtola cõſolatoria ſup morte viri z filij. fo.lxxxiii.
Epiſtola amicabilis z cõſolatoria. fo.lxxxiii.
Ep'la arguẽs epm eo q pſumptuoſe egit. fo.lxxxiii.
Epiſtola de creatione ſummi pontificis. fo.lxxxiii.
Epiſtola lamentationis de morte. fo.lxxxiiii.
Epiſtola conſolatoria ſuper eadem. fo.lxxxv.
Epiſtola inuectiua pape regi. fo.lxxxv.
Epiſtola cõſolatoria cuidam regine ſuper morte fratris. fo.lxxxv.
Epiſtola conſolatoria contra caſus mũdi. fo.lxxxv.
Epiſtola reſponſiua ad premiſſam. fo.lxxxv.
Epiſtola inductiua. fo.lxxxv.
Epiſtola cõſolatoria ſup morte cuiuſdã. fo.lxxxvi.
Ep'la plãgẽs mortẽ Frederici imperatoris. fo.lxxxvi.
Epiſtola reſpõſiua ad predictam. fo.lxxxvi.
Epiſtola querimonie de morte cuiuſdã magiſtri in grammatica. fo.lxxxvi.
Epiſtola plangens quendã grammaticũ. fo.lxxxvi.
Epiſtola plangens pfeſſorem iuris. fo.lxxxvii.
Epiſtola de eo qui creditur mortuus. fo.lxxxvii.
Epiſtola reſponſiua conſolatorie. fo.lxxxvii.
Epiſtola conſolatoria ſuper morte. fo.lxxxvii.
Epiſtola conſolatoris de morte amici. fo.lxxxvii.
Epiſtola cõſolatoria de morte. fo.lxxxvii.
Epiſtola conſolatoria. fo.lxxxviii.
Epiſtola ad rothomageñ. ſuffraganeũ et abbatem. folio lxxxviii.
Epiſtola quõ munera puertũt oia rome. fo.lxxxviii.
Epiſtola excuſationis. fo.lxxxviii.
Epiſtola de beneficio ſcripture ad preteritorũ memoriam cõſeruandam. fo.lxxxviii.
Epiſtola de confeſſione facienda. fo.lxxxix.
Ep'la de penitẽtia iniũgenda: et redarguit quẽdã de auſteritate nimia erga penitentem. fo.xci.
Epiſtola per quã rogat Petrus vt ad ſuam patriã reuocetur. fo.xcii.
Epiſtola querimonie ſuper dilatione itineris hieroſolimitani. fo.xciii.
Epiſtola de nouo z veteri teſtamento. fo.xcv.
Ep'la de ſcriptoribꝰ z vocabulis ſctõꝝ libroꝝ. f.xcvi.

Index libri ſecũdi ſermonũ. P. Bleſeñ.

Sermo de aduẽtu dñi: Dum mediũ ſilentium tenerent omnia. ii.parte.fo.i.
Ser. ſcõs de aduẽtu: Aſpiciebã i viſu noctis. ii.p.f.i.
Ser. tertiꝰ de aduẽtu. Saluatorẽ expectamꝰ. ii.p.f.ii.
Ser. in feſto beati Andree: Salue crux. ii.p.fo.iii.
Ser. in natiuitate dñi: Puer natꝰ eſt nobis. ii.p.f.iii.
Sermo ſecundus in die natiuitatis dñi: In ſole poſuit. ii.parte.fo.iiii.
Sermo in die circũciſionis: Maſculus cuius preputij caro. ii.parte.fo.v.
Sermo ſecundus de circuncíſione dñi: Et vocatũ eſt nomen eius. ii.parte.fo.vi.
Sermo in die epiphanie dñi: Apertis theſauris ſuis. ii.parte. fo.vi.
Sermo dñica poſt epiphaniam: Venit Jeſus a galilea. ii.parte.fo.vii.
Ser. in die purificatiõis: Hodie tẽpli dñs. ii.p.f.vii.
Ser. ſecũdus de eadẽ: Suſcepimus deus. ii.p.f.viii.
Ser. i ſeptuageſima: Simile eſt regnũ celorũ. ii.p.f.viii.
Sermo i capite quadrageſime: Cõuertimini ad me. ii.parte. fo.ix.
Sermo de facienda pnia: Chriſtus hodie. ii.p.fo.ix.
Sermo de luctu: Meror viri humiliabit eũ. ii.p.f.x.
Sermo de obedientia / cruce / z paſſione chriſti: Chriſtus factus eſt p nobis obediens. ii.p.fo.x.
Sermo in cena dñi: Cũ ſurrexiſſet Jeſus. ii.p.fo.xi.
Sermo de eadẽ: Spũs oris noſtri chriſtus. ii.p.f.xii.
Ser. in die reſurrectiõis: Nunciauerũt filij. ii.p.f.xii.
Sermo de eadem reſurrectione: Dignus eſt agnus. ii.parte. fo.xii.
Sermo de tribus teſtimonijs dñica: Omne qđ natum eſt. ii.parte.fo.xiii.
Sermo in aſcẽſione dñi: Videntibus illis. ii.p.f.xiiii.
Ser. i die pẽthecoſtes: Charitas dei diffuſa. p.ii.f.xv
Ser. de eodẽ feſto: Nũqd poteris pſtigere. p.ii.fo.xvi.
Ser. de trinitate: Qui eſt miſit me ad vos. p.ii.f.xvi.
Sermo in die Johannis baptiſte: Inter natos mulierum. parte.ii.fo.xvii.

Tabula

Sermo ad ſacerdotes: qui ex deo eſt verba dei audit. parte.ij.fo.xvij.
Sermo de vno cõfeſſore: Dilect⁹ deo. p.ij.fo.xviij.
Sermo de ſapientia multiplici: Beatus vir qui in ſapientia ſua morabitur. par.ij.fo.xviij.
Sermo in dedicatione eccleſie: Hieruſalem que edificatur. par.ij.fo.xix.
Sermo ad clauſtrales Maledictus q̄ reedificat hierico. par.ij.fo.xx.
Sermo de ſacrificio altaris: teſte apl̄o. p.ij.fo.xxi.
Sermo de ſanctis Petro ꝛ Paulo: Vidi cõiunctos viros. parte.ij.fo.xxi.
Sermo de eiſdem: Duo vbera tua. par.ij.fo.xxij.
Sermo de ſancta Magdalena: Gaudium eſt angelis. p.ij.fo.xxiij.
Sermo ad vicula petri: Refert̄ hiſtorie.p.ij.fo.xxiij
Sermo de ſctō laurẽtio: Spauit moyſes. p.ij.f.xxiiij
Sermo in aſſumptione Marie: Gaudeamus omnes. p.ij.fo.xxv.
Sermo de beato Bartholomeo: Eſtote prudentes. parte.ij. fo.xxv.
Sermo de aſſumptione marie: Hodie in curia celeſti. par.ij.fo.xxvj.
Sermo de eadem: Intrauit Jeſus. par.ij.fo.xxvij.
Sermo de natiuitate marie: Sapiẽtia edificauit ſibi domum. par.ij.fo.xxvij.
Sermo de vno cõfeſſore: Anima mea cõturbata eſt. parte.ij. folio.xxviij.
Sermo de ſancto michaele: Benigne fac domine. parte.ij. fo.xxix.
Sermo de eodem: Data ſunt ei. par.ij.fo.xxx.
Sermo in die omniū ſanctorum: Anima noſtra ſicut paſſer. p.ij.fo.xxxi.
Sermo de eiſdē: Videns turbas ieſus. p.ij.fo.xxxi.
Sermo de eiſdē: Beati pauꝑes ſpiritu. p.ij.fo.xxxij.
Sermo de eiſdem: Beati qui lugent. par.ij.fo.xxxiij.
Sermo de eiſdē: Beati qui eſuriunt. par.ij.fo.xxxiij.
Sermo de eiſdē: Beati miſericordes. p.ij.f.xxxiiij.
Sermo de eiſdem: Beati pacifici. par.ij.fo.xxxiiij.
Sermo de eiſdem: Beati qui perſecutionem patiuntur. p.ij.fo.xxxiiij.
Ser. ad monіales: Moyſes legit̄ feciſſe. p.ij.f.xxxv.
Sermo ad eaſdem: Audi filia. p.ij.fo.xxxvj.
Ser. ad ſacerdotes: Ignis ſꝑ ardebit. p.ij.fo.xxxvj.
Sermo ad eoſdē in ſinodo: In leuitico. p.ij.f.xxxvij.
Ser. ad eoſdē in ſinodo: Dilectus deo. p.ij.f.xxxviij.
Sermo ad eoſdem in ſinodo: Audite hec ſacerdotes. parrte.ij.fo.xxxix.
Sermo ad eoſdem in ſinodo: Audite hec ſacerdotes. parte.ij.fo.xxxix.
Sermo de conuerſione ſancti Pauli: Recolenda eſt. parte.ij.fo.xl.
Sermo de trāſfiguratione dn̄i: Doctor ille. p.ij.f.xlj.
Ser. de trāſfiguratiōe dn̄i: Leuātes oc̄los. p.ij.f.xliij

¶ Liber tertius expoſitionis Job.

Explanatio libri Job continens capitula.xxiiij.

¶ Libri quarti capita contra ꝑfidiam iudeorū.

Epiſtola cõtinens cauſam ſuſcepti operis. fo.l.
Teſtimonia legis ꝛ ꝓphetarum de trinitate ꝛ vnitate in deo. fo.l.
Teſtimonia legis ꝛ ꝓphetarum de eterna filij generatione. fo.l.
Teſtimonia legis ꝛ ꝓphetarū de ſpū ſancto. fo.l.
Teſtimonia legis ꝛ ꝓphetarū de trinitate. fo.lj.
Rationes ꝛ auctoritates de fide. fo.lj.
Teſtimonia ꝓphete ꝙ filius a patre miſſus eſt. fo.lj.
Teſtimonia ꝙ chriſtus veniet in carne. fo.lj.
Teſtimonia ꝙ chriſtus de Dauid naſceretur. fo.lij.
Teſtimonia ꝙ chriſtus de gentibus naſceret̄. fo.lij.
Teſtimonia ꝙ chriſtus in ꝓpria ꝑſona venit. fo.lij.
Teſtimonia ꝙ chriſtus eſſet deus/et homo de ſemine abrahe. fo.lij.
Teſtimonia ꝙ chriſtus de Dauid in bethleem naſceretur. fo.liij.
Teſtimonia de loco ꝛ tempore natiuitatis chriſti. folio liij.
Teſtimonia legis ꝛ ꝓphetarum ꝙ chriſtus in humilitate venturus ſit. fo.liiij.
Teſtimonia ꝙ chriſtus demonia expelleret/ et faceret miracula. fo.liiij.
Teſtimonia ꝓphete de reprobatione ſacrificiorum legalium. fo.liiij.
Teſtimonia legis ꝛ ꝓphetarum de paſſione chriſti. folio liiij.
Teſtimonia ꝓphete de ſepulchro dn̄i. fo.lv.
Teſtimonia de reſurrectione chriſti. fo.lv.
Teſtimonia ꝓphetarum de aſcenſione dn̄i. fo.lv.
Teſtimonia ꝓphetarū de miſſiōe ſpūs ſancti. fo.lv.
Teſtimonia hyſtoriarū iudaicarum ꝛ gentilium de reſurrectione. fo.lvj.
Teſtimonia Joſephi iudei de chriſto. fo.lvj.
Teſtimonia ꝙ noua lex erat veteri ꝑferenda. fo.lvj.
Teſtimonia ꝓphetarum de baptiſmo. fo.lvij.
Teſtimonia de ſacramento altaris. fo.lviij.
De tranſlatione legis ad gentes/et reprobatione iudeorum. fo.lviij.
De vocatione gentium ad fidem. fo.lviij.
Teſtimonia ꝓphetarum ꝙ reliquie iſrael cõuertentur ꝛ ſaluabuntur. fo.lix.
Teſtimonia ꝓphete de glorioſo eccleſie ſtatu. fo.lix.
Teſtimonia manifeſta ꝙ ſcripture non poſſunt intelligi ad litteram. fo.lx.
Teſtimonia ꝓphetarum de nouiſſimo chriſti aduētu in reſurrectione generali. fo.lx.
Teſtimonia ꝓphete de die iudicij. fo.lxj.
Teſtimonia ꝓphetarū de glorificatiōe ſctōꝝ. fo.lxj.
Teſtimonia ꝓphetarum de damnatiōe impiorum. folio lxj.
Teſtimonia gentilium de fide. fo.lxi.
Teſtimonia ſibille vatis. fo.lxj.
Operis concluſio. fo.lxi.

¶ Liber quintus De confeſſione. fo.lxij.

Tabula

Liber ſextus de amicitia chriſtiana et dilectione proximi.

Prologus tractatus primi. fo.lxiiij.
Libri exordium. fo.lxiiij.
Q olim rare fuerunt amicitie fo.lxv.
Q dulcis et fructuoſa ſit amicitia. fo.lxv.
In vera amicitia nichil eſt cupiendum. fo.lxv.
De naturali amore. fo.lxv.
De carnali amore. fo.lxv.
Non eſt amicitia vera ſi ſit queſtuaria. fo.lxv.
Quedã amicitia cõmendatur quedã reprobatur. fo.lxvj
De origine amicitie. fo.lxvj.
Dilectio deformata peccatõ poſtea reformatur. lxvj.
Omnes virtutes aĩe ex dilectiõe dulceſcunt. fo.lxvj.
De dilectione amici et que illã impediunt. fo.lxvj.
Exempla eorum que amicitiam impediũt. fo. lxvij.
De fide amicitie ⁊ q̃ in amicos diligẽda ſũt. fo.lxvij.
Quibus modis probatur intẽtio diligẽtis. fo.lxvij.
Neceſſaria eſt diſcretio in amicitia. fo.lxviij.
Per patientiam probatur amicitia. fo.lxviij.
Quibus fouenda ſit amicitia. fo.lxviij.
Nature dona ⁊ dei ſunt ſolũ in hoĩe diligẽda. lxviij.
Que ⁊ q̃ta liberalitas in amicitia requiratur. fo.lxviij
Quanta diſcretione benefaciendũ ſit amicis ⁊ cautela. fo.lxviij.
Reuerentia exhibẽda inter amicos: ⁊ de mutua correctione eorum. fo.lxix.
Non eſt tolerandus amicus in aliquo enormi vicio perſeuerans. fo.lxix.
Quõ ⁊ q̃ȝ modeſte amicitia diſſoluẽda ſit. fo.lxix.
Ex quibus cauſis et in quibus amicitia diſſoluatur potius q̃ȝ rumpatur. fo.lxix.

Secundus tractatus de charitate ⁊ dilectione dei.

Prologus libri de charitate ⁊ dilectiõe dei. fo.lxx.
Charitas eſt cõſummatio legis/⁊ vita fidei. fo.lxx.
Quomodo cogitandus eſt deus. fo.lxx.
Cupiditas facit hominẽ multipliciter errare a vero bono. fo.lxxj.
Quanta mala ſint in delitijs. fo.lxxj.
Lamentabilis querela eorũ qui per cupiditatem a charitate deuiant. fo.lxxj.
Quot mala ſunt in voluptate carnis. fo.lxxi.
Quãta ſit vanitas huius mũdi ex ſalomõe. fo.lxxj.
In ſola charitate eſt requies ⁊ pax. fo.lxxij.
Cõcupiſcẽtia eſt cã q̃re iugũ dñi videtur graue. f.lxxij.
Oẽs ṽtutes ex charitate/⁊ ĩ charitate ſunt. fo.lxxij.
Sex virtutes ſex dies ſunt ante ſabbatum. fo.lxxij.
Collatio ſex virtutum ad ſex dies. fo.lxxij.
Triplex ſabbatum habet homo. fo.lxxiij.
De ſabbato hominis in ſui dilectione. fo.lxxiij.
De ſabbato ſecundo in dilectione ꝓximi. fo.lxxiij.
De ſabbato tertio in dilectione dei. fo.lxxiiij.
Exhortatio vt diligatur deus. fo.lxxiiij.
Improperãtur aĩe bñficia dei ne ſit ingrata. fo.lxxiiij.
Deꝰ diligit elegãtiꝰ q̃ȝ nos: ⁊ de bñficijs eiꝰ. f.lxxiiij.
Anime prerogatiua ſuꝑ ceteras creaturas. fo.lxxv.
Dulcior eſt amor quo nos diligit deꝰ amore quo eũ diligimus. fo.lxxv.
Inculcantur beneficia dei vt magis corrigatur affectus. fo.lxxv.
Replicantur bñficia dei vt aĩa fiat humilior. fo.lxxvj.
Mandatũ de dilectiõe dei quare tam frequẽter inculcetur nobis. fo.lxxvj.
Dulcitur diligitur deꝰ ex recordatiõe paſſiõis eiꝰ. f.lxxvj.
Deus diligendus eſt. fo.lxxvij.
Quid ſit diligere ſapienter. fo.lxxvij.
Sicut deꝰ diligitur in beneficijs dulciter: ita in promiſſis prudenter. fo.lxxvij.
Deꝰ in iudicijs ſuis diligẽdus eſt fortiter. fo.lxxvij.
Charitas ꝓbatur in obediẽtia mãdatoꝝ dei. fo.lxxvij.
De dilectione ꝓximi ⁊ ꝓgreſſu eius. fo.lxxviij.
In amore ꝓximi dȝ eſſe oĩm plena cõio. fo.lxxviij.
Sancta cõio emanauit a deo ad angelos. fo.lxxviij.
Sctã cõio emanauit a deo ĩ angelos ⁊ hoĩes. lxxviij.
Non eſt cõmunio bonoꝝ ad malos. fo.lxxviij.
Ex mutuo obſequio membroꝝ noſtroꝝ erudimur in amorem ꝓximi. fo.lxxix.
Precepto dei tenemur diligere inimicos. fo.lxxix.
In dilectiõe diuerſi ſunt gradus ſm diuerſos hominum ſtatus. fo.lxxix.
Stulta eſt dilectio que ꝓ aliena patitur ꝓprie anime detrimentum. fo.lxxix.
Gradus varij dilectiõis ſm diuerſas manſiões animantiũ in archa Noe. fo.lxxix.
Diuerſitas affectuũ ex quibꝰ motus, vſus dilectionis/⁊ fructus eſtimatur. fo.lxxx.
De motu ad deſiderium. fo.lxxx.
De ſpirituali motu qui duplex eſt. fo.lxxx.
De rationali motu. fo.lxxx.
De officiali affectu. fo.lxxx.
De naturali affectu. fo.lxxx.
Affectui naturali affinis eſt carnalis. fo.lxxxj.
Affectꝰ ſine ꝯſenſu nõ mltũ ꝓdeſt/nec nocet. f.lxxxj.
Rationalis affectus tripliciter excitatur. fo.lxxxj.
Affectꝰ amoris/⁊ appetitus cibi aſſimilãtur. fo.lxxxj.
Ex dilectione diſcernuntur affectus. fo.lxxxj.
Electio habet locũ in dilectione dei ſicut in dilectione proximi. fo.lxxxij.
Affectꝰ nr̃ nõ eſt ordinãdꝰ ſm affectũ ſpũalẽ. f.lxxxij.
Actus noſter aliquãdo dirigendus eſt ſm affectum rationalem: ſed non ſemper. fo.lxxxij.
Affectus officialis licet ſit periculoſus: tamen eſt interdum admittendus. fo.lxxxij.
Quis modꝰ eẽ debeat in naturali affectu. fo.lxxxij.
De diuerſis cauſis affectuum. fo.lxxxij.
Unus affectus quandoq; mutatur in alterũ. fo.lxxxij.
Affectꝰ ſemꝑ cõtrarij ſunt/⁊ ſe oppugnãt. fo.lxxxiij.
In exercitio affectuũ fructꝰ eſt neceſſariꝰ. fo.lxxxiij.
Charitas eſt languor dũ eſt in deſiderio. fo.lxxxiij.
De dimẽſiõibꝰ charitatis/⁊ cõione ſctõꝝ. fo.lxxxiij.

Finis indicis materiarũ operis. P. Bleſẽ.

¶ Incipiunt epiſtole magiſtri Petri Bleſenſis Bathonienſis archidyaconi. Quarū prima vicem prologi cōtinet ad regem Anglie.

h

Enrico dei gratia Illuſtriſſimo Anglorū regi Suus petrus Bleſenſis Bathonienſis archidyacon⁹ Salutem in eo per quem reges regnāt Rogat⁹ a vobis epiſtolas quas paſſim ꝛ varijs direxi pſonis: ꝛ quaſi diuerſas ſpecies in vnū faſciculū cōportare rapior ad incertos affectus. Nam inter occupationes anxias ꝛ tempeſtuoſos curie fluctus: ꝛ michi durum eſt aliquid ſcribere: ꝛ longe durius veſtre maieſtatis imperio contraire: preces ſiquidē veſtras imperiū voco. Quia ſicut ſatis vrbane ſcribit quidā magiſter meus. Eſt orare ducū/ſpecies violenta iubendi. Et quaſi nudato ſupplicat enſe potēs. Illud ꝑ certo noueritis ꝙ ſi olim preſciuiſſem epiſtolas meas tāte dignitatis audientiam habituras/ quicquid in eis erat qđ aures delicatas offendere poſſet: lima diligētior/ꝛ exquiſitior vigilantia correxiſſet. Nunc autem in ea ruditate natiua qua cōdite ſunt: veſtris meticuloſe tamen oculis ſe preſentant: cenſuram potius expectātes ꝗ͂ gratiam expetentes: ꝛ in hoc ſummā premij ſui conſtituunt: ſi non reijciātur/ſi non expuātur: ſi tandem (qđ eis maximū eſt) indulgentiam mereantur. Scitis quia nō ſemper ingenij vena reſpondet ad votum: ꝛ quandoqꝫ dicta laudabiliora caſualiter ſcribenti ſe offerunt que per ſtudij vehementiam/ꝛ indaginem laborioſe meditationis inueniri non poſſunt. Illud etiam veſtra ſicut reor eminentia diligenter attendit: ꝙ fere oēs epiſtole mee de alieno pendebāt arbitrio: et nunc propter ingruentium neceſſitatum vrgentiam incultius: nunc ꝑpter materie tenuitatem reciſius: nunc propter inſufficientiam perſonarū quibus ſcribebatur/aut que ſcribebant inurbanius/ atqꝫ diffuſius/et ſimplicius me ſcribere oportebat. Imperfectum itaqꝫ meum videant/ et indulgeant oculi veſtri: et in libro memorie conſcribantur/ſi qua inueneritis edificantia ad ſalutem. Nam et quandoqꝫ reuelat dominus paruulis: que a ſapientibus abſconduntur. Leproſi nunciauerūt ſalutem ſamarie: ꝛ ſubiugalis balaam dominum ſuum a via illicita reuocauit. Qꝫ ſi cauſa publice eruditionis aliqua de libris gentilium fuerint interſerta/vobis in faſtidium non vertātur. Nam et dauid de dyademate melchon ydoli ammonitarum ſibi dyadema compoſuit ꝛ paulus apoſtolus ad improperium galatarum quandoqꝫ verſus homericos eleganter aptauit. Nec illud magnificentie veſtre queſo ſit oneri: ſi vſqꝫ ad perſonam veſtram in aliqua epiſtolarū ſtilus deuote correctionis euaſerit. Nam totum illud dictat affectio. Emulor enim vos dei emulatiōe/zelans ꝛ ſitiens ſalutem veſtram in chriſti viſceribus: et in caritate non ficta. Nichil equidem vobis adulatorie ſcripſiſſe me recolo: nec ſum olei venditor: ꝛ ſcio qꝛ cū ſal correctionis in omni ſacrificio acceptatur a domino/mel in omni ſacrificio reprobatur. Teſte etiam ſalomone qui dicit iniuſto iuſtus es: maledicent ei populi ꝛ ſuper eos qui arguunt veniet benedictio: primam claudo epiſtolam. Nam cū ſit quaſi prefatio aliarū: vicio aſcriberetur ſi abeat in immenſum.

¶ Ad henricum regem anglie.
¶ Epiſtola ſecunda conſolatoria ſuper morte filij ſui.

HEnrico dei gratia illuſtri anglorum regi ſuus Petrus Bleſeñ. Bathonieñ. archid. Salutem: ꝛ ſpiritū fortitudinis in aduerſis. Audiui/ꝛ conturbatus eſt vēter meus: a voce cōtremuerunt labia mea. Nam ex familiarium veſtrorum relatione cognoui ꝙ illa veſtra magnanimitas celebri hactenus opiniōe conſpicua in morte filij veſtri mortificata eſt: ꝛ quadam mollicie muliebri degenerans/ gemitibus indulgebat/ ac lachrymis: atqꝫ reuerentia regie maieſtatis abiecta ſuperuacuis doloribus pueriliter intabeſcit. Doloris affectum in vobis non arguo: ſed dolendi exceſſum. Scio quia pium eſt flere mortuum: ꝛ huiuſmodi meſtuoſos affectus lex nature inducit. Nam et iob audita filiorum ſuorum morte veſtimentorum ſciſſione/ et aſperſione pulueris vim doloris expreſſit. Abrahā mortua ſara/venit vt fleret eam et plangeret. Iacob exiſtimans filium ſuum ioſeph deuoratum a beſtia multos dies cōtinuauit in planctu. Ioſeph etiam cū fratribus ſuis: ꝛ cunctis ſenioribus domus pharaonis patrem ſuum deferēs mortuum/venit ad aream adab trans iordanem: vbi ſeptē dies ſuper morte iacob in fletu ꝛ gemitu compleuerunt. Sed ꝛ ioſya rege mortuo ſcriptum eſt: qꝛ vniuerſus iuda/ꝛ hieruſalem luxerūt eum: et pre omnibus rex adremon: ita ꝙ in ꝓuerbium verſum eſt/ꝛ populariter dicebat: planctus ei⁹ ſicut planctus adremon. In eccleſiaſtico etiā legimus ꝙ luctus mortui ſeptem dieb⁹ legitime celebratur: et ibidem hec verba leguntur. Fili in mortuum produc lachrymas. Chriſtus lachrymas ꝓduxit in lazarum. Ideoqꝫ nō miror ſi cauſa deplorandi filium pietatis lachrymas exhibetis. Nec eñ de numero illorum eſtis de quibus domin⁹ dixit per prophetam. Percuſſi eos et non doluerūt. Et vt verbis Iob vtar. Nec fortitudo veſtra fortitudo lapidis eſt: nec caro veſtra enea eſt. Sed ſit queſo dic dolendi modus: ne vos dolor rapiat vltra modum. Temperantior debet eſſe apud vos erga defunctum filium

dolendi occaſio:quia chriſtianiſſime abijt: ne dicam obijt:⁊ dolendo penitens dolores eternos euaſit. Nobis cum flentibus iam ſecuriſſime dicit. Nolite ſuper me flere:ſed ſuper voſmetipſos flete. Planxit dauid filiū parricidā. Abſalon fili mi:fili mi abſalon. Planxit ſuper ſaul/et ionathan finem eorum deplorans: quos dominium mortis inuoluerat ſine fine. Verumtamen ſi circa filium veſtrum pium eſt flere:pium eſt et gaudere. Si enim petrus apoſtolus: ſi magdalena ſuos defleuerunt exceſſus: iſte(licet adoleſcens/⁊ inter malicie incentores:et vt ita loquar tanq̄ȝ lilium inter ſpinas) in omnem ſe deiecit penitentie humilitatem gaudium conuertens in planctum: et delicias in dolorem. Cōuerſus eſt planctus eius in gaudium: conuertatur ⁊ veſter. Cedat vobis ad plenitudinem gaudiorum talem filium de lumbis veſtris ꝓceſſiſſe in quem nature dotes vniuerſe cōfluxerant:quem timebant remotiſſime nationes: quem vereri et diligere etiam inimicus ⁊ inuidus tenebat. Qui cū pre vniuerſis mortalibus obtinuiſſet gloriam ⁊ ſupereminētiam milicie ſecularis: tandem in abiectione ſecularium/⁊ humilitate penitentie factus/ ⁊ defunctus eſt chriſti miles. Exēplum dedit vobis:vt et vos ſequamini veſtigia penitentis. Nemo fuit in cōfeſſione humilior/in ſui accuſatione contritior/in emendatione deuotior/ in ꝓprie carnis afflictione crudelior/in omni ſatiſfactione feruētior. Conſilio ſiquidem ⁊ ſuggeſtione proditorie factionis minus conſulte cōtra vos erexerat et direxerat arcū ſuum: ſed dominus aduerſus eum tetendit arcum ſuū:⁊ in eo parauit vaſa mortis:volens vobis et alijs dare in eo ſignificationem: vt fugiatis a facie arcus/⁊ liberentur dilecti eius. Cū igitur de ſalute eius ſpem certiſſimā habeamus(beati enim qui in dn̄o moriūtur vt voce apoſtoli vtar)nolite contriſtari de dormiente:ſicut et illi qui ſpem non habēt. Omne iudicium iam euaſit: iudicauit enim ſe ipſum ne in poſterum iudicetur. Utinam amantiſſime princeps dum hoc ſeculum manet:immo potius dum hoc ſeculum manat/ iudicemus noſmetipſos. fallax em̄ eſt hic mundus. Uita breuis:finis dubius: exitus horribilis: iudex terribilis: pena infinibilis. Planctus itaq; quos impendiſtis mortuo/ in arma penitentie conuertatis:vt ſicut turbato fatalitatis ordine filius vester preceſſit ad mortē: ſic ordinato huius mortalitatis excurſu:ceteros precedatis ad vitam.

Idem cuidam viro nobili increpatoria. Epiſtola.iij.

CArissimo domino ⁊ amico ſuo. G. Petrus Bleſeñ. Bathonieñ. archidiaco. Salutem:⁊ ſeipſum cognoſcere. Fletu ſingultuoſo ⁊ anxio tuus michi retulit capellan⁹ graues et enormes iniurias: quib⁹ eum citra meritorum ſuorū exigentiam (ſicut aſſerit)nimis inciuiliter affeciſti. Scio q̄ȝ ſuperbus eſt moab:⁊ q̄ hec ipſa correptio mea que ex amicitie ſinceritate ꝓcedit/ te michi faciet inimicum. Memini me legiſſe. Corripe ſapientem ⁊ te diliget. Corripe fatuum ⁊ peſtilentior erit. Ideo ⁊ preſenti epiſtole titulum non preſcribo: volens experiri quid in te valeat ſecreta ⁊ priuata correctio: ferrū abſciſionis appoſuimus ſi fomenta non ſenſeris. Quid glorie tibi queſo accreuit in eo q̄ honeſto ⁊ cōmendabili viro ſui vilitatem generis exprobraſti? Quid lacerâs genus tuū? Quem teipſum facis? Uaga et incerta eſt hominū generatio: ⁊ quādoq; putatur filius principis:qui filius eſt culinarij hyſtrionis. Teſtimonio poete. Cum tua multiplices exornent vndiq; ſere Atria:nobilitas ſola eſt atq; vnica virtus. Mēdaces ſunt filij hominum in ſtateris:vt decipiant in vanitate in idipſum. Magnos ſe reputant:qui aut parui/aut om̄ino nulli ſunt. Quare te apud te maiorē reputas q̄ȝ hominum communis opinio? Pondera te ipſum ſecretius:nec te maiorem vēdas q̄ȝ te libra veritatis appendit/verbum domini eſt:pondus ⁊ pondus abhominatio eſt michi. Eſt in celo q̄ corda ſcrutatur/et renes. Uide q̄ nichil doli admiſceas:ſed teipſum apud deum et homines rationabiliter equilibres:doloſe(inquit) egit vt inueniatur iniquitas eius ad odium. Quid ꝓfuit tibi miſer fictitie nobilitatis magnificare iactantiam:et pauperi amico notā quaſi criminoſe paupertatis obijcere? Certe apd̄ pauperem chriſtum precioſus eſt titulus paupertatis: chriſtus pauper ⁊ pauperis virginis filius:pauperes elegit in apoſtolos. Nec domum reguli introire dignatus eſt:ne honorare diuitias videretur. Nabuzardan (ſolis pauperibus in terra ꝓmiſſionis remanētibus) om̄es diuites captiuauit. In ſuperbia ſiquidem et in abuſione progenitorum tuorum virtutem tibi aſcribis ad gloriam:ſi eorum famam turpi opinione contaminas:ſi a tui generis dignitate/ vel bonitate degeneras turpi conuerſatione celebrem tuorū memoriam dehoneſtas. Quid iam abolite generoſitatis ſtipitem laudas? Solet equidem ramus radicem: ⁊ fructus ſtipitem commendare. Et que vtilitas in veteri trunco ſi iam emarcuit:ſi ab eo fructus commendabilis non proceſſit? Audi miſer: audi ſucceſſor veteris ade/teſta fragilis/ lutum ſolubile/ pellis morticina/ vas putredinis/fomes tinee/cibus vermis. Quid tibi et progenitoribus tuis? Sicut non portabit filius innocēs iniquitatem patris/ ſic nec filium reprobum decet de patris actib⁹ gloriari. Et q̄ nobis argumenta pretēdis/vt ei⁹ te filiū probes:cuius pōpoſam memoriā magnificas/et extollis? Sane ideo dn̄s abraham ex ſara ⁊ agar: ex duabus etiā vxoribus ⁊ duabus ancillis voluit iacob ꝓlem ſuſcipere:vt vniuerſitatis humane ſucceſſio/de parentum condition e incerta/⁊ ignara:vtrum a libera vel ancilla deſcenderit ſe generoſitatis ambigue gloria nō extollat. Titulos em̄ ſare/ aut rachelis quos ſibi q̄ſq; aſcribit: vaga et vulgaris opinio ꝓſcribit:⁊ abolet neq̄cia in morib⁹:

ſeruitus in peccatis: vt ſe filios ancillarũ cõuerſatio-
ne teſtent̃ qui de aliorũ virtute quam apud ſe nõ no-
uerunt inflãtur. Preterea in domo iacob ſpurij pari
ter cũ legitimis funiculũ hereditatis ſortiti ſunt:ꝛ cõ-
muniter inter ſe familie herciſcunde iudiciũ dictaue-
runt. Quid inter parentelas hominũ variando diſtin
guis? Ab vno patre deſcendimus vniuerſi et ſinguli.
Certe ſpecioſus forma pre filijs hominũ xp̃s ieſus.
de quo ſcriptũ eſt.q: vir nobilis eſt in portis eius: cu-
ius nobilitatem ꝛ generoſitatem ꝓpheta non ſufficit
enarrare. Et qui vni9 noſtre generoſitatis eſt actor:
de iuſtis ꝛ iniuſtis:de magnis ꝛ humilibus carnẽ tra
xit. Nam et agn9 paſchalis iuxta.lxx.interpretes/de
ouibus ꝛ capris aſſumebat̃: in quo manifeſtiſſime vi
des q̃ apud xp̃m oĩs fortuna:oĩſq; cõditio acceptat̃.
Ut quid ergo in aliorũ virtute cõmendas:ꝛ aduerſus
pauperẽ de tui generis extollentia gloriaris? Qui glo
riatur in dño glorietur/non eñ qui ſeipſum commen
dat ille ꝓbatus eſt:ſed quem deus cõmendat. diſper
det dñs vniuerſa labia doloſa ꝛ linguã magniloquã.
Melius ageres ſi humilius ſaperes:dei filius in bea
ta ꝟgine(licet ipſa de ſacerdotali ꝛ regali ſcemate du
xiſſet originem)nõ nobilitatem: ſed humilitatem ele-
git. Reſpexit(inquit)humilitatẽ ancille ſue. Scriptũ
eſt q: humilibus dat gratiam:ꝛ cũ humilibus ſermo-
cinatio eius. Super quẽ(inquit)requieſcet ſpũs me9:
niſi ſuper humilem ꝛ manſuetũ. Quid tibi ꝛ pauperi
capellano ſuperbe et fatue? Tu eminentiam generis
tui tua prauitate deprimis ꝛ conculcas: ille in medio
ſuorũ ſancta et honeſta cõuerſatione preradiat. Scio
q: egre fers: q: te inſtruo q̃ veteres auias tibi de pul-
mone euello. Sed me ſal9 tua ſollicitat: vereor ne ſu-
perbia in ruinam ꝛ precipitium te deuoluat:nam ſcri
ptum eſt. Ante ruinã exaltabitur ſpiritus. Ille qui in
altis habitat ꝛ humilia reſpicit ſuperbiam ſuper oĩa
deteſtatur. Hec eſt illa ſanguinaria meretrix:q̃ de ca-
lice babilonis aureo ꝓpinat hominibus ſpiritũ ver-
tiginis. Hec eſt illa athalia:que fere omne genus re-
giũ extirpauit. Hec eſt lepra cicatricis in vlcere. Hec
eſt beſtia ſalt9 que deuorat exercitum abſalon. Hec
eſt erugo ꝛ tinea:que omnẽ mentis ornatum deprauã
do cõſumit. Hec eſt turris in ſyloa que ſuos edifica-
tores interimit. Hec eſt elephas in libro machabeo-
rum qui eleazar ſua mole occidit. Hec eſt ſiccaria illa
in ſichomachia prudẽtij que vnam de virginibus in-
terfecit. Deſcendas igitur ad cõſcientiam tuam:ꝛ vi-
de ſi qua eſt ibi materia gloriandi. Gloria eñ noſtra
hec eſt teſtimoniũ cõſcientie noſtre. Non credas adu
latoribus qui te lactant. Certe populus qui te beati-
ficat:in errorem te inducit. Ferant aũt confeſtim con
fuſionem ſuam qui dicũt tibi euge euge. Inimici eñ
hominis domeſtici eius. Iſti ſunt de quibus ad ſede
chiam loquitur hieremias. Seduxerunt inquit te viri
tui pacifici. Molliti ſunt ſermones eius ſuper oleũ:ꝛ
ipſi ſunt iacula. Sic ioab/abner/ꝛ amaſan gladio le-
niter fabrefacto:id eſt verbo ꝓditorie adulationis in-
terimit. Excole igit̃ cõſcientiam tuam: hic eſt ei ager
cui benedixit dñs:ꝛ de quo ſcriptum eſt/pulchritudo
agri mecũ eſt. Planta igitur ꝛ ſemina ibi ſemẽ virtu-
tũ:vnde fructus vite/ꝛ odor ſancte opinionis erũpat.
Nam iuxta preceptũ diuine legis: ſi dederis de ſemi
ne tuo ydolo moloch id eſt regi ſupbie morieris. Nec
tuum genus elegantius extollere potes:q̃ ſi abiecto
faſtu elationis/humilibus te conformes.

Reſponſio dubitationis cuiuſdam
amici ſui. Epiſtola.iiij.

Ariſſimo ſocio ꝛ ꝑcordiali amico. R. prio
ri Ciſterciẽſ. P. Bleſeñ. Bath. Archid.
Salutem:ꝛ cõtinuos in xp̃o ꝓfectus. Le
tatus ſuz in his que dicta ſunt michi. Nã
ex fideli cõmeantium relatione cognoui:
q: de die in diem/de virtute in virtutẽ ꝓficiens/clau-
ſtralis militie brauium meruiſti. Aſcendiſti in montẽ
ſacrificij. Ego autem adhuc in valle ſcenoſa moror:ꝛ
expecto cum aſino. Tu pennas cõtemplationis aſſu
mens/hec mũdana tranſcendis: me glutinum terre-
ne habitationis adeo inuiſcauit q̃ volare nõ poſſum.
Heu me quia incolatus meus adeo prolongatus eſt.
Et quis dabit michi pennas ſicut columbe/ et vola-
bo/ꝛ requieſcam. In omnibus requiem queſiui:et in
omnibus dolorem ꝛ laborem inueni. Nõ eſt requies
niſi in hereditate ſanctorum de qua ſcriptũ eſt. Hec
requies mea in ſeculum ſeculi. Ego autẽ carnalis ho
mo:ꝛ venundatus ſub peccato. Infixus ſum in limo
ꝓfundi/ ꝛ in libertatem filiorũ dei reſpirare non poſ-
ſum. Adiuua me orationibus tuis amice cariſſime/
dies enim mei tranſierunt/et iuxta verbum iob: per
viam qua ingredior non reuertar. Non longe ſum ab
illa cõmuni meta: que prefixa eſt omni carni. Ruge
mee teſtimoniũ dicunt contra me. Iam canos indui-
mus hore finalis prenuncios. Teſte autem apoſtolo:
Omne qd̃ antiquatur ꝛ ſeneſcit/ prope interitum eſt.
Ora igit̃ frater ne me ſupreme neceſſitatis articulus
anticipet imparatum. Inter ſecretiores lachrymas
tuas/ibi mei offeras memoriã:vbi patri filius immo
latur. Scio q: multũ valet deprecatio iuſti aſſidua:et
qd̃ ꝓpria quãdoq; vota nõ obtinent facit interceſſio
aliena. Litteras dñi abbatis ꝛ tuas deuote ſuſcepi/ꝛ
legi. Miror aũt te in admirationẽ ducere/et ſtuporẽ:
quare in libro quem de preſtigijs fortũe cõpoſui: hac
frequẽter expoſitione vſus ſum. Cõtigit id eſt cõtin-
gere potuit:quãdoq; eueniet id eſt quãq; euenire cõtin
get. Uerũtamen in his que de fortũe inſidijs pendẽt:
et ad vtrũlibet ſe habẽtia ambiguos ſortiunt̃ euẽtus:
ſecure hoc genus expoſitionis induxi: cũ ꝛ in his que
certos ꝛ quaſi neceſſarios habent exitus: hec locutio
frequẽter ſoleat inueniri. Nam et in leuitico legit̃. Si
quis de victimis pacificoꝝ comederit die tertio obla
tio ei nõ ꝓderit. Comederit inq̃t id eſt comedere vo-
luerit: ꝛ ſic intelligi neceſſe eſt. Nã cũ ꝑ diẽ tertiũ vita
futura ſignet̃ in quo operari nõ licz/ꝑ hãc comeſtionẽ
ſignificari opz nõ op9: ſed opis volũtatẽ. Sic̃ habes

in iob. Quis reſtitit deo ⁊ pacē habuit? Reſtitit id eſt
reſiſtere voluit. De magis eñ pharaonis recolis te le
giſſe. Fecerūt ⁊ magi ſicut ⁊ moyſes vt educerēt cyni=
phes/⁊ nō potuerunt. Fecerunt dicit id eſt facere vo=
luerūt. Si ergo in his que de cōtingenti ſunt quādoq̄
quaſi poſitiue/ ⁊ cauſa exēpli hoc gen⁹ locutiōis ad=
miſi: nō te moueat. Nam ⁊ in his que quandā neceſſi
tatem veritatis importāt: hic loquēdi modus frequē=
ter poterit inueniri. Adhuc precor vt preceris ꝑ me:
oneratus eñ peccatis: mole corporis aggrauat⁹: cu=
ris inuolutus: deſideriis mundanis infectus: infirm⁹:
an plus: erūnoſus non leuabo me ſuꝑ me: niſi per eū
qui erigit eliſos: et ſanat contritos corde. Valete.

¶ Hortatur dominū ſuum ad meliora: ⁊ eſt
cōtra prelatos deſides. Epiſtola. v.

Euerēdo patri. ⁊ dño Ric. dei gratia can=
tuarieñ. archiepiſcopo toti⁹ anglie prima
ti/ et aplice ſedis legato P. bleſeñ. bath.
archid. Salutē: ⁊ in meli⁹ expergiſci. Ha=
bebam in deſiderijs ad vos cū feſtinatio=
ne reuerti: ſed auctoritas regia nō permittit. Milles
poſtulaui licētiam receſſurus: ſed nec repulſā paſſus
ſum: nec licentiā ſum adeptus. Quotiens cauſam mo
ram quam facio: ⁊ allego veſtre reuocationis inſtan=
tiam/ vnica ⁊ quotidiana eſt eius reſponſio. Cras re=
cedes. In oībus diebus anni cras iſtud inuenire nō
potui. Dum querit latet: ⁊ forteſſe qn̄ non queretur oc
curret. In eo turbata eſt aīa mea valde: ⁊ ſicut araneā
tabeſcere me feciſtis qꝛ exprobrauerūt qui me tribu=
lant inimici mei michi dū dicunt michi per ſingulos
dies vbi eſt dñs tu⁹? Vbi latitat? Vbi dormit? Vſq̄=
quo piger dormit? Exurgat qui dormit: et exurgat a
mortuis. Et iā hora eēt a ſomno ſurgere: ⁊ vigilare ſu
per cōmiſſum ſibi gregē: ⁊ attēdere qualē habuit ꝑde
ceſſorē. Nunqd gratiā dei accepit inuacuū: vt ⁊ grām
ſibi datā/ ⁊ gloriā ſui ꝑdeceſſoris euacuet? Iā euacua
uit ex parte: nec videmus quādo reſtauret quod amiſ
ſit/ quando redimat qđ cōmiſit. Vobis igitur impu=
tant ꝙ ab allophilis archa domini capitur/ ꝙ a lay=
cis eccleſia dei conculcatur/ ꝙ gladium petri rubigo
conſumit/ ꝙ chriſti ſacramenta vileſcunt/ ꝙ nomen
domini in vanū aſſumitur/ et ꝙ ſub pretextu periurij
legitima coniugia diſſoluuntur. Vobis imputant ꝙ
malchus in chriſtū/ ꝙ phaſſur in hieremiā/ ꝙ balthā=
ſar in vaſa domini manus extēdit ſacrilegas. Quo=
tiens autem gratiā innocentie ⁊ humilitatis extollo
in vobis: non ſufficit inquiunt tāte prelationis homi=
ni non facere malū: niſi adijciat facere bonum. Non
ſolum eñ arbor que fructus malos facit: ſed arbor q̄
fructus bonos nō facit excidetur/ ⁊ in ignem mittet.
Repperit (inquiunt) archiepiſcopus tuus eccleſiam
in optimo ſtatu: ipſe vero eam deſtituit: ⁊ deiecit can
tuarieñ. eccleſie dignitates quas glorioſus martyr ru
bricauerat ſanguine ſuo: ⁊ quaſi teſtamentū eternum
morte/ ⁊ cerebri effuſione firmauerat/ puſillanimitas
ei⁹ euacuat/ eāq̄ reduxit in antique ſeruitutis oppro
brium: qua ſe in gratiam plene libertatis erexerat: vt
quid (inquiūt) terram occupat? Quando morietur/ ⁊
peribit nomen eius? Cur ſaltim non expergiſcit? Nū
quid qui dormit nō adijciat vt reſurgat? In his om̄i=
bus verecūdia mea tota die contra me eſt: et confuſio
cooperuit faciē meā a voce exprobrantis/ ⁊ obloquē
tis. Sūt itaq̄ lachryme mee panes die ac nocte: ⁊ vbi
ſub vmbra veſtri nominis magnificari/ ⁊ extolli ſpe=
rauerā: ibi improperiū expectauit cor meū et miſe=
riam. Cariſſime pater vos eſtis fabula in ore omniū/
ſtudiumq̄ omniū fere cōmune eſt/ linguas procaces
laxare contra vos in deteſtandū ſuſurrium. Nā ſi ve=
ſtram velim predicare induſtriam circa edificiorū me
liorationē: circa prediorū culturam/ ⁊ circa huiuſmo=
di exteriorem amminiſtrationē que inceſſanter exigit
humana neceſſitas: ipſi vniuerſa deprauāt. Que glo=
ria eſt (inquiunt) ꝙ viuaria cōſtruit/ ꝙ claudit feras in
dagine ſi clerici increpanť/ ſi in omnē diſſolutionem
religioſorum clauſtrorū hoſtia relaxantur? Que vtili=
tas ꝙ fimo et creta ager ſationari⁹ impinguatur ſi in
cultura dñice meſſis nec ſpina auellitur/ nec extirpa=
tur tribulus/ nec verbū dñi ſeminatur? Nūquid deo
cura eſt de bob⁹ ⁊ aſinis: vt circa boues et aſinos ita
ſollicitus occupetur? Cur iniūcte ſibi legationis offi=
cium nō exercet? Ligatus eſt poti⁹ q̄ legatus. Pro=
phete (inquiunt) cui dñs legationē iniunxerat prece=
pit vt euellat ⁊ deſtruat: vt diſſipet ⁊ diſperdat: edifi=
cet ⁊ plātet. Dñs tuus officij ſpiritualis intelligentiā
conuertit in litteram: aut vt dicať verius in lituram.
Illud michi ad tumulum doloris accedit ꝙ dñs rex
qui ex toto corde vos diligit: cuius erga vos dilectio
nem lego aſſidue in libro experientie: qui turbationi=
bus veſtris in romana curia murū inexpugnabilem
ſe opponit/ ipſe frequenter incuriam ⁊ deſidiā veſtrā
(ſecreta tamen ⁊ modeſta correctione) redarguit/ ipſe
crebro vos excitat ſcriptis ⁊ nuncijs/ grauiſſime ferēs
ꝙ terre ſue maleficos ad exceſſus enormes per impu
nitatis licentiā ꝓuocatis. Nā amicabilia nuperrime
vobis ſcripſerit ⁊ mnadauerit memorie (ſicut credo)
tenaciter affixiſtis. Inter q̄ ego q̄ cōſcius ſecretorū fui
verbum illud cōſiderer in cōmunem deduco notitiam.
verbū enim memoriale eſt. Sciat inquit dominus ar
chiepiſcopus: ꝙ ſi filius me⁹ electus/ aut aliquis epi
ſcopus terre vel comes: vel aliqua ꝑſona illuſtris ſue
voluntati aut diſpoſitioni cōtraire preſumpſerit/ aut
impedierit quo minus opus cōmiſſe ſibi legationis
adimpleat/ inueniet me ſui contēptus perſecutorem
et vindicem: acſi in coronam meā ꝓditorie cōmiſiſſet.
Scio quidem pater dominum regem diu habuiſſe/ ⁊
adhuc habere in votis vt cōſilio/ ⁊ auxilio veſtro fiāt
increpatiōes in populis: vt arripiat manus veſtra iu
dicium: ⁊ arguat pro manſuetis terre. Dura quidem
retuli vobis amantiſſime pater: ⁊ forte hoc aliquis te
meritati aſcribet ꝙ non blandior/ ꝙ non palpo/ ꝙ re
uerendum populis caput/ peccatoris oleo nō impin
guo. Quicquid immundiſſime ſues grūniant/ ego in

xp̄i viſceribus:⁊ iugi beneficiorum veſtrorum memoria vos moneo/⁊ monebo: quatenus cum ea diligentia impleatis pontificiũ:vt non vituperetur miniſterium veſtrum.legiſtis eñ.Maledictus homo qui facit opus domini fraudulenter.A clauſtrali ⁊ ſpirituali militia elegit vos de⁹ in ſacerdotem ſibi: videte ne cum ſpiritu ceperitis/carne conſummemini. et ne de vobis intelligatur illud:nõ permanebit ſpiritus me⁹ in homine in eternum q꞉ caro eſt. Putatis ꝙ de commiſſis vobis animabus vos in diſtricto examine nõ oporteat reddere rationẽ? Propter hoc irritauit impius deum:dixit eñ in corde ſuo nõ requiret.Sed certe requiret exactiſſime vſq꞉ ad nouiſſimũ quadrantẽ: ⁊ vereor ne tempeſtiuius/aut duri⁹ q̃ꝫ credere/aut timere velimus. Utinã velitis recolere cõminationes altiſſimi quibus apertiſſima viſione vobis terribilem ſue indignationis ſententiam reuelauit. horrendũ eſt autem incidere in manus dei viuentis:ignis eñ ſuccenſus eſt in furore eius/ quem quãdoq꞉ ſpiritualiter vidiſtis:ipſum autem nunq̃ꝫ ſenſibiliter ſenſiſtis.

¶Reſpõſio eiuſdem magiſtro rad.qui vitã clericorũ curialium dãnabat. Ep̄la.vj.

Magiſtro rad.Belnac. P.Bleſen.bathon. archid.Salutem:⁊ ſaltem in ſenio ſenem eſſe Litteras veſtras(licꝫ plurimũ inuectiuas) cũ omni equanimitate/⁊ gratiarum actione ſuſcepi. Q꞉ me corripitis affectio eſt. Ideoq꞉ michi acceptiora ſunt veſtra verbera q̃ꝫ corꝑ vbera q̇ me lactant:vtinam ſemper corripiat me iuſtus in miſericordia/⁊ increpet me: oleum aũt peccatoris non impinguet caput meũ. Clericorum autẽ curialium vitã dãnatiſſimam reputatis: et in eius execrationẽ fere totam illam ſatyram iuuenalis expẽditis. Si te propoſiti nondũ pudet magiſter bone: ſi puerilium diriuationum venas quibus inſenuiſtis memoriter retinetis/cum curia a cruore dicatᷣ: Clerici qui cum prelatis eccleſie cõuerſantur/curiales non ſunt: nec enĩꝫ apud eos iudicium ſanguinis exercetᷣ. Cũq꞉ inſtitutio canonica clericos curiales ꝓhibeat promoueri. clericos pontificũ frequentius elegit dñs in ſacerdotes ſibi:improperatis ꝙ ſemper quadra viuimus aliena. Si pontifices nos vocant in partẽ ſollicitudinis: vt in agricultura diuine meſſis:⁊ in tritura dñice aree pariter laboremus:que iniuria eſt ſi ⁊ nos bonis corꝑ pariter coutamur? Iuxta diuine legis ſentẽtiam. Nemo os bouis triturãtis obturat. Teſte paulo. Nemo militat ſtipendijs ſuis. Cũq꞉ debeat de altari viuere qui ſeruit altario: non eſt abſurdum ſi ego/ aut alius qui in menſa dñica pontifici miniſtrat fiat commenſalis in cibo. Cauſamini ꝙ inaniter expendam dies meos qui in caſtris ſcolaribus poterã fructificare q̃ꝫ plurimis. Magiſter caſtra dei ſunt hec in quib⁹ habitamus:⁊ ſciatis q꞉ non eſt hic aliud niſi dom⁹ dei/ ⁊ porta celi. In domo dñi mei cantuarieñ. archiepiſcopi viri litteratiſſimi ſunt apud quos inueniᷣ omnis rectitudo iuſtitie/omnis cautela ꝓuidẽtie/omnis forma doctrine. Ibi poſt orationẽ/et ante comeſtionem in lectione:in diſputatione:in cauſarũ deciſione iugiter ſe exercent. Omnes queſtiones regni difficiles/et nodoſe referuntur ad nos: que cum inter ſocios noſtros in cõmune auditorium deducũtur: vnuſquiſq꞉ ſcd̃m ordinem ſuum ſine lite ⁊ detractiõe ad bene diſcendum mentẽ ſuam acuit: ⁊ quod ei cõſultius videtur ⁊ ſanius de vena ſubtiliore producit. Q꞉ ſi deus minori que potiora ſunt reuelauerit/eius ſententie ſine omni inuidia ⁊ deprauatione vniuerſitas acquieſcit. Uos autem tumultuoſo ſtrepitu/⁊ clamore nautico de nugis aſſidue diſputantes inutiliter aera verberatis: vos circa litteram ⁊ ſyllabam:⁊ circa huiuſmodi elementares doctrine p̄mitias veſtrũ adhuc ingenium exercetis:⁊ ſi dicere fas eſt: vos puer centũ annorum/⁊ elementarius ſenex. Uerecundum ſiquidem ⁊ onerofum ſatis eſt michi ꝙ om̄es coetanei veſtri in montem eminentioris ſcientie aſcenderunt/ et vos in ſceno craſſioris intelligentie cũ aſino remanſiſtis. Priſcianus/⁊ tullius/lucanus/et perſi⁹: iſti ſunt dij veſtri. Uereor ne in extreme neceſſitatis articulo vobis improperãdo dicatur. Ubi ſunt dij tui in quibus habebas fiduciam? Surgant ⁊ opitulentur tibi/ ⁊ in neceſſitate te ꝓtegant. Semper circuitis mõtem ſeyr/nec ad terram ꝓmiſſionis venire poteſtis. Magiſter/vobis ⁊ imitatoribus veſtris cõuertit dominus flumina in ſanguinem ne bibant. Dat etiam terram ferream et celum eneũ:dũ vobis conuertit dominus carnalẽ ſciẽtiam in qua obduruiſtis tenaciter in peccatũ. Magiſter nolite loqui ſublimia glorĩantes. Recedant vetera de ore veſtro: q꞉ deus ſcientiarum dominus abhorret philoſophie gẽtilis errorem/ cuius adhuc ydolatra eſtis:⁊ acceptat in quolibet chriſtiano cõſcientie puritatem. Damnat eñ ap̄ls ea q̇ ſunt/ rationẽ quidẽ habentia ſapientie ſcd̃m mãdata ⁊ doctrinas hominũ ſi non edificant ad ſalutem: vtinam magiſter ſaperes ⁊ intelligeres: ac nouiſſima ꝓuideres. Hec philoſophia tibi iam decrepito ꝑneceſſaria eſſet q̇ frequenter in ſcholis deſcribiᷣ:ſed frequentius ꝑſcribiᷣ(cogitatio mortis ſcꝫ aſſidua) Propheta dicit dñe notũ fac michi finẽ meũ. Et ſalomon:fili mi recordare nouiſſima tua:⁊ nõ peccabis in eternum: lamentator ille plorat aiam peccatricem/⁊ ſui finis immemorẽ dicens:Sordes(inquit)eius in pedib⁹ eius: nec recordata eſt finis ſui. Et ſubiungit. Depoſita eſt vehemẽter nõ habens cõſolatorem. Sit magiſter veſtra cogitatio/dies mortis. Mors eñ que in inſidijs in iunioribus eſt/vobis eſt in ianuis: veſtrũ obſeruat calcaneũꝫ: nec ceſſabit donec fodiaᷣ fouea peccatorĩ. Rogo nãq꞉ et in vera cõſulo caritate:vt qui hacten⁹ vanitatib⁹ ſeculi militaſtis deo militetis: ſaltem ad modicum tempus:atq꞉ feces veſtre ſenectutis immoletis altiſſimo:qui iuuentutis ⁊ adoleſcentie veſtre florem in rebus nugatorijs expendiſtis.

¶Increpatoria contra ebrioſos. Epiſtola.vij.

Magiſtro A. P. Bleſeñ. Bathoñ. Archid. Salutem/ ⁊ cõtinuam memoriã honeſtatis. A domo ⁊ mẽſa veſtra nuper egrediẽs magiſter. P. michi via publica incedenti letus/ ⁊ longe letior ꝙ̃ expediret occurrit. veſania ſiquidẽ ferebatur/ hauſerat enĩ apud vos ſpiritum vertiginis/ ⁊ furoris. vinoqꝫ aut ceruiſia totum eiꝰ cerebrũ eſtuabat. Equũ meũ freno rapuit/ ⁊ tam equum ꝙ̃ equitem ſupinum fere in terram deijciens/ in deuiũ me retorſit. Auertebãt manus eius/ ⁊ ipſum ſeruientes noſtri grauiter increpabant. Ipſe autẽ lingua precipiti/ ⁊ confuſa/ atqꝫ clamore demoniaco intonabat. Veniet certe/ veniet/ velit nolit/ et bibet de filio dei magiſter meus chariſſimꝰ. Ego autẽ dolens eum ſequebar: ⁊ trahebar inuitus. Cum vero ſeruientes mei qui eius temeritati parcebant manus eius a freno meo cum multa tamen inſtantia ſeparaſſent/ ⁊ nos ipſe vidiſſet in viam a qua nos abduxerat equorum capita reflexiſſe: nos diu perſequens lapidibus/ ⁊ glebis/ me inaudita verborum turpitudine laceſſiuit. Sane reputaueram eũ ſemper virum induſtrium ⁊ diſcretum: ſed vobiſcum ea vice biberat/ apud quẽ (ſicut publice dicitur) in bibẽdo nõ eſt ratio neqꝫ modus. Et que vobis amice gloria eſt: ita potu afficere hominẽ vt hominem dediſcat/ ⁊ in deſipientiam omnino tranſeat beſtialem? Non eſt tibi occaſio magne laudis/ ꝙ ſic vino fundis ⁊ infundis amicos/ ⁊ infundendo cõfundis. Scriptum eſt in abacuch/ ve qui potum dat amico inebrians eum vt videat nuditatem eius. Teſtimonio ſacri eloquij Multiplicem ſententiam maledictiõis incurrunt q̃ ad calices ſedent epotandos: ⁊ ebrietati continue ſe impendũt. dicit dominus per ꝓphetam. Ve qui potentes eſtis ad bibendum vinum/ ⁊ viri fortes ad miſcendam ebrietatem. Subſecutiua ebrietatis incõmoda ſalomon eleganti compẽdio enumerat dicens. Cui ve? cuius patri ve? cui vulnera? cui rixe? cui ſuffoſſio oculorũ? Nõne his qui morantur in vino ⁊ ſtudent calicibus epotandis? Sane iuxta verbũ ſapientis. potus iſte in vomitũ: et hec voluptas in nauſeam cõuertetur. Expergiſcimini ebrij dicit propheta ⁊ flete ⁊ vlulate omnes qui bibitis vinum in dulcedine. Apoſtolus ebrietates multipliciter interdicit. Cenſura vero canonica ſententiã depoſitiõis dictat in clericos: qui ebrietatibus aſſueſcunt. Ubi enim regnat ebrietas ratio exulat/ intellectus obtunditur/ cõſilia deuiant/ iudicia ſubuertuntur. Si iuxta apoſtolũ bonum eſt non bibere vinum: non video qualiter poſſit bonum eſſe contrariũ. Ideo prudens illa mulier filium ſuum inſtruens in viſione dicebat. Noli regibus o ſamuel dare vinum: ne forte obliuiſcantur iudiciorũ dei: ⁊ ſubuertant populi equitatem. Sed nec vllum ſecretũ eſt vbi regnat ebrietas. Loth quẽ ſodoma non vicerat: vina vicerunt. Uinea quoqꝫ quam noe plantauerat: ſuo nõ pepercit auctori: et ex delicto patris vſqꝫ hodie deriuatur ad poſteros macula ſeruitutis. Titulus quoqꝫ beati baptiſte plurimum cõmendationis adiecit: ꝙ vinũ ⁊ ſiceram/ ⁊ omne quod inebriare poterat nõ bibit. Aaron/ ⁊ filijs eius precepit dominus: vt intraturi tabernaculũ a vino ⁊ omni quod inebriare poterat abſtinerẽt. Rechabite qꝛ iuxta mandatum ionadab filij rechab abſtinuerant ab omni potu qui poſſet eſſe ebrietatis occaſio: cum omnes tribus captiuate eſſent liberi remãſerunt. Tu qui diſciplinali militie/ et libris quondam oĩa poſthabebas: nũc ſicut audio codices ad calices tranſtuliſti. Scribere in bibere conuertiſti: et qꝺ anxie doleo/ nunc predicaris egregius potator: qui fueras prius nominatiſſimus diſputator. Unum predictis adijcio: aut emendabiliorẽ te exhibeas in hac parte: aut a corde meo te euomo: et amicitie ſocialis vinculum rũpens: gratiam antique familiaritatis euacuo.

Reſponſio eiuſdem cuidã priori qui verba nõ admittebat aliene facultatis in ſacro eloquio. Et cõtra eos q̃ ſoli adherent littere. Epľa. viij.

Cauſaris ⁊ arguis vehemẽter ꝙ nuper in capitulo fratribus tuis loquẽs de vario amictu ſpõſe: quedã interſerui que potius philoſophum gentilem/ ⁊ ethnicum (ſicut aſſeris) ſapiebant: ꝙ̃ chriſtiane fidei ꝓfeſſorẽ. Teneo firmiter quid dixerim: ⁊ hoc ipſum a tua memoria non euaſit/ in quo nichil niſi catholicũ inuenies: niſi ſimpliciter dicta ſiniſtra interpretatiõe/ aut peruerſa recordatione deprau es. Referens equidem varios militantis eccleſie ſtatus: qꝛ frequenter in ſacro eloquio per lunam ſolet eccleſia preſens intelligi: quaſdã proprietates lunaris excurſus eccľie coaptaui. Sicut eñ in aſtrologia marciani/ luna in ſua nouitate menoydes dicitur: in augmẽto cum iam ad medium creuit dyathomos: cũ accedit ad circulū dicitur amphicirtos: cum vero in plenitudine ſua tota eſt ſerena panſelenos. Sic dei eccleſia que lunari exẽplo lumen ſuum mendicat a ſole iuſtitie in abel/ ⁊ patriarchis menoydes. In tempore ꝓphetarum dyathomos. In aduẽtu xpi amphicirtos. In eius reſurrectione/ ⁊ fidei cõfirmatione/ ſatis tolerabiliter poterat panſelenos nũcupari. Qꝛ enim eccleſia perfecta et ꝑfecte ordinata tunc demũ fuit quando xp̃s celos aſcendit/ ꝓpheta ſatis expreſſe exẽplo conſimili manifeſtat. Eleuatus eſt (inquit) ſol: et luna ſtetit in ordine ſuo. i. aſcendit chriſtus: ⁊ eccleſiam in ordine ſanctitatis per apoſtolos ſtabiliuit. Sane ſi ſcripturas ſanctas diligẽter attendis: nõ cenſebis abſurdum ꝙ verba philoſophie: vel ſciẽtie ciuilis quãdoqꝫ in doctrina chriſtiana (maxime vbi ratio poſtulat) admittãtur. Audi quid dicat iob de domino. precepit (inquit) ſoli ⁊ non orit/ ⁊ ſtellas claudit quaſi ſub ſignaculo. Qui facit arcturum/ et orionas/ ⁊ yadas: et interiora plauſtri. Hieremias ꝓpheta quaſi in iure ciuili fuerit eruditus: emptionẽ predij patruelis quam cõtraxerat: quorundam verborum legaliũ vrbanitate cõmemorat dicens. Emi (inquit) agrũ ab ananehel filio patrui mei qui eſt in anathot: et appendi ei argentũ ſeptem ſtateres/ et decem

argẽteos.ꝛ ſcripſi in libro/ꝛ ſignaui:ꝛ adhibui teſtes
et appendi argentum in ſtatera. Et accepi librũ poſ-
ſeſſionis ſignatũ:ꝛ ſtipulationes/ꝛ rata/ꝛ ſigna foꝛis
ſecus. Sane ſicut in deuteronomio legis. Aliena mu
lier capta in prelio ſi decoꝛ eius tibi placuerit raſis
eius vnguibus/ꝛ capillis/atqꝫ veſte captiuitatis de-
poſita licite ducitur in vxorem. Si qua enim ſcriptu-
ra gentiliũ eſt que in conflictu ſtudioꝝ michi placet/
ſublata ſupfluitate verboꝝ poſſum illam michi aſſu
mere vt ex illa filij ſpirituales generẽtur in fide. In le
ge etiã ꝑcipitur.ꝙ ſi in agro/vel in arboꝛe inueneris
auem incubantem ouis ſuis/aut pullis:oua/vel pul-
los debes accipere:matremqꝫ dimittere.nõ enim cu-
randum eſt de littera/vbi fructuoſe inueniũtur ſentẽ-
tie. Increpas me qꝛ in exhoꝛtationibus meis quas
rogatu cõſcolarium noſtroꝝ quandoqꝫ bononie feci
ꝟba poſui que ius ciuile redolebãt. Porro ius ciuile
ſanctũ eſt/ꝛ honeſtuꝫ:atqꝫ ſacris oꝛthodoxoꝝ patrũ
conſtitutionib⁹ approbatum. Loquebar equidem le
giſperitis in illis predictis exhoꝛtationib⁹ de terribi-
li ſententia diſtricti ꝛ extremi iudicij.et dicebã ꝙ nec
appellationis remedio:nec ſupplicationis ſuffragio:
nec actione in factũ ſubſidiaria:nec aliquo reſtitutio-
nis beneficio poterat attẽptari. Dicebam ꝙ ille anti-
quus dierũ inter filios regni quos quaſi in funiculo
diſtributionis(ſcdm meritoꝝ ſuoꝝum exigẽtiam)ad
hereditatem vocabat eternã: dictatur⁹ erat familie
herciſcũde iudiciũ. Dicebã ꝙ contritione duplici pu
nirẽtur illi qui peccatoꝝ ſuoꝝum cõfeſſionem differe-
bant ꝑ erubeſcentiã/aut contẽptũ. Nã ꝛ in iure ciuili
lis per infidationẽ creſcebat in duplũ. Vnũ noueris.
Nunqꝫ ſup verbis faciam queſtionẽ de qua facultate
ſumãtur:dũmodo edificent ad ſalutem. Nam nec de
herbis queritur in qua terra/ vel cui⁹ hoꝛtulani cura/
vel cultura adoleuerint/dũmõ vim habeãt ſanatiuã.

¶ Reſponſio eiuſdem cuidã qui ſe excuſabat
a ſcolis. Itez arguitur quidam qui nimis cito
ſcolas deſeruit. Epiſtola.ix.

Miſſione vſus minus legitima/et honeſta
tanqꝫ trãſfuga ꝛ deſertoꝛ/caſtra ſcolaris
militie dimiſiſti:et de laboꝛe quietiſſimo
te in laboꝛioſiſſimũ ocium cõtuliſti. Pre
ceperam tibi vt diſcipulo:conſulueram vt
amico quatinus cõtinuata inſtãtia ſtudioꝝ imꝑfectũ
tuum ꝑduceres in plenitudinem:ꝛ de diſcipulo a ſcẽ-
deres in magiſtrũ. Reſpõdes te in diſciplinis libera-
libus diuti⁹ laboꝛaſſe:tuumqꝫ ꝓpoſitum eſſe anteqꝫ
theologicas facultates expugnes/biennio reſpirare.
Vtinã huic deſiderio/aut potius deſidie/et defectui
tuo:vicẽniũ/aut tricẽnium ꝑſcripſiſſes. defectui dico
Nã defecit in ſalutare tuũ anima tua.michiqꝫ ſatis/
vel ſatius videretur hoiem qui ſemita damnate opi-
nionis incedit/negociũ honeſtatis pꝛoꝛſus dimitte-
re qꝫ differre. Sãcti quidem ꝛ honeſti ꝓpoſiti dilatio/
magna ruina eſt. Nunc docibilis et prouectioꝝ etate
capax doctrine non eris. Ideoqꝫ in preſenti articulo
quod differtur aufertur. Verbũ ꝓphete eſt populus
hic dicit. Nõdum tempus eſt edificandi domũ dñi.
Miſerrime cur opus cõmendabile in biennium dif-
fers:foꝛſitan cras non eris. Sapiens dicit. Quicquid
poteſt manus tua cũ inſtantia operare. Qui nõ eſt ho
die cras minus aptus erit. In litteris tuis legi. Va-
cabo michi/ꝛ libris meis:ꝛ in camera mea ero michi
diſcipulus ꝛ magiſter. Nunqꝫ quieui:ſemper laboꝛa-
ui:nunc laboꝛem cõuertam in ocium ꝛ quietem. Fra
ter vtinã ſaperes ꝛ intelligeres: ꝛ inter ocium ꝛ quie-
tem diſcerneres. Audiſti quietem dñi. Quieuit enim
ab omni opere qd patrarat:verũtamen eius ociũ nõ
legiſti. Legiſ ꝙ ocioſitas inimica eſt aie. Anim⁹ nãqꝫ
qui ad ocia reſoluit/roditur inanibus curis. Ac teſti-
monio ſalomonis deſideria rodunt pigrũ: eodẽ docẽ-
te:ſtercoꝛibus boũ(id eſt turpi increpatione)lapidan-
dus eſt piger. Cernis vt ignauũ corrũpãt ocia coꝛ-
pus. Et capiũt vicium ni moueant aque. Flaccus di-
cit. Si nõ ante diem poſcas librũ cum lumine.ſi non
intẽdas animũ ſtudijs ꝛ rebus honeſtis: inuidia/vel
amoꝛe toꝛquebere. An queris experimentũ hui⁹ rei:
Queritur egiſtus quare ſit factus adulter. In pꝛõptu
cauſa eſt deſidioſus erat. Teſte ezechiele peccatũ ſo-
domoꝝ fuit ſacietas, ꝛ abundantia panis.lex enim
de ſacrificijs precipit vt bos offeratur in oſtio taber-
naculi:qꝛ qui laboꝛant in agro dominice culture libe
re poſſunt celeſte tabernaculũ introire. Cur cauſaris
ſtudioꝝ laboꝛẽ:ꝛ ad ocium toto coꝛde ſuſpiras: La-
boꝛ ſcolaſticus ociũ eſt:ſed ociũ negocioſuꝫ.ꝛ qd ani-
mũ reddit ad honeſta ſollicitũ. Vnde ꝛ ſcriptum eſt.
Sapientiam ſcribe in ocio.ꝛ qui minoꝛant actu inue
nient eã. Ideo diſcipuli eſuriẽtes fricabant ſpicas in
die ſabbati: in quo notaſ vtiliũ ſententiarũ diſcuſſio
que mẽte quieta diligẽtius ꝓcurat. Sic ingreditꝰ ho-
mo ſepulchrũ in abundantia qꝛ abſcõditus a cõturba-
tione hoim. foꝛis quidem minuitꝰ: ſed interius fructu
ſpũalis ſtudij ineſtimabiliter reficitꝰ/ꝛ ditatur. Sic in
ezechiele poꝛta atrij interioꝛis que reſpicit oriẽtẽ clau
ſa eſt ſex diebus in quib⁹ opus fit. die autez ſabbati
aperit. Qui eñi a terrenis vacãt ſpũalium notitiã fa-
cilius aſſequuntꝰ. Vacate(inquit)ꝛ videte qm̃ ego ſuꝫ
deus. Ideo martha turbatꝰ erga plurima. lye oculus
lippitudine impeditꝰ. Maria vero cũ rachele partem
optimã elegit. ꝛ iacob cũ requieſcit in bethel celeſtiũ
myſteria cõpꝛehendit:hoc eſt ociũ ſanctũ:ociũ ſtudio
ſuꝫ. verũtamen ociũ vocas nõ vigilare/nõ legere:va-
care cõmeſſatiõibus/reſolui ad carnis illecebras: toꝛ
pere ſomno/ꝛ potibus indulgere. Timere debueras
vocem dñi ſuper tali ocio iraſcentis. Neomenias ve-
ſtras(inqt)ꝛ ſabbatũ nõ ferã. Ocia/ꝛ ſabbata/ꝛ feſti
uitates veſtras odiuit aia mea. Luget etiã ſup aiam
ocioſam ꝓpheta dicẽs. viderũt eã hoſtes ꝛ deriſerũt
ſabbata ei⁹. ꝟbũ ſancti hieronymi eſt. Ociuꝫ ſine lrĩs
moꝛs eſt:ꝛ viui hoĩs ſepultura. Miſer quicqd longa

tractu tēporis didiciſti biēnale ociū exſufflabit:ꝛ illa
logices ventoſa loquacitas qua tumeſcis ſicut viſio
nocturna/et ſicut ſomniū auolabit. Putas ꝙ i pace/
et quiete corporis ſit pax mentis? Habebis forſitan
pacem/ſed amariſſimā. Pacem(ſcio)reputas te ha=
bere in loci habitatione ſolitudinem. In carnis exhi=
bitione ſollicitudinem:et ecce in pace tua amaritudo
amariſſima. Qui enim curam carnis in delicijs agit
tormenta conſciētie accuſantis patitur:et ſemp hoſtē
domeſticū ſecum gerit ſicut ſapiens dicit. Solitudo
quā deſideras ſubuerſio eſt virtutū. Ve ſoli:quia ſi ceci=
derit non habet ſubleuātem. Solitudo amon fratrē
thamar ad inceſtuoſum ſororis ſue cōcubitū ꝓuoca=
uit. Solitudo eſt que virū fortē fortiſſime precipitat
in reatū. Ea eīn mediante honeſtas ipudicitie arma
ſua reddit.degenerat ſanctioris vite propoſitū.ꝛ odo=
rifere opinionis gloria dānabiliter euaneſcit. Dū pa=
riſius operā ſtudijs dabas publice dicebat ꝙ in hac
humana ꝯuerſatione te angelū exhibebas.vereor ne
qui de hoie in angelū tranſieras:de angelo in hoiem
reuertaris. Nā iuxta ſentētiam vitatis. Spūs immū=
dus ambulās ꝑ loca deſerta/ꝛ arida/ꝛ nō inueniens
requiē/apud quieſcētem in ocio quietē inuenit:aſſu=
mensqꝫ ſeptē ſpiritus nequiores ſe domū vacantem/
et ſcopis diſciplinalib⁹ mūdatam inuenit/vacātem
occupat/ac nouiſſima hois illius in peiora cōuertit.
Diu te inuitaui ad ſtudioſam miliciā:diu clamaui/et
laboraui clamās/ne abhorreas hūc laborē.vere labo
raui. Suadere eīn et non ꝑſuadere hoc labor eſt ante
me. Sane laborē/et duriciē theologice facultatis nō
debueras abhorrere. Scolaſtici nāqꝫ hois labor non
eſt in opibus:ſed in vbis. Et vt vbo ſalomonis vtar.
Ois labor huiuſmodi hois in ore ipſi⁹. Certe ꝓcepta
ſua ꝛ ſciri/ꝛ cuſtodiri vult dñs cū labore. Nam et ipe
eſt qui fingit laborē in precepto. Unde ꝛ iuſtus ſcire/
atqꝫ cuſtodire deſiderās verba ꝛ precepta que de la=
bijs altiſſimi ꝓceſſerunt/dicit ꝓpheta. Propter vba
labiorū tuorū ego cuſtodiui vias duras. Adhuc rogo
ne timeas aut differas hūc laborē. Effeminari quidē
ocio/et torpere pigricia/nichil aliud eſt ꝙ̄ ſuffocare
virtutē:nutrire ſuꝑbiā:viamqꝫ cōſtruere ad gehennā.
De his dicit. In labore hoim nō ſunt:et cum hoibus
nō flagellabunt. Ideo tenuit eos ſuꝑbia. Proculdu
bio qui nō flagellātur tpaliter cū hoibus/in ꝑpetuum
flagellabunt cum demonib⁹. Et qui cum hoibus nō
laborant/cum demonibus laborabunt.

¶ Idem G. capellano. Arguitur princeps qui intrudit episcopum fatuum, ꝛ archiepiſcopus qui non reſiſtit. Epiſtola. x.

Tu eſt ꝙ rumor inſonuit/ꝛ publice iam cre=
breſcit ꝙ dñs tuus rex ſicilie ſalutis ſue/et
paterne traditionis oblitus:cū comite loco
celli in ruinam et deſolationem agrigentine
eccleſie cōiurauit. Intendit epiſcopare fratrem comi
tis. Et ipſum(reclamāte capitulo)violēter intrudit.
Tu vero cū ſcias eum ſtatuam eē et truncū inutilem:
miror ꝙ non aſcēdis ex aduerſo:ꝛ te pro domo iſrael
non opponis. Infelix ego homo cur nō habeo copiā
illius comitis: vt aliquid perſuadeam homini inhu=
mano? Annūciarem impio impietatem ſuam.et ſi nō
lucrifacerem eum deo perfecte:ſaltem partes euan=
gelizātis implerem. Zelus domus tue de⁹ comedit
me.ps. Tabeſcere me fecit zelus tuus/quia obliti ſunt
verba tua inimici tui.vere obliti:verbum enim tuum
eſt domine. Domus mea domus orationis(nō intru
ſionis)vocabitur:domū tuam dñe decet ſanctitudo:
non intruſio. Reſpice dñe in faciē teſtamēti tui.zela=
re honorem/ꝛ decorem domus tue/ꝛ locum habita=
tionis glorie tue. Nō irruat in eā immūdus/ꝛ incircū
ciſus. Conſoleris eccleſiam que in conculcationem
data eſt.ꝛ dicas ei. Noli timere filia ſyon.ciuitas hie
ruſalē noli flere. Glorioſa dicta ſunt de te ciuitas dei.
Gloriam illorum humiliabo qui te humiliant/ꝛ con=
fundunt. Ponā te in ſuperbiam ſeculorū. O deteſtā=
da operatio. O adoleſcentia deploranda.filius eccle
ſie quare ſe erigit contra matrem? Cur abiecit conſi=
lium pietatis:ꝛ abijt in conſilio impiorū? In vna die
peribunt cogitationes eorū:cōſilium autem domini
manet in eternū. Ve terre cuius rex puer eſt. Doleo
ꝙ inter ꝓmitias dñationis ſue/et inter initia vnctio=
nis regie hoc preſumit/virtus equidē conſecrationis
ab huiuſmodi violētijs eum vtinam tēperaſſet. Ma=
gna enim eſt hui⁹ efficacia ſacramēti. Nam de dauid
poſtqꝫ a ſamuele vnctus eſt/ſcriptura teſtatur: ꝙ di=
rectus eſt ſpiritus dñi in dauid a die illa/ꝛ in reliquū
Saul quoqꝫ die illa qua olei lenticula a ſamuele ꝑfu=
ſus eſt mutatus eſt in virū alterum:et inſiliēte in eum
ſpiritu dñi cum acceſſiſſet ad cuneum prophetarum/
cum eis ꝓphetare incepit. Cayphas qui in illo con=
ſiſtorio vbi de morte dñi agebatur ſententiam ꝓtulit
dicens. Expedit ꝙ vnus moriatur ꝓ populo/ſicut ait
euāgeliſta/hoc a ſemetipſo nō dixit:ſed cum eſſet pō
tifex anni illius ꝓphetauit. Uerum nec virt⁹ vnctio=
nis:nec religioſorū crebra exhortatio/nec dei timor/
nec eccleſie reuerentia:nec ſue fame diſpendium:nec
exemplum paterne manſuetudinis a ſua pertinacia
hunc reflectūt. Duorum michi nomina expreſſiſti:qui
familiares et domeſtici eius ſunt quorum amicitias
(licet ignobiles ſint mente et genere)gratāter ſſime ac=
ceptauit. Hi ipſum in hanc temeritatem excitant/et
incendunt. Sed certe inimici hominis domeſtici ei⁹.
proditoria iſtorum conſilia pretulit inconſultiſſimus
adoleſcēs dño ſalernitano/et comiti aueline auūcu=
lis ſuis/quorum fidem et prudentiam neceſſitas re=
gni frequēter experta eſt:qui dedecus pueri ſua mor=
te redimerent:nec regni humiliationi vſqꝫ ad effuſio=
nem ſanguinis et perpetuitatem exilij conſentirent.
Sed populi peccatis exigētibus elongauit a ſe ami=
cos/et primos:incedēſqꝫ per viā roboā conſiliū ve=
nerāde maturitatis abiecit. Porro honorē ſpōſe ſue

zelabit dñs: ⁊ malos male perdet: retribuet abundāter facientibus ſuperbiā. Et q̄ iſte miſerabilis adoleſcens in theſauros eccl'ie cōſilio malignoꝝ man⁹ rapaces iniecit: vereor ne in eū dñs excādeſcat/ et eueniat qd̄ dicit iob: Theſauros (inquit) quos deuorauit euomet: ⁊ de vētre eius extrahet illos deus. Luet que fecit oīa: nec tñ cōſumet. Nō decebat eū manus laycas ad ſacra porrigere. frequenter debueras ei ſuggeſſiſſe qualiter oza fuit ꝑcuſſus a dño eo q̄ in archam dñi manus (deuote quidē: ſed indigne) porrexerit. Qualiter tēporibus iaſonis ille ꝑpetuus ignis qui a tēpore hieremie vſq; ad neemiā durauerat extinctus eſt eo q̄ antiochus occaſiōe iaſonis ad ſacerdotalia manū miſit. Qualiter regnū balthaſar a perſis occupatū eſt/ ⁊ vaſtatū iudicio manus vltricis/ et ſcribētis Mane: techel: phares: eo q̄ vaſa dñi in cōuiuio ꝓphanaſſet. His et ſimilibus eū deterruiſſe debueras: ſed alligatū eſt verbū dñi in ore tuo: nec moueris ſuper cōtritione ioſeph. Times hoīem: nec te zelus dñi: aut eccl'ie tāgit afflictio. porro (teſtimonio iob) Qui timet pruināveniet ſuper eū nix. Glorioſuꝫ eſt cuilibꝫ xp̄iano ſi affligitur/ dūmodo nō ſit turpis: ſed in xp̄o cōmendabilis afflictionis occaſio. Nemo (inquit petrus ap̄lus) patiat̄ vt fur: ſed ſi benefacientes/ ⁊ benedicētes ſuſtinetis/ hec eſt gratia apud deū Ideo ibant ap̄li gaudentes a cōſpectu cōſilij: q̄r digni habebantur ꝓ xp̄i nomine cōtumeliam pati. Si exhortationē tuā contemptui habet: ipſe cōtemptus tibi cedet ad gloriā/ lampas (ait iob) cōtempta apd̄ cogitatiōes diuitū, parata erit ad tēpus ſtatutū. Et qd̄ eſt tempus illud: niſi tēpus de quo dicit̄. Cum accepero tēpus ego iuſtitias iudicabo. Vnuꝫ noueris. Si nō annunciaueris impio impietatē ſuā: ipſe in impietate ſua morieť: ⁊ eius aīa de tuis manib⁹ requiretur. Ouis tua eſt: et in periculū tuū ipſius cuſtodiā ſuſcepiſti. vide ne alios imiteris: q̄ lac et lanam querunt in ouibus: nō ſalutem. periculoſuꝫ eſt tibi ſi in tōſoris officium cōuertas miniſteriū paſtorale. Tōdet abſalon oues ſuas/ ⁊ fratrē ſuū interficit. Sic animā ꝓximi ſui prelatus mortificat/ dū eo enormiter delinquēte/ aut tacet/ aut diſſimulat/ aut cōſentit/ vt emolumentū tēporale percipiat. Indubitanter quidē ſcio q̄ ſi oraſſes/ inſtātius peroraſſes: ⁊ ab hac inhumana tyrānide hoīem auertiſſes. Diffuſa eſt eñ gratia in labijs tuis: viuuſq; eſt ⁊ efficax ſermo tuus: immo ſermo domini ⁊ penetrabilior oīni gladio ancipiti. Hic eſt vomer ille aratorius quo ſangar quingētos philiſteos occidit. Mandibula aſini/ qua ſanſon mille de ſuis hoſtib⁹ interfecit. Clauis iabel: pugio finees: gladius gedeonis. Q; ſi ex corde ageres cauſaꝫ xp̄i: daret voci tue vocē virtutis: atq; voluntaria oris tui beneplacita faciēs/ cor regis ad tuū verteret arbitriū ille in cui⁹ manu corda ſunt regū. Nō eñ (ſicut dicit dominus) vos eſtis q̄ loquimini: ſed ſpūs patris veſtri qui loquit̄ in vobis: ipſe eſt qui dat verbū euangelizātibus virtute multa. Ipſe eſt qui tibi oportūe aſtaret: ſi importūe/ ⁊ frequēter aſtares. Habet tuarū cōtinētia litterarū q̄ ipſum p̄rio blāde ⁊ amicabiliter cōueniſti. ipſe aūt reſpondit ſe non eſſe in culpa. ſed comitem lococelli. Cū vero eundem iterū cōueniſſes: te ſicut aſſeris reputauit inſanū. Ideo ori tuo impoſuiſti ſilentiū/ ꝓprioq; ipſum arbitrio dimiſiſti. Q; primo vſus es blandicijs prudētie aſcribo. Non eñ lenibus exaſperandi ſunt principes: ſed tēperantius corrigendi. Sicut paul⁹ ap̄ls ad thymotheū ſcribēs ait. Seruum (inquit) dñi non oportet litigare/ ſed ad omnes māſuetū eſſe ⁊ patientē: corripientē cuꝫ modeſtia eos qui reſiſtūt veritati. Sed qui ſemel/ ⁊ ſecūdo verbum exhortatiōis ꝓpoſueras: eandē exhortationē debueras terciaſſe. forte aliquid efficacie cōtuliſſet numer⁹ trinitatis. Golyas in tertio lapide ꝓſtrat⁹ eſt. Moyſes magos pharaōis in ſigno tertio ſuperauit. Doleo q̄ ad excuſandas excuſatiōes in pctīs/ culpam ſuaꝫ transfundit in aliū: quā eū humiliter cōfiteri/ ⁊ deuote corrigere oportebat. Grauiter offenditur deus cuꝫ quis ꝓpriam maliciā diſſimulādo/ eā miniſterio ꝓſequitur alieno. Scriptum eſt eñ. Manus in manu nō erit innocēs malus. Sic dicebat ſaul de dauid. Non ſit manus mea in eū: ſed ſit ſuper eū manus philiſtinorū. Sic iudei linguis crucifigētes dñm (dicentes nobis nō licet interficere quenq̄ꝫ) tradebant euꝫ occidendū militibus: vt ab eis culpa in alios transferretur. Q; inſanū te reputat/ nō mirare. nō eſt mirū ſi inſanus alios exiſtimet inſanire. Certe cū quidā filius ꝓphetarum inunxiſſet hieu in regē: queſierūt alij dicentes. Ad quid venit inſanus iſte ad te? Sic apd̄ eos quorū interiores oculi ambitiōe/ vel inuidia excecātur vileſcit ſermo dñicus/ ⁊ v̄ba vite edificatiua veſanie aſcribunt̄. Scio quid dñs tuus ſomniet: quid affectet in hac erectiōe ſui dagon: in hac intruſiōe tyrānica. vtinā maturius ſaperet/ ⁊ intelligeret: vtinā prudētius inter ſpūalia/ et mūdana diſcerneret. ꝑemptoriū eſt eñ in principe vel auram adorare munerū: vel fauorem querere perſonarū. Teſte ſiquidē ꝓpheta. In quorū manibus iniquitates ſunt/ dextera eorū repleta eſt muneribus. Trāſibunt v̄o iniquitates in penā/ ⁊ munera in dolorē. Quia teſte iob. Ignis deuorabit tabernacula eorū qui munera libenter accipiūt. Benedictus aūt dñs qui regem anglorū. H. a talib⁹ hactenus cōſeruauit innoxiū. Manus ei ſuas excuſſit ab omni munere: nec in prelatis eccl'ie promouendis ipſuꝫ vnq̄ꝫ inflectere potuit vel muneris oblatio/ vel gratia ꝑſonalis. Ido magnificauit eū dñs in ꝯſpectu regū: ⁊ iuxta nomen magnoꝝ q̄ ſunt in terra theſaurizauit ſup eum gloriam/ ⁊ honorē. Bene valeas amice cariſſime: et icepte correptiōi diligēter inſiſtas donec dñs tuus ab inuio erroris ſui in viā iuſtitie reuertat̄.

¶ Idem. R. clerico qui vouerat monachatum. Item cōtra eum qui a ꝓpoſito intrādi religionē amicorum affectione reſiliebat. Ep̄la. xi.

Tabula

¶Epiſtola rothomageñ. archiepiſcopi/ꝛ lexouieñ. epiſcopi ad regẽ Anglie ſuper negocio facto apud regem Francie. fo.lxxix.
¶Ep̃la monẽs reginã ãglie vt recõciliet viro ſuo. lxxix
¶Epiſtola affectionis ꝛ amicitie. fo.lxxx.
¶Ep̃la querimonie Petri ſup dilatiõe ꝑmiſſi. f.lxxx.
¶Epiſtola qua Petrus monet vicarium vt diligenter ſuppleat vices ſuas. fo.lxxx.
¶Ep̃la cõmẽdans dño pape quẽdã abbatẽ. fo.lxxx.
¶Ep̃la reprehendẽs amicitiã ſimulatam. fo.lxxx.
¶Epiſtola gratiarũ actionis amico ſuo. fo.lxxxj.
¶Epiſtola cõgratulatoria ꝓmotiõis amici. fo.lxxxj.
¶Epiſtola implorans auxiliũ dñi pape. fo.lxxxj.
¶Epiſtola ꝓ fauore habendo. fo.lxxxj.
¶Epiſtola quedam executoria. fo.lxxxj.
¶Epiſtola cõmendans tutelam. fo.lxxxj.
¶Epiſtola reſponſionis eiuſdem. fo.lxxxj.
¶Epiſtola increpatoria offenſorum. fo.lxxxj.
¶Epiſtola corripiens excedentem. fo.lxxxj.
¶Epiſtola reſponſiua ad predictam. fo.lxxxj.
¶Epiſtola repellẽs ſupplicationem mediatoris: q2 nichil dedit. fo.lxxxj.
¶Ep̃la inuocãs auxiliũ ſubditoꝝ ꝫ aduerſarios. f.lxxxj
¶Epiſtola reſponſionis auxiliatoris. fo.lxxxj.
¶Epiſtola de amore amiſſo leuiter. fo.lxxxij.
¶Epiſtola de captione damiate. fo.lxxxij.
¶Epiſtola congratulationis dñi pape ſuper captione damiate. fo.lxxxij.
¶Epiſtola affectionis: fo.lxxxij.
¶Epiſtola contra peſtem ſymonie. fo.lxxxij.
¶Epiſtola cõſolatoria ſuper morte amici. fo.lxxxiij.
¶Epiſtola inductiua. fo.lxxxiij.
¶Epiſtola amicabilis. fo.lxxxiij.
¶Epiſtola cõſolatoria ſup morte viri ꝛ filij. fo.lxxxiij.
¶Epiſtola amicabilis ꝛ cõſolatoria. fo.lxxxiij.
¶Ep̃la arguẽs ep̃m eo ꝙ ꝑſumptuoſe egit. fo.lxxxiij.
¶Epiſtola de creatione ſummi pontificis. fo.lxxxiij.
¶Epiſtola lamentationis de morte. fo.lxxxiiij.
¶Epiſtola conſolatoria ſuper eadem. fo.lxxxv.
¶Epiſtola inuectiua pape regi. fo.lxxxv.
¶Epiſtola cõſolatoria cuidam regine ſuper morte fratris. fo.lxxxv.
¶Epiſtola conſolatoria contra caſus mũdi. fo.lxxxv.
¶Epiſtola reſponſiua ad premiſſam. fo.lxxxv.
¶Epiſtola inductiua. fo.lxxxv.
¶Epiſtola cõſolatoria ſup morte cuiuſdã. fo.lxxxvj.
¶Ep̃la plãgẽs mortẽ Frederici imꝑatoris. fo.lxxxvj.
¶Epiſtola reſpõſiua ad predictam. fo.lxxxvj.
¶Epiſtola querimonie de morte cuiuſdã magiſtri in grammatica. fo.lxxxvj.
¶Epiſtola plangens quendã grammaticũ. fo.lxxxvj.
¶Epiſtola plangens ꝓfeſſorem iuris. fo.lxxxvij.
¶Epiſtola de eo qui creditur mortuus. fo.lxxxvij.
¶Epiſtola reſponſiua conſolatorie. fo.lxxxvij.
¶Epiſtola conſolatoria ſuper morte. fo.lxxxvij.
¶Epiſtola conſolatoria de morte amici. fo.lxxxvij.
¶Epiſtola cõſolatoria de morte. fo.lxxxvij.
¶Epiſtola conſolatoria. fo.lxxxviij.
¶Epiſtola ad rothomageñ. ſuffraganeũ et abbatem. folio lxxxviij.
¶Epiſtola quõ munera ꝯuertit oia rome. fo.lxxxviij.
¶Epiſtola excuſationis. fo.lxxxviij.
¶Epiſtola de beneficio ſcripture ad preteritorũ memoriam cõſeruandam. fo.lxxxviij.
¶Epiſtola de confeſſione facienda. fo.lxxxix.
¶Ep̃la de penitẽtia iniũgenda: et redarguit quẽdã de auſteritate nimia erga penitentem. fo.xcj.
¶Epiſtola per quã rogat Petrus vt ad ſuam patriã reuocetur. fo.xcij.
¶Epiſtola querimonie ſuper dilatione itineris hieroſolimitani. fo.xciij.
¶Epiſtola de nouo ꝛ veteri teſtamento. fo.xcv.
¶Ep̃la de ſcriptorib⁹ ꝛ vocabulis ſctõꝝ libroꝝ. f.xcvj.

¶Index libri ſecũdi ſermonũ. P. Bleſeñ.

Sermo de aduẽtu dñi: Dum mediũ ſilentium tenerent omnia. ij.parte.fo.j.
Ser. ſcđs de aduẽtu: Aſpiciebã i viſu noctis. ij.p.f.j.
Ser. terti⁹ de aduẽtu. Saluatorẽ expectam⁹. ij.p.f.ij.
Ser. in feſto beati Andree: Salue crux. ij.p.fo.iij.
Ser. in natiuitate dñi: Puer nat⁹ eſt nobis. ij.p.f.iij.
Sermo ſecundus in die natiuitatis dñi: In ſole poſuit. ij.parte.fo.iiij.
Sermo in die circũciſionis: Maſculus cuius preputij caro. ij.parte.fo.v.
Sermo ſecundus de circunciſione dñi: Et vocatũ eſt nomen eius. ij.parte.fo.vj.
Sermo in die epiphanie dñi: Apertis theſauris ſuis. ij.parte. fo.vj.
Sermo dñice poſt epiphaniam: Venit Ieſus a galilea. ij.parte.fo.vij.
Ser. in die purificatiõis: Hodie tẽpli dñs. ij.p.f.vij.
Ser. ſecũdus de eadẽ: Suſcepimus deus. ij.p.f.viij.
Ser. i ſeptuageſima: Sile eſt regnũ celorũ. ij.p.f.viij.
Sermo i capite quadrageſime: Cõuertimini ad me: ij.parte. fo.ix.
Sermo de facienda pnĩa: Chriſtus hodie. ij.p.fo.ix.
Sermo de luctu: Meror viri humiliabit eũ. ij.p.f.x.
Sermo de obedientia/cruce/ꝛ paſſione chriſti: Chriſtus factus eſt ꝓ nobis obediens. ij.p.fo.x.
Sermo in cena dñi: Cũ ſurrexiſſet Ieſus. ij.p.fo.xj.
Sermo de eadẽ: Spũs oris noſtri chriſtus. ij.p.f.xij.
Ser. in die reſurrectiõis: Nunciauerũt filij. ij.p.f.xij.
Sermo de eadem reſurrectione: Dignus eſt agnus. ij.parte. fo.xij.
Sermo de tribus teſtimonijs dñica: Omne qđ natum eſt. ij.parte.fo.xiij.
Sermo in aſcẽſione dñi: Videntibus illis. ij.p.f.xiiij.
Ser. i die pẽthecoſtes: Charitas dei diffuſa. p.ij.f.xv
Ser. de eodẽ feſto: Aliqđ poteris ꝯtigere. p.ij.fo.xvj.
Ser. de trinitate: Qui eſt miſit me ad vos. p.ij.f.xvj.
Sermo in die Iohannis baptiſte: Inter natos mulierum. parte.ij.fo.xvij.

Sermo ad ſacerdotes: qui ex deo eſt verba dei audit. parte.ij.fo.xvij.
Sermo de vno cõfeſſore: Dilect⁹ deo. p.ij.fo.xviij.
Sermo de ſapientia multiplici: Beatus vir qui in ſapientia ſua morabitur. par.ij.fo.xviij.
Sermo in dedicatione eccleſie: Hieruſalem que edificatur. par.ij.fo.xix.
Sermo ad clauſtrales Maledictus q̃ reedificat hierico. par.ij.fo.xx.
Sermo de ſacrificio altaris: teſte apl̃o. p.ij.fo.xxi.
Sermo de ſanctis Petro ⁊ Paulo: Vidi cõiunctos viros. parte.ij.fo.xxi.
Sermo de eiſdem: Duo vbera tua. par.ij.fo.xxij.
Sermo de ſancta Magdalena: Gaudium eſt angelis. p.ij.fo.xxiij.
Sermo ad vincula petri: Refert hiſtorie.p.ij.fo.xxiij
Sermo de ſctõ laurẽtio: Spauit moyſes. p.ij.f.xxiiij
Sermo in aſſumptione Marie: Gaudeamus omnes. p.ij.fo.xxv.
Sermo de beato Bartholomeo: Eſtote prudentes. parte.ij. fo.xxv.
Sermo de aſſumptione marie: Hodie in curia celeſti. par.ij.fo.xxvi.
Sermo de eadem: Intrauit Jeſus. par.ij.fo.xxvij.
Sermo de natiuitate marie: Sapiẽtia edificauit ſibi domum. par.ij.fo.xxvij.
Sermo de vno cõfeſſore: Anima mea cõturbata eſt. parte.ij. folio.xxviij.
Sermo de ſancto michaele: Benigne fac domine. parte.ij. fo.xxix.
Sermo de eodem: Data ſunt ei. par.ij.fo.xxx.
Sermo in die omniũ ſanctorum: Anima noſtra ſicut paſſer. p.ij.fo.xxxi.
Sermo de eiſdẽ: Videns turbas ieſus. p.ij.fo.xxxi.
Sermo de eiſdẽ: Beati paupes ſpiritu. p.ij.fo.xxxij.
Sermo de eiſdem: Beati qui lugent. par.ij.fo.xxxij.
Sermo de eiſdẽ: Beati qui eſuriunt. par.ij.fo.xxxiij.
Sermo de eiſdẽ: Beati miſericordes. p.ij.f.xxxiiij.
Sermo de eiſdem: Beati pacifici. par.ij.fo.xxxiiij.
Sermo de eiſdem: Beati qui perſecutionem patiuntur. p.ij.fo.xxxiiij.
Ser. ad monjales: Moyſes legit feciſſe. p.ij.f.xxxv.
Sermo ad eaſdem: Audi filia. p.ij.fo.xxxvi.
Ser. ad ſacerdotes: Ignis ſp ardebit. p.ij.fo.xxxvi.
Sermo ad eoſdẽ in ſinodo: In leuitico. p.ij.f.xxxvij.
Ser. ad eoſdẽ in ſinodo: Dilectus deo. p.ij.f.xxxviij.
Sermo ad eoſdem in ſinodo: Audite hec ſacerdotes. parrte.ij.fo.xxxix.
Sermo ad eoſdem in ſinodo: Audite hec ſacerdotes. parte.ij.fo.xxxix.
Sermo de conuerſione ſancti Pauli: Recolenda eſt. parte.ij.fo.xl.
Sermo de trãſfiguratione dñi: Doctor ille. p.ij.f.xli.
Ser. de trãſfiguratiõe dñi: Leuãtes oclos. p.ij.f.xliij

¶ Liber tertius expoſitionis Job.

Explanatio libri Job continens capitula.xxiiij.

¶ Libri quarti capita contra pfidiam iudeorũ.

Epiſtola cõtinens cauſam ſuſcepti operis. fo.l.
Teſtimonia legis ⁊ ꝓphetarum de trinitate ⁊ vnitate in deo. fo.l.
Teſtimonia legis ⁊ ꝓphetarum de eterna filij generatione. fo.l.
Teſtimonia legis ⁊ ꝓphetarũ de ſpũ ſancto. fo.l.
Teſtimonia legis ⁊ ꝓphetarũ de trinitate. fo.lj.
Rationes ⁊ auctoritates de fide. fo.lj.
Teſtimonia ꝓphete q filius a patre miſſus eſt. fo.lj.
Teſtimonia q chriſtus veniet in carne. fo.lj.
Teſtimonia q chriſtus de Dauid naſceretur. fo.lij.
Teſtimonia q chriſtus de gentibus naſceret. fo.lij.
Teſtimonia q chriſtus in ꝓpria pſona venit. fo.lij.
Teſtimonia q chriſtus eſſet deus/et homo de ſemine abrahe. fo.lij.
Teſtimonia q chriſtus de Dauid in bethleem naſceretur. fo.liij.
Teſtimonia de loco ⁊ tempore natiuitatis chriſti. folio liij.
Teſtimonia legis ⁊ ꝓphetarum q chriſtus in humilitate venturus ſit. fo.liiij.
Teſtimonia q chriſtus demonia expelleret/et faceret miracula. fo.liiij.
Teſtimonia ꝓphete de reprobatione ſacrificiorum legalium. fo.liiij.
Teſtimonia legis ⁊ ꝓphetarum de paſſione chriſti. folio liiij.
Teſtimonia ꝓphete de ſepulchro dñi. fo.lv.
Teſtimonia de reſurrectione chriſti. fo.lv.
Teſtimonia ꝓphetarum de aſcenſione dñi. fo.lv.
Teſtimonia ꝓphetarũ de miſſiõe ſpũs ſancti. fo.lv.
Teſtimonia hyſtoriarũ iudaicarum ⁊ gentilium de reſurrectione. fo.lvj.
Teſtimonia Joſephi iudei de chriſto. fo.lvj.
Teſtimonia q noua lex erat veteri pferenda. fo.lvj.
Teſtimonia ꝓphetarum de baptiſmo. fo.lvij.
Teſtimonia de ſacramento altaris. fo.lviij.
De tranſlatione legis ad gentes/et reprobatione iudeorum. fo.lviij.
De vocatione gentium ad fidem. fo.lviij.
Teſtimonia ꝓphetarum q reliquie iſrael cõuertentur ⁊ ſaluabuntur. fo.lix.
Teſtimonia ꝓphete de glorioſo eccleſie ſtatu. fo.lix.
Teſtimonia manifeſta q ſcripture non poſſunt intelligi ad literam. fo.lx.
Teſtimonia ꝓphetarum de nouiſſimo chriſti aduẽtu in reſurrectione generali. fo.lx.
Teſtimonia ꝓphete de die iudicij. fo.lxi.
Teſtimonia ꝓphetarũ de glorificatiõe ſctõꝝ. fo.lxi.
Teſtimonia ꝓphetarum de damnatiõe impiorum. folio lxi.
Teſtimonia gentilium de fide. fo.lxi.
Teſtimonia ſibille vatis. fo.lxi.
Operis concluſio. fo.lxi.

¶ Liber quintus De confeſſione. fo.lxij.

Tabula

¶Liber ſextus de amicitia chriſtiana et dilectione proximi.

Prologus tractatus primi. fo.lxiiij.
Libri exordium. fo.lxiiij.
Q̃ olim rare fuerunt amicitie fo.lxv.
Q̃ dulcis et fructuoſa ſit amicitia. fo.lxv.
In vera amicitia nichil eſt cupiendum. fo.lxv.
De naturali amore. fo.lxv.
De carnali amore. fo.lxv.
Non eſt amicitia vera ſi ſit queſtuaria. fo.lxv.
Quedã amicitia cõmendat̃ quedã reprobat̃. fo.lxvj
De origine amicitie. fo.lxvj.
Dilectio deformata pctõ poſtea reformat̃. lxvj.
Omnes virtutes aie ex dilectiõe dulceſcunt.fo.lxvj.
De dilectione amici et que illã impediunt. fo.lxvj.
Exempla eorum que amicitiam impediũt.fo. lxvij.
De fide amicitie ⁊ q̃ in amicos diligẽda ſũt.fo.lxvij.
Quibus modis probatur intẽtio diligẽtia. fo.lxvij.
Neceſſaria eſt diſcretio in amicitia. fo.lxviij.
Per patientiam probatur amicitia. fo.lxviij.
Quibus fouenda ſit amicitia. fo.lxviij.
Nature dona ⁊ dei ſunt ſolũ in hoĩe diligẽda. lxviij.
Que ⁊ q̃ta liberalitas in amicitia requirat̃.fo.lxviij
Quanta diſcretione benefaciendũ ſit amicis ⁊ cautela. fo.lxviij.
Reuerentia exhibẽda inter amicos:⁊ de mutua correctione eorum. fo.lxix.
Non eſt tolerandus amicus in aliquo enormi vicio perſeuerans. fo.lxix.
Quõ ⁊ q̃ modeſte amicitia diſſoluẽda ſit. fo.lxix.
Ex quibus cauſis et in quibus amicitia diſſoluatur potius q̃ rumpatur. fo.lxix.

¶Secundus tractatus de charitate ⁊ dilectione dei.

Prologus libri de charitate ⁊ dilectiõe dei. fo.lxx.
Charitas eſt cõſummatio legis/⁊ vita fidei. fo.lxx.
Quomodo cogitandus eſt deus. fo.lxx.
Cupiditas facit hominẽ multipliciter errare a vero bono. fo.lxxi.
Quanta mala ſint in delitijs. fo.lxxi.
Lamentabilis querela eorũ qui per cupiditatem a charitate deuiant. fo.lxxi.
Quot mala ſunt in voluptate carnis. fo.lxxi.
Quãta ſit vanitas huius mũdi ex ſalomõe. fo.lxxi.
In ſola charitate eſt requies ⁊ pax. fo.lxxij.
Cõcupiſcẽtia eſt cã q̃re iugũ dñi videt̃ graue.f.lxxij.
Oẽs ṽtutes ex charitate/⁊ i charitate ſunt. fo.lxxij.
Sex virtutes ſex dies ſunt ante ſabbatum. fo.lxxij.
Collatio ſex virtutum ad ſex dies. fo.lxxij.
Triplex ſabbatum habet homo. fo.lxxiij.
De ſabbato hominis in ſui dilectione. fo.lxxiij.
De ſabbato ſecundo in dilectione ꝓximi. fo.lxxiij.
De ſabbato tertio in dilectione dei. fo.lxxiiij.
Exhortatio vt diligatur deus. fo.lxxiiij.
Improperãt̃ aie bñficia dei ne ſit ingrata.fo.lxxiiij.
Deꝰ diligit elegãtiꝰ q̃ nos:⁊ de bñficijs eiꝰ.f.lxxiiij.
Anime prerogatiua ſuꝑ ceteras creaturas. fo.lxxv.
Dulcior eſt amor quo nos diligit deꝰ amore quo eũ diligimus. fo.lxxv.
Inculcantur beneficia dei vt magis corrigatur affectus. fo.lxxv.
Replicant̃ bñficia dei vt aia fiat humilior. fo.lxxvj.
Mandatũ de dilectiõe dei quare tam frequẽter inculcetur nobis. fo.lxxvj.
Dulcit̃ diligit̃ deꝰ ex recordatiõe paſſiõis eiꝰ.f.lxxvj.
Deus diligendus eſt. fo.lxxvij.
Quid ſit diligere ſapienter. fo.lxxvij.
Sicut deꝰ diligitur in beneficijs dulciter: ita in promiſſis prudenter. fo.lxxvij.
Deꝰ in iudicijs ſuis diligẽdus eſt fortiter. fo.lxxvij.
Charitas ꝓbat̃ in obediẽtia mãdatoꝝ dei.fo.lxxvij.
De dilectione ꝓximi ⁊ ꝓgreſſu eius. fo.lxxviij.
In amore ꝓximi dꝫ eſſe oĩm plena cõio. fo.lxxviij.
Sancta cõio emanauit a deo ad angelos. fo.lxxviij.
Sctã cõio emanauit a deo i angelos ⁊ hoies.lxxviij.
Non eſt cõmunio bonorũ ad malos. fo.lxxviij.
Ex mutuo obſequio membrorũ noſtrorũ erudimur in amorem ꝓximi. fo.lxxix.
Precepto dei tenemur diligere inimicos. fo.lxxix.
In dilectiõe diuerſi ſunt gradus ſm diuerſos hominum ſtatus. fo.lxxix.
Stulta eſt dilectio que ꝑ aliena patitur ꝓprie anime detrimentum. fo.lxxix.
Gradus varij dilectiõis ſm diuerſas manſiões animantiũ in archa Noe. fo.lxxix.
Diuerſitas affectuũ ex quibꝰ motus, vſus dilectionis/⁊ fructus eſtimatur. fo.lxxx.
De motu ad deſiderium. fo.lxxx.
De ſpirituali motu qui duplex eſt. fo.lxxx.
De rationali motu. fo.lxxx.
De officiali affectu. fo.lxxx.
De naturali affectu. fo.lxxx.
Affectui naturali affinis eſt carnalis. fo.lxxxj.
Affectꝰ ſine ꝯſenſu nõ mltũ ꝓdeſt/nec nocet.f.lxxxi.
Rationalis affectus tripliciter excitatur. fo.lxxxi.
Affectꝰ amoris/⁊ appetitus cibi aſſimilãt̃. fo.lxxxi.
Ex dilectione diſcernuntur affectus. fo.lxxxi.
Electio habet locũ in dilectione dei ſicut in dilectione proximi. fo.lxxxij.
Affectꝰ nr̃ nõ eſt ordinãdꝰ ſm affectũ ſpũalẽ.f.lxxxij.
Actus noſter aliquãdo dirigendus eſt ſm affectum rationalem:ſed non ſemper. fo.lxxxij.
Affectus officialis licet ſit periculoſus:tamen eſt interdum admittendus. fo.lxxxij.
Quis modꝰ ei debeat in naturali affectu. fo.lxxxij.
De diuerſis cauſis affectuum. fo.lxxxij.
Unus affectus quandoq̃ mutat̃ in alterũ. fo.lxxxij.
Affectꝰ ſemꝑ cõtrarij ſunt/⁊ ſe oppugnãt. fo.lxxxiij.
In exercitio affectuũ fructꝰ eſt neceſſariꝰ. fo.lxxxiij.
Charitas eſt languor dũ eſt in deſiderio. fo.lxxxiij.
De dimẽſiõibꝰ charitatis/⁊ cõione ſctõꝝ.fo.lxxxiij.

¶Finis indicis materiarũ operis. P. Bleſen.

Incipiunt epiſtole magiſtri Petri Bleſenſis Bathonienſis archidyaconi. Quarū prima vicem prologi cōtinet ad regem Anglie.

b

Enrico dei gratia Illuſtriſſimo Anglorū regi Suus petrus Bleſenſis Bathonienſis archidyacon⁹ Salutem in eo per quem reges regnāt Rogat⁹ a vobis epiſtolas quas paſſim ⁊ varijs direxi pſonis: ⁊ quaſi diuerſas ſpecies in vnū faſciculū cōportare rapior ad incertos affectus. Nam inter occupationes anxias ⁊ tempeſtuoſos curie fluctus: ⁊ michi durum eſt aliquid ſcribere: ⁊ longe durius veſtre maieſtatis imperio contraire: preces ſiquidē veſtras imperiū voco. Quia ſicut ſatis vrbane ſcribit quidā magiſter meus. Eſt orare ducū/ſpecies violenta iubendi. Et quaſi nudato ſupplicat enſe potēs. Illud ꝓ certo noueritis ꝙ ſi olim preſciuiſſem epiſtolas meas tāte dignitatis audientiam habituras/ quicquid in eis erat qđ aures delicatas offendere poſſet: lima diligētior/⁊ exquiſitior vigilantia correxiſſet. Nunc autem in ea ruditate natiua qua cōdite ſunt: veſtris meticuloſe tamen oculis ſe preſentant: cenſuram potius expectātes q̄ȝ gratiam expetentes: ⁊ in hoc ſummā premij ſui conſtituunt: ſi non rejiciātur/ſi non expuātur: ſi tandem (qđ eis maximū eſt) indulgentiam mereantur. Scitis quia nō ſemper ingenij vena reſpondet ad votum: ⁊ quandoqȝ dicta laudabiliora caſualiter ſcribenti ſe offerunt que per ſtudij vehementiam/ ⁊ indaginem laborioſe meditationis inueniri non poſſunt. Illud etiam veſtra ſicut reor eminentia diligenter attendit: ꝙ fere om̄es epiſtole mee de alieno pendebāt arbitrio: et nunc propter ingruentium neceſſitatum vrgentiam incultius: nunc ꝓpter materie tenuitatem reciſius: nunc propter inſufficientiam perſonarū quibus ſcribebatur/aut que ſcribebant inurbanius/ atqȝ diffuſius/et ſimplicius me ſcribere oportebat. Imperfectum itaqȝ meum videant/ et indulgeant oculi veſtri: et in libro memorie conſcribantur/ſi qua inueneritis edificantia ad ſalutem. Nam et quandoqȝ reuelat dominus paruulis: que a ſapientibus abſconduntur. Leproſi nunciauerūt ſalutem ſamarie: ⁊ ſubiugalis balaam dominum ſuum a via illicita reuocauit. Et ſi cauſa publice eruditionis aliqua de libris gentilium fuerint interſerta/vobis in faſtidium non vertātur. Nam et dauid de dyademate melchon ydoli ammonitarum ſibi dyadema compoſuit ⁊ paulus apoſtolus ad improperium galatarum quandoqȝ verſus homericos eleganter aptauit. Nec illud magnificentie veſtre queſo ſit oneri: ſi vſqȝ ad perſonam veſtram in aliqua epiſtolarū ſtilus deuote correctionis eua ſerit. Nam totum illud dictat affectio. Emulor enim vos dei emulatiōe/zelans ⁊ ſitiens ſalutem veſtram in chriſti viſceribus: et in caritate non ficta. Nichil equidem vobis adulatorie ſcripſiſſe me recolo: nec ſum olei venditor: ⁊ ſcio qꝛ cū ſal correctionis in omni ſacrificio acceptatur a domino/mel in omni ſacrificio reprobatur. Teſte etiam ſalomone qui dicit iniuſto iuſtus es: maledicent ei populi ⁊ ſuper eos qui arguunt veniet benedictio: pmam claudo epiſtolam. Nam cū ſit quaſi prefatio aliarū: vicio aſcriberetur ſi abeat in immenſum.

Ad henricum regem anglie.
Epiſtola ſecunda conſolatoria ſuper morte filij ſui.

HEnrico dei gratia illuſtri anglorum regi ſuus Petrus Bleſeñ. Bathonieñ. archid. Salutem: ⁊ ſpiritū fortitudinis in aduerſis. Audiui/⁊ conturbatus eſt vēter meus: a voce cōtremuerunt labia mea. Nam ex familiarium veſtrorum relatione cognoui ꝙ illa veſtra magnanimitas celebri hactenus opiniōe conſpicua in morte filij veſtri mortificata eſt: ⁊ quadam mollicie muliebri degenerans/ gemitibus indulgebat/ ac lachrymis: atqȝ reuerentia regie maieſtatis abiecta ſu peruacuis doloribus pueriliter intabeſcit. Doloris affectum in vobis non arguo: ſed dolendi exceſſum. Scio quia pium eſt flere mortuum: ⁊ huiuſmodi meſtuoſos affectus lex nature inducit. Nam et iob audita filiorum ſuorum morte veſtimentorum ſciſſione/ et aſperſione pulueris vim doloris expreſſit. Abrahā mortua ſara/venit vt fleret eam et plangeret. Iacob exiſtimans filium ſuum ioſeph deuoratum a beſtia multos dies cōtinuauit in planctu. Ioſeph etiam cū fratribus ſuis: ⁊ cunctis ſenioribus domus pharaonis patrem ſuum deferēs mortuum/venit ad aream adab trans iordanem: vbi ſeptē dies ſuper morte iacob in fletu ⁊ gemitu compleuerunt. Sed ⁊ ioſya rege mortuo ſcriptum eſt: qꝛ vniuerſus iuda/⁊ hieruſalem luxerūt eum: et pre omnibus rex adremon: ita ꝙ in ꝓuerbium verſum eſt/⁊ populariter dicebat: planctus ei⁹ ſicut planctus adremon. In eccleſiaſtico etiā legimus ꝙ luctus mortui ſeptem dieb⁹ legitime celebratur: et ibidem hec verba leguntur. Fili in mortuum produc lachrymas. Chriſtus lachrymas ꝓduxit in lazarum. Ideoqȝ nō miror ſi cauſa deplorandi filium pietatis lachrymas exhibetis. Nec eñ de numero illorum eſtis de quibus domin⁹ dixit per prophetam. Percuſſi eos et non doluerūt. Et vt verbis Iob vtar. Nec fortitudo veſtra fortitudo lapidis eſt: nec caro veſtra enea eſt. Sed ſit queſo hic dolendi modus: ne vos dolor rapiat vltra modum. Temperantior debet eſſe apud vos erga defunctum filium

ſeruitus in peccatis: vt ſe filios ancillarū cōuerſatio-
ne teſtent᷑ qui de aliorū virtute quam apud ſe nō no-
uerunt inflātur. Preterea in domo iacob ſpurij pari-
ter cū legitimis funiculū hereditatis ſortiti ſunt: ⁊ cō-
muniter inter ſe familie herciſcunde iudiciū dictaue-
runt. Quid inter parentelas hominū variando diſtin-
guis? Ab vno patre deſcendimus vniuerſi et ſinguli.
Certe ſpecioſus forma pre filijs hominū xp̄s ieſus.
de quo ſcriptū eſt. q2 vir nobilis eſt in portis eius: cu-
ius nobilitatem ⁊ generoſitatem ꝓpheta non ſufficit
enarrare. Et qui vnic⁹ noſtre generoſitatis eſt actor:
de iuſtis ⁊ iniuſtis: de magnis ⁊ humilibus carnē tra-
xit. Nam et agn⁹ paſchalis iuxta. lxx. interpretes/de
ouibus ⁊ capris aſſumebat᷑: in quo manifeſtiſſime vi-
des q2 apud xp̄m ōis fortuna: ōiſq3 cōditio acceptat᷑.
Ut quid ergo in aliorū virtute cōmendas: ⁊ aduerſus
pauperē de tui generis extollentia gloriaris? Qui glo-
riatur in dn̄o glorietur/non eñ qui ſeipſum commen-
dat ille ꝓbatus eſt: ſed quem deus cōmendat. diſper-
dat dn̄s vniuerſa labia doloſa ⁊ linguā magniloquā.
Melius ageres ſi humilius ſaperes: dei filius in bea-
ta ꝟgine (licet ipſa de ſacerdotali ⁊ regali ſtemate du-
xiſſet originem) nō nobilitatem: ſed humilitatem ele-
git. Reſpexit (inquit) humilitatē ancille ſue. Scriptū
eſt q2 humilibus dat gratiam: ⁊ cū humilibus ſermo-
cinatio eius. Super quē (inquit) requieſcet ſpūs me⁹:
niſi ſuper humilem ⁊ manſuetū. Quid tibi ⁊ pauperi
capellano ſuperbe et fatue? Tu eminentiam generis
tui tua prauitate deprimis ⁊ conculcas: ille in medio
ſuorū ſancta et honeſta cōuerſatione preradiat. Scio
q2 egre fers: q2 te inſtruo q2 veteres aulas tibi de pul-
mone euello. Sed me ſal⁹ tua ſollicitat: vereor ne ſu-
perbia in ruinam ⁊ precipitium te deuoluat: nam ſcri-
ptum eſt. Ante ruinā exaltabitur ſpiritus. Ille qui in
altis habitat ⁊ humilia reſpicit ſuperbiam ſuper ōia
deteſtatur. Hec eſt illa ſanguinaria meretrix: q̄ de ca-
lice babilonis aureo ꝓpinat hominibus ſpiritū ver-
tiginis. Hec eſt illa athalia: que fere omne genus re-
giū extirpauit. Hec eſt lepra cicatricis in vlcere. Hec
eſt beſtia ſalt⁹ que deuorat exercitum abſalon. Hec
eſt erugo ⁊ tinea: que omnē mentis ornatum deprauā-
do cōſumit. Hec eſt turris in ſyloa que ſuos edifica-
tores interimit. Hec eſt elephas in libro machabeo-
rum qui eleazar ſua mole occidit. Hec eſt ſiccaria illa
in ſichomachia prudētij que vnam de virginibus in-
terfecit. Deſcendas igitur ad cōſcientiam tuam: ⁊ vi-
de ſi qua eſt ibi materia gloriandi. Gloria eñ noſtra
hec eſt teſtimoniū cōſcientie noſtre. Non credas adu-
latoribus qui te lactant. Certe populus qui te beati-
ficat: in errorem te inducit. Ferant aūt confeſtim con-
fuſionem ſuam qui dicūt tibi euge euge. Inimici eñ
hominis domeſtici eius. Iſti ſunt de quibus ad ſede-
chiam loquitur hieremias. Seduxerunt inquit te viri
tui pacifici. Molliti ſunt ſermones eius ſuper oleū: ⁊
ipſi ſunt iacula. Sic ioas/abner/⁊ amaſan gladio le-
niter fabrefacto: id eſt verbo ꝓditorie adulationis in-
terimit. Excole igit᷑ cōſcientiam tuam: hic eſt ei ager
cui benedixit dn̄s: ⁊ de quo ſcriptum eſt/pulchritudo
agri mecū eſt. Planta igitur ⁊ ſemina ibi ſemē virtu-
tū: vnde fructus vite/⁊ odor ſancte opinionis erūpat.
Nam iuxta preceptū diuine legis: ſi dederis de ſemi-
ne tuo ydolo moloch id eſt regi ſupbie morieris. Nec
tuum genus elegantius extollere potes: q̄3 ſi abiecto
faſtu elationis/humilibus te conformes.

❡ Reſponſio dubitationis cuiuſdam amici ſui. Epiſtola. iiij.

Cariſſimo ſocio ⁊ ꝯcordiali amico. R. prio-
ri Ciſtercieñ. P. Bleſeñ. Bath. Archid.
Salutem: ⁊ cōtinuos in xp̄o ꝓfectus. Le-
tatus ſu3 in his que dicta ſunt michi. Nā
ex fideli cōmeantium relatione cognoui:
q2 de die in diem/de virtute in virtutē ꝓficiens/clau-
ſtralis militie brauium meruiſti. Aſcendiſti in montē
ſacrificij. Ego autem adhuc in valle ſcenoſa moror: ⁊
expecto cum aſino. Tu pennas cōtemplationis aſſu-
mens/hec mūdana tranſcendis: me glutinum terre-
ne habitationis adeo inuiſcauit q2 volare nō poſſum.
Heu me quia incolatus meus adeo prolongatus eſt.
Et quis dabit michi pennas ſicut columbe/ et vola-
bo/⁊ requieſcam. In omnibus requiem queſiui: et in
omnibus dolorem ⁊ laborem inueni. Nō eſt requies
niſi in hereditate ſanctorum de qua ſcriptū eſt. Hec
requies mea in ſeculum ſeculi. Ego autē carnalis ho-
mo: ⁊ venundatus ſub peccato. Infixus ſum in limo
ꝓfundi/ ⁊ in libertatem filiorū dei reſpirare non poſ-
ſum. Adiuua me orationibus tuis amice cariſſime/
dies enim mei tranſierunt/et iuxta verbum iob: per
viam qua ingredior non reuertar. Non longe ſum ab
illa cōmuni meta: que prefixa eſt omni carni. Ruge
mee teſtimoniū dicunt contra me. Iam canos indui-
mus hore finalis prenuncios. Teſte autem apoſtolo:
Omne qđ antiquatur ⁊ ſeneſcit/ prope interitum eſt.
Ora igit᷑ frater ne me ſupreme neceſſitatis articulus
anticipet imparatum. Inter ſecretiores lachrymas
tuas/ibi mei offeras memoriā: vbi patri filius immo-
latur. Scio q2 multū valet deprecatio iuſti aſſidua: et
qđ ꝓpria quādoq3 vota nō obtinent facit interceſſio
aliena. Litteras dn̄i abbatis ⁊ tuas deuote ſuſcepi/⁊
legi. Miror aūt te in admirationē ducere/et ſtuporē:
quare in libro quem de preſtigijs fortūe cōpoſui: hac
frequēter expoſitione vſus ſum. Cōtigit id eſt cōtin-
gere potuit: quādoq3 eueniet id eſt qn̄q3 euenire cōtin-
get. Uerūtamen in his que de fortūe inſidijs pendēt:
et ad vtrūlibet ſe habētia ambiguos ſortiunt᷑ euētus:
ſecure hoc genus expoſitionis induxi: cū ⁊ in his que
certos ⁊ quaſi neceſſarios habent exitus: hec locutio
frequēter ſoleat inueniri. Nam et in leuitico legit᷑. Si
quis de victimis pacificoꝝ comederit die tertio obla-
tio ei nō ꝓderit. Comederit inq̄t id eſt comedere vo-
luerit: ⁊ ſic intelligi neceſſe eſt. Nā cū ꝑ diē tertiū vita
futura ſignet᷑ in quo operari nō lic3/ꝑ hāc comeſtionē
ſignificari op3 nō op⁹: ſed opis volūtatē. Sīlr habes

in iob. Quis reſtitit deo ꝛ pacē habuit? Reſtitit id eſt reſiſtere voluit. De magis eñ pharaonis recolis te legiſſe. Fecerūt ꝛ magi ſicut ꝛ moyſes vt educerēt cyniphes/ ꝛ nō potuerunt. Fecerunt dicit id eſt facere voluerūt. Si ergo in his que de cōtingenti ſunt quādoq̄ quaſi poſitiue/ ꝛ cauſa exēpli hoc genꝰ locutiōis admiſi: nō te moueat. Nam ꝛ in his que quandā neceſſitatem veritatis importāt: hic loquēdi modus frequēter poterit inueniri. Adhuc precor vt preceris ꝓ me: oneratus eñ peccatis: mole corporis aggrauatꝰ: curis inuolutus: deſiderijs mundanis infectus: infirmꝰ: anxius: erūnoſus non leuabo me ſup me: niſi per eū qui erigit eliſos: et ſanat contritos corde. Valete.

¶ Hortatur dominū ſuum ad meliora: ꝛ eſt cōtra prelatos deſides. Epiſtola. v.

Euerēdo patri. ꝛ dño Ric. dei gratia cantuarieñ. archiepiſcopo totiꝰ anglie primati/ et aplice ſedis legato P. bleſeñ. bath. archid. Salutē: ꝛ in meliꝰ expergiſci. Habebam in deſiderijs ad vos cū feſtinatione reuerti: ſed auctoritas regia nō permittit. Milies poſtulaui licētiam receſſurus: ſed nec repulſā paſſus ſum: nec licentiā ſum adeptus. Quotiens cauſor moram quam facio: ꝛ allego veſtre reuocationis inſtantiam/ vnica ꝛ quotidiana eſt eius reſponſio. Cras recedes. In oībus diebus anni cras iſtud inuenire nō potui. Dum querit latet: ꝛ fortaſſe qn non queretur occurret. In eo turbata eſt aīa mea valde: ꝛ ſicut araneā tabeſcere me feciſtis qꝛ exprobrauerūt qui me tribulant inimici mei michi dū dicunt michi per ſingulos dies vbi eſt dñs tuꝰ? Vbi latitat? Vbi dormit? Vſq̄ quo piger dormit? Exurgat qui dormit: et exurgat a mortuis. Et iā hora eēt a ſomno ſurgere: ꝛ vigilare ſuper cōmiſſum ſibi gregē: ꝛ attēdere qualē habuit ꝑdeceſſorē. Nunqd gratiā dei accepit inuacuū: vt ꝛ grām ſibi datā/ ꝛ gloriā ſui ꝑdeceſſoris euacuet? Iā euacuauit ex parte: nec videmus quādo reſtauret quod amiſit/ quando redimat qđ cōmiſit. Vobis igitur imputant ꝙ ab allophilis archa domini capitur/ ꝙ a laycis eccleſia dei conculcatur/ ꝙ gladium petri rubigo conſumit/ ꝙ chriſti ſacramenta vileſcunt/ ꝙ nomen domini in vanū aſſumitur/ et ꝙ ſub pretextu periurij legitima coniugia diſſoluuntur. Vobis imputant ꝙ malchus in chriſtū/ ꝙ phaſſur in hieremiā/ ꝙ balthaſar in vaſa domini manus extēdit ſacrilegas. Quotiens autem gratiā innocentie ꝛ humilitatis extollo in vobis: non ſufficit inquiunt tāte prelationis homini non facere malū: niſi adijciat facere bonum. Non ſolum eñ arbor que fructus malos facit: ſed arbor q̄ fructus bonos nō facit excidetur/ ꝛ in ignem mittet. Repperit (inquiunt) archiepiſcopus tuus eccleſiam in optimo ſtatu: ipſe vero eam deſtituit: ꝛ deiecit cantuarieñ. eccleſie dignitates quas glorioſus martyr rubricauerat ſanguine ſuo: ꝛ quaſi teſtamentū eternum morte/ ꝛ cerebri effuſione firmauerat/ puſillanimitas eiꝰ euacuat/ eāq̄ reduxit in antique ſeruitutis opprobrium: qua ſe in gratiam plene libertatis erexerat: vt quid (inquiūt) terram occupat? Quando morietur/ ꝛ peribit nomen eius? Cur ſaltim non expergiſcit? Nūquid qui dormit nō adijciat vt reſurgat? In his omnibus verecūdia mea tota die contra me eſt: et confuſio cooperuit faciē meā a voce exprobrantis/ ꝛ obloquētis. Sūt itaq̄ lachryme mee panes die ac nocte: ꝛ vbi ſub vmbra veſtri nominis magnificari/ ꝛ extolli ſperaueram: ibi improperiū expectauit cor meū et miſeriam. Cariſſime pater vos eſtis fabula in ore omniū/ ſtudiumq̄ omniū fere cōmune eſt/ linguas procaces laxare contra vos in deteſtandū ſuſurrium. Q; ſi veſtram velim predicare induſtriam circa edificiorū meliorationē: circa prediorū culturam/ ꝛ circa huiuſmodi exteriorem amminiſtrationē que inceſſanter exigit humana neceſſitas: ipſi vniuerſa deprauāt. Que gloria eſt (inquiunt) ꝙ viuaria cōſtruit/ ꝙ claudit feras indagine ſi clerici increpant/ ſi in omnē diſſolutionem religioſorum clauſtrorū hoſtia relaxantur? Que vtilitas ꝙ fimo et creta ager ſationariꝰ impinguatur ſi in cultura dñice meſſis nec ſpina auellitur/ nec extirpatur tribulus/ nec verbū dñi ſeminatur? Nūquid deo cura eſt de bobꝰ ꝛ aſinis: vt circa boues et aſinos ita ſollicitus occupetur? Cur iniūcte ſibi legationis officium nō exercet? Ligatus eſt potiꝰ q̄ legatus. Prophete (inquiunt) cui dñs legationē iniunxerat precepit vt euellat ꝛ deſtruat: vt diſſipet ꝛ diſperdat: edificet ꝛ plātet. Dñs tuus officij ſpiritualis intelligentiā conuertit in litteram: aut vt dicaꝫ verius in lituram. Illud michi ad tumulum doloris accedit ꝙ dñs rex qui ex toto corde vos diligit: cuius erga vos dilectionem lego aſſidue in libro experientie: qui turbationibus veſtris in romana curia murū inexpugnabilem ſe opponit/ ipſe frequenter incuriam ꝛ deſidiā veſtrā (ſecreta tamen ꝛ modeſta correctione) redarguit/ ipſe crebro vos excitat ſcriptis ꝛ nuncijs/ grauiſſime ferēs ꝙ terre ſue malericos ad exceſſus enormes per impunitatis licentiā ꝓuocatis. Q; amicabilia nuperrime vobis ſcripſerit ꝛ mnadauerit memorie (ſicut credo) tenaciter affixiſtis. Inter q̄ ego q̄ cōſcius ſecretoꝝ fui ꝟbum illud cōfidēter in cōmunem deduco notitiam. verbū enim memoriale eſt. Sciat inquit dominus archiepiſcopus: ꝙ ſi filius meꝰ electus/ aut aliquis epiſcopus terre vel comes: vel aliqua ꝑſona illuſtris ſue voluntati aut diſpoſitioni cōtraire preſumpſerit/ aut impedierit quo minus opus cōmiſſe ſibi legationis adimpleat/ inueniet me ſui contēptus perſecutorem ꝛ vindicem: aciſi in coronam meā ꝓditorie cōmiſiſſet. Scio quidem pater dominum regem diu habuiſſe/ ꝛ adhuc habere in votis vt cōſilio/ ꝛ auxilio veſtro ſiāt increpatiōes in populis: vt arripiat manus veſtra iudicium: ꝛ arguat pro manſuetis terre. Dura quidem retuli vobis amantiſſime pater: ꝛ forte hoc aliquis temeritati aſcribet ꝙ non blandior/ ꝙ non palpo/ ꝙ reuerendum populis caput/ peccatoris oleo nō impinguo. Quicquid immundiſſime ſues grūniant/ ego in

xp̄i viſceribus: ⁊ iugi beneficiorum veſtrorum memoria vos moneo/⁊ monebo: quatenus cum ea diligentia impleatis pontificiū: vt non vituperetur miniſterium veſtrum. legiſtis eñ. Maledictus homo qui facit opus domini fraudulenter. A clauſtrali ⁊ ſpiritualı militia elegit vos deꝰ in ſacerdotem ſibi: videte ne cum ſpiritu cepentis/carne conſummemini. et ne de vobis intelligatur illud: nō permanebit ſpiritus meꝰ in homine in eternum qꝛ caro eſt. Putatis ꝙ de commiſſis vobis animabus vos in diſtricto examine nō oporteat reddere rationē? Propter hoc irritauit impius deum: dixit eñ in corde ſuo nō requiret. Sed certe requiret exactiſſime vſqꝫ ad nouiſſimū quadrantē: ⁊ vereor ne tempeſtiuius/aut duriꝰ q̄ꝫ credere/aut timere velimus. Vtinā velitis recolere cōminationes altiſſimi quibus apertiſſima viſione vobis terribilem ſue indignationis ſententiam reuelauit. horrendū eſt autem incidere in manus dei viuentis: ignis eñ ſuccenſus eſt in furore eius/ quem quādoqꝫ ſpiritualiter vidiſtis: ipſum autem nunq̄ꝫ ſenſibiliter ſenſiſtis.

¶ Reſpōſio eiuſdem magiſtro rad. qui vitā clericorū curialium dānabat. Ep̄la.vj.

Magiſtro rad. Belnac. P. Bleſen. bathō. archid. Salutem: ⁊ ſaltem in ſenio ſenem eſſe. Litteras veſtras (licꝫ plurimū inuectiuas) cū omni equanimitate/⁊ gratiarum actione ſuſcepi. Q; me corripitis affectio eſt. Ideoqꝫ michi acceptiora ſunt veſtra verbera q̄ꝫ copꝫ vbera q̄ me lactant: vtinam ſemper corripiat me iuſtus in miſericordia/⁊ increpet me: oleum aūt peccatoris non impinguet caput meū. Clericorum autē curialium vitā dānatiſſimam reputatis: et in eius execrationē fere totam illam ſatyram iuuenalis expēditis. Si te propoſiti nondū pudet magiſter bone: ſi puerilium diriuationum venas quibus inſenuiſtis memoriter retinetis/cum curia a cruore dicať: Clerici qui cum prelatis eccleſie cōuerſantur/curiales non ſunt: nec enīꝫ apud eos iudicium ſanguinis exerceť. Cūqꝫ inſtitutio canonica clericos curiales ꝓhibeat promoueri. clericos pontificū frequentius elegit dñs in ſacerdotes ſibi: improperatis ꝙ ſemper quadra viuimus aliena. Si pontifices nos vocant in partē ſollicitudinis: vt in agricultura diuine meſſis: ⁊ in tritura dñice aree pariter laboremus: que iniuria eſt ſi ⁊ nos bonis copꝫ pariter coutamur? Iuxta diuine legis ſentētiam. Nemo os bouis triturātis obturat. Teſte paulo. Nemo militat ſtipendijs ſuis. Cūqꝫ debeat de altari viuere qui ſeruit altario: non eſt abſurdum ſi ego/ aut alius qui in menſa dñica pontifici miniſtrat fiat commenſalis in cibo. Cauſamini ꝙ inaniter expendam dies meos qui in caſtris ſcolaribus poterā fructificare q̄ꝫ plurimis. Magiſter caſtra dei ſunt hec in quibꝰ habitamus: ⁊ ſciatis qꝛ non eſt hic aliud niſi domꝰ dei/ ⁊ porta celi. In domo dñi mei cantuarieñ. archiepiſcopi viri litteratiſſimi ſunt apud quos inuenit omnis rectitudo iuſtitie/omnis cautela ꝓuidētie/omnis forma doctrine. Ibi poſt orationē/et ante comeſtionem in lectione: in diſputatione: in cauſarū deciſione iugiter ſe exercent. Omnes queſtiones regni difficiles/et nodoſe referuntur ad nos: que cum inter ſocios noſtros in cōmune auditorium deducūtur: vnuſquiſqꝫ ſcd̄m ordinem ſuum ſine lite ⁊ detractiōe ad bene dicendum mentē ſuam acuit: ⁊ quod ei cōſultius videtur ⁊ ſanius de vena ſubtiliore producit. Q; ſi deus minori que potiora ſunt reuelauerit/eius ſententie ſine omni inuidia ⁊ deprauatione vniuerſitas acquieſcit. Vos autem tumultuoſo ſtrepitu/⁊ clamore nautico de nugis aſſidue diſputantes inutiliter aera verberatis: vos circa litteram ⁊ ſyllabam: ⁊ circa huiuſmodi elementares doctrine p̄micias veſtrū adhuc ingenium exercetis: ⁊ ſi dicere fas eſt: vos puer centū annorum/⁊ elementarius ſenex. Verecundum ſiquidem ⁊ oneroſum ſatis eſt michi ꝙ oēs coetanei veſtri in montem eminentioris ſcientie aſcenderunt/ et vos in ſceno craſſioris intelligentie cū aſino remanſiſtis. Priſcianus/⁊ tullius/lucanus/et perſiꝰ: iſti ſunt dij veſtri. Vereor ne in extreme neceſſitatis articulo vobis improperādo dicatur. Vbi ſunt dij tui in quibus habebas fiduciam? Surgant ⁊ opitulentur tibi/ ⁊ in neceſſitate te ꝓtegant. Semper circuitis mōtem ſeyr/nec ad terram ꝓmiſſionis venire poteſtis. Magiſter, vobis ⁊ imitatoribus veſtris cōuertit dominus flumina in ſanguinem ne bibant. Dat etiam terram ferream et celum eneū: dū vobis conuertit dominus carnalē ſcientiam in qua obdur uiſtis tenaciter in peccatū. Magiſter nolite loqui ſublimia glorīantes. Recedant vetera de ore veſtro: qꝛ deus ſcientiarum dominus abhorret philoſophie gētilis errorem/ cuius adhuc ydolatra eſtis: ⁊ acceptat in quolibet chriſtiano cōſcientie puritatem. Damnat eñ apl̄s ea q̄ ſunt/ rationē quidē habentia ſapientie ſcd̄m mādata ⁊ doctrinas hominū ſi non edificant ad ſalutem: vtinam magiſter ſaperes ⁊ intelligeres: ac nouiſſima ꝓuideres. Hec philoſophia tibi iam decrepito p̄neceſſaria eſſet q̄ frequenter in ſcholis deſcribiť: ſed frequentius ꝓſcribiť (cogitatio mortis ſcꝫ aſſidua) Propheta dicit dñe notū fac michi finē meū. Et ſalomon: fili mi recordare nouiſſima tua: ⁊ nō peccabis in eternum: lamentator ille plorat aiam peccatricem/⁊ ſui finis immemorē dicens: Sordes (inquit) eius in pedibꝰ eius: nec recordata eſt finis ſui. Et ſubiungit. Depoſita eſt vehemēter nō habens cōſolatorem. Sit magiſter veſtra cogitatio/dies mortis. Mors eñ que in inſidijs in iunioribus eſt/vobis eſt in ianuis: veſtrū obſeruat calcaneuꝫ: nec ceſſabit donec fodiať fouea peccatorī. Rogo nāqꝫ et in vera cōſulo caritate: vt qui hacte nꝰ vanitatibꝰ ſeculi militaſtis deo militetis: ſaltem ad modicum tempus: atqꝫ feces veſtre ſenectutis immoletis altiſſimo: qui iuuētutis ⁊ adoleſcentie veſtre florem in rebus nugatorijs expendiſtis.

¶ Increpatoria contra ebrioſos.

Epiſtola.vij.

Magiſtro A. P. Bleſen. Bathon. Archid. Salutem/ ⁊ cōtinuam memoriā honeſtatis. A domo ⁊ mēſa veſtra nuper egrediēs magiſter. P. michi via publica incedenti letus/ ⁊ longe letior qȝ expediret occurrit. veſania ſiquidē ferebatur/ hauſerat enī apud vos ſpiritum vertiginis/ ⁊ furoris. vino qȝ aut ceruiſia totum eiꝰ cerebrū eſtuabat. Equū meū freno rapuit/ ⁊ tam equum qȝ equitem ſupinum fere in terram deijciens/ in deuiū me retorſit. Auertebāt manus eius/ ⁊ ipſum ſeruientes noſtri grauiter increpabant. Ipſe autē lingua precipiti/ ⁊ confuſa/ atqȝ clamore demoniaco intonabat. Veniet certe/ veniet/ velit nolit/ et bibet de filio dei magiſter meus chariſſimꝰ. Ego autē dolens eum ſequebar: ⁊ trahebar inuitus. Cum vero ſeruientes mei qui eius temeritati parcebant manus eius a freno meo cum multa tamen inſtantia ſeparaſſent/ ⁊ nos ipſe vidiſſet in viam a qua nos abduxerat equorum capita reflexiſſe nos diu perſequens lapidibus/ ⁊ glebis/ me inaudita verborum turpitudine laceſſiuit. Sane reputaueram eū ſemper virum induſtrium ⁊ diſcretum: ſed vobiſcum ea vice biberat/ apud quē (ſicut publice dicitur) in bibēdo nō eſt ratioqȝ modus. Et que vobis amice gloria eſt: ita potu afficere hominē vt hominem dediſcat/ ⁊ in deſipientiam omnino tranſeat beſtialem? Non eſt tibi occaſio magne laudis/ ꝙ ſic vino fundis ⁊ infundis amicos/ ⁊ in fundendo cōfundis. Scriptum eſt in abacuch/ ve qui potum dat amico inebrians eum vt videat nuditatem eius. Teſtimonio ſacri eloquij Multiplicem ſententiam maledictiōis incurrunt q̄ ad calices ſedent epotandos: ⁊ ebrietati continue ſe impendūt. dicit dominus per ꝓphetam. Ve qui potentes eſtis ad bibendum vinum/ ⁊ viri fortes ad miſcendam ebrietatem. Subſecutius ebrietatis incōmoda ſalomon eleganti compēdio enumerat dicens. Cui ve? cuius patri ve? cui vulnera? cui rixe? cui ſuffoſſio oculorū? Nōne his qui morantur in vino ⁊ ſtudent calicibus epotandis? Sane iuxta verbū ſapientis. potus iſte in vomitū: et hec voluptas in nauſeam cōuertetur. Expergiſcimini ebrij dicit propheta ⁊ flete ⁊ vlulate omnes qui bibitis vinum in dulcedine. Apoſtolus ebrietates multipliciter interdicit. Cenſura vero canonica ſententiā depoſitiōis dictat in clericos: qui ebrietatibus aſſueſcunt. Vbi enim regnat ebrietas ratio exulat/ intellectus obtunditur/ cōſilia deuiant/ iudicia ſubuertuntur. Si iuxta apoſtolū bonum eſt non bibere vinum: non video qualiter poſſit bonum eſſe contrariū. Ideo prudens illa mulier filium ſuum inſtruens in viſione dicebat. Noli regibus o ſamuel dare vinum: ne forte obliuiſcantur iudiciorū dei: ⁊ ſubuertant populi equitatem. Sed nec vllum ſecretū eſt vbi regnat ebrietas. Loth quē ſodoma non vicerat: vina vicerunt. Vinea quoqȝ quam noe plantauerat: ſuo nō pepercit auctori: et ex delicto patris vſqȝ hodie deriuatur ad poſteros macula ſeruitutis. Titulus quoqȝ beati baptiſte plurimum cōmendationis adiecit: ꝙ vinū ⁊ ſiceram/ ⁊ omne quod inebriare poterat nō bibit. Aaron/ ⁊ filijs eius precepit dominus: vt intraturi tabernaculū a vino ⁊ omni quod inebriare poterat abſtinerēt. Rechabite qꝛ iuxta mandatum ionadab filij rechab abſtinuerant ab omni potu qui poſſet eſſe ebrietatis occaſio: cum omnes tribus captiuate eſſent liberi remāſerunt. Tu qui diſciplinali militie/ et libris quondam oīa poſthabebas: nūc ſicut audio codices ad calices tranſtuliſti. Scribere in bibere conuertiſti: et qđ anxie doleo/ nunc predicaris egregius potator: qui fueras prius nominatiſſimus diſputator. Vnum predictis adijcio: aut emendabiliorē te exhibeas in hac parte: aut a corde meo te euomo: et amicitie ſocialis vinculum rūpens: gratiam antique familiaritatis euacuo.

¶ Reſponſio eiuſdem cuidā priori qui verba nō admittebat aliene facultatis in ſacro eloquio. Et cōtra eos q̄ ſoli adherent littere. Epl'a. viij.

Cauſaris ⁊ arguis vehemēter ꝙ nuper in capitulo fratribus tuis loquēs de vario amictu ſpōſe: quedā interſerui que potius philoſophum gentilem/ ⁊ ethnicum (ſicut aſſeris) ſapiebant: qȝ chriſtiane fidei ꝓfeſſorē. Teneo firmiter quid dixerim: ⁊ hoc ipſum a tua memoria non euaſit/ in quo nichil niſi catholicū inuenies: niſi ſimpliciter dicta ſiniſtra interpretatiōe/ aut peruerſa recordatione deprauēs. Referens equidem varios militantis eccleſie ſtatus: qꝛ frequenter in ſacro eloquio per lunam ſolet eccleſia preſens intelligi: quaſdā proprietates lunaris excurſus ecclīe coaptaui. Sicut eī in aſtrologia marciani/ luna in ſua nouitate menoydes dicitur: in augmēto cum iam ad medium creuit dyathomos: cū accedit ad circulū dicitur amphicirtos: cum vero in plenitudine ſua tota eſt ſerena panſelenos. Sic dei eccleſia que lunari exēplo lumen ſuum mendicat a ſole iuſtitie in abel/ ⁊ patriarchis menoydes. In tempore ꝓphetarum dyathomos. In aduētu xp̄i amphicirtos. In eius reſurrectione/ ⁊ fidei cōfirmatione/ ſatis tolerabiliter poterat panſelenos nūcupari. Qꝛ enim eccleſia perfecta et ꝑfecte ordinata tunc demū fuit quando xp̄s celos aſcendit/ ꝓpheta ſatis expreſſe exēplo conſimili manifeſtat. Eleuatus eſt (inquit) ſol: et luna ſtetit in ordine ſuo. i. aſcendit chriſtus: ⁊ eccleſiam in ordine ſanctitatis per apoſtolos ſtabiliuit. Sane ſi ſcripturas ſanctas diligēter attendis: nō cenſebis abſurdum ꝙ verba philoſophie: vel ſciētie ciuilis quādoqȝ in doctrina chriſtiana (maxime vbi ratio poſtulat) admittātur. Audi quid dicat iob de domino. precepit (inquit) ſoli ⁊ non orit/ ⁊ ſtellas claudit quaſi ſub ſignaculo. Qui facit arcturum/ et oriones/ ⁊ yadas: et interiora plauſtri. Hieremias ꝓpheta quaſi in iure ciuili fuerit eruditus: emptionē predij patruelis quam cōtraxerat quorundam verborum legaliū vrbanitate cōmemorat dicens. Emi (inquit) agrū ab ananehel filio patrui mei qui eſt in anathot: et appendi ei argentū ſeptem ſtateres/ et decem

argēteos.⁊ ſcripſi in libro/⁊ ſignaui:⁊ adhibui teſtes et appendi argentum in ſtatera. Et accepi librū poſſeſſionis ſignatū:⁊ ſtipulationes/⁊ rata/⁊ ſigna foris ſecus. Sane ſicut in deuteronomio legis. Aliena mulier capta in prelio ſi decor eius tibi placuerit raſis eius vnguibus/⁊ capillis/atq; veſte captiuitatis depoſita licite ducitur in vxorem. Si qua enim ſcriptura gentiliū eſt que in conflictu ſtudiorū michi placet/ ſublata ſuperfluitate verborū poſſum illam michi aſſumere vt ex illa filij ſpirituales generētur in fide. In lege etiā ſcribitur.ꝙ ſi in agro/vel in arbore inueneris auem incubantem ouis ſuis/aut pullis:oua/vel pullos debes accipere:matremq; dimittere.nō enim curandum eſt de littera/vbi fructuoſe inueniūtur ſentētie. Increpas me ꝙ in exhortationibus meis quas rogatu cōſcolarium noſtrorū quandoq; bononie feci verba poſui que ius ciuile redolebāt. Porro ius ciuile ſanctū eſt/⁊ honeſtū:atq; ſacris orthodoxorū patrū conſtitutionib⁹ approbatum. Loquebar equidem legiſperitis in illis predictis exhortationib⁹ de terribili ſententia diſtricti ⁊ extremi iudicij.et dicebā ꝙ nec appellationis remedio:nec ſupplicationis ſuffragio: nec actione in factū ſubſidiaria:nec aliquo reſtitutionis beneficio poterat attēptari. Dicebam ꝙ ille antiquus dierū inter filios regni quos quaſi in funiculo diſtributionis(ſcd̄m meritorū ſuorum exigētiam)ad hereditatem vocabat eternā: dictatur⁹ erat familie herciſcūde iudiciū. Dicebā ꝙ contritione duplici punirētur illi qui peccatorꝫ ſuorum cōfeſſionem differebant ꝑ erubeſcentiā/aut contēptū. Nā ⁊ in iure ciuili lis per inficiationē creſcebat in duplū. Vnū noueris. Nunq; ſuper verbis faciam queſtionē de qua facultate ſumātur:dūmodo edificent ad ſalutem. Nam nec de herbis queritur in qua terra/ vel cui⁹ hortulani cura/ vel cultura adoleuerint/dūmō vim habeāt ſanatiuā.

¶ Reſponſio eiuſdem cuidā qui ſe excuſabat a ſcolis. Item arguitur quidam qui nimis cito ſcolas deſeruit. Epiſtola.ix.

MIſſione vſus minus legitima/et honeſta tanq; trāſfuga ⁊ deſertor/caſtra ſcolaris militie dimiſiſti:et de labore quietiſſimo te in laborioſiſſimū ocium cōtuliſti. Preceperam tibi vt diſcipulo:conſuluerā vt amico quatinus cōtinuata inſtātia ſtudiorꝫ imperfectū tuum ꝑduceres in plenitudinem:⁊ de diſcipulo aſcēderes in magiſtrū. Reſpōdes te in diſciplinis liberalibus diuti⁹ laboraſſe:tuumq; ꝓpoſitum eſſe anteq; theologicas facultates expugnes/biennio reſpirare. Vtinā huic deſiderio/aut potius deſidie/et defectui tuo:vicēniū/aut tricēnium ꝑſcripſiſſes. defectui dico Nā defecit in ſalutare tuū anima tua.michiq; ſatis/ vel ſatius videretur hoīem qui ſemita damnate opinionis incedit/negociū honeſtatis prorſus dimittere q̄ differre. Sācti quidem ⁊ honeſti ꝓpoſiti dilatio/ magna ruina eſt. Nunc docibilis et prouectiori etate capax doctrine non eris. Ideoq; in preſenti articulo quod differtur aufertur. Verbū ꝓphete eſt populus hic dicit. Nōdum tempus eſt edificandi domū dn̄i. Miſerrime cur opus cōmendabile in biennium differes:forſitan cras non eris. Sapiens dicit. Quicquid poteſt manus tua cū inſtantia operare. Qui nō eſt hodie cras minus aptus erit. In litteris tuis legi. Vacabo michi/⁊ libris meis:⁊ in camera mea ero michi diſcipulus ⁊ magiſter. Nunq; quieui:ſemper laboraui:nunc laborem cōuertam in ocium ⁊ quietem. Frater vtinā ſaperes ⁊ intelligeres: ⁊ inter ocium ⁊ quietem diſcerneres. Audiſti quietem dn̄i. Quieuit enim ab omni opere qđ patrarat:verūtamen eius ociū nō legiſti. Legit ꝙ ocioſitas inimica eſt aie. Anim⁹ nāq; qui ad ocia reſoluit/roditur inanibus curis. Ac teſtimonio ſalomonis deſideria rodunt pigrū: eodē docēte:ſtercoribus boū(id eſt turpi increpatione)lapidandus eſt piger. Cernis vt ignauū corrumpūt ocia corpus. Et capiūt vicium ni moueant aque. Flaccus dicit. Si nō ante diem poſcas librū cum lumine.ſi non intēdas animū ſtudijs ⁊ rebus honeſtis: inuidia/vel amore torquebere. An queris experimentū hui⁹ rei: Queritur egiſtus quare ſit factus adulter. In promptu cauſa eſt deſidioſus erat. Teſte ezechiele peccatū ſodomorū fuit ſacietas ⁊ abundantia panis. lex enim de ſacrificijs precipit vt bos offeratur in oſtio tabernaculi:q: qui laborant in agro dominice culture libere poſſunt celeſte tabernaculū introire. Cur cauſaris ſtudiorū laborē:⁊ ad ocium toto corde ſuſpiras: Labor ſcolaſticus ociū eſt:ſed ociū negocioſū.⁊ qđ animū reddit ad honeſta ſollicitū. Vnde ⁊ ſcriptum eſt. Sapientiam ſcribe in ocio.⁊ qui minorant actu inuenient eā. Ideo diſcipuli eſuriētes fricabant ſpicas in die ſabbati: in quo notat vtiliū ſententiarū diſcuſſio que mēte quieta diligētius ꝓcurat. Sic ingredit homo ſepulchrū in abundātia q: abſcōditus a cōturbatione hoīm. foris quidem minuit: ſed interius fructu ſpūalis ſtudij ineſtimabiliter reficit/⁊ ditatur. Sic in ezechiele porta atrij interioris que reſpicit oriētē clauſa eſt ſex diebus in quib⁹ opus fit. die autē ſabbati aperit. Qui em̄ a terrenis vacāt ſpūalium notitiā facilius aſſequunt. Vacate(inquit)⁊ videte qm̄ ego ſum deus. Ideo martha turbat erga plurima. lye oculus lippitudine impedit. Maria vero cū rachele partem optimā elegit. ⁊ iacob cū requieſcit in bethel celeſtiū myſteria cōprehendit:hoc eſt ociū ſanctū:ociū ſtudioſū. verūtamen ociū vocas nō vigilare/nō legere:vacare cōmeſſatiōibus/reſolui ad carnis illecebras: torpere ſomno/⁊ potibus indulgere. Timere debueras vocem dn̄i ſuper tali ocio iraſcentis. Neomenias veſtras(inq̄t)⁊ ſabbatū nō ferā. Ocia/⁊ ſabbata/⁊ feſtiuitates veſtras odiuit aīa mea. Luget etiā ſuper aīam ocioſam ꝓpheta dicēs. viderūt eā hoſtes ⁊ deriſerūt ſabbata ei⁹. Verbū ſancti hieronymi eſt. Ociū ſine lrīs mors eſt:⁊ viui hoīs ſepultura. Miſer quicq̄d longo

macu tẽporis didiciſti biẽnale ociũ exſufflabit:ꝛ illa logices ventoſa loquacitas qua tumeſcis ſicut viſio nocturna/et ſicut ſomniũ auolabit. Putas ꝙ i pace/ et quiete corporis ſit pax mentis? Habebis forſitan pacem/ſed amariſſimã. Pacem(ſcio)reputas te habere in loci habitatione ſolitudinem. In carnis exhibitione ſollicitudinem:et ecce in pace tua amaritudo amariſſima. Qui enim curam carnis in delicijs agit tormenta conſciẽtie accuſantis patitur:et ſemꝑ hoſtẽ domeſticũ ſecum gerit ſicut ſapiens dicit. Solitudo quã deſideras ſubuerſio eſt virtutũ. Ve ſoli:qꝛ ſi ceciderit non habet ſubleuãtem. Solitudo amon fratrẽ thamar ad inceſtuoſum ſororis ſue cõcubitũ ꝓuocauit. Solitudo eſt que virũ fortẽ fortiſſime precipitat in reatũ. Ea eñ mediante honeſtas ipudicitie arma ſua reddit.degenerat ſanctioris vite propoſitũ.ꝛ odorifere opinionis gloria dãnabiliter euaneſcit. Dũ pariſius operã ſtudijs dabas publice dicebaꝛ ꝙ in hac humana ꝯuerſatione te angelũ exhibebas. vereor ne qui de hoie in angelũ tranſieras:de angelo in hoiem reuertaris. Nã iuxta ſentẽtiam ꝟitatis. Spũs immũdus ambulãs ꝑ loca deſerta/ꝛ arida/ꝛ nõ inueniens requiẽ/apud quieſcẽtem in ocio quietẽ inuenit:aſſumenſqꝫ ſeptẽ ſpiritus nequiores ſe domũ vacantem/ et ſcopis diſciplinalibꝰ mũdatam inuenit/vacãtem occupat/ac nouiſſima hois illius in peiora cõuertit. Diu te inuitaui ad ſtudioſam miliciã:diu clamaui/et laboraui clamãs/ne abhorreas hũc laborẽ. vere laboraui. Suadere eñ et non ꝑſuadere hoc labor eſt ante me. Sane laborẽ/et duriciẽ theologice facultatis nõ debueras abhorrere. Scolaſtici nãqꝫ hois labor non eſt in opibus:ſed in ꝟbis. Et vt ꝟbo ſalomonis vtar. Ois labor huiuſmodi hois in ore ipſiꝰ. Certe ꝓcepta ſua ꝛ ſciri/ꝛ cuſtodiri vult dñs cũ labore. Nam et ipſe eſt qui fingit laborẽ in precepto. Unde ꝛ iuſtus ſcire/ atqꝫ cuſtodire deſiderãs verba ꝛ precepta que de labijs altiſſimi ꝓceſſerunt/dicit ꝓpheta. Propter ꝟba labioꝝ tuorũ ego cuſtodiui vias duras. Adhuc rogo ne timeas aut differas hũc laborẽ. Effeminari quidẽ ocio/et torpere pigricia/nichil aliud eſt ꝙ̃ ſuffocare virtutẽ:nutrire ſuꝑbiã:viamqꝫ cõſtruere ad gehennã. De his dicit. In labore hoim nõ ſunt:et cum hoibus nõ flagellabunt. Ideo tenuit eos ſuꝑbia. Proculdubio qui nõ flagellatur tꝑaliter cũ hoibus/in ꝑpetuum flagellabunt cum demonibꝰ. Et qui cum hoibus nõ laborant/cum demonibus laborabunt.

Idem G. capellano. Arguitur princeps qui intrudit epiſcopum fatuum. ꝛ archiepiſcopus qui non reſiſtit. Epiſtola .x.

Diu eſt ꝙ rumor inſonuit/ꝛ publice iam crebreſcit ꝙ dñs tuus rex ſicilie ſalutis ſue/et paterne traditionis oblitus:cũ comite loricelli in ruinam et deſolationem agrigentine eccleſie cõiurauit. Intendit epiſcopare fratrem comitis. Et ipſum(reclamãte capitulo)violẽter intrudit. Tu vero cũ ſcias eum ſtatuam eẽ et truncũ inutilem: miror ꝙ non aſcẽdis ex aduerſo:ꝛ te pro domo iſrael non opponis. Infelix ego homo cur nõ habeo copiã illius comitis: vt aliquid perſuadeam homini inhumano? Annũciarem impio impietatem ſuam.et ſi nõ lucrifacerem eum deo perfecte:ſaltem partes euangeliʒãtis implerem. Zelus domus tue deꝰ comedit me.ꝓs. Tabeſcere me fecit zelus tuus/qꝛ obliti ſunt verba tua inimici tui.vere obliti:verbum enim tuum eſt domine. Domus mea domus orationis(nõ intruſionis)vocabitur:domũ tuam dñe decet ſanctitudo: non intruſio. Reſpice dñe in faciẽ teſtamẽti tui.zelare honorem/ꝛ decorem domus tue/ꝛ locum habitationis glorie tue. Nõ irruat in eã immũdus/ꝛ incircũciſus. Conſoleris eccleſiam que in conculcationem data eſt.ꝛ dicas ei. Noli timere filia ſyon.ciuitas hieruſalẽ noli flere. Glorioſa dicta ſunt de te ciuitas dei. Gloriam illorum humiliabo qui te humiliant/ꝛ confundunt. Ponã te in ſuperbiam ſeculorũ. O deteſtãda operatio. O adoleſcentia deploranda.filius eccleſie quare ſe erigit contra matrem? Cur abiecit conſilium pietatis:ꝛ abijt in conſilio impiorũ? In vna die peribunt cogitationes eorũ:cõſilium autem domini manet in eternũ. Ve terre cuius rex puer eſt. Doleo ꝙ inter ꝓmitias dñationis ſue/et inter initia vnctionis regie hoc preſumit/virtus equidẽ conſecrationis ab huiuſmodi violẽtijs eum vtinam tẽperaſſet. Magna enim eſt huiꝰ efficacia ſacramẽti. Nam de dauid poſtqꝫ a ſamuele vnctus eſt/ſcriptura teſtatur: ꝙ directus eſt ſpiritus dñi in dauid a die illa/ꝛ in reliquũ Saul quoqꝫ die illa qua olei lenticula a ſamuele ꝑfuſus eſt mutatus eſt in virũ alterum:et inſiliẽte in eum ſpiritu dñi cum acceſſiſſet ad cuneum prophetarum/ cum eis ꝓphetare incepit. Cayphas qui in illo conſiſtorio vbi de morte dñi agebatur ſententiam ꝓtulit dicens. Expedit ꝙ vnus moriatur ꝓ populo/ſicut ait euãgeliſta/hoc a ſemetipſo nõ dixit:ſed cum eſſet põtifex anni illius ꝓphetauit. Uerum nec virtꝰ vnctionis:nec religioſoꝝ crebra exhortatio/nec dei timor/. nec eccleſie reuerentia:nec ſue fame diſpendium:nec exemplum paterne manſuetudinis a ſua pertinacia hunc reflectũt. Duorum michi nomina expreſſiſti:qui familiares et domeſtici eius ſunt quorum amicitias (licet ignobiles ſint mente et genere)gratãtiſſime acceptauit. Hi ipſum in hanc temeritatem excitant/et incendunt. Sed certe inimici hominis domeſtici eiꝰ. proditoria iſtorum conſilia pretulit inconſultiſſimus adoleſcẽs dño ſalernitano/et comiti auelline auiculis ſuis/quorum fidem et prudentiam neceſſitas regni frequẽter experta eſt:qui dedecus pueri ſua morte redimerent:nec regni humiliationi vſqꝫ ad effuſionem ſanguinis et perpetuitatem exilij conſentirent. Sed populi peccatis exigẽtibus elongauit a ſe amicos/et ꝓrimos:incedẽſqꝫ per viã roboã conſiliũ venerãde maturitatis abiecit. Porro honorẽ ſpõſe ſue

zelabit dñs:⁊ malos male perdet:retribuet abundā-
ter facientibus ſuperbiā. Et ꝙ ille miſerabilis adole-
ſcens in theſauros eccľe cõſilio malignoꝝ man⁹ ra-
paces iniecit:vereoꝛ ne in eũ dñs excādeſcat/ et eue-
niat qḋ dicit iob: Theſauros(inquit) quos deuoꝛa-
uit euomet:⁊ de vētre eius extrahet illos deus. Luet
que fecit oia:nec tñ cõſumet. Nõ decebat eũ manus
laycas ad ſacra poꝛrigere. frequenter debueras ei
ſuggeſſiſſe qualiter oza fuit ꝑcuſſus a dño eo ꝙ in ar-
cham dñi manus(deuote quidē: ſed indigne) poꝛre-
xerit. Qualiter tēpoꝛibus iaſonis ille ꝑpetuus ignis
qui a tēpoꝛe hieremie vſ ad neemiā durauerat ex-
tinctus eſt eo ꝙ antiochus occaſiõe iaſonis ad ſacer
dotalia manũ miſit. Qualiter regnũ balthaſar a per
ſis occupatũ eſt/⁊ vaſtatũ iudicio manus viricis/et
ſcribētis Mane:techel:phares: eo ꝙ vaſa dñi in cõ-
uiuio ꝓphanaſſet. His et ſimilibus eũ deterruiſſe de
bueras:ſed alligatũ eſt verbũ dñi in oꝛe tuo: nec mo
ueris ſuper cõtritione ioſeph. Times hoiem: nec te
zelus dñi:aut eccľe tāgit afflictio. poꝛro(teſtimonio
iob)Qui timet pruinā veniet ſuper eũ nix. Glorioſuꝫ
eſt cuilibꝫ xp̄iano ſi affligitur/dũmodo nõ ſit turpis:
ſed in xp̄o cõmendabilis afflictionis occaſio. Nemo
(inquit petrus apľus)patiaꝛ vt fur: ſed ſi benefacien
tes/⁊ benedicētes ſuſtinetis/hec eſt gratia apud deũ
Ideo ibant apľi gaudentes a cõſpectu cõſilij: qꝛ di-
gni habebantur ꝓ xp̄i nomine cõtumeliam pati. Si
exhoꝛtationē tuā contemptui habet: ipſe cõtemptus
tibi cedet ad gloꝛiā/ lampas(ait iob) cõtempta apḋ
cogitatiões diuitũ, parata erit ad tēpus ſtatutũ. Et
qḋ eſt tempus illud:niſi tēpus de quo dicit. Cum ac-
cepero tēpus ego iuſtitias iudicabo. Vnuꝫ noueris.
Si nõ annunciaueris impio impietatē ſuā:ipſe in im
pietate ſua moꝛieꝛ:⁊ eius aia de tuis manib⁹ requi-
retur. Ouis tua eſt:et in periculũ tuũ ipſius cuſtodiā
ſuſcepiſti.vide ne alios imiteris: q̇ lac et lanam que-
runt in ouibus:nõ ſalutem.pericloſuꝫ eſt tibi ſi in tõ
ſoꝛis officium cõuertas miniſteriũ paſtoꝛale. Tõdet
abſalon oues ſuas/⁊ fratrē ſuũ interficit. Sic animā
ꝓximi ſui prelatus moꝛtificat/dũ eo enoꝛmiter delin
quēte/aut tacet/aut diſſimulat/aut cõſentit/vt emo-
lumentũ tēpoꝛale percipiat. Indubitanter quidē ſcio
ꝙ ſi oꝛaſſes/inſtātius peroꝛaſſes:⁊ ab hac inhumana
tyrānide hoiem auertiſſes. Diffuſa eſt eñ gratia in la
bijs tuis:viuuſ eſt ⁊ efficax ſermo tuus: immo ſer-
mo domini ⁊ penetrabilioꝛ oñi gladio ancipiti. Hic
eſt vomer ille aratoꝛius quo ſangar quingētos phili-
ſteos occidit. Mandibula aſini/qua ſanſon mille de
ſuis hoſtib⁹ interfecit. Clauis iahel:pugio finees:gla
dius gedeonis. Q̃ ſi ex coꝛde ageres cauſaꝫ xp̄i:da-
ret voci tue vocē virtutis:at voluntaria oꝛis tui be
neplacita faciēs/coꝛ regis ad tuũ verteret arbitriũ ille
in cui⁹ manu coꝛda ſunt regũ. Nõ eñ (ſicut dicit do-
minus)vos eſtis q̇ loquimini: ſed ſp̄us patris veſtri
qui loquiꝛ in vobis:ipſe eſt qui dat verbũ euangelizā

tibus virtute multa. Ipſe eſt qui tibi opoꝛtũe aſtaret:
ſi impoꝛtũe/⁊ frequēter aſtares. Habet tuarũ cõtinē-
tia litterarũ ꝙ ipſum prio blāde ⁊ amicabiliter cõue
niſti.ipſe aũt reſpondit ſe non eſſe in culpa.ſed comi-
tem lococelli. Cũ vero eundem iterũ cõueniſſes:te ſi-
cut aſſeris reputauit inſanũ. Ideo oꝛi tuo impoſuiſti
ſilentiũ/ꝓpꝛio ipſum arbitrio dimiſiſti. Q̃ primo
vſus es blanditijs prudētie aſcribo. Non eñ litibus
exaſperandi ſunt pꝛincipes:ſed tēperantius coꝛrigen
di. Sicut paul⁹ apľs ad thymotheũ ſcribēs ait. Ser-
uum(inquit) dñi non opoꝛtet litigare/ ſed ad omnes
māſuetũ eſſe ⁊ patientē:coꝛripientē cuꝫ modeſtia eos
qui reſiſtũt veritati. Sed qui ſemel/⁊ ſecũdo verbum
exhoꝛtatiõis ꝓpoſueras: eandē exhoꝛtationē debue
ras terciaſſe. foꝛte aliquid efficacie cõtuliſſet numer⁹
trinitatis. Golyas in tertio lapide ꝓſtrat⁹ eſt. Moy-
ſes magos pharaõis in ſigno tertio ſuperauit. Doleo
ꝙ ad excuſandas excuſatiões in pctis/ culpam ſuaꝫ
tranſfundit in aliũ:quā eũ humiliter cõfiteri/ ⁊ deuo
te coꝛrigere opoꝛtebat. Grauiter offenditur deus cuꝫ
quis ꝓpꝛiam maliciā diſſimulādo/eā miniſterio ꝓſe
quitur alieno. Scriptum eſt eñ. Manus in manu nõ
erit innocēs malus. Sic dicebat ſaul de dauid. Non
ſit manus mea in eũ:ſed ſit ſuper eũ manus philiſti-
noꝝ. Sic iudei linguis crucifigētes dñm(dicentes tñ
nobis nõ licet interficere quenq̃) tradebant euꝫ occi
dendũ militibus: vt ab eis culpa in alios transferre-
tur. Q̃ inſanũ te reputat/nõ mirare.nõ eſt mirũ ſi in
ſanus alios exiſtimet inſanire. Certe cũ quidā filius
ꝓphetarum inunxiſſet hieu in regē: queſierũt alij di-
centes. Ad quid venit inſanus iſte ad te? Sic apḋ eos
quoꝝ interioꝛes oculi ambitiõe/vel inuidia excecā-
tur vileſcit ſermo dñicus/ ⁊ v̄ba vite edificatiua veſa
nie aſcribunꝛ. Scio quid dñs tuus ſomniet:quid affe
ctet in hac erectiõe ſui dagon: in hac intruſiõe tyrāni
ca.vtinā maturius ſaperet/⁊ intelligeret:vtinā prudē
tius inter ſp̄ualia/et mũdana diſcerneret. ꝑemptoꝛiũ
eſt eñ in pꝛincipe vel auram adoꝛare munerũ: vel fa
uoꝛem querere perſonarũ. Teſte ſiquidē ꝓpheta. In
quoꝝ manibus iniquitates ſunt/dextera eoꝝ reple-
ta eſt muneribus. Trāſibunt ī⁊o iniquitates in penā/
⁊ munera in doloꝛē. Quia teſte iob. Ignis deuoꝛabit
tabernacula eoꝝ qui munera libenter accipiũt. Be-
nedictus aũt dñs qui regem angloꝝ. H.a talib⁹ ha-
ctenus cõſeruauit innoxiũ. Manus ei ſuas excuſſit
ab omni munere:nec in prelatis eccľe promouendis
ipſuꝫ vnq̃ inflectere potuit vel muneris oblatio/ vel
gratia ꝑſonalis. Ideo magnificauit eũ dñs in cõſpectu
regũ:⁊ iuxta nomen magnoꝝ q̇ ſunt in terra theſauri
zauit ſuꝑ eum gloꝛiam/⁊ honoꝛē. Bene valeas amice
cariſſime: et icepte coꝛreptiõi diligēter inſiſtas donec
dñs tuus ab iniuſto erroꝛe ſui in viā iuſtitie reuertaꝛ.

Idem. R. clerico qui vouerat monachatum.
Item cõtra eum qui a ꝓpoſito intrādi religionē
amicoꝛum affectione reſilicbat. Epľa.xi.

Cariſſimo ſocio ⁊ amico. R. P. bleſeñ. ba
thonieñ. archidya. Salutem. Propoſue=
ras omnes ſeculi pōpas/⁊ illecebras mū
dane cōuerſationis abrūpere vt pauper
pauperē ſequēs xp̄z: diuitias eternitatis
acquireres. Verūtamē incōſulta carnis affectio ꝓdi
toꝛie blandiēs/ ⁊ amicabiliter fallēs in deuiū te retoꝛ
quet/ dū a puſillanimitate ſp̄us exturbatus ꝓmicias
religiōis ⁊ introitū ſanctitatis abhoꝛres. Quia te mū
di voluptatibus totū hactenus immerſiſti/ impoꝛta=
bilia tibi oīno videntur ciboꝝ mutatio: veſtimento=
rū aſperitas: iugū obediētie: cēſura ſilētij: regularitas
moꝝ: ⁊ auſteritas diſcipline. Veritas ꝗ mentiri non
poteſt/ clamat. Jugū meū ſuaue eſt/ ⁊ onus meū leue
Si xp̄o credis/ aut credis in xp̄m: cur graue reputas
qđ ipſe iudicat leue? Si xp̄o cōtrarius es: teipſuz enoꝛ
miter grauas. Poſuiſti me (inquit) cōtrariū tibi/ ⁊ fa
ctus ſum michimet ipſi grauis. Ethnic⁹ dicit: Quod
male fers: aſſueſce: feres. Et tu ſi iugo dñi aſſueſcere
velis: fact⁹ tanꝙ̄ vitula effraym docta diligere tritu=
ram: affectabis qđ times: cupies qđ vereris. Qui de
obſcuris egredit̄ cōniuēti palpebra/ et infirmiori ocu
lo luci publice ſe exponit: ꝗ ſi aliquātulū lumini aſſue
ſcat: qđ prius erat oculis tormentū: in delicias cōuer
tetur. Velle quidē tibi adiacet (ſicut dicis) ſed perfice
re nō inuenis. Si ei velis onus inolite vetuſtatis abij
cere: hoc laboꝛ eſt ante te. Sequere euz quē voueras
ſequi: ⁊ ipſe votis tuis miſericoꝛditer/ ⁊ efficacit̄ aſpi=
rabit. Venite (inqt) oēs ꝗ laboꝛatis/ ⁊ onerati eſtis: ⁊
ego reficiā vos/ dicit dñs. Incipias queſo/ ⁊ tuū dñs
ꝓſperabit inceptum. Dimidiū facti ꝗ bene cepit ha=
bet. Si te tentauerit timoꝛ ille nocturnus ꝗ ſolet inter
ꝓmicias ſancte cōuerſationis obrepere: faciet tibi
dñs etiā cum tentatione ꝓuentū. Tētatio eſt vita ho
minis ſuper terrā. Ideoꝗ̄ ſi ſeruire ꝓponis ei cui ſer=
uire regnare eſt: nō eris a tentatiōe immunis. Sapiē
tia eñ dicit. fili accedēs ad ſeruitutem dei/ ſta in iuſti
tia/ ⁊ timoꝛe: ⁊ prepara aiam tuā ad tentationē. Ve=
rūtamen/ ignis aurū: tentatio viruz ꝓbat. Tentatio
preueniēte dei gratia te foꝛtioꝛē faciet in aduerſis: et
in periculis circūſpectū. Rogo ergo te frater aggre=
dere/ ⁊ ingredere viam vite qui per viā moꝛtis hacte=
nus ambulaſti. vides ꝙ nō eſt niſi cōtritio/ ⁊ infelici=
tas in vijs noſtris. ⁊ quicquid eſt ſub ſole laboꝛ eſt/ ⁊
afflictio ſpiritus. Vite preſentis excurſus fum⁹ eſt/ ⁊
vapoꝛ ad modicū patens. Scio ꝙ parentes tui te re=
trahunt a ꝓpoſito melioꝛi. Nō differat queſo: nō eua
cuet ꝓpoſitū tue cōuerſionis proditoꝛia/ et ſeductrix
affectio parētele. Noli eos diligere cōtra xp̄m: quos
teneris odio habere ꝓ xp̄o. Multi ꝓ parētibus ſuis
aīas perdiderūt/ quoꝝ occaſione mūdus qui in eis
aruerat/ denuo reuireſcit: atꝗ̄ diuitias/ ⁊ cetera im=
pedimēta ſalutis quibus ſe exonerauerāt/ affectant
alijs tanꝙ̄ eis ꝓdeſſe credant ea que ſibi eſſe nociua
ꝓ certo cognouerant. Nunquid qđ dānabile eſt vni/
alij eſt ſalubre? Nūquid gaudia viuentiū ſunt ſolatia
moꝛtuoꝝ? Impius eſt qui anime ſue ꝓ ſuis parenti=
bus eſt crudelis. Maioꝛēꝗ̄ temeritatē hac nemo ha
bet/ ꝙ̄ vt aiam ſuaz ponat ita pericloſe quis ꝓ ami=
cis ſuis. Tu qui elegiſti habitare humilis/ et abiect⁹
eſſe in domo dñi: quomō iterum in his que in eterne
cōfuſionis vergunt preiudiciū iterum gloꝛiaris? Glo=
ria mūdi fallax/ ⁊ seductoꝛia decipit amatoꝛes ſuos.
Quicquid eñ vel in futurum ꝓmittit: vel in preſenti
pretēdit: totū ad nichilū deueniet tanꝙ̄ aqua decur=
rens. Nō cōſentias carni fatue: que te/ ⁊ ſe pariter tra
hit in laqueū gehēnalem. Sicut legit̄ de zambri/ qui
ſe ⁊ domū regiam pariter dedit in cōbuſtionē/ ⁊ cibū
ignis. Circūferimus hoſtem noſtrū: ſed (iuxta verbū
ſalomonis) ab ea que doꝛmit in ſinu tuo cuſtodi clau
ſtra oꝛis tui. Nulla peſtis efficacioꝛ eſt ad nocēdū, ꝙ̄
familiaris et domeſtic⁹ inimicus. Hic eſt ignis in gre
mio: ſerpens in ſinu: hec eſt vxoꝛ hoīs litigioſa: peſſi=
ma caro noſtra: que licet ſit vexata doloꝛib⁹: repleta
illuſionib⁹: infecta ſoꝛdibus: afflicta infirmitatib⁹: ob
noxia paſſiōibus: flagellis trita: plagis ceſa: moꝛti de
niꝗ̄ deputata: tñ adhuc aculeis cōtradictionū hiſpi=
da: rebellis: ſupba: murmuroſa: querulosa: cōtumax:
inquieta. in ſuum ⁊ aīe coniurat exitiū. nec poſſe ſatis
fieri ſibi putat donec ſe ⁊ aiam ꝑcipitet in eterne dā=
nationis abyſſum. Cur nō attendit infeliciſſima caro
ꝙ̄ nobilem/ ⁊ ꝙ̄ neceſſariū ſibi habeat hoſpitē: cuius
beneficijs ſuſtētat̄/ regitur/ ⁊ honeſtatur? Q; audit/
ꝙ videt: ꝙ ſentit: ꝙ intelligit: ꝙ loquit̄: ꝙ mouetur: ꝙ
tum hoſpiti ſuo debet: cuius auxilio deſtituta fieret
quaſi terra ſine aqua. immūdum moꝛticinū: vermi=
cibus: aeris coꝛruptela. Inuēta eſt iniquitas eius ad
odiū: dum inique odit qđ totis viſceribus debuerat
dilexiſſe. Odit dico. Qui eñ diligit iniquitatez/ odit
aiam ſuam. Redeas queſo ad coꝛ amice cariſſime: et
quo te traxerit caro fatua nō ſequaris. Ceca eſt. Et ſi
tibi ducatū preſtiterit: ſecū in moꝛtis foueā te deuol=
uet. Noſti quid feceris. Nā vt verbo ſalomonis vtar.
Defixiſti apd̄ extraneum manū tuam: illaqueat⁹ es
verbis oꝛis tui: ⁊ captus ꝓprijs ſermonibus. Iraſce=
ris michi ꝙ te ad viam vite artioꝛis tam inſtāter in=
uito: quam tñ (ſicut aſſeris) ꝑtinaciter fugio/ et euito.
Sane alia eſt cōditio mea: qui nunꝙ̄ alicui⁹ voti vin
culo me aſtrinxi: ⁊ aliam iudico tuā: qui ſanctioꝛis vo
ti ꝓpoſitum ſolēniter emiſiſti. Scriptum eſt eñ. Vo=
uete/ ⁊ reddite. Cōuertiſti in neceſſitate tue libertatis
arbitriū: nec ſine anime periculo/ ⁊ fame diſpēdio cō=
uerſationem tuā detractare poteris/ aut differre. Nā
oblatum exigit: qui nō exegerat offerendum. Non eſt
aliud votū ꝓtrahere ꝙ̄ luxuriari in xp̄o. nec eñ pro=
miſſiones dñs acceptat/ ſed ꝓmiſſiōis effectū. Feſti=
nantius igitur age: ne voti tui executionē moꝛs inopi
nata preueniat. Relinquas ſeculū anteꝙ̄ a ſeculo re
linquaris. Egredere de terra diſſimilitudinis: de me=
dio praue ac peruerſe natiōis: de tenebris ad lucem.

de miſeria ad iocunditatē: de labore ad requiem: de
exilio in patriā: de morte ad vitam. Maturius que=
ſo tue ſaluti ꝓſpicere velis: ne tunc timere velle inci=
pias cū nō poſſis. Qui oportunitatē deſerit oportuni
tas eū fugit. Ruge tue iam teſtimoniū dicūt ꝯtra te:
forte inſtat tibi hora vndecima/ ⁊ ad operandum dñs
te inuitat. Si nō vis operari dum potes: iuſto dei iu=
dicio nō poteris qñ voles. Vide quō in hac valle plo
rationis nos fere oēs nubes caliginoſa inuoluit: vbi
deo ⁊ angelis eius ſpectaculum triſte/ ⁊ lachrymabi=
le facti ſumus. Alij ſpiritu vertiginis ducti titubādo in
cedunt/ ⁊ in alios oberrātes offendunt. Alij nubes ⁊
inania captāt. Quidā in locis ſcenoſis ⁊ fetidis ſe vo
luptuoſe volutant. Alij in deſiderijs aie ſue mortem
ſibi aſciſcunt. Alij ventū hauriunt. Alij in saccū pertu
ſum cōgregant. Alij quicquid apprehendūt auidiſſi=
me deuorant. Alij prunas ardentes in ſinu ſuo colli=
gunt. Alij in ꝓfundo ſubmerſi ſunt quorū finis interi
tus. Alij exeūtes de nebula reſpirant in liberioris au
re gratiam cū iubilatione dicentes: benedictus deus
qui nō dedit nos in puteum interitus: qui nos eduxit
de lacu miſerie ⁊ de luto fecis. Egredere queſo te de
tenebris ad lucē: de labore ad requiē: de perditiōe ad
ſalutē. Arripe arma ſanctimonie/ exercitiū diuine mi
litie/ ſtudium diſcipline/ pacatiſſimū fructū iuſtitie: et
primitias felicitatis eterne. Dies tui tranſierūt: horrē
dūqꝫ eſt incidere in manus dei viuētis/ vitāqꝫ q̄ nō de
ficit ꝑdere/ ⁊ ſæter te inuoluere doloribꝰ ſempiternis.

¶ Idem cuidam quem infortunia nimis afflixe=
rant. Et conſolatur eundem nepotē ſuum ſuper
morte auunculi: ⁊ confuſam hominum varietatē
deſcribit. Epiſtola.xij.

Infortunium qđ deploras quodam cōpaſſio
nis affectu ſuſtineo. Iuſtū eſt enī vt qui ami
cus eram in ꝓſperis ꝓfitear amicitias in ad=
uerſis. Nobis auunculum tuum mors inopina preri
puit: qui ſi lachrymis redimi poſſet tota fere in lachry
mas aurelianis ciuitas effflueret. Verūtamē qꝛ mor=
tis iactura reſtitutionis beneficiū non admittit: illud
ſaltē adhibeas ſolaciū: quod ⁊ honeſtas exigit/ et di=
ctat affectio. Familiariſſime dilexi auūculū tuū: ego
te familiaritatis illius ſucceſſorē conſtituo/ ⁊ dilectio
nis heredem. Mors auūculum tuū tibi abſtulit: ſed
fortis eſt dilectio vt mors: que in me eſt ⁊ auunculum
tibi reſtaurauit. Si materiā tue ꝓmotionis michi ob=
tulerit oportunitas: erit apud me dilectio fortior q̄ꝫ
mors/ ⁊ gratia q̄ꝫ natura. Verūtamē equanimiter to
lerare nō poſſum ꝙ incōſolabiliter doles: ⁊ ꝙ ſuꝑ do=
lorem vulnerū tuorum addidiſſe cauſaris dnm: caſua
lem pedis extorſionem: ⁊ incēdiū domus tue. In his
tibi diuina miſeratio fidem certiſſime dilectiōis exhi
buit. Quem eñ diligit corripit deus: flagellat autem
oēm filium quem recipit. Dulciora ſunt iuſtis ⁊ miſe=
ricordis dei verbera: q̄ꝫ verba adulātis. Vtinam (in=
quit ꝓpheta) corripiat me iuſtus in miſericordia ⁊ in
crepet me/ oleum autē peccatoris nō impinguet ca=
put meū. Si eliſit et contriuit dñs pedem tuum: ipſe
eſt qui erigit eliſos: qui ſanat oēs cōtritiones eorum.
Cum ſimus oēs filij ire: cur cauſaris in xp̄o flagellū
mie? Cum exarſerit in breui ira eius/ quis ſcit ſi cōuer
tatur ⁊ ignoſcat deus: ⁊ relinquat poſt ſe benedictio=
nē? Non obliuiſcitur miſereri deus: ſed ⁊ iratus miſe=
ricordie recordat̄. Si flagellum eius cū equanimita=
te ſuſtineas: ira tranſibit in gratiā: atqꝫ ſcdm multitu
dinem dolorū in corde tuo cōſolationes eius letifica
bunt aiam tuam. Ideo forſitan tēporaliter te punit/
vt eterne mortis ardores pena redimat temporalis.
In edificio tēpli omnes lapides prius malleis tōde=
bantur: ne in illorū poſitiōne ſonus mallei audiretur.
Sic ⁊ viui lapides q̄ ponendi ſunt in illa celeſti hieru
ſalem que edificat̄ vt ciuitas: varijs infortuniorū ton
ſionibus prius poliunt̄/ q̄ꝫ in edificio celeſtis habita=
culi collocent̄. Sed nec in horreo dñi reponit̄ granū
donec flagellis/ aut triturantiū pedibus ſit excuſſum.
Circa tui autē auunculi mortē magna tibi debet eſſe
cōſolationis occaſio/ ꝙ innocentiſſime vixit/ ꝙ in ſe
culo nichil ſeculariter egit: ⁊ pro diebus eternis dies
tranſitorios cōmutauit. Ille introiuit in potētias do
mini/ ⁊ in theſauros glorie que nō tranſit. In pace fa
ctus eſt locus eius. Nos in labore ⁊ erūna vitam mi=
ſerā ꝓtrahētes dati ſumus in opprobrium ⁊ deriſum
his qui habitāt in ciuitate dñi virtutū. Nōne ſpecta=
culum facti ſumus ciuibus illis hieruſalē cuius par=
ticipatio eius in idipſum? Cuius cōicatio eſt in vincu=
lo caritatis/ ⁊ vnanimitate virtutū: cum tota cōuerſa
tio noſtra in id ⁊ aliud tendat/ et in vniuerſis actibus
ſuis non ſolum a ꝓximis: ſed a ſeipſa tota diſſentiat?
Cōſidera ſingulorū iudicia/ ſtudia/ vota/ conſilia/ offi
cia/ dicta/ ⁊ merita: et videbis oīa quadam diſcolori
⁊ repugnanti varietate cōfuſa. Quidam q̄ ſine omni
periculo ⁊ labore viuere poterant: certa mortis peri=
cula ⁊ labores importabiles amplectuntur vt viuāt.
Quidam more tantalico in aquis ſitiūt: dū inter opu
lentias inedia ſe affligunt. Quidā ſe voto cōtinentie
aſtrinxerūt/ ⁊ iuxta ꝓphetam tanq̄ꝫ equi emiſſarij ad
vxores hinniūt alienas. Quidā cum infinita cōgrega
uerint: ſe nichil reputant cōgregaſſe. Quidaꝫ ſtudioſe
inquirunt/ nec inuenire ſufficiunt qualiter modicula
quā habent ſubſtātia cōſumatur. Quidā honores ap
petūt/ ⁊ eos aſſequi nō poſſunt. Quidam honores fu
giunt/ ⁊ ad eos trahūtur inuiti. Quidam laudes ho=
minū vilipendunt/ ⁊ in hoc ſunt laudabiles. Quidaꝫ
omni tēpore venātur famā ſeculi: et omni tēpore ſunt
infames. Quidam per labores requiē querunt. Qui=
dam in requie/ requiem inuenire nō poſſunt. Quidaꝫ
apud alios venerabiles ſunt: ſibi apud ſe vileſcunt.
Quidaꝫ plus de ſe lingue adulatrici q̄ꝫ cōſcientie ſue
credunt. Quidam ſe tyrānica vſurpatiōe magnificāt.
Quidam ſe ſua benignitate vilificāt. Quidam ibi tre
pidāt vbi nō eſt timor. Quidā in periculo mortis cer=
tiſſime ſunt ſecuri. Quidam nō quieſcunt donec rem
habeant concupitam: quam cum habuerint vilem

reputant ⁊ abiectam. Quidā rem quam nō conceperunt adepti ineſtimabilem in ipſa cōcupiunt voluptatem. Quidam ſimpliciter viuūt: ⁊ in omnibus ꝑſperantur. Quidam verſantur in dolis: ⁊ eis quelibꝫ aduerſantur. Quidam ꝑ libitu ſuo viuūt: ⁊ ſemper ſunt vegeti. Quidam a regulis ypocratis nō deuiāt / ⁊ aſſidue ſunt infirmi. Quidā inſipientiā ſimulādo ſapiūt. Quidam nimis ſapiendo deſipiūt. Quidam a philoſophie ſinu ad arma ꝓſiliunt. Quidā a clauſtrali / aut ſcolari quiete migrantes quotidiana mēbroꝝ fatigatione ſe frangūt. Quidam in litigijs et cōtradictionibus gloriātur. Quidam ſi eos oportuerit litigare torquētur. Quidam in rebꝰ nugatorijs ſunt circūſpecti: in arduis aūt atqꝫ ſerijs: ⁊ que maturo indigerent cōſilio penitus incōſulti. Quidam amicis ⁊ domeſticis ſuis graues / inimicos humiliter venerant. Quidā veriſſime amicitie ꝓfeſſores / inimicos veriſſime pſequūtur. Quidam ſe ſuperbe humiliant. Quidā humiliter ſe exaltant. Quidam in ſuis mēdacijs gratioſi ſunt. Quidam ſemper laborant eſſe veridici / ⁊ mendaciſſimi reputant. Quidam ea ſemper differūt que differri nō expedit: ibiqꝫ ſunt precipites vbi res saniore conſilio indigeret. Quidā in perniciem aīe coniurantes: curam corporis in delicijs agūt. Quidam zelantes ſalutē aīe / corpori miſero ⁊ afflicto non parcūt. Quidam de craſtino nunqꝫ cogitāt. Quidam in vniuerſis oculos ꝓuidentie dirigunt in futurū. Quidam de ꝓprio patrimoniū xp̄i augent. Quidam xp̄m ſequunt pauperem: vt de xp̄i patrimonio ſuis nepotibus theſaurizent. Quidam interius ſimplices / exterius ſunt auſteri: vt ſic inter fratres vinculū ſociale cōcilient. Quidam exterius manſueti murmurāt interius: vt fraterne ſocietatis diſſuant vnitatē. Quidam iraſcētes ad horam inſaniunt. Quidā diſſimulatorio vultu palliāt ad tēpus iniurias / ⁊ abſcondūt. Quidam ſub riſu fictitio plorant. Quidam ſub ypocriſi lamentatione exultāt. Quoſdam ad dānoſos honores inducit ambitio. Quidam nichil honores reputāt ſine lucro. Quidam libentius donāt ſemper ingratis. Quidam libentius mutuāt debitoribus nunqꝫ ſoluturis. Quidā omnes libros reuoluunt: ⁊ nichil addiſcūt. Sed ⁊ quidā omnia ꝓmittentes: ꝓmiſſa nō ſoluunt. Quidam oīa imprudenter agūt: ⁊ ipſis ꝓ voto ſuccedit. Quidam oīa cōſilioſe diſponunt: et ſemper in cōtrarium eis cedit. Quoſdam nobilitas ſua magnificat / quoſdam humiliat: et quādoqꝫ apud principes acceptior eſt fatuus qꝛ ignobilis: qꝫ nobilis / qꝛ prudens. Quidā omnē ſollicitudinem a ſe prorſus excutiunt. Quidam nō ſolū ſuis: ſed etiam alienis negocijs ſe minus ſufficienter inuoluunt. Quidam oīa cōſilio alieno diſponūt. Quidam in omnibus ſequunt ꝓprie voluntatis arbitriū. Quoſdam negocia licet ardua nunqꝫ ſollicitāt. Quidam in rebus etiā nugatorijs curioſe ſe torquēt. Quidam vt alienis parcāt expēſis ſeipſos euacuāt. Quidam de alieno ꝓdigi / de ꝓprio ſunt auari. Quidam ſatis tenues: multa veſtimēta faciūt ⁊ cōſuunt. Quidam (qḋ deterius eſt) multa edificia incipiunt / nec cōſummant. Quidam comedūt vt ieiunent. Quidā ieiunant vt comedant. Et quid per vniuerſa excurrā? Si linguis hominū loquar / aut angeloꝝ diſſonātias habitantium in hac terra diſſimilitudinis recēſere nō potero: cum vnuſquiſqꝫ nō tantum a ꝓximis diſſentiat / ſed diſſideat a ſeipſo. Gaude igitur ſi raptus eſt auūculus tuus de hoc ſeculo nequā: ne malicia immutaret intellectū illius. De mundo eductus eſt / quo mūdus non erat dignus. Aſſumptus eſt de medio praue ac peruerſe nationis: vt inhabitet in ſplēdoribus ſanctorum: vbi ad pacē ⁊ cōſonantiam vniuerſa cōponit armonia virtutum: vbi viuēdi eſt inuariabilis ſtatus et eternitas gaudioꝝ. De incendio autē domus / aut pedis extorſione ne murmures. Nam ſi animi dotes quibus precellebat auūculus tuus imiteris / pes tuꝰ ſtabit in directo: erit dn̄s lucerna pedibus tuis: et ſic ſuper ſemitas iuſtitie te deducet: vt pro domo fragili domū habeas in celis nō manufactam: ſalubrē iocundā: decoris incōparabilis ⁊ eternā. Mitte michi verſus ⁊ ludicra q̄ feci turonis: ⁊ ſcias cū apꝰ me trāſcripta fuerint: eadem ſine dilatione aliqua rehabebis.

¶ Idē cuidam nouicio qui affectabat prioratum. Item arguitur clauſtralis appetens prioratum. Epiſtola .xiiij.

Clauſtrum ⁊ cuſtodiam poſuerā ori meo: ſed illud in amaritudinis vba laxare cōpellor: cū tu nouicius ⁊ clauſtralis appetas prioratū: dicis qꝛ in parrochia prioratus quem poſtulas multos lucrifaceres deo. De tuo ſiquidem lucro dubius: de tua perditione ſum certus. Nam quid eſt clauſtralem redire ad ſeculū: niſi celi habitatorē cadere in infernū? Vis preeſſe anteqꝫ ſubeſſe. Aut coeſſe didiſceris / ⁊ diſciplinatum preuenis magiſtratu. Ordo hic prepoſterus eſt: priuſqꝫ doceas expedit te doceri. Apl's timotheum inſtruēs qualem deberet eligere in miniſteriū verbi dei. Non neophitum (inquit) ne forte ſubito elatꝰ in ſuperbiā / incidat in tentationē dyaboli. Periculoſum eſt neophitis / et nondū in ſancta religione firmatis exire in publicum: et vſurpare officia perfectoꝝ. Nam filius ſunamitis: qui adhuc tener / ⁊ puerulꝰ egreſſus eſt ad meſſores reuertēs ad matrē et clamās: caput meū doleo: extinctꝰ eſt. Dyna filia iacob niſi i publicū exiſſet ſichem raptoris ſui violentiā declinaſſet. Item iacob manſuetus cōputatur qꝛ domi ſedebat qn̄ eſau durꝰ / ⁊ hyſpidus exterius venabat. Utinā deſiderium tuū eſſet iugo dn̄i aſſueſcere: ⁊ ſedere in clauſtro: maxime dū adoleſcētia eſt in curſu. Nam teſte ſapientia. Bonum eſt viro cū portauerit iugum dn̄i ab adoleſcētia ſua: ſedebit ſolitariꝰ ⁊ tacebit: leuabit eñ ſe ſupra ſe. Proni autē ſunt ſenſus hoīs (ſicut dicit ſcriptura) ab adoleſcentia in malū. Amplectere igit̄ iugum dn̄i: et delectare in vinculis eius. Iugum eñ dn̄i ſuaue eſt: ⁊ onus eius leue. De ſapiētia ſcriptū eſt. Inijce pedem tuū in cōpedes eius: ⁊ ne acidieris in vinculis illius.

Clauſtrū ſemel ingreſſus clauſiſti te: ⁊ xp̄i vinculis al=
ligaſti. Clauſiſti ſane et alligaſti te per obedientie iu=
gum: per clauſurā ordinis: per diſcipline obſeruātiā:
per timoris ⁊ reuerētie ligaturam. Clauſurā hanc ab=
iecerat ille de quo ſalomon improperando decātat: p
agrum pigri hoīs tranſiui: et per vineā ſtulti: totumq̄
repleuerāt vrtice ⁊ ſpine: ⁊ maceria lapidū ei⁹ deſtru
cta erat. Scio equidē q̄ ſciolus es: ⁊ tecū aliquid de
ſcolari ſciētia attuliſti in clauſtrū. Uerūtamen nō exi
ſtimes te habere ſpiritū dei: donec draco moyſi deuo
ret dracones pharaonis: donec ſciētia caritatis eua=
cuet ſcientiā vanitatis. Adhuc nouici⁹ es: et ignoras
qualiter te in agricultura dn̄i oporteat laborare. Scri
ptum quippe eſt in lege dn̄i. Non arabis in primoge
nito bouis. In leuitico legis. Si obtuleris mun⁹ pri=
miciarū frugum tuarū dn̄o de ſpicis adhuc virētibus
torrebis eas igni: et cōfringes eas in modum farris.
In quo vita nouiciorū patenter exprimitur: quorū mē
tes adhuc deſideriorū carnalium humoribus graui=
de / ⁊ tumentes non acceptantur in ſacrificio dn̄i: niſi
prius igne tribulatiōis torreantur: nec paleas priorū
deponunt affectuū niſi per laborem ⁊ abſtinentiā cō=
fringantur. Uerbum eccl̄iaſtici eſt. Non te immittas
in populum: nec alliges tibi peccata duplicia: qd̄ qui
dam faciunt qui citra meritorū ſufficiētiam / officium
docentis aſſumunt. Sicut aſſeris charitas ad magi=
ſterium te cōpellit. Cui putas illudere? Ap̄lus ad co=
rinthios loquens dicit. Caritas nō eſt ambitioſa: nō
agit perperam. Nos aūt ſcimus q̄ perperam facis: ⁊
ad hoc ceca ambitio te inducit. Si pcuſſus fuerit incā
tator a ſerpente: quis medebit ei? Non fuerūt princi=
pi apoſtolorū cōmiſſe claues regni celorū: donec ter=
na cōfeſſione fidei ꝓbaretur: vtinam ſuſcitauerit dn̄s
ſpiritū tuum qui ſuſcitauit ad liberationē ſuſanne ſpi
ritū pueri iunioris. Ipſe ſuſcitaſſe legit̄ ſpiritū otho=
niel: ſpiritum delbore: ſpiritū gedeonis: et aliorū oīm:
quorū miniſterio ad liberationem populi ſui vtebat̄.
Neſcio ſi forte cum ap̄lo dicis q̄ nō ab homine: ſed a
deo dūtaxat euangelium didiciſti. Utinam noueris
q̄ qui gladium accipit / gladio peribit. Se nāq̄ interi
mit qui verbum predicatiōis indigne preſumit. Lex
imperialis minorē.xxv. annis ad tutele officium non
admittit. Sed nec ezechieli donec triceſimū annū cō=
pleat apertū ē celi: vt dei viſiōes intelligat. Nec moy=
ſes ad liberationē populi de egypto mittit̄: donec an
nos.lxx. tranſcendat. Doleo q̄ prioratum deſideras.
Prioratum aūt leuiter obtineres / ſi deſiderares eſſe
poſterior. Ille qui ſolus de puluere erigit pauperē in
ſcola euāgelice diſcipline nos erudit nō appetere ꝓla
turā. Ardes deſiderio lucēdi aliis. Utinā arderes ar
denti deſiderio nō lucendi. Erat (inquit) iohannes lu
cerna ardens ⁊ lucens. Sufficiat tibi ſi in clauſtro ar=
deas. Si eīn velis lucere corā hominib⁹: timeo ne lu=
men qd̄ in te eſt tenebre ſint. Nā qui hoībus placent
cōfuſi ſunt / qm̄ deus ſpreuit eos. Bonū eſt ardere: ſed
igne caritatis / nō vanitatis. Ignē (dicit dn̄s) veni mit
tere in terrā: ⁊ qd̄ volo niſi vt ardeat? Ardeat ſiquidē
⁊ luceat ille quo maior inter natos mulierū veritatis
teſtimonio nō ſurrexit. Tu vero q̄ diu ſub modio es: ar
dere tibi potes ⁊ lucere: ſed paucis. Lucere aūt publi
ce nō eſt tibi datum: donec ſuper candelabrū colloce
ris. Suſtineas igit̄ interim / et ardeas ſapiēter. Ardet
eīn reprobus: ſed ſicut ignis in ſpinis. Exarſerunt et
iniqui (ſicut legitur) in cōcupiſcentiis ſuis. Si vis exi=
re de clauſtro vt obtineas libertatem / decipis ⁊ aber
ras: recedēs eīn a clauſtro elōgaris a deo. Nec poſſū
te videre liberiorē q̄ ſi ꝓ xp̄o clauſtralē ſubeas / ⁊ im
pleas ſeruitutē. Liberrimū te facis ſi ei ſeruis ex cor=
de cui ſeruire regnare eſt. Dicis q̄ ſi haberes priora=
tum: aut ſaltem liberam egrediēdi ⁊ predicandi licen
tiam: fructum in eccleſia dei faceres tempeſtiuū. face
res quidē: niſi q̄ iam mūdus oſculo iude ꝓditorio te
venderet. Et cū te fallaci oſculo alliceret: angelis ſa=
thane dicebat. Quemcūq̄ oſculatus fuero ipſe eſt te
nete eum. Iam te preſentialiter tenēt / ⁊ te deſiderare
cōpellunt qd̄ ſpōtaneus abiuraſti: vereor ne cum ſpi=
ritu ceperis: carne cōſummeris. Renūciaſti ſeculo et
pōpis eius: et ſpūalem in te hericho ſubuertiſti. Scis
qm̄ adhuc durat imprecatio ioſue? Maledictus qui
reedificabit hericho. Nō decet redire ad ſeculum mo
naſtici ordinis ꝓfeſſorem. Si predicare ⁊ docere affe
ctas / prius docearis quid docere te oporteat. Adhuc
plangentis habes / nō docentis officium. Porro qui
dam de domo tua exierūt occaſione alios inſtruēdi:
⁊ ad ſanctiorisvite ꝓpoſitum conuertendi: ⁊ per eos
ſcandalizata eſt domus tua. Neminē palpat dn̄s: ve
homini per quem ſcādalum venit. Ue (inquit) vobis
qui circuitis mare ⁊ aridam / vt vnū proſelitum facia=
tis. Hi ſunt dicit apoſtolus qui penetrant domos: et
captiuas ducūt mulierculas oneratas peccatis. Sa=
ne in clauſtro potes legere: ſcribere: ⁊ docere. Sapien
tia dicit: Sapientiam ſcribe in ocio: ⁊ qui minorantur
actu percipiēt eam. Nam ⁊ paulus in vinculis ſcribe
bat / ⁊ edificabat alios ad ſalutē. Hieremias clauſus
in carcere ſcribit: et precipit baruch vt legat cōmina=
tiones dn̄i. Ama queſo clauſtrum / ⁊ abſcinde ab ani=
mo tuo deſiderium exeundi. Nam iuxta ſententiam
cordis mei / ſi paradiſus in hac vita preſenti eſt: vel in
clauſtro eſt: vel in ſcolis. Quicquid eīn extra hec duo
eſt: plenum eſt anxietate: inquietudine: amaritudine:
formidine: ſollicitudine / et dolore. Tu vero neſcio quā
ſeculi dulcedinem ſomniaſti in clauſtro: quam ſi for=
te per inſipientiam apprehenderis / auolabit vt ſom=
niū: et inter nugatorias beatitudines quas ſuſpiras /
inuenies te deluſum. Fallax ⁊ ſeductoria illa euagā=
di voluptas / cōſumet clauſtralis innocentie fructus:
⁊ quod nūc reputas honorabile ⁊ lucroſum: in tue fa=
me diſpendium ⁊ periculum anime conuertetur.

¶ De vita clericorum ⁊ laycorum cu=
rialium et eius incōmodis. Quāta ſit
miſeria curialium. Ep̄la.xiiij.

Dilectis dñis ꝛ amicis clericis de capel-
la domini regis. Suus Petr⁹ Bleſeñ.
Bath. archid. Salutē in vero ſalutari.
Gratias ago gratie veſtre q̄ztas poſſu3/
q2 q̄zdiu conuerſatus ſum inter vos: me
fraterno coluiſtis affectu: nec minus mi
chi apud vos effecit gratia: q̄3 apud alios diuturna
nature cōditio aut natura. Si equitabam⁹/ eratis lu-
cerna pedibus meis: eratis michi ꝓ vehiculo in via.
Si autē veſtris indulgebatur iumētis ſabbatū (hoies
eñ in curia ſabbatiſare nō vidi: vnde ꝛ in ea parte me
lioꝛ eſt cōditio iumentoꝝ) Tedium illud qḋ frequen
ter afficit curiales: veſtra michi dulciſſima colloquia
furabātur/ eratiſq3 ſolaciū et exultatio mea in via/ in
camera/ in capella. Ductus equidē quodā ſpiritu am
bitionis me totum ciuilibus vndis immerſerā/ deūq3
et eccleſiam eius/ atq3 ordinē meū poſt terga reijciēs:
nō q̄zta feciſſet michi dñs/ ſ3 q̄ztas michi poſſem ag-
gregare diuitias anxius attēdebam. Eorū ergo que
retro ſunt oblitus me ad anteriora (ſed nō moꝛe apo
ſtoli) poꝛrigebam. Verūtamen caſtigans caſtigauit
me dñs: ꝛ moꝛti nō tradidit me: quē lecto doloris affli
gens in corpus paruū/ abiectum/ et miſerū/ ſpiritum
ſue indignationis infudit. Anxiabar ad moꝛtē: iamq3
corporis ꝛ aīe diuoꝛtium certiſſime imminebat. Sed
intelligens pater miſericordiarū/ q2 datura eſſet mi-
chi vexatio intellectū: iratus miſericordie recordatus
eſt/ ſimulq3 ſpiritū ire ſue cohibuit: ꝛ a me ambitiōis
ſpiritum exufflauit. Sane frequenter legerā verbū il-
lud ſalomonis. Ire de hoſpitio in hoſpitiū/ vita peſſi
ma eſt. Sciebam q2 vita curialis moꝛs eſt aīe: recole-
bam dāṅabile eſſe in clerico/ ſe curialibus/ aut ſecula
ribus negocijs immiſcere. Nec a memoꝛia mea exci-
derat illud eccl'iaſtici verbum/ qḋ me ꝛ cōſimiles a cu
rialib⁹ curis debuerat abſtraxiſſe. Noli ab hoīe que-
rere ducatū/ neq3 a rege cathedrā honoꝛis/ penes re-
gē noli querere videri ſapiēs. Nō queras fieri iudex:
niſi vāleas virtute irrūpere iniquitates populi. Non
te immittas in multitudine ciuitatis/ nec alliges tibi
pctā duplicia. Poꝛro ſic me inebriauerat ambitio/ ſic
me blanda pncipis ꝓmiſſa ſubuerterant/ vt ſciens
ꝛ prudens viderer in omne diſcrimen aīe/ corporiſq3
diſpendiū pertinaciter cōiuraſſe. Verūtamen in fla-
gello dñi gratiam paterne correctionis intelligēs: me
ditatus ſum nocte cū corde meo/ ꝛ exercitabar/ ꝛ ſco
pebam ſpiritum meū. Sic pallium cū ioſeph: cū ma-
theo theloneū: ſindonem cū iohāne: cupiditatis ydriā
cū ſamaritana relinquere/ ꝛ abiurare decreui. Adiu-
uit me dñs/ ꝛ ambitiōis ardorē quem pri⁹ in me torrē
tes auri ꝛ argēti temperare non poterant: ros diuine
miſerationis extinxit. Confirma hoc deus qḋ opera
tus es in me/ nec me redire ad vomitū: nec meā quam
deſtruxi hiericho reedificare permitte. Ego putridiſſi
mus puluis/ et modico flatu diſpergēdus in ventos:
vt quid ad ampliores diuitias anhelabā? Modicus
venter meus quotidie modico pane cōtentus eſt. De-
deratq3 michi dñs vnde ſingulis diebus cū hylarita-
te animi/ ꝛ quiete corporis poſſem paſcere multos vē
tres. Nunq̄d infelix debui venari/ ꝛ inueniri in caſtris
in aīe ꝛ corporis mei exitiū: vt paſcerem multitudinē
iumentoꝝ ꝛ hoīm? Nunquid gloria hoīs eſt/ hoīes ꝛ
iumenta paſcere: ꝛ a verbo dei/ ꝛ a cibo aīe ieiunare?
Eſca vētri/ ꝛ venter eſcis dicit apl's: deus autē hunc/
ꝛ has deſtruet. Poꝛro panis vite duratur⁹ eſt in eter
num. Seruiētes equidē de quoꝝ numeroſa multitu-
dine magnates plurimū gloꝛiantur/ ſuoꝝ venatoꝛes
ſunt/ ꝛ aucupes dñoꝛum: predam eñ ſequunt/ nō ho
mines/ qḋ ex eo manifeſtiſſime liquet: q2 illos quos i
diuitias/ ꝛ honoꝛes extulit foꝛtuna clemētioꝛ: nec nu-
meroſitas illa clientele ſecuta eſt dum adhuc paupe-
res eſſent: nec hodie ſequerent ſi in cōſimilem recide
rent paupertatem. Pro hac vaniſſima vanitate mili
tant hodie noſtri curiales in laboꝛe ꝛ erūna: in vigilijs
multis: in periculis magnis: periculis maris: pericu-
lis fluminū: periculis pontiū: periculis montiū: peri-
culis in falſis fratribus. In moꝛtibus frequēter: in cō
fractiōe ꝛ laſſitudie corporis: atq3 in alijs vite diſcri-
minibus: in quibus gloꝛiā martyrij mererentur ſi hec
ꝓ xp̄i nomine ſuſtinerēt. Nunc autē ſunt matres ſecu
li: mundi ꝓfeſſoꝛes: diſcipuli curie: milites herlerini.
Per multas ſiquidē tribulationes intrant iuſti in re
gnum celoꝝ: hi autem per multas tribulatiōes ꝓme
rentur infernū. Ve qui trahitis iugū iniquitatis (ſicut
ꝓpheta cōmemoꝛat) in funiculo vanitatis. Quid ꝓ-
deſt homini ſi totum mūdū lucretur: aīe vero ſue de-
trimentū patiatur? Teſtimonio ſalomonis. Nō ꝓde-
runt diuitie in tēpoꝛe vltionis: diues eñ cū interierit
nō ſumet oīa: et non deſcendet cū eo gloꝛia domus
eius. Miſerrimi q̄ñ vtemur cum quiete bonis que ſu
pra omnē noſtroꝝ exigentiam meritoꝝ nobis gratia
diuine miſerationis indulſit? Libenter ſiquidē vtere-
mur: ſed dña ambitio nō permittit: que ad magnarū
diuitiarum acquiſitionē nos excitat: ꝛ ſemper hyat⁹
aperit amplioꝛes. Verūtamē auarus nō implebitur
pecunia: ꝛ qui amat diuitias fructū nō capiet ex eis.
Apud hoiem quidem vilis: ſed apḋ deum ꝛ angelos
eius gloꝛioſus eſt titulus paupertatis. Scio q2 eos
q̄ in curia dñi regis moꝛantur/ aut potius moꝛiūtur:
ſpes regie liberalitatis frequēter exhylarat/ que quā-
doq3 in mltos magnifice/ ꝛ munifice ſe effundit. Spe
rat autē vnuſquiſq3 ſibi euenturū: quod videt plurib⁹
eueniſſe. Sub iſtius expectationis dulci ꝛ incerto ſo-
latio tedioſa delectant: grauia leuigant: amara dul-
ceſcunt: noſtriq3 martyres laboꝛes (q̄zuis infirmi) ex-
penſas etiam (q̄zuis auari) nō ſentiunt. Sic vt nō per
dat: nō ceſſat perdere luſoꝛ. Et reuocat cupidas alea
blanda manus. Videtur michi in verbis ꝛ deſiderijs il
lum perſij verſare verſiculum. Iam dabit iam iam: do
nec decept⁹ ꝛ exſpes. Nec quicq̄3 fundo ſuſpirat nū-
mus in ymo. Poꝛro iuxta ſapientē: ſera eſt in fundo
parcimonia. Illud in curia deteſtabile eſt: q2 qui ma-
gis diligūt minus diligūtur. Imperiti etiā ꝛ omnino

inutiles elegātiorībus beneficijs amplian̄tur/diuitie
accumulant̄ diuitibus. nec eſt qui reſpiciat ad inopē
⁊ mendicū. Heliſeus implebat vaſa vacua:⁊ deficiē-
tibus vaſis vacuis/ſtetit oleū. In curia vero cōtem-
nuntur vaſa vacua/⁊ plena implent̄:ligna in ſiluas:⁊
aque in maria deferunt̄. Ego ſane diſpēdia enormiū
expēſarum: et ſuper oīa iacturam perditi tēporis de-
plorarem: niſi qꝛ maximū laboris mei reputo fructū
q̄ noſtrū principem per gratiam dei ⁊ ſuam ſemꝑ ha
bui ꝓpitium/mitē/affabilem/⁊ benignū. Nunq̄ por
rexi ei preces quas nō admiſerit liberaliter: prepara
tionem etiam cordis mei in pluribus eꝰ benignitas
quādoq̄ preuenit. Diligebā ipſum/⁊ diligo:⁊ ſemper
diligam ex affectu. Nec me diligat deus cū ab ipſius
dilectione deſiſtam. Gratia nāq̄ eius me ꝑpetuo ven
dicauit in ſuū. Suūq̄ ſemꝑ erit ſi quid cogito: ſi quid
ſcribo:ſi q̄d ſum:ſi q̄d valeo:ſi quid poſſum. Hic erat
q̄ q̄diu veſtra vſus ſū comitiua:quelibꝫ dies in qua
dn̄i regis alloquio nō fruebar/ michi triſtis et nubila
videbat̄:dies in qua ſuo me dignabat̄ alloquio/ mi-
chi tota tāq̄ dies imperialis in gaudio ducebat̄. Cō
fidentiſſime dico: maiorēq̄ partē mundi teſtē habeo/
in hac parte a tēpore Caroli nullum fuiſſe principem
adeo benignū/prudentē/largū/⁊ ſtrennuū. Hic pau-
ca in eius cōmendatione perſtrinxi:qꝛ in his quatuor
oīa bona principum efficaciter cōcluduntur. Sane li-
cet obſequium ⁊ reuerentiā debeamus principibus:
⁊ maxime regi tanq̄ precellēti:tn̄ noſtre ꝓfeſſiōis ho
mines efficacius poſſent in eccleſijs deſeruire princi
pibus q̄ in caſtris. Simpliciores equidē:et qui minꝰ
in diuina pagina ſunt eruditi ſi in obſequio regie ma
ieſtatis militare ꝓponunt:non arbitror hoc abſurdū.
Porro in ſacris ordinibus cōſtitutus:⁊ in diuino elo
quio pollens: qui iam tenet̄ fontes ſuos deriuare fo
ras:talentūq̄ ſibi creditum cū lucro ad domū repor-
tare/omnino inexcuſabilis eſt ſi curialibꝰ vinculis ſe
innectit. Audi quid de talibus dicat dn̄s per ꝓphe-
tam. Dedi eis (inquit) argētum et aurū meū: ipſi vero
de auro ⁊ argēto meo operati ſunt baal. Nōne fabri-
cant baal de auro ⁊ argento dn̄i quibus ſapientiā et
eloquentiā dedit deus ad dandā ſciētiam ſalutis ple
bi eius:ipſi vero talentū dn̄i terre infodiunt/atq̄ baal
conſtruunt:dū ꝓ temporalium rerū queſtu/quaſi ſub
iactu alee vitam ⁊ aīam ponūt. Iſti cōſtituunt archā
dn̄i in azota/qḋ interpretatur ignis cōcupiſcentie:qꝛ
ꝑ ambitioſam cōcupiſcentiam gloriā noſtre ꝓfeſſio-
nis euacuant. Conuertit dn̄s flumina eoꝝ in ſangui-
nem ne bibant/terramq̄ ferreā ⁊ celum eneū dat eis:
vt pluuie celeſtis expertes fructū vite nō faciāt. Sciē
ter equidem et prudēter pereūt: qꝛ immiſcuit eis dn̄s
ſpiritum vertiginis:eiſq̄ rotam malorū rex ſapiens im
piorū vētilator immittit. Perdite vite hoīes ſe labo-
ribus torquēt/cruciāt curis/ expenſis euiſcerāt. Nō-
ne figuram aranee gerunt:que de ſuis viſceribus telā
texit vt capiat muſcam viliſſimā? Quid eſt inanis glo
ria quā venant̄ niſi muſca viliſſima murmuroſa/ſor-
dida/pungitiua? Quidā allegantes excuſationem in
peccatis/ac veteris ade perizomata preferētes:inter-
rogantibus quare curiā ſequātur/quam deo et ſaluti
ſue nō ambigunt eſſe cōtrariam: ad colorē et tuitionē
ſue ambitionis exēpla antiqui tēporis introducunt.
Ad correctionem et eruditionē regum (inquiūt) miſſi
ſunt:moyſes ad pharaonē:hieremias ad ſedechiam:
helyas ad achab:ioiadas ad ioſyam. O clerice curia
lis: nūquid dn̄s te miſit ad regem? In obſequiū eius
te miſit/ aut potiꝰ intruſit ambitio. Certe poſt ſigna
in rubo:in ſerpēte:in manu leproſa:ab iniūcta ſibi le-
gatiōe moyſes ſe excuſat. Si tibi legatio (etiā impoſ-
ſibilis) a rege iniungit̄/ ſpōte te offers/ magna dicis/
⁊ maiora ꝓmittis. Cupienti eñ animo nil graue vide
tur/nichil ambitioſo difficile. Hoc q̄ ambitio eſt que
dam ſymia caritatis. Caritas eñ patiens eſt ꝓ eter-
nis:ambitio patit̄ omnia ꝓ caducis. Caritas eñ be-
nigna eſt pauperibꝰ:ambitio diuitibus. Caritas oīa
ſuffert ꝓ veritate:ambitio ꝓ vanitate:vtraq̄ omnia
credit/omnia ſperat:ſed longe diſſimili modo:hec ad
gloriam huius vite:illa ad gloriā ſine fine. Nā in igne
aliter ſe habet aurū rutilans: et aliter palea fumans.
Caritas nunq̄ excidit: ambitio nūq̄ ſurgit. ambitio
eñ ipſa eſt iniquitas ſuper talentū plūbi:hec eſt ocu-
lus omniū curialiū ſicut zacharias dicit: hec eſt ocu-
lus eorū in vniuerſa terra: non dexter oculus/ſed ſini
ſter. Omnes eñ qui militant in caſtris ambitiōis ca-
pti ſunt a naas ammonite: dextroſq̄ oculos amiſe-
runt. Perſpicaces eñ ſunt in acquiſitione tempora-
lium: iacturā vero vite que preterit/⁊ imminētia mor
tis eterne ſupplicia nō attendunt. Cecutiētes autem
ſunt ad bonū:ſed perſpicaces in malū. Sapiētes ſunt
(dicit ꝓpheta) vt faciant mala: bona autē facere ne-
ſciunt. Ipſi aūt tanq̄ lapides ſanctuarij diſperſi ſunt
in capite omniū platearū. Rerū temporaliū acquiſi-
tioni impēdūt quicquid ſciūt: quicquid loquunt̄: quic
quid faciunt: de illo potiſſimū miror qualiter curialis
ſuſtinere poteſt moleſtias qui diu ſcolari militie/⁊ ca
ſtris diſciplinalibus aſſueuit. Ad curiales redeo: apḋ
quos in accipiendo cibo/in equitatiōe/in vigilijs nō
eſt ordo/nō eſt ratio/nō eſt modus. Apponit̄ clerico/
aut militi curiali panis nō elaboratus/non fermenta-
tus/cōfectus ex ceruiſie fecibus. Panis plūbeus/lo
liatus/⁊ crudus:vinū vero aut acore/aut mucore cor
ruptum/turbidū/vnctuoſum/rancidū/piceatū/⁊ va-
pidum. Vidi q̄nq̄ vinū adeo feculentū magnatibus
apponi:qḋ non niſi clauſis oculis/⁊ cōſertis dētibus
cum horrore et rictu cribrari oportebat potius q̄ po-
tari. Ceruiſia que in curia bibitur horrēda guſtu:ab-
hominabilis eſt aſpectu. In curia ꝓpter frequētiam
populorum aīalia vendūtur indifferēter ſana ⁊ mor-
bida:piſces etiā iam quatriduani: nec tn̄ aliquid de
precio putredo aut fetor imminuit. Seruiētes eñ de
infelicium cōuiuarum morte aut languore nō curāt:
dūmodo dominorū ſuorum mēſis plenioribꝰ fercu-
lis ſeruiatur. Implent̄ morticinijs: fiuntq̄ multarū

ſepulchra mortium/ꝛ diſcumbentiū ventres. Multi
etiam ex ciborum hmōi corruptela frequētius more-
rētur/ſed famelica ventris ingluuies/ꝛ illiꝰ exitialis
abyſſi cyllea vorago/ope laborioſe exercitatiōis vni-
uerſa cōſumit. Hinc eſt ꝙ ſi in aliquo municipio ſpa-
cium more ꝓductionis indulgeant/aliqui eorū ſem-
per manent morbūdi. Ut cetera taceā moleſtias ma
reſcallorū ſuſtinere non poſſum: hi quidē blandiſſimi
ſunt adulatores/ detractores/ peſſimi/ improbiſſimi
emūctores. Importuniſſimi ſunt donec accipiant:cū
acceperint ſunt ingrati. Et niſi manū ſuā donator cō-
tinuet/ inimici. Uidi plurimos q̄ mareſcallis manū
porrexerant liberalem. hi dū hoſpiciū poſt longi fati
gationem itineris cū plurimo labore queſiſſent:cū ad
huc eſſent eoꝝ epule ſemicrude:aut cū iam forte ſede
rent in mēſa:quandoqꝫ etiam cū iam dormirēt in ſtra
tis:mareſcalli ſuperuenīētes in ſuperbia et abuſione/
abſciſſis equoꝝ capiſtris/eiectiſqꝫ foras ſine delectu/
ꝛ nō ſine iactura ſarcinulis eos ab hoſpitijs turpiter
expellebant:amiſſiſqꝫ oībus ad quietis nocturne ſola
tium cōportatis non habebāt miſeri (diuites tū) vbi
nocte illa capita reclinarēt. Curialibus miſerijs illud
adijcio:ꝙ ſi rex alicubi perhēdinare ꝓmiſerit: maxi-
me ſi regiā vox preconia publicauerit voluntatē:cer-
tiſſime ſcias q2 rex ſummo mane iter arripiet:ꝛ ꝓpoſi
tum ſinguloꝝ inopina ſubitatione deludet. Ideo fre-
quenter euenit/ꝙ hi q̄ ſibi in curia minuūt: vel accepe
rint medicinā/ omiſſa corporis cura principē ſequun-
tur:ꝛ ponētes vitam ſuā quaſi ſub iactu alee ne ꝑdāt
qđ nec habent/ nec habituri ſunt: ſeipſos perdere nō
verenť. Uideas hoīes quaſi furioſos excurrere/ſauī-
narios inſtare ſaunarijs:ꝛ quadrigas occurſare qua
drigis:omnes tumultuare ad inuicē:vt ex ipſa rerum
turbatione tibi aptiſſime deſcribať facies infernalis.
Q; ſi princeps predixerit ſe ad aliquē certū locū ſum
mo mane in craſtino ꝓfecturum/ſentētia ꝓculdubio
mutabitur: ideoqꝫ ſcias eū vſqꝫ ad meridiē dormitu-
rum. Uidebis ſauinarios ſub oneribus expectātes/
ſilere quadrigas: dormitare precābulos: mercatores
curie anxiari:omneſqꝫ inuicē muſitātes:curriť ad me
retrices/ꝛ tabernarios curiales: vt inquiratur ab eis
quo princeps ꝓfecturus ſit:hoc eñ genus curialium
archana palacij frequēter nouit. Regis eñ curiā ſe-
quunť aſſidue hyſtriōes/cādidatrices/aleatores/dul
corarij/caupones/ nebulatores/ mimi/ barbatoreꝑ/
barbatrōes/hoc genus omne. Sepe vidimꝰ rege dor
miente/ dū mediū ſilentiū tenerēt omnia: ſermo a re-
galibus ſedibus veniebat nō oīpotens/ſed omnes
excitās:ꝛ ciuitatē ad quam eundū erat vel oppidū no
minabat/poſt lōga tedia expectatiōis incerte. Cede
bat nobis ad ſolatiū ſibi hoſpitari vbi ſperabatur ho-
ſpitiorū/ꝛ victualiū copia inueniri. Tāta itaqꝫ ꝛ tam
cōfuſa atqꝫ tumultuoſa erat equitū peditūqꝫ diſcur-
ſio:vt crederes abyſſo euerſa eruptionē fieri ab infer-
no. Porro cū iam dietā illam aut totā/ aut fere totā
noſtri preambuli pegiſſent/ mutata volūtate rex alio
diuertebat/vbi forte vnicam domū:ꝛ ſufficiētiam vi-
ctualium(q̄ nulli cōicantur)habebat. Et credo ſi hoc
dicere audeā:ꝙ voluptates ſuas de noſtris anguſtijs
ampliabat. Tribꝰ ergo/aut quatuor miliaribus ꝑ ſil
uas incognitas: ꝛ frequēter in tenebris oberrātes cre
debamus nobis ſucceſſiſſe ad votū ſi nos ſordidum
ꝛ vile cōtingeret inuenire tugurīū. Erat aūt ſepiſſime
inter curiales de mapalibus grauis/ꝛ dura cōtentio:
ſeqꝫ ꝓ hoſpitio gladijs appetebāt: ꝓ quo indignum
eēt litigiū inter porcos. Qualiter ea nocte nobis aut
euectiōibus noſtris fuerit aliquē veſtrū heſitare non
credo:ego aūt ꝛ mei diuiſi eramus:vixqꝫ ꝑ triduū po
tui congregare diſperſos. Sūme deus oīpotens tu q̄
es rex regū et dñs dñantium:q̄ es terribilis apud re-
ges terre: qui aufers ſpiritū principū: q̄ das ſalutem
regibus:in cuiꝰ manu cor regis eſt: ꝛ quocūqꝫ volue-
ris vtis illud: verte et cōuerte cor huius regis ab hac
peſtilēti cōſuetudine/vt ſciat ſe eſſe vnū hominū:atqꝫ
hoībus quos poſt eum nō ambitio/ſed neceſſitas tra
hit: diſcat ꝛ aſſueſcat exhibere gratiā regie liberalita
tis:ꝛ humane cōpaſſionis affectū. Dimitte queſo me
adhuc vt plāgam paululū dolorē meū ne reuertar in
curiam laborioſām/ꝛ opertā mortis caligine vbi vm
bra mortis eſt/ꝛ nullus ordo. Nā vt ad miniſteriales
curie redeam apđ forinſecos ianitores/biduanā for-
te gratiam aliquis multiplici obſequio merebiť: ſed
vſqꝫ in diem tertiū nō durabit niſi cōtinuatis muneri
bus/et obſequijs redimať. Regē dormire/aut egro-
tare/aut eſſe in cōſilijs mentienť. Te ſi honeſtus/aut
religioſus es/ aut qui eis heri nō dederis/ diutiſſime
foris in luto ꝛ in pluuia ſtare cogēt. Et vt iniquius ſe-
cut tuū ira vicerent/ꝛ crudelius anxient ciniflones/ꝛ
furciferos ad primū verbū gratis intrare permittent.
Hoſtiarios camere cōfunda: altiſſimus: faciē eñ cu
iuſlibet boni viri cōfuſione multiplici/ ꝛ rubore ꝑfun
dere nō verentur. Euaſiſti terribiles virgas:ſi nichil
dederis hoſtiario/nichil actū eſt. Si nil attuleris ibis
homere foras: poſt primū cerberū/tibi ſupereſt alius
horribilior cerbero/briareo terribilior/nequior pigma-
lione/crudelior minotauro. Quantacūqꝫ tibi mortis
neceſſitas/aut diſcrimen exheredationis incūbat/nō
intrabis ad regem:immo(qđ ſepiꝰ accidit) vt grauiꝰ
anxieris: et(vt ita loquar)rūpantur vt ylia codro:tuꝰ
introduceť aduerſarius/te excluſo. Dñe ieſu xp̄e ſi ſic
viuiť:ꝛ in talibus vita ſpiritus eoꝝ qui caſtra ſequun
tur:nūqꝫ queſo in caſtra regrediar. Iactura ſiquidem
annorū quos circa curiam in nugis cōſumpſi/eſtima
tionem nō recipit. Saluto vos ꝛ militiā veſtrā(ne di-
cam maliciā)curialem. Alia militia eſt ad quā thimo
theo ſcribēs apl's me inuitat. Milita(inquit)militiā
bonam habēs fidem ꝛ cōſcientiam puram. Ubi dicit
militiam bonam patēter excludit militiam curialem
tanqꝫ male ſibi cōſciam/inhoneſtā/reprobā/perditā/
ꝛ dānatam. Uos etiā amici cariſſimi qñqꝫ recogiteris
in amaritudine aie veſtre/dies quos in curia perdidi
ſtis: hora eſt iā nos de ſomno ſurgere/ ſurgite poſtqꝫ

ſederitis ne obdormiatiſ ĩ morte. vita nos fugit/mors
iſtat/hoſtis inſidiat̃ vt rapiat: ⁊ nõ eſt q̃ eripiat. Emu
lor q̃dẽ vos dei emulatiõe/ zelãs ⁊ ſitiẽs ſalutẽ veſtrã
in viſceribꝰ ieſu xp̃i: videtis q꜡ curia plena eſt laqueis
mortis. Mors aũt ineuitabilis ⁊ incerta: iudexq̧ ter
ribilis nos expectat. Horrẽdũ eſt aũt incidere in ma-
nus dei viuẽtis/illoſq̧ cruciatꝰ incurrere/quoꝝ nõ eſt
itermiſſio/neq̧ finis. Scio me ſpũalẽ iericho ſubuer-
tiſſe: ioſueq̧ moyſi ſucceſſorẽ dixiſſe recordor. Male-
dictꝰ q̃ reedificat iericho. Ego ſiquidẽ ꝓceſſi ĩ diebꝰ
meis. Et vt ſermõibꝰ iob vtar. Ruge mee dãt teſtimo
niũ cõtra me. Et itẽ. Breues anni tranſeũt/⁊ ꝑ ſemitã
qua ambulo nõ reuertar. Recogitabo ergo dies ꝑdi
tos in amaritudine aĩe mee: reſiduũq̧ annoꝝ meorũ
ſtudijs immolabor paci. Illud aũt noueritis q꜡ ad gra
tiã/gloriã/et magnificẽtiã dñi regis iam de actibꝰ eiꝰ
librũ ex magna ꝑte cõpoſui/ q̃ veſtre fraternitati cõi-
cãdus eſt: ſed adhuc opꝰ illud manꝰ artificis corrigit/
⁊ elimat: vt cũ in publicã audientiã venerit: nec obtre
ctatoꝝ linguas/nec venenoſos morſus inuidie perti
meſcat. Beneualeant ſocij ⁊ amici noſtri: ⁊ ſciant me
ſuũ eſſe vniuerſi ⁊ ſinguli. Finis ep̃le contra curiales.

¶ Monet̃ electus ad ꝓpoſitũ ſanctitatis. Ep̃la. xv.

Vocauit te nobilis eccl̃ia carnotenſis de
ſubdito in prelatũ/de filio in parentẽ/de
diſcipulo in magiſtrũ. Si vis eſſe q̃d di-
ceris: vt iter electos dñi cẽſearis: q̃ in ele-
ctos ſuos mittit radices: q̃ quos elegit/
hos ⁊ ꝑdeſtinauit: cõuertere a tua cõuer
ſatiõe antiqua: vt nouũ induẽs hoĩem/oĩm vite prio-
ris exuas vetuſtatẽ. Cũ eras paruulus ſapiebas ⁊ lo-
quebaris vt paruulꝰ. Nũc aũt q꜡ in virilis etatis ple-
nitudinẽ euaſiſti: euacuãda ſunt q̃ erãt paruuli/vt ni-
chil puerile/aut tenerũ ſapiãt opera tua: ſʒ exhibeas
te virũ in xp̃o ꝑfectũ. Sup oĩa humilitatẽ amplectere
vt apõ te nichil ſupcilioſuʒ appareat in ṽbo/vel in fa
cie/vel in geſtu. Principẽ te cõſtituerũt fratres tui di
cit ſapiẽtia: eſto in illis quaſi vnꝰ ex illis. Nichil ſingu
laritatis ꝑtẽdas/nichil dñatiõis exerceas. Eſtote (in
quit btũs petrus ap̃ls) nõ dñantes in clero: ſed forma
facti gregis in pp̃lo. Ille q̃ vocat ea q̃ nõ ſunt tãq̃ ea
q̃ ſunt/vocauit te vt ſacerdotio fungaris ei. vt ĩ domo
matris ſue ſis fidelis/⁊ prudẽs ſeruꝰ/nõ dñs: ſis poſ-
ſeſſionũ ſuarũ cuſtos/et populi aduocatꝰ. Poſuit te
dñs vt ſis ꝑncipibus ad correctionẽ: plebibꝰ ad eru-
ditionẽ: afflictis ad ſolatiũ: nocẽtibꝰ ad timorẽ: clerĩ-
cis ad liberationẽ: ſupbis ad humiliationẽ: humilibꝰ
ad cautelã. Agnoſce queſo vocationẽ tuã. Nõ eñ vo-
cauit te iterꝝ dñs in immũdiciã: vt deduces in bonis
dies tuos: et agas curã carnis in deſiderijs. Hec oĩa
a mẽte futuri ep̃i cõuenit exulare. Scriptũ eſt eñ. Ne
ceſſe eſt vt mũda ſit manꝰ que ſordes diluit alienas.
Sane in leuitico legitur q꜡ cũ moyſes de mãdato dñi
ꝓpoſuiſſet aaron in põtificẽ cõſecrare: cũ prius diligẽ
ter ablutũ veſtiuit ſubuncula: ⁊ baltheo cinxit: in quo
oſtendit̃ q꜡ in ep̃m cõſecrandus priꝰ abluit̃: vt de anti

qua cõuerſatiõe in nouã innocentiã reformatus ſuſci
piat incremẽta ṽtutũ. In ſubucula quedã vite mũdi-
cia deſignat̃: q̃ baltheo ꝯſtringit̃: vt ſub artiore tutela
pudicitia nutriat̃. Apponit̃ ⁊ tunica iacinctina: vt ſit
cõuerſatio eiꝰ celeſtis: vt iam nõ loquat̃ niſi xp̃m/ aut
ſapiat. Sup rõnale aũt adijcit̃ ĩ quo erat doctrina ⁊ ṽi
tas/vt ſit ſcriba doctꝰ in regno dei: ⁊ cũ oportunũ fue
rit ꝓducat de theſauro ſuo noua et vetera. Hec a tue
amminiſtratiõis officio exactiſſime requirũt̃: vt ꝑ oĩa
ſit in te hũilitas nõ viieſcẽs/dignitas nõ ꝑſumẽs. Ho
die in ꝓmotiõe quorũdã pria queſtio eſt q̃ ſit ſumma
reddituũ: nõ q̃ ſit cõuerſatio ſubiectoꝝ: verũtñ deꝰ nõ
irridet̃. Ad honorẽ vocauit te ꝓpt̃ onera/nõ ad multi
plicãdũ nũeꝝ familie: aut equoꝝ: nõ ad dãdas parẽti
bꝰ dignitates: ſʒ ad dãdã ſciaʒ ſaluti plebi eiꝰ. Maiꝰ
gaudiũ eſt deo ⁊ angelis eius ſi cõuertat̃ pctõr a via
ſua mala ꝑlati officio: q̃ʒ ſi ꝑ eius induſtriã põpa ep̃a
lis eminẽtie in euectiõibꝰ ⁊ familijs augeat̃. Non eſt
in hoc gaudiũ angeloꝝ: ĩ quo eſt pauperũ domoꝝ ſub
uerſio: a quibꝰ ꝓcuratiões exigis importunas. Con-
querũt̃ ⁊ dicũt: q꜡ multiplicaſti gentẽ ⁊ nõ magnifica
ſti letitiã. Si te illius diſcipulũ ꝓfiteris/q̃ venit mini-
ſtrare nõ miniſtrari: ſic miniſtrabis paupibꝰ vt nõ vi-
tuperet̃ miniſteriũ tuũ: vt patrimoniũ xp̃i ⁊ pauperũ
eiꝰ q̃d tibi cõmiſſum eſt: in egẽtium neceſſitates/nõ in
vſus extraordinarios expẽdat̃. Patrimonij huiꝰ zela
tor eſt dñs rationẽ tecũ diſtrictiſſimã poſiturus: ⁊ vſq̧
ad nouiſſimũ quadrãtẽ exiget vniuerſa. Sane ꝓpter
hoc irritauit impiꝰ deũ: dixit ei in corde ſuo nõ requi-
ret. Sed certe requiret. Nec te poterũt excuſabilẽ red
dere tue glorioſitatis eminẽtia/⁊ murmuroſitas cliẽ-
tele. Sed q꜡ filius comitis aut conſobrinus regis es/
manu effuſiore teneris expendere: neceſſitas hec xp̃i
patrimoniũ nõ cõtingit. Expẽſas quas de rebus mũ
danis feciſſes (alias fortaſſis enormes ꝓ tua genero-
ſitate) debet in rebus eccl̃iaſticis ep̃alis modeſtia co
hibere. Electus es in ep̃m a xp̃o: vt ei fungaris ſacer
dotio: vt reddas populum acceptabilẽ dño: ſectatorẽ
bonoꝝ operũ: ipſum ṽbo inſtruẽs et exẽplo: ꝓpter q̃d
oĩni antiqua vanitate depoſita ſtudeas moribus im
plere pontificẽ: ⁊ vt ſcrõ ſanctoꝝ deuote ſeruitutis im
pẽdas officiũ/ induas ſanctitatẽ. Sis queſo cõpoſitꝰ
ad mores/feruidus in dilectiõe/mãſuetꝰ in ſocietate/
ſtabilis in ꝓmiſſo/fortis ad patiẽtiã/ꝓnus ad cõcor-
diam/rigidus ad cẽſurã. Sis in iudicijs rectus: in lo-
quẽdo modeſtus: in iubẽdo diſcretꝰ: in diſpẽſatiõe in
duſtriꝰ: in agẽdo ſtrẽnuus: in auxiliãdo ſollicitꝰ: in cõ-
ſilijs fidus: in rñſionibꝰ circũſpectꝰ. Exhibe te maiori
bus deuotũ: minoribꝰ blandũ: equalibꝰ mãſuetũ: rigi
dum ſuperbis: benignũ humilibꝰ: miſericordẽ penitẽ
tibus: inflexibilẽ obſtinatis. Exhibe te iohannẽ ince-
ſtuoſis: iehu/ et matathiã apoſtatis: fornicãtibꝰ fineẽ/
helyam ydolatris/mentiẽtibus petrũ/ blaſphemanti
bus paulũ/negociãtibus xp̃m. Breuiſſimus eſt huiꝰ
vite temporalis excurſus/finis aũt horribilis ⁊ incer-
tus. Quanto eſt celebrior titulus tue nobilitatis, tãto

glorioſius tibi cedit ad cumulū laudis ſi alios in xp̄i
miniſterio fugas ſanctitate/ quos generoſitate träſcē
dis. In ep̄ali conditione nichil eſt mediū:vel ſecula-
ris erit tua ↄuerſatio/ ꝛ ꝓbroſa:vel ſancta/ ꝛ tam a pō
deum q̄ȝ hoīes glorioſa. Nichil eſt qḋ adeo vitam ho
minis cito obtenebret aut illuſtret/ ſicut pontificalis
auctoritas:cito fit vel bonꝰ odor deo vel rumor in po
pulo. Quedā gēme ſplendidiores ſunt in obſcuro q̄ȝ
in luce. Quidā ante dignitatis adeptionē ſatis cōmē-
dabiles extiterūt:ſed ſuper candelabrū eccl'ie cōſtitu-
ti lucem in tenebras/ ꝛ famā in infamiā conuerterūt.
vulgariter dicit̄:q2 honores mutāt mores. Meliꝰ ple-
riſqȝ fuiſſet adhuc latere ſub modio/ ꝛ ſub vmbra ho-
neſte opiniōis: q̄ȝ cum infamia candelabrū aſcēdiſſe.
Adhuc turpitudo eoꝝ ſub paupertatis obſcuro late-
ret:niſi eā dignitas diuulgaſſet. Creuit honor/ ꝛ cum
honore infamia. Nā iuxta ſatyricū. Omne animi vi-
ciū tanto cōſpectius in ſe crimen habet:q̄ȝto q̄ peccat
maior habet̄. Priuato peccāti ſepe parcit̄:ſed ſi prela
tus deliquerit:in eius infamiā lingue omniū acuunt̄.
Multi ex aliena pſuaſione credūt ſuū crimē prorſus
eſſe abſconditū: ſed periculoſe fallunt̄. Sciat eñ oīs
ep̄s ex aliquo ſe eſſe infamē/ niſi verā operibus exhi-
beat ſanctitatē. Scriptū eſt. Q2 vox ppl'i vox dei/ nec
leuiter iuxta eſtimationē meā opinio cōīs aliquē pre
latū extolleret: niſi quē effectꝰ operū/ ꝛ iugis experiē-
tia cōmēdaſſet. Si te igit̄ publice cōmendatiōis titu-
los habere delectat/ xp̄o ꝛ hoībus placere intendas:
nō in multitudine diuitiarū/ ſed gratiarū:non in orna
tu veſtiū/ ſed virtutū. Illoꝝ vitā ep̄orum deteſtabilē
reputes:quorum habitus in veſte pōpatilis:quoꝝ in-
ceſſus erecta ceruice:quoꝝ facies torua:truces oculi:
mine terribiles: dn̄antes in clero nō forma facti gre-
gis in populo:quoꝝ deus vēter eſt:quoꝝ vita in mor
te ſepulta eſt:mēdaces:vaniloqui:et ſuperbi: ſocij fu-
rū:nō college petri/ ſed ſymonis: nō xp̄i diſcipuli/ ſed
nerōis. Iſti dū pauperes ſpoliāt:dū monaſteria gra-
uant:dū extorquent a clero:dū in queſtū trahūt ꝛ ve-
nalem exponūt iuſtitiam dei: dū giezicā negociatio-
nem exercēt/ theſaurū ire et mortis ſibi accumulant:
cū theſauro pecunie xp̄m habituri vindicē quē non ti
mēt iudicē. Illud certiſſime teneas q̄ ſi ad hos enor-
mes actus manū ſemel prelatus extēderit:vt canis a
corio nō deterrebit̄ vncto: ſed glutino malicie inuiſca
tus de cetero reſpirare nō poterit: ꝛ niſi cū multiplici
auſteritate penitētie ad innocentiā nō redibit. Prela
tus ſiquidē rariſſime inuenit̄: qui collaterales nō ha-
beat aſſentatores ſibi:qui eū lactāt ꝛ palpāt:qui oleo
peccatoris caput impinguāt:laudat̄ peccator in deſi-
derijs aīe ſue/ ꝛ iniquus benedicit̄. Iſti ſunt qui cū vi
dēt dn̄i ſui animū in tentatiōibꝰ vacillantē:poſſentqȝ
ipſum ỽbo exhortationis a pctō auellere ꝛ erigere in
virtutē/ mellitis ſermōibus ſpiritū in eo virtutis ex-
tinguunt:cū ſcriptū ſit. Spiritū nolite extinguere:atqȝ
adhuc imbecilles ſanioris ꝓpoſiti conatus euacuāt/
ꝛ ſubuertunt. Si cōtinentiam vouet/ ſi ad abſtinentiā

ſe cōformat: ꝓpitius (inquiunt) ſis tibi dn̄e. Iuuenis
es: importuna ieiunia ſunt capiti: nimia carnis afflic-
tio morbos parit. Sic debes cordam tēdere ne rum
patur:hec oīa in annos maturitatis differri opor-
tet. Nō ſumus meliores q̄ȝ patres noſtri. Ad ſolaciū
viri creata eſt femina:viro ꝛ femine dictū eſt. Creſci-
te ꝛ multiplicamini/ et replete terrā. Nec virtus tua
virtus eſt lapidis:nec caro tua enea eſt. Delicta iuuē-
tutis/ ꝛ ignorantias dn̄s nō attendit. Somnus et lu-
dus/ et ſollicitudinū depoſitio amiciſſima ſunt natu-
re. Bonū cuſtodit caſtrū qui ſeruat cū diligentia cor-
pus ſuum. Temerariū eſt ſe citra neceſſitatē afflige-
re. Religio in iuuenibus raro cōmendabiles ſortitur
euētus. Etas ꝓuectior ſatis redimet lubricū iuuentu
tis. Satis tēpeſtiua eſt penitētia que anticipat diem
mortis:latro i cruce penituit. Nemo ſero penitet/ quē
mors inuenit penitentē. Tue ꝓpriū eſt parētele mo-
ris adoleſcētie ſequi/ atqȝ ad tēpus laxioribus indul
gere deſiderijs:ꝛ tandē in tempore maturitatis odorē
ſuauitatis emittere. His ꝛ alijs modis ſuperſeminat
zizaniam inimicus homo. Sed mentita eſt iniquitas
ſibi. Nam vt nouiſſimis eius ỽbis prius reſpōdeam:
magnus ille comes theobaldus/ ꝛ alij pleriqȝ ꝓgeni
tores tui: etiā ante iuuētutis ingreſſum/ magnarū vir
tutum titulis effulſerunt. Sed et auunculus tuus ar-
chiepiſcopus ſenilē induit ab adoleſcentia grauita-
tem:extūc aſcēſiones in corde ſuo diſpoſuit: atqȝ per
incrementa virtutū in eminentiā vite pfectioris aſcē-
dit. Certe populꝰ q̄ te lactat/ in errorē te inducit. Cre
de amice cariſſime paulo doctori gentiū/ non adula-
tori. Abſtinete vos (inquit) a deſiderijs carnis q̄ mili
tant aduerſus aīam. Si enim ſcd̄m carnem vixeritis/
moriemini:illa ſcilȝ morte que nec morit̄/ nec finitur.
Sapiētia carnis q̄ tibi ſuadet illicita inimica eſt deo.
Attende ſuggeſtiōes adulantiū tibi:ꝛ vide quem fru
ctum ex eoꝝ cōſilio aſſequaris. Sane in voluptatibꝰ
carnis cito preterit qḋ delectat/ et permanet ſine fine
qḋ cruciat. Quem fructū habuiſtis (dicit apoſtolꝰ) in
his in quibus nūc erubeſcitis: Hec ſunt q̄ carnis ope
ra comitant̄:appetitꝰ anxietatis ꝛ vecordie: actꝰ ab-
hominatiōis ꝛ immūdicie:exitus penitudinis ꝛ vere
cūdie:de vniuerſis in quibus deū offendimus/ nichil
reſiduū eſt niſi cōſciētia immūdicie teſtis:ꝛ ſe cruciās
recordatione peccati. Teſte ap'lo:fructus pcti mors:
fructus autē iuſtitie/ ſpes et gaudiū in ſpū ſancto. Fa-
ctus es diſcipulus nō epicuri/ ſed xp̄i: vt crucem xp̄i
circūferas in corpore tuo:nō vt curā carnis in deſide-
rijs agas. Si xp̄i miniſteriū ſuſcepiſti:in oīb us exhi
be te ſicut dei miniſtrū/ vt nō blaſphemetur in te no-
mē dei. Ille cui miniſtrare ꝓponis ſanctus eſt/ inno-
cens/ impollutus/ excelſior celis factus. Sancti (in-
quit) eſtote:q2 ego ſanctus ſum. Hec eſt (inquit ap'ls)
volūtas dei ſanctificatio veſtra. Et ſubiūgit/ vt abſti
neatis a fornicatiōe:vt ſciat vnuſquiſqȝ ſuū vas poſſi
dere in ſanctificatione et honore. Sic te exiſtimet ho-
mo vt miniſtrū xp̄i/ ꝛ diſpenſatorē miniſterioꝝ dei.

Bene quidē diſpenſas: ſi viuas ordinabiliter/ſocialiter/hūiliter. Ordinabiliter tibi/ſocialiter ꝓximo/humiliter deo. Si onerosus tibi videt̄ vite melioris ingreſſus/erit tibi ꝓgreſſus acceptior: ipſamq̄ ꝓpoſiti ſancti duritiam/certior retributionis expectatio lenigabit. ꝓpheta dicit/ ꝓpter verba labiorū tuorū ego cuſtodiui vias duras. Qđ leue eſt (dicit apl's) et momētaneū tribulatiōis noſtre/immēſum glorie pōdus operat̄ in nobis. Tranſibit eñ ſpes in rē/labor in premiū/cōtinentia in gloriā abſtinētia in coronā. Quod breue eſt/in ꝑpetuū: qđ mutabile eſt/ in eternū. Inter cetera tanq̄ dñm ꝛ amicū humiliter ꝛ obnixe te ꝓcor/ quatinus hanc exhortationē meā que ꝓcedit ex corde patiēter admittas: qđq̄ tibi ſcribo moleſte non feras/pluralis ei locutio qua vni loquēdo mētimur ſermo adulatorius eſt: longe a ſacro eloquio alienus.

¶ Exhortatio neceſſaria epis. Ep'la.xvj.

VEniens ꝛ inueniēs vos tot negocijs implicitum/tot circūuallatū turbis hominū/ tot occupatiōibus ad tā diuerſa diſtractum/cōdolui vobis: ꝛ concuſſa ſunt viſcera mea pio compaſſionis affectu. Quis ei ſuſtineat patiēter/ vt tam nobilis aia ſp̄ualibus doctrinis imbuta ſub quodā velamine libertatis in op⁹ ſeruile degeneret? Aiam ſiquidem que tot laberintis intricata eſt neceſſe eſt ancillari: non eñ ſolūmodo habitatio terrena hanc deprimit: ſed ipa ad terrenorū inquietudinē ſe diffundit: vt cū hieremia dicat. Effuſa ſunt i terra viſcera mea. Et cū ezechiele. Terra erat vſq̄ ad feneſtras: et feneſtre clauſe. Sic celū mutatur in terrā: aurū in ſcoriā: ſp̄us in carnem. Carnalis homo deprimit ſp̄ualem/ꝛ oratonē moyſi dracones pharaonis abſorbēt: loquar ergo/ q2 ſi tacuero os meū condēnabit me. Rogabo vt dñm monebo vt patrē. Et ſi aiam eius ad notitiam ſue cōditionis alias reuocare nō poſſum/vtar cātico amoris: ꝛ dicā. O pulchra ſi te ignoras egredere poſt gregē ſodalium tuorū. Nemo eñ ſe nouit donec dies ſuos recogitet: eūdo recordatione poſt gregē ꝛ multitudinē cōmiſſoꝝ. Loquar itaq̄ et de ſollicitudine veſtra importabili imminuā aliquid/ aut eā omino extinguā/ aut aliquid eruditionis et edificatiōis infundam. Sunt eñ in candelabro tabernaculi infuſoria: extinctoria: ꝛ emūctoria. Ero autē tranſgreſſor dñice legis ſi ſuſtineā ꝙ nemus iuxta altare dñi creſcat/ ꝙ circa eccl'ie rectorē ſollicitudinū multitudo ſilueſcat. Maius eſt omi theſauro qđ in diſcrimine ponit̄ certo. Impreciabile ꝛ ſuper oēm eſtimationē eſt qđ quaſi ſub iactu alee eterne ꝑditiōi exponit̄. Abigende oino ſunt ſemite iſte meretricule. Cyrenes vſq̄ in exitium dulces. Muſce exterminātes ſuauitatē vnguēti. Mures ebulliētes de terra vt corrodāt extales eorum qui ponūt archam dñi (id eſt adminiſtrationē eccleſiaſticā) iuxta dagon: qui tēporalia nō min⁹ q̄ ſp̄ualia/vel forte diligētius adminiſtrāt. ꝓpheta dicit. Sicut araneā tabeſcere feciſti animā meā. Aranea ſiquidem de ſuis viſcerib⁹ telam texit/ ꝛ texendo tabeſcit vt muſcā viliſſimā capiat. Quid aliud facit homo q̄ ſe euiſcerat in expēſis in curiis vt muſcam ſiue muſtū odorifere opinionis: ꝛ fauorē lingue meretricātis acquirat? In hmōi hoies mittit dñs ſpiritū vertiginis/et errare facit eos in inuio: ꝛ nō in via. Sic filij iſrael quadraginta annos expēderūt in itinere triū dierū circa mōtē ſeyr: nec terrā ꝓmiſſiōis intrauerūt. Iſti ſunt lunatici q̄ offerunt̄ dño ad curandū: modo cadentes in aquam ſollicitudinū: modo in ignē cupiditatis/ aut odij/aut iracūdie/ aut alicuius extraordinarie voluptatis. Vix poſſum credere vt in tāta turbatione animi poſſit quis inuenire orando rorem deuotiōis/ aut flucta gratie. Eſt eñ tempeſtas valida/et mirabiles ſunt elatiōes maris in corde. Hi ſunt quibus ꝓmiſit dñs celū ferreū vt celeſtis pluuie vel gratie ſint extorres: et terrā eneā vt circa terrena interi⁹ obdurati fructū vite nō faciāt. Abſit abſit amātiſſime pater vt aduerſus innocentiā tuā aliquid ſiniſtre cōijciā vel preſumā. Caritas tñ qua mediante geſto te in viſceribus meis timere me facit: vtinā et tu timeas. Beatus eñ homo qui ſemꝑ eſt pauidus. Circūſpectio hominis eſt omne opus ſuū habere ſuſpectū. verebar oia opera mea dicit Iob. Cum oia bene fecerimus debem⁹ dicere: q2 ſerui inutiles ſumus. Breues dies hominis ſunt. Neſcio quid ſtatuerit ſuꝑ nos terribilis in conſilijs ſuper filios hoim. Neſcimus quid ventura pariat dies/verbum ꝓphete eſt. Ecce mēſurabiles poſuiſti dies meos. In ymagine eñ ptranſit homo: dies mei tranſierūt dicit iob: et per viā qua ingredior nō reuertar. Singula de vobis anni predātur euntes. Qui non eſt hodie cras min⁹ aptus erit. Nō dicas vite: ſed iā tue mortis pars magna preterijt. Clepſedra nō tantū vltimū ſtillicidiū exhaurit: ſed totum qđ pri⁹ effluxit. Nec mors eſt in vltimo vite tue: ſed in toto qđ de vita preceſſit. Noe vt ſe ſuoſq̄ ſaluaret: centū annis in arche fabrica laborauit. Nos vero q̄ntum laborauim⁹: quorū ſinguli dies momētanei ſunt/trāſitorij/ ꝛ finales? Plurimū timendū eſt ne fuga noſtra fiat in hyeme/vel in ſabbato quādo opari non licet. Ideo ſexta die colligēdus eſt gomor: q2 in hac ſexta etate operādū eſt: vt in ſeptima quieſcamus qñ dicetur vt requieſcant a laboribus ſuis. Forte in corde tuo cū apl'o dicis. Nichil michi cōſcius ſum. Et cū beato iob. Non reprehendit me cor meū in vita mea. Sed benigniſſime pater mūda cōſcientia ſine opere nō ſufficit ad ſalutē: ꝓpheta dicit. Diuerte a malo ꝛ fac bonū: vtrūq̄ ſine altero imperfectū eſt: dñs in euangelio ſeruū non ſolum male operantē: ſed a bono opere torpentē dānat. Nō enim ſolummodo arbor que malos fructus facit: ſed que bonos fructus non facit excidetur/et in ignē mittetur. Hui⁹ ignis horrorē ſemper habeas in corde dilectiſſime pater/vt te premāt/et molant aſſidue metus eterne mortis/ꝛ deſideriū interminabilis vite. Iſte ſunt mole quibus molitur anima chriſtiana: quarū vna ſine altera (iuxta preceptum domini)

in obligationem pignoris tranſire nō debet. Omnes quidē peccauim⁹. Uide pater q̄ntum ꝓ teipſo ſatiſfe ceris vt ſcias quid deſit tibi:vt de tua taceam aīa vi= de quot aīas de ore leonis ⁊ de faucib⁹ inferni eiece= ris:q̄ntum lucri de talento tibi cōmiſſo/opere/verbo/ ⁊ exēplo retuleris:qualiter ſex opera mīe(que dñs ꝓ= ponet in iudicio)iugiter impleueris: q̄ȝ ſollicite carnē tuam purgaueris ieiunijs et diſciplinis: q̄ȝ fortiter ꝓ domo dñi ex aduerſo aſcēderis. Ad oīa hec fact⁹ es ex tua ꝓfeſſione obnoxius: et hec oīa pater a te exa= ctiſſime requirent̄. Temeritati ⁊ preſumptioni forſi= tan aſcribet̄ q̄ vos moneo:ſed caritas me compellit. Scio q̄ in die tremēdi iudicij reddituri ſumus ratio= nem etiā de ſermonibus ocioſis. Nullos ibi exceſſus preceptio regia/vel hominū tēporalis vtilitas poterit excuſare. Sȝ erit q̄ dicat. Quia quicquid delinquim⁹ cōfeſſionis beneficio poterit aboleri: porro nemo de vite diuturnitate ſecurus eſt. Teſtimonio ſcripture. Cū dixerint pax ⁊ ſecuritas: tunc repētinus superue= niet interitus. Mors eīn ſubita ⁊ incerta remediū pe nitētie frequēter anticipat. Morbi etiā qui ſepiſſime graueſ ⁊ inualeſcētes ſunt anguſtia ſenſuali/ſpiritum deuotiōis extinguūt. Certiſſimū eſt aūt q̄ quod non punit homo:puniet deus: horrendū vero eſt incidere in manus dei viuētis. Quis eīn habitare poterit cum igne deuorāte: aut quis ſtabit cū ardorib⁹ ſempiter= nis: Hec me mouent vt te moueā pater: quatinus ex hoc nūc q̄ntūcūq̄ȝ poteris a turbatione ſecularium ſab= batiſes. Miſerere aīe tue placēs deo. Si teipſum nō habes:nichil habes. Sola pax dei q̄ exupat oēm ſen= ſum faciat vt ab omī ſenſualitate ⁊ ſecularitate ſis li= ber:hec occupationū turba mors aīe eſt. Jdō dicit ſa lomon. Fili in paucis ſint actus tui. Et ecce pl⁹ q̄ȝ ſa= lomon nō ad pauca ſed ad vnum dūtaxat docet eſſe ſollicitū. Porro(inquit)vnū eſt neceſſariū:deū.ſ.dili= gere:qd̄ ſine animi ſinceritate haberi nō poteſt. Non eſt q̄ faciat bonū donec veniat ad hoc vnū. Scriptū eſt. Unam petij a dño/⁊ hāc requirā. Jn vno ſiquidē cubito cōſummata eſt archa. Mandatū ei caritatis conſummatio eſt ſumme pacis. Jdeo dicit ꝓpheta. Oīs cōſummationis vidi finē/latū mādatum tuū ni= mis. Sane q̄ ex abūdātia cordis os loquit̄:vereor ne filialis affectio/⁊ zelus quē de ſalute veſtra cōcepi:epi ſtolā p̄ntē ꝓtrahat in immēſum. Jdō ne multiloquio aures delicatas offendā: epiſtolam in vbo doctoris gentiū claudo. Gratia ſit vobis/⁊ pax a dño ieſu xp̄o.

¶ Arguit negociatio in clericis. Epiſtola.xvij.

PEtrus Bleſen. Bath. archid. dilecto ſo= cio ⁊ amico. G. Salutē: et eterne ſalutis memoriā. Si tue ꝓfeſſiōis ordinē/⁊ gra tiam diuine vocatiōis attēderes: te po= tius lectione q̄ȝ negociatiōe: artibus q̄ȝ mercibus occupares. Periculoſum ſiquidē eſt in lay co:ſed ꝑnicioſum in clerico negociationibus augere peculiū:atq̄ȝ rerū ambitioſa venalitate ſeipſum dya= bolo venalem exponere. Clericus q̄ lucrū ꝓ comparat precio vt vēdat carius filius eſt auaritie: ydolatra pe= cunie: ſeruus māmone: et venundatus ſub peccato. Cum eīn ſpecies vſure ſit minus ꝓprimo dare: ⁊ plus ab eo accipere: nō video clericum ab vſurarū crimi= ne/et a nomine crimīnoſo immunē qui ſibi cum alie= no diſpendio lucrū querit. Sane fenerator dum ꝓxi= mū manifeſte ſpoliat fure deterior eſt/ ⁊ p̄done. Das ꝓ frumento vinū: ꝓ vino equum:⁊ ſic ſub colore per= mutationis aut dilatiōis obtētu recipis incremētū/ longe deterior iudeis:dū illi tm̄ alieno:tu ṽo alieno ⁊ ꝓprio feneraris. Cōgregabis diuitias ⁊ in nouiſſimo nō gaudebis:⁊ eueniet tibi qd̄ dñs ꝑ hieremiā figura= liter dicit. Perdix fouit que nō peperit: fecit diuitias ⁊ nō in iudicio/ in medio dierū derelinquent eū: et in nouiſſimis ſuis reperietur inſipiēs. Fenerator eīn tri= ſtiſſimos habebit huius vite exitus: cuius finis inte= ritus: cui⁹ mors deteſtabilis:cuius dānatio ſine fine. Porro negociatiōis crimen attenuas/ ⁊ ad excuſan das excuſationes in peccatis/ ꝓponis tui laboris et ꝓuidētie fructum eſſe qd̄ plus recipis/ qui rem dum vilius vēdebatur emiſti. Dicis omnino nō eſſe abſur dum ſi laborem in queſtū:ſi in lucrum periculum con uertiſti. Quicquid ꝓpenas:vnū denuncio tibi q̄ ne= gociationem in tue ſalutis periculū cōuertiſti. Nego= ciatorem clericū ſacri canones execrantur. Cum eīn beatus ſit homo qui miſeretur ⁊ cōmodat: et qui pe= cuniam ſuā non dedit ad vſuram:eū poſſumus iudi= care ab eterna beatitudine alienū qui quod accepit ſi cut accepit non preſtat/qui iuxta ſacre ſcripture cōſi= lium dati ⁊ accepti gratiam nō obſeruat. Porro tibi aſcribis ad gloriam qd̄ ad cumulum tue dānationis accedit/q̄ te in negociationibus publice iactitas cir cūſpectum/qui vtinam dānabile tibi nō nouiſſes offi cium. Propheta dicit. Quia nō cognoui negociatio nem introibo in potētias domini. Sciebat q̄ntū eſſet in negociatiōe periculū. Nam ⁊ iob qui in potentias domini certū expectabat introitū dicebat: Due ſpe= cies difficiles ⁊ periculoſe michi apparuerunt: diffici le exuitur negociās a negligentia dei: et caupo nō iu= ſtificabitur a peccato labij. Sane famā ⁊ animā per= dis vt perdenda lucreris. Sententia xp̄i eſt totū mun dum nemini eſſe lucrādum: vt quis ſue patiat̄ anime detrimentū. Tu contrariū ſentis:qui de tua perditio ne nō curas:⁊ ſaluti ꝓpāe perditionis pecuniam an= teponis. Summā reputas beatitudinē immēſas ⁊ ſu peruacuas opes:quarū partem decimā toto vite tue ſpacio nō expēdes. Utinam nō fuiſſet hec pecunia q̄ tibi nō ſolū deū/ſed ꝓximū abſtulit:⁊ teipſum. Sane ſi beatitudo ꝑ diuitias ꝯferret̄: nō cōpararet eas dñs ſpinis:nec p̄dicaret dñs beatitudinē paupertatis. Si diuitie apud deū cōmendabiles eſſent/ iuſtis ⁊ timē= tibus deum frequentius obuenirent. Nunc autē ecce pctōres ⁊ abūdantes in ſeculo obtinuerunt diuitias. Feneratores ⁊ violēti eccl'ie ꝑſecutores:iſti ſunt q̄ am pliores hodie diuitias theſaurizant. Eſau quē dñs re probauerat icedebat cū q̄ngētis viris:iacob ī baculo

ſuo trāſeūte iordanē. Nūquid metuis miſer q̄ tibi nō ſufficiāt que paraſti? Certe prius deficiet tibi vita q̄ victus: ne dicā de te: multos facit auaritia inter diuitias indigere. Judiciū enī dei eſt: vt in eo quo q̄s delinquit puniat: vt ſemp indigeat qui ſemper indigētiā timet. Sicut ſcriptū eſt. Qui metuit pruinā veniet ſup eum nix. Unū ſcio q̄ in ſaccū pertuſum cōgregas vniuerſa: nec ꝓderūt tibi in die vltiōis. Cum enī interieris nō ſumes oīa: neq̄ deſcēdet tecum gloria domus tue. Succedet tibi forſitan inimicus: et q̄ hodie cogitat diem mortis tue introibit in labores tuos / ⁊ in bonis tēporalibus: quibus more tātalico pepercīſti: manu ꝓfuſiore cōgregata diſpergēs fructum capiet voluptatis. Tu vero dormies: ⁊ vtinā cū patribus tuis: eritq̄ ſepulchrū tuū domus tua in eternū. Sufficeret michi ſi tibi ſufficeret: ſi a te viciū negociationis auferres: habētes alimenta (dicit apl's) ⁊ quibus tegamur / his cōtenti ſimus. Nā qui volūt diuites fieri / incidūt in tētationes ⁊ laqueū dyaboli. Porro ſi opes cōgregas vt plenius habeas ſufficiētiā vite huiꝰ / teipſum decipis. Auget ei inopiam multiplicata rerū tēporalium ſubſtātia. Diuites (inquit ꝓpheta) eguerūt / ⁊ eſurierūt: timētes aūt dn̄m replebunt omni bono. Juxta poetā. Creſcit amor nūmi q̄tum pecunia creſcit. Rogo igit ⁊ in vera conſulo caritate vt legitima bonorū acquiſitiōe contētus ab enormibꝰ lucris ceſſes: ne de cetero tui ordinis reuerētiā negociatorio crimine dehoneſtes. Q̄ ſi nō acquieſcis amici conſilio ſcias: q̄ ſecuris tibi poſita eſt ad radicem. Qui enī faciūt vindictam in nationibus: increpationes in populis: ipſi iam in te crimen negociationis / ⁊ fenoris obiecerunt. Et niſi ꝓ te humiliter ſupplicaſſem: te tanq̄ damnatiſſimi fructus arborē ſuccidiſſent. Q̄ ſi te ad emēdationem ſupplicia eterna non mouent: te ſaltē ignominia huius vite ⁊ temporalia damna ſollicitent.

¶ Increpatoria de quodam epiſcopo galliarū. Itē arguit prelatus de cupiditate / gula / libidine ⁊ iactantia generis / ⁊ infinita mala narrantur de quodā ep̄o qui peſſime vixit. Epiſtola .xviij.

Magiſter P. Bleſē. Batho. archid. cariſſimo ſocio / ⁊ amico magiſtro. R. Salutem. Scio q̄ ex ſincera dilectiōe ꝓcedit / q̄ me ⁊ nūcijs / ⁊ litteris crebrꝰ mones: vt reuertar ad dn̄m tuū: qui me familiarē conſiliarium habere deſiderat / ⁊ domeſticū cōmenſalē. Quādoq̄ facta eſt michi mēſa eiꝰ in laqueū: in retributionem: ⁊ in ſcandalū: ideo nō reuertor ꝓ multiplicibus obſequijs quibus eū totū meruiſſe / et emiſſe credideram: nō beneficiū ſed maleficiū: nō gratiā ſed iniuriā reportaui: ideo nō reuertor. Claues regni celorū accepit nō ad redditus auferēdos: ſed ad corrigendos exceſſus. In oībus autē que cogitat / que deliberat / que agit / aut dicit / ꝓcurat lucrū intendit ad queſtū: temerario auſu oīa ſua exiſtimās eſſe q̄ a ſubditis poſſidētur. Sane teſtimonio apl'i parentes filijs / ⁊ nō filij parētibus theſaurizāt. Si tn̄ iſte pater eſt: ⁊ nō potiꝰ vitricus / ſuorū enī grauis eſt pſecutor: exactor improbus / tortoruſq̄ ꝓruſtes. Odit honeſtos / prudentes opprimit / inſidiat incautis / diuites ſpoliat / pauperes grauat / nulli ꝓficit / officit vniuerſis. Ex oīni cauſa ꝑ fas ⁊ nephas pecunias cōgregat / cōgregatis applaudit / nec veretur ſue aut alterius aīe detrimentū: dūmodo qualitercūq̄ poſſit aſſequi tēporale cōpendium. Lōge diſſimilis eſt doctori gentiū / qui fructū aīe ſue munera ſiue retributiōes affectabat in ſubditis. Ideoq̄ dicebat. Nō requiro datū: ſed fructū. Quotiēs ad eū venitur nō faciē / ſed manū aduentantis attēdit / quaſi ſemp munera ſuſcepturus. Attrite frontis eſt in petēdo: ingratꝰ cū acceperit / ſi non acceperit inhumanus. Alieni ſermonis impatiēs: rei aliene improbiſſimus exactor: ſue auariſſimꝰ dator: afflictis immiſericors: ſeuiſſimus māſuetis: inſtabilis: intractabilis: incorrigibilis: nulli tolerabilis: cūctis odibilis: inimicus pacis: cōtemptor fidei: aduerſariꝰ vnitatis: infidus in cōſilijs: negligēs in agendis: furioſus in ira: remiſſus in mia: diſſolutus in verbis: in cōuiuijs guloſus: garrulus: temulentus: tumidus in ꝓſperis: timidus in aduerſis. Dn̄s tuus nichil ꝑ ratione: oīa vero ꝓ libitu agit: ⁊ quaſi in beſtialē degeneret ſenſum / a ſe oē cōſilium / iudiciūq̄ diſcretiōis excutiens ꝓpriū ſequitur appetitum. Homo enī cū in honore eſſet nō intellexit / cōparatus eſt iumētis inſipiētibus / ⁊ ſimilis factus eſt illis. Juxta verbū nathan ꝓphete. Illius hominis ymaginē gerit / qui cū oues innūeras poſſideret: vnicā pauperis ouiculā cōcupiuit. Nec abſimilis eſt achab: qui cū teneret ſummā rerū iniectis oculis in ortulū naboth: vineā quā affectauerat morte poſſeſſoris obtinuit: vtinam ſaperet ⁊ intelligeret: ſed noluit vt bene ageret. Obdurauit eū in malicia ſua / ⁊ aſſiduitate peccādi decidit in cōtemptū. Abſorbuit eū viciorū ꝓfunditas: ideoq̄ delicta nō intelligit: nec vulnerate / ⁊ periclitantis aīe morbū ſentit. Certū eſt aūt membrum qđ ſtupuit periculoſius laborare: ⁊ is qui ſuos exceſſꝰ diſſimulat / aut ignorat lōge eſt a ſalute. Cor dn̄i tui nūq̄ ſcinderet cōpunctio: nō mouet affectio: pietas nō emollit: non manſueſcit obſequijs: beneficijs eſt ingratus: ſurdus ad preces: ad iudicia ſeuus: infidus ad cōſilia: inuerecūdus ad turpia: temerarius in diuina: in aīe periculo ſecurus: in damno tēporali puſillanimis: paratus ad diſſentiōes: ad odia inhumanus. Gratiam ſibi exhibitā non recolit: ad ſolam iniuriarū memoriam ⁊ vindictā omnes turbulēte mētis verſutias circūducit. Scriptū eſt. Symia in tecto: rex fatuus in ſolio ſedēs: honor in manus fatui: gladius in manus inſani. Et qui inſipienti dat honorem: ſicut qui mittit lapidē in aceruū mercurij. Aſcendit in eminētiā cathedre paſtoralis nō vocatus a domino tanq̄ aaron. Aſcenſus enī eius nec deo / nec hominibus placet: ꝓphete et apoſtoli quorum ſimulachrum gerit (quorū potiꝰ ſymia eſt tanq̄ degener ſucceſſor / et heres reprobus) fortes fuerunt in bello: non molles in ſericis: non gule dediti: non ſuperbi: non

inuidi:nõ rapaces:nõ libidine ſubneruati. Ridiculū
eſt in prelato preminere populis: et vicijs ſubiacere:
eſſe lingua magniloquū:opere vero eſſe puſillanimē/
remiſſum/⁊ infirmū:pompatice ⁊ vultuoſe incedere:
⁊ integrū teſtimoniū cõſcientie non habere. Non be
ne cõueniunt/nec in vna ſede morant̄/generis iactā-
tia/⁊ populi cõmunis infamia:extollentia oculorū/⁊
feditas morꝝ. Uite vilitas:⁊ honoris auctoritas. Nõ
attendit infelix ꝓprie cõſcientie teſtimonium:menti-
tur ſe maiorē ſe:virtutem reputat dignitatem: ⁊ cum
omni honore om̄ino ſit indignus:credit ſe obtinuiſſe
meritis ꝙ eū permiſit dn̄s in locum precipitij:⁊ in oc
caſionem dānationis eterne: ⁊ in preſentis vite igno
miniam ſublimari. Periculoſa eſt celſitudo q̄ diſcri-
men incendit. Sera querela eſt. Om̄ eleuans alliſiſti
me. Melius erat illi nõ aſcendiſſe in eminētie gradū
q̄ꝫ in proximo cū rubore tenere nouiſſimū locū. Scio
eñ ꝙ hoc eueniet:atqꝫ periculū precipitij p̄ſumptuo
ſa elatio nõ euadet. Securis eñ poſita eſt ad radicē.
Porro ſi hec perizomata maledictionis antique: ac
fugacis honoris gloriā vmbratilē: ſi infames primi-
tias ſui ortus attendat/ ſe miſerabiliorē cūctis inue-
niet:vtpote qui ab ineūte etate nõ niſi turpia didicit:
vſum adoleuit in vicijs. Ab adoleſcētie annis flagi-
tioſa preſumpſit/⁊ in cathedrā peſtilentie ſublimat⁹:
ab oppreſſiõibus ſubditorū: ab iniurijs ⁊ exactiõib⁹
non ceſſauit. Euolat a ſe:et ſe extra ſe querēs ambu-
lat in magnis/⁊ mirabilib⁹ ſupra ſe. Sic multis pre-
eſt vt nulli ꝓſit: ſic dn̄atur vt ei omnis iniuſtitia do-
minetur. Dn̄atio eius ſuperbie inducit exemplū/for
māqꝫ malicie. Cū ecõtrario princeps apoſtolorū ſcri
bat et dicat. Non dominātes in clero:ſed forma facti
gregis in populo. Aſpice loquentē:aſpice ⁊ inceden-
tem. Quas gerit ore minas: q̄ꝫto premit om̄ia faſtu?
Semper incedit oculos faſtuoſe circūducendo ceruī
ce erecta:humeroſqꝫ iactādo/et multū referēs de me
cenate ſupino. Totū ei⁹ ſtudium/ totus honor/tota
gloria:tota et ſola vſurpate dignitatis auctoritas in
eo eſt:ꝓtēſio pectoris: ceruicis elatio:inceſſus põpa-
ticus:oculoꝝ diſtorſio:vultuoſitas: tonitruuſqꝫ mina
rum. Et vt multa paucis includā apud eum totū da-
tur elationi:nichil ſanctitati/ nichil iuſtitie/ nichil pu
dicitie/nichil amicitie/nichil tandē relinquit̄ honeſta
ti. Anteq̄ꝫ in hāc ruinoſe poteſtatis excellentiā aſcen
diſſet erat in eo quedā liberalitatis ſpecies adūbra-
ta:erat quedā ypocrite humilitatis oſtentatio/colore
ſimulatorio ſubornata: ſed honõres mutant mores.
Accidit circa eum qd̄ ſcriptum eſt. Om̄is homo primū
bonum vinū ponit: cum aūt inebriati fuerint/tunc id
qd̄ deterius eſt. Factus pontifex: ſtatim conuertit in
apertū odiū ſimultates: quas dū fuerat priuatus/ſu
co mēdacis beniuolētie palliabat. Nam teſtimonio
ſcripture. Eſt qui ſe humiliat nequiter:⁊ interiora ei⁹
plena ſunt dolo. Circa ſe cohabitare nõ patit̄ niſi cui
ratos et molles qui eum palpēt: qui eū poſt deſiderij
paſſiões abire permittāt. Om̄e eñ animal diligit ſi-
mile ſibi. Iſti ſunt qui miſerū beatificant/⁊ oleo adu
lationis caput peccatoris impinguāt. laudat̄ pecca-
tor in deſiderijs aīe ſue/⁊ iniquus benedicitur. Si eñ
vir honeſtus accedat vt eū inſtruat: et informat vt ad
frugem melioris vite ipſum familiarius exhortet̄:ira
ſcitur:vxit̄: anxiatur. Optime erit eū compietī ſi ille-
ſus euadat/ſi liceat paucis cū dentibus inde reuerti.
Inſtāter me reuocas ad domū epiſcopi tui:et ad exe
crabilem eius mēſam. Nõ tanti facio epiſcopū tuū:
vt ꝓ eo me perdam. Scio qꝛ qui tangit picem inqui-
nabitur ab ea. Suoſqꝫ hoſpites male remunerāt:ſer-
pēs in ſinu:ignis in gremio:mus in pera. Domū epi-
ſcopi decet ſanctitudo: ſꝫ hac domo(vt cū familia do
minū cõprehēdam)nichil eſt dānabilius ad meritū:
nichil ſedicioſius ad conſortiū: nichil inhoneſtius ad
mores:nichil ſordidius ad cõſcientiam: nichil culpa
bilius ad famā:nichil ꝑnicioſius ad exemplū. Leua
dn̄e manus tuas in ſuperbias ei⁹: ⁊ cõfringe cornua
petõris. Aufer de domo tua ydolum moloch/adim-
pleas qd̄ ꝓphetice promiſiſti. Non habitabit in me-
dio domus mee q̄ facit ſuperbiā. Superb⁹ eſt moab:
⁊ maior eſt arrogātia eius q̄ꝫ fortitudo eius. Ideo iu
raui ⁊ ſtatui declinare/⁊ elongari ab eo. Filiū eñ ſu-
perbie:abhominatiõis ydolū:oc'os ſublimes: labia
doloſa:⁊ linguā magniloquā ſuſtinere nõ poſſuꝫ. Fu-
gio igit̄/ et elõgor ab eo/vt i me v̄bū ꝓphete impleā.
Sup̄bo oculo/⁊ inſatiabili corde cū hoc nõ edebam.

¶Soluitur quedam queſtio decretalis
cum alijs. Epiſtola.xix.

PEtrus Bleſeñ. Batho. archiđ. Dilecto ſo
cio/⁊ amico. R. Salutē: et ſi quid melius
eſt ſalute. Nup in cõflictu ſcolaſtico que-
dam queſtiones (ſicut aſſeris) deducte in
medium tuū animū in dubio ſuſpēderūt:
Eas michi ꝓponis: earūqꝫ ſolutionē cū inſtātia pe-
tis:verūtamen cū ſis in ſcolis:ego aūt in caſtris: ⁊ cū
iam biennīū in legibus et decretis expēderis: vereor
ne tentatiue hoc facias: vt ſic me in ſimplicitate mea
callide cõprehendas:poteram tibi dicere qd̄ prudēs
illa mulier ioab querēti caput ſibe legit̄ reſpondiſſe:
ꝓuerbium eſt(inquit) vt qui interrogāt:interrogēt in
abela. Qui interrogant:interrogēt pariſius vbi diffi-
cilium queſtionū nodi intricatiſſimi reſoluunt̄. Que-
ſtionū quas ꝓponis ſolutionē apud eos faciliter in-
uenire poteris/qui in talibus ſe exercent. Ego quidē
qd̄ ſcio non inuideo tibi: vtinā volūtaria oris mei be
neplacita tibi faciat deus: vt queſtiones quas ꝓpo-
nis/⁊ ſi nõ ad rationem:ſaltem ad hominē poſſint ſol
ui. Michi autē ſufficere credo ſi ſolutionē quā datu-
rus ſum vnius legis aut canonis auctoritate firma-
uero. Queris de muliere q̄ virum ſuū ꝓfectū peregre
ex veriſimili honoꝝ viroꝝ relatione credēs cõceſſiſſe
in fata:monaſteriū ingreſſa/⁊ velata eſt:vtrū viro ei⁹
redeunte/⁊ eam non repetente:ſua poſſit auctoritate
exire/⁊ virum repetere. Queris etiam ſi poſtq̄ꝫ ꝓfeſſa
eſt ꝓpoſitū ſanctitatis reſtituenda ſit viro: vtrum eo

poſtea mortuo cogēda ſit ad obſeruantiam voti ſui.
ſublata eñ eſt cauſa que ad tempus votum ipſius ſu
ſpendere videbat. Prime queſtioni reſpondeo qꝛ vo
tum continentie qđ emiſit citra auctoritatem ꝛ licen-
tiam viri ſui eā obligare nō potuit: qđ manifeſtiſſime
liquet ex. viij. ſynodo. Ex ſynodo eugenij pape. Ex
epiſtola gregorij ad vrbicū. Ex epiſtola nicholai: ꝛ di
ctis auguſtini. Hieronymus etiā ſuper epiſtolā ad ty
tum/idipſum cōſtanter affirmat. Ambroſius in libro
queſtionū noui ꝛ veteris teſtamēti mulieris votum re
probat: niſi cōſenſus viri pariter vouētis aſſiſtat. Id-
ipſum autē auguſtinus in queſtionibus numeri ma-
nifeſte declarat. Licet autē ex cōcilio apud cōpendiū
habito videatur ꝙ niſi vir eam reuocauerit exire non
poſſit: intelligere debes eam exire nō poſſe: ſi vir cōti-
nentiam vouere voluerit. Alioquin per eccleſiā cogē-
dus eſt vel vxorem ſuā repetere: vel ſe vinculo caſtita
tis aſtringere. Teſtificāte hoc auguſtino ſuper cente-
ſimū quadrageſimū ſeptimū pſalmum. Qꝫ ſi obij-
cias. Quia in poteſtate ſua erat nūqꝫ a viro debitum
carnis exigere: ꝛ ꝙ in hoc ſe potuit obligare. Reſpō-
deo ꝙ cum apoſtolus dicat. Quia vir nō habet pote
ſtatem ſui corporis/ſed mulier: ꝛ viſa vice illa corpori
ſuo (qđ ſue poteſtatis non erat) nō potuit citra licen-
tiam viri legem caſtitatis indicere. Quod habes ex-
preſſum ex epiſtola alexādri ſecundi landulpho. Ce-
terum cū errore inducta votū caſtitatis emiſerit: vo-
tum hoc obligatorium nō videtur/cui etiam (vt verū
fatear) nō conſenſit. Nā iuris aſſertione ciuilis: nichil
eſt quod magis impediat cōſenſum qꝫ error q̄ imperi
tiā detegit. Si ergo mater eſſe deſiderat: exeat in no-
mine dñi: et repetat coniugales amplexus: ſi vir aut
pariter cōuerti renuit: aut vxorem reuocare contem
nit. Qꝫ ſi vir poſtea vere mortis tributum exſoluerit:
ipſa liberata a lege viri nubat cui vult i dño: nec votū
quod ab initio nō tenuit obſeruare cogatur: nam ex-
preſſa ſimilitudinis forma: ſeruus quē domin⁹ a mo-
naſterio retraxit: ſi poſtea conſequatur libertatis be-
neficium: et iam non ſit quod impediat votum eius:
tamen ad vite artioris propoſitum nō cogetur. Hec
tue inquiſitioni cōmunico ſicut miniſtrat in dulcedi-
ne ſua pauperi deus. Si quid elegantius tibi datum
fuerit deſuper/nō inuideas michi. Nam ſicut a ma-
giſtro/ſic a diſcipulo meo parat⁹ ſum erudiri. Dam-
natiſſima enim eſt illa erubeſcētia que ſic a minore ſi-
cut a maiore doctrine beneficium non acceptat. Li-
brum meū de preſtigijs fortune quem poſtulas ad-
huc habere nō potes: prius eñ qꝫ exeat in publicum
ſentiet caſtigatiōis lime iudicium: ne illic aliquid in-
forme/vel inciuile remaneat: quod oculos/aut aures
legentis offendat. Qꝫ autē et per litteras/ꝛ per cleri
cum tuum ſcire deſideras quare hoc nouū opuſculū
meū de fortune preſtigijs inſcribaƚ/ cū nil in eo lega
tur qđ non ſit de nouo/aut de veteri teſtamēto aſſum
ptum: hoc in cauſa eſſe cognoſcas. Prim⁹ liber ſuffi
ciēter ediſſerit nichil eſſe fortunam: eorūqꝫ ſatis pro-
babiliter reprobatur opinio: qui ex quadā preſtigio-
ſa varietate fortune rerum temporaliū metiunƚ euē-
tus: cum hanc ipſam mutabilitatē euentuū dei pro-
uidentia in ſe immutabiliter operetur. Ideoqꝫ in ca-
pite libri ſcriptum eſt de preſtigijs fortune: nō vt for-
tuna ſit aliquid aut eius preſtigia: ſed vt in magnifi-
centia vel humiliatiōe hominū (que a multis fortui-
ta ꝛ incerta creditur) cuncta ꝓcedere conuincātur ex
diſpenſatione diuina. Et vt hoc occulta fide agno-
ſcas: quinqꝫ huius noui operis quaternos tibi mitto/
vt tranſlegas: non tranſcribas: ipſoſqꝫ michi per lato
rem preſentium cum omni feſtinatione tranſmittas.
Bene valeas amice in chriſto cariſſime.

¶ Optima exhortatio ad epiſcopos cum
cōmendatione liberalitatis: ꝛ deteſtatio-
ne prodigalitatis. Epiſtola.xx.

Cariſſimis amicis ſuis dño Criſpino: et ma
giſtro pagano Magiſter. P. Bleſeñ. Ba-
thon. Archidya. Salutem in auctore ſalutis.
Promiſerat michi dñs veſter ꝙ imponeret
exilio meo finem/ meqꝫ in terrā mee natiuitatis ho-
norifice reuocaret: vtinam non eſſet apud eum: eſt/et
nō/neqꝫ degeneraret in eo grauitas paſtoralis. Scio
qꝛ detractores (ſicut apoſtol⁹ dicit) deo odibiles: ma
gnificauerunt ſuper me ſupplantationē. Habitāt ſi-
quidem in domibus epiſcoporū ꝛ regū rane peſtilen
tes/cynomia/ꝛ cyniphes: muſca egypti grauiſſima:
loquaces adulatores/garruli ꝛ mordaces. De talib⁹
ſcriptum eſt. Edidit terra eoꝝ ranas in penetralibus
regū ipſorum. Dentes eoꝝ arma ꝛ ſagitte: ꝛ gladius
in labijs eorū. Sic igitur michi domini veſtri gratiā
enormiter toxicauit lingue meretricātis adulatio/et
inuidia detractoris. Hic eſt aer ille peſtilens et aura
corrūpens/que hodie generaliter palatinos inficit/ ꝛ
a magnatum lateribus viros approbate honeſtatis
auellit. peſtis eñ inuidie merita virtutum non pōde
rat: ſed tormēta cōſcientie ſuſtinet dū ipſam preceps
ambitio/ ꝛ elatiōis ꝓprie appetitus excecat. Benedi-
ctus aūt deus qui ad illius ſtatus moderantiā me re
duxit/vt michi ſufficiant ꝓprie facultates. Nemo mi
chi de cetero obijciet. Ego ditauī abraham. Iam non
bibo de puteo ſamarie: de quo qui plus bibit: am-
plius ſitit. Malo pauca cū puritate cōſcientie: qꝫ di-
gnitates innūeras cū verme qui non moritur poſſide
re. Iam per gratiā dei me reuocare nō poterit illa ꝓ-
ditoria ꝛ fallax parentū affectio: que me quaſi ſub la
cu alee totiēs poſuit/quotiēs ſub diſcrimine capitis
tranſfretare coegit. Elegi michi latibulū vt nō videā
mala gētis mee. Quia (vt verbo iob vtar) Terra da-
ta eſt in manus impij. Crede michi. Bene qui latuit
bene vixit/et intra fortunā debet quiſqꝫ manere ſuā.
Abrahe dictū eſt. Egredere de terra/ ꝛ de cognatio-
ne tua: ꝛ ego quare nō egrediar/aut quare ad paren-
tes meos regrediar/ apud quos nō inueni niſi man⁹
arpiarū/conſilia architophel: vulpiū dolos: aculeos
ſcorpionū? Licꝫ parētib⁹ affectionē debeā naturalē;

illud tñ non debeo vt ꝑ eis me perdã/ aut pro eis ab
honeſtatis ꝑpoſito me reflectam. Vacce ſiquidẽ que
in bethſames deferebant archam dñi licet eas trahe
ret naturalis quedam affectio vitulorꝫ:ad eos tamen
colla ſua minime reflectebãt. Multi ꝑ parẽtibꝰ ſuis
animas perdiderũt/dum in eis plus amant carnẽ q̃ꝫ
ſpiritum:animas ſuas ꝑ amicis ſuis temere ⁊ crude=
liter poſuerũt/leuita immo archileuita ego ſuꝫ. Scri=
ptum eſt aũt in lege dñi vt nemo in ſacerdotalẽ ordi=
nem/aut leuiticũ aſſumat:niſi prius dicat patri ⁊ ma
tri vale/ id eſt niſi in eo penitus extinguat affectio pa
rẽtele. Reuertor ad dñm veſtrũ: cuius familiaritatẽ/
⁊ ſuauiſſimã contitiuã perdidiſſe me doleo. Sperabã
ꝙ eſſet ex mea cõuerſatione induſtrior/ ⁊ ꝙ nobile il=
lius ingeniũ diueſqꝫ memoria:meis ammonitionibꝰ
ſe in virtutũ culmen erigeret/ fructũqꝫ in eccleſia dei
faceret tempeſtiuũ. Abſentiam meã nunc ſuppleatis
amici cariſſimi: dñmqꝫ veſtrũ adhortari ſalutaribus
monitis nõ ceſſetis/vt leuitate iuuenili depoſita põ=
tificalem induat grauitatẽ. Me ſiquidẽ illius nobilis
aie zelus/ ⁊ cura ſollicitat. Non eñ inueni pontificem
adeo ſocialem/ adeo mãſuetũ/adeo in oẽs munificẽ=
tias/⁊ liberalitates effuſum. Omni petenti ſe tribuit.
Munificentiã eñ a tenera primitiauit infantia. Mi
ſericordia cũ ipſo coaluit:vt cũ beato iob fiducialiter
dicat. Ab infantia mea creuit liberalis affectio mecũ
⁊ de vtero matris mee mecũ egreſſa eſt. Vellem tñ ꝙ
munificẽtijs eius ratio menſurã preſcriberet: ⁊ dona
tiones quas militibus/ aut hyſtriõibus facit mode=
ſtia limitaret. Beneficiorũ eñ que pauperibus confe
runt/mẽſura debet eſſe immẽſitas. Quũ vero ꝑ adu
latores mediãtibus donis eius opinio ad inanem ia
ctãtiam creſcit:tantũ apud bonos ⁊ graues/ quaſi in
vaporẽ et fumũ ſue beneficẽtie titulus euaneſcit. Nõ
militibus/ ſed pauperibꝰ erogare tenet patrimoniũ
crucifixi:cuius ipſe nõ dñs/ſed tutor eſt vt miſereat ⁊
cõmodet ad vſus egentiũ tanq̃ꝫ teſtamẽtarius diſpẽ
ſator. Vidi eũ qñqꝫ ſic exinanitũ liberalitatibꝰ extra
ordinarijs ꝙ eum inuitũ et dolentẽ adigebat neceſſi=
tas exactiõibus ⁊ rapinis:vtinã memoriter/⁊ efficaci
ter obſeruaſſet ꝟba pauli in ſecũda epiſtola ad corin
thios. Nõ dico(inquit)vt gratia veſtra ſit alijs remiſ=
ſio/vobis aũt tribulatio: ſed vt abũdantia veſtra ſit
eis inopie ſupplementũ/vt fiat equalitas:de qua ſcri
ptum eſt. Qui multũ habuit nõ abundauit:⁊ qui mo=
dicũ habuit non minorauit. Inſtate(queſo)opportune
vt gloriã nobilis eccleſie carnotẽ. non obſcuret: ſed
eam ſupportet auxilijs/ ⁊ ꝯſilijs erigat/meritiſqꝫ ſan
cte cõuerſationis illuſtret. Si vult ſalubriter ei ſeruire
cui ſeruire regnare eſt: et habere laudẽ in noie ipſius/
aſcẽdat ex aduerſo: ⁊ opponat ſe murũ ꝑ domo dñi.
Non eñ poteſt eſſe preclarior fame titulꝰ in prelato/
q̃ꝫ ſi viriliter tueat ſtatum eccleſiaſtice libertatis. Si
quid perperã fecit:ſi quid vitã eius aliquo tẽpore ob=
fuſcauit:totũ reformat ⁊ redimit zelus domꝰ tue deꝰ:
et iuſtitie amor hec duo faciũt vt fama hois mortua
reuiuiſcat. Et qui prius obnoxius erat accuſantibus
linguis: poſtea in libertatẽ publici fauoris et gratie:
odorẽ ſuauitatis effundat. Sane ſicut audiuimꝰ exijt
edictũ a philippo rege vt deſcriberet gallicus orbis:
⁊ oneret eccleſia decimatiõibus recidiuis. Sic paula
tim trãſibit decimatio in cõſuetudinem:⁊ preſumpta
ſemel abuſio ignominioſam ecclie ſeruitutẽ infliget.
Offert dño noſtro celitus gratie triũphalis occaſio.
In optione ipſius eſt aut degenerẽ et deiectũ animũ
turpiter ad ſeruiendũ ſubmittere:⁊ importabile iugũ
ſuis ſucceſſoribus importare/ aut corone immarceſſi
bilis eminẽtiam obtinere. Regie queſo indignatiõis
morꝰ nõ timeat. Cũ eñ ſit equalis regi genere:nõ eſt
eo inferior dignitate. Ad miniſtrũ dei dicit per ꝑphe
tam. Erũt reges nutritij tui: ⁊ mãmilla regũ lactabe=
ris. In hac aũt cauſa deus qui maior eſt oibus: cau=
ſa finalis eſt. Bonus aũt pontifex in ꝑſecutione ſemi
nat qd in gaudio metet. Potens in terra erit ſemen
eius:preſſura eñ libertatẽ/ afflictio iocunditatẽ/ama
ritudo dulcedinẽ germinabit. Si ſe ꝑ xp̃i eccleſia eru
beſcentie ⁊ cõfuſioni opponit:ſcriptũ eſt.qꝛ ꝑ confu=
ſione duplici et rubore in terra ſua duplicia poſſide=
bunt. Quid dubitet xp̃ianꝰ cui viuere xp̃s eſt/⁊ mori
lucrũ? Quicquid ei accidat ſi xp̃m diligat : vita eius
abſcondita eſt cũ xp̃o in deo. Eum queſo fauor aure
blãdiẽtis nõ moueat/ nec turbo tẽpeſtuoſus inclinet.
Turbo qñqꝫ motus eſt vt helyas raperet in celũ. Cer
tus eſt qꝛ moriẽtur:qñ vero moriet incertus. Debitor
nature eſt vt ei mortis vectigal exſoluat. Neſcimꝰ qd
vẽtura pariat dies. Et quis de die preſenti ſecurꝰ eſt?
Quis ſcit ſi mors ignominioſa/mors turpis/mors ſu
bita eũ rapiat/⁊ nõ ſit qui eripiat? Cũ dulcior ⁊ iocun
dior eſt homini vita ſua:tũc ſeparat amara mors. Te
ſte ſcriptura. Cũ dixerint pax ⁊ ſecuritas/tũc repenti
nus ſuperueniet eis interitus ⁊ dolor: ſicut in vtero ha=
bẽtis:⁊ nõ effugient. Iob etiã dicit. Deducũt in bonis
dies ſuos et in pũcto ad inferna deſcendũt. Horrẽdũ
eſt incidere in manus dei viuẽtis. Sãcta ergo et ſalu
bris eſt cogitatio ſe ꝑ eo vite/aut fame periculo gra=
tanter exponere:qui eſt auctor vite/ ⁊ glorie retribu=
tor. Tutius eſt homini ꝑ xp̃o aiam ſuam perdere vt
eam cuſtodiat/q̃ꝫ cuſtodire vt ꝑdat. Sũma huius ex=
hortationis eſt: vt dñs veſter ſibi circũſpecte proſpi=
ciat:vt nõ terrene ſuppellectilis eũ iactura deterreat/
non alliciat fauor principum: non eneruet ambitio:
nec ipſum ſpes vite productioris:fallax ⁊ proditoria
blandiendo ſeducat.

¶ Increpatur ſuperbus ⁊ fatuus deſpi=
ciens increpationes. Epiſtola.xxj.

Petrus bleſeñ. bathonieñ. archid. quon
dam dilecto filio ⁊ amico. H. Salutẽ:
⁊ ſpiritum humilior. Sollerter inqui=
rens ⁊ diligẽter examinans vniuerſa q̃
habes ex bñficio nature vel gratie ad
plenũ ammirari nõ ſufficio vnde tibi
obrepere poſſit elatiõis occaſio:q̃ ex pluribus cauſis

in vnū cōcurrentibus debueras in oculis tuis eſſe humilis/ꝛ abiectus. Cū nuper te rothomagi inueniſſem atq; ad vba mutue ſocietatis ꝛ amicitie deſcēdiſſem: nec vnū a te verbulū manſuetudinis aut dilectionis extorſi. Quicquid hūano cordi ſuggerere poteſt hūilitas ſiue modeſtia ꝓponebā: vt aliquod verbū manſuetudinis ꝛ humilitatis elicerē. Tu vero in ſupbia/ ꝛ in abuſiōe ſublimes ꝛ infrunitos oculos diſtorquēs in faſtū quadā pōpoſa ꝛ ſupercilioſa facie deſpiciens vniuerſa: ꝛ oīa quaſi ꝓ imperio agēs/amicū cui nūꝗ̄ neceſſarius eſſe potes: ꝛ cuius auxilio ſemꝑ eges: vix ꝛ cū indignatione reſpexiſti. Reſpexiſti/ꝛ deſpexiſti. Ideo eñ reſpexiſti vt deſpiceres: et vt ab eo qui te diligebat ex aīo faciem tuā cum quadā faſtuoſa oculorum extollētia declinares. Cauſam hu9 rei neſcio niſi q2 magnus apparere deſiderabas in oculis tuis/ꝗ̄ in oculis aliorū forte abiectiſſimus reputaris. Sūmā reputo inſaniā ſi mēte captus prudentē ſe iudicet: nec minorē veſaniam cēſeo ſi ignobilis/ ꝛ impaudēs arroganti elatiōe ſe inflet. Certe in filio regis ſatis intolerabile eſſet ſupercilium qd̄ pretēdis: publice tñ ſcitur ꝙ nō es filius regis: licet is ꝗ te genuerit fuerit coronatus. Miror vnde tibi venerit pes ſupbie. Unde cōceperis ſuperbiendi materiā: niſi q2 foreſtarijs es addictus vt tyrānicas exactiōes quibus pauperes opprimunt/redigas in ſcripturam. Porro illi te ſcribunt ꝛ ꝓſcribūt apud dn̄m in libro mortis/quos apud foreſtarios pagine dānationis aſcribis. Cū eſſes litteratorie artis omnino ignar9: ſcis q2 amici tui ep̄le quas deprauaſti te fecerunt canonicū: teq; per eaſdē facile excanonicari poſſe ſi ſignificarēt ſummo pontifici cū alijs enormitatibus tuis dānate vſurpatiōis officiū quod exerces. Porro dictū eſt danieli. Daniel claude ſermonē: ꝛ ſigna librū vſq; ad tēpus ſtatutū. Sic ꝛ ego cū patiētia ſuſtinebo: nec aduerſum te ſpiritū cōcepte indignationis effundā: donec experiar quid in te poſſit opari familiaris/ꝛ amica correctio. Ego quidem fatuitati aſcribo ꝙ fatuū doceo et ſuperbū. Cū ſalomon dicat. Qui arguit impiū ipſe ſibi maculā generat: ꝛ qui docet fatuū quaſi qui cōglutinat teſtā. In eo eñ eſt correctio ſuperuacua: quē incorrigibilē ꝑtinacia ſua facit. Teſtimonio ſalomonis. Si contuderis ſtultū in pila quaſi ptiſanas feriēdo deſuper pilo: nō auferetur ab eo ſtultitia eius. Deſcēde queſo in te ipſum/ꝛ fode cōſcientie tue parietē: videbiſq; abhominationū genera: quibus te iudicare poteris infelicem. Sic eñ dicit dn̄s ezechieli. Fili hoīs fode parietem: ꝛ cū fodiſſet ecce multitudo reptiliū/et abhominationū. Hunc parietē foderat/ſueq; miſeriā conditiōis attendēs alius ꝓpheta dicebat. Ego vir vidēs paupertatē meam/verūtamen nō potes humiliter ſapere: q2 ambulas in magnis ꝛ mirabilibus ſuper te/ atq; ventū elatiōis magne cōcipiens ad nubes/ꝛ impoſſibilia te extendis. Diſperdet dn̄s labia doloſa/et linguam magniloquā. Extollentiā autem oculoꝝ ne dederis michi deus. Caue queſo ne magnificētia cordis tui tibi occaſio ſit ruine. Scriptū eſt eñ. Ante ruinam exaltabitur cor. vidi (inquit) impiū exaltatum ꝛ eleuatū. Et ſubtūgit. Tranſiui: ꝛ ecce nō erat. Unum noueris/ ꝙ cū hac ſuperbia tua nec deo/ nec homini potes eſſe acceptus. Nā nec auis acceptat in ſacrificio dn̄i/niſi plume/et pulmonis veſicula deponatur.

Conſolatio in exilio beati Thome archiepiſcopi Cantuarien. Epiſtola.xxij.

Cariſſimo amico ſuo Magiſtro Johanni de Salesberijs. P. Bleſeñ. Bath. Archidyac. Salutē in auctore ſalutis. Quotiēs cōces eccl'ie anglicane preſſuras/ dn̄iq; veſtri Thome archiepiſcopi Cant. exiliū diligēter attēdo/plurimū michi cedit ad ſolacium ꝙ ꝓ iuſtitia dei/et ꝓ eccleſie libertate ſe murū opponit/et ex ipſa hac perſecutiōe finē merebitur glorioſum. Uideo q2 poſiti eſtis inter malleū ꝛ incudē/et aſſidue ſupra dorſum veſtrū fabricāt peccatores. Uerūtamen ſi in xp̄o/ꝛ ꝓ xp̄o pugnatis/ipſe nō permittet vos tētari ſupra id qd̄ poteſtis ferre: ſed faciet cū tentatiōe ꝓuentū: tolletq; dn̄s virgā peccatorū deſuper ſortē iuſtorū vt nō extendāt iuſti ad iniquitatē manus ſuas. Si veritas nō mentit: veſtre perſecutiōis exitus beatitudo interminabilis erit. Beati (inquit) qui perſecutionē patiūtur ꝓpter iuſtitiā. Petrus ap'ſ dicit. Nemo ex vobis patiat quaſi homicida/aut fur/aut maleficus/aut alienoꝝ appetitor. Martyriū eñ facit nō pena: ſed cauſa. Sicut ap'ſ ait. Sed ꝛ ſi quid patimini ꝓpter iuſtitiā/beati. Donū quidē dei eſt. Sed ꝛ donum optimū ꝓ xp̄o cōtumelias ſuſtinere. vobis (inquit ap'ſ) donatū eſt ꝓ xp̄o/non ſolū vt in illū credatis: ſed vt etiā ꝓ ipſo patiamini. Uobis itaq; cōgratulor q2 iuſtitiam in iudiciū cōuertiſtis: q2 iniquoꝝ rebellionem atq; cōtumaciam ſuſpēſionis ꝛ aiaduerſione repreſſiſtis: ſi tñ hoc facitis ratiōis ꝛ iuſtitie motu/ nō zelo vltiōis: aut aliene iniurie appetitu. Nichil ꝗ̄ſo faciatis ex rācore vel odio: ſed oīa veſtra in caritate fiant. Nec eñ ex perſecutione hac ſalutis manipulos colligetis: niſi tota intentio veſtra ꝓcedat ex intimo caritatis. Porro cū per clibanum iracūdia/ſiue perſecutio in ſacra pagina deſignet: in leuitico docemur ſacrificiū qd̄ in clibano coquendū eſt/pri9 aſpergere oleo caritatis ne cōburatur. Illius ei animus ꝗ ad tolerantiā perſecutiōis ſe preparat ꝑus demulcendus eſt oleo caritatis/vt nec i aduerſis a caritate deficiat: nec aduerſus fratrē ſuum zelo vltiōis/aut odio inardeſcat. Meritoriū igit vobis eſt/ atq; apud deū ꝛ homines cōmendabile ſi in obediētiam ſubiectorū iuſtitia mediāte cōpeſcitis. Beati eñ qui cuſtodiunt iudiciū/ꝛ faciunt iuſtitiā in omni tēpore. In executione quidē iuſtitie non debet eſſe ꝑſonarū acceptio/ aut dilectio. Si ſit frater aut filius: ſi ſit prelat9 aut ſubditus: ſemꝑ queratur fructus iuſtitie: ſemꝑ iuſte iudicēt qui iudicant orbē terre. Nā cum leuite occidentes fratres ꝛ filios ſuos vlti eēnt peccatū ydolatrie/ ait illis moyſes. Cōſecraſtis man9 veſtras hodie vnuſquiſq;

in filio ſuo/ ⁊ in fratre ſuo vt detur vobis benedictio.
Salomon quoq̧ dicit. Qui arguūt laudabūtur: ⁊ ſu=
per eos veniet benedictio. Plurimū quidē cōmenda
bile eſt in dño veſtro q̄ ſic ſolus aſcendit ex aduerſo:
q̄ opponit ſe murū ꝓ domo iſrael: et arguit ꝓ man=
ſuetis terre. Juſtū habemus hodie ſingularem/ ⁊ vni
cum inter filios excuſſoꝝ. pro patribus noſtris nat⁹
eſt nobis filius: qui exēplo apoſtoloꝝ ſolus hodie fa
cit vindictā in nationibus: increpationes in populis.
Et ſicut illi principes populoꝝ qui modo cōgregati
ſunt cū deo abrahā ꝓ iuſtitia xp̄i tanq̄ dij fortes ter=
re vehemēter eleuati ſunt: Sic ⁊ honor iſti⁹ (ſi in exhi
bitione iuſtitie ꝑſeuerauerit) eleuabit̄ in immenſum.
Q; eñ nunc exulat: q̄ multa in eius cōtumeliam at
tentātur/ ei totum hoc in gloriā beneficio patiētie cō
uertetur. Qđ leue eſt ⁊ momentaneū tribulatiōis no
ſtre (dicit ap̄ſ) immēſum glorie pōdus operat̄ in no
bis. Exhibeatis voſmetipſos tanq̄ dei miniſtros in
multa patiētia. Nā virtus eſt vidua: quā nō patiētia
firmat. Et quis a primitiuis eccl̄ie cunabulis ſine pa
tientia triūphauit? Sane licet plurimū habeat de ſpi
ritu fortitudinis dñs veſter: dicitur tñ q̄ ꝓpter coro=
nationē noui regis an gloꝝ ab eboracenſi factā/ atq̧
ob quedā priuilegia (ſicut dicūt) contra ipſum ſubre=
ptitie impetrata adeo turbat⁹ eſt q̄ a puſillanimita=
te ſpiritus/ ⁊ tēpeſtate pene moti ſunt pedes eius/ pe
ne effuſi ſunt greſſus ſui. Verūtamen vos q̄ eſtis ma
nus archiep̄i et oculus ei⁹: ſanctis exhortatiōib⁹ ve=
ſtris ꝯfortate man⁹ diſſolutas: ⁊ genua debilia robo
rate. Nō eſt mirū ſi turbet̄ a tribulatiōibus ⁊ preſſu=
ris: verūtamen ſi totus innitat̄: totus inhereat ei qui
in electis ſuis mittit radices/ oēm ventū tentationis
et turbinis ſecurus excipiet. Certe patres antiqui cū
eſſent quandoq̧ inter anguſtias/ frequēter tedio ſunt
affecti. Unde ⁊ fortis illa tolerantia paſſionum qua
feruebant in dño/ tepere videbatur ad tempus: do=
nec virtute induti ex alto per gratiā diuine cōſolatio
nis in ſpiritu fortitudinis reſurgerēt. Helyas fugiēs
a facie iezabel/ ⁊ affect⁹ tedio huius vite ꝓiecit ſe ſub
ter vnam iuniperū/ petijtq̧ anime ſue vt moreretur.
Sufficit (inquit) michi. Tolle aiam meā. Ap̄ſ etiam
ſimili tedio intabeſcēs. Supra modū (inquit) grauati
ſum⁹ ita vt tederet nos viuere. ꝓpheta hec tedia fre=
quēter expertus dicit. A fortitudine man⁹ tue ego defe
ci: et tabeſcere feciſti ſicut araneā aiam meā. Porro
caritas in eis inualeſcebat ex tedio: ⁊ ex ipſa infirmi
tate fortitudo creſcebat: qđ alicui forte incredibile vi
deret̄: niſi ap̄ſ qui frequēter hec in libro experiētie le
gerat: teſtimoniū ſup hoc ferret. Quando eñ (inquit)
infirmor/ tūc fortior ſum. Sed et ei dictū eſt: q: virtus
in infirmitate perficit̄. Si ergo ꝓpter ingruentiā ma
loꝝ que ſuſtinet dñs noſter: aut ꝓ ſuoꝝ deſolatiōe/
aut ꝓ exilij hui⁹ diuturnitate/ videritis ei torporem
mētis obrepere: ſitis ipſi ſolatio ne deſperet/ ne titu=
bet. In ꝓximo eſt eñ tēpus viſitationis ſue. Nam ſi
mirabiles ſunt elationes maris/ mirabilis eſt ⁊ in al
tis dñs qui ꝓcellam cōuertit in aurā: ⁊ indignationē
regis in gratiā. Per legatos ap̄lice ſedis intellexi (cū
quibus a romana curia vſq̧ ad bononiā veni) vel an
gloꝝ regi in ꝓximo firmiſſime recōciliabitur/ vel ad
maioris patriarchatus eminētiam transferet̄. Sane
qualitercūq̧ voluerit dñs negociū eius diſponere/ ſi
talis ꝑſeuerat qualis eſt hodie/ ſecurus expectet exi=
tum huius pugne. Ideoq̧ voces palpantiū nō attē=
dat: ſed ſequat̄ ſpiritum dei qui in eo eſt: et quocunq̧
ibit ſpūs/ ⁊ rote pariter gradiant̄. Scio eñ q̄ glorio=
ſus erit ſui certaminis curſus: ſi tantūmodo perſeue
ret in eo quē cepit fortitudinis ⁊ cōſtantie ſtatu. Qui
eñ legitime certauerit coronabit̄. Cūq̧ omnes vir=
tutes currant ad brauiū/ ſola ꝑſeuerantia coronatur.
Rogo aūt vos tanq̄ dñm ⁊ magiſtrū meū: vt me de
veſtro ⁊ ipſius ſtatu frequētius inſtruatis. Nam cum
aliud nō poſſum oro iugiter ꝓ vobis/ vt preueniente
altiſſimi gratia regis angloꝝ gratiā: veſtrarūq̧ rerū
liber ā amminiſtrationē obtinere poſſitis. Librū ve=
ſtrum de nugis curialibus legi/ et mirabiliter me re=
fecit. Nam ⁊ ibi optima forma eruditionis eſt: ⁊ pro=
pter artificioſam ſententiarū varietatem: ineſtimabi
lis materia voluptatis. Bene valete.

¶ Contra ſymoniacos ⁊ ambitioſos. Epl'a.xxiiij.

Cariſſimo dño/ et amico. O. ſancte roma=
ne eccl̄ie cardinali presbytero apoſtolice ſe
dis legato. P. Bleſeñ. Bathō. archid. ſalu
tem. O curas hominū. O q̄tū eſt in rebus
inane. O inanis g̃ia. O ambitio ceca. O terreni ho=
noris inexplebilis fames. O tinea cordiū/ animarū
ſubuerſio cupiditas dignitatū. Uñ obrepſit hec pe=
ſtis? Unde inualuit hec execrāda preſumptio: vt in=
digni dignitates ambiāt: ⁊ q̄to min⁹ meruerūt aſcē=
dere ad honores: tāto importunius honoribus ſe im
portent? Hodie per fas ⁊ nephas: hodie in aie corpo
riſq̧ diſcrimine currūt infelices ad cathedrā paſtora
lem: nec attendūt quid ſit eis cathedra peſtilētie/ dū
ſibi ⁊ alijs occaſio ſunt ruine. In gregib⁹ et armētis
(teſte hieronymo) aries ⁊ taurus/ corpore ⁊ animoſi=
tate preſtātior alios antecedit: homo vero beſtijs oi=
bus beſtialior: tanto indiſcretius ⁊ audaci⁹ meliori=
bus anteeſſe preſumit: q̄to minus de virtutū titulis/
aut cōſcientie ſinceritate cōfidit. Utinam ſaperent ⁊
intelligerēt/ ac nouiſſima ꝓuiderēt: nec populi iniqui
tates ſuis exceſſibus aggregarēt: verba ſunt eccleſia
ſtici. Noli querere ab hoie ducatū/ neq̧ a rege cathe
dram honoris. Nō queras fieri iudex: niſi valeas ir=
rumpere iniquitates populi. Nō te immittas in po=
pulum/ nec alliges tibi peccata duplicia. Qui nichil
didicit/ alioꝝ doctor efficitur: ⁊ quaſi es ſonans/ aut
cymbalū tinniēs/ vſurpat predicantis officium: cū ſit
trūcus inutilis/ et ydolū mutū. Apud veteres erat cō
ditio ſapiētū ineſtimabiliter venerabilis: hodieq̧ pru
dentia tanq̄ vilis ⁊ abiecta calcat̄: quadā vero abho
minabili mutatiōe ſtultitia ponitur in ſublimi. Hoc eſt
qđ eccl̄iaſtes deplorādo cōquerit̄. Uidi inquit malū

qđ ſub ſole eſt:ſtultum poſitū in ſublimi:et ſapientes ſedere deorſum. Sacre ſcripture prorſus expertes/onꝰ importabile dignitatis vſurpant:de aliena potius ꝗ̃ de ſua ſciētia preſumētes. Alia erat apoſtoli ſentētia diſcipulum inſtruētis. Tibi(inquit)cōmendo fili thymothee regere eccleſiā dei:ſcđm ꝙ noui te ſcientiā habere ſacrarū litterarū. Scientia ſiquidē ſpūalis gladius eſt in manu potētis. Hec eſt pera in qua dauid tres lapides limpidiſſimos poſuit:quibus goliā proſtrauit:hec eſt aſine mandibula qua ſanſon mille hoſtium ſtragē fecit:hic eſt vomer ille aratorꝰ/quo ſangar ſexcētos philiſteos occidit. Epūs illitteratꝰ/preco eſt mutus:prelati eſt erudire ſubiectos:reddere populum acceptabilem deo: aperiendo myſteria ſcripturarum. Petro enī ꝛ ſucceſſoribus eius precipit̄ ducere in altū rethe: id eſt ꝓfundam ſacre ſcripture intelligentiā in capturam hominū aperire. Uerūtamen hodie ſicut populus:ſic ſacerdos:ſicut tenebre eius ita ꝛ lumen eiꝰ. Erubeſce ſydon ait mare. Erubeſcat/dolearꝗ̃ prelatꝰ preeſſe pplō: nec ꝓdeſſe:docētis aſſumpſiſſe officiū: et in doctrina populi mutū eſſe. Uerbū lamētatoris ꝓphete eſt. Grex ꝑditus factꝰ eſt populus meus:paſtores eorū ſeduxerūt eos. Canes muti nō valētes latrare.lupos a gregibꝰ ſuis arcere debuerant: ſed ipſi lupi ſunt in ſuos:nec de ſua ſuorū ve ſalute curātes:ſe cū gregibus ſuis in foueā mortis eterne precipitāt. Hodie in epī dignitatem adoleſcentuli ꝓmouentur et molles. Sic vēditur ioſeph putiphari eunucho/ dū xpī magiſteriū:dum diſpēſationē ſacramentorū dei ſibi dānabiliter vſurpare preſumit infructuoſus et mollis. Porro dum ad eruditionē populi mittit dñs hieremiā quē ſanctificauerat ex vtero matris ſue:ꝓpheta ſuū cōſiderans imperfectū/ tāꝗ̃ adhuc elementarius/ꝛ rudis in formatione verborū/reſpondit a/a/a/dñe deꝰ neſcio loqui. Moyſes etiam dū a dño deſtinatur ad liberationē populi iſrael de egypto. Obſecro(inquit)dñe:mitte quē miſſurꝰes ab heri et nudiuſtertius: ex quo locutus es ad ſeruū tuū impeditioris lingue factus ſum. Et quis hodie a pōtificali onere ſe excuſat? Quis hodie allegat inſufficientiā ſuā? Quis hodie inuitus trahit̄/aut reclamat? Ubi hodie ſimilis ammonio inuenit̄:quem cū clerus ꝛ populus in epm elegiſſent:electioni nullatenus cōſentire volebat/preualētibus illis et inuitum trahētibus:aurē ſiniſtrā videntibus cūctis ſibi radicitus ſecuit dicēs: lex diuina nullū preciſa aure epari permitit. Cūꝗ̃ thymotheus patriarcha cōſuleret hūc epatu dignū:etiā ſi nare ꝛ auribus trūcatus eſſet/dūmodo ſciētia ꝛ ỽtutibꝰ premineret: Illis rurſum ammonitū capientibus/ꝛ inuitū trahentibus ammonius dixit/linguam meā ꝓpter quā vobis placeo: niſi me citius dimittatis abſcindā/dignitatis equidē appetitꝰ natione celeſtis eſt. In celo cōcepit/ꝛ peperit iniquitatem. per hāc affectabat ſedere in lateribus aquilonis qui nondū laborauerat vt ſederet. Sed ꝛ iſti nondum laborauerūt vt ſedeant: vt eminētiam cathedre paſtoralis aſcēdant. Nondū ꝓpoſitum perfectionis aggreſſi ſunt. Nondū cum petro rethe:cū iohāne ſindonem:cū matheo theloneū:cum ioſeph palliū: cum hoīe euangelico ſepulturā patris: cum muliere ſamaritana ydriā(id eſt cupiditatē ſeculi)reliquerūt. Peccato taliū(quaſi filioꝝ hely)tranſlata eſt hodie archa ſiue gloria dñi de iſrael in azotū/in ignē ſcꝫ cōcupiſcētie. Ignis aūt iſte nō inflammat ſed infumat/nō illuminat ſed excecat:ſicut ſcriptū eſt. Supcecidit ignis ꝛ non viderūt ſolem. De azoto transfert̄ in templū dagon:id eſt triſtitie vel deſolationis. Nōne ydolū triſtitie ꝛ meroris eſt prelatus illiteratꝰ et fatuus: q̇ in ira dei ꝛ populi deſolatione eligit̄:ꝛ quaſi ydolū erigitur vt veniat qđ legit̄ in matheo. Cū videritis abhominationē deſolationis ſtantē in loco ſancto(id eſt in eccleſia dei)tūc ve pregnātibus/et nutriētibus. Illi enī qui ſpiritū ſalutis cōceperant exemplo taliū ſuffocātur. Qui vero vite celeſtis alimēta petebāt/nullo verbi diuini pabulo ſuſtentant̄. paruuli(inquit ꝓpheta) petierūt panem:et nō erat qui frāgeret eis. Tu igitur amātiſſime pater q̇ a latere ſummi pontificis miſſus es vt legatione fungaris ꝓ xpō:ſurge in extirpationē execratiſſime peſtis huius. Ecce cōſtituit te dñs ſuꝑ gentes ꝛ regna/vt euellas ꝛ deſtruas:vt diſperdas et diſſipes:ꝛ edifices ꝛ plātes. Accēdatur ꝛ igneſcat zelus tue auctoritatis aduerſus ambitiōis malū: diſſipa ꝛ euelle plātationes iniquas. Edifica ꝛ plāta in eccleſia dei tales quos hūilitas/ quos innocētia/ quos vita ꝓbatiorꝛ litteratura cōmendet:q̇ ſubiectos doceant:qui diuites nō palpent/pauperes nō grauent/ qui minas potentū nō timeāt: qui crimina corrigāt/ ꝛ marſupia nō emungant: quorū ſermo ſit doctrina: quorū cōuerſatio ſit iuſtitia: quoꝝ auctoritas ſit nō in habitu/nō in faſtu:ſed in eruditiōe ꝛ defenſione fidei: quorū vita ſit publice cōmendabilis:quoꝝ memoria in benedictiōe. Ad tuū ꝛ collegꝫ tui ingreſſum queſo letet̄ eccl'ia xpī: vt ſymoniacis ꝛ ambitioſis oppreſſa ſub veſtra cōſolatione reſpiret. Cōgaudeant clerici/ꝛ exultēt populi ſe hodie in vobis ſuſcepiſſe ciues apoſtolorum ꝛ domeſticos dei:portantes pacē/ꝛ illuminantes patriā:nobis ꝛ alijs vite eterne poſcentes premia: vt de labore et ſollicitudine veſtre legatiōis immarceſſibiles iuſtitie manipulos reportetis.

¶ Littere excuſatorie. Epiſtola.xxiiij.

DOletis et cauſamini ꝙ ad archidyaconū ſaleſb.me cōtuli:ſed ſi in culpa eſt acceſſiſſe ad eū:reddit me neceſſitas excuſatum. In verbo dñi dico vobis: ꝙ nec nouerā/nec audieram ꝙ dñs noſter aduerſus eū aliquid rancoris/aut odij concepiſſet. Nunc aūt certiſſime noui ꝙ veſtro dño recōciliari toto corde deſiderat: ꝛ iam niſi inimicꝰ homo impediſſet ꝑ omnia ſatiſfacturus ſe ipſius pedibꝰ humiliter aduoluiſſet. Adhuc etiā correctionē/et cōuerſionem ipſius expecto quotidie/ ꝛ ad hoc operā adhibeo diligētem. Sed ſunt aliqui cum eo qui ſemināt

zizania/et firmiter interdicit ne dño veſtro recõciliet
ſi patris ſui quẽ ſuper oĩa diligit/ac totius ſui gñis ſa
lutẽ ⁊ quietẽ deſiderat. Scitis equidẽ q͛ homo circũ=
ſpect⁹ eſt/⁊ induſtri⁹/vobiſq; ac dño veſtro fructuo=
ſiſſimus eſſe poſſet ſi ſtaret vobiſcũ: ſi in ſe partẽ ve=
ſtre ꝑſecutiõis exciperet. Scio etiã q͛ ad hoc eum te=
nuiſſima exhortatio dñi cantuariẽ. efficaciter incli=
naret. Date operã queſo vt ad eũ a dño veſtro ſuper
hoc littere dirigant̃. Quod ſi nõ facitis veſtre vtilita=
tis intuitu:faciatis hoc ſaltẽ ſue cõuerſionis ⁊ ſalutis
obtẽtu. Certe moyſes vt obab ab errore gentilitatis
auerteret/volens ipſum tanq̃ neceſſariũ retinere di=
cebat. Proficiſcimur ad locũ quem dñs daturus eſt
nobis:veni nobiſcũ et benefaciem⁹ tibi: q͛ dñs bona
ꝓmiſit iſraeli. Noli nos relinquere: tu eñi noſti in qui=
bus locis caſtra ponere debeamus: ⁊ eris ductor no=
ſter. Si moyſes gentilẽ poſtulabat ſibi fieri ducẽ:non
erubeſcat queſo moyſe minor archidyaconũ ſibi ad=
iũgere dolorũ et laborum participẽ. Archidyaconus
eñi hoc precipue deſiderat vt ꝓ eo/ ⁊ cũ eo laborem/
et dolorẽ inueniat. Nuper legebamus in libro regũ:et
occurrit nobis v̄bũ illud ethei gethei ad dauid egre=
diẽtem nudis pedibus de hieruſalẽ a facie abſalon et
dicentẽ q͛ ille reuerteretur:ille q; rñdit:viuit dñs q͛ non
derelinquã te/neq; in vita neq; in morte. Suſpirans
ergo archidyaconus. Sic faciat michi (inquit) dñs et
hoc addat anteq̃ moriar vt ſic poſſim dño cãtuarien
ſi ⁊ ex corde hoc dicere/⁊ opere adimplere. Suggeri=
te queſo dño archiep̃o ne clericũ ſuũ verbis ꝓuocet/
aut minis exaſperet/ ne dũ ligna cũ ꝓximo cedũt̃ in
ſilua/ferrũ de manubrio ſecuris euadat ꝓximũq; in=
terimat. Ligna eñi teſte gregorio cedimus cũ per in=
crepationẽ ꝓximi peccata ſuccidimus. Sed ferrũ ſe=
curis elabit̃/ ꝓximũq; occidit: dum cõtumelioſa cor
rectio cõſcientiam ꝓximi vulneratã a dilectiõis ſpiri
tu in mortale odiũ vertit. Sane nõ eſt ammonitio ac
cepta in oculis altiſſimi q̃ nõ fit ex caritatis intimo:⁊
in ſpiritu lenitatis. Qd̃ liquido patet ex verbis helie
dicentis. Ecce ſpiritus dñi ſubuertẽs mõtes/⁊ cõte=
rens petras/⁊ nõ in ſpiritu dñs. Et poſt ſpiritũ cõmo
tio:⁊ non in commotione dñs. Et poſt cõmotionem
ignis:⁊ non in igne dñs. Et poſt ignẽ ſibilus aure te=
nuis:⁊ in ſibilo dñs. Nã cũ per predicta terribilis in=
crepatio exprimat̃/per ſibilũ aure tenuis blãda ⁊ ami
ca exhortatio deſignat̃. hec fit cũ ſilentio: illa fit cum
iracũdia/⁊ tumultu. Sicut ſcriptum eſt. Oẽs aque ſi=
loes cũ ſilentio currũt/aque vero raſin tranſeũt cũ tu
multu. Porro dñs cantuarieñ. qui ſicut michi videt̃
iam aggreſſus eſt artioris/et altioris vite ꝓpoſitum:
nõ ſpiritũ huius mũdi accepit:ſed ſpiritum q̃ ex deo
eſt. Caritas ergo dei q̃ diffuſa eſt in corde illi⁹/ queſo
vſq; ad ꝓximũ ſe extẽdat/ſicut decet ſanctũ. Nam ſi
ſaleſb. archid. ꝑſeuerat in ea ſatiſfactione ⁊ obediẽtia
quã ꝓmittit:aperienda ſunt ei viſcera caritatis. Ego
aũt magnũ reputo tantũ lucrificare virũ: qui ſi veſti=
gijs dñi cantuarieñ. inheſerit:fructũ in eccleſia dei fa
ciet tempeſtiuũ. Si adhuc reſidet in aĩo eius aduer=
ſus archid. aliqua ſuſpitiõis occaſio:anteq̃ eundẽ in
ſacrariũ ſue familiaritatis admittat fidẽ ipſius expe=
riat̃ operibus. Joſue quidẽ nõ prius angelũ amicum
recepit q̃ amicũ eſſe cognouerit/ſciſcitans prius ſu⁹
ne eſſet an aduerſarij. Illud verbis aſſero cõfidenter:
qm̃ ſi cõuerſionem eius ꝓcurare voluerit:in eo q͛ ſau
lum repperit/paulum inueniet. Sup̃ cõuerſione qui=
dem ⁊ ſalute archidyaconi anxia ſollicitudo me tan
git. Non eñi poſſum eum nõ diligere qui frequẽter in
ſuis benedictionibus me preuenit.

¶ Cõtra exactionem officialiũ. Epl'a.xxv.

Magiſter. P. Bleſeñ. Bath. archid. O. offi
ciali ep̃i carnoteñ. Salutẽ: ⁊ ſalubre conſi
lium. Quia te affectuoſiſſime diligo in vi
ſceribus ieſu xp̃i: ꝓpoſui te ſalutaribus
monitis adhortari:vt de vr caldeoꝝ:⁊ de
medio babilõis tẽpeſtiuus exeas: ⁊ miniſteriũ dãna
tiſſime villicatiõis omittas. Scio q͛ munerũ cupidi=
tas ſubuertit cor tuũ vt fieres officialis ep̃i. Nũq; le=
geras ſed fortaſſe negligebas verbũ illud beati Job.
Ignis deuorabit corpora eoꝝ qui munera libẽter ac=
cipiũt. Ideo btũs eſt q̃ excutit manus ſuas ab omni
munere. Credo hmõi officiales non ab officio nomi=
ne/ſed ab officio verbo mutuaſſe vocabulũ. Nam ge
nus hoc hominũ qd̃ dicunt officiperdi. Tota officia=
lis intentio eſt vt ad op⁹ ep̃i ſue iuriſditioni cõmiſſas
miſerrimas oues quaſi vice illius tõdeat/ emungat/
excoriet. Iſti eñi ſunt ep̃oꝝ ſanguiſuge:euomẽtes alie=
num ſanguinẽ quẽ biberũt. Quia teſtimonio ſcriptu
re diuitias quas cõgregauit impius euomet:⁊ de fau
cibus illius extrahet eas de⁹. Iſti ſunt quaſi ſpõgia
in manu premẽtis: quaſi quedam colatoria diuitias
ſuis dñis influẽtes:⁊ execrãdis acquiſitiõibus nichil
ſibi preter peccati ſordẽ ⁊ feculentiã retinẽtes. Quod
eñi aggregãt per oppreſſionẽ pauperũ: ep̃is quidem
ad delitias cedit/officialibus ad tormẽtum. Sic vos
nõ vobis mellificatis apes. Sic vos non vobis accu
mulatis opes. Iſti ſunt ſecretiora illa hoſtiola:ꝑ que
miniſtri belis ſacrificia q̃ ſuper mẽſam ponebantur a
rege clanculo aſportabãt. Sic ep̃s quaſi lõga manu
bona aliena diripit:⁊ notam criminis a ſe remouens
ſuis officialibus culpe/ ⁊ infamie diſcrimẽ impingit.
Ideo quaſi ſub vmbra ep̃i/ et obtẽtu iuſtitie palliare
ſubditos opprimũt/eccleſias grauãt/reddit⁹ alienos
violenter inuadũt/oculos habẽt ad munera/pupillo
⁊ vidue nõ intendũt. Verba ſunt filij ſyrach. Cõcupi
ſcentia ſpadonis deuirginauit iuuẽculam: ita ⁊ q̃ fa=
cit per vim iudiciũ iniuſtũ. Spado virginẽ opprimit:
⁊ ꝓlem in oppreſſione nõ querẽs corrũpit/nõ gignit.
Sic prelatus iracũdie/aut auaricie ſue ſatiſfaciens/
nec fructũ iuſtitie querẽs corrũpit/nõ corrigit: exaſpe
rat/nõ emendat. Quod eñi fit pretextu fucate religio
nis/aut ſimulate iuſtitie nõ fructificat ad vitã: nõ edi
ficat ad ſalutem. Parcit ſaul optimis gregibus ame
lech: quaſi ea ſacrificaturus deo/ et diuinam incurrit

offenſam. Gedeō de preda madianitaꝝ facit ephoth: ⁊ hoc ei ⁊ domui ſue verſum eſt in ruinā. Hanc amminiſtrationē quā tibi dānabiliter vſurpaſti patientius ferrem: niſi ſacrarū litterarū ſciētia premineres. Cauſe ⁊ iudicia quibus te imprudēter (ne dicā impudenter) immiſces / potius cōſuetudinarie / et ſeculari iure deciduntur. Virum litteratū / et eccleſiaſticū nō ſic decebit ſecularibꝰ negocijs implicari. Ap̄ls ad corinth. ſcribēs dicit. Secularia negocia ſi habueritis: eos q̄ cōtemptibiliores ſunt inter vos cōſtituite ad iudicādum. Officiū officialiū quorū te numero aggregaſti / hodie eſt iura cōfundere: ſuſcitare lites: tranſactiōes reſcindere: innectere dilationes: ſupprimere veritatē: fouere mendaciū: queſtū ſequi: equitatē vēdere: inhiare exactiōibus: verſutias cōcinnare. Iſti ſunt q̄ hoſpites ſuos grauāt ſupflua euectiōe: ⁊ multitudine clientele. Querūt delicatos ⁊ ſuperfluos cibos / cū ſcriptū ſit. Comedētes ⁊ bibētes que apd̄ illos ſunt. De alieno em̄ ꝓdigi / de ꝓprio ſunt auari / verboꝝ inſidiatores / ⁊ aucupes ſyllabarū / tendūt laqueos / ⁊ pedicas in capturā pecunie. Iura interpretant̄ ad libitū: et ea ꝑ voluntate ſua nūc abdicant / nūc admittunt. Bene dicta deprauāt / prudenter allegata peruertūt / rumpunt federa / nutriūt ſimultates / fornicatiōes diſſimulant / matrimonia diſtrahunt / adulteria fouent / penetrāt domos: ⁊ mulierculas oneratas peccatis captiuas ducūt / diffamant innocētes / et nocētes abſoluūt: Et vt multa ſub verboꝝ paucitate cōcludam / dū oīa venaliter agūt / filij auaritie / ſerui māmone / ſe dyabolo venales exponūt. Dn̄s in euāgelio dicit. Gratis accepiſtis / gratis date. Et ſalomon in parabolis. Veritatē eme / ⁊ noli vēdere ſapientiā / iuſtitiā / et doctrinā. Vereor ne te rapiat ſpūs elationis / et dn̄andi libido ad vanitates ⁊ inſanias falſas: vtinā attēderes verba ſapiētis talibus cōminantis. O vos qui placetis vobis in turbis / data eſt vobis poteſtas a deo: q̄ interrogabit opera ⁊ cogitationes veſtras: qm̄ cum eſſetis miniſtri regni illius / nō recte iudicaſtis. Horrēde autem apparebit / ⁊ iudicium duriſſimū his qui preſunt fiet: atq̧ fortioribus inſtat fortior cruciatus. Amice in harena huius ſeculi periculoſiſſime pugnas / mors te ſequitur: vita fugit: caro palpat: mūdus allicit: leo rugiens: et querēs quem deuoret circūcurrit. Omnis qui in agone contendit / ab omnibus ſe abſtinet: vtinam ab omnibus huiuſmodi noxijs abſtineres: vt nil in te quod ſuum eſt princeps huius mundi / et in paleſtra qua curritur ad brauium nil haberet aduerſarius quo te caperet / aut teneret / aut a brauio retardaret. Si michi credis / immo ſi credis in deum: relinque maturius officialis officiū: miniſterium damnationis: rotam maloꝝ: et ſpiritum vertiginis qui te ad inania circūuoluit. Miſerere anime tue placens deo: cui placere non potes cum iſto perditionis officio.

Littere affectionis. Epiſtola. xxvj.

DOmino ſuo B. ⁊ cariſſimo ſocio ſuo P. Bleſeñ. Archid. Batho. Salutē. In epiſtolari ſalutatione feruētior extuliſſet noſtra deuotio: niſi vel nimia locoꝝ diſtantia: vel raritas itinerantium contrairet: vicarias ergo ſalutatiōes preſens et nūq̄ interciſa ſuppleat affectio. Cunq̧ ciuilis poſſeſſio corporalem aſſiſtentiā non vendicet: me licet remotū ꝓpinquiorem habetis et fortius poſſidetis abſentē: nec interſticiū locale: corporiſve remotio: vel tēporū intercurſus robur dilectionis euacuat. Et ſi de verborū obligationibus legem primā attēditis: interuallum medij tēporis obligationem nō viciat: veſter vobiſq̧ deuotiſſimus / operā theologie pariſius indulgeo: Bononienſis caſtra militie crebro ſuſpirans: q̄ vehemēter citius et premature deſerui. Legimus tamē de vſu ⁊ vſufructu legato. q̄ fructuario liceat maturitatē fructuū preuenire: ſoletq̧ ex oliuis citra maturitatis tēpora / vberior olei copia emanare. Currēs ergo ad oleum qd̄ aaron cū laganis iubet̄ offerre / leges ſeculi ſaluto ad tēpus: ne peccatoris oleū me impinguat. Lex em̄ dn̄i lex immaculata cōuertens animas / me q̧ preuaricatorē legis diuine cōſtituerem: niſi cum aliquali theologie notitia: niſi cū pugillo ſimile thus offerrem. Lex equidē ſecularis glorioſa ſupellectili verboꝝ / leporeq̧ oratiōis vrbanitate laſciuiēs: me vehemēter allexerat / et inebriauerat mētē meā. Sz abhorret ꝓpheta aureū calicē babilōis / vbi deſignatus eſt lepor eloquentie edificās ad gehennā. Adhuc tñ q2 nondū dilataui greſſus meos in lege dn̄i: lectioni codicis et digeſtorū / plerūq̧ ad ſolacium: non ad vſum tēpus vacatiōis impēdo. Res plena diſcriminis eſt in clericis vſus legū. Totū em̄ hoiem adeo ſibi vēdicat: vt cū rei familiaris ꝓuidentia fraudet: ſuſpendat a ſpiritualibus: a diuinis auellat. Ideo criſoſtomus (ſicut tripertita refert hyſtoria) licet ſciētia ciuili ⁊ facūdia premineret / noluit tñ ad inſtantiā amicorū gerere officiū aduocati: periculoſum eſt ita legibus humanis ſe impēdere ne mēs per horulē a diuine legis meditatiōe ieiunet. Nemo ſimul poteſt precari / ⁊ orare / petere / ⁊ poſtulare: exercere xp̄i miniſterium / ⁊ officiū aduocati: ne dū in vtroq̧ feſtinat / neutrum bene peragat. Nō inficior: bonū eſt ſcire leges / ſed nō ad queſtum / non ad iniquū iuris cōpendium: ſed ad inquiſitionē veritatis et iudicij equitatē ſi forte me aut aliū aliquādo eſſe oporteat iudicē / aut iudicis aſſeſſorē. Hodie ſoli auaritie militant patroni cauſarum: illudq̧ quondā venerabile nomē et glorioſa ꝓfeſſio aduocati: notabili venalitate vileſcit dū miſer ⁊ perditus linguā vendit / lites emit / matrimonia legitima diſſoluit / amicitias rūpit / ſopitarū litiū aures reſuſcitat / pactiones violat / retractat trāſactiones / priuilegia frāgit / ⁊ in capturā pecunie pedicas ⁊ retiacula tendēs iura omnia interuertit. Ideo cōſtitutio imperialis ab officio poſtulandi remouet litiū redēptores. Iure aūt pretorio atq̧ interpretū in ꝑuaricantes

vel alias delinquẽtes perſonas pene extraordinarie
ſtatuũtur: debuerat aduocatus qđ gratis acceperat
gratis dare: aduocare ꝓ pupillo ⁊ vidua: ꝓ vtilitate
reipublice: ꝓ eccleſie libertate nil exigens: ſpõte obla
ta ſuſcipiens/eripiẽs inopem de manu fortiorũ eius:
egenũ ⁊ pauperem a diripientibus eum: fructuoſius
eſſet ei ſalariũ modicũ ⁊ honeſtũ: q̄ ſinum inexplebi=
lis auaritie per fas et nephas extẽdere in immẽſum:
nam melius eſt modicũ iuſto ſuper diuitias peccato
rum multas. Si talentũ ſcientie ſibi a dño cõmenda
tum ſponte ⁊ gratis expenderit is/ nõ eſt abbreuiata
manus dñi: vt ei reſpondere ad meritũ/et ampliora
etiam ferre non poſſit. hoc igit̃ ſecure cõmodet patri
orphanorum/et iudici viduarum. Ipſe promiſſor eſt
magnificus: ⁊ munificus retributor.

Cõſolatio ſuper morte Thome Cantua=
rienſis archiepiſcopi. Epiſtola.xxvij.

Kariſſimis fratribus et amicis ſuis canoni=
cis de Bello magiſter. P. Bleſch. Bath. ar
chid. Salutẽ: ⁊ dilectionem. Deceſſit paſtor
aiarum noſtrarũ: cuius obitum flere decre=
ueram: ſed receſſit nõ deceſſit: abijt non obijt. Mors
eñ per quam mirificauit dñs ſanctũ ſuũ nõ eſt mors/
ſed dormitio: portus mortis ⁊ porta vite: introitus in
delitias celeſtis patrie: in potẽtias dñi: in abyſſũ cla
ritatis eterne. Peregre ſiquidẽ ꝓfecturus saccũ pecu
nie ſecũ detulit/in plenilunio reuerſurus. Eius ei ani
ma diues meritis recedẽs a corpore in reſurrectione
generali/⁊ plena ad antiquũ hoſpitium reuertet̃. Cũ
multas virtutes quaſi merces varias in vnũ faſcicu=
lum cõportauerit ad celeſtes nũdinas ꝓfecturus: ple
na dierũ vetula mors ſeculi ſcilicet anus improba: li
tigioſa: querula: importuna: inuida: inimica et ſubdo=
la cepit reuoluere ſarcinulas eius: ⁊ ſcrupuloſius ex=
plorare: ſi quid eſſet in illo meritorũ inuolucro: qđ ad
ipſius dñium pertineret. Ipſe aũt tanq̄ vir circũſpe
ctus et prudẽs noluit vie ſue ſuſtinere diſpendiũ: diu
eñ deſiderauerat diſſolui ⁊ eſſe cũ xp̄o: et tũc perma=
xime ſuſpirabat exire de corpore mortis huius. Mo
dicũ itaq̄ pulueris ꝓiecit in os vetule: quaſi vice tri=
buti/et noı̄e vectigalis. Inde cepit falſus ille rumor
populariter euagari: ⁊ paſſim plebeſcere: q̄ fera peſſi
ma deuorauit ioſeph. Tunica ſiquidẽ qua ſpoliatus
eſt/fallax nũcia mortis erat. Ioſeph eñ viuit/⁊ dña=
tur in tota terra egypti. Beata eius aı̄a corruptibili=
bus exonerata exuuijs/et de puluere huius cõuerſa=
tionis libera euolauit in celum. Aſſumpta eſt ab eo q̄
dicit. Vado parare vobis locũ: iterũ autẽ veniam: et
aſſumã vos ad meipſum. Cõſummatus in breui ex=
pleuit tẽpora multa. Raptus eſt ne malicia immuta
ret intellectũ ipſius. Vocatus eſt in celũ quo mũdus
nõ erat dignus: nec eſt extincta lucerna hec/ ſed flatu
tranſitorio percuſſa eſt vt lumínoſius ſplẽdeat: ⁊ iã ſub
modio nõ abſcõdita luceat oĩbus q̄ in domo ſunt.
Viſus eſt oculis inſipientiũ mori: ſed vita eı̄ abſcon
dita eſt cũ xp̄o in deo. Mors eñ viciſſe/⁊ abſorbuiſſe
viſa eſt: ſed abſorpta eſt mors in victoria. Deſideriũ
cordis eı̄ tribuiſti ei dñe: diu eñ militauerat tibi ꝓ=
pter verba labiorũ tuorũ cuſtodiens vias duras. Se
ne a primitiuis adoleſcẽtie moribus cepit morũ matu
ritate ſeneſcere: atq̄ carnalis inſolẽtie mot̃ vigilijs/
ieiunijs/diſciplinis/cilicio/ et iugis cõtinẽtie baltheo
cohibere. Vocat̃ eſt itaq̄ a dño tanq̄ aaron ad dã=
dam ſcientiã ſalutis plebi eius reddere populũ acce=
ptabilem dño ſectatorẽ bonorũ operũ: et parare dño
plebẽ perfectã. Elegit eñ dñs in ſacerdotẽ ſibi/vt eſſet
in populo eius ductor ⁊ doctor: vite ſpeculũ: penitẽtie
forma: ⁊ ſanctitatis exemplũ. Deus ſciẽtiarũ dñs de=
derat ei linguam eruditã: ⁊ infuderat ei abũdãter ſpi=
ritũ ſapiẽtie et intellect̃: vt eſſet inter doctos doctior:
inter ſapiẽtes ſapiẽtior: inter optimos melior: inter hu
miles ſocius: inter maximos maior. Erat preco verbi
diuini: tuba euãgelij: amicus ſponſi: colũna cleri: ocu
lus ceci: lingua muti: pes claudi: ſal terre: patrie lumẽ
miniſter altiſſimi: vicarius xp̄i: xp̄s domini. Tota cõ
uerſatio eius erat ſcola honeſtatis: morũ edificatio: ⁊
ſtructura ſalutis. Erat in iudicio rectus/in diſpẽſatio
ne induſtrius/in precipiẽdo diſcretus/in loquẽdo mo
deſtus/in cõſilio circũſpectus/parciſſimus in cibo re
cipiẽdo in donãdo largiſſimus/in ira pacific̃/in car=
ne angelus/inter iniurias mãſuetus/timidus in pro=
ſperis/ſecuriſſim̃ in aduerſis/in elemoſinis effuſus/
in miſericordijs totus. Erat religioſorũ gloria: delitie
plebis/timor principũ/dẽ pharaonis. De iſto poſſu
mus fiducialiter dicere ⁊ cantare: q̄ poſt aurum non
abijt/nec ſperauit in theſauris pecunie qui nec acce=
ptor munerũ/ nec acceptator eſſe dignatus eſt perſo=
narũ. Ceteri in eminẽtie cathedralis apicẽ ſublimati:
ſtatim curam carnis ꝓpẽſius agunt/circũſpectius ſe
dietãt: nõ minus timent corporis egritudinẽ q̄ gehẽ
nam: ⁊ in oĩbus ſpaciũ vite ꝓductioris affectãt. Iſte
vero a primo ſue ꝓmotionis ingreſſu ſummo deſide
rio appetebat finẽ vite (immo vt verius loquar) viuẽ=
di principiũ. Nam ſicut ſalomon ait. Cum cõſumma
uerit homo/tunc incipit: huius enim vite tranſeuntis
egreſſus/ingreſſus eſt ad illã que nõ tranſit/ nec deſi=
nit vitam. A tenerioribꝰ annis incipiẽs/ſingulis eta=
tibus/quaſi ſingulis diei horis/tanq̄ diligẽs cultor/⁊
ſtrẽnuus in vinea dñi ſabaoth laborauit: ⁊ ſic in con=
ſummatione ſanctorũ vite tranſitorie curſum clauſit.
Sane iam diu cõuerſatione celeſtis/ ⁊ a corpore pre=
gnans anhelabat ad illas celeſtes delitias tẽporalis
vite trãſire cõpendio. Ideo ꝓpoſitũ ⁊ ſignũ peregri=
nationis arripiẽs de torrẽte in via bibit: ꝓpterea exal=
tatum eſt nomen eı̄ in patria. Sic dñi ⁊ fratres noſtri
monachi cathedrales pupilli facti ſunt abſq̄ patre.
Dẽ autẽ qui eduxit de mortuis paſtorẽ magnũ ouiũ
in ſanguine teſtamẽti eterni dñm ieſum xp̄m: ipſe (vt
verbo moyſi vtar) ꝓuideat virũ qui ſit ſup multitudi
nem hãc. Porro plurimi cõqueruntur/⁊ impatientiſſi=
me ferũt q̄ xp̄i tunica incõſutilis inter eos ⁊ ep̄os ter
re ſciſſa eſt/nec tantũ vacca ⁊ aries: ſʒ turtur et colũba

diuiſeſunt ꝛ altrinſecus ſeparate:auſa eſt irrumpere. vſq ad religionis profeſſores magiſtra illa diſcordie: odij fomes/ꝛ occaſio ſcādaloꝝ preſumptuoſa.ſ.vſurpatio ſeorſum ꝛ ſingulariter eligēdi:vt cōtēpta et abiecta epōrum et abbatū deliberatiōe cōi fieret electio clandeſtina/ꝛ furtiua/ꝛ conſuetudini cōtraria:inimica legibꝰ/dānata decretis/ꝛ moribꝰ reprobata. Oēs ceteri qui nūc iniuriam ꝛ cōtemptū ſuum reputant eā quā monachi fecerunt electionē in perſonā que noiata eſt/ſua vota libēter ꝛ vnanimiter ſine omī ſciſſura/ꝛ ſcādalo cōtuliſſent. Nunc autē vereoꝛ ne hec electio (q̄d deꝰ auertat)ſit eius deiectio: ꝛ hec acquiſitio vmbratice libertatis cōuertatur eccleſie xp̄i in materiam ſeruitutis. Sane peſtis hec ꝛ alie innumerabiles corpus ecclie generalis hodie inficiunt ꝛ corrūpunt. Irruunt layci in ſancta ſanctorū: ſanctuarij ꝓo lapides diſpergūtur in capite oīm platearū. Conuertūtur hodie clauſtra in caſtra et fora:religioſi in ethnicos: paſtores in lupos:lilium in ſpinā:aurū in ſcoriā: frumentum in loliū:vinū in acinū:oleū in amurcā. Reſpiciat dn̄s in faciem teſtamēti ſui:et nō det in cōculcationē vineā quam plantauit dextera eiꝰ:eccleſiam quā acquiſiuit in ſanguine ſuo:ſuſcitet ſpiritum moyſi:ꝛ erigat cornu illius vnicornis:ep̄i illiꝰ vnice ſummi ꝛ ſingulariter generalis: quatenus arripiat iudiciū manꝰ eius: vt cornu ſuo ventilet ſyriā: intonet cōtra edom fulminet cōtra vitulos bethel:cōtra ydola egypti:cōtra pingues ſamarie:cōtra ſacerdotes baal:cōtra paſtores paſcētes ſeipſos:cōtra iudices qui condūt iniquas leges: cōtra canes mutos nō valentes latrare: cōtra amphoram zacharie: cōtra vaſa paſtoris ſtulti: cōtra ambitionem ſymonis magi:cōtra tyrannidem ſeculi ꝛ ambitionē clauſtri:contra preuaricātes:contra arrogantes:cōtra oppreſſores pauperum: contra turbatores eccleſiaſtice pacis:et fidei ſubuerſores.

¶ Archiepiſcopus rothomagēſis implorat auxiliū ab archiepō ſenoneñ. Ep̄la.xxviij.

GUillelmo ſenoñ.archiepiſcopo: et apl̄ice ſedis legato. R.rotho. Salutē:ꝛ ſpiritū cōpaſſionis afflictis impēdere. Si ad memoriā reducātur ecclie naſcētis exordia:ſicut inter credētes erat vnitas in fide/in ſpū/in baptiſmo:ſic in vnū facultatibus cōtributis/ vnū erat omnibus votū pauperū releuare indigētias:ꝛ omniū neceſſitates tanq̄ ꝓprias reputare. Una ſiquidem ꝛ indiuiſa eſt dn̄i tunica:nec vnq̄ paſſa eſt diuorcium ſponſa xp̄i: nec cōtumelias pellicis aliene ſuſtinuit:cuius vnitatē ſpōſus in cāticis atteſtat dicēs. Una eſt colūba mea/dilecta mea. Noluit eā numeroſa pluralitate cenſeri:licet eñ plures ſint eccleſie:ſic tñ in vnꝰ cōpagem corporis vniūtur/vt ſicut vnius mēbri leſione mēbra corporis oia quodam cōpaſſionis participio moleſtant: ſic vnius eccleſie deſolatio in cōem gemitū conuertatur. Cum itaq in vīculo caritatis ſingularitas locū nō habeat: ſed in diſpendiū cōmune redundet quicquid tolerat a ſingulis:q2 ex preſenti regū diſcordia exitialē eccleſie rothomageñ. videmus imminere ruinā: ad veſtrā gratiam deuolamus: de cuius dilectione et prudētia pleniorem in xp̄o fiduciā reportamus. Uos eñ eſtis in cuius cōſilio ꝛ auxilio potiſſimā ſue ſalutis anchoram nauicula beati petri cōſtituit:cū inter ſciſmatice ꝑſecutionis fluctus periculoſius eſtuaret:vobis cōtulit deus in pueritia ſuꝑ ſenes intelligere:et futurā nature caniciē/ maturiore moꝝ ſenio preuenire: fluxos adoleſcētie motus in vobis ratio magiſtra cohibuit/vt omī laſciuie libertate preſciſa/nec forma/nec nobilitas/nec opum exuberātia/ nec poteſtas/ nec cetera quibus pudicitia expugnatur ꝓpoſitum interuerterent caſtitatis: ſed modeſta in omnibus conuerſatio plus angeli q̄ hominis exhiberet. Ceteras virtutes quibus miraculoſe fulgetis ſub ſilentio preterimus: nec eñ noſtra preconia mēdicatis: cuius honeſtatē/et prudentiā fama celebris latiſſime ꝓmulgauit. Ad noſtras et eccleſie noſtre preſſuras reuertimur/quibꝰ nos hoſtilitas circūuallat. Scitis eñ qualiter in normannoꝝ perniciē francia tota cōiurauerit:nec imminētis ruine diſpendiū rothomageñ. eccleſia declinabit/niſi veſtre celſitudinis ope/ꝛ cōſilio fulciat. Si ergo ad prefatā eccleſie vnitatē reſpiciatis/veſtrum eſt auertere q̄d timemus: veſtrū eſt neceſſitates noſtras omī preuenire cautela: quatenus caritas non ficta/ꝛ amica cōpaſſio ſe talē negocijs alienis impēdat/qualem ſe ꝓprijs exhiberet. Recordet dn̄s rex francorū rothomageñ. eccleſiam ſuā eſſe/que ꝓ illo aſſidue tāq̄ ꝓ rege ſuo vnico ſpecialiter interpellat: ſuaſq facultates omīno de eius iuriſditiōe cognoſcit. Regie maieſtati nō cōgruit depopulari q̄d ſuū eſt: aut illas expugnare eccleſias:quarū tutor eſt et patronus. Si nos aliꝰ infeſtaret: ab ipſo et nō aliūde remediū quereremus. Andeliū ergo et alias poſſeſſiones noſtras ipſius ꝛ veſtre ꝓtectioni cōmittimus/et tutele. Sane cū de diſcretione ꝛ cōſilio veſtro diſpoſitio regni frācorū tota pendeat: cum in manu veſtra corda ſint regum/et ad veſtre ordinationis arbitriū populi inclinentur:vobis incumbit que ad pacē ſunt querere: vel ſi hec diſſenſio ad pacem reformari nō poteſt: ſaltem res eccleſiaſticas quas veſtre tuitioni cōmiſimus ab incurſibus bellicis liberate. Cumq andelium nobis/ꝛ cōmenſalibus noſtris vnicum ſit viuēdi ſubſidium; ville veſtre parcite:ſi vultis parcere vite veſtre.

¶ De cōmendatione hoſpitalitatis. Ep̄la.xxix.

REuerēdis patribus/ꝛ amicis abbati/ꝛ cōuentui ſancti albani. Magiſter. P. Bleſeñ. Bath.archid. Salutē in vero ſalutari. Nuper de archidyaconatꝰ mei viſitatiōe redibam premittēs ſeruiētes meos apud vveralingeford. qui michi hoſpitiū prepararēt: ipſi vero cū a priore loci illiꝰ domos ſibi vacātes ad vſum vnius noctis michi cōmodari peterēt/ꝛ iam illuc oia que nobis ꝛ iumētis erāt neceſſaria cōportaſſent:prior eis in multa ſuperbia ꝛ

abuſione reſpōdit: ⁊ pene vſqꝫ ad verberū contume=
liam ꝓrūpens/eos ignominioſa verboꝝ turpitudine
laceſſiuit. Dom⁹ equidē veſtra noīatiſſima quōdā in
obſeruātia religionis ⁊ ordinis:in hoſpitalitatis etiā
exhibitione longe lateqꝫ ſolebat odorē ſuauitatis/et
fragrātiā glorioſe opinōis effundere. Nūc aūt in in=
iuriam capitis mēbri inferioris putredo refundit: et
ex particulari corruptiōe totius corporis viciū eſtima
tur. Verbū apoſtoli eſt ad hebreos: hoſpitalitatē no=
lite obliuiſci;ꝓpter hanc eīn placuerūt quidam ange
lis in hoſpitio receptis. Vbi eſt queſo illa hoſpitali=
tatis gratia:quā olim veſtri anteceſſores exercebāt in
chichim: Mutius appollonius/pannutius/macha
rius/anthonius/paulus:inter quos diutiſſime certa=
tum eſt pia cōtentione quis alteri panē frangeret/cū
dn̄s gratia hoſpitalitatis quotidianū annone ſtipen
dium duplicaſſet. Edictū principis apoſtolorum eſt:
Eſtote hoſpitales inuicē ſine murmuratiōe:princeps
etiam principū in iudicio tremēdo quibuſdam dictu
rus eſt. Hoſpes fui ⁊ nō collegiſtis me:hoſpitalitatis
fuit meritū ꝙ duo diſcipuli euntes in emaus (acriſia
ſublata) in fractione panis dn̄m cognouerūt: pleriqꝫ
etiam autumant beatū gregoriū fuiſſe illū patrēfami
lias q̄ in expoſitione eiuſdē euangelij legit̄ in leproſo
dn̄m ſuſcepiſſe. Proſapia regis anglie qꝛ vir⁹ de an=
teceſſoribus ei⁹ cuidā leproſo quē in hoſpitio recepe=
rat gratiā officioſe humanitatis exhibuit/ ab officio
foreſtarij in eminētiā regie dignitatis aſcēdit. Hoſpi
talitatis gratia ſuſcepit abrahā de ſara ſene ⁊ ſterili fi
lium in quo dn̄s benedictionē omniū gentiū repromi
ſit. Angeli hoſpites liberauerūt loth de ſubuerſione/
⁊ incendio ſodomorū. Raab ab hoſpitibus ſuis Ca=
leph/⁊ ioſue in euerſiōe hiericho ſalutē ſue dom⁹ obti
nuit:hoſpitalitas ſunamitis dedit ei filiū precib⁹ he=
lizei:eūdemqꝫ mortuū ſuſcitauit. Pauperi vidue(qꝛ
helyam hoſpitio ſuſcepit ⁊ pauit)celeſti gratia influē
te/poſtea nec oleū nec farina defecit. Expreſſa ſimili
tudinis forma dum in monaſterijs florebat hoſpitali
tas/ ꝑncipes terre loca religioſoꝝ paſſim ⁊ certatim
magnis facultatibus ampliabāt:deficiētibus aūt va
ſis oleum ſtetit. Ex quo eīn tēpore in monaſterijs te=
pere cepit liberalitas hoſpitalis: ſtetit ac ceſſauit ma
gnatū largitio. Vereorqꝫ ne pauꝑis vidue filij quos
ꝓpheta liberauerat/iterū a creditoribus rapiātur in
ſeruos. Sancta eīn religio que monachorū mater eſt
datur hodie in cōculcationem/poſſeſſiones illi⁹ tra=
hūtur in direptionē ⁊ predā: ⁊ qḋ olim deuota princi=
pum munificētia cōtulit/modernorū auaritia nō ſine
magno fenoris diſpendio reuocare ⁊ auferre ꝑſumit.
Multos equidē a magnatū familiaritate ⁊ gratia ſe
parat defectus hoſpitalitatis. Sic brachio contrito
humerus a iūctura ſua cadit/dū reuerenda olim reli=
gionis auctoritas principū oppreſſione calcata vile=
ſcit/⁊ euenit imprecatio illa iob. Si comedi buccellā
meā ſolus:qꝛ ab infantia mea creuit miſeratio mecū:
⁊ de vtero matris mee mecū egreſſa eſt. Si foris ſtetit
peregrinus. Si hoſtiū meū viatori nō patuit/ hume=
rus meus a iunctura ſua cadat/et brachiū cum oſſi=
bus cōteratur. Sane prefatus prior quādoqꝫ grauī=
ter occaſione eiuſdē delicti punitus eſt/ credebamqꝫ
ꝙ ei vexatio dediſſet intellectum: ſed adhuc manus
eius extenta eſt/nec a veſtre domus dehoneſtatione
ceſſabit donec humerus a iunctura: morbidū pecus
a grege:mēbrumqꝫ putridum a corpore precidatur.

¶ Viſio in ſomnis de ꝓmotiōe ami=
ci in epiſcopū Bath. Epl'a.xxx.

Cariſſimo dn̄o: et amico. R. Bath. electo
P. Bleſeñ. Bath. Archid. Salutē:⁊ pro=
ſperos ad vota ſucceſſus. Cum humane
cōditionis ſtatus motu multiplici varie
tur;nichil in tēporalibus inuenio ꝑter vnū qḋ vite ce=
leſtis ymaginē repreſentet. Sola dilectio eſt quā non
alterat caſualis euētus: quā ſeparatio corporalis nō
diuidit:quā temporis longitudo nō abolet:que defe=
ctui nō ſuccumbit. Sola dilectio eſt per quā dn̄os et
amicos abſentes videm⁹/alloquimur/amplexamur.
Que ſic quadā angelica agilitate/et ymaginario cō=
meatu tranſuolat ⁊ recurrit: vt nichil de dāno corpo
ree molis/aut diſtātie localis iniuria cōqueratur. Ve
ſtram itaqꝫ preſentiā michi ymaginatiōibus dies/vi=
ſionibus noctes offerūt inceſſanter: ſed nūc in vobis
nō prius aſpectos titulos noue maieſtatis intueor:et
fortaſſe mēs anxia de veſtra ꝓmotione: vel qḋ factū
eſt iam ſentit:vel qḋ in ꝓximo futurū eſt voto certio=
ri preſagit. Deo teſte/et cōſcientia mea loquor:dn̄ica
die illa qua cātatur Ego ſum paſtor bonus:michi vi=
debatur in ſomnis ꝙ te pontificalibus indumētis or
nabat quedā pregrādis/⁊ admodū reuerenda perſo=
na:q̄ ſtatura ebroicenſem epm̄/rothomageñ. vero ar
chiepm̄ preferebat etate. Cūqꝫ illi operi hylaris ⁊ de=
uotus aſſiſterē: videbā pedes tuos in caligis: et ma=
num tuā nullo armillo inſignitā. querebā tacitus q̄d
hoc eſſet: reſpondēſqꝫ ille vir venerabilis. Anulū(in=
quit)aureū nō habebit ad tēpus/ſed lapideum: id eſt
quem gēma vna circulata cōtinuet: precioſiora vero
ſandalia/ ⁊ maiorē anulum ſua mater ei tandē datu=
ra eſt per aſtutiā adoleſcentis cui a ſacerdote corona
ꝓmittetur:ſed vterqꝫ ſua expectatiōe fraudabit. Iſte
cito tranſibit ad patres:ille auerſus ⁊ reuerſus dona
tiuis vtet̄:vnum ſcias qꝛ receptis argēteis vtraqꝫ ſan
dalia extorquebis. Dū hec in ſomnis agerē:et inanes
caperem delitias viſionis:ad matutinas pulſatū eſt:
et abſtulit campanarū improbitas qḋ beata dormi=
tio cōferebat. hāc viſionem ſecūdo ⁊ tertio eadem re
rum ſerie nox ſecūda replicauit. Cūqꝫ curioſitatis hu=
mane ſortibus: et reuolutiōe pſalterij huius viſionis
euentū diligentius explorarē/primū oculis meis ver
ſus ille ſe obtulit. Moyſes et aaron in ſacerdotibus
eius. Ego quidē quid reuelatio nocturna portendat
ignoro. Veruntamen qꝛ fidelitati ⁊ deuotioni veſtre
quā regie neceſſitatis experientia tot laborib⁹/ tot ex
inaniuit periculis/ nō videbam equa lance reſpōderi

fugiter longa voti expectatiōe torquebar: et credo q̄
de reliquijs cogitationū quas diutiſſime ſpes incer=
ta protraxerat/anima dormientis ſibi preſage viſio=
nis ymagines figurauit. Faciat tibi dominus ſcd̄m
cor meum: ⁊ in te mitificans volūtates meas/ſuo nō
fraudet effectu diligentis affectum.

¶ Q̄ dulcia ſunt flagella dei. Itē gratiarū
actio de cōpaſſiōe infirmo impēſa. Et q̄ de⁹
ex miſericordia flagellat/⁊ q̄ infirmitas car
nis ſtimulus eſt ad ſalutem. Epiſtola.xxxj.

Reuerendo patri et dn̄o. R. dei gratia
abbati de fontanis Su⁹. P. Bleſen.
Bath. Archid̄. Salutem in eo ſine quo
nō eſt ſalus. Audiui q̄ȝ pia benignita=
te cōdoletis meis doloribus: ⁊ mala q̄
patior cōicatis vobis quodā ſuſtinen=
tie participio/et intime cōpaſſionis affectu. Gratias
ago gratie largitori: q᷑ me miſericorditer flagellauit.
Cum em̄ ambularem in magnis et mirabilibus ſup
me:⁊ quaſi ſuper ventū me cōtinuata proſperitas ele
uaſſet: eleuās alliſit me dn̄s/⁊ humiliauit me q̄ eſt an
te ſecula. Scd̄m duriciam meā/⁊ cor impenitens the
ſaurizabā michi iram in die tremēdi iudicij: xp̄s iram
michi cōuertit in gratiā infirmari me volēs ne graui⁹
infirmarer. Eram ſalutis mee neglector ⁊ immemor:
ſed deſidē/ ⁊ in via dn̄i lenteſcentē infirmitatū multi=
plicitas ſtimulauit ad curſum: ſ̄ḃm ꝓphete eſt. Mul
tiplicate ſunt infirmitates eoꝝ: poſtea accelerauerūt.
Adhuc tn̄ grauiſſime affligor: vtinā que patior ſuſti=
neam patienter. Omnis em̄ cordis aut corporis affli
ctio citra meritū ⁊ fructū ſalutis eſt ſine patiētie cōdi=
mento. Ipſe virtutes niſi patiētie habeant fundamē=
tum/nomē virtutis ⁊ officiū perdiderūt. Nam virtus
eſt vidua/quā nō patientia firmat. Quidam in ꝓſpe
ris fortes ſunt confitentes dn̄o cū benefecerit eis: ſed
in miſerijs nō ſubſiſtunt. Sane patiētia ſepiſſime pe=
riclitatur laceſſita iniurijs: nec em̄ fortitudo hominis
enea eſt/vt ſuſtineat: ſed tolerātia ipſius iuxta diuine
diſpenſationē gratie ꝓmouetur/aut deficit: minuitur
aut grādeſcit. Quis miſeriā ⁊ infirmitatē inter dei do
na nō computet: cū xp̄s ap̄lo dicat. Sufficit tibi gra=
tia mea: nā virtus in infirmitate perficit. Idcirco idē
ap̄ls edoctus in ſcola experiētie quod magiſter q̄n̄q̄ȝ
predixerat. Quādo(inquit)infirmor tūc fortior ſum/
⁊ potens. Q̄d enim apud ſapiētiam huius mūdi(que
ſtultitia eſt apud deū)videtur afflictio/ conſolatio eſt
hiis q̄ recto ſunt corde. Unde ap̄ls. Pro me(inquit)
nichil gloriabor/niſi in infirmitatibus meis. Iob affli
ctiōe corporis ⁊ ſubſtantie tēporalis amiſſione mul=
ctatus: qui afflictus eſt (inquit)erit in gloria. Q̄d im=
patiētia ſuppliciū reputat: humiliter patiēti ad ſola=
ciū cedit. Cum em̄ patientie fructū cōſideratius pēſat
leuigat̄ onus/⁊ dulceſcit afflictio: dum in ipoꝝ preſſu
ra grauaminū futuras cōſolationis p̄micias iam pre
guſtat: ꝓpterea idē iob dicit. Tollat manū ſuā/⁊ ſuc=
cidat me: et hec ſit cōſolatio mea/vt affligēs me dolo
re nō parcat. Abacuc etiā in cātico ſuo cecinit dicēs.
Ingrediat̄ putredo in oſſibus meis ⁊ ſubter me ſca=
teat: vt requieſcā in die tribulatiōis ⁊ aſcendā ad po
pulū accinctū noſtrū. Sciebat q̄ ſequeret̄ vindemia
poſt triturā: poſt afflictionē letitia: cederetq̄ȝ cōtume=
lia corporis ad coronā. Ap̄ls ad corinth. ſcribēs dicit
Sicut abūdant paſſiōes xp̄i in nobis: ita et per xp̄m
abūdat cōſolatio noſtra. Et ad eoſdē. Spectaculū fa
cti opprobrijs/⁊ turbatiōibus rapinā bonoꝝ noſtroꝝ
recepim⁹ cū gaudio: cognoſcētes nos habere meliorē
⁊ manētē ſubſtantiā. Iacobus etiā ſciēs q̄ȝ magna ſit
multitudo dulcedis dei in flagellis ipſius dicit. Om̄e
gaudiū exiſtimate fratres/cū in tētatiōes varias inci=
deritis: flagellat ei dn̄s oēm filium quē recipit/viſitat
cū diluculo ⁊ ſubito ꝓbat illū/viſitat ⁊ ꝓbat: vt ſic ſpi
ritū ei⁹ a ſpū maligno cuſtodiat. Et viſitatio tua(in=
quit q̄dā egrot⁹)cuſtodiuit ſpiritū meū. Flagello dn̄i
puluis excutit̄/quē ad deformationē aīe iniq̄tas aſſi=
duata congeſſit/⁊ exteriori vulnere ſanat̄ plaga inte=
rior. Nā teſtimonio ſalomonis: liuor vulneris abſter=
git mala: ⁊ plaga i ſecretiorib⁹ vētris. Sic iraſcit̄ dn̄s
vt māſueſcat: affligit vt parcat: ꝓſternit vt erigat. Et
quis dn̄e nouit poteſtatē ire tue? Plena eſt ei miſera
tiōib⁹ ira dei: ⁊ iudicia tue aīaduerſionis quā tēpora
liter exerces i tuos/ certa ſunt pietatis indicia. Iuſto
rū ſiquidē aīe in manu dei ſunt: ideo inter delicias ⁊ do
lores irā dn̄i/et miam ſapiētes in flagellis agnoſcūt.
Exultauerūt(inquit)filie iude ꝓpter iudicia tua dn̄e.
Om̄is diſciplina in p̄nti amariſſima eſt: in futuro aūt
reddet fructū pacatiſſimū. Sane q̄ in labore hominū
nō ſunt/⁊ cū hoībus nō flagellant̄: cū demonibus fla
gellabūtur. Iuſto itaq̄ȝ meli⁹ eſt hic incidi/hic vri: vt
eternos cruciat⁹ abſorbeat vexatio tēporalis. Trāſi
uimus p igne ⁊ aquā(dicit quidā)⁊ eduxiſti nos in re=
frigeriū. Iuſtus ei(teſtimonio bti iob)miſerie ſue obli
uiſcet̄/⁊ quaſi aquarū que p̄terierūt nō recordabit̄. Si
cut meridian⁹ fulgor ꝯſurget ad veſperā: ⁊ cū ſe ꝯſum
ptum putauerit/orieť vt lucifer. Plane adhuc anxie
affligor: adhuc ſagitte dn̄i in me ſunt/ quarū indigna
tio ebibit ſpm̄ meū. Scio tn̄ q̄ minor eſt pena q̄ȝ que
preceſſit culpa. Donū dei eſt q̄ infirmor: dei gratia q̄
affligor. Medicus nō ſemꝑ dulcia miniſtrat egroto:
ſȝ frequēter amaras porrigit potiones. Colera cui ci=
bus delicatior cauſam dedit/ſepe purgat̄ abſinthio:
et apoſtemata q̄ ex ocio et crapula ſuccreuerūt/vſtio
ſanat ⁊ purgat inciſio: ꝓ purgatorio michi eſt viciſſi=
tudo febrilis caloris ⁊ frigoris. Spero aūt i eo q̄ ſpes
noſtra eſt/ q̄ nō ꝯſurget duplex tribulatio: nec iudica
bit me dn̄s bis in idipſuȝ. Si p̄ntes carnis moleſtias
patiēter ⁊ cū equanimitate ſuſtineo/mortē intermina
bilem pena redimet momētanea: ⁊ tēporalis afflictio
trāſiget cū eterna. Patior quidē ꝓ iniquitatib⁹ meis:
vtinam michi deſuper datū eſſet ꝓ iuſtitia pati. Bea
ti ei qui perſecutionē patiūt̄ ꝓpter iuſtitiā. Nemo(in
quit petr⁹ ap̄ls)patiat̄ vt fur/aut homicida/aut aua=
rus/aut alienoꝝ appetitor: ſȝ ſi bn̄faciētes ſuſtinetis:

hec eſt gratia apud deum. Sepe legimus illuſtres viros: autenticos ſenes: elegãtes pueros: virgines etiã delicatas: pro xp̄o flagella/ignes/gladios/beſtias/z cetera ſuppliciorũ genera pertuliſſe. Illi pro iuſtitia torquebant: ego pro iniquitate mea affligor. Sufficit michi ad ſuſtinentiam xp̄i gratia: vt habeam patientie illius documẽta/nec deficiat a puſillanimitate ſpiritus/z tempeſtate caro debilis/z totiens flagellata.

¶ Littere amicabiles. Epiſtola.xxxij.

Cariſſimo conſanguineo ſuo viro priori Cant. P. Bleſeñ. Bathonieñ. archid. Salutem: et ſi quid precioſius eſt ſalute. Ea eſt lex amicitie/et cõditio caritatis/vt amici in mutuis neceſſitatibus ſuos interiores affectus exteriorũ operum ꝓſequantur effectu. Amicitias ſiquidem de recẽti cõtraximus: et gratiam quã crebra non extorſiſſent obſequia/quam longo temporum tractu non vendicaſſet familiaritas ſenex/ſpacio reciſiore firmauit ad plenum exuberans et feruẽs affectio. Momentanea itaq; collocutio z notitia breuis/ſic me vobis in glutino caritatis vniuit: vt veſtrũ omnino me cenſeã/immo vos me alterum reputarem ſi tãta poſſit eſſe idẽtitas corporum q̃ta eſt ſingularitas voluntatũ. Fortaſſe decipior nec in eis ex equo reſpõdetis affectꝰ/ſed inurbanum foret vos in amicitia claudicare/quẽ verba/quem opera/quem facies/quem inceſſus/quẽ quelibet alia amicũ efficacem et ſtabilem pollicẽtur. H. latorem preſentium/et negociũ quod habet erga cõuentum cantuarieñ. veſtre dilectioni mitto/z committo rogans humiliter vt in eo experiar qualiter ad mutuũ amicitie vinculum reſpondere velitis. Quod enim veſtra gratia obtinuerit/michi reputabo impẽſum. Abſentiſq; ac noui amici obſequiũ/me ad vberiores gratias obligabit. Valete.

¶ Increpatur iunior rex anglie: q͛ patrem ſuum expugnabat. Epiſtola.xxxiij.

Henrico dei gratia illuſtri anglorum regi R. archiepiſcopus Rothomageñ. Salutẽ in eo qui dat ſalutem regibus. Quoniam ex officio nobis iniuncte amminiſtratiõis incumbit animarũ curam agere: quarum exactiſſimã rationem diſtrictꝰ iudex in examine terribili poſtulabit a nobis. Excellentie tue queſumus non ſit oneri ſi te deprecamur vt dominũ/hortamur vt regem/docemus vt filium: nec enĩ alligatum eſt in ore noſtro verbũ domini: ſed in ſpiritu libertatis loquimur quod ſalutem animabus: quod quietẽ populis: quod eccleſie libertatem: qđ honorem deo: et patrie liberationem cõferat: atq; de erroris inuio ad viam veritatis et iuſtitie te reducat. Nõ attendis fili cariſſime qđ inceperis: nec incepti operis metiris exitũ. Votis odiẽtium te feſtinas ſatiſfacere: z in ꝓprium caput prouocas inimicũ. Nõ barbaras impugnas natiões: ſed familiares z domeſticos: nõ extraneas regiones: non hoſtiles munitiones inuadis/ſed tuas: ſubiectũ tibi affligis populum non rebellem/nõ hoſtem ſed patrẽ: immo nõ patrem perſequeris/ſed teipſum. Pater ſiquidẽ tuus poſthabita corporis z aie ſue cura/ſe omni labori z diſcrimini exponebat vt tuum faceret qđ nec vis facere tuũ: z vt verius loquar: qđ intẽdis facere ne ſit tuum. Magis vero non tuum facies pugnando qđ paterna tibi ceſſio/qđ generale votum populi/qđ iuramẽta principum/qđ hereditaria ſucceſſio deferebat. Quod rex et princeps pacifice poſſidebas: hoc tyrãnus et inuaſor ſpoliatione eccleſiarũ: oppreſſiõe pauperum/incendijs z rapinis: z ad vltimũ parricidio nunc vſurpas. Parricide ſiquidẽ cenſent qui in parẽtes armati inſurgũt/quos z leges ſeculi damnãt: z canones a beneficio ſucceſſionis excludũt. Ius tuum in iniuriam cõuertiſti: dũ quod equitas offerebat/per iniquitatẽ extorquere intendis: qđ ſane puerile dicerem: niſi q͛ hoc maliciam ꝓuecte etatis excedit. Si cum patre cõueniās ad cõflictum: dubiũ eſt vtrum tibi expediat/aut vinci/aut vicere. Si pietas habitaret in terris/glorioſius aſſereres patri cedere: q̃ triũphare de patre: patri cedere et ſubijci: hoc lex moyſi: hoc lex euangelij: hoc cẽſura canonũ: hoc apoſtolorum inſtitutio: hoc leges imperiales: hoc ipſa hominum cõditio/z lex naturalis indicit. Dei et iuſtitie inimicũ: oimq; legum te tranſgreſſorẽ cõſtituis ſi patri nõ obedis: cui totũ debes qđ ipſe es: de cuius carne et ſanguine ſementine originis z nature beneficio carnẽ et ſanguinẽ mutuaſti. Quis tibi materiã exiſtentie prebuit? Pater tuus. Quis te educauit? Pater tuus. Quis te in armis militaribꝰ inſtruxit? Pater tuꝰ. Quis ſe exinaniuit vt te regẽ faceret? Pater tuus. Quis in oibus laborauit vt quiete oia poſſideres? Pater tuꝰ. Nichil in patre tuo inuenit accuſandũ/niſi exuberãtem gratiã tuãq; deuotionẽ quã forte remiſſior munificẽtia meruiſſet: ſola benigna z effuſa liberalitate demeruit. Frãcoꝝ igit̃ gentibus ſucceſſit ad votũ. Normãniã enĩ coꝝ imminentẽ ceruicibus quã ſemꝑ munitã et inexpugnabilẽ inuenerũt nũc ex omi parte/te mediãte diminuũt: vt nec de cetero caput ꝯtra eos erigere/nec incurſus hoſtiles valeãt ſuſtinere. O leuitas adoleſcẽtie deplorãda: nec mirũ. Si enĩ tibi deus curſum vite lõgioris indulſerit: flebis etate ꝓuectior qđ amittis ipubes: nec erit tunc locus penitẽdi: cũ res in eã deſolationẽ venerit/vt reformari non poſſit. Tibi dilectiſſime fili (licet amare: tñ ex amore) ſic loquor: incõſultos ei animi tui motus equanimiter tolerare nõ poſſum: z vtinã mors quã me cogis optare ꝑueniſſet hos dies: q̃bꝰ te pr̃is z patrie ꝑſecutorẽ cõſpicio: quibꝰ te amicũ hoſtibꝰ tuis et amicis hoſtẽ intueor: q̃bꝰ in eo ſtatu te video quaſi gladiũ tuo gutturi affixiſſes. Ad hec ſcias andelemũ vnicũ eſſe ſubſidiũ vite nr̃e/ipm tue cõmitto cuſtodie. Si ꝑdonibꝰ z incẽdiarijs andelemũ expoſueris michi viuẽdi materiã adimes q̃ das aĩm moriẽdi. Valete.

¶ Reſcribit epiſcopo qui eum vocauerat in familiaritatẽ ſuam. Epiſtola.xxxiiij.

Reuerēdiſſimo domino ꝛ patri P. Pe tragoꝛicenſi epiſcopo P. Bleſeñ. ſuoꝝ cōſanguineoꝛum immo ſeruoꝝ̄ minimus Salutem: ꝛ cōtinuos ad vota ſucceſſus. Foꝛtis eſt dilectio vt moꝛs. Cū enim cōpagem membꝛoꝝ̄/ animeqꝫ et coꝛpoꝛis fedus amicabile moꝛs abꝛūpat: dilectio ecōtrario diuerſas voluntates cōflat in vnam: ꝛ in glutino caritatis diuerſarū animarū conſolidat vnionem. Dilectio abſentie damna nō ſentit. Cūqꝫ diuturnitate tempoꝝ̄ pleraqꝫ ſoleant infirmari: dilectio et tempoꝛis tractu/ ꝛ locali diſtantia cōualeſcit. Hoc in vobis experientia mediante cognoſco: qui me in veſtre magnificentie parentela minimum: et quaſi inter ceteros aboꝛtiuum/ benigniore tandem oculo reſpexiſtis. Mandaſtis ſiquidem (ſi mandatū fideliter recolo) vt ad vos feſtinantius venirem tanqꝫ domeſticus/ ꝛ cōmenſalis veſter penes vos moraturus. In verbo benignitatis veſtre ſpūs meus votiuo exultabat applauſu: ꝛ iam ad vos feſtinare decreuerā/ iam ad precinctum itineris feruentius anhelabam: cū dominus ille quem ſcitis ꝓmiſſionibus immēſis/ ꝛ quibuſdam blanditiarum preſtigijs me minus circūſpectum cōueniens/ et circūueniens vie propoſitum reuocauit. Expectaui ſuſtinens/ ꝛ multiplex interim beneficioꝛum occaſio ſe obtulit. poꝛrigebam preces/ mea etiā pro me neceſſitas allegabat. In nullo repperi munificam eius manū. Adhuc benignioꝛis euentus vota concipio: ꝛ foꝛtaſſe venturū cum britonibus preſtoloꝛ arturum: ꝛ meſſiā cum iudeis expecto. Nobiles ꝛ magnificos decet nil ꝓmittere: ſed quaſi preſagire deſideria hominū/ ꝛ eoꝛum petitiones largitionibus preuenire. Adhuc expedit michi perdere modicū tempoꝛis vt voluntas eius exactiſſime exploꝛet: cur ſcilꝫ tanta ꝓmiſerit: cur me voto longioꝛe ſuſpendit: ꝛ vtinam ſue fame diſcrimen attendat: nec de ꝓmotione mea: ſed ſua opinione ſollicitus verbū illud ſalomonis frequēter attendat. Uētus/ ꝛ nubes/ ꝛ pluuie non ſequētes: vir glorioſus ꝛ ꝓmiſſa non cōplens. Si infra paucissimos dies munificētia ſua michi clementius non arriſerit/ ponam in te domine cogitatū meū/ ꝛ tu me enutries. De tua eñ potiſſime miſeratione preſumēs aliūde ſuffragiū non expecto. Memoꝛ eſto verbi tui ſeruo tuo/ in quo michi ſpem dediſti. Si illiꝰ pie liberalitatis/ ꝛ mee vocationis affectio perſeueret in vobis: ſit de beneplacito veſtro michi maturioꝛe nuncio veſtrā exprimere voluntatem. Patrem ſiquidem meū/ ꝛ matrem meam de grege hominū/ alea fatalitatis exemit: ꝛ quos michi potiſſime neceſſarios eſtimabam/ moꝛs amara pꝛima facie depredata eſt: extreme calamitatis exemplū me faciens/ et foꝛtune ludibꝛium. Cum igitur fiduciam in vobis habeam ſingularem/ facite vt ſub manu magnificentie veſtre de longa infoꝛtunij tempeſtate reſpirem. Ualete.

Commendatur ſanctitas monialis. Epiſtola.xxxv.

Ancelline dilecte in xp̄o P. Bleſeñ. Bathō. archid. Salutem in eo cui ſeruire regnare eſt. Exultat ꝛ gratias refert gratie largitoꝛi cōi voto ſancta eccleſia qꝛ te ancillam humilem reſpexit deus: que inter voluptuoſas palatine dignitatis illecebꝛas educatā/ ad religionis ꝓpoſitum: ꝛ vite paupertis appetitū ſpū cōſilij et foꝛtitudinis animauit. Audi ergo filia/ ꝛ vide: ꝛ inclina aurē tuam: ꝛ ne inter initiate ſanctitatis pꝛimitias te fauoꝛ aure popularis alliciat/ obliuiſcere populum tuum ꝛ domū patris tui. Multi ſiquidē ſunt qui de calice babilōis tibi ꝓditoꝛie adulationis venena ꝓpinant: qui pulchꝛitudinem tuā/ et generoſitatis tue titulū recēſentes: quaſi dolendo ꝛ ꝯquerēdo ſubmurmurāt/ ꝙ abiecta ſis in domo dñi/ ꝛ nō habites in tabernaculis petōꝝ. Uerū recolere debes ꝙ ei generoſitatē et pulchꝛitudinē tuā dedicaſti q̄ ſpecioſus eſt pꝛe filijs hoim: cuius pulchꝛitudinē ſol ꝛ luna mirant: cuius nobilitatē ꝓpheta nō ſufficiens apire Generationē eiꝰ (inquit) q̄s enarrabit? Et floꝛē adoleſcētie illibatū inter caſtitatis lilia ꝯſecraſti: quem adoleſcētule dilexerūt nimis: q̄ de ſeipſo dicit. Ego flos cāpi et liliū cōuallium. Cogitatꝰ itaqꝫ tuos ꝛ inchoate cōuerſatiōis euētū: illius cōmitte arbitrio q̄ te ad immaculati thoꝛi nuptias/ ꝛ deſiderabiles inuitauit amplexus. Cui cū ſeruieris/ libera es: cū amaueris/ tu caſta: cū tetigeris/ impolluta. Scio equidem vota parētū tuoꝝ ad hoc ſpāliter cōcurriſſe/ vt te nepoti ducis burgūdie m̄rimoniali cōmercio ꝯiūgerēt/ quatenꝰ cū eo ꝯtracta affinitas/ ꝛ mutue dilectiōis occaſio eſſet/ ꝛ potētie incremētum. Sane adoleſcēs ille q̄tū ad dotes coꝛpoꝛis vniuerſis ꝓuincie magnatibꝰ ꝑminebat: ſtrennuitate ei armoꝝ/ ꝛ foꝛme elegātia in oculis hoim in ſtupoꝛē/ ꝛ miraculū v̄tebat: ꝛ qꝺ poterat animū v̄ginis faſcinare/ nullus erat in v̄bis vberioꝛ: nullꝰ vberioꝛ in muneribꝰ: nullꝰ ad oēs libertates effuſioꝛ. Uerꝫ ꝛ ꝓuidētia cōſultioꝛe: ꝛ artioꝛe cuſtodia tibi obſeruātiā caſtitatis indicēs/ ibi gl'oſiꝰ de libidine triūphaſti/ vbi grauioꝛ ꝯflictꝰ/ et pugna ſuſpectioꝛ imminebat. Iā in poꝛtu nauigas: ꝛ adhuc tñ de terra diſſimilitudinis vētus tētatiōis erūpēs occulte tibi ſubſibilat. Si nūc eſſes in ſeculo: te inter matronarum cuneos viroꝝ illuſtriū bꝛachia ſuppoꝛtarēt. Si nūc eſſes in ſeculo affluētia opū ꝛ varietate ſupellectilis cōſpicua incederes: parentū nūeroſitate: ꝛ fecūditate ſobolis gl'oſa. Si nūc eſſes in ſeculo/ vniuerſa nūc tibi exuberarēt ad votum: nūc clauſtrali anguſtie mancipata es vbi ois euagādi licētia ꝯcluſa eſt: vbi ois riſus/ ois laſciuia: oēſqꝫ voluptates ſeculi/ et mūdi deſideria relegantur/ vbi funeree veſtes: vbi cōtinuate vigilie: vbi eſt potus aque/ viniqꝫ cōfuſio: cibus v̄o legumina/ et panis auſterioꝛ. Sic tibi dilectiſſima ſuggerit hūani generis inimicus/ incōmoda mūdane cōuerſationis palliando verſute. Taceo eñ de voluptate hominū q̄ꝫ ſit ſterilis ꝛ incerta: que ſi plerūqꝫ placeat penitudinē inducit: et ſi delectat ad modicū/ ꝓductioꝛe ſpacio

diſplicebit: diuitias ſiquidē ⁊ honores ſollicitudo inſeparabiliter cōcomitatꝰ. Mundi pompa/⁊ fauor populi fumus eſt/⁊ aura ſubito euaneſcēs. Adde q̈ mulier in dolore ⁊ diſcrimine maximo parturit: et q̈ frequentiſſime gloriam filiorū: nunc inualitudine: nunc captiuitate: nūc morte caſus amarior interrūpit. Serua itaq̈ cor tuum omni cuſtodia/vt poſſideas vas tuū in ſanctificatione. Theſaurus nāq̈ pudicitie incomparabilis eſt. Sola pudicitia agnū quocunq̈ ierit ſequitur: ſola vitā reformat angelicā. In amiſſione pudicitie voluptatē virgines fatue ſuſpicātur: cū amitti nō poſſit ſine erubeſcētia ⁊ dolore: iactura eiꝰ nō recipit eſtimationē. Et cū omni pctō p penitētiā medeamur: ſolꝰ lapſꝰ ꝟginū reſtitutiōis remediū nō meretꝰ.

¶ Scribit ſanctimoniali ꝟba exhortatoria ſanctitatis ⁊ pſeuerantie. Epl'a.xxxvj.

Cariſſime ſorori ſue xpiane: ſuus P. Bleſeñ. Bathoñ. archid. Salutem in eo ſine quo non eſt ſalus. Magnificat aīa mea dñm. Et exultauit ſpūs meꝰ in deo ſalutari meo. Quia ambulas in ſpū ſalutari cuſtodias vas tuum in ſanctificatione/⁊ odore ſuauitatis. Unde ⁊ ſicut vnguentū effuſum eſt nomē tuū: publice dicitur apud deū et homines laudem plurimā meruiſti: q2 ab eo tempore quo vitā ſanctimonialis pfeſſa es: ab obſeruātia caſtitatis/⁊ ſanctimonie nō ceſſaſti. Uñ ⁊ ſcđm nomen tuū ſic ⁊ laus tua i fines terre. Cū eſſes nuptijs mortaliū deſtituta/te filius altiſſimi deſponſare dignatꝰ eſt. Sicut ipſe p pphetam loquitꝰ. Deſpōſabo te (inquit) in mīa et miſerationibus: ⁊ ſponſabo te michi in fide. Deſponſantꝰ ſiquidem virgines xpo/vt ſuam ei offerant caſtitatē. Deſpōdi (inquit aplˀs) vos vni viro virginē caſtā exhibere xpo. Eas eñ ſponſalitio amore ſibi libētiſſime federat deus: quas ſeculū non fedauit. Amator ⁊ zelator eſt virginitatis/ qui naſci de virgine preelegit. Ideo aūt ſpecialiter de virgine naſci voluit: vt matrē ſuam virginem pudicitie/ et humilitatis exēplo alie ſequerētur virgines/atq̈ cohabitationis eterne glorie fierent participes/et cōſortes. Adducētur (inquit) virgines poſt eam: proxime eius afferentꝰ tibi: afferentur in letitia ⁊ exultatione: adducentꝰ in templum regis. Uide ergo ſoror cariſſima ne in vacuū gratiā dei acceperis. Gratiam ſiquidē xpi accepiſti in vacuum: ⁊ lampadē defers vacuam: ſi nō habes oleum caritatis: id eſt ſi xpm ex toto corde nō diligis. Tunc ei pulchra eſt/ et xpo placet caſtitas/ſi eius comes eſt caritas. Iuxta illđ. O q̈ pulchra eſt caſta generatio cum caritate. Caritatem ergo habeas ſoror/et humilitatē que illi acceptiſſima eſt q̇ in celis habitat/ et humilia reſpicit in celo/et in terra. Super quē (inquit) requieſcet ſpiritus meus niſi ſuper humilem ⁊ manſuetū/et tremētem ad verba mea? Mariam virginē reſpexit dominus: nō q2 pulchra/non q2 nobilis/non quia ſapiens: ſed q2 humilis erat. Reſpexit (inquit) humilitatem ancille ſue. Sis ergo humilis: que p xpo te humiliaſti: ⁊ elegiſti abiecta eſſe in domo dei magis q̈ habitare in tabernaculis peccatorū. Non pdeſt hymilitas niſi finaliter perſeueret. Cum eñ omnes virtutes currant ad brauiū: ſola perſeuerantia coronatꝰ. Omis gloria eius filie regis abintus (inquit ppheta) in fimbrijs aureis: fimbrie ſunt veſtimēti extremitates. Eſt ergo gloria ſanctimonialis in fimbrijs. Nichil eñ pdeſt gloria bone cōuerſationis in pncipio/ niſi ſit glorioſus et finis. Spes fructuū releuat agricolam a labore: fortēq̈ pugilem contēnere facit moleſtias ictuū ſpes corone. Tibi quoq̈ furetꝰ grauamina clauſtri: et grate ſeruitutis officiū/expectatio iubilei. Tunc columba ſeptimo die emiſſa ad archam iterum nō redibit: ⁊ iuxta verbū iob. Filij ceruiarum eūtes ad paſtum/nequaq̈ ad matres iterū reuertentur: q2 tu ⁊ conſimiles tui euntes in gloriam filiorū dei eritis in loco paſcue: nec redibitis ad moleſtias huiꝰ vite. Hec te dilectiſſima ſoror breuiter exhortari/⁊ exorare decreui: non vt ammonitione mea indigeas: ſed vt ad palmā ⁊ brauium animoſius curras: q2 iuxta gentilem. Non nocet admiſſo ſubdere calcar equo.

¶ Excuſatur mendaciū. Epl'a.xxxvij.

Cariſſimo ſocio/⁊ amico magiſtro Alexandro priori de Gemitico ſuꝰ P. Bleſeñ. Bathonieñ. archid. Salutem in vero ſalutari. Promiſerā vobis librum veſtrū die ſabbati (que iam preterijt) remittere/qđ nō feci. Sed ⁊ apoſtolus ſe in hyſpaniam tranſiturū pmiſerat: ſuamq̈ pmiſſionem (dño diſponente aliter) nō impleuit. Credideram totum librū tranſcurriſſe legēdo infra diem preſcriptum: qui poſtea legendi licētiam non habui p momētum. De veſtra itaq̈ dilectione confiſus/librū adhuc retinere preſumo. Cūq̈ alias accuſabilem preſumptio faciat/hic excuſabilē facit ipſa preſumptio. Nam ⁊ in iure ciuili. Si quis equum ſibi accomodatum vltra tempus/⁊ locum ſibi deſtinatum duxerit/furti actione tenetur. Qui tamen ſi de cōfidentia dilectionis hoc fecit/a furto/ et a mendacio excuſatur. Bene valeat/et oret pro me amicus meus.

¶ Excuſatur archiepiſcopus Cantuarienſis. Epiſtola.xxxviij.

Dilectiſſimo dño ſuo Alberto dei gratia romane eccleſie preſbitero Cardinali ⁊ cācellario ſuus P. Bleſeñ. modicꝰ dñi cātuarieñ. cācellarius Salutē in xpo ſalutari. Si loquor ad dñm meū cū ſim cinis ⁊ puluis: quaſi edicti venia impetrata: rogo vt eiuſdē officij participatio ſicut ad audaciā me cōpellit: ſic ad indulgētiā vos inflectat. Gras ago deo/⁊ vobis: q2 in ſpū māſuetudis michi more veſtro blāde ⁊ quaſi ſocialiter tetigiſtis ea q̇ in dño meo notabilia videbātur. Scio q2 ſpūalis homo oīa diiudicat: ipſe autem a nemine iudicatꝰ. Unde ⁊ increpationem veſtram ſiue me/ſiue dominū meum tāgat: cum gratiarum actione recipio. Scriptum eſt enim. Ego quos amo arguo et caſtigo: et vtinam corripiat me

iuſtus in miſericordia/ꝛ increpet me:oleum aũt peccatoris nõ impinguet caput meũ. Non dico dominũ meũ talem eſſe qui peccatum nõ fecerit/nec inuẽtum ſit in ore eius mendaciũ. Mentirer eñ. Nam ſi dixerimus qꝛ peccatũ non habemus noſmetipſos seducimus:ꝛ veritas in nobis nõ eſt. Nec vos cũ auſteritate moueri oportet:ſi qñqꝫ ad vehemẽtẽ tentatiõis impulſum cadit humana fragilitas. Ecce q̃ deo ſeruiũt nõ ſunt ſtabiles: ꝛ in angelis ſuis repperit prauitatẽ. Verũtamen ex quo placuit ei q̃ vocat ea que nõ ſunt tanq̃ ea que ſunt ſegregare dñm meũ vt in eccl'ia patriarchali ſibi ſacerdotio fungeret̃ (nõ eñ ſumpſit ſibi honorẽ/ſed vocatus eſt a dño tãq̃ aaron) nõ exuit monachũ factus vitula effraym docta diligere triturã:nec fuit dñator in clero: ſꝫ forma gregis in pp'lo/ vas ſuũ in ſanctificatione cuſtodiẽs:et labia euangelio cõſecrata ad vaniloquia nõ relaxans. Victũ vero ꝛ habitum/oẽſqꝫ actus ſuos ſub artioris cẽſure nodo cohibuit:vt q̃ a primitiuis adoleſcẽtie motibus in caſtris monaſtice religiõis deo militauerat: iam nõ monachũ:ſed angelum in hoĩe fateret̃. Si eius humilitatem attenditis:nemo eſt in oculis ſuis deiectior. ſicut de moyſe legit̃: mitiſſimus oĩm qui morant̃ ſuper terram:libenter intelligẽs ſuper egenũ ꝛ pauperẽ:preſſuras pauperum in viſceribus mĩe ſuas faciẽs/ et quaſi preſagiret neceſſitates vidue et pupilli: preparationẽ cordis eoꝝ beneficijs antecurrẽs. Cum de iob legat̃: qꝛ erat ſimplex ꝛ rectus/ ac timẽs deũ:dño meo iuſto ꝛ timorato ſua ſimplicitas imputat̃ ad culpam. Sane xp̃s ieſus petrũ ꝛ andream/ꝛ alios ꝑ quos operatus eſt ſalutẽ in medio terre non de foro iuſtiniani:ſed de ſimplicitate piſcatoria legit̃ aſſumpſiſſe. Inflat ei ſapiẽtia huius mũdi: et legũ ventoſa loquacitas:nec plus ſapere q̃ oportet ſapere:ſed ſapere ad ſobrietatem. Si dñs meus humiliter ſentit:ſi alta non ſapit: ſi nõ ambulat in magnis ꝛ mirabilibꝰ ſupra ſe:ſi preſtigia verſuti iuris ignorat/eruditus tamen in lege dñi: ꝛ in ea que deſurſum eſt ſapiẽtia:ambulat ſuper ſemitas iuſtitie:nichil in cauſarũ deciſionibus ſtatuẽs qđ in cõmune auditoriũ/et publicam hominũ notitiam nõ deducat. Educit eñ quaſi lumen iuſtitiam ſuam/ ꝛ iudicium ſuũ tanq̃ meridiẽ. Noui autem quoſdam quorũ os maledictione ꝛ amaritudine plenũ eſt innocentiam dñi mei detractionibus attẽtaſſe: ei notam auaritie inurentes/qꝛ bona pauperum ꝛ patrimoniũ crucifixi venatoribus non effundit. Taliũ gratiã non venatur quorũ laudem vituperium putat:neqꝫ gloriã mendicat ex aliene vocis officio: cuius gloria hec eſt teſtimoniũ conſcientie ſue. Ipſum ſepe monuiut eſſet ꝓpitius fame ſue/ et donis obſtrueret os loquẽtium iniqua:et erat eius reſpõſio. Si talibus(dicebat)placerem/xp̃i ſeruus nõ eſſem. Si expedit placere hominibus:laus mea ſit in dño apud mãſuetos/ et iuſtos. Acſi diceret cum ꝓpheta. In domino laudabit̃ anima mea:audiant manſueti ꝛ letentur: non eñ qui ſeipſum cõmendat: vel qui ab hoĩbus cõmendatur ille ꝓbatus eſt: ſed quẽ deus cõmendat. Impoſuit ei alij q̧ circa ſue parentele ꝓmotionẽ nimis anxie verſet̃: ꝛ q̧ non ſpũs patris: ſed caro ꝛ ſanguis reuelat hoc ei. Porro ſi ſuis parẽtibus pietatis affectꝰ impẽdit: nõ eſt hoc extra ordinẽ caritatis:cũ ap'ls dicat. Qui ſuorũ/ꝛ maxime domeſticoꝝ curã nõ habet fidẽ negauit: ꝛ eſt infideli deterior. Verũtamẽ nõ adeo ſuo ſanguini ſe indulget/ quin extraneis ſi honeſti ſunt mũifice ꝛ magnifice ꝓuideat/eoſqꝫ ꝓpinquioribus cõſanguineis anteponat. Proceſſerũt in ſua malicia detractores(ſicut ap'ls dicit deo odibiles) veſtreqꝫ ſerenitatẽ gratie meo dño turbauerũt elongãtes ab eo amicũ ꝛ ꝓximũ:Doleo/doleo:et ex quo poſuiſtis eũ cõtrariũ vobis factus ſum michimet ipſi grauis. Scio ei q̧ extra ſuoꝝ exigentiã meritoꝝ veſtram ei gratiã ſubtraxiſtis. Appones nũ dñe vt cõplacitior ſis adhuc/ꝛ iratus mĩe recordaberis. Reuelabit eñ dñs titulos virtutum ꝛ gratiarũ dotes quas plantauit in eo: cõfundetqꝫ labia doloſa:ꝛ mẽdaces oſtendet q̃ maculauerunt innoxiũ. Veſtre aũt intererit ſanctitatis vt dñm meũ qui in omni veritate ꝛ ſinceritate vos diligit foueatis in xp̃i viſceribus:et meã ſupplendo inſufficientiam: negocia eius quibus equitas aſſiſtit ꝛ ratio/benigne/et efficaciter promouere velitis. Valete.

¶ Littere affectionis. Epiſtola.xxxix.

Petrus Bleſeñ. Bath. archiđ. E. amico et ſocio ſuo Salutẽ: et ad meliora ꝓceſſum. Prefatiõibus coloratis: ꝛ picturato faſtu v̓boꝝ ſincera nõ eget affectio:vnde ꝛ certiſſimus de mutua inter nos vnione affectuum cõpendioſe oratiõi deſeruio/ atqꝫ ab epiſtola preſenti ꝛ venatiuas adulationũ blãditias/ꝛ oĩne tediũ ꝓlixitatis abſcindo. Illud noueritis qꝛ romana curia more ſuo me multipliciter debitis obligauit: ſꝫ ſi ſemel euaſero ꝑ dei gratiã nõ recidam in caribdim.

¶ Arguitur ep̃s detractor. Epiſtola.xl.

Cariſſimo amico ſuo H. ſuus P. Bleſeñ. Bath. archiđ. Salutẽ: ꝛ circũſtãtiã labiorũ. Gauderẽ plurimũ ſi eſſet modeſtior/ꝛ correctior ſermo veſter:ſi lingua veſtra in lubrico nõ ſederet. Multoꝝ ſiquidẽ ↄtra vos odiũ ꝓuocatis dũ nõ cohibetis ſpiritũ/ dũ labia incircũciſa in ſuſurriũ ꝛ detractionem illicite relaxatis. Vt autẽ de ceteris taceã: que inſania eſt dño regi detrahere/famãqꝫ ipſius venenoſis ſermonibus laceſcere? Sane oĩne turpiloquiũ inhoneſtũ eſt in prelato/ꝛ plerũqꝫ dãnoſum. Nam cũ detractionũ iniurias nullus equanimiter ferat/principes quibus reuerẽtia debet̃ impẽſior eas impatiẽtibus ferũt/ꝛ plerũqꝫ animãtur in ꝑniciẽ detractoꝝ. Johãnes ap'ls detractorẽ ſuũ garrientẽ redarguẽs dicit. Is qui amat principatũ gerere diocrepẽs garriẽs in vos nõ recipit in nos ꝓpter hoc ſi venero:cõmouebo opera eiꝰ. Ex quo notat̃ linguã prurientẽ etiã ſanctis ꝛ ꝑfectis in dño diſplicere. Iſtiuſmodi hoĩes cynipbes ſunt mordẽtes/ꝛ pũgẽtes occulte/dũqꝫ bona alioꝝ detractiõibꝰ eruginãt

⁊ corripiunt/cōparantur erugini ⁊ ſerpenti. Ideo ſa-
lomon dicit. Si ſerpens mordeat in ſilētio:nichilomi
nus habet qui detrahit in occulto. Et idē. Suſurro et
bilinguis maledict⁹/turbat eñ pacificos: filij homi-
num dentes eorū arma ⁊ ſagitte. Os eorum repletū
eſt amaritudine et dolo: ipſorūq detractiones apud
deum ⁊ homines fetēt:q2 ſepulchrum patens et fetēs
eſt guttur eorū: venenum aſpidum ſub labijs eorum.
Ideo apoſtolus ad corinth. ſcribēs. Hiis(inquit)qui
hmōi ſunt denūciamus ⁊ obſecramus in dño vt ſine
querela ⁊ ſine rumuſculis operātes pacem inuicē ha
beant. Verba ſiquidē quibus vita principum depra-
uatur occultari non poſſunt:atq in publicū deducta
magnatū ſuſcitāt indignationē/ ⁊ auctoribus ſuis cō
uertūtur in malū. Salomon dicit. Ne detraxeris prin
cipi in occulto. Auis eñ celi portabit verbū:et qui ha
bet pennas annūciabit ſententiā. Et de principū in-
dignatione nō tacens. Indignatio(inquit)regis nun
cius eſt mortis. Sed et in lege dñi filius eſt mortis: q̇
ꝑncipi maledicit. Certe abſurdū eſt nimis in prelato
ſcurrilitati operā dare/et labia xp̄i euangelio cōſecra
ta:immūda ⁊ dānabili verborum ꝓcacitate polluere.
Q; ſi vobis tāta ⁊ tam effrenis detrahēdi libido eſt:
ſaltem in hoibus medie man⁹ maliciā lingue paritē-
tis exercere ſufficiat. Non ponatis os veſtrū in celū/⁊
in terrā lingua veſtra nō tranſeat. Cū iuxta apoſtolū:
regi tanq precellēti reuerētia debeat: cū ⁊ vos ei vin
culo fidelitatis aſtrinxeritis:caut⁹ queſo vobis ꝓſpi
cite:nec habeatis ſpiritū in naribus/aut linguā in lu-
brico. Sz ſicut veſtre ꝓfeſſiōis ordinē decet:ſic appo-
natis lingue cuſtodiā: vt ſe in libertatē malicie nō re-
laxet. Nā teſte iacobo. Si qs putat ſe religioſum eſſe
nō refrenās linguā ſuā/huius vana eſt religio: vir lin
guoſus non diriget in terra. Lingua ſiquidē modicū
membrū eſt:totiuſq corporis gratiā plerūq cōtami-
nat:nec ſperādū eſt q ab vlla turpitudine ſe cohibeat:
q̇ immundiciā lingue nō refrenat. Nā teſtimonio ſalo
monis. Sicut vrbs patēs/⁊ abſq murorū ambitu:ſic
vir q̇ non pōt cohibere ſpiritū in loquēdo. Sz ⁊ in lege
dñi/vas qđ cooperculū nō habet:reputat immundū.

¶ Idem cōqueritur de incertitudine via-
rum domini regis. Epiſtola.xlj.

Domino regi anglie ſuus Petrus Ble-
ſeñ. Bath. archid. Salutē in eo qui dat
ſalutem regibus. Diu queſiui et nō inue
ni/quem deſiderat aīa mea:diu vos inſe
cutus/ſed nō aſſecut⁹ ſum. Vane nanq
voces populi de vijs veſtris varie ſentiē
tes:dum pes meus ſtaret in via recta/ me in inuiū re
torſerunt. Salomon equidem dicit tria inueſtigabilia
eſſe/ et quartū penitus inueniri nō poſſe: viam aquile
in celo/viam nauis in mari/viā colubri ſuper terram/
viam viri in adoleſcētia ſua. Ego quintū poſſum adij
cere:viā regis in anglia. Cucurri dñe hactenus in in-
certum: et adhuc ignoro quo veniā/aut quo vadam.
Fatigatus eī ab itinere:inſuper ⁊ arrept⁹ apud neu-
porū diſſinteria graui curſores diuerſos noſtroꝝ ex-
ploratores itinerum ante faciem meā circūquaq pre
miſi. Mandetis igit̄ vbi ſitis benigniſſime princeps:
vt curram in via mandatorū veſtrorum: ⁊ ſit lucerna
pedibus meis verbū tuum. Cum eñ publice interſit
iniuncta michi negocia per vos tēpeſtiuius expediri:
nō parcam corpori miſero ⁊ afflicto donec deſideran
tiſſimā faciē veſtram cōſpiciam:tu vero dirige in con
ſpectu tuo dñe viam meā. Nuncij veſtri a romana cu
ria redierunt exonerati quidem argēto/ onerati plū-
bo: nec multū indumētis/aut euectionibus onerati.
Applicuerūt preterea in magno comitatu nūcij regū
hyſpanie/deferētes ad vos illam antiquā (et vtinam
antiquam) regnorū cōtrouerſiam: que tot ciuitatum
populos traxit in exterminiū ⁊ ruinam. Benedictus
aūt deus: nam ſicut regina auſtri venit a finibus ter-
re audire ſapiētiam ſalomonis:ſic hodie remotiſſimi
reges in hac querela graui ⁊ inexplicabili veſtro iudi
cio ſe ſubmittūt/ poſtulātes inſtātius: vt queſtio tam
nodoſa ſub veſtre diſcretionis examine reſoluat̄. Be
ne valeat cariſſimus dñs me⁹: diu ac feliciter regnet.

¶ Arguitur electus q̇ ſpreta cōſecratione ſe-
cularibus intēdebat negocijs. Epl'a.xlij.

Reuerendo patri ac dño. R. prepoſito
arcēſi ⁊ cameracenſi electo Suus Pe
trus Bleſeñ. Salutem:⁊ ſalutis eterne
memoriā. In litteris quas tibi mitto/
antefertur electo prepoſitus:qm̄ apud
reges terre/et maxime in ore populi ce
lebri⁹ eſt arcēſis prepoſiti nomē q cameraceñ. electi:
nec mirū/nam et apud te adeo viluit diuina vocatio:
q ⁊ nomē ⁊ officiū abhorres epi: ⁊ ingratus altiſſimo
oblatam tibi gratiā erubeſcis. Elegit te ſibi camera-
ceñ. eccleſia in paſtorem ⁊ epiſcopū animarū:tu vero
epiſcopalis emolumenta percipiēs/adhuc prepoſitū
electo preponis:atq paſtorale miniſteriū dedignan-
ter accipiens/epales redditus ad vſus extraordina-
rios vſurpare cōtendis. Doleo quidē q2 tue cōſecra-
tionis gratiā dilatio tam lōga/⁊ tā periculoſa ſuſpen
dit. Epalis ſane ꝓmotio ſemꝑ cū onere impartit̄ ho-
norē. Sed tu impatiēs oneris ⁊ laboris/in opere labo
rioſo precipuā appetis voluptatē. Scriptū eſt/ q2 in-
dignū xp̄o ſe facit/qui xp̄i miniſterium erubeſcit. Qui
me(inquit dñs)cōfeſſus fuerit coram hoibus: confite
bor ⁊ ego eū coram patre meo. Vtinā min⁹ eſſes ſolli
citus circa prudētiam huius mūdi q̇ inimica eſt deo:
ſcientiā vero viarū dñi/⁊ diſcipline ei⁹ diligēter inqui
reres:vereor eī ne in ꝓximo tibi dicatur a dño. Quia
ſciētiā reppuliſti a te:ecce repello te ne ſacerdotio fun
garis michi. Tue dānationis ſententia in ore omniū
iam plebeſcit. Noluit(inquitūr)bñdictionē:⁊ elōgabit̄
ab eo. Tui opinionem nois enormiter grauat/q cau
ſas ſanguinis agis/q abiecta eccl'iarū ſollicitudine:
negocijs ſecularib⁹ te totū occupas ⁊ inuoluis. Ve-
runtñ tui ꝓfeſſio ordinis/nec degeneres ſeculi curas/
nec ſeuitiam gladij materialis admittit. Apl's dicit

Secularia negocia ſi habueritis: eos qui cōtemptibiliores ſunt inter vos ad iudicandū eligite. Non decet ordinē ꝓfeſſionis tue in alea tanti diſcriminis diuti⁹ ludere: ⁊ ſalute aīe ſpreta/ te adeo dānabiliter ſecularibus inuoluere/ montēq; ſeyr ⁊ vertiginoſo ſpiritu circuire. Vide quid ꝓpheta talibus imprecetur. Deus meus pone illos vt rotā: ⁊ ſicut ſtipulā ante faciē venti. Iſtos ꝑcuſſit dn̄s in poſteriora: quoꝝ finis interit⁹: qui fundūt ſemen in terram: qui māna ⁊ gomor in putredinē vertunt: quoꝝ flumina mutantur in ſanguinē: ſciētia in errorem: quoꝝ gloria tranſit in cōfuſionem: ⁊ vita eternaꝛ in mortē. Salomon in parabolis dicit. Ventilator maloꝝ rex ſapiēs immittet eis rotā maloꝝ. Hec eſt rota qua volueris inceſſanter dū publicis/ ⁊ laycis actiōibus ambitioſe te ingerēs xp̄i ſacramenta ꝓphanas: electus in pontificem ſanguinolēta cōſcientia exerces gladij poteſtatē. Gladiū materialem exerceat qui accepit gladij poteſtatē: poteſtates equidem a deo cōſtitute ſunt vt accipiant gladiū ad vindictam malefactoꝝ/ laudem vero bonorum. De his autem qui ſibi vſurpāt vſum gladij ſcriptum eſt. Quia om̄is qui accipit gladiū/ gladio peribit. Nam ⁊ illi qui poteſtatē gladij ex officio acceperūt: qui tamē ſibi cōmiſſa abuſi ſunt poteſtate/ gladio perierūt. Certe ſi romanoꝝ principū fata ſeriatim cōſideres/ nullum eoꝝ inuenies ſanguinis effuſorē/ cuius ſanguis effuſus nō fuerit. Iuli⁹ ceſar a bruto ⁊ craſſo: antonius interēptus eſt a ſeipſo. Claudius ceſar a gayo caligula/ gayus a pretorianis militib⁹ eſt occiſus. Nero beatoꝝ apoſtoloꝝ petri et pauli occiſor/ ſuijpſius fact⁹ eſt interfector. Succeſſit neroni galba quē interfecit otho: qui etiam poſtea interemptus eſt a ſeipſo. Succeſſit ei vitellius/ qui morte occiſus turpiſſima/ humana caruit ſepultura. Domitianus ei ꝓximus q̄ beatum iohannē euangeliſtā in pathmos inſulā relegauit dānatus eſt a ſenatu/ ⁊ in palatio interfect⁹. Aurelius cōmodus/ hely⁹ ꝑtinax. Iulianus quoq; helij interfector: aurelius ⁊ antonius: macer: macrin⁹: marcus aurelius: alexander romanus: maximus iulius: gordianus philippus: et decius: gallus preterea ⁊ filius ei⁹ voluſianus: quintilius: aurelius ꝓbus. Omnes hi et alij quos tam de gētibus/ q̄ꝫ de iudeis alibi recēſemus: q2 preſumptuoſe ⁊ inique gladij exercuerunt officiū/ in ore gladij corruerūt. Quia ſicut poeta cōmemorat: Ad gremium cereris ſine cede ⁊ vulnere pauci Deſcendūt reges: et ſicca morte tyranni. Verbum em̄ ꝓphete eſt. Viri ſanguinum et doloſi nō dimidiabūt dies ſuos. Sane inter eos quos modo notauimus gladio aīas exalaſſe fuerunt pleriq; qui non vtebātur gladio/ niſi ad fructum iuſtitie/ vel ad rebellionem gētis barbare expugnandā. Et hi cōpleto debito vite curſu naturali reſolutiōe corporis tributum conditionis humane ſoluerunt. Nerua em̄ qui beatū iohannē ab exilio reuocauit. Elyus adrianus q̄ hieruſalem reedificauit/ ⁊ eam ſuo noīe elyam deſignauit. Anthonius vero ⁊ pius gladioꝝ ſeuitiam euaſerūt.

Aurelius ꝟo ⁊ iulianus apoſtata xp̄iani nominis ꝑſecutores peſſimi ab ip̄o xp̄o celeſti iudicio ſunt ꝑcuſſi. Vereor ne velis ſequi veſtigia iuliani: qui cū eſſet vocatus in dn̄i ſortē vt fieret imꝑator: fecit ſe xp̄iane ꝓfeſſiōis exortē. Quid cōmodi tibi cōfert magne in gētibus dn̄ationis ambitio? Recole verba xp̄i ſi te eius diſcipulum ꝓfiteris/ principes gentiū dn̄antur eoꝝ: ⁊ qui poteſtatē habent ſuper eos benefici vocātur: vos aūt non ſic. Sed qui vult inter vos maior fieri/ ſit miniſter veſter. Si acceptas miniſteriū xp̄i: ſi iugum xp̄i nō detractas: permane in ea vocatiōe in qua vocatus es: dimittaſq; laycis populi principatū. Certe philippus de merlaico canonicus carnotēſis iugū domini abijciēs (ſicut ſcis) ad arma ſe trāſtulit. Cūq; magnis populis nuꝑ preeſſet in prelio/ ſagitta ꝑculſ⁹ interijt. Lex em̄ celeſtis eſt ⁊ regula diuini iudicij/ ꝙ exit⁹ huius vite infelices habebit/ qui mūdane dn̄ationis obtentu xp̄i militiā derelinquet. Mors philippi/ ⁊ alioꝝ plurimū deterrere te pōt. Dedit tibi dn̄s in eis ſignificationē/ vt fugias a facie arcus. Scriptū quippe eſt q2 mulctato peſtilēte ſapiens aſtutior erit/ iuſtuſq; lauabit man⁹ ſuas in ſanguine pctōꝝ. Dicitur tñ ꝙ ſic raperis ad vanitates et inſanias falſas/ et ꝙ abiecta gratia diuine vocatiōis adeo ardēter affectas potentiā vt ſubiectos ſpolies/ vt per oppreſſionē tyrānicam de ſpolijs pauperū/ tibi iram ⁊ furorem dn̄i theſaurizes. Scriptū quippe eſt. Potētes potēter tormēta patiēt. Plane exactiōes quas ſub pretextu coniltis crebro facis multoꝝ quos amicos ⁊ domeſticos tuos exiſtimas: tibi ſuſcitauerūt inuidiā vt ſint (ſicut ſcriptū eſt) inimici hoīs domeſtici illi⁹. Deteſtabilis quidē rapina eſt in clerico. Rapinas (inquit ꝓpheta) nolite cōcupiſcere. Certe actū rapiendi ꝓhibuit ille qui ꝓcepit auaritiam ex calūnia dū rapine cōcupiſcētiā interdixit. Griphes/ allietus/ accipiter/ miluus/ ⁊ vultur/ q2 rapaces aues ſunt reprobanꝛ in lege dn̄i: ⁊ a ſacrificio ꝓhibētur. Si ergo vis teipſum offerre ſacrificiū deo acceptabile: nec rapinis inhies/ nec affectes potētiam/ nec munus acceptes. Nā teſte ꝓpheta. In quoꝝ manibus iniquitates ſunt: dextera eoꝝ repleta eſt muneribus. Iob etiā dicit: Q2 ignis deuorabit tabernacula eoꝝ qui munera libēter accipiunt. Miror equidē/ nec ad plenū mirari ſufficio vnde hec ambitio maledicta adeo ardēter tibi obrepſerit: trib⁹ em̄ ep̄is abundanter ſufficeret qđ tibi ſoli vſurpas de patrimonio crucifixi. Vereor aūt ne te reſpuerit dn̄s: ⁊ abiecerit a facie ſua q2 erubuiſti miniſteriū ei⁹: ⁊ iugū ei⁹ ꝯtumaciter abiecīſti. Reſipiſcas igiꝛ/ ⁊ irā dn̄i ꝑuenias tēpeſtiue. Nā ſi acuerit vt fulgur gladiū ſuū: ſi arripuerit manus ei⁹ iudiciū: vereor ne tūc penitere deſideres cū nō poſſis. Cum em̄ exarſerit in breui ira ei⁹ ſuccendēꝛ inextinguibiles flāme/ quas tñ matura correctiōe ⁊ paucis lachrymis penitētialib⁹ poteras extinxiſſe. Qđ aſperi⁹ ſolito tibi ſcribo/ ꝙ nūeri pluralis adulatiōe nō blandior/ ꝑtinacia tua facit. Nā et exhortatorias epiſtolas quas ꝑ abbatē clari mariſci

nuper tibi porrexerã anteq̃ eaſdẽ perlegeres cõbuſſiſti:⁊ hominẽ dei qui verba vite attulerat contumelijs affeciſti. Cumq̃ te ꝓ poſſe ſuo a via mortis auerteret: tu ſanctiſſimã exhortationẽ ipſius canino latratui (ſicut dicit) cõpaſti: dñs auferat cor lapideũ de medio tui/⁊ te in obſeruãtia mandatoꝝ ſuoꝝ ſtabiliat:vt eiꝰ miniſter eſſe deſideres qui venit miniſtrare ꝓ nobis.

¶ Epiſtola medicinalis que declarat q̃tum valeat infirmo identitas medicorũ. Epl'a.xliij.

Cariſſimo amico ſuo et magiſtro. P. bleſeñ. Salutem in vero ſalutari. Nuper ingrediebar ambaſiã vbi vir nobilis geldeuinꝰ grauiter egrotabat:occurritq̃ michi dñs caſtri rogans humiliter et obnixe vt diuerterẽ ad infirmũ. Aſſerebat eñ q̃ ⁊ ſi manũ curationis ei nõ imponerem:haberet tñ ex viſitatione mea aliquale ſolatium. Ad inſtantiã itaq̃ magnatũ qui ꝓ infirmo deuotiſſime ſupplicabant triduũ ibi feci. Et q2 ꝓpter occupationes meas(quas ipſe nouiſtis) morã non poteram ibi facere lõgiorẽ. Cõſilium meũ fuit vt vocarẽt vos: pingui quoq̃ retributione veſtrã circa infirmũ diligẽtiam excitarent. licet aũt ſitis circũſpectus in his tan q̃ ſimilia frequẽter expertus: q2 tñ teſtimonio ypocratis eſt experimentũ fallax:et q̃nq̃ vni reuelat dñs qđ abſcõdit ab alijs/nõ tedeat vos audire huius egritudinis modũ:ſinthomata etiã que pleniꝰ vos inſtruẽt: ⁊ q̃bꝰ auxilijs in egritudie ſit vtẽdũ. Cõe quidẽ medicoꝝ viciũ eſt ſemꝑ circa egritudices variare. Ubi ſi tres aut quatuor ad infirmũ veniũt:nunq̃ in aſſignatione cauſe/vel exhibitiõe cure cõueniũt. Porro ſicut nos duo ſumus conformes in votis:ſic et decet vt identitas ſit in noſtris operibus/⁊ in ꝟbis. Ego ſiquidẽ primitias curatiõis adhibui: certuſq̃ ſum q̃ aſſequetur de facili ſanitatẽ ſi ſit q̃ prudẽter continuet manũ ſuã. Noueritis aũt certiſſime q2 mediũ enutriceũ patitur. Cum ei patiaꝛ continue/ de tertio in tertium magis affligiꝛ. Scitis aũt q̃ ſi minor enutriceus eſſet/cũ habeat generari ex flegmate putrefacto in vaſis ⁊ extra ſuos nũq̃ tertiaret aſſultus. Q2 ſi maior enutriceus eſſet:ꝓpter putrefactionẽ melancolie intuer extra in motu materie interioris/eger etiã motũ ⁊ aptitudinẽ mẽbroꝝ amitteret:dentes etiã ipſius ad ſeinuicẽ claudereñ. Que oĩa q2 in hac febre minime accidũt: conſtat mediũ eſſe enutriceũ ꝓueniẽtẽ ex colera in vaſis et ſtomacho putrefacta. Nam ſi in epate putrefacta eẽt (qđ quãdoq̃ ſolet accidere)vrina rubea et tenuis non minareꝛ aduſtionẽ/⁊ ad nigredinẽ pertineret:qđ q2 nõ accidit/videtis materiã in vaſis ⁊ ſtomacho reſidere. Ex quo igiꝛ veni(q2 ipſa die eũ febris inuaſerat)feci ei venã epaticam aperiri. Et q2 dum morbus in augmento eſt: qđ ex eo liquet q2 adhuc eſt vrina rubea ⁊ tenuis:nondũ eſt purgatiõe vtendũ. Uſus ſum repreſſiuis:oleũ violaceum ſuper cor ⁊ epar: ac fronti eius appoſui: reſtat autẽ vt cũ vrina ſpiſſior plene digeſtiõis tẽpus nũciauerit/detis ei frigidũ cophonis: qđ dare tutius eſt q̃ oxi vel aliud. Nã in illo tota malicia ſcamonee bñficio decoctionis euanuit. Optima etiam ei eſſet decoctio caſſie fiſtule/ mirabolanorũ citrinorũ cũ capillis veneris/⁊ ſeminibus citroli cucurbite ⁊ melõis:ſi tñ infirmi vires hec videritis poſſe pati: dietam(ſicut ſcitis) oportet eſſe per tenuẽ ptiſanã ſcilicet/⁊ micã panis ter in aquis/aut quater ablutã: fomentatores queſo de maluis ⁊ violis/ et papauere non deficiant circa pedes:nam ibi calor plurimũ inualeſcit. Si ꝟo vehemẽs calor arcẽ capitis(ſicut euenire ſolet)inuaſerit/radaꝛ caput atq̃ aqua roſacea: ⁊ ſucco ſolatri ac ſemperuiue craſſule etiã ⁊ vermicularis atq̃ plantaginis/pannoꝝ intinctione/caput frõs ⁊ tympora mulceanꝛ:ꝓpter ingruentiã ſitis lingua lauetur ſicut ſcitis cũ pſillo:lignoq̃ radaꝛ. Ad inſomnitates papaueris nigri:malue:viole iuſquiami decoctio pedibus:herbeq̃ decocte capiti apponãtur. Cõtra inobedientiã vẽtris fiat ſuppoſitoriũ aut clyſtere. Hec ideo ſcribo vobis/nõ vt indigeatis inſtrui:ſed vt vobis ſecurior et egroto ſit acceptior medicina: que de cõmuni deliberatione ꝓcedit:frequenter equidem ex aptitudine medici gratioſa/⁊ ex quadã cõfidentia quã egrotus inde cõcipit natura iam deficiẽs cõualeſcit. Oportet igiꝛ vos circa hunc circũſpectum eſſe ac ſtrennuũ/de cuius cõualeſcentia ⁊ magni titulus honoris vobis accreſcet/⁊ vtilitas reſpõdebit ad votũ.

¶ Conſulitur epiſcopo ne ſuum epiſcopatum dimittat. Epiſtola.xliiij.

Reuerẽdo patri ac dño arnulpho dei gratia lexonienſi epiſcopo. P. Bleſeñ. Salutem:ſpiritũq̃ cõſilij/⁊ fortitudinis. Cũ ſitis vir alti cõſilij et prudentie approbate:miror q̃ a me ⁊ a ceteris minoribus in re periculoſa ⁊ ardua cõſilium poſtulatis: niſi quia ⁊ hoc ipſum prudẽtia eſt in magnis/ arduis arctiſq̃ rebus minorũ explorare cõſilium: frequẽter eñ minori reuelat dñs que a maiorībꝰ abſconduntꝛ. Habetis in deſiderijs epali amminiſtrationi cedere/ad ſanctum ocium vos transferre:ſi ſuper hoc amicorũ veſtrorum habeatis conſiliũ ⁊ aſſenſum. Temerariũ eſſet michi in re tam periculoſa ⁊ ardua precipitare ſententiã: niſi prius oẽs veſtri ſtatus circũſtantias cognouiſſem. Scio q2 iam declinatis in ſenectã ⁊ ſenium/ corpuſq̃ cõfractum laboribus ⁊ etate ſuũ prenũciat imperfectũ. Habet equidẽ ſanctoꝝ patrum inſtitutio:vt ep̄is infirmis et ſenibus coadiutor addaꝛ. Nam ⁊ valerio yponenſi ep̄o adiũctus eſt auguſtinus. Q2 ſi principis indignationẽ/aut capituli veſtri vexationes/ aut alias huius vite moleſtias formidatis/⁊ ideo pacem eligitis/et quietẽ: hominẽ degeneris et deiecti animi decet hec facere/nõ vos:quẽ cõſtat pre ceteris cor magnificũ/⁊ munificũ habuiſſe. Sane in hac requie non inuenietis requiẽ/et ecce in pace veſtra eſſet amaritudo amariſſima: dũ recoleretis cũ anguſtia ſpiritꝰ gementes vos ibi defeciſſe vbi fortius erat ſtandũ: abiectoq̃ ſpũ cõſilij ⁊ fortitudinis videritis vos a puſillanimitate ſpiritus/ et modica tẽpeſtate ſubuerſum.

Ad reſignationem epatus nulla (ſi michi credĩtis) vexatio vos inducet. Nã hec oĩa forſitan operat dñs vt det vobis vexatio intellectũ. Trituratur granũ vt reponat in horreo: quadrat lapis vt ſine ſonitu mallei in tẽpli edificio collocet. Mouet turbo vt helyas rapiatur in celũ. Si vero veſtri principis gratiã affectatis/eam poteſtis obtinere leuiſſime: dũmodo vos habeatis circa eũ humiliter ⁊ deuote. Ipſe homo eſt ꝗ rebellionẽ ⁊ cõtumaciam in epis ſuper oĩa deteſtatur. Ipſe eſt ꝗ ſola humilitate vincit/⁊ vincit. Porro aliunde ſubeſſe poteſt legitima reſignatiõis occaſio. Cum eñ ſcriptum ſit/qꝛ ꝓni ſunt ſenſus hoĩs ab adoleſcẽtia in malũ: dicit ꝙ ab adoleſcẽtia cepiſtis eccleſiaſticos honores olfacere: ⁊ ad hũc honorẽ qui nunc onerosus eſt vobis obſequijs/atqꝫ interceſſiõibus/et alijs ambitiõis humane ſuffragijs aſpirare. Currite ergo ad cõſcientie veſtre teſtimonium: ⁊ ſi inueneritis vos minus canonicũ habuiſſe ingreſſum: ſitis ſollicitus de egreſſu. Nã hic reſignatio habet locum. Beato eñ gregorio teſte: qui in ouile ouiũ nõ per oſtium ſed aliũde aſcendit: ad eterne ſalutis brauiũ inuanũ ſe fatigat: niſi honorẽ in quo deliquit penitus derelinquat. Sãcta ergo ⁊ ſalubris eſt cogitatio facta de epiſcopatus ceſſiõe: priuatam eligere vitã/ſi recolitis cõſcientiam veſtrã iam dicte ꝓmotionis obtentu fuiſſe vel in modico vulneratã. Si mee paruitatis acceptatis conſiliũ/nichil oĩno retinebitis penes vos quod acquiſieritis per peccatũ. Iam aduesperaſcit vobis/⁊ vite veſtre inclinati ſunt dies: obſeruat etiã inimicꝰ calcaneũ veſtrũ: et ad luctam vos expectat extremã. Diſſoluite colligatiões iniquas: ⁊ iugũ exactiõis abijcite: deponite ſarcinas ambitioſe ſupellectilis/ne vos luctator occultus inueniat oneratũ. Nudus athleta fortiꝰ dimicat. Natator exuit vt flumẽ trãſeat. Viator exonerat a ſarcinis vt expeditius currat. In hac vita torrentẽ mortis nataturꝰ eſtis: in ꝓximo pugnaturus cum eo cum quo ſemper eſt anceps congreſſus periculoſus caſus: difficilis reparatio: rara ⁊ nũqꝫ ſecura victoria. Nichil queſo in vobis reperiat ſuũ: ſed qui vos in armis fortioribus quandoqꝫ deuicit/ipſe vos victorem inueniat/licet decrepitum ⁊ infirmum.

¶ Excuſatio epiſcopi qui peccauerat ignoranter. Epiſtola .lxv.

Arguitis ⁊ dãnatis .R. Bathoñ. electũ tanqꝫ beati thome martyris pſecutor fuerit/et occiſor. Scitis equidem qꝫ periculoſum ſit homini innocẽti notã tanti criminis incurrere: ⁊ aduerſꝰ innoxiũ deteſtabilẽ ſuſcitare infamiã/quam cũ abolere volueritis ipſius excurſum nõ poteritis cohibere. Scio qꝛ matrẽ dilexit ex corde: et inter deſiderabilia huius mũdi fuit in votis eius quãdoqꝫ preci puũ familiaritati/⁊ obſequio martyris adherere. Beatus ſiquidẽ martyr ſuſpẽderat patrem ſuum epiſcopum saleſb. nec mirũ eo tẽpore videbat ſi filiꝰ afflicto patri cõpatiens quãdoqꝫ durius/aut minus cõſulte de ſancto martyre loquebat. Nam et nos inſenſati vitam ipſius putabamus inſaniã/⁊ finẽ illius ſine honore. Sed cõputatus eſt inter filios dei: ⁊ ſors illius inter electos. Quicquid faciebat caritatis obtẽtu ⁊ zelo iuſtitie in crimen odij et inuidie vertebatur. Sed ecõtra quicquid machinabatur ad eiꝰ infamiã humana malicia/eidem cõuertebat dñs ad coronã. De ipo capite noſtro ieſu xpo dicit yſaias. nos reputauimus eũ leproſum ⁊ pcuſſum a deo/⁊ humiliatũ/⁊ nos quidem precioſiſſimũ xpi membrũ leproſum reputauimꝰ/et abiectũ: hec eſt lepra que in ſanctos dñi ſe diffundit. De hac lepra in leuitico memini me legiſſe. Qꝫ ſi effloruerit lepra diſcurrens in cute/ſacerdos leprã mundiſſimã iudicabit. Cũ omnis lepra immũda ſit/lepra infamie que ſanctorũ afficit innocentiam mũda eſt. Nam cũ exterius excurrat ſiniſtra opinio/cum exterius mẽtiatur iniquitas ſibi: ſanctorũ anime in manu dei ſunt/iuſtiqꝫ verba exterioris contumelie cõtemnentes/de theſauro cõſcientie ſunt ſecuri. Nota in xpo huius lepre veſtigia: que a capite in mẽbra/a patre in filios diriuat. Curabat dñs languentes/et violator ſabbati dicebat. Nõ eſt (dicebant) hic homo a deo qui ſabbatũ nõ cuſtodit. Eijciebat demones/et hoc maleficijs aſcribebãt. In beelzebub principe demoniorꝫ (inquiũt) eijcit demonia: nũc ſamaritanũ/nunc filiũ fabri eum vocabãt. Ideo deſcribit eum zacharias ſordidis veſtibus indutũ: qđ ei et eius imitatoribus cõuenit/vt in veſte ſordida ſit decor mẽtis: vt in cute leproſa ſit mũdicia carnis/⁊ inter cõtumelias detractorꝫ pura ⁊ mũda cõſcientia ſit in ſanctis. propterea ſpõſa in cãticis dicit. Nigra ſum/ſed formoſa. Si ergo bath. electus ſicut ⁊ nos oẽs/vitam martyris qñqꝫ habuit in deriſum: ſi patri ſuo beneficiũ relaxatiõis obtinere curauit/non eſt qđ ei debeat imputari ad crimen. Sed ⁊ ſi aduerſus eum deliquit in aliquo/excuſabilem ignorãtia eum facit. Eccleſiam dei perſecutus ſum (dicit apľs) ſed miſericordiã conſecutus ſum: qꝛ ignorãs feci. Credo ꝙ ſi ſanguis abel clamat de terra vltionẽ/ſanguis mitiſſimi martyris clamat remiſſionẽ peccatorũ in his maxime qui penitentiam agunt humilẽ ⁊ deuotã. Scio autẽ qꝫtum exterioribꝰ ſignis ppendere poteſt humana fragilitas: ꝙ ſi prefatus electus aliquid attentauit in cõtumeliam martyris: illud expiauit aſperitate cilicij/largioribꝰ elemoſinis/lachrymis ꝓfuſioribꝰ/auſterioribꝰ diſciplinis. Res eſt plena periculi ſiniſtra de hoĩe innoxio ſuſpicari. Ideo apľs ad romanos ſcribẽs/ait. Infirmum caute in fide aſſumite: nõ in ſuſpicatiõibus cogitationum. Nulli aut pauci hodie ſunt qui cõſcientias alienas inſpiciãt/qui cũ heliſeo dicant ad gyezi. Nonne cor meũ in preſenti erat qñ accepiſti argentũ ⁊ veſtes a naaman: Temerariũ eſt ſi tuum delictũ diſſimulas ⁊ iudicas alienũ/verbũ ſatyrici eſt vt nemo in ſeſe tentat deſcẽdere nemo. Sed precedẽti ſpectat mantica tergo. Nolite ergo hominẽ criminoſe arguere: nolite iudicare ſeruũ dñi. Suo eñ dño ſtat/aut cadit. Eius eſt iudiciũ qui ſcrutatur corda et renes: qui ſcrutatur

hieruſalem in lucernis: cui cogitatio hominis confitetur. Pro minimo michi eſt dicit apoſtolꝰ vt ab homine iudicer / aut ab humano die. Cui concordat qđ per eſayam dicit dominus. Nolite inquit timere opprobriũ hominũ: ⁊ blaſphemias eoꝝ ne timeatis. Ei ſoli relinquat̃ iudiciũ: cui omne iudicium dedit pater. Ipſe licet nũc multa ſuſtineat patiẽter / iudicaturꝰ eſt tñ tempore ſuo. Cum accepero inquit tẽpus ego iuſticias iudicabo. Tũc boni diſcernent̃ a malis. Deus deoꝝ dñs loquet̃ / ⁊ vocabit terrã: habenſq; vẽtila briĩ in manu ſua veniet vt diſcernat populũ ſuũ. Interim aũt cũ hieroſolimitis habitat iebuzeus: interim in orto patriſfamilias / ſimul ſunt ſaliũca ⁊ abies: vrtica et mirtus. In grege iacob aialia alba ⁊ nigra agni ⁊ hedi. In retibꝰ petri piſces boni ⁊ mali. In archa noe aialia munda et immũda. In agro dñi lilia inter ſpinas: ⁊ zizania inter ſpicas. In area dñi granũ cum palea. In cella xp̃i vinum cũ acinis / oleũ cum amurca / nõ eſt noſtrũ aliquem iudicare. Nouit eñ dñs q̇ ſunt eius. Conſulo igit̃ frater ⁊ exhortor in xp̃o vt ceſſemꝰ a verbis etiã ad rem nõ pertinẽtibus. Cunq; futuri ſint primi nouiſſimi / ⁊ nouiſſimi primi: vos enim forſitan precedet ad vitam: quem nouiſſimũ reputatis.

¶ Deſcriptio ſicilie. Et reſponſio eius quare in ſiciliam non reuertitur. Epiſtola.xlvj.

Cariſſimo patri ac dño Rač. dei gratia ſiracuſano ep̃o. P. Bleſeñ. Salutẽ in vero ſalutari. Q; me in ſiciliam redire cupitis / et eſtis de mea reuocatiõe ſolliciti: gratiarum actiones vobis refero q̃tas poſſum. verũtamen non ſum adeo ꝓdigus vite mee vt velim requiẽ ꝓ labore ſecuritatẽ ꝓ periculis / ꝓ egritudine ſanitatẽ / ꝓ peregrinatiõe patriã / vitã ꝓ morte / delitias ꝓ anguſtijs ꝑmutare. Terra ſiquidẽ veſtra deuorat habitatores ſuos: nec parcit etati / nec ſexui defert / nec perſonã conſiderat / nec fauorẽ conditionis / nec gratiã dignitatis acceptat. Triginta ⁊ ſeptem aie cum dño ſtephano ſiciliam ſunt ingreſſe / oẽſq; in morte concluſi ſunt / preter me et magiſtrũ rogerium normanũ / virũ litteratum / induſtriũ / ⁊ modeſtũ. Nos ſolos eduxit dñs per miſericordiam ſuã de medio vmbre mortis / in fortitudine manus ſue. Cũq; vix aut nunq̃ permittatur egreſſus his qui ſemel ingreſſi ſunt nolo ingredi: q2 me veſtigia terrẽt oia te aduerſus ſpectantia nulla retrorſum. Cõtraxit ab aere ſuo ſicilia / cõtraxit ⁊ a malicia inhabitantiũ in ea / vt michi odibilis / et quaſi inhabitabilis cenſeat̃. Ipſam abhominabilem michi reddũt aeris diſtemperãtia / ⁊ veneni diſtẽperatio frequens: cuius immaniſſima crudelitate ibi periclitatur aſſidue noſtratiũ incauta ſimplicitas. Quis queſo ibi ſecurꝰ inhabitat vbi preter ceteras paſſiones / montes ignẽ infernalem ſemꝑ euomũt / ⁊ fetorẽ ſulphureũ euaporãt? Nam ibi ꝓculdubio eſt porta inferi de qua dictũ eſt. A porta inferi / erue dñe animã meã. Porte inquam mortis ⁊ inferi ſunt mõtes trinacrie vbi abſorbent̃ a terra hoies: ⁊ deſcendũt in infernũ viuentes. Dulcedinẽ natiui aeris noſtri anglici deſidero: omnẽq; eſcã terre veſtre abhominata eſt aia mea: ⁊ appropinquauit vſq; ad portas mortis. Omnis q̃tuſcũq; cibꝰ fuerit ſiue potus apud nos / ſalutaris eſt et acceptus. In tenuibꝰ dietis peccãt inibi noſtrates: cũq; viuãt apio tantũ ⁊ feniculo: in quibus totus fere eſt victꝰ veſter / ex his tñ generatur humor qui ſemꝑ in cauſam morbi acutiſſimi / ⁊ mortis materiã cõputreſcit. Illud autem adijcio qđ aſſidue legit̃ in libro experientie: q2 cũ ſcriptum ſit ꝙ omnes inſulares populi ſint generaliter infideles: ſiculi habitatores ſophiſtici amici ſunt ⁊ occulti / atq; perditiſſimi ꝓditores. Vobis iſta nõ ſcriberem niſi vos hec eadẽ certo ⁊ frequẽti experimento didiciſſe nouiſſem. Inde eſt ꝙ cũ alios fideles ſibi populos flagellet dñs in ſpiritu miſericordie ⁊ mãſuetudinis: plebẽ ſicilie flagellat / nũc in iudicio ſodome ⁊ gomorre / nũc in plaga dathan ⁊ abiron / nũc in ſpiritu iudicij ⁊ ardoris. Scitis ꝙ ethna mons frequenter ignes ſuos in immẽſum circunquaq; diffundit / ⁊ adhuc per ſpaciũ diete vniuſvndiq; cõbuſta ⁊ deformata eſt tota facies regionis. Seuiẽtis flamme ꝓcelloſa vorago oẽs incolas aut expulit aut cõbuſſit: hereditas miſerorũ data eſt in cõbuſtionem ⁊ cibum ignis. Et vt expreſſius loquar ignis / ⁊ ſulphur / ⁊ ſpũs ꝓcellarum pars calicis eoꝝ. In oẽm terram ⁊ in fines orbis terre iam exijt plaga illa qua nuper in ſicilia percuſſi ſunt cathanienſes in vigilia beate agathes / cũ epiſcopus ille dãnatiſſimus frater mathei notarij (ſicut ſcitis) ſibi ſumpſit honorem nõ vocatus a dño tanq̃ aaron: ⁊ qui ad ſedẽ illam nõ electione canonica / ſed giezitica venalitate intrauit. Cũ inquam abhominationis offerret incenſum / intonuit de celo dñs / ⁊ ecce terremotus magnus factus eſt. Angelus ei dñi percutiens ep̃m in furore dñi cũ pp̃lo / et vniuerſa ciuitate ſubuertit. Patet itaq; q2 beatiſſime agathes offenſam ſuis exigẽtibus peccatis incurrerãt. Nõ ſic queſo iraſcat̃ nobis benigniſſimus martyr noſter. Si exarſerit in breui ira eius: patientiã quam ſemꝑ habuit nõ dediſcat: ⁊ iratꝰ miſericordie recordet̃. Spes equidem mea eſt: ꝙ quotiẽs nobis dñs flagellũ ſue indignatiõis intẽtat: ſtat martyr in cõfractione ꝓ nobis: atq; gemitibꝰ inenarrabilibꝰ miſericordiã iudicis interpellat. Exulta anglia: exulta occidens: q2 viſitauit nos oriens ex alto: Thomã apoſtolũ india / ⁊ orientalis regio iactitabat: ſed occidẽtalẽ reſpexit eccleſiam qui in celis habitat ⁊ humilia reſpicit. Dedit dñs anglie thomã noſtrũ: non inuidemus indie thomã ſuũ. Sit thomas apoſtolꝰ in india: ſit thomas martyr noſter in anglia: vt ꝑ hos duos teſtes xp̃i ab ortu ſolis vſq; ad occaſum ſit laudabile nomẽ domini. Eat qui voluerit in indiã ad ſuffragia beati apoſtoli: tam longa peregrinatio nimis laborioſa eſt michi: michi ſufficit thomas meus. Ille palpauit latus dñi et fixuras clauorũ. Ille q2 vidit credidit: beatus qui nõ vidit / et credidit / nec dubitauit: atq; holocauſtũ xp̃o / ⁊ ꝓ xp̃o ſe obtulit. Non laboro martyrẽ apoſtolo cõparare: cũ

apl's ſit maior martyre: ſed glorioſum eſt nos habere martyrē qui apl'i nomen habeat: et apoſtolū miraculis aut imitet̄/ aut vincat. Non indignat̄ apoſtolus/ q2 nec indignat̄ dñs apoſtolorum ⁊ martyrum: ſi quandoqꝫ ſpūs ſanctus in operatiōe virtutū plenius ⁊ crebrius alicui ſe infundit. Et hec (inquit dñs) facietis et maiora horū facietis. Amor martyris a ꝓpoſito meo aliquantulū me abduxit: reuertor ad ꝓpoſitū: ſed ad vos amātiſſime pater in ſiciliam nō reuertor. Foueat anglia me tam ſenē que vos fouit infantē: vtinam relinqueretis terrā illam pater mōtuoſam ⁊ monſtruoſam/ ⁊ ad natiui aeris dulcedinem rediretis. Ad hoc vos mouere debuerāt diuturnitas/ et ſecuritas vite: amor patrie/ nature lex/ conditio nutriture: precipue aūt ⁊ pre oībus amor dñi regis anglorum qui vos brachijs ſincere caritatis amplectit̄. Et niſi gratiam reſpueritis oblatā/ vobis in terra natiuitatis veſtre incōparabiliter ꝑparauit gloriā ⁊ honorē. Veſtre queſo natiuitati ſepultura reſpondeat/ velitis apponi patribꝰ veſtris: ⁊ anglia cineres veſtros quos produxit excipiat. Dulce eſt in amicorum amplexibꝰ mori/ carorū lachrymis excipi/ cum ſuis ꝓgenitoribus ſepeliri. In cuius rei obſeruātiam (ſicut legitis) ſancti patriarche plurimū fuere ſolliciti. Fugite pater a montibus flāmiuomis/ ſuſpecta ſit vobis ethne vicinitas/ nec vos morientem videat regio infernalis.

¶ Increpatoria regi iuniori: quia patrem impugnat. Epiſtola.xlvij.

HEnrico tertio dei gratia Regi anglie/ et dñi regis filio Rac. Cant. eccleſie humilis miniſter Spiritū conſilij cum ſalute. Si quid durū tibi locuturi ſumꝰ illuſtriſſime princeps ſuſtine patiēter. Nā ex abūdātia cordis/ ⁊ vehemētia doloris os loquit̄. Non feras moleſte ſi rogamꝰ que ad pacē ſunt/ ſi operā damus vt cōuertantur corda filiorum ad patrē. Dolemus/ dolorēqꝫ diſſimulare nō poſſumꝰ: q2 patrē tuū perſequeris/ terrāqꝫ ipſius quā vſqꝫ ad ſanguinis effuſionem tueri debueras/ turpē das in direptionē/ ⁊ predā. Et vnde hoc tibi ꝙ brabantionū factꝰ es ductor/ gentiqꝫ excōicate ⁊ perditiſſime adheſiſti vt perderes deuotiſſimā tibi gentem? In quo te offendit/ in quo gratiā tuam demeruit pater tuus? Nūquid tibi exhibuit ſe dñm ſiue regē? Non. Sed quaſi ꝓcuratorem regni tui: ⁊ in rerū tuarū adminiſtratione fideliſſimū ſeruientē. Tibi etiam nō ſibi viuit. Tuum eſt quicquid cōgregat/ quicquid poteſt/ quicquid ſcit/ quicqd facit/ quicquid aggregat/ quicquid habet. Vbi eſt filialis affectio? Vbi eſt reuerentia patris? Vbi eſt lex nature? Vbi eſt timor dei? Vbi ſunt ſacramēta illa ꝙ patri tuo corā nobis corporaliter preſtitiſti? Putas ita deo illudere? Ipſe eſt rex regū terribilis apud reges terre: ⁊ qui aufert ſpiritū principū. Dilige ⁊ honora fili cariſſime patrem tuū: vt ꝓ honore exhibito patri tibi ſit longitudo dierū. Honora patrē tuum ⁊ matrem tuam dicit dñs/ vt ſis lōgeuus ſuper terrā. Filiꝰ qui maledicit patri aut matri/ in lege dñi lapidatur. Cū ergo male agere ſit longe grauius ꝗ̄ maledicere: merito pene ſubiacet grauiori qui patrē aut matrem cōtumelijs afficit/ aut moleſtat iniurijs. Teſte ſalomone. Gloria patris eſt filius ſapiēs: deo vero abhominabilis eſt qui cōtumeliam facit patri. Qꝫ grata/ ꝗ̄ fauorabilis/ ꝗ̄ ſuauis/ ꝗ̄ amabilis/ ꝗ̄ deo acceptabilis ſit erga parentes affectio filialis/ ꝗ̄ vero execrabilis ⁊ dānabilis/ atqꝫ penalibꝰ exterminā da ſupplicijs irreuerētia in parētes multis docemur exemplis. Multa legimꝰ ꝗ te/ ⁊ alios ad paterne reuerētie obſeruātiā efficaciter exhortant̄. Philippꝰ inter romanos ꝓncipes primꝰ fuit fidei xp̄iane ꝓfeſſor. philippū filiū habuit: qui cū eſſet patre viuēte/ et cōſentiente in imperialem apicē ſublimatꝰ/ ſumme ſibi glorie aſcribebat ꝙ patrē haberet ſuperſtitē/ cuius imperio non minus humiliter obediebat imperator ꝗ̄ miles deuotꝰ: oſtēdens ſe in oībus ꝗ habebat ad patrē nō vt imperator/ ſed vt filius. Ermes anathoclei regis filius: cū pater eius ageret in extremis/ et a populo poſtularet̄ in regem/ reſpōdit ſe regni officiū non debere preſumere ꝗ̄diu pater eius viuere ſperaret̄: cuiꝰ prudētia erat in adminiſtratiōe rei publice approbata. Decius imperator cum deciū filium ſuum imperiali dyademate ꝓponeret inſignire rēnuit: dicens minor decius: Vereor ne ſi fiam imperator dediſcā eſſe filius. Malo tñ nō eſſe imperator ⁊ humilis filius: ꝗ̄ eſſe imperator ⁊ filius indeuotus. Imperet pater meus: meū imperiū ſit parere humiliter imperāti. Voluſianus imperator galli imperatoris filius licet cū patre ſuo imperaret: nichil tñ ſe cōmune habere cum patre ꝓpoſuit/ niſi ꝙ cū pater eius occideret̄ ab hoſtibus: ſe ꝓ eo ⁊ cum eo permiſit occidi. Valerianus imperator de cuius tyrānide beati martyres ſixtus/ ⁊ laurētius felici triūphauere martyrio: q2 patrem ſuū quadā die atrociter verberauit: a ſaporo rege perſarū captus apud eū ignominioſa ſeruitute cōſenuit: ⁊ quotiēs rex erat aſcenſurus in equū/ valerianus humi accliuis cū in ſella dorſo/ nō manibus attollebat: vitāqꝫ in hac ꝓbroſa ſeruitute finiuit. De abſalon taceo: q2 hyſtoria nota eſt vniuerſis. Adramelech ⁊ ſaraſar filij ſennacherib q2 ꝑcuſſi ſunt patrē ſuū: a regno expulſi dati ſunt in captiuitatē/ ⁊ in opprobriū/ ⁊ in mortē. Demetrius filiꝰ demetrij regis patrem ſuū crudeliſſime perſecutus/ vagus ⁊ ꝓfugus ſuper terram vitā miſerā in exilio ⁊ opprobrio terminauit. Ariſtobolus q2 matrē ſuā regnantē vinculis carceralibꝰ mācipauit: in morte ⁊ ſanguine fratris ſui antigoni quē ſuper oīa diligebat miſerabiliter expirauit. His et alijs innumerabilibus exemplis intelligere potes fili cariſſime ꝗ̄tū ſit apud deū ⁊ hoīes cōmendabilis exhibita patri reuerētia: ꝗ̄tū ſit execrabilis/ ⁊ infauſtis dānata euētibus iniuria parētibus irrogata. Porro michi videt̄ degenerare filius cuius voluntas a paterna volūtate diſſentit. Nā eius caro ⁊ ſanguis eſt/ ⁊ de patris eſſentia ſuā eſſe eſſentiā mutuauit. Auelle a ſole ſolis radiū et nō lucet: riuum

a fonte/ꝛ areſcet ramū ab arbore/ꝛ ſiccat̃: membrū a corpore/ꝛ putreſcit. Separa filiū a deuotiõe paterna ꝛ iam nõ eſt filius: ſed frater ꝛ collega eorū quibus dicitur: vos ex patre dyabolo eſtis. In ꝑncipio yſaie legit. Filios enutriui ꝛ exaltaui: ipſi aūt ſpreuerunt me. Ultimū autẽ verbū eiuſdem ꝓphete eſt Uermis eorum nõ non morietur: ꝛ ignis eorū nõ extinguetur. ꝓbitatem tuam/ prudentiã/ liberalitatẽ/ cõſtantiã/ et pulchritudinem: atq; alias gratiarū dotes quibus te natura multipliciter illuſtrauit mũdus predicat vniuerſus. Uerũtamen ſi erga patrẽ tuum humilitatẽ/ꝛ dilectionẽ in veritate nõ exhibes/ q̃to celebrior eſt laus tua/ tanto in maius et cõmunius opprobriū ꝯuertet̃. Nouiſti q: pater tu' homo eſt: qui ſola humilitate ſibi exhibita manſueſcit. Sis ergo ei ſubiectus/ et ipſe ſuam tibi per oĩa ſubijciet voluntatẽ. Exhibe te patri in vera humilitate filiū: ꝛ ipſe tibi ſe non ſolū patrem exhibebit/ ſed famulū. Eris rex regis: et dñs dñi tui: qui ad hoc tibi viuit/ꝛ ſibi morit̃: vt poſt mortẽ ipſius magnifice viuas: regnũq; tuū et ſolium cū multis laboribus ꝛ expẽſis corroborat ꝛ cõfirmat: vt ipſum futuris tẽporibus barbare hoſtilitatis ꝑſecutio nõ ſubuertat. Heres tui patris es et ſucceſſor in regno/ de hereditaria ſucceſſiõe ſecurus ꝛ cert' ſuſtine: non feſtines. Quia teſte ſalomone. Hereditas ad quã in principio feſtinat̃/ in nouiſſimis benedictione carebit. Nimis dãnabiliter te ſeducit adulatorū ſuggeſtio/ qui tibi ſubmurmurãt et ſuadent vt certã in regno vẽdices tibi portionẽ. Porro iſti nõ tantū honorẽ tibi q̃tum ſibi honorū ꝛ honoꝝ diſtributionem deſiderant: et vt in populum miſerū ſuum exerceant dñatum. Nõne cõſultius tibi eſt per prudẽtiã fideliſſimi patris in pace populū cõſeruare: q̃ per adulatores infidos quietem ꝛ pacem cõmiſſi tibi populi cõturbare? Sane cū multis violentijs ꝛ peccatis nõ poſſet de regno francoꝝ ſumma illa pecunie extorqueri: quã nũc ſine labore et crimine tuo tibi liberalitas paterna largit̃. Utinam ſcires q̃ dulce q̃ iocundū ſit habere et habitos venerari parẽtes. hec ſuauiſſima iocũditas et frequẽter dum parẽtes viuunt ignoratur/ ꝛ ex ſola parentū amiſſione cognoſcit̃. Adhuc amantiſſime fili deuote ꝛ humiliter ſupplicamus: quatenus facias et loquaris pacem in plebẽ tuam: et derelicta ſocietate illius excõmunicate ꝛ perdite gentis/ que te in deuiū malicie trahit reuertaris ad patrẽ. Nos autẽ ita honori et cõmoditati tue ſtudebimus ꝓuidere: q amplius obtinebis pacis beneficio q̃ poſſis per ignẽ ꝛ gladiū extorquere. Qz ſi noſtro et ſuffraganeorū cõſilio eorum qui ſuꝑ hoc generaliter tibi ſcribũt/ acquieſcere ꝛ cõſentire detractes: ſcias nos recepiſſe a ſummo põtifice in mãdatis: vt te ꝛ omnes qui pacẽ dñi tui turbant (ſublato appellatiõis remedio) excõmunicatiõis vinculo innodemus: noſq; mandatū nobis iniũctū (licet inuiti ꝛ dolẽtes) ꝓmpto effectu ꝛ debita reuerẽtia niſi infra q̃ndeci dies reſipueris: pleniſſime ꝓſequemur.

¶ Cõgratulatio ſuꝑ pace ſciſmaticoꝝ. Epl'a.xlviij.

Reuerendo patri ac domino guillelmo pꝛ pienſi ſacroſancte romane eccl'ie preſbitero et cardinali. P. Bleſeñ. deuotiſſimus eius filius Salutem: ꝛ ſincere dilectionis affect'. Benedictus deus et pater dñi noſtri ieſu xp̃i qui tandem reſpiciẽs in faciem teſtamẽti ſui vos elegit ꝛ preelegit vt per gratiã prudentie ꝛ facũdie diuinitus vobis date ſciſſura ſciſmatis cõſueret̃ ad vnitatẽ: ꝛ eccleſia dei de varijs laborib' reſpiraret ad pacẽ. Petri quippe nauicula diutiſſime tempeſtuoſis fluctibus eſtuauit. Cumq; mirabiles eſſent elationes maris/ mirabilior in altis dñs ſtatuit ꝓcellam in aurã. Effuſa eñ contentione ſuper principes: cum errarẽt in inuio ꝛ nõ in via: ille qui imperat vẽtis ꝛ mari imperauit imperatori: qui cū nuper in eccleſiã dei efferata rabie deſeuiret/ hodie per gratiã xp̃i deſcrudeſcit in eo ſeueritas/ et iracũdia eius manſueſcit in gratiã. Hodie per gratiam redẽptoris qui vos ad hoc ſpecialiter fecerat gratioſum in ꝟbis: perſecutor eccleſie factus eſt filius: de lupo factus eſt agnus: de hoſte amic': de ſuperbo deuotus: humiliauit eū qui eſt ante ſecula: qui humiliat omnẽ altitudinẽ extollentem ſe aduerſus ſciẽtiam dei. Nimis oppreſſerant/ et in cõculcationem dederant xp̃i eccleſiam ſeculares: ſed hodie erecta eſt in ſuperbiam ſeculoꝝ: ꝛ ammodo ſuperborū ꝛ ſublimiū colla calcabit: ſicut dicit dñs ꝑ ꝓphetam. Ponã te in ſuperbiam ſeculorū: non vocaberis vltra derelicta: ſed ciuitas ſancta. Octauianus ille auctor ſciſmatis toto tẽpore vite ſue cõgregauerat opes ꝛ diuitias vt quietẽ eccleſie ꝑturbaret. Suis igitur largitiõibus ita infaſcinauerat ſapientes hui' ſeculi/ q magnatū ſibi conciliauerat fauorẽ ꝛ gratiã: magnãq; partẽ curie ſecū traxerat in errorẽ. Sz iuxta ꝟbum hieremie ꝓphete perdix fouit que nõ peperit: fecit diuitias ꝛ nõ in iudicio/ in nouiſſimo tẽpore derelinquent eū/ ꝛ in fine ſuo apparebit ſtultus. Erect' fuerat octauianus in cõtumeliam eccleſie xp̃i/ ꝛ cecidit: ſathanas eñ ſathanã expulit/ et abſtulit eum primogenita mors ſicut dicit iob. Superbia nãq; ꝑmiciua mortis generatio eſt. Poſt hũc exaltatus eſt guido cremãnus ꝛ corruit. Poſt ipſum eleuat' eſt iohãnes ſtruma: et deiectus atq; cõfractus euanuit. Ecce ydolon dagon/ quod iuxta archã dñi fuerat eleuatū prius cecidit ꝓſtratū. Erectū ſecundo corruit ex magna parte cõfractum. Eleuatū vero tertio tandẽ totū confractū inuentū eſt/ ꝛ toto corpore diſſipatum. Sic octauianus in ſuperbia ꝛ abuſione ſibi ſummū vſurpauerat ſacerdotiū: ꝛ ꝓpter hoc vehementi ſciſmate turbauerat vrbes/ ꝛ regna cõcuſſerat: ſortem habiturus cum chore dathan/ et abyron: quorū ſe imitatorẽ fecerat. Ecce qđ de ipſo predixerat yſaias. Nunquid nõ eſt iſte vir qui turbauit terrã: qui concuſſit regna: q̃ poſuit orbem terre deſolatū/ et vrbes eius deſtruxit? Detrahet̃ ad inferos ſuperbia eius: cõcidet cadauer eius. Subter eū ſternetur tinea/ ꝛ operimentū ei' vermis. Adhuc recolo q̃ glorioſus erat in oculis ſuis: q̃

pōpoſus in verbis:fui preſens vbi ſe faciebat tāq̄ ſta
tuam adorari. Nam et ego cū alijs in via ad romanā
curiā a carnificibus eius captus ⁊ ſpoliatus et ceſus
ſum. Cunq̄ ſocij mei cōiecti in vincula in cōpedibus
remāſiſſent:ego preueniēte xp̄i miſericordia/nec flecti
genua mea ante baal/nec in cōpedibus pedē figi:ſed
relicta ſindone/et oībus perditis p murū in ſporta di
miſſus ſum/⁊ ſic effugi manus ſuas. Scit deus q̄ nō
mētior/⁊ ab ea die ſemꝑ exoraui altiſſimū:vt eius ſu=
perbiam deijceret q̄ ſuperbos humiliat.⁊ tandē com
pletum eſt in eo verbū Iob dicentis de rege ſuperbie.
Si aſcenderit in celū ſuperbia eius ⁊ nubes caput eiꝰ
tetigerit/quaſi ſterquilinū in fine perdet: ⁊ qui eū vi=
derint dicent vbi eſt? Velut ſomniū auolans nō inue
niet:tranſiet ſicut viſio nocturna. Eius ⁊ omniū cōpli
cum ſuoꝝ memoria dānata eſt in eternū. Iſti ſunt al=
lophili qui eū in archam dn̄i irruere/ ⁊ eā capere pre=
ſumpſiſſent/ꝑcuſſit eos dn̄s in poſteriora: opprobriū
ſempiternū dedit illis. Nonne iſti in poſteriora ꝑcuſſi
ſunt:quoꝝ finis interitus: quoꝝ poſteritas damnata
eſt/vt ſucceſſor eorū in eccleſia dei de cetero nō reſur=
gat? Semper redibit in memoriā iniquitas patrum:⁊
peccatū octauiani nō delebitur in eternū. Ipſe enim
erat qui crudelius ceteris clericos affligebat perſecu=
tus homies inopes/⁊ mendicos/et cōpunctos corde
mortificās. O q̄ cecus et turbidus eſt inuidie oculus/
vbi queſo erāt cardinalium corda q̄ filium ſuperbie
⁊ ydolum abhominatiōis in apoſtolatus apicē erige
bant? Ut de vobis taceā ne videar adulari:quō clau
ſis oculis tranſierūt dn̄m bernardū portuenſem/hen
ricum pyſanum/ dn̄m iacinctū/dn̄m humbaldū epi=
ſcopum hoſtiēſem? Reſpuerunt hoīes pacis:⁊ homi
nē diſſentionis ⁊ ſcandali erexerūt. Sane vocare hic
poſſumus ꝓblema ioathan de filijs gedeōis/de qui
bus ſibi ducem eligere filij iſrael volētes (cōtemptis
filijs legitimis) abymelech ſpuriū/⁊ crudelē iudicem
elegerūt. Iuxta cuius verbū/ligna ſiluarū non oliuā/
non ficū/nō vitem: ſed ramnū elegerūt ſibi in regem/
⁊ egreſſus eſt ignis de ramno et deuorauit cedros li=
bani. Egreſſa eſt ab octauiano malicia:que totū orbē
tumultuoſe cōcuſſit. Sed tandē manus dn̄i per mini=
ſteriū lingue veſtre(preter ſpē ⁊ vota omniū)oīa vir
tute ineffabili trāquillauit. Veſter ſum:⁊ vtinā ſe offe
rat oportūitas/vt me ꝓbetis veſtrū eſſe. Adhuc me=
moriter teneo q̄ pie/q̄ miſericorditer me ab exilio re
uertentem/vagum ⁊ ꝓfugum apud vos exceperitis/
nudum cooperuiſtis/pauiſtis famelicum:⁊ vt multa
paucis includam/ in me totum miſericordie ſenariū
compleuiſtis. Ille pro me vobis retribuat/qui bono
rum retributor eſt operum:⁊ pauperum fideiuſſor.

Contra eos qui detraxerunt patri
ſuo mortuo. Epiſtola.xlix.

Cariſſimis amicis ⁊ ſocijs G. decano carno=
teñ. et G. archid. Bleſeñ. P. Bleſeñ. Bath.
archid. Salutē:⁊ viſcera cōpaſſiōis induere.
Patior patior vehemēter/⁊ nō eſt qui cōpa
tiatur/q̄ miſereatur afflicto. Miſeremini mei/miſere
mini mei ſaltem vos amici mei:q̄ manus dn̄i tetigit
me. Diu laboraui in gemitu meo: ſed nūc materiā ge
mitus deduco in publicū. Ideo et verba mea dolore
ſunt plena. Exitus aquarū deducūt oculi mei/⁊ torrē
tes effluūt lachrymarum. Sagitte eñ dn̄i in me ſunt/
quarū indignatio ebibit ſpiritū meū/⁊ torrētes iniqui
tatis aliene cōturbauerūt me. Utinā aperiāt catara=
cte miſeri capitis mei/vt totus in lachrymas fluam.
Multis ei ſolatio ſunt lachryme/ ⁊ ex parte maxima
magnitudinē doloris imminuūt. Dolor ſiquidem ſpe
ciem ignis gerit:q̄ dū plus tegit plus igneſcit. Si me
dn̄s in amiſſione rerū temporaliū/ aut amicorū mor=
te/aut in afflictione ꝓprij corporis flagellaſſet:totum
equanimiter ſuſtinerē/ſed plagā ſentio que ad interio
ra cordis mei penetrat:nec minus anguſtor/q̄ ſi quis
mea viſcera a me violēter euellat. Nōne viſcera mea
amici mei ſunt quos foueo/ ⁊ q̄ me fouēt in obſequio
rum dulci cōmercio in idētitate affectuū: ſine quibus
oīs cogitatio eſſet michi tediū: omnis vita tormētū?
Quibus viuo niſi amicis/ſine quoꝝ ſolacio michi vi
uere eſſet mori? He ſunt cruces amici mei cariſſimi:
quibus amicus veſter affligit: he ſunt anguſtie quas
deplorat: q̄m amici eius conuerſi ſunt in arcū prauū:
vt ſint inimici hoīs domeſtici eius. Illi de quoꝝ dile=
ctione cōfidentius preſumebat/et ad quos diligēdos
totam effuderat aiam ſuam/ facti ſunt hoſtes eius in
capite dn̄i noſtri carnoteñ. quorū frater et canonicus
eram/quos in interiore homie diligebam/verbū ini=
quū cōſtruxerunt aduerſum me. Poſuerūt michi ma
la ꝓ bonis:⁊ odium ꝓ dilectiōe mea. In cauſa ſiqui=
dem quā habebam aduerſus. R. ſareſb. ſuꝑ prepoſi=
tura carnoteñ. quā adhuc michi vēdico tāq̄ meā/ iu
dicibꝰ veſtris infames litteras porrexerūt: meiq̄ pa=
tris vitā nequiſſime deprauantes/ſic nomen meū de=
nigrare conati ſunt:cōtra mortuū ⁊ aduerſus innocē=
tem inſurrexerūt in me teſtes iniqui:⁊ mentita eſt ini=
quitas ſibi. Deū teſtor ⁊ innocētiam xp̄i patrem meū
vixiſſe innocēter et ſancte:fuit ei hō ſimplex ⁊ rectus/
ac timēs deū/ſine querela ⁊ dolo:⁊ māſuetus ⁊ mitis
Quod quidē non adeo confidenter aſſererē/niſi q̄ id=
ipſum vos ⁊ tota ꝓuincia cognouiſtis. Indubitanter
ſcitis/q̄ ſi pater meus litteris fuiſſet imbutus/ prudē
tia/et ſancta eiꝰ cōuerſatio copioſiſſime ſuffeciſſet ad
regimen eminētiſſime dignitatis. Confidenter extol=
lo et predico patrē meū cuius me malo filiū extitiſſe:
q̄ illiꝰ nobilis ꝓditoris a quo noſter emulus(ſicut ſci
tis)iactitat ſe fuiſſe ꝓgenitū. Nichil equidē michi cō
ſcius ſum:nec apud vos aliquid inuenire poſſetis:vn
de poſſet eſſe notabilis pater meus: niſi q̄ nō fuit de
ditioribus regiōis. Certe virtus in diuitijs nō conſi=
ſtit. Nam ecce peccatores ⁊ abūdantes in ſeculo obti
nuerūt diuitias. Et tñ ſatis iudico diuitē extitiſſe/cui
⁊ pauperibus xp̄i(quoꝝ ſe miniſtrū deuotiſſimū ſem=
per exhibuit)ſue facultates ſufficerēt abundāter. Sa
tis cōmendabiliter diues fuit q̄ in edificijs/ in terris/

ac pratis/ꝛ vineis abūdauit. Sane ꝛ ſi pauperrimus
extitiſſet: tñ generoſitatis titulos paupertas non adi=
mit. Sicut publice notū eſt/pater meus ꝛ mater mea
de optimatibus minoꝛis britannie traxerunt oꝛigi=
nem. Nec iſtud ad iactātiam dico: ſed vt obſtruat os
loquentiū iniqua/qui de ſua nobilitate ſatis degene
re detrahendi ſumunt audaciam: verā quidem ꝛ cō=
mendabilem reputo nobilitatē: que defert cum gene
ris claritate virtutē: cuius omnino exoꝛtes ſunt qui pa
tri meo obijciūt ſui exilij paupertatē. Nōne exulauit
brutus: nōne exulauit eneas? In eoꝝ tamē exilio nō
degenerauit troiana nobilitas. Illud ꝓ certo cōperi:
qꝛ ſi quid turpitudinis in me vel in patre meo cogno
uiſſet emulus: libētiſſime illud in publicū deduxiſſet.
Ego aūt bene cōſcius michi: et nichil taliū ſuſpicat⁹
Non expectato vulnus ab hoſte tuli. In domo dei in
eccl'ia beate virginis carnoteñ. cuius canonicus erā
amicus illius eſſe credebar: cuius erāt contra me oēs
cogitationes in malū: qui ſub lingua blandiētī vene=
num aſpidū nutriebat. Qꝫ ſi inimicus homo maledi
xiſſet michi/ſuſtinuiſſem vtiqꝫ. Tu vero homo vnani
mis dux meus ꝛ notus me⁹/qui mecū dulces capie=
bas cibos in domo dei: ambulauimus cū cōſenſu. di
lexiſti me in oꝛe tuo ꝛ in lingua tua mētitus es michi:
magnificās ſuper me ſupplantationē: ꝛ ꝓditoꝛijs ad=
inuētionibus cōmaculans innocentē. Vide dñe/ꝛ cō
ſidera: ꝛ audi voces aduerſarioꝝ meoꝝ ꝛ iudica cau
ſam meā. Tu omnia ſcis: tu noſti innocētiam meā: et
qꝛ odio habuerunt me gratis. Tu ſcis improperium
meū/ꝛ cōfuſionem meā/ꝛ reuerentiam meā. In con=
ſpectu autē tuo ſunt omnes qui tribulant aiam meā.
Auertant queſo retroꝛſum et erubeſcāt qui perſecuti
ſunt hoīem inopem/ꝛ mendicū/ ꝛ aiam afflictam ſa
turauerūt opprobrijs: ꝓpoſueram certe in eccleſia/ꝛ
obſequio beate virginis et moꝛari et moꝛi. Deſideriū
michi erat eccleſie neceſſitates in me ſuſcipere: meiſqꝫ
ꝓ ea militare ſtipendijs: viuere oībus atqꝫ laboꝛare/
et incōmoditate ꝓprij coꝛpoꝛis cōmoditates omniū
ꝓcurare. Nūquid redditur ꝓ bono malū: qꝛ foderunt
michi amici mei foueā in precipitiū: atqꝫ in neceſſita=
te mea ꝓximi mei aduerſum me ſteterūt? Alienus fa
ctus ſum fratribus meis: et pegrin⁹ filijs matris mee
Dom⁹ natiuitatis mee (iuxta verbū alteri⁹ ꝓphete)
facta eſt michi ſicut cauerna leene/ et ſicut habitatio
ſtruthionū. Quia vero nemo accept⁹ eſt ꝓpheta in pa=
tria ſua/dñs in exilio michi patriā faciat: ꝛ qui dedu
xit me velut ouem ioſeph: ipſe in loco peregrinatiōis
mee ꝑ ſemitas miſericoꝛdie ſue me deducat. Bonus
es dñe ſperantibus in te: aie querenti te. Machinati
ſunt hoſtes mei domeſtici ſupplātare me: ꝛ a ꝑpoſi=
tura carnotenſi omnino auertere. Sed ne auertat hu=
milis fact⁹ cōfuſus/repulſum ꝛ opprobriū meū maio
re ꝛ vberioꝛe bñficio redemiſti. Sic iacob ꝓ rachele
data eſt lya fecundioꝛ. Sic dauid ꝓ merob data eſt
adriel malachite. Ego aūt donū dei altiſſimi ꝛ quic=
quid circa me benigne diſpoſuit gratāter accepto: vo
tis meis reputans pleniſſime ſatiſfactū: ſi eos humi=
liet quoꝝ ſuperbia ſemꝑ aſcendit: ꝛ mendaces oſten
dat qui maculauerūt innoxiū. Vos aūt cariſſimi dñi
et amici ſi veſtras nō poteſtis iniurias vindicare/ pa=
tienti ſaltem amico affectum cōpaſſionis impēdite.

¶ Arguitur epiſcopus qꝛ penitēti et
afflicto nō miſeretur. Epiſtola.l.

Reuerendo patri ac domino H. dei gratia
Baiocenſi epiſcopo Suus Petrus Ble=
ſeñ. Bathonieñ. archidya. Salutē: ꝛ viſce=
ribus pietatis affluere. Auditur hodie qđ
non eſt auditum a ſeculis: quia defecit in
agno crudelitas/et in lupo ſeuicia manſueſcit. No=
uit fere vniuerſitas oꝛbis: qꝫ pre cunctis moꝛtalibus/
precipue ꝛ ſingulariter pietatis gratia/ ꝛ ſpiritu mā=
ſuetudinis abundatis. Ideoqꝫ ꝛ omnibus vertitur in
ſtupoꝛē/quare R. camerario abbatis cadonieñ. q̄ in
multa coꝛdis cōtritione et humilitate penitētie omni
ſatiſfactiōi ſe offert/ita vos durū et inexoꝛabilē exhi=
betis. Qꝫ hominem interfecerit non inficiatur: ſed qꝫ
hoc fecit ꝓuocatus ab hoſtibus/et ob tutelam ꝓprij
coꝛpoꝛis/moꝛtiſqꝫ paterne vindictā/plurimū de q̄nti=
tate criminis reſcidit. Nā ꝛ dñs rex q̄ hmōi exceſſus
pre cūctis hominibus diſtricte ꝛ terribiliter punit/eū
ad gratiam ſuā/ꝛ ad ſolū natale reſtituit. Poꝛro vbi
materialis gladius miſericoꝛs eſt: gladi⁹ eccleſie inhu
manus eſſe nō debet. Sanctoꝝqꝫ clamat auctoꝛitas
ſecuri⁹ nobis eſſe ſi ꝓpter miſericoꝛdie humanitatem
q̄ ſi ꝓpter diſtrictioꝛem iuſtitiā iudicemur. Recipe
queſo ad penitentiā hominē humiliatū ꝛ coꝛde com=
punctū: ne ſi foꝛte claudat ei ſin⁹ miſericoꝛdie incidat
in deſperatiōis abyſſum. Gratius ſiquidem acceptat
deus penitentiā peccatoꝛis humilis ꝛ cōtriti/q̄ inno
cētiam iuſti tepidi ꝛ remiſſi. Sed ꝛ maius gaudiū eſt
angelis dei ſuper vno peccatoꝛe penitētiam agēte: q̄
ſuper nonaginta nouē iuſtis qui nō indigēt penitētia.
Cum in ſacro eloquio per ouē innocētia ſimplicis vi
te: per capram vero peccātis immūdicia deſignetur:
ouis tñ in lege dñi lōge ab oſtio tabernaculi iubetur
offerri. Capra vero que pacifica hoſtia eſt in ipſo ho=
ſtio vnde ouis elongata eſt immolat. Sacra eñ ſcri=
ptura vbiqꝫ inuitat ꝛ recipit ad penitētiā peccatoꝛes.
Elongant autē a ſanctuario qui vacuā ꝛ toꝛpentē in=
nocētiam ducunt: atqꝫ familiarius admittunt in ſinu
matris eccleſie qui maliciā per penitētiā foꝛtiter ab=
ſterſerūt. Vides dñm comedentē ꝛ bibentem cū pec
catoꝛibus/ꝛ publice ꝓteſtātem. Non veni vocare iu=
ſtos: ſed peccatoꝛes ad penitentiā. Habes dauid/ha
bes petrū/habes publicanū/habes paulū qui primā
meritoꝝ gratiā/ fructuoſa penitentia tranſcenderūt.
Xp̄s exurgens a moꝛtuis nō ſue matri ꝟgini benedi=
cte: ſed marie peccatrici de qua ſeptē eiecerat demo=
nia prius dignatus eſt apparere. Capra igit nō abij=
ciatur ab oſtio tabernaculi ſicut ouis: qꝛ deo ꝛ ange=
lis eius gratioꝛ eſt peccatoꝛis cōuerſio/q̄ tepida ſim
plicitas innocentie. Si penitēti ſinus mie precludat:

vereor ne nouiſſima hominis fiant peiora prioribus: ⁊ aīa ipſius ꝓpter duriciam veſtram a vobis durius requiratur. Tota die petimus nobis peccata dimitti ſicut et nos dimittimus debitoribus noſtris. pericu- loſa eſt ei oratio dñica qui peccata ꝓximo non dimit tit. Dimittite (inquit dñs) ⁊ dimittetur vobis. Menſu- ra qua menſi fueritis (inquit) remetiet vobis. Idipſum docet poeta theologus dicēs. Det peccatori veniam peccator: vt equa Cōciliet dñm cōditione ſibi. Q; ſi aduerſus prefatū G. camerariū aliquid rancoris aut odij concepiſtis: benigne queſo et caritatiue remitte. Caritas em̄ benigna eſt: neq; vllus in vobis caritatis eſt locus / ſi aduerſus ꝓximū rancor vel odiū retinet. Sed nec bene diligimus deum / niſi diligatur proxi- mus ꝓpter ipſum. Dilectio quidem bipertito affectu ſe diuidit / que a ꝓximo incipiēs in deum ſe porrigit / vniens in eo diuerſitates affectuū / quē ⁊ in quo prin- cipaliter cauſam totius dilectiōis inſtituit. Cum au- tem velit dominus diligi ꝓpter proximū: non ꝓpter ſe (bonorum enim noſtrorū non eget) ab ipſius tamē voluntate non recedimus ſi proximū diligimus pro- pter ipſum / immo diuine reſiſtimus voluntati ſi ꝓxi- mū non diligimus ꝓpter deum: cum dominus in eo diligi petat: et ꝓximus ſit in negocio diligendi tanq̄ xp̄i vicarius. Ex dilectiōe ꝓximi noſtros deus metit affectus. Quomō ei diligemus deū quē nō videmus / ſi ꝓximo nō cōpatimur quē videmus? Sic ergo de⁹ ꝓximū in participiū et ſocietatē dilectiōis admittit: vt nec eum ſine ſe / nec ſe ſine illo diligi velit. Nam di lectio nil ꝓdeſt niſi cōbinata ſit: omnēq; calumniam ſingularitatis euacuet. Hinc eſt ꝙ coccus qui in ve- ſte ſacerdotali ponendus erat bis tingi precipit: hinc eſt ꝙ helizeus doctoris ſui ſpiritum in ſe poſtulabat duplicari: hinc etiam pars ſimile que offertur concre- matur dño in altari: pars autem aaron ⁊ filiorū eius vſibus reſeruatur: in quibus gemina notat dilectio: vt nec ꝓximus ſine deo: nec deus ſine proximo dili- gatur. Si ergo diligitis / immo q; diligitis deū: odiū qd̓ cōcepiſtis aduerſus prefatū G. transferatis in di- lectionem ⁊ gratiam ꝓpter deum. Vos qui viā perfe ctionis ⁊ inceditis ⁊ docetis: nō decet fouere odium / niſi qd̓ ꝓpheta cōmemorat / perfecto inquit odio ode ram illos. Odiū quidem perfectū ſiue perfectorꝫ eſt ſi peccatum in homine / nō hominē in peccato habetis exoſum: publice dicit; et vos tamen idipſum forſitan ignoratis: q; quidam ex veſtris in res eius heredita- rias oculos iniecerunt: ideoq; contra eum animū ve ſtrum turbāt. Vulgo em dicitur. Aqua turbida piſco ſior eſt / ipſiq; de veſtra turbatione fructum ſucceſſio- nis expectant: verūtamen cum nec deus nec eccleſia iudicet bis in idipſum / multis abſurdū videtur ꝙ G. poſt ſatiſfactionem penitentie / in bonis patrimonia- libus puniatur.

Q; non eſt conſentiendū voluptatibus puerorum. Epiſtola.lj.

Venerabili patri ac dño Jo. dei gr̄a Sa- reſb. ep̄o P. Bleſeñ. Bath. archid̓. Sa lutem ⁊ veritatē. Certiſſime michi ꝓmi ſerat veſtra benignitas ꝙ nepotes vr̄os infra natale dñi ꝓximū erudiendos mi chi mitteretis pariſius: ⁊ per eos debi- tum qd̓ michi debetis annuū ſolueretis. Expectans expectaui dñm meū / nec intēdit michi. Adhuc etiam ꝓmiſſam expecto gratiā: fortaſſe ſicut arturū britan- nia: ſicut iudea meſſiā. Donatio quidē gratuita prius fuit ⁊ liberalis: ſed q; in ꝓmiſſiōe ſcripture vinculum interceſſit / vt annuū fieret beneficiū / gratiā in neceſſi tatem debiti cōuertiſtis: vtinā nunq̄ fuiſſet hec pecu nia: cuius expectatio tamdiu animū meū torſit: in cu ius ſpe ego diffuſiores expenſas faciens / me debitis vſurarijs oneraui. Si ſimplex ꝓmiſſio preceſſiſſet cir- cūſpectius expēdiſſem / ⁊ vſus fuiſſem leniter leni ver bo. Nūc in libro experiētie lego ꝙ ſancta ⁊ efficax ſit eruditio euāgelice veritatis. Sit inquit ſermo veſter eſt / eſt: nō / non. Nam qd̓ amplius eſt / a malo eſt: hoc malum nunc ſentio: cui carta ep̄i ⁊ vehemens ipſius aſſertio cauſam dedit. Verba tn̄ ep̄orum qui apoſto- lorum ſunt filij ⁊ heredes vim iuratoriā in ſe habent / vt in eis iuſiurandū ſit / qd̓ eſt verbū ſimplex in alijs: ⁊ qd̓ in alijs eſt ſimplex periuriū / ſacrilegiū ſit in illis. Attendite quid dicat doctor eccleſie. Nūquid inquit leuitate vſus ſum / aut que cogito ſcd̓m carnē cogito / vt ſint apud me eſt: ⁊ nō? Promittētibus ⁊ nō ſoluen tibus conuenit vox illa yſaie ꝓphete dicentis. Ecce vos ex nichilo: ⁊ opus veſtrū ex eo quod nō eſt. Ma gna debet eſſe in ꝓmiſſione diſcretio. Inanis ei pro- miſſio multotiens de familiaribus amicis ſibi cōpa rat inimicos. Porro ſi cogitatis veſtris ꝓmiſſionib⁹ ſtare: nec michi accepta / nec vobis honeſta eſt iſta di latio teſtimonio poete. Dilatio magna ruina ē: ⁊ mo- ra donādi non leue crimē habet. Ne dicas amico tuo dicit ſalomon. Vade et reuertere: cras dabo tibi / cū ſtatim poſſis dare. Cras / cras / cras / vox coruina eſt / nec deo / nec hominibus grata eſt ꝓmiſſionis iteratio frequēs. Et hoc ipſum credo ſalomonē ſenſiſſe cū di- cit. Fili ne iteres verbū in ore tuo. Date igit̄ reuerēde pater voci veſtre vocē virtutis / ⁊ affect⁹ liberales effe ctus adimpleat / ne labia euāgelio cōſecrata poſſit ar guere mēdacij carta cōcepta in teſtimoniū veritatis. Illud aūt vehementiſſime reprehēdo ꝙ nepotes ve- ſtros qui ſe in caſtris ſcolaribus exercere debuerant: foueatis i delicijs: palpetis blādicijs: ſciatiſq; ꝙ hec omia exinanitio ſunt virtutū / et ſubuerſio honeſtatis. Adhuc vita eorꝫ in incerto eſt: q; biuium nondū pita- gorice littere tranſierūt. Ideo magis expediret eis cor ripi q̄ palpari. Scriptū eſt. Qui parcit virge / odit fi- liū. Hely cū filijs ſuis percuſſus eſt a dño eo ꝙ filios ſuos minime correxiſſet. Dilexiſti dixit dñs magis fi lios tuos q̄ me. Hodie pro filijs quos abſtulit prela- tis eccleſie deus: habere nepotes in diſſipationē pa- trimonij xp̄i / ⁊ in ſue ſalutis diſpendiū permittūtur /

pernicioſa eſt circa minores blanda maloꝝ remiſſio. Jdeo dicit ſapiēs:filie tibi ſunt/vultū hilarem ne oſtē das eis:veſtra benignitas eis ad omes illecebras fre= num cuſtodie relaxauit. Jdeoqꝫ vereor ne vita eoꝝ in pūo flore degeneret: ſicut in iob legitur Ledet quaſi vinea in pūo flore botrus eius:⁊ quaſi oliua ꝓijciens florem ſuū. Porro enormiter peccat ſeqꝫ vite aliene reū conſtituit/ qui pueros in etate tenera nimia fami liaritate ⁊ ſuauibus verbis emollit. Cyrus ſparciat⁹ de quo dudū is ſexaginta annis ꝑus ꝑdixerat yſaias xp̄o meo cyro cuius apprehēdi dexteram ſubijciā gē= tes ⁊ regna/Creſum iuxta alim fluuiū vicerat. Cūqꝫ multe illū feciſſent victorie glorioſum:qꝛ tn̄ gētem in= domitam prius bellicoſiſſimā fecit vacare cōmeſſatio= nibus/ludis atqꝫ amplexibus:vt ſic gentem euiraret acerrimā/a regina maſſagetarū thamari victus ⁊ oc= ciſus eſt. que cū illius caput in vtrē ſanguine plenum miſiſſet: bibe(inquit)ſanguinē quē ſitiſti. Apprehen= dite inquit ꝓpheta diſciplinam/ne qn̄ iraſcatur dn̄s. Arguite ⁊ docete diligenter nepotes veſtros:ne cau= ſam inſolētie preſtet nimis blanda ⁊ familiaris affe= ctio. Informētur queſo ad opera honeſtatis/ne ſciāt ꝑ experiētiā quid ſit peccatū/ omiſqꝫ turpitudinis oc caſio precidat. Judas ⁊ ſymon ſicut in libro iudicū le git/regi bezec ſiue adonibezec q̄ eos infeſtabat/ ſum mitates manuū abſciderūt. Sic ⁊ nos motus puber tatis preuenire oportet:atqꝫ iniquarū preſcindere pri mitias actionū. Jſti ſunt paruuli babilōis: quos ad petram que xp̄s eſt oportet allidi. Beatus eīn qui te= nebit ⁊ allidet paruulos ſuos ſcꝫ babilonis ad petrā. Scriptum eſt eīn qꝛ ꝓni ſunt ſenſus hominis ab ado leſcentia ſua in malū. Amputetis igitur prurietem in tenera etate maliciam. Nam et ſpinarum plantaria facilius euelluntur anteqꝫ coaleſcant.

Deſcriptio tempeſtatis. Et cōtra eos qui male ſuis reſpōdent ſeruiētibus, Epl'a.lij.

C Ariſſimo dn̄o ſuo. R.dei gratia Cātuarī. Archiepo totius anglie pmati ⁊ apoſto lice ſedis legato. P.Bleſeñ.Bathoñ.Ar chid.Salutem in eo ſine quo nō eſt ſalus. Me nuper ad obedientiā veſtre iuſſiōis accingerē/iamqꝫ licētiatus/et accepta veſtre benedi= ctionis gratia recedebā:tamen ꝓpter negocia quedā caſualiter tūc emergentia reuocaſtis me/ ac firmiter iniūxiſtis/vt vos frequētioribus nūcijs certiorarē de ſtatu meo/⁊ de his q̄ michi in via cōtigerant. Deſcē deram ad mare/⁊ nauē aſcenderam. Cūqꝫ iam expo ſuiſſemus vela vētis/⁊ vitam periculis:ecce grando/ nix/ymber/ac ſpiritus ꝓcellarū celos obduxerūt ca= ligine:atqꝫ in terribiles aquarū montes maris defor mauere planiciē. Mirabiles erāt elatiōes maris:flu ctus ei aſcendebāt in celos et deſcēdebāt in abyſſos: ⁊ aīa mea in ipſis tabeſcebat. Omes qui in naui erāt moti ſunt/et turbati ſunt ſicut ebrius:et ois ſapientia eoꝝ deuorata eſt. Jlle q̄ gubernaculo preerat/⁊ ſede= bat in puppi:abiecta arce et derelicta ſede/nauē for= tuito cōmiſit euētui: vniuerſa patiebāt ſpm̄ vertiginis/ ſpūm abhominatiōis/et nauſee. Nō erat q̄ man⁹ aut oculos in celū erigeret: nō erat qui porrigeret deo pre ces/qui ſanctificationi/aut penitētie ſe offerret. Jace bant oēs deſtituti officio membroꝝ/ atqꝫ aīo ꝯſterna ti:⁊ facti ſunt velut mortui. Licet aūt tūc eſtiuale ſol= ſticium ad incremētū diei plurimū de noctis ſpacio recidiſſet/nunqꝫ tn̄ nox aliqua adeo lōga viſa eſt mi= chi. Nā a meridie nox iſta incepit/ que temp⁹ alienū ſibi quadam tyrānide ꝓcelloſa vſurpans/ in ſuas te= nebras lucē vertit. O nox dānoſiſſima/nec in toto an= ni circulo cōputanda: nox turbinis:nox ire: nox hor= roris/⁊ mortis. Tota nocte hac peſſima fuim⁹ in cor= de maris:et quaſi in ventre inferi donec deſiderātiſſi= mus ſolis ortus nobis clemētioris aure gratiā nūcia uit. Placauit mare q̄ imperat vētis ⁊ mari:ſtatuitqꝫ ꝓcellam eius in aurā/⁊ ſiluerūt fluctus eius. Et leta ti ſumus qꝛ ſiluerūt: ⁊ qꝛ deduxit nos in portum volū tatis noſtre. Ego aūt quaſi reſurgens a mortuis/die illa cibum nō tetigi. Oēm eſcam abhominata eſt ani ma mea:ideo perhēdinaui ſequēti die:turbatus nāqꝫ pre cōfuſione ſonitus maris et fluctuū/non potui ad plenum de facili reſpirare. Hec ⁊ his ſimilia quibus ꝓ vobis vehemēter affligimur/ ſollicita deberetis co gitatione reuoluere: ⁊ ꝓ quiete veſtra duriſſimos la= bores patiētibus affectum compaſſionis impēdere. Verūtamen ſicut publice dicit: illi qui in ocio apud vos torpēt/⁊ qui dies ſuos in deſiderijs ⁊ voluptati= bus ducūt:hi apud vos fructū gratie vberioris inue= niunt/atqꝫ in labores eoꝝ ingrediunt:qui pōdus diei ⁊ eſtus ꝓ veſtris neceſſitatibus portauerunt. Porro ego et abſens ⁊ preſens munificētiam veſtrā ſemper inueni magnificā/voſqꝫ tanqꝫ deſideria mea preſagi retis citra oēm poſtulationē et ſupra omne meritum meū me in veſtris bn̄dictiōibus aſſidue preueniſtis. Eapropter quotiēs meā inuitauerit operā veſtre ne= ceſſitatis articulus/ nō recuſo laborē ꝓ veſtro hono= re/ paratiſſimus ire in carcerē et in mortē. Dn̄s rex in vaſconiam tēdit: ego aūt duplomate vtens cum ue ſtigio ſequor: vtinam ſic poſſim currere vt cōprehen dam. Vos vero pater oretis altiſſimū: vt gratiam in oculis eius inueniēs/negocijs veſtris ꝓſpere ⁊ ꝓpe= re cōſummatis/ad vos cū exultatione regrediar. Be nevaleant magni ruſtici veſtri magiſter G. et alij ar= chidyaconi Baioceñ. Benevaleant et alij ſocij noſtri quorum ſingulorum ſum totus ⁊ omnium.

Contra ordinationes epiſcoporum incognitorum. Epiſtola.liij.

R Jcardus dei gratia cātuarieñ. archiepus/ totius anglie pmas: venerabilibus fra= tribus ⁊ coepiſcopis in cantuarieñ. ꝓuin cia cōſtitutis: Salutem in vero ſalutari. Licet futura omnino vitare ſcandala non poſſimus: neceſſe eſt eīn (ſicut legitur)vt veniant ſcan dala:officio tn̄ nobis iniūcte adminiſtratiōis incum= bit/qntum poſſumus ſcādaloꝝ materiā preſcindere/

atq; maturiore cõſilio periculis imminẽtib⁹ obuiare. Diu eſt q angel⁹ ſathane trãſfigurare ſe nouit in angelũ lucis: et in veſtimẽtis ouiũ/atq; ſub adumbrata ſimplicitate deſeuit ab antiquo lupina rapacitas. Sz et dieb⁹ iſtis quidã pſeudo epi hibernieñ. aut ſcotice lingue ſimulãtes barbariẽ cũ a nullo man⁹ impoſitionẽ acceperint/epalia populis adminiſtrãt. Teſte quidem apſo. Nemo ſumit ſibi honorẽ/ſed qui vocatur a dño tanq̃ aaron. Illi vero nõ per oſtiũ ſed aliũde intrãtes/eccleſiam xpi cõmaculant: ⁊ vt vituperẽt miniſteriũ noſtrũ: preſumptiõe ſacrilega dehoneſtant epalis eminẽtie ſacramentũ. Cũ eñ gratiã ſacre vnctiõis nũq̃ acceperint/celebrãt ordines/eccliãs dedicãt/altaria cõſecrant/benedicũt abbates/⁊ ſic victũ ⁊ veſtitũ miſere mẽdicantes/ſacramẽta noſtre redẽptionis cõuertunt in queſtũ. Qm̃ igit ex taliũ adminiſtratiõe in eccliã anglicana multiplex occaſio ſcandali iã emerſit/eoſq; quorũ ordinatio dubia eſt ſacri canones nõ admittũt. Uniuerſitati veſtre mãdam⁹ atq; precipimus: quatinus p veſtras dyoceſes generaliter phibere curetis/ne tales miniſtrare pmittant epalia q barbare natiõis ſunt/atq; ordinatiõis incerte. Sicut eñ nõ intelligit preceſſiſſe dedicatio vel baptiſm⁹: vbi de talibus dubitat: ita nec eos reputam⁹ epos quoꝝ cõſecratio ignorat. Preterea qm̃ in his partibus publica falſarioꝝ peſtis obrepſit/q bullis adulterinis ⁊ litteris calũnias innocẽtibus mouẽt: ⁊ ſtatũ iuſte poſſidentiũ ſubuertere moliunt: pudentie veſtre diſtricte precipimus: quaten⁹ ſolẽniter denũciari faciatis excõicatos ſingulis feſtiuis diebus eos q dñi pape bullam/vel noſtra/vel veſtra ſigilla falſare pſumũt: eiſq; cõſentientes: vt quos a ſua malignitate non cohibet ppꝛie iudiciũ conſcientie: ſaltem frequẽs denũciationis narratio valeat deterrere. Bene valeatis in xpo.

¶ Q; mulier non eſt monachanda inuita. Epiſtola.liiij.

Cariſſimo amico ſuo. R. Pictaueñ. archid. P. Bleſeñ. Bath. archid. Salutẽ: ⁊ intime dilectionis affectũ. Lamẽtabiliter cõqueritur et cauſat Adelicia neptis noſtra/q eam in monaſterio detrudere: ⁊ clauſtrali vultis inuitã et renitentẽ cuſtodie mancipare. Cogitabat equidẽ cõiugales amplexus: fructũq; poſteritatis de carnis operib⁹ expectabat: nunc autẽ cõpellitur (ſicut dicit) abiurare matris officium/⁊ a pꝛio limine ſalutatis delicijs vite/⁊ deſiderabilib⁹ hui⁹ mũdi/ſe deploꝛat incurrere perpetue ſterilitatis opprobꝛiũ. Sane miroꝛ plurimũ de prudentia ⁊ modeſtia veſtra. Nam cũ prefata. A. iam etatẽ habeat: ⁊ ad annos diſcretiõis euaſerit: non eſt ſicut michi videt ad religionis ppoſitũ violenter vrgẽda: maxime cum ſcriptura teſtet/deo grata nõ eſſe coacta ſeruicia. Sed et canonũ clamat auctoꝛitas: q monachũ ſiue monachã facit ppꝛia pfeſſio: non paterna deuotio. ppꝛie eñ pfeſſionis vinculo non ligatur/qui huic pfeſſioni q̃tum poteſt renititur ⁊ reclamat: nec aſtringit ipſam paterna deuotio: q non eſt in ſacris patris/⁊ quaſi emãcipata per patris moꝛtẽ/et in alienam poteſtatẽ non recidens/liberam animi ſui adepta eſt facultatẽ. Utriuſq; iuris beneficio matrimonia libera ſunt. Ideoq; ſi matrimoniũ carnale gaudet libertate indulta: ſpirituale matrimoniũ priuilegiatũ eſt pleniore gratia libertatis: nam vbi ſpiritus ibi libertas. Si neptẽ veſtrã filio altiſſimi deſponſare diſponitis: ſcitis q ſpõſus ſibi exhiberi deſiderat mẽtem ſanctã/ſpontaneã/nõ coactam. Nã in geneſi legitis in deſponſatiõe rebecce: q eius voluntas diligẽter inquiri precipitur. Sed ⁊ ioſue in optiõe populi iſrael ponit ſeruire dijs meſopotamie/aut dijs amoreoꝝ/aut dño deo: inſinuans ſeruicium nõ eſſe meritoꝛium apud deũ quod preter liberã arbitrij beniuolentiã eſt extoꝛtũ. Poꝛro neptis veſtra publice proteſtatur q eam inutiliter fatigatis/⁊ ad ipſius cõuerſionem laboꝛatis in vacuũ. Eſſet eñ ſicut aſſerit ex ipſa cõuerſione peruerſioꝛ: ⁊ ſi milleſies clauderet in clauſtris: ipſa tamẽ in veſtrũ dedecus ⁊ cõtemptũ tempeſtiuũ ſibi pcuraret egreſſum. Tenent igitur vos (ſicut michi videt) laboꝛ inutilis/⁊ cura ſupflua. Uereoꝛq; ne vobis adaptet aliquis verbũ illud dñi: ve vobis q circuitis mare ⁊ aridã vt vnum pſelitũ faciatis: et cũ repertus fuerit facitis eũ duplo gehẽne filiũ. Deſiſtite itaq; ab inceptis: ⁊ ſi neptis veſtra iugũ religionis abhoꝛret/atq; deo immoꝛtali deſpõſari detractat: homini deſpõſet: ⁊ que in mõte ſaluari nõ poteſt ſaltem in segoꝛ modica ciuitate ſaluet. Quia tñ plurimũ litterata eſt: ego ipſam adhuc ⁊ litteris/⁊ viua voce aggrediar: volẽs in ea experiri quid in talibus poſt gratiã dei poſſit humana facũdia. Humana eñ perſuaſio ſine gratia dei nichil aliũ eſt q̃ es ſonãs/aut cymbalũ tinniẽs. Ille ſolus donat eſſe et ſapiẽtiã qui dicit Sine me nichil poteſtis facere. Tu igit dñe benignus aſpira/⁊ q de lapidib⁹ ſuſcitas filios abrahe tu auferas ab ea coꝛ lapideũ: atq; in ſpũ timoꝛis dñi immittas ei cõuerſionis ⁊ ſancte conuerſatiõis affectũ.

¶ Exhoꝛtatio monialis ad religionẽ. Epl'a.lv.

Dilecte ⁊ predilecte in xpo Adel. Magiſter Petrus Bleſeñ. Salutẽ in dño deo ſalutari noſtro. Gaudent oẽs q te diligũt: ſed ⁊ gaudiũ eſt angelis dei: q in deſiderijs habes ſanctioꝛis vite ppoſitũ. Nam ſicut dicitur renunciaſti (occulte tamen) fallaci huic ſeculo: mundumq; relinquere decreuiſti prudenter anteq̃ relinquaris ab eo. Beata es q (ſpꝛetis filijs hominũ) filium altiſſimi tibi elegiſti in ſpõſum. Rex regũ et dñs dominantiũ ipſe eſt q cõcupiuit decoꝛem tuũ: ad cuius copulã pphetа te inuitat. Audi (inquit) filia/⁊ vide: ⁊ incli. au. tuã ⁊ obliuiſ. p. t. ⁊ do. pa. t. Decoꝛ eius nõ in coꝛpoꝛe eſt: ſed in mẽte. Oĩs eñ gloꝛia filie regis ab intus. Tãto eris acceptioꝛ ſpõſo tuo xpo quãto fueris in veſte viliꝛ/in cultu coꝛpoꝛis tui abiectioꝛ/in ſermone rarioꝛ/in vultu deiectioꝛ/in aſpectu verecũdioꝛ/in inceſſu maturioꝛ.

Nõ eſt ſanctus vt eſt dñs/ qm ipſe eſt ſanctus ſancto
rũ: qui a te nichil aliud poſtulat niſi pudicitie ſancti=
tatẽ. Scriptũ eſt eñ. Gratia ſup gratiã mulier pudo=
rata ⁊ ſancta: vtinã ei q̃ te per ꝓphetã filiam vocat di
cas ſicut ſcriptũ eſt: pater virginitatis mee tu es: ⁊ ipſe
tibi illud rñdeat qđ alibi legit. Patrẽ vocabis me: ⁊
poſt me ingredi nõ ceſſabis. Ingrediẽs poſt virginẽ
matrẽ ſpõſi/ipa eſt eñ virgo virginũ que p̃cedit. Ad=
ducent regi virgines poſt eã/ ꝓxime ei⁹ afferent tibi/
⁊ adducent in templũ regis. Filie hui⁹ ſeculi filie ba
bilonis: q̃ de carnis immũdicia ſibi deſtinãt ſucceſſo=
res. In peccato cõcipiunt/in dolore pariũt/in timore
nutriũt: de viuẽtibus ſemp ſollicite ſunt: de morienti
bus incõſolabiliter affligũt. Si vis parere/vis perire:
partus eñ in modũ vipere maternos artus onerat ⁊
diſrũpit: mirũq; eſt ꝙ fetus ille nõ lacerat/et rũpitur.
ꝓdiens aũt in vallẽ ploratiõis ⁊ miſerie hui⁹ a plora
tiõe incipit: ⁊ vſq; in finẽ hui⁹ breuis ⁊ miſere vite ꝯti=
nuat in dolorib⁹ dies ſuos. Sicut iob cõmemorat di
cẽs: homo nat⁹ de muliere breui viuẽs tẽpore/replet
multis miſerijs. O q̃to beatior eſt eoꝝ/ earũve condi
tio/qui ſe caſtrauerũt ꝓpter regnũ celorũ: quoꝝ laus
eſt in euãgelio/quib⁹ dulcior eſt amor xp̃i q̃ numero
ſitas filioꝝ. Audi quid dicat de talib⁹ yſaias Non di
cat (inquit) eunuchus. Ecce ego lignũ aridũ: q2 hec di
cit dñs eunuchis: dabo eis in domo mea/⁊ in muris
meis locũ/⁊ nomẽ melius a filijs ⁊ filiabus. Eos vo=
cat eunuchos tã ꝓpheticus q̃ euãgelic⁹ ſermo/ q̃ ſe
ꝓ amore xp̃i voto caſtimonie aſtrinxerũt. Olim dictũ
eſt Creſcite/⁊ multiplicamini/⁊ replete terrã. Et ma
ledictus q̃ nõ reliquerit ſemen ſuper terrã. Ideo filia
iepte tanq; maledicto legis obnoxia exortẽ poſterita
tis ſue pudicitiã deplorabat. Uerũtamen ex quo ve=
nit dñs legis legẽ adimplẽs/nõ ſoluẽs: ex quo vox tur
turis audita eſt: et preco pudicitie paulus conſiliũ de
virginitate dedit: impleuerũt nuptie terrã/et pudici=
tie paradiſum. Prudẽter egiſti q2 ꝓ amore xp̃i huius
vite fallaces delitias/⁊ opes ꝑditorias dimiſiſti. Ipſe
zelator et cuſtos caſti cordis et corporis te ſanctã/im=
pollutã/⁊ angelice puritatis ſociã conſeruabit. Opti
me incepiſti: verũtamen nõ principiũ/ſed finẽ attẽdit
qui iudicat fines terre. Sic curre vt cõprehẽdas. Glo
ria eñ virginũ eſt in fimbrijs aureis: ⁊ ſeuſq; in oram
veſtimẽti vnguentum benedictiõis infundit. Nichil
queſo ſeculare in corde tuo reſideat: ſed te totam offe
ras/vt ſis coram dño placabile holocauſtum. Ana=
nias ⁊ ſaphira in interitũ dati ſunt: q2 quedã de obla
tis domino recidere voluerũt. Renuncia omnino ſe=
culo/⁊ ingredere clauſtrũ: vtere habitu quẽ familiari
ter ſuſcepiſti: ⁊ cuius ſuſceptionẽ iam diſſimulare nõ
potes. vota omniũ iam tibi predeſtinant abbatiam:
⁊ eterne felicitati diuitie tẽporales accreſcũt. Matu=
rius igitur perfice quod cepiſti. Nam ſi xp̃o illuſeris/
⁊ irritã feceris primã fidẽ: cũ filiabus babilonis habi
tura es ſortẽ/⁊ infamia tua nõ delebitur in eternum.

¶ Correctio ep̃i venatoris. Epiſtola.lvj.

¶ In hac epiſtola habet maxime deteſta=
tio venatiõis in clericis: et magis in prelatis.
Et habet exhortatio ad venationẽ ſpiritua
lem: ſcʒ animarum errantium.

Reuerendo patri ac dño vvaltero dei gra=
tia Roſeñ. ep̃o. P. Bleſeñ. Salutẽ: ⁊ pa=
tientiam. Inter anguſtias cõſtitutus ne=
ſcio quo me vertam. Si eñ vobis dixero
q̃ dici oportet/incurrere vereor veſtre indi
gnatiõis offenſam. Si aũt tacuero (vt ꝟbis iob vtar)
os meũ condẽnabit me: maxime cũ taciturnitas mea
ſit vobis erubeſcẽtie materia/⁊ ſubuerſionis occaſio.
Malo autẽ vos offendere veſtre ſaluti cõſulendo: q̃
tacere dãnabiliter vobis/⁊ ignominiã veſtram diſſi=
mulare ſilentio. Certiſſime noueritis dño pape fuiſſe
ſuggeſtũ/ꝙ neglecta cõmiſſi vobis populi cura/ ⁊ ab
iecta oñino grauitate pontificis/ vitam veſtrã canũ
venationi totam impẽditis: nec tẽperat in vobis ſene
ctus maturior delicate prurriginẽ leuitatis. Iã in vos
ipſe ⁊ cardinales grauiſſime animaduerſiõis ſenten=
tiam ꝓmulgaſſent: ſed legato qui in ꝓximo vẽturus
eſt/⁊ rei inquiſitionẽ/⁊ executionem ſententie cõmiſe
runt. Non decet amantiſſime pater virũ octogenariũ
ſe talibus immiſcere: nedũ ep̃m quem nec etiã iuuen
tus a talibus excuſaret. Legimus q2 nycolaus papa
ſuſpẽſionis ⁊ excõmunicationis ſententiã in lamfre=
dum ep̃m ferri cẽſuit q2 venaticam artem exercebat/
licet ille excuſabilior eſſet beneficio iuuẽtutis. Ab ex=
ordio mũdi percurrite ſanctorũ patrum ſeriem. Ue=
nite ad patriarchas/accedite ad duces/deſcẽdite ad
iudices: vitam ſanctoꝝ regum ⁊ ꝓphetarum/atq; ſa
cerdotum inſpicite: nullumq; eoꝝ inuenietis venatio
ni ſtudiũ impendiſſe. Piſcatorẽ ſanctũ legi (dicit hie=
ronymus) venatorẽ nõ legi. Nam ſi beatus euſtachi⁹
legit q̃nq; fuiſſe venator: ſed ⁊ mathe⁹ quãdoq; thelo
nearius fuit: ⁊ paulus eccleſie perſecutor. Nembroth
robuſtus venator: ipe eſt qui in terra ſennaar edifica
uit babel: vbi linguarũ ſciſma factum eſt/ ⁊ cõfuſio la
bioꝝ. Eſau dum officium venationis exequit: gratia
primogeniture/⁊ paterna benedictiõe fraudatus eſt.
Si curratur ad inuentionẽ ⁊ initia venatice artis: pa=
tebit ex ipſa ſua inuẽtione damnabilis. Huius enim
artificij aut potius maleficij legit fuiſſe inuentrix gẽs
thebana/feda parricidijs/ deteſtanda inceſtibus/in=
ſignis fraude/nota periurijs. Deriſerũt eos athenien
ſes fingentes ſub quodam inuolucro/dardanum ve=
natorem raptum ad pocula/ et a poculis ad illicitos
⁊ infames amplexus. Ut de ſanctis patrib⁹ taceam:
vix in nũero viroꝝ illuſtriũ poterit inueniri qui exer=
cuerit artẽ venaticã vel qui gratia voluptatis fixerit
aeripedem ceruam. Licet autem erimãti plantauerit
nemora victor alcides. Si actor romani generis cer=
uorum corpora fudit. Si meleager aprũ ſtrauit cali=
donie vaſtatorem. Iſti in hoc non priuate voluptati/
ſed vtilitati publice ſeruiebãt. Que tamen cõparatio
eſt gẽtiliũ ad ſacerdotem xp̃i? Qui mortis cruciatus

preeligere debuiſſet anteꝙ̃ ad talia poſſet cogi. Sane aliud venatiõis genus vobis ex officio incumbebat:in qua ſubiectoꝝ eſt ſalus ⁊ gloria preſidẽtis. Dicit eñ dñs per ꝓphetã. Ecce ego mittam venatores ⁊ venabunt in omi mõte. prelati ſiquidẽ eccleſie venãtur in omi monte/dũ aĩas aberrantes quaſi in predã ad obſequium xp̃i rapiũt in eminẽtia ſcientie doctrine. Apoſtoli miſſi in orbẽ terrarum/increpabãt feras arũdinis/ dum adinſtar magiſtri ſui phariſeoꝝ ypocriſim/⁊ figuratiuã cerimonialiũ obſeruãtiam reprobantes/vna die multa milia hominũ venabantur ad fidem. Utinã huic venationi velitis operã dare/longiq̃ꝫ temporis iacturã quod invanitates euanuit fructu vite melioris/⁊ eruditiõe populi cõpenſare. Agite queſo vt aduẽtũ legati caſtigatior in vobis vita preueniat:veniet eñ in ſpiritu vehementi vt non edificet aut plantet:ſed vt deſtruat et euellat. Noueritis autẽ ꝙ in ramiſpalmarũ accepi licẽtiam a domino papa/ ⁊ fratribus eius:atq̃ꝫ ſequenti die iter arripui veniendi:legatus autem ea que vie et legationi ſue erant neceſſaria cũ omni inſtantia ꝓcurabat. Feſtino ad dominũ regẽ poſt hui⁹ vite pericula ⁊ labores: magnas apud ipſum fatigationes expectans. Bene valeat atis.

¶ Arguitur in monacho conſolatio ſecularis. Epiſtola.lviij.

Cariſſimo ſocio ⁊ amico. G. de alneto. P. Bleſeñ. Bathoñ archid. Salutem:⁊ in domino cõfortari. Ea inter nos ab adoleſcẽtia coaluit dilectionis affectio quã in cognatiõibus nec vinceret ſanguis/nec natura tranſcẽderet. hoc in magno rerum diſcrimine frequenter expertus ſum/ꝙ ſi in corporis inualitudine/ aut alijs huius vite moleſtijs laborarẽ:aſtitiſti michi adiutor fideliſſimus ⁊ officioſiſſimus cõſolator. Ego etiã tua ſemper infortunia mea feci: atq̃ꝫ inter caſuales euẽtus ſortem meã tuo ſtatui amica multitudine et cõicatione gratiſſima coaptaui. Dicis te ſanctioris vite ꝓpoſitum ideo ſpecialiter elegiſſe: vt huius ſeculi tentatiões euaderes:nunc autẽ lamentabili cõqueſtione deploras te in ipſo religiõis ingreſſu longe miſerius ꝙ̃ prius tẽtationibus circunſeptũ/ tuamq̃ꝫ carnem ex ipa ſui ſeruitute legi ſpirituali cõtumacius repugnare. Nõne legeras qr vita hominis tentatio eſt/ ⁊ milicia ſuper terrã: Mundus aduerſus deſertores ſuos fortius pugnat: ⁊ egrediẽtes vite ſecularis illecebras grauiori cõgreſſus expectat. Nã et in exitu iſrael de egypto/pharao vehemẽtius excandeſcit: ⁊ ſathanas egrediẽs ab homine quem ab infantia tenuerat/ ipſum grauius affligẽdo diſcerpit. Turbo mouet vt helyas rapiatur in celũ: nec aduerſus beniamin preualet iſrael donec multorũ milium occiſione purget. Cõmunis curſus vite preſentis eſt tentatiõibus apprehendi. Nã ad virtutis exercitium hieroſolomitis relictus eſt iebuzeus: ⁊ apoſtolo ſpũs ſathane datus eſt ne reuelatiõibus extollat. Arenam pugne ancipitis ingreſſus es in qua nõ appreheñdes brauium/ niſi curras:nõ coronaberis/niſi pugnes. Dñs aũt fortitudo plebis ſue dñs virtutũ:dñs fortis et potẽs in prelio ipſe doceat man⁹ tuas ad ꝑliũ/ ⁊ digitos tuos ad bellũ. Ipſe ſi tẽtari te permittit/faciet cũ tẽtatiõe ꝓuentum:preſſure tue(vt ṽbo Job vtar)quaſi aquarũ que preterierũt nõ recordaberis. Cũq̃ꝫ te cõſumptũ putaueris/orieris vt lucifer: ac de ifirmitate ꝓficies ad coronã:de puſillanimitate ſpũs ad triumphũ. Qđ autẽ amatoria iuuẽtutis ⁊ adoleſcẽtie noſtre ludicra poſtulas ad ſolaciũ tedioꝝ/ expedire nõ arbitror: cũ talia tẽtationes excitare ſoleãt/et fouere. Omiſſis ergo laſciuioꝛib⁹ cãtilenis/ pauca q̃ maturiore ſtilo cecini/tibi mitto: ſi te forte releuẽt a tedio/⁊ edificẽt ad ſalutẽ.

¶ Cantilena de lucta carnis ⁊ ſpiritus.

Olim militaueram põpis hui⁹ ſeculi: quibus flores obtuli/mee iuuẽtutis: pedẽ tamen retuli/circa vite veſperam:nũc daturus operam/militie virtutis. Carnis inſolentia pugnat cõtra ſpiritũ: nec menſ exitum vite tẽporalis:ſed ſi iuxta meritũ referuntur premia:miſere ſtipẽdia/mors erit immortalis. Diu carnẽ ſtudui ſpiritui/fame/ſiti verbere ſubijcere/ nec potuit domari:nam addicta voluptati/ſeruitutis iugũ pati detractat miſera: tunc demũ libera ſi ſciret ancillari. Felix illa ſeruit⁹ q̃ gemitus gehẽnales adimit/ ⁊ redimit de manu tribulãtis. Spõdet mũd⁹ libertatẽ: dãs peccãdi facultatẽ:cui⁹ delicias fugaces fugias:⁊ dolos adulãtis. Mũd⁹ ⁊ demoniũ fidẽ ſanxere mutuã/ fraudis ad conſortiũ/carnẽ trahentes fatuã:ſic ꝑ ꝓditorias blãdicias/inſidias ꝓcurant: ⁊ in necẽ aĩe miſerrime nequiſſime cõiurant. In feneſtris capitis/occultãt retiacula: ſed vibrãt in abſcõditis/tẽtationum iacula. Seruat hoſtis aditus ſollicitus/⁊ exit⁹ exploꝛat/trahẽs hãc in publicũ q̃ lubricũ/ ſophiſticũ ignorat. Me deterret dyne raptus: cuius forma ſychem captus/dũ affectat temere violati capere/primicias pudoris. Non eſt qui vim reprimat:vel oppreſſe redimat/opprobriũ ſororis. Ceſſa caro laſciuire: qr dies inſtat ire/ne te mũd⁹ rapiat: nõ te circũueniat/ fraus ſpũs immũdi. Nos hec vita deſerit:et vt vmbra preterit/huius figura mundi. Nodos abrũpe veteres: vt ſuperes hoſtis tentamẽta: ne templum dei polluat/ aut deſtruat chriſti fundamẽta. Qui habet aures audiat/ſub quanta mole criminũ:clerus laboret hodie: dũ in chriſto luxuriat:nec vult placare dominũ ꝑ fructus penitentie. ſed differt ⁊ induciat: falſeq̃ꝫ ſibi ſomniat:ſortis in caſu dubie:longũ viuendi terminũ. Ob nimiã mollicietn:ſordeſq̃ꝫ vite varias nulli differt ordini:trahuntur in pernitiẽ:per partes ⁊ minutias/eccleſiarũ termini. nec habet archa requiẽ: malchus in xp̃i faciem:iaſon in vaſa dñi/manus extendit impias. Irreuerẽter confluunt omnes ad ſacrũ ordinẽ:ſed hominem veterẽ nunꝙ̃ exuũt: nec feditatis diluũt antique turpitudinẽ hi calicis dulcedinẽ dãt in amaritudinẽ/et in venenũ aſpidis. Jeſumq̃ꝫ magnũ ſordidis veſtimentis induũt/ ⁊ polluunt teſtamenti ſanguinẽ.

Singultuoſis vocibus verbū ſalutis predicant/ ⁊ ex=
plicant monitis ſalutaribus quid agēdum ſit omni=
bus: ſed eſau ſunt manibus/ ⁊ voce iacob indicant. q̄
dum ſe paſſim implicāt flagitioſis actibus/ ⁊ exem=
plis enormibus aīas mortificant/ edificāt ſyon in ſan
guinibus. Qui ꝓ laude verba vendis/ cultoris vtens
ſarculo: dū phaleras in populo ſanctitatē quā pretē=
dis: nō poſſides in ſacculo/ gaudes inani titulo/ ver=
bis vtens reuerendis. in te trabem nō attendis: que
toti patet ſeculo/ et feſtucā reprehendis in tui fratris
oculo. Plebs ꝓ xp̄o bellicoſa fugit a mundi precio/
celum petit martyrio: ſed in nullo fructuoſa clericorū
ↄditio/ enormi torpet ocio. O mors xp̄i precioſa/ ſem
per fuit copioſa apud te redēptio: ſed in iſtis ocioſa
ſit redēptoris paſſio. Quare non accipiunt ſalutaris
calicem: ⁊ ꝓ xp̄o verticem gladijs obijciunt? Sed ter
rena ſapiūt: nec timent iram vindicem/ terribilēq̃ iu=
dicem miſeri deſpiciūt: colant enim culicem/ ⁊ came
lum glutiūt. Qui letargū pateris ſurgens expergiſce
re: hora eſt iam ſurgere: vulnus vnde morieris medi=
co nō aperis. In tui cordis vlcere/ ſcis fiſtulam obre=
pere: nec medicinis vteris erubeſcens temere ligatu=
ram vulneris. In noua fert animus/ ructare querimo
niam/ horrenda que cōmittimus/ ſuperne ſyon filiam
ad queſtum ꝓſtituimus. Joſeph eunucho vēdimus/
erigimus dagon in arche gloriā/ auriq̃ color optim⁹
verſus eſt in ſcoriam. Aſcēſurus in ardua/ crucem in
dolo baiulat: erecta demū ſtatua/ nepotū turba pul=
lulat: quos varijs eccleſijs intitulat: his influens ſu=
perflua diſſimulat ꝙ vir honeſtus exulat: non implet
vaſa vacua: ſed plena ſupercumulat. Profeſſus euā=
gelium/ abit in viam gētium: qui ſancte pacis ocium
elegerat/ redit ad ollas carnium. Regale ſacerdotiū
ad carnis improperiū degenerat: damnabile cōmer=
cium ſit membrū meretricium: qui membrū xp̄i fue=
rat. Quid hic agis anima miſerrima? pulſat mors ad
oſtium/ carnis vt diu ocium celebrent nouiſſima. ho=
ra eſt vndecima/ nec finem habet ignium aut vermiū/
vel cinerum mors peccatorū peſſima. Mente queſo
cogita ſollicita/ ꝙ incautos rapere ſit ſolita/ mortis
hora ſubita. Noli tēpus perdere preproperre: nemo ſe
morti preparat/ dū te mundus exhylarat/ dum ꝓmit
tit viuere iocūdius ⁊ longius: tunc mors amara ſepa
rat. Quis aquā tuo capiti/ quis dabit tibi lachrymas
vt laudes regis incliti: fraudeſq̃ ducis exprimas? In
regiōes vltimas planctu diſcurrat anxio ꝑditio: no=
ſtriq̃ regis captio: que tot affligit aīas. Feda rubigo
mentiū te peſtis auaritie dux duxit in flagitiū: dam=
nabilis memorie hoſtis herodes impie/ inuaſor chri=
ſti glorie. nam regis nō nocens innocentie: ſed chriſto
ſed eccleſie flos regum/ ducum/ ꝓcerum iter qđ erat
liberum ſenſit inexterminabile: dū incidit in cerberū/
qui facile detexit cor ignobile/ vas deo deteſtabile/ vas
ſcelerum/ dū crucifigat iterum chriſtū in chriſti pugi
le. Judex xp̄m diſtraxerat: dux regem vendit anglie:
ſed crimen hoc exaggerat ydolatria pecunie. nam im
pie pacē cū rege finxerat/ dū ei rex improperat ꝙ fu=
gerat relicta crucis acie/ cedēs in partē ſyrie. Xp̄i mi=
les in hoſtiles irruebat cuneos: dux cū preſulis ⁊ igna=
uis fabricabat laqueos/ in regis captionē ſic ſeuit in
leonem vulpecule verſutia. hibe nūc auaricia/ dū pu
teos argēteos larga diffundit anglia/ tua tecū pecu=
nia ſit in perditionē. Infidelis ⁊ crudelis triūphalem
titulū crucis xp̄i polluiſti: vēdidiſti populū terre pro=
miſſionis filii perditiōis. Rex reuertēdi ſtudio firma=
uerat triēnio diſcordiā in gratiam: ſed tua machina=
tio cōfirmat in dauid ſolio tyrannum babilonis. Qđ
amicus ſuggerit fer cū patiētia: deſere palatia: nā cu
ria curis immo crucibus et mortib⁹ ſemper eſt obno
xia. figura mūdi preterit/ homo cum interierit nō ſu=
met ſecū oīa: dies hūc peremptoria comprehēdet/
nec deſcēdet ei⁹ cū eo gloria. Quicquid ditas hodie
curie iuuāt me delicie quarū prebent copie: qđ in vo=
bis ſum ↄplexus: quo me vertā neſcio: pre gaudio dū
aduerſus glorie michi cedit oīs ſexus/ etas ⁊ cōditio:
tot⁹ feror in amplex⁹ voluptatis obuie. Tenētvos in
curia cult⁹ delicatior/ cib⁹ exquiſitior/ ⁊ lautior. ꝙ ti=
meor nec timeo: ꝙ augeo parentū patrimonia: ꝙ in=
tono magnalia me diuitū cōſilia/ me tenēt accidentia
dignitatū/ quas magnatū largit amicitia. Rex⁹ abrū
pe curie/ deo te totū immola/ tēpus indulget vente fi=
culnee parabola. Rachel abſcondit ydola ſub fimo
penitētie/ ſumptus ꝑdis ⁊ operas/ ſi differas: oblatā
tibi gratiā: vincis/ regnas/ ⁊ imperas ſi tāgis xp̄i fim=
briā: ⁊ ydriā ſamaritane deſeras. Stulti ſunt q̄ miſe=
ri volūt ſpōte fieri/ nō eſt impatiēs xp̄i clementia/ ſera
ſufficiēs eſt penitētia. tu v̄ba garriens dauid nō eripi
preſagis peſſima michi nouiſſima: ſꝫ ſic intercipi non
poteſt aīa: nec eſt laus vltima placere p̄ncipi. Quid te
iuuat viuere/ ſi vis vitā perdere in aīe diſpēdio: nulla
eſt eſtimatio ſi vis vt te ghēnibus abſorbeāt ſuppli=
cijs: mors ⁊ inferna palus: ↄfides in principibus/ ⁊ in
eoꝝ filijs in quibus nō eſt ſalus. Grata eſt in ſenio re=
ligio/ iuueni nō cōgruit: carnis deſiderio ↄſentio: nul
lus eīn odio carnē ſuam habuit. neminē ab inferis re
uertētē vidimus/ certa nō relinquim⁹ ob dubia/ ſom=
niator anim⁹ reſpuens preſentia: gaudeat in auibus/
qb⁹ ſi credideris expectare poteris arcturū cū brito=
nibus. Diuitie tā anxie/ quas acquiris cū tormēto: vt
ſomniū ſurgentiū euaneſcāt in momēto: ſine fine tāq̃
ſpine pungūt/ angūt/ lacerāt: ſcis quid tibi cōferant
ꝙ ſeru⁹ es ſeruoꝝ: dū in his te crucias/ vt ſeruias cliē
tum libidinibus/ et ventribus equorū. Cur arguor ſi
perfruor/ bonis q̄ manus dn̄i/ dedit ad vſuꝫ hominis
Quotiēs voluero miſer eē potero/ ſi michi ſoli vixero.
totus ſum mūdo ꝑditus: benignus dei ſpūs non de=
dit iſta celitus/ vt in dolo nos eludat/ ⁊ ꝑ iſta nos de=
trudat in puteū interitus. O vanitatū vanitas: q̄ eſt
hec ſecuritas inter haſtas hoſtium frendētium? aſtat
mors in ianuis/ ⁊ defluis in omne deſiderium: ſed ir=
ruet calamitas repēte ſuper impium/ voluptatumq̃
breuiū: mutabitur iocūditas eternum in ſupplicium.

¶ Monet epẽ ad mãſuetudinẽ. Epl̃a.lviij.
¶ In hac epiſtola habetˀ rationalis ammonitio ad epiſcopũ/vel ſuperiorem vt manſueſcat. Itẽ vt non querat occaſionem/ nec iniuſte procedat contra ſubditum ordinem iuris non ſeruando,

Dylecto ꝛ predilecto dñõ ꝛ patri ſuo. R. dei gratia bath. epõ. P. Bleſen. Bath. archid. ſuus cũ ſalute obedientiã deuotiſſimã ꝛ obſequiũ ſeruitutis. Veſtre indignatiõis litteras immo tonitruũ legi: in quibꝰ aĩa mea turbata eſt valde: ꝛ cor meũ dereliquit me: verũtamẽ (vt verbo ꝓphete vtar) Inuenit ſeruus tuus cor ſuum vt oraret te. Oro itaqꝫ ꝙ quaſi impetrata edicti venia/ dimittas me ꝑus vt gluttiam ſaliuã meã: ꝛ plangam paululũ dolorẽ meũ: nõ ſuperbe arguẽs/ſed deuote reſpõdens. Interdum tñ ex vehemẽtia doloris aliquid duriꝰ interponẽs. Si ergo ex abũdantia cordis ṽba mea qñqꝫ curſum deuote humilitatis exceſſerint/indulgeat michi liberalitas veſtra: qꝛ ſicut ſapiẽs dicit: Feruor iracũdie ꝛ indignatiõis imperꝰ nõ eſt in hoĩs poteſtate. Ignoſcite miſericorditer ſuũ cognoſcẽti exceſſum: qꝛ inter primitiua legũ cunabula didiciſtis ꝙ ſanctitas epõ dereliquit gloriam ignoſcẽdi. Scio qꝛ queritis occaſiones aduerſum me: atqꝫ ꝓditoria ſuggeſtiõe contẽptionis materiã ſuſcitatis. Amãtiſſime pater (vt ṽbo iob vtar) Nolo multa fortitudie cõtendas mecũ/ aut magnitudinis tue mole me premas: ꝓponas contra me equitatẽ/ ꝛ appendatˀ in ſtatera iniquitas mea/ ꝛ malum qd̃ patior. Si aperires oculos tuos ad iuſtitiam aduerſus eum cuius delictũ arguis: doleres te grauiter deliquiſſe/iuxta teſtimoniũ ſalomonis. Nõ eſt in litigio dehoneſtãdus amicꝰ: nã eiꝰ dehoneſtatio facile reſarciri nõ poteſt. Frequẽter legiſtis in libro experientie quot pericula/quot labores ꝓ vobis tulerim/ qꝫ ſollicitã/ ꝛ qꝫ efficacẽ ꝓmotioni veſtre operã dederim. Si cõſilia noſtra ſecretiora recolitis: ſcitis certiſſime ꝙ neqꝫ mors/neqꝫ gladius/neqꝫ vlla turbationis occaſio a veſtra dilectiõe ſeparare me debuit. Verũtñ cũ fortis ſit dilectio vt mors: fortior dilectiõe adulatio michi vos abſtulit: ſi tñ eum michi potuit auferre quẽ patet ſicut ex preſenti euẽtu cõſtat me nullo tẽpore habuiſſe. In abſentia mea (citra oẽm ſolẽnitatẽ iuris) ꝓhibitiões veſtras cõtra me feciſtis minꝰ ſynodales in ſynodo: q̃ in eo dũtaxat michi moleſte fuerũt/ qꝛ veſtre iracũdie impetũ/ ꝛ epãlis eminentie intẽperantiã monſtrauerũt. Vicearchidyaconũ meũ cũ omĩ ſatiſfactioni ꝛ iuſtitie ſe offerret/in mei noĩs cõtumeliam ſuſpẽdiſtis. Videte ſi iuſte iudicaſtis q̃ iudicatis orbẽ terre: recolentes qꝛ ꝛ iudices iudicaturꝰ eſt q̃ iudicat fines terre. Nõ ita in lateranẽ. cõcilio didiciſtis/vbi in omĩ ſentẽtia ſuſpẽſionis ꝛ excõicationis ferẽda pria/ ꝛ ſecũda/ ꝛ tertia erat ammonitio ꝑmittẽda. Illa etiã priuilegialis eccl̃ie romane ꝓtectio/ quã ſub tegmine alarum veſtrarũ impetraui: ꝛ que tẽpore cõcilij lateranẽ. longe pleniꝰ ꝛ ſolẽnius michi roborata eſt/a veſtre benignitatis memoria nõ debuerat excidiſſe: in qua michi ſpecialiter eſt indultum/ vt nec archieps/nec epiſcopus me aut meos excõmunicet/aut ſuſpẽdat/niſi publice cõuictos/aut in iure cõfeſſos. Vt tamẽ verbis iob vtar. Si habuero quippiã iuſtitie nõ reſpondebo: ſed dñm ꝛ iudicẽ deprecabor/ etiã ſi me occiderit ſperabo in eo. Verũtamen vt verbo regis ſamarie vtar: queritis aduerſum me occaſiones: occaſiones autẽ in prõptu ſunt. Ego qui reliqui (ne vos offenderem) qd̃ precioſius ꝛ glorioſius habebam inter omĩa que michi cõtulerat fortuna clementior/ anteqꝫ grauius offendamini michi: paratꝰ ſum angliam/et oĩa beneficia anglicana relinquere/ atqꝫ omẽs ambitiõis nexus (que vtinam nec in me/nec in vobis regnarent) abrũpere. Non abhorreo paupertatem in qua ditior fui et felicior/ qꝫ in diuitijs maledictis. Si me perdideritis ſemel/me perdidiſſe forſitan dolebitis: ꝛ grauius feretis illius abſentiã: cuius nũc preſenti obſequio vti/ vel dedignamini/ vel neſcitis. Apud vos oĩa in cõtrarium michi cedũt: dum enĩ honorificẽtie ꝛ ꝓmotioni veſtre totus inſudo: totus immoror: vos ſuper dolorem vulnerũ meoꝝ addere non ceſſatis. Ego autẽ omnia equanimiter ſuſtinebo/nec ponam os meũ in celum: nec loquar aduerſus dominum meũ/nec aduerſus xp̃m eius. Sed vt in humilitate iob vniuerſa concludam. Qui flagellat occidat me ſemel: qui cepit ipſe me conterat: ſoluat manum ſuam ꝛ ſuccidat me: ꝛ hec ſit conſolatio mea/vt affligens me dolore/non parcat.

¶ Rogatur epẽs indignationẽ ſuam remittere fideli ſuo. Epiſtola.lix.

Reuerendo dñõ ꝛ amico. R. Bath. electo/ſuus. P. Bleſen. Salutẽ: et temperantiã. Rogatus vos rogare cõpellor: verũtamen ꝛ ſi mille preces meã inſtãtiã preueniſſent/ teneor ꝓ amico meo apud vos humiliter ſupplicare: cuius merita ſi recoleretis/nec mee/nec aliene interceſſiõis debuerãt ſuffragia mẽdicaſſe. Ipſe eſt q̃ ſe ꝓ veſtris neceſſitatibus totiens ꝑiculis maris expoſuit: q̃ qñqꝫ cũ montes cilienij clauſi eſſent/ pedeſqꝫ noſtros ꝓpẽ terminũ aeris intemperies deſcripſiſſet: ꝛ ſtrata montiũ mortuorũ cadaueribus plena eſſent: ipſe quaſi inter mortuos liber in ytaliã ꝓ mandato veſtro tranſalpinare nõ horruit: expletiſqꝫ negocijs veſtris cũ comite mauriane ad vos in eadẽ tempeſtatis inſania deplomate vel deplumate remeauit. Tanti obſequij memoriam nec diuturnitas tẽporis/ nec offenſe grãdis enormitas exſufflaſſe debuerãt: necdum proditoria ſuggeſtio veſtri ſymonis: cuius precipua eſt intentio vt vos ſibi totum ſingulariter vẽdicet/ ꝛ auferat vniuerſis. Miror qualiter ad verbũ vilis adulatoris potuiſtis ita excandeſcere aduerſus hominem grauiſſime opinionis/ ꝛ fidei approbate: niſi qꝛ lingua adulatoris turbare omĩa poteſt: cuius cogitatio ſemper eſt in malum: verba autem oris eius iniquitas et dolus.

Ille olei vēditor qui caput veſtrū impinguat adulationibus/ac demulcet: magiſtro hērico nō minus impudenter ꝙ̄ impaudēter obiecit/ꝙ cōſilia veſtra dolo ſe publicauerat. Magiſter ivo henricus mēdacij eum redarguens verbū ſuū pugno in eius dētibus confirmaſſet: niſi veſtre(q̄ preſentia liter aderatis) reuerētie detuliſſet. zelo etiā iuſtitie potius ꝙ̄ iracūdie ꝓuocatus:in vos quedā amaritudinis v̄ba retulit/ ꝙ homi nē reprobate opiniōis in ignominiā veſtre domus/ ⁊ cōem oim iniuriā fouebatis. Ideo abiecistis eū a facie veſtra/longiq̄ꝫ merita tēporis ⁊ debitū retributionis fructū/momētanea deleuit offenſa. Nō ſic decuit facere virū quē elegit deus in ſacerdotē ſibi: quē oportet ex officij debito patientiā/ ⁊ miſericordiā polliceri. Si magiſter hēricus ex motu animi min⁹ circūſpecte/aut duri⁹ forte locutus eſt: ſcitis ꝙ motus animi non ſunt in hoīs poteſtate: qḋq̄ꝫ fit vel dicit̄ ex calore iracūdie/nō prius debetis reuocare ad animū/ꝙ̄ cōſtiterit vobis ex animi iudicio ꝓceſſiſſe. Ponatur virū approbate opiniōis aliquid dixiſſe intēperātius/ aut lubrico lingue/ aut facilitate ꝯſilij/aut calore iracūdie/ſiue alio quolibet motu animi:veſtra intererat oia equanimiter diſſimulare ⁊ pati. Sic ei iuxta apl̄i doctrinā. His que putam⁹ ignobiliora mēbra corporis:abundantiorē honorē circūdamus. Sic mater infirmiorē filium tenerius diligit. Sic paterfamilias filium ꝓdigū benignius recepit. Sic oleū caritatis: ſic amor dei ⁊ ꝓximi plenius ⁊ exuberātius in vaſa mie ſe diffundit. Sacra imperatoris cōſtitutio nichil durū/aut aſperū in talibus cōſtituit. Nam ſi hoc ex leuitate ꝓceſſit/cōtemnendū:ſi ex inſania/miſeratiōe eſt digniſſimū:ſi ex iniuria/ remittendū. Iulius ceſar primus ⁊ potētiſſimus imperator cū inquietiſſime ferret caluiciū/ac deficiētem capillū a ceruice reuocaret ad frontē/ab irato milite dictū eſt ei. Facilius eſt ceſar te caluū nō eſſe/ꝙ̄ me in acie aliquid egiſſe timidius:qḋ et imꝑator patiēter admiſit. Cū auguſto ceſari fuiſſet obiectū/ꝙ ad optionē auunculi ſui iulij ceſaris ignominioſa corporis ſui ꝓſtitutione meruerat/animi ſui motū conuertit in riſum. Eidem obiectū eſt a quodā ob ſui breuitatē corporis ꝙ nanus erat: ipſe vero grādiuſculis eſſe calciamentis vtendū cum animi tranquillitate ridit. Ariſtippus a quodā ſibi maledicente recedēs/vt tu(inquit)lingue tue: ſic ego auriū mearū ſum dñs. Antiſtenes etiā cuiuſdam improperia vilipendēs: auditus(inquit) debet eſſe lingua robuſtior: cum ſingulis hoībus vna ſit lingua/ aures ſint bine. Si ergo fideliſſim⁹ veſter ex cōfidentia amicitie/ aut forte correctiōis intuitu/ vobis ſpū liberiore locutus eſt:totū(queſo)equanimiter ſupportetis:recolētes ꝙ teſtimonio ſapiētie: Lubricū lingue nō facile eſt trahendū in penam. Et quis queſo in grecia fuit potentior aut eminētior alexandro? Et cū antigonus fregit ei cytharam/ abiecitq̄ꝫ dicēs. Etati tue iam regnare cōuenit:pudeatq̄ꝫ in corpore regio voluptatem luxurie dñari. Scipio affricanus in armis potentiſſimus; cum quidā eum minus pugnacē argueret: Imperatorem(inquit)genuit me mater mea:nō bellatorē. Nōne magiſter henricus iuſtiſſime aduerſus infamē illū motus eſt:cū ei notam ꝓditiōis inureret? Vix crederem hoiem tam integri fructus ad hanc ineptiā fuiſſe delapſuꝫ:vt ſecreta ſibi cōmiſſa detegeret. Teſte ouidio. Eximia eſt virt⁹ preſtare ſilētia rebus. At contra grauis eſt culpa tacēda loqui. Verūtamē ſecreta diuitū occultari nō poſſunt. Auis eñ celi ſicut ſalomon dicit portabit v̄bū:⁊ qui habet pēnas annūciabit ſententiā. Ideoq̄ꝫ res diſcriminis eſt diuitū cōicare cōſilijs. Si quid eñ per in curiam euolauerit ſecreti conſcio imponet̄:⁊ qḋ te ſolū ſcire credideras/ꝑ mercatoria/⁊ tabernas circunquaq̄ꝫ plebeſcet. Audi teſtimoniū aq̄natis poete. O cordon cordon ſecretū diuitis vllū Eſſe putas:ſerui taceāt: iumēta loquant̄: Et canis/⁊ poſtes/⁊ marmora/claude feneſtras. Vela tegant rimas:clament ꝓpe:nemo recumbat. Qḋ tñ ad gallicantū facit ille ſerui ꝓxim⁹ ante diē caupo ſciet. Si nuda terre ſecretū ſuū infodiat ſuccreſcet arundo: que cātando deducet in publicum:ꝙ auriculas aſini nuda res habet. Pallas erictoniū ſuū occultare non potuit:quin ipm cornicis garrulitas publicaret. Cur igit̄ ſuggeſtione detractoris deo odibilis/preſumitis aduerſus hoiem innocētē/ cuius fidem ⁊ induſtriā totiēs in libro experiētie didiciſtis? ꝓbabili⁹ eſt certe illū delatorē veſtrū malicioſe diuulgaſſe conſiliū:vt ſic magiſtro hērico(q̄ archani cōſcius erat)crimē impingeret:⁊ inter vos ʒizania/atq̄ꝫ ſcādaloꝝ materiā ſeminaret. Omni igit̄ rācore depoſito magiſtrū hēricū in veſtrā gratiā reuocetis. Scitis ei ꝙ locū.ꝗa eſt ei⁹ ſocietas. vita cōmēdabilis/ familiaritas fructuoſa. Iā alij dño adheſiſſet q̄ tēpeſtiuius ⁊ vberiore manu ſuis erat meritis rñſurus:ſed eū blando ſermone detinui: donec videā vtrū reprobata illorū familiaritate q̄ dicunt bonū malū ⁊ malū bonū:eos ſociali⁹ velitis admittere:quoꝝ fides integra nō vacillat. Scriptū quippe eſt/q̄ tāgit picē inquinabit̄ ab ea:corrūpuntq̄ꝫ praua cōſortia bonos mores. Ioſaphat q̄ de trāſacta vita multis ꝑconijs cōmēdat̄: de ſocietate achab iniqui regis grauiter increpat̄. Impio(inq̄t ꝓpheta)ꝑbes auxiliū:⁊ iniquo amicitijs ꝯiūgeris. Ideoq̄ꝫ irā dñi mereberis:ſꝫ bona opa inuēta ſunt in te/eo ꝙ lucos de terra iuda ſucciderit. Idipꝫ obijcit̄ vobis:qui in vr̄e familiaritate ſicariū hoiem admiſiſtis/cui⁹ os maledictiōe/⁊ amaritudie plenū eſt/ q̄ veneno ⁊ malicia lingue ſue iā m̄ltos eliminauit a vobis: ⁊ ſicut dicit̄ quibuſdam non ſolū exitū: ſed exitium ꝓcurauit. Certe figmēta ipſi⁹ nō debuerāt vos mouiſſe. Sꝫ neſcio qua deprauatiōe nature delicate aures diuitū grati⁹ accepiūt mēdaces/et meretricātis ligue blādicias/ꝙ̄ aptū teſtimoniū v̄itatis. Nā iuxta ſatiricū. Cū prau⁹ adulator facilē diſtillat ad aurē:Exiguū de nature vicijq̄ꝫ veneno/ cōtinuo cūctos abigit q̄ vera loquūtur. Filij hoim dētes eoꝝ arma ⁊ ſagitte: ⁊ lingue eoꝝ gladius acut⁹: linguis ſuis doloſe agebāt iudica illos deus.

Iſti ſunt rane in penetralibus regũ ipſorũ: id eſt gar-
ruli ⁊ loquaces in domibus magnatũ. Iſti ſunt cyno
mia ⁊ cyniphes q̇ occulte pūgũt. Uideo ꝙ lingua do
loſa cor veſtrũ peſſime deprauauit. Sed vtinã ad do-
loſam linguã apponãt ſagitte potẽtis acute: id eſt iu-
dicia dñi/ vt linguas veſtrorũ ꝓhibeatis a malo/ ⁊ la
bia eorũ ne loquant dolũ. Iudiciũ ſiquidẽ iuſtiſſimũ
dei fuit/ vt ꝑmus homo exularet a paradiſo: q꜡ (diui-
na iuſſiõe contẽpta) inimico adulãti cõſenſit. Recolẽ
tes igitur dñe/ ⁊ amice chariſſime: q꜡ teſtimonio ſalo-
monis meliora ſunt amici diligẽtis vbera/ q̃ȝ blandi
cie adulantis: vba ſeu vbera magiſtri hẽrici referatis
ad gratiã: ⁊ iuxta formã eruditiõis euãgelice: ſic in ve
ſtra patientia poſſideatis aiam veſtrã: vt nullã in aio
veſtro de ꝑteritis foueatis offenſam. Nã virtus eſt vi
dua quã non patiẽtia firmat. Promitto aũt vobis ꝙ
in magiſtro hẽrico inuenietis fidele obſequiũ: integrã
amicitiã: obedientiã promptã: ⁊ ſalubre conſiliũ. Be-
neualeat dñs meus: ⁊ oẽs qui diligũt eum in veritate.

Arguitur quidam qui epiſcopos arguit/
⁊ eorum nepotes. Epiſtola.lx.

Cariſſimo ſocio ⁊ amico magiſtro. R. P.
Bleſeñ. Salutẽ: ⁊ ſpiritũ fortiorem. Cau-
ſaris ⁊ arguis epoꝝ nequiciam/ qui cir
ca parentũ ꝓmotionem ſunt adeo ſingu
lariter occupati vt nichil aliud affectent/
aut ſomnient: ⁊ indigentiã ſcolariũ: vel in modica vi-
ſitatione nõ releuẽt. Purpurata incedit parẽtela põ-
tificum/ ⁊ elata de patrimonio crucifixi in ſuperbia et
in abuſione ad oẽs vite ſecularis illecebras ſe diffun
dit. Nõ attendũt quid deceat dũmodo quod placeat
aſſequant. Cũꝗȝ eis ad votum oia ſuccedant/ ⁊ in cõ-
trarium cedãt oia his qui ſoli militãt honeſtati: diui-
nam in tẽporalibus ꝓuidẽtiam deſipere aut dormita
re cõquereris. Amice vetus querela eſt ⁊ hec regis ac
ꝓphete dauid animũ q̃ꝗȝ cõcuſſit. Cum eñ preſſu-
ras iuſtoꝝ aſpiceret/ videretꝗȝ iniquos ad om̃es vite
huiꝰ cõcupiſcẽtias licẽtius euagari: querebat ſi vtiꝗȝ
eſſet fructus iuſto: ⁊ ſi eſſet deus diiudicãs iniquos in
terra. Prius dubitat ⁊ vacillat/ ⁊ recurrens ad occul
ta iudicia dei/ tandẽ nodum queſtionis implicite di-
ligenter euoluit. Mei (inquit) pene moti ſunt pedes:
pene effuſi ſunt greſſus mei: q꜡ zelaui ſuꝑ iniquos pa-
cem peccatorũ videns. In labore hominũ non ſunt/
et cũ hominibus non flagellabũtur. Ideo tenuit eos
ſuperbia. Ecce eñ peccatores ipi ⁊ abundãtes in ſe-
culo obtinuerũt diuitias. Et dixi/ ergo ſine cauſa iu-
ſtificaui cor meũ/ ⁊ laui inter innocentes manꝰ meas.
Et fui flagellatus tota die/ et caſtigatio mea in ma-
tutinis. Eſtimabã vt cognoſcerem: hoc labor eſt an-
te me. donec intrẽ in ſanctuariũ dei/ ⁊ intelligã in no-
uiſſimis eorũ. Uerũtamen ꝓpter dolos poſuiſti eis/
deieciſti eos dum alleuarẽtur. Qñ facti ſunt in deſo-
lationẽ: defecerũt ꝓpter iniquitatem ſuam. Singula
poſſemus ꝓſequi diffuſiore tractatu: ſed publice ex-
poſitioni littera ſe exponit: inſinuans qualiter diuitie
ꝓditorie et fallaces decipiunt amatores ſuos/ quos
doloſe erigũt vt eum dolore ꝓſternant. Iſti ſunt qui
fines ſuos in infinitũ ꝓducunt/ quorũ finis interitus
ſine fine. Beatus Iob eadem dubitatiõe motus/ va-
rios diuitũ ſucceſſus enumerat: et in his alti cõſilij iu
dicium ⁊ iuſtitiam diuine diſpenſationis aſſignans/
omnẽ ſcrupulum dubitationis elaqueat. Quare (in-
quit) impij viuunt/ ſubleuati ſunt/ confortatiꝗȝ diui-
tijs? Semen eorũ permanet coram eis: ꝓpinquorum
turba/ ⁊ nepotum in cõſpectu eorũ: domus eorum ſe-
cure ſunt ⁊ pacate/ et nõ eſt virga dei ſuper eos. Bos
eorũ concepit/ ⁊ non abortiuit: vacca peperit/ ⁊ nõ eſt
ꝑuata fetu ſuo. Egrediũtur quaſi greges paruuli eo-
rum: ⁊ infantes eorũ exultant luſibus. Tenẽt tympa-
num ⁊ cytharam: ⁊ gaudẽt ad ſonitum organi. Ducũt
in bonis dies ſuos: et in pũcto ad inferna deſcendũt.
Ecce quomõ dati ſunt in deſolationem: ⁊ deiecit eos
cõſilium altiſſimi dum alleuarent. date ſunt eis diui-
tie in laqueũ: et delitie in capturam. Enormiter peri-
culoſum eſt trãſitorie voluptatis/ ⁊ mortis eterne cõ-
merciũ. Teſtimonio ethici. Nocet empta dolore vo-
luptas. Uerũtamen plus q̃ȝ nocere eſt vitã in morte:
⁊ mortẽ in dolore eternare. Audi dauid et iob multi-
plicem diuitũ gloriam recẽſentes: ⁊ momentanee fe-
licitatis infeliciſſimũ finẽ. Unde ⁊ beatior in ſua miſe
ria reputandus eſt pauper/ q̃ȝ diues in opibus ſophi
ſticis ⁊ gloria seductrice. Cumulus eñ diuitiarum in
cumulum miſeriarũ tranſiturus eſt: quarũ cruciatus
ille impatientius ſuſtinebit q̇ diutius ⁊ delicatius hu-
ius vite deſiderabilibus aſſueuit. Illi euãgelico diui
ti qui ad refrigeriũ lingue ardẽtis digitum lazari po-
ſtulabat/ dictum eſt. Recordare fili: q꜡ recepiſti bona
in vita tua: et lazarus ſimiliter mala. Nõne putas eũ
tũc habuiſſe in deſiderijs multa ſuſtinuiſſe aſpera/ vt
vel in modico remiſſius ei fieret gehennale incendiũ?
Uerũtamen poſt exitũ huius vite dolor eternus cum
pena tẽporali non tranſigit. Nam in inferno nulla eſt
redẽptio. Cunꝗȝ locus ille viam precludat ad meritũ/
cõpenſationis etiam beneficium non admittit. Noli
queſo affectare diuitias que te fugiũt: et vbi affluunt
plus aloes q̃ȝ mellis habent/ et in fine ad inſinibilem
mortem ducunt. Sit tibi paupertas ipſa ſolatio/ que
⁊ viuentem liberrimũ facit/ ⁊ ſecuriſſimum morientẽ.
Pauci diuites moriũtur qui in exitu huius vite non
deſiderẽt fuiſſe pauperrimi. Ideoꝗȝ ⁊ pleriꝗȝ ꝓuiden
tie oculum dirigũt in futurũ ſpiritualem ducentes in
diuitijs paupertatẽ. Dauid in regali ſolio ſedens (in-
quit) dñe inclina aurem tuã et exaudi me: qñ inops
⁊ pauper ſum ego. Et alibi. Pauper ſum ego ⁊ in la-
boribus a iuuentute mea ⁊c̃. Elegans ⁊ preclarũ dei
donũ eſt paupertas: ſi tamen hãc inter dei dona com
putare dignet impatiẽs ⁊ ambicioſa temeritas. Hu-
ius doni gratiã intellexerat ille ſenece nepos lucanꝰ
referens ſecuritatẽ aie pauperis inter bella ciuilia. O
vite tuta facultas pauperis anguſtiꝗȝ lares. O mũe-
ra nondũ intellecta dñi quibus hoc cõtingere muris:

Aut tēplis potuit nullo trepidare tumultu Ceſarea pulſante manu? Nabuzardan in ſubuerſiōe hieruſalem cūctis pauperib⁹ in pace dimiſſis ſolos diuites captiuauit. xp̄s domū reguli rogatus intrare noluit/ ne videret diuitias honorare. Tu q̄ in ep̄os nunc deſeuis cito epiſcopaberis dante dn̄o: eriſq₃ (ſi bene te noui) ſcolaribus illius tēporis publice detractiōis occaſio. Nā et illi qui dulce lignū iam adepti ſunt q̄n̄q₃ dum ſcolariter militarēt linguas ꝓcaces acuerunt in ep̄os: ⁊ telā quā hodie ordiris longo tēpore texuerūt. Certiſſime aūt ſcio q̄ ex quo rapieris ad cathedram/ rapiet a corde tuo ſcolaris vite memoria: ſubita nepotum pullulabit affectio. De maritandis neptibus anxie cogitabis: nec in beneficijs attendes meritum/ nec in matrimonijs paritatē/ atq₃ in hac inſania ſingulariter eſtimabis plenitudinē voti tui: ſi mulieculārum degenerum vilitate titulos aliene nobilitatis inficias/ ⁊ ꝑſonis infamibus contamines domū dei.

Arguuntur clerici qui amant accipitres ⁊ falcones. Epiſtola.lxj.

Cariſſimo dn̄o ſuo. R. Sareſb. archidya. P. Bleſeñ. Sautem in deo ſalutari noſtro. Quia teſte hieronymo neſcio quid latentis energie viua vox habet: ꝑus viua voce ⁊ deuota ſupplicatiōe vos monui: deinde litteris/ vt parci⁹ indulgeretis auiū curialiū vanitati. Scio q̄ teſte apoſtolo oīs creatura ſubiecta eſt vanitati nō volens. Unde ⁊ ꝓpheta conquerēdo exclamat Filij hoim vſq₃quo graui corde/ vt quid diligitis vanitatē ⁊ queritis mendacium? Uerūtamen vos qui iam induiſtis arma penitentie/ ⁊ arripuiſtis ꝓpoſitū ſanctitatis/ affectare non decet vanitates ⁊ inſanias falſas. Nō bene cōueniūt/ cilicium ⁊ accipiter: afflictio carnis et exercitiū voluptatis. Reges gentiū ⁊ qui dn̄antur eoꝝ (q̄ litteralis ſentētie ſolacio vti aut neſciūt/ aut nō poſſunt) ꝑ auiū volatus de immanitū ſollicitudinū mole ſibi aliquid q̄n̄q₃ furant. Nam teſtimonio ꝓphete. Hi ſunt qui in auib⁹ celi ludūt. Juxta veteres hyſtorias vlixes aues armatas intulit grecie ad eoꝝ ſolacium quoꝝ parentes in acie troiana ceciderant. Noluit tn̄ vir prudens hac vanitate filiū ſuū thelemacū occupari. Qua igit audacia hoc in ſe preſumet xp̄i diſcipulus et ꝓfeſſor qđ in filio ſuo gētilis abhorruit? A quibuſdā dicit machabeus domeſticaſſe accipitres in auium capturā/ ſed hac vanitate oīno abiecta ſe bellis ⁊ morti expoſuit/ vt paternas leges erigeret/ cerimonias innouaret/ mundaret ſancta/ debitū tēplo honorē redderet/ ⁊ decorem ſue gētí/ ⁊ amiſſam reſtitueret libertatem. Huius equidē aucupij gen⁹ laborioſiſſimū eſt: ſumptuſq₃ quos exigit ſuoꝝ ſucceſſuū cōmoditate nō redimit. Cū marcellus nepos auguſti ſollicite verſaret in auib⁹ capiēdis: queſiuit ab eo virgilius vtrū mallet auē armari in auiū predatiōe/ aut muſcā in exterminationē muſcarū. Relata ad auūculum queſtiōe: pretelegit muſcā que a neapoli abigeret muſcas vniuerſas: cuius petitiōnē effectus impleuit. Mallē vos habere muſcā virgilij q̄₃ has ſumptuoſas aues que in lege dn̄i ab eius ſacrificio ꝓhibentur: ⁊ que ex quadam degeneris nature corruptela hoc habent/ vt fortior ſit in eis ſexus muliebris q̄₃ maſculus. Si igitur eſtis xp̄i diſcipulus ⁊ ꝓfeſſor: deſinite queſo currere ⁊ clamare poſt voluptuoſas aues. Currite et clamate poſt eū qui bene currētes dirigit/ q̄ deuote clamātes exaudit: ſine cuius gratia ꝓpoſitum religionis (q̄₃tūcūq₃ grauis ⁊ aſpere vite) meritū nō habebit. Uideo quoſdam quoꝝ mentes auiū delectatio totas occupando cōſumit. Nōne iſti ymaginem gerūt titij: cui⁹ iecur poete referūt iugiter ab auib⁹ deuorari? Nā ſatis deuorātur ab auibus q̄ hac auium curioſitate torquent. Sane cū beneficijs eccleſiaſticis quibus amplíauit vos dn̄s vehementer curam nō auiū ſed ouiū ſuſcepiſtis: in die tremēda cōputandus in ſiniſtra cū hedis/ et extra gregē dn̄i faciēdus/ ſi nūc aues ouib⁹ antefertis. Licet ad ep̄alis eminētie ſedem nondum aſcēderitis (qđ dn̄o dāte in ꝓximo fiet) animabus tn̄ quarum in vos ſuſcepiſtis periculū/ officiū paſtorale debetis: quarū curam requiret a vobis exactiſſimus iudex/ talentūq₃ vobis creditū exiget/ etiā cū vſuris/ vos ſupra multa cōſtituens ſi fideles ſupra pauca fuiſtis. Abiecta itaq₃ auiū vanitate/ veſtrū ad libros ſtudiū cōuertatis: ne vos dn̄s ignaꝝ ſue legis inueniat. Ignorans eīn ignorabit. Paſtores erant dicit dn̄s/ ⁊ intelligentiam ignorabāt. Nemo ſcientiā dei pertinacius a ſe poteſt repellere: q̄₃ occupatione illicití amoris/ vel aucupij voluptate. Uñ vel ab hac temeritate ceſſabitis/ vel vereor ne vobis a dn̄o q̄n̄q₃ dicatur. Quia repuliſti ſcientiā meā a te/ ecce repello te ne ſacerdotio fungaris michi: volucres celi ſicut et piſces maris nō ad voluptatem cōceſſe ſunt homini/ ſed ad vſum. Si tamē he volucres depredatorie ⁊ rapaces/ aues celi merito cenſeant/ quarū exercitio celū clauditur/ aperitur infernus. Quia ergo iuxta cōem dei ⁊ populi eſtimationē in ꝓximo eſt dies veſtre viſitationis: preparate vos ad ſuſcipiēdum et ferendū iugum domini: auiumq₃ temeritatē et maliciam huius vite cōuertatis in xp̄i miliciam et exercitium honeſtatis.

Arguitur clericus inobedientie a prelato. Epiſtola.lxij.

A Dei gr̄a linconiēſis elect⁹ dn̄i regis anglie fili⁹ Magiſtro Blōdo Salutē ⁊ humili⁹ ſape. Cū proponas in litteris tuis q̄ mecum velis diſputare de pari/ fines pacti trāſgrederis: ⁊ vtinā mecū de pari tantū/ nō de ſuperiori cōtenderes. In eo eīn ſuperiorē me/ aut michi cōtrarium te feciſti: q̄ mea vocatione poſthabita ad mandatū cuiuſdā abbatis manere in anglia decreuiſti. Fortior quidē eſt diſputatio in cōtradictione ⁊ contrarietate operū q̄₃ verborum. Cum ad me venire et mecū eſſe debueris ⁊ non velis/ cōtra me es. Quia teſtimonio veritatis. Qui mecū non eſt cōtra me eſt: ⁊ qui mecū nō colligit

ſpargit. Quod aũt ad ocij reprobatione͂ quedã de tybul-
lo et monaſterijs egypti tuis litteris abiecisti/ ociosi
hoīs fuit. Ad laborem em̃ nõ ad ociũ te vocabã. Nõ
eſſes ociosus ſi meis inſudares negocijs: quibus te ci-
tra oēm vocatione͂ ſpontaneũ impe͂dere debuiſti. Te
quide͂ excuſabile͂ facit qꝛ ſemper habuiſti ſociũ/ nũq̃
dñm: ⁊ ideo nouiſti qualiter ſocio/ nõ qualiter dño ſit
ſcribe͂dum. Si habuiſſes dñm aſſueuiſſes obedientie
quã detractas. Ueruntamen indomita ceruice feroꝛ
poſt vocatiõis mee litteras/ nũc agere cauſas pariſiꝰ
nunc reuerti bononiam/ nũc lincoliam ꝓficiſci/ nunc
moꝛari oxenefoꝛdie ordinas ⁊ diſponis. In hac ta-
men oꝛdinatiõe magna eſt cõfuſio: vbi mens tua cõ-
trarijs eſtuat deſiderijs/ ⁊ totus diſſideas a teipſo. Si
bonũ obedie͂tie acceptaſſes/ vagos ⁊ diſſolutos affe-
ctus (qui te in varia fluctuare cõpellunt) deuotus ti-
moꝛ ad vnius volũtatis arbitriũ alligaſſet. Nũc aute͂
dña ambitio que nouũ tibi beneficiũ de predicti ab-
batis largitiõe ꝓmiſit/ ad crimen ariolatus/ et ydo-
latrie per inobedientiã te cõpellit. Quũ ſacre ſcriptu-
re teſtimonio: peccatũ ariolandi eſt repugnare: ⁊ qua-
ſi ſcelus ydolatrie nolle acquieſcere. Utinã erga me
humilius te haberes/ ⁊ me ad benefacie͂dũ tibi ꝓpe͂-
ſiore obſequio/ ⁊ vberiore meritoꝛũ gratia ꝓuocares.
Mundus em̃ in maligno poſitus eſt: ⁊ ſicut optime
noſti/ beneficiũ qđ de munificentia noſtra obtines/ fa-
cile poſſet occaſione ingratitudinis ⁊ inobedie͂tie re-
uocari. Ingratitudo em̃ eſt ventus vre͂s/ ⁊ ſiccãs fon-
tem liberalitatis: roꝛe͂ amicitie: fluẽta gratie. Illđ ob-
nixe te moneo: vt ꝓ medico ⁊ mendace abbate (ſicut
dicit̃) te dño cãtuarieñ. in ſuis negocijs nõ opponas.
Cum em̃ meoꝛũ numero aſcriptꝰ ſis/ eũ per te impu-
gnare viderer. Ideoq̃ ſi eius negocijs intereſſe/ eiq̃
adeſſe non potes/ aut foꝛte non audes: et tamen ob-
eſſe in aliquo ſicut me diligis nõ atte͂ptes. Scio quia
ex affectu me diligit: atq̃ in anguſtijs meis experime͂-
to ꝓbaui ſinceriſſimã eius fidem. Ideoq̃ eius amici-
tias amplecti deſiderãs et fouere/ ipſiꝰ iniurias equa-
nimiter ſuſtinere aut diſſimulare non poſſem.

¶ Exhibitio gratiarum ſuper munere. Epiſtola.lxiij.

Reuerendo pr̃i ac dño P. Atrebateñ. ep̃o
P. Bleſeñ. Bath. Archid. Salute͂ ⁊ eum
qui in xp̃o eſt caritatis affectũ. Liberali-
tati veſtre gratias refero q̃ntas poſſum/ ſu-
per cuppa quã michi per fratre͂ veſtri oꝛdi-
nis tranſmiſiſtis: in qua (circũſcriptis oībus q̃ ad de-
coꝛem ⁊ vſum cõe͂m pertine͂t) ſincere caritatis ymagi-
nem ad oculũ depinxiſtis. Duo ibi metalla video cõ-
flata in vnũ: duo ligna redacta in vaſculũ. Metalla
p ſe: ⁊ ligna ſeoꝛſum vas vnũ faciunt ſeparata: ſingu-
la ſibi ſufficere͂t: cõbinata vero ſtatĩ vere caritatis in-
foꝛmant. Caritas cõbinari deſiderat: ⁊ ꝓximum ſibi
vniens in amoꝛis amplexũ omne͂ calumniã ſingula-
ritatis euacuat. Cõbinatur tinctura in cocco: et heli-
zeus ſui magiſtri ſpiritum in ſe poſtulabat duplicari.

Omnia ergo iſta ſunt in hoc vaſe duplicia: vt nemo in
figura eius quicq̃ duplicitatis inueniat. Caritas em̃
cuius typum gerit ita in deo vna eſt vt ſe tñ patiatur
ad ꝓximũ: ⁊ ſicut dñs per ſe/ ⁊ ꝓ ſe diligit: ita ſeruus
dñice caritatis vicarius exiſtat de vniõe fidelium ad
deum/ ⁊ ad ſe: loquit̃ per ezechielem dominus dice͂s.
Faciam omnes in lignum vnum: et erũt vnum in ma-
nus eiꝰ. Hoc igitur munus in typo caritatis veneroꝛ/
⁊ in munere donatoꝛis amicitias deuotꝰ amplectoꝛ.

¶ Ut liberetur a carcere rex anglorũ. Epiſtola.lxiiij.

Reuere͂do patri ⁊ dño celeſtino dei gra-
tia ſummo pontifici. G. eiuſde͂ ꝑmiſſio-
ne Rothomageñ. eccleſie humilis mi-
niſter: ipſiuſq̃ ſuffraganei Batoneñ.
Ebroiceñ. Sagieñ. Abriceñ. ep̃i Salu-
tem: et deuotiſſime ſeruitutis affectũ.
Uulgariter dicit̃: qꝛ noua ⁊ inſolita moꝛboꝛũ genera
noua indige͂t medicina. Ab vſu ſiquide͂ noſtroꝛũ tp̃m
proꝛſus credimus alienũ qđ capiatur/ aut ad rede͂m-
ptione͂ aliquatenus cõpellatur vel in eũdo/ vel in redi-
tu quicũq̃ hierosolimitane peregrinatiõis ꝓſecutoꝛ
exiſtit. Recolimus qꝛ illius ville ſancteq̃ ſignaculi ꝓ-
feſſores/ eccleſia romana in ſua cuſtodia ⁊ tuitiõe ſu-
ſcepit: nec dubiũ eſt redũdare in totius eccleſie caput
quicquid cõtra eiuſdem eccleſie auctoꝛitate͂ in eius fi-
lios attentat̃. Xp̃ianiſſimus princeps rex anglie illu-
ſtriſſimus dñs noſter/ et deuotiſſimus eccleſie roma-
ne filius que͂ ſpecialiter in ſua ꝓtectiõe ſuſceperat in
ſua peregrinatiõe poſt ſudoꝛes ⁊ pericula/ poſt angu-
ſtias ⁊ diſcrimina vite que ꝓ amoꝛe ⁊ honoꝛe dei diu
ſuſtinuerat reuertendo captus eſt/ ⁊ iniuſte detentus.
Plangimus doloꝛes ⁊ anguſtias noſtras: quas vti-
nam nobiſcũ cõmunicare velletis paterno cõpaſſio-
nis affectu/ et oſte͂deretis per experientiam in noſtris
anguſtijs q̃ntum nobis teneri debeat affectio filialis.
Docet publicus experie͂tie liber vberioꝛe͂ eſſe carita-
tis affectum pare͂tibus ad filios/ q̃ filijs ad pare͂tes.
Ideoq̃ pe͂ſata deuotione quã hactenus habuerũt re-
ges anglie erga romanã eccleſiam: ſperamus in eo q̃
ſpes noſtra eſt qꝛ nõ deficiet in hac anguſtia noſtra il-
la exuberãs ⁊ inexhauſta gratie plenitudo que ſe im-
partitur afflictis: lapſos erigit: leſos reparat: ⁊ vt (qđ
multum eſt) claudatur in modico. ſeſe cõmunicat vni-
uerſis: qui vniuerſoꝛum ⁊ ſinguloꝛum totus eſt: qui ſe
ſeruũ ſeruoꝛum publice ꝓfitetur. Quid faciet pro tan-
to filio/ pro tanto principe: cuius iniuſtiſſimã captio-
nem prouincie lamentantur/ dolent populi/ ploꝛant
eccleſie: et omnia iura tam moderna q̃ vetera dete-
ſtãtur: Exerat petri beati gladium manus veſtra cle-
mentiſſime pater/ quid et q̃ntum tanto filio debeatis
exhibeatis in opere: vt experientia mediante addi-
ſcant minoꝛes et inferioꝛes filij/ q̃ntum a nobis auxi-
lium in ſuis neceſſitatibus debeant expectare.

¶ Reprobantur auguria et qui ea obſeruant. Epiſtola.lxv.

Cariſſimo ſocio ⁊ amico Suus Petrus Bleſen. Salutē: ⁊ ſi quid melius eſt ſalute. Cum nuper de hoſpitio egredienti magiſtro G. pulc. magiſter Guilielm⁹ Bleſen. monachus frater meus occurriſſet/ egredientē monuit regredi: et inſtātiſſime ne ꝓgrederet̄ inhibuit: magnū eadem die ſibi denūcians imminere periculū ſi preſumeret ꝓficiſci. Magiſter G. vero in xp̄o ꝓfectus vaniloquium reputās quicquid nō eſſet in fidei radice fundatū ſecur⁹ iter ingreſſus eſt/ ſe comitiue dñi cātuarien. adiungens de cuius familia cenſebat̄. Profectus itaq̄ paululū foſſatam ꝓfundiſſimā/ ⁊ aquis cōcurrētibus exuberātem cū equo min⁹ caute incidit. Cūq̄ equus et aſcēſor in ꝓfundo ſubmerſi palpitarēt in aquis vehemētibus: vix euaſit. Hec vidiſti/ et vniuerſi qui tūc archiepi cōſortio adherebant. Cepiſti ergo ſcrupuloſe inquirere/ ⁊ a me pre ceteris explorare: vtrū his fidem adhiberē: et quid ſentirē de hmōi ominioſis occurſibus/ de ſomnijs/ et lemuribus/ de volatilib⁹/ de ſternutis. Ea ſiquidē vice ꝓ capacitate mei ingenij reſpondiſſem/ niſi q꞉ tunc (ſicut ipſe recolis) mittebar ad dñm regem: atq̄ de his que erāt itineri meo expedientia/ ſollicite cogitabā. Veruntamen q꞉ tūc viua voce nō potui/ nūc ſcriptis expediam: verbiq̄ defectum redimet diligētior explanatio per ſcripturā. Cū in ſacro eloquio legas: q꞉ hec eſt victoria que vincit mundum fides noſtra / vt fidē noſtrā humani generis inimicus expugnet: maliciā ſuam ad multiformes aſtutias circūducit. Multe eñ ſunt aſtutie ei⁹: teſte aplo. Nō ignoramus (inquit) aſtutias ſathane. Mentibus itaq̄ hominum fantaſticas illuſiōes immittens: nūc auiū volatu: nunc occurſu hominū/ nunc ferarū/ ſomnijſq̄/ aut alijs modis ꝓmittens ſcientiam futurorū: ⁊ ſic rerū euētus letos/ infauſtos ve denūciat/ vt quietem cordiū vana curioſitate ſollicitet: atq̄ vt aliquid paulatim de fidei ſinceritate incruſtet. Suggeſtiōe ſiquidē dyaboli quedā mulieres cereas ſiue luteas formant ymagines: vt ſic hoſtes/ vel amaſios torqueāt ⁊ incendāt. Iuxta illud virgilianū. Limus vt hic dureſcit: ⁊ hec vt cera liqueſcit ⁊c̄. Quedā habēt oculos faſcinātes. Iuxta illud virgilij. Neſcio quis teneros oculis michi faſcinat agnos. Quidā in volatu auium futura cōijciunt. Unde illud Q; niſi me quaſcūq̄ nouas incidere lites Ante ſiniſtra caua/ monuiſſet ab ilice cornix. Nec tuus hic meris: nec viueret ipſe menalcas. Legit̄ etiam ꝙ in clipeo iero ꝓficiſcētis ad bellum aquila reſedit: ſignificās eum eſſe victorē futurū et regem. Quidā genelliacos: quidā mathematicos quidā ariolos/ aut phitonicos cōſulunt. Et q꞉ diuinationi eoꝝ ſi qñ reſpondet euētus/ eis fides a temerarijs exhibet̄. Nam mēdacij pater veritatē exhibet frequenter vmbratilē: donec infidelitatis filios ſecū precipitet in gehennā. Sic ſaul dū phitoniſſam conſulit cum filijs ſuis in mōtibus gelboe meret̄ interfici. Sic ocozias qui ceciderat per cācellos/ dū de vite diuturnitate ſcrutat̄/ vita eius tanq̄ tela texenda ſuccidit̄. Oraculo apollinis circūuentus eſt alexāder. Creſus alim trāſgreſſus in equiuocatiōe ꝑdendi euentu deteriore ꝑcuſſus eſt. Sic igit̄ ſentētia xp̄iani nil debet de futuris inquirere: ſed illius diſpoſitiōi humiliter obedire q̄ diſponit oīa ſuauiter: cuius conſiliarius nemo fuit. Non poſſumus ei dicere: Cur ita facis? Dñs eſt: qđ bonū eſt in oculis ſuis faciat. Nō laborem⁹ noſſe tēpora vel momēta que pater poſuit in ſua poteſtate. Futuroꝝ eñ explorare notitiā augurijs/ vel alijs illicitis modis dyabolica tētatio eſt/ ⁊ eterne damnationis occaſio. Os eñ dñi locutum eſt populū iſrael inſtruētis. Cū ingreſſus fueris (inquit) terrā quam dñs deus tuus daturus eſt tibi: caue ne imiteris abhominatiōes gentiū. Nō inueniat̄ in te qui luſtret filiū ſuū/ aut filiam ſuā ducēdo per ignē. Nō ſit q̄ ariolos ſciſcitet̄/ ⁊ obſeruet ſomnia/ ⁊ auguria. Non ſit maleficus vel incātator. Nemo ꝑ phitones/ aut diuinos querat a mortuis veritatem/ oīa hec abhominatur dño. Si ſurrexerit (inquit) in medio tui ꝓpheta/ aut qui dicit ſe ſomniū vidiſſe/ ⁊ predixerit ſignū atq̄ portentū/ et euenerit qđ locutus eſt, verba ſomniatoris aut ꝓphete non audias. Frequēter euenit amice cariſſime rerū ꝓdigia certos exitus obtinere: ⁊ faciūt demones euenire multa ſicut hoīes cogitant. Item aſſumūt corpora mulierū de nocte que homodyene dicunt̄: que mulieres hec opinātur: eis tñ nulla fides adhibeat̄. licet eñ ſepe vera ꝓnuncient: ſepius tñ ⁊ periculoſius mētiunt̄. Nec te moueat ꝙ quoſq̄ ex diſpenſatiōe diuina talia ꝑſone cōmendabiles acceptaſſe legant̄. Ioſeph in egypto magnificauit interpretatio ſomnioꝝ. Ezechielem/ atq̄ iohānem euāgeliſtam in ſacro eloquio admirabiles reddidit elegātia viſionū. Nam ⁊ nabuchodonoſor rex viſiōe que a mēte ſpūs exciderat/ ſic cōſternatus cōſilio danielis elemoſinis peccata redemit/ atq̄ eminentē ſibi dei ſententiā declinauit ad tēpus. In talibus ſperare ſupſtitioſum eſt/ ⁊ ſaluti contrarium. Pleriq̄ tñ q꞉ talib⁹ aſſueuerūt/ ab eis auelli nō poſſunt. Unde quidā ad negocia ꝓfecturi ſi quo ꝓgrediūt̄ interroges/ reuertunt̄ verbū Iudith forſitan aduertētes: q̄ cū egrederet̄ de ſuſis ciuitate quā obſederat holofernes ſperans in manu dñi liberationem patrie/ ⁊ victoriā de tyrāno/ ne quis eā quo ꝓficiſceretur interrogaret inhibuit. Conijciūt igit̄ interrogationē aliquid ominis habuiſſe/ qđ itineris ſucceſſum poterat impedire. Beatus etiā marcus euāgeliſta euangelizandi cauſa nauigio alexandriā petens/ cū nauē egrederet̄ calceum rupit/ atq̄ deo gratias agens iter ſuū expeditū eſſe perhibuit. Quicquid tñ alij credāt/ ego indubitabiliter credo ſanctū euangeliſtā nō hoc ex ſuperſtitioſa curioſitate dixiſſe: cui et ſi nūq̄ calce⁹ eius ruptus eſſet: ei tñ ſui expeditionē itineris per ſpiritū ſanctū dñs reuelaſſet. Sane hmōi preſtigioſa prenoſtica ſe plerūq̄ in varios/ aut forte cōtrarios euentus effigiāt. Unde ⁊ iulius ceſar qui nūq̄ vlla ſuperſtitione/ aut augurio deterreri potuit ab inceptis/ dū

in affricam ꝓficiſceret in egreſſu nauis ꝓlapſus eſt.
Sed ad meliora omine commutato:teneo te(inquit)
affrica/eãq; obtinuit. Rex etiã guillelmus anglie ac-
quiſitor pͣdo terre ingreſſu equũ quẽ aſcẽderat excita-
uit ad curſum/ q̃ cũ equo lapſus et ꝓſtratus in terrã:
Terra(inquit)mea eſt:qḋ euẽtus impleuit. De viſiõi-
bus ꝛ ſomnijs ꝓpheta teſtatur/et dicit. Senes veſtri
ſomnia ſomniabũt/ꝛ iuuenes veſtri viſiões videbũt.
Si recẽſeam viſiões ꝛ ſomnia antiquoꝝ:epiſtolã one-
rabo exẽplis. Joſeph eñ ſpõſus beate virginis ſepi⁹
in ſomnis ab angelo erudit̃. Magis interdicit̃ ne re-
deant ad herodẽ. Docet̃ petrus in lintheamine repti-
liũ plenitudinẽ gentiũ colligẽdam. Conſtantinus ab
apl̃is viſitat⁹ eſt: orbiſq; maieſtas publice ꝓfeſſa eſt
regnũ ꝛ imperiũ xp̃i eſſe. Viſio africani:apocalipſis
apoſtoli:danielis/et ezechielis oracula: ſomnia pha-
raonis et ioſeph/legẽtibus frequẽter occurrũt. His q;
ꝛ alijs modis poteſt ſuis ꝓut vult ſuam dñs reuelare
voluntatẽ. Verũtamen vt fidẽ habeam ſomnijs/nul-
la ſomnia me inducẽt. Nõ inficior quin aĩa frequẽter
ex reliquijs cogitatiõis/ aut ex innata ſibi ꝑſpicacia/
quaſdã futuroꝝ prefiguret ymagines: ſed crebro deci-
pitur. Nã ſicut per experientiã didici ex ea viſiõe que
michi gaudiũ q̃nq; nũciauerat: poſtea cõtrariũ repor-
taui. Somnia igit̃ ne cures amice chariſſime:nec te il-
loꝝ errore inuoluas q̃ occurſum leporis timẽt:q̃ mu-
lierẽ ſparſis crinibus:q̃ hoiem orbatũ oculis/aut mu-
tilatũ pede/aut cucullatũ habere obuiam deteſtant̃:
q̃ de iocũdo gloriãtur hoſpicio ſi eis lup⁹ occurſaue-
rit/aut colũba: ſi a ſiniſtra in dexterã auis ſancti mar
tini volauerit:ſi in ingreſſu ſuo remotũ audierint toni-
truũ:ſi hoiem gibboſum obuiã habuerint/aut lepro-
ſum. Opinio aũt mea ẽ magiſtrũ. G. ſubmerſiõis illi⁹
incurriſſe ꝑiculũ:etiã ſi null⁹ ei monachus occurriſſet.

¶ Actio gratiarum ꝛ deſcriptio regis anglie. Epiſtola.lxvj.

Q[u]ondam ſocio:nũc dño et amico in xp̃o
chariſſimo Galterio dei gratia panormi
tano archiepiſcopo. P. Bleſeñ. Salutẽ:
ꝛ cõtinuos ad vota ſucceſſus. Benedict⁹
dñs deus iſrael:q͛ viſitauit ꝛ fecit miſeri-
cordiam ſuã vobiſcũ de puluere egenũ vos erigẽs: vt
ſedeatis cũ principibus/ꝛ ſoliũ glorie teneatis. Ter-
ribilis eſt dñs in iudicijs ſuis:ꝛ in ſuis miſeratiõibus
magnus eſt et laudabilis nimis. Nã miſeratiões ei⁹
ſuper oĩa opera ei⁹. Miſerationũ itaq; quas magni-
ficauit in vobis iugẽ habeatis firmãq; memoriã: nec
illud iudaicũ opprobriũ notet̃ in vobis. Non fuerunt
(inquit)memores beneficioꝝ ei⁹: ꝛ mirabiliũ que oſtẽ
dit eis. Nichil eſt qḋ adeo ꝓuocet indignationem al
tiſſimi ſicut ingratitudo. Ipſa eſt maloꝝ ꝓuocatio: be
neficioꝝ exinanitio:exterminatio meritoꝝ. Ob reue
rẽtiam illius qui de cõtemptibili paupertate vos ex-
tulit plenioris exhibeatis humanitatis officiũ homi-
nibus tranſalpinis. Illos eñ qui eunt/aut redeunt a
terra in qua ſteterunt pedes domini poteſtis affligẽ-
te multipliciter:poteſtis etiam ſicut predeceſſores ve
ſtri neceſſitates eoꝝ humanioris gratie ſolacio re-
leuare. Illud noueritis:q͛ pater orphanoꝝ ꝛ pau-
perũ ipſe eſt qui exaltat humiles/ ꝛ potẽtes humiliat.
ipſe eſt q̃ ꝓ ſuis paupib⁹ peregrinãtibus vos erexit/
vt apud vos auxiliũ cõſuete benignitatis inueniant.
Ideoq; timendũ eſt vobis ne clamor ꝛ querela eoꝝ
ad aures illius aſcẽdat/q̃ eſt terribilis apud reges ter
re:qui iudicat cauſam pauperũ/ꝛ arguit ꝓ mãſuetis
terre. De zona aurea/et lumbari ſerico/et ſamitto/et
alijs exenijs que per latorẽ preſentiũ de veſtra largi-
tione ſuſcepi:nõ quãtas volo/ſed quãtas valeo refero
vobis grates. Ex hoc eñ patet antiqua liberalitatis
veſtre integritas/quã nec interualla temporũ/nec lo-
coꝝ ſpacia/nec honoris aſſumptio/nec cetera amici-
tie deſtructiua ſubuertere potuerũt. Q aũt a me cũ
omni inſtãtia poſtulatis/ vt formã ꝛ mores dñi regis
anglie vobis ſub certa deſcriptiõe trãſmittam:meas
quidem facultates excedit:ad hoc ei ſatis inſufficiẽs
videret̃ mantuani vena ingenij. Ego tamẽ qḋ ſcio/vo
bis ſine inuidia ꝛ detractiõe cõmunico. De dauid le
git̃ ad cõmendationẽ decoris ei⁹ q̃m rufus erat: vos
aũt dñm regem ſubruſum hacten⁹ extitiſſe noueritis
niſi q͛ colorẽ hũc venerabilis ſenectutis/ꝛ ſupueniẽs
canicies aliquantulũ alterauit. Statura eius medio-
cris eſt:vt et inter paruos magnus appareat/nec in-
ter maiores minimus videat̃. Caput eius ſpericũ eſt
tanq; ſapiẽtie magne ſedes/ et alti cõſilij speciale ſa-
crariũ. Ea vero eſt capitis q̃titas vt collo: ꝛ toti cor-
pori ꝓportionali moderatiõe reſpõdeat. Oculi eius
orbiculati ſunt: dũ pacati eſt animi colũbini/ et ſim-
plices:ſed in ira ꝛ turbatiõe cordis/ quaſi ſcintillãtes
ignẽ/ꝛ in impetu fulminãtes. Ceſaries ei⁹ dãna calui
cij nõ veret̃:ſuperueniẽte aũt artifici capilloꝝ tõſura:
leonina facies:quaſi in quadrangulũ ſe dilatat. Emi
nẽtia naris ad totius corporis venuſtatẽ naturali eſt
moderatiõe ꝓpenſa. Arcuati pedes/equeſtres tibie/
torax extẽſior/lacerti pugiles virũ fortem/agilẽ/et au
dacem denũciant. In quodam tñ articulo pedis ei⁹
pars vnguis innaſcit̃ carni/ atq; in cõtumeliã totius
pedis vehemẽter increſcit. Manus ei⁹ quadã groſſi-
cie ſua hoĩs incuriam ꝓteſtant̃: earum eñ cultũ pror-
ſus negligit/nec vnq̃(niſi aues deferat)vtit̃ cyrothe-
cis. Singulis diebus in miſſis:in cõſilijs/et alijs pu-
blicis actionibus regni/ſemꝑ a mane vſq; ad veſperã
ſtat in pedes. Et licet tybias habeat frequẽti ꝑcuſſio
ne calcitrantiũ equoꝝ enormiter vulneratas/ ꝛ liui-
das:niſi tñ equitet vel comedat nũq̃ ſedet. Vna die
(ſi opus fuerit)quatuor aut quinq; dietas excurrit: ꝛ
ſic inimicoꝝ machinamẽta preueniẽs/malicias eoꝝ
frequẽter inopinata ſubitatione deludit. Ocreis ſine
plica:pileis ſine faſtu:ꝛ veſtibus vtit̃ expeditis. vehe-
mens amator nemoꝝ/dũ ceſſat a prelijs in auibus/ꝛ
canibus ſe exercet. Caro ſiquidẽ eius ſe mole pingue
dinis enormiter oneraſſet:niſi q͛ ventris inſolentiam
ieiunijs ꝛ exercitio domat:atq; in aſcẽdẽdo equũ/ꝛ in

excurrēdo leuitatē adoleſcētie ſeruans/potētiſſimos ad laborē ſingulis fere diebus itinerādo fatigat. Nō eñ ſicut alij reges in palacio ſuo iacet: ſed per ꝓuin-cias currens/explorat facta omniū illos potiſſime iu dicans quos cōſtituit iudices aliorū. Nemo eſt argu tior in cōſilijs/in eloquio torrētior/ ſecurior in pericu-lis/in ꝓſperis timidior cōſtantior in aduerſis. Quē ſemel dilexit/vix dediligit: quē vero ſemel exoſuꝫ ha-buerit. vix in gratiā familiaritatis admittit. Semꝑ in manibus eiꝰ ſunt arcus/enſes/venabula/ et ſagitte: niſi ſit in cōſilijs/aut in libris. Quotiēs ei poteſt a cu ris ⁊ ſollicitudinibꝰ reſpirare: ſecreta ſe occupat lectio ne/aut in cuneo clericorū aliquē nodū queſtiōis labo rat euoluere. Nā cuꝫ rex veſter bene litteras nouerit: rex noſter longe litteratior eſt. Ego eñ in litterali ſciē tia facultates vtriuſqꝫ cognoui. Scitis ꝙ dñs ſicilie per annū diſcipulus meus fuit/⁊ qui a vobis verſifi-catorie/atqꝫ litteratorie artis primicias habuerat/ꝑ induſtriā ⁊ ſollicitudinem meā beneficiū ſcientie ple-nioris obtinuit. Mox vt aūt egreſſus ſum regnū: ipſe (libris abiectis)paulatim ad ociū ſe cōtulit. Verūta-men apud dñm regem anglorū quotidiana eiꝰ ſcola eſt: litteratiſſimorꝫ ꝯuerſatio iugis/⁊ diſcuſſio queſtio nū. Nullus rege noſtro eſt honeſtior in loquēdo: in co medendo vrbanior: moderatior in bibēdo. Nullꝰ ma gnificētior eſt in donis. Ideoqꝫ quaſi vnguentū effu-ſum eſt nomē eius: et elemoſinas illius enarrat omis eccleſia ſanctorꝫ. Rex noſter pacificus/victorioſus in bellis/glorioſus in pace/ſuper oia deſiderabilia hu-ius mūdi zelatur/⁊ ꝓcurat pacē populi ſui. Ad pacē populi ꝑtinet quicquid agit: vt quieſcat populꝰ ſuus. labores anxios/et enormes inceſſanter aſſumit. Ad pacē populi ſpectat ꝙ cōſilia vocat/ꝙ firmat federa/ ꝙ amicitias iūgit/ꝙ ſuperbos humiliat/ꝙ preliātibus minatꝛ/ꝙ principibus terrores immittit. Ad pacē po puli ſpectat immēſitas illa pecuniarum quā donat/ quam recipit/quam cōgregat/quā diſpargit. In mu-ris/in ꝓpugnaculis/in munitiōibꝰ/in foſſatis/in clau ſuris ferarū ⁊ piſcium/ ⁊ in palaciorꝫ edificijs nullus ſubtilior/nulluſqꝫ magnificētior inuenitꝛ. Pater eius potentiſſimus ⁊ nobiliſſimus comes fines ſuos am-pliſſime dilatauit: ſed iſte patris facultatibus ſuper-addens in fortitudine manus ſue ducatū normānie/ ducatū aquitanie/ducatū britānie/ regnū anglie/ re-gnum vvallie/paterne magnificētie titulos ineſtima biliter ampliauit. Nullus māſuetior eſt afflictis/nul-lus affabilior pauperibus/nullus importunior eſt ſu-perbis. Quadā eñ diuinitatis ymagine ſemꝑ ſtuduit opprimere faſtuoſos/ oppreſſos erigere: et aduerſus ſuperbie tumorē cōtinuas ꝑſecutiōes et exitiales mo leſtias ſuſcitare. Cum aūt iuxta regni cōſuetudinē in electiōibus faciendis potiſſimas et potētiſſimas ha-beat partes: habuit tñ ſemꝑ manus ab omni venali-tate innoxias/⁊ immunes. Has ⁊ alias tam animi ꝙ̄ corporis dotes/quibus ipm natura egregie pre cete-ris inſigniuit tāgo ſummotenus/ nō deſcribo: meam

eñ ꝓfiteor inſufficiētiam/crederēqꝫ ſub tāta materia ſudare tulliū aut maronē. Illud ſane tātillū quod de forma et moribus eius ad inſtantiā veſtram breuiter delibaui/michi temeritati a pluribus aſcribetur. Vi-deor eñ aut onus importabile preſumpſiſſe: aut plu-rimū de magnificētia tanti viri ꝑ inuidiam reciſiſſe. Ego tñ veſtre ſeruiens caritati qđ poſſum facio: ⁊ qđ ſcio veſtre poſtulatiōi promptiſſima volūtate cōcedo: atqꝫ inter ceteros magnificos viros qui de laudibus dñi mei ſcribūt. ego cū paupere vidua minutū deuo-tionis in gazophilatiū mitto. Qđ autē de morte bea ti martyris queritis in verbo dñi/⁊ in ordine dyaconi vobis dico me nullo modo habere in ꝯſcientia ipm huius rei culpabilē extitiſſe: huiuſqꝫ fidē pleniſſimā vobis facient dñs thedinus portuēſis epɾ/et dñs al-bertus cācellarius/qui ꝓpter hoc in partibus noſtris legatiōe fungētes explorauerūt/⁊ cognouerūt inno-centiā viri/atqꝫ ſub vmbra illius hoc a quibuſdā at-temptatū fuiſſe/totamqꝫ hanc iniquitatē a ſanctuario ꝓceſſiſſe. Accepta ſiquidē ab eis canonica purgatio-ne illius: illi de mādato ſummi pōtificis publice ſen-tentiauerunt eum ab hoc crimine corā deo ⁊ hoībus eſſe innoxiū: ⁊ in quoſdā magnates (quorū maliciam in hac parte manifeſte ꝯuicerant) notā infamie retor ſerunt. Illud quoqꝫ noueritis dñm regem glorioſum martyrē in oībus anguſtijs ſuis patronū habere pre cipuū. Eadem ſiquidē die qua primū tumulū marty-ris viſitauit: regē ſcotie perſecutorē ⁊ impugnatorem fortiſſimū captum vinculis carceralibus mācipauit. Continuatoqꝫ deinceps fauore ſucceſſuū ope mar-tyris de vniuerſis hoſtibus glorioſiſſime triūphauit. Sciatis igitꝛ certiſſime ꝙ caritatem illam qua ſe olim rex ⁊ martyr mutuo dilexerunt/neqꝫ mors/neqꝫ gla-dius aboleuit: fortis eñ eſt dilectio vt mors. ⁊ cū oia tranſeant/caritas nūqꝫ excidit. Hec eſt porta ſpecio-ſa que in ſubuerſione hieruſalē integra/⁊ intacta per-manſit: cūqꝫ oia euacuentꝛ in morte/dilectio in morte nō moritꝛ: cuius fortitudini mors ſuccūbit. Regnum quidē anglie qđ aduerſus regē ſtephanū armis ſtren-nuiſſimū ſudoribꝰ obtinuerat bellicis/licet adoleſcē-tulus ⁊ contēptus/filij eiꝰ ꝯſilio ⁊ auxilio regū ⁊ prin cipū circūiacentiū graui ſeditiōe turbauerāt. Ipe au tē deſtitutus ſuis ⁊ ab extraneis impugnatꝰ/illo aſpi rāte in cuiꝰ virtute vnus fugat decē milia/ꝓualuit vni uerſis: deditqꝫ in manꝰ eius hoſtes ſuos dñs/ ad alli gādos reges eorꝫ in cōpedibus: ⁊ nobiles eorꝫ in ma nicis ferreis. Ille qui conuertit corda filiorꝫ ad patrē/ ipſos in affectu filiali nutriēs: ſedē patris in tēpora lō ga ſtabiliat/⁊ faciat pacē. Scio eñ ꝙ ſi bella interim ſuſcitauerint in parentē: ſuccidet eos dñs. Nā dei iu dicio/⁊ lege fatali ſanctitū eſt/vt quicūqꝫ de cōſangui nitate illiꝰ bellis ipm impugnare preſumpſerit/ non dimidiet dies ſuos: hoc aūt in libro experientie iam de multis legimus: ⁊ fide oculata cognouimus.

¶ Qꝫ filij principum ſunt litteris imbuendi. Epiſtola.lxvij.

DOmino ſuo dilectiſſimo.H.Illuſtriſſi-
mo Anglorꝝ regi.Boif. diuina ꝑmiſ-
ſione Rotbom.Archiepiſcopus Sa-
lutem in eo ꝑ quem reges regnāt.Li-
cet prudētia veſtra ſibi ſufficiat/⁊ eru-
ditionis aliene ſuffragia nō mēdicet/
qđ tñ vobis ad vtilitatem cedere credimus ⁊ hono-
rem/diſſimulare nō poſſumus nec debemus.Expe-
rimēto quidē didicimus/ꝗ̄tum cōmoditatis acceſſe-
rit terre veſtre in eo ꝙ litteralibꝰ diſciplinis veſtre pri-
mitias adoleſcētie imbuiſtis.Cum eñ alijs regibus
ſit rude ⁊ informe ingeniū/veſtrum qđ exercitatū eſt
in litteris in magnarū rerū adminiſtratione eſt ꝓui-
dum/ſubtile in iudicijs/cautū in preceptis/in cōſilio
circūſpectum.Ideoq; oīm epiſcoporū noſtrorū vna-
nimiter in hoc vota ↄcurrunt/vt hēricus filius veſter
et heres litteris applicet̃: vt quem veſtrū expectamꝰ
heredē/habeamꝰ tam regni ꝗ̄ prudentie ſucceſſorē.
Scitis ꝙ totius prudētie cōpendiū in litteris cōtine-
tur.Si reſpublica agēda eſt/ſi prelia cōmittēda ſunt/
ſi caſtrametāda:ſi machine erigēde: ſi renouādi agge-
res:ſi ꝓpugnacula facienda.Denīq; ſi quies liberta-
tis:ſi iuſticie cultus:ſi reuerētia legum:ſi finitimarum
gentium amicitie ſunt firmande/libri hec omnia eru-
diūt ad ꝑfectum.Rex equidem ſine litteris nauis eſt
ſine remigio:⁊ volucris ſine pēnis.Recēſent hyſtorie
ꝗ̄tum iulio ceſari cōtulerit litteras didiciſſe.In litte-
rali ſtudio tantus fuit/vt quaternas dictaret ſimul
eplas.ꝗ̄tus in iuris ciuilis peritia fuerit/leges roma-
norū indicant: virtutes potentis ingenij ꝗ̄ iugiter in
philoſophia exercuit/predicat ſubtilitas diſertiſſime
doctrina ariſtotelis:⁊ continuū ſub eo virtutis exer-
citiū magnū magnificauit ⁊ extulit alexandrū.Adde
ꝙ īgenuas (dicit poeta)didiciſſe fideliť artes Emol-
lit mētes/nec ſinit eſſe feros.teſte ſalomone.Melior
eſt ſapiētia cunctis opibus ꝑcioſis/⁊ omne deſidera-
bile nō poteſt ei cōparari.Rex item pacificus ſe illā
ſuꝑ ſalutem/ et oēm pulchritudinē dilexiſſe fatetur/⁊
cū ea bona ſibi pariter eueniſſe oīa gratulať.Rex cui
omne iudiciū in populo datum eſt:quomodo iudica-
bit populū in lege domini ſi legem dñi nō cognouit?
De rege ſcriptū eſt in hūc modum/poſtq̄ ſederit rex
ī ſolio regni ſui deſcribet ſibi deuteronomiū legis in
volumie.In quo manifeſtiſſime liquet ꝙ in rege ſciē-
tia litterarꝝ exigitur/vt ſit in lege dñi voluntas eius:
et meditetur in ea die ac nocte.Meditatio ⁊ exerci-
tatio dauid tota erat in lege dñi/in iuſtificationibꝰ/⁊
mandatis.In lege(inquit)tua meditatus ſum/et lex
tua meditatio mea eſt.Exercebar in iuſtificationibꝰ
tuis/⁊ in mādatis tuis exercebar: ⁊ plurima in hunc
modum.Procedāt autem cū dauid alij reges/eze-
chias/ioſyas/et alij ſanctiſſimi reges/qui cuſtodie-
bant teſtamētum dñi:⁊ preceptum qđ dedit illis.De
ioſya rege legitur ꝙ cum in eius preſentia deuterono-
miū lectum eſſet/humiliauit ſe et fleuit corā dño/eo
ꝙ legem dñi non ſeruaſſet:ꝑcuſſitq; fedus cum dño
ꝙ ambularet in vijs eiꝰ de cetero:qđ et fecit.Proce-
dant etiā de ſcola euangelij cōſtātinus/theodoſius/
iuſtinianus/⁊ leo/atq; alij xp̄ianiſſimi principes:qui
populū rexerunt in lege dñi/in fortitudine armorum
et militia litterarū.Nō video qualiter princeps pſe-
ueret in regno:aut iudicet populos in eqtate:niſi cō-
ſilio litteralis prudentie muniať.Sapiētia eñ dicit.
Iudex ſapiens iudicabit populū ſuum/⁊ principatꝰ
ſenſati ſtabilis erit.Et ibidē Rex qui iudicat in equi-
tate populos et ſapiētia pauꝑes/thronꝰ eiꝰ in eternū
manebit.Quia dauid poſtulat a dño/vt ſapientiā et
ſciētiam doceatur:ideo ſe dñs in eo virū ſecundū cor
ſuū inueniſſe teſtatur.Cūq; eum poſtmodū in regali
ſolio ſublimaſſet:cōtinua temporꝝ ſucceſſione regnū
ei perpetuū pollicetť.de fructu ventris tui(dicit)ponā
ſuper ſedem tuā.Idem.Et ponam in ſeculum ſeculi
ſemen eius:⁊ thronū eius ſicut dies celi.Si aūt dere-
liquerint filij eius legem meam ⁊c̃.Viſitabo in virga
iniquitates eorꝝ/⁊ in vberibus peccata eorꝝ.Ex pre-
dictis manifeſte conijcio/ꝙ per imprudētiam filiorꝝ
regna fortiū transferūtur ad exteros.Nā iuxta ſapiē-
tie verbū Regnū a gente in gētem trāſfereť ꝓpter in-
iuſticias/⁊ iniurias/⁊ cōtumelias/⁊ diuerſos dolos.
Percurre a primo rege iſrael/⁊ vide quomodo vita
ſaul ⁊ ionathe ⁊ omniū ſuccedētiū quaſi tela aranee
in breui ſuccīſa eſt:⁊ quāto amplius intumuerūt ad-
uerſus ſciētiam dei:tanto grauiꝰ deiecit eos dū alle-
uarenť.Nō eſt cōſilium aduerſus ſapiētiā dei:fruſtra
curriť ad munitiones/⁊ cuneos armatorum.Dñs eſt
qui iudicat reges terre/qui aufert ſpiritū principum:
⁊ non eſt qui de manu ſua poſſit eruere.loquitur dñs
per ꝓphetam:Erudimini q̄ iudicatis terrā.Hec eſt
vox ad cuius auditū beatus iob deterrēdo reges in-
uitat.Si audierint(inquit)reges vocem dñi/comple-
bunt dies ſuos in bono:et annos ſuos in gloria.Si
autem nō audierint:tranſibūt per gladiū/⁊ conſumē-
tur ſtulticia.Ecce ꝗ̄ terribilis eſt finis regū qui erudi-
tionē dñi non admittunt.Ecce qualiter ſtulticia ſine
litteratura regū cedit eis in ꝑniciem:ipſorūq; preſidē-
tiū temeritas frequēter ſubiectos precipitat in ruinā.
Temeraria dauid ꝓſumptio in populi numeratione
fuit illiꝰ magne peſtis occaſio:que.lxxx.milia de po-
pulo interemit.ꝓ peccato ſaul populus in mōtibus
gelboe cecidit.Culpa hieroboā in populū redūdauit
Religioſorū cōmunis eſt opinio:ꝙ de lūbis veſtris
ſuꝑ ſolium nō ſedebit filiꝰ niſi primicietur in litteris/
et in lege dñi diligētius inſtruatur.potentia dñi non
minor eſt in potētiſſimo regno transferendo ꝗ̄ in tu-
gurio pauperis euertendo.Quis in grecia potentior
fuit alexādro:⁊ tamen ei ſucceſſiſſe legitur non ſuus/
ſed ſaltatricis filius.Succeſſorē iulio ceſari fecit ado-
ptio/nō natura.Ceſaree domꝰ totū relege/et reuol-
ue ꝓgreſſuꝫ:⁊ inuenies ꝙ in breui perijt mēoria eorꝝ.
et ad inferos deſcēderunt/quoniā a ſe ſcientiam dei
repulerūt ⁊ ipi repulſi ſunt.eiſq; aut hoſtes/aut ignoti
viri/⁊ extranei ſucceſſerunt.Date igiť operā amātiſſime

princeps vt filius veſter pueritie curſum litteralibus diſciplinis impendat/quatenus ſic ⁊ maliciam dediſcat innatam beneficio litterarum/⁊ laudabilium exēplis operum aſſueſcat. Bene valete.

¶ Conqueſtio de emācipatione monaſteriorum. Epiſtola.lxviij.

SAnctiſſimo patri et dn̄o. A. dei grā ſummo pōtifici. R. eccleſie cantuarieñ. humilis miniſter deuotiſſimū ſubiectiōis obſequiū. Sicut eminētiam apoſtolice ſedis magiſtrā omniū eccleſiarū ꝓfitemur: ſic ab ipſa conſilia in ambiguis/in anguſtijs ſolacia/ reſpōſa in iudicijs expectamus. Monaſteriū mamebe rieñ. qđ in ſareberieñ. dioceſi ſitū eſt/nuper ſibi abbatē elegerat. Cūqꝫ ſareſb. ep̄s appellaſſet/atqꝫ ex parte veſtra cōſtanter inhibuiſſet electo ne aliūde q̄ a ſe munus benedictiōis acciperet: Ille nichilomin⁹ occulte ꝓfectus in vvallias/ ab ep̄o laudunēſi clādeſtinam ⁊ furtiuā benedictionē adept⁹ ſibi abbatis officiū vſurpauit. Nos aūt querela ep̄i/⁊ rei veritate diligēt⁹ inquiſita ſuſpēdimus vvallēſem ep̄m et abbatē donec ad excuſationē tāti exceſſus libertatis aut dignitatis priuilegiū allegarēt. Partib⁹ itaqꝫ in noſtra preſentia cōſtitutis et eccleſiarū priuilegijs ꝓductis/ in mediū nichil inuenimus/quare mamebericñ. monaſteriū ep̄o ſareſbericñ. ſubeſſe nō debeat/⁊ humiliter obedire/eo ſolo excepto: qꝛ abbas quaſdā exemptionis ſue litteras pretendebat/q̄ ſtilo ⁊ bulla vicioſe videbātur/ſtilūqꝫ romane eccleſie minime redolebāt: ideoqꝫ et eas falſitatis ep̄s arguebat. Abbas teſtibus nitebat̄ aſſerere/predeceſſores ſuos bn̄dictionibus a quibus volebant ep̄is ꝓ ſuo libito citra profeſſionis vinculū ſuſcepiſſe. Ep̄s econtrario multas ꝓfeſſiones abbatū mamebericnſiū exhibebat ſibi et predeceſſorib⁹ ſuis factas: quib⁹ ſibi abbatis obediētiam ⁊ ſubiectionē monaſterij vēdicabat. Productis itaqꝫ ⁊ receptis abbatis teſtib⁹/⁊ redactis eoꝝ depoſitionibus in ſcripturā(qꝛ ſecundā ꝓductionē poſtulabat abbas inſtātius)diem aliū prefiximus, in quo cū rogaremus more noſtro q̄ pacis ſunt: ep̄s et paci ⁊ iudicio ſe humiliter offerebat. Abbas vero conſilio cuiuſdam aduocati diffugiens ad v̄ſuti iuris preſtigia: nec iudicio acquieſcere voluit/nec v̄bū pacis admittere. Aſſerens ſe de cetero nulli ep̄o vel archiep̄o/ niſi ſoli ſummo pōtifici/ſuper ꝓfeſſione vel obediētia reſponderē. Recedēſqꝫ cōtumaciter/viles(inquit) ſunt abbates ⁊ miſeri/qui poteſtatē ep̄oꝝ prorſus non exterminant: cum ꝓ annua auri vncia plenā a ſede romana poſſint aliequi libertatem. Ideo hec ad aures eminētie veſtre reuerēde pater cū deploratione deferim⁹: qꝛ peſtis illa latiſſime ſe diffundit. Aduerſus prelatos ⁊ ep̄os intumeſcūt abbates: nec eſt qui maioribus ſuis reuerētiam exhibeat et honorē. Euacuatū eſt obediētie iugum in qua erat vnica ſpes ſalutis/et preuaricatiōis antique remediū. Deteſtantur abbates habere ſuorū exceſſuū correctorē/vagam impunitatis licētiam amplectūtur: clauſtraliſqꝫ militie iugū relaxant in omnē deſiderij libertatē. Hinc eſt qꝫ monaſterioꝝ fere oīm facultates/ date ſunt in direptionem ⁊ predā. Nā abbates exterius curā carnis in deſiderijs agūt/nō curantes dūmodo laute exhibeat̄: ⁊ fiat pax in diebus eoꝝ. Clauſtrales v̄o tanqꝫ acephali ocio vacāt ⁊ vaniloquio. Nec eñ preſidem habent qui eos ad frugē vite melioris inclinet. Q; ſi tumultuoſas eoꝝ cōtētiones audiretis/clauſtrum nō multum differre crederetis a foro. hec oīa reuerēde pater veſtre correctionis iudiciū poſtulant tempeſtiuū: niſi eñ huic malo maturius remediū adhibeat̄/verendū eſt ne ſicut abbates ab ep̄is/ita ep̄i ab archiep̄is: et a prelatis ſuis decani ⁊ archidyaconi eximant̄. Et que eſt hec forma iuſtitie: aut pot⁹ iuris deformitas ꝓhibere ne diſcipuli magiſtro cōſentiant: ne filij obediāt patri: ne milites ſequant̄ principem: ne ſerui dn̄o ſint ſubiecti? Quid eſt eximere ab ep̄oꝝ iuriſdictiōe abbates/niſi cōtumaciam/ac rebellionē precipere: ⁊ armare filios in parentes? Videant queſo iſta et iudicēt qui iudicāt orbem terre: ne inde videant̄ emanare iniurie vnde iura ſumunt̄. Arguemur temeritatis ⁊ dicemur os noſtrū poſuiſſe in celū: qui nō de ſuperbie ſpū/ſed de attramēto doloris hec ſcribimus. Sētimus equidem familiares anguſtias/q̄ publicas deploramus. Nec fortitudo noſtra fortitudo eſt lapidis: nec caro noſtra enea eſt vt tam enormes iniurias diſſimulare poſſimus. Poſt vrie mortē/⁊ adulteriū berſabee miſſus eſt ad dauid ꝓpheta ꝓponens ei paradigma de paupere q̄ vnicā habebat ouiculā/ quam abſtulit ei diues q̄ oues habebat innumeras. Dauid v̄o de ſententia requiſitus: iudiciū mortis dictauit in diuitē: et ꝑ conſequentiā in ſeipſum. Et quis eſt hodie diues q̄ habet oues innūeras/niſi romanus pontifex q̄ eccleſias orbis poſſidet vniuerſas? Et q̄s pauperior q̄ eccleſia Cant. que cū vnam ⁊ vnicā abbatiam haberet/ monaſteriū ſcꝫ ſancti auguſtini quā ſinu ꝓuidētie paſtoralis/⁊ paterno fouebat amplexu/ eam ſibi diues ille ꝓpheticus/ne dicam romanus pōtifex in ſuā ſpecialem ⁊ ꝓpriam vſurpauit? Si audeamus dicere qđ ſentimus: cū ex officio iuſtitie reddat̄ vnicuiqꝫ quod ſuū eſt: non multū romani pontificis iuſtitiā ꝓmouet ſi alicui in alienā iniuriam beneficiū cōfert. ſi qđ meū eſt michi aufert: ſi ea cōmittit in rebus eccleſiaſticis: q̄ mūdana poteſtas in ſecularib⁹ abhorreret. Apoſtolus ad romanos loquēs. Omnis(inquit)creatura poteſtatibus ſubdita ſit. Si eccl'ie romane ſic ap̄ls ſcribit: quis in eccleſia romana doctrine ap̄lice cōtraire preſumpſit? Ad hebreos etiā ſcribens dicit. Obedite (inquit)prepoſitis veſtris. In hūano corpore mēbrū vnū ſeruire alteri nō detractat. Quidam angeli alijs preſunt/ nec inter ſe ſuperbiā emācipationis admittunt: vnus eoꝝ q̄nqꝫ ſe eximere voluit a poteſtate diuina: et de angelo dyabolus fact⁹ eſt. Hodie ꝑ huiuſmōi extraordinarias libertates multoꝝ precipitia machinatur. Adhuc replicam⁹: qꝛ de facto ſummi pōtificis

diſputaſſe/ ⁊ ſacrilegiū cōmiſiſſe dicemur. Verūtamen nō eſt equa hec diſputatio/ vbi ſuſtinenti ridere nō licet. Nec rixa eſt vbi tu pulſas/ ego vapulo tantū. Si ex turbatiōe ſpiritus ⁊ abundantia cordis os loquitur/ incōſulto calori miſericorditer indulgere velitis clementiſſime pater: dolor eñ noſter in conſpectu veſtro eſt: ⁊ gemitus noſter nō eſt a vobis abſconditus. vtinam in caput meū manū animaduerſiōis indignatio veſtra extenderet: dūmodo per opprobria/ et dolores meos eccleſia cant. in antique dignitatis gratiaꝫ reſpiraret. Qñqꝫ per miſericordiā dei cogitabit romanus pōtifex/ vt cōplacitior ſit adhuc. Nam ſi eccleſiam ſancti auguſtini ſpecialē filiam vocat: filia ſpecialior atqꝫ ſpecioſior/ ⁊ longe dignior eſt eccleſia cant. cui ſi monaſterium ſancti auguſtini ſubijciat nichil ſubtrahit/ ſibi reſtituēs alienū. Nam teſte gregorio. Nichil eccleſiaſticis deperit vtilitatib⁹/ ſi que ſunt aliena reddant̃. Scimus equidē ꝙ ob quietē monaſterioꝝ/ ⁊ epōꝝ tyrānidem has exēptiones pleriqꝫ romani pōtifices indulſerunt. Verūtamen in cōtrarium res verſa eſt. Monaſteria eñ que hoc beneficium dānatiſſime libertatis/ ſiue aplica auctoritate ſiue qḋ frequētius eſt bullis adulterinis adepta ſunt/ plus inquietudinis/ plus inobediētie/ pl⁹ inopie incurrerūt. Ideoqꝫ ⁊ multe dom⁹ (que noīatiſſime ſunt in ſanctitate/ ⁊ religione) has immunitates aut nūqꝫ habere voluerūt/ aut habitas cōtinuo reiecerunt. Si ergo māmeberien. abbas qui apḋ nos reputatur arbor ſterilis/ ficus fatua/ ⁊ trūcus inutilis ad vos venerit/ vel miſerit: vitam ⁊ opinionē illius in libra iuſtitie appēdatis: nec illius admittatis ꝑuilegia donec manifeſte liqueat ex collatiōe ſcripture/ ⁊ bullarū quo tēpore/ ⁊ a quibus patribus ſunt indulta. falſarioꝝ eñ preſtigioſa malicia ita in epōꝝ cōtumeliā ſe armauit: vt falſitas fere in oīm monaſterioꝝ exēptione preualeat niſi in deciſiōibus/ ⁊ examinatiōib⁹ faciendis iudex veritatis exactor diſtrictiſſim⁹ intercedat. Cōſeruet vos dñs ad ſeruādā debitā eccleſijs libertatē.

¶ Monent̃ excōicari qui regem ſuum in acie dereliquerunt. Epiſtola. lxix.

Reuerendo patri ⁊ dño Radulpho dei gratia andegauen. epō Suus. P. Bleſen. Bath. archid. Salutē: et aīe/ ⁊ corporis ſanitatē. Sicut de inualitudie veſtra turbata eſt aīa mea: ſic de cōualeſcentia veſtra vehemētius exultat. Benedictus aūt dñs qui caſtigās caſtigauit vos/ ⁊ morti nō tradidit vos: miſericorditer reſeruās ad dandā ſcientiā ſalutis plebi eius. Tēpus equidē eſt accingi gladio: ⁊ arripere iudiciū ad faciendā vindictā in nationibus/ increpatiōes in populis. Enormiter peccauit populus veſter: cuius maliciā (niſi digna ⁊ tempeſtiua aīaduerſione cōtuderitis) verendū eſt ne vobis ⁊ populo dñs iraſcatur/ ⁊ ne in caput veſtrum aliena trāſgreſſio refundat̃. Et vnde hec ꝓditorie factionis iniquitas vt andegauē. exercitus tāqꝫ trāſfuga ⁊ deſertor/ dñm ſuum in acie hoſtilibus cunctis fugiēdo exponeret? Excuſabilis eſſet fuga ſi deeſſent victualia/ ſi arma deficerēt/ ſi fortior hoſtis inſiſteret/ ſi ꝑnceps duceret̃ captus/ aut in acie cecidiſſet. Nunc autē ſine timore/ ſine vulnere/ ſine periculo/ ſine hoſte fugit exercitus/ vt hoſtiū gratiam ex ſui principis deſolatiōe captaret. Sane qꝛ benignitas regie maieſtatis ſemꝑ eos blāde rexerat/ ⁊ māſuete tractauerat/ ꝓdijt quaſi ex adipe iniquitas eoꝝ: atqꝫ beneficio indulte manſuetudinis abutētes/ ſe in inſolentiā cōtumaciter erexerūt. Scio qꝛ dñationem filij malicioſe deſiderāt: tacitiqꝫ (vt poete verbo vtar) a ꝑncipe vulgus diſſidet: ⁊ qui mox populis vēturus amat̃/ ſicut habet eoꝝ cōmunis opinio/ mitiſſima ſors eſt regnoꝝ ſub rege nouo. Milites quoqꝫ qui cōtra preſtitū patri iuramentum in partē filij cōiuratione clandeſtina tranſierūt/ nō minus eſſent puniēdi qꝫ populus: qm̄ facinus quos inquinat equat: qꝛ i filio vita diuturnior/ et terribilior dñatio expectat̃/ degeneres trepidāt animi: peioraqꝫ verſant. Verūtamen ſicut moyſes ob vitulū conflatilem zelo ſuccēſus excanduit/ atqꝫ vigintitria milia occidendo multoꝝ culpam (teſte auguſtino) vindicauit in paucis: ſicut iulius ceſar militarem tumultū quem aduerſus eū excitauerant multi/ paucoꝝ aīaduerſione cohibuit: ſic expediret dño regi non diſſimulare/ aut negligere huc exceſſuꝫ: ſed ita paucoꝝ inſolentiā ferro vltiōis abſcindere/ vt terrore diriuato ad poſteros facin⁹ nō redeat in exēplū. Dñs loquit̃ ꝑ ꝓphetā: Si dñs (inqt) ſum/ vbi timor. Si pater ſuꝫ/ vbi amor. Nobiliſſim⁹ ſiquidē rex qui rigorē dñatiōis paterne tēperauerat lenitate in pp̃lo infideli/ nec amorē repperit/ nec timorē. In ſtrategēmatib⁹ Iulij legit̃ clearchum lacedemonioꝝ ducē dixiſſe principē exercitui magis eē timēdū qꝫ hoſtē. Faciat queſo timor humiles quos facit māſuetudo ꝑncipis tumidos/ ⁊ rebelles. Leges equidē imperiales in eum qui deſertor eſt vel tranſfuga/ vel emāſor/ penam ordinariā ad furcā ſcilicet/ vel ad beſtias dictauerunt. Appius claudi⁹ eos q a militari ſtatione ceſſarant/ decimū quēqꝫ militem ſorte ductū fuſte legit̃ occidiſſe. Fabius rutilius cōſul ex duabus legiōibus que loco ceſſerāt vicenos ſorte ductos/ in cōſpectu omniū ſecuri ꝑcuſſit. Quintus fabius maximus/ trāſfugarū dexteras precidit. Marcus cato cōprehenſis in furto cōmilitonib⁹ idē fecit. Nichil deteſtabilius eſt nota ꝓditoris in milite. Licet ioab oīa fortiter fecerit: non cōputat̃ tamen in cathalogo fortiū dauid: qꝛ fortitudinē eius ꝓditio in abner ⁊ amaſam denigrauit. Nō dico vt veſtro ꝯſilio vel hortatu dñs rex in populū veſtrū rigorem gladij materialis exerceat. Scio ei ꝙ in hac parte vices exacti iudicij exequet̃: ſed qḋ veſtrū eſt agite: man⁹ diſſolutas/ genua debilia/ menteſqꝫ trepidas roborate/ atqꝫ infideles animos/ aut reuocetis ad fidē ſui ꝑncipis/ aut ſpūali eos gladio cōpeſcatis. Nouū ſiquidē a dño papa noueritis emanaſſe mandatū: vt quicūqꝫ pacem domini regis turbant (appellatione remota)

excōicatiōis vinculo aſtringant. Hac auctoritate fre
tus dñs cant. omnes dñi regis impugnatores apud
cadomū nup excōicauit / nec regi iuniori / nec alij ex=
ceptionis gratiam fecit. Illud aūt certiſſime teneatis
ipſum nūq̄ȝ aliquem excōicaſſe: qui aut nō moreretur
in ꝓximo / aut cuius nō operiret faciē ſubita et igno=
miniosa cōfuſio. Exeratis itaqȝ gladium petri / vt ad
debite fidelitatis obſeruantiā cōpellant inuiti q̄ ſpō=
tanea voluntate ꝓ ſalute principis ſe morti et carceri
debuerāt obiecisse. Sola fidelitas eſt que dilatat glo=
riam populi: que pacē firmat / et terrorē incutit inimi=
cis. Adhuc in annalibus recēſentur fideles populi: et
viuent noīa eorum in eternū. Refert frontenꝰ caſili
nos obſidente eos hanibale tātam fidem ſeruaſſe ro
manis: vt eos ad deditionē neqȝ fames / neqȝ gladiꝰ
inclinaret. Tātaqȝ illos afflictos fuiſſe iedia / ꝙ mus
centū denarijs vēderet: venditoreq̄ȝ muris periſſe fa=
me / ꝛ emptorē mortis ꝑiculū euaſiſſe. Petelini a pe=
nis obſeſſi / parētes ꝛ liberos eiecerūt: ipſi autē corijs
madefactis / ꝛ igne ſiccatis / folijſq̄ȝ arborū vitam tra
hētes / obſidionem vndecim mēſibus cōtempſerunt.
Ciſinum in cōtumeliam romanoꝝ mitridates obſe=
derat / vrbiſq̄ȝ captiuos ꝓduxit ꝛ oſtendit obſeſſis ar
bitratus futurū / vt miſeratione ſuoꝝ ad deditionē cō
pelleret oppidanos. At illi exhortati eos ad mortem
fortiter capiēdā / fidē ſeruauere romanis. Ueſtri aūt
andegauēſes quorū pre ceteris populis erat in acti=
bus bellicis fama celebrior / tāq̄ȝ filij effrem intenden
tes ꝛ mittentes arcū / cōuerſi ſunt in die belli / ꝛ dege=
neres et imbelles (vbi fortius et fidelius principi ſuo
adeſſe debuerāt) in fugam ignominioſiſſimā ſunt con
uerſi. Ueruntamen ſperamus in eo q̄ conuertit mare
in aridam / ꝙ conuertet in proximo corda filiorum ad
patrem: ꝛ hanc diſſentionis amaritudinem dulcora=
bit. Ipſe quoqȝ qui iudicat fines terre / dabit victoriā
regi noſtro / ꝛ ſublimabit cornu chriſti ſui.

¶ Q: cōſanguineos honeſtos tenemur di=
ligere ꝛ ꝓmouere. Epiſtola.lxx.

Dilecto ꝛ pre oībus diligendo dño ſuo
I. dei gratia Carnotēſi epō Suus cano
nicus P. Bleſeñ. Salutē: ꝛ in ira miſeri
cordie reminiſci. Eā ſperamus in vobis
ꝛ de vobis maturitatis gratiam: vt vos
adulatio fallax facile nō ſeducat: ꝓuer=
bialiter eī dicitur: q̄ ſtultū eſt vas incruſtare ſincerū.
Et teſtimonio ſalomonis / fruſtra iacit rethe ante ocu
los pennatorū. Scitis ꝙ robertus ſareſb. caro et ſan=
guis veſter eſt: illi tñ quoꝝ os amaritudine ꝛ dolo ple
num eſt q̄ dicūt bonū malū / ꝛ malū bonum / elongāt
a vobis amicū ꝛ ꝓximū: et de lingue veneno confiſi
eum a viſceribus veſtris nitūtur auellere extermināt=
tes adulatiōe ſeductoria legē nature / neceſſitatē ſan=
guinis / bñficiū nutriture. Nepoti veſtro dñi honeſtꝰ eſt
et idoneus bñficijs: minus aptū / aut deteriorē queſo
nō preferatis extraneū / nec ab eo veſtre liberalitatis
gratiam auertatis: in quo illa duo cōcurrunt / natura
ꝛ meritū. Sane in omī facultate fortiꝰ eſt qđ ex natu=
ra ꝓcedit / q̄ȝ qđ accidit extrinſecus: ſempq̄ȝ ſincerior
erga vos erit nepotis affectio (q: nature obſequit) q̄ȝ
que ſequitur ex fortūa. Ariſtotelē dixiſſe recolitis / q:
oīne qđ natura tale / magis tale: eo ꝙ nō natura tale.
Quid eſt ꝙ in iure ciuili pactū ſtipulationem tollit: et
ſtipulatione non tollit: niſi q: pactū vinculum natu=
rale eſt / ſtipulatio vero ciuilis eſt obligatio. Ius aūt ci=
uile ius naturale corrūpere non poteſt: cū ius ciuile a
naturali nūq̄ȝ tollatur. Durū quidē ꝛ nimis auſterum
eſt nos eis nō eſſe ꝓpicios quos nobis natura conci=
liat. Nā apoſtolo teſtante. Qui ſuorū et maxime do=
meſticorū curam nō habet: fidē negauit et eſt infideli
deterior. Bruta fetus ſuos nutriūt / ꝛ eos cum fuerint
grandiuſculi derelinquūt. Nō decet hoc hominē quē
ratio / quē intelligētia faciūt ceteris preminentē. Ca=
uete queſo ab eis qui hoībus placent / qui oīa dicunt
ad voluptatē / ad veritatē nichil. Adulatio quidem pe
ſtis improbiſſima eſt: que cū ſtatim deprehendatur a
paupere: apud diuites latēter obrepēs / etiā circūſpe=
ctum circūuenit ꝛ prudentem. Aut eñ ſub dilectiōis
ymagine / aut deuotiōis obtētu / aut alicuiꝰ ſimulatio
ne officij ſe adulatio ꝓdigioſa palliat / vt gratiꝰ acce=
ptetur. Uenena eñ nō dant niſi melle circūlita. Glo=
rioſum vobis eſt (dicit callidus adulator) ꝙ in benefi=
cioꝝ collatione pauperes honeſtos / veſtris nepotibꝰ
anteferatis. Opus dei eſt hoc: caro ꝛ ſanguis nō reue=
lat hoc vobis. Et quis in hac exhortatiōe maliciā de=
prehēdat? Sic aduerſus eū in quo dolus nō eſt / q̄nq̄ȝ
doloſe tētator phariſeus / et herodianꝰ acceſſit. Ma=
giſter ſcimus q: verax es / ꝛ viā dei in veritate doces:
ꝛ nō eſt tibi cura de aliquo / neqȝ accipis perſonā ho=
minū / licet cēſum dari ceſari / an nō? Precedunt blā=
ditie / ſed venenū eſt in ſermone: verūtamen oīnes la=
quei malicie diſſoluunt: dum ꝓducto nūmiſmate cē=
ſus / deo qđ erat dei: ceſari qđ erat ceſaris aſſignatur.
Ueſtra diſcretio nō ignorat / ꝙ extranei ꝛ honeſti ad=
mittēdi / et beneficiādi ſunt: ſed nunq̄ȝ honeſtis nepo=
tibus preferēdi. Sūma nature iniuria eſt nepotē pau=
perē ꝛ honeſtū abijcere: carnemq̄ȝ ꝛ ſanguinē ſuū op=
probrio publice mēdicitatis exponere. Urſa et leena
diligūt fetus ſuos / alienos quoqȝ ſi eis impenderint
beneficiū nutriture. Sed ꝛ lamie iuxta ꝓphetam nu=
dauerunt mā̄mas / lactauerūt catulos ſuos: homo au
tem adeo efferate inhūanitatis erit: vt quē docuit ne
gligat / et abijciat quē nutriuit? Qui hoc vobis reuerē
de pater ſuggerūt / parietē edificāt ꝛ dealbant. Uerū
tamen dñs dedit vobis cor ꝛ ſapientiā / vt nō ſeducat
vos ſpiritus mēdacij: vt adulatores deprehēdatis in
aſtucia ſua / debitumq̄ȝ nature in vobis nō extinguat
doloſitas aliena. Porro iohānes euāgeliſta (licet cō
ſanguineus dñi) pre ceteris tñ eſt dilectus a dño: alte
rūq̄ȝ filium zebedei / et iacobū minorē / ioſeph etiā iu=
ſtum / iudā / ꝛ ſymonē / linea cōſanguinitatis a xp̄i con
ſortio nō abſcidit. Si nepos veſter honeſtus eſt ꝛ pru
dēs: in viro prudēte naturam: in cōſanguineo diligite

honeſtatē. Si ei apd vos bñficiū nature nō ſufficit: ei ſaltē honeſtas ⁊ lr̄atura ſufficiat: vt vos inueniat benignū ⁊ placabilē/ apd quē circūſcripta oi linea parētele de ſuoꝝ exigētia meritoꝝ gratiā vēdicat et fauorē.

¶ Inſtruit aduocatus in cauſa. Epl'a.lxxi.

Cariſſimo ſocio ⁊ amico magiſtro ernaldo Bleſeñ. Petrus Bleſeñ. Bath. archid. ſalutē. Cum dñs rex anglorū me nuper ad dñm regē francoꝝ nunciū deſtinaſſet: libri legū venales pariſi⁹ oblati ſunt michi ab illo B. publico māgone libroꝝ. Qui cum ad opus cuiuſdam mei nepotis ydonei viderent: cōueni cū eo de ꝓcio: et eos apd vēditorē dimittēs/ ei preciū nūeraui. Superueniēs vo. C. ſarebergeñ. prepoſit⁹/ ſicut audiui pl⁹ obtulit: ⁊ licitatiōe vincēs/ libros de domo vēditoris cū violētia aſportauit. Cū igit ad eū qui me miſit redire me opꝫ: voſqꝫ morā factur⁹ eſtis pariſius/ pleniſſimā habēs in veſtra diſcretiōe fiduciā/ vobis pdicti ꝓcurationē negocij cōmitto. Aut ſi morā pariſius aliqua vobis neceſſitas īterdicit/ magiſtro hugoni gemenſi ſub litterarū mearū teſtimonio negociū cōmittatis. Cū ei ratiōe ciuili/ alienis negocijs exactiſſima diligētia debeat: ſcio ꝙ ſi pñti cauſe cui plurimū aſſiſtit equitas ſollicite impēderitis ꝓcuratiōis officium intētio veſtra cū honore ⁊ fructu veniet ad effectū. Nā licet rei vēdite aut donate/ aut ex cā relicti debite nō ſoleat ſine traditiōe trāſferri dñium/ hic tñ habeo vtilē actionē: ꝑ quā contēdo libros michi exhiberi ⁊ tradi: et hoc facit lex illa. ff. ad municipales: de iure oim incolaꝝ: ⁊ lex tertia de liberis exhibēdis. Sed ⁊ libertum meū cuius poſſeſſionē nunqꝫ habui ſic peto. Itē et filiū meū adiecta cauſa de iure quiritū. Item ciuis aut ciuitas decurionē ſuum: vt inſtitu. de actiōibus. §. preiudiciales: et. ff. de rei vendica. l. ita poſ. §. per hanc. ⁊. C. de agricolis ⁊ cenſitis. l. quiſquis. ⁊. l. oēs. C. de colonis paleſtinis: et codē de colonis tracenſibus. C. de fugitiuis colonis: de agricolis etiā et mācipijs. l. ij. et. iij. In his oibus michi vēdico rem: cuius poſſeſſionē nūqꝫ nactus ſum: ſed nec in oñibus his traditionis aut poſſeſſiōis fit mentio: nā ⁊ libertū petam nō traditum aut poſſeſſum. Alioquin quid fiet ſi ſtatim poſt manumiſſionē ſe cōtendat ingenuū? Aut ſi ius patronatus emerim a patrono: ⁊ ſi nō poſſederim tñ ago. Nam et ſi pater aſſignauerit michi libertum citra omnē traditionē et poſſeſſionem patre mortuo ipſum peto. Item ſi debitor paratus erat ſoluere deinde cōuenit vt retineret pecuniā in cauſam crediti/ cōtrahitur mutuū: q2 creditor intelligit recepiſſe/ et in cauſam debiti cōmiſiſſe. Preterea traditio alia eſt vera/ q̄ fit interueniente corporali actu: vñ dicit. Traditiōibus ⁊ vſucapionibus rerū dñia acquirūtur. vt C. de pactis. l. traditiōib⁹. ⁊. l. quiſquis. ⁊. ff. de rei vendi. l. Mulier. ⁊. ff. de acquirēda poſſeſſione. l. interdū. Alia fit ꝑ celebrationē vnius actus q̄ aliū occultat. vt ff. de donatiōib⁹ inter virū ⁊ vxorē. l. hec ratio. §. ſciēdum in medio paragraphi. Alia fit ex appoſitiōe cuſtodis. vt. ff. de acqui. poſ. l. quoꝝdā. Hac breui deliberatiōe vſus ſum: nō vt vos inſtruā qui eſtis in iure ciuili precipuus: ſed vt ad ſubtiliora vos excitē. Informe ꝓncipiū nos informabit ad optima. Scriptū eſt ei da occaſionē ſapiēti/ et ſapiētior erit. Nam ⁊ riuulus ex curſu cōtinuo in magnū pleruqꝫ exuberat: ⁊ ſcintilla incendij ventoꝝ ſuffragio ſe porrigit in immēſum.

¶ Littere inuectiue in inuidum.

Epiſtola.lxxij.

Magiſter Petrus Bleſeñ. G. quondā amico et ſocio ſuo ſalutem quā meruit. Cum dñs ſenonēſis me vocaſſet a ſcolari militia: ⁊ ſub certa expectatiōe tempeſtiui beneficij ſue familie aſcripſiſſet/ frequēti ſuggeſtiōe tua ꝓpoſitum reuocauit/ ⁊ ſicut publice iactaſti me illuſo in ſpem meā aliū introduxit. Benedictus aūt deus qui ſpem michi abſtulit ⁊ rem cōtulit/ tuāqꝫ cōſcientiam cruciatu penitudinis affligere poſtea nō ceſſauit. Nam iuxta ethicū. Exemplo quodcunqꝫ malo cōmittitur: ipi diſplicet auctori. prima eſt hec vltio ꝙ ſe iudice/ nemo nocēs abſoluit. Illud autem michi ad votū gratāter accedit ꝙ publice ſcitur hoc non ex culpa mea ſed tua inuidia proceſſiſſe: michiqꝫ ſolatio eſt tue cōſcientie cruciatus Inuidia ſiculi nō inuenere tyranni maius tormētum: pena quidem vehemēs: ⁊ multo ſeuior illis. Quaſqꝫ dyoniſius grauis intulit/ aut radamantus. Nocte dieqꝫ ſuū: defert in pectore teſtē. Inuidia eſt qua inſtigante caym fratricidium cōmiſit. Ioab amaſam interfecit. Saul perſecutus eſt dauid. Iudei xp̄m pylato tradiderūt. Filij iacob ioſeph putifari vendiderūt. Nūqꝫ ſane inuidiſſes pauperi ſi qua tibi ineſſet generis/ mētiſqꝫ nobilitas: q2 teſtimonio poete. Liuor iners viciū mores nō exit in altos. Vtqꝫ latēs ima vipera ſerpit humo. Iam nō reputabo me miſerū cui poteſt alius inuidere. vulgo ei dicitur: q2 ſola miſeria caret inuidia. vſqꝫ in diem mortis nō iudicabo me a morſu inuidie liberum ⁊ immunē. Nā iuxta ethicū. Ille qui mōſtra domuit et euaſit: cōperit inuidiā ſupremo fine domari. Certe ſi inimic⁹ me⁹ maledixiſſet michi: aut nocuiſſet michi: ſuſtinuiſſē vtiqꝫ. Sꝫ nūc Nō expectato vulnus ab hoſte tuli. Ideoqꝫ et ipſum impatiētius fero. Nam teſte naſone. Leuiter ex merito quicquid patiare ferēdum eſt: Que venit indigne pena dolenda venit. Illud plurimū adauxit inuidiam/ ⁊ ignē indignationis accendit: q2 innocētiam meam tāte maieſtati reddidiſti exoſam: que ſolo nutu meā poteſt damnare ⁊ opprimere paruitatē. Legitur ꝙ auguſtus in pollionem ſcripſerat fecēninos. Cūqꝫ reſpondere auguſto pollio moneret. At ego inquit pollio taceo: nō eſt leue in eū ſcribere qui de leui poteſt ꝓſcribere. Lōge faciat a me dñs archieps manū ſuam: nec ei⁹ formido me terreat. A ioue ꝑcuſſus nō leue vulnus habet. Ipſe ſuas ꝗuis vires inhiberet achilles Miſſa graues ictus pelias haſta dabat. Mole queſo magnitudinis ſue me non premat. Nā ſatis equanimiter fero

diſpendiũ quod michi hoſtis ꝑcurauit occultus Fla
grãtior equo nõ debet dolor eſſe viri/ nec vulnere ma
ior. Adhuc retineo ſpei magne ſolaciũ: nec ſic mea fa
ta premunt vt nequeam releuare caput: ſors meren=
tes reſpicit. Inter vota ⁊ deſiderabilia mea ſepi⁹ nu=
merabã vt in terra natiuitatis mee aliqđ beneficium
obtinerem: q2 neſcio qua natale ſolum dulcedine cũ=
ctos Tangit: ⁊ immemores nõ ſinit eſſe sui. Nunc au
tem tuis culpis exigẽtibus vagus/ ⁊ ꝓfugus ſup ter=
ram habeor. Quo me cũqȝ rapit tẽpeſtas deferor hoſ=
pes. Uerum q2 innocẽtia mea per maliciã ſubuerſa
eſt: habeo cõſolationem in xp̃o qui in ſapiẽtia vincat
maliciam: ⁊ diſponat oia ſuauiter que grauiter ſuſti=
nere cõpellor ſub expectatione miſericordie ſue. Om=
ne ſolum forti patria eſt vt piſcibus equor: Ut volu=
cri vacuo quicquid in orbe patet. Si me fortuna deie
ciſſet in angiportũ (vt ita loquar) artioris anguſtie pe=
nas nõ timerem. Poete nãqȝ teſtimonio: fortuna mi
ſerrima tuta eſt: Nam timor euẽtus deterioris abeſt.
Nunc autem de paupertate cauſari nõ poſſum: pau=
per eñi nõ eſt cui rerum ſuppetit vſus. Qđ ſatis eſt cui
cõtingit nil amplius optet. Si vẽtri bene: ſi lateri pe=
dibuſqȝ meis nil diuitie poterũt regales addere ma=
re manus. Ecce q̃ in domibus regũ ſunt mollibus ve
ſtiunt. Ego tñ nec ſanioribus cibis: nec indumẽtis or
natioribus vterer ſi in regũ palacijs habitarẽ. Sit mi
chi qđ nunc eſt: etiã minus ⁊ michi viuã. Qđ ſupereſt
eui/ ſi quid ſupereſt michi vite: Nã neqȝ diuitibus cõ=
tingũt gaudia ſolis: Nec vixit male q̃ natus morieſqȝ
fefellit. Putas te michi exitialiter nocuiſſe: q2 vſus cõ
ſilio iãnes ⁊ iambre/ atqȝ cõſilio achitophel (quoꝝ ad
huc heredes oĩes fere curias obſederũt) a me dñm/
amicũ/ ⁊ ꝓximũ elõgaſti. Recolo q̃tas inſidias emu
loꝝ in palatio regis ſiculi vvillelmi ſecũdi q̃ſqȝ ex=
pertus ſum: qui cũ multipliciter me a regis latere ſtu
duiſſent/ ⁊ nõ poſſent auellere: prius ad vnũ ep̃atum/
⁊ alterũ: demũ ad neopolitanã metropolim poſtula=
ri/ ⁊ ſolẽniter eligi me fecerunt. Ego autẽ ad hoc nul=
lo potui fraudis artificio inclinari. Sciebam eñ q ad
hoc/ ⁊ circa hoc tota eoꝝ verſutia verſabat: vt ab au
lica cõuerſatione remotũ aperta perſecutione obrue=
rent. Tu ecõtrario poſt vnã in alteram prebẽdã/ qui=
bus me fraudulenter emũxeras: michi prepoſituram
etiam ſupplãtaſti: porro terribilis in iudicijs deus q̃
inter me et ſiculos ꝓditores terribiliter iudicauit: ipſe
parcat tibi. Ego enim de te nullam expeto vltionem.
Quippe minuti ſemꝑ ⁊ infirmi eſt animi/ exiguiqȝ vo
luptas vltio michi ſufficit ad vindictam/ q ꝓceſſu tẽ=
poris in me ꝓmouẽdo/ miſericordiã altiſſimi videas
intabeſcaſqȝ videndo. Quia me non ꝓcurãte in prõ=
ptu eſt ſubuerſio tua. Quia teſtimonio poete. Oĩa
ſunt hominũ tenui pendentia filo. Et ſubito caſu que
valuere ruunt. Tu quoqȝ fac timeas: ⁊ que tibi grata
videntur: Dum loqueris fieri triſtia poſſe puta.

¶ Cõmunis querela de illis qui clericos
impune occidunt. Epiſtola.lxxiij.

Ricardus dei gratia cant. archiep̃s/ totius
anglie p̃imas ⁊ ap̃lice ſedis legatus/ ve=
nerabilibus ⁊ dilectis in xp̃o fratrib⁹. R.
vvincoñ. G. helieñ. J. noruiceñ. ep̃is Sa=
lutem: ⁊ ſalubre cõſilium. In eccl'ia angli=
cana damnoſa oĩbus ⁊ omnino damnãda cõſuetu
do inualuit: que niſi ꝑ induſtriã veſtram oĩno fuerit
ſublata de medio/ in enorme toti⁹ cleri diſpendiũ ve=
hemẽter excreſcet. Si iudeus aut laicoꝝ viliſſimus oc
cidit: ſtatim ſupplicio mortis adijcitur interfector. Si
q̃s ꝟo ſacerdotẽ vel clericũ/ minoris aut maioris ſta=
tus occiderit/ eccl'ia ſola excõicatione cõtenta: aut vt
verius loquar cõtempta materialis opẽ gladij nõ re=
quirit. Scitis equidẽ q a dño dictum eſt moyſi. Ma=
leficos nõ patieris viuere. Ap'lo teſte. Princeps gla=
diũ habet ad vindictã malefactoꝝ: laudẽ vero bono=
rum. Sed ⁊ dñs dicit. Qui vos tangit me tangit. Et
per ꝓphetam. Nolite tangere xp̃os meos. Ubi igit
poſſet maleficiũ immanius et execrabilius inueniri/
q̃ȝ graſſari in xp̃os dñi/ et in populum acquiſitiõis li=
bera impunitatis audacia gladiũ exercere? Accepta
michi eſſet ſentẽtia excõicationis in talibus: ſi timo=
rem homicidis incuteret. Sed culpis noſtris exigẽti=
bus gladius petri rubigine obductus eſt: ⁊ q2 nõ põt
incidere/ datus eſt in cõtemptum. Si capra/ ſi ouicu=
la furto ſublata ſit vel occiſa: in hui⁹ rei auctorẽ (ſi la=
teat) ſententia excõicationis emittit: conuictus vero/
aut ꝯfeſſus furcarũ patibulo deputat. Porro clerici
vel ep̃i occiſores romã mittunt: eũteſqȝ in delitijs cũ
plenitudine ap̃lice gratie/ ⁊ maiore delinquẽdi auda
cia reuertũt. Talium vindictã exceſſuum dñs rex ſibi
vẽdicat: ſed nos eam vobis dãnabiliter reſeruamus:
atqȝ liberã prebẽtes impunitatis materiã/ in fauces
noſtras laicoꝝ gladios ꝓuocamus. Ignominioſum
eſt q ꝓ capra/ vel ouicula grauior: ꝓ ſacerdote occiſo
pena remiſſior irrogat. Sed his/ ⁊ durioribꝫ digni ſu=
mus q̃ iuriſditionẽ alienã/ et nobis omnino indebitã
ambitiõe temeraria vſurpamus. Nã ⁊ in corpore de=
cretoꝝ/ ⁊ in ep'la ad romanos hec verba legiſſe memi
nimus. Sunt quedã enormia flagitia: q̃ potius ꝑ mũ
di iudices q̃ȝ per rectores et iudices eccleſiarũ vindi=
cant. Sicut eſt: cũ quis interficit põtificẽ apoſtolicũ/
preſbyterũ ſiue dyaconũ: hmõi reos ⁊ reges ⁊ princi
pes mũdi dãnant. Ois equidẽ iuſtitia ideo exercetur
vt debita quiete gaudeat innocẽtia: et malignãtiũ te=
meritas refrenet. Uerũtamen in hac iuriſditione ma
ledicta quã ambitioſe ⁊ ſuperbe preſumimus: deum
offendimus ⁊ dñm regẽ/ viamqȝ in clericos malignã
di tutiſſimã laicis aperimus. Nuꝑ apud vvinconiam
ſacerdos litterature cõmendabilis ⁊ conuerſationis
honeſte/ malicioſe occiſus eſt a vvillelmo freſcher/ et
vxore ei⁹: nec illi maleficiũ diffitent: prõpti ſunt ergo
curiam adire romanã. Nam cõfidit in ea cor viri ſui:
atqȝ in ſpecie ⁊ pulchritudine ſua intẽdit ꝓſpere ꝓce=
dere: ⁊ de lenocinio vxoris in via preter abſolutionis
beneficium fructus vberioris manipulos reportare.

Uos ergo dilectiſſimi fratres huic publice peſti dum in ſuo curſu eſt/ maturiore conſilio ſtudeatis occurrere. Nam ſi liberius aliquantulũ et licentius euaſerit periculum quod inter pauperes nũc verſatur veſtris in ꝓximo ceruicibus imminebit. Eccleſia iuriſdictionem ſuam prius exerceat: ⁊ ſi illa nõ ſufficit/ eius imperfectũ ſuppleat gladius ſecularis. Hui⁹ rei auctoritas ex ſynodo vrbani pape/ et decreto gregorij: ex epiſtola nicolai epiſcopi galliarum: ex conſilio etiam martini pape/ ⁊ ex cõſilio cartaginẽſi.tertio: ⁊ ex multis ſanctorũ patrũ inſtitutionibus emanauit. Nec dicat ꝙ aliquis puniat̃ ꝓpter hoc bis in idipſum: nec enĩ iteratum videtur qđ ab vno incipitur/ ⁊ ab altero cõſummat̃. Duo ſunt gladij qui mutuũ a ſe vendicãt auxiliũ: atq; ad inuicẽ ſibi vires impartiũt̃ alternas/ ſacerdotiũ regibus/ ⁊ ſacerdotibus regnũ. Ideoq; ſi ab altero ſupplet̃ alterius inſufficientia: nõ videt̃ duplex ꝯtritio/ aut punitio cõbinata. Nam ⁊ illi qui ad mortis patibulũ ſunt damnandi iuxta maguntinẽſ. cõcilium: anteq̃ ad tormẽta ducant̃ per cordis cõtritionẽ ⁊ penitẽtiam/ ſpiritualiter puniunt̃: nec duplicitatẽ cõtritionis inducit: ſed quedã preparatio eſt ad mortẽ penitẽtia ⁊ ſatiſfactio que precedit. Reddẽtes igitur deo q̃ dei ſunt: ⁊ ceſari q̃ ſunt ceſaris/ iuxta petitionem dñi regis ei tantorũ vindictã exceſſuum relinquamus. Reis aũt in mortis articulo conſtitutis/ qꝛ ſentẽtiam lati canonis incurrerũt: ſi abſolutionẽ poſtulauerint: ⁊ in hoc ⁊ in alijs q̃tum poſſum⁹ ſine ſcãdalo ⁊ periculo eccl̃ie humanitatis cõſiliũ miſericorditer impẽdamus. Publice nãq; intereſt/ vt materiali gladio cohibeant̃ qui nec deũ timẽt/ nec deferũt eccleſie/ nec cenſuram canonũ reuerẽtur. Benevalete.

¶ Qualiter vnus per aliũ ſit corrigendus. Epiſtola.lxxiiij.

Dilecto amico ſuo. B. Archid. P. Bleſẽſ. Bath. archid. Salutem: et cõtinuos ad vota ſucceſſus. Preces vobis affectuoſas porrigerem pro Guid. hoſpite meo: ſed nec precãdi affectum inuenio: nec preces oblate merẽtur effectũ. Non excuſo apud vos hoiem qui enormi inhoneſtatione vite publice ſe excuſat: vt verbo Naſonis vtar. Non eſt cõfeſſi cauſa tuenda rei. Sperauerã ꝙ eſſet ex veſtre nouiſſime aiaduerſionis flagello correctior: et ꝙ ei dediſſet vexatio intellectũ. Sed et nũc reuerſus eſt ad vomitũ: ⁊ pene quã paſſus eſt immemor adulterã quã abiecerat/ ad extraordinarios reuocauit amplexus. Saucius eiurat pugnã gladiator: ⁊ idẽ Immemor antiqui vulneris arma capit: Qui poſt naufragiũ modo ſtagna/ lacuſq; timebat: Equoreas iterũ remige tẽptat aquas. Penitus deſpero de correctione illius q̃ forte emẽdabilior erit ſi vſq; ad ſacietatẽ ſuo arbitrio relinquat̃. Curando fieri quedã maiora videmus Uulnera: que melius nõ tetigiſſe fuit. Uulneris hoc genus eſt qđ cum ſanabile non ſit: Non cõtrectari tutius eſſe puto. Videt̃ aũt michi pater eius longe damnabilior in hac parte: nã cum filiũ ſuum in puericia ſanctis et honeſtis moribus informare debuerit/ ingeniũ illius exercitauit in alea: variaq; lenociniorũ turpitudine deprauauit. Tũc equidẽ erudiẽdus erat: ⁊ ad omnẽ formã ſuſcipiendam ydoneus/ tãq̃ vdũ ⁊ molle lutũ: tũc properandus et acri figẽdus ſine fine rota. Nam figit equũ tenera docilẽ ceruice magiſter Ire viam quã monſtrat eques. Qui ſi in etatẽ vene durioris euaſerit: ad mollicië ambulatorij greſſus non poterit erudiri. Morũ ſiquidẽ qualitas trahitur a cõuictu: et q̃ picẽ tãgit inquinabitur ab ea/ corrũpuntq; praua ꝯſortia bonos mores. Teſte ſatyrico. Certius et citius nos corrumpũt viciorum exẽpla domeſtica magnis: cũ ſubeunt animos auctoribus. Quid faciet filius niſi qđ viderit patrẽ facientem? Si damnoſa ſenem iuuat alea/ ludit et heres bullatus: paruoq; eidẽ mouet arma fratillo. Iuuenẽ vicioſum eſſe nõ miror cuius puericiã pater alee dedicauit. Alea ſiquidẽ mẽdacij/ periurij/ furti/ ſacrilegij mater eſt. Ideo filium inſtruẽs fuge aleam dicit cato. Ludũ theſſerarum/ ⁊ alee legit̃ athalus aſyaticus inueniſſe/ quẽ longe melius eſt ignorare q̃ ſcire. Chiron lacedemonius cauſa ineunde ſocietatis et amicitie miſſus eſt chorintũ: inuenitq; duces ⁊ ſeniores ppl̃i ludẽtes in alea. Infecto itaq; negocio redijt dicens gloriã ſpartanorũ quorum virtus noui ter cõſtructo bizãtio clareſcebat/ nõ eſſe hac infamia maculãdam vt dicerent̃ ſocietatem cũ aleatoribus cõtraxiſſe. Regi quoq; demetrio a rege parthorũ tali aurei date ſunt: vt notaret̃ in eo leuitas puerilis/ qui in maieſtate regali leuibus intẽdebat. Quia igit̃ filius in patre corruptus eſt: corripiendus eſt ⁊ in patre: vt pena patris doceat filiũ a turpibus abſtinere. Scriptũ eſt. qꝛ mulctato peſtilente ſapiens ſapiẽtior erit: lauabitq; iuſtus manus ſuas in ſanguine peccatoris. Frequẽter euenit vt vni mẽbro per aliud medeat̃/ dolent aures/ ⁊ ſcuſe humeris apponũtur/ delictum cordis fletus oculi purgat. Peccauit manus ⁊ pectus cõtunditur: deliquerunt genitalia/ ⁊ dorſum ponitur ad flagella. Sane pater ſententiam ſuſpenſionis ⁊ excõmunicationis vinculum non veretur. Hec omnia verbalia quedam ſunt/ nec deſiſtet a turpitudine inolita niſi burſe diſpendio cõpeſcatur. Certiſſimã illius emẽdationem vobis promitto in ablatiõe pecunie. Senſibilis eſt illa ſentẽtia non verbalis: ideoq; plus doloris incutit et timoris. Nam iuxta ethicũ. Ploratur lachrymis amiſſa pecunia veris. Nõ cohibent ſacra verba manum: maiore tumultu planguntur nummi q̃ funera. Duos igitur in vnum lucrifacite: atq; diſpendio patris/ filium ad honeſtatis cõpendium reuocantes/ in dolore patris vagam ⁊ effrenem filij petulantiam cohibete. Filium enĩ illius hac vice corrigere nichil aliud eſſet/ q̃ ſtimulare inſanum: q̃ oleum adhibere camino/ ⁊ vẽtis incendia excitare.

¶ Qualiter ſit cõueniendus et alloquendus dominus rex. Epiſtola.lxxv.

PEtrus Bleſeñ. Bath. archid. Rogerio decano Salutē: ⁊ ſalubre cōſilium. Nullus magiſter fidelior aut efficacior ē/ ꝙ qui ꝓbauit ꝑ experientiā/ qđ impartitur alijs ꝑ doctrinam. Nuper ad dñm regē miſſus vt cantuarienſis eccleſie negocia ꝓcurarem/ more ſolito letabūdus acceſſi. Veruntamen legēs ⁊ intelligēs in ipſius facie turbationē animi ſui ſtatim ſuppreſſi labia/ linguamq; cohibui: veritus ne ſi loquerer eius vehemētius irritarē iracūdia: quā michi fidelis interpres animi facies nunciabat. Negociū itaq; diſtuli donec faueret hora felicior/ et vultus ſerenior arrideret. Offenſum enī principē ſup gerēdis negocijs cōuenire/ nichil aliud cēſeo: ꝙ̄ explicare rethia in capturā/ equore ꝓcelloſo. Se quippe ⁊ rethia ſua ꝑdere ꝓperat q̄ tēpeſtati ſe ingerit: atq; trāquilliorē maris faciē non expectat. Scio qȝ miſſus es vt dño regi dura denūcies: vnde ⁊ in hoc ꝟbo te habere caut⁹ oportet. Nā et ea q̄ per ſe grata ſunt q̄nq; ex incōſulta relatione diſplicēt: ⁊ dura eo q̄nq; artificio referunẞ vt placeāt. Illud caueas ne accedas ad dñm regē negociū tuū ꝓpoſiturus: donec ꝑ me vel ꝑ aliū q̄ mores ei⁹ nouerit introit⁹ ꝑtēptetur. Agnus ei eſt dū placati eſt animi: leo ꝟo aut leone truculētior/ dum vehemētius excādeſcit. Nō eſt ludus illius indignationē incurrere/ in cui⁹ manu honor eſt ⁊ cōfuſio/ hereditas ⁊ exiliū/ vita ⁊ mors. teſte ſalomone. Indignatio regis nūcius eſt mortis. Ariſtoteles caliſtenē auditorē ſuū ad alexādrū mittēs hortat⁹ eſt vt cū eo aut nūq̄/ aut iocūdiſſime loqueretẞ: quo apud regias aures vel ſilentio eſſet tutior/ vel ſermōe acceptior. At ille dū alexandrū perſica ſalutatiōe exultantē obiurgat: dū vitā ei⁹ corripit/ ⁊ mores cōponit/ vita priuatus eſt. Scio quid affectas/ atq; ex parte maxima ignotū tibi iam expleui negociū: ꝟbo circū ſpecti⁹ tibi caue: ne ex importuo acceſſu/ aut incōſulto ſermone res q̄ ex voto ꝓcedit in periculū incidat/ aut defectū. Totū ſiquidē negociū breuib⁹ ꝟbis poteris interuertere/ qđ inſtāti vigilātia ⁊ ꝓpēſiore cautela ſtudui ꝓmouere. Scis qȝ lincoleñ. epatus pro quo ſpecialiter miſſi ſum⁹. xv. annis aut ampli⁹ iam vacauit. Dñſq; cant. recepit a ſummo pōtifice in mādatis: vt cōpellat electū cōſecrationis munus/ ⁊ officium epale ſuſcipere/ aut ſibi aliū oī occaſiōe ⁊ appellatiōe remota/ nō differat ordinare. Res aūt in ꝯtrariū ꝟſa eſt. Nūc enī de nouo ꝯſecrationē electi diſtulit in triēniū romana eccłia. Ideoq; temerariū eſſet nos rigore vti/ quē euacuat diſpēſatio aliena. Porro quicq̄d differat romanus pōtifex certiſſime teneo/ ꝙ intēſum dñi regis deſideriū eſt/ fixūq; ꝓ ꝯſtrū ꝙ infra quatuor menſes eccłia lincoleñ. epȝ habeat ꝯſecratū. Iāq; hoc ei⁹ deſideriū deſiderabilis cōſummaſſet effect⁹: niſi illi cōe ppłi cōmodū impediſſent: de ꝗ̄ manib⁹ ppłi ꝑditio exacti⁹ requiretẞ. Quedā q̄bus inſtructior eris habeo tibi ꝑſonalr̄ apire: q̄ nō cōmitterē nūcio vel ſcripture.

¶ Q ſcīa dei ꝓiudicat ſapīe huius ſclī. Epl'a. lxxvi.

CAriſſimo ſocio ſuo magiſtro. P. Bleſ. Bath. archid. Salutē in auctore ſalutis. Sepe ſcriptis ſepe vna voce te monui ⁊ rogaui: quaten⁹ a ludicris ſcurrilib⁹ abſtineres. Et vt ꝟbo apłi vtar/ nō ſubterfugi quo min⁹ annūciarē tibi ꝯſiliū dñi. Et qȝ locū apud te p̄miſſa correctio nō inuenit: iuxta cōſiliū pauli michi eadē ſcribere nō eſt pigrū. Teſtimonio ſane cuiuſdā ſapiētis. Nūq̄ nimis dr̄ qđ nūq̄ ſatis dicitẞ. Et ſi varie occupatiōes liberā michi ſcribēdi inuideāt facultatē: zelo tñ caritatis accēſus paginā repetite correctiōis arripiā. Zel⁹ phinees coeūtes occidit. Moyſes zelo duct⁹ ydolatras. Samuel regē amalech. Helyas q̄nquagenarios. Iudeū ſacrificātē mathatias: petr⁹ ananiā ⁊ ſaphirā interfecit: zelus dñi de tēplo vēdētes ⁊ emētes eiecit: zel⁹ inq̄t dom⁹ tue comedit me. Ve michi qȝ tacui: qȝ tāto tēpore obmutui ⁊ ſilui a bonis. Vereor ne ſanguis fratris clamet ad dñȝ de terra ꝯtra me. Fratrē voco quē mecū filiū xp̄i fecit diuine regenerationis adoptio. Verbū ꝓphete eſt. Maledict⁹ q̄ ꝓhibet gladiū ſuū a ſanguine. i. ꝟbū exhortatiōis a mortificatiōe pcī. Gladi⁹ ei ſub lingua corripiētis: Mel ꝟo ⁊ lac ſub lingua meretricis blādiētis. Nō parco tibi/ vt michi ⁊ tibi parcat de⁹. Rex achab pepcerat regi benadab: ſicut i. li. regū legis/ ⁊ locut⁹ eſt dñs ꝑ micheā dicēs. Qȝ dimiſiſti viꝝ dignū morte de manu tua: erit aīa tua ꝓ aīa illi⁹. Qȝ ſaul pepcit regi amalech: ab eo trāſlatū eſt regnū ei⁹. Doleo qȝ me loqui opȝ pl⁹ debito ⁊ ſolito duriora: vñ ⁊ ꝟba mea dolore ſunt plena. Te quidē in ſummos eminētie titulos ſciētia ſcolarū extulerat. Cūq; debuiſſes alijs eſſe ꝟtutū forma ⁊ ſpeculū honeſtatis ꝑ ſcurriles nugas ⁊ fabuloſa cōmēta gētilium factus es multis laque⁹ in ruinā. Quid tibi ad vanitates et inſanias falſas? Quid tibi ad deoꝝ gētiliū fabuloſos amores/ q̄ debueras eē organū ꝟitatis. O bone ieſu/ o vera ꝟitas quō diminute ſunt ꝟitates a filijs hominū? Dñe principiū verborū tuorū veritas/ in circuitu tuo ꝟitas/ ⁊ oīa mādata tua veritas. Et q̄ inſania eſt de ioue/ de hercule canere fabuloſa: ⁊ a deo q̄ eſt via/ ꝟitas et vita recedere? Narrauerūt inquit michi iniqui fabulatiōes/ ſed nō vt lex tua. Lex ei tua dñe lex immaculata cōuertēs aīas. Ideo aīas cōuertens: qȝ eas ſupplātari nō permittit. Scriptū eſt enī de iuſto. Lex dei in corde ipſius ⁊ nō ſupplātabūẞ greſſus ei⁹. Poſuerūt inquit pctōres laqueū michi ⁊ de mādatis eius nō erraui. Quō nō erraſti? Qȝ hereditate acquiſiui teſtimonia tua/ vt nō peccē tibi. Me expectauerunt inquit pctōres vt ꝑderēt me/ ſed nō preualuerunt: qȝ teſtimonia tua intellexi. In fabulis paganorum in philoſophoꝝ ſtudijs: tandē in iure ciuili dies tuos vſq; in ſenium expendiſti: et contra oīm te diligētium voluntatē ſacram theologie paginam dānabiliter horruiſti. Audi ꝓphetā. Reſpexiſti ad maius: et ecce factū eſt minus. Intuliſti laborē tuū ⁊ dixiſti. Ecce de labore meo: et ego exufflaui illud dicit dñs

exercituū. Iā canis reſperſus es/ꝛ adhuc puerilibus te impedis. Sapiētia clamitat ī plateis: vſqꝫquo paruuli diligitis infantiā: ꝛ ſtulti ea q̄ ſibi noxia ſunt amplectunt. Vereor ne te v̄bū illō ſapiētis reſpiciat. Comederūt alieni robur eiꝰ ꝛ neſciuit: ſꝫ ꝛ cani effuſi ſunt in eo et ignorauit. Qui de dn̄o ſentire in bonitate debueras: ꝛ in ſcripturis vitalibꝰ deſiderare gloriā magnificētie ſuauitatis eiꝰ/amatoria ſcribis: ꝛ adinuentiōibꝰ pphanis: ꝛ in te ꝛ in alijs paſſiōes deſiderij ſuſcitās/indignationē ꝓuocas creatoris. Turpitudinē tuā publicas/vt ſanguis ſanguinē tāgat: ꝛ q̄ in ſordibus eſt plꝰ ſordeſcat. Peccatū ſuū dicit ꝓpheta ſicut ſodoma p̄dicauerūt. Sꝫ ex aduerſo clamat ſermo ꝓpheticꝰ ne aſcēdatis in bethauē/aut in galgala: id eſt ne veſtrā ignominiā publice p̄dicetis. Inſani capitis eſt amores illicitos canere: et ſe corruptorē v̄ginū iactitare. Audi quid dicit iob. Pepegi fedus cū oculis meis: vt nec quidē cogitarē de v̄gine. Verbū ſapiētis eſt. Turpia ne dixeris: paulatim ei pudor p̄ verba dilabit. Turpitudo etiam (inquit ap̄ls) nec noiet in vobis. Ipſe v̄o de ſcurrilibꝰ ꝛ curioſis hoibus loquēs in ſc̄da ad theſſalonicēſes. Denūciamꝰ inquit vobis fratres/ꝛ p̄ ieſuꝫ filiū dei p̄cipimꝰ vt nō cōicetis eis. Que vtilitas tibi queſo eſt verba ꝓferre in ventū: talentūqꝫ ſciētie tibi cōmiſſum a dn̄o figmētis impēdere fabuloſis: Talētū ſuū reputet cū vſuris. hō auſterus eſt: q̄ metit vbi nō ſeminauit. Theſaurū ſiquidē quē habes in vaſe fictili/hactenꝰ quaſi ſub euētu alee poſuiſti: vide ſi tāgat te ſermo ille dn̄i p̄ ꝓphetā. Argētū tuū verſum eſt in ſcoriā. Et ibidē. Dedi eis aurꝫ ꝛ argētū meū: ipi v̄o de auro ꝛ argēto meo operati ſunt baal. Quid tibi ad iouē ꝛ ad herculem: Contra legis ꝓhibitionē nemus ydolatrie iuxta altare dn̄i plātare preſumis. Heu heu p̄nceps huiꝰ mūdi electꝰ fuerat foras: ꝛ nos eū reducimꝰ ſyrenū cātibus/ꝛ rigmorū deliramētis. Te introducēte venerūt gētes in hereditatē dn̄i. Ingreſſe ſunt gētes: id eſt gētiliū mores in ſanctuarium dei: de quibꝰ preceperat ne intrarēt in eccl̄iam ſuam. Ego ſiquidē nugis ꝛ cātibus venereis qn̄qꝫ operā dedi: ſed p̄ gratiā illiꝰ q̄ me ſegregauit ab vtero matris mee reieci hec oia a p̄mo limine iuuētutis. Dracones pharaōis deuorauit in me draco moyſi: dū ſuauitatis theologice lepor euacuauit ſcientiā natiuitatis. Ipſa eſt aqua hiericōtina: cuiꝰ ſterilitatē helyzeus ſalis appoſitiōe ſanauit. Et egreſſus ad fontes ait. Non erit in eis vltra mors neqꝫ ſterilitas. Sapiētia que de surſum eſt (teſte iacobo) primū quidem pudica eſt: deinde pacifica. Repudiatis ergo adulterinis amplexibus mūdane ſciētie: tu q̄ maior es mūdo ſtudiū ſcientie ſalutaris amplectere: eāqꝫ ſtudeas virginē caſtam exhibere xp̄o. Hanc ſibi in ſpōſam ꝛ amicā elegerat ſapiēs q̄ dicebat. Hāc exquiſiui a iuuētute mea: hanc michi aſſumpſi in ſpōſam/ꝛ amator factꝰ ſum forme illius. Sane precipit dn̄s in lege moyſi pp̄lo iſrael/ne quis de genere chanaan ſibi ducat vxorē. Propterea dicebat mater Iacob. Tedet me viuere ꝓpter filias heth. Si acceperit filiꝰ meus vxorē de ſtirpe chanaā: nolo viuere. Ego ꝛ ſi non materna/fraterna ſaltem dico affectiōe/q2 tedet aiam meā vite mee: niſi tempeſtiuꝰ ab iſta deſiſteris vanitate. Porro oia que ſcribis mirabili artificio ꝛ exquiſitiſſima ſententiarū/verborūqꝫ venuſtate cōponis. Sed damnat ap̄ls ea q̄ ſunt rationē quidē habētia ſapiētie ſc̄dm doctrinas hoim ſi nō edificant ad ſalutē. Illud nobile ingeniū fratris mei magiſtri guillelmi viēneñ. qn̄qꝫ in ſcribendis comedijs ꝛ tragedijs/ quadā occupatione ſeruili degenerās: ſalutaribus monitis ab illa perēptoria vanitate retraxi: qui in breui preminēs in exercitio doctrine celeſtis/fructuoſa predicatiōis inſtātia perditi iacturam tēporis pleniſſime reſtaurauit. Recedāt itaqꝫ vetera de ore tuo: q2 deus ſcientiarū dn̄s eſt: ꝛ ipſi p̄parant cogitatiōes. Ipſe nouit cogitatiōes tuas: qm̄ vane ſunt. Illi quoꝫ imitator eſſe cōtendis cum cognouiſſent deū/nō ſicut deum glorificauerūt: ſed euanuerūt in cogitatiōibus ſuis/ꝛ obſcuratū eſt inſipiēs cor eoꝝ: dicētes eni ſe eſſe ſapiētes/ſtulti facti ſunt. Porro ſapiētia dei iuſtificata eſt a filijs ſuis: reprobātibꝰ ſapientiā huius mūdi. Filij aūt huius ſeculi prudētiores ſunt filijs lucis in generatiōe ſua/reputātes ſtultitiam prudētiā predicatiōis: per quā deꝰ diſpoſuit ſaluos facere credētes. Sapientia huiꝰ mūdi q̄ inimica eſt deo/eſt mors aiarum: cū ſapiētiā dei ſimul habere nō poteris. duabꝰ vijs ingredi/aut duobꝰ dn̄is ſeruire nō potes: palliū quidē breue eſt/duos operire nō pōt. Vſqꝫquo igit̄ claudicas in duas partes: Vnū precor vt ſicut exhibuiſti cor ꝛ linguā tuā ſeruire immūdicie et iniq̄tati ad iniquitatē: ita ꝛ nūc eadē mēbra exhibeas ſeruire iuſtitie in ſctificationē. hora tibi iam ſexta eſt: quare ſtas tota die ocioſꝰ cū ad operādū dn̄s te inuitet: Verbū ſapiētis eſt. Quicq̄d pōt manus tua inſtāter opare: q2 neqꝫ ratio/neqꝫ ſcientia/neqꝫ conſiliū eſt apō inferos quo tu ꝓperas. Erit in ꝓximo ſabbatū: qn̄ nō erit tibi licitū colligere gomor/aut alias opari. In ſtudio et labore p̄dito ſubtiliter quidē/ſꝫ inutiliter te exerces: vtinā dei obſequio impēdiſſes qḋ in capturam hūani fauoris et gratie laboraſti. Paulus ſe nichil ſcire arbitratꝰ preter xp̄m ieſum et hūc crucifixū dicebat. Siue mēte excedimꝰ deo/ſiue ſobrij ſumꝰ vobis. Oīe ſtudiū ſuū deo attribuit/in cuius obſequiū oēm intellectū ſuū captiuare nō deſijt. Et tu quidē venerāde pater vel magiſter pre oibꝰ coetaneis tuis ſeculari ſciētia hactenꝰ floruiſti. Sed hodie in ꝓuerbiū pp̄li ꝛ in opprobriū tuū v̄ſus eſt ſermo ꝓphete q̄ dicit. Ante meſſem totꝰ effloruit: et inutiles groſſos immatura ꝑfectio germinauit. Sane nō ſolū arbor q̄ malos fructꝰ facit: ſed illa q̄ bonos fructꝰ nō facit ſentētiā exciſiōis expectat. Tibi aūt tāqꝫ inutili arbori imminēt ſecuris ꝛ ignis. Sed ſi te trāſplātaueris ſup aquas refectionis: id eſt ſtudiū ſacre lectiōis: florebis in atrijs domꝰ dn̄i: fructūqꝫ facies deſiderabilem ꝛ manētem. Beatus vir dicit quidam qui in lege dn̄i meditat̄ die ac nocte: fructū ſuum dabit in tēpore ſuo. fructus aūt

ſpūales teſte aplo ſunt caritas/pax/patiētia/lōganimitas ⁊cͣ. Et quē nūc habes fructū in his in quibꝰ nūc erubeſceres et doleres: ſi theologice ſuauitatis delitias deguſtaſſes? Exi q̄ſo de feditate porcorū: vt paſcaris in delitijs domus dei. Mēſa ei ſacre ſcripture cōtra oēs ſpūales nequitias tibi parata eſt. Ideo mēſa tabernaculi ad aquilonem poſita memorat̄: ꝓpterea ſcriptū eſt. Paraſti in ꝯſpectu meo mēſam aduerſus eos q̄ tribulāt me. Porro illa tuarū clauſula litterarū grauiter me turbauit: in qua ſermonē euāgelicū vocas durū/inſipidū/infantilem. Singulis tribꝰ ſub paucitate ꝟboꝝ rñdeo. nō eſt durus ſermo dñi: ſed tu durꝰ es/terrenus hō/carnalis/aialis: terrenꝰ ⁊ carnalis/⁊ aialis cecus eſt. Aialis hō iudicio apli nō percipit ea q̄ ſunt ſpūs dei: qꝛ ſtultitia eſt ei: ⁊ nō pōt intelligere. Cū dñs loqueret̄ de ſacramēto corporis et ſanguinis ſui: quidā retro abierūt apoſtatātes ⁊ dicētes: durꝰ eſt hic ſermo. Dñi ſermonē dñi durū vocas: iſtoꝝ apoſtaſie deformiter te cōformas. Adamas/⁊ iacinctus/⁊ cetere gēme lapides quidem duri ſunt: ſed nichilominus ꝓcioſi. Nō dñi ſermo/ſed tu potius durꝰ es: cui terrā eneā ⁊ celū ferreū: iuxta ꝓphete verbū id eſt duriciē ratiōis ⁊ intelligētie/iratus dñs immiſiſſe videt̄. In eo aūt ꝙ ꝟbū euāgelij inſipidū vocas: multū diſtas ab eo q̄ dicit. Q̄ dulcia faucibus meis eloquia tua ſup mel ori meo. Deſiderabilia ſuper aurū ⁊ lapidē precioſum multū/⁊ dulciora ſup mel ⁊ fauum. Infantilia ꝟo ⁊ ſimplicia ꝟba veritatis non inficior: nā ſemp amica eſt veritati ſimplicitas: hic eſt vomer aratorꝰ ſangar: in quo quingētos philiſteos occidit: hec ſunt ſaliue defluētes per barbā dauid. Qd̄ ei ſtultius eſt deo/ſapiētius eſt hoībus. verbū autē apli eſt. Si vis eſſe ſapiēs in hoc ſeculo: fias ſtultus vt ſis ſapiens. Nā per ſtultitiā predicatiōis operatus eſt dñs ſalutē in medio terre. Renouare igit̄ ſpū mentis tue/vt ſicut portaſti ymaginē terreni hoīs/portes ymaginē celeſtis. Omitte penitus cātus inutiles ⁊ aniles fabulas/⁊ venias pueriles. Illud michi maxime vertit̄ in ſtuporē: vñ tibi materia cantādi poſſit erūpere: quē inter anxietates innūeras video cōſtitutū: ſagitte dñi in te ſunt: quarū indignatio ebibit ſpiritū tuum. Quō ergo potes vacare iocoſis: cuius ſpiritū totum occupat vis doloris? Tempus ridēdi: ⁊ tēpus plangendi. A corde tuo nō debuerat excidiſſe plaga illa tam crudelis ⁊ recens/mors iohānis primogeniti fratris tui. Maioris tñ doloris memoriā refricat mors gerardi q̄ licet fuerit minoris etatis: maiores tñ in viſceribus tuis vēdicarat affectus. Nepotē tuū nycolaū glorioſe indolis agētem primitias trāſeo/quē de manibꝰ tuis repēte mors auara preripuit. Claudo ſub ſilentio fratris tui hāmonis carcerales anguſtias: quas ſummo deſiderio affectaret mortis terminare cōpēdio. Quo modo in tantis luctibus cantandi materiam inueniſti? Muſica in luctu importūa narratio: hoc vnicum precor: vt omiſſis inanibus cātilenis: ſcribas q̄ theologicam ſapiant grauitatem: que ad honeſtatem fructificent/⁊ edificent ad ſalutem.

¶ Deteſtatio adulatorū/⁊ ꝙ ſcriptura vitā magnatū perpetuat. Epiſtola.lxxvij.

Dilectiſſimo magiſtro ſuo Petrus Bleſeñ. Bath. archidyā. Salutem: ⁊ in amicitie ſinceritate conſtantiam. Equiuocationi veſtre toto corde congratulor: nec reor hoc accidiſſe ſine diſpenſatione diuina: vt nobis eſſet vniformitas nominū quos a puericia fecerat vniformes identitas voluntatum. Q̄ ſi homo ſe ſecretioris vite aut fame humilioris huic nomini cōicaret: tātū derogaret cōibus titulis quātum nūc vel adeptiōe honoꝝ/vel magnatū familiaritate/vel populi fauore/vel ſcriptis aut ſuauī morū gratia/nomen vobis equiuocū dilatatis. Iam in oēm terram ⁊ in fines orbis terre illud nomen exiuit. Noſtra etiā ſcripta q̄ ſe diffundūt ⁊ publicāt circūquaq̄/nec inūdatio/nec incēdiū/nec ruina/nec multiplex ſecl'oꝝ excurſꝰ poterit abolere. Sola ſcripta ſunt que mortales quadā fame immortalitate ꝑpetuāt: ⁊ actibꝰ veterū quos traducūt ad poſteros/nullā ꝑmittūt obrepere vetuſtatē. Ore legar ppli/ꝑ oīa ſecula fama. Si qd̄ habēt veri vatū ꝓſagia viuā. dicit ouidiꝰ. Cū anthoniꝰ linguā cicerōis abſcideret q̄ in ipm̄ dictauerat inuectiuas: dr̄ ei cicero rñdiſſe. Nil agis anthoni: ſcripta diſerta manent. Quis hodie lucillū cognouiſſet: niſi eū ſeneca ſuis eplis illuſtraſſet? Plus ceſaris laudibꝰ addiderūt ſcripta ꝟgilij ⁊ lucani: q̄ꝫ oēs diuitie quas de diuerſis mūdi ꝓuincijs adunauit. Prudētia ytaci et pelide ꝟtus ſub tenebris ignorātie vſq̄ hodie latuiſſent: niſi eas diuina omeri mens carmine publicaſſet. Ideo principibꝰ terre ⁊ his q̄ res arduas mūdi gerūt nichil ad laudis acquiſitionē poſſet cōpēdioſius inueniri: q̄ꝫ eos familiares et amicos habere q̄ ſcribēdo ſcirēt ⁊ poſſent res geſtas ad poſteros diriuare. Veruntñ ſicut nuꝑ elegātiſſime retigiſtis/eliminat a palacijs adulatio veritatē. Illi ſoli ad magnatū gratiā admittūtur q̄ palpant blādicijs/⁊ aures fame bibulas calice babilōis inebriāt. Ampliāt eos beñficijs quos torquere debuerant: ⁊ a ꝓſumptiōe adulandi ſupplicijs deterrere. Legit̄ ꝙ athenienſes thimagoram inter officia ſalutatiōis dario adulātem capitali ſupplicio affecerūt. Lacedemoniorū etiā ſenatus cariſtolū interimi iuſſit/eo ꝙ maluit viris detrahere occulte/q̄ꝫ publice ⁊ cōſtāter arguere: atq̄ in his tā adulatoribus q̄ꝫ detractoribꝰ ſilentiū indixerūt. Porro laudat̄ hodie pctōr in deſiderijs aīe ſue: ⁊ niquus bñdicit̄. Mordaciſſimꝰ detractor in abſentia nichil pñcialiter ꝓponit/ſed qđ placere exiſtimat. Verba oris eiꝰ iniquitas ⁊ dolꝰ. Nā ſe ſentētie gnatonis addixit: cuiꝰ ꝟba in comico hec ſunt. Negat q̄s/nego. Ait/aio denique imperaui egomet michi oīa aſſentari. Ratio cōmoda eſt rides maiore cachinno. Cōcutit̄ flet ſi lachrymas cōſpexit amici. Nec dolet igniculū hrume ſi tēpore poſcis Accipit andromadē: ſi dixeris eſtuo/ſudat. Nō ſumus ergo pares dicis vmbertiꝰ. Melior q̄

ſemper et omi nocte diceq́ʒ poteſt alienū ſumere vultū
A facie lacrare man⁹ laudare paratus Si bene ructa
uit/ ſi cetera fecit amicus Et qui ꝯducti plorāt in fu=
nere/dicūt ⁊ faciūt ꝑpe plura dolentibus ex aio. Sic
deriſor vo plus laudatore placebit. Bene cū magna
tibus ageret ſi ſcirent inter adulationē laudēq́ʒ diſtin
guere. Sed ceca laudis ambitio plus credēs alijs de
ſeipo q̄ʒ ſibi:vtrūq́ʒ recipit indiſtincte. Illud etiā apō
palatinos plurimū ꝓmouet cōditoris adulatore ſor
tem: qꝛ ⁊ ſi nō oēs laudem appetant:nemo tñ renuit/
aut cōtemnit oblatā. Neſcio ſi quē pncipū noſtrorū
vobis in laudū materiā elegiſtis. Ego in libro de pre=
ſtigijs fortune(quē veſtro cōmitto corrigendū exami=
ni)actus dñi regis anglie henrici ſcdi/ꝓ mea paruita
te magnifico: cōfidens in dño ꝙ lector ſi nō fuerit in=
uidus/grataner hoc opuſculū acceptabit. Uotū ſiqui
dem meū eſt/vt dñs rex moriēdo non moriatᷣ:ſed per
laudem mortuus viuat. Cunq́ʒ oēs adulantiū lingue
euanuerint/beneficio ſcripture memorialis ei⁹ gloria
eternetᷣ. Uos queſo aliquid ſemꝑ ſcribite qđ lectores
erudiat:qđq́ʒ nomē veſtrū in memoriā ſanctoꝝ ⁊ odo
rem ſuauitatis effundat. Libri mei ſiquidē pria pars
a magiſtro guillelmo fratre meo correcta eſt:ſed qꝛ ti
meo ne ſit indulgētior michi ſi qđ in coviciosum iuue
nit:precor vt ab initio totū diligētiore ſtudio recurra=
tis: quaten⁹ nichil ibi reſideat qđ lectorē offendat/qđ
inducat errorē/qđ virtutē nō exerceat/qđ nō edificet
fidē/qđ vitam nō inſtruat/qđ non ſapiat honeſtatem.

¶Congratulatio noue eccleſie
bleſenſis. Epiſtola.lxxviij.

Dilectis dñis et amicis magiſtro.R.de=
cano ⁊ capitulo ſcti ſaluatoris. P.Ble=
ſeñ.Bath.archid. Salutē:⁊ cū tēporaliū
multiplicatiōe incrementa virtutū. Gra
tias ago gratiarū oim largitori/ꝙ ſcdm
multitudinē dolorū in corde meo conſo
latiōes eius letificauerūt aias noſtras. Cum em cul=
pis noſtris exigētibus noſtrates vagi et ꝓfugi ſuper
terram/reclinatoriū ſuo capiti non haberent: ille q́ in
celis habitat ⁊ humilia reſpicit/pater orphanorū ⁊ lu
gentiū conſolator diſperſos in gētibus de regionib⁹
cōgregauit. Legimus ꝙ filijs iſrael ſeruiētibus in tri
buto ſub regib⁹ cuſanraſathaim eglon moab ⁊ ama
lech/ſuſcitauit dñs othoniel q́ iugū exactoris aufer=
ret. Expreſſa pietatis ymagine dñm iohannem epm
carnoteñ. miſit dñs pro ſalute noſtra/ vt reedificētur
muri terre noſtre hieruſalē: quatenus eccleſia bleſeñ.
ruinis deformata veteribus in optatā redeat nouita
tem. Uos tot⁹ orbis expuerat ⁊ abiecerat a facie ſua:
nec mouebat veſtra deplorāda captiuitas epiſcopos
vel abbates ad compaſſionis affectum:vt vos ad ali
quā eccleſiolā qualem etiam cum q̄tolibet onere ſer=
uitutis admitterēt. Porro galfridus miles facultati
bus quidē tenuis:ſed ſanguinis ⁊ animi generoſitate
peclarus/ euāgelici ſamaritani fideliſſimus imitator
miam fecit in clerū bleſeñ.cuius dolores ſacerdos et

leuita tranſeūtes cōtempſerāt. Ea propter memoria
le erit nomē eius in generatiōe ⁊ generationē: ipſiuſq́ʒ
domus bñdictionē hereditabit eternā. Argumētū hu
ius rei trahim⁹ ab exēplo. Nā in libro regū legim⁹:ꝙ
bñdixit dñs domui obededon eo ꝙ recepit apō ſe ar
cham dñi. Cōuenīēter ab eo archa dñi accipitur apō
quē pauperibus xp̄i in diſperſionē datis ſtabilis mā
ſio ꝓuidetᷣ. Reuixit ſpūs meus in hac miſeratiōe al=
tiſſimi q́ diu fuerat dolore ⁊ merore cōfectus: vidētur
michi ꝓpheta rū tēpora rediſſe. Occurrit aio meo cō
munis ⁊ celebris illa exultatio ppłoꝝ:cū ſub dario re
ge ꝑ zorobabel reedificatᷣ tēplū ſub artaxerſe. Biblio
thecā eſdras reparat/neemias muros reedificat/ignē
q́ʒ abſconditū.lxx. annis eruderās ⁊ effodiēs in craſſi
tudine aque pficit holocauſtū. Quadā ymaginatiōe
gratiſſima depingit in ſe anim⁹ me⁹ qualiter macha=
bei diſpſos fratres ſuos reuocāt/leges lapſas erigūt/
renouāt cerimonias/mūdant ſancta coronis aureis/
ornāt templū/damna lōge deſolatiōis eximie ꝟtutis
cōpēdio redimētes. Bene recolitis ꝙ olim plures ec=
cleſie clericales ⁊ prebēdales bleſis erāt:ſed anteceſſo
res noſtri ꝓpter enormitatē vite delecti ſunt: atq́ʒ in=
nūeras terre ecclias traxerūt in partē p̄cipitij ⁊ ruine.
Patres noſtri comederūt vuā acerbā/ ⁊ dētes filioꝝ
obſtupeſcūt. Sed iā nō erit hoc ꝓuerbiū in iſrael/nec
in vobis: xp̄s ei pamicie reſurgētiū poſt illā clericorū
ruinā/reſurgēdi p̄mitias circa nos ordinauit:erigens
lapſos/fractos ꝯſolidās/liberās ſeruos/pauperes di
tans/ magnificās humiles/ vagos congregās/ reuo=
cans aberrātes. Cū itaq́ʒ ſitis adhuc nouella planta=
tio:paci et quieti veſtre vigilantius ꝓuideri oportet.
Nam plāte q́ nondū terre radicitus adheſerūt: ſuſpe
ctam habēt borealē tyrānidē:⁊ vētoꝝ fortiores excur
ſus. habetis emulos q́ veſtros ortus impedire cona=
ti ſunt:q́ xp̄i gratiā depeauātes in vobis/veſtris pfe=
tibus intabeſcūt. Sane cōgregatio hec noua xp̄i op⁹
eſt:ſicut ipe locut⁹ eſt ꝑ ꝓphetā. Opus inquit manuū
mearū hereditas mea iſrael. Non ergo in vos deſeuit
inuidoꝝ malicia:ſed in xp̄m ſicut moyſes dicit ad po
pulū incredulū et rebellē. Nos em quid ſum⁹ inquit:
nec ei cōtra nos eſt murmur veſtrū:ſed ꝯtra dñm. Sic
a iebuſeo iſrael/abel a cayn/iacob ab eſau/ iuſtus ab
iniuſto. innocēs a nocēte vexatᷣ. ꝓficit aūt lilium inter
ſpinas: ⁊ dū ſupra dorſum iuſti fabricāt pctōres/dila
tatᷣ eccłia. In oēm ꝯtra vos armatᷣ maliciā iniquitas
ſupboꝝ. Uos aūt erga eos q́ pacem veſtrā turbāt cor
habeatis pacificū:ſicut ꝓpheta de ſeipo cōmemorat
Cū his q́ oderūt pacē erā pacific⁹:vincite in bono ma
lum. Nā ⁊ ſapiētia vincit maliciā:cōfringetq́ʒ dñs ce=
dros libani. Leuabit man⁹ ſuas in ſuperbias eoꝝ:et
hūiliabit oēm altitudinē extollētē ſe aduerſus ſciētiā
dei. Adhuc pauci eſtis/et vos multitudo expugnat.
Nolite tñ timere puſill⁹ grex:dñs em ſabaoth vincit:
nō in multitudine ſʒ in paucis. ⁊ vos q́dē creſcere opꝫ:
illos aūt minui q́ etiā iā declināt manifeſtiſſime i de=
fectū. Ille q́ vocat illa que nō ſunt tāq́ʒ ea q́ ſunt:ille q́

infirma eligit vt confundat fortia: ipſe vt reprimeret
ſuperbiam moab: vos in ſuo benedicto noie cógrega
uit: verbum aũt eius eſt. Ubi duo vel tres cógregati
ſunt in noie meo: ibi ego in medio eoꝝ ſum. Teſtimo-
nio ꝓphete. Bonũ eſt ⁊ iocũdum habitare fratres in
vnũ. Sed nõ eſt in vnũ habitatio veſtra: niſi ſit in vo-
bis cõiter vnio voluntatũ. Uos quibus vnicũ ⁊ preci
puũ votũ eſt in vnitate eccľie videre ꝑfectum: certiſſime
noueritis ꝙ nõ niſi ꝑ vnitatẽ habitura eſt incremẽtũ.
Recolamus eccľie naſcẽtis infantiã/ ⁊ videbimus ꝙ
ab vnitate ortũ habuerit ⁊ ꝓgreſſum. In vnitate etiã
cõplebitur. Nã in cubito vno cõſummata eſt archa.
Un⁹ ſpũs/vna fides/vnũ baptiſma: hec tria eccľiam
fundauerunt in eo de quo ſcriptũ eſt. Audi iſrael. De⁹
tuus vn⁹ eſt. ꝑfecit etiã in meli⁹ bñficio vnitatis. Le-
gitur enĩ ꝙ multitudinis credentiũ erat cor vnũ ⁊ aĩa
vna/ ⁊ erãt eis oĩa cõia: hanc vnitatis gratiã paul⁹ in
ſe et in alijs nutriebat. Oĩbus inquit oĩa fact⁹ ſum: vt
oẽs in xp̃o lucrifaciã. Et iterũ. Rogo vos fratres/ vt
idipſuʒ ſentiatis: ⁊ nõ ſint in vobis ſciſmata. Petrus
apľs eadẽ affectiõe ⁊ ſollicitudie duct⁹. Ante oĩa in-
quit mutuã in vobis caritatẽ habeatis. Pacẽ ait pau
lus habere vobiſcũ/ ⁊ ſanctimoniã ſine qua nemo vi-
debit deũ. habeatis igiť vnitatẽ ſpũs in vinculo pa-
cis. Nec enĩ inueniri põt forma expreſſior cõuerſatio-
nis angelice/ ꝙ̃ vnitas ſocialis. Illud etiã precib⁹ de-
uotis adijcio: vt in eccľia veſtra quotidie ⁊ ſolenniter
celebreť obſequiũ debite ſeruitutis. Sit in cãtu/ſit in
pſalmis obſeruãtia iugis: hoc eſt enĩ ſacrificiũ laudis
quo dñs poſtulat honorari. Sacrificiũ inquit laudis
honorificabit me. Angeli pſalmodie libẽter interſunt
ſi ordinata ſit ⁊ ex deuotiõe ꝓcedat. Preuenerũt (in-
quit ꝓpheta) principes cõiuncti pſallentibus in me-
dio iuuẽcularũ tympaniſtriarũ. Et illud. In cõſpectu
angelorũ pſallã tibi deus meus. Si aũt murmuratis
in choro: ſi ſerpentina cõſilia ſibilatis adinuicẽ: ſi pal-
me animũ a deuotiõe ſubtrahũt ⁊ furãtur: ſi obrepũt
cogitatiões immũde pſallẽdo: nõ eſt hic pſalmus io-
cũda/ decoraq́ʒ laudatio. huic pſalmodie angelus ini
micus aſſiſtit: elongatur autẽ amicus ⁊ ꝓximus. Sic
igiť in pſalmis ⁊ in cãticis/ ⁊ in ſacramento altaris: in
elemoſinis etiã veſtra exerceať deuotio/ vt videãt ho
mines opa veſtra bona: ⁊ glorificẽt patrẽ veſtrum qui
in celis eſt. Sic enĩ plurimi ſocietatis veſtre deſiderio
accẽdent: ⁊ in vnitate facultates eccleſie cõtinuũ in red-
ditibus ſuſcipiẽt incremẽtũ. Ego primus inter prios
q̃ bleſeñ. reſtituerunt eccleſiam: michi ſatiſfactũ fuiſſe
crederẽ vſq́ʒ ad plenitudinẽ voti mei: ſi viderẽ fabricã
noſtre eccleſie cõſurgere ad ꝑfectũ: domos clauſtra-
ſtrales diſponi ⁊ erigi: vtẽſilia ⁊ ornamẽta multiplica
ri: numerũ canonicoꝝ vſq́ʒ ad octogenariũ creſcere: ⁊
ordinabiliter i eccleſia miniſtrari. Hec anteq̃ʒ moriar
videant oculi mei/ vt magnificet aĩa mea dñm: dau-
damq́ʒ diem nouiſſimũ cum exultatione/ et in cãtico
ſymeonis. Nunc dimittis ſeruũ tuum dñe ſcd̃m ver-
bum tuum in pace. Benevaleatis vniuerſi et ſinguli.

Irridetur dyaconus qui prius feminas
abhorrebat. Epiſtola.lxxix.

Magiſter. P. Bleſeñ. Bath. Archid. dile-
cto amico ſuo R. Salutẽ: ⁊ cauti⁹ nego-
ciari. Quis celũ terris nõ miſceat: ⁊ mare
celo? Credendũ eſt de leui poſſe cõtinge
re quicquid cõis vſus abhorret: quicquid
natura ꝓhibuit. Is qui muliebrẽ ſexũ a puericia de-
teſtatus eſt/ qui in er⁹ ignominiã ſemꝑ linguã detra-
ctiõis armauit/ nũc in foueã quam ſemꝑ vitarat ceci-
dit. Et qui in ſuperbia ⁊ abuſiõe quondã mulieribus
inſultabat: ſpõte ſua ſe iugulis muliebrib⁹ alligauit.
Gaudeãt itaq́ʒ mulieres: q꞉ de ꝑſecutore ſuo triũpha
uere feliciter. Captus eſt lupus ab ouib⁹: et a gallina
ſimplici deprehenſa eſt vulpis aſtutia. Perditiſſime
hoĩm que te incãtauit hericia/ que cerebrũ tuũ extur-
bauit herinis: vt gutturi tuo laqueũ inextricabilem
inijceres/ et abiecta iocũdiſſima libertate ignominio
ſaʒ eligeres ſeruitutẽ? In eo ſiquidẽ in quo deliquiſti
iuſtiſſime puniuit te de⁹: nã hodie obſtruũt mulieres
os loquẽtium iniqua: que totiẽs a te ſuſtinuerunt lin-
gue ꝓcacis iniurias/ vt ṽbo beati auguſtini vtar. Na
uigaſti/ vxorẽ duxiſti. Satius tibi fuerat in exiliũ du-
ci/ ꝙ̃ ſic ducere. Nã et hec ipſa ductio nichil aliud eſt
ꝙ̃ a bono fame/ ⁊ a trãquillitate animi lõgius exula-
re. Nõ eſt ſine plurima incõmoditate copula cõiuga-
lis: vixq́ʒ poſſe obtineri credit pax animi cum vxore.
Refert valerius maximus ꝙ ſocrates rogat⁹ a quo-
dã adoleſcẽtulo vtrũ vxorẽ duceret/ an a nuptijs ab-
ſtineret. Reſpõdit ei quodcũq́ʒ eoꝝ faceret peniteret:
hinc te inquit ſolitudo/ hinc orbitas/ hinc generis in-
teritus/ hinc heres alienus excipiet. Illinc perpetua
ſollicitudo/ contextus querelarũ/ dotis exprobratio/
affiniũ importunitas/ garrula ſocrus/ lingua ſuccẽſo
ria/ incertus liberorũ euẽtus. Phoroneus rex ille no
minatiſſimus in theſauris diſtribuẽdis potius ꝙ̃ retẽ-
tis: die qua deceſſit legitur dixiſſe leõtio fratri ſuo ni-
chil ſibi defuiſſe ad plenam felicitatẽ ſi defuiſſet vxor.
Leontio querẽti cauſam reſpondit. Sciũt hoc omnes
mariti. Teſte hieronymo Aureol⁹ theophraſt⁹ in li-
bro de nuptijs querit: an vir ſapiẽs ducat vxorem. Et
cũ diffiniſſet ſi pulchra eſſet/ ſi bene morigerata/ ſi ho-
neſtis parentibus/ ſi ipſe ſanus ⁊ diues/ ſic ſapientem
poſſe nubere. Statiʒ infert. Hec aũt in nuptijs rariſſi
me cõcurrunt vniuerſa. Multa ſunt inquit q̃ neceſſa
ria ſunt vſibus matronarũ: vt ſint precioſe eis veſtes
aurum/ gẽme/ ſumpt⁹/ ancille/ ſupellex varia/ lectice
⁊ exedra deaurata. Noctibus autẽ cõtinuantur gar-
rule queſtiones. Illa inquit ornatior ꝓcedit in publi-
cum: ego deſpectior. Illa ab omĩbus honoratur. Cur
aſpiciebas vicinam? Quid cum ancilla loquebaris?
Quid attuliſti de nũdinis? Non amicũ habere poſſu
mus: nõ ſodalem. Alterius amorẽ ſuũ odium ſuſpica
tur. Pauperẽ alere difficile eſt: diuitẽ ſuſtinere tormẽ
tum. Si deformis/ nõ eſt cum ea iocunda ſocietas: ſi
pulchra erit/ diligiť: ei iugiter inherebis: ita vt te totũ

habeat ab neceſſariorū tuorū participatione ſemotū:
ꝓpter quod amicitias cum alijs cōtractas euacuas:
atq; bonum fame ꝓpoſitum amittis. Verſus es om
nibus in fabulam ⁊ deriſum: inſuper ſuſtinere nō po
teris vt cum alio: vel alius cū ea loquatur. timeres ti-
bi per amaſium recētem illudi: qm̄ in interiori homi-
ne nulla tranquillitas eſt ſine ea: nec cibū nec ſomnū
ſine ea guſtare licebit. Dictāte enim te/ ꝙ in abſentia
tua locutionis oportunitas pateat corruptori: ſuper
te omīibus ſi cōferas anxietati: de corpore preter ani-
me ⁊ fame diſpendiū ⁊ veniam quā diſpergis. Plu-
ra ſunt tormēta ineſtimabiliter que tibi oriūtur/ q̄ de
quib⁹ affluis ſolacia: immo totus effluis ⁊ erubeſcis.
Cum marius filiā ſuam dote diuitē/ forma nobilem/
fama celebrē/ genere illuſtrem/ metello in cōiugio ob
tuliſſet: reſpōdit metellus. Malo inquit meus eſſe q̄
ſuus. Cui marius. Immo ipſa tua erit: virū inquit me
tellus oportet eſſe vxoris. Nam ratiōe logice. Talia
ſunt predicata qualia ſubiecta eſſe ꝑmiſerint. Sic v-
banitate verboꝝ/ diuertit ab oneribus dorſum ſuum.
Adde ꝙ nulla eſt vxoris electio. Qualiſcūq; aduene-
rit habēda eſt/ ſi iracūda/ ſi fetida/ ſi ſuperba/ ſi fatua
ſi deformis. Equus/ bos/ aſin⁹/ canis/ ⁊ viliſſima mā-
cipia: ſedile ligneū/ vrceoli et lebetes prius ꝓbantur:
⁊ ſic emunť. ſola vxor nō oſtēditur: ne ante diſpliceat
q̄ ducať. Quoſcūq; dilexerit illa licet ingrati ſint/ ti-
bi tamen amādi ⁊ colendi ſunt. Si domū tuam ei re-
gendam cōmiſeris/ ſeruiendū eſt. Si quid tue diſpo-
ſitioni reſeruaueris/ fidem te ſibi nō habere putabit:
cōuertetur in odium/ ⁊ tibi ſi poteſt veneno exitiū co-
gitabit. Anus/ aurifices/ ariolos/ inſtitores gemma-
rum ⁊ ſericarū veſtium ſi intromiſeris/ periculum pu
dicitie eſt: ſi ꝓhibueris/ ſuſpitionis iniuria. Liuia vi-
rum ſuum interfecit quē nimis habebat exoſum. Lu
cilia ſuū quem vehementiſſime diligebat: hec poculo
amatorio: illa veneno. deianira mōſtrorū domitorem
veneno domuit mōſtruoſo/ dū in ſanguine neſſi quē
occiderat hercules/ ſanguinē et vitam occiſoris appe
tijt. Ideoq; valentinianus imperator eminentiorē eli
gens vitam/ pudicitiā vouit: nec vnq; carnē ſuam ad
motus illicitos relaxauit. Unde cū iam octogenari⁹
moreret: audiretq; ſuoꝝ recoli preconia triumphorū:
quib⁹ celeberrimus erat/ dixit ſe in vna ſola victoria
gloriari. Requiſitus autē de illa victoria: hoſtē inquit
meū peſſimū/ carnē meā ſemper oppreſſi ⁊ vici. Por
ro liberorū cauſa vxorem ducere/ vel vt nomē noſtrū
nō intereat/ vel vt habeam⁹ pſidia ſenectutis: certiſq;
vtamur heredib⁹ ſtolidiſſimū eſt. Et que ſunt hec ſe-
nectutis auxilia: nutrire domi/ q̇ aut pꝰ te forte mo-
riať/ aut perditis morib⁹ ſit/ aut cū ad maturam eta-
tē ꝑuenerit: ei nimis viuere videaris. heredes melio-
res ⁊ certiores ſunt quos arbitrio tuo eligas amici ⁊
ꝓximi/ q̄ quos inuit⁹ habere cogaris. Mulier quātū
cunq; honeſta ſit et pudica: ꝺcitius poteſt deponere
veſtē: ſolet abijcere honeſtatē. Unde ⁊ herodotus ita
ſcribit: Mulier cū veſte deponit verecūdiam. Si illā
ſatyram iuuenalis Credo pudicitiā/ frequētius rele-
giſſes: nulla te ꝓditoria mulierū malignitas in hanc
miſeriā deieciſſet. Canius poeta lenis facūdie ⁊ iocū
de reprehēſus a linio peno graui ⁊ vxorato/ ꝙ multa
rum feminarū gauderet amoribus: noſtrā inquit phi
loſophiā participare non poteris: dū a tot participa
ris. Non ei iunonē eo iecore amat titius/ quōd multi
vultures in multa diuellunt. Cui canius. Si qñq; la-
bor reſurgo cautior. Si opprimor/ aerem reſumo ala
crior/ vices noctiū dies exhilarāt: ſed tenebrarū per-
petuitas inſtar inferni eſt. nō arguo nuptias in quib⁹
magnū eſt xp̄i ⁊ eccl̄ie ſacramentū: ſed te nuptias cō-
traxiſſe/ et qꝺ mirabilius eſt te nūc eſſe vxoriū ineſti-
mabiliter miror eoq; maxime: q: vehemētiſſim⁹ eras
in ſtudijs/ ⁊ notatiſſimus philoſophie ꝓfeſſor. Legi-
mus ꝙ cum cicero rogareť/ vt poſt repudium terētie
vxorē hircij duceret/ prorſus oīe matrimoniū renuit
dicēs ſe philoſophie ⁊ vxori vacare nō poſſe. Scribit
beatus hieronymus q: tote euripedis tragedie in mu
lieres maledicta ſunt: ⁊ ꝙ epicurus cū diſcipulus ei⁹
leoncion duxiſſet vxorē dixit ſapiēti rariſſime ineun-
da coniugia: eo ꝙ plura grauiſſima incōmoda breui
bus nuptiarū delitijs ſunt admixta. Pacuuius flēs
ait vicino ſuo. Amice arborē habeo in orto meo infe
liciſſimā: in qua ſuſpendit ſe prīa vxor mea quam ha-
bui: ab eadē ſecūda vxor mea elegit ſuſpendium. Ab
eadē ſe ſuſpēdit ⁊ tertia. Cui rńdit amicus. Miror te
in tātis ſucceſſibus lachrymas inueniſſe. Et idē. Dij
boni/ arbor illa a quot diſpēdijs te ſuſpendit: da mi-
chi ſarculos de arbore tua/ vt in morē vxoris mee vi
uificeť ⁊ creſcat: hec arbor tibi neceſſaria eſſet. Noue
ris aūt contuberniū iſtud/ ne dicā matrimoniū: infau
ſtos habiturū euētus. Quicquid eīn in eo factum eſt:
cōtra deum ⁊ apoſtolicas preſumptū eſt ſanctiones.
Eras equidē electus in ſortē dn̄i/ atq; in ordinē dya-
conatus aſcenderas: eoq; ſorte pretextu ad vota ma-
trimonij cōuolaſti/ vt cum appetitū noue libidinis ſa
ciaſſes/ ratione cōiunctionis illicite diuortiū celebra
res. Porro nō preter aie diſcrimē periculoſum eſt ti-
bi ita parētibus tue vxoris illudere/ q̇ ſui generis ti-
tulos nimis humiliaſſe frequēter cōqueſti ſunt/ eo ꝙ
te in ſue parētele participiū admiſerūt. Uideo te ine-
uitabilib⁹ anguſtijs circūſeptū: q: ſiue in matrimo-
nio perſeueres/ ſiue ab vxore diuertas: vite aut fame
periculum nō euades. Ualeas ⁊ negociare ꝯſultius.

¶ Exhortatio ad perſeuerātiam re
ligionis. Epiſtola.lxxx.

PEtrus Bleſeñ. Bath. Archid. chariſſi-
mo amico ſuo. G. Salutē: ⁊ immarceſſi-
biles patiētie fructus. Fama eſt ꝙ velis
interdictū ponere de migrando: atq; ſa-
lutata a prīo limine cōgregatiōe ſancto
rum: dicis ꝙ inuidiā tue domus ⁊ peri-
culum in falſis fratribus ſuſtinere nō potes: vel nul-
la vel fruſtatoria eſt tui receſſ⁹ occaſio: cui cedere de-
buiſſet ad gloriā habere vnde emulus inuideret: nam

ſolos miſeros ignorat inuidia: virũ fortem excitat ad
virtutis exercitiũ alieni liuoris aculeꝰ: nec mẽtis ocu-
los torpere permittit inuidia detractoꝝ. Jacob ꝗ in ba
culo ſuo iordanẽ trãſierat nõ rediiſſet cũ duabus tur
mis: niſi eum inuidia eſau agitaſſet. Joſeph nõ impe
raſſet egypto: niſi ipm fratrũ inuidia vẽdidiſſet. Scri-
ptum quippe eſt Abel eſſe nõ põt / quẽ caym malicia
nõ exercet. Inuidebat forte tibi aliquis: ſed habebas
vindicẽ tuũ. Et qui aduerſus innocentiã tuã erigebat
tormẽta inuidie: ſuũ gerebat in mẽte tortorem. Nam
iuxta verbũ ethici Juſtius inuidia nichil eſt ꝗ ꝑrimus
ipſum Auctorẽ torquet / excrucians animũ. Nõne tor
menta ſunt ex bonis alioꝝ marceſcere / egreſcere de-
perire. Audi poetã. Inuidus alterius marceſcit rebꝰ
opimis. Audi aliũ ꝓprietatem inuidie aſſignantem.
Inſultare malis rebuſq; egreſcere letis. Audi ſalo-
monẽ. Stultũ inquit interficit ſupbia: & paruulũ occi
dit inuidia. Puſillanimitas ei inuidiã parit. In eo ei
ꝙ alio inferiorẽ & minorem ſe reputat: malicia in ipſo
ignẽ liuoris inflãmat. Suſtine ergo ꝙ inuidi et emuli
tui ſeipſos occidant: vt gladius eorũ intret in corda
ipſorũ. Sane golyas interfectꝰ eſt gladio quo dauid
exitium intẽtabat. Aman ſuſpẽſus eſt in patibulo: in
quo ſuppliciũ deſtinauerat mardocheo. verbũ ſalo-
monis eſt. Qui mittit lapidẽ in altum: ſuper caput eiꝰ ca
det. Nec eñ lex equior vlla eſt / ꝗ̃ necis artificem arte
perire ſua. Cũ hec peſtis tolerabilior ſit inuidioſo ꝗ̃
inuido: nimis delicatus es / ſi tui emuli cruciatũ ſuſti
nere nõ potes. Detractores deo odibiles (ſicut apl's
dicit) quãto malignius tuã deprauant innocentiã / tã
to ſe ꝓbant inferiores: & magnificẽtius tue virtutis ti
tulos extollunt. Teſte poeta. Sũma petit liuor: per-
flant altiſſima venti. Quorum vita fauorabilior eſt ad
gloriam: acriores inuidie ſentiũt morſus. Urit ei ſplẽ
dore ſuo ꝗ pregrauat artes infra ſe poſitas. Legitꝰ ꝙ
enim platoni eiꝰ ſocij inuiderẽt / queſiuit a ſocrate ma-
giſtro ſuo / qualiter eoꝝ inuidiã declinaret. Cui ſocra-
tes. Eſto inqt vt terſites. In ꝗ manifeſtiſſime decla-
rauit ibi deeſſe inuidiã: vbi virtutũ gratia nõ adeſſet.
Innocentia xp̃i ſtimulos inuidie non euaſit. Unde &
quiq; pylatus agnouit / ꝙ per inuidiã tradidiſſent eũ.
Nõne hic eſt fabri filius? Dicebãt non eſt hic homo a
deo qui ſabbatum nõ cuſtodit. In beelzebub ꝑncipe
demonioꝝ eijcit demonia. Quẽ nõ vrerent verba hec
que de fornace inuidie ꝓcedebant? Sicut ſenex in an
dria docet. Si velles humilitati & patientie militare:
inuenires vniuerſos ſine inuidia & amicos pares. Le
gitur ꝙ tullius ceſar audita morte cathonis cõpaſſus
eſt eius morti: & egregiũ ciuem ademptũ de medio et
ablatũ reipublice deplorauit. Profeſſus eſt tñ ꝙ ca-
to actibus eiꝰ: & ꝙ ipſe glorie cathonis inuiderat. Ni
chil in te glorioſiꝰ video: ꝗ̃ ꝙ habes inuidos / ꝙ odiẽ
tes te affligis & vris: atq; in delicijs tuis crucias inimi
cos. Vereor tñ ne aliud ꝗ̃ inuidia fratrũ te excludat
a clauſtro. Noui ei tui animi leuitatẽ. Et ſi publice vo
ci creditur nõ inuidiam clauſtralium fugis: ſed ſecu-

larium ſequeris voluntatẽ. Uide ne ſub pretextu ma
liuolentie aliene tuã velis palliare maliciam: & egre-
diẽdo clauſtrũ / ingreſſum tibi prepares ad gehennã.

¶ Exhortatio ad amorem ſtu-
diorum. Epiſtola. lxxxj.

Magiſter. P. Bleſeñ. Bath. archid. Symo
ni Carnoteñ. canonico cũ ſalute mentis
et corporis deſideriũ honeſtatis. Animã
meã quam tua inualitudo plurimũ cõtri-
ſtauerat / tua cõualeſcẽtia iocũdauit. Nũc
aũt me in plenã exultationẽ animi reformares: ſi reli-
ctis puerilibus maturioribus intẽderes / ꝗ fines pue
ricie iam excedis. Spes equidẽ agricole vehemẽtius
hylareſcit: ſi plantã quam excolit florere cõſpicit / fru
ctumq; ꝑmittere tempeſtiuũ. Ediuerſo grauiter aio
conſternat̃ ſi planta nũꝗ̃ turgeſcit in florẽ / ſi ſe tantũ
diffundit in ramos / et in degenerẽ foliorum luxuriat
vbertatẽ. Sane tẽpus eſt vt honeſtioribus ſtudijs te
impẽdas: atq; pruriẽtis primitias pubertatis ſub ar-
tiore nodo cuſtodie / & ꝓuidẽtia vigilãtiore cohibeas.
Obrepũt equidẽ deſideria carnis: que latẽter extermi
nant gratiã ſtudioꝝ: & ſub quadam etatis indulgẽtia
militãt in diſpẽdiũ honeſtatis. Si modicũ delibaſſes
de amore ſapiẽtie & dulcedine ſtudioꝝ: ſpes virtutis
in te michi ſecurior arrideret. Nam cũ hactenus ſub
virga diſcipline / & ſub iugo fueris magiſtrali: te docto
ris inſtãtia quaſi quedã ſigilli violẽta impreſſio infor-
mauit ad mores. Sed certiſſima virtutũ exhiberes in-
dicia: ſi timorẽ in amorẽ / ſi neceſſitatẽ in deſiderium
cõmutaſſes. Cum ſtudiũ ſit vehemẽs animi applica-
tio ad faciendum / meditãdum ve aliquid / ſtudioſus
eſſe nõ poteſt cuius animũ voluntaria diſcendi affe-
ctio nõ accẽdit. Qui aũt in talibus negligens eſt aut
remiſſus: nõ multũ diſſimilis eſt ab eo qui languente
appetitu / atq; inſipiẽte palato cibũ recipit / ciboſq; cõ
tradictorios gule / faſtidiẽti ſtomacho violenter intru
dit. Si ſemel ſuauitatẽ ſapientie deguſtaſſes: oia pre-
ter illam in faſtidiũ tibi verterent̃. Habet eñ incõpa-
rabiles theſauros deliciarũ: atq; omniũ bonoꝝ gra-
tiam largit̃ ad plenũ. & ad hoc forte verba illa ſalomo-
nis reſpiciũt. Super ſalutẽ inquit & oẽm pulchritudi-
nẽ dilexi ſapientiã & ꝓpoſui ꝓ luce habere eam: vene
rũt inquit michi oia bona pariter cũ illa. Amor diſcẽ
di ſemel admiſſus egre amittitur: atq; in deſiderium
tranſiẽs ſua ſe voluptate perpetuat / & cũ vita hoĩs li
mitat̃. Legit̃ ꝙ ſolon tẽporibus ſuis athenienſia pru-
dentie gloria ſingularis: cũ in vltimis laboraret / aſſi-
ſtẽtibus ſuis amicis & inuicẽ cõferentibus caput ere-
xit. Interrogatus cur hoc feciſſet rñdit / vt cum iſtud
quicquid id eſt de quo diſputatis percepero moriar.
Carneades philoſophus laborioſus ſapientie miles
xc. annos cõtinuauit & cõſummauit in ſtudijs. Tu ve
ro vix in ſtudijs quadriẽniũ cõpleuiſti / & abiectis ſtu
dijs temporaliũ rerũ ſollicitudini te immiſces. Rem
tuam affectas diſponere: ꝗ ꝓculdubio periclitabit̃ in
manibus tuis: & inſuper euolabit in vẽtos quicquid

hacten⁹ didiciſti. Scio qꝛ vt filius ſeculi ſciēter appeteres diuitias: ſed conſultius ⁊ fortius ageres: ſi cū ſalomone ſapientiā diuitijs anteferres. Studijs equidē ⁊ diuitijs pariter vacare nō potes. Nec aīam illam dignat̄ inhabitare prudētia: quā videt infectam deſiderijs/⁊ curis tēporalibus inuolutam. Scriptū eſt qꝛ in maliuolam aīam nō introibit ſapiētia/nec inhabitabit in corpore ſubdito peccatis. Quondā aūt philoſophie ꝓfeſſores execrabant̄ diuitias: nec putabant eīꝫ earū ſollicitudine poſſe aliquā obtinere prudentiam: aut digne in caſtris diſciplina lib⁹ militare. Vbū poete eſt. Quis locus ingenio niſi cū ſe carmine ſolo Vexāt: ⁊ domib⁹ cyrenice qꝫ ferūt̄ Pectora noſtra duas nō admittentia curas. Magne mētis op⁹; nec de lodice parāda. Sollicite currus ⁊ equos facieſqꝫ deorū Aſpicere: et qualis rutilū cōfundat erinis. Ideoqꝫ cū pater democriti filio ſuo tātas reliquiſſet diuitias: q̄bus exercitum regis perſis poterat vna die ꝓcurare: Democritus patrimoniū ſuū donauit patrie: ⁊ athenis in diſcēdo ⁊ docēdo dies ſuos cōtinuans ſtudiorū militiā cōſummauit in aurea paupertate. Crates thebanꝰ ꝓiecto in mari nō paruo pōdere auri Abite inquit diuitie peſſime: ego vos ſubmergā/ne ſubmergar a vobis. Anaxagoras cū poſt longa tempora ſtudiorū in patriam rediſſet/proprias qꝫ poſſeſſiones ex lōga abſentia ſua inueniſſet enormiter diſſipatas: perijſſem inq̄t niſi he mee diuitie perijſſent. Verbū ſocratis fuiſſe dicit̄. Neminē ſtudioſum fieri niſi ſe mediocriter pauperē opinet̄. Naꝫ ſicut ſupuacuas opes reijcit: ſic paupertatē ſi tolerabilis ⁊ mūda nō eſt ſtudium nō admittit. hec enī vrit animū/he ſubuertunt. Sicut ethicus dicit. Cui non cōueniet ſua res vt calce⁹ olim. Si pede maior erit ſubuertet/ ſi minor vret. Qm̄ igit̄ tibi copioſe cōtulit de⁹/ vn̄ ſcolarē poſſis cōtinuare militiā: rogo/moneo/cōſulo vt laudabile tue indolis initiū pleniore ſtudio ꝓſequaris: et ad tēp⁹ diuitiarū acquiſitiōe ſuſpēſa/ totum te impēdas amori ſapiētie: cui⁹ acceſſoria ⁊ ſubſecutiua erūt teſtimonio ſalomōis bona tēporalia pariter ⁊ eterna. Valete.

¶ Arguuntur ciſterciēſ. qꝛ decimas auferunt. Epiſtola.lxxxiij.

A Dei gratia cantuarienſ. archiepūs totius Anglie pimas ⁊ apl̄ice ſedis legatus dilectis in xp̄o fratribus ⁊ amicis Abbati ⁊ Cōuentui ciſterciēſ. Salutē: ⁊ conſiliū ſalutare. Licet vos diligamus in xp̄i viſceribus ⁊ in caritate nō ficta: grauem tn̄ ⁊ publicā ad vos ⁊ de vobis querelam deferre cōpellimur. Nam cū per gratiā dei domus veſtra noiatiſſima ſit in obſeruātia ordinis et perſeuerātia ſanctitatis: periculoſum eſt ꝓ re modica titulū ⁊ gloriā tante opiniōis perdere: atqꝫ cōuertere in fame diſpēdium cōpendium tēporale. Inter vniuerſas ordinū varietates quibus decorata eſt ſpōſa xp̄i: nullus ordo virtute fragrantior/nullus ſancti nois odore ſuauior eſt in xp̄o q̄ꝫ veſter ſi rem vnicā amoueritis de medio/ per quā hoſtis humani generis ſinceritatē veſtram attēptare preſumit. Scitis ꝙ oim maloꝝ radix eſt cupiditas: publice tn̄ dicit̄ ⁊ nos idipſum cū lachrymis recēſemus/ꝙ vſqꝫ ad cōgregatiōes veſtras auſa eſt irrūpere illa trāſgreſſionis mater/magiſtra nocēdi/ principalis iniquitatis/⁊ auriga malicie/ſicaria virtutū ſeditiōis origo/fouea ſcandaloꝝ. Renūciaſtis mundo ⁊ cupiditatibus eius: atqꝫ cū ioſue veſtrā in vobis ſpiritualē hierico ſubuertiſtis. Sententiā maledictionis incurrit q̄ reedificat hiericō: ⁊ cum achor filio carmi lapidibus obruit̄/qui de anathemate hierico raꝑuiſſe cōuincitur. Verbū thobie eſt. Videte ne furtiuū ſit: furtū ſiquidē cōmittitur quotiēs res aliena inuito dn̄o contrectatur. Sed ⁊ rapine crimen in iure ciuili furtū improbius diffinit̄. Neminē predonem vocamus aut furē: ſed veremur ne veſtram ſuggillet opinionē ſi rem cōcupiſcitis aut rapitis alienā. Vna oim vox eſt: qꝛ ciſterciēſ. ordinis ꝓfeſſores tanto differentius pre ceteris triūphales ſanctitatis titulos referūt q̄nto expreſſius religiōis apl̄ice veſtigijs inherent: vbi cū in tenuitate ciboꝝ/in aſpitate veſtiū/in vigilijs/in ꝯfeſſiōib⁹/ in diſciplinis/ in pſalmis/in hūilitate/ hoſpitalitate/obediētia/caritate/ ⁊ ceteris q̄b⁹ fruct⁹ vite ſeminat̄ in terris depmatis carnē/ ſpūm erigatis angelice vite vos hoies cōpararent: niſi cū vobis in fauorē pleniſſimū laus hoim cōmunis aſſiſtat/vnum niſi clamat in contrariū: tantāqꝫ glorioſe opiniōis faciē decolorat. Et que eſt iſta maledicta cōiunctio/niſi que a xp̄i gratia ⁊ fauore hoim vos diſiūgit? Inuiti ⁊ dolentes hoc dicimus: ſed ad dicendū murmur vniuerſoꝝ ⁊ cōis querimonia nos cōpellunt. Vota ⁊ lingue oim in veſtre ſanctitatis precōniū laxarētur/ niſi raperetis qd̄ alienū eſt /niſi monachis ⁊ clericis decimas auferretis. Hec eſt cōiunctio quidem ⁊ dictio ſatis modica: ſed que vitā veſtram nō modice dehoneſtat. Teſtimonio ſacre pagie decime tributa ſunt egētium aiarum. Et que eſt hec iniurioſa immunitas/vt excēpti ſitis a decimarū ſolutiōe quibus obnoxie terre erant anteqꝫ veſtre eſſent: ⁊ q̄ ſolute ſunt hactenus eccleſijs nō perſonarum obtētu: ſed territorij ratione? Si in veſtram poſſeſſionē terre deuolute ſunt: quare in hoc periclitat̄ alienū ius? Nam ad vos terre iuxta cōmunē equitatē cū ſuo onere tranſierūt: vt quid in alienam iniuriā terras ⁊ nutrimēta veſtra priuilegiari facitis vt auferatis qd̄ alienū eſt? Nunq̄d abel de nutrimentis ſuis dn̄m nō reſpexit? Nūquid iuſtiores eſtis primo omniū iuſto: vt vos cōtra dei iuſtitiā erigatis? Per ꝓphetam precepit dn̄s decimas inferri in horreum ſuū: vos ab ei⁹ horreo iubetis auferri: habet iuſtitia diuine legis vt in leuitarū ſortē cedant decime. Unde ⁊ iuſtitie dei manifeſte reſiſtit/ q̄ miniſtris eccleſie nitit̄ ius decimationis auferre. Sane ⁊ ex his ⁊ cōſimilibus ſatis liquet ꝙ ſi virtus obediētie eſſet in ſolutione decimarū/aut redditnū/aut in exhibitiōe iuris alieni: facile detractaretis obedientie iugū. Milites galliarū ſibi ius decimatiōis vſurpāt: nec veſtris

p̄uilegijs deſerētes:eas a vobis potēter extorquent.
Aduerſus eos deberetis inſurgere/nō aduerſus cleri
cos aut eccleſias clericoꝝ. Debetis recolere vos q̄ꝫ
fuiſſe clericos:atq̄ꝫ ſacramēta ſalutis in eoꝝ eccleſijs
percepiſſe. Sed xp̄iane ꝓfeſſionis vinculū ꝛ deuotio
filialis affect⁹ p̄uilegiales induit/ꝛ ſub religiōis pre
textu trāſijt in cōtemptū. Nō ponim⁹ os noſtrū in ce
lum:nec de facto ſummi pōtificis diſputamus. Sed
ſi dn̄s papa indulgētia ſpeciali q̄ꝫ p̄uilegia auit vos:
dū ordo veſter in paupertate gaudebat: dū in vſus egē
tiū ſue tenuitatis viſcera liberaliter effundebat/ po
tuit tolerari ad tēpus:licet in cōem redūdaret iniuriā
qḋ cauſa neceſſitatis fuerat introductū. Nunc aūt q̄n
veſtre poſſeſſiōes multiplicate ſunt:etiā in immēſum:
p̄uilegia hec poti⁹ ambitiōis q̄ꝫ religiōis inſtrumēta
cēſent. Quicq̄d indulgeāt p̄uilegia romane eccl'ie vo
bis expedire nō credo:cōtra cōſcientiam veſtram qḋ
alienū eſt vſurpare. Quid ſi a ſede illa publicum ema
naſſet edictū q̄ vbicū q̄ꝫ inueneritis clericos/ aut alte
rius habitus monachos equitātes vobis liceret eos
de ſuis euectiōibus deijcere/ꝛ equos in vſus ꝓprios
retinere? Quid intereſt equos rapiatis an decimas:
niſi q: decima res ſpūalis eſt: et ideo enormius ſacri
legium in decimis cōmittitur q̄ꝫ in equis. Cum dn̄s
precipiat decimas ſolui: quis cōtra ei⁹ preceptū po
tuit diſpēſare? Ubi diuina et hūana iuſſio ſibi inuicē
cōtradicūt:obediēdū eſt deo magis q̄ꝫ hoībus. Cū q̄ꝫ
ſint due leges exterior/ꝛ interior: interior ſemp p̄iu
dicat:qḋ q̄ puritas ꝯſciētie dictat michi:exteriori pre
cepto fortius eſt ꝛ oēm indulgentiā aliene diſpēſatio
nis euacuat. Si filij iſrael de mādato dn̄i/et ob retri
butionē longi obſequij qḋ egyptijs impenderant eis
vaſa argētea et aurea abſtulerūt: nō expedit vos hec
ad cōſequentiam trahere: niſi conſtet dn̄m hec man
daſſe:ꝛ vos nobis tanq̄ꝫ egyptijs lōge ſeruitutis ob
ſequiū impēdiſſe. Cōſultius ergo: modeſtius agētes
date operā vt predicte ambitiōis nota:que veſtre ſan
ctitatis titulos dehoneſtat abſcidat a vobis:nec ꝑ re
bus perituris cōe in vos ſcādalum excitetis. Ue illis
ꝑ quos ſcandalū venit. In reſtitutiōe aliene rei nō cre
datis cōditionem veſtrā in aliquo ledi:nā ſi quid vti
litatibus veſtris deperit: in hac parte deuotio popu
loꝝ que nūc erga vos plurimū turbata eſt totū hoc
pleniore munificētia reſtaurabit. Q: ſi ꝑtinaces vos
et inflexibiles exhibetis:vinculo anathematis inno
dabimus vniuerſos q̄ aliquid vobis dederint aut vē
diderint vnde ius decimatiōis obueniat: atq̄ꝫ in ce
lum clamabimus/ ꝛ ad thronū ſummi iudicis appel
labimus:ne quis huius vinculū excōicationis abſol
uat. Principū etiā fauorē in hoc pleniſſime obtinebi
mus/vt gladio ſpūali manus ciuilis aſſiſtat: et quic
quid cōtra principale oraculū venditū/aut donatum
vobis fuerit ꝯfiſcet. Anteq̄ꝫ ergo res in deteriorē ver
gat exitū/veſtre fame maturi⁹ ꝓuidētes:velitis aſſue
ſcere ſolutioni decimarū: illarū maxime quas cū ma
iore oīm rancore ꝛ odio vſurpatis: ꝛ quas clerici ſiue
monachi hactenus ꝑceperunt. Nā ſi de noualib⁹ tm̄:
(ſicut beate recordatiōis adrian⁹ papa ꝯſtituit)deci
mas retinetis:nobis in ea re damnū erit tolerabilius
cuius emolumenta non ſenſimus. Uerū iuxta philo
ſophi ſententiam: Non ſine dolore amittitur qḋ dele
ctabiliter ꝛ cōmode poſſidetur.

¶ Exhortatio vt diuortiū inter conſangui
neos celebretur. Epiſtola.lxxxiij.

Cariſſimo dn̄o ꝛ amico B. dei gratia Exo
nien. epiſcopo vralt. de conſtant. Oxene
ford. Archid. Salutē in eo q̄ iudicat fines
terre. Cū plurima litteratura vſuſq̄ꝫ et ex
perientia negocioꝝ prudentē ꝛ circūſpe
ctum vos fecerint in deciſiōe cauſarū:miror ꝛ miran
tur ceteri qui ſunt in vtroq̄ꝫ iure periti: quare robertū
ꝛ yſmenem cōſanguineā ſuā celebrare diuortiū tan
to tempore diſtuliſtis: maxime cū mādatum dn̄i pa
pe ſuper hoc habeatis expreſſum: ꝛ cū ſacri canones
deteſtabile reputent cohabitationē talium ſuſtinere.
Teſtes equidē legitimi nulliſq̄ꝫ exceptiōi obnoxij ꝓ
ducti ſunt: qui ſi in cauſa hac verbis fidem non fece
runt ad plenū:iuxta clauſulam illam litterarum do
mini pape vbi dicitur/ꝛ aliorum plurium auctoritate
etiam fabiani ꝛ celeſtini/atq̄ꝫ aliorum ſanctorum pa
trum qui poſt eos ꝓpinquiores/ꝛ ſanioris teſtimonij
erant admittendi ſunt/ vt ſit lucerna pedibus veſtris
ad cōuertendam iuſtitiam in iudiciū diligens inqui
ſitio veritatis. Q:to enim peccatū flagitioſius ꝛ im
manius eſt inceſtus/ tāto ſcrupuloſius certitudinem
cōſanguinitatis exquiri oportet:vt in celebrando di
uortio ſententia iudicis non vacillet. Nichil eīm diſſi
mulanter agere iudici licet:vbi vertitur periculū ani
marū. Ideoq̄ꝫ amicoꝝ parcite fatigatiōibus ꝛ expē
ſis/ qui iam alterutrā debuerāt reportaſſe ſentētiam:
qui etiam libenter ſecunde ꝛ tertie ꝓductioni renun
ciant:ſi ſcḋm teſtificata alioꝝ velitis expedire nego
cium. Si ad pleniorē notitiam rei alia ꝓductiōe op⁹
eſt:ipſi iudicio ꝛ ꝓductioni ſecūde ſe offerūt. vtrū vel
libis eligite:dūmodo vlterius nō velitis in eoꝝ iniu
riam fruſtratorias dilatiōes innectere. Porro vnum
in hoc negocio eſt:qḋ precipue vos moleſtat. Nam cū
ille robertus ſit primogenitus vnigeniti fratris mei:ꝛ
ab ipo ratiōe patris quaſi a capite ſeries parētele no
ſtre tota dependeat:veremur ne cōiunctionis inceſte
vicium tranſfundat ad poſteros. Concipiet eīm tota
ſucceſſio corruptelam: ſi a capite mēbra ſi a fonte ri
uuli/ſi rami a ſtipite legitime non procedant. Sacra
equidem ſcriptura teſtante: filij inceſtuoſorum abho
minabiles ſunt deo. Et ſicut beatus gregori⁹ aſſerit.
Ex inceſtuoſo concubitu ꝓles legitima nō ſuccreſcit.
Faciatis igitur prudētiſſime pater verbum abbreuia
tum ꝛ mandatum domini pape:qḋ hactenus ſuſpen
diſtis ſine moratoria dilatione mancipetis effectui/
aut recurrentibus litteris nos velitis inſtruere qua
re in cauſa iſta procedere non poſſitis. Ualete.

¶ Excuſantur epi qui curiam regis
frequentant. Epiſtola.lxxxiiij.

ALexādro dei gratia ſummo pōtifici Ri=
cardus Cantuarieñ. eccl'ie humilis mi=
niſter deuotū humilitatis ꝛ obediētie fa=
mulatū. Detractores deo odibiles/ſere=
nitati veſtre de noſtris epiſcopis enor=
mia ſuggeſſerūt: aſſerentes ꝙ venerabi=
les fratres noſtri. R. vvint. ꝛ. G. elieñ. atq; iohannes
norwiceñ. epi ſequentes odorē munerū ꝛ omnino abie=
cta ſollicitudine paſtorali: miſitie ne dicā malicie cu=
rialis fluctib⁹ ſe immergūt. Dicūt ꝙ iudicia ſangui=
nis exercent. Ideoq; tanq̄ viri ſanguinū a ſacris ab=
ſtinent/ꝛ ad mēſam domini nō accedunt. Ea propter
ſuccenſa eſt aduerſus eos indignatio veſtra: nobiſq;
penā indicit: ſi exceſſus huiuſmodi canonice non pu=
nimus. Inhoneſtū ſiquidē eſſet grauiq; aiaduerſio=
ne digniſſimū ſi eſſet in hac parte os loquentium ini=
qua veridicū: ſed mētita eſt iniquitas ſibi. Nā vt ex=
cerpamus pauca de multis vvint. epo null⁹ eſt affli=
ctis cōpatientior/nullus in oculis ſuis humilior/ nul=
lus in altari deuotior/nullus in bñficijs ꝓfuſior. Un=
de ſicut vnguentū effuſum eſt nomen eius/ ꝛ elemoſi=
nas eius enarrat oīs eccleſia ſanctorū. Elieñs autem
ex quo iuxta beneplacitū veſtri formā citra oēm infa=
miam tamen/ ꝛ quaſi de abundanti ſuam purgatio=
ne innocentiam declarauit: plene ꝛ efficaciter imple=
uit epiſcopū/ſanctaq; et honeſta cōuerſatione mēda=
ces oſtendit qui maculauerūt innocentium. Ipſe ꝛ eps
norwiceñ. (cuius honeſtatē et prudentiā frequēter dñs
ad vos a dño rege mitteret/ diutina conuerſatione ꝛ
experientia didiciſtis) eccleſias ſuas pauꝑes inuene=
runt: ſed poſſeſſiones earū prudēter ꝛ ſtrennue reuo=
cantes/ ꝛ ampliſſime dilatantes: ipſas nunc in ſtatū
optimū erexerunt. Non eſt equidem nouū/ꝙ regum
cōſilijs interſint epiſcopi. Sicut ei honeſtate ꝛ ſapiē=
tia ceteros antecedūt: ſic expeditiores ꝛ efficaciores
in reipublice amminiſtratione cenſent. Et ſicut ſcri=
ptum eſt. Minus ſalubriter diſponit regnum/quod
nō regitur conſilio ſapientū. Scriptum etiam legitis
Ue terre cuius rex puer eſt: et cuius pncipes mane
comedūt. Beata terra eſt cuius rex ſenſatus eſt: ꝛ cu=
ius pncipes veſcunt tēpore ſuo. In quo notatur eos
conſilijs regum debere aſſiſtere: qui ſciant/ꝛ velint/ꝛ
poſſint paratibus cōpati/paci terre/ac populi ſaluti
ꝓſpicere/erudire ad iuſtitiā reges/ imminētibus oc=
curſare periculis/ viteq; maturioris exēplis informa=
re ſubditos: ꝛ quadā auctoritate poteſtatiua preſum=
ptionē malignantiū cohibere. Regnū hebreorū tēpo=
ribus roboam non fuiſſet diuiſum: nec receſſiſſent ab
eo decem tribus: ſi prudētiores viros ſibi cōſiliarios
elegiſſet. Cū aūt eſſet ſamuel ꝓpheta inter eos q̄ in=
uocabāt nomen dñi: regnū tñ dauid erexit ꝛ firmauit
eius ſoliū inſtitutio ſamuelis. Rex ezechias oppreſ=
ſus a ſennacherib: ꝛ quaſi in extremis anguſtijs ↄſti=
tutus p yſaiam ciuitatis liberationē ꝛ beneficiū cōſo=
lationis obtinuit. Heliſe⁹ aceriſiam ſyris induxit/et
eius bñficio ſamarie obſeſſores conuertunt in fugā.
Ioiada ſacerdos ioas filium ochoſie a facie athalie
pſequētis abſcōdit: quē cum exceſſiſſet in regē/ ſanctis
eū morib⁹ informauit. Sꝫ ioiada mortuo cepit ioas
a dei legittimis declinare: quē cum zacharias argue=
ret: eū lapidib⁹ obruit ꝛ cōtriuit. In quo manifeſtiſſi=
me liquet q̄ꝫ vtilis ꝛ neceſſaria ſit cōuerſatio ꝛ doctri=
na iuſtoꝝ his q̄ populi regimen acceperūt. Nā tēpo=
ribus ſedechie regis nō fuiſſet exterminatū regnū iu=
deorū: niſi aduerſus hieremiā qui publice cōſulebat
vtilitati preualuiſſent mēdacia pſeudo ꝓphetarum.
Unū noueritis q̄ꝫ niſi familiares ꝛ cōſiliarij regis eſ=
ſent prefati epi/ ſupra dorſum eccl'ie fabricarēt hodie
pctōres/ꝛ immaniter ꝛ intolerabilit opprimeret cle=
rū pſumptio laicalis. Nūc aūt ſi quid in eccleſie attē=
ptat iniuriā/auctoritate pōtificali corripit Aut ſi ad
hoc eccl'iaſtica cēſura nō ſufficit/ſpūalis gladij defe=
ctus ciuili ſupplet: ꝛ ad eorū arbitriū principalis ani=
maduerſio exercet. Si qñq; vt fieri ſolet aduerſus in=
ſontes regis indignatio vehemētius excādeſcit: epo=
rum precibus tēperat. Iſtis mediantibus māſueſcit
circa ſimplices iudiciari⁹ rigor/ admittit clamor pau=
perū/eccleſiarū dignitas erigit/ releuat pauperū in=
digētia/ firmat in clero libertas/pax in populis. In
monaſterijs quies/iuſtitia libere exercet/ ſupbia de=
primit/auget laycorū deuotio/religio fouet/dirigun=
tur iudicia/leges acceptāt/ decreta romana vim ob=
tinēt: ꝛ poſſeſſiōes eccleſiaſtice dilatant. Iſti ſingulis
pcipuis ſolēnitatibus ſuis interſunt eccleſijs: vbi ele=
moſinarū largitiōe/ↄſolatione pupilloꝝ ac viduarū/
ſubiectorū correctiōe: atq; alijs ſanctitatis operibus
redimūt dies quos in curia cōſumpſerūt. Porro ar=
chiepi vel epi qui in curia regis ſiculi cōuerſant: p ſe=
prennium aut decēnium a curia nō recedunt: nec refert
viuāt aut deceſſerint q̄ꝫtū ad eccleſiaſticarū poſſeſſio=
num cuſtodiā/vel regimē aiarum. Ab hac equidē cu=
rialitate noſtros q̄ꝫq; volum⁹ epos ꝓhibere: ſed cō=
ſilioſis ꝛ prudētibus viris viſa eſt expediens eoꝝ co=
habitatio circa regē: quos ſi extraheremus a familia=
ritate illius ſubtraheremus quietē monaſterijs/ op=
preſſis ſolaciū/ eccleſijs libertatem: vnde licet ꝓpter
incōmoditates varias quas ibi ſuſtinēt deſiderio de=
ſiderarent egredi: publice tñ vtilitatis obtentu/ cōi
fratrū noſtrorū conſilio/ nō ſolum in hac vita caſtrēſi
tolerari: ſed ad eam trahi debuerāt ꝛ cōpelli. Ueritatem
quidē anglicane eccleſie/ ꝛ maliciam detractoꝝ
qui vobis veritati cōtraria ſuggeſſerūt velitis pater
in libra equitatis appendere: et qđ ſuper hoc in ocu=
lis veſtris acceptū fuerit/ noſtre paruitati nuncio vel
litteris velitis intimare. Rei veritate ꝑus vobis de=
clarata oportuit/ vt ad hui⁹ rei deciſionē certius ꝛ cō=
fidentius ꝓcedatis. Nos autē cum receperimus ve=
ſtre ſanctitatis oraculum: a plice iuſſiōis executores
efficaces erimus ꝛ deuoti. Conſeruet vos deus eccle=
ſie ſue per tempora longa ſanctiſſime pater.

Increpatoria aduerſus guloſum. Epiſtola.lxxxv.

Magiſter. P. Bleſen. Bath. archid. R. Sa-
reſb. Salutē in deo ſalutari noſtro. Si ti-
bi increpatoria ⁊ ſolito durioꝛa ꝓpono: fa-
cit hoc inſolētia tua: ⁊ iniquitas ex adipe
ꝓdiens: que cum multis exhoꝛtatiōibus
meis amicabiliter ⁊ blāde ſollicitata ſit: correctionis
tn̄ beneficiū non admiſit. Si de ſalute aīe tue: aut ſal-
tem de incolumitate coꝛpoꝛis cogitares: plus aīe/ et
minus coꝛpoꝛi: minus ventri/ ⁊ plus ſpiritui deſerui-
res. In aīe tue perniciem cōiuraſti: atq; in ipſius gra-
uamen ventris imploꝛas auxiliū: cuius ingluuies dū
oīa deuoꝛando viuere appetit: ſua voracitate moꝛti-
ficat aīam/ et interioꝛis hominis lumen obtenebrat.
Enoꝛme tui vētris incrementū patientius ſuſtinerē:
niſi ex eo grauiſſimū immineret tuis poſſeſſionibus
detrimentū. Poꝛro poſſeſſoꝛē poſſeſſio tua imitatur
et ſequitur: ꝗꝛ dū ventrē facis/ ventrē faciunt domus
tue. Nō intelligis ruinā nobilium edificioꝝ que ma-
gnanimitas tui predeceſſoꝛis extruxit: dūmodo edi-
fices ventrē tuū. pinguis aqualiculus ꝓpēſo ſequipe-
de extat: ſed ventroſi parietes ꝓhibētur extare: quo-
rum altitudinē ⁊ robur humiliat ventoꝝ liber excur-
ſus/ ⁊ iniuria pluuiarū. In domibus ruinoſis non ve-
tuſtatē ſed tuā vniuerſi cauſant inertiam: dū te vidēt
ad carnis delitias reſolutū/ in cute curanda plꝰ equo
ſollicitū: ⁊ ridēt oīes epicuri de grege poꝛcū. Quic-
quid in te ſpūale fuerat totum euacuat/ ⁊ ꝑuertit car-
nalis iſta curioſitas: que nec te dies tuos dimidiare
permittet: nec illud modicū vite qḋ tibi ſupereſt cum
iocūditate trāſigere. Nā in tanta mole coꝛpoꝛis aīa
quaſi tenebris obſeſſa carceralibus/ in ſpūale lumen
reſpirare non poteſt. Mēbra vero ſuis deſtituta offi-
cijs: ex lōga deſidia ⁊ toꝛpoꝛe ſompticas paſſiōes ex-
pectāt. Multi ei ex nimia guloſitate toꝛpeſcūt: ſuāq;
crapulam remediātur vomitu/ turpiter egerentes qḋ
turpiter ingeſſerūt. Galienꝰ equidē fideliſſimus ypo-
cratis iterpres (teſte hieronymo) refert athletas/ quo-
rū vita ⁊ ars ſagina eſt diu viuere/ aut ſanos eſſe nō
poſſe: aīaſq; eoꝝ nimis adipibus quaſi luto inuolu-
tas/ nichil tenue aut celeſte ſape: ſed ſemper de ructu
et ingluuie cogitare/ teſtimonio ypocratis. Craſſa et
obeſa coꝛpoꝛa neceſſariā habent crebram ſanguinis
demptionē/ ⁊ alios attenuationis modos. Alioquin
paraliſis podagra et alij moꝛbi peſtilētes erumpent.
Ideo galienꝰ ſemꝑ die decima vice medicinalis au-
xilij legit̄ ſibi abſtinētiam indixiſſe: nec facile aliquē
infirmari qui frequēter abſtineat/ aut regulam diete
modeſtioꝛis obſeruet. Legimus quoſdā moꝛbo arti-
culari/ aut podagrico laboꝛātes ꝓſcriptione bonoꝛ-
rum: ⁊ ſimplicioꝛe mēſa membroꝝ officio reſtitutos.
Refert pōpeius trogus/ ꝙ deterrimus ille tyrannus
ſicilie dyoniſius: dū gule et edacitati vacaret/ lumen
oculoꝝ perdidit. Nichil enī magis predat̄ oculos ꝙ̄
ingluuies vētris: et vt ait pomtunianus. Edacitas ci-
bos frangit: ſed oculos voꝛat. Ideo lucius ſilla lepi-
dus cōſul: ⁊ alij plerīq; legunt̄ tuliſſe leges cibarias:
quas alibi carbo cenſoꝛinus ſumptuarias vocat: in
quibus viuēdi modus ⁊ ſufficientia nature depingit̄.
Nam quicquid epularū ſumitur preter vſum neceſſi-
tatis nō eſt debitum nature: ſed vicium voluptatis.
Sumptuarijs legibus ſe paulus alligauerat: cū dice-
bat. Habētes inquā alimēta: ⁊ quibus tegamur his
cōtenti ſumus. Emilianus ſcipio cū amicis ambu-
lans pane veſci ſolitus erat: ne aliquā diei partē per-
deret ocioſam. Idipſum dicit̄ magnus alexāder in
cōſuetudinem duxiſſe. Auguſtus cibo vulgari ⁊ mo-
dico veſcebat̄/ qui ꝓ delitijs reputabat ſecūdarium
panē et minutos piſciculos caſeūq; bibulum manu
preſſum: ficus aūt biferas virides vehementer appe-
tebat. Socrates dicebat quoſdā viuere vt comederēt
⁊ biberent: ſe aūt comedere ⁊ bibere vt nature ſatiſfa-
ceret: ⁊ excurſum vite fragilis ſuſtētaret. Ethicus di-
cit. Summū crede nephas animā preferre pudoꝛi.
Et ꝓpter vitam viuēdi perdere cauſas. Nō eſt equi-
dem regnū dei eſca ⁊ potus. Eſca vētri et vēter eſcis:
deus aūt hunc ⁊ has deſtruet. Quidam aūt toti ſunt
in gutture merito gurguliōibus cōparandi: quoꝝ co-
gitatio tota de vētre/ in ventrē/ et ſub vētre eſt: quibꝰ
ſatiſfieri omnino nō poteſt/ donec ventre deſpumāte
inuenerem/ delectatio gule lumboꝝ excitet volupta-
tem. Abiecta ſiquidē reuerētia ⁊ timoꝛe tremendi iu-
dicij relaxant̄ ad oīes illecebras: ⁊ in cūctis extraoꝛ-
dinarijs voluptatibꝰ ſe volutāt. Sed cū lapidoſa cy-
ragra fregerit articulos: veteriſq; ramalia fagi. Tūc
craſſos trāſiſſe dies lucēq; paluſtrem. Et ſibi iam fle-
ri vitam ingemuere relictā. Ita conuertet̄ dulcedo in
amaritudinē: in aſperitatē ſuauitas: delectatio in do-
loꝛem: eritq; inſtar inferni aut pene infernalis initiū/
doloꝝ cōtinuatio/ ⁊ deſideriū moꝛiēdi. Illud ad cu-
mulum doloꝛis accedit: ꝙ ex intēperantia gule qui-
dam ſibi nomē inane venant̄: ⁊ gloꝛiā ſine fructu/ pu-
tantes ex crapula et ebrietate hoīm ſibi titulos glo-
rioſe opinionis acquirere: cū viros honeſtos quibus
viſcera ſua claudūt/ omni defectui vite hūane ſubia-
cere videant/ ⁊ publice mēdicare. In talibus liberta-
tem precipuā reputāt: in quibus libertas quidē pec-
candi eſt: ⁊ aīe ſeruitus ad coꝛpoꝛis voluptatē. Sane
ſicut cicero ⁊ apuleius/ ⁊ qḋ maius eſt auguſtinus et
hieronymus teſtant̄. Plus eſt aīa ꝙ̄ coꝛpus. Iſti au-
tem damnū anime nō curantes/ deuotiſſimā impen-
dunt carni miſere ſeruitutē. Sicut ſcriptū eſt. Sterilē
pauit ⁊ vidue nō benefecit. Poꝛro btūs ille iob ple-
niſſime nomen ⁊ officiū liberalitatis implebat: q̄ ni-
chil indulgēs ꝓprie carni extra regulā modeſtie par-
cimonieq; cēſuram/ ſe pauperū neceſſitatibus impē-
debat. Nō alebat leones/ vrſos/ aut ſymias. Nō cō-
fluebāt ad eū hyſtriones dulcoꝛarij fabularum/ aut
nugarū inaniū concentoꝛes: ſed ex pure liberalitatis
cōſcientia ex coꝛde ſincero/ ⁊ caritate non ficta dice-
bat: humerus meus a iunctura ſua cadat: ⁊ brachiū

meū cum oſſibus auellatur ſi negaui pauperibus qđ
volebant: ſi vidue oculos expectare feci. Si comedi
bucellam meā ſolus: et non comedit pupillus ex ea.
Si oſtiū meū viatori nō patuit: ſi pretereuntē deſpexi
eo q̄ nō haberet indumentū: ⁊ ſine operimēto paupe-
rem/ſi nō benedixerint michi latera eius: ⁊ ſi de vell-
ribus ouiū mearū nō fuerit calefactus. O q̄ melior ⁊
per oīa cōmendabilior eſt modeſta/honeſta/⁊ ſobria
hec liberalitas: que ad vitam eternā fructificat/q̄ il-
la que ſubuertit animū/rationem ebetat/corpus de-
ſtruit/⁊ edificat ad gehennā. Si te ieiunijs affligeres:
ſi ieiunia et afflictiōes pauperū releuaſſes/ꝓuidiſſes
tibi cōſultius: nec baratrū ventris aut gule ſcillea vo-
rago domos tuas in precipitiū deuoluiſſet. Nunc vo
poſt diſpēdiū aīe tue ſpecialiter illud plāgo q̄ domus
tue vētos ⁊ pluuias circūquaq̄ admittūt/q̄ veſper-
tilionibus ſunt per‹…›e/q̄ in horrorem ſolitudinis re-
dacte ſunt/q̄ in precipitiū pendent/q̄ nec ſedilia: nec
alia vtenſilia ibi ſunt/nec ſere/nec oſtia/nec feneſtre.
Adhuc tñ gloria edificiorū antiqua reſurgeret/ſi vora-
ginem gule/⁊ exitialem vētris ingluuiem cohiberes.

Arguitur quidam qui a carthuſieñ. or-
dine recedebat. Epiſtola.lxxxvj.

MAgiſter. P. Bleſeñ. Bath. archid. Ma-
giſtro alexādro monacho Salutē: ⁊ in ſa-
lutari deſiderio cōſtantiam. Si cōcepte
indignationis ſpiritū poſſem diſſimulare
ſilētio: mallem tacere q̄ ſcribere. Sed vt
verbo Iob vtar. Plenus ſum ſermonibus: et coartat
me ſpirit⁹ vteri mei. Ego quaſi muſtū abſq̄ ſpiracu-
lo/qđ nouas diſrūpit lagunculas vel lagenas. Me li-
cet inuitū/tua me inuitat et vrget temeritas ſcribere
inuectiuā. Nam ſicut ſeruus deſiderat vmbrā: ⁊ mer-
cēnarius finem laboris ſui: ſic in votis habebam pre-
cipuū ceſſare a verbis quibus amicitia vulnerat̄. Ve-
rūtamen enorme diſpendiū tue opinionis equanimi-
ter tolerare nō poſſum: factus em̄ es fabula in clero ⁊
in plebe ludibriū/prurientiū deſeuit in te linguarum
ꝓcacitas. Et qui te comedūt non dormiunt. Si te la-
ueris nitro/⁊ multiplicaueris tibi herbam borith: nō
auferetur a te macula preuaricationis tue. Verūta-
men non reputas iniuriā damnū fame/q̄ bibis quaſi
aquam ſubſannationē. Et vt verbo prophetico vtar.
Frōs meretricis facta eſt tibi: noluiſti erubeſcere. De-
reliquiſti fontē aque viue: ⁊ feciſti tibi ciſternā diſſipa-
tam que aquas cōtinere nō poteſt. Et nunc quid tibi
vis in via egypti: ⁊ quid tibi in via aſſiriorū vt bibas
aquam turbidā: Cogitas de migrando: atq̄ in cōfu-
ſionem ⁊ in ſcādalum fratrū tuorū te ſuccingis ad exi-
tum. Multū ei diſſimilis es qui cupiebat anathema
eſſe a xp̄o ꝓ fratribus ſuis. Cepiſti ſpiritu/carne con-
ſummādus: atq̄ ſicut yſaias dicit. Concepiſti ardo-
rem/⁊ ſtipulam peperiſti. Iuxta verbū alterius ſapiē-
tis. Abſtulit vētus deſideriū tuū: et velut nubes per-
tranſijt fides tua. Primā ei fidem irritam faciēs/ſan-
cte cōuerſationis nouitate cōtempta: per quā veterē

in te hoiem reformare debueras/ſub quodā religio-
nis colore diuitias appetis: et ſeminas inter ſpinas/
cum ſcriptum ſit. Nouate vobis nouale: nolite ſere-
re ſuper ſpinas. Iam ſenuiſti: rugeq̄ tue teſtimoniū
dicunt cōtra te. Unde ergo obrepſit hec inconſtantia
in etate ꝓuecta/vt ſemper ſit a p̄d te eſt/⁊ nō: ſemp q̄
diſſideas a teipſo: Sed dei iudicio/qui xp̄o nō cōue-
nit: ſibi cōuenire nō poteſt. Poſuiſti me cōtrarium ti-
bi: ⁊ factus ſum michimetipſi grauis. Status animi
tui ſicut aure incertitudo eſt: ſicut eſt⁹ maris/fumuſq̄
ꝑtranſiens. Sane dñs in populo graui laudari deſi-
derat. Unde tuam ⁊ cōſimiliū vitam ſub typo hieru-
ſalem ꝓpheta redarguens. Peccatū inquit peccauit
hieruſalē: ꝓpterea inſtabilis facta eſt. In libro ſapiē-
tie ſcriptū eſt: q2 ſtultus vt luna mutat̄. Et in eodē le-
gis/q̄ precordia fatui ſicut rota plauſtri: ⁊ quaſi axis
verſatilis cogitatus illius. Etas ꝓuectior animū tuū
maturitate aliqua debuerat ſtabiliſſe. Porro ſi mu-
tare poteſt ethiops pellē ſuā/aut pardus varietates
ſuas: ⁊ animus tu⁹ poterit grauitatē maturitatis in-
duere. Ideo ⁊ verba mea dolore ſunt plena. Cur ſan-
ctum ⁊ glorioſe opiniōis ordinem carthuſieñ. deprа-
uas: Nūquid reſina nō eſt in galaad/aut medic⁹ nō
eſt ibi: Ibi ſane inueneras locū penitentie/ſecretū ſo-
litudinis/pacem aīe/cōtemplationis archanū/gau-
dium in ſpiritu ſancto/munus ſalutis/⁊ efficax bñfi-
cium medicine. Verū manna celeſte faſtidiens/⁊ ſu-
ſpirans ad ollas carniū: domū illam appetis q̄ deſi-
derio tuo ſatiſfaciet: que tibi delicatius ⁊ indulgētius
miniſtrabit. Ideoq̄ tumultū frequētie popularis ſilen-
tio/⁊ ſolitudini antepōis ſollicitudinē: licet noueris
ſcriptū eſſe: q2 qui iugū dñi accipit/ſedere debeat ſoli-
tarius ⁊ tacere. Hoc in ordine carthuſieñ. cauſaris et
arguis q̄ ſingulis diebus miſſas nō celebrāt: atq̄ hu-
ius religiōis aut potius ſuperſtitiōis obtētu/tuū ma-
chinaris egreſſum. Tue littere faciūt te inſanū. Sed
iuxta verbū ſapiētie. Melior eſt homo minoratus ſa-
pientia/et ſenſu deficiēs in timore: q̄ qui abūdat ſen-
ſu: ⁊ trāſgreditur legē dñi. Scitis q2 monachorū pater
⁊ ſacri ordinis inſtitutor nec etiā ſacerdotij gradū atti-
git: experſq̄ miſſarū multo tēpore: etiā in die paſche
vtrū paſchalis eſſet ſolēnitas ignorauit. Paulus pri-
mus heremita ⁊ anthonius: petrus ⁊ paulus apoſto-
li: atq̄ ceteri quorū laus eſt in euāgelio nō legunt̄ ſin-
gulis diebus ſalutis hoſtiā immolaſſe: frequentia cō-
temptum parit: et ex ipſa raritate creſcit reuerētia ſa-
cramenti. Unde et auguſtinus ſapiēs beatū reputat
ſacerdotē: qui ſemel in vita ſua miſſam vnā digne ce-
lebrare meruerit. Peccamus quidē aſſidue: ⁊ vbi cō-
tinuātur peccata: continuū oportet eſſe peccati reme-
dium. Verūtamē mūdi preciū impreciabile: cōemq̄
humane ſalutis hoſtiā niſi in ſpū humilitatis ⁊ corde
cōtrito immolare nō licet. Mors in olla eſt/niſi heli-
ſei farinula cōdiatur. Olim aīa que certis tēporibus
afflicta nō erat exterminabat̄ de populo ſuo/nec cele-
brabat̄ agni paſchalis ſacrificiū/niſi in amaritudine

agreſtiũ lactucarũ. Magnũ eſt ſacramentũ: et nunq̃ niſi corde cõtrito ⁊ humili eſt celebrãdũ. Magnũ eſt dicit ap̃ls ſacramẽtũ hoc pietatis: manifeſtatũ quidẽ in carne / iuſtificatũ in ſpiritu apparuit angelis / predicatũ eſt gẽtibus / creditũ eſt mundo / aſſumptũ in gloria. Teſte ambroſio. Nunq̃ niſi puro corde / ⁊ mũdis manibus / ⁊ cõtritione deuota offerenda eſt hoſtia in qua eſt ſalus mũdi. Tua ꝟo ſentẽtia eſt / vt tibi xp̃m incorpores ſingulis diebus: nõ diiudicãs corpus xp̃i ꝓpter hoc multi imbecilles dormiunt in pctis. Verbum ſapientis eſt. Cũ ſederis ad mẽſam diuitis / appone cultrũ gutturi tuo: vt inter celeſtes cibos et laycos / ſiue cões deuota veneratiõe diſcernas. Vide ne dñs dicat de te. Ecce manus tradentis me / mecũ eſt in mẽſa. Et illud. Dederũt in eſcam meã fel. Prohibet ſiquidẽ dñs ne de agno paſchali comedat aduena vel immũdus. Nec ponẽdus eſt xp̃s niſi in ſindone mũda / ⁊ in monumẽto nouo: q꞉ panis vite non eſt recipiẽdus / niſi cõſcientia mũda ⁊ corde ſincero. Hoſtia quidẽ indigne accepta / ſuſcipiẽtem dãnat nõ ſaluat: inquinat nõ emundat. Propheta ei dicit. Quid eſt ꝙ dilect⁹ meus facit ſcelera multa in domo mea? Nũquid carnes ſancte auferũt malicias eius in quibus gloriatus eſt? Et alibi. Tu qui credis mundari ꝑ hoſtias: ſcito ꝙ nõ mundaberis ſed amplius pollueris. Tamẽ ne in domo tua fieres ſcãdali generalis occaſio: vt obſtrueret os loquentiũ iniqua / tibi fraterna caritas ſingulis dieb⁹ offerre hoſtiã ſpeciali deuotione indulſit. Sciẽs itaq̃ ⁊ prudẽs vitam declinas ⁊ feſtinas in mortẽ: atq̃ ad excuſandas excuſationes in peccatis / nullã de cetero poteris pretendere rationẽ. Si attẽdis domũ carthuſieñ. quã deſeris: ſi cõſideras vnde venias aut quo vadas. Hieruſalẽ ꝓ babilone / terram ꝓmiſſionis ꝓ egypto / ꝓ exilio patriã / celum ꝓ inferno / quietẽ ⁊ pacem ꝓ labore ⁊ miſeria dereliquis. Domus ſiquidẽ carthuſieñ. ⁊ locus habitatiõis illius ſitus eſt in mõtibus ⁊ in ſcopulis ⁊ in petris / vt ſit potius habitatio angelorũ q̃ hominũ / ad dãdam altiſſimo vocẽ cõfeſſionis et laudis. Sicut ſcriptũ eſt: Super ea volucres celi habitabũt: de medio petrarũ dabũt voces. Sed ⁊ colũba nidificat in foraminibus petre: ⁊ vir prudens domũ ſuam edificat ſupra petrã. Ubi nec maris fluctus / nec ventus turbinis / nec pluuiarũ inũdatio / nec alluuio formidatur. Vere terribilis eſt locus iſte: nec eſt hic aliud niſi dom⁹ dei ⁊ porta celi. Et licet domus illa ſit in terra horroris ⁊ vaſte ſolitudinis: notatiſſima tñ eſt in obſeruantia religiõis ⁊ ordinis. In oẽm terrã per gratiã dei exiuit fama ei⁹: ⁊ i fines orbis terre ſue odorẽ ſuauitatis effudit. Plãtatio ei dei eſt ⁊ vinea dñi ſabaoth: ideoq̃ iam excreuit in immẽſuꝫ / ⁊ multiplices fruct⁹ fecit. Vide ſi iam nõ operuit mõtes vmbra eius: ſi nõ extẽdit palmites ſuos vſq̃ ad mare: et vſq̃ in angliam ꝓpagines ei⁹? Tu vero docuiſti linguã tuã mendaciũ vt inique ageres: ſanctãq̃ domus ordinẽ deprauares. Scriptũ eſt q꞉ ſpũalis homo oĩa diiudicat: et ipſe a nemine iudicatur. Tu vero cum ſis carnalis homo / ⁊ venũdatus ſub peccato ſpũales viros iudicas: ⁊ in aĩe tue diſpẽdium domũ ſanctiſſimã ſcãdalizas. Ad exẽplar ſiquidem dom⁹ illius de qua ſcriptũ eſt. In domo patris mei mãſiones multe ſunt: habet hic vnuſquiſq̃ cellulam ⁊ mãſiunculam ſuam / vt contẽplationi ⁊ orationi liberius vacet. Sic eñ in ſcola euangelica veritas nos informat dicẽs. Tu aũt cum oraueris intra in cubiculum tuũ: ⁊ clauſo oſtio ora patrem tuũ. Solitudinem huius cellule ꝓpheta elegerat: qui ſicut ipſe cõmemorat: ſimilis fact⁹ eſt pellicano ſolitudinis / et ſicut paſſer ſolitarius in tecto. Elõgaui inquit fugiẽs / et mãſi in ſolitudine. Qui rachelis amplexus et delitias cõtemplationis affectat (iuxta verbũ iob) contẽnit multitudinẽ ciuitatis / ⁊ vocẽ exactoris non audit. Unde ⁊ hieremias. Quis dabit me in ſolitudinẽ: aut in diuerſoriũ viatorũ? Si affectares vacare tibi / et appeteres ſcribere / orare / legere / meditari / ⁊ pſallere / nũq̃ ciuitatẽ heremo / nunq̃ ſollicitudinẽ ſolitudini pretuliſſes. Nũc manifeſtiſſime liquet quid multis diebus in corde tuo nutrieris / diu diſſimulaſti ac ſub taciturnitate ſuſpecta cõcepiſti dolorem ⁊ peperiſti iniquitatẽ. Iuxta ꝟbum ꝓphete. Oua aſpidũ eruperũt. qui comederit de ouis morief / et qꝺ cõfotum eſt erũpet in regulum. Nocuit priori tuo ꝙ te nimis familiariter ⁊ blãde tractauerat: atq̃ de ipſius humilitate ſuperbiam cõcepiſti. Egiſſet prudentius / ſi ceruicẽ onerasset inſolẽtẽ: ⁊ ſe in multis erga te auſteri⁹ habuiſſet. Scriptũ eſt in libro ſapiẽtie: q꞉ maliciã ocioſitas docet / ſeruũq̃ inclinãt operationes aſſidue. Et itẽ Seruo maliuolo debẽt cõpedes ⁊ tortura ne vacet. Adhuc replico q꞉ ſciẽter ⁊ prudẽter in interitum aĩe / ⁊ fame periculum te deuoluis. Scriptũ quippe eſt. Qui amat periculũ in illo peribit. Nõ eſt religioſoꝝ ſapiẽtia: vbi eam venaris et queris. Nõ eñ inuenit̃ in terra ſuauiter viuentiũ. Viam vite ꝑfectioris aggreſſus es: ſed cito emarcuit religio tua: quaſi vinea in primo flore: et quaſi botrus ꝓiiciens flores ſuos: vix adhuc muſtũ eras / qñ corruptus es in acetũ. Si per lõgam experiẽtiam didiciſſes ordinis illius dulcedinẽ: ſapiẽtius cogitaſſes. Nã teſtimonio ſapientie. Vir in multis expertus cogitabit prudẽtiam: et q̃ multa didicit ꝓferet intellectũ. Poſſum tibi dicere qꝺ ap̃ls thymotheo. Ab in fantia ſacras litteras noſti: que te poterãt ad ſalutẽ inſtruere. Sed ſicut idẽ loquit̃ ad hebreos. Cũ deberetis inquit magiſtri eſſe ꝓpter tempus: rurſum indigetis vt ⁊ vos doceamini / ⁊ facti eſtis quib⁹ lacte opus eſt non ſolido cibo. In legibus ⁊ decretis q̃nq̃ te habui cõſcolarem: ſed te infatuauit is q̃ iuxta ꝟbum iob Adducit cõſiliarios in ſtultũ finem: et iudices in ſtuporẽ. Et vnde hoc tibi vt recedas a loco: cui te religiõis voto ⁊ ſtabilitatis vĩculo obligaſti? Diſce queſo negociari cautius: ne tũc penitere incipias: qñ nõ erit penitudinis locus. Hoc apꝺ te deliberaſſe debueras / anteq̃ arbitrio alieno tuã ſubiiceres voluntatem. Prius eñ in poteſtate tua erat declinare dñi

ſeruitutē. In manu cōſilij tui eras: tibiq; boni ⁊ mali
ignis ⁊ aque/vite ⁊ mortis erat oblata diſcretio. Por
ro nunc voti vinculo neceſſitati aſtrictus es: et exigit
oblatū q̄ nō exegerat offerendū. Quid queſo tibi de-
fuit/q̄diu cū cartuſiēſibus eras? Incrementū nō exi
git qđ ſatis eſt: opē extrinſecā ſufficiētia nō mēdicat:
⁊ adiectiōe nō indiget plenitudo. Nūquid (dicit iob)
rugiet onager cū habuerit herbam: aut mugiet bos/
cum ante plenū preſepe ſteterit? Brutoꝝ aialium na
tura te dānat/q꜄ cum eis pabulum cōmune ſufficiat:
ex adipe ꝓdit iniquitas tua/quē poſt labores ſtudio
rum ⁊ ſcolares anguſtias ocioſitas inſtabilē fecit/ et
ſufficiētia cōtumacem. Nā et (poete teſtimonio) Lu-
xuriant animi reb⁹ plerūq; ſecūdis. Difficile eſt equa
cōmoda mēte pati. Ferrē patiētius ſi ad cyſtercieñ. or
dinis obſeruātiā te trāſferres. Si eñ in ꝓpoſito reli-
gionē habes/ibi ꝓbatiſſime religiōis ſcola eſt: ſum-
mus ibi modeſtie vſus/moꝝ regularitas/fraternita
tis affectio/pax animi/oim cōlcatio/mutua obſeque
la/diſciplīne vigor/amor obediētie/vinculum carita
tis/carnis ſeruitus/hoſpitalitatis exhibitio/legendi
libertas/vigiliarū excubie/quies meditatiōis/deuo
tio pſalmodie. Quid queſo dulcedinis aut deuotio-
nis inuenies apđ eos/quibus v̄ſa eſt in nauſeā nūe-
roſa atq; cōfuſa iteratio ⁊ farſura pſalmoꝝ? Paulus
dicit Pſallam ſpū/pſallam et mēte. Si pſallentibus
nō aſſit deuotio licet eūdem pſalmū milleſies repe-
tant: nō eſt hic pſalm⁹ iocūda decoraq; laudatio. Do
ctrina ſalomonis eſt. Fili ne iteres v̄bum in ore tuo.
Cūq; alibi dicat: Ois labor hois in ore ipſius: vereor
ne hoc eis nimis periculoſe aptet/labor labioꝝ ipoꝝ
operiet eos. Effraym puer delicat⁹ eſt: ſcioq; q̄ car-
nis delitie te a ſpūali ſtudio retraxerūt. Te inter con
uerſatiōis tue p̄mitias forſitan terruerūt inexꝑta vi-
te aſperitas/rigor ordinis/ lex obediētie/ ſolitudinis
terror: et pre oībus auſteritas diſcipline. Sane diſci-
plina vnica eſt clauis innocētie/religiōis anchora/cu
ſtos ordinis/ ⁊ per quā ſpecialiter motus animi reus
caꝝ a malo/et ſtabiliꝝ ad bonū. Cū ꝓpheta nos mo-
neat apprehēdere diſciplinā/apl's ꝓphete ſuccinit et
cōcordat. Si eſtis inquit extra diſciplinā/ergo adul-
teri eſtis. Certus es q̄ egreſſio tua multis ſcādalum
generabit. Scriptū eſt aūt generaliter nec vllus exci
pitur: ve homini per quē ſcandalū venit. Eſſes excu-
ſabilis ſi ex ſimplicitate delinqueres: ſ; ſtudioſe hoc
agis/vt tua iniq̄tas inueniaꝝ ad odiū. In exodo pri-
mogenitū aſini vel interficiꝝ/ vel oue redimitur. In
quo daꝝ intelligi q̄ cuilibet religioſo viro diuina ani-
maduerſio intentaꝝ/ſi pigritiā vel defectū boni ope-
ris animi ſimplicitate nō redimat. Quid expediat ti-
bi tu videris. Sed vt verbū apl'i exhortationi noſtre
accōmodes/ſi qua tibi ꝯſolatio eſt in xp̄o/ſi qđ ſola-
ciū caritatis/ſi qua ſocietas ſpūs/ſi qua viſcera miſe
rationis: imple gaudiū meū/imple pollicitū qđ feci-
ſti ne des animū tuū in exterminiū/ ⁊ in opprobrium
famā tuā. Fedus amicitie ꝯtraxim⁹ ab antiquo: tueq;
ſalutem aie zelo ⁊ ſitio in viſceribus xp̄i ⁊ in caritate
non ficta: ꝓpterea tibi conſulo qđ arbitror expediēs
⁊ honeſtū. Noui recētesq; venerūt qui te ſollicitēt ad
egreſſium. Vereor aūt ne apud te preualeāt in cōſilio
rationi volūtas/⁊ in amicitia nouitas vetuſtati. Sa-
piētia dicit: ſi verbū ſapientie digneris audire. Ami-
cū nō derelinquas antiquū: nouus eñ nō erit ſimilis
illi. Vinū nouū amicus nouus veteraſcet: ⁊ cū ſuaui-
tate bibes illud. Cōſidera queſo (iuxta verbū ꝓphe-
te) ſemitas themaū/itinera ſaba/⁊ expecta paulisper.
vt habito maturiore cōſilio ſuperfluctuāte animi tui
ſtatu fluxa viuēdi remiſſio te colligatiōibus impleta
tis nō occupet ad terrena. Sis quietus apud te: et in
ea vocatiōe qua vocat⁹ es negociatiōi tue ſalutis cō
ſtanter inſiſtas. Sic ad philippēſes ſcribit apl's. Ope
ram inquit detis vt quieti ſitis/et veſtrū negociū be-
ne pagatis. Et in ſecūda ad corinth. Fratres mei dile
cti ſtabiles eſtote ⁊ immobiles in oꝑe dei. ſemꝑ aſſue
ſce queſo iugo dñi. Inijce ſicut cepiſti pedē tuū in cō
pedes illius/⁊ ne acciderīs in vinculis eius. Si quid
graue aut amarū in ordine carthuſieñ. eſt/totū leuiga
bit amor/totū caritas dulcorabit. Caritas oia ſuffert
oia ſuſtinet/nichil difficile eſt amanti. Videſq; q̄ ois
creatura vanitati ſubiecta eſt. In ymagine ꝑtrāſit ho
mo: dies ei⁹ ſicut vmbra pretereūt: totūq; qđ appetis
cito ad nichilū deueniet/ tāq̄ aqua decurrēs. Decli-
na ergo vagos excurſus quos deſideras/ et antique
cōſuetudinis libertatē: ne in domo laxioris vite cum
enormi fame diſpēdio domū tibi edifices gehennalē.

Contra conſiliarios proditores.

Epiſtola.lxxxvij.

Reuerendo patri et dño vvillelmo dei gra
tia elienſi ep̄o regis anglie Cancellario et
apl'ice ſedis legato. P. Bleſeñ. Bath. ar-
chid. Salutē: et in aduerſitate cōſtantiam.
Sup lectū doloris mei in infirmitate ver-
ſabar/ cū doloribus dolores accumulās interueniē-
tiū crebra relatio nūciauit q̄; ꝓditorie/ q̄; maligne ve
ſtram ſupplātauerat innocētiā factioſa cōiuratio in-
uidoꝝ. Ab ea die ſagitte dñi in me ſunt/quarū indi-
gnatio ebibit ſpiritū meū. Idcirco ego gemēs et ocu
lus meus deducens aquā/ nullā inuenit requiē cōpa
tientis affectus. Nā (vt verbo beati iob vtar) Si dor-
miero dico qñ reſurgam: et ruſus expectabo veſpe-
ram/replebor q; doloribꝰ vſq; ad tenebras. Sane an
teq̄ cum dño rege angliā exiuiſſem preſens erā/vo-
biſq; predixerā qualiter emuli veſtri iam ꝯtra vos ar
ma iniquitatis in inuidie fornace cōflabāt. Inuidia
eſt que xp̄m in mortē tradidit. Inuidia cayn armauit
in fratrē/ſaul i dauid/ioab in abner ⁊ amaſam. Per in-
uidiam (dicit ſalomon) mors intrauit in orbē terrarū:
hec eſt beſtia ſaluus q̄ deuorauit exercitū abſalon. De
illa ſapiēs dicit. Ne ambules et ne comedas cū hoie
inuido. Comede et bibe dicet tibi/⁊ mens ei⁹ nō erit
tecum. In oculis tuis dicit eccleſiaſtic⁹ lachrymabi-
tur: et quaſi adiuuans ſuffodiet plantas tuas. Filius

Ille perditiõis qui nunq̃ poſuit deũ adiutorẽ ſuũ: ſed
cõfiſus eſt in ꝟbis mẽdacij/mel ⁊ lac habebat in ore:
caudã vero ſcorpionis abſcondebat in corde. Ipſe ⁊
cõplices eiꝰ quoꝝ os amaritudine plenũ erat: qui os
ſuũ ſemper docuerũt loqui mẽdaciũ/ linguis ſuis do
loſe agebãt. Syrenes vſq; in exitiũ dulces/ cordiq; ne-
quiſſimã ſimulatẽ prudentia veſtra deprehẽdere po-
tuit: ſed inter amicũ ⁊ hoſtẽ ꝓſperitas non diſtinguit.
Vidi vidi reuerẽdiſſime preſul qñ illi detractores deo
odibiles: illi venditores olei dicebãt tibi euge euge/
humiliãtes ſe nequiter/ ⁊ in tuũ exitium excubantes.
Eſt eñ qui nequiter ſe humiliat dicit eccl'iaſtes: ⁊ in-
teriora eiꝰ plena ſunt dolo. Eos quidẽ domeſticos et
vnanimes tibi fecerat ligue meretricãtis aſtutia: nũc
aũt eſt gladius in labijs eoꝝ. Et in libro experiẽtie le
gis: qꝛ inimici hominis domeſtici eius: et ſicut ignis
in ſinu/ ſerpẽs in gremio/ mus in pera/ ſuos remune-
rãt hoſpites. Citto malignãdi occaſio ſe obtulit (vt
ꝟbo yſaie vtar) oua aſpidũ pepererũt ⁊ qđ cõfotũ eſt
erupit in regulũ. Si inimicus tuꝰ maledixiſſet tibi/ ſu
ſtinuiſſem vtiq;: nũc aũt homo pacis tue q̃ edebat pa
nes tecũ/ magnificauit ſup te ſupplantationẽ. Sic ho
mo bonũ vinũ primũ ponit ſuper mẽſam: cũ autẽ in-
ebriati fuerint tũc id qđ deterius eſt. Qꝛ ſupplãtato-
res impij p vinũ adulatorie lenitatis ꝓpinauerũt tibi
vinũ de ſuburbanis gomorre/ venenũ aſpidũ inſana
bile. Et te quidẽ pater vſu ⁊ cõuictu nouiſſe credide-
ram illud ſemen chanaan/ genimen viperarũ/ genera
tio ei praua eſt ⁊ exaſperãs: ⁊ q̃ nunq̃ direxit cor ſuũ
nec eſt creditus cum deo ſpũs eiꝰ. Si poteſt ethiops
mutare pellẽ ſuã/ aut pardus varietates ſuas: ⁊ iſti q̃
quaſi biberũt iniquitatem ab adoleſcẽtia ſua poterũt
obliuiſci malicie/ quã a parẽtibus cõtraxerũt. Verbũ
ſalomõis eſt. Si impiũ cõtuderis in pila quaſi typſa
nas feriẽte deſup pilo/ nõ auferet ab eo iniq̃tas eius.
Deus deus vbi eſt timor dei? Vbi memoria mortis?
vbi gehẽne terror: ⁊ horribilis illa expectatio tremen
di iudicij? Quõ filiũ illũ ploratiõis eterne nõ reuoca-
uit a tãto ſcelere vinculũ fidei/ tot bñficioꝝ memoria/
tanta federis ꝓmiſſio/ ⁊ obligatio iuramẽti? Sane iu
xta hieremie ꝟbũ frons meretricis facta eſt ei: noluit
erubeſcere: obdurauit in malicia cor illiꝰ/ ⁊ adhuc ma-
nus eiꝰ extẽta. Dñe ieſu xp̃e q̃ es amator ꝟitatis/ aut
potiꝰ amor ⁊ ꝟitas quõ diminute ſunt ꝟitates a filijs
hoim? Corruerũt in plateis (dicit hieremias) ꝟitas ⁊
iuſticia. Et oſee. Non eſt veritas/ nõ eſt mĩa in terra.
Maledictũ ⁊ mendaciũ inundauerũt/ ⁊ ſanguis ſan
guinẽ tetigit. Ideo maledictus q̃ cõfidit in hoie. pra-
uũ ei eſt cor hois ⁊ inſcrutabile/ ⁊ q̃s cognoſcet illud?
Sophiſtice dilectiõis faciẽ tibi pretẽdebat emulus/ ⁊
de ſcenoſiſſimo lacu ꝯſciẽtie iam ſcatebãt exalatiões
inferni/ vẽtus vrẽs/ aer peſtilẽs/ et aura corrumpens.
Porro teſtimonio iob. Si aſcẽderit in celũ iniqui ſu-
perbia/ quaſi ſterquiliniũ in fine pdet: tranſibit eñ ſi-
cut viſio nocturna/ ⁊ inueniẽt eũ mala q̃ fecit. verbũ ſa
lomonis eſt. Semp iurgia querit homo ꝑuerſus: an-
gelus aũt malus cõtra eum mittet. Habe igit pater
ſuſtinẽtiam/ ⁊ in opus fortitudinis te accinge. Si eñ
in ſpũ mãſuetudinis hec ſuſtinueris ꝓpter mãſuetu-
dinẽ ⁊ iuſticiã tuam liberabit ⁊ exaltabit te qui arguit
ꝓ manſuetis terre/ ⁊ erigit mãſuetos in ſalutem. Qui
afflictus ⁊ humiliatus eſt (dicit iob) erit in glĩa. Et tu
queſo frequẽtius pſallas ⁊ dicas Bonũ michi dñe qꝛ
humiliaſti me. Tanq̃ aurũ in fornace ꝓbauit te dñs.
Nõ eſt eñ iacob quẽ eſau non perſequit: nec eſt abel
quẽ caym malicia nõ exercet. Iuſtus ſepties cadit in
die fortiorq; reſurgit. Multe eñ ſunt tribulatiões iu
ſtoꝝ. In ſex tribulatiõibus dicit iob liberabit te dñs
⁊ in ſeptimana nõ tanget te malũ. Non deſeras que-
ſo patiẽtiam: patientia eñ iuſtoꝝ non peribit in finẽ.
Non te moueãt opprobria exprobrantiũ tibi: qꝛ (teſti
monio ſcripture) nõ conturbabit iuſtũ quicquid acci
derit ei. Docent nos exẽpla maioꝝ: qꝛ viri magnani-
mi fortitudo grauioribus iniurijs laceſſita grãdeſcit.
Nichil arduum/ nichil magnũ eſt magno viro/ nec ti
mendũ eſt ei quicq̃ eſſe difficile: cũ ſoleat difficultas
ex ſolo timore ꝓcedere. Si rei familiaris diſpẽdia ia-
cturãq; et preſſurã tuoꝝ egre ſuſtines: recole verbum
apl'i ad hebreos. Spectaculũ inquit opprobrijs ⁊ tri-
bulatiõibus facti: rapinã bonoꝝ noſtroꝝ recepimus
cum gaudio/ cognoſcẽtes nos habere meliorẽ et ma
nentẽ ſubſtãtiam. Erit ei quãdo hec meminiſſe iuuã-
bit. Erit quãdo reſpõdebis exprobrãtibus tibi ꝟbũ.
Erit quãdo cum gratiarũ actione cantabis et dices.
Oſtendiſti michi dñe tribulationes multas ⁊ malas
et cõuerſus viuificaſti me. Scđm multitudinem do-
loꝝ meoꝝ in corde meo: cõſolationes tue letificaue-
runt aiam meã. Lampas ait iob cõtempta apud co
gitatiões diuitũ/ parata eſt ad tẽpus ſtatutum. Hec
oĩa peccator videbit ⁊ iraſcet. Te eñ oportet creſce
re ipſum aũt minui. Princeps quidẽ que digna ſunt
principe cogitabit: ⁊ ex tua reſtitutiõe plenior ⁊ exu-
berantior gloria ſubſequet. Tunc videbis et afflues:
qꝛ tuis remenſeris emulis/ in mẽſura qua mẽſi ſunt ti-
bi. Tuli (dicit dñs per yſaiam) calicem indignatiõis
mee de manu tua: nõ adijcies vt bibas illum vltra: ⁊
ponam illum in manu illorum qui te humiliauerũt.
Deus eñ (dicit iob) nõ abicit potentes cũ ipſe ſit po-
tẽs: ſed cauſas intuebitur ſingulorum. Scio qꝛ faciet
dñs de perſequẽtibus me iudicium: repoſita eſt hec
ſpes mea in ſinu meo. Expecto vt iuguleť golyas gla
dio/ quẽ parauerat in mortẽ dauid: ⁊ aman puniatur
in cruce/ quã parauerat mardocheo. Tua vero circũ-
ſpectio pater de cetero fidẽ diligentius examinet ſin-
guloꝝ/ quos decreueris admittẽdos in tue familia-
ritatis ſacrariũ. Nam ſicut in eccleſiaſtico legis. Ami
co fideli nulla eſt eſtimatio: ⁊ nõ eſt ad cõparationem
illius põderatio argẽti et auri. Cauſam tuam dicit ſa
lomon tracta cum amico tuo: et cõſilium tuũ extra-
neo ne reueles. Et eccleſiaſticus. Nõ credas inimico
tuo in eternum: qꝛ ſicut eramentũ ſemper eruginabiť
nequitia illiꝰ. Bene ⁊ diu valeas benigniſſime pater.

Et pax dei q̄ exuperat omnē ſenſum/ cuſtodiat cor ⁊ intelligētiā veſtrā: vt ſeruiatis in ſanctitate et iuſtitia corā ipſo omnibus diebus tuis. Ego aūt ad dn̄am reginam me cōtuli/ donec videā vltionem de inimicis tuis/ ⁊ in ſtatū priſtinū cum honore ⁊ glīa reuertaris.

¶ Exhortatoria vt recipiatur monachus fugitiuus. Epiſtola.lxxxviij.

Dei gratia Cantuarieñ. archieps/ totius anglie primas/ et aplice ſedis legatus Dilecto filio theoberieñ. abbati/ Salutem in viſceribus mie et ſpiritu pietatis. Miſerabilis ac deploranda cōqueſtio. Platoris preſentiū cōmouit viſcera noſtra/ ⁊ ad hoc efficaciter nos induxit: vt de eius ſalute ſolliciti ſimus/ ac perditionē illius imputemus nobis de cetero: niſi ſalutem ipſius cū exacta diligentia procuremus. Verū eſt: nec inficiari vult aut poteſt/ q̄ in ecclia veſtra religiōis habitū ſumēs tandem votum pfeſſionis emiſerit: ſed a ſtabilitate quā pmiſerat dānabili leuitate reſiliēs: de cibo ad vomitum/ de celo in cenū/ de paradiſo in infernū/ de clauſtro ad ſeculū reuolauit. Querēda erat errabūda ouis ac paſtorali diligentia recōciliāda ouili: ſi fugeret ſi ſanctorū cōgregationem/ ſi virgā diſcipline/ ſi iugum dn̄i abhorreret. Porro q̄ vicio leuitatis egreſſus eſt/ deuota humilitate regredit: ac per abiectioris habitus vilitatē ⁊ lachrymas vberiores ſui crimen exitus redimit ⁊ cōpenſat. Nō ergo ei precludatur ſinus mie ne deſperet. Scitis q̄ maius gaudiū eſt angelis dei ſup vno peccātore penitētiam agēte/ q̄ ſupra nonaginta nouem iuſtis qui nō indigent penitētia. Nam ⁊ capra q̄ peccatoris ymaginē gerit: in oſtio tabernaculi immolatur/ cum ouis lōge a tabernaculo iubeatur offerri. Miam inquit dn̄s volo ⁊ non ſacrificiū. Non eni volo mortē peccatoris: ſed vt cōuertat ⁊ viuat. De throno ⁊ coequalitate patris deſcēdit altiſſimi fili⁹ in hāc vallem ploratiōis ⁊ cōditionis humane miſeriam: vt ouē centeſimā reportaret ad caulas. Cum pauperes in neceſſitatibus ſuis adire ſoleant diuitē ac potentē: venit oīpotens ad infirmos/ diues ad paupes/ beatus ad miſeros. Nō expectauit vt ad eū veniremus/ quos preuenit in benedictiōibus dulcedinis ſue. Si eius imitator aut fili⁹ eſſes/ ouis errabūde regreſſum ⁊ penitētiam nō oportuerat expectare: ſed eam ſollicitudine paſtorali querere ac ſalutarib⁹ monitis ab errore ⁊ inuio ad vite ſemitā reuocare. Salus ei illius ⁊ mors de tuis manibus a diſtricto ⁊ terribili iudice requiret. Ad laboris itaq̄ cōpendiū tibi ceſſit q̄ regreſſus eſt/ q̄ ad ianuā pulſat/ q̄ ſuum cōfitetur exceſſum q̄ deuote et humiliter miam petit/ q̄ omī ſatiſfactioni ſcdm̄ regulam beati benedicti ſe offert/ q̄ iudiciū a mia nō excludit. Miſericordiam quam monaſtice ordinis inſtitutor ad ternariū numerū coartauit: euāgelice māſuetudo gratie ſeptuagies ſepties ampliauit. Ideoq̄ ſanctorū teſtimonio ſanctius eſt vt p exuberātī miſericordia q̄ p exacto rigore iuſtitie iudicemur. Si cecidit/ dn̄o dāte adijciet vt reſurgat. Si peccauit ⁊ nos oēs peccauimus et egemus gratia dei. Blaſphemus fui dicit aplʾs: ſed miſericordiam cōſecutus ſum. Vbi ſuperabūdauit delictū/ ſuperabūdauit ⁊ gratia. Quis in ſeculo peccauit enormi⁹ paulo? Quis in religiōe grauī⁹ petro? Illi tn̄ per penitētiam meruerūt aſſequi/ nō ſolū peccatorū veniā/ nō ſolum miniſteriū fidei/ ſed magiſterium ſanctitatis. Dn̄s in euāgelio dicit Serue nequā omne debitū dimiſi tibi qm̄ rogaſti me/ nōne oportuit ⁊ te miſereri cōſerui tui ſicut ⁊ ego tui ſum miſert⁹? Vbi eſt vīculū dn̄ice orationis aut poti⁹ obligatiōis qua dicimus Dimitte nobis debita noſtra ſicut ⁊ nos dimittim⁹ debitoribus nr̄is? Dimittite inquit ⁊ dimittet vobis: q̄ ſi nō dimiſeritis ex corde/ nec pater meus celeſtis dimittet vobis. Paulus ad epheſios ſcribēs dicit: Omis amaritudo ⁊ indignatio tollatur a vobis: vt ſitis miſericordes donātes cōmiſſa inuicem. Verbū ſalomonis eſt Homo homini ſeruat irā/ et in hoīe ſimili ſibi nō ſeruat miſericordiā. Iacobus ꝓ dicit: Iudiciū ſine miſericordia illi erit/ qui nō fecit miſericordiā: dicit dn̄s per pphetam. Miſericordiā volo ⁊ non ſacrificium. Lege miſericordiam ioſeph in fratres ſuos/ moyſi in populū incredulū ac rebellē/ dauid in ſaulem ⁊ abſalon/ ⁊ ſemel/ ⁊ aliorū qui fuerunt viri miſericordes: et nullum eorū aut aliorū qui miſericordiā fecerunt inuenies periſſe. Si deliquit monachus tu⁹/ humanū eſt delinquere: ſed inhumanū atq̄ dyabolicū eſt nec a peccato recedere/ nec penitēti miſericorditer indulgere. Culpa eſt totāq̄ pſequi culpā. Erubeſce ſydon dicit mare. Audi et erubeſce xpiane facta gētiliū/ qui in exhibitione miſericordie celeberrimi erant. Audi ⁊ poetam. Tu piger ad penā/ princeps ad premia velox. Quiq̄ doles quotiēs cogeris eſſe ferox. Memor igitur miſericordie quam filio pdigo reuertenti pater euangelicus legitur impēdiſſe: regreſſum filij gratanter admittas in viſceribus pietatis. Nam ſi (qđ abſit) in hac parte te durū ⁊ inexorabilem exhibueris/ nos iuſtitiam in iudicium/ ⁊ miſericordiā in neceſſitatem non ſine tuo forſaſſe diſpendio conuertemus.

¶ Arguitur epiſcopus de malicia ⁊ proditione. Epiſtola.lxxxix.

Quondam dn̄o ⁊ amico. H. dicto epiſcopo Dei memoriā ⁊ timorem Liuor quo tendat/ inuidia quo feratur/ pditone factiōis hodie patefecit immanitas Dilectus deo ⁊ hominibus epiſcopus elieñ. vir ſapiens/ amabilis/ generoſus/ benignus et mitis/ ⁊ in oēs liberalitates effuſus/ iuxta diuine diſpēſationem gratie ⁊ ſuop̄ exigentiam meritorū/ reipublice adminiſtrationē et ſummā rerū fuerat aſſecut⁹: vidiſti ⁊ inuidiſti/ ex tūc ira tua. Ibi inuidia cōcepit dolorē ⁊ peperit iniquitatē: ipſe aūt ambulās ſimpliciter/ te in ſue familiaritatis ſacrarium/ atq̄ in vnanimitatē amicitie ⁊ vīculū federis accerſiuit. Totus requieſcebat ſup te ſpūs eius: ⁊ erāt aduerſus eū oēs cogitatiōes tue in malum. Ve dicit eccliaſticus

duplici corde:atq; labijs ſceleſtis:et petōi ingrediēti duabus vijs. Interioris cōſcientie malū quodā pretextu amicitie facies ypocrita palliabat:⁊ tu exercebas occulte in hoīem innocentē lingue ſeditionarie ⁊ ꝓcacis iniurias. Maledict⁹ (inquit ſalomon) ſuſurro ⁊ bilinguis in populis/turbat eñ pacificos. Oēm cōſcientiam ſuam effundebat in ſinu tuo/te eñ quaſi ſe alterū reputabat: tu vero eū in occaſionē precipitij ꝓditorijs adulatiōībus impingebas. O deteſtanda ꝓditio. Judas oſculo tradidit/⁊ tu ꝟbo. Exhibebas exteri⁹ diligētis officiū: ⁊ lingua tua cōcinnabat dolos. Sedēs aduerſus fratrē tuū loquebaris: ⁊ aduerſus filium matris tue ponebas ſcādalum. ve homini illi per quē ſcandalum venit. Hoc equidē facinus interminabilē tibi maculā ſiniſtre opiniōis incuſſit:⁊ ſi quid cōmendabile de beneficio nature ꝑceperas: culpa hoc perhēniter aboleuit. Mimirū ioab multa fortiter fecerat:ſed ꝓditio in amaſam ⁊ abner oēs in eo virtutū titulos denigrauit. O labia detractoria/o lingua maledica et doloſa/ quid apponeē dñe ad hanc linguā doloſam? Utinā apponantur ſagitte que eam tranſfodiāt:⁊ carbones deſolatorij hāc incendāt. vtinam tu ſeraphin q̄ celeſti carbone ꝓphete labia emūdaſti/gehēnali flamma totū os ⁊ linguā ei⁹ emūdando deſtrueres/⁊ poſſemus cātare ⁊ dicere:deſtruxiſti eū ab emūdatiōe:ideſt labia euāgelio cōſecrata nūq̄ deſinūt effundere ventū in verba mēdacij. Totū vanitati datur qd̄ erat deditū veritati. Porro vir linguoſus nō dirigetur in terra:ergo q̄ ſtat videat ne cadat. Ante ruinā ei exaltaē cor. Exultas infelix et iactitas ꝙ ſupplātaueris innocētē:ſed certe poſitus eſt in ruinā/reſurrectionēq; multorū/in ſuā ſcʒ ⁊ ſuorū reſtitutionē. In tuā vero tuorūq; ruinā cōplicum/ faba hec recudeē in caput tuū. Oīs ei fraus in ſe reuerſa colliditur. de dolo nō colliges niſi fructū doloris/ ⁊ orditus es telam vt dyploide veſtiaris. Uerbū yſaie eſt Qui ordimini telam in vmbra egypti cōfiditis:diem amaritudis expectate. Publice gloriaris et iactitas ꝙ hanc turbā noueris/ꝙ incautū deceperis ⁊ induxeris plebē vt armis inermē/⁊ inſidijs appeterent innocētem. Quid gloriaris in malicia/qui potēs es in iniquitate? Quid predicas maliciā tuā que in pluribus ꝓuincijs tua diſcurrēte infamia iam plebeſcit? Sed de te ⁊ cōſimilibus tuis dici poteſt:letātur cū male fecerint:⁊ exultāt in rebus peſſimis. Porro ꝟbū ſapientis eſt Qui letaē in ruina alterius punieē. Salomon. Cū ceciderit inimic⁹ tu⁹ ne gaudeas:ne videat deus ⁊ in te iracūdiam ſuam ꝟtat. Sane ſemꝑ familiare et ꝓpriū tue ꝓſapie fuit diſſentionū materiā ſeminare: ramuſq; peſtilēs maliciā ſuā de male arboris radice cōtraxit. O generatio praua. O domus exaſperans. O genimen viperarū: quis te docuit fugere a vētura ira? Putas ꝙ nō videat et reqrat hec dñs? Propter hoc irritauit impius deū/dixit eñ in corde ſuo nō requiret. Sed certe requiret dñs: requirit etiā ille de cuius nūc anguſtijs gloriaris/ qñq; dante dño reſpirabit. Sapiētia eñ iuſtum venditū nō derelinquet:⁊ in tēpore erit reſpect⁹ illius. Decebat ordinis tui grauitatē pacē cōciliare in populis/ſedare ſeditiōes maxime in anglia/q̄ te ſatis pauperē ſuſcipiēs/ magnificis honorib⁹ ampliauit. Hieremias loquēs ad eos q̄ in trāſmigratiōe babilonica erāt. Querite inquit pacem ciuitatis/ad quā migrare fecit vos dñs/ qꝛ in pace illius erit pax veſtra. Uice alia tibi ſcripſi:⁊ vt ceſſares a talib⁹ monitis ſalutarib⁹ ſupplicaui. Uerūtñ cythara dauid nūq̄ ſaulis veſaniā ſedauit ad plenū:et adhuc man⁹ ei⁹ extēta eſt. Memēto igiē hō/ſi tñ homo memēto iniquā tue ꝯditiōis/ memēto hui⁹ vite breuis memor eſto diſtricti ⁊ horrēdi iudicis/memor eſto pene terribilis/ horribilis/ intolerabilis/ interiabilis/ q̄ tibi in eternū parata eſt/ ſi a tali maleficio nō deſiſtas.

Monet abbas relinquere abbatiam/ et vacare cōtemplationi potius q̄ⁿ habere exemptionem. Epiſtola.xc.

Cariſſimo fratri ſuo magr̄o wyllelmo bleſeñ. machineñ. abbati. P. Bleſeñ. Salutem ⁊ trinatriā ſalutare. Q̄ atrociter cōiura uerit in exitium dñi ſtephani panormitani electi et regij cācellarij ſiculi ꝓditores relatiōe nō indiget. His ei ⁊ alijs durioribus q̄ frequēter auditis tinnierūt aures noſtre. Ego aūt cū in illa turbatiōe ⁊ egreſſu dñi mei medio enutriceo laborarē/de mādato dñi regis cure et cuſtodie ſalernitani archiepı̄ cōmiſſus ſum/ q̄ nō minorē circa me diligētiā exhibuit/q̄ⁿ ſi dñs aut filius ei⁹ eſſem. Ex quo aūt cōualui acceſſi ad dñm regē/petens ab eo ⁊ magnatib⁹ curie licentiā recedēdi. Rex aūt ꝑ dñm ſalernitañ. et ꝑ. G. electū ſyracuſañ. me ſollicitari multipliciter fecit vt in curia eius ⁊ in ſigilli officio remanerē: ſed nō potui ad hoc precib⁹/aut ꝓmiſſis/ aut muneribus inclinari. Terra ſiquidē illa deuorat habitatores ſuos:timēſq; a malicia inhabitantiū in ea in hoc redegerā meorū deſideriorū ſummā vt haberē licētiā ⁊ cū ſecuritate receſſum. Qꝛ igiē exire ſiciliā in equis/ ⁊ ꝓficiſci ꝑ calabriā michi ⁊ oībus qui mecū erant ſuſpectiſſimū videbaē:ibi quandā genuenſium nauem quā ceperant ſiculi pyrate cum hoībus et mercibus/ dedit michi dñs rex munitā omī genere victualium/ cū matris ⁊ culcitris cū tapetis. Preſtito itaq; a genuēſibus iuramento de exhibēda michi fidelitate ac tutela mei corporis ⁊ meorū qui circiter quadraginta poterant eſtimari: vt euaderem mortē terre/ me morti maris expoſui. Porro blandiēte ſuauitate vernali ⁊ languētibus ventis facta eſt ſtacionaria nauis noſtra/nec mēſe integro potuimus viā peragere/ quam quinq; dierū ſpacio debueram⁹ melioris vēti bñficio percurriſſe. Uenientes itaq; genuā ⁊ a magnatibus terre/et maxime ab his q̄ apud ſiculos in palatina magnificētia me viderāt cū honore ſuſcept⁹ ſum: q̄ q̄ⁿtū obſequiū et honorē impenderint michi/facile verbis explicare nō poſſem. Retulit ſiquidem nūcius veſter qualiter dñs papa vos mitra proprij capitis: et alijs

ornamētis ep̄alib⁹ inſigniuit. De bn̄dictiōe gaudeo:
ſed inſignia ep̄alis eminētie in abbate nec approbo/
nec accepto. Mitra ei et anul⁹ atq̄ ſandalia in alio
q̄ʒ in ep̄o quedam ſuperba elatio eſt/⁊ preſumptuoſa
oſtentatio libertatis. Taliū vſus eſt in eccleſijs dedi-
candis. In cōſecrandis ꝟginibus. In ordinibus ce-
lebrandis. Quare igiẗ his vtitur/ aut potius abutiẗ/
qui vti talibus ꝓhibetur? Homini hec habenti ⁊ non
vtēti/ſunt potius oneri et ludibrio q̄ʒ honori. Abige-
na nō generant teſte ypocrate. Qđ ergo genitalia in
mulo faciūt/hec ſandalia in abbate. Nunquid ema-
nauit hec abuſio ep̄alium a regula beati benedicti?
Nūquid precipiunẗ emācipationes iſte in euangelio
aut ꝓphetis? Nolite queſo cariſſime frater detracta-
re obediētie iugū: nam per inobedientiā mors intra-
uit/que adhuc ſeminare nō ceſſat inter ep̄os et abba
tes iurgioꝝ fomitē et materiā ſcandaloꝝ. Adam per
inobediētiam perijt. Saul per inobediētiam regnum
perdidit: nec blādiatur ſibi aliquis ꝙ per priuilegiū
romane eccl̄ie ab inobediētia excuſeẗ: deus apđ quē
melior eſt obediētia q̄ʒ victime/ quicquid emancipet
aut ꝑuilegiet homo inobediētiam deteſtaẗ. Si vnum
precipit deus ⁊ aliud indulget aut ꝑcipit homo/ obe
diendū eſt deo poti⁹ q̄ʒ homini. Scitis ꝙ abdon miſ-
ſus ad hieroboam a dn̄o: ꝓhibitus eſt ab eo ne in via
comederet: qui tn̄ alio ꝓpheta vt comederet ſuggerē-
te ⁊ dicēte ſe ꝓpter hoc miſſum a dn̄o/comedit. Sed
licet auctoritate alterius ꝓphete hoc feciſſet/propter
inobediētiam tn̄ a leone deuoratus interijt. Cum eīn
ſpeciale mādatū dn̄i ſuſcepiſſet: ad ſuggeſtionē homi
nis nō erat in precepto dn̄i diſpenſatio admittenda.
Si romanus pōtifex a iuriſdictione veſtri ep̄i vos exe-
mit: nolite queſo vti priuilegio qđ materiā rebelliōis
inducit. Oza percuſſus eſt a dn̄o/eo ꝙ in archam dn̄i
manū temeritatis erexit. Maria ꝑcuſſa eſt lepra/ qꝛ
ꝯtra moyſen obiurgauit. Terra dathan ⁊ abiron ab-
ſorbuit viuos/qꝛ contra moyſen et aaron ſe in ſuper-
biam erexerūt. Cōplices etiam eoꝝ penalis flamma
cōbuſſit. Exarſit eīn ignis in ſynagoga eoꝝ/flamma
cōbuſſit peccatores. Cū deteſtabilis ſit vbiq̄ ſuper-
bia/deteſtabilior eſt in ꝓfeſſore humilitatis. Qđ eīn
rubigo eſt in ferro/qđ in veſte tinea/ qđ fel in lacte/qđ
venenū in melle: hoc eſt ſupbia ī habitu monachali.
Putatis in ſuſceptiōe mitre ſandalioꝝ ⁊ anuli veſtri
monaſterij dignitatē plurimū ꝓmouiſſe. In his tn̄ ni
chil video niſi inobediētie malum/ſeminarium odij/
tumorē elationis/⁊ ſuperbie ventū. Superbia natio-
ne celeſtis eſt/ ſemper in altum nitiẗ vt grauı⁹ cadat.
Hodie aūt in clauſtris imitatores ac ſequaces ſuos
inuenit primus filius ſuperbie: ille lucifer aut potius
tenebrifer/ qui ſibi ſedē deſtinabat in lateribus aqui
lonis/ atq̄ ſibi ſimilitudinē altiſſimi vſurpabat. Vbi
ē in quo laborauerat miſer q̇ iam ſedere et quieſcere
diſponebat? Oīes alij mittebātur in miniſteriū/de-
uoti ⁊ hūiles ad imperiū creatoris. Milia miliū teſti
monio ſcripture aſſiſtebant ei: ⁊ decies centena milia
miniſtrabnat ei. Iſte autem erigebat ſibi ſedem an-
teq̄ʒ laboraret. Ponā inquit ſedē meā ad aquilonem
et ero ſimilis altiſſimo. Appetijt equalitatē altiſſimi
meruitq̄ qđ ſuū erat perdere/ dū rapuit alienū. So-
lus filius nō rapinam arbitratus eſt eſſe ſe equalem
deo/cui ex natura cōuenit ſedere nō ſub pedib⁹/ſed a
dextris. Precipiteẗ ergo ille fili⁹ ſupbie/et cathedra
peſtilētie ſubuertaẗ. Auferaẗ ei ſtola iocūditatis qua
ipm̄ manus creatoris induerat: ſpoliatuſq̄ gratuitis
detrudatur in exteriores tenebras/ ⁊ interminabiles
flāmas: quib⁹ et illi deputati ſunt pariter q̇ in ſupbia
⁊ in abuſiōe detractāt obedientiā prelatoꝝ. Quid eīn
aliud eſt poſitio ſedis in aquilōe/⁊ vſurpatio ſilitudi
nis altiſſimi: q̄ʒ emācipatio/⁊ īſigniū ep̄aliū acq̇ſitio
in abbate? Per ſalutē itaq̄ patris q̇ nos genuit/⁊ ꝑ
vbera q̇ ſuxim⁹ ī eadē matre frater vnice vos adiuro
⁊ deprecor/ vt in ſignū plene hūilitatis pōtificalia re
ſignetis inſignia: aut ſi hoc ſine ſcādalo fieri neq̇t re-
nūcietis ī manu dn̄i pape monaſterij amminiſtratio
ni/ ⁊ ſubſtituto ibi ad inſtātiā veſtrā paſtore ydoneo/
vos ad clauſtrale ociū ⁊ ſalubrē militiam cōuertatis.

¶ Increpatur ep̄s auarus ⁊ fene-
rator. Epiſtola.xcj.

CAriſſimo dn̄o ⁊ amico ſuo Radulpho le
xonieñ. ep̄o Suus. P. Bleſeñ. Bath. ar-
chid. veram in xp̄i reſurrectione ſalutem.
Si reſurrectiōis eterne gloriam fiducialiẗ
ter et indubitabiliter expectares: nō age-
res qđ agis/nec ſic te terrenoꝝ fece immergeres/qui
immūdis auaricie/et ambitiōis nexibus te totū im-
plicas ⁊ inuoluis. Cum ſcriptū ſit qꝛ gloria eoꝝ in cō
fuſione qui terrena ſapiūt/tu nichil niſi terrenum vis
ſapere aut amare. Qui de terra eſt/de terra loquitur:
terrā vides/terrā diligis: ac ſicut talpa capta oculis/
liberioris aeris beneficiū nō admittis. Mūdi lumen
eſſe debueras: ſʒ ſi lumē tuū tenebre facte ſunt/tue te
nebre quāte erūt? Lumen celi videre nō potes: qꝛ infi
xus es in limo ꝓfundi/⁊ cōglutinatus eſt in terra vē-
ter tuus. Scriptū eſt: qꝛ oculi ſapientis in capite eius
ſemꝑ: oculi autē ſtulti in finib⁹ terre. Leua queſo ocu
los tuos ⁊ vide ⁊ ſuſpice lumen celi: cogita qꝛ de ter-
ra exēpti ſunt amici dei quoꝝ cōuerſatio eſt in celis.
In hac habitatione terrena nichil eſt niſi labor ⁊ do-
lor: ⁊ quedā ymago miſerie infernalis. In vita ⁊ ope-
rib⁹ tuis tota fere facies inferni depingiẗ: nec ei deeſt
tibi vnda tātali/titij iecur/rota ixiōis/vrna belidū/ſa
xū cyſiphi: dū inter diuitias eſuris/dū ſollicitudinib⁹
anxiaris/dū cupiditate torqueris/dū ad illicita rapis
dū in ſaccū ꝑtuſuʒ ꝯgregas/dū ꝯgregādo diuitias la
bore ꝯtinuo ⁊ ſuꝑuacuo te affligis. Qꝛ egre audis hy
ſtorias fabuloſa iterſero: ſʒ de fabulaꝝ gētiliū morali
tate q̄nq̄ forma eruditiōis eliciẗ: qm̄ fas ē ⁊ ab hoſte
doceri. dn̄s etiā ppl'ʒ ſuū peculiarē auro ⁊ argēto et ol
ſupellectili egyptioꝝ honorari voluit ⁊ ornari. poſuit
te dn̄s vt ſis ſal terre: timeo ne fias ſal infatuatū: qꝛ iā
ab hoib⁹ ꝯculcaris. Cōditionē ep̄oꝝ enormiter ledis:

atq̃ miniſteriū xp̃i das in opprobrium ⁊ contemptū. Utinā nō fuiſſet hec pecunia/ q̃ te a via honeſtatis et ſalutis abducit. Nā in huiꝰ mortalitatis excurſu nūq̃ obtinebis vite brauiū ſine diuitiarū cōtēptu ⁊ viatico caritatis. Scis q̄ ypodamia q̄diu curſum viroꝝ cōcertātiū proiecto auro retardabat/ preualebat ad palmā. Cūq̄ ꝟgo triūphos obtinuiſſet multiplices/ tādē cōtēptor auri de ꝟgine triūphauit. Dñs quidē expeditiſſimā tibi viā ſalutis aperuit: fames eī valida deſeuit in paupes/ in q̄bꝰ regnū ſuū ſibi dñs venale expoſuit. Regnū dei tāti eſt/ q̄tū ex affectu cōpaſſiōis pauperibus eiꝰ exhibes. Paup xp̄i vicariꝰ eſt. Et ſicut ſe in eo cōtēni erubeſcit: ita ſe i eo recipi delectat. Q̄diu inq̄t vni iſtoꝝ feciſtis: michi feciſtis. Aperias itaq̄ publice mēdicātibꝰ viſcera ⁊ horrea tua: ne ſentētiā illiꝰ dānatiōis incurras. Maledictꝰ q̄ abſcōdit frumēta in pplis tēpore cariſtie. Semina in bñdictiōibꝰ/ vt de bñdictiōibꝰ ⁊ metas. Effunde largiter qḋ cupide cōgregaſti: nā q̄ parce ſeminat parce ⁊ metet: hilarē enī datorē diligit deꝰ. Noli queſo vlteriꝰ tēporale fenus amplecti: qḋ grauiſſime deteſtat qui oīa q̄ habes tibi cōmodauit: ⁊ nūc in paupibꝰ ſuis ſibi poſtulat cōmodari. Btūs hō q̄ miſeret ⁊ cōmodat. Nō eī miſeret q̄ lucrū ſequit tēporale. Qui aūt miſeret paupi/ dño fenerat. Sibi ꝟo apḋ deū pietatis ianuā claudit q̄ viſcera mie proximo mēdicāti nō aperit. Apḋ eos quibꝰ in xp̄i miniſterio ſucceſſiſti erāt oīa cōia/ diuidebātq̄ ſingulis/ prout vnicuiq̄ opꝰ erat. Oēs ſub vno capite vnū corpꝰ ſumꝰ/ in vno corpore alter alterius mēbra. Si ergo manus/ pedes/ aut oculi vel hmōi mēbra alterius mēbri leſioni cōpatiūt: tu erga paupes induas viſcera pietatis ⁊ cōpaſſiōis affectū. Q̄n incipies? Iā fame et miſeria perierūt infinita pauperū milia/ nec adhuc vni eoꝝ manū mie porrexiſti: vnde noueris q̄ mortes oīm requiret a te diſtrictiſſimꝰ iudex/ q̄ oīm factꝰ es reus/ quoꝝ vitā bñficio annone redimere potuiſti. Cerne etiam albeſcūt regiōes ad meſſem/ nec adhuc i hac edulitatis clade vnū pauperē refeciſti. Nūc etiā primū horrea tua reſerare pponis/ nō vt releues afflictoꝝ miſeriā: ſed vt vēdas carius/ ⁊ cōmodes ad vſurā. Infeliciſſime pecunia vel frumētū qḋ cōmodas ad vſurā/ dei eſt nō tuū. Proinde negociare cautius. Ipſe eī homo auſterꝰ eſt metit vbi nō ſeminauit: ſuperueniet aūt tibi aliꝰ fenerator fortior te ⁊ exactior/ q̄ diripiat labores tuos/ ⁊ eueniet tibi qḋ ſcriptum eſt. Scrutet fenerator oēm ſubſtātiam eiꝰ/ ⁊ diripiāt alieni labores illiꝰ. ꝟbū yſaie eſt/ ve q̄ predaris q̄ predaberis. Et teſtimonio beati iob. Theſauros quos deuoraſti euomes/ et de ventre tuo extrahet illos deus. Lues que feciſti oīa nec tñ cōſumeris: dolores eī mortis eterne finire nō poteris. Nā ſicut lana ouium tōſa pmittit creſcere vt iterū tondeat/ ſic moriendo viues ⁊ nō deſines mori. ꝟbū pphete eſt. Sicut oues in inferno poſiti ſunt mors depaſcet eos. Sic incōſumptibili ſemꝑq̄ renaſcēs/ nō perit vt poſſit ſepe ꝑire iecur. Dicit dñs ꝑ amos pphetam/ deficere facitis egenos terre dicētes. Q̄n trāſibit opulētia/ ⁊ venūdabimus frumentū/ vt poſſideamꝰ in argēto egenos: ⁊ quiſquilias frumēti vēdamus. Sed tenebreſcere vos faciam in die luminis: ⁊ feſtiuitates veſtras conuertā in luctū dicit dñs: cōmouebuntur cardines ⁊ ſuperliminaria. Auaricia eī in capite omniū/ ⁊ vſq̄ ad nouiſſimū percutiam eos gladio. Gladius equidē dñi bis acutꝰ te preſul expectat/ vt ſine mia te mediū ſecet/ qui cū xp̄o ⁊ eius paupibus miam nō feciſti. Cur non erubeſcis perditiſſime hominū/ q̄ nomen tuū fetet in populis: q̄ auariciā tuam prouincie damnāt: q̄ miſſam tuā nullus audit: q̄ officiū paſtorale diffamas/ dum grauiſſimū exactorem/ ⁊ vſurariū publicum te pclamāt? Alij pontifices nūc aliūde mutuāt/ vt pauperum releuent egeſtatem: tēporalia ſeminār vt metant eterna: tu ad tēporalia occupatꝰ nō cogitas de eternis. Tibi ſufficit ibi collocare denariū vbi plures faciat filios: et ad te nō ſine multiplici pgenie reuertat. Redeūt ad dominū multiplicati denarij: et q̄ de paucis multa lucrati ſunt/ intrant in gaudiū dñi ſui. Gaudium ſiquidem auari theſaurus eiꝰ eſt: vbi eſt inquit theſaurus tuus ibi eſt et cor tuū. Ideo quotiēs querit vbi eſt cor auari iuſte reſpōdetur. In archa. populus dicit: auarus me ſibilat: ac michi plaudo ipſe domi ſimul ac nūmos cōtēplor in archa. Iſti ſunt auare dij tui: iſti ſunt quoꝝ ymaginē tui creatoris ymagini pretuliſti. Q̄nq̄ audiui ex ore tuo q̄ quaſi ad excuſandas excuſationes in pctis/ tuam munificētiam iactitabas: teq̄ amplius vna vice largiri/ q̄ oēs epos regionis. Sane qḋ domino regi donas ſicut ceteri feneratores/ aut iudei: quoddā tributarie functionis eſt onus: ⁊ ymago quedā iudaice ſeruitutis. Si magnatibꝰ terre donas: non pcedit ex liberalitate iſta largitio: q̄ quaſi in capturā mittit: dū vicē mutue retributiōis expectat. Audi q̄d de te ⁊ cōſimilibus canat poeta ⁊ cocus. Munera q̄ ſenibꝰ viduiſq̄ ingētia mittis: hinc te munificū gargiliane vocē? Sordidiꝰ nichil eſt: nichil eſt te ſpurcicius vno Qui potes inſidias dona vocare tua. Sic auidis fallax indulget piſcibus hamus Perfida ſic ſtultas decipit eſca feras Quid ſit largiri q̄d ſit donare docebo Si neſcis dona gargiliane michi. Deceſſor equidē tuus gr̄a hoſpitalitatis mūifice/ ⁊ effuſe liberalitatis magnificētia celeberrimos fame titulos acquiſiuit: ſꝫ q̄tum memoria illius aſcendit in gloriā: tantū dānatiſſimū tuū nomen in cōfuſionē ⁊ opprobriū te deiecit.

¶ Inuectiua contra inuidum.

Epiſtola.xciij.

Dominio ſuo. R. Bath. epo. P. ſuus archid. Salutē: ⁊ deuote ſubiectionis obſequium. Audio q̄ apud vos detractor/ occultus opuſcula mea laceſſere clādeſtina deprauatiōe preſumit: in quo tantum feliciorem me reputo/ q̄to grauius torquet inuidus meꝰ ⁊ miſerius intabeſcit. Oīa opa mea fundo in lapide adiutorij/ in quo obſtruit os loquētiū iniqua et dētes mordacis inuidie cōminuant.

Me cōpilatorē emulus vocat: eo q̄ oīa que in epl'is
aut ſermōib⁹ meis ſcribo: hyſtoriarū exēplis/aut ſa=
cre ſcripture auctoritatib⁹ firmo. Hūc equidē modū
a ſctis patrib⁹ mutuaui/ q̄ in vniuerſis opib⁹ ſuis no
ui ac veteris teſtamēti ḃba frequēter interſerūt/vt eo=
rū artifici ſtructura dictis ſuis robur adijciat ꝛ ornatū.
Et q̄ inuidia eſt ſi qđ ex multiplici librorū lectiōe de=
cerpſi:feruētiore ſtudio digerētē/ in materiā ḃtutis et
exercitiū prudētie coaleſcit: Nā ſicut in libro ſaturna
liū/ꝛ in libris ſenece ad luciliū legimus: apes imitari
debem⁹:q̄ colligūt flores/ qb⁹ diuiſis ꝛ i fauū diſpoſi
tis varios ſuccos i vnū ſaporē artifici mixtura/ꝛ qua
dam ſui ſpūs ꝓprietate trāſfundūt. Arguit emulus ꝛ
temeritati aſcribit:q̄ lr̄as meas paſſim ꝛ varie diſper
ſas in vnū colligo/q̄ formā dictādi preſcribo ſimpli=
cib⁹:q̄ publice vtilitati mun⁹ deuoti laboris ꝛ officiū
caritatis impēdo. Ceſſet emul⁹ a ḃborū iniurijs:nā ſi
ꝑgit dicēs q̄ vult:audiet q̄ nō vult: plenus ſum rimaꝝ
ꝛ illas effluo. Qui me cōmouit meli⁹ nō tāgere clamo
Flebit ꝛ inſignis tota cantabit̄ vrbe. Uiuā experiat̄
emulus me⁹ ingenij ſui vires/ac de floſculis ſacri elo
quij cōpilans:ſibi cōponat opuſculū:ſi tn̄ hoc attēpta
uerit/qđ modo leuiſſimū putat. Uereor ne multū ſu=
det/fruſtraq̄ laboret. Infelix opis ſumma:q̄ ponere
totū neſciet incipere qđ poterit. Sȝ ſi noui hoīs facul=
tatē:ignominioſe ꝛ infeliciter cōſummabit. Quicquid
canes oblatrēt/quicquid grūniāt ſues:ego ſemꝑ emu
labor ſcripta veterū. In his erit occupatio mea: nec
me ſi potero/ſol vnq̄ȝ inueniet ocioſum. Nos q̄ſi gna
ni ſuꝑ gygantū humeros ſum⁹: quorū bñficio lōgius
q̄ȝ ipſi ſpeculamur:dū antiquoꝝ tractatib⁹ inherētes
elegātiores eoꝝ ſententias/ quas vetuſtas aboleuerat
hoīm ve neglect⁹: quaſi iam mortuos in quādā noui
tatē eſſentie ſuſcitam⁹. In libro ſaturnaliū legimus:
q̄ affrani⁹ togatorū ſcriptor/ in ea togata q̄ cōpitalia
inſcribit̄/ ſuis reſpōdens emulis: q̄ eū multa de libro
menādri depllando ſumpſiſſe dicebant:fateor inquit
ſumpſi: ſed ea q̄ meli⁹ me poſſe inuenire non credidi.
Et in eodē. Quid fraudi ḃgilio ḃtat: ſi ad ſui ornatū
carminis:quedā ab homero vel alijs mutuet̄/ immo
gratia in hoc habēda eſt ei: q̄ in opus ꝑpetuo māſu=
rum dicta eoꝝ trāſtulit: quos iam neglectui ꝛ riſui ha
bebamus. Et poſt pauca. Deniq̄ ꝛ iudicio trāſferen
di ꝛ modo cōmutādi cōſecutus eſt:vt qđ apđ eū alie=
nū legimus:meli⁹ ibi q̄ȝ vbi natū eſt ſonare miremur.
Scimus apl'os a ꝓphetis/doctores ab apl'is/ꝛ a do
ctorib⁹ alios doctores ſicut hieronymū de libris ori=
genis/ Auguſtinū ꝛ bedā de libris ambroſij/ Ambro
ſium ḃo de ſcriptis cicerōis ꝛ ſenece: Gregoriū quoq̄
de ſcriptis auguſtini ꝛ hieronymi nō ſolū ſententias/
ſed ḃba ipſa in cauſam mutui accepiſſe. Cōfidēter et
ſub teſtimonio pluriū dico me ſemꝑ dictare litteras
ſolitū q̄ȝ citi⁹ poſſet aliquis exarare. Ipſa certe feſtina
tio vitiū ꝛ ſuſpitionē cōpilatiōis excludit. Ad verita=
tem nō ad iactantiā dico. Uidit q̄nq̄ȝ dñs cātuarieñ.
et vos ipſe cū eo/ multiq̄ alij me de diuerſis materijs
tribus dictare ſcriptoribus/ ꝛ vniuſcuiuſq̄ calamo fe
ſtināti ſatiſfacere/ meq̄ qđ de ſolo iulio ceſare ſcribit̄
quartā epl'am dictare ꝛ ſcribere. Q̄ ſi alicui res iſta
in dubiū venit:facti queſo experiētia faciat dicti fidē.
Scio vꝫ ſpiritū elatiōis ꝯceperit/ꝛ quare veſter comi
tici⁹ intumeſcat:vez ſicut plena vētoveſicula detume
ſcit ſi acu modica pforet̄:ſic vno ḃbulo de follib⁹ im=
periti gutturis ventū loquacitatis excutiā. Implebo
faciē ei⁹ ignominia. Nā in eo ad plenū materia igno
minioſe cōfuſionis exuberat. Cū ſit ſocraticis notiſſi
ma foſſa cinedis. Si opuſcula mea i manu emuli q̄n=
q̄ȝ ſiniſtro deuoluant̄ euētu. Bona inquit hec eſſent:ſi
auctoritates quas ipſe adaptat ſederēt cōpetentius/
aut materie riderent. Sic in ſcriptis veterū plerunq̄
deſcribit̄ inuidia ꝛ venenoſa malicia detractorū. Fe=
lix ꝛ naro/felix ꝛ coniuge ꝓtheus. Et cui ſi demas iu
gulati crimina phoce:oīa cōtigerāt. Et illū Iuliū for=
tunatū fateor virū fortē:qualiter tn̄ iudiciū repetūda=
rū euaſerit miror/publius anthoni⁹ elegātiſſime po=
ſtularet: niſi q̄ preuaricatus eſt in cauſa lucilij. Ecce
quō inuidia mei intoxicat:ꝛ dū aliena virtute torquet̄
bonū qđ apđ ſe nō inuenit/malicioſe deprauat. Opi=
nionis eīn aliene diſpēdium/ ſue fame reputat lucrū:
totumq̄ ſibi detrahi credit/ qđ ad titulos vicine bo=
nitatis accedit. Porro qđ marcialis ſuo imprecatur
inuido:hec imprecor meo. Qui ducis vultus et nō le=
gis iſta libēter. Oībus inuideas inuide/nemo tibi.

Cōmendatio monachi qui clauſtrū pre=
poſuit abbatie. Epiſtola.xciiij.

Cariſſimo fratri ſuo magiſtro vvillelmo ma
tuneñ abbati. P. Bleſeñ. Salutē:ꝛ pſeuerā
tiam in ḃtute. Magnanimitati veſtre ꝯgra
tulor:q̄ iuxta paruitatis mee ꝯſiliū reiectis
inſignib⁹ q̄ ꝓpcior dñi pape gratia vobis indulſerat
curā matuneñ. monaſterij ſpōte in ei⁹ manibus reſi=
gnaſtis/ nobilis ꝛ magnanimi cordis eſt tāti emolu=
mēti dignitatē relinquere:ad cui⁹ acquiſitionē pluri=
mos anxia ſollicitabat ambitio:honorabilior aūt eſt
in vobis cōtemptus honoris/q̄ȝ illi⁹ adeptio. Acqui
ſiſſe ei fortūe fuit/fortitudinis cōtempſiſſe:venari ho
nores/cōgregare diuitias/ꝛ in eis querere voluptatē
cōeviciū eſt/ꝛ publica ambitiōis via eſt. Inſignis aūt
ḃtutū titul⁹ eſt/triūphare de ſeculi pōpa/ mūdiq̄ di=
uitijs cōculcatis/ſe in pauꝑtate ſola diuitē reputare/
Dñs ſctōꝝ fugere nos docuit ſeculi dignitates. Nā
poſtq̄ȝ de paucis panib⁹ ſeptē milia hoīm refecerat:
turbe ammirātes in miraculo dñi maieſtatē(teſtimo
nio euāgeliſte) voluerunt eum in regē erigere:ipſe ve
ro aufugit in montē. Cum in manu gedeō dñs iſrael
liberaſſet dicebāt ei: dñare tu noſtri ꝛ filius tuus ꝛ fi=
lij filiorum tuorū/ q̄ liberaſti nos de manu madiani=
tarū. Quibus ille ait. nō dñabor veſtri: nec dñabitur
filius meus in vos/ſed dñs. Refert Ualerius maxi=
mus:q̄ cū viro cuidā approbate virtutis veſtis impe
rialis cū dyademate fuiſſet oblata/ille veſtē reſpiciēs
O pannū inquit nobilē potius q̄ȝ felicem:quē ſi quis

attēdat quātis ſollicitudinibus ⁊ periculis ⁊ miſerijs
ſis refertus:nec in luto iacentē tollet. Iſte anxia ⁊ oc=
culta diuitiū tormēta cognouerat. Niſi ei diuitie ⁊ ho=
nores varijs anxietatū aculeis pūgerent:nūꝗ̄ ſpinis
eas dn̄s comparaſſet. Mirabiliter eluſa eſt ſapiētia
huius mūdi filijs huius ſeculi: aſſidue cōuertunt̄ eoꝝ
diuitie in miſeriā ⁊ tormentū:filij vero lucis experiun
tur iugiter ꝙ carere diuitijs liberū facit ⁊ beatū. Cōfi
teor tibi pater celi ⁊ terre: q̄ abſcōdiſti hec a ſapienti
bus ⁊ reuelaſti ea paruulis. Pauper ⁊ iuſtus cōtēnit
diuitias et nichil ei deficit:q̄ ſufficit ei de⁹. Diues au
tem fili⁹ auaritie/cultor māmone/ſeru⁹ pecunie/ma=
iorē in eo ſollicitudinē/et timorē/ ⁊ miſeriā inuenit:in
quo pleniorē ſibi conſtituerat voluptatē. Si vultis in
ſancta religiōe et aurea paupertate tranſire dies ve=
ſtros:felicitati veſtre nō poterit regū gloria cōparari.
Melius erit modicū iuſto ſuper diuitias petōꝝ mul
tas: perdidiſti dies quos in opib⁹ expēdiſti. Melior
erit ammodo dies vna in atrijs dn̄i ſup milia. Q̄diu
eratis in ſicilia:eratis tanꝗ̄ vas perditū. Nam illa re
gio infernalis q̄ deuorat habitatores ſuos veſtrū fa=
ciebat reditū deſperari:nūc aūt per gratiā dei natiuū
aerē/⁊ vina bleſenſia bibitis:cui ſicilia(ſi vos tenuiſſet
diutius)more ſuo vinū aſpidū porrexiſſet. Modo fra
ter i ſepulchro iaceretis marmoreo:vbi ad inanis glo
rie queſtū forſitan ſuperſcriptū eſſet. Guillelmus ble
ſenſis matunienſis abbas hic iacet:frater poete teſti=
monio leuis eſt iactura ſepulchri. Nomen veſtrū diu
turniore memoria cōmendabile reddunt tragedia ve
ſtra de flauea ⁊ marco/verſus de pulice ⁊ muſca/co=
media veſtra de alda/ſermones veſtri et cetera theo=
logice facultatis opera: que vtinā diffuſius eſſent/ ac
celebri⁹ publicata. Plus honoris accreuit vobis ex
veſtris opib⁹ q̄ꝫ ex quattuor abbatijs. Species qui=
dem auri deceperat vos:vn̄ et quidā noſtratū ſiculas
opes vite cōparauere diſpendio. Sed ⁊ dn̄s cācella=
rius ſicut et hieroſolimite referūt in fata conceſſit. Cū
eū erpes eſtiomenus q̄ vulgo lupus dicit̄: femur ei⁹
enormiter occupaſſet:oīa in eo medicoꝝ experimēta
fruſtrata ſunt:tandēq̄ꝫ in ſancta ciuitate inter brachia
regis/⁊ cetus principū circūſtantiū ⁊ plangentiū ſpi=
ritū exalauit:veridica etiā cōmeantiū relatiōe cogno
ui:ꝙ inviſionem dn̄i ſtephani cathanēſ. ciuitas terre
motu cōcuſſa eſt et ſubuerſa. In qua filius ille ſupbie
frater mathei notarij/q̄ vobis epatum ſupplātauerat
fraudulēter/⁊ aduerſus innocētes ꝓditoriā ſuſcitaue
rat factionē interēptus et obrutus/aīam miniſtrā ini=
quitatis et ancillā ſathane ructuauit. Sum⁹ frater in
dulci frācia: que ſola(teſte hieronymo)mōſtra nō ha
bet. Bonū eſt nos hic eſſe: viuāt in ſicilia q̄ ꝓditiōes
⁊ venena ꝓcurāt/adulatores/officiarij/⁊ q̄ aures ma
gnatū vēto inanis glie pruriētes/venenoſa ſuauitate
demulcēt. Viuāt arturi⁹ illic ⁊ catul⁹:maneāt q̄ nigra
in cādida vertūt. Michi ſufficit ſi illic viuā et moriar
vbi nat⁹ ſum ⁊ nutrit⁹. Vita circularis michi accepta
eſt/vt cū naſcendi exordio vite mee limitet̄ excurſus.

Contra milites qui opera clericoꝝ
depravant. Epiſtola.xciiij.

CAriſſimo dn̄o ſuo. J. Archiē. Petr⁹ Ble
ſēſi. Salutem i auctore ſalutis. Neꝗuū
veſtroꝝ militū faſtuoſaꝫ gloriā tolerare
nō poſſum:q̄ vite militaris eminētiā ia=
citātes/ clericoꝝ fortē multiplici detra=
ctiōe depravāt: vitā ⁊ opa eoꝝ ducētes
in opprobriū ⁊ cōtemptū. Sane in depravatiōe ordi=
nis noſtri/nō multū eoꝝ extollentia ꝓmouetur:qui ſi
eſſent milites/ aut q̄ militū ꝓfeſſio eſſet cognoſcerēt/
deferrēt clericis:⁊ ſe a ſcurrilitate v̄boꝝ quadā puel=
lari modeſtia temperarēt. Porro ordo militū nūc eſt
ordinē nō tenere: nā cuius os maiore verboꝝ ſpurci=
tia polluit̄/qui deteſtabilius iurat/qui min⁹ deum ti=
met/q̄ miniſtros dei vilificat/ qui eccliam nō veretur
iſte hodie in cetu militū fortior et noiatior reputatur.
Tolerabili⁹ michi eſſet ſi alij q̄ꝫ nepotes veſtri in hāc
ſuperbie ⁊ abuſiōis audaciā ꝓrupiſſent:maxime cū il
li a pueritie cunabulis ſolā in vobis modeſtiā noue=
rint:ſolam a vobis didicerint honeſtatē. Verumtñ cū
oīs etas ꝓna ſit ab adoleſcentia in malū:ex quo ſuis
adheſerūt cōmilitonibus/ab eis mores perditos cō=
traxerūt. Nam ⁊ in rethoricis argumentū trahit̄ a cō
victu:⁊ qui tangit picē inquinabit̄ ab ea: vnaq̄ꝫ cōſpe
cta liuorem ducit a bvna. Militaris hodie diſciplina
quā vegeti⁹ renatus ac pleriq̄ꝫ alij docuerūt proſus
euanuit:⁊ ſe in quandā delinquēdi libertatē ⁊ ſcurrili
tatis ſpeciem deformauit. Olim ſe iuramēti vinculis
milites obligabant ꝙ ſtarent ꝓ reipublice ſtatu:ꝙ in
acie nō fugerent:⁊ ꝙ vite ꝓprie vtilitatē publicā pre=
haberēt. Sed ⁊ hodie tyrones enſes ſuos recipiūt de
altari vt ꝓfiteātur ſe filios eccliē:atq̄ꝫ ad honorem ſa
cerdotij/ad tuitionē pauperū/ad vindictā malefacto
rum/et patrie liberationē gladium accepiſſe. Porro
res in cōtrariū verſa eſt: nā ex quo hodie militari cin
gulo decorāt̄/ſtatim inſurgūt in xp̄os dn̄i/⁊ deſeuiūt
in patrimoniū crucifixi. Spoliant et predātur ſubie=
ctos xp̄i pauperes: ⁊ miſerabiliter atq̄ꝫ immiſericor=
diter affligūt miſeros; vt in doloribꝰ alienis illicitos
appetit⁹ ⁊ extraordinarias impleāt voluptates. Re=
fert lucas/ ꝙ milites accedētes ad iohannē interroga
uerunt eū dicentes Magiſter quid faciemus ⁊ nos?
Neminē inquit cōcuſſeritis/ neq̄ꝫ calūniam faciatis:
ſed cōtenti eſtote ſtipendijs veſtris. Qui cōtra inimi=
cos crucis xp̄i vires ſuas exercere debuerāt:potibus
⁊ ebrietatibus pugnāt/vacant ocio/marcēt crapula/
vitāq̄ꝫ degenerē in immūdicijs tranſigentes:nomē et
officium militie dehoneſtāt. Nichil dānabilius eſt in
milite q̄ꝫ ociū:per qđ vſus armoꝝ dediſcit̄/nutrit̄ pu
ſillanimitas/vires fatiſcūt/obrepit inertia/ et ad im=
mūdicie actus animus occupat̄. Ideo publius naſi=
ca cū exercitū in yberinis regeret/licet vſu claſſiū non
egeret: ne tñ miles corrūperetur deſidia ſeu crapula/
vel ꝑ ocij licentiā ſuperbiret/naues edificari inſtituit.
Legitur traianus imperator milites ſuos quotiens

vacabant a prelijs exercuiſſe in curſu/in ſaltu/ in vſu
natãdi/in ſtudio ceſum vel pũctim feriẽdi/ mittẽdiꝗ
lapides manu vl' funda/⁊ miſſilia iaciẽdi:eos ad oẽs
modos erudiẽs/ quibus bellum ſuſtineri debeat aut
inferri. De magno põpeio refert ſaluſtius/ ꝙ cũ ala-
cribus ſaltu/cũ velocibus curſu/cũ validis vecte cer-
tabat. Verũtamen ex quo ipſe ⁊ ſenatus ac populus
roman⁹ ocio ⁊ quieti vacare ceperũt:q̃ qñꝗ in remo
tiſſimis natiõibus hoſtiles inſultus modico agmine
ꝓpulſabant:ſuperueniẽte ceſarea paucitate/reliquerũt
pſidia fortiſſime vrbis/⁊ in ſola fuga ſibi fiduciam
poſuerũt. Sed ⁊ hoc precipue ceſaris excitabat auda
ciam:qꝛ res ei erat aduerſus ocioſuꝫ militẽ/ ducemꝗ
emeritũ/⁊ qui longa pace dedicerat ducẽ. Refert tro
gus põpeius ꝙ nouiſſimus rex aſſyrioꝝ ſardanapa-
lus/ ꝓpter ociũ et molliciẽ vite a regali ſolio turpiter
eſt deiectus. Quid romanos extulit/aut vnde habue
runt ſuper oẽs populos principatũ? Nomẽ eis ⁊ glo
riam acquiſiuit armoꝝ vſus/⁊ exercitatio preliorum.
Vegetij renati teſtimonio. Inutilis eſt oino militie
nutritus tenere/et delitijs aſſuetus. Eum aũt cenſuit
prelijs aptiorẽ qui ſub diuo et ſole nutriẽ/laboris pa-
tiens/vmbre negligẽs/balneoꝝ neſcius/ eque ferens
frigoris iniurias ⁊ caloris/rudis in cauſis/ſimplex in
actibus/cibo moderatiore ↄtentus: qui nõ erubeſcit
foſſam ducere/reparare aggeres/ferre lapides et ce-
mentũ/lignoꝝꝗ materiã cõportare. Ideo teſte eodẽ
auctore:romana iuuẽtus quõdam abluebat in tyberi
ſudorem/quẽ curſu vel exercitio cãpeſtri collegerat:
nec minus balnea ꝙ effeminatrices aquas ſalmatis
abhorrebat. Sꝫ et in temporib⁹ iudicũ ieroboam ſi-
ue gedeon(vt figuraliũ myſteria taceãtur)dño man-
dante ꝓhibit⁹ eſt in multitudine delicata/atqꝫ inexer
citata ⁊ timida madianitis occurrere. Cumqꝫ clama-
ret gedeon cũctis audientibus:Qui formidoloſus eſt
⁊ timidus reuertatur:receſſerũt ab eo viginti duo mi-
lia/⁊ tm̃ decem milia remãſerũt. Sed ⁊ de illis tanqꝫ
ad bellũ expeditiores dũtaxat elegit/qui in ſiti ſua ve
lut canes lamberẽt ⁊ feſtinãtius aquam ad os mitte
rent: illis prorſus abiectis/q̃ ſe ad bibendũ flexo po-
plite inclinabant. In trecẽtis itaqꝫ facta eſt liberatio
populi/quos non crediderim inter delicatiores epu-
las ⁊ exquiſita ↄuiuia didiciſſe aquã lambere. Quos
ideo preelegit dñs/qꝛ neceſſitati ſatiſfecerãt in humili-
tate nature. hodie in delitijs nutriẽ/et totã ad carnis
delitias ſe relaxat felix embola noſtra in cute curãda
plus equo operoſa iuuẽtus. Oꝫ ſi milites noſtros ire
in expeditionẽ qñqꝫ oporteat/ ſummarij eoꝝ nõ ferro
ſed vino:nõ lanceis ſed caſeis: non enſibus ſed vtri-
bus:nõ haſtis ſed verubus onerãtur. Credas eos ire
ad domũ cõuiuij nõ ad bellũ. Clipeos deferũt deau-
ratos/predã potius hoſtiũ cupientes ꝙ certamen ab
hoſtibus:⁊ eos referũt vt ita loquar virgines et intactos.
Bella tñ⁊ cõflictus equeſtres depingi faciũt in
ſellis ⁊ clipeis/ vt ſe quadã ymaginaria viſione dele-
ctẽt in pugnis quas actualiter ingredi aut videre nõ
audent. Elegãter ſcipio affrican⁹ (ſicut in libro ſtra-
tegẽmatum iulius frõtinus refert)cũ ſcutũ cuiuſdam
vidiſſet auro et gẽmis multipliciter adornatũ. dixit ſe
nõ mirari ſi tãta diligẽtia honoraſſet cũ in quo pl⁹ pſi
dij ꝙ in enſe haberet. Eneas quidẽ gẽmas a digitis
ad enſem itro a digitis ad pocula legitur trãſtuliſſe.
Refert parides/nõ picturam nõ aurũ et lapides: ſed
ſcutum diuulſum/fractã galeam/ ebetem gladiũ/fa-
ciem vulneratã cedere militibus ad ornatũ. Porro
cũ noſtri milites ab expeditiõe ſine vulnere ⁊ cicatri-
ce:ſanis etiã ⁊ integris armis per dei grãtiã reuertũ-
tur/currit ad bibendi cõflictum. Crateras igitur ſta-
tuũt/⁊ vina coronant. Atqꝫ in exhauſta canunt prelia
marte graui Illic eacides/illic tẽdebat vlyxes/ ⁊ pin
gunt fluido pergama tota mero. Garriũt igitur ⁊ la-
xant ꝓtaces linguas in detractionẽ hoim̃ innocẽtiũ:
deſeuiunt in xp̃os dñi/ referuntꝫ ⁊ conferũt labores
ſuos ⁊ ocia ſacerdotũ. Datur itaqꝫ inter eos ſentẽtia/
⁊ cõi legi ſanciẽ:vt decimas auferãt/vt eccleſie ⁊ cle
ro nõ deferant/vt excõicationem nõ timeãt/vt nõ re-
uereanẽ deum/vt iniurijs afficiãt ſacerdotes:et quic-
quid in vſus ecclie ceſſit de largitiõe auite aut pater-
ne liberalitatis euacuẽt. Verũtamen magnus dñs ⁊
terribilis nimis/ q̃ humiliat oẽm altitudinẽ extollen-
tem ſe aduerſus ſciẽtiam dei:ipſe ſaluos faciet filios
pauperũ:⁊ humiliabit calũniatorẽ/tollenſqꝫ virgam
peccatoꝝ deſuper ſortẽ iuſtoꝝ arguet ꝓ manſuetis
terre:⁊ obſtruet os loquentiũ iniqua/deijcietqꝫ omnẽ
extollentiam ſuperboꝝ. Cum aũt dicat dñs ſacerdo-
tibus ſuis. Qui vos ſpernit me ſpernit:⁊ q̃ tãgit vos
tangit pupillam oculi mei: ſi nepotes veſtros diligi-
tis ⁊ zelatis ad vitã: ne pereant cũ oza qui ad archam
dñi manũ temerariã porrigit: ipſos ad reuerẽtiam ec
cleſie ⁊ officialium xp̃i/ſalutaribus monitis informa
te. Nam cum eos receperitis in ſortẽ familiaritatis ⁊
participiũ menſe veſtre: nõ eſtis oino immunis a cul
pa ſi cõmẽſales veſtros pmittitis paſſim garrire in
clericos/⁊ in eccleſiam ꝓteruire. Verũ eſt qꝛ nepos ve
ſter. S. in brachio et fortitudine aduocati bethunie/
qñqꝫ forſitan ſemel ſolẽnes militie titulos acquiſiuit:
ſed nõ ꝓpter hoc aduerſus ecclãm dei ſuperbie ven
tum debuerat cõcepiſſe. Nichil eñ eſt qđ magis im-
minuat laudis precium/ꝙ ſuos aſſidue iactitare ſuc-
ceſſus:⁊ ſingulis diebus anni vẽdere diem vnũ. Le-
gitur de mario/ꝙ cũ plurima feciſſet egregie: vna ſui
iactitatione gloriã fame perdidit:⁊ qꝛ ſibi preſumpſit
aſcribere qđ ex ore alieno captare debuerat/ publice
cõmendationis vota demeruit. Et ad domeſtica ia-
ctantie ⁊ oſtẽtatiõis veniamus exẽpla: Rex ezechias
quẽ dñs in vmbra horologij in appoſitiõe annoꝝ ⁊ in
fuga ſennacherib pre vniuerſis regib⁹ honorauerat/
qui a nũcijs baradach filij baradan regis babilonis
pigmẽta/vnguẽta quoqꝫ ⁊ domũ vaſoꝝ/cellaſqꝫ aro
matũ: ⁊ omne qđ erat in theſauris ſuis ad oſtentatio
nem ⁊ iactantiã demonſtrauit: iuxta verbũ yſaie filij
amos:theſauri eius ei ablati: ⁊ in babilonẽ tranſlati

ſunt:filij quoq eius captiuati ⁊ in palatio regis babi
lonis facti ſunt eunuchi. Triplex quoq optio diuine
animaduerſionis ꝓpoſita eſt dauid: eo ꝙ ad iactãtiam
dei populum numerauit. Sed ⁊ nabuchodonoſor/qꝛ ſe
magnificauit in fortitudine et decore/ et gloria regni
ſui:humiliatus in aīal brutum/ cõparatus eſt iumen
tis inſipiẽtibus/et ſimilis factus eſt illis. Utinam nõ
intumeſcant aduerſus xp̃m ⁊ xp̃os eius: ſed humili-
ter ac deuote recolant qualiter per gratiam dei/ aut
potius veſtram:de puluere paupertatis ⁊ de ſtercore
ſunt erecti. Nam ⁊ abraham electus ⁊ vocatus a do-
mino/memor tamẽ ſue cõditionis: loquar inquit ad
dñm cum ſim puluis ⁊ cinis. In leuitico dño/⁊ de ſa
crificio auium precipitur vt pluma ⁊ veſicula pulmo
nis deponantur in puluere: quatenus is quem domi
nus exaltat ⁊ humilietur inter diuine gratie magnifi
centias: ⁊ ſe puluerem recognoſcat. Benevaleatis.

Contra exactiones vicecomitum
⁊ foreſtariorum. Epiſtola.xcv.

Cariſſimo dño ſuo. H. dei gratia illuſtriſſi-
mo anglorũ regi Suus Petrus Bleſeñ.
Bathõ.archidiaconus. Salutẽ:⁊ in regno tẽporali
regni celeſtis memoriã et amorẽ. Loqui
vereor ⁊ tacere nõ expedit:michi tamẽ tu
tius videret eſtuantis animi motũ diſſimulare ſilen-
tio:ſed imminet aīe mee magnũ ex mea taciturnitate
periculũ. Loquar ergo:qꝛ (vt verbo iob vtar) ſi tacue
ro os meũ condẽnabit me:loquar quod vobis ad ho-
norẽ ⁊ ſalutẽ cedere debeat:veſtris ꝙ ſubditis ad ſa-
lutem ⁊ quietẽ:licet pre cũctis regibus terre ſubiecto-
rum mores/veſtriq regni ſtatũ noueritis: qꝛ tñ hũa-
nũ tranſcendit ingeniũ oīm habere notitiã/que in tot
⁊ tam diffuſis ꝓuincijs fiunt:audite pauca q̃ nec ego
ſine peccato poſſum ſilẽtio tenere:nec vos ſine pericu
lo ignorare. Multa ſiquidẽ dñm q̃nq latent:q̃ ſubdi
tis innoteſcit. Nam teſtimonio aquinatis. Dedecus
ille domus ſciet vltimus. Cũ multa fiãt in domibus
priuatorũ/que dñoꝝ notitie ſubducũtur:nõ eſt veſtre
negligẽtie aut incurie aſcribendũ: ſi in tam ſpacioſis
⁊ diffuſis regiõibus quibus dñs vos prefecit ſingulo
rum exceſſus nõ nouiſtis ad plenũ. Ipſos eñ iniuſti
tiarios quos vulgariter errãtes/vel itinerantes dici-
mus:dũ errata hoīm diligenter explorãt/ frequenter
errare cõtingit. Exceſſus nãq hoīm abſcondunt:aut
amore/aut timore/ aut lege cõſanguinitatis/ aut pie-
tatis officio/aut occultis muneribus redimunt. Ad-
mittitur eñ vox redẽpte miſerationis/⁊ in iniuriã ſena
tuſcõſulti turpilliani abolitio impetrat. Foreſtarioꝝ
ſiquidẽ ac vicecomitũ innumeri officiales:dũ auari-
tie ⁊ cupiditati ſue ſatiſfacere ſtudẽt/ depredant pau
peres/ſimplicibꝰ inſidiant/ fouẽt impios/oppͥmũt
innocẽtes/exultãt in rebus peſſimis/ letãtur cũ male
fecerint/peccata populi comedũt/ luxuriãt in lachry
mis viduarũ/⁊ in fame pupilloꝝ: in pauperũ nudita
te/in afflictiõe ſupplicũ. Legit in libro ſapiẽtie:qꝛ ve
natio leonis onager in heremo:ſic ⁊ pauperes vicecomitũ aut nemoraliũ iuridicũ: et aliorũ collateraliũ
ſunt eſca et potus/ ac publica depredatiõis occaſio.
Deuorat iuſtũ impius/ruſticũ curialis/ exactor inno
centẽ/ſimplicẽ fraudulẽtus. Miniſterialiũ ſiquidem
tanta eſt multitudo/q̃ta eſt locuſtarũ: vt iſtis recedẽ
tibus illi ſuccedant/ ⁊ qđ ex parte fuerat deuoratum:
alij deuorẽt exitialiter et cõſumãt. Impleturq in eis
illud ꝓpheticũ. Reſiduũ eruce comedit bruchus: reſi-
duum bruci comedit erugo. Iſti ſunt merguli rapina
piſciũ ſuam vrgẽtes ingluuiẽ:quos beatus martinus
abigẽs dicebat:hec forma demonũ eſt. Iſti ſunt ſan-
guiſuge principũ/ ſitiẽtes aſſidue ⁊ bibentes ſangui-
nem alienũ. De ſamuele quidẽ ſcriptum eſt:qꝛ iudica
bat pplm iſrael/circuiẽs bethel ⁊ galgala ⁊ maſphat
reuertebaturq in ramatha vbi erat natiuitas ⁊ habi
tatio eiꝰ. In quo manifeſtiſſime preſumit/ꝙ nec eſcu
lentũ nec poculentũ ex ſua iuriſditiõe capiebat. Un-
de loquens ad oẽs filios iſrael libera cõſcientia et ſe-
cura dicebat. Ego ab adoleſcẽtia mea vobiſcum cõ-
uerſatus ſum:loquimini de me corã dño/et corã xp̃o
eius: vtrũ bouẽ alicuiꝰ tulerim/aut aſinũ: ſi quẽpiam
calũniatus ſum/ ſi oppreſſi aliquẽ/ ſi de manu cuiuſq
munus accepi/⁊ cõtemnam illud hodie/reſtituamq
vobis. Conſimile eſt qđ beatus iob dicit. Si clamat
aduerſum me terra mea:quaſi diceret ſubiectꝰ meus
cõtra me ſuper aliquo grauamine/aut oppreſſiõe nõ
clamat. Accuſat hodie ſimplex ⁊ innocẽs ꝙ ſiluã in-
ciderit/ꝙ ferarũ captioni cõſenſerit/ꝙ iura corone ta
cuerit/ꝙ publice functiõis tributũ nõ ſoluerit/ꝙ hun
dredo in alimoto defuerit ꝙ regios miniſteriales ho
norifice nõ exhibuerit:qui tñ nec habebat vnde ſibi ⁊
vxori miniſtraret ac filijs:⁊ hoc tñ tolerabilius eſſet ſi
eis reſpondere liceret/ac ſuã allegare inopiã. Porro
apud tales ꝟba pauperũ leuiora ſunt vento:⁊ q̃tilli-
bet firma iuramẽta vileſcunt:qꝛ iuxta verbum ethici.
Cõtemnere fulmina pauper creditur atq deos:dijs
ignoſcẽtibus ipſis. Quãta quiſq ſua nũmorũ ſeruat
in archa:tantũ habet ⁊ fidei. Cũ ſcriptũ ſit. Beati qui
eſuriũt ⁊ ſitiũt iuſtitiã/hi q̃ iudicant pauperes noſtros:
iuſtitiam ⁊ prudẽtiam ignorãtes/ ſolã eſuriũt et ſitiũt
pecuniã. Maiores iuris officiales/tales dũtaxat ſibi
ſubſtituũt/quos expectatio lucri vel affinitas/aut na
tura/aut nutritura cõmendat. Ideoq ſapientia mi-
ſerabili lamẽtatione cõqueritur. Tenentes inquit le
gem neſcierũt me/ iudices exiterũt/⁊ ego ignorabã.
Poteſtas equidem iudicialis/ equitatis miniſteriũ:
nõ ex carnis dilectiõe/ſed ex ſola debet dilectiõe ho-
minũ aut dei certa diſpẽſatione ꝓcedere. Certe cum
moyſes dubitaret de filiabꝰ ſalphaat/iudicio dñi ad
paterne hereditatis bñficiũ ſunt admiſſe. Succeſſio
ſiquidẽ ſanguinis heredẽ facit/electio iudicẽ. Sane il
li cõſtituendi ſunt iudices populoꝝ:quos vita purior
et eminẽtior prudẽtia pre ceteris illuſtrauit. Nã reue-
rentia et auctoritate preſidentiũ/vicia temperãtur in
ſubditis. Scipionẽ affricanũ tanta morũ grauitas et
auſtere maturitas pudicitie cõmendauit/ vt ſolo ſue

caſtitatis exẽplo publicum votũ cõtinentie firmaret in populis. Iſte (ſicut titus liuiꝰ refert) cũ a pyreneis mõtibus vſqꝫ ad colũnas herculis / ⁊ vſqꝫ ad oceanũ deuicto hãnibale ⁊ alijs romanoꝝ hoſtibꝰ ꝓuincias ſubiugaſſet / pueros captiuos et puellas egregie pulchritudinis reſtituit barbaris: nec paſſus eſt eas in ſuũ venire cõſpectum: ne vel oculus eius aliquid de integritate pudicitie delibaret. Legitur frontonẽ tantã grauitatẽ vite et opibus ⁊ facie pretẽdiſſe: vt nõ ſolũmodo actus / ſed affectus illicitos in hoĩbus cohiberet. De ſeipſo iob dicit. Quãdo ꝓcedebam ad portam ciuitatis: in platea cathedrã parabãt michi. Videbant me iuuenes ⁊ abſcondebantur / ſenes aſſurgẽtes aſſiſtebant michi: principes ceſſabãt loqui / ⁊ ſuperponebãt digitũ ori ſuo. Indignantur viri nobiles ⁊ diſcreti / qꝛ eoꝝ iuriſdictiõi ſubiecti ſunt / quos ſciũt eſſe plebeios: ⁊ qui nullos prudẽtie aut virtutis titulos preferũt / niſi qꝫ familiaribus veſtris parẽtela vel affinitate / obſequio aut muneribꝰ adheſerũt. Hec in veſtrã notitiam amãtiſſime princeps facile venire nõ poſſunt. licet enĩ clamores pauperũ benigne et miſericorditer exaudieritis: pauper tñ veretur aperire maliciã exactoꝝ / ne grauiora moliantur in eũ et fiãt poſteriora hominis peiora prioribus. Qꝫ ſi aliquis cõpaſſione ⁊ mĩa ductus vobis pauperũ preſſuras / ⁊ tyrãnicas miniſtrorum exactiões reuelare attẽptet: dñi eorum grauiter mouebunt: atqꝫ in odiũ illius q̃ cauſam pauperũ ad vos detulerit oẽs anglicos excitabunt. Licet autẽ in pleriſqꝫ curialibus ſimultates et inuidie precipue regnẽt: vbi tñ occaſiõe talium aliquis diffamatur: etiam hoſtes ſuos inuenit defenſores. Cumqꝫ in oĩbus fere volũtates eoꝝ diſſideant: in excuſatiõe tñ ac defenſione mutua / ſocialis gratie vinculũ ſeruãt ⁊ ſpiritũ vnitatis. Hi nãqꝫ ſunt ſquame behemoth: de quibus in iob legitur: qꝛ vna vni cõiũgitur / ⁊ ſpiraculũ vite nõ incedit per eas. Si in auditorio veſtre celſitudinis / aut in preſentia veſtre iuſtitie principalis cauſarũ negocia ventilantur / ibi nec aura munerũ locum inuenit: nec acceptio perſonarũ. Ibi oĩa ꝓcedunt in iudicio et iuſtitia: nec excedunt ſtatuta veſtra vel in modico limites equitatis. Porro ſi ad pedaneos et minores iudices pauperũ negocia deuoluuntur / iuſtificatur impius ꝓ muneribus: atqꝫ in ſubuerſionẽ iudicij / et captionẽ pauperis / ⁊ ſyllabarũ aucupatiões / ⁊ verborũ tendicule ꝓponuntur. Quidam ſunt qui ſup exhibitiõe / aut executiõe iuſtitie litteras nõ indulgẽt: niſi ſub certa promiſſione pecunie: ſed ſciat quiſquis huiuſmõi litteras vẽdit / qꝫ dei iuſtitiam cuius debitor eſt / ⁊ quã gratis exhibere tenetur / venalem exponit. Sanctoꝝ et patrũ auctoritate: qui vnũ vendit ſine quo reliquũ nõ ꝓuenit: neutrũ inuẽditũ derelinquit. Certe acceptior eſt apud deum iuſtitia q̃ꝫ prebẽda. Ideoqꝫ cũ in vtroqꝫ poſſit ſymonia cõmitti: dãnabilior tñ eſt omnis venalitas in exhibitiõe iuſtitie / q̃ꝫ in vẽditione decime aut prebende. Hec vos iuſtiſſime princeps oportet diligẽter inquirere / ⁊ inquiſita corrigere: ne minoꝝ exceſſus de veſtris manibus a dño requiratur. Frequenter enĩ culpa populi redũdat in principẽ: quaſi de maiorũ negligẽtia obueniãt errata minorũ. Legitur in libro numerorũ / qꝫ fornicãte populo iſrael cum madianitis / phinees pugione ꝑfodit zambri ⁊ madianitidẽ coeũtes / quieuitqꝫ ira dñi: factuſqꝫ eſt ſermo dñi ad moyſen. Tolle inquit cũctos principes populi: ⁊ ſuſpẽde eos cõtra ſolem in patibulis: ꝓncipes nõ peccauerũt ſed populus: principes tñ ꝓ pctõ populi puniuntur: heli ꝓ pctõ filiorũ ſuorũ punitus eſt. Suſtinete patiẽter inuictiſſime ꝓnceps / qd vobis ex ſincera deuotione ꝓpono. Zelo ei et ſitio ſalutẽ veſtrã ardẽtiſſimo caritatis affectu. Nõ eſt ludus in oppreſſiõibꝰ pauperũ: que nõ expiantur muneribus nec elemoſinis redimũtur. Nã qui offert ſacrificiũ de ſubſtãtia pauperis (teſte ſalomone) ſicut q̃ victimat filium ante oculos patris. Ne dicas dicit ſapiẽs. In multitudine munerũ meorũ reſpiciet deꝰ: ⁊ offerẽte me munera placabitur altiſſimus. Certe bonorũ noſtrorũ non indiget deus. Et qui dat regibus diuitias terre / ab eis aurũ nõ poſtulat vel argentũ: ſed vt audiãt cauſam vidue et pupilli: et vt arguãt ꝓ manſuetis terre. Expedit vobis illuſtriſſime princeps iſta diligẽter attẽdere: taleſqꝫ miniſtros publici iuris inſtituere: qui veſtre / noſtreqꝫ iuſtitie principalis exẽplo deũ timeant: qui nõ ſequãtur retributiones / qui perſonarũ gratiam nõ acceptẽt / q̃ de veſtrorum familiariũ parẽtela fiduciã impunitatis / ⁊ audaciam ſeuiẽdi nõ habeãt. Apud antiquos (teſte cicerone) ꝓuerbialiter dicebatur. Exuit perſonã iudicis quiſquis amicũ induit. Equitas enĩ cui iudex obſequitur / ſiniſtrã odij / vel amoris dexterã neſcit. Talis debet eſſe miniſter iuris / vt in eiꝰ manu nullius auctoritate ꝑſone titubet aut vacillet libra iuſtitie. Magni quidẽ alexãdri cauſa in caſtrẽſi iudicio a cõmilitonibus eiꝰ abiecto terrore dãnata eſt. Notatiſſimus eloquentie doctor pytagoras / in cauſa quã habebat erga diſcipulũ ſuũ ſententiam poſtulabat inſtãter: eius tñ petitio audita nõ eſt. Nec terror alexãdri / nec auctoritas pytagore / iuſtitie lancẽ ab equitate potuit declinare. Nichil adeo glorioſe lucet in principe: ſicut amare et exhibere iuſtitiã ſine omĩ acceptione perſone. Celeuchus cũ in vrbe lotrenſiũ filius eiꝰ in adulterio deprehẽſus ſcdm legẽ ciuitatis quã ipſe cõdiderat priuandus eſſet vtroqꝫ oculo: atqꝫ ob honorẽ patris penã ei debitã populus remitteret vniuerſus: ille aliquãdiu repugnauit. Tandẽ prece ⁊ inſtãtia populi victꝰ / ſibi ꝓus vnũ / ⁊ poſtea filio alterũ eruit oculũ: ⁊ ſic relicto vtriqꝫ vſu vidẽdi / mirabili equitatis tẽperamẽto / iuſtitiam in patre / ⁊ mĩam ſeruauit in ꝓncipe. Qꝫ ſi ferre vultis manipulos iuſtitie in cõſpectu magni ⁊ tremendi iudicis: oportet qꝫ veſtri regni iudices diſtrictiſſime iudicetis: vt terror ⁊ reuerẽtia regie maieſtatis eos ad ſalutaria excitet / quos gehẽnale incẽdiũ ⁊ pena inſenſibilis prauis deputata iudicibꝰ nõ deterret.

¶ Implorat Cantuarieñ. Archieps a cõuentu Ciſtercieñ. orationũ ſuffragia. Ep̃la. xcvj.

VEnerabilibus ⁊ ſanctis patribus in Ci
ſterciẽſi. caplo congregatis. R. dei per=
miſſione Cant. eccleſie miniſter. Salutẽ
i auctore ſalutis. Inter deſiderabilia hu
ius mũdi / precipuũ apud me ꝟſabatur
in votis veſtre ſanctitatis cõuentui pre=
ſentialiter intereſſe: ſed noue vocationis occupatio / ⁊
incũbens negocioꝝ ꝓlixitas fructũ optate iocũdita=
tis inuidet michi / nec me caſtris felicib⁹ ad tẽpus in=
tereſſe ꝑmittit. O caſtra optabilia / o cõgregatio vene
randa / o cyſterciũ ꝙ magna eſt domus tua / ꝙ fecun=
da in filijs / ꝙ magnifica in linguis / ꝙ glorioſa in po
pulis. Teſtis eſt michi deus: quõ cupiã vos in viſceri
bus ieſu xpi fouens affectionẽ inuicẽ in viſcerib⁹ ca=
ritatis / nõ deferens collectionẽ veſtrã quã per preſen
tiam ſpũs amplector in xpo / memor cõronis veſtre /
cuius obliuiſci nõ poſſum. Vos eñ eſtis gloria mea
⁊ gaudiũ / honor capitis mei ⁊ corona. Ille qui iuxta
ꝟbum iob ponit humiles in ſublimi. Ille q̃ vocat ea
que nõ ſunt tanꝙ ea q̃ ſunt / ipſe ad on⁹ michi impor
tabile me vocauit. Ego aũt vir videns paupertatem
meã / ⁊ inſufficiẽtiam meã / cõſiderans etiam qualiter
ex ſimili cauſa gemãt gygantes ſub aquis ⁊ curuant̃
qui portãt orbem: a puſillanimitate ſpũs ⁊ tempeſta=
te ſubuerterer niſi in lapide adiutorij / ⁊ orationũ ve=
ſtrarũ ſuffragio fiduciã concepiſſem. Nã iuxta verbũ
iob. Que eſt fortitudo mea vt ſuſtineã? Ecce nõ eſt au
xiliũ michi in me: ſed infirmitas ⁊ defect⁹. Vereor ne
offenſus michi dñs hãc iniũxerit ſollicitudinẽ multo
rũ / qui nõ ſufficiebã ꝓprie ſalutis ꝓcurare negociũ.
Sed poſuit michi dñs in vobis ꝟbũ recõciliationis:
vt ſi offenſus michi eſt / ſe ꝓpiciũ veſtra oratione mi=
chi exhibeat / meũq; ſuppleat imperfectũ. Nã potens
eſt oia facere ſuperabũdantius ꝙ petimus ⁊ intelligi
mus. Si qua ergo vobis cõſolatio eſt in xpo / ſi qd ſo=
laciũ caritatis / ſi qua ſocietas ſpũs / ſi qua viſcera mi
ſeratiõis / implete gaudiũ meũ: gaudij nãq; plenitudi
nem poſt deũ in oratiõibus veſtris pono: vt veſtrarũ
beneficio precũ in hac adminiſtratiõe michi cõmiſſa
velit mia dñi meũ ſupportare defectũ. Nam apl's li=
cet vas electiõis factus et ꝟtute indut⁹ ex alto: ſctõꝝ
tñ oratiões ſibi ad doctrinã gentiũ neceſſarias iudi=
cans: Obſecro inquit vos ꝑ dñm ieſum xpm ⁊ ꝑ cari
tatẽ ſpũs ſancti / vt adiuuetis me orationibus veſtris
apd dñm. Nos igit̃ infirmi ⁊ fragiles / deuote ⁊ humi
liter ſupplicam⁹ / vt pias affectiões veſtras circa nos
excitet vinculũ fraternitatis / ꝓfeſſiõis cõio / caritatis
debitũ / ſubiectoꝝ neceſſitas / ⁊ deuotio ſupplicantis.

¶ Commendatio religionis.

Epiſtola.xcvij.

REuerẽdo patri et dño abbati de eueſham
magiſter. P. Bleſeñ. Bath. Archid. Sa=
lutem in auctore ſalutis. Inuidie ꝓprium
eſt laudẽ alterius ſuã reputare iniuriã: ſed
ꝓbata in vobis religio / ⁊ natiue benigni=
tatis interpres / morũ iocunda ſuauitas ſibi ad cõtu=
meliam nõ aſcribet / ꝙ cyſterciẽſiũ aut carthuſiẽſium
ordinem viſus ſum pre ceteris cõmendaſſe. Nichil vo
bis in eoꝝ cõmendatione detraxi. Illos approbo et
vos laudo / ipſorũq; titulos in veſtre fame preiudiciũ
nõ erexi: xps diuiſus nõ eſt / ſiue in alba / ſiue in pulla
veſte / in omi ꝓfeſſione ⁊ ordine / in oi gente: quicunq;
operat̃ voluntatẽ dñi: acceptus eſt illi. Inter albũ et
nigrũ habitum nõ diſtinguit ille / apud quẽ nõ eſt di=
ſtinctio iudei ⁊ greci. Attendit dñs mentẽ / non veſtẽ:
merita / nõ colorẽ. In mõte caſſino ſcema monaſticũ
quo beatus benedictus eſt vſus / vſq; hodie ſicut dici
tur ꝑſeuerat. Quis audeat tãti patris habitũ blaſphe
mare in filijs? Nam ſi delibatio ſancta ⁊ maſſa. Si ra
dix ſancta / ⁊ rami. Siue cũ nazareis cãdidior niue ſit
aliquis / ſiue cũ beato iob ſuper carbonem denigrata
ſit cutis ei⁹ / vtrũq; ſalutem in domo dñi operat̃. Sa
ne in ouili iacob ſunt agni albi et nigri. In vinea ho=
reth ſunt vue albe ⁊ nigre: ſed ⁊ ſpõſa que lilijs cõual=
liũ prealbeſcat: ipſa eadẽ dicit. Nigra ſum ſed formo=
ſa. Apud ſpõſam xpi nõ eſt abſurda varietas / cũ ipſa
circũamicta varietatib⁹ deſcribat̃. Ipſa varietas vni
formitatis cauſa eſt. Nã in cythara ⁊ diuerſitate cor=
darũ / fit vniformis modulatio ad cõcentum. Porro
iuxta aplm diuiſiones gratiarũ ⁊ diuiſiões miniſtra=
tionũ / et diuiſiões operationũ ſunt: idẽ vero eſt deus
qui operat̃ oia in oibus. Legitur in libro nũeri: quali
ter diuerſa officia dñs in miniſterium tabernaculi vo
luit ordiari vt eſſent alij leuite / alij merarite / alij chaa
tite / alij gerſonite / alij aaronite. Apoſtolo etiã teſte.
Quoſdã dedit dñs aplos / alios ꝓphetas / alios euã
geliſtas / alios paſtores ⁊ doctores: nõ eñ oia corpo=
ris mẽbra eundẽ actũ habẽt: vt ex multarũ facierum
perſonis / eius q̃ in vobis eſt donationis per multos
gratie agãtur deo. Spõſe decorẽ videas in varietate
actuũ / ꝓfeſſionũ / morũ / opinionũ / et ordinũ. Ideoq;
deſcribit̃ in ſacro eloquio quaſi cedrus / quaſi cypreſ=
ſus / quaſi palma / quaſi plãtatio roſe / q̃ſi oliua / quaſi
platan⁹ ſicut cynamomũ ⁊ balſamũ / quaſi mirra ele=
cta / quaſi ſtorax ⁊ galbanus ⁊ vngula / quaſi terebin=
tus / quaſi lybanus nõ inciſus hãc varietatẽ ꝑ yſaiam
inſinuãs dicit dñs. Ecce ego ſternam lapides tuos ꝑ
ordinẽ / fundabo te in ſaphiro ⁊ iaſpide / et lapidibus
ſculptis (teſte aplo) In domo dñi ſunt vaſa aurea et
argẽtea / lignea ⁊ fictilia apta in miniſteriũ. Sed ⁊ oia
mẽbra corporis cũ ſint multa: vnũ corpus ſunt. Vni
uerſa ei opera / ſtudia / ⁊ conſilia rediguntur ad vnum:
nam finis legis xps ad iuſtitiã omni credenti beatus
eſt ordo cluniaceñ. et in vtroq; poſuit dñs miniſteriũ
recõciliationis ⁊ negociũ ſalutis nemo grauiter ferat
diuerſitatẽ ordinũ in hoibus. Nam et in ſtellis ordo
eſt: luna etiã (teſte abacuch) ſtetit in ordie ſuo / ⁊ diuer
ſi angeloꝝ ordines diſiungunt̃. Videte itaq; vocatio
nem veſtrã: vnuſquiſq; in ea qua vocat⁹ eſt vocatio=
ne permaneat. Quidã inconſulta leuitate animi cum
enormi ſcãdalo / de domib⁹ religioſis exeũt / ⁊ in alie=
na regula gloriantes / eam contemptui habent cui ſe

ꝓfeſſionis vinculo aſtrinxerũt/ nec aduerſũt verbum illud apl'i. Nõ glorĩantes in regula aliena: ꝑpter hoc aduerſus magiſtrũ alexandrũ in ep'la quadã nuꝑ excãdui: ⁊ v'ba que ipſum ſpecialiter cõtingebãt paſſus ſum in quorũdam offenſam/ licẽtius ꝙ̃ oportuit euagari. Fateor ꝙ pſalmodie ꝓlixitas ſi ex deuotiõe ꝓcedit ſaluberrima eſt. Si accidiã habet ſociam/ occupatio tñ eſt honeſta. ⁊ ſi vagos excurſus mẽtis omnino nõ repmit: per eam ſaltẽ homo ſtudijs honeſtioribus aſſueſcit. Labores aũt manuales in monachorum nec arguere nec laudare preſumo. Nam cum apl's ad corinth. dicat. Laboramus manibus noſtris. Et ad eph̃. Magis aũt laboret manibus ſuis. Et ad theſſalonicẽ. Nocte ⁊ die laborãtes ne quẽꝙ̃ grauaremus. Idem tñ ad thimotheũ ſcribẽs ait. Exerce te ad pietatem: nã corporalis exercitatio ad modicũ vtilis eſt. De iſtis dicit apl's. Qui nõ laborat nõ manducet. Illis aũt per yſaiã mandat dñs. Stabũt alieni ⁊ paſcẽt pecora ſua/ filij eoꝝ agricole et vinitores veſtri erunt: vos aũt ſancti dñi vocabimini/ miniſtri dei: dicet̃ vobis non oderis laborioſa opera ⁊ ruſticationẽ a deo creatã. Illi aũt ecõtrario dicitur. Sapientiã ſcribe in ocio/ ⁊ qui minorat̃ actu ꝑcipiet eam. In hac diuerſitate nouit dñs q̃ ſunt eius. Sed ⁊ iuxta v'bũ iob: deus in manu omniũ hoim poſuit ſignũ vt nouerint ſinguli opa ſua: eiuſꝙ teſtimonio ſcriptꝰ eſt liber monumẽti corã eo timẽtibus deũ/ et recogitãtibus nomẽ eius. Itẽ inter diuerſos ordines ille ſolus iudicio meo prudẽter et feliciter modũ vite ſue diſpẽſat: de cuiꝰ corde ⁊ manu dñs ſeruitutis obſequiũ gratanter acceptat.

¶ Exhortatio vt terre hieroſolimitane ſuccurratur. Epiſtola.xcviij.

A Dei gratia cant. archiepſ totius anglie primas Venerabilibus in xp̃o dilectis ſuffraganeis eccl'ie cant. Salutem in auctore ſalutis. Vbi publica iactura e'ſt et cõmune diſpendiũ/ ſicut dolor in vniuerſitatẽ ſe porrigit: ita cõi conſilio ⁊ auxilio eſt vtendũ/ vt v'bis hieremie vtamur. Vox lamẽtationis audita eſt de ſyon/ et plãctus de hieruſalem: facti ſunt hoſtes eiꝰ in capite inimici eius locupletati ſunt: peccatis eĩ noſtris exigẽtibꝰ inimici crucis xp̃i adeo inualuerũt ꝙ terrã ſanctã in qua ſteterunt pedes dñi/ hereditatẽ ⁊ patrimoniũ crucifixi in ſupbia et in abuſione demoliri conãtur: atꝙ iuxta querelam eiuſdẽ lamẽtatoris ꝓphete/ nõ eſt qui ſuſtẽtet eam ex omĩbus filijs quos genuit/ ⁊ nõ eſt qui ſupponat manũ ex oĩbus quos nutriuit. Clamat itaꝙ ad vos hieruſalẽ mater veſtra/ ſuas vobis exponit anguſtias: ⁊ in remediũ ſui doloris poſtulat filiales affectꝰ. Vos ergo filij eſtis dolores maternos excipite: et ſicut dicit yſaias. Triſtamini cũ hieruſalẽ ⁊ dolete cum ea oẽs qui diligitis eam: venerũt eñ gẽtes in hereditatem dñi vt polluant templũ eius. Qui oderũt dñm extulerũt caput/ ⁊ gloriati ſunt oẽs qui oderunt ſyon: dixit eñ in corde ſuo cognatio eoꝝ/ ſimul quieſcere faciamus nomen xp̃i a terra/ tollamus locũ ⁊ gẽtem: venite et diſperdamus in multitudine graui xp̃iani populi paucitatẽ. Speramus tñ in eo q̃ ſpes noſtra eſt/ qm̃ reſpiciet in faciem teſtamenti ſui: q̃ v'bis fortitudinis noſtre ſyon ſaluator ponet̃ in ea murus ⁊ antemurale: licet multa maligne inimicꝰ in ſancta: nõ eſt tñ abbreuiata manus dñi vt ſaluare non poſſit: ſed ꝓbat nos vt appareat ſi diligamus domũ iacob ⁊ locũ habitatiõis glorie ſue quã acquiſiuit in ſanguine ſuo: quã ſua natiuitate/ cõuerſatiõe/ predicatiõe/ morte/ reſurrectiõe multipliciter illuſtrauit. Iuxta publicam iuris ciuilis obſeruãtiam/ rei ꝓditionis apud filiũ dei erimus ſi in terram quã ex patris eterna donatiõe et matris hereditaria ſucceſſiõe obtinet gens apoſtata violenter irruat/ populuſꝙ redẽptꝰ ab eo ſe ad tuitionẽ hereditatis dñice non opponat. Cum eñ pater gentes in hereditatẽ ⁊ poſſeſſionẽ terminos terre dederit/ mater eius q̃ de tribu iuda et ſtirpe dauid recta linea duxit originem: regnũ ſuũ ⁊ filij ſui requirit de manibus veſtris et ad defenſionẽ illiꝰ fidelitatẽ quã ꝓmiſimus in baptiſmo ſine diſſimulatione poſtulat exhiberi. Propter hoc miſſi ſunt ad illuſtriſſimũ regẽ noſtrũ patriarcha hieroſolimitanus/ ⁊ alij magnates: quos nichil ad tantũ laborẽ itineris/ niſi pergrãdis et vrgẽtiſſima terre neceſſitas induxiſſet. Sed ⁊ benigniſſimus princeps noſter que digna ſunt principi cogitauit. Vidẽs eñ ſancte ciuitati lamentabile periculum imminere: ad theſauros ꝓprios magnificam ⁊ munificã manum miſit: atꝙ cõmuni epõrum terre comitũꝙ ⁊ baronũ conſilio collectam inſtituit/ quã iuxta formã que ſubſcripta eſt/ per ſingulas parrochias epiſcopatus veſtri faciatis diligẽter ⁊ efficaciter obſeruari/ vt mater veſtra hieruſalem que grauiſſimo merore confecta eſt/ ſub officioſa filiorum viſitatione reſpiret.

¶ Inſtructio fidei. Epiſtola.xcix.

A Lexander epſ ſeruus ſeruorũ dei ſoldano yconij veritatẽ agnoſcere/ ⁊ agnitam cuſtodire. Ex litteris tuis ⁊ nunciorũ fideli relatiõe cognouimꝰ/ ꝙ in votis habeas ad xp̃m conuerti. Cunꝙ iam receperis vt audiuimus pẽtatheucũ moyſi/ ꝓphetiam yſaie ⁊ hieremie/ pauli etiã ep'las/ atꝙ iohãnis euãgeliũ ⁊ mathei/ poſtulas tibi mitti virũ aliquẽ orthodoxũ/ per quẽ in lege tibi cõmiſſa quaſi vice noſtra plenius inſtruaris. Nos aũt petitioni tue plurimũ in deo cõmendabili grato cõcurrentes aſſenſu/ tales excellẽtie tue ꝓcurabimus deſtinare/ q̃ apud te in doctrina ſana et ſalutaribus monitis/ vicẽ ap'lice auctoritatis ſuppleant: quoꝝ etiã mores ⁊ merita ab honeſtate ⁊ mũdicia eruditiõis euangelice nõ diſcordent. Qm̃ vero noſtre fidei ſeriem ⁊ tenorẽ litteris tibi ſupplicas aperiri: tuis cõgratulantes deſiderijs/ illam ſub quodã cõpendio/ ⁊ quaſi digito tenꝰ intimamus. Illũ igit̃ pie credas et fideliter teneas/ ꝙ vnus eſt deus: ſic tñ vt aſſignatiõe deitatis ſit vnitas in ſubſtãtia/ ⁊ trinitas in ꝑſonis. Eſt eñ ⁊ deus pater/ deus

filius/⁊ deus ſpūs ſanctus: ſed pater ⁊ filiꝰ ⁊ ſpūs ſanctus vnū ſunt. Eſt aūt diſcretio in ꝑſonis: vt nec pater ſit filius/nec filius ſit ſpūs ſanctus/ nec ſpūs ſanctus ſit pater aut filius. Res quidē difficilis eſt intellectu/⁊ aciē ratiōis humane tranſcēdit: ſed tanto elegātius habet fidei meritū/q̄nto difficilior eſt ad credēdū. Porro licet nichil inuenire poſſimus qḋ expreſſam habeat vnitatis q̄ in deo eſt/et ſumme trinitatis ymaginē: nec ỽba inueniant̄ quibus poſſimus de illa ſumma eſſentia digne loqui: qḋ poſſumus tñ facimus/et quaſi balbutiētes per ỽba rebus accōmodata trāſitorijs rem tibi ineffabilē aperimus. Paulus apl's dicit q̄ inuiſibilia dei per ea q̄ facta ſunt intellecta cōſpiciunt̄: ſempiterna quoq; ỽtus eius ⁊ diuinitas. Vide ergo mentē hōis/corpuſq; ſolare cōſidera: ⁊ videbis qualitercūq; licet tenuiter/⁊ quaſi oculo cōniuēti quandā ſilitudinem trinitatis. Eſt in mēte hominis intelligētia/memoria/et volūtas. Mentē aūt vocamus memoriā: mentē dicimꝰ intelligētiam: mētem dicimus volūtatem. Memoria/intelligētia/⁊ volūtas ſunt vna mens: ſed nec memoria eſt intelligentia vel volūtas. In eodē corpore ſolis radium video/ ſentio calorē/⁊ agnoſco ſplendorē: hec tria vniꝰ eſſentie ſunt/nullū tñ eoꝝ eſt alterū. Sic et in illa ineffabili ⁊ incōſcriptibili gloria deitatis/eſt filiꝰ a patre: ⁊ ſpiritus ſanctus ab vtroq;. Cū pater ⁊ filius ⁊ ſpūs ſanctus eiuſdē ſubſtātie/eiuſdē potentie et glorie ſint: nō ſunt tñ tres dij/ſed in tribus ꝑſonis ſunt vna ſubſtantia: ⁊ vnius potētie/⁊ in vna ſubſtātia tres ꝑſone. Hec fidei noſtre ꝓfeſſio nō tñ a xp̄o ⁊ eius ſequacibꝰ traxit exordiū: ſed a moyſe et patriarchis atq; ꝓphetis ſuū habuit fundamentū. In libro moyſi diuine eſſentie vnitas declarat̄/vbi dicitur Audi iſrael/dñs deus tuus vnus eſt. Et iterū. Ego ſum dñs deus tuꝰ q̄ eduxi te de terra egypti/nō erunt tibi alieni dij preter me pluralitatē vero ꝑſonarū ibi patenter inſinuat/vbi dicit: Faciamus hoiem ad ymaginē ⁊ ſilitudinē noſtrā. Cum eñ verbū ſit filius dei ſicut iohānes cuius euāgelium recipis ꝓteſtat̄ dicēs In principio erat ỽbū/ ⁊ verbū erat apud deū/⁊ deus erat verbū: hoc erat in principio apud deū: oīa per ipm̄ facta ſunt ⁊ ſine ipo factū eſt nichil: vides q̄ ad filium ⁊ ſpiritū ſanctū patris ſermo dirigit̄. Cū hec duo pluraliter dicat: faciamus/⁊ noſtram: per verbū eñ ⁊ ſpiritū ſanctum dñs deus opatus eſt vniuerſa. Sicut dauid ꝓpheta cōmemorat/verbo dñi celi firmati ſunt: ⁊ ſpū oris eius oīs virtus eoꝝ. Idem etiam ꝓpheta myſteriū trinitatis elegāter inſinuat/ ⁊ ter hoc nomē deus in eodē verſiculo repetit ⁊ inculcat dicens Bñdicat nos deꝰ deus noſter bñdicat nos deꝰ/ et metuāt eū oēs fines terre. Prenoiatus iohannes in epiſtola ſua canonica dicit Tres ſunt qui teſtimoniū dāt in celo: pater/verbū et ſpūs ſanctus: ⁊ hi tres vnū ſunt. Yſaias etiā ꝓpheta quē recipis/ſe audiſſe teſtat̄ Seraphin clamātia Sāctus ſanctus ſanctus dñs deus ſabaoth. Quare tertio triplicat ſanctus: niſi vt in dño deo exercituū trinitatem inſinuet perſonarū? Eſt itaq; in ſumma ac beatiſſima trinitate pater qui filiū genuit/ filius qui genitus eſt a patre/ ſpūs ſanctus qui ꝓgredit̄ ab vtroq;. Nec in illa genitura vel ꝓceſſione damnū refectiōis/ vel imminutiōis paſſa eſt in patre vel filio diuina ſubſtantia. Sicut eñ lumen a lumine ſumit̄/ſic equalis a patre filius: et vtriq; coequalis ꝓcedit ab vtroq; ſpiritus ſanctus. Modū tñ geniture aut ꝓceſſiōis iſtius/ humana ratio non attingit. Unde cū yſaie de filij generatiōe cōſtaret: modū tñ generationis inenarrabilem eſſe sciēs Generationē inquit eiꝰ quis enarrabit? Dauid ꝓpheta in ꝑſona filij de hac generatiōe ſic loquit̄: Dñs dixit ad me filius meꝰ es tu: ego hodie genui te. Filius etiā dauid ſalomon/ quē deus ſcientia ⁊ intellectu mirabiliter illuſtrauit: in perſona xp̄i qui eſt (ſicut paulus dicit) dei ỽtus ⁊ dei ſapiētia in libro ſapientie (ſi tamē eum recipis) ita dicit. Dñs poſſedit me in initio viarū ſuarū anteq̄ quicq̄ faceret: necdū erant abyſſi ⁊ ego ɔcepta eram: qñ preparabat celos aderam: qñ appēdebat terre fundamēta cū eo eram cūcta diſponēs. Apl's etiā paulus ſpiritui ſancto: immo toti trinitati teſtimonium perhibet dicēs. Miſit deus ſpiritū filij ſui in corda noſtra. Et alibi. Si ſpiritus eius q̄ ieſum ſuſcitauit habitat in vobis: viuificabit ⁊ mortalia corpora veſtra/ ꝓpter inhabitantē ſpiritū eius in vobis. Si xp̄i teſtimoniū de vnitate eſſentie ⁊ ꝑſonarū trinitate deſideras/ ipſe in euāgelio dicit. Ego ⁊ pater vnū ſumus. Xp̄s etiā diſcipulis ſuis dicit: Ite baptizate oēs gētes in noie patris et filij et ſpūs ſancti. Cum igit̄ homo perdidiſſet ꝓpter inobedientiā paradiſum ⁊ infernales miſerias ꝑpetuo meruiſſet: miſſus eſt a patre filius/dignūq; fuit vt mitteretur filius ⁊ nō pater. Cum eñ a nullo eſſet pater/filius ab aliquo erat: eratq; cōuenientius vt haberet in tempore matrē/qui ab eterno habuerat patrē. Cum aūt ſcriptum eſſet in pſalmo dauid/ nō eſt q̄ redimat neq; qui ſaluū faciat: nō eſt q̄ faciat bonū/nō eſt vſq; ad vnū. Non eſt qui det placationē ꝓ aīa ſua/nedum ꝓ aliena: miſſus eſt a deo patre filius/vt homo ꝓ homine moreret̄/ ⁊ ꝓ hoie captiuo tributū mortis tāq̄ homo exolueret: eūq; tanq̄ deus celeſti poteſtate redimeret. Eius aduētum deſiderauerant patriarche/ predixerāt ꝓphete/ atq; illius dilationē impatiētius ſuſtinētes/querela cōtinua dicebant. Quādo veniet? Quādo videbimus? Da dñe mercedē ſuſtinētibus te vt ꝓphete tui fideles inueniātur. Utinā dicit yſaias dñe diſrūperes celos ⁊ venires. Et dauid. Dñe inclina celos tuos ⁊ deſcēde. Sed ⁊ (teſte yſaia) angeli pacis pre dilatiōe noſtre ſalutis amare flebāt. Idem vero yſaias de xp̄i natiuitate manifeſtius loquēs Ecce inquit virgo cōcipiet ⁊ pariet filiū/et vocabit̄ nomen eius emanuel. Cū autē maria de yeſſe originē traxerit: idē ꝓpheta natiuitatē marie/et per mariā xp̄i: atq; plenitudinē gratie ſpūalis in xp̄o manifeſte declarat dicēs Egredief virga de radice yeſſe/ et flos de radice eius aſcēdet/et requieſcet ſuper eum ſpiritus dñi:

ſpiritus ſapientie ꝛ intellectus: ſpūs cōſilij ꝛ fortitudi
nis/ſpūs ſciētie ꝛ pietatis/ꝛ replebit eum ſpūs timo
ris dñi. Natus eſt itaq filius dei de virgine incorrupta:
ſpiritu ſancto in ea operāte/ noſtreq ſalutis negociū
ineffabiliter ꝓcurāte. Abiſſus eñ inſcrutabilis eſt in
carnationis dulce ſacramentū: plurima tñ antiquis
patribus acciderūt in quibus huius natiuitatis figura
preceſſit. Qz eñ vellus gedeōis rore celi cōplutū eſt/
cū area circūquaq arida remaneret/ ros ſpūs ſancti
deſignat in virgine que ad hoc ꝓpter humilitatē ſuam
ſpecialiter ꝛ ſingulariter eſt a dño preelecta. Cui pſal
miſta cōcordat dicēs Deſcēdet ſicut pluuia in vellus.
Qz moyſi ignis in rubo apparuit: ꝛ nō eſt rubus cor
ruptus igne/ virginitatis integritas in maria mōſtrat.
Qz virgis altariū tribuum remanētibus ſiccis virga
aaron de cuius ſtirpe virgo beatiſſima traxit originē
frōduit ꝛ floruit: flos in virga yeſſe quē vaticinauerat
yſaias/partū ſcz incorrupte virginis indicauit. Cū ini
mici dei eſſemus/per aduentū xp̄i recōciliati ſumus:
ſicut ꝓpheta predixerat Et pax inquit erit in terra cū
venerit. Ideoq angeli in ipſius natiuitate glīoſe pa
cis canticū cecinerūt Gloria in excelſis deo/ꝛ in terra
pax hoībus bonevoluntatis. Noua etiā ſtella magis
apparuit: atq hyſtoriarū teſtimonio rome fons olei
de terra fluxit in tyberim. Templū etiā olim rome cō
ditum qđ ydola nō ruiturū predixerant donec virgo
pareret/eadē nocte fundit⁹ corruit. Probatica itaq
piſcina q̄ hieroſolimis erat ad aduētū angeli moueri
ꝛ ſanitates cōferre tunc cepit. Vehemētiſſime nobis
nocuit vetus adam: ſed plus ꝓfuit nouus. Amplius
nobis cōtulit huius humilitas q̄ ſuperbia iſtius abſtu
lerit. Nam (paulo aplo teſte) Nō ſicut delictū ita ꝛ do
nū: damni eñ eſtimationē bñficij magnitudo trāſcen
dit. Quē prius habuimus terribilē deū ꝛ iudicē/nunc
habemus humilē fratrē et ꝓximū. Xp̄s itaq curſum
noſtre mortalitatis tranſigēs in fame ꝛ ſiti: in laſſitu
dine ꝛ dolore/ꝛ in vniuerſis miſerijs huius vite: demū
traditus a diſcipulo/ꝛ tanq̄ vile mancipiū venditus
flagellatus/cōſputus/ſpinis coronat⁹/illuſus/clauis
affixus ſtipiti/ꝛ morte turpiſſima cōdemnatus: q̄ non
rapuit ſoluit/ꝛ ſpōte morti ſe offerēs oīa in humilita
te ſuſtinuit: ſicut yſaias quoq predixerat. In hūilitate
inquit iudiciū eius ſublatū eſt. Sicut agnus ad occi
ſionē ductus eſt: ꝛ ſicut ouis coram tondēte ſe/ſic nō
aperuit os ſuū. Qui ergo puerulus a iuſto ſymeone ſe
mel oblatus fuerat in tēplo: in veſpera legis ꝛ fine ce
rimoniarū ꝓ redēptione noſtra in cruce manus ſuas
leuauit ad patrē. Iuxta illud dauiticū Eleuatio ma
nuū mearū ſacrificiū veſpertinū. Sic reatus quē adam
ꝑ ſuperbiā ligni delectatiōe cōtraxerat/ mortis ama
ritudine per humilitatē xp̄i ſublat⁹ eſt. fuſoq ſangui
ne ſine culpa oīm culparum cyrographa ſunt deleta.
Aliū ſiquidē redēptiōis modū poterat dñs ꝓcuraſſe
ſed nullus ſue benignitati noſtreq ſaluti cōgruentior
apparebat. Cum eñ homo iuxta ſue preuaricatiōis
exigētiā captus a dyabolo teneret: poſtulabat iuſti
tia vt nō eriperet per violētiam: ſed q̄ per ſuperbiam
lapſus eſt ſua ſi poſſet: ſz q2 ſua nō poterat aliena ſal
tem hūilitate reſurgeret. Ita xp̄s innocēs quē agnus
paſchalis in lege ſignauerat/ ſe ꝓ nobis hoſtiam ob
tulit ſalutarē. Cumq lex moyſi caprā vel ouem cōſti
tuiſſet preciū/ac redemptionē hominis a peccato: xp̄s
per quē gratia et veritas facta eſt attendēs vmbratiles
legis cerimonias nō ſufficere ad ſalutē/hoīſq eſtima
tionē pluris faciens q̄ ſanguinē ouis/hyrci aut vitu
li: ſanguinē et mortē ſuā ꝓ noſtra ſalute obtulit: ꝛ ſic
ſemel in ſancta ſummus ꝛ verus pōtifex introiuit eter
na redēptiōe inuēta. Aperuit itaq librū ꝛ ſoluit ſigna
cula eius leo de tribu iuda: et qđ hoſtie legales nō po
tuerāt gladiū amouit verſatilē: ꝛ paradiſi q̄ oībus anti
quis clauſus fuerat reſerauit ingreſſum. Sic ei olim in
morte ſummi pōtificis ſolebat his q̄ ad ciuitates re
fugij cōfugerant/ſecurus ad ꝓpria reditus indulgeri.
Olim cōſueuerat homo cauſari et dicere. Cur exigit
a me dñs amplius q̄ a ceteris creaturis? Quid ꝓ me
laborauit? Dixit ꝛ factus ſum ſicut iumēta ꝛ arbores
ꝛ cetera vniuerſa: ſic ſue potētie nutu ſoloq iuſſionis
arbitrio me creauit. Sz iam obſtructū eſt os loquētiū
iniqua. Nā homini diſſimulare nō licet q̄ta ꝓ eo dñs
fecerit: qui vt ſeruū redimeret ꝓprio filio nō pepercit.
Porro in redēptione hoīs laborē ꝛ dolorē inuenit: q2
famē/ſitim/fatigationē/inſidias/opprobria/flagella
coronā ſpineā/clauos ꝛ lanceam/ignominiā crucis ꝛ
mortis anguſtiā ꝓ noſtra impietate et ꝓ ſua pietatē
ꝓ noſtra neceſſitate ꝛ ꝓ ſua hūilitate ſuſtinuit. Non
ne ergo deo ſubiecta erit aīa mea? Nonne oīa oſſa
mea dicēt: dñe quis ſimilis tibi/vt nō ceſſet de cetero
ab ore ꝛ corde meo gratiarū actio ꝛ vox laudis? Quo
modo potuit ſapiētia dei mecū miſericordius agere/
aut me ad ipſum diligēdum dulcius aut efficacius in
uitare? Preterea iuſtorū aīe que q̄tum ad prerogati
uam originē nō multū a celeſtiū ſpirituum dignitate
degenerāt/oēs ad inferos deſcendebāt: atq vt deus
quoq memor ſue ymaginis eſſet: atq iuxta ſuorū pre
conia ꝓphetarū de aīabus electis iacturā caſus an
gelici repararet: ſic in hac noſtre ſalutis diſpenſatiōe
dilectio xp̄i nobis medullitus intimat: qui cū in lege
moyſi nobis dilectionē dei ꝛ ꝓximi dederit in māda
tis/eādem in ſcola euāgelice diſcipline frequētius et
fortius verbis/ et tandē exhibitiōe operis inculcauit:
maiorē eñ caritatē nemo habet/vt aīam ſuam ponat
quis ꝓ amicis ſuis. Dedit itaq materiā diligēdi ſe q̄
in ſuis dilectiōib⁹ nos preuenit: nec aliud a nobis exi
git niſi vt ipm diligamus ex corde. Sane inhumanus
eſt ꝛ crudelis qui miam eius nō recolit: qui dñm tam
clemētē ex affectu nō diligit: q̄ ſe ꝓ eo ſi opus eſt mor
tis ꝑiculo deſiderabiliter nō exponit. Xp̄s aūt mor
tuus ꝛ ſepultus tertia die reſurgēs a mortuis ſicut diſci
pulis viuēdo predixerat/ eiſdē in multis argumentis
apparuit: et cū ipſis loquēs ꝛ comedēs oſtenſis vul
neribus manuū/pedū/ac lateris in cordibus quorū
dam qui adhuc heſitabāt in fide oſtēſione vulnerum/

vuln⁹ dubitatiōis ammouit. Quadraginta itaqꝫ die bus cū eis viſibiliter cōuerſatus: eiſdē recūbentibus venit in montē oliueti: ⁊ vidētibus illis eleuatus eſt/ ⁊ aſcendit ad patrē vbi eū eſſe in patris dextera credimus: atqꝫ in cōi reſurrectiōe ipſum viuoꝝ̄ ⁊ mortuorum iudicem expectamus. Si ergo habes in deſiderio de tenebris ꝓdire in lucem/ ⁊ amplecti ſaluberrimam xp̄i legem: xp̄iane conuerſatiōis primicias baptiſmali lauachro neceſſe eſt cōſecrari: quaten⁹ depoſita in aquis regeneratiōis peccati vetuſtate/ in nouam aie innocentiam/ et vite infantiam renaſcaris.

¶ Gratiarum actio ſuper receptione pallij. Epiſtola. C.

SAnctiſſimo patri vrbano dei gratia ſummo pōtifici. B. Cantuarieñ. eccl'ie miniſter Salutē ⁊ debitū deuotiōis obſequiū. Domus dei q̄ in lapide adiutorij ſuꝑ fundamentū apl'orum ⁊ ꝓphetarū ſtabilita eſt a petro ⁊ ſucceſſoribus ei⁹/ formā ſemꝑ eruditiōis ⁊ ſtatū incolumitatis accepit. Qđ eñ ſtipiti rami/ qđ capiti mēbra/ qđ radij ſoli/ qđ fonti riuuli: hoc apl'ice ſedis eminētie debēt eccl'ie oēs quas vbiqꝫ terrarū religio xp̄iana fundauit. Inde eſt ꝙ beate recordatiōis lucio tertio papa viam vniuerſe carnis ingreſſo (mortis ei tributarij oēs ſumus/ mortiſqꝫ reſpōſum habemus in nobis: ⁊ fedus cū ea ꝑcuſſimus) erant et lugebant filie apđ nos ſine ſpōſo. Cūqꝫ munus exequiale defuncto/ ⁊ pios affectus impēderent: electiōis veſtre nūcius ſuperuenit q̄ nubilū publici meroris auferēs corda oīm feſtiuiore letitia ſerenauit. Cōis eñ fama eſt: ꝙ dñs qui (iuxta ꝟbū ozee) ſuſcitat de filijs ꝓphetas: ⁊ de iuuenib⁹ nazareos ipſe in ſpecula celſitudinis apl'ice talē nunc de filijs ſuis ꝑ gratiā ſuam collocare dignatus eſt/ q̄ ꝓdeſſe velit ⁊ preeſſe ſciat: q̄ prudētia ⁊ moribus preminēs/ cathedrā ſanctoꝝ meritis implere ſufficiat. In cōe itaqꝫ deſiderium cedit/ ꝟboqꝫ celebri ⁊ votiua gratiarū actiōe publice recenſet qualiter dei ſapiētia ſuauiter vniuerſa diſponens vos de gradu in gradū: de ꝟtute in virtutē: de honore in honorē ꝓmouerit. Nec illud deeſſe permittit ad plenitudinē gaudioꝝ/ ꝙ tanta fuit eligentiū vos vnanimitas/ nullūqꝫ ſuſtinuit rethe petri ſciſſiōis/ aut rupture diſpendiū. Sed (iuxta verbū yſaie) qđ dñs exercituū decreuerat quis poterit infirmare? Nec variat caſualis euētus qđ cōſilij celeſtis altitudo diſpoſuit. Quia ergo ex hoibus aſſumpti eſtis a dño pontifex: ⁊ ꝓ hoibus cōſtituti in his que ſunt ad deū/ ipſi q̄ vos elegit cum multa gratiarū actiōe preces affectuoſas offerimus: quaten⁹ is q̄ ſegregauit ⁊ vocauit vos ad dādam ſciētiam ſalutis plebi eius/ ipſe in bonis dies veſtros cōtinuet: atqꝫ in faciē teſtamēti ſui reſpiciens eccl'iam ab oīni errore purgatā/ ſub veſtra ꝓuiſione trāquillet. Ad hec nō quātas volo/ ſed quātas valeo vobis gratiarū referens actiones/ minorē me ꝓfiteor cūctis miſeratiōibus veſtris. Nam meoꝝ exigētiam meritoꝝ multipliciter veſtroꝝ beneficioꝝ magnitudine preuenistis. Non ſufficio tante gratie reſpōdere ad meritū. Ille ꝓ me reſpōdere digneꝛ qui ſcđm diuitias bonitatis ſue/ ſuoꝝ inſufficiētiam ſupplet. Ego eñ vir videns paupertatē meā pre munificētia ⁊ magnificētia indulte michi gratie veſtre/ me vobis totū debere ꝓfiteor quicquid debet ſeruus dño/ magiſtro diſcipulus/ filius patri poteſt. Precor igiꝛ vt imperfectū meū videāt oculi veſtri/ ⁊ in ea plenitudine poteſtatis q̄ vobis celitus data eſt/ meā inſufficientiam ſuſtētare velitis. Iuuate me pater oratiōibus veſtris: vt qđ poſſibilitas noſtra nō obtinet/ i hac adminiſtratiōe veſtre orationis ⁊ eruditiōis ſuffragio suppleaꝛ.

¶ Excuſaꝛ archiepꝯ ſuper nimia remiſſione Et reprehēditur quidam qui dñm ſuum archiepm̄ reprehēdebat: q̄ nimiū fauebat regi ⁊ archiepꝯ excuſatur. Epiſtola. cj.

CAriſſimo dño et amico. R. ſuus. P. Bleſeñ. archiđ. Salutē ⁊ patiētie fructū. Innocentē arguis/ viruqꝫ fortē vocas tepidum ⁊ remiſſum/ ⁊ vtēs ꝟbo illo leuitici. Nichil mellis adolebis in ſacrificio dñi: hoiem ꝓbate religiōis perhibes a diuinis ſacrificijs alienū. Sane cū ſpūs dei reddat teſtimoniū ſpiritui eius ipſi ꝓ modico eſt vt ab hoie iudiceꝛ/ aut ab humano die. Sꝫ ⁊ tu quis es qui ſeruū iudicas alienū? Dño ſuo ſtat aut cadit. Stabit aūt. Nam ſi ſtatū animi ſui ſtudio ꝓpēſiore attēdas/ nichil in eo variabile reperies aut incertū: ſed quicq̄d in aīo ſuo preuia ratione diſponit/ firmiſſima inuenies ſtabilitate ſubnixū. Mel inquis nō acceptaꝛ in ſacrificio dñi: nec accepta eſt a dño que ſignificaꝛ in melle blanda ⁊ diſſoluta lenitas prelatoꝝ. Amice eſt lenitas ⁊ eſt leuitas. Eſt lenitas neceſſaria/ ⁊ eſt leuitas diſſoluta. Nam ⁊ mel licet ꝓhibeaꝛ a ſacrificio ſicut aſſidue impoperādo ꝓponis: mellis tñ ꝑmitie offerūꝛ. et vbi ꝓhibeꝛ mellis ſacrificiū: ibidē mellis primitie iubenꝛ offerri. Velles vellētqꝫ oēs qui tecū deſipiūt ꝙ dñs me⁹ ex quolibet motu animi inter regnū ⁊ ſacerdotiū fedus paceqꝫ diſſolueret/ nec mellis primitias in oblatione pacis offerret. Iuxta oēm legē/ iuxta oīm gētiū ritus pax prius offerēda eſt etiam inuitis. maxime in fide xp̄i in qua nichil precipitāter agēdū eſt: in qua nemo repēte fit ſumm⁹. Attēde igiꝛ diligēter q̄ eſt remiſſio cauta/ ⁊ neceſſaria: neceſſaria eſt que deferꝛ poteſtatibus huius mūdi ⁊ maxime regi tanq̄ precellēti: nā oīnis poteſtas a dño deo eſt. Hec lenitas regnū ⁊ ſacerdotium facit vnū: hec ſua benignitate obtinet qđ nunq̄ ꝑ minas aut violētias a ꝓ̄ncipibus extorqueret. In hac lenitate nec de⁹ nec homo offenditur/ in qua fides a prelato tam deo q̄ homini exhibeꝛ. De hac lenitate ⁊ de hac fide ſcriptū eſt: in fide ⁊ lenitate ipſius ſanctū fecit illū. Turpe quidē et abſurdū eſt in prelato cū ira et auſteritate corripere. Sicut apl's ad thimoteū ſcribēs ait. Seruum inquit dñi nō oportet litigare: ſed ad oēs manſuetū eſſe ⁊ patientē/ et cū lenitate corripere eos qui reſiſtūt veritati. Legitur eñ

aque ſyloes cū ſilentio currūt: aque ṽo raſin tranſeūt cum tumultu. Cūq; ſpōſa in canticis dicat. Amicus meus bibit vinū cū lacte: id eſt rigorē exercet cū lenitate: Ipſa cōuerſa ad ſpōſum: et ſeueritati manſuetudinē preferens: meliora ſunt inquit vbera tua vino. Cum ꝓpheta diceret. Ecce ſpūs grādis conterēs petras ⁊ nō in ſpiritu dñs. Et adiūgit. Et poſt ignē ſibilus aure tenuis: ⁊ in eo dñs. Nam cū ſpūs ire ⁊ cōmotiōis ignisq; iracūdie deo diſplicent: ipſi accepta eſt lenis ⁊ blāda correctio. Veruntñ in hac lenitate: aut potius in hoc melle fel fructuoſe correctiōis abſcōditū eſt. Nā in ſua lenitate zelū, et in blādicijs ſuis aculeos habet: et ecce in ſuauitate ⁊ pace eiꝰ amaritudo amariſſima aduerſus eos q̄ ignorant ⁊ errāt. Ubi eī verius diligit/ſeuerꝰ corrigit: occulte tñ: et efficacior eſt in eis ad emēdationem principū lenitas colūbina q̄ ſeueritas exterior et indignatio vultuoſa. Sicut in hieremia notaꝛ. Data eſt inquit terra iniquorū in deſolationē a facie ire colūbe. hec lenitas ſpiritum fortitudinis habet. Et (vt verbo iob vtar) hec eſt que dicit regi/apoſtata duces impios vocat: hec non accipit perſonas principū, nō agnoſcit tyrannū cū diſceptauerit cōtra pauperē. Attende igiꝛ q̄ diſtinctionē recipiunt, ſuaſq; vices vtiliter ⁊ prudēter alterant blāda et ſeuera correctio. Nā de vtraq; in ezechiele ſcriptū eſt. Ignis erat in medio, ⁊ de medio ignis quaſi ſpecies electri. Cum ſit electrū genꝰ metalli tēperatiſſimū: ſignificat correctiōis ſuauiſſimū blādimētū. De ſeueritate aūt ſcriptū eſt ibi. Ignis erat in medio animaliū, ⁊ de igne fulgur egrediēs. Debet itaq; māſueſcere quādoq; ſeueritas: nam ⁊ in opere tēpli vbi leones ſculpti ſunt, ſunt ⁊ lora dependētia: in quo notaꝛ neceſſariū eſſe/ vt diſcipline ſeueritas refrenata, loro māſuetudinis temperetꝛ. Verūtamē remiſſio que os prelati obſtruit: que mentē eius deijcit: que adulatorem ⁊ venditorē olei facit: dum ſibi quietē ⁊ bon oſcientiā venaꝛ in fauore principū, hec miſeros precipitat in foueā ſcādalorū. In hac fouea (ſicut ꝓpheta dicit) cubauit lamia, et inuenit ſibi requiē. In hac (teſte btō iob) beſtia ſuū ingredietꝛ latibulū: et in antro ſuo morabitꝛ. Hec eſt remiſſio per quā vnus edificat parietē ⁊ alius linit: per quā laudaꝛ peccator in deſiderijs aie ſue, ⁊ iniquus benedicitꝛ. Per hāc canes muti nō valentes omino nec volentes latrare per cōſenſus vniformitatē/faciē ⁊ ſimilitudinē peccatoris aſſumunt: ſicut ſcriptū eſt: vſq; quo iudicatis iniquitatē ⁊ facies peccatoꝝ ſumitis? Per hāc prelati miſeri bonum penitētie qđ in principibus vident palpando: et vſq; ad canos vberiorem xp̄i miam ꝓmittendo euacuāt. De quibus ſub ſpecie effraim ꝓpheta iraſcens. Comederūt inquit alieni robur eius ⁊ neſciuit: ſed ⁊ cani effuſi ſunt in eo ⁊ ignorauit. Hic eſt vētus adulatiōis/vētus peſſimus/vētus vrēs/multos erigēs in ſuperbiā: atq; a ꝓpoſito ⁊ deſiderio ſanctitatis euellens, ſicut in eoꝝ perſona iob dicit. Abſtuliſti ſicut vētus deſideriū meū: eleuaſti me ⁊ ſuper ventū ponens eliſiſti me. Sane certus es q̄ in dñm meum nulla cadit adulatiōis aut remiſſionis diſſolute ſuſpitio: cuius vita eſt omi exceptiōe ſuperior, cuius ṽba (vt teſtimonio hieremie vtamur) q̄ſi ignis ⁊ quaſi malleus cōterens petrā. verūtamen ratio eſt: quare nō habeat in ore ſuo redargutiōes ad tēpus. Adhuc recēs ⁊ nouiciꝰ eſt in iniūcte ſibi adminiſtratiōis officio. Sciſq; q̄ nō araꝛ in primogenito bouis: nec ſpice virētes in oblationē veniūt donec ignibus torreāꝛ. Tota itaq; intētio eiꝰ nūc eſt vt plantēt epos, vt habeāt adiutoriū ſimile ſibi: ve enī ſoli/nō ſufficit ſolꝰ oneri ſub quo curuāꝛ q̄ portāt orbē. Si interim a quibuſdā ſub pretextu amoris ſicut dicūt arguiꝛ: ipſe de ſua apud deū intētiōe ſecurꝰ, cū beato iob rñdebit ⁊ dicet Verboſi amici mei ad deū ſtillat oculꝰ meꝰ. Illud eq̄dē moris eſt vt ſe in p̄latos lingue meretricātis iniurias modeſte ⁊ patiēter excipiāt. Sicut paulꝰ inter blaſphemos vos inq̄t ſcitis: q̄ ad hoc poſiti ſumꝰ. Si ad caput noſtrū xp̄z reſpicitis: nullꝰ innocētiā maledicꝰ aut detractor acerbiꝰ impugnauit: quē iudaica ſupſtitio nūc fabri filiū/nūc vinoſuz/nūc voratorē carniū/nūc miniſtrū beelzebub/nunc ſociū ethnicoꝝ/nūc deſtructorē ſabbati vocās, multiplr in eū virꝰ ſue malignitatꝭ effudit

¶ Qualiter pueri ſint erudiēdi. Ep̄la.cij.

Cariſſimo dño ⁊ amico ſuo. R. archiō. Maneteñ. P. Bleſeñ. Salutē: ⁊ ſi quid meliꝰ eſt ſalute. Duos e nepotibꝰ michi erudiēdos nudiuſtertius cōmiſiſti. Alterū pueritie annos agentē: alterū plena integrū pubertate. Nūc autē per litteras tuas vehemēter euehis ⁊ cōmēdas maioris ingeniū: ⁊ aſſeris te nūq̄ vene ſubtilioris hoiem inueniſſe. Ideo ſupplicas ⁊ hortaris vt circa eū tempeſtiuius vigilātia magiſtralis appareat: leue nanq; eſtimās illi edificio manū ſupreme cōſummationis apponi: cui aliena ſollicitudo cōtulit incrementū. Verū tamē res in cōtrariū verſa eſt. Melius enī ſpero de illius eruditione, q̄ ad me rudis ⁊ informis acceſſit: q̄ de alterius cuius iam ex parte indurauit vena, ſibiq; quaſi effigiē alieni doctoris impreſſit. Argilla et cera atq; hmōi q̄ ſuſceptioni forme ⁊ impreſſiōi ſe offerūt: facilius ⁊ fidelius effigiāꝛ ad imprimētis arbitrium, ſi nulla p̄us in ſe ſuſceperint lineamēta formarū. Refert equidē quintilianus in libro de inſtitutiōe oratoria/thymotheū quēdam in arte tibiarū ſolitum duplas ab his mercedes exigere quos alius docuiſſet. Duplex enī in talibꝰ labor eſt: alter in eleuāda doctrina minus cōmēdabili qua imbuti fuerāt: alter in exhibenda ſcientia: que lucrum pariter generaret ⁊ famā. Egre nanq; dediciꝛ qđ didicit etas tenerior. Et quo ſemel imbuta recēs ſeruabit odorē Teſta diu. In iure etiā ciuili ex edilicio edicto veterana mācipia q̄ ad alienos mores informata ſunt reprobāꝛ: ⁊ q̄nq; dubitabile fuit vtrū venirēt in cauſam redhibitiōis. Noua ṽo mācipia fauorabiliora viſa ſunt: eo q̄ ſint magis perceptibilia diſcipline, ⁊ ad miniſteriū aptiora. vvilhelmū predicas ſubtilioris vene/⁊ acutioris ingenij

eo q̄ grāmatice ⁊ actoꝝ ſciētia intermiſſa volauit ad
verſutias logicoꝝ: vbi nō in libꝛis ſicut fieri ſolet dya
leticā didicit, ſed in cedulis et quaternis. Non eſt in
talibus fundamentū ſciētie litteralis: multiſq; perni-
cioſa eſt iſta ſubtilitas quā extollis. Ait enī ſeneca.
Odibiliꝰ nichil eſt ſubtilitate/ vbi eſt ſola ſubtilitas.
Quid enī pdeſt illis expendere dies ſuos in his que
nec domi/ nec militie/ nec in foro/ nec in clauſtro/ nec
in curia/ nec in eccl'ia/ nec alicubi pſunt alicui: niſi dū-
taxat in ſcolis: Seneca ſcribens ad lucilliū. Quid eſt
inquit acutius ariſta/ et in quo eſt vtilis: Tale eſt in-
quit ingeniū qđ ſola ſubtilitate laſciuiens, nulla in ſe
reſidet grauitate. Icharus dū elatus iuuenili leuita-
te fertur in celū: fluctibus marinis immergit. Tales
etiam dū ſe in artibus temere eleuāt, allidunt. Qui-
dam anteq̄ diſciplinis elemētaribus imbuātur do-
cētur inquirere de pūcto/ de linea/ de ſupficie/ de q̄nti-
tate aīe/ de fato/ de pnitate nature/ de caſu et libero
arbitrio/ de materia ⁊ motu/ de principijs corpoꝝ/
de pgreſſu multitudinis ⁊ magnitudinis ſectiōe: quid
ſit tēpus/ quid mane/ quid locus/ de eodē ⁊ de diuer-
ſo/ de diuiſo ⁊ de diuiduo ⁊ indiuiduo/ de ſubſtātia ⁊
forma vocis/ de eſſentia vniuerſaliū/ de ortu vſuq; et
fine virtutū/ de cauſis rerum/ de refluxiōe oceani/ de
ortu nili/ de varijs latentis nature ſecretis/ de varijs
figuris cauſarū que in cōtractibus vel quaſi cōtracti-
bus/ maleficijs/ vel quaſi maleficijs oriūtur. De pri-
mis rerū initijs ⁊ alijs q̄pluribꝰ, que plenioris ſcien-
tie fundamētū: ⁊ eminētiores exigūt intellectus. Pri
mitiāda erat etas tenera in regulis artis grāmatice/
in analogijs/ in barbariſmis/ in ſoloeciſmis/ i tropis
⁊ ſcematibus: in quorū omniū doctrina donatus/ ſer
uius/ priſcianus/ yſidorus/ beda/ caſſiodorus pluri-
mā diligētiam impenderūt: qđ equidem nō feciſſent
ſi ſine his poſſet habere ſciētie fundamētum. Nam ⁊
quintilianus qui hāc doctrinā tradit ⁊ tradēdam aſſe
rit tātis eā attollit preconijs: vt publice pteſtetur ſi-
ne illa ſciētie nomē non poſſe ſubſiſtere. Gayus ceſar
de analogia libꝛos edidit, ſciens ſine hac ſcientia nec
prudētiam in qua perfectiſſimꝰ erat: nec eloquētiam
in qua erat potētiſſimus poſſe a quoq; facile obtine-
ri. Marcus tullius ſicut ex eius epl'is frequētibꝰ pa-
tet: ad artē grāmaticam filiū quem tenerrime dilige-
bat, diligēter inuitat. Et q̄ vtilitas eſt cedulas euol-
uere/ firmare v̄botenus ſummas, ⁊ ſophiſmatū ver-
ſutias inuerſare: damnare ſcripta veterū, ⁊ reproba-
re oīa que non inueniūtur in ſuorū cedulis magiſtro
rum: Scriptum eſt q; in antiquis eſt ſciētia. Nec hie-
remias de lacu educit: donec in funibus eiꝰ ſubmit-
tantur veſtes veteres ⁊ attrite. Nā de tenebris igno-
rantie ad lumen ſciētie non aſcenditur: niſi antiquoꝝ
ſcripta ppenſiore ſtudio relegātur. Gloriatur hiero-
nymus ſe ſcriptis origenis operoſius inſtituiſſe. Ora
tius quoq; iactitat ſe relegiſſe homerū. Qui quid ſit
pulchꝛū/ quid turpe/ quid vtile/ quid nō/ plenꝰ ⁊ me-
lius criſippo ⁊ cātore dicit. Scio michi plurimū pro-
fuiſſe q̄ cum in arte verſificatoria paruulus erudirer,
precipiēte magiſtro michi materiā nō de fabulis/ ſed
de hyſtoriarū veritate ſumebam. pfuit michi q̄ epi-
ſtolas hildeberti cenomañ. epi ſtili elegantia ⁊ ſuaui
vrbanitate precipuas firmare ⁊ cordetenus reddere
adoleſcētulꝰ cōpellebar. Preter ceteros etiā libꝛos
q̄ celebres ſunt in ſcolis: pfuit michi frequēter inſpi-
cere trogū/ pompeiū/ ioſephū/ ſuetoniū/ egeſippum/
quintū curſiū/ corneliū tacitū/ titum liuium/ q̄ omes
in hyſtorijs quas referūt multa ad moꝝ edificationē
⁊ ad pfectū ſcientie lr̄alis interſerunt. Legi ⁊ alios q̄
de hyſtorijs nichil agūt quoꝝ non eſt nūerus: in qui-
bus omībus quaſi in ortis aromatū flores decerpe-
re, ⁊ vrbana ſuauitate loquēdi mellificare ſibi pōt in-
telligentia modernoꝝ. Nolite ergo vlterius allegare
ſubtile vvillelmi veſtri nepotis ingeniū: nec michi im
putetis ad culpā ſi modico tēpore non pficit ad pro-
fectū: purgatur enī egrotus anteq̄ dietet: ⁊ iuxta ſen
tentiam thimothei/ qui de alioꝝ diſcipulis retribu-
tionē laboris ſui duplicē exigebat, inutilia prius euel
lenda ſunt vt vtilia inſerant. Nā in mercuriali bꝰ nu-
ptijs philiologia inutilis ſciētie libꝛos euomit anteq̄
eminentiā dignitatis optate mereat aſſumi. Vereoꝛ
ſiquidē ne nimis v̄a ſit aſſertio thimothei. Iohānes
enī vvillelmū quodā diſcēdi cōpendio iam precedit.
Caput in caudā vertit: ⁊ ſi iohānes in pposito perſe
ueret, minor primogenitū et iacob eſau ſupplātabit.

Quanta ſint pericula prelature.

Epiſtola.ciij.

Euerēdo patri ac dn̄o. H. dei gratia Ra-
dingēſi abbati Suus Petrꝰ Bleſeñ. Ba
thonieñ. archid. Salutē: et felices ad vota
ſucceſſus. Quotiēs recolo verba collatio-
nis quam inter nos nuper habuimus: cō-
caleſcit cor meū intra me: ⁊ in meditatiōe mea exar
deſcit ignis. Ignitum enī eloquium tuū vehemēter,
⁊ ſpiritus vite erat in verbis/ aut potius v̄ba illa ſpi-
ritus et vita ſunt: q; non eratis qui loquebamini: ſed
ſpiritus patris q̄ erat in vobis. Scio ſiquidem q̄ ver
ba illa cōcepta in perſonā alterius vos ſpecialiter cō
tingebāt: ideoq; quaſi ſcintille ardētes ex cordis abū
dantia pcedebant. Amātiſſime pater cū inter perfe-
ctos huius tēporis viros per gratiā dei precipua ſan
ctitate pmineas: certus ſum tū q̄ ad maioris cumul
tū perfectiōis aſpiras: apl'i ſtrenuus imitator/ q̄ dū in
pfectu eſt nō reputat ſe pfectū: nō q̄ iam apphēde-
rim inquit aut pfectus ſum: vnde autē que retro ſunt
oblitus: ad ea q̄ anteriora ſunt me extēdēs/ ſequor ad
brauiū ſuperne vocatiōis in xp̄o. Et ſubiūgit. Quot-
quot autē pfecti ſapimus hoc ſapiamus. Te reuerē-
diſſime pater a tā felici pposito non retraho/ nec de-
hortor. pperātē ei a terris in celū: q̄ vel modicū deti-
net plurimū nocet. Affectas honorē relinquere: michi
quidē cōcupiſcibilē q; ipm multiplr̄ ampliaſti/ vt ex-
cuſſus tāq̄ locuſta tibi vaces ad letādū in letitia gē-
tis, quā xp̄s hereditauit vt laudet cū hereditate ſua.

Sane ad hoc nulla ſecularis occaſio: ſed ſola xpi caritas te inuitat. Juſto ei lex nō eſt impoſita: nec accepiſtis ſpm̄ ſeruitutis iterū in timore, ſed ſpiritū adoptionis filioꝝ. Ueritas aūt dicit. Ponite iugū meū ſup vos: acſi dicat. Nō impono: vos imponite: vos tollite ſi veſtris aiabus vultis requiē inuenire. Dediſti ꝓfeſſiōi euāgelice manū: ubiq; alienū videꝛ a via iuſtificationū dei ſequi fallacias huiꝰ mūdi. Jn amaritudie qdē aie tue plāctu anxio: ⁊ lamētabili gemitu tua ipa deplorabas. Tenorē q̄o querele illiꝰ et ſi nō expreſſo recolā verboꝝ veſtigio: ab eorū tm̄ ſentētia nō aberro.

¶ Sequitur in eadem.

Suſpirando dicebas. Jnfelix ego homo carnalis et venūdatus ſub peccato: quid michi ad diuitias ⁊ honores? Cur michi magiſterium ⁊ cathedram ſup alios vſurpaui? Nōne ſufficiebat michi iniquitas mea: niſi peccarem in multitudine/ ⁊ alligarem michi pctā duplicia? Profeſſor euangelice paupertatis intrauerā caſtra dei: et me ſpirituali militie alligauerā: nunc vero per huius maledicti honoris aſſumptionē tanq̄ trāſfuga et deſertor arma innocētie regularis abieci. Heu heu poſuerunt me cuſtodē in vineis: qui meipſum cuſtodire nō poſſum. Qui me regere nō ſufficio cōſtitutus ſum vt alios regam: indoctus doctor/ ⁊ cecutiens doctor. Complātaueram me ſimilitudini mortis xpi: ⁊ elongaueram fugiēs a vi;s hominū, tanq̄ ab immūdicijs abſtinerē: nūc autē in medio populi polluta labia habentis ego habito. Cōmixtus ſum inter gētes: ⁊ didici opera eoꝝ. Jmmiſcuit in me dñs ſpiritū vertiginis ⁊ errare me fecit ſicut errat ebrius ⁊ vomēs ⁊ reuomēs. Euenit eñ michi qđ dñs per beatum iob impio cōminatꝛ: diuitias inquit quas deuorauit euomet: et de vētre eius eijciet eas deus. Sane iudicio diligentium deū terribile etꝰ poſſum expectare iudiciū: cum in libro ſapientie legam: qꝛ horrende ⁊ cito apparebit dñs: ⁊ iudiciū duriſſimū his qui preſunt fiet. Ego ſpiritus vadens ⁊ nō rediēs: quō retro aſpexi qui appoſueram manū aratro? Qui mūdum euomui, quō ad vomitū redij? Qui exuerā veterem ade tunicam: quō reindui eam? Qui lauerā pedes meos: quō eos iterū inquinaui? Quō ad portas inferi reductus ſum: qui iam in paradiſo poſueram pedē vnū? Quis ita queſiuit aīam ſuam/ vt perderet eam? Quis ita impie cogitauit repellere preciū ſuū: ⁊ hereditatē illam preclaram, cuius iam arram ⁊ pignus acceperam? Sed iuſto dei iudicio qui pacē ad xpm non habet, ad ſeipm pacem habere nō poteſt: poſuiſti me contrariū tibi, ⁊ factus ſum michimetipſi grauis. Animā meā quaſi ſub iactu alee poſui: dum ad incertū diuitiarum ſub certo diſcrimine mortis eterne me cōtuli. Et quid ꝓdeſt homini ſi totū mūdum lucretur, anime vero ſue detrimētū patiatur? Jn diſpēdio anime nulla eſt eſtimatio. Sciebam oēm honorē huius ſeculi eſſe impedimētū graue, ⁊ quoddam peremptoriū ſalutis eterne. Quem eñ legimus a ſecularibus delitijs ad eternas delitias demigraſſe? O q̄ fallax et vana eſt gloria quam hoies abinuicem petūt ⁊ accipiunt, et gloriam que a ſolo deo eſt nō querunt. Uere vana, qꝛ vani filij hoim. Monachus ſi alijs vult preferri/ nonne collega illius eſt qui dicit. Ponā ſedem meā ad aquilonem, ⁊ ero ſimilis altiſſimo? Sed cuius aſcēdit cathedram/ eiuſdē timeat precipitiū et ruinam. Multi ſe per honores tranſitorios elongauerūt a xpo dicentes Anathema ieſu. Certe qui preeſſe alijs volunt cor eorū vanum eſt: dū a virtute vacui ſpiritu elationis ⁊ vēto glorie volatilis intumeſcūt. Elegeram abiectus eſſe in domo dei: eratq; michi ꝓ ſummo honore abiectio ⁊ cōtemptus. Nūc autem in ira dei elatus ſum in cathedram paſtoralē, cuius adeptionem et ſi non ꝓcurauerim: eam tm̄ non ſine ambitioſa volūtate recepi. Sufficiebat michi pauptas mea: ſufficiebat michi preeſſe dūtaxat corpori meo/ vt nō regnaret in me peccatū. Sufficiebat michi theſaurum dñi ſeruare in hoc vaſe fictili. Animā meā dico ꝓ qua ille magnus mercator ſanguinē ſuum fudit. Uideo in clauſtris celeſtes hoies, aut potius angelos terreſtres: quoꝝ conuerſatio eſt in celis, qui quadā nobili ſuperbia deſpiciunt honores ⁊ diuitias huius mūdi. Nos autē peccatores et abūdantes in ſeculo obtinuimus diuitias quas veritas in euāgelio damnat: cū quibus ventilator impioꝝ rex ſapiens, michi rotam maloꝝ immiſit. He ſunt aque de puteo ſamarie: que plꝰ pote plus accendūt cōcupiſcentie ſitim. Sed beatus vir cuius eſt dñs ſpes eiꝰ, cui nichil deficit quia xps ei ſufficit. He ſunt muſce que extermināt ſuauitatem vnguēti. Aues que abigebāt abraham. Mures que de terra, id eſt terrena affectiōe ebulliūt: qui extalos, id eſt interiora eoꝝ corrodunt qui archam dñi ponunt iuxta dagon: qui ſcilicet ſacre ſcripture ſciētiam mundane ſollicitudinis abuſione cōfundunt: ꝓpter hoc dñs dicit. Dedi eis aurum meū ⁊ argentū meū: ipſi vero de auro ⁊ argēto meo opati ſunt baal. Anteq̄ hūc honorem aut potꝰ hoc onꝰ michi impoſuiſſet celeſtis indignatio (ad hoc eñ in ira dei vocatus ſum) ſentiebā de dño in bonitate et in ſimplicitate cordis mei: atq; in memoria abūdātie ſuauitatis iugiter exultabā. Frequēter in oratiōibus meis inter ignitas cōpunctiōes inter iubilationes archanas/ inter pia ſuſpiria/ inter deuota ſuſurria quadā deſiderij vehemētia in deum mee deuotiōis ferebātur affectus. Ubi modo ſunt illi diuine inſpiratiōis eſtus/ ille ſupne ſuauitatis experientie/ ⁊ quedā delibatiōes fruitionis eterne? Sed illos celeſtis gratie motus mea pdita infelix aia iam non ſentit, quos in die dñi bona/ ⁊ in hora beneplaciti eius de xpi amore tanq̄ de ligno vite fructus ſalutis ⁊ paradiſi delitias colligebat. Nunc aūt oēm eſcā abhominata eſt aia mea: et appropinquauit vſq; ad portas mortis. defecit caro mea ⁊ cor meum: defecit gaudiū cordis mei: cor meū cōturbatū eſt: dereliquit me virtus mea: ⁊ lumē oculoꝝ meoꝝ ⁊ ipm nō eſt mecum. Facta eſt dñe aia mea ſicut terra ſine aqua tibi.

Aut eñ obduratur ad lachꝛymas/ aut irruentiū ſolli
citudinū turbine quaſi in ventos diſpergit̃ ad vanita
tes ⁊ inſanias falſas. Aperiãt queſo cataracte capi
tis mei, et cordis mei diſrūpantur abyſſi: vt ſuꝑ faciẽ
huius terre inundet diluuiū aquaꝝ multarū. Dediſti
michi dñe celum ferreū et terrã eneam: vt ſuper hunc
montẽ gelboe qui per elationẽ honoris intumuit, nec
ros nec pluuia cadat. Tẽpus itaq̃ meū perdidi, defe
cerūt in vanitate dies mei: ⁊ anni mei cū feſtinatiõe.
Diues factꝰ ſum vt fierẽ miſer, honores adeptꝰ ſum
vt perderẽ deū: honoris eñ ſequela perditio eſt. Sa=
ne honores ⁊ diuitie ſibi habẽt annexa/ vite ſecurita=
tem/ vinū ⁊ pinguia/ ociū et ſaturitatẽ/ cõtemptū dei
⁊ diſpendiū ſui. Inter honorẽ ⁊ paupertatẽ euangeli=
cus ſermo manifeſte diſtinguit: dū lazarū beatificat
in ſinu abrahe, et diuitẽ ſepelit in inferno. Qui debue
ram plãgere dies quos perdidi, q̄ ꝑdite vixi: fauora=
bilis factꝰ aure venator ſequor curias/ interſum ma=
gnatū conſilijs/ inferiores iudico/ maiores quaſi mee
ſalutis auctores veneror et adoro. In his patrimo=
niū xp̄i dilapidans ⁊ ꝓfligens falſe largitiõis obten=
tu: me totū in capturã inanis glorie/ ⁊ magnificẽtiam
pompe ſecularis euiſcero. Quid ei cõfert illa ſuper=
flua numeroſitas euectionū quas circũduco/ ⁊ multi
plicitas cliẽtele? Quid de hoſpitalitate dicã que me=
rito hoſtilitas potiꝰ q̄ hoſpitalitas cenſeret̃? xp̄s eñ
cauſam nõ preſtat: ſed inanis glorie obtentus diuiti
bus quidẽ in hoſpitio cū honore ⁊ reuerẽtia ſuſceptis
in omi opulẽtia delitie apponūt̃ de patrimonio cru=
cifixi: xp̄s aūt ſemel olim crucifixus in ligno, foris in
pauperibus ſuis crucifigit̃ et torquet̃ in luto. In qui=
bus aut nudus omo: aut ſemiuiuus tabeſcens/ fa=
me ⁊ frigore tremẽs: de his que interꝰ dant̃ canibus
ſolaciū anguſtie ſue poſtulat, ⁊ nõ eſt qui moueat̃ ſu=
per cõtritione ioſeph. Ecce hoſpitalitas hodierna in
qua diuites ad gloriã demonū ſplendide epulantur:
⁊ xp̄s qui caritas eſt contẽptu, inedia, ⁊ nuditate affi
citur. Ego aūt oblitus terribiliū iudicioꝝ dei, et im=
memor aie mee: ſedeo tanq̄ balthaſar in medio cõui
uarū, vaſis dñi abutẽs/ ⁊ patrimonio pauperum ad
cõtumeliam xp̄i. Interim exeunt de domibus hoſpi
tum garſiões cibarijs onuſti ⁊ ebrij/ vt de ſuperflui=
tate illoꝝ pauperibus ingeratur cumulatior doloris
⁊ tormẽti materia. Sub huiꝰ falſe hoſpitalitatis pre=
textu vicecomitibꝰ/ foreſtarijs/ ⁊ ceteris officialibus
aut potius officiperdi hoibus, tanq̄ dñis ⁊ magiſtris
omẽ humanitatis officiū exhibemꝰ: ꝓponet̃ tamen
querela de inofficioſo, totaq̃ hoſpitalitatis gratiam
ingratitudo peruertet: niſi archtriclinus vſq̃ ad nau
ſeam et vertiginẽ capitis cū hoſpitibus ſuis bibendi
bella cõtinuet. Hec oia iudicabit cuiꝰ iudicia occul=
ta ſunt: ⁊ ideo plus timẽda. Sumptus tam deteſtabi
les et enormes nõ de labore aut patrimonio fiūt: ſed
de elemoſinis fideliū/ de oblationibus atq̃ decimis/
⁊ de tributis egentiū aiarum/ de exactionibus et op=
preſſionibus pauperū/ ⁊ de obuentiõibus placitorū.

Quiq̃ in ſudore vultus pane noſtro veſci debuimus:
labores miſeroꝝ nobis vſurpamus ad delitias/ atq̃
in crapula ⁊ ebrietate ſudorẽ bibimus alienum. Scri
ptum eſt. Iudicia eiꝰ abyſſus multa. Ille qui intuet̃
abyſſos et ſedet ſuꝑ cherubin, terribilis in cõſilijs ſu=
per filios hominū: iudicabit cauſam pauperū q̄ ſte=
runt in magna cõſtantia aduerſus eos q̄ ſe anguſtia
uerūt. Vindicabit hec oia pater orphanoꝝ/ et iudex
viduarū: patientia vo pauperꝝ nõ peribit in finẽ. Ubi
eſt queſo vbū illud ꝓphete Diſperſit dedit pauperi=
bus? Porro non diuitibꝰ dare: nec nos ligna ferre in
ſiluã/ nec aquas in mare effundere oportebat. Vbum
beati hieronymi eſt: ſacrilegiū eſſe res pauperū non
pauperibus dare. Et idẽ. Paria ſunt peccatoribꝰ da
re ⁊ demonibꝰ immolare: nec minus turpe eſt cõferre
turpibꝰ q̄ ob turpia dare. Eccl'iaſtes dicit. Benefac
humili ⁊ ne dederis impio: da bono ⁊ ne recipias pec
catorẽ. Itẽ hieronymus. Clericus q̄ de bonis ſuis ſu
ſtẽtari põt: ſi accipit qđ pauperū eſt, ſacrilegiū ꝑfecto
cõmittit: atq̃ ꝑ abuſiones taliū iudiciū ſibi mãducat
⁊ bibit. Si hoc de clerico ſtatuitur: quid de monacho
fiet q̄ ſi habeat aliqđ ꝓpriū nichil habet cõe ad xp̄m?
Plenū eſt diſcrimine ſuꝑbã familiã de pauperū ſpo=
lijs exhibere. Tutiuſq̃ michi eſſet humiliari cū miti=
bus/ q̄ diuidere ſpolia cū ſuꝑbis. Nõne pauperꝝ ſpo
lia ſunt oblatiões et decime quas ꝑ eccl'iaſtice ſenten
tie metū a pauꝑibus violẽter extorqueo? Scriptū eſt
Sumite pſalmū: ⁊ date tympanū. Qua frõte tẽpora=
lia recipio: qui ſpūalia nõ impẽdo? Quid de tallijs et
exactiõibus: quid de obuẽtiõibus placitorū ⁊ ceteris
improbis extorſiõibꝰ loquar? Audio dñm ꝑ yſaiam
lamẽtabiliter cõquerentẽ: populū inquit meū exacto
res ſui ſpoliauerūt. Quare atteritis pp̄lm meū: et fa=
cies egenoꝝ cõfunditis? Uos eñ cū auſteritate ⁊ po
tẽtia imperatis, in domibꝰ veſtris rapina pauperꝝ in=
uenit̃. Deteſtabile quippe eſt i monacho/ vt ſub quo=
cũq̃ coloris habitu honore aut titulo poteſtatis ha=
beat feuda/ ſeruos ⁊ ancillas/ homagia/ ⁊ fidelitates
atq̃ ligãtias: vt hoibus angarias ⁊ perãgarias/ cete
raq̃ onera publice functiõis imponat: vt ita in extra=
ordiarios vſus/ aut potiꝰ abuſus (ſicut elegãter ꝓpo
ſuiſtis) patrimoniū xp̄i dilapidet ⁊ ꝓfligat. Damnabi
le eſt vt ſit dilapidator pauperꝝ/ exactor improbꝰ/ tor
tuiſq̃ ꝓpruſtes. Audi hieronymū. Monache ſi eges
⁊ accipis: da potius q̄ accipias. Si autẽ non eges et
accipis/ rapis. Porro nõ indiget monachꝰ ſi habeat
qđ nature ſufficiat: ⁊ hãc ſufficiẽtiam apl's certa diffini
tione preſcribit. Habẽtes inquit alimenta, et quibus
tegamur his cõtenti ſimus. Que ergo inſania eſt the
ſauriȥare in laboribus pauperū: ⁊ in ſanguine alieno
michi ⁊ meis delitias ꝓcurare? Nūquid me apud di
ſtrictum iudicẽ poterūt excuſare parentum ſuſtenta=
tio, falſe hoſpitalitatis fama, nūeroſitas euectionū,
⁊ multiplicitas cliẽtele? Nūquid ꝓpter hoc me opor=
tuit bona pauperum rapere? Rapio eñ ⁊ ſi non ma=
nu ꝓpria ſed aliena: et quaſi longa manu. Scriptum

eſt autem. Manus in manu nõ erit innocẽs malus. Non excuſat̃ ſaul a morte dauid, nec a xp̄i morte iudei: q̃uis maliciã ſuã aliena manu ſtuduerint adimplere. Et ſi longa ſit manus qua rapio, ſed nõ eſt abbreuiata manus dñi: quominꝰ iudicet in iuſtitia pauperes, ⁊ arguat in equitate ꝓ mãſuetis terre. Beatus Iob dicit. Si aduerſum me terra mea clamat: in quo clamorẽ aduerſus eorum dños oppreſſores periculoſum inſinuat. Faciãt hec ⁊ cõſimilia hi quoꝝ deus nõ eſt memor amplius: ⁊ ipſi de manu eius repulſi ſunt quoꝝ deus nõ eſt reſpectus morti eoꝝ, ⁊ firmamentũ in plaga eoꝝ. Sed que cõuentio michi ad rapinã: qui omne qđ habebã ꝓpriũ abdicaui? Certe nec miluus nec accipiter / nec vultur / ſiue herodiꝰ / aut alia rapax auis acceptat̃ in dei ſacrificium. Auariciam enĩ ⁊ calũniam: ⁊ oblationẽ de rapina dñs deteſtatur. Cõtra edictũ celeſtis imperatoris eſt, nõ ſolum cõcupiſcere aut rapere aliena: ſed ſua etiã cum lite repetere. Apoſtolus ad thimotheũ dicit: Seruũ dei nõ oportet litigare. Et idem. Hoc ipſum delictũ eſt in vobis q̄ cauſas habetis, ⁊ nõ potius fraudem patimini. Nũquid accepi dãnabiles iſtas diuitias / vt carni mee lautꝰ indulgerẽ? Sciebam ſane q̃ terribiliter apoſtolus cõminetur his qui curã carnis in deſiderijs agũt. Teſtimonio xp̄i: caro non ꝓdeſt quicq̃: nec regnũ dei caro (teſte ap̄lo) poſſidebit. Hec eſt ſterilis terra, ⁊ ꝓxima maledicto: que nõ generat niſi ſpinas ⁊ tribulos: quã dñs veniet percutere vga oris ſui. Si ſterilem paſco ⁊ vidue bene non facio (teſtimonio iob) ſententiã diuine aĩaduerſionis incurro. Contra aĩam que ſe ad mũdanas voluptates effundit, dñs grauiter excãdeſcit: ſui iudicij executoribꝰ dicẽs. Quantũ exaltauit ſe in delitijs: tantũ date ei tormentũ ⁊ luctus. Certe ſapiẽtia nõ habitat in terra ſuauiter viuentiũ: nec eſt regnum dei eſca ⁊ potus: ſed iuſtitia ⁊ pax ⁊ gaudiũ in ſpiritu ſancto. Empti ſumꝰ precio magno, vt glorificemus ⁊ portemus xp̄m in corpore noſtro: nec circa curam corporis indulgẽtius nos habẽtes / audiamꝰ qđ dñs delicatis improperat per ꝓphetã. Abiecitis me inquit poſt tergũ veſtrũ. Nũquid immolabo carnẽ meã menſe demonioꝝ, quã offerre debuerã hoſtiã viuam / ſanctam / deo placentẽ rationabile obſequiũ meũ? Si accepi diuitias, vt parẽtũ meoꝝ indigentiã releuarem: terret me beatꝰ hieronymus dicẽs: Qui cũ ꝓpinquitates corpoꝝ reſpicimꝰ: corporis ⁊ aĩe creatorẽ offendimus. Et adiũgit. Multi dũ parẽtibꝰ miſerent̃ aĩas ꝑdũt: hi ſunt q̄ iudicio meo aĩas ſuas ꝓ amicis ſuis crudeliter ⁊ dãnabiliter ponũt. Legi ep̄lam hieronymi ad heliodoꝝ: et inueni q̃ graui ⁊ auſtero rigore abſcindẽda ſit in his q̄ conuertunt̃ ad cor omĩs affectio parentele. Vacce fete q̄ deferebant archã dñi in betſames ad vitulos ſuos colla minime reflectebãt: nec in domo dñi ſacerdos aut leuita eligitur / niſi dixerit patri ⁊ matri, neſcio vos. Mortuus eram mundo et mũdus michi. Amor aũt ſeculi q̄ in corde meo aruerat ſub quodam falſe pietatis obtẽtu, per affectiões ſanguinis reuireſcit. Infelices aũt qui parẽtibus erogant vnde poſt illorũ gaudeãt obitũ: cum vana viuorum gaudia ſepe tranſeãt in ſupplicia mortuoꝝ. Deſtruat igitur in me dñs oẽm altitudinem extollẽtem ſe aduerſus ſciẽtiam dei: et in capturam redigat oẽm intellectũ meũ in obſequiũ xp̄i. Sane nũc demũ ſentio q̃ fructuoſus ſit homini, ⁊ q̃ glorioſus apud deũ titulus paupertatis: neſcit homo preciũ eiꝰ: paupertas enĩ ſola eſt via ſecura ⁊ expedita ad vitam / cetere vie malignis latronibus plene ſunt. Mundus enĩ in maligno poſitus eſt plenus periculis / plenꝰ laqueis / plenus ſcãdalis / plenus colloquijs prauis / exemplis malis / ꝓditorijs verbis / ⁊ iniquis cõſilijs. Sed quid differo, quid expecto: forte hac nocte repetent aĩam meã. Quantulacunq̄ iactura temporis, diſpendiũ eſt ſalutis. Extrema inſania eſt, negocium aĩe in neceſſitatis differre articulũ: donec deſidiam ſuã falſa expectatione fouẽtem tonitruũ diuine indignationis abſterreat. Ve inquit pregnãtibus et nutriẽtibus in illa die: heu michi q2 incolatus meꝰ ꝓlongatus eſt. Quis ergo michi dabit pẽnas ſicut columbe: ⁊ volabo ⁊ requieſcam? Tu autem dñe deus ſabaoth pater miſericordiarũ, et deus totius cõſolationis, quãdo cõſolaberis me? Quãdo replebis in bonis deſideriũ meũ? Tibi dixi Cor meũ ⁊ gemitus meꝰ a te nõ eſt abſconditus. Quid enĩ michi eſt in celo: ⁊ a te quid volui ſuper terrã? Deus cordis mei ⁊ pars mea deus ineternum. Imꝑfectũ meũ viderunt oculi tui: ⁊ cui affectũ ſuggeris da effectũ qui oĩa potes: q2 ſine te nichil poſſumꝰ.

¶ Reſponſio.

Tue cõqueſtionis ſeriẽ pater, fida ſicut eſtimo recordatione collegi / collectãq̄ recenſui. Quia ṽo cõſilium petis: audi cũ equanimitate qđ in caritate nõ ficta tibi cõſulit filialis affectio et amica ſimplicitas. Video q2 faciẽ habes euntis in hieruſalem: ſed vide ne inuanũ accipias aĩam tuã: ⁊ ne te circũueniat qui frequẽter ſe in angelum lucis trãſfigurat. Multe ſunt (teſte ap̄lo) aſtutie ſathane: caue ne te a cõſilio iuſtorum ⁊ cõgregatione ſupplantet. Sed ſi ſpũs poteſtatẽ habens ſuper te irruerit / locũ tuũ ne deſeras. ꝑiculoſa eſt locorũ mutatio, ⁊ ſignũ aĩe egrotantis. Qui locũ mutat: quaſi q̄ fugit vmbrã corporis ſui, ſeipſum fugiẽdo circũfert. Regnũ dei intra vos eſt. Infra te eſt vñ poſſis placere altiſſimo: vberioris grẽ eſt inter ſeculares et religioſus: inter impios eſſe iuſtũ. Dauid cũ his q̄ oderũt pacẽ erat pacificus: loth iuſtꝰ habitauit in ſodomis. Ioſeph in egypto cũ pharaõe. Daniel in babylone cũ nabugodonoſor. Chuſi in cõſilijs abſalon. Abdias cũ achab et ieſabel: nichil tñ de illorũ merito imminuit aliena malicia. Immo eoꝝ adauxit meritũ ſocietas impioꝝ. Qui aũt oĩa affectas ꝓ xp̄o relinquere, donũ dei ꝑfectũ eſt deſcẽdẽs a patre luminũ. ꝓ xp̄o ſiquidẽ oĩa relinquẽtibus iudiciaria ſedes in repromiſſiõe ꝓmittit̃ nec iudices cũ xp̄o ſedebũt / q̄ ꝓ eo oĩa nõ relinquũt. Bonũ eſt fratribus preeſſe: nã et his qui bene preſunt

duplex corona (teſte apl'o) ꝑmittit. Diuerſe ſiquidem vie ſunt ad ſalutē, et diuiſiões gratiarū ſunt: vnicuiqꝫ aūt datur manifeſtatio ſpūs ad vtilitatem. Noe daniel ⁊ iob diuerſis ꝓfeſſionibus vite eterne denarium meruerūt. Si ꝓ vtilitatibus fratrū laboribus te exponis, curis te oneras, bonū eſt: ſed meli⁹ forte eſt ſi iuxta cōſiliū apl'i teipſum ad pietatē exerceas. Ipſius eī teſtimonio corporalis exercitatio ad modicū valet: pietas vero ad oīa habēs ꝓmiſſionē vite que nunc eſt pariter ⁊ future. Bonū eſt ſollicitari cum martha: ſed quietius ſedere ad pedes dñi cum maria. Dulcius eſt ꝓuidere dñm in conſpectu ſuo ſemꝑ: vacare ⁊ videre qm̄ ſuauis eſt dñs. Multi ſalutē fratrū ſaluti ꝓprie anteponūt: ego cū iſtis nō ſentio: nemo eī me michi germanior eſt. ꝓ fratribus meis libēter corpus expono periculis: ſed non aīam/niſi noīe aīe voces vitā. Nam ⁊ ſi moyſes ſtans in cōfractione in cōſpectu dñi orat vt dimittat pp'lo noxā/aut deleat eū de libro quē ſcripſit. Si iob radicatus in caritate nō dubitat eſſe frater draconū, et ſocius ſtrutionū. Si paulus vult anathema eſſe a xp̄o ꝓ fratribus ſuis: iſti quidē abūdant oleo ⁊ frumēto. Ego pauperculus nō habeo niſi modicū olei quo vngāt vlcera mea. Illi pre participibus ſuis vncti erāt: vino eī frumento ⁊ oleo ſpūalib⁹ ſeculi diuitijs pre ceteris abūdabāt. Uis audire eorū diuitias? Audi dñm loquentē de moyſe ⁊ dicentē Si locutus fuero ſeruis meis ꝓphetis, loquar eis in viſione: vel ꝑ ſomniū/nō ſicut ſeruo meo moyſi qui fidelis eſt in tota domo mea. Et eīn loquar facie ad faciem. De beato iob ait ad ſathan. Nunquid vidiſti ſeruum meū iob ꝙ nō ſit eī ſilis in terra: vir ſimplex ⁊ rectus, ⁊ timēs deū, ⁊ recedēs a malo. Apl's vero totus oleo mie effluebat cum diceret: Certus ſum ꝙ neqꝫ mors neqꝫ gladius/neqꝫ vita/neqꝫ altitudo/ neqꝫ ꝓfundū/ neqꝫ inſtātia/neqꝫ futura/neqꝫ creatura alia poterunt me ſeparare a caritate que eſt in xp̄o ieſu. Qui ad tertium celū rapt⁹ inter cetera dei archana didicerat ꝙ nō poterat a xp̄o ſeparari/de magna cōfidētia ⁊ certitudine vult ꝓ ſalute fratrū eſſe ad tempus anathema a xp̄o. Ego aūt vir videns paupertatem meā, habeo aīam meā in manib⁹ meis ſemper: ipſam illi cōmittens qui potēs eſt depoſitū meū ſeruare in illum diem. Et ego aīalis ſum terrenus et carnalis: loquor tñ vobis quātū preualeo in doctrina ſpūs ſpūalibus ſpiritualia cōparando. Uos aūt qui ſpūales eſtis ſcitis que ſit volūtas dei bona beneplacens ⁊ perfecta: nec ſermo me⁹ preiudiciū vobis facit. Spūalis quidem homo oīa diiudicat: ipſe aūt a nemine iudicatur vbi eī ſpūs ibi libertas. Qui ꝟo ſpiritu dei aguntur hi ſunt filij dei. Ego quidē exercitiū ſpūale prefero corporali ſicut ſpiritū carni. Nec eī vir ꝓpter mulierem: ſed mulier facta eſt ꝓpter virū. Ipſa eſt cui a dño dicit Et ad virū tuū erit conuerſio tua, vt aīalitas ex ſe nichil oīno ꝑſumat: ſed ſpiritui tanqꝫ viro ſubiecta ſine murmuratione obediat. Habes pre oculis pater ſanctiſſime aſcēſorios gradus ſcalā iacob: et exēplar qđ ezechieli oſtēſum eſt in mōte viſionū dei. Nec iam te moneo ad currēdum in viā mandatorū dei. Eges eī freno poti⁹ qꝫ calcari. Te ad hoc dūtaxat exhortor vt in vigilijs/ieiunijs/diſciplinis/et ceteris exercitijs ſpūalib⁹ ita modeſtie regulā teneas, ne in iacturā miniſterij deo debiti langueat corp⁹/deficiat ꝟtus/ſubtrahat affect⁹ ſpiritui/effectus operi: ne tollat tibi cōſciētie tue gloria/ne ſis tibiipſi domeſtic⁹ homicida. Ego aūt bone ieſu a quo oīs gratia, tibi actiones refero gratiarū: qꝛ tantū et tam venerabilē virū ſic afficis/ſic inſpiras. Scio tñ ꝙ mutatio hec que ſine dubio eſt mutatio dextere excelſi, multis ⁊ maxime terre magnatib⁹ diſplicebit: et erit ſcādali cōis occaſio. Trāſibit eoꝝ amor in odiū: familiaritas in contēptū. Sed (teſtimonio beati iob) lampas cōtēpta apud cogitationes diuitū, parata eſt ad tēpus ſtatutum. Satius eſt placere deo qꝫ homini. Si hoībus placerem (dicit apl's) xp̄i ſeruus non eſſem. Qui hoībus placēt cōfuſi ſunt: qm̄ deus ſpreuit eos. Si facies tua cōfundatur ad tempus, cōfuſio hec adducet gloriā: atqꝫ ꝓ cōfuſione hac ⁊ rubore in terra tua duplicia poſſidebis. Scio ꝙ offendent pricipes: nec te queſo illorum offenſio ſcandalizet. Certe diſcipulis xp̄o dicētibus: Scis qꝛ phariſei ſcādalizati ſunt in ſermōe iſto: reſpōdit dicēs: Sinite illos. Ceci ſunt ⁊ duces cecorū. Qui ergo ꝓhibet ſcandalizari vnū ex puſillis credentibus in eum: ſuauiter portat ſcandalizari phariſeos ⁊ principes ſacerdotū. Glorioſum eſt apud glorie dñm ſeipſum abnegare, potius volūtatis aliene ſubeſſe arbitrio qꝫ preeſſe. et eſt maioris meriti minori vel cōpari exhibere obediētiam qꝫ maiori: hāc eīn obediētiam informat caritas, illā vero extorquet imperioſa neceſſitas. Uerum eſt tñ ꝙ in adminiſtratione honoris vix vnqꝫ poteſt plena ꝑfectio inueniri. Certe beatus martin⁹ celebrior in miraculis fuit anteqꝫ cathedrā aſcendiſſet eminētie paſtoralis. Legimus ꝙ galfridus peronēſis clareuallis prior electus in epm̄ tornacēſem, electiōi nullatenus acquieuit. Qui poſtea defunctus et apparens cuidam fratri: inquirenti qualiter ei eſſet reſpōdit. Reuelauit michi trinitas ſancta, ꝙ ſi ſuſcepiſſem epatum: fuiſſem de numero reproborū. Quid ergo facient infelices qui temporaliū ſollicitudinum fluctibus ſe ſponte ⁊ gratanter immergūt: qui ſplēdide epulādo/dormiēdo/bibendo/ſedēdo ad theloneū fiſcalem calculū diſpenſando/querendo que ſua ſunt aut potius q̄ ſunt ceſaris ⁊ nō dei, vitam ſuam in vanitatibus tranſigūt: ſe tñ arbitrātur eſſe perfectos: qꝛ furta aut rapinas/aut homicidia nō cōmittūt. A fructibus eorū cognoſcetis eos. Iſti cum incētiuo cupiditatis exeſtuant, dū trahūtur inanis glorie appetitu: oēs miſerie quas ſuſtinēt, eis in delitias cōuertūtur. De talib⁹ dicit iob. Eſſe ſub ſentibus delitias cōputabāt. Iſti ſunt gygātes de quibus idem iob dicit Gygātes qui portāt orbē gemunt ſub aquis, ⁊ qui cū eis ſunt: his quibus voluptatē facit cupiditas in tormētis Oſee ꝓpheta ſub ſpecie effraim inſultat ⁊ dicit

Uitula effraym docta diligere trituram. Sic eñ an=
xietates eoꝝ aut cupiditas leuigat/aut inanis glorie
queſtus ꝙ eis a talibus ceſſare nõ libet,⁊ quando li=
cet. Nimirũ calice babylonis inebriati ſunt/nec terri
bilia et ſubita dei iudicia q̃ eis de ꝓximo intentãtur
attendũt:ꝓpter quod in euãgelio dñs dicit Attendi
te vobis ne grauent corpora veſtra in crapula ⁊ ebrie
tate ⁊ in curis huiuſvite,⁊ veniat ſuper vos repẽtina
dies illa. Cum eñ dixerint pax ⁊ ſecuritas:tũc repen
tinus ſuperueniet interitus/et dolor ſicut in vtero ha
bentis,⁊ nõ effugient: ꝓſperitas ſiquidẽ ſtultoꝝ per=
det eos. Cũq; deduxerint in bonis tẽporalibus dies
ſuos (teſtimonio iob) in momento ad inferna deſcen=
dũt. Sane magne arbores diu creſcunt:et in modico
tempore ſuccidũtur. Contemnũt itaq; miſeri habere
vnde ſpiritualiter gaudeãt, et per tẽporales acquirũt
anguſtias:vnde tẽporaliter ⁊ eternaliter gemant. In=
telligentes ergo in nouiſſimis eoꝝ cõpatiamur his q̃
ignorant et errant. Eis eñ ſecuris poſita eſt ad radi=
cem:⁊ tanq̃ infructuoſe arbores ſentẽtiam cõbuſtio=
nis expectant. Hanc exhortatiũculam meam ſtilo re
ciſiore exarare decreueram: ſed amor qui finez neſcit
(charitas enim nũq̃ excidit) vix finẽ potuit inuenire
ſcribendi. Euaſit itaq; breuitas in immẽſum, cedula
creuit in pellem,⁊ epiſtola tranſiuit in librum.

Excuſatio ꝓlixitatis litterarũ que ſic inci
piũt Quotiens recolo. Epiſtola.ciiij.

Reuerendo patri et dño.H. dei gratia ab=
bati Radinſeñ. Suus. P. Bleſeñ. Bath.
archid. Spiritũ conſilij cum ſalute. Breue
vobis ſcribere inceperã: ſ; breue creuit in
longũ. Exuberante eñ dictandi materia:
ſtilus licẽtius debito euagatus eſt in immẽſum. Scri
ptus et in tergo eſt nondũ finitus hoc eſt. Sane di=
ctando ⁊ ſcribẽdo videbar michi vobiſcũ preſentiali
ter loqui:⁊ ſic decreſcebat ꝓlixitas ex affectu, totũq;
ſcribendi laborẽ michi deuotio furabat. Si igitur au
res veſtras celeſtib⁹ exercitijs occupatas ſermo ꝓdu
ctior onerat : dilectio que me trahit ad culpã, ad ve=
niam intercedat. Cum aũt rotuli precedẽtis primã fa=
ciem legendo tranſieritis,voluatis in tergũ:⁊ demũ
excurratis a primo rotulo in ſecũdũ. Hãc xᵒ exhorta=
tiunculã meã habuiſſetis trãſacti ſunt multi dies: niſi
me turba negocioꝝ multiplx ingruentiũ retardaſſet.

Congratulatio tranſlationi ſareſb.de
monte in planum. Epiſtola.cv.

Dilectis dñis ⁊ amicis decano ⁊ capitu
lo ſareſberieñ.eccľie. P. Bleſeñ. Bath.
archid. Salutẽ in xᵒ ſalutari. Letatus
ſum in his que dicta ſunt michi/ꝙ ſedẽ
ſareſberieñ. eccľie trãſferre diſponitis.
Ego aũt huic ꝓpoſito tota deuotiõe cõ
gratulor. Erat eñ locus ille vẽtis expoſitus/ſterilis/
aridus/deſert⁹/anguſtus. Erat ibi turris quaſi in ſy=
los q̃ habitatores loci onere lõge ſeruitutij oppreſſit.
Sed qui ſuſcitauit ſpiritũ othonieľ vt a populo dei iu
gum tyrãnice oppreſſiõis excuteret:ipſe ad opus me=
moriale noſtri preſulis excitauit affectũ. Sic olim fi=
lij ꝓphetarum cõſilio helyſei de loco anguſto ⁊ ſterili
deſcẽderũt ad fluẽta iordanis:vt ibi ſpacioſius edifi=
carẽt/aptioreſq; ſibi facerẽt mãſiones. Captiua erat
in mõte illo ſareſb.eccľia: ſed ⁊ olim capta ⁊ captiua=
ta erat archa dñi ab allophilis in mõte gelboe:iuxta
quã turris illa quaſi alter dagon in ſuperbia ⁊ in abu
ſione erecta eſt:que vtinã cũ predicto ydolo cõfractio
nis ⁊ delectiõis ſentẽtiam excepiſſet. Certe archa noe
que generis hũani reſiduũ quõq; ſaluauerat poſtq̃ in=
ter montes armenie reſedit/nullis vſibus apta fuit.
Deſcẽdamus ergo felici auſpicio ad cõplana vbi val
les abũdabũt frumẽto/vbi cãpi ſpecioſa pingueſcẽt/
vbi comedet q̃ſq; ſub vite ſua ⁊ ſub ficulnea ſua:erit q;
melior dies vna in atrijs illis ſup milia. Dum ſollici=
tus cõſidero ⁊ perpẽdo epĩ noſtri cor prudens/⁊ ma=
gnificã manũ/honorẽ ipſius:quietẽ etiã clericoꝝ atq;
recordationẽ futuri tẽporis/⁊ memoriale perpetuum
pre deſiderio hui⁹ tẽporis aĩa mea deficit ⁊ liqueſcit.
Quadã ei grata ymaginatiõe depingit anim⁹ meus
michi qđ factũ eſt a diebus antiquis qñ diuidebat al
tiſſimus gentes: qñ ſeparabat filios adam/cõſtituẽs
terminos manſionũ iuxta numerũ filiorũ iſrael: quõ
ſub ioſue ⁊ caleph duodecim tribub⁹ data eſt in ſor=
tẽ terra chanaan in funiculũ diſtributionis. Reuixit
itaq; ſpũs me⁹, et refloruiſſe michi viſa eſt caro mea:
qꝛ dieb⁹ noſtris video ꝓphetarũ tẽpora rediiſſe. Oc=
currit aĩo meo cõis et celebris illa exultatio ꝓplorũ:
cũ ſub dario rege edificat templũ ſub artaxerſe/ mu=
ros reparat neemias/ignẽq; multis annis in puteo ab
ſconditũ cruderẽs et educẽs in craſſitudine aque ꝓfi=
cit holocauſtũ. Recolo virũ in ezechiele cui⁹ ſpecies
quaſi ſpecies eris,⁊ funiculus lineus in manu eius:et
calamus mẽſure in manu ipſius:et mẽſus eſt longitu
dinem/latitudinẽ/et altitudinẽ edificij/parietes/por=
tas/veſtibula/ſupliminaria/altaria/mẽſas/et ſancta
ſanctoꝝ/gazophilatia ⁊ feneſtras:videre michi video
ſalomonẽ ſollicite auellentẽ circa tẽpli edificiũ hyram
miniſtrantẽ ligna operoſius edificio inſiſtẽtes/latho=
mos/cemẽtarios/biblios/⁊ oneꝝ portitores. Ex quo
igit̃ noſter darius/ noſter dñs rex huic imitatiõi que
proculdubio mutatio dextere excelſi eſt prompto fa
uore cõſenſit:operet̃ queſo man⁹ veſtra inſtãti⁹ quic=
quid põt. Neſcim⁹ ei quid futura pariat dies. Mũdus
in maligno poſit⁹ eſt:⁊ dyabol⁹ ineſtimabilẽ tranſla=
tiõis hui⁹ fructũ preſentiẽs ad oẽs impediẽdi artes/
ſuas verſutias circũducit. Op⁹ itaq; qđ maturius ⁊ in=
ſtãtius vrgeri oportet nulla dilatiõe fruſtret̃:ne nobis
eueniat qđ ppľo infideli ꝓpheta improperãs ait:po=
pulus h̃ dicit. Nondũ tẽpus eſt edificãdi domũ dñi.
Ego aũt precipuũ habebã in votis huic diſtributiõi
mãſionũ pſ̃tialiter intereſſe:ſ; maioris ꝑceptio vt lex
obediẽtie inuitũ ⁊ renitẽtem a ꝓpoſito me reducant.

Conſolatio monachoꝝ qui ꝑ defectu
meſſiũ erant deſolati. Epiſtola.cvj.

VEnerabiliſſibus dñis ⁊ amicis priori ⁊ cō=
uētui de fontanis magiſter. P. Bleſeñ.
Bath.archiđ. Salutem:⁊ ſi quid melius
aut fructuoſius eſt ſalute. Cū licentia ve
ſtra ⁊ benedictione recedo ab ebracenſi
ꝓuincia:et vado ad eū qui me miſit. Q̄
ſi circa vos in obſequijs et viſitatiōibus minus fre=
quēs extiti/ fecit dñi abbatis abſentia/ circa eccl'iam
noſtrā iugis occupatio/ ſtudioſa lectio que diſpēdiū
tēporis ocioſi cū patientia nō admittit:⁊ precipue ve
ſtre domus deſolatio cui totus quadam cōpatiendi
immo cōmoriendi affectiōe coartor. Et ſi ad tēpus
preſentialiter vos nō video: preſens tñ ſpiritu vos in
interioribꝰ meis circūfero. Quāto ei precellit aīa cor
pori:tāto vobis ſum vicinior in viſceribus xp̄i:iactu
ramq; abſentie corporalis aīa lōge ditior in ſuis affe
ctibus recōpenſat. Sane citra ſpem hoim vobis ali=
mēta hoc tēpore defecerūt:et hec eſt p̄ſate deſolatio=
nis occaſio. Sʒ q̄ in deſerto de paucis panibus q̄nq;
milia hominū pauit:qui tēpore ſiccitatis helyam pa
ſcendū vidue cōmiſit:ille potens eſt exhibe=
re vberiorē clementiam celi. Et ſi de illo modico quod
habetis feceritis indigētibus miām:nec ydriam fari
ne/nec lechitū olei largitio minorabit. Fōs miſericor
die/fons ſapiētie/ fons et abyſſus exultatiōis eterne
michi ⁊ fratribus fontanis vberiores riuos ſue miſe=
ratiōis infundat/vt a torrēte voluptatis illiꝰ inebrie=
mur:et hauriamus cū gaudio de fontibꝰ ſaluatoris.

¶ Q̄ dñs q̄nq; iraſcitur ꝓ pctō principis:
⁊ q̄nq; ꝓ peccato populi. Epl'a.cvij.

MAgiſter. P. Bleſeñ. Bath.archiđ. dilecto
ſocio ⁊ amico. R. Subdiacono ſareſb. ſa=
lutē in xp̄o ſalutari. Cōſtāter aſſeris q̄ſi ſpi=
ritū habeas ꝓphetie ⁊ dei archana p̄no=
ueris:ex delicto veſtri p̄ncipis euenisse/ q
cōmiſſas ſibi ꝓuincias tante hoſtilitatis turbo ꝯcuſſe
rit. Ille qui aufert ſpiritū principū ſicut terribilis eſt
in iudicijs ſuis: ita inſcrutabilis eſt in ꝯſilijs ſuis ſup
filios hoim. Quis ei nouit ſenſum dñi/aut quis cōſi=
liarius eius fuit: Nō minus delicta populorū q̄ꝫ prin
cipis materiā malorū preſentiū arbitror extitiſſe. Le
gimus ſepe populos/ ſepe reges:nūc ꝓ alijs/nunc ꝓ
ſe diuine aīaduerſiōis ſententiam incurriſſe. Comedit
princeps vuā acerbam/⁊ dentes populi obſtupeſcūt.
De ramno ignis egredit/⁊ cedri libani deuorāt. Pec
cauit dauid populū numerando:⁊.lxx.milia viroꝝ de
populo diuina indignatiōe percuſſi ſunt. Frequenter
ꝓpter mēbroꝝ immoderātiam caput affligit:⁊ ꝓpter
iniquitatē plebis pena p̄ncipibus irrogat. Vniuerſi=
tas eñ plerūq; affligit ob vnius/ paucorū ve delictū.
Nam peccāte achor/populus anathema incurrit. Q̄
gad et ruben et dimidia tribus manaſſe in terra cha=
naan edificauerūt altare ſacrilegū: ira dei vniuerſali=
ter deſeuit in populū. Vltionē ſuā ſepe inchoat dñs
a ſanctuario: et q̄ potētes potēter punit:frequenter in
eos qui preſunt durius exandeſcit. Fornicatur iſrael
cum madianitis/ ⁊ principes eius cōtra ſolem in pa=
tibulis ſuſpēdūtur. Moyſes ⁊ aaron q̄ in populo dei
merito ⁊ officio preminebāt:ꝓpter multitudinis im=
periū demeruerunt apud aquas cōtradictionis terre
ꝓmiſſionis introitū. Heli ꝓ peccato filiorū ſella euer
ſa fractiſq; ceruicibꝰ exſpirauit. Quis huic malo cau=
ſam preſtiterit ego neſcio: vtinā tam p̄nceps q̄ꝫ popu
lus ſe tanti reū diſcriminis arbitret. Vtinam cū rege
dauid rex noſter humiliet: et dicat angelo ꝑcuſſori In
me cōuerte gladium:ego eñ ſum qui peccaui. Vtinā
ſubiecti cū populo niniuitarū ſe peccatores ꝓclamēt
atq; celeſtis ire vindictā in planctu ⁊ gemitu/⁊ in cili=
cij aſperitate declinēt. Vtinā plorēt ſacerdotes inter
veſtibulū et altare/ dicētes Parce dñe parce populo
tuo. Vtinā ſit q̄ suppleat moyſi vices/vt pp̄ls dei con
tra amalech in manuū ſuaꝝ erectiōe preualeat. Por
ro iam nō ſolum amalechite timēdi ſunt/nec iam ſo=
lum ab aquilone pāditur omne malū: ſed ab affrica
ꝓrūpentes vaſtāt hyſpaniam due caude fumigantiū
titionū. Reſpiciat dñs in faciē teſtamenti ſui/⁊ exci=
tet noſtrorū principū fidē: fides eñ eſt victoria que vin
cit mūdum. qui ſi infideliter aut diſſimulāter egerint
negociū xp̄i/xp̄s contra eos qui blaſphemant ſanctū
iſrael cauſam ꝓpriam agat. eligat de plebe ſua humi
lem:vt vincat in hūilitate ſuperbiā. Ipſe eſt eñ de cu
ius beneplacito pedites expugnauerūt fortiſſimū re=
gem ſyrie/holofernē vidua/culices pharaonem.

¶ Arguitur monachus curialis ⁊ detractor
⁊ adulator. Epiſtola.cviij.

MAgiſter. P. Bleſeñ. Bath. Archiđ. dile=
cto amico ſuo. B. monacho Salutē: ⁊ de
medio babylonis exire. Dediſti ꝓfeſſionē
apoſtolice manū:⁊ te ſpecialiter eiꝰ ſerui
cio deputaſti cui ſeruire regnare eſt. Nūc
autem excuſſo ſeruitutis illius iugo que te ꝑducebat
in libertatē filiorū dei:te vndis immerſiſti curialibus
opprobrium ignominioſe ſeruitutis incurrēs ex ipſa
libertate peccādi. Teſtimonio quidē apoſtoli. Qui fa
cit peccatū ſeruus eſt peccati. Maiores autē a cōui=
ctu trahunt:⁊ excuſatione malorū vite corruptela tra
ducitur. Factus es de numero locuſtarū quarū pote=
ſtas in linguis tota eſt ⁊ in caudis: ſocius eorū quorū
os plenū eſt amaritudine ⁊ dolo: ſed caude eoꝝ cau=
de vulpiū quibus ſanſon alligauit incendiū: quorum
finis interitus/quoꝝ pena ignis et vermis. Qui os tuū
euangelio cōſecraueras: nūc illud venenis detractio
nū/⁊ adulationū ſpurcicijs dehoneſtas. Nimirū pre=
elegiſti habitare cū ranis q̄ ſunt in penetralibꝰ regū/
⁊ inter aulicos ſimulachrū religiōis adūbrāte preten
dens/magnatū gratiā in magno diſcrimine aīe tue et
ꝓprij corporis afflictiōe venaris. Q̄ ait cōquereris
in te prorſus aſſuete deuotiōis lachrymas aruiſſe:nō
mireris ſi dñs celū ſuū tibi clauſerit/ ſi terrā eneā tibi
dederit/ſi ſup mōtē gelboe nō pluit. Cū ei ſis fauora=
bilis aure ⁊ curialis gr̄e appetitor:appetitus hic tāq̄ꝫ
vētus vrēs rorem celeſtis miē ⁊ gratie fluēta ſiccauit.

Quid tamẽ ſi lachrymis affluas? Lachryme in multis leuiter profluũt: ꝛ eadem leuitate areſcunt. Sunt fornicatores ꝛ adulteri/ambitioſi ꝛ auari/ceteriq̧ vite nequioris homines/qui deo ſuam eis gratiã offerente/torrentibus exuberant lachrymarum. Uerũtamen in diluuio aquarũ multarũ ad deum nõ approximabunt. Compungunt̃ ad tẽpus: ꝛ in tẽpoꝛe temptationis recedunt. De talibus autẽ ſcriptũ eſt. Miſericordia eorũ quaſi nubes matutina: et ſicut ros mane ꝑtranſiens. Cõmiſſa plorant/ꝛ ploranda continuant. Porro et ſi vtrũq̧ irriguũ axe filie caleph obtineant/ che tñ lachryme ꝑdite ſunt: niſi a prauis operibus reſipiſcant. Grauiter ergo decipiunt̃ putantes ſe aliquid eſſe cum nichil ſint: ꝛ de oblata ſibi gratia preſumentes: dicũt cum vxoꝛe manue. Si dñs voluiſſet nos occidere: non recepiſſet ſacrificium de manibus nr̃is. Itaq̧ non ſuperbiat ſeru⁹: ſi de gratia dei ad mẽſam filioꝝ admittitur. De ſimilibus enim ſcriptũ eſt. Cibauit eos ex adipe frumenti: ꝛ de petra melle ſaturauit eos. Ipſi autẽ ſe inter amicos dei mẽdaciter eſtimabant: ſicut notatur in verſiculo ꝗ̃ precedit. Inimici dñi mentiti ſunt ei: ꝛ erit tẽpus eorũ in ſecula. Uereoꝛ autẽ ne ſicut abiecisti a te timoꝛẽ dei et terribiliũ iudicioꝝ eius: ita te abijciat deus. Cum ſancto enim ſanctus eſt: ꝛ cum ꝑuerſo peruertit. Sup omnia ꝗ̃ſo illud verbũ ſalomonis: aut potius diuine animaduerſionis tonitruũ pertimeſcas. Conſidera (inquit) opera dei: quia non eſt qui poſſit eum corrigere/quẽ ille abiecerit. Cayn vocẽ dñi audiuit: ſed quia ipſum abiecerat deus: correctionis gratiã non ſuſcepit. Et vt in verbo poete epiſtola concludatur. Tecum habita et noueris ꝙ̃ ſit tibi curta ſupellex.

¶ Imploratio auxilij. Epiſtola.cix.

Reuerẽdo patri ac dño. G. dei gratia Elieñ. epiſcopo apoſtolice ſedis legato et dñi regis anglie cãcellario. Petrus bleſeñ. bath. archidiaconus Salutẽ ꝛ regale ſacerdotiũ ſalubriter exercere. Quia ſicut oleum effuſum eſt nomen veſtrum/atq̧ innata vobis largitas ſe in orbem terrarũ magnifice liberalitatis exhibitione diffudit: curro ego cum ceteris ad oleum: ad fontẽ benignitatis et munificentie inexhauſtũ. Offero et ego cũ ceteris vas vacuũ: vt ei de veſtro oleo īfundatur. Oleum enim ſtabit niſi vaſa frequẽtius offerantur/vobis ex impendio nichil deperit. Sicut enim charitas ex infirmitate eſt foꝛtioꝛ: ſic exinanita plus creſcit. non ſentit ex diſtributione diſpendiũ: ex largitione recipit vires: trãſitq̧ eius exinanitio in augmentũ. Nõ aurum a vobis non pecuniã peto: ſed gratiã interceſſionis ad regẽ. Uos eñ ꝯſtituit dñs inter columnas regni: inter cardines celi: inter gygantes qui poꝛtant oꝛbẽ: vt eoꝛũ onera quos iniuriatrix calũnia premit/blando cõpaſſionis humero ſuppoꝛtetis/ꝛ tyrannidẽ vicecomitis de rocafoꝛti qua in meos homines pernicioſe graſſatur: iuxta veſtre promiſſionis verbũ poteſtate regia cõprimatis. Iuſticiã pauperũ ad vos clamantium queſo aduertite: vt ſuum iudiciũ nobis conuertat in miſericordiam qui iudicat fines terre. Oppreſſi ſunt predicti homines contra antiqua priuilegia eccleſie noſtre de volrẽneh: iugo grauiſſime ſeruitutis. Sed iuxta yſaie verbum: iugum illud putreſcat a facie olei: et de vultu veſtro iudicium prodiens/ab oppreſſis pauperibus virgam exactoris auertat.

¶ Excuſatio petri vt redire ad curiam non cogatur. Epiſtola.cx.

Reuerendo patri ac domino. H. dei gratia Cant. archiepiſcopo totius anglie primati ꝛ apoſtolice ſedis legato. Suus petrus bleſenſis bathonienſis archid. Salutẽ ꝛ ſincerũ obedientie filialis affectũ. Habebã in votis poſt peregrinationẽ quã feci venire ad vos ad mandatũ veſtrum obedienter amplecti quicq̇d ſuſtinere poſſet filialis affectio. Uerũtamen quartane inſidiãtis ꝛ imminẽtis preambulos iam ꝑſenſi: et quia nunc biennio cõtinuato expertus ſum ei⁹ maliciam: vereoꝛ ne in me ipſius malicia recidiuet: ſi vel tumultus curiales aggrediar: vel diete tranſgrediar legẽ: ſeu laboꝛi/aut frigido aeri me exponã. Moꝛam itaq̧ meã excuſet apud gratiã veſtrã non timoꝛ egritudinis quã patioꝛ: ſed potius timoꝛ moꝛtis. Si tamẽ eccleſie cant. aut ꝑſone veſtre (qđ abſit) graue diſcrimen imineat: meamq̧ preſentiã articulus neceſſitatis exegerit: nec moꝛienti parcat veſter oculus: nec languẽti. Citra periculum veſtrũ aut ſtatus eccleſie ſine omni diſſimulatione et ſubterfugio publice intereſt obedire. Quiſquis eñ in talib⁹ circa obedientiã ambigit aut diſtinguit/lignũ ſcientie boni ꝛ mali in ſuã pernitiẽ guſtare preſumit. placeat deo vt ſicut diſpẽdiũ patimur prime obediẽtie: ita michi claudat obedientia curſum vite.

¶ Imploratio precum vt. P. ab egritudine liberetur. Epiſtola.cxi.

Venerabilibus dñis et amicis abbati ꝛ cõuẽtui de elemoſina magiſter. P. bleſeñ. bath. archid. Salutẽ in eo qui mãdat ſalutes iacob. Sicut domus veſtra inter ceteras ſancte opinionis precipua ſm nomẽ eius ita inuenta eſt et laus eius: extunc effudi animã meam in omnẽ affectũ dilectiõis ad vos. propoſuiq̧ locũ illum michi deſiderabilẽ frequentius viſitare/ſolaciari vobiſcũ: ꝛ mutua edificatione gaudere. Sane non fui ſanus ex quo receſſi a vobis: prius paſſus in oculis poſtea acutã icidi/tertiana ſucceſſit acute que poſt varias et preſtigioſas mutatiões q̇bus me diutiſſime toꝛſit trãſijt in quartanã. Quoniã igitur miſerum coꝛpus meum miſerabiliter igne ꝛ frigoꝛe febrili aut potius gehẽnali affligitur: nec michi ſalutis fiduciam coꝛpoꝛalis medicina promittit: orationum veſtrarũ ſuffragia deuotus imploꝛo. Quantũ eñ aliena fides vel oratio proſit non ſolũ experimẽto didici: ſed ex euãgelica relatione cognoui. Nam in euãgelio matthei quibuſdã paraliticum in lecto deferentibus

et offerẽtibus chriſto centurione pro filio: chananea
pro filia ſupplicante: maria et martha pro lazaro: Ille
qui vita eſt morientibus: aut iam mortuis iura mor-
tis euacuauit/ quantumq; ſit aliene orationis benefi-
cium opere manifeſtat/ frequẽter ꝑ ignẽ ⁊ aquã febri-
lem tranſeo: ſed ſi pro me ſemel aqua deuotionis in-
ter vos ad deũ effuſa fuerit: trãſibo in refrigerium/ ci-
toq; veniã ad vos redditurus debitũ grãrum. Mo-
ueat vos dilectiſſimi conditio humane ſocietatis: cõ-
munionis obligatio: quã in capitulo mutuo vobis fe-
cimus/ vinculum charitatis/ patiẽtis anguſtia: ⁊ de-
uotio ſupplicantis.

Quãta conſolatio clauſtralium ſit ſacra
lectio. Epiſtola.cxij.

Chariſſimo ſocio ſuo ⁊ amico. G. canonico
magr. P. bleſeñ. bath. archid. Salutẽ et in
deſolatione ſolamẽ. Quodã iure nature in
contractũ amicitie venit: vt amici ſeipſos
mutua conſolatione preueniãt: et onera tentationum
que alterutrũ nimis premunt/ cõmunicate charitatis
beneficio patiẽtius ferant. Exieras de vana conuer-
ſatione huius ſeculi: vt in deſerto immolares domi-
no abominatiões egypti. Egyptij ſiquidẽ oues abo-
minantur: ſed et malignis ſpiritibus deteſtabilis eſt
ouina ſimplicitas. Credebas itaq; carnales concupi-
ſcentias penitus euaſiſſe: ſed nondũ deferbuit mali-
cia pharaonis: ⁊ adhuc manus eius extenta. In de-
ſerto enim inueniſti labores egyptie ſeruitutis: in ſo-
litudine tumultũ/ in pace bellum/ in portu naufragiũ
Nã ſicut conquirendo deploras: deſideria carnis et
terreni affectus ꝗ in corde tuo penitus aruerãt: quo-
dã recidiuo venenoſe propaginis reuireſcunt. huius
mali exhibet incentiuũ ⁊ curã: ꝙ ſtudio ſacre ſcriptu-
re ⁊ exercitio militie ſpiritualis omiſſo, cibum anime
et mãna celeſte faſtidis. Neceſſe eſt enim animã ad
carnalia ⁊ terrena deijci: que a ſpirituali vita degene-
rãs ad celeſtia nõ aſpirat: propterea miſit tibi domi-
nus coturnices/ ⁊ pluit circa te ſicut puluerẽ carnes.
Coturnices equidẽ modicũ eleuãtur a terra. hi ſunt
terreni affectus: ⁊ deſideria carnis que militãt aduer-
ſus animã. Vide ne terrena ſapias: ne carnib⁹ quas
celeſtis indignatio pluit. i. carnis affectibus angeloꝝ
panẽ poſthabeas. Sacrã tibi ſcripturã appoſuit do-
minus in omni tẽtatione ſolaciũ: hec eſt menſa ꝗ refi-
cit. iuxta illud. Poſuiſti menſam in conſpectu meo:
aduerſus eos qui tribulãt me. hec eſt cythara dauid
pſallẽtibus in ea: per quã ſpiritus neq̃ recedit a ſaul:
et ea reticente/ eundẽ rurſus exagitat. Lectioni igit̃ ⁊
orationi vigilãter intende: ne te tẽtatio inimica ſub-
uertat.

Exhortatio vt peregrinatio contra ſar-
racenos nõ fiat de ſpolijs eccleſie vel pau-
perum. Epiſtola.cxiij.

Reuerendiſſimo patri et dño. R. dei gr̃a aure-
lianeñ epo magiſter. P. Bleſeñ. bath. archi.
Salutẽ et ſincere dilectionis affectũ. Scriptũ
eſt. Tempus tacendi tẽpus loquẽdi. Diu autẽ obmu-
tui ⁊ ſilui a bonis: ſed iam nequeo fidei chriſtiane in-
iuriã diſſimulare ſilentio. Iam circa confinia terre no-
ſtre barbaries efferata deſeuit: ⁊ in exterminiũ chri-
ſtiani nominis gentiũ graſſatur imanitas. Quid er-
go hic ſtatis tota die ocioſi? Vibratur in ceruices ve-
ſtras gladius hoſtilis: nec eſt qui ex aduerſo aſcẽdat:
qui exprobrãtibus nomini agminũ dei iſrael, zelo fi-
dei ſe opponat. Tu ergo reuerẽdiſſime pater cũ inter
ceteras eccleſie colũnas quodã ſtatu digniore premi-
neas redde teſtimoniũ fidei tue: et in chriſti negocio
vlterius nõ leteſcas. Non ſit alligatum apud te ver-
bum dñi: ſed ſicut magnificauit te dñs in ꝯſpectu re-
gum: ita officiũ magnificentie pontificalis exerceas.
Clamat ad te dñs ꝑ ſpũs ſui organũ hieremiã. Sta
(inquit) in atrio domus dñi ⁊ loquere ad omnes ciui-
tates iuda: ſermones quos locut⁹ ſum tibi. Et ſermo-
nes illos exprimendo ſubiungit. Vade ⁊ clama. Re-
uertere aduerſatrix iſrael dicit dñs: ⁊ non auertã fa-
ciem meã a te. In eodem ſpiritu clamat ezechiel: di-
cens. Si ſpeculator viderit gladium venientẽ: et non
inſonuerit buccina: veneritq; hoſtis: tuleritq; animã
vnã de populo: ſanguinẽ eius de manu ſpeculatoris
requirã. Noli ergo ociari in talento domini: ſed euã-
geliʒãdo dñi negociationẽ exerceas: vt talentum tibi
creditũ dñs cum fenoris acceſſione recipiat. Inſta er-
go oportune/ importune/ opus fac euangeliſte/ mini-
ſteriũ tuum imple. Noli emulari in malignãtib⁹/ epi-
ſcopis dico: qui regem tuum blandiendo adulationi-
bus palpant/ canes muti nõ valentes latrare. Acce-
ptiſſima quidẽ eſt in epis apud deũ profeſſio verita-
tis. Animã pro veritate ponere non formides/ vt vi-
deas dies bonos: q: ſanguinẽ pereuntis dñs de ma-
nu muti ſacerdotis exquirit. Archa ſiquidẽ dei capi-
tur ⁊ populus gladio ruit: dum ſacerdos in filiorum
correctiõe torpeſcit: nec motũ aut vultuoſitatẽ regis
extimeas: ſed in omni libertate cum ſalutaribus mo-
nitis aggredere: q: vbi ſpiritus dei ibi libertas. Ma-
luit iohãnes baptiſta periclitari apud regem/ ꝙ diſſi-
mulare legem domini qui ad herodẽ ⁊ herodiadem:
ſicut helyas ad achab et iezabel/ legati officio funge-
batur. Vos ergo qui reminiſcimini dei ne taceatis: ⁊
ne detis ſilentiũ ori veſtro. Iohãnes in herodẽ/ phy-
nees in iudeũ ⁊ madyanitidẽ/ ſamuel in agag regem/
petrus i ananiã ⁊ ſaphirã/ paulus in elymã magũ ze-
li gladiũ exercuit: atq; correctionis exemplũ coꝝ ti-
bi vita preſcribit. Lex dei ⁊ fides chriſti omni ſupel-
lectili mundane ſupeſtimãda eſt: honori etiã ⁊ fame
proprieq; ſaluti. Rex achab cum regi ſyrie cum gra-
uiter opprimẽti/ ſeruos ⁊ ancillas/ filios ⁊ filias vxo-
rem omnẽq; ſupellectilẽ obtuliſſet: poſtq̃ ventum eſt
ad violandum legẽ dei (licet reprobus eſſet in alijs) ta-
men ꝓ lege dei pugne diſcrimẽ inire nõ timuit. Me-
lius eſt incidere in manus hoĩs/ ꝙ derelinquere legẽ
dei. Si regis francoꝝ faciẽ reuereris: adhibe tibi de
coepiſcopis tuis ꝗ ſpiritu dei aguntur: ⁊ tãta verboꝝ

moderatione vtaris:vt ſi fortis eſt ſermo/nichilominus ſit ſuauis. Nā et ſapiētia que attingit a fine vſq₃ ad finē fortiter:ſuauiter vniuerſa diſponit. ꝛ ſup omnia queſo notam adulationis: et officium palponis euites. mel enim adulationis longe a ſacrificio dñi relegatur. Frequēter in palacijs conuerſantur q̄ mollibus ꝛ delicatis auribus principum etiā in turpibus blando lenocinantur applauſu/ponentes ceruicalia ſub capite:ꝛ plumaria ſub oī cubito manus. Vix inuenitur in curijs qui nō vendat oleum: qui caput peccatoris oleo non impinguet:laudatur enī peccator in deſiderijs anime ſue/et iniquus benedicit. Sꝫ timeat qđ per hieremiā dicitur ſedechie. O ſedechia, ſeduxerunt te viri tui pacifici. Cū in exercitu xerſis eſſet nauium ꝛ curruū innumerabilis multitudo: eiq₃ ab aulicis adulatoribus diceret:quia nec mare tante claſſi ſufficeret: nec aer tot populoꝝ tela: nec terra tot curſus ſua caperet vaſtitate:in tāto exercitu vnus fuit nomine demaratus qui in ſpiritu libertatis ꝛ auderet ꝛ diceret xerſi. Victus eris a teipſo:et te opprimet tui exercitus multitudo. Ab exhortatione queſo nō ceſſes: licet ille ſuoꝝ conſilio aſſeſſoꝝ ad tuam inſtantiā ſe obduret. Scio enī ꝙ adhuc iānes ꝛ mambre apud pharaonem moyſi reſiſtūt: et ſucceſſores achitophel iuſtoꝝ conſilia malicioſe peruertunt. Circa meretricantiū linguarū maliciā patet cāpus orationis latiſſimus:ſed ad alia feſtinantes/hec oīa ſub diſſimulatione trāſimus. Quid expediat tue fame tu videris. Tu vero diligentiā adhibe ſtudioſam:vt conſanguineus tuus tanq̄ primipilarius eccleſie vexillū fidei ferat ante reges ꝛ principes terre: vt ſicut vigilantior fuit in bellicis actibus:modo nō ſit in chriſtiane fidei defenſione retrogradus. Si autem propoſuit iterato iter huius peregrinationis arripere:nō de ſpolijs eccleſiarū/ non de ſudoribus pauperum viaticū ſibi et ſuis exhibeat:ſed de redditibus proprijs/ aut de preda hoſtili bella chriſti cōficiat. Non eſt enī abbreuiata manus dñi:vt q̄ magna fecit in iſrael/etiā in populo acq̄ſitionis brachiū ſue magnificentie nō exaltet. Certe in exitu iſrł de egypto dñs de ſpolijs egyptiorum ditauit hebreos. Ingreſſus autē populus terrā chanaan:de predis hoſtilibus innumerabiles ſibi diuitias aggregauit: imo belloꝝ lex publica eſt:vt munificentia principalis ſuis cōmilitonibus de caſtrenſi obuentione ſtipendia largiat. Que ratio eſt:vt q̄ pro eccleſia pugnāt eccleſiā ſpoliēt:quam inimicoꝝ ſpolijs et donis triūphalibus ampliare debuerāt? Putant ne inſipiētes ꝛ miſeri: ꝙ chriſtus q̄ ſumma iuſticia eſt:velit ſibi de iniurijs ꝛ ſacrilegio exhiberi ſacrificiū: aut ſuſtineat cōmiſſa ex his ſpolia proſperari? Si enī teſtimonio veritatis in ignē eternū mittitur q̄ ſua pauperibus non dedit: vbi queſo mittendus eſt/ qui bona pauperū vel eccleſie rapuit:aut fraudauit? Pro his et cōſimilibus filij effrem intēdentes ꝛ mittentes arcū/cōuerſi ſunt in die belli. Nunq̄ pauperū nunq̄ eccleſie ſpolia proſperum habuerunt euentus auſpicium. Ideo in vltima peregrinatione effuſa eſt cōtentio ſup principes: et errare fecit eos dñs in inuio et non in via. Fuerūt contritio ꝛ infelicitas in vijs eorum:quia viā pacis non cognouerunt. patrimoniū chriſti ei ꝛ eccleſie ſue hodie vertitur in occaſionē ſcandali ꝛ materiā ſeruitutis. Certe ſub pharaone cū ex principali decreto omnes ad ſolutionē quinte partis generaliter vrgerent: ſacerdotes tamen fuerunt ab obſeruantia ꝛ onere illius conſtitutionis imunes. In libro etiā numeri ad figurā perpetue libertatis: precepit dñs leuiticā tribum ab omni publica functione liberā eſſe:ſummiq₃ pontificis dūtaxat arbitrio ſubiacere. Quid aliud a pōtificibus vel a clero poteſt vel debet princeps exigere:q̄ vt inceſſanter fiat oratio ab eccleſia ad deū pro eo? Omnis pontifex ab hoībus aſſumptus pro hominibus cōſtituit in his que ſunt ad deū:vt offerat dona ꝛ ſacrificia ꝓ rege et populo. Et ſi iratus eſt eis dñs:ſacerdos medius intercedat:ꝛ in tempore iracundie fiat reconciliatio. Iratus dñs populum iſrael delere decreuerat: ſtetitq₃ moyſes in cōfractiōe in cōſpectu eius: motūq₃ diuine indignationis oratione placauit. Flāma diuine animaduerſionis deſeuiebat in populū:et aarō arrepto thuribulo medius inter viuētes ꝛ mortuos ſe flamme obiecit/ceſſauitq₃ quaſſatio. Item cōtra amalech iſrael preualebat moyſe orante/ ꝛ erigente manus ſuas ad dñm. Et poſtea tēporibus ioſue ſacerdotibꝰ vociferātibus muri hierico corruerūt. Scio ꝙ ſi rex tuus angarijs/ perangarijs,exactionibus,capitationibus: ceteriſq₃ ſordidis ꝛ extraordinarijs muneribus eccleſiā decreuerit pregrauare: q̄ plures epiſcopos huius rei fautores inueniet. Ipſi enī euangelice libertatis obliti que nō ſolum filios dei ſed amicos facit: in ignominiā ſeruitutis perpetue ſibi ꝑmittent aurem ſubula perforari. Sic olim rege antiocho iura tēpli ꝛ ſacerdotij ſubuertente:multi de iſrael egreſſi ſunt/qui ſolius adulationis/aut vani timoris intuitu in cōſenſum illius tyrānidis trāſierunt. Tu vero reuerēdiſſime pater pro domo iſrael ex aduerſo aſcēdas:ꝛ pro teſtamēto dei murū inexpugnabilem te opponas. Enorme nāq₃ fame et anime diſcrimen incurres: ſi hanc iniuriā chriſti ſilentio aut neglectu diſſimules. Doctrina ꝛ exhortatione tua recolat dñs rex ſe non ad oppreſſionē pauperum: ſed ad tuitionē eccleſie poteſtatē gladij ab eccleſia ſuſcepiſſe. Et q̄ nunc viuēs eccleſie ſuffragia iugiter experitur: etiā poſt mortē eiuſdē beneficijs longe amplius indigebit. Moueatur enī:ꝛ vtinā incertos mortis euētus attēderet:ac nouiſſima ſua memorās/ ꝑſentes diuitias futura miſeria cōpenſaret. Eccłiaſticus dicit. Rex hodie eſt/ꝛ cras morietur:cū autē fuerit mortuus/hereditabit ſerpentes/beſtias/et vermes. Spiritus ꝑtranſibit in illo ꝛ non ſubſiſtet: ꝛ nō cognoſcet amplius locū ſuum. Agnoſcat itaq₃ locū ſuū: et officiū in quo poſuit eum dñs:nec de theſauris eccleſie(q̄ ſolum debētur pauperibus) ſed de fiſcali erario bella dñi prelietur:neq₃ ꝯfidat in fortitudine aut multi-

tudine armatoꝝ:ſed in domino. Quia teſtimonio ſalomonis. Nomen dñi plurima fortitudo:dñs fortitudo plebis ſue eſt. qđ apertiſſime liquet in prelijs antiquoꝝ. Quomodo enim pſequebat vnus mille ⁊ duo fugabant decē milia: Nonne ideo quia deus vēdidit eos:et dñs cōcluſit illos? Nec enim in gladio ſuo poſſederūt terram:⁊ brachium eorum non ſaluauit eos: ſed dextera tua ⁊ brachiū tuum domine:⁊ illuminatio vultus tui: quoniā cōplacuiſti in eis. Sibi autē cōplacebit dñs in eis: qui fideles fuerint in teſtamento eius. Sine fide aūt impoſſibile eſt placere altiſſimo. hec eſt eñi victoria que vincit mundū fides noſtra. Et qꝛ fere vniuerſos regni magnates video in via domini quodā tedio laboris/ et puſillanimitate lenteſcere: vos queſo iugi predicationis inſtātia manus remiſſas ⁊ genua debilia roborate. Plane quia eis in precedenti peregrinatione non ſucceſſit ad votū: credūt abbreuiatā eſſe manū dñi: ⁊ inexhauſtum fontē celeſtis grē aruiſſe. Porro tunc in ſupbia et in abuſione profecti ſunt/nec ex defectu ſue fidei: ſed ab euētu dūtaxat diuine diſpenſationis iudiciū metiunt. Fides quidē eoꝝ ſemel probata eſt:⁊ inuenta eſt minus habens. Adhuc experietur eos dñs. Nā ex eorū fide et humilitate victorie calculus pēdet/ac de his ſpecialiter expetendus ⁊ expectādus eſt prelioꝝ triūphalis euentus. Peccauerat tribus beniamin in vxore leuite:et ſe relique tribus in vltionē ſceleris accinxerunt. Erat cauſa eoꝝ iuſtior/⁊ exercitus longe numeroſior atqꝫ fortior. Et cum eis ducem prelij dñs aſſignaſſet:ipſiuſqꝫ nutu in preliū deſcēdiſſent:terribilis in cōſilijs ſup filios hominū deus/iuſtos ab impijs/plures a paucioribus ſuperari pmiſit: ⁊ ceciderūt ea die xxij.milia de iſrael. Iterum ad conflictū veniunt ex precepto dñi,⁊ ſuccūbunt:decēqꝫ ⁊ octo milia de iſrl' occiſi ſunt: nimirū quia de ſua fortitudine ⁊ multitudine preſumebāt. pmo et ſcđo victi/⁊ humiliati ſunt/ vt p humilitatē denuo vincerēt qui per ſupbiam victi erāt. fides autē eoꝝ ex prima et ſcđa fruſtratione non torpuit:ſed ex geminato diſcrimine creſcens/denuo ad conflictū/quāto humilius tāto fortius ſe accingit. Tertio autē congreſſi ſunt:⁊ tāta ſanguinis effuſione purgati: fere totam tribū beniamin deleuerūt. Scias ꝙ ſcđm populi fidē: ſecunde peregrinationis metiet eventus. Inſtrue ergo in fide ⁊ timore dei populū et populi ducē. Et vt multa paucis includā:reuerēdiſſime ⁊ dilectiſſime pater mi tue diſcretioni cōmitto religioſorum quietē. pacem ſimpliciū/cauſam chriſti/⁊ eccleſie libertatem.

Exhortatio contra maliciam hereticorum. Epiſtola.cxiiij.

Reuerendo patri et dño. G.dei gratia Eboracēſ.archiepo.Suus. P. Bleſeñ.bath.archid.Scire de dño in bonitate:⁊ impugnatores catholice fidei expugnare. Dū in rebꝰ humanis ageret pater veſter:Dū enim fallax mundi gloria/⁊ prodiſoria huius vite proſperitas arrideret: diu fuiſtis dubius qđ expediret/aut deceret vos agere:clericale officiū pſequi/aut exercitijs ſcholaribus militares titulos anteferre. Vidimus et pſentes fuimus vbi regnū paleſtine:regnū etiam italie patri veſtro aut vni filioꝝ ſuoꝝ quē ad h eligeret ab vtriuſqꝫ regni magnatibus ⁊ populis eſt oblatū. Quidā vero attendētes probitatē ⁊ induſtriā veſtrā: vobis multiplicium honoꝝ eminentiā cōmuni deſiderio deſtinabant. Porro cū rex iunior duxqꝫ britānie fratres veſtri q̄ tēporibus ſuis pre ceteris mortalibus obtinuerunt gloriā militie triūphalem/ſublati eſſent de medio:tandēqꝫ genitor veſter beate memorie rex.H.tributū mortis nature ſoluiſſet: vidiſtis qꝛ vniuerſa vanitas omnis homo viuens. nā in imagine ptrāſit homo. Ideoqꝫ reliquiſtis vanitates et inſanias falſas vſqꝫ maturiore conſilio ſeruitiū elegiſtis/cui ſeruire regnare eſt. Quia ergo multa eſt meſſis q̄ vobis commiſſa eſt:ſuoſqꝫ palmites latius extēdit vinea dñi ſabaoth:cuius vos ipſe cuſtodē cōſtituit/circūſpectius prouidere ⁊ agere vos oportet:ne degenerēt propagines vinee in labruſcā:frumēta i loliū/aurū in ſcoriam oleum in amurcam. Surrexerūt enim tēporibus veſtris falſoꝝ dogmatū predicatores doctores mendacij/hoſtes veritatis ⁊ fidei ſubuerſores. blandi ⁊ ſimplices ſunt vt agni: ſ; vulpes aſtucia ſunt: et rapaces vt lupi. Iſti ſunt heretici q̄ in veſtimētis ouiū veniūt. Iſti ſunt lupi quos mercēnarius fugit. Iſti ſunt vulpes que demoliunt vineas. Quia igitur eſtis ſucceſſor ⁊ vicarius petri:qui oues domini cuſtodiendas ⁊ paſcēdas accepit: plurimū veſtra intereſt preuidere et precauere illoꝝ verſutias qui legē dñi preuaricant occulte: qui laqueos ⁊ pedicas tendunt in capturam ſimpliciū: ſeqꝫ cū alijs in precipitiū dānationis eterne deuoluunt. Zelus itaqꝫ domus dñi accēdatur in vobis. Aſcēdite ex aduerſo:⁊ opponentes vos murū cōtra inimicos crucis chriſti:reddite teſtimoniū fidei veſtre: ⁊ pro teſtamēto dei viriliter ⁊ efficaciter ſtate. Accite clerum/congregate populū/vt ex eoꝝ cōmuni deliberatione qui ſpiritū dei habēt,terribilis conſtitutio in veſtra prouīcia promulget:quatenus tā graui animaduerſione plectant qui hac peſte laborāt:vt ex eoꝝ pena ceteri terreātur.

Gratias agit. P.ſuper conſolatione cleri bleſeñ. Et cōgratulatur cuidā q̄ poſt longū exilium promotus eſt in epm. Epl'a.cxv.

Dilectiſſimo dño ſuo et patri. I.dei grā Carnoteñ. epiſcopo. P.Bleſeñ. bath. archid. Salutē et ſi quid melius eſt ſalute. Benedictus dñs qui erexit vos in titulum et gloriā ſue laudis: plātans vos quaſi oliuam fructiferā in domo domini:ad dandam ſcientiā ſalutis plebi eius:ad redimēdum(iuxta verbū pphete)diſperſos in gētibus:⁊ reducendū filios de longinquo. Clerus bleſeñ.celeſtis arbitrij diſpēſatione proſcriptus/vagus erat et profugus ſup terrā:donec eis datꝰ eſt epiſcopus alarum

ſuarum, qui poſſet cõpati patiẽtibus: et ex longa ex-
perientia exulandi ſciret ꝙ humanũ ſit exulibus mi-
ſereri. Uocatus autẽ a dño tanꝙ aaron: non acqeui-
ſti ſtatim carni ꝛ ſanguini: non epiſcopalis munificẽ
tie grãm a parẽtibus inchoaſtis. Non edificaſtis ſyõ
in ſanguinibꝰ: ſꝫ primitias bñficiorꝫ veſtrorꝫ cõſecra-
ſtis in eo quẽ me alterũ ſentio: qui me totũ gerit ani-
mo/vultu/noie/cognomine ꝛ ſtatura. Ille iuxta ſuo-
rũ exigentiã meritorꝫ/ſi ad vitã/ſi ad mores/ſi ad lit-
teraturã reſpicitis: dignus eſt vt ei plenioris grẽ oleũ
infundat. Manus veſtre myrrã primã diſtillauerũt:
ſpero futurũ iri ꝙ balſamum vberioris gratie reſuda
bunt. Recolo autẽ quid de promotione veſtrarũ au-
ribus meis inſtillauerit os illud ſecretius veritati in
euãgelio cõſecratũ. Secretũ meũ michi/ſecretũ meũ
dabitis voci veſtre vocẽ ſtrutis: nec inuenietur apud
vos/eſt: ꝛ non. ſed in campis geth et in cõpitis aſca-
lonis nominis veſtri gloria ꝑdicabitur: vbi nuꝑ igno
minia exilij veſtri et infamie/publice palpebras ver-
ſabatur. Bene valete. Illud autẽ noueritis ꝙ de mã-
dato dñi archiepi ſcribere triumphum beati thome
attẽptaſſem/niſi aliud michi ſcriptũ fortuitus obtu-
liſſet euentus: in quo elegantia ſtili ingeniũ magiſtri
iohãnis ſareſber exprimebat et linguã. Admirãs er-
go gratiam que diffuſa eſt in labijs veſtris ſubſtiti: ne
laudes quas lingua erudita dictauerat/indoctis hu
mane ſapiẽtie ꝟbis/ꝛ ſtilo degeneri deturparẽ/et in-
iurius fierem martyri: qui ꝑ inſufficientiã rudis inge-
nij/tante magnificentie preconia decurtaſſem.

¶ Soluitur grauis queſtio legum et decre-
torum de matrimonij quorũdam affinitate
Epiſtola.cxvj.

CHariſſimo dño ſuo ꝛ amico. H. dei gratia
abbati de meſſenõ. Petrus bleſenſ bath.
archiõ. Salutẽ in auctore ſalutꝫ. Acute mo
ueris et queris inſtãtius vtrũ matrimoniũ
ſtare poſſit: qđ inter rotbertũ ꝛ adeliciã contractũ eſt
eo ꝙ quodã affinitatis genere ſe cõtingant. Sicut au
tem memoria fideli recẽſeo proceſſum affinitatis il-
lius tali ſerie et cõputatione diſponis. Johãnes fra
ter marie vxoris andree duxit agnetem. Agnes vero
mortuo iohãne nupſit helye: proceſſit ex his rothber-
tus/qui ſibi andree filiã adeliciẽ deſponſauit. Si be-
ne recolo quid ſuꝑ hac queſtione canonũ cẽſura diffi
niat: Johãnes frater marie vxoris andree: ꝛ andreas
in primo affinitatis genere cõuenerunt. Agnes vero
vxor iohãnis fratris marie: ꝛ andreas affinitatẽ ſecũ-
di generis cõtraxerunt. Jus enĩ regulare eſt/ꝙ ꝑſona
addita ꝑſone ꝑ carnis copulã/mutat genus ꝛ nõ gra
dum: et huius diffinitionis obtentu matrimoniũ re-
licte iohãnis initũ cum helya, tertiũ genus affinitatꝫ
manifeſte confecit. Rotbertus ergo helye filius ꝛ fi-
lia andree adelicia, in ſcđo gradu tertij generis affini
tate coniuncti ſunt. Gradus enĩ inter affines non ſm
matrimoniale vinculũ: ſed ſm cõſanguinitatis gra-
dus cõputare ſolemus. Juxta tenorem illius regule
doctrinalis: ꝑſona adiuncta ꝑſone per carnis propa-
gationẽ mutat gradũ/ꝛ nõ genus. Ego autẽ vt ſum-
matim tue inquiſitioni reſpondeã: ſi tales inuenirem
in tã diſpari ꝛ remoto affinitatis genere coniugatos/
vinculũ inter eos matrimoniale non ſoluerẽ: diſcipli
nalia quidẽ ſunt hec quodã exercitio ſcholaris mili-
tie ad cautelã maioris obſeruãtie introducta. Domi-
nus equidẽ in lege moyſi circiter dũtaxat duodecim
ꝑſonas excepit: inter quas cõiugium cum domeſtica
carnis ſue ꝛ illegitima reuelatio turpitudinis inhibe
tur. De ſecundo autẽ aut tertio genere affinitatis te-
ſtamẽti veteris ſerie aut euangelio/citra exceptiõe
illas duodecim ꝑſonarum, nichil memini me legiſſe
Q3 enim iohannes baptiſta dicit herodi. Nõ licet ti
bi habere vxorem fratris tui viuẽtis: ſubintellige pri-
mũ genus affinitatis inſinuat. publico ſiquidẽ legis
edicto precipiebat frater ſemẽ fratri ſuo non viuen-
ti ſed mortuo ſuſcitare: ſi tamẽ ſine liberis deceſſiſſet.
Nos autẽ hunc legis articulum ſpiritualiter intelligi
mus et tenemus. Chriſto enĩ qui primogenitus eſt in
multis fratribus/qui ꝓ ſalute noſtra mortuus eſt/ et
primogenitus mortuorꝫ qui dicit marie: vade ad fra-
tres meos: ꝑ verbũ predicationis ſemen fidei ſuſcita
mus. et nichilominus diuine legis oraculũ/tam in vi
uo ꝙ in mortuo fratre: de nõ ducẽda illius vxore ge-
neraliter obſeruamus. Inueniunt autẽ canones ex
quorꝫ intelligẽtia triplex affinitatis genus: ꝛ in eis di
uerſorꝫ diſtinctionẽ graduũ induſtria ſcholaris expli
cuit. Sed iuxta cõſcientie mee iudiciũ/noua hec adin
uentio et traditio magiſtralis matrimonio nõ preiu-
dicat/cui certos limites ſicut prenotauimus/lex diui
na preſcribit. Sane in primorꝫ parentũ coniugio due
tñ ꝑſone pre raritate hominũ: pater et mater videli-
cet a lege coniugali exempti ſunt: vbi dicit ꝓpter hoc
relinquet homo patrẽ ꝛ matrẽ: et adherebit vxori ſue
id eſt nec patri filia: nec matri filius matrimonialiter
adherebit. Proceſſu temporis excepit legiſlator ma
trem/nouercã/ſororẽ/neptem/amitã/materterã/vxo
rem patrui/nurũ/vxorẽ fratris ſubaudi viuẽtis/pri-
uignã/priuigni/ priuigneqꝫ filiã/et vxoris ſororẽ. Ex
quo autem vox turturis audita eſt in terra noſtra: et
his qui ſe caſtrauerunt pro regno dei beatitudo pro-
miſſa eſt: multa ſalubriter introduxit ad obſeruantiã
cõtinẽtie ratio publice honeſtatis: que verſuũ pauci-
tate ꝯcluſi. Uotũ/cõditio/violẽtia/ſpiritualis Pro-
ximitas/error/diſſimiliſqꝫ fides. Etas/turpe ſcelus/
ſanguis/cõiunctio/tempus. Hec ſi canonico vis con
ſentire rigori. Te de iure vetant iura ſubire thori.

¶ Conſolatoria in anguſtijs ad ami-
cum. Epiſtola.cxvij.

CHariſſimo dño ſuo et amico. H. dei gratia
abbati ſcti dionyſij magr. P. bleſeñ. bath.
archiõ. Salutem ꝛ primitias noui fructus.
Mitto vobis opus nouũ: ſed imꝑfectũ ad-
huc ꝛ penitus incorrectũ. placeat itaqꝫ vobis cũ ipm
legeritis/lectũ ad artificis ſui limã remittere: vt ſi eũ

veſtra dignatio acceptauerit/emēdacius ad vos redeat: cū alijs opuſculis meis in q̇bus elegātioꝛ ſtilus materia gratioꝛ: fructuſq; ſuauioꝛ ⁊ vberioꝛ inuenit. Rogo autem quatenus tractatū quē de ſtatu aut potius de caſu noſtro in ſicilia cōſcripſiſtis: cōicetis michi ſi fieri poteſt/ vt cortina cortinā trahat/ vnus cherubin alterū reſpiciat: ⁊ inter veteres amicos mutua ſcriptoꝝ miſſio grata viciſſitudine intercurrat. Noui veſtras anguſtias/ noui cruces noui rapinā bonoꝝ veſtroꝝ: audiui regie cōminationis tonitruū/ atq; preſentialiter aderam vbi veſtros domeſticos excitabat contra vos. in tumultū poſitus eſtis in cōflatorio domini. magnanimitatē veſtram que ſe in tam artis rebus frequenter exercuit/ finalis patiētia declarabit. Ob immenſas pecunias promittit vobis pacē: ⁊ vulpine reconciliationis oſculum/ qui aures ſuas pertinaciter obturauerat ad preces ſummi pontificis et ad cōprouincialiū epiſcopoꝝ et abbatū inſtantiā: ad clamorē ſacrarum virginū: ad lachrymas monachoꝝ. feda eſt hec federatio: hec venalis et gratia hec mercalis deo ⁊ hominibus eſt ingrata. Honeſtiorē pacē vobis prouideat/ qui aufert ſpiritū principum: ac ſubliſmiū colla propria virtute conculcat. Multis equidē ſimulata pace melioꝛ fuit perſecutio manifeſta. Iniit quandoq; rex iſrael cū benadab pacē: ſed in ſcandalū verſa eſt ei: et populo in ruinā. Sint ergo oculi veſtri ſemꝑ ad dn̄m: ponite coꝛ veſtrum ſuꝑ vias veſtras: vt eas acceptet dn̄s et faciat pacē. Scriptū eſt eñ in prouerbijs. Cum placuerint dn̄o vie hominis: inimicos eius conuertet ad pacem. Et pax dei que exuperat omnē ſenſum/ cuſtodiat coꝛ ⁊ intelligentiā veſtrā: atq; hunc agonem vobis conſummet ad gloriam et triumphum.

¶ Arguitur religioſus irreligioſe ſe habens. Et reprehenduntur religioſi qui litigant pro terris ſeu poſſeſſionibus. Epiſtola.cxviij.

Dilectiſſimo dn̄o ſuo ⁊ amico. G. dei grā abbati maioris mōaſterij magiſter Petrus bleſeñ. bath. archid. quietē animi cū ſalute.

Prioꝛ ſcī coſmi lachrymabiliter cauſatur et conqueritur ꝙ eum occaſione cuiuſdam terre ⁊ paſcuoꝝ ad eccleſiam ſuam longo preſcriptionis titulo ſicut aſſerit pertinentiū in iudiciū trahis: et eū modis omnibus quibus potes infeſtare preſumis. Verūtamen ſi votū profeſſionis illius cui oblatus es diligenter attenderes: que ſurſum ſunt non que ſuꝑ terram propenſioꝛe ſtudio procurares: iuxta doctrinam apoſtoli. Seruum dei non oportet litigare. Cum ipſe alibi dicat: hoc ipſum delictum eſt in vobis ꝙ cauſas habetis: ⁊ non potius fraudē patimini. Ipſe bonoꝝ ſuoꝝ rapinam cū gaudio ſuſtinet: vt ad ſimilē equanimitatē verbo et opere te inuitet. Nō decebat tanti ordinis virū litigare pro terra: cuius conuerſatio iam erat in celis. ſicut ſe opinio cōmunis habebat. Abſit abſit vt ſpiritualis homo ſic terram appetat: ꝙ fame diſpendiū aut anime ſue diſcrimē incurrat. Sed hoc tibi ſuggerit ille triplex gerion: illē triformis et monſtruoſus homo terrenus/ carnalis/ animalis: cuiꝰ cōtracte ſunt omnes cogitationes in malum. qui vtinā ita crucifigatur in vobis: vt deſtruat corpus peccati et iam nō ſeruiamus peccato. Quiq; terrigene ⁊ filij hominū: vt quid litigatis pro terra quibus prope eſt vt dn̄s de terra vos perdat: vt terra vos abſoꝛbeat et cōſumat? De vobis ſcriptum eſt fructū eoꝝ de terra ꝑdes: et ſemē eoꝝ a filijs hominū. Filij hominū vſq; q̄ graui coꝛde: vt quid diligitis vanitatē ⁊ queritis mēdacium? Mendax eñ eſt ⁊ trāſitoria poſſeſſio huius mundi: vbi non eſt niſi cōcupiſcentia oculoꝝ: cōcupiſcentia carnis: ⁊ ſuperbia vite. verbū prophete eſt. O terra terra terra audi ſermones meos. Terra eſt homo q: de terra ſumitur: in terra cōuerſatur: in terram reuertitur, terrā ſapit, terrā lingit, terrā ſitit. Cōglutinatus eſt in terra venter eius: deſcendit in īferioꝛa terre: celiq; ⁊ celeſtiū oblitus pro terra litigat, pro terra pugnat, nec ceſſabit a talibus donec in terrā q̇ de terra eſt reuertat̄. Tunc et ſeptē vel octo pedes terre ſufficient: cui modo nō ſufficit campoꝝ latitudo ⁊ vaſtitas regionū. Ibi eſt o homo gleba coꝛpoꝛis tui q̇ eſt terra, de terra ad id vnde ſumpta eſt reuertet̄: hic eſt funiculus hereditatis tue qui nunc pro terra litigas quaſi hereditate poſſideas terrā: qui in proximo futurus es portiuncula terre, ſerpentū poſſeſſio ⁊ vermiū cibus. In auditorio turonēſis archiepī nuper te pro hac terra ⁊ paſcuis litigare vidi, ⁊ doleo me vidiſſe: ita totius religionis ⁊ honeſtatꝭ oblitū: vt qui vultu, geſtu, ⁊ habitu monaſticam exhibere debueras grauitatē/ omnia in abuſum verteres: et oībus fieres in deriſum. Iactabas manus, proſiliebas in medium, toꝛquebas oculos, diſtrahebas labia, ⁊ pauperi pꝛioꝛi quodā vultuoſo faſtu ⁊ probꝛis inſultans cerebroſo ſpiritu, ⁊ clamoꝛe nautico intonabas. Porro ille q̇ in celis habitat ⁊ humilia reſpicit: ipſe liberauit pauperē a potente: ⁊ inopem a diripiētibus eum: quia in odiū diſſoluti et inquietiſſimi ſtatꝰ tui prioꝛ ea die ab inſtātia litis abſolutus eſt: ⁊ quantū ad preſēntē controuerſie illius articulū, cōtrariū ſententie calculū reportaſti. Tibi tamen imminet iudiciū grauius: et ſuſpectioꝛ dies/ qui finē imponet litibus tuis quas nūc in omni pretorio notus: ad iniuriam et ſcandalū monaſtice profeſſionis exerces. Quia igitur cōtra inopē et mendicū tantā membroꝝ diſſolutionē: tantā exercuiſti lingue procacis iniuriā: dies mortis q̇ cano capiti tuo imminet, debitam iſtoꝝ exiget vltionē. Caro cōgelaſcet, crura rigeſcent, manus ⁊ brachia decidēt, pectus anhelabit, ceruix langueſcet, ſpumabunt labia, obtenebꝛabuntur oculi, facies vt teſta palleſcet: ſic in modico terre fodietur peccatori fouea: ⁊ erit ſepulchꝛū domus eius in eternū: donec veniat dies ille terribilis qui vniculq; retribuet iuxta ſuoꝝ exigētiam meritoꝝ. Ceſſa igitur immo ceſſent omnes religioſi a talibus quibus conſciētie ſanctoꝝ vulnerantur: denigrat̄ bonoꝝ opinio, ſcandalizat̄ oꝛdo, anime

iugulantur. Qui enim pro terra litigant/aut pro paſcuis: indigni ſunt in terra viuẽtium/⁊ in loco paſcue collocari.

¶ Arguitur archidiaconus qui ſuam innocentiam iactitabat. Epiſtola.cxix.

Chariſſimo ſocio et amico.G.archið.Eboracen̄. P.Bleſen̄.bathõ.archið.Salutem et temperantiam labiorum. Audiui te nuper inter abbates ⁊ archidiaconos/atqꝫ alios magne honeſtatis viros/in puritate tue ꝯſcientie gloriantẽ: cepiqꝫ mirari vnde tante innocentie ſecuritas obueniſſet. Beatus Job veretur omnia opera ſua: ⁊ yſaias ꝓpheta omnes iuſticias ſuas panno cõparat menſtruate. Si in tuis infirmitatibus gloriaris: non eris inſipiens. Si teipſum cõmendas/non eſt cõmendatio hec ſecura. Non eñ qui ſeipſum cõmendat ille probatus eſt: ſed quẽ deus cõmendat. Illa autem ꝑfecta ⁊ cõſummata cõmendatio iudicãda eſt/ quãdo erit vnicuiqꝫ laus a deo. Utinam de te ſentires humilius: ⁊ ſi qͥd boni habes,illud non habere te crederes Nemo hominũ nouit que ſunt in hoĩe:niſi ſpiritꝰ hominis q̇ in ipſo eſt: ſed nec ipſe ad plenũ ſua interiora cognouit. Cor enim hominis prauũ eſt et inſcrutabile. Job quem dñs pre ceteris cõmendabat ꝙ nõ eſſet ei ſimilis in terra:vir ſimplex ⁊ rectus:ac timens deũ:ipſe poterat dicere. Non reprehẽdit me cor meũ in vita mea. Et paulus quẽ chriſtus ſibi vas ſanctificationis effecerat/licet diceret Nichil michi cõſcius ſum:non tñ arbitrabatur ſe iuſtificatũ. Et quis confidat ſe habere cor mundũ/qui de immundo conceptus eſt ſemine:⁊ qui cõuerſatur in mũdo pleno ſpurcitijs peccatorꝝ? Qui ſtat videat ne cadat: aut potius ne iam ceciderit. Petrus de ſua ſtabilitate ꝓſumens vbi ſtare fortius confidebat: infirmius cecidit. Si dixerimus qꝛ peccatũ in nobis nõ eſt (dicit iohẽs) noſmetipſos ſeducimus ⁊ veritas in nobis non eſt. hoc ipſum graue peccatũ eſt: ⁊ obſtinantie ſignũ:ꝙ nullo peccato itelligis te grauatũ. Membrũ eñ qḋ ita ſtupuit vt ſentire non poſſit:longe eſt a ſalute. Totus inſenſibilis factus es ſi non cogitas timorẽ dei:ſi te crudelis cogitationibus nõ exercet expectatio futuri iudicij. Sane vix vnũ tranſigimus diem: in quo non offendamus deum aut proximũ:iraſcendo/detrahendo/murmurãdo/inuidendo/ſcandalizãdo/ cupiẽdo/ garriendo/ſequendo gulã:aut ſeruiẽdo carni:cõtradicendo ſpiritui:appetẽdo que ſunt ſeculi: contẽnendo que ſunt dei:obliuiſcendo q̃ꝫ enormia fecimus,q̃ꝫ dura meruimus,q̃ꝫ miſericorditer deus nos ad penitẽtiam diſſimulãdo expectat, q̃ꝫ terribilia cõminetur, q̃ꝫ incerta mors,q̃ꝫ intolerabilis ⁊ interminabilis pena nobis immineat. Nouit autẽ dñs qui ſunt eius:et eos apoſtolus certa diffinitione declarat dicẽs. Qui chriſti ſunt crucifixerũt carnẽ ſuam cũ vicijs ⁊ cõcupiſcentijs. Tu videris cuiuſmodi crucẽ feras ꝓpter verba labiorꝝ eius cuſtodiens vias duras. Neminẽ iudico; ſed ſicut aſſerunt plurimi/ſuauius eſt tibi iugum mãmone iugo chriſti. Sunt qui ſe iuſtiſſimos arbitrãtur:eo ꝙ crimina dãnabiliora non cõmittunt/ſed cor eorum vanũ eſt. Non enim iuſtificabitur in conſpectu eius omnis viuens:vide ne ſoluas ieſum. Jeſum ſoluit qui verbis eum cõfitetur: operibus autem negat.verbum autẽ iohannis eſt. Omnis ſpiritus q̇ ſoluit ieſum ex deo non eſt. Uideo te ad negocia mundana circumſpectũ ⁊ anxium:circa ſalutẽ vero anime deſidem ⁊ remiſſum. Tua opinione es ſanctus/innocens/impollutus:ſed ſupellex varia, delicatior cibꝰ, veſtitus cultior, vberes redditus, ambitio ad maiora,edificia ampla,multiplices clientele circa deſideria carnis cura impenſior tue opinioni multipliciter obloquunt. Porro ignis opus vniuſcuiuſqꝫ probabit/cum ſederit dñs quaſi ignis conflans ⁊ emundãs argentũ.cum dñs lauerit ſordes filiarꝫ ſyon:⁊ ſanguinem hieruſalẽ de medio eius in ſpiritu iudicij et ſpiritu ardoris. Si iniquitates obſeruaueris domine:dñe quis ſuſtinebit? O q̃ꝫ periculoſum eſt incidere in manus dei viuentis. Cum exarſerit in breui ira eiꝰ beatus cuius opus non ardebit. felix qui edificauerit aurum et argentũ ⁊ lapides ꝓcioſos. Sufficit michi ſeruo inutili ſi crematis lignis/feno/ ſtipula que michi coaceruaui ad gehennã: de illo igne ſemiuſtus euadã. Jam vndecima michi hora eſt et iclinata eſt dies et adhuc tamen ad operandũ dñs me inuitat/delicatus/infirmus/impatiens ꝑfectã hactenus penitẽtiã diſtuli. Conſilioſum michi eſt:vt fructus penitentie q̇ exigitur a me ꝑditi iacturã tẽporis recõpẽſet. Humiliabor ergo ſub potenti manu dei:obſeruabo me ab iniquitate mea:ponam in puluere os meũ: ſi forte ſit ſpes. Cur timebo in die mala? Nonne melius eſt timere in die bona? Ecce nunc tempus acceptabile in quo poſſum operari ⁊ fugere de medio babilonis:nẽ fiat in horrendo diſcrimine in hyeme vel in ſabbato fuga mea. Tu q̇ ambulas in magnis ⁊ mirabilibus ſup te: ſecurus es de diuine predeſtinationis archano, certuſqꝫ ꝙ neqꝫ mors:neqꝫ gladius: neqꝫ aliud te poterit ſeparare a chriſto. Bonũ certamen certaſti,curſum cõſummaſti,qui per delicias adeptus es regnũ dei. Sed vide quid ei reſpondeas:qui de omni verbo ocioſo exacturus eſt rationẽ: qui non ſolum peccata ſed iuſticias iudicabit. Uideo ꝙ cecus es ⁊ teipſm̄ nõ vides:claudus es,nec ambulas i via recta. Timeo q̃ꝫ ſo vetus illud prouerbium:quia cecus et claudus nõ intrabunt in templum.

¶ Reprehẽditur nũcius qui cauſam temere ꝑdidit ſibi cõmiſſam. Et increpatur nuncij temeritas qui eum mittebatur contumelijs offendit.

Epiſtola.cxx.

Magiſter. P.bleſ.bathonien̄.archið.R.canonico Salutẽ ⁊ circunſtantiã labiorꝝ. De facundia et diſcretione tua magna confidens: tibi negocia mea mandauerã apud principem peragenda. Ea enim pro maxima pte expedierã:ſꝫ eadẽ enormiter impediſti. Cũqꝫ iam vota

mea nauigarent in portu/me tua temeritate in pela-
gus relegaſti. Exceſſiſti mādati limites/qꝛ cōmot⁹ ad
modicū vnius hoīs verbum: ⁊ calore iracūdie duct⁹
tēperantie frenū in verba cōtumelie relaxaſti. Offen-
diſti omēs qui aderāt: ⁊ vt attrite frontis homo/⁊ ve-
recundie ꝓdigus nec pepciſti ordini tuo: ſed nec epi-
ſcopis aſſidētibus: nec ipſi p̄ncipi detuliſti. Porro
et ſi aliquis eorum contra te/aut etiā contra me ſicut
aſſeris aliqđ verbū amaritudinis protuliſſet: nō ſic ti
excanduiſſe debueras: vt tue mētis impetū in publi-
cam eorum cōtumeliā retorqueres. In ſcđo libro va-
lerij maximi legim⁹ q̄ legati romane reipublice miſſi
a ſenatu tarentū: cum graues iīurias accepiſſent: ita
vt vnus eoꝝ reſpergeret vrina, legationē inde ſuā p-
agētes: de illatis iniurijs nichil conqueſti ſunt: ne vl-
tra q̄ʒ mandatū eis fuerat loquerētur. Sane illi quos
aſſeris michi publice detraxiſſe: et ideo te contra eos
fuiſſe cōmotum/amici mei ſunt: de quibus nulla mi-
chi ſuſpicio eſt: q̄ propoſito detrahēdi hoc dixerint.
Nam multiplici experientie argumēto ꝓbaui: q̄ af-
fectuoſe me diligūt: nec eſtimare debeo neq̄ʒ poſſum:
q̄ eoꝝ dicta vel facta michi cedere debeant in aduer
ſum. Dilectio ergo q̄ viciſſitudine alterna ſepius pro-
bata eſt: notā ſuſpitionis aliquā nō admittit. Quidā
aſſerebat platoni (ſicut valerius maxim⁹ ſcribit) xe-
nocratē diſcipulū eius eidē multipliciter detraxiſſe: ⁊
hocipſum aſſerebat iuramēto firmare. Subiecit pla-
to. non eſt credibile q̄ me nō amet fideliter quē tam
efficaciter amo. Cūq̄ʒ criminator inſtaret/plato adie
cit. Etiā ſi hoc dixerit: ⁊ hocipſum michi expedire co-
gnouit. Alexādro egrotanti de cōi ſententia medico-
rū philippus medicus ⁊ amicus eius/medicinā ſuis
confectam manibus porrigebat: ſuperuenerunt littere
parmenionis hortātis vt rex inſidias philippi caue
ret/vtpote quē darius pecunia corrupiſſet: q̄bus le-
ctis ille hauſit incunctāter: ⁊ tūc tradidit litteras phi
lippo vt legeret. Secure amico ſe credidit: mortiſq̄ʒ ti
morē in ipſo mortis nuncio virtus dilectionis exclu-
ſit. Pone autē q̄ michi malignandi affectu dixerint.
Reſpondeo tibi qđ Suetonius refert ceſarē auguſtū
reſpondiſſe nepoti ſuo tyberio: per epiſtolā conquerē
ti q̄ multi de illo ꝑperā loquerētur. Ita eīn reſcripſit
mi tyberi: magnū eſt ſi nobis maledicāt hoīes dū nō
malefaciant. Utinā poſuiſſes ori tuo cuſtodiam: nec
miſiſſet meum negociū in diſcrimen incōſulta loqua
citas. Scriptū eſt vir linguoſus nō dirigetur in terra.
Adeo beatus ſerapion dicere cōſueuit: non eſt mem-
brum in meo corpore qđ timeā ſicut linguam. Pro le
ui ⁊ modico verbo ad iniurias blaſphemie conuola-
ſti: nec fame nec anime tue parcens: ſed nec regie ma
ieſtati. Sic olim caliſtenes ariſtotelis auditor miſſus
ad alexandrū: quia preſcriptos ſibi fines obedientie
nō ſeruauit: fructū iniuncte legatiōis ꝑdidit et ſeipm.
Grauiter de tua legatione offenſus epiſtolā claudo,
recolens verbū beati iacobi verū eſſe dicentis. Si q̄s
putat ſe religioſum eſſe/non refrenans linguam ſuā a
malo: ſed ſeducens cor ſuum, huius vana eſt religio.
Tu ergo qui religionis habitū pretendis: religioſius
te habeas: loquaris parcius ⁊ modeſtius mouearis.
Ego autē qui te arguo, potius arguendus ſum: cali-
cem quē nūc bibo michi miſcui: quia nolui audire ſa
lomonē dicentē. Claudus eſt pedibus: qui verba mit
tit per nuncium impudentem.

¶ Contra quendam qui diuerſos emebat
honores. Epiſtola.cxxj.

Cariſſimo dño et amico. R. decano turo-
neñ. Magr̄. P. bleſeñ. bathonieñ. archid.
Salutē in auctore ſalutis. nepotē veſtrū. p.
libenter viue vocis oraculo conuenirē: niſi
ipſius ⁊ veſtram preſentiā: michi localis diſtātia in-
uideret. Michi autē et litteras deſtinare nō expedit:
quia cū fere ſit illiteratus, litteras aut non legeret: aut
non intelligēdo negligeret. Nā teſtimonio ſapiētis: le
gere ⁊ nō intellegere negligere eſt. Uos q̄ſo temerita
tem ipſius que nimis publica et notoria eſt: ⁊ que nō
mediocriter denigrat gloriā fame veſtre/inſtanti ſtu-
dio repraimatis ne delinquat i facie cōmunis noticie:
ſed aut ceſſet a ſimonie cōmercijs: aut ipſum a cōuer
ſatione veſtra/tanq̄ʒ putridū membrū a corpore pre-
cidatis. In triuijs geth et i cōpitis aſchalonis publice
predicat: q̄ʒ multiplici venalitate venetur in diuerſis
eccleſijs dignitates: et q̄ʒ obſtinat⁹ in ambitione ſua:
nec perditionē ſimonis: nec lepram gyezi reformidet.
Nuperrime autem factus eſt populi ſibilus ⁊ cōmu-
ne ludibriū: quia mane mercatus, archidiaconatum
eundē ſero perdidit. Ipſum enim enormibus obliga
tum debitis ⁊ ideo non eſſe ſoluendo/venditor intel-
lexit. Jocandū eſt de archidiaconatu iſtius ſicut no-
men propriū eſt vnius diei conſulem. Cicero in libro
tuſculanarū legitur deluſiſſe. Magnū (inquit) oſten-
tum anno vatinij factū eſt: q̄ illo conſule nec bruma,
nec ver, nec eſtas, nec autūnus fuit. Querēti deinde
vatinio quare ad eum Cicero nō veniſſet. Reſpōdit
volui in conſulatu tuo venire: ſed me nox comprehē-
dit. Nepos veſter in diuerſis eccleſijs diuerſos ade-
ptus eſt turpi cōmercio ꝑſonatus. Nō enim intrauit
per oſtiū: q̄nq̄ʒ auditurus verbū illud terribile. Quo-
modo huc intraſti non habens veſtē nuptialem? Sci-
tis q̄ veſtis nuptialis eſt charitas humilitas ⁊ hone
ſtas. Hunc autē non promouet honeſtas: ſed cupidi
tas/non moralitas ſed venalitas/nō ſcientia: ſed pe-
cunia/non electio: ſed ambitio/non meritū: ſed pctū/
non virt⁹ aut ſanctitas: ſed cōtractus: verbū ꝓphete
eſt: de his qui edificant ſyon in ſanguinibus. Ue qui
cōgregant non ſua: vſq̄ʒquo aggrauat ꝯtra ſe denſum
lutum? Cū ſit ꝑſona vel potius belua multoꝝ capitū:
ydrā tamē et briarium/ceteraq̄ʒ monſtruoſa ꝓdigia:
multaꝝ facierū numero, aut potius perſonatuū mul
tiplicitate tranſcendit. Deteſtāda quidē preſumptio
eſt q̄ inſufficientiā ſuam non cōſiderat: q̄ vires ſuas
et dignitatū quas vſurpat/onera non compēſat. Cū
dñs mitteret moyſen in egyptū: ꝓ liberatiōe populi

Quis(inquit)ego ſum vt vadam ad pharaonem liberare populũ de egypto? Licet eũ elegiſſet dñs tanq̃ dignũ: ipſe tamen tanta legatione ſe humiliter reputabat indignũ. Qua fronte queſo preeſſe preſumit/q̃ prodeſſe nõ nouit? Teſte hieronymo. Nõ taurus degener: ſed q̃ ceteros fortitudine ſuperat p̄cedit armẽtum. Elephantoꝝ enim gregem ille q̃ oĩbus excelſior eſt antecedit ⁊ ducit. Nõne tibi videt̃ inſanus q̃ oĩno nauigationis ignarus in diſcrimine tempeſtatis peritiſſimos nautas cõtẽneret: ipſe autẽ in ſuam ⁊ aliorum perniciẽ temeritate ſua nauis magiſterium vſurparet? In mattheo ſcriptũ eſt. Cum videritis abhominationẽ deſolationis ſedentẽ in tẽplo: tunc ve pregnantibus ⁊ nutriẽtibus. Ac ſi diceret. Cũ videritis in eccleſia ambitioſum ⁊ fatuũ melioribus preminentẽ: ve his qui per prelati prudentis induſtriã a ſpiritu timoris dñi cõceperant. et cum cepiſſent facere vite fructũ/ꝑ maliciã ſucceſſionis fecunditas verſa eſt in aborſum. Ideo queritur eccleſiaſtes et dicit: Vidi malum qđ eſt ſub ſole/ſtultũ poſitũ in dignitate ſublimi: et ſapientes ſedere deorſum. O negociatio deteſtanda pro honore trãſitorio animã perdere: tantũq̃ pecunie numerare pro redditu/quantũ de obuẽtionibus eius nõ poſſit per quinquẽniũ obuenire. De anime perditione aut ſalute taceo. nã de anima vltima queſtio eſt apud eum. Nõ attendit miſerrimus q̃d ſuper eum cogitet terribilis in cõſilijs ſuꝑ filios hominum deus. Quid ſi hodie vel cras ſubitatio mortis eum rapiat/⁊ non ſit qui eripiat? Sic ne illũ dementauit ambitio: vt ꝑ phas ⁊ nephas eccleſiaꝝ ꝑſonat⁹ acquirat: nec ꝓponat deũ ante cõſpectũ ſuũ/nec vereatur iudicia dei: nec illud ſaltẽ tonitruũ diuine indignatiõis attẽdat. Stulte hac nocte repetẽt aiam tuã: et q̃ paraſti cuius erunt? Infelix ob inanis glorie ventũ ſuam animã iugulat: ⁊ inſuꝑ ſe infinitis ⁊ inſolubilibus debitis obligare non ceſſat. Certe publica omniũ eſtimatione/tota turonen̄. archiepiſcopatus obuentio vix ſufficeret eum ab ere alieno eximere. Miror nec ad plenum mirari ſufficio: ſi vel ad vnius hore dimidiũ poſſit ei ſomnus obrepere ſub tãto pondere debitoꝝ: inter tot feneratorum cruces quibus a iudeis torquetur, inter tam multiplices ⁊ vrgẽtes moleſtias creditorum. Cicero in libro tuſculanarũ refert: ꝙ auguſtus Ceſar audiens quendã romanũ equitẽ deceſſiſſe qui ſextertia ducenta eris alieni viuendo celauerat/culcitram bicubitalẽ que in bonis defuncti reperta eſt petijt. Querẽtibus quare hoc ageret. Culcitra hec(inquit)ad ſomnũ habenda eſt in qua potuit dormire, quẽ tanta debiti moles iugiter debuerat anxiaſſe. Credo autẽ ꝙ nepos veſter ſuorum anguſtias debitorũ ſolacietur et releuet illo epigrãmate marcialis. Sexte nil debes, nil debes ſexte fatemur. Debet enĩ quiſq̃ ſoluere ſexte poteſt. Debita eius ſunt vtiq̃ poma illa in ſodomis: que(ſicut beat⁹ Auguſtinus in libro viceſimoprimo de ciuitate dei refert) ſpecioſa qñq̃ ſunt ⁊ matura: ſed attẽptata morſu in fumũ ⁊ fauillam ſubito euaneſcunt. Vana equidem ⁊ inanis eſt ꝫ eĩ actio creditoꝝ/quã euacuat iopia debitoris.

¶ Exhortatio vt via hieroſolimitana fiat honeſte et ſancte. Itẽ in hac epiſtola monetur nepos vt fideliter iuuet auunculũ prelatũ: nec ꝑmittat eccleſias opprimi occaſione peregrinatiõis hieroſol̃. Arguitur etiã dilatio peregrinationis.

Epiſtola.cxxij.

Chariſſimo dño ⁊ amico. J. rothomagen̄. decano Magiſter petrus bleſen̄. bath̄. archid̄. Salutẽ ⁊ ſincere dilectionis affectũ. Cũ in cõtractu bone fidei exactiſſima diligentia requirat̃. Rogo vos in ea fide ſociali ⁊ amicitia quã cõtraximus ab antiquo: q̃tenus in dñi nr̃i negocio de quo alias vobis ſcripſi/vigilantia veſtra ſic excubet: vt nõ ſolũ corporis cõmoditatẽ ſed ⁊ ſalutẽ anime veſtra i eo cautela procuret. Magnificauit vos dñs in conſpectu regis: ⁊ ceteris in ducatu ſuo/poſt veſtrũ auunculũ vos p̄fecit. Geratis ergo vices aioth fortiſſimi iudicis iſrael ambidextri qui erat tã in dextra q̃ in ſiniſtra expedit⁹. Et vos ſic eũ per tpalia reducatis: vt nõ amittat eterna. verbũ ſalomonis eſt. Da partes ſeptẽ: nec nõ ⁊ octo. Nã nõ ſolũ oportet te agere ea q̃ expediũt ad p̄ſentẽ hui⁹ ſeptenarij vitã: ſed ea q̃ reſpiciunt ad octauã. Inſta ergo ⁊ inſtãtius cõmone: vt i timore ⁊ humilitate ſe ꝑ oĩa diuine ſubijciat voluntati. Nã vita in volũtate eius ſit ſollicitudo vr̃a ne trãſeat in affectũ cordis/ne ſequat̃ cõcupiſcẽtias mũdi/ne in vano accipiẽs animã ſuã pro ratione volũtatẽ habeat: ⁊ omiſſo venerãde maturitatis ꝯſilio iprudẽtioribus acq̇eſcat. Certe regnũ roboã filij ſalomonis diuiſum eſt: q2 ſpretis ſeniorib⁹ iunioꝝ cõſiliũ preelegit. In p̄miſſis viriliter ſtate ꝓ domo dñi: ne ꝑ veſtrã incuriã humilief̃ ſtatus eccleſiaſtice dignitatis. Eccleſia quidẽ a diebus antiquis libera eſt ⁊ filij eius: qua libertate chriſtus nos liberauit dicens in euangelio: quia filij liberi ſunt. Si autẽ angariatur exactionibus et oppreſſionibus potentium cogitur ancillari/iam ipſa eſt agar que ſeruit cũ filijs ſuis. Sed quid dicit ſcriptura? Ejice ancillam et filiũ eius. Si principes veſtri noue peregrinationis obtentu volunt orbem deſcribere: ⁊ eccleſie chriſti tributarijs functiõibus caracterẽ ſeruitutis iurere: qui filius eccleſie eſt ex aduerſo aſcẽdat/mori potius eligat q̃ ſeruire. Arguuntur a ſeneca catilinus et lucius ſylla: quia par eoꝝ fuit in bello deterior ſubiectiq̃ ſibi populum plus exactionibus tyrãnicis q̃ hoſtes prelijs afflixerunt. De collectis igitur faciendis ⁊ de ducendo exercitu/princeps veſter non ſuum ſequatur arbitrium: ſed ſemper animũ ei⁹ precedat/⁊ omnia eius geſta preordinet ſtudioſa deliberatio ſapientũ. Panetius in libro tuſculanarum aſſerit. Neq̃ ducẽ bello/neq̃ principẽ domi poſſe ſalubriter magnas res agere: ſi eat poſt impetum cordis ſui: ſi non omnia eius negocia depingit ante rei euentum maturioris cautela conſilij. Vnum rogo et conſulo ne opus dei

ſicut alia vice fruſtratorijs dilationibus protrahat. Scriptum eſt. Maledictus qui facit opus dei negligenter. Ceſar audita rebellione põtice regionis illuc armatas acies ſine dilatione direxit: fuitq; tanta feſtinatio victorie/vt in pompa triumphali tria hec verba diceret: veni/vidi/vici. Aſſyriorũ regina Semiramis erat circa cultũ capitis ſui occupata: ꝛ nunciatũ eſt ei babiloniã rebellare. Ipſa ꝟo adhuc ſoluta vna parte criniũ ad bella cucurrit/nec prius cõpoſuit incultã capitis partẽ: ꝗ̃ vrbẽ et ciues illius in ſuam redigeret poteſtatẽ. Inducere poſſemus exempla multorum: ſed ſufficiat pro exemplo biẽnalis illa dilatio nouiſſime peregrinatiõis, que toti chriſtianitati verſa eſt in ſingultũ. Illud etiã ꝙ viam ſuam ab exactionibus inceperũt/ꝛ viaticũ ſibi de rapinis pauperũ, ꝛ eccleſiarũ ſpolijs confecerunt. fuit ꝓpterea hec via illoꝝ ſcandalũ ipſis. verbum quidẽ ſalomonis eſt. Initium vie bone facere iuſta. Inter iuſtoꝝ autẽ ꝛ impiorum vias ſententia diuina diſtinguit. Quoniã nouit dominus viam iuſtorũ: et iter impiorũ peribit.

¶ Conſolatio amoris inter cãtuarieñ. ꝛ remeñ. archiepiſcopos. Epiſtola. cxxiij.

Venerabili patri et dño vuilhelmo dei gratia remenſi archiepõ Apoſtolice ſedis legato. R. diuina miſeratiõe cantuarieñ. archiepiſcopus totius anglie ꝑmas/ꝛ apoſtolice ſedis legatus Salutẽ in auctore ſalutis Regi glorie ꝛ gratie largitori gratiarũ refundimus actiones. Quia iuxta verbum Iob pacem faciens in ſublimibus ſuis: in terris etiã principes noſtros ad pacem veſtro labore, veſtra mediante induſtria reformauit. propterea et apud homines publici fauoris gratiam obtinetis: et in terrã ſanctoꝝ pacem dei que exuperat omnẽ ſenſum, fiducialiter expectatis. Ab ea ſiquidẽ die qua me in ſinu veſtre dilectiõis et gratie ſuſcepiſtis: iugiter in precordijs meis erga vos deuotio ſincera coaluit. Illudq; inter deſiderabilia noſtra reputauimus precipuum: ſi oblata occaſione qđ habemus in votis, poſſemus operibus exhibere. Ad omne tamẽ dilectionis ꝛ obſequij debitũ nos eminẽtie veſtre fortius obligauit: ꝙ amici veſtri ſcilicet beati thome martyris vices nobis (licet non ſufficientibus) diſpẽſatio diuina cõmiſit. Nõ excidit a cõmuni memoria/quãtis ꝛ ꝗ̃ pijs humanitatis officijs nobis innata liberalitas reuelauit eius exiliũ: ꝛ adhuc elemoſinas veſtras enarrat omnis eccl'ia ſanctorum. Propoſuerat autẽ ad meritũ vobis reſpondere: ſed vitã ꝛ propoſitũ eius mors intẽpeſtiua preſcidit. Profitemur vero nos gratie martyri exhibite perpetuo debitores tanq̃; ſucceſſores illius: et vtinã eius quã habuiſtis ad ipſum dilectiõis heredes. Sane audiuimus ꝙ frater ille noſter de quo michi quandoq; ſcripſiſtis i ſuggillationẽ noſtre opinionis eminentie veſtre quedam de nobis ſiniſtra ſuggeſſit: verũ tamen non eſt credendum omni ſpiritui: ſed probandi ſunt ſpiritus vtrum ex deo ſint. Illud etiã quodaꝫ iure nature in contractũ amicitie venit/ne ad delatorum ſuggeſtiones aduerſus amicũ alicuius nota ſuſpitionis obrepat: donec eum euidentia facti delicti ſe conuincat. Scitis equidẽ ꝙ odio quodã quaſi hereditario, deceſſores illius a diebus antiquis cõtra eccleſiam noſtrã cõtentioſe egerunt. Iſte etiã a primordio ſue promotionis in contumeliã noſtrã omnes conatus ſuos ſtuduit experiri. Qui ſi nobis detrahit/ſi nos apud hoĩes iudicat (vt verbo vtamur apoſtoli) ꝓ minimo nobis eſt, vt ab illo hoĩe iudicemur. Nouimus ſue mentis impetũ: ꝛ vos quãdoq; a fructibus eius cognoſcetis eum. Nouit ſcrutator cordiũ deus nos vexationibus quas ſuſtinet in preſenti fraterne cõpati charitatis affectu: promptiuſq; apud nos inueniſſet de ſua tribulatione ſolaciũ: ſi ſe dirigi: ſi conſuli ſibi ꝑmitteret: ſi modeſtiã preſcriberet actionib[9] ſuis: ſi deniq; vllum dediſſet ei vexatio intellectum. Claudemus epiſtolã: et vt eius prolixitas ad compendiũ redigatur: in chriſti viſceribus/ in recordatione martyris: ꝛ in ea charitate qua nos mutuo dilexiſtis: nos et eccleſiã noſtram deuote ꝛ humiliter vobis ad gratiam cõmendamus.

¶ Excuſatio ab ordine ſacerdotali. Epl'a. cxxiiij.

Reuerendo patri ꝛ dño. R. dei gratia londonieñ. epõ ſuus. P. bleſeñ. bath. archid. Salutem in eo ſine quo non eſt ſalus. Scio quia ex intima dilectione et charitate non ficta procedit ꝙ vultis ꝛ petitis me induci: aut ſi oportuerit attrahi et cõpelli, ad vlteriorẽ diuini miniſterij gradũ. In primis ſanctitatẽ veſtrã indubitãter ſcire deſidero: ꝙ ieſtimabiliter me deterret ſacerdotalis eminẽtia gradus: ꝛ ꝙ illũ differo vel recuſo facit reuerẽtia non cõtemptus. Magna eſt ꝛ ſupeminẽs celeſtis dignitas ſacramẽti. Et quis poterit ad eam? Scio quia hoſtia hec ſingulariter animas ab eterno interitu ſaluat: dum vnigeniti dei mortem ſalubre myſteriũ repreſentat. Sane chriſtus qui ſurrexit a mortuis iam non moritur: mors illi vltra non dominabit. et tamen in ſeipſo imortaliter atq; incorruptibiliter viuens: ꝓ nobis in miniſterio altaris quotidie imolat. Scioq; et apte profiteor tẽpore imolationis in ipſa hora incẽſi, celos ad vocẽ ſacerdotis aperiri: angelos ꝑſentes aſſiſtere. vnũ et idẽ ex viſibilibus ꝛ inuiſibilibus fieri: et opatione ſancti ſpũs terrena celeſtibus iungi. Magnũ itaq; eſt hoc ſacramentũ ſupra omnẽ eſtimationẽ: ſupra omnẽ itelligentiã: ſupra omnẽ eminentiã: in quo ſalus mundi/preciũ ſeculi/preciũ ſine precio/precium impreciabile. De ipſo apl's loquẽs. Magnũ eſt (inquit) ſacramentũ hoc pietatis, manifeſtatũ in carne: iuſtificatũ in ſpũ: apparuit angelis predicatũ gentibus: creditũ mũdo: aſſumptũ in gloria. verbũ ꝓphe eſt. Mũdamini q̇ fertis vaſa dñi. Quãto mũdiores eẽ oportet qui in manibus ꝛ in corpore portant chriſtũ: Quib[9] apoſtolus dicit. Empti eſtis ꝑcio magno glorificate ꝛ portate xp̃m in corpore veſtro. Sacerdotẽ ꝺ ſentire oportet qđ ꝛ in chriſto ieſu: non ſolũ vt ſe per

humilitatẽ exinaniat/ſed vt crucifixionẽ dñi repñſen-
tans ſtigmata eius portet in corpore ſuo:et in ara cor
dis ſeipſum domino crucifigat. verbũ ſalomonis eſt
Sediſti ad menſam diuitis:ſcito quia eadẽ te prepa-
rare oportet. Nã et in leuitico ſacerdos pellem hoſtie
retinet/quia ordo ſacerdotis expoſtulat:vt dũ in mẽ-
ſa altaris hoſtiã immolat ſalutarẽ/quadã cõtritionis
cruce hoſtie ſe cõformet. Olim paſchalis agnus non
comedebat niſi cũ lactucis agreſtib[9] ⁊ amaris/pre-
cingebantur etiã renes. in quo ⁊ amaritudo penten-
tie:⁊ cõtinentie mundicia deſignatur. In vtroq̃ etiã
poſte ſanguis agni ponebat:vt ſacerdos ſacramen-
tum dñice paſſionis non ſolum ore ad redemptionẽ:
ſed corde ad imitationẽ ſuſcipiat/q̃a tũc demũ ei ho
ſtia proderit:ſi ſeipſum hoſtiã faciens velit humiliter
⁊ efficaciter imitari qđ agit. Verbũ apoſtoli eſt. Pro
bet autẽ ſeipſum homo: et ſic de pane illo edat/⁊ de
calice bibat. O q̃ felix qui probatus inuẽtus eſt. pro-
ba me dñe ⁊ tenta me: vre renes meos et cor meũ/vt
tanto ſacramẽto dignus inueniar. Terribile enim eſt
qđ ſequit: Qui manducat meã carnẽ ⁊ bibit ſangui-
nem meũ indigne:iudiciũ ſibi manducat ⁊ bibit. Dñe
ieſu chriſte ſacramẽtũ corporis ⁊ ſanguinis tui quaſi
pignus ⁊ obſidem celeſtis gr̃e dimiſiſti:⁊ in eo conſti
tuiſti nobis non mortẽ ſed vitã/non iudiciũ ſed ſalu-
tem. Q̃ pditus ergo eſt qui redemptionẽ in pditio-
nem:qui ſacrificiũ in ſacrilegiũ:qui myſteriũ in parri-
cidiũ:qui vitã cõuertit in mortẽ. Prohibet dñs in le
ge moyſi ne de agno paſchali comedat peregrinus,
aduena vel immundus. Quãta ergo ⁊ q̃ dãnabili te-
meritate ſacerdos idignus miniſtrare preſumit/qui
(vt verbo vtar apoſtoli) filiũ dei cõculcat:et ſanguinẽ
teſtamenti pollutũ ducit in quo ſanctificati ſumus ⁊
ſpiritui gratie cõtumeliã facit. Sacerdotibus dicitur
per prophetã:vos ſancti dñi vocabimini/miniſtri do
mini dicetur vobis. Et ſubiungit. Omnes qui vide-
rint eos cognoſcent illos, quia iſti ſunt ſemen cui bñ-
dixit dñs. Video autẽ hodie (qđ ⁊ flens dico) inume
ros illiteratos aut potius idiotas: et nichilominus
carnaliter cõuerſantes vſurpare tãti officij gradum:
ita q̄ ſacramenti dignitas ex indigna numeroſitate
vileſcit: ⁊ euenit qđ Ozee ꝓpheta cõquerẽdo deplo-
rat ⁊ dicit. Multiplicauit populus altaria ad peccã-
dum: facte ſunt eis are i delictũ. Ideo raro ſacrificat
carthuſieñ. ordo. Sicut em̃ ſolet generari ex aſſiduita
te cõtemptus:ſic accenditur ex ipſa raritate deuotio.
Sane non habẽt poteſtatẽ edere de celeſti altari, qui
tabernaculo carnis deſeruiunt. Illis enim qui carna
libus deſiderijs inſumuntur, calix dñi vertitur in fel
draconũ: angelorũ panis auferetur ab eis, manna cele
ſte putreſcit. pluitq̃ ſuper eos dñs ſicut puluerẽ car-
nes. Notandũ autem q̄ eodem ſole carnes induran-
tur et manna liqueſcit: quia iuxta diuerſorũ exigentiã
meritorũ quoſdã deus in ſua malicia obdurari per-
mittit:alios ad ſalubres lachrymas pia deuotiõe re-
ſoluit. Cũq̃ ille quaſi languẽte ⁊ faſtidiẽte ſtomacho
tanq̃ furfur in corticem ſacramenti recipiat: anima
iſtius ex celeſti adipe, ex diuini tritici medulla pigue
ſcit. Spiritus illius eſt ſicut mõtes gelboe: ſup quem
nec ros nec pluuia cadit. Iſti vo quaſi hereditati ſue
deus pluuiam voluntariã ſegregauit. Ex inordina-
ta ⁊ indiſciplinata multitudine ſacerdotũ/hodie da-
tur oſtentui noſtre redẽptionis venerabile ſacramen
tũ. Nam qui debuerãt eſſe vicarij apoſtolorũ ⁊ filij pe
tri:facti ſunt ſocij iude ⁊ preambuli antichriſti. verbũ
quippe Gregorij eſt. Qui chriſti corpus indigne con-
ficit chriſtũ tradit:vt chriſtus dũ traditur dicat. Ecce
manus tradẽtis me mecũ eſt in mẽſa. Auguſtin[9] ſup
illum verſiculũ dederunt in eſcam meã fel. Grauius
(inquit) peccant offerẽtes indigne chriſtũ regnantẽ in
celis:q̃ qui eum crucifixerũt ambulantẽ in terris. Et
idẽ. Magis peccãt qui tradunt chriſtũ peccatoribus
mẽbris:q̃ qui tradidit ipm crucifixoribus iudeis. Et
adaptat ſacerdotibus prauis illud lamẽtabile verbũ
chriſti. Dederũt i eſcam meã fel: ⁊ in ſi.m.p.m.aceto.
Dñs equidẽ ſalutẽ noſtram ſitit ⁊ eſurit: ⁊ ideo dãna-
biliter peccat qui ad corpus eius cũ felle conſcientie
praue: ⁊ cũ aceto iniquitatis accedit. verbũ beati hie
ronymi eſt. Perfidus iude[9], pfidus chriſtianus. ille
de latere: iſte de calice ſanguinẽ chriſti fundit. Por-
ro ioſeph pijs manibus corpus chriſti baiulauit/iſte
vero pollutis manibus:⁊ q̃bus pauloante ſcorti pu-
denda tractauit. Salutẽ hominũ tangit/⁊ recipit ore
quo pauloante baſia meretrici impreſſerat. Ille q̃ fue
rat chriſti mẽbrum: tollit membrũ xp̃i dicit apoſtol[9]:
et facit mẽbrum meretricis. Qui enim adheret mere
trici: vnũ corpus vnumq̃ mẽbrum efficitur cũ ea. In
hoc membro abhominabiliter ponitur ⁊ deteſtabili
ter corpus chriſti. Repoſitũ fuit illud precioſiſſimũ
corp[9] in ſyndone munda, ⁊ in monumento nouo: iſte
autẽ in ore adhuc potu heſterno fetẽte: ⁊ in ſentina vẽ
tris adhuc precedẽte crapula eſtuãte demergit eum:
quẽ angeli proſpicere cõcupiſcunt/quẽ proſpiciendo
delectationes eternas accipiũt. Nonne potius anti-
chriſtus q̃ xp̃ianus iudicãdus eſt: qui quantum in ſe
eſt chriſtũ iam factũ impaſſibilem ita tractat idigne:
ita probris afficit/ita crudeliter interimit/⁊ ſepelit in-
honeſte. Verũ quia celeſtis animaduerſionis ſniam
ſicut datan ⁊ abyron in ipſa ſui ſacrificij vſurpatiõe
non ſentiunt: diuinũ nõ putẽt euaſiſſe iudiciũ/dicen-
tes cũ vxore mãne. Si dñs voluiſſet nos occidere: nõ
ſuſcepiſſet ſacrificium de manu noſtra. Certe maria
quã chriſti charitas vehemẽter accenderat, ꝓhibetur
dñm tangere. Iohãnes etiã baptiſta quo maior iter
natos mulierũ chriſti teſtimonio non ſurrexit/verticẽ
ſaluatoris angelicis poteſtatibus tremẽdo manum
veretur apponere. ⁊ filius ploratiõis eterne manu ſa-
crilega et ore polluto ſacramentũ in q̃ vita eterna eſt
recipit: ipmq̃ ſibi dãnabiliter icorporare, aut potius
incarcerare pſumit. Prius ꝑ pniam ⁊ longiuſcule erat
expiãda ois iniq̃tas: vt iueniret ad cornu altaris/id
eſt ad tanti gratiã ſacramẽti. Lauabo (inquit ꝓph̃a)

manus meas/id eſt opera:et ſic circũdabo altare tuũ
dñe. Et idem Emitte lucẽ tuã et veritatẽ tuam: ipſa
me deduxerũt ⁊ adduxerũt in montẽ ſanctũ tuũ et in
tabernacula tua. Et ſic introibo ad altare tuũ dñe: la
uãdi ſunt equidẽ oẽs interiores affectus. Nã in leuit.
anteq̃ offerat̃ hoſtia diligẽter oĩa eius iteſtina lauã-
tur. Apparuit dñs moyſi/apparuit ⁊ ioſue precipiẽs
vtriq̃ vt ſolueret calciamẽta de pedibus ſuis. Calcia
mẽta quippe fiunt de pellibus mortuoꝝ animalium.
Terribilis vero locus eſt in quo deo patri eius vnige
nitus imolatur. Ideo quiſquis accedit ad tante ſan-
ctificationis miniſteriũ neceſſe prius habet depone-
re immundiciã operum mortuoꝝ. Res difficilis ⁊ ar
dua eſt miniſtrare in ſacerdotio/animas regere:⁊(iux
ta verbũ ſalomonis) mittere ſe in turbam populi: et
alligare ſibi peccata duplicia. verbum enim dñi eſt.
Sacerdos meus qui vnctus eſt ſi deliquerit: delique-
re faciet populum meum. Super quem locum bea-
tus Gregorius dicit. Scire ſacerdotes debent ꝙ ſi p-
uerſa perpetrãt tot mortibus digni ſunt: quot ad ſub
iectos ſue perditionis exempla trãſmittunt. Et quis
nouit opa ſua: quis ſcit vtrũ amore an odio dignus
ſit: Delicta quis intelligit: Prauũ eſt cor hominis et
inſcrutabile, abyſſus profunda, tenebroſa et inexplo
rabilis eſt conſcientia peccatoris. Nam vt de ceteris
taceam/ſi diſcuſſero et ſcopauero ſpiritũ meum/ſi la
uero me nitro: ⁊ multiplicauero michi herbã borith,
ſordibus itingit me dñs. Sic a mortuo perit lauatio
ſic lauo laterem: et dum plus ſordes excutio plures
exceſſus inueniens, quos nondum plene ſicut debui
planxi/michi ex ipſa criminũ recordatione ſordeſco.
Ideo tanti ſacramenti maieſtate deterritus: inſuffi-
ciẽtiam ſanctitatis quã ille gradus exigit meticulo-
ſus allego. Certe moyſes iam electus in ducẽ populi
et ad pharaonẽ mittendus: Hieremias etiã vocatus
a domino: vt populũ rebellem erudiat/humiliter ſe
excuſant. Nec dubium eſt quin tãtum premineat ſa-
cerdotalis dignitas officio veterũ patrum/quantum
res ſpei/ſubſtãtia vmbre/quantũ promiſſionibus ex-
hibitio veritatis. Iſaias vero qui dño querẽti quem
mitteret miniſterio ꝑdicationis ſe offerens: prius cal
culo purgatur altaris. Nemo enim aptus eſt myſte-
rijs ſpiritualibus: donec ſancti ſpiritus ardore pur-
getur. Ob reuerendã miniſterij huius eminentiã bea
tus marcus cuꝰ cor ⁊ linguam dñs ſancti ſpũs igne
purgauerat/quaſi tñ adhuc impfectũ ſuum ſentiens,
pollicem ſibi abſcidit/ne ad ſacerdotiũ cogeret̃. Le-
gimus ꝙ cũ beatus ãmonius ad regimẽ populi tra-
heretur inuitus: aurem ſiniſtrã ferro ſibi radicitus ſe-
cuit dicens. Lex diuina neminẽ preciſa aure pmittit
fieri ſacerdotẽ. Reuerſi ſunt ergo clerus et populi ad
thimotheũ tũc tẽporis patriarchã: qui ammoniũ nõ
ſolũ ſi auribus mutilatus: ſed ⁊ ſi naribus truncatus
eſſet/propter ſanctitatẽ ipſius cenſuit promouendũ.
Reuertentibus illis ⁊ iterum trahẽtibus virum dei
atq̃ cogentibus, linguã (inquit) meam propter quã

vobis placeo, ſi me vlterius cogitis ꝑprijs dentibus
amputabo: ⁊ ſic tandem ſibi relictus eſt. Ad hec pau
lus heremita/anthonius/apollonius/mutius/hyla
rion/paſuncius/⁊ vterq̃ macharius ⁊ arſenius. Bea
tus etiã bñdictus ceteriq̃ viri nominatiſſime religio-
nis: quoꝝ memoria in benedictione eſt/nunq̃ gradũ
ſacerdotij attigerunt: in ſua tamẽ ſimplicitate ſaluati
ſunt. Sicut enim beatus odilio cluniaceñ. abbas in
exhortationibus ſuis ſcribit/iſtorum ſinguli vna ho
ra diei/dominice paſſionis noſtreq̃ redẽptionis bñfi
cia quaſi in faſciculũ memorie deuote ac fideliter col
ligebant. et ſic in timore ⁊ humilitate hec ad fruendũ
ſuauiter/firmiter in ſua conſcientia recondentes: cor
pus dñi ſpiritualiter manducabãt. Sic dñs precipit
apoſtolis dicẽs. Hoc facite in meã cõmemorationẽ.
Et adiungit abbas. Sicut enim ſacramẽtũ quãdoq̃
indignus: ſic rem ſacramenti nõ recipit niſi dignus.
Voce eñ humana explicari nõ poteſt cũ q̃ta deuo-
tione cõfici/cum q̃ta cautela diſpenſari/cum q̃ta re
uerentia ſuſcipi debeat corpus chriſti. Conficere ve-
reor qđ affecto ſuſcipere. Nam cum vtrobiq̃ pura cõ
ſciẽtia exigatur: tamen vita pfectior ⁊ cõuerſatio emi
nentior propter varias illius ordinis circũſtantias a
ſacerdote requiritur. Vtinã modernorum ſacerdotũ
ſanctitas tanta eſſet/ vt emulande virtutis exemplo
nobis deſiderabilem appetitũ ſacerdotalis gradus
immitteret. Preterea leuiticus ordo omnino immu
nis eſt ab onere. nã diſtricte ad exactiſſimaꝫ tenetur
obſeruantiã honeſtatis. Vnde apoſtolus in epiſtola
ad thimotheum. Dyaconos (inquit) oportet eſſe pu-
dicos vt epiſcopos/non bilingues/non multo vino
deditos/nõ turpe lucrum ſectantes. Ex quibus ap-
te colligitur ꝙ continentia/ꝙ ſobrietas et circunſpe-
cta vite cuſtodia dyaconis indicta ſit: ꝙ precidenda
eſt ab eis omnis ambitio/ et omnia in quibus tem-
poralis lucri turpitudo verſatur. Loquitur dñs ad
moyſen dicẽs. Non eligatur ſacerdos aut leuita, niſi
qui dixerit patri ſuo et matri ſue, neſcio vos. In quo
amputatur non ſolum occaſio culpe: ſed affectio pa-
rentele. Ideo et ego elongaui fugiens a parentibus
meis: nondũ tamẽ in hac peregrinatione mea valeo
ad plenũ obliuiſci populũ meũ et domũ patris mei.
Cum iuxta inſtitutionẽ apoſtolicã/pertineat ad ordi
nẽ leuitarũ miniſtrare menſis ⁊ nichilominus annun
ciare verbũ dei: magnum michi eſt et ſuper conatus
meos/ſufficienter implere dyaconũ. Sepe a iuuen-
tute mea me dñi mei cant. archiepi monuerũt inſtan
tius: vt ꝑmoueri ad ſacerdotiũ conſentirẽ. Ego autẽ
ſollicitus expectabã: vt vel oportuna exilij vel marty
rij occaſio ſe offerret/quatenus exẽplo beati Thome
in arena huius mũdi pugnantibus deuotus aſſiſte-
rem. Beatiq̃ laurentij veſtigia humiliter adorans,
leuitici gradus officium publice profiterer: et dicerẽ
domino ac patri ſi forte ad pugnam ſine me feſtina-
ret. Quo progrediens ſine filio pater: Quo ſacerdos
ſine miniſtro properas: Experire certe vtrũ idoneum

miniſtrū elegeris/cui cōmiſeris dñici corporis ⁊ ſan-
guinis cōſecrationē. Nobis eñ dyaconis cōſecratio
illius ſaluatricis hoſtie cōmittit: nō vt ꝯficiamus/ſed
vt cōficiētibus humiliter aſſiſtamus. Et que abſurdi-
tas eſt ſi dyaconi ⁊ maxime archidiaconi in ſuo ordi-
ne ꝑſeuerēt? Nā hunc ordinē archidiaconis canoni-
ca cēſura preſcribit. Et ſicut epiſcopatui preſbiterat⁹
annexus eſt: ſic ⁊ archidiaconis dyaconat⁹ ordo qua-
dā cōſequētia inſeparabili counitur. Ideo ſimplices
dyaconi vrgente neceſſitatis vel vtilitatis inſtantia
iuxta carthaginēſe conciliū/ad eminētiores ordines
poſſunt cogi: ſed ꝙ ad hoc de iure artari poſſit archi-
diaconus, nunq̄ȝ legi. Immo e diuerſo beatus Gre-
gorius ꝓcipiendo decreuit natalem epiſcopū ſaloni-
tane eccleſie ⁊ vſu ⁊ honore pallij deſtitui: quia hono-
ratū eiuſdē eccleſie archidiaconū inuitum fecerat in
preſbiterū ordinari. Inter cetera vero que circa ſimi-
lem caſum ſcribit ſimplicius papa iohāni rauconati
archiep̄o/hec verba leguntᷓ. Priuilegium dignitatis
meretur amittere: qui ꝑmiſſa ſibi abutitur poteſtate.
Ideoq̄ȝ denūciamus ꝙ ſi poſt hec aliq̄d tale preſum-
pſeris: ⁊ aliquē ſeu epiſcopū ſeu pbr̄m vel dyaconum
inuitū facere poſſe forte credideris/ordinationes ra-
uennatis eccleſie vel emilie tibi noueris auferendas.
Salua vero pace ⁊ reuerētia gelaſij pape: hi qui in ſa-
cro eloquio exercitatos habēt ſenſus/vel non appro-
bāt/vel reuerētia filiali excuſant qđ ab eo ſcriptū eſt.
vt videlicet illis qui ſacerdotiū differunt: aut a ſuſce-
ptione illius ordinis ſe excuſant/minores honorib⁹ ⁊
ſtipēdijs preferantᷓ: vt honorē quē fugerant appetere
nitātur ⁊ queſtū. Sane non honor aut queſtus debet
eſſe ordinis occaſio: ſꝫ chriſti charitas ⁊ anime ſalus.
Gregorius in regiſtro quendam epm̄ cōminando re-
darguit: eo ꝙ archidiaconū ſuum reclamantē ad ſa-
cerdotiū promouiſſet. Illi vero epiſtole quedā inter-
ſerit dicens. Sicut iuſtum eſt vt nemo credere cōpel-
latur inuitus: ita cenſendū puto ne quis a ſui ordinis
gradu deſiſtere cōpellatur. Porro dignitatis turba-
to ordine/archidiaconi hodie ſacerdotib⁹ preminēt:
et in eos vim et poteſtatē ſue iuriſditionis exercent.
Ea propter archidiaconū in preſbiterū ꝓmoueri: nō
eſt honorē eius augeri ſed minui. Licet enim in ade-
ptione potioris gradus poſſit in quibuſdā ſicut legi-
gimus locum habere coactio: tamen ꝙ quis a ſupe-
riori ſtatu deſcendere cōpellatur expreſſo ſcimus cō-
traire decreto. Sicut apertiſſime liquet ex epiſtola gre-
gorij pape ad iohannem cyracuſanū epiſcopum/que
ſic incipit. Quorūdam ad nos relatione peruenit: ex
illo noto et ſolenni capitulo auguſtini diſplicet tibi.
Quomodo ergo deſtituetur quis a gradu quē cano-
nice adeptus eſt, maxime cū ex ipſa deſtitutione de-
creſcat? Nam in gabilonenſi concilio/iure communi
ſancitū eſt: ne qđ aliquis legitime obtinuit/niſi gra-
ui culpa interueniente amittat. hic vero quedam ho-
noris amiſſio eſt. Nam ſi diligentius attendatur ar-
chidiaconorꝫ preminentia ⁊ depreſſio ſimpliciū ſacer-
dotum/quedā degradationis ſpecies eſt in archidia-
conis iſta promotio. Ut autē de iure ciuili quedam
ad propoſitū a ſimilibus inducamus. vulpianus di-
ſputans de curatore bonis dando/refert Caſſiū ſcri-
bere neminē inuitū cogendum fieri curatorē. Et ſub-
iungit, voluntarius ergo querendus eſt. Credo autē
ꝙ ſacerdotes animarꝫ curatores ſunt: vnde ⁊ ambro-
ſius dicit. Neceſſe eſt vt munda ſit ſacerdotis man⁹:
que ſalutē anime curat. Et ſalomon. Maxima pec-
cata faciet ceſſare curatio. Item cōpellere aliquē ad
tirocinium Iuſtinianus inter turpitudinis cauſas
enumerat. Nā ⁊ hoc ipſum crimen concuſſionis im-
portat. Que ergo ratio eſt vt archidiaconus ſub tan-
to diſcrimine anime ſic aſcendere aut potius deſcen-
dere coarcetur? Apoſtolus quidē monet vt vnuſq̄ſq̄ȝ
in ſua vocatione permaneat. Et ad epheſeos loquēs
iuxta diſtributionē ſancti ſpiritus in eccleſia dei: offi-
cia diuerſe ꝓfeſſionis aſſignat: vt regina ſtans a dex-
tris ſponſi/multiplici varietate ordinū ſit ornata. In
figura huius rei dominus i libro numeri circa taber-
naculi miniſterium diuerſa diſtinguit officia: vt ſint
alij leuite/alij merarite/alij gerſonite/alij caathite/
alij vero aaronite: nec erat ibi ordinum alteratio: vt
vnus ordo ad alterū tranſiret/niſi hoc vrgentiſſima
ratio diſpenſationis exigeret. Poſtremo nullus ſu-
mit ſibi honorem: ſed qui vocatur a dño tanq̄ȝ aaron:
et ideo forte adhuc inter leuitas et non inter aaroni-
tas ſors ⁊ conditio veſtra eſſet/niſi dominus dixiſſet
vobis. Amice aſcende ſuperius: ⁊ ſic vos pontificali-
bus infulis induiſſet. Benedictus autem dominus
qui elegit vos in ſacerdotem ſibi ſufficientē ⁊ idoneū
ad dandam ſcientiā ſalutis plebi eius: ad predican-
dum annū placabilem domino: ad benedicendū po-
pulis in monte garizim efficacē conuertere incredu-
los ad prudentiā iuſtorum: ⁊ parare dño plebem per-
fectā. Uidimus q̄plures in eccleſia romana in ordi-
ne dyaconatus vſq̄ȝ ad etatē decrepitā: ⁊ exalationē
extremi ſpiritus miniſtraſſe. Certe dñs celeſtinus q̄
hodie ſedet/ſicut ex ipſius ore frequēter accepi in of-
ficio leuite. lxv. annos expleuerat, anteq̄ȝ ipſum dñs
in ſummi pontificatus apicē ſublimaſſet. Quare in-
uitamur ad ſacerdotium inuiti? Certe ioſue ponit in
optione populi iſrael ſeruire dijs meſopotamie ſiue
deo: et nos quidem liberi ſumus. Non enim accepi-
mus ſpiritū ſeruitutis: ſed ſpiritum qui ex deo eſt/in
quo clamamus Abba pater. vbi autē ſpiritus dei: ibi
libertas. Si in hoc ſpiritu deus pater eſt: et nos ergo
filij. Si autē filij ſumus ⁊ liberi/teſtimonio xp̄i, voca-
ti p chriſtū in libertatē glorie filiorꝫ dei: vt ſimus filij ⁊
heredes. Filij q̄dē dei p chriſtū: heredes autē chriſti p
deum. Nemo igitur q̄ſo archidiaconos inuitos ordi-
nare preſumat. Coacta eñ ſeruicia dominus nō ac-
ceptat. Nimirū obſequia que deo impendimus: non
ex opere ſed potius ex voluntate penſantᷓ. Scio autē
q̄s dixerit/voluntarie ſacrificabo tibi. Et ego q̄dē ho-
mo ſum/nō aſin⁹: vt ſpōtaneus inuiter ad onera, nō

compellar inuitus. Solet quidem gentilium tyranno-
rum prophana et efferata crudelitas ſacrificandi ne-
ceſſitatẽ violenter indicere chriſtianis. Ego vero chri-
ſtianus ad ſacerdotium forte cogi potero: ſed citra li-
bere ac deuote voluntatis arbitrium, nullis vnq̃ al-
taribus immolabo.

¶ Cõſolatoria archiepi exulãtis. Epl'a.cxxv.

Reuerẽdo pr̃i ꝛ domino vuilhelmo dei gra-
tia archiepo Rotho. Suus. p. bleſeñ. bath.
archid. Salutẽ et inter aduerſa conſtantiã.
Dũ inter principes noſtros graſſaretur im-
manis hoſtilitas: vos tanq̃ mediator/ tanq̃ ange-
lus pacis, varios intermeatus: et laborioſos frequẽ-
tiſſime feciſtis excurſus. Eo tẽpore de pace aut tur-
batione veſtre eccleſie/nec etiam tenuiſſimus ſermo
erat. Triumphaſtis tandem de propoſito/et per in-
duſtriam veſtram in tempore iracundie fuiſtis recõ-
ciliatio. Tunc primum rumor inſonuit/q̃ adhuc ec-
cleſia veſtra tempeſtatis antique turbinibus vexare-
tur. Superuenerũt alij firmiter aſſerentes, q̃ dñs rex
vngarie diſſentionis illius ſcrupulum complanaſſet.
Fuerunt etiam qui dicerent vos de prouincia rotho-
mageñ. egreſſum in alamãniã trãſmigraſſe. Poſtre-
mo retulerũt michi ſecretius quidã de familiaribus
veſtris: q̃ dominus rex vos de partibꝰ illius reuoca-
uerat/et ad veſtre voluntatis arbitrium pacem deo
et vobis honorabilem deuotiſſimus offerebat. Tan-
ta rumorum varietate ſuſpenſus inter euentus ambi-
guos anxius eſtuabam. Scriptum eſt enim rumori-
bus credi oportere: et non oportere. Quicquid autẽ
celeſtis diſpenſatio de veſtra peregrinatione decre-
uit/michi acceſſiſſet ad votorum plenitudinẽ: ſi ſola-
tium vobis in hoc veſtre deſolationis itinere preſti-
tiſſem. Scio q̃ meritorium, et cõmendabile ſit apud
deũ ꝛ homines comitiuam preſtare amicis afflictis/
et maxime dominis: vt quibus in proſperis cõmuni-
cauimus: cõpatiamur ꝛ in duris. Peregrinãte noe-
mi, ruth moabitis ab eius latere non receſſit. Querit
hieronymus quid propter hoc retribuet ei deus. Et
ſubiungit/chriſtus ex ea naſcitur. Experimento no-
uerunt eccleſie noſtre nuncij miſſi frequenter ad do-
minã reginã/penes quam eo tẽpore cõuerſabar. vos
etiam ſcire crediderã quãto zelo q̃taq; induſtria ve-
ſtrorum ſepius emulorꝫ machinamenta fruſtraſſem.
Teſte petro capellano eiꝰ/ꝛ cõcanonico noſtro: quia
vos et cauſam veſtrã multiplici ratione tuebar. Ita
quãdoq; excãduit i me/vt verecũdie muliebris obli-
ta in ſpiritu erictho vel theſiphones cõtra me ꝓbris
et cõtumelijs intonaret. Nunc etiã dñs cant. egre fert
abſentiã meã: gratanter acceptat conſortiũ meũ: eiq;
videt honeſta ꝛ vtilis mea cõuerſatio circa eum. Sa-
ne ſiue cum eo ſum/ſiue cũ dño rege vel cũ alio ſum:
anima mea vobiſcũ eſt. Sane ionathas cũ patre ſuo
ſaul corporaliter verſabatᷣ: et erat aïa eius cũ dauid.
Cũ autẽ chuſi arachites dauid fugiẽti a facie abſalõ
vellet preſtare comitiue ſolatiũ: remiſit eum cum ſa-
dochꝫ abyathar ſacerdotibus: ſciens q̃ reſidẽtia eo-
rum circa abſalõ fructuoſior eſſet ſibi/ſicut poſtea rei
exitus declarauit. Viderit prudẽtia veſtra quid expe-
diat vobis ꝛ michi. Ego in veſpera vite mee ſum: vo-
tiuum michi eſt nouiſſimos dies meos offerre altiſſi-
mo qui dies ãtiquos perdidi: quia ꝑdite vixi. Vtinã
ſic curratis nõ quaſi in incertũ: ſic pugnetis nõ quaſi
aera verberãs: ſic cor veſtrũ ſtabiliatis in dño, vt ſitis
inter filios excuſſorũ. Diligenter deliberate vobiſcũ ꝛ
iuxta euangelicã parabolã ſedẽtes/prius computa-
te ſumptus: ꝛ videte ſi ei poſſitis cũ. x. milibus occur-
rere: q̃ cũ. xx. milibus venit ad vos. Qui ergo arripui-
ſtis opus fortitudinis fundate intentionẽ veſtrã in la-
pide adiutorij. ſtabilite vos in fundamentis ſyon: et
animũ veſtrũ aduerſus oẽs ꝑſecutiões ꝛ iniurias ad
ſolidũ cõquadretis. Videte q̃ ſolus chriſtꝰ (q̃ ſumma
iuſticia eſt) ſit i cauſa tãti ꝓpoſiti. Verbũ eñi beati pe-
tri eſt. Si ꝓ xp̃o patimini beati. Et adiungit: Nemo
ex vobis patiatᷣ vt fur aut alienorꝫ appetitor. Mor-
tẽ ſiquidẽ precioſam facit in cõfeſſoribus vita: in mar-
tyribus cauſa. In oibus ergo vexillũ chriſti: et titulũ
innocẽtie ꝑferatis. Noui magnanimitatẽ veſtram: et
ſcio quia veſtro magno cordi nichil eſt magnũ: nichil
graue vel arduũ. Eccleſia quidẽ que eſt mater noſtra
libera erat: ſed hodie cogit ancillari cũ agar. Ideoq;
migratis ne videatis eccleſie veſtre mala: ſicut ꝓpħa
lamẽtatur ꝛ dicit. Migrauit iuda ꝓpter afflictionẽ
et multitudinẽ ſeruitutis. Sed cum dathan ꝛ abiron
turbe populares abſorbeãtur a terra/et deſcẽdant in
infernũ viuẽtes qui irritare preſumunt aaron ſanctũ
dñi: qui inſurgunt aduerſus dñm ꝛ aduerſus chriſtũ
eius. iam ꝑ ipſos operatur antichriſtus miniſteriũ ini-
quitatis. Vos autẽ viriliter agite ꝛ cõfortamini: reco-
lentes qđ in ꝓuerbijs legitur: q̃r nomen dñi maxima
fortitudo. Iuſtus autẽ de anguſtia liberabitur: ꝛ tra-
dentur impij pro eo. Ipſi nunc iactitant ſe preualuiſ-
ſe in vanitate ſua: quorꝫ gaudium (vt verbo iob vtar)
eſt ad inſtar puncti: quorꝫ finis interitus: quorũ ſepul-
tura/ſepultura aſini: quorꝫ retributio ignis ꝛ vermis.
Inauditũ eſt q̃ eccleſie ꝑſecutores vitricẽ illius ma-
nũ euaſerint, q̃ potẽtes potẽter punit/q̃ ſemꝑ ſuꝑborꝫ
et ſublimiũ colla ꝓpria virtute calcauit. Nã ſi ad tẽ-
pus ſupra dorſuꝫ iuſti fabricari peccãtores ꝑmittit/ei co-
ronã glorie ex ipſa iporꝫ malleatiõe cõponit. De his
autẽ q̃ ſacerdotibus dñi ſunt rebelles ſcribit ozee ꝓ-
pheta et dicit: Vxor tua in ciuitate fornicabitᷣ: filij ac
filie tue in gladio cadẽt/terra tua in funiculo metietᷣ.
In terra polluta morieris: ꝛ populus tuus de tra ſua
captiuitate migrabit. Quidã de familiaribꝰ nr̃i princi-
pis fugam veſtrã detractorie arguũt: ꝛ ea q̃ nobis di-
ctat amor iuſticie/elationi mentis aſcribunt. Sic de
ſuorꝫ dẽtiũ ſanitate gaudeãt: ſicut iſta ex affectu filia-
li prõũciãt. Certe nemo ſapiẽs veſtrũ cauſatᷣ egreſ-
ſum. Docet enim dñs de vna ciuitate in aliam fuge-
re. Ipſe quandoq; a iudeorꝫ facie ſe abſcondit/ꝛ eius
imitator ap'ls perſecutores ſuos in ſporta demiſſus

caſit. Sancta vero eſt et deo accepta elatio contra
maliciā ſupbie. diuitias ⁊ honores/atq; principū fa-
miliaritatē propter iuſticiam contēnere. nobilis ſup-
bia eſt. Nobiliſſima vero ſi ipſa confuſio contēnatur
incōfuſibiliter propter chriſtum: qui ſicut apoſtolus
ſcribit: propoſito ſibi gaudio ſuſtinuit crucem confu-
ſione contēpta. Apoſtolis ⁊ apoſtolicis viris a domi
no dictū eſt. Fortitudinē gentiū comedetis: et in glo-
ria eorum ſuperbietis. Sapiētia eīn in libro ſui nomi
nis dicit. Apud me ſunt opes ſuperbie ⁊ gloria. Uos
autē hanc habere ſupbiam quibuſdā viua voce reſpō
di: ⁊ quia in tranſitu feſtinabāt ego eos pſecutus ſum
litteris que adhuc extant/ in quibus animi veſtri do
tes apte deſcripſi. Et qualiter vobis olim lenocināte
dignitatis faſtigio et proſperitatis aura ſtatū cōſcien
tie veſtre ventoſe laudis extollentia mouere non po-
tuit. ſʒ eratis (ſicut petr⁹ apoſtolus docet) forma gre-
gis in populo: veſtriſq; ſubditis ſecure cū paulo dice
re poteratis. Non q̄a dominamur fidei veſtre: ſed ad
iutores ſumus gaudij veſtri. Nō ambulabatis in ma
gnis ⁊ mirabilibus ſup vos. Quodā eīn elegāti arti-
ficio miniſtrandi in diuitijs ⁊ honoribus ſenſiſtis hu-
militer: et omnē in poteſtate gloriā repreſſiſtis. Si er-
go detractores (ſicut apoſtol⁹ dicit) deo odibiles vos
deprauāt/ recolite verbū yſaie dicentis. Opprobria
et blaſphemias eoꝝ ne timueritis: in proximo eſt vt
obſtruat os loquentium iniqua. Adhuc reſpōdebitis
exprobrātibus vobis verbū. Nō eſt ſeruus maior do-
mino ſuo. Chriſt⁹ ꝓ nobis opprobria nō erubuit/ nec
vobis erubeſcēda ſunt ꝓ chriſto. Si puerſa maligni-
tas ſubuertere cogitat eccleſie dignitatē: cogitat ecō-
trario deus eā in ſtatū erigere meliorē: nec dubiū eſt
quin cogitatio diuina preualeat. Jurauit dn̄s exerci-
tuū dicens. Si nō vt cogitaui ita erit: ⁊ quomodo mē-
te tractaui ſic eueniet. Si totū mare hui⁹ ſeculi cōtra
eccleſiā feruens ebulliat ⁊ ferat̄ in ipetu: chriſt⁹ ambu
lat ſup aquas/ vētiq; ⁊ mare obediūt ei. Q; ſi chriſt⁹
in naui dormiat/ excitet̄ orōnibus clamantiū. Exur-
ge q̄re obdormis dn̄e. Tēpore diluuij ꝯcuſſa inunda
tionib⁹ archa erecta eſt in ſublime. Eius eīn cōcuſſio
ipſius erectio eſt: q; ſicut beatus hylarius dicit. Pro
priū eſt eccleſie vt tunc vincat cū leditꝛ: tunc itelligat
cum arguit̄: tunc ſecura ſit cū deſeritur: tunc obtineat
cū ſuperata videt̄. Archa federis q̄q; ab allophilis
capta ⁊ poſita iuxta dagon a virtutibus nō ceſſauit/
tandēq; in hieruſalē cum multa exultatione reducta
eſt. Rogo igitur vt non deficiat nobilis conſcientie
veſtre ſtatus: ſed ponite cor veſtrum ſuper vias ve-
ſtras. Si audieritis ſupbiam moab: ſcitote quia ma-
ior eſt ſuperbia eius q̄ fortitudo ipſius. Sane in quo
iudicio quis iudicauerit iudicabitur: et menſurā re-
cipiet pro menſura. Spiritus ſapientis eſt qui dicit p
que peccauit quis: per hec et punietur. Pharao ſub
merſus eſt q̄ ſubmerſerat infantes hebreos. Golyas
occiſus eſt gladio: quo dauid appetierat. Aman in
cruce ſuſpenſus eſt, quam parauerat mardocheo. Si
veſtra ſpes in chriſto radicata eſt/ conualeſcet ad pal
mam/ fructificabit ad gloriā. Deus autē q̄ vos virtu-
te precinxit ad bellum: aſſiſtendo, inſtruendo, confor
tando, vos promoueat ad triumphum.

¶ Conſolatoria in eundem. Item ſcribit ar-
chiepiſcopo perſecutionem patienti ꝙ vacet
orationi. Epiſtola.cxxvj.

Reuerēdo patri ⁊ domino vvilhelmo dei gra-
tia Roth. archiepō Suus petr⁹ bleſeñ. bath.
archid. Salutē ⁊ deſolationis ſolacium. Mo-
nueram vos frequenter epiſtolis ab occupatione cu-
riali deſiſtere: ⁊ redimere tēpus, quia dies mali ſunt:
neſcio tamen ſi cōmonitorias illas receperitis. Michi
enim non niſi ſemel et breuiter reſpondiſtis. Benedi-
ctus autem dn̄s/ quia tandē extorſit neceſſitas qꝺ nō
poterat obtinere deuota ſupplicātis humilitas. De-
tinebāt vos adminiſtratio dignitatis: regiſq; fami-
liaritas ⁊ cetera (ſicut apoſtolus dicit) ipedimēta hu-
ius mūdi: que quaſi cōpedes aurei, ⁊ ſi minus diſpli
ceant, magis nocent. Nō ſuſtinet dn̄s tēpus peniten
tie debitū curioſitati vlterius indulgeri: ⁊ quē lectiōi
et orationi vacare diuina manſuetudo monuit, coe-
cio eius violentia induxit. Sic loquitur dominus per
prophetā. Uiuo ego dicit dn̄s: quia in manu forti et
brachio extēto, ⁊ in furore meo regnabo ſuper vos/ et
ſubiciam vos ſeptro meo, ⁊ inducam vos in vincula
federis mei. Donum quidē dei perfectū eſt: ⁊ deſcen-
dens a patre luminum/ quacunq; ex cauſa vacate et
videte q̄ ſuauis eſt dominus. Quia ergo exercitatū
habetis in ſacro eloquio intellectū: habeatis in tribu
latione maloꝝ et dolore ſacre ſcripture ſolaciū. Scri-
ptura eſt cythara dauid: per quam ſaulis inſania tē-
peratur. Scriptura eſt vomer ſangar aratorius: quo
terra noſtri cordis excolitur: quo quingēti ſternuntur
philiſtei: ⁊ in fugam alij conuertuntur. Hec eſt maxil
la aſini, in qua ſanſon ſitiēs reficitur: ⁊ mille allophi-
li occiduntur. Sit ergo ſacra lectio vobis cibus, gla-
dius, medicina, requies, cibus: quia non in ſolo pa-
ne viuit homo: ſed in omni verbo qꝺ procedit de ore
dei: nec tm̄ cibus ſed vita ⁊ ſpūs. Sicut veritas dicit
verba que ego loquor ſpiritus et vita ſunt. Hec eſt
menſa tabernaculi contra aquilonē poſita: vt quiſq;
omnes tentationes in ea ſecurus excipiat. Sicut ſcri-
ptum eſt. Poſuiſti in conſpectu meo menſam aduer
ſus eos qui tribulant me. Si autē cōſiſtant aduerſum
vos caſtra, ſi exurgat aduerſum vos preliū, ſit in ma-
nibus veſtris gladius ſpiritus ſancti: qꝺ eſt verbum
dei. Si infirmantur genua veſtra: ſi diſſolute ſint ma-
nus: ſi moti ſunt pedes: ſi effuſi ſunt greſſus veſtri: cō-
fidite quia verbo domini celi firmati ſunt. Si anima
obdureſcit ad lachrymas: et celū eneum dederit de⁹
vt ros ſpiritualis aut pluuia non deſcendat: emittet
dominus verbum ſuum et liquefaciet ea: et in ver-
bo emittet ſpiritum et fluent aque, immo fluent aro-
mata ipſius: vt conuerſatio veſtra et veſtrorum odo-
rem ſuauitatis effundat. Non ſitis in exilioocioſus;

compellar inuitus. Solet quidem gentilium tyrannorum prophana et efferata crudelitas ſacrificandi neceſſitatē violenter indicere chriſtianis. Ego vero chriſtianus ad ſacerdotium forte cogi potero: ſed citra liberę ac deuotę voluntatis arbitrium, nullis vnq̄ altaribus immolabo.

¶ Cōſolatoria archiep̄i exulātis. Ep'la.cxxv.

Reuerēdo p̄ri & domino vuilhelmo dei gratia archiep̄o Rotho. Suus. p. bleſeñ. bath. archid. Salutē et inter aduerſa conſtantiā. Dū īter principes noſtros graſſaretur immanis hoſtilitas: vos tanq̄ mediator/ tanq̄ angelus pacis, varios intermeatus: et laborioſos frequētiſſime feciſtis excurſus. Eo tēpore de pace aut turbatione veſtre eccleſie/ nec etiam tenuiſſimus ſermo erat. Triumphaſtis tandem de propoſito/ et per induſtriam veſtram in tempore iracundie fuiſtis recōciliatio. Tunc primum rumor inſonuit/ ꝙ adhuc eccleſia veſtra tempeſtatis antique turbinibus vexaretur. Superuenerūt alij firmiter aſſerentes, ꝙ dn̄s rex vngarie diſſentionis illius ſcrupulum complanaſſet. Fuerunt etiam qui dicerent vos de prouincia rothomageñ. egreſſum in alamāniā trāſmigraſſe. Poſtremo retulerūt michi ſecretius quidā de familiaribus veſtris: ꝙ dominus rex vos de partib⁹ illius reuocauerat/ et ad veſtre voluntatis arbitrium pacem deo et vobis honorabilem deuotiſſimus offerebat. Tanta rumorum varietate ſuſpenſus inter euentus ambiguos anxius eſtuabam. Scriptum eſt enim rumoribus credi oportere: et non oportere. Quicquid autē celeſtis diſpenſatio de veſtra peregrinatione decreuit/ michi acceſſiſſet ad votorum plenitudinē: ſi ſolatium vobis in hoc veſtre deſolationis itinere preſtitiſſem. Scio q̄ meritorium, et cōmendabile ſit apud deū & homines comitiuam preſtare amicis afflictis/ et maxime dominis: vt quibus in proſperis cōmunicauimus: cōpatiamur & in duris. Peregrinātē noemi, ruth moabitis ab eius latere non receſſit. Querit hieronymus quid propter hoc retribuet ei deus. Et ſubiungit/ chriſtus ex ea naſcitur. Experimento nouerunt eccleſie noſtre nuncij miſſi frequenter ad dominā reginā/ penes quam eo tēpore cōuerſabar. vos etiam ſcire crediderā quāto zelo q̄taq̄ induſtria veſtrorum ſepius emuloꝝ machinamenta fruſtraſſem. Teſte petro capellano ei⁹/ & cōcanonico noſtro: quia vos et cauſam veſtrā multiplici ratione tuebar. Ita quādoq̄ excāduit ī me/ vt verecūdie muliebris oblita in ſpiritu erictho vel theſiphones cōtra me ꝓbris et cōtumelijs intonaret. Nunc etiā dn̄s cant. egre fert abſentiā meā: gratanter acceptat conſortiū meū: eiq̄ videt̄ honeſta & vtilis mea cōuerſatio circa eum. Sane ſiue cum eo ſum/ ſiue cū dn̄o rege vel cū alio ſum: anima mea vobiſcū eſt. Sane ionathas cū patre ſuo ſaul corporaliter verſabat̄: et erat a'ia eius cū dauid. Cū autē chuſi arachites dauid fugiēti a facie abſalō vellet preſtare comitiue ſolatiū: remiſit eum cum ſadoch & abyathar ſacerdotibus: ſciens ꝙ reſidētia eorum circa abſalō fructuoſior eſſet ſibi/ ſicut poſtea rei exitus declarauit. Viderit prudētia veſtra quid expediat vobis & michi. Ego in veſpera vite mee ſum: votiuum michi eſt nouiſſimos dies meos offerre altiſſimo qui dies āntiquos perdidi: quia ꝑdite vixi. Vtinā ſic curratis nō quaſi in incertū: ſic pugnetis nō quaſi aera verberās: ſic cor veſtrū ſtabiliatis in dn̄o, vt ſitis inter filios excuſſorū. Diligenter deliberate vobiſcū & iuxta euangelicā parabolā ſedētes/ prius computate ſumptus: & videte ſi ei poſſitis cū. x. milibus occurrere: q̄ cū. xx. milibus venit ad vos. Qui ergo arripuiſtis opus fortitudinis fundate intentionē veſtrā in lapide adiutorij. ſtabilite vos in fundamentis ſyon: et animū veſtrū aduerſus oēs pſecutiōes & iniurias ad ſolidū cōquadretis. Videte ꝙ ſolus chriſt⁹ (q̄ ſumma iuſticia eſt) ſit ī cauſa tāti ꝓpoſiti. Verbū eñ beati petri eſt. Si ꝓ xp̄o patimini beati. Et adiungit: Nemo ex vobis patiat̄ vt fur aut alienoꝝ appetitor. Mortē ſiquidē precioſam facit in cōfeſſoribus vita: in martyribus cauſa. In oībus ergo vexillū chriſti: et titulū innocētie p̄feratis. Noui magnanimitatē veſtram: et ſcio quia veſtro magno cordi nichil eſt magnū: nichil graue vel arduū. Eccleſia quidē que eſt mater noſtra libera erat: ſed hodie cogit̄ ancillari cū agar. Ideoq̄ migratis ne videatis eccleſie veſtre mala: ſicut ꝓpha lamentatur & dicit. Migrauit iuda ꝓpter afflictionē et multitudinē ſeruitutis. Sed cum dathan & abiron turbe populares abſorbeātur a terra/ et deſcēdant in infernū viuētes qui irritare preſumunt aaron ſanctū dn̄i: qui inſurgunt aduerſus dn̄m & aduerſus chriſtū eius. iam ꝑ ipſos operatur antichriſtus miniſteriū iniquitatis. Vos autē viriliter agite & cōfortamini: recolentes qđ in ꝓuerbijs legitur: q2 nomen dn̄i maxima fortitudo. Iuſtus autē de anguſtia liberabitur: & tradentur impij pro eo. Ipſi nunc iactitant ſe preualuiſſe in vanitate ſua: quoꝝ gaudium (vt verbo iob vtar) eſt ad inſtar puncti: quoꝝ finis interitus: quorū ſepultura/ ſepultura aſini: quoꝝ retributio ignis & vermis. Inauditū eſt ꝙ eccleſie pſecutores vitricē illius manū euaſerint, q̄ potētes potēter punit/ q̄ ſemꝑ ſupboꝝ et ſublimiū colla ꝓpria virtute calcauit. Nā ſi ad tēpus ſupra dorſuz iuſti fabricari peccōres ꝑmittit/ et coronā glorie ex ipſa ipſoꝝ malleatiōe cōponit. De his autē q̄ ſacerdotibus dn̄i ſunt rebelles ſcribit ozee ꝓpheta et dicit: Vxor tua in ciuitate fornicabit̄: filij ac filie tue in gladio cadēt/ terra tua in funiculo metiet̄. In terra polluta morieris: & populus tuus de t̄ra ſua captiuitate migrabit. Quidā de familiarib⁹ n̄ri principis fugam veſtrā detractorie arguūt: & ea q̄ nobis dictat amor iuſticie/ elationi mentis aſcribunt. Sic de ſuoꝝ dētiū ſanitate gaudeāt: ſicut iſta ex affectu filiali pronūciāt. Certe nemo ſapiēs veſtrū cauſat̄ egreſſum. Docet enim dn̄s de vna ciuitate in aliam fugere. Ipſe quandoq̄ a iudeoꝝ facie ſe abſcondit/ & eius imitator ap'ls perſecutores ſuos in ſporta demiſſus

euaſit. Sancta vero eſt et deo accepta elatio contra maliciā ſupbie. diuitias ⁊ honores/atq; principū familiaritatē propter iuſticiam contēnere, nobilis ſupbia eſt. Nobiliſſima vero ſi ipſa confuſio contēnatur incōfuſibiliter propter chriſtum: qui ſicut apoſtolus ſcribit: propoſito ſibi gaudio ſuſtinuit crucem confuſione contēpta. Apoſtolis ⁊ apoſtolicis viris a domino dictū eſt. Fortitudinē gentiū comedetis: et in gloria eorum ſuperbietis. Sapiētia em̄ in libro ſui nominis dicit. Apud me ſunt opes ſuperbie ⁊ gloria. Uos autē hanc habere ſupbiam quibuſdā viua voce reſpōdi: ⁊ quia in tranſitu feſtinabāt ego eos pſecutus ſum litteris que adhuc extant/ in quibus animi veſtri dotes apte deſcripſi. Et qualiter vobis olim lenocināte dignitatis faſtigio et proſperitatis aura ſtatū cōſciencie veſtre ventoſe laudis extollentia mouere non potuit. ſꝫ eratis (ſicut petr⁹ apoſtolus docet) forma gregis in populo: veſtriſq; ſubditis ſecure cū paulo dicere poteratis. Non q̄a dominamur fidei veſtre: ſed adiutores ſumus gaudij veſtri. Nō ambulabatis in magnis ⁊ mirabilibus ſup vos. Quodā em̄ elegāti artificio miniſtrandi in diuitijs ⁊ honoribus ſeniſtis humiliter: et omnē in poteſtate gloriā repreſſiſtis. Si ergo detractores (ſicut apoſtol⁹ dicit) deo odibiles vos deprauāt/ recolite verbū yſaie dicentis. Opprobria et blaſphemias eoꝝ ne timueritis: in proximo eſt vt obſtruat os loquentium iniqua. Adhuc reſpōdebitis exprobrātibus vobis verbū. Nō eſt ſeruus maior domino ſuo. Chriſt⁹ ꝓ nobis opprobria nō erubuit/ nec vobis erubeſcēda ſunt ꝓ chriſto. Si puerſa malignitas ſubuertere cogitat eccleſie dignitatē: cogitat ecōtrario deus eā in ſtatū erigere meliorē: nec dubiū eſt quin cogitatio diuina preualeat. Jurauit dn̄s exercituū dicens. Si nō vt cogitaui ita erit: ⁊ quomodo mēte tractaui ſic eueniet. Si totū mare hui⁹ ſeculi cōtra eccleſiā feruens ebulliat ⁊ ferat̄ in īpetu: chriſt⁹ ambulat ſup aquas/ vētiq; ⁊ mare obediūt ei. Et ſi chriſt⁹ in naui dormiat/ excitet̄ orōnibus clamantiū. Exurge q̄re obdormis dn̄e. Tēpore diluuij ꝯcuſſa inundationib⁹ archa erecta eſt in ſublime. Eius em̄ cōcuſſio ipſius erectio eſt: q2 ſicut beatus hylarius dicit. Propriū eſt eccleſie vt tunc vincat cū ledit̄: tunc itelligat cum arguit̄: tunc ſecura ſit cū deſeritur: tunc obtineat cū ſuperata videt̄. Archa federis q̄q; ab allophilis capta ⁊ poſita iuxta dagon a virtutibus nō ceſſauit/ tandē q; in hieruſalē cum multa exultatione reducta eſt. Rogo igitur vt non deficiat nobilis conſciencie veſtre ſtatus: ſed ponite cor veſtrum ſuper vias veſtras. Si audieritis ſupbiam moab: ſcitote quia maior eſt ſuperbia eius q̄ fortitudo ipſius. Sane in quo iudicio quis iudicauerit iudicabitur: et menſurā recipiet pro menſura. Spiritus ſapientie eſt qui dicit ꝑ que peccauit quis: per hec et punietur. Pharao ſubmerſus eſt q̄ ſubmerſerat infantes hebreos. Golyas occiſus eſt gladio: quo dauid appetierat. Aman in cruce ſuſpenſus eſt, quam parauerat mardocheo. Si veſtra ſpes in chriſto radicata eſt/ conualeſcet ad palmam/ fructificabit ad gloriā. Deus autē q̄ vos virtute precinxit ad bellum: aſſiſtendo, inſtruendo, confortando, vos promoueat ad triumphum.

¶ Conſolatoria in eundem. Item ſcribit archiepiſcopo perſecutionem patienti ꝗ vacet orationi. Epiſtola.cxxvj.

Reuerēdo patri ⁊ domino vvilhelmo dei gratia Roth. archiepo Suus petr⁹ bleſeñ. bath. archid. Salutē ⁊ deſolationis ſolacium. Monueram vos frequenter epiſtolis ab occupatione curiali deſiſtere: ⁊ redimere tēpus, quia dies mali ſunt: neſcio tamen ſi cōmonitorias illas receperitiſ. Michi enim non niſi ſemel et breuiter reſpondiſtis. Benedictus autem dn̄s/ quia tandē extorſit neceſſitas qđ nō poterat obtinere deuota ſupplicātis humilitas. Detinebāt vos adminiſtratio dignitatis: regiſq; familiaritas ⁊ cetera (ſicut apoſtolus dicit) ipedimēta huius mūdi: que quaſi cōpedes aurei, ⁊ ſi minus diſpliceant, magis nocent. Nō ſuſtinet dn̄s tēpus penitentie debitū curioſitati vlterius indulgeri: ⁊ quē lectiōi et orationi vacare diuina manſuetudo monuit, coactio eius violenta induxit. Sic loquitur dominus per prophetā. Uiuo ego dicit dn̄s: quia in manu forti et brachio extēto, ⁊ in furore meo regnabo ſuper vos/ et ſubiciam vos ſeptro meo, ⁊ inducam vos in vincula federis mei. Donum quidē dei perfectū eſt: ⁊ deſcendens a patre luminum/ quacunq; ex cauſa vacare et videre q̄ ſuauis eſt dominus. Quia ergo exercitatū habetis in ſacro eloquio intellectū: habeatis in tribulatione maloꝝ et dolore ſacre ſcripture ſolaciū. Scriptura eſt cythara dauid: per quam ſaulis inſania tēperatur. Scriptura eſt vomer ſangar aratorius: quo terra noſtri cordis excolitur: quo quingēti ſternuntur philiſtei: ⁊ in fugam alij conuertuntur. Hec eſt maxilla aſini, in qua ſanſon ſitiēs reficitur: ⁊ mille allophili occiduntur. Sit ergo ſacra lectio vobis cibus, gladius, medicina, requies, cibus: quia non in ſolo pane viuit homo: ſed in omni verbo qđ procedit de ore dei: nec tm̄ cibus ſed vita ⁊ ſpūs. Sicut veritas dicit: verba que ego loquor ſpiritus et vita ſunt. Hec eſt menſa tabernaculi contra aquilonē poſita: vt quiſq; omnes tentationes in ea ſecurus excipiat. Sicut ſcriptum eſt. Poſuiſti in conſpectu meo menſam aduerſus eos qui tribulant me. Si autē cōſiſtant aduerſum vos caſtra, ſi exurgat aduerſum vos preliū, ſit in manibus veſtris gladius ſpiritus ſancti: qđ eſt verbum dei. Si infirmantur genua veſtra: ſi diſſolute ſint manus: ſi moti ſunt pedes: ſi effuſi ſunt greſſus veſtri: cōfidite quia verbo domini celi firmati ſunt. Si anima obdureſcit ad lachrymas: et celū eneum dederit de⁹ vt ros ſpiritualis aut pluuia non deſcendat: emittet dominus verbum ſuum et liquefaciet ea: et in verbo emittet ſpiritum et fluent aque, immo fluent aromata ipſius: vt conuerſatio veſtra et veſtrorum odorem ſuauitatis effundat. Non ſitis in exilio ocioſus:

niſi negocium anime ociū cenſeatis. Ocium eñ ſine litteris (hieronymo teſte) mors ē ⁊ viui hoīs ſepultura: vacatio a ſollicitudinibus ſeculi/ociū eſt: de q̄ ſalomon dicit. Sapientia ſcribitur in ocio: ⁊ qui minorantur actu pcipiunt eam. Ideo diſcipuli dñi in ſabbato in die ſciľz ocij trāſeuntes ꝑ ſata fricabāt ſpicas ⁊ veſcebātur eis. Subtiliores eñ ſentētie de occultis educuntur in tpe ceſſationis q̄bus anime ſaginant̄. Porta que in ezechiele reſpiciebat ad orientē nō aperiebatur niſi in ſabbato. Anima enim ſabbatizāte a cōcupiſcentijs ſeculi: ſapiētia dei liberius inquirēti ſe aperit. Familiarius autē cōuerſantur cōtemplatio ⁊ oratio. Urgente nāq̧ neceſſitatis inſtantia viriliter ad orationis arma currendū eſt. Nā iſrael miſeriarū cumulo ingruente ad tabernaculū federis properabat. Orōnis efficacia magna eſt. Iratus erat populo ſuo dñs: ſtetitq̧ moyſes in cōfractione ⁊ placatus eſt dominus. Pugnabat iſrael contra amalech: moyſe erigēte manus ſuas preualebat iſrael. eo autē remittente amalech obtinebat. Quidā iuſtus ⁊ credēs ſe orationibus a malignitate detrahētiū liberari dicebat: Pro eo vt me diligerent detrahebāt michi: ego autē orabā. Q̄ multū valeat deprecatio iuſti manifeſtat helye oratio: qui celum pro arbitrio ſuo ad beneficiū pluuie claudit ⁊ aperit. Oratio que aſſidue fiebat ab eccleſia pro Petro eum a vinculis liberauit. Chriſtꝰ apoſtolis dicit. Uigilate ⁊ orate. Uidua ab iniquo iudice de aduerſario ſuo mediāte orationis inſtātia obtinuit vltionē. Amicꝰ euāgelicus importunitate tres panes obtinuit. In eccleſiaſtico de orōne ſcriptū eſt. Oratio humilis penetrat nubes: et nō deſcendit donec aſpiciat eā altiſſimus. Oratio autē ſuas circūſtātias habet/inſtantiā/humilitatē/ieiuniū et cetera munimenta virtutū: propterea ꝓpheta dicit. Sicut pullus hyrundinis ſic clamabo, meditabor vt columba. Unū noueritis: q2 nō niſi in orōne eijcitur demoniū quo vexamur. Uos ergo ſicut apoſtolus dicit ſine intermiſſione orate: q̄ꝫ diu ꝓſecutio nō eſt itermiſſa. Inualeſcente eñ oratione ceſſabit quaſſatio: publicanꝰ iuſtificatus deſcendet/abſoluetur peccatrix: ⁊ chananee dicetur: fiat tibi ſicut vis. Ego autē in oībus eccleſijs q̄bus vinculo fraternitatis aut familiaritatis cōſtrictus ſum: orationū ſuffragia vobis deuotꝰ imploro.

¶ Cōmendatio odonis pariſieñ. epiſcopi ⁊ deſcribuntur mores eius. Epl̄a. cxxvij.

Reuerendo patri ⁊ dño. R. dei gr̄a Gloceſtrie abbati. P. bleſeñ. bathō. archid. Salutem in eo ſine quo non eſt ſalus. Queritis virū nouū hunc pariſienſem epm̄ nouerim: et quid de vita ⁊ moribus eius ſentiā, et q̄d de ipſius electione audierim vobis ſcripto petitis aperiri. Curioſi hoīs eſſet iſta inquirere. ſed ſcio q̄ veſtri dñi henrici beate memorie nuper vuygornen. epi amor ⁊ deuotio iſta requirere vos cōpellunt. Scitis eñ q̄ꝫ placide q̄ꝫ deuote totus ſpūs eius requieſcebat ſup odonē cantorē bituriceñ. eccl̄ie: eratq̧ in votis et delitijs eius: ipſum cū fratre ſuo bituriceñ. archiepō quotiēs ſe offerebat oportunitas multiplici p̄conio recenſere. De vita iſtius q̄d noui, de ipſius autē electione referā q̄d audiui. Mauritio pie recordatiōis exēpto de corpore mortis huiꝰ pariſieñſe capl̄m de alteriꝰ ſubſtitutione tractabat. Erant quidā filij ⁊ heredes ſymonis magi: q̄ licet religionis ꝓfeſſores multorūq̧ ueterani dierū/cū pecunijs tñ quas congregauerāt: ꝓpter h̄ a diebꝰ antiq̄s ſe ad nūdinas illiꝰ electiōis accinxerāt. et ꝑ quos gyezi ſucceſſores: titulū de ſhēda emptiōe frequētius iterabāt. Porro in tā electa cōgregatione pudētū ꝟſutia mercalis clauſa eſt: ⁊ illis q̄ ſola licitatione obtinere ſperabāt/⁊ tanq̄ꝫ ſtipitibꝰ veternoſis: ſterilibuſq̧ reiectis: ducti odore odonis: q̄ſi agri pleni cui bñdixit dñs: eū ſibi cōi aſſenſu pontificē rapuerūt in exultatiōe vniuerſe terre. Cōglorior eiꝰ glorie: ſi qua tñ gl̄ia eiꝰ itelligi pōt: quē ad cathedrā traxit iuſtū publicꝰ fauor, cōiſq̧ deuotio. Electus quippe eſt votis omniū/ſed nō ſuis: ⁊ cōmendabili quadā intruſione adeptꝰ eſt: q̄ tanto eum ſequebat̄ inſtātius: q̄ꝫto eā humilius fugiebat. Circa primitias ſtudiorū eiꝰ et tyrocinia militie ſcholaris adhuc īfirma ⁊ rudia noui eum: ⁊ deuote dilexi pariſius/vbi magis vnctione q̄ꝫ eruditiōe mgr̄a puer lr̄as rapiebat. Nā iter exercitia liberaliū facultatū doctrina celeſtis meliora ei chariſmata īfluebat. Propterea ſup ſenes itelligēs, puerilie dies antiquabat moribꝰ: tpa preueniebat meritis: et q̄d deerat etati ꝟtutibus cōpenſabat. Sepe retulit michi ſecretius petrus de verno q̄dā pedagogus eiꝰ, diſcipulus autē ⁊ familiaris meꝰ, q̄ꝫ ſollicite, q̄ꝫ deuote: occulte tñ ⁊ raptim ſe in operibus pietatis adhuc puerulus exercebat. Elemoſinas ꝟo frequēter cōdiebat lachrymis ⁊ pietatis adipe: holocauſta miſericordie īpinguabat/pueritiā ſalutabat. Cūq̧ iam in eius facie pubeſcētiſ adoleſcētie lanugo vernaret: ſedē apoſtolicā viſitauit: eo ſciľz tpe quo Gregorius octauꝰ ſucceſſit vrbano. Erā tūc in curia ⁊ vidi: nec inuidi q̄ honor ei a ſummo pōtifice: patribuſq̧ cōſcriptis exhibitus, nō multū inferior epoꝝ reuerētia videbat̄. Sane ſpūs bonaꝝ mentiū inſtitutor: virtutū plātaria in eo multiplicabat vſq̧ in virū ꝑfectum. Uidens autē que a deo donata ſunt ei: cepit ſuperogare collatis. Cūq̧ vas ſuum in ſanctificatione et honore ab īfantia poſſediſſet: inſolentiam tamē carnis et extraordinarios eius motus, quadā preminētie auctoritate cohibēs ipſaꝫ vigilijs, ieiunijs diſciplinis ancillari cogebat. Sciebat enim continentiam optimam eſſe balſami ſpeciem: que carnem a corruptione cōſeruat. Alij currentes ad diripiendā predam huius ſeculi: queſtū reputant pietatē. Iſte vero vberē redditū quē in anglia poſſidebat/prudēti cōſideratione diſperſit dedit pauperibus: treſq̧ ſcholares/īdignos q̄dē: ſed induſtrios et honeſtos, ꝓpria exinanitione ditauit. Sed eñ fide iuſſoꝝ pauperū deus aliud ei beneficiū rēpeſtiuū: nō ſine magna fenoris acceſſione redibuit. Et q2 ſuper pauca fidelis fuerat eum ſupra multa conſtituit. Qui

ergo ſicut lignum quod ad humorē mittit radices in eccl'ia bituricen̄. fructificare ceperat: nūc pariſiꝰ a dn̄o trāſplantat̄ vt fructū plus afferat, vt lucerna ſup can delabꝝ̄ poſita glorioſius cunctis irradiet: cuꝰ lumen ſub hūilitatis modio ſollicitꝰ a cōis fame palpebris abſcōdebat. In epm̄ deniqꝫ cōſecratus nomē ſuū ſi cut publice dicit̄ operibꝰ interpretari non ceſſat: fideliſqꝫ ſequeſter inter deū ꝛ hoīes vota populi offert: et pplo gratiā dei refert vigilātis lupi reducēs in viā iu ſtitie, q̄s inde iſtutus impoſtoꝛ abduxerat: bituricen̄. archiepi frater atqꝫ de illuſtriſſimis ꝑncipibus origi nē trahēs. Hinc regis anglie cōſanguineus: inde fran coꝝ regem linea generis ꝓpinquiore contingit: ſue tn̄ faſtigiū parētele nobiliore quadā animi generoſitate faſtidit: ꝛ ex ipſius cōtemptu, iudicio eoꝝ qui rectius ſapiunt: ſui generis eminentie plurimū ſuperaddit.

¶ Monetur epūs vt in miniſterio ſuo ſit ſollicitus. Epiſtola.cxxviij.

REuerendo patri et dn̄o Odoni dei gratia pariſien̄ epo Suus. P. Bleſen̄. Bath. archid. Salutē: ꝛ ſi quid dulcius aut deſiderabilius eſt ſalute. Inter deſiderabilia hu ius mūdi quadā ſpeciali affectione verſat̄ in votis meis ire ꝛ videre deſiderātiſſimā michi faciē veſtrā. Credo enī q̄ cōſcientia ſecura cū ꝓpheta deo cantare poſſitis Qui timēt te videbūt me ꝛ letabun tur. Sed diſtātia interueniēte locali, clauſura etiā ma ris ꝛ ꝓhibitione maioris, coartat̄ ꝓpoſitum eſtuātis affectꝰ citra limites facultatis. Teſte apl'o Charitas nūq̄ excidit. Ideoqꝫ cōfidētius peto/ vt illa dilectio quā michi tenerioꝛ etas ꝑniciauit in vobis a ſue ori ginis integritate nō claudicet: ſed aſpirāte dignatiōe veſtra in cōmercium mutue caritatis/ ꝛ cōtractū ami citie fortiꝰ cōualeſcat. Sitis queſo ſucceſſoꝛ ꝛ cōtinua toꝛ illiꝰ gratie, quā ꝓximi ꝛ intimi veſtri michi ſuper oēm meritoꝝ meoꝝ exigētiam cōſueti ſunt exhibere. Rex anglie hēricus ſecūdus ꝯſanguineus veſter me ꝑus in angliā traxit, cuius munificā ꝛ magnificā ma nū frequēter expertus ex ipſius amiſſione didici q̄ta michi obueniſſet cōmoditas ex diuturnitate viuētis. Surrexit aūt nouus pharao qui nō cognouit ioſeph: ꝛ vtinā in tam longa peregrinatiōe mea nullꝰ me ho minū cognouiſſet. Erā qn̄qꝫ de morte illuſtriſſimi re gis cōſternatus aīo/ ꝛ merore confectus: atqꝫ anglia ſalutata pre tedio aīe, alias tranſmigraſſem niſi dn̄i vvigorn̄. ꝛ dn̄i dunelmen̄. ꝛ archidyaconoꝝ eius tunc viuentiū grata ꝛ amplectēda familiaritas me ab illa ꝛ oīm deſolationū moleſtia releuaſſent. Que ei preſſu ra ita grauis ꝛ īportabilis eſſe poſſet quā ſuo colloq̄o auxilio/ cōſilio/ ꝛ ſolatio tāti viri nō leuigarēt: q̄ michi trāquillabāt oēs infortunij motus, et in terra peregri natiōis mee patriam faciebāt: Sed precīſa eſt velut a texēte vita eoꝝ: ꝛ crudelis ſicaria mors me perimere credidit: in eis michi ſurripiēs viuēdi ſolacium. Gra tias autē ego deo qui aduerſus neceſſarie fatalitatis vigētias benigne ꝓ afflictis excipiens: ſuſcitat iuxta verbū oſee de filijs ꝓphetis: ꝛ de iuuenibꝰ nazareos ꝓ patribus naſcuntur filij/ pullulatqꝫ de nouo seges glorioſa nepotū: ꝛ euaneſcentibus amicis veteribus nouoꝝ ꝓgenies adulterioꝛes ꝛ dulcioꝛes fructꝰ ami citie coaleſcūt. Quia igitur ſcḋm nomen magnoꝝ qui ſunt in terra magnificauit vobiſcū deus miām ſuam q̄ fuiſtis magnus in minimis: ſitis maioꝛ in magnis. Nunq̄ veſtra nobilitas ab aucta magnanimitate de generet. Cordi magno nichil eſt magnū. Querite nō datū: ſed fructū, nec vobis vos: ſed oībus viuere cogi tetis. Teſtimonio pauli. Xp̄s heri et hodie: ipſe et in eternū. Qui vos ad magna ꝓuexit, ad maiora ſerua uit: expedit tn̄ vt ſitis indefeſſus exhibitoꝛ gratiaꝝ/ vt deo deteſtabilis igratitudo: nec etiā in modico circa vos ꝓſumat irrūpere: ſed et ſemꝑ vos offeratis obno xiū: cuiꝰ bn̄ficijs etiā angeli ſe impares recognoſcūt

¶ De inſtructiōe ep̄alis officij. Epl'a.cxxix.

REuerendo patri ꝛ dn̄o Io. dei gr̄a vvigorn̄. epo Suus. P. Bleſen̄. Bath. archyd. Salutem: ꝛ fidelem eſſe in miniſterio xp̄i. Petis inſtantius reuerendiſſime pater, vt de ep̄ali officio aliquid tibi ſcribā: qḋ in hac nouitate ad ſola cium tibi ſit, et edificet ad ſalutē. Ego ſiquidē latitās in obſcuro: ꝛ ſub modio fumigās/ lucerne ſuper cāde labrum poſite tenebras meas cōpelloꝛ ingerere. Do ctū indoctus docere precipioꝛ: ꝛ egrotus bene habē ti remediū medicinale cōficere. Abūdas vino ꝛ oleo ſpirituali, teqꝫ vnctio docuit de oībus: et tn̄ a me po ſtulas vnctionē. Ego autem ſeruus ſanctitatis veſtre nō habeo niſi modicū olei quo vngar: immo paululū aceti, quo ſub diebus eſtiuis liceat michi cū meſſori bus booz buccellam panis intingere. Illḋ vero tāntil lum non recipit portiones: caritas tn̄ nunq̄ excidit: ꝛ quāto que ſua ſunt manu largiore diſpēſat, tanto ple nius creſcit ex impēdio liberali. Farina vidue et olei lechitus exuberat. Māna quidem putreſcit, ꝛ vermi bus ſcatet ſi fuerit reſeruatū: erogatū autē vtiliter, fit panis celeſtis ꝛ refectio angeloꝝ. Scio nimirū q̄ gra tia dei obeſt, ſi non alij ꝓdeſt. Qui aūt dei donum in vſum ꝛ vtilitatē alienam cōicat: plenius meret̄ habe re qḋ habet: nam dabit̄ ei ꝛ abūdabit. Qui autē e di uerſo talentū dn̄i abſcondit: quod videt̄ habere aufe retur ab eo. Ego ſiquidē talentū nō habeo ſed minu tū, quod me in gazophilatium mittere oportet: abit tn̄ in creditū ex quo inueniet̄ qui illḋ in cauſam mutui re cipiat, ſi forte ex ſorte modica vberioꝛ acceſſio vſure ꝓueniat, faciam qḋ poſſum: preſumet dilectio qḋ nō poſſum. Plena ingenti languētis animabit̄ deſiderio ſtiliūqꝫ iacētem eriget accēſa caritate deuotio. Nunq̄ ex parte mea degenerabit ille ſocialis affectus/ q̄ lon gi temporis excurſu coaluit. Illi acceſſit tua dignitas nō acceſſit: atqꝫ familiaritatis antique vinculū tua ca thedra nō diſſoluit. Si ambules ſuper pennas vento rum/ ſi aſcēdas in celos/ vel deſcēdas in abyſſos: mu tationē ſtatus affectio nō cognoſcit. Iam feruet/ iam ebullit animus ad ſcribendū. Iam epl'a preſens que

ab initio meticuloſa fuerat,animoſior ex amore non
minus imprudēter ꝓdire appetit ante palpebras po
pulares,ſeq; temerarie audiētie vulgari expōit. Ipſa
cū ſecurius lateret in ſinu cōſcientie mee: ⁊ prudētius
inter ſilētij cardines clauderet. Amore igitur illectus
⁊ tractus q̄d ſine fictiōe didici:ſine inuidia veſtre cōl-
co ſanctuari. Ille in quo ſunt oēs ſapientie et ſcientie
theſauri abſcōditi: ipſe os meū in beneplacitū gratie
ſue,⁊ in vſum publice vtilitatis aperiat: ſpiritusq; ſan
ctus bonarū mentiū inſtitutor ꝑ quē michi velle adia
cet,in me velle ⁊ ꝑficere ꝓſequat. Si aūt ſtilus iſtius
epiſtole delicatis auribus ſonare aliquid durius videa
tur:parce ſeni q̄ ſuper ſenes intelligis: q̄ a primis mo
tibus adoleſcētie ſtuduiſti tēpora preuenire meritis:⁊
etatis inſufficiētiam cōpenſare. Audiſti amantiſſime
pater de his q̄ ſedent ſuper cathedrā moyſi/qui dicūt
facite:que aūt faciunt nolite facere:leuius eſt faciēda
preſcribere/q̄; preſcripta implere. Nā ⁊ liber ꝓphete
traditus eſt ad deuorādū/dulceſcit in ore ipſius/ama
ricatur vero ad interiora trāſmiſſus. Sicut apl's dicit
Accepiſtis ab eo quō vos oporteat ambulare ⁊ place
re deo per oīa:ſic ⁊ ambuletis vt abūdetis magis. Et
ne longe exēpla petere nos oporteat honeſtatis: vo-
bis epālis officij formā veſtri auiculi rotho. archiepi
doctrina preſcribit:cuius veſtigia ſi velitis fideliter imi
tari/eritis ad mores cōpoſitus/liberalis/affabilis/mā
ſuetus/in cōſilijs ꝓuidus/in arguēdo ſtrēnuus/in iu-
bēdo diſcretus/in loquēdo modeſtus/timidus in ꝓſpe
ritate/in aduerſitate ſecurus/ mitis inter diſcolos/ cū
his qui oderūt pacē pacificus/effuſus in elemoſinis/
in zelo tēperās/in mīa feruēs/in rei familiaris diſpen
ſatiōe nec anxius/nec ſupinus/circūſpectus ad oīa
illorū quatuor aīalium imitator que ante ⁊ retro,et in
circuitu habere oculos ꝓuidētie deſcribūtur. Cōſtitu
tus es venerabilis pater inter filios ꝓphetarū:aſcen
diſti in montē garizim vt populo benedicas. Igit ſic
te exiſtimet homo vt miniſtrū xp̄i, ⁊ diſpenſatorē mi
niſteriorū dei:hic iam querit inter diſpēſatores vt fi-
delis quis inueniat. Qualē te eſſe oporteat iūcas ſub
clauſula receſſiore deſcribit: fidelis(inquit)ſeruus quē
conſtituit dn̄s ſuper familiā ſuā:fidelis es ſi queris q̄
ſurſum ſunt non que ſup terrā: ſi queris nō q̄ tua ſunt
ſed que ieſu xp̄i. In ſymbolū publice vtilitatis cōfe-
ras, quod tibi celeſtis gratia prerogauit: fidelis es ſi
deum diligis ꝓpter ſe:⁊ ꝓximū ꝓpter deum. Infide
lis vero es ſi cōem naturā cōtemnis in altero/⁊ yma
ginem dei ꝓpriam non cognoſcas. Quere ergo non
q̄d tibi expediat:ſed q̄d multis. Quere cū aplo nō da
tum:ſed fructū. Intereſt glorie ſanctitatis tue ſuper-
uidere populo tibi credito: vt epi nomē interpreteris
epali officio. Sapiētibus ⁊ inſipientibus debitor es:
ideo cōſilioſius agere te oportet. Sapientia in ſui no
minis libro dicit. Ego ſapiētia in ꝯſilijs habito:⁊ eru
ditis interſum cogitatiōibus: Utere ꝯſilio ſalomōis.
Fac inquit oīa cum cōſilio ⁊ non penitebis. Cauſam
tuam tracta cū amico tuo: et ſecretum tuū extraneo
ne reueles. Si vſus fueris cōſilio ſapientū:nō eris ad
vindictā vehemens,ad corrigendū ſeuerior:nō immi
ſericors ad parcendū:nō preceps in ſentētijs:nō in vi
ctu aut veſtitu notabilis: nō feſtinus ad ꝓmittendū:
non ad reddendū tardus:nō ſubitus in reſponſis: nō
auarus aut ꝓdigus in expēſis. Prius te doce q̄; alios
doceas:nō eſt ſapiens qui nō eſt ſapiens ſibi. Cumq;
alij de pectore ſuo quaſi de fonte hauriāt: tu prius bi
be de fonte putei tui. Sic deriuent fontes tui foras:vt
tui tū immemor nō exiſtas. Maledictus qui partem
ſuam facit deteriorē. Qui autē ſibi neq; eſt:cui bonus
erit? In aīe negocio,⁊ in acquirēda hereditate celeſti:
nemo tibi germanior ſit teipſo. Egredere frequēter in
agrū cū yſaac ad meditandū:⁊ iuxta ſentētiam ſalo-
monis Si cōcupiſcis ſapiētiam , ſerua mādatū eius:
⁊ tibi dn̄s eam dabit. Habeas tecū quorū vitam ve-
rearis et verba:qui te etiā ſi velis deuiare non ſinant.
Refrenēt precipitem/cōfirment dubiū/⁊ excitēt tor-
peſcentē. Inſolentia magna eſt nō ꝑ ratione:ſed ꝑ li
bitu agere:et beſtiale eſt appetitū conſilio anteferre.
Scriptū eſt. Homo cū in honore eſſet nō intellexit:cō
paratus eſt iu.inſi.⁊ ſi.f.eſt illis. Non tū credas omni
ſpiritui:ſed prius ꝓba vtrum ex deo ſit:ne forte vete-
ratus ille ſerpēs aliquid ꝑ malicie ſue inſtrumēta inſi-
bilet:cuius aſtutias facile poteris deprehēdere ex mo-
do ſuggeſtiōis,ex facie ⁊ geſtu,ex oblatione preciū: et
ex ipſa cōſilij qualitate. Et vt oīno elidas machina-
tiōes apoſtate angeli, ſint quaſi in vultu cōſciētie tue
timor dei/ignis gehēne/vite breuitas/incertiſſimus vi-
te finis/⁊ expectatio tremēdi iudicij. Cōtra ſalutem ⁊
preter ſalutē tuā nichil facias: aut precipias faciēdū.
Nā ſi collaterales tui aut alij, q̄ tue familiaritatis au-
ctoritate vtūtur offenderint:ſcitis q; in te culpa refun
det. Scitis q; ratihabitio mādato cōparatur. Illud
cenſet opus tuū cui ꝓprium alio mediāte impartiris
aſſenſum. Et qui ſibi ſoli credit q̄d peſſimū eſt:et hoc
dūtaxat reputat faciēdū, quod obdurata admonitio-
ne ꝯcepit. verbū ſapientis eſt. Itinera inſipiētū recta
ſunt in cōſpectu eorū:ſed a dn̄o reprobātur. Et idem.
Sunt vie que vidētur homini recte: ⁊ nouiſſima eorū
ducunt ad ꝓfundū inferni. Omnia ergo cū conſilio et
modeſta maturitate diſponas. Si rem ꝓpoſueris ar
duam,prius tecū delibera:poſtea cū multis quorū fi-
dem ꝓbaueris. ⁊ iuxta euangelicā parabolam/prius
ſedēs cōputa ſumptus tuos: ⁊ cū rege congreſſurus/
recēſe copias tuas domi, ne incauta ꝓpoſiti grauio-
ris aſſumptio/tibi in erubeſcētiam cōuertat. Ubi au
tem cōſilium familiare nō ſufficit, eorū conſiliū explo
ra(licet familiares tui nō ſint) quos organa ſpūs ſan
cti eſſe nō ambigis. Agis tū melius et longe ſecurius
ſi de ſola oratiōe cōfidis. Jam itaq; nō tuo,ſed ſpiri-
tu dei viuas quo agūtur hi q̄ ſunt filij dei. Credimus
autē q; ⁊ tu ſpiritū dei habeas. Nō de rapinis et exa-
ctiōibus aut obuentiōibus iudicioꝝ: ſed de euāgelio
viuas ſicut conſtituit dn̄s. Prouētum euangelij vo-
co quicquid ꝑ euangelizata fide tue contulit eccleſie

libertatis antique deuotio. Alij multitudie graui hominū aut equorū ocioſe panem comedūt alienum: tu vero ambules cū paucis, ⁊ in omniū edificationē panem circūferas angelorū. Semper ſis quoad potes in exercitio ſcripturarū: ſemper cū domeſticis tuis cōferas de ꝓfectu virtutū. Nam ⁊ apl's qui non ab homine ſed a deo euangeliū didicit: illud tñ cenſuit cum hoībus conferendū. Nichil cōtra cōſcientiam tuā facias. Et (vt verbo apl'i vtar) a tuo ſenſu nō mouearis ſi rectus eſt: neqꝫ per ep'lam / neqꝫ per ſpiritū / neqꝫ per ſermonē. Etiam ſi ſpiritus poteſtatem habētis ſuper te venerit / locū tuū ne deſeras. plus dico, ſed cum apl'o tñ. Si angel⁹ annūciauerit aliud ꝙ qđ ad xp̄i gloriā ſpectat, anathema ſit. Nullū tempus feriatū habeas: ſed ſemꝑ orationi aut lectiōi / aut alij honeſtatis ſtudio te impendas. Sic illi qui tecū ſunt in opibus tuis legāt qualiter eos cōuerſari oporteat: ⁊ tu eos in ſanctitate precedas. Felix illa aīa que alijs forma eſt ſanctitatis. Nunqꝫ tibi deficiet qđ per te alteri ꝓficiet: lucerna nō minuit alteram accēdendo: nec ſoli diſpendium infert cōtemplantiū multitudo. Poſuit te dñs ad dandā ſciētiam ſalutꝫ plebi eius: reddere dño populum acceptabilē, ſectatorē bonoꝝ operū, ⁊ cū omi diligētia parare dño plebē perfectam. Qm̄ ergo dies mali ſunt: oportet te de malicia tēporis in vſum aīaꝝ aliqđ ſequeſtrare, qđ ꝯponat mores / regat affect⁹ / dirigat actus: ipſumqꝫ ordinē tuū ordinet et honeſtet. Semꝑ ſis in exercitio ſcripturarū: nullūqꝫ tempus te inueniat ocioſum. Ocium ſiquidē ſine litteris eſt (ſicut dicit hieronymus) viui hoīs ſepultura. Ab īfantia ſacras litteras didiciſti. Uide ne in vacuū gratiam dei receperis. Edifices alios non ſolū verbo, ſed opere ⁊ exemplo: qꝛ regnū dei nō eſt in ſermōe, ſed in virtute. Edifices ſubditos tibi vultu / aſpectu / geſtu / habitu / ⁊ inceſſu viuere: ⁊ nō dare operam vt recte viuat, vitā ꝑdere eſt. Oia vero ſpiritualis exercitij lucra referas ad illius gloriam q̇ eſt rex glorie. Fur em̄ ⁊ latro es: ſi tibi aliquid indevſurpare preſumas. Illuc vñ exeunt flumina reuertantur: aīalia in ezechiele ibāt ⁊ reuertebātur: quicquid gratie cōferebatur eis ad dñm referebāt. Ueritas in euāgelio dicit Gloriam abinuicem queritis: ⁊ gloriā que a ſolo deo eſt nō vultis. Abſit vt tibi dicat a dño: recepiſti mercedē tuā. Sꝫ potius cū dño dicas. Si ego quero gloriam meā: gloria mea nichil eſt. Qui tumet inani gloria oīno vacuus eſt: tam plenus nichilo ꝙ ſuperbie vēto. Si ergo aliquid habes vnde debeas gloriari: nō in te ſed in dño glorieris ⁊ dicas Gratia dei ſum id qđ ſum. In omībus donis dei extollētiam fuge: memor verbi illius dñici. Uidi ſathanā de celo cadētem. Si gloriari oportet dicit apl's: de meis infirmitatibus gloriabor. Gloria ei prelati eſt, ſi ſeipſum miſerū iudicat ⁊ infirmū: inſufficiētem oneri ⁊ honore indignū. Sunt q̇ honores virtutes reputāt: ſuiſqꝫ meritꝫ aſcribūt gradū eminētie, quē in ira dei fortaſſis adepti ſunt. Honoris aſſumptio multis tētatio facta eſt / ⁊ ſubuerſiōis occaſio. Igit ſic pſis vt ꝓſis: ve his q̇ ꝑſidēt hoīb⁹ niſi preſideat eis deus. Semꝑ tibi occulte vel ad diſciplinas / vel ad lachrymas / vel ad alia que citra hoīs teſtimoniū ſolus agere poteris / impone tibi iugum dñice ſeruitutis. Summū em̄ captiuitatis genus eſt: ſi ſine alicuius voti vinculo euaget ad arbitrium ſuū licētia libertatis. In alto itaqꝫ ſedens alta ſapias, per oia ſciens humiliter ⁊ humilibuſqꝫ cōſentiens / nō ambules in magnis nec in mirabilibus ſuper te: ſed ſi de bono conſcientie tue gloriaris cū beato iob dicas: Si iuſtus fuero nō leuabo caput. Non ei iuſtificabit in cōſpectu tuo dñe ois viuens. Paulus qui nichil ſibi cōſcius erat: ſe tñ non iuſtificat. Ego (inquit) nō arbitror me cōꝑhendiſſe. Et item. Nō qđ inquit acceperim aut perfectus ſim: ſed eoꝝ que retro ſunt oblitus / ad anteriora me extēdo. Ipſe nō de dñio: ſed de miniſterio gloriat. Miniſtri xp̄i ſunt inquit. Et ego vt minus ſapiēs dico: plus ego. In laboribus plurimis / in carceribus abūdantius / in plagis ſupra modū. In mortibus frequenter. In his tibi gloriādi forma ꝑfigit, nō in veſte precioſa: non in ſupellectili multa: nō in cōgregatione pecunie: nō in edificijs aut culcitris: nō in dilatandis poſſeſſiōibus: nō in equorum multitudine: non in ornatu pōpatili: nō in frequentia clientele. Nam hec oia gētes inquirūt. Sed ſicut gloriat doctor gentiū in cruce dñi noſtri ieſu xp̄i in infirmitatibus ſuis / in mortibus in laboribus / in carceribus ⁊ in plagis: dedit tibi dñs ſciētiam ſanctorū. Qui hanc ſciētiam apponit: apponit et dolorē. Sicut ſcriptū eſt. Qui apponit ſciētiam apponit ⁊ dolorē: de quo quidā penitens dicit: Et dolor meus in cōſpectu meo ſemper. Non humanā gloriā que eſt vētus vrens, celeſtis gratie fluēta deſiccās. Abſit a te gratia illa qua fias i oculis tuis glorioſior: ⁊ inde odioſior in oculis dei. Ira eſt nō gratia cū q̇s ponit ſuper ventū nullas habēs radices in ſoliditate virtutū. Illius ſeruituti addict⁹ es, cui ſeruire regnare eſt: cuius ſeruitutis intuitu ille ſeruū ſeruoꝝ ſe reputat q̇ tenet eccleſie ꝑncipatū. Hoc ergo ſentias in teipſo qđ ⁊ in xp̄o ieſu, vt ſicut exinaniuit ſe formā ſerui accipiens: ſic eoꝝ qui tibi ſubiecti ſunt ſeruū te reputes humilē ⁊ abiectū. Nō ſit tibi dedecori humilitas que decuit filium dei. De prelatiōe potes habere gloriam: ſed nō apud deū. Si autē gloriaris de humilitate, nō eris inſipiēs. Reges gētium dñantur eorū, vos autē non ſic: non ergo te dñm exhibeas ſed miniſtrū. Petrus apl's dicit: Non dñantes in clero: ſed forma facti gregis in populo. Unde gloriabit miſer homo de immūdo cōceptus ſemine, genit⁹ in peccato ⁊ natus, breui viuēs tēpore, fugiens velut vmbra: ⁊ nunqꝫ in eodem ſtatu permanēs? Si ergo te aliquo elatiōis motu aura fauorabilis afflauerit: recole illud qđ dictum eſt ſedechie. Uiri tui pacifici ſeduxerūt te. Si te lactauerit peccator nō acquieſcas / nec laus vel poti⁹ fraus adulatoria te ſeducat: ꝑnicioſum eſt prelato libenter audire de ſe ſupra id qđ ſentit in ſe. Parco autē (dicit apl's) ne quis me exiſtimet ſupra id qđ videt

in me/aut audit aliquid ex me. Porro ille non parat
ſibi nec ſue anime miſeret/qui iactitat actus ſuos vo
lens eſtimari qđ non eſt,⁊ neſciri quod eſt. Sit anima
tua in manibus tuis ſemper:⁊ dñs in conſpectu tuo/
vt dicas cum ceperit adulator applaudere: Narraue
rūt michi iniqui fabulationes:ſed nō vt lex tua. Et il=
lud Noli me vocare noemi,ſed amara:qm̄ amaritudi
ne plena ſum. Sicut aūt ventus diſſipat nubes:ſic tui
vultus auſteritas ventū adulationis,⁊ venenū detra
ctiōis extermiet. Interrūpe ſermōes malicie:⁊ inter=
ſere aliqđ de lege dei/de cāticis ſyon/de iudicijs cele
ſtis ire/de meritis ſctōꝝ, de torrēte voluptatis eterne
Eſt q̄ plus credit alterius lingue de ꝓꝓo ſtatu,q̄ȝ cō=
ſcientie ſue. Porro longe eſt a ſalute mēbrū hmōi ſtu
pidum ⁊ infirmū:egrotans ⁊ ſe egrotare non ſentiēs:
coipſo inſanabile qꝛ inſenſibile. Plures video qui
poſt acceptū celeſtis gratie donū effluūt in paſſiones
deſideriorꝝ:ſicut ⁊ gentes que ignorant deū. Tu a lon
go tēpore poſſediſti vas tuū in ſanctificatione. Quod
feciſti,hactenus feliciter cōſumma : ſic agens quoti=
die quaſi ſemper incipias. Frequēs eſt inter epōs ali=
quem inuenire qui pimū ſue ꝓmotionis annum de=
dicet ſanctitati:cūq̄ȝ in ſua nouitate factus ſit agnus
inueteratus aliquot dierū fit rapaciſſimus lupus. De
tali ſcriptū eſt. Ante meſſem totus effloruit:⁊ imma=
tura pfectio germinabit. Et de eodem. Si fructū fece
rit/alij comedent illum. In omni anguſtia totā ſpem
tuam iacta in dño: qm̄ nomē dñi plurima fortitudo.
Non cōfidas in eis qui ſolent dare verba quorū ami
citia queſtuaria eſt:⁊ familiaritas ſumptuoſa. Intelli
gis que dico,et recolis machabeos:q̄ quotiēs roma
norū explorauerīt conſilium: eorū amicitia principi=
bus ⁊ populis viſa eſt in ſingultū. Frequēti queſo ſcru
tinio reſpice ⁊ attēde qualis ex dono dei ſis,⁊ qualis
ſis ex teipſo:⁊ redde que tua ſunt tibi, ⁊ que dei deo.
Recole q̄ȝ miſerabilē/q̄ȝ infirmū te de ventre mater=
no natura ꝓduxerit. Nudus egreſſus es de vtero ma
tris tue: nudus natus es ad laborē non ad honorem.
Si quid tibi diſpenſatio celeſtis adiecit,ſemꝑ timeas
verbum illud pſalmiſte. Verūtamen ꝓpter dolos po
ſuiſti eis:deieciſti eos dū alleuarent. Quidam epī re
gū munificētias ⁊ elemoſinas antiquorū abuſiue ba
ronias ⁊ regalia vocāt,⁊ in occaſiōe turpiſſime ſerui=
tutis ſeipōs barones appellāt:vereor ne de illis que=
ruletur dñs ⁊ dicat Ipſi regnauerūt/⁊ nō ex me:prin
cipes extiterūt/et ego nō cognoui. Scias te paſtoris
aſſumpſiſſe officiū/nō baronis. Certe ioſeph in egy=
pto patrē ſuum ⁊ fratres inſtruxit/vt dicerēt pharao=
ni viri paſtores ſumus. Maluit eos ꝓfiteri paſtoris
officiū/q̄ȝ principis aut baronis. Xp̄s dicit Ego ſum
paſtor bonus : tu vero cōſtitutus es ab eo paſtor aut
villic⁹. Villicatio tibi cōmiſſa eſt:⁊ ſcias qꝛ villicatio
nis rationem reddere te oportet. Agricultura dei tibi
cōmiſſa eſt: op⁹ tibi eſt ſarculo vt agricole/ baculo vt
paſtori. Sarculo vt tanq̄ȝ ꝓphete filius euellas ⁊ de=
ſtruas:edifices ⁊ plātes. Baculo vtere lupos ab oui=

li coercēdo/oues debiles ſuſtētando/erigēdo lapſas
erroneas reducēdo. Semper aūt inter fructus epālis
officij eterna tēporalibus preferant. Et quotiēs te cir
ca curā turbatrix actiua ſollicitat : nūq̄ȝ tn̄ in te quies
contēplatiua degeneret:fac alium ꝓ te molere,tu aīa
rū ſaluti ſolleter intende. Vacuū a ſecularibus opor
tet eſſe animū diuine ſeruitutis obſequio conſecratū.
Magnis addictus es:noli minimis occupari. Mi=
nima ⁊ vilia ſunt quecūq̄ȝ ad ſeculi queſtus: ⁊ non ad
lucra pertinēt aīarum. Secularia negocia ſi habueri=
tis dicit ap̄ls:eos qui contēptibiliores ſunt inter vos
cōſtituite ad iudicandū. Si aūt ad te intrauerit cau=
ſa paupis/cauſa puſilli ⁊ vidue:iudica in iuſticia pau
peres/⁊ argue in equitate ꝓ māſuetis terre. Fac iudi
ciū iniuriam patiētibus, ꝓcura humilibus pacē, re=
bellibus obedientiā,clauſtris quietē,ordinē monaſte=
rijs,clericis diſciplinā. In iudicijs nūq̄ȝ ad ramuſcu=
los mouearis: nec tibi obrepat furtiua ſuſpitio. Dñs
iudam quē ꝓditorē nouerat,qꝛ nō cōuincit/nō condē
nat/parcit mulieri i adulterio deprehēſe,eo q̄ nō ap=
pareat accuſator. Non ſodomā ſubuertit donec de=
ſcendat et videat vtrum clamorē opere cōpleuerint.
Ego inquit ſicut audio ſic iudico: cuius audire eſt ſci
re. Tu vero nō niſi ex aſſertionibus partiū: ⁊ rationa
bili animi motu cēſeas ad ſentētias ꝓcedendū. Duo
ſane ſunt que in iudicio faciūt cordis oculum caliga
re,ira ⁊ cupiditas:hec duo remittenda puniūt,et pu=
niēda remittūt. Ira ſiquidē iuſticiā dei non operatur.
Cupiditas vero dū que ſua ſunt querit: iudicia dei tre=
mēda contēnit. Tu vero manus excutias ab omni mu
nere:⁊ qđ gratis accepiſti da gratis. Nō ſis de nume=
ro illorū qui ſequunt retributionē:nec vēdas cōſcien=
tie tue libertatē. Nemo tibi poſſit dicere,ditauimus
abrahā. Sed cū ſamuele fiducialiter dicas Loquimi
ni coram dño ⁊ xp̄o eius vtrū bouem cuiuſq̄ȝ tulerim
aut equum. Si quēpiam calūniatus ſum. Si oppreſſi
aliquē/ſi de manu cuiuſq̄ȝ munus acceperim ⁊ cōtē=
nā illud hodie vobiſq̄ȝ reſtituā. Si mentē tuā munerū
cupiditas titillauerit/ibi moriat vbi orit nequiſſimū
germen,⁊ in ſue matris vtero ꝓfocet. Reuolue in aīo
tuo q̄ȝtū ex honoris aſſumptiōe ꝓfeceris: et ex quo=
tidiana collatiōe ſpirituales virtutū metire ꝓfectus
vtrū ſis inſolentior aut humilior/affabilior vel auſte=
rior/manſuetior aut grauior/liberalior/ vel amarior.
Ex quadā eīn obligatione que tuo annexa eſt officio
exigitur a te ſpiritualiū frugū mēſura ꝓpenſior/vt ſis
deuotior in oratiōe/in lectione ſtudioſior/in caſtitate
cautior/partior in ſobrietate/ patiētior in duris/in ri=
ſu rarior/ſuauior in cōuerſatione/grauior in vultu/et
geſtu ⁊ habitu/moderatior in verbis/ꝓfuſior in lachry
mis/in caritate feruētior. Redde ꝯſciētie tue de quo=
tidianis actib⁹ rationē:vide ſi diē ⁊ noctē ſine cuiuſli=
bet peccati macula trāſegiſti/ſi minus legiſti aut ora
ſti:ſi in verbo/ſi in cibo/ſi in potu/ſi in ſomno tempe=
rantie modū exceſſiſti:⁊ ſcias non modicā eſſe tempo
ris illius iacturam:qđ in ocio aut fabulis expendiſti.

Ceteri diuites ſunt in latibulis ſuis ſicut lyene in fo=
uea:ericius in antro:leo in ſpelunca. Tu te oibus ex=
bibe,cogita te oim ſeruũ: nec tibi ſed cunctis genitũ
te viuere credas/datũ indoctis doctorẽ/cõſolatorem
pauperũ/ſolaciũ oppreſſorũ/patrẽ orphanorũ/ defen
ſorem viduarũ/ꝛ oibus debitorem. Adhuc replico vt
ad eruditionẽ plurium in ſacra ſcriptura te exerceas/
vt qđ conuerſatio curialis tibi quãdoqꝫ precipuit gra
tia magiſtrante recuperes. Ocioſitas inimica eſt aie.
Si nõ legis, ſi non ſtuduerís, dormitabit aia tua pre
tedio:ꝛ hoſtes tui aie tue ſabbata deridebũt. Tu igiꝛ
preſul optime aiarum ſaluti omnia poſtpone. Tãto
eñ digniores ſunt aie corporibus ꝛ vniuerſis que hu=
mana ambitio cõcupiſcit/q̃tũ dignitate preminet ce
lum terre. Et vt verbo apli ad thimotheũ ſcribentis
liceat michi vti. Nemo cõtemnat adoleſcentiam tuã:
ſed eſto exemplũ fidelibus verbo ꝛ cõuerſatione. Se=
mina ſup oẽs aquas:ſuper bonos ꝛ malos publice ꝛ
priuatim. Modis oibus caue ne ſecularibꝰ te inuol=
uas. Nulla ei cõſonantia eſt ſpiritus dei ad ſpiritum
huius mũdi. ꝑmane in vocatiõe tua. Mũdus in ma=
ligno poſitus eſt. Noli emulari in malignantibus:ſed
ꝑmane in vocatiõe tua ſm mẽſuram regule qua mẽ=
ſus eſt tibi deus. Hodie apud quoſdã conſiſtit in his
duntaxat epalis auctoritas, vt creta vel fimo ager ſa
tionarius impinguetꝛ, vt multiplicentꝛ viuaria ꝛ clau
ſure ferarũ, poſſeſſionũqꝫ termini dilatentur in edifi=
candis palacijs molẽdinis ꝛ furnis. In augẽdis red=
ditibus tota pontificũ ſollicitudo ferueſcit. Nunquid
vox ſaluatoris eſt ad principẽ apoſtoloꝝ ꝛ preſulum.
Si diligis me excole terras: edifica domos altas: le=
gimus eũ dixiſſe ad petrum. Si amas me paſce oues
meas. Heres es ꝛ vicariꝰ petri:paſce oues meas euã
geliзando:fac opus euãgeliſte ꝛ pacis; nõ erubeſcas
euangeliũ, ſi erubeſcendũ nõ credis paſtoris officiũ.
Importune/ oportune miniſteriũ tuũ imple. Mini=
ſteriũ tuũ plus oneris habet q̃ honoris. Si affectas
honorem mercẽnarius es:ſi onus amplecteris, potẽs
eſt dñs augere gratiam ſuã in lucra ꝛ lucris:ꝛ ex ꝑfe=
ctibus ꝑfectꝰ accedant. Q; ſi abhorreas onus, ꝛ in=
ſufficientẽ te reputes/ſera querela eſt. ꝑus ſediſſe de=
bueras/cõputaſſe ſtructũ ſumptus/ꝛ dignitatis meri=
tum cõparaſſe. Si te deterreat labor plus ſolito, ſpes
mercedis inuitet, vnuſquiſqꝫ ei ſm ſuum laborẽ mer
cedem accipiet. Si te curialiũ ꝛ maxime ſcatarij labe
rintis immerſeris: magna ſpũalis exercitij diſpẽdia
patieris. Nemo põt duobꝰ dñis ſeruire:deo ꝛ mam=
mone. Nõ excidat a memoria tua quõ in tonſura ca=
pitis qñ electus es in ſortẽ dñi, renũciaſti ignominie
laicali. In die aũt conſecratiõis tue ſuper abrenũcia=
tiõe ſecularium emiſiſti vota que diſtinxerũt labia tua.
Alligatus es verbis oris tui/vbi ad ꝯſecrãtis interro
gationẽ ſine exceptione aliqua ꝑmiſiſti ꝙ de cetero a
terrenis negocijs/ꝛ a turpibꝰ lucris alienares vel ab=
ſtineres: tuãqꝫ ſollicitudinẽ diuinis ſemper negocijs
mãciparea. Quid tibi ad ſcacariũ: q̃d tibi ad fiſcales

redditus: vt vel horula breui curam poſthabeas ani
marũ? Nunquid xp̃s ad theloneum te elegit? Ma=
theus ſemel inde aſſumptus/denuo ad ipſum nõ re=
dijt. Nõ ſis ergo in turba eorũ qui ſecularia ſpirituali
bus anteponũt, glutiẽtes camelũ/ culicẽqꝫ liquãtes.
Legimus ꝙ in diebus cõſtantini quidam epi ꝑncipi
adulantes/maiorẽ reuerẽtiã regalibus edictis q̃ ſan
ctiõibus euãgelicis exhibebant. Sũt ꝛ hodie quibus
cõmiſſa erat diſpenſatio verbi dei/q̃ ſilent a bonis:ca
nes muti nõ valentes, immo nõ volentes latrare:ni=
ſi forte euãgelice libertati obgruniãt et oblatrent:cõ=
uerſi ſunt eñ in arcum prauũ/ prebẽtes ſeipſos arma
iniquitatis peccato. Iuſte iudicate q̃ iudicatis orbẽ.
Nã ꝛ ille qui terribilis eſt ſuper filios hoim etiam iu=
ſtitias iudicabit. verbũ ꝓphete eſt. Ue qui cõditis le
ges iniquas, ꝛ iuſtitiã iuſti aufertis ab eo. Uis vt ini=
qua lex tibi gratia exẽpli preponatꝛ? Pauperrimꝰ ali
quis inhorreſcit nuditate ꝛ fame:videtqꝫ vxorẽ ꝛ fami
liam ſuã inedia letali tabeſcere. certe eis mors immi
net niſi rapiat aut furetꝛ:furatur itaqꝫ modicũ aliquid
vite diſcrimẽ eligẽs/vt certũ periculũ mortis ꝛ famis
anguſtia importabilis euitetꝛ. Miſerabilis homo in
furto deprehenditꝛ:ꝛ damnatꝛ ad mortẽ. Iudices ve=
ro nec miſeriam pauperis/ nec vrgẽtiam neceſſitatis
que ipſum ad furandũ compulit pẽſant. Nunquid iu
ſtiores ſunt deo/qui in lege quã dedit moyſi pecunia
ria mulcta fures puniri decreuit? Nunquid eſt equior
lex eoꝝ lege imperiali, quã vigilãti ſtudio ꝛ exactiſſi=
ma deliberatione ſanciuit equitas? Illa equidẽ inter
furem manifeſtũ ꝛ non manifeſtũ circũſpecte diſtin=
guit:ꝛ hunc in duplũ, illum vero in quadruplũ punit.
Porro ſicut hieremias deplorat: Adulteris plena eſt
terra:ꝛ paſſim cõiugati atqꝫ ſoluti ad vxores inhiant
alienas/pauper rapiẽs alienam ouiculã ſuſpẽditur/
adulter alienã vxorẽ rapiens patiẽtiſſime ſuſtinetur.
Hec eſt deteſtabilis patiẽtia, quã apl's yronice ꝓpo=
nebat. Libenter inquit ſuffertis inſipiẽtes cũ ſitis ipſi
ſapiẽtes. Audiant itaqꝫ noſtri reges ꝙ rex ſapiẽtiſſi=
mus ſalomõ in ꝓuerbijs ſuis dicat ꝓuerbioꝝ. vj. Nõ
eſt grandis culpa cũ quis furatus fuerit: furatur ei vt
eſurientẽ impleat aiam: deprehẽſus quoqꝫ reddet ſe=
ptuplũ:qui autẽ adulter eſt, ꝓpter cordis inopiã per=
det aiam ſuam:turpitudinẽ ꝛ ignominiã cõgregat ſi=
bi, et opprobriũ illiꝰ nõ delebitur. Lex moſayca ꝛ im
peratorie ſanctiõẽs adulteros/ et eos qui nephando
coitu legẽ nature impugnãt, morti addicũt. Propte=
rea etiã principibus datus eſt gladius ad vindictam
malefactorũ. Ipſi vero abhominatiões eoꝝ diſſimu=
lant:aut per impunitatẽ potius fouent. Uidentes fu
rem currũt cum eo, ꝛ portionẽ ſuam cũ adulteris po=
nũt:ꝛ polluti labij participio peccãt et nõ corrigũt: vt
eis cõueniat qđ apl's dicit. Propterea vos nõ corri=
pitis:qꝛ eadem ſepius agitis. Omia illicita cõmittun
tur impune:nulluſqꝫ pro diuine legis preuaricatione
damnatꝛ: immo laudatꝛ peccator in deſiderijs anime
ſue: et iniquus benedicitur. Impunitas eſt equidem

negligētie filia/ꝯtumacie mater/radix peccati/nutrix
adulterij ⁊ inceſtus/mortis eterne preambula/ prepa
ratrix inferni. per impunitatē impiorū malicia cōua-
leſcit/per hanc in ſuis ſtercoribus miſeri cōputreſcūt:
atqꝫ peccatorū ſuorū bibentes venā/ glorianturr cum
male fecerint:⁊ exultant in rebus peſſimis. Quātum
ſit innocētie bonū neſciūt qui ſemper nocere nouerūt
tanto liberius q̄to deſperatius totas in peccatis ha
benas cōcupiſcentie laxant: toto deſideriorū impetu
ferunt̄ precipites in contēptū. Sicut ſcriptū eſt. Pec
cator cū venerit in ꝓfundū malorū cōtemnet. Sācta
dei mādata ⁊ terribilia eius iudicia verba reputant:
nec mortis eterne ſupplicia timent:donec ꝑnicioſo ni
mis experimēto cognoſcant ꝑ interminabiles crucia
tus,quod credere aut timere noluerant. Nam cū xp̄s
in iudicio corpus illud exhibuerit ꝓ ſalute noſtra ſu-
ſceptū,ꝓ noſtra abſolutione damnatū,ꝓ noſtrorū vul
nerum medicina clauis ⁊ lancea perforatū: quid erit
q̄ñ contra immūdicias noſtras liuores ⁊ cicatrices in
accuſationē et damnationē noſtre pertinacie ꝓferēt?
Illud celeſtē exaſperat iram,⁊ plerisqꝫ diſcrimen eter
ne dānatiōis accumulat:ꝙ quidā principes ſacerdo-
tum ⁊ ſeniores populi licet nō dicteni iudicia ſangui
nis:eadem tñ tractant diſputando ⁊ diſceptādo de il
lis,ſeqꝫ ideo immunes a culpa reputāt ꝙ mortis aut
trūcationis membrorū iudiciū decernētes/a ꝓnūcia-
tione dūtaxat ⁊ executiōe penalis ſententie ſe abſen-
tāt. Sed quid hac ſimulatiōe pernicioſius eſt? Nun-
quid diſcutere ⁊ diffinire licitū eſt/qđ ꝓnunciare non
licet? Certe ſaul de morte dauid multiplici machina-
tione tractabat: et vt maliciā ſuam ſub vmbra inno-
centie palliaret/dicebat. Nō ſit manus mea in eū:ſed
ſit ſuper eū manus philiſtinorū. Sane q̄tum hec diſſi
mulatio eū excuſabat apud hoīes:tantū apud deum
eundē dānabilius accuſabat. Expreſſa ſimilitudinis
forma: In cōſiſtorio illo in quo xp̄s ad mortē damna
tus eſt:phariſei et ſcribe dicebāt: Nobis non licet in-
terficere quēq̄. Cumqꝫ tñ clamarent dicentes Cruci-
fige: ſententiam in eo occiſionis cruēta malignitate di
ctabāt. Quē occidebant gladio lingue, publice ꝓte-
ſtabant̄ ſibi occidere nō licere, eorumqꝫ iniquitas eo
ipſo deteſtabilior erat: q: vt euaderent humanū iudi
cium/eam ſimulatio innocentie occultabat. Aiabus
prelatus es/non corporibus: nichil prelato cōe eſt cū
pylato.xp̄i villicus es et vicarius petri:nec te rſidere
oportet ceſari de cōmiſſa tibi interdictione/ ſed xp̄o.
Quidam tñ per vſurpatas ſeculi adminiſtratiōes ſe
vinculo curiali obnoxiant: et quaſi renūciauerint ſue
priuilegio dignitatis, calculū durioris euentus expe
ctant. Nam ꝓ cauſa hmōi hodie in ſicilia mancipati
ſunt ep̄i:quidā carceralibus vinculis/nec aliqđ expe-
ctāt ab eccleſia romana ſolaciū, quibus improperat̄
a ſummo pōtifice vt bibant de calice quē ſibi temere
inſtituerūt. Ad vmbratilem huius tēporis iuſticiam
ſpectat illud:ꝙ ſi ep̄s aut ſacerdos occidit̄/pena tan-
ti flagitij ſub diſſimulatiōe tranſit:ꝓ interemptiōe vi
ro iudei exactiſſima diſtrictiōe rigor iudiciarius exer
cetur. De tota illa multitudine que in necē beati tho-
me archiep̄i ⁊ primatis manū cōſilij ⁊ auxilij prebue
runt:nec vnus auriculam ꝑdidit. Interēpta ꝟo vxo-
re aaron iudei/in illi⁹ rei auctores ⁊ cōſiliarios exqui
ſitis ſuppliciorū generib⁹ tota terra infremuit. Illud
nichilominus abſurdū deteſtandūqꝫ dicitur ꝙ effra-
cta eccl'iarū immunitate, ⁊ dignitate ſacri ordinis cō
culcata: quidā principes terre de ſola immunitate fe
rarū cogitant:⁊ bobus gemētibus inter ſeruiles an-
garias/cerui/capreoli/dāme/⁊ lepores ꝑuilegio ſum-
me libertatis exultāt. Pauperū ſegetes ⁊ ortos impu
ne depaſcūt:nec eſt qui eos arcere preſumat. Lex eñ
funeſta hoīes hodie nō ſolum de captione ferarū:ſed
de ſimplici captiōis ſuſpitione condēnat. Succidunt̄
mēbra que in cauſam hūane ꝓpaginis natura crea-
uit:effodiunt̄ oculi:pedes etiā manuſqꝫ trūcantur:et
homo qui ad ymaginē ⁊ ſimilitudinē dei creatus eſt/
in ſui creatoris cōtumeliam horribiliter deformatur.
Hanc equidē ⁊ alias odibiles deo leges dn̄s rex non
inſtituit,ſed inſtitutas inuenit: que ſicut cōditoribus
ſuis verſe ſunt in eternū ſupplicium:ita dn̄o regi cede
rēt in premiū ſalutis eterne: ſi eas hortatu veſtro aut
oīno delere ſtuderet/aut ex parte aliqua temperaret.
Deus equidē ꝓpter hoīem beſtias fecit. Et ſicut legi
tis in geneſi. Voluit et precepit dn̄s hoīem piſcibus
maris/auibus celi ⁊ beſtijs terre/⁊ cūctis aiantibus
dn̄ari. Vt taceam de cōiugijs que per violētiam con
trahunt̄: de pupillorꝫ cuſtodijs/aut tutelis quas ſola
dictat ambitio:⁊ de alijs enormitatibus innumeris:
quas refrigeſcēte caritate multorū cōis abuſio intro-
duxit: tuū ſaltim excitet zelū ꝙ eccleſiaſtica dignita-
te calcata/vineam dn̄i quā plantauit dextera ei⁹,ex-
terminauit aper de ſilua. Miſereatur dn̄s vinee ſue/
vt exurgat eo inſpirāte aliquis ex filijs excuſſorū:qui
euulſas propagines eius in ſanguine ſuo ſtudeat re-
plantare. Poſitus es inter principes populorū:inter
patres ꝯſcriptos, quib⁹ dati ſunt gladij in manibus
eorū ad faciēdam vindictā in natiōibus. Exurge igit̄
homo dei: ex aduerſo aſcēde ad opus fortitudinis te
accingēs:ſuccurre plage eccl'ie:vende cū ap'lis tunicā
vt emas gladiū/ignitum eloquiū/et ſpiritū vehemen
tem. arma potētia deo ad conuincēdam oēm inobe-
dientiam:ad captiuādum omnē intellectum in obſe-
quium xp̄i. Vas electiōis es/vt portes nomē dn̄i co-
ram gētibus et regibus. Euaginato lingue gladio in
executionē ep̄alis iuſtitie iuxta formā que tue ꝓfeſſio
ni annexa eſt, ſollicit⁹ circūcurre: vultus tuus ſit ſup
facientes mala. Clama iniquis. Nolite inique agere
⁊ delin.no.ex. cor. Dn̄s hieremie:⁊ hieremias loqui-
tur tibi dicens: Sta in atrio domus dn̄i: ⁊ loquere ad
me ſi forte audiāt ⁊ peniteāt: ⁊ cōuertantur a via ſua
mala. Vade ⁊ clama ſermones iſtos. Reuertere ad-
uerſatrix iſrael dicit dn̄s:⁊ nō auertam faciem meā a
vobis. Cōuertimini filij iſrael reuertentes. Duo ſunt
iuſtitia,et libertas: pro quibus quiſqꝫ fidelis vſqꝫ ad

ſanguinē ſtare debet. Si ergo res exegerit, ꝓ iuſtitia ⁊ libertate eccleſie nō dubites facultates tuas raptoribus, famā ludibrio: fortunā ꝑiculis: et caput hoſtilibus gladijs obiectare. Delectabile ſpeculū eſt angelis, ſi ſit homo ꝓ iuſtitia opprobrium abundātibus ⁊ deſpectio ſuperbis. Apoſtolus non verebatur vitam ſuā periculis exponere ꝓ ſubiectis. Et ego inquit ſuperimpēdar ꝓ aīabus veſtris. Cū dei beneficijs etiā angeli ſe impares fateātur, quid ei retribuere potes ꝓ omībus que tibi ei⁹ gratia prerogauit? Pro te poſuit ad mortē aīam ſuam: quid ergo vereris ꝓ eo ponere vitam breuē/fragilem/⁊ incertā: quam lex mortis in ꝑrimo exactura eſt: ⁊ nūc eam ſalubrius poſſet offerre deuotio? Utinā daret voluntas, qđ neceſſitas extorquebit: ⁊ qđ tunc ſoluetur ex debito/nunc offerret ex voto. teſtimonio veritatis: qui vitā ſuā perdiderit eam cuſtodiet, et qui eā cuſtodierit ꝑdet. Longe cōſilioſius eſt perdere illam vt cuſtodias/ ꝗ cuſtodire vt perdas. Si ergo xp̄i diſcipul⁹ es/igneſcat zelus tuus: exurgat ep̄alis auctoritas: nec inueniaris in magnis minimus, qui magnus in minimis extitiſti. Si longa eſt manus regis, lōgior debet eſſe manus ep̄i. Arripiat iudicium manus tua. Si dixeris plaga magna eſt: et curari non poteſt, ſcias ꝙ maior eſt diuina miſericordia/ꝗ humana miſeria. Spera et cōfide in eo qui poſuit adiutorium ſuper potentem: cui nō erit impoſſibile omne verbum. Stabulario dictū eſt: Curam illius habe. Curam habere ⁊ nō curare preciperis. Cura ergo ⁊ labora. Nā ſi egrotū non curaueris/ impleſti tamē medici vices, ſi nichil ex ꝯtingentibus omiſiſti. Apoſtolus nō dicit plus ꝓfui: ſed plus omībus laboraui. Deus aūt mercedē laborū ſanctorum non ex prouētu laboris/ ſed ex labore metitur. Ideo paulus nō in plurima obuētione laborum: ſed in pluribus laboribus gloriatur. Annuncia populo ſcelera eorū ſi obdurate frontis ſunt: et tu e diuerſo frontem tuam obdura: frontē duram fronte duriore obtūdas vt dicat tibi dn̄s quod legit̄ quādoqꝫ dixiſſe ꝓphete Dedi frontē tuam duriorē frontibus eorum. Sufficit ſi cū apoſtolo ſecura cōſcientia dicere merearis. Cōteſtor vos hodie: ꝙ mundus ſum a ſanguine oīm veſtrum. Non em̄ ſubterfugi quo minus annunciarem vobis omne cōſilium dei: ſicut bt̄us hieronymus ſcribit: Maluit iohannes periclitari apud regem, ꝗ diuine legis ſilere iuſtitiā. Helyas cōtra achab et iezabel: ⁊ iohannes contra herodem ⁊ herodiadem miſſi ſunt. Uide ⁊ ſi tu a deo miſſus es vt magnates terre arguas/achab ⁊ herode peiores. Conſtat em̄ achab iudeū, ⁊ herodem fuiſſe proſelitum: damnabilius autem eſt in xp̄iano quodlibet crimē ꝗ in proſelito vel iudeo. Sic ergo ſtudeas implere pontificem vt in domino viuas: ⁊ in dn̄o moriaris. Uerbum apoſtoli eſt Siue viuimus ſiue morimur/dn̄i ſumus. Uita quidē confeſſorem: cauſa martyrem facit. Ubi autem perſecutionis cauſa non imminet: pia in ſeipſum crudelitas ⁊ deſiderium patiēdi vicem martyrij recōpenſet.

¶Conqueſtio petri ſuper captiōe regis anglie. Et rogat archiepiſcopum maguntinē. vt ipſe ⁊ alij ponant conſilium ad eius liberationem.

Epiſtola.cxxx.

Reuerendo patri et dn̄o. C. dei gratia magūtino archiep̄o. P. Bleſeñ. Bath. archi. Salutē in auctore ſalutis. Quia quādoqꝫ in ſcolarib⁹ caſtris militauimus ſub eodem doctore: et ex diutina eiuſdē hoſpitij cohabitatione ſocialis amicitie iura cōtraximus: fiducialius vobis ſcribo. Excurſus em̄ modici tēporis noſtro non preſcribit amori: nec apud me mutationē veſtri ſtatus agnoſcit affectio. Sane poſtꝗ deſideratiſſimā faciem veſtrā nouiſſime vidi: vos in archiep̄alis eminētie gradum diſpēſatio diuina ꝓmouit. Sed ſi bene recolo ꝗ ſolida ſemꝑ apud me fuerit fidei veſtre ⁊ amoris integritas: cert⁹ ſum ꝙ honoris aſſumptio circa ſtatū amicitie veſtre nullū preiudicium michi facit. Cum itaqꝫ hinc amor audaciā loquendi michi pariat: inde vero ad planctū et gemitū dolor ſingultuoſus vrgeat violēter: indulge michi ſi in aliquo verbo ſobrietatē modeſtie/⁊ limites honeſtatis excedo. Ex abūdantia em̄ cordis os loquitur. Nā in amaritudine eſt aīa mea: que totū huius epiſtole curſum michi de doloris attramentario ſubminiſtrat. Quis vero inter cōes lachrymas dolorē diſſimulet, aut ſupprimat plāctus vbi clerus dolet: lamētatur religio/gemit populus/nobilitas anxiat̄? Non poteſt omī merore nō plangi, qui colitur et fouet̄ amore cōi: decidit corona capitis noſtri: ⁊ in luctū verſus eſt chorus noſter. Rex noſter in frixorio eſt: ⁊ occaſione illius in ꝗ plures ꝓuincias huius malicie ſartago deſeuit: ſuo dn̄o patiēti cōtabeſcit ⁊ cōmoritur vniuerſitas: ⁊ per cōpaſſionem afflictio capitis in mēbra diſcurrit. Uir ſanguinū ⁊ cruente cōſcientie, dux auſtrie nō eſt veritus in xp̄m dn̄i ſacrilegas man⁹ inijcere: ⁊ pedes calciatos in euāgelio pacis ferreis humiliare compedibus. Terribilis in iudicijs deus deſtruat illū in finē: ⁊ euellat de tabernaculo ſuo: ⁊ radicē eius de terra viuentiū, ꝓ eo ꝙ nō eſt recordat⁹ facere miam: ſed perſecutus eſt hoīem innocentem ⁊ peregrinū adhuc in obſequio crucifixi/⁊ in ꝓcuratione reipublice cōſtitutum. Cum em̄ ꝓ teſtamento dei labores anxios tolleraſſet exhauſtis bellicis ſudoribus ⁊ expēſis, ad ꝓꝑa remeabat: vt denuo maius teſtimoniū redditur⁹ prudentiore cōſilio ⁊ felicioribus auſpicijs viam ſecūde peregrinatiōis inſtrueret. Et nūc reges intelligite: erudimini qui iudicatis terram: ſi vnꝗ ab infantia naſcētis eccleſie aliquis rex pacific⁹/fidelis/innocēs peregrinus tam ſubdole captus/ tam malicioſe detentus/tam crudeliter eſt vēditus/ tam indigne afflictus/⁊ cū populis ſuis tam cupida ⁊ deteſtabili exactiōe grauatus. Ubi eſt lex nature? Ubi eſt equitas? Ubi peregrinorū reuerentia quos etiā xp̄i crucifixores venerati ſunt: dū in agrū figuli ob peregrinoꝝ ſepulturā xp̄i venditi preciū tranſtulerūt? Porro cum

abrabam peregrinaret in terra chanaan: rex abymelech ei gratiā plene hūanitatis exhibuit: iacob apud laban. Moyſes apud ietro, dauid apud regē achis, ⁊ ceteri patres antiqui nondū acceptis repromiſſiōibus: ſed longe eas aſpicientes ⁊ confitentes qꝫ eſſent peregrini ⁊ hoſpites ſuper terrā. Apud barbariē gentium multiplex ſue peregrinatiōis ſolaciū inuenerūt: ⁊ qui eū vendidit/ ⁊ qui emit in ſortē iude ſcariotis/ et in maledictione fraudis iudayce reputet: vt ſit cū eis ipſorū pecunia in perditionē. Cum dathan ⁊ abyron terra eos viuentes abſorbeat ſucceſſores iude/ filios auaritie/ ſeruos māmone/ ſemen chanaan/ genimina viperarū/ mēbra dyaboli/ miniſtros ſathane/ precurſores antixpi. Seuiēte in pp'los iſtorū tyrānide publica mortalitas inualeſcit: vrbes euacuāt peſtilētia ⁊ fame q̄ ſuperueniūt vniuerſo orbi: nec diſſimulare poſſumus aut tacere qꝺ iuxta verbū apl'i iam miniſteriū iniquitatis antixp̄s operatur vt reuelet in tēpore ſuo. abundat eñ iniquitas/ ⁊ refrigeſcit caritas multorū. Optimus eſt q̄ non eſt nimis malus. In argumentū illius aduentus filij perditiōis generaliter mūdus in maligno poſitus eſt: deſeuit morbus peſtilēs/ et edulitas inualeſcit. Legitur qꝫ mors cū eo eſt, ⁊ faciē eius precedit egeſtas nobis in germania: germania hec mala germinat vniuerſis. heu heu p̄ncipes aquilonis: vere ab aquilone pandit omne malū, ſed hoc malū regi noſtro bene vtēti cōuertetur in bonū. Nam iudex innocētie deꝰ faciet in ꝑximo iudiciū iniuriā patiēti: faciet miam dñs xp̄o ſuo: zelꝰ dñi exercituū faciet hoc: et ſcient oēs qꝫ ſunt reliquie homini pacifico. Dñe in virtute tua letabit rex, Juſtus de anguſtia ſua liberabitur: cadet aūt impius in laqueū quem tetendit, ⁊ in verticē ipſius iniquitas eius deſcēdet. O rubigo aiarum auaricia: o tinea cordiū cupiditas: que ſic hoīes excecaſti/ vt dei ⁊ iudicioꝝ eius obliti neqꝫ ſue parcerent aie/ neqꝫ fame. Conſumet quidē pecunia: ſed nota ꝑditiōis nō delebitur. Tanti ſceleris immanitas deriuabit ad poſteros, ⁊ in vngue adamātino hec iniquitas ſcribet. Filij ploratiōis eterne nō de fiſcali erario/ nō de theſauris regalibus hec accipiūt, ſed de patrimonio crucifixi/ de ſuſtentatiōe pauperū/ de viduarum lachrymis/ de ſubſtātia religioſorū/ de pupillorum alimētis/ de dotibus virginū/ de eccleſiarū vtēſilibus/ de crucibus/ de calicibus cōſecratis. Quot ſolidos ſibi cōgregāt, tot accumulāt ſibi maledictiōes/ tot interminabiles cruciatus ſibi in die ire terribilis theſaurizāt. Quicq̄d ad decorē domus dei venerāde antiquitatis munificētia erogauit: nunc inexplebilis auaritie hiatꝰ abſorbet/ vt hereditate poſſideant ſanctuariū dei. ⁊ tot ſacrilegijs execrabiles fiant/ quot in partibus occidētalis eccleſie ꝓphanātur. Exurge igitur homo dei: exurgāt et alij patres cōſcripti, quibus dati ſunt gladij ancipites in manibꝰ coꝝ. Succurrite plage eccleſie/ arripiat iudiciū manus veſtra: ⁊ euagināto lingue gladio/ zelū quē petrus in ananiam et ſaphiram cēſus eccleſiaſtici fraudatores exercuit: in publicos eccl'iarū predōes/ ⁊ inuaſores ſacrilegos exercete. Rex illuſtriſſimus cathenis carceralibꝰ et fame torquet, ferrū pertrāſijt aiam eius: ſedet eñ in mendicitate ⁊ ferro, ⁊ nō eſt qui moueatur ſuꝑ cōtritione ioſeph. Palleſcit ieiunio ſpecioſa facies victualibꝰ interdictis/ virtuſqꝫ corporis in robur aie migratura: ⁊ vernans in facie decor natura ſuccūbente marceſcit. Si qua ergo in vobis benignitas, ſi qꝺ ſolacium caritatis, ſi quis reſpectus ad xp̄m, ſi qua viſcera miſerationis, ſi qua memoria iudicioꝝ dei, excitet in vobis pie cōpaſſiōis affectꝰ. Aſcēdite ex aduerſo: curſumqꝫ tam deteſtabilis ſacrilegij cohibeat pōtificalis auctoritas: ne veſtri principes malignent in ſancta: ne diutius occidentales populi doloribus intabeſcāt ⁊ fleant: ne de manu veſtra ſanguis innocens requiratur.

¶ Inſtructio monachi vt in ꝓfeſſionis ſue obſeruantia perſeueret. Epiſtola.cxxxj.

Magiſter. P. Bleſeñ. Bath. archid. dilecto ⁊ predilecto nepoti ſuo. E. priori de monaſteriolo Salutem in auctore ſalutis. Si ea que ſcribo auſtera tibi videntur ⁊ dura: tu tñ cum equanimitate ſuſtineas: nā hec oīa dictat exuberans dilectiōis affectio: et ex abūdantia cordis os loquit: zelo ⁊ ſitio ſalutē tuam in viſceribus xp̄i. Unde et huius ſeries exhortatiōis tota emanat de medullis aie: et ex adipe caritatis. Diu obmutui ⁊ ſilui a bonis. Eram eñ apud te tanq̄ vas perditum, quaſi mortuꝰ a corde, vtpote qui tuū dedignabaris auunculū ſcripto vel nūcio ſalutare. Utinā ⁊ tu a corde tuo ſis mortuus/ ⁊ vita tua abſcōdita ſit cum xp̄o in deo. Super ſenes intelligis, ⁊ ſicut apoſtolꝰ ad thimotheū ſcribit: ab infantia ſacras litteras noſti, q̄bus te ⁊ alios poteris inſtruere ad ſalutem. Tu vero abiecto prorſus exercitio militie litteralis magnatū venaris amicitias: ⁊ vt placeas principibus ambitiōis curiarū fluctibus te inuoluis. Porro litteratus q̄ ſe lectione aſſidua nō exercet, quaſi domus deſerta eſt: in qua iuxta v̄bū ꝓphete: Piloſi clamant alter ad alterum: et demones onocētauris occurrūt. Immundus etiam ſpiritus domū vacātem inuenit: ⁊ frequēter ad habitādū in ea ſeptem ſpiritus nequiores ſe aſſumit. Propter hoc ambis honores/ auram gratie popularis odoras: atqꝫ magnatū conſilijs te officioſe immiſces: ⁊ hec oīa gentes inquirunt. Diſplicet michi ſi vt mundo placeas deo diſplicere nō times. Qui hominibus placēt cōfuſi ſunt: qm̄ deus ſpreuit eos. Si hominibus inquit apl's placerem: xp̄i ſeruus nō eſſem. Non potes placere deo ⁊ mūdo. Qui vult inquit amicus eſſe huius mundi: inimicus dei cōſtituitur. Que eñ collatio ſpiritus dei ad ſpiritum mūdi? Sicut lucis ad tenebras: ſicut xp̄i ad belial. Si gloriā que ab homie eſt queris: gloriam illius q̄ dat gratiam ⁊ gloriam perdis. verbum xp̄i eſt: Gloriam abinuicē queritis, ⁊ gloriam que a ſolo deo eſt nō vultis. Ipſe dñs glorie dicit: Si quero gloriā meā: gloria mea nichil eſt. Sit gloria tua teſtimoniū conſciētie bone/ cui nunq̄

cõſcabit/q̄ curru ſupbie vectus p cāpū elatiõis excurrit. vereor aūt ne in errore tuo te foueāt ſermões adulatoris. Sunt em̄ qui te palpāt dicētes tibi Euge euge: ⁊ addūt cornua peccatori. Iſti ſunt q̄ in hypocriſi te ſalutāt, habētes oſculū in labijs/iaculū in corde/ ⁊ in occulta detractiõe venenū. Sedechie regi q̄ꝫ dictū eſt: Uiri tui pacifici ſeduxerūt te: ⁊ q̄ te glorificant in errorē induxerūt: vtinā corripiat te iuſtꝰ in mia/ et increpet te, tuūq̄ꝫ caput pctõris oleū nõ impinguet: dediſti manū monaſtice pfeſſioni, curſum queſo tue cõuerſatiõis attende. Uide q̄tū vite tue pdideris: ⁊ quē fructū habeas in quibꝰ nūc forſitan erubeſcis. verbū hieremie eſt. Bonū eſt viro cum portauerit iugū ab adoleſcētia ſua: ſedebit ſolitarius ⁊ tacebit/ q꜡ leuabit ſe ſupra ſe. Uereor ne ſenſu ꝯtrario ⁊ pueɼſo leuaueris te ſupra te nõ humiliter ſentiēs, ſed exaltās te ambulās in magnis ⁊ mirabilibꝰ ſupra te. Nā a primitiuis adoleſcētie motibꝰ iugū dñi qđ acceperas a tuis ceruicibꝰ excuſſiſti: relictaq̄ꝫ via q̄ ducebat ad ciuitatem habitatiõis/ ſecutꝰ es iuuenilis deuia leuitatis. Extraordinarijs motibꝰ laſciuie pruriētis ſtimulos addidit indiſciplinata viuēdi libertas: ⁊ impunitas delinquēdi. Cūq̄ꝫ ſint pni ſenſus hoīs ab adoleſcētia in malū, cuiuſdā cõſuetudinis violētia et licētior impetus te rapuit: tuūq̄ꝫ obſcurās ⁊ obruēs intellectum vt cõſentires malicie nec ſentires, ſed quadā aſſiduitate peccādi velles etiam precedere quadā emulatiõe temeraria malignātes. Ita cor tuū paulatim negligētie ſubuerterūt: mēs ei paulatim defluit/ ⁊ animꝰ vſu cõtinuato ad deteriora plabit. Nauis equidē ſentinā eius aqua guttatim influēte, latēter ⁊ repēte ſubmergit. Nouimus aūt q꜡ in terra tua multi ſunt pueɼſores ſimpliciū: vnde ⁊ a malicia habitantiū in ea multiplicem morū ſcoriam cõtraxiſti. Erat aūt tolerabilꝰ nõ arripuiſſe ppoſitū pnie, q̄ꝫ poſt pniam retroire. Res magni diſcriminis eſt ignominiā ſeculi ſub religiõis habitu circūferre: impietatē ſub pietatis obumbraculo, ⁊ antixp̄m ſub xp̄i veſtibus occultare. Utinā nõ guſtaſſes q̄ꝫ ſuauis eſt dñs: ⁊ mias eiꝰ experiētia didiciſſes. Nā ſi v̄itas immo q꜡ v̄ita s verū dicit: iugū eius ſuaue eſt, ⁊ onus eiꝰ leue. Sed quibꝰ: Nõ ſeruis ſed filijs hīs. ſ. q̄ agūt̄ ſpū dei. Iſti ſunt qui ſpū facta carnis mortificant, quorū mēbra templū ſunt ſpūs ſancti: hi empti ſunt precio magno. i. p̄cioſo ſanguine xp̄i portantes ⁊ glorificātes eū in carne ſua. Sūt aūt qui mortificationē ieſu circūferre decreuerāt in corpore ſuo: ⁊ quodā torrēte malicie irruētis impulſu cõuerſi ſunt in arcū prauū, facientes mēbra ſua arma iniquitatis peccato: ⁊ exſufflato a ſe ſpiritu dei ſuſceperunt in ſe ſpiritū huius mūdi dicētes anathema ieſu. Quādoq̄ꝫ in arbitrio tuo fuit iugū dñi nõ recipere: ſemel aūt ſuſceptū nõ licebat abijcere. Deus ergo nūc exigit oblatum qui nõ exegerat offerendū. Uolūtas in neceſſitatem tranſlata eſt: ⁊ vinculo pfeſſionis artaris reddere vota que diſtinxerūt labia tua. Deſiderio itaq̄ꝫ deſiderarem te pmanere in ea vocatione qua vocatus es

ſm menſurā regule qua mēſus eſt tibi deus. Q꜡ ſi eā cuſtodire nõ potes: impotētia te excuſat. Si potes eā implere ⁊ nõ vis/ ſuperbia te cõdemnat. Si vero allegas te per abbatē tuū a monaſtice legis obſeruantia relaxatū: ſcias q꜡ licet abbati diſpēſatio credita ſit/ ea tñ ſtatuere aut ſuſtinere nõ permittit̄ que lucrū impediūt caritatis. Nulli prelato aut ſubdito voluntatem ppriam ſequi licet. Nā ⁊ monachorū legiſlator quaſi edicto precipit generali/ vt oēs magiſtrā regulam ſequāt̄: et ab hac lege nec abbas nec prior excipit. Ubi eſt obediētie cautio quā emiſiſti: Ubi pfeſſio cui manum dediſti: Ubi eſt qđ in regula veſtra dicit̄: vt oīni obedientia monachꝰ ſe maiori ſubijciat: Uerbū apoſtoli petri eſt. Caſtificantes (inq̄t) corda veſtra in obediētia caritatis/ vt ſcꝫ ſubiectus voto alacri obediat: ⁊ affectio filialis paternā reuerentiā ſemp pre oculis habens/ nullis artata limitibus ſe currenti deſiderio in latitudinē caritatis infundat. Q꜡ ſi prelatus iniūgat q̄ ſaluti aīe obmilitant/ ⁊ precepto dñi aduerſent̄ cõſilium in expedito eſt/ vt beati petri ſentētia obſeruet̄: deo inquit magis obedire oportet q̄ꝫ hoibus. Et hoc ex v̄bo ſamuelis elicit̄. Si peccauerit (inquit) vir in virū, poterit illius ppicius eſſe deus. Si autē quis in deū peccauerit/ quis orabit p eo: Quicquid ergo tibi prelatus iniūxerit quod aīe ſaluti nõ obuiet: ſic illud amplecti debes/ acſi deus ipſe preceperit. Nā ⁊ ſi etiam impoſſibilia iniūgantur iuxta regule tenorem: cõfidēs de adiutorio dei ex caritate obedias. Ad prelatos loquens dñs dicit: Qui vos ſpernit me ſpernit ⁊ qui vos audit me audit. Beatuſq̄ꝫ benedictus p teſtatur deo impēdi obediētiam, que maioribus exhibetur. Pernicioſum eſt ſuū qualitercūq̄ꝫ ſcandalizare prelatū. Nam ſi ſuper ſcādalo puſillorū terribilem penā ſtatuit deus: quid erit de ſcādalo prelatoꝝ: Sane in oīnibus que a prelato iubētur: generaliter dam nabilis eſt cõtemptus. Et ſicut caritas cõmēdat obedientie meritū: et rebellio accumulat inobediētie malum. Species cõtumacie eſt de modo mādati inquirere/ heſitare/ diſcernere/ aut differre. In cõtractu em̄ obediētie nõ habet diſputatio aut diſceptatio locū. Nā ſi in diſcuſſionē ſeu ſuſpitionē ea q̄ tibi ſunt mandata deduxeris: ad lignū ſciētie boni ⁊ mali manum preuaricatiõis extendis. Nimis delicata eſt hec obedientia tranſiēs in deliberatiuum genus cauſe: nõ eſt hoc in auditu auris obedientie: non eſt hec regularis obediētia ſine mora, ſed aſtutia tergiuerſatrix ⁊ aperta ſuperbia. Si autē vite nequioris eſt abbas: et tñ ex caritate obedire oportet. Scriptū eſt em̄. Que dicunt facite: que aūt faciūt nolite facere. Contemptū igitur ſuper oīa caue. Nam et ſi dñs quandoq̄ꝫ p peccatoribus et tranſgreſſoribus teſtimonio pphete rogauerit ne perirent: licet p crucifixoribus ſuis orauerit/ licet eccleſia oret p ſciſmaticis ⁊ iudeis: nec deum tamen nec eccleſiam p cõtemptoribꝰ vnq̄ꝫ interceſſiſſe reperies. Super cõtumacia tñ et cõtemptu ſanctorū patrū prudentia diſpenſauit: et contra inobedientie

malū ꝓpoſita eſt tranſgreſſoribus penitentie medici
na. Gratias autē ago deo: ꝙ ſicut ex quorūdam rela-
tione audiui delicta iuuentutis tue, ⁊ honoris ambi-
tioſi nūdinas a primo vite maturioris limine ſaluta-
ſti/longiq; tēporis iacturam fructuoſo penitentie cō-
pendio redemiſti. Nunc autē verbum illud ſapientis
a tue ſinu memorie nō excidat: fili de indulto ⁊ propi
ciato peccato ſemper ſis ſollicitus. Sunt eñ pleriq;
qui ad ꝑfectum penitentie ſibi ſufficere credunt ꝙ a
ſua turpitudine deſtiterunt/nec recolūt exceſſus vete
res: quaſi ſpacio temporis euanuerint: ⁊ ſola obliuio
ne credunt ſe cum dño ad plenum de ſuis iniquitati-
bus tranſegiſſe. In perſona huius penitentis iob ad
dñm loquens dicit. Signaſti quaſi in ſacculo pecca-
ta mea. Et moyſes in deuteronomio. Nōne hec con-
dita ſunt apd̄ te: ⁊ ſignata in theſauris tuis? Nō tam
facile ſine fletu ⁊ gemitu, et cordis acerbo dolore ſa-
nantur que coaluerūt in medullis precordiorum, nec
leuiter culpa remittitur: niſi cum ꝗ̄litate peccati hu-
militas penitētie cōpenſetur. Michi ergo ad votorū
plenitudinem cedit, ꝙ elationis faſtus/⁊ ambitionis
hiatus ſub modeſtie cēſura cohibueris. Recolo ei te
olim cauſari ⁊ arguere deum/ ꝙ nullum de tribu no-
ſtra erigebat in cathedram ſeniorū. Quicquid autem
nunc deſideres, deus omnē intellectū meū ⁊ tuum in
ſue obſequiū ſeruitutis humiliet et captiuet. Tu ve-
ro frequēter ex ipius pape qui nunc ſedet, ac pleriſq;
cardinalibus eius q̄ in diebus meis legatione functi
ſunt: fratris etiam mei ⁊ abbatis ſancti dyoniſij, alio
rūq; magnatū qui in terra ſunt relatione cognoſcere
potuiſti/ ꝙ cū in ſicilia eſſem ſigillari⁹ et doctor regis
vvilhelmi ſecūdi tunc pueri: atq; poſt reginā ⁊ panor
mitanū electum diſpoſitio regni ſatis ad meum pen
deret arbitrium, quidā mei emuli machinantes me a
familiaritate regis excludere: ꝓcurauerūt vt eccleſia
neapolitana me in archiepm̄ eligeret/ac per maiores
capituli ordinationē meā cōi decreto ⁊ voto vnanimi
poſtularet. Uocatus aūt nō iui: rogatus ⁊ tract⁹ mul
tipliciter non cōſenſi. Epatus quoq; rotſeneñ. bis mi
chi oblatus eſt, oblatumq; renui: et honorē ex onere
metiens/motus ambitioſos ad ſobrios mediocrita-
tis terminos limitaui. Amātiſſime nepos vtinā mo-
deſtia veſtra nota ſit oībus hoibus: dñs prope eſt:
ꝓpe eſt vt veniat dies tuus. Et vt vtar teſtimonio ſa
lomonis. Cito et horrēde fiet iudiciū his qui preſunt:
horrendū quippe eſt incidere in manus dei viuentis
accumulare ſibi peccata duplicia/flāmas gehēnales
ꝓ iniquitatibus incurrere alienis: ꝓpterea tutius re-
putaui latere et fumare ſub modio/ꝗ̄ aſcēdere ſuper
candelabrū/meaſq; tenebras oculis intrudere alioꝝ.
In diuitijs eñ mea lux eſſet obſcuritas, ⁊ nox illumi
natio mea in delitijs meis. Multoꝝ ſiquidē turpitu-
do latuit: donec honoris aſſumptio palpebras vulga
ris fame aperiēs in publicā deduxit notitiam, qd̄ ſta-
tus humilior occultabat. Nā dignitas indignos oſtē
dit. Adde etiam ꝙ multoꝝ dūatio eſt eorū damnatio

Quot eñ paupertas ad celū ꝓmouet: tot cū dignita
tibus ſuis infernus abſorbet. Caue igit̄ ne abſorbeat
te ꝓfundū: neq; vrgeat ſuper te puteus os ſuū. Dies
tue mortis incert⁹ eſt: ſeneſq; pariter ⁊ iuuenes mors
amara inuoluit. Quid facies cū te a carorū tuorū cō-
ſortio reſolutiōis humane ꝯditio ſeparabit? Cū igit̄
nigreſcere ⁊ horreſcere ceperit nox eterna: cū extra diē
te traxerit importunus et crudelis exactor ꝑ irremea
biles ſemitas tenebraꝝ vt te in illud immane ⁊ horrē
dum chaos in regionē mortis eterne ꝓcipitet? Qua-
liter tibi erit cū ab eccleſia ſanctoꝝ perpetua excōica
tione preciſus/videbis filiū dei ſuis militib⁹ donati-
ua glīe largiētē: tibi cedere ad miſerie cumulū aliene
plenitudinē voluptatis? O ꝗ̄ lugubre erit videre ⁊ ꝑde
re deū: atq; ante ſui ſaluatoris perire conſpectū. Ubi
tūc erūt gloſitates ⁊ delitie tue/de quibus ſola remā-
ſit recordatio in tui accuſationē/⁊ obligatio in tormē
tum? Tota hoīs miſeri ſubſtātia deuorabit̄ inextin-
guibilibus flāmis: nec erit ſuppliciorꝝ modus vel in-
termiſſio ſiue finis. Nā ibi finis ſemꝑ incipiet/ mors
non morieẗ: nec defectus deficiet/vt dānati hoīs con
ditio ſemꝑ in doloris materiā ⁊ mortis eterne pabu-
lum recidiuet. Cariſſime hec recole, hec loquere ⁊ ex-
hortare: teq; fratribus tuis amabilē ⁊ imitabilē exhi-
bens/ eos ad vite beatitū corā deo in iuſtitia ⁊ ſancti-
tate precede. Coqui pulmentū tibi: ⁊ qui tecū ſunt filijs
ꝓphetaꝝ. Si ṽo coloquintidas ſapiat exhortatio mi
nus blāda/farinā patiētie ⁊ deuotiōis helyſe⁹ appo-
nat. Or vero nulla te ſalutatiōe a longo tēpore viſita-
ui: in campū oratiōis ſe lati⁹ effudit affectio/vt littera
rū intercurrētiū raritatē ꝓlixior epiſtola recompēſet.

Noui abbatis fructuoſa inſtructio.

Epiſtola. cxxxij.

Dilecto nepoti ſuo. E. dei gratia Abbati ſan
cti launomari magiſter. P. Bleſeñ. Bath.
archid. Salutem. Licet teſtimonio hierony
mi neſcio quid latētis energie viua vox ha-
beat: et efficacior ſit vox viua ꝗ̄ ſcripta. Illi tamē qui
virtutem caritatis experiunt̄/certi ſunt ꝙ preſtantior
eſt preſentia ſpiritus ꝗ̄ corporis: ⁊ ꝗ̄to ſpūs eſt pars
diligentis potior, tāto preſentia ei⁹ dignior eſt corpo-
rali. Nam ſi copula carnis efficit vt ſint duo in carne
vna: ꝗ̄to fortius duos vnit amoris cōpago, ⁊ vnitas
ſpūs in vinculo pacis? Aīa eſt potior pars mei: ſi aīa
tua nō diſſidet, nichil duarum aīarum idem volentiū
preiudicat vnitati. In hac tñ vniōe nō ſolum aīe, ſed
corpora federant̄: cum poſſum de nepote meo dicere
os meum et caro mea. Glorior de tua gloria/letor de
tuorū letitia: vtrum tñ expediat tibi letari tu videris.
Obſecro te per viſcera miſericordie xp̄i/ vt attendas
periculum huius ſedis/recolens illud verbū ſalomo
nis: quia horrēde ⁊ cito iudicium his qui preſunt fiet.
Miſerere anime tue placens deo. Bonas fac vias
tuas et ſtudia tua: letētur qui te diligunt ꝙ ſis ſeruus
fidelis et prudens: quem cōſtituit dominus ſuper fa-
miliam ſuā. Q̄to maior es/humilia te in omnibus;

Audi humilem et terribilem xp̄m. Qui maior eſt ve=
ſtrum fiat ſicut iunior:princip̄e te cōſtituerunt fratres
tui:eſto quaſi vnus ex illis. Benedictus/baſilius/ar=
ſenius/duo machari/multiq alij magiſtri religionis
idipſum ſentiunt, votū ſcilicet religioſe ꝓfeſſionis ac=
ceptū ſemel nulla occaſiōe poſtea irritādum. Si mo=
nachorū electio et non ambitio ſicut michi ſcripſiſti/
fecit te fratrū tuoꝝ principem:non tamen abſtulit eſſe
fratrē. Si iugum dñi portaſti hactenus, illud ammo=
do patiētiꝰ feras: et viuas regulariter inter eos quos
ad formā vite regularis informas. Alioquin notabe=
ris illo euangelij verbo. Alligant onera grauia ⁊ im=
portabilia:⁊ imponūt in humeros hominū:digito au
tem ſuo nolūt ea mouere. Cui ſiquidem legiſlatoris
edicto firmatur/ vt que doces tuis diſcipulis eſſe cō=
traria tuis factis iudices nō agēda:vt de magnis ma
ximiſq preceptis dñi taceam/ ſi iuxta cōſtitutionem
euangelij mandatū legis vel modicum ſolueris et do
cueris ſic homies/in regno celorū modicus eris. nul=
la electio ſicut iam tetigi:nulla prelatio te abſoluit ab
illa votiua ꝓmiſſiōe:nec poteſtas illa tibi cōmiſſa vo
ta ꝓmiſſionis euacuat que diſtinxerūt labia tua. In
legibus tuis quarū quandoq fuiſti auditor, verbum
imperatoris eſt. Et ſi legibus ſoluti ſimus: legibꝰ tñ
viuere volumus. Et illō. C. de legi. digna vox eſt ma
ieſtate regnātis legibus alligatū ſe principem ꝓfiteri.
Te honor aſſumptus a ꝓfeſſione non exemit: ſed ad
eiꝰ obſeruātiam fortius alligauit. Qui ſatis eras tuis
exceſſibus oneratus:iuxta verbū ſalomonis alligaſti
tibi peccata duplicia. Subditi te honorāt, ſed plꝰ one
rant. ꝓus ergo cuſtodi teipſum:vt ſecurius ꝓcures cu
ſtodiam alioꝝ. Cōmiſſa eſt tibi villicatio grauis:villi
cationis huius rationē exactiſſime requiret terribilis
in iudicijs ſuis. Teſte aūt gregorio prelatus tot coro
nas ſibi multiplicat/quot deo aīas lucrificat. Prela=
ti etiā ſcire debent q ſi peruerſa perpetrāt/ tot morti=
bus digni ſunt : quot ad ſubditos ſue ꝑditiōis exēpla
trāſmittūt. A te igit prius et deinceps a ſubiectis ex=
plantare ſtudeas diſſolutionū ꝓpagines veternoſas
quas inſolētie mater longa impunitas radicare ꝑmi
ſit. Omni diligētia cuſtodi cor tuum/ vt exemplo ſis
alijs:⁊ liberius auferas ſcandala de regno dei qd in=
tra vos eſt:nec in aie tue diſcrimen reſerues hoc offi=
ciū angelis meſſoribus, quibus hoc miniſteriū in die
tremēda celeſti diſpēſatione debet. Pone igit in aio
tuo: q tui monaſterij nouus fundator accedas, ſciēs
q laudabilius eſt informare corrupta, q formare in=
formia. Ideoq tuorū anteceſſorū laxiores habenas
non cogites. In omnibus eīn tibi maturiore conſilio
vtēdum eſt/et vigilantiore cautela. Eorū ſimplicitas
aut potiꝰ negligētia ⁊ ruina quorūdam circūſpectio=
rem te faciat. Mittas manū ad fortia:⁊ ſcias q diſſo
luta eſt oīs domus in qua non imperat diſciplina.
Teſte beato gregorio. Ars artiū eſt regimen aīarum
Aias autē non potes regere, niſi diſciplina mediāte:
vt ſit iuſtitia et iudiciū preparatio ſedis tue. Flagella
filios tuos:⁊ ſapiētis teſtimonio eorū aīas liberabis.
In omni tñ exercitio diſcipline miſericordia primas
partes obtineat: vt qd rigor exaſperauit vbo aut ver
bere pia māſuetudo remulceat. Nō ſis ꝓnus ad ira=
cūdiam/nō impetuoſus ad cōtumeliam/ nō precepe
ad ſentētiam/nō vehemens ad vindictā:verba ⁊ ope
ra tua predicet caritas/et informet affectio: nec attē=
das quid tibi ſit vtile, ſed qd multis. Caritas eīn que
ſua ſunt nō querit:nec vtilitates tuas ꝓcurabis effica
cius q ſi cōmoditati ⁊ ſaluti fraterne tua diligētia im
pendat. Non ſis faſtuoſus in vultu/non vultuoſus in
verbis/nō in minimis exaſperās/nō ſuperfluus in vi
ctu/nō in equis vel familia elatior/nō notabilis in ve
ſtitu. Dilectus deo eris et hoibus:ſi cōſciētiam tuam
⁊ actꝰ tuos oi cautela ſeruaueris. Emulare cariſma=
ta meliora nō familiaritatem principū/nō popularis
aure gratiā/nō laudis aliene ſtipēdia: ſed theſaurum
cōſcientie bone in abiectiōe tui ⁊ xp̄i caritate fundate
Nō potes aūt vere eſſe humilis ſi credis palpōibus:
ſi ꝓpriā excellētiam nō contēnis. Si vo altior q me=
lior eē appetis:nō premiū, ſed precipitiū expectabis.
Diſperdat dñs vniuerſa labia doloſa:et linguā eorū
magniloquā, q dicunt tibi euge euge. Teipſum de te
cōſule:reſpue blandimēta: adulatiōibus aures clau=
de. Qui te beatificāt/in errorem inducūt. Si noueris
te eſſe qualem laus aliena depingit:non tibi/ſed deo
aſcribe cū apoſtolo dicēs: Gratia dei ſum id qd ſum.
Quid ei habes qd nō accepiſti? Si aūt accepiſti qua=
re gloriaris quaſi nō acceperis? Ac ſi apl's dicat. Oia
que habes a deo accepiſti: de his ergo nō in te, ſed in
dño glorieris. Cōſilio aūt eiuſdē aplī ꝓba opus tuū:
⁊ ſic habebis gloriā in teipſo, ⁊ nō in altero:aut quod
ſecurius eſt, nec in te/nec in altero, ſed in deo. Nimis
quidē periculoſum eſt gloriā ſuam aliene lingue com
mittere:⁊ ad arbitriū palpantis aut blandiētis laudē
obtinere vel perdere. In dño laudet aīa tua:audiant
māſueti et letēt. Sit laus tua in exitu tuo:vt te laudēt
in portis opera tua/ qñ erit vnicuiq laus a deo. Oia
cum cōſilio fac:caſtorū eīn cōſiliorum mater ſapiētia
in libro ſui nois dicit. Ego in cōſilijs habito:⁊ inter=
ſum cogitatiōibꝰ eruditis. Probatos aūt in religiōe
tecū habeas in cōſilio/in obſequio/in cōtubernio tue
cuſtodes honeſtatis ⁊ teſtes. Sicut aūt alios dignita
te precellis:ſic vite meritis antecedas. Et q minꝰ for
taſſe pōderis apd te habet exhortatio mea/ circa in=
ſtruēdi abbatis officiū pono ipſa beati gregorij vba.
Tanto inquit debet tranſcēdere opa ſubditoꝝ actio
plati/q̄tū diſtare ſolet a grege vita paſtoris. Et ſub=
iungit. Sit ergo cogitatiōe mūdus/actiōe precipuus
diſcretus in cōſilio/fructuoſus in vbo/ ſingulis com=
paſſione ꝓximus/pre cūctis cōtemplatiōe ſuſpēſus/
cū agentibus per humilitatē ſocius/ ꝑ iuſtitie vero ze
lum cōtra delinquētes erectus/ interioꝝ curā exterio
rū ſollicitudine nō minuēs/diſpēſationē exteriorū in=
terioꝝ ꝓuidentia non relinquēs. Deniq abbas (dicit
idē gregorius) in omnibus xp̄i vitam ſtudeat imitari.

Apoſtolo eñ teſte. Qui dicit ſe manere in xp̄o, ſicut xp̄s ambulauit/debet et ipſe ambulare. ꝓpterea idē apl's de ſe dicit. Imitatores dei eſtote ſicut ꝛ ego xp̄i: et vt forma regule ſpūalis exprimat̄/iugiter in corde habeat verbū illud apl'i. Apparuit gratia ſaluatoris noſtri dei oībus hoībus erudiēs nos/vt abnegantes impietatē ꝛ ſecularia deſideria ſobrie ꝛ pie/ꝛ iuſte viuamus in hoc ſeculo. precedet abnegatio impietatis et deſiderij ſecularis, vt viuas pie, ſobrie et iuſte: pie ad deū/iuſte ad ꝓximū/ſobrie ad teip̄m. pietas quidem teſtimonio beati auguſtini ꝯſiſtit in fide/ꝛ ſpe/ꝛ caritate. Iuſtitia ꝟo naturalis eſt, vt nō velis alijs facere qđ tibi fieri nolis: ꝛ alijs facias qđ tibi fieri velis Ad ſobrietatē rerū tēporaliū ꝑtinet moderatior vſus neceſſitati ſatiſfaciēs/nō ſeruiēs voluptati. Te honor aſſumpt⁹ ad ſubditoꝝ cuſtodiā obligauit. Audi ſalomonē. Fili mi ſpopōdiſti amico tuo/defixiſti apđ extraneū manū tuā: illaqueat⁹ es ꝟbis oris tui/ꝛ capt⁹ es ſermōib⁹ tuis: fac ergo qđ dico tibi fili mi: decurre feſtina/ſuſcita amicū tuū/ne dederis ſomnū oculis tuis: ꝛ tue palpebre ne dormitent. Iuxta expoſitionē gregorij Apud extraneū manū ſuā defigere, eſt curā aīe aliene quā pri⁹ nō habueras in ꝑiculū tue ꝯuerſatiōis accipere. Cōmiſſos itaq tibi ſalutarib⁹ monitis excitare iuberis/vt a pcti torpore ſurgētes/in ſanctis cogitatiōib⁹ ꝛ operib⁹ excubātes: de breui ꝛ trāſitorio labore manipulos referāt exultatiōis eterne. Ille aūt qui te ad hoc officiū vocari ꝑmiſit: ſic te vocauerit vt nō repellat: ſic te honorauerit vt nō humiliet: ſic exaltauerit vt nō confundat, non deijciat vel allidat.

¶ Excuſatio a reſidentia ſareſberieñ. eccleſie. Epiſtola.cxxxiij.

Dilectis dñis fratribus ꝛ amicis. R. decano ꝛ capitulo ſareſberieñ. eccleſie. P. Bleſeñ. Bath. archid. Salutem: et in iudicādo prudētiam. Miror q ꝓ prebenda quinq marcarum me vrgeatis ad reſidētiam faciendā: ſcientes q ꝓ viatico vſq ſareſberieñ. tota michi prebenda non ſufficeret: que ſi inſufficiēs eſt ad viam, multo magis ad reſidētiā: ſed capitis poti⁹ queſtū ex abſentia mea q̄ ex preſentia mea fructū. Vbiq terrarū in omni eccleſia parcit̄ debilibus ꝛ infirmis: vel q̄ alias facultatem reſidendi nō habēt. Vos aūt penā in eos ſtatuitis, quos ipſa impoſſibilitas a penali obligatiōe abſoluit: penā ſiquidē nō impotētia vel defectus, ſed ſolius cōtumacie odiū introduxit. Noſtroꝝ preſulum oſmūdi ꝛ iocelini cōſtitutio in eos qui prebēdas habent diuites intorquet̄: q̄ de obuētionibus earū poſſunt domos edificare ſareſberiēſes: et ea que ad reſidētiam neceſſaria ſunt de facili ꝓcurare. Sicut cum decretū theleſphori pape de adiectiōe ſeptime ſeptimane vſus cōtrarius aboleuit: ſic immo fortius cōſtitutionem predictoꝝ pōtificum cōſuetudo vtentium in contrariū penitus abrogauit. Cū itaq michi preſciſa ſit reſidendi facultas/q̄ michi culpa infligit hāc penam: ꝛ q non facio quod michi impoſſibile eſt debeam prebende mee perdere quintā partem: Tolerabilius eſt cōſtitutione hac pharaōis imperium: nam cum tota egypt⁹ fiſco applicare quintā partem ſuarum poſſeſſionū regis edicto publico vrgeret: ſacerdotes ꝛ leuite legis illius onera nō ſenſerūt. Nūquid vultis q aliarū eccleſiarum redditus hic expēdam: hoc michi ſangrēſe conciliū interdicit: cuius auctoritate vbi potiora bona recipio/cōuerſatio mea debet eſſe frequētior: ꝛ pauperū quotidiana ſubuētio. Parcite ergo dñi mei et amici fratri veſtro, quē a neceſſitate reſidentie ipſa impoſſibilitas eximit. Quod eñ non poſſum, non debeo: qđ indebitum eſt iniuſte exigor: et ideo ab hac iniuſta exactiōe legatum appello.

¶ Optima exhortatio ad abbatem ꝛ conuentum Bleſeñ. Epiſtola.cxxxiiij.

Reuerēdo patri ꝛ dño Vuillelmo dei gratia electo ſancte marie Bleſeñ. Suus. P. Bleſeñ. Bath. archid. Salutem in eo qui in electis ſuis mittit radices. Elect⁹ eſtis a veſtris fratribus in abbatē: ꝓpterea in vobis magnifico miſericordiā ſaluatoris ſi tñ miſericordia eſt: et non potius quedam ꝓbatio/vt queſtus honoris quandoq trāſeat in querelam. Erat lōge ſecurius coeſſe q̄ preeſſe. Meritoriū tñ valde eſt: ſi ſic preſis vt ꝓſis. Cariſſime mi pater dū in minore officio miniſtrabas/ſepe fuiſti tibiipſi ſcādalo: frequēter tedio/ſemperq periculo. Nūc aūt ſuper candelabrū cōſtitutus: intraſti arenam euētus ancipitis. Nam ſi poſſeſſionū ſollicitudines/ſi aiarū diſcrimina penſes foris ſunt pugne/int⁹ timores. Iuxta ꝟbū ſalomonis immiſiſti te in turbā: ꝛ alligaſti tibi petrā duplicia. Ideo plerīq volunt latere ſub modio: ꝛ intra cōſcientie fines claudūt interioris glorie bonum/fouētes in ſinu memorie verbū illud ꝓpheticum: Secretum meū michi: ſecretum meū michi. Et nūc pater amātiſſime in varia diſtrahi te oportet/ꝓ alijs molere/ſollicitari cū martha/poſtponere vnum illud neceſſariū, ꝛ tranſire de marie ocio ad quendā aīe laberintū. Porro nō ſic exterior te ſollicitudo rapiat/vt aiam tuā ꝓ qua xp̄s mortuus eſt, curarū ſecularium abyſſus abſorbeat. Quandam itaq interiorē ſolitudinē ſemꝑ tibi circūferas/vt in ſe collect⁹ anim⁹ ad exteriora nō defluat: nec attēdat qđ appareat foris/aut qđ exterius ſonat. Inter multos eris tecū factus de illorū nūero: quos beatus iob inſinuat dicēs: Hi ſunt qui edificant ſibi ſolitudines: vt vocē exactoris non audiant. Sic ergo miniſtres vt nō vituperetur miniſteriū tuū: vt ſeruum ſingulorū te reputes cum ſis dñs oim. Sic in te contemplatiua ꝛ actiua vices ſuas alternēt/vt nullū tempus habeas feriatū. Melior eſt ſpūs q̄ corpus, ꝛ corporis exercitatio ad modicū ꝓdeſt: pietas autē valet ad oia habēs ꝓmiſſionē vite q̄ nūc eſt pariter ꝛ future Emulare igit̄ cariſmata meliora. Caro eñ ꝛ ſanguis regnū dei nō poſſidebūt. Caro nō ꝓdeſt q̄cq̄. Fruct⁹ autē ſpūs ſunt: caritas/gaudiū/pax/patiētia/longanimitas/fides/modeſtia/māſuetudo/ꝯtinētia/caſtitas

Bonū eſt ſollicitari cū martha: ſed quietius eſt ſedere ad pedes ieſu cū maria: ꝓuidere dñm in cōſpectu ſuo ſemꝑ/vacare et videre q̄ȝ ſuauis eſt dñs. Poſtq̄ȝ ergo diſpoſueris ea que neceſſitas fraterna depoſcit: deſcende in ortos aromatū, vt paſcaris delitijs ſpiritualibus/ꝛ gratiſſima colligas lilia gaudioꝝ. Cum vero animā tuam reſolueris ad quietē, nullus queſo dilectā excitet, donec ipſa velit: nec ſuſtineas vt quis te prepropere ab amplexib⁹ rachelis/ꝛ ab vberibus ſancte voluptatis auellat. Scis qꝛ ſancte regule profeſſores ſi ſe ſecularib⁹ negocijs curioſe inuoluūt, magna ſpūalis exercitij diſpendia patiunt. Nauis ei licet inter ꝓcelloſos turbines ſtatim nō pereat: rerū tñ ſuarū iacturā ſuſtinet/vt in portū vacua inaniſq̄ȝ ueniat. Elegerūt te fratres tui: eſto in illis quaſi vnus ex illis. Edifica eos v̄bo/actu/vultu/habitu/ et inceſſu. Sic te amabilē exhibeas ꝛ imitabilē: vt tota cōuerſatio tua edificet alios ad ſalutē. Age qđ nō ſolum tibi expedit: ſed qđ multis. Nūq̄ȝ ſingulariter viuas: nō habeas vt vulpes foueā/nō vt volucres nidū/nō loculos ſicut iudas. A primitiuis motib⁹ adoleſcētie mee noui pater venerabilis mores tuos redolētes māſuetudinē/ſociales ad conuictū/ humilitate ꝯditos: ꝛ ad oēm ꝯpoſitos honeſtatē. Vulgare eſt ꝙ honores mutant/aut poti⁹ mōſtrāt mores. Adminiſtratio queſo preſens nūq̄ȝ ab illa morꝝ nobilitate degeneret: nulla elatiōis/nulla glīe titillatio de tua ꝓmotiōe obrepat Si gloriari oportet, de tuis infirmitatibus glorieris: vt inhabitet in te virtus xp̄i. Si ei ad onus infirmū: ſi min⁹ idoneū/minuſq̄ȝ dignū te reputes: ipſa tui abiectio cōualeſcet ad gratiā/exuberabit ad fructū/accumulabit ad coronā. Ipſe dñs glorie dicit: Si ego quero gloriā meā: glīa mea nichil eſt. Gloriā (inquit) ab inuicē queritis, ꝛ gloriā que a ſolo deo eſt non vultis: Non nobis dñe nō nobis, ſed nomini tuo da gloriā. Tu vero pater ſi ideo gloriaris nō eris inſipiēs/vt qui gloriat in dño glorieť. Illā vero glīam q̄ eſt teſtimoniū conſciētie tue: deo ꝛ nō tibi aſcribe. Nā (vt verbo apl̄i vtar) quid habes quod non accepiſti? Si ergo te ad vocem demulcentiū tuas aures aura fauorabilis afflauerit: ſit in ore ꝛ corde tuo verbū illud apl̄i. Gratia dei ſum id qđ ſum. Nichil eſt qđ diuine maieſtati familiarius atq̄ȝ cōfidētius aſſiſtat ꝛ gratius, q̄ȝ vera humilitas. Ipſe auctor vniuerſitatis ſe corde humilē cōfitetur ꝛ mitē. Igitur nō veniat tibi pes ſupbie, ſed q̄ȝto maior es humilia te in oībus: ꝛ adminiſtrationē hanc onus reputa nō honorē: omnēq̄ȝ motū ſuperbie prurientis v̄bo illo ſalomōis extirpat. Potētes potenter tormēta tolerabūt: atq̄ȝ cito ꝛ horrēde iudiciū fiet his qui preſunt. Cogita ſemꝑ qꝛ requiret a te dñs de ouibus ſuis exactiſſimā rationē: ꝓpter hoc irritauit impius deū: dixit ei in corde ſuo nō requiret. De⁹ aūt per malachiā dicit: Ecce requirā oues meas de manu paſtoris: dñs dicit requiram. Impius dicit nō requiret. Cuius putas aſſertio preualebit? Verbū prophete eſaye eſt: Jurauit dñs exercituū dicēs Si non vt putaui ita erit: ꝛ quomodo mente tractaui ſic eueniet. Nolite queſo emulari in malignātibus. Sūt eñ abbates querētes poti⁹ que ſua ſunt/q̄ȝ que ieſu xp̄i. A fructibus eorū cognoſcetis eos. Hi animarū cura oīno poſthabita ſummā ſui officij reputāt, ſi in ſuam et ſuorū perniciē poſſeſſiones eccleſie ſue per fas nefaſq̄ȝ culturis ꝛ edificijs magnificent ꝛ dilatent. Animarū vero curam quē a ſpiritu timoris cōceperāt fructum ſalutis quaſi abortum ꝑniciose ꝓcurant: vt eis merito aptetur verbū ꝓphete dicētis: Secuerūt pregnātes galaad ad dilatandū terminos ſuos. Hi ſunt quos agitat ſpiritus huius mūdi/ ſpiritus v̄tiginis ꝛ erroris. Meli⁹ tibi eſt domū tuā augere moribus/q̄ȝ poſſeſſiōībus. Melius eſt celū implere/q̄ȝ horreum: ꝛ hec facere potes, ꝛ illa nō omittere. Veternoſas autem viciorū ꝓpagines, que ex quorūdam deceſſorum tuorū negligentia pullularūt, ſuccide maturius: vitulamina que nunq̄ȝ fructificāt ſurculis inciſionis ſua prepediant incrementa: fac omnia preeunte conſilio non tñ credas omni ſpiritui, ſed prius ꝓba vtrum ex deo ſit. Semper aūt potius de oratione q̄ȝ de prudentia tua/de deo tantū/et non de principū familiaritate cōfidas: qꝛ maledict⁹ q̄ cōfidit in hoīe: ꝛ iuxta ſentētiā ſapiētis: nomen dñi plurima fortitudo. Scribitis aūt vos ex cōtinua v̄ſuti hoſtis aſtutia graues moleſtias ſuſtinere: ideoq̄ȝ vobis neceſſaria eſſe ſacre ſcripture ſuffragia: cuius lectio frequens conatus hoſtiles euacuet/ atq̄ȝ turbines eſtuantiū tentationū quadam gratie ſerenitate trāquillet: ꝓpterea librū veſtrū cum inſtātia repetitis, quem vnū ex quatuor appellatis. Scio qꝛ ſine tentatiōibus vix hora dimidia clauſtralis vita tranſigit: vñ ꝛ militia regularis arma ſpiritualia exigit. De quibus apl̄s ad corinth. ſcribēs dicit: Arma militie noſtre nō carnalia, ſed potētia deo ad deſtructionē munitionū/ deſtruentes oēm altitudinem extollentē ſe aduerſus ſciētiam dei/ captiuantes oēm intellectū in obſequiū xp̄i. Sacra itaq̄ȝ lectio vobis neceſſaria eſt. Ipſa eñ eſt menſa tabernaculi: que ad aquilonē vnde pandit omne malū poſita eſt. Quod pſalmiſta inſinuās dicit: Poſuiſti in cōſpectu meo menſam aduerſus eos q̄ tribulant me. De menſa hac et ſpiritualib⁹ armis loquit eſayas. Pone inquit mēſam: contēplare in ſpecula: ſurgite principes: et arripite gladiū. Sacra lectio cibus eſt: qꝛ teſte veritate. Non in ſolo pane viuit homo: ſed in oīni verbo quod ꝓcedit de ore dei: per hunc cibum ſpiramus et viuim⁹. Verba (inquit dñs) que ego loquor ſpiritus et vita ſunt. Certe ſolo ſacri eloquij teſtimonio, chriſtus cōtra oīes dyaboli tentationes vſus eſt in deſerto. Si ergo cōſiſtāt aduerſus vos caſtra/ſcuto bone volūtatis armate vos: ꝛ gladio ſpiritus qđ eſt verbum dei. Hec quidē exhortatiōis campus latiſſime patet: ſed irruēs occupationū neceſſitas: et ſuccingēs epl̄am ad cōpendiū/ad alia me retorquet. Filios aūt obediētie v̄re fratres ꝛ dños meos rogo ī viſceribus xp̄i ꝛ in caritate nō ficta, hoc ſentire in ſe qđ et in xp̄o

ieſu: vt ſicut ꝓ nobis exin aniuit ſe formam ſerui accipiens: ſic ſe ꝓ xp̄o humilient in obſequiū ſeruitutis. Exhibeāt corpus ſuū hoſtiam viuā/ſanctā/placētem deo: vt tota coꝝ ſenſualitas a rōne abſorpta/ſpiritui ſubijciaꝛ ad ſeruiendū deo viuenti. Sēſualitas eſt mulier ad quā dicitur Et ad virū erit cōuerſio tua. Tota itaqꝫ ratio humiliꝫ:totus intellectus captiueꝫ in obſequium xp̄i. Indixiſtis ꝓprie carni bellū,cōtendentes nō eſſe q̄d eſtis:ꝛ recuperātes fortiter q̄d in pꝛima oꝛigine perdidiſtis/vt rapiatis ꝑ violentiā regnū celorū:ꝛ intrudatis vos in hereditatē ſanctoꝝ. Cū ſamaritana reliquiſtis hidriā cōcupiſcētie:ꝛ in vobis ſpūalem veſtrā hierico deſtruxiſtis. Scriptū eſt aūt. Maledictus q̄ reedificat hierico. Tu igiꝫ cariſſime frater qui dediſti legi aplīce manū, qui manū tuā miſiſti ad foꝛtia,vtere cōſilio ſapientis: ꝛ inijce in cōpedes obedientie pedem tuū/nec accidieris a vinculis ei⁹. Recolas q2 vir obediens teſtimonio ſapiētie loquitur victoꝛias:dum de dyabolo per obediētie bonū de mundo ac de ſeipſo triūphat in xp̄o. Sine omni delectu, ſine omni exceptiōe faciat regule ꝓfeſſoꝛ quod iniūgitur ſibi. Quid vero vel quale: vel q̄tū ſit q̄d iniūgiꝫ non diſcernat. Alioquin preſumit comedere de ligno ſciētie boni ꝛ mali. Cenſura eñ diſcretiōis eſt penes patrem ſpūalem qui oia dijudicat:ipſe aūt a nemine iudicaꝫ. Nichil ergo diſcernat. Sit indiſcretus vt intelligat,ſit ſtultus vt ſapiat,nec reputet iniurioſum ſi q̄nqꝫ correctione cōtriſteꝫ,aut verbere: q̄ per inanē leticiā immoderatius frequēter ſe recolit exceſſiſſe. Dis diſciplina in preſenti amara eſt: ſed in futurū facit pacatiſſimū iuſtitie fructū/lenteſcēs in via dn̄i:a paſtore ſuo durius increpari ſuſtineat, ſtercoꝛibus eñ boū lapidandus eſt piger. Qui ergo ſpū dei deducitur-cum equanimitate ſuſtineat corripiētē magiſtrū: et ſi dura ſunt ei que audit,reputet ſe durioꝛibus eſſe dignū. Et nos quidē dilectiſſimi ſegregauit de⁹ in hereditatem ſibi:vt leteꝫ in bonitate electoꝝ ſuoꝝ cum hereditate ſua,ſi tñ nō accepiſtis iterū ſpiritū huius mūdi. Ponite igiꝫ corda veſtra ſuper vias veſtras:ne ſitis terra ꝓxima maledictioni, quā percutiet dn̄s ſpū oꝛis ſui. Recole q2 nō ſolūmodo arboꝛ q̄ fructus malos facit: ſed etiā arboꝛ que fruct⁹ bonos nō facit excideꝫ,et in ignē mitteꝫ. Securis quidē poſita eſt ad radicē:et arboꝛ ſiue ad auſtrū/ſiue ad aquilonē ceciderit ibi erit. Judicabit ei dn̄s fines terre: ꝛ hoiem in ſuis opꝫibus cōprehēdet. Dū fuiſtis in ſeculo,nullā cōtra vos inuidiā hoſtis antiquus exercuit: nō eī eos impugnat q̄s eſſe ſuos ex operū teſtimonio putat. Nunc autē q2 videt ydola ſua in xp̄i templa immutari/ poſt amiſſam pꝛedam quaſi leo rugiēs circuit: ꝛ ad oēs nocendi artes anxi⁹ exploratoꝛ ſuas v̄ſutias circūducit. Quem vero de ſtatu cōſcientie bone ſubito pꝛecipitare non poteſt:quibuſdam ymaginatiōibus fantaſticis latēter obrepētibus paulatim ſollicitat. Nā iuxta v̄bum beati iob: Lapides excauant aque:et mōs cadēs defluit/ſaxūqꝫ transfertur de loco ſuo,ꝛ alluuione paulatim terra cōſumitur:q2 foꝛtitudinem mentis emolliunt,ꝛ ſubuertūt tentationes occulte. Aia vero a fundamento virtutis auulſa: corruit in peccatū. Apponens itaqꝫ iniquitatē multiplicat immiſſiōes ꝑ angelos malos: ꝛ ſic de arce depoſito tāq̄ de loco eminētioꝛe cōfligendo inſurgēs/ de miſero et decepto triūphum repoꝛtat ignobilē. Sic per illecebras huius vite miſeri elongantꝛ a deo: dicentes Anathema ieſu: ꝛ tandē cōuerſos in arcū prauum: ꝛ in repꝛobū ſenſum datos/mala capiūt in interitu. Scitis q2 tentatio vita hois/ꝛ milicia eſt ſuper terrā. Sunt vero tentationū quedam ſuper nos/quedā infra nos/quedā iuxta nos/quedam intra/quedā extra ' et oēs cōtra nos. Caute igiꝫ ambulate:mūdus eñ plenus eſt laqueis/ plenus inſidijs/plenus periculis:atqꝫ ſcādalis inevitabilibus ꝛ moꝛtibus infinitis. Introiſti clauſtrū:bonum eſt nos hic eſſe,ꝛ non recedere a cōſilio ꝛ cōgregatione iuſtoꝝ. Amice ſi clauſtrū egrederis/trāſgrederis: et quaſi ſub iactu alee aiam tuam ponis. Leo in ianuis eſt vt te rapiat:ꝛ nō ſit q̄ eripiat. Irruit ventus vrēs a regiōe deſerti ſi foꝛte inueniāꝫ palee: quas ad ludibꝛium ſuū rapiēdo diſpergat. Multiplici eñ exquiſite fraudis artificio,conaꝫ angel⁹ apoſtata ſanctoꝝ congregationē transferre in theatrū:populū acquiſitionis in fabulā ſeculi, ꝛ ſcolam innocētie in derifum. Sit queſo frater aia tua in manib⁹ tuis ſemper theſaurū incōparabilem habes in vaſe fictili: dumqꝫ clauſtrū egrederis/ dꝛagmā ꝓ qua magnus ille mercatoꝛ aiam ſuam poſuit/ad ancipitis alee diſcrimen exponis. Terreat te frater egreſſus dyne:ꝛ oppꝛeſſio eius. Recole q̄ iacob domi reſidens: benedictionem patris hereditauit. Eſau vero dū foꝛis euagatur ꝛ venaꝫ:pꝛimogenitura/ patriſqꝫ benedictiōe ꝛ hereditate priuaꝫ. Nūq̄ ingrediaris ſecularium domos:nequitie eñ in habitaculis eoꝝ: nec deus in domibus eoꝝ cognoſcetur. Dicas igitur cū ꝓpheta. Odiui eccliam malignantiū,ꝛ cum impijs nō ſedebo. Inter ſcorpiones habitas:ergo iuxta doctrinā hieronymi ſis honeſtus in domo/ſis rarus ī publico. Si egrotauerit aut obierit aliquis de parētibus tuis: nō ſit tibi eoꝝ egritudo vel moꝛs egreſſionis occaſio. Sine moꝛtuos ſepelire moꝛtuos ſuos:fallax ꝛ ꝓditoꝛia eſt affectio parentele. Carnalis amoꝛ extra dei amoꝛē cito te rapiet ꝛ affectio mūdi que iam in te aruerat/in ꝑniciē aie reuireſcet. Moꝛtuus es mūdo ꝛ parētib⁹ tuis:atqꝫ cōplantat⁹ es ſimilitudini moꝛtis xp̄i:ꝛ vita tua abſcōdita eſt cū xp̄o in deo. Noli iterū ſeculo viuere:ꝛ arma victoꝛie reddere inimico. V̄bū hieronymi eſt. Tenet hoſtis gladiū vt me perimat:ꝛ ego de parētū lachrymis cogitabo? Ero de parētū ſepultura ſollicit⁹: quē ſollicitari opꝫ ne ſepeliar in inferno? Noli queſo exire: q2 moꝛs ī exitu eſt:ꝛ in limine te expectās. Q̄cito egrederis oſtiū:moꝛs ꝑ oculoꝝ feneſtras ingrediꝫ. Nullū precoꝛ habeas cū hoie ſeculari cōmerciū. Qui eī tangit picē inquinabiꝫ ab ea:bonoſqꝫ moꝛes prauā colloquia corrumpunt: et vita repꝛoba trahitur a cōuictu.

Seneca ad lucillum ſcribēs dicit: Socrati lelio et catoni poſſet bonos mores excutere turpium conuerſatio frequens/et diſſimilium multitudo. verbum apoſtoli eſt. Non ignoramus aſtutias ſathane: cui ex hoc ipſo datur oportuna et multiplex malignandi occaſio: q2 incircūciſi obſederūt vos, et habitatis quaſi in medio cananei. Inter clauſtrū veſtrum et forū modica prenditur intercapedo parietū. habitatis quaſi in medio babylonis: ⁊ mirū immo miraculum eſt/ſi ſabbatum quietis veſtre nō turbat tumultuatio popularis. Ita eſtis ſecularitū importunitate obſeſſi/vt cum lamētatore ꝓpheta deplorare poſſitis. Edificauit hoſtis in gyro meo: ⁊ circūdedit me felle ⁊ labore. Concluſit vias meas lapidib⁹ quadris: vrſus inſidiās factus eſt michi: leo in abſcondito ſemitas meas ſubuertit: ⁊ poſuit me deſolatā. Habitatis in medio populi polluta labia habētis: qui vobis verbū illud deriſorie frequenter adaptant. Cōmixti ſunt inter gentes: ⁊ didicerūt opera eorum. Utinam aduolet vnus de ſeraphin, ⁊ ſumpto calculo de altari in eis rubiginem cordiū et ſcoriam purificet laborū. Vos aūt circūſpecte agatis ꝓuidentes bona, non ſolum coram deo: ſed coram hoibus: ⁊ negocio ſalutis veſtre vigilātius inſiſtatis. Sit iugiter ante oculos cordis veſtri timor dei/ignis gehēne/ recordatio paſſionū xp̄i/ veſtrorūꝫ memoria exceſſuum/dies mortis/ ⁊ expectatio tremēdi iudicij. Audite hieronymū dicētē: plaudat populus/luxurient hoies/ rumores excurrant/et dicas: Michi adherere deo bonū eſt/⁊ ponere in domino deo ſpem meā. Quid enī michi eſt in celo: ⁊ a te quid volui ſuper terrā? Deus cordis mei: ⁊ pars mea de⁹ in eternū. Prope eſt vt amatores ſeculi ⁊ ſancti ordinis tranſgreſſores ab eterne vite radice preciſi in exteriores tenebras detrudant: ⁊ ab eccleſia ſanctorū perpetua excōicatione ſecluſi metiant̄ ex intolerabili doloris anguſtia/ q̄ꝫ pernicioſe deceperit illos appetitus trāſitorie voluptatis. Vos ergo tamen timor in via diu lenteſcere non permittat: ſed corda veſtra excitet ad meliora inceſſanter: vita breuis/ finis dubi⁹/ iudex terribilis/flāma inextinguibilis/ vermiſꝫ non moriens/⁊ pena cuius non eſt intermiſſio/neꝫ finis.

Eximit quoſdam archiep̄s Cant. a lege reſidentie. Epiſtola.cxxxv.

Thomas Dei gratia Cant. archiep̄s toti⁹ anglie primas, et apoſtolice ſedis legat⁹. Dilectis in xp̄o filijs decano et capitulo ſareſb. eccleſie Salutem/gratiam/⁊ benedictionem. Cum vbiꝫ terrarū maioribus reuerentia debeatur: ⁊ maxime regi tanꝗ̄ precellenti, eos qui negocia regis aut regni ꝓcurant fiſcalis ratio/ſeu publice rei neceſſitas a lege cōmuni eximit: cum in omniū hominū ſtatu vices ſuas ſufficiēter impleat quiſquis abſens/qui omniū cōmoditatibus ſe impendit. Quia igit̄ magiſtri thome de Eſſebeū. fides ⁊ induſtria multipliciter ꝓbata eſt in publicis regni negocijs, q̄diu in talibus ſe exercet/nouimus vt ipſum ad reſidētiam cōpellatis. Scitis preterea ꝙ de ſingulis cathedralibus eccleſijs regni poſſum⁹ eos ꝓ arbitrio noſtro vocare in partem ſollicitudinis vobis iniūcte: quos ad hoc magis expedire nouerim⁹. Nec abſurdū videt̄, ſi nobis ſuffraganeorū noſtrorū canonici, ſi mēbra capiti obſequantur. Certum eſt ꝙ quidā dn̄o regi ſunt neceſſarij/quidam nobis/quidā infirmātur/quidam in ſcolis militant/quidā in peregrinatiōe ſunt/ quorundā prebēde ad reſidētiam nō ſufficiūt: ⁊ in oībus his habēdum eſt diſcretionis ⁊ cautele iudiciū: quatenus in ſingulis circa reſidētie obſeruantiam habeat̄ conſideratio ꝓprie facultatis. Si ergo ꝓ aliquo talium ſcribimus aut ſcripſimus vobis: ita preces noſtre apud vos efficacē obtineant locū/vt ⁊ petitiones veſtre apud nos tempore oportuno deſiderabilē ſortiantur effectum. Tantū ei erga vos gerim⁹ paterne benignitatis affectum/ vt nichil vobis velimus precipere aut petere: quod in veſtri honoris redūdare debeat detrimentū.

Inuectiua in quendam qui ſua opera deprauabat. Epiſtola.cxxxvj.

Exhortatiunculam tuam cū gratiarū actione multiplici ſuſcepiſſem, niſi pre blādientis ſuauiloquij lenitas captioſa in euidentis iniuriam cōuicij euaſiſſet. Scriptū eſt q2 omnis homo primū bonum vinum ponit: nec ꝓpinātur venena niſi melle cōdita. Si prologum iſtius opuſculi mei ſuper iob diligentius inſpexiſſes: me ſatis excuſabilem faciebāt ea que michi liberū ſcribendi arbitriū inuidebāt. Sane ante opuſculum illud nondū hoc genus ſcribendi attigeram/ſimpliceſꝫ laboris mei ꝓmitias quas in xp̄i obſequium dedicabam: ⁊ tūc primo naſcentē ſtudij mei ſpiritualis infantiā exquiſitis machinatiōibus impugnaſti. parcere ſimplicitati debueras: nec in deriſiōis materiam dare ſaliuas decurrētes in barbā dauid/et verba infantilia hieremie. Et ego quidē carnalis homo ſuꝫ/ ⁊ venūdatus ſub peccato: tu vero regularis canonicus ⁊ ſp̄ualis homo, qđ in canonica ep̄la legitur recolere debuiſſes. Si preoccupat⁹ fuerit homo in aliquo delicto: vos q̄ ſpirituales eſtis inſtruite hmōi in ſp̄u lenitatis. Utinā corripiat me iuſtus in mia: et increpet me. Benigna enī eſt correctio que ex caritate ꝓcedit: nā et caritas benigna eſt. Porro ex abūdātia cordis: et ex adipe iniquitatis os tuū locutū eſt. Ideo lingua cedēs ꝓximū vulneras. Calamū quaſſatū conteris: ⁊ extinguēs lignū fumigās/in ſpiritu vehemēti conteris naues tharſis. Sciolus es/pauceꝫ littere faciunt te inſanū. Volēs ergo cōſtituere iuſtitiam tuā, cōuerſus es in verba malicie: aliosꝫ iudicās et diffamans venaris tibi ex aliena deprauatiōe fauorē: ꝓ minimo tamen michi eſt vt a te iudicer, aut ab humano die. Qui enim iudicat me dn̄s eſt. Quis te cōſtituit iudicem ſuper nos? Tu quis es qui iudicas ſeruum alienum? Dn̄o ſuo ſtat aut cadit: Stabit autē. Ego vero quem imprudētius et impudentius arguis: arguā te ⁊ ſtatuā contra faciē tuā vt diſcas non blaſphemare.

Apponam ergo ſagittas potentis acutas contra lin-
guam doloſam/maledicam ⁊ magniloquam/ſcurri-
lem/diſſolutam. Loquar cõtra ſibilos ſerpentis an-
tiqui:nam in lingua tua loquitur qui quondam in ſer
pente locutus eſt. Lingua ſiquidẽ detractoris vipera
eſt:leniter tranſit ⁊ grauiter percutit: membrum ſub-
ſtantia modicum:malicia magnũ. Et vt verbis bea-
ti iacobi vtar:lingua modicum membrũ eſt, ſed ple-
num veneno mortifero. Si quis putat ſe religioſum
eſſe nõ refrenans linguã ſuam:huius vana eſt religio.
Religioſum te putas qꝛ religiõis habitum geris: ſed
ſanctitas ⁊ lingua vipere ſimul eſſe nõ poſſunt. Sane
vir linguoſus nõ dirigetur in terra. Incircũciſa eñ la-
bia plurimũ ſordis ſibi coagulant/⁊ omne vas qđ nõ
habet cooperculum in lege dñi reputat̃ immũdum.
verbum eſaye eſt Cultus iuſtitie ſilentium. Utinam
poſuiſſes oſtium circunſtantie labijs tuis:⁊ non pro-
ſiluiſſes vſqꝫ ad maledicendum. Maledici enim re-
gnum dei nõ poſſidebũt. Ad rixam me inuitas inui-
tum. Teſtimonio eñ ſalomonis, Qui dimittit aquã
caput eſt iurgiorum,⁊ lingua occaſio eſt ſcãdali quo-
tiens in detractionis ꝓfluuium ſe diffundit. Utinam
tacuiſſes,vt prudẽtior appareres. Sed vnde me no-
ſti? Non expectato vulnus ab hoſte tuli. Porro licet
faciem tuã non viderim:ego te intus et in cute noui:
exiſtimaſti inique ꝙ eſſem tui ſimilis. Ego quidem in
opere meo ſimpliciter ambulabã: tu vero doloſe age
bas in lingua tua. Seminabã triticũ: ⁊ tu inimic⁹ ho
mo ſuperſeminabas zizania. Noli queſo loquẽdo ſubli
mia gloriari:non plus ſapere ꝗ̃ oportet ſapere. Alta
ei ſapere mors eſt,⁊ facile periclitat̃ q̃ ſe in alto ꝓſpi-
ciẽs obſtupeſcit. dicis ⁊ ſcribis/qꝛ me nõ vidiſti. Gau
deo plane ꝙ me nõ videris. Jam ſpiritũ aſpidis in te
ſenſi:vtinam me nõ videat oculus baſilici. Inuide et
detractor deo odibilis: quid me mordes? Qui ei de-
trahit dicit eccleſiaſticus: ſicut ſerpẽs q̃ mordet in oc
culto. Si inuicẽ mordetis et comeditis dicit paulus:
nõne abinuicẽ cõſumemini? Si ore ad os diſputatio
⁊ cõflictus eſſet inter nos/patiẽtius ſuſtinerem:facile
tibi eſt impugnare abſentẽ. Teſteqꝫ hieronymo Deli
cata doctrina eſt pugnã dictare de muro. In me vti-
nam experiaris,et oris ⁊ operis vocẽ. Tutũ tñ michi
eſſe non arbitror cũ hoſte cerebroſo cõtentioſe funem
trahere:⁊ contra conſiliũ ſalomõis ſtulto iuxta ſuam
ſtultitiam reſpondere. Meas ergo iniurias diſſimu-
larẽ ſilentio:ſed vereor ne deterioris in te preſumptio
nis excitet incẽtiua vaga et effrenis impunitas. Epi-
ſtolam ſcribere inceperam:ſed exuberãs materia lo-
quendi nõ patitur ſe ad epiſtolare compẽdium coar
tari. In librũ ergo epiſtola creſcit,et euenit ſalomõis
verbum:qꝛ faciendorũ librorꝫ non erit finis. Decebat
ordinem tuũ ea ſcribere,que publice vtilitati proficе-
rent/que mentẽ reficerẽt/que oẽm intellectum in ſer-
uitutem ⁊ obſequiũ xp̃i redigerent. Tu vero apoſtoli
ce ꝓfeſſiõis oblitus, cui dederas nomen ⁊ illius que
ſm pietatẽ eſt doctrine(vt verbo apl̃i vtar) ſuperbus

⁊ nichil ſciens:languẽs circa queſtiões ⁊ pugnas ver
borũ cũ illis q̃ detractiõi ⁊ ſcurrilitati vacãt: in ratio-
nalẽ adulterаris ſacre ſcripture integritatẽ:hieremia
lamentãte ⁊ dicẽte Contritũ eſt cor meũ intra me a fa
cie dñi ⁊ ſanctorũ verborũ eius:qm̃ adulteria repleta
eſt terra. De te ⁊ cõſimilibus tuis apoſtolus loquens
Audiuimus(inquit) quoſdã ambulãtes inter vos in
quiete ⁊ curioſe agentes: his qui huiuſmodi ſunt de-
nũciamus et obſecramus in dño/ vt cũ ſilẽtio panem
ſuum manducẽt. Adulatorem principis ⁊ ſancti ordi
nis delatorem vocas hominẽ quem nõ noſti:ſed do-
cuiſti linguã tuã loqui mendaciũ:⁊ in hac parte men-
tita eſt iniquitas ſibi. Spiritus dei reddit teſtimoniũ
ſpiritui meo,qꝛ nunꝗ̃ fui olei venditor: nec ſoleo ma
gnates palpare in vicijs/ aut laudare peccatorem in
deſiderijs aie ſue:in compẽdio meo ſuper iob: in epi-
ſtolis meis:in libro exhortationũ mearũ:in dyalogo
meo ad regem. H. in tractatu meo de hieroſolimita-
na peregrinatiõe:in libro meo de preſtigijs fortune:⁊
in opere meo nouello de aſſertiõe fidei: in libro cõtra
perfidiam iudeorũ: in libro de cõfeſſione ⁊ penitẽtia:
et in eo qui canon ep̃alis inſcribitur,et in ꝗ̃pluribus
alijs ſcriptis meis regem veſtrũ ⁊ alios terre magna-
tes vbi materia ſe offert plena libertate redarguo/ ſol
licite ſuggerẽs quicquid ad eorꝫ edificationẽ citra in-
uectiue iniuriã poteſt humana deuotio. Uitã religio
ſorum quorꝫ diuerſe ſunt ſpecies: polimita eſt eñ tu-
nica ioſeph:et circũamicta varietatibus ſpõſa xp̃i/to
ta cordis affectione veneror/ipſorũqꝫ pedes brachijs
deuotiſſime hũilitatis amplector. Scio ei qꝛ pre cun-
ctis ſecularibus ⁊ clericis ⁊ laicis tãto differẽtius vir
tutũ titulos referũt:ꝗ̃to impreſſioribus veſtigijs apo
ſtolorũ regulis inheſerũt. Ipſi in humilitate/hoſpita-
litate/ obedientia/caritate/ ⁊ ceteris quibus regnum
dei rapit̃ ac poſſidetur/ indefeſſa ſollicitudine ſe exer
cent. Hi carnẽ deprimunt/ ſpiritũ erigunt vitã in ter-
ris ducẽtes angelicã:xp̃o militãt in tenuitate ciborũ/
in aſperitate veſtiũ/in vigiliarũ excubijs/ in pſalmis
⁊ hymnis/⁊ cãticis ſpiritalib⁹/in ꝯfeſſiõibus/ in diſci
plinis ⁊ lachrymis/in celeſtiũ ſuſpirijs/in ignitis cõ-
pũctiõibus/in iubilatiõibus archanis/ in exceſſibus
mentis/dulcibuſqꝫ ſuſurrijs/ in quibuſdã glorie cele
ſtis experiẽtijs/in amplexib⁹ ſpõſi. Porro illud omo
diſſimulare nõ poterã/ ꝙ cum cetera balſamũ glorio
ſe opiniõis in odorẽ ſuauitatis effundãt:tu tibiqꝫ cõſi
miles facti eſtis odor mortis in mortẽ. Qđ ſi textura
cilicij ⁊ pelles ſicut ad excuſandas excuſatiões in pec
catis allegas:foris exponũtur puluerі et labori. Uti-
nam ſint pelles ſalomõis: et nõ pelles terre madian.
Utinam qui ꝓ domorũ ſuarum negocijs exeunt,mo
lẽt ꝓ his q̃ in lecto ſunt: ⁊ ſe diſſolutius ad illicita nõ
relaxẽt. Legim⁹ aũt in libro quotidianorũ euẽtuũ:ꝙ
in his q̃ euomuerũt ſeculũ frequẽter amor ſeculi reci
diuat/ſuãqꝫ reedificãtes hierico quã in ꝑmitiua con-
uerſione ſubuerterant/ignem et cineres ambitionis
ſuſcitãt iam ſopitos. Et quid eſt in vobis amor mũdi

niſi odium dei? Quid eſt ardor ille cõcupiſcentie qui aurum veſtrum vertit in ſcoriā niſi mors anime: trāſgreſſionis mater/magiſtra nocendi/primipilaria iniquitatis/auriga malicie/ſicaria virtutum/ſeditionis origo/⁊ fouea ſcandalorum? Non ad iactantiā dico: ſed vt impudentiam tuam (frons enim meretricis facta eſt tibi/ꝗ̄ plurium anglie magnatum teſtimonio et aſſertione) retundam. Bone memorie rex .H. pro denario ſancti petri quandoqꝫ aduerſus duos priores ordinis tui inexorabiliter ⁊ irreconciliabiliter excāduerat/nemo preſumebat ſe opponere ex aduerſo: ego ſteti in cōfractione pro eis: ⁊ in tēpore iracūdie factus ſum recōciliatio. Ad inſtantiā meam (inſpirāte deo) frequēter regia manus in elemoſinarū gratia: munifice ⁊ magnifice ſe effudit: ⁊ adhuc elemoſinas illas enarrat eccleſia ſanctorꝫ. Teſtimonio multitudinis aulice quandoqꝫ ad mee paruitatis inſtantiā (eo adiuuāte in cuius manu ſunt corda regū) magna debita perſonis eccleſiaſticis cōdonauit/relaxauit cōpeditos: ⁊ damnatorꝫ ſupplicia leuigauit. Illud autem equanimiter ferre nō poſſum ꝙ abiecto conſilio ⁊ cōgregatione iuſtorꝫ, qui prius fueras canonicus regularis/factus es canonicus inſularis. Signū egrotantis animi eſt, ꝙ exis a cōuerſatione cōmuni: ſolitudinē congregationi pretuliſti: ⁊ inſulā clauſtro. feciſti te anathema fratribus tuis, terrā promiſſionis pro egypto/pro babilone hieruſalē/⁊ celū deſeris ꝓ inferno. Quid tibi et ſolitudini? Ve ſoli. Multos in diſcrimē anime ſolitudo deiecit. Errauerūt in ſolitudine quidam: ⁊ a ſerpentibus perierūt. Ego ſerpētes reputo vipereas cogitationes: q̄ te in ſolitudine obſederunt. Ibi tentationū turba te circūſtrepit: ibi multiplex viciorū exercitus te infeſtat. Cūqꝫ videaris euaſiſſe fremitus mundi: mundus in hac ſingularitate tua tibi cū multiplicibus fantaſijs inſultat. Sedere poſſes in clauſtro ſolitarius ⁊ tacere: ⁊ te leuare ſup te. Ibi ſunt (teſtimonio Iob) qui edificāt ſibi ſolitudines: ibi iter multos poteras eſſe tecū. Nunc autē ſolus es: ⁊ tñ in turbis affectuū. Habebas in clauſtro ſecretū ſolitudinis locū penitētie/paci anime/contēplationis archanum/gaudiū in ſpiritu ſancto/ cōſiliū in heſitatione/in tentatione remediū/⁊ in oībus efficax beneficium medicine. Ibi virtutū ſchola eſt/ſummus ibi modeſtie vſus/morum regularitas/legēdi libertas/fraternitatiſqꝫ affectio/omniū cōmunicatio/diſcipline vigor/lex obedientie/vinculū charitatis/⁊ mutua obſequela. Verū moleſtus tibi eſt penitētie labor/abſtinētia onerosa/importabilis diſcipline auſteritas, q̄ ſola eſt clauis innocentie/religionis anchora/cuſtodia cordis/et peremptoria prorſus appetitus illiciti. ꝓpter qḋ propheta nos ammonet apprehendere diſciplinam. Et apoſtolus dicit. Si eſtis extra diſciplinā: ergo filij adulteri eſtis. Vereor ne qui ſpiritu cepiſti, carne cōſummeris. Et ne te tangat illud yſaie verbū. Cōcepiſti ardorē ⁊ ſtipulam peperiſti. primā eñ fidem irritā faciens ſub quodā religionis colore/fundamentū initiate religionis euertis: tuāqꝫ animā quaſi ſub iactu alee ponens in ſalutis et fame tue periculū te deuoluis. Scriptū eſt. Qui amat periculum i eo peribit. Et nunc quid tibi vis in via egypti? Et qḋ tibi in via aſſyriorum: vt bibas aquā turbidā? Aquā syloe reſpuiſti ⁊ elegiſti aquas raſin. dereliquiſti fontē aque viue: fodiſti tibi ciſternas veteres que aquā continere non poſſunt. Nam vt ſermonibus extraordinarijs ⁊ ſcurrilibus vaces tāqꝫ ferus de ſylua ſingulariter viuis: et q̄ de radicibus et herbis ſi verus anachorita eſſes ſuſtētari debueras: tibi ⁊ puero tuo fratrum tuorꝫ veſtes et alimēta vſurpas. Porro cū due ſint leges interior ⁊ exterior: licet tibi ⁊ his qui tibi blandiūtur placeat ſingularitas tua: ſpiritus tamē veritatis qui neminē palpat/⁊ ipſe eſt lex interior: te accuſat ⁊ dānat. Aſſueſce igitur iugo dñi frater inuiſe: te eñ non vidi. Pone (ſicut dicit Salomon) pedē tuū in cōpedibus illius: ⁊ ne accidieris in vinculis eius. Vides ꝙ omnis creatura vanitati ſubiecta eſt: ⁊ in imagine ptrāſit homo. Non ergo aliquo ſingularitatis obtentu deſeras domū tuam: ne alibi domū tibi edifices ad gehēnam. In ea vocatione qua vocatus es finaliter perſeuera. Apoſtolus enim ad philippēſ. ſcribens. Operā (inquit) detis vt quieti ſitis: ⁊ veſtrum negociū pagaris/negociū ſalutis inſinuans. Idem ad corinthios ſcribens. Fratres (inquit) mei dilecti ſtabiles eſtote ⁊ imobiles in opere dei ſemꝑ. Clauſtrū ſemel ingreſſus clauſiſti te: et chriſti vinculis alligaſti. Clauſus et alligat⁹ es per ordinis cenſurā: per diſcipline obſeruātiam: ꝑ ſtabilitatis promiſſionē: ꝑ clauſuram reuerentie ⁊ timoris: per obedientie ligaturā. Clauſurā hanc ille abiecerat de quo ſalomō iproperās dicit. ꝑ agrū pigri hoīs tranſiui: ⁊ ꝑ vineā ſtulti/maceria lapidum deſtructa erat: totūqꝫ repleuerāt vrtice ⁊ ſpine. Quaſi aliqḋ ceteris altius ⁊ celeſtius ſapias: libertatē tibi cuiuſdam familiaritatis vſurpas. Scias autē ꝙ recedēs a clauſtro elongaris a deo: nec te potes facere liberiorē ꝗ̄ ſi clauſtralem diligas ⁊ impleas ſeruitutē. Sane tua te litteratura inſanū, ⁊ preuaricatorē regularū obſeruātie facit. Sed iuxta verbū ſapiētie. Melior eſt homo minoratus ſapientia ⁊ ſenſu deficiēs in timore: ꝗ̄ qui abundat ſenſu ⁊ trāſgredit legem dei. Ideo te i ſolitudine recepiſti: vt ſcurriles ieptias licētius mediteris/atqꝫ in opinionis aliene diſcrimē poſſis liberius euagari. Ea propter te iam non annumero inter lupos rapaces q̄ veniūt ſub veſtimētis ouiū: ſicut me quoſdā religioſos inſimulaſſe cauſaris: ſed inter pulices mordaces te pono/inter demoliētes tineas/inter cynomias et cyniphes: et muſcas egypti grauiſſimas. Quare de quadrantibus nos arguis: q̄ de oblationibus pauperū ⁊ de viduarꝫ quadrātibus viuis? Nonne prior tuus eccleſijs apponit eccleſias: ⁊ redditū redditui/atqꝫ poſſeſſionē poſſeſſioni accumulat? Qꝫ ſi ad colorandā turpitudinē culpe titulū publice vtilitatis allegas: ſcias quia nec eū defendit numerus: nec multitudo cōuentualis excuſat. Non eñ

minus ardebit,qui cum multis ardebit. Cum vero
apoſtolus dicat/hocipſum delictū eſſe in vobis q̄ ve
ſtra repetitis ⁊ nō potius iniuriā patiamini. Tu pau
perrimus pauper iſta de legibus garris:et contra tu-
ronenſe conciliū/contra legē dei ⁊ anime tue perniciē
vſurpas officiū poſtulandi. Quid tibi ⁊ rogatoꝝ ꝓfeſ
ſioni qui mortuus eras mundo:et cōplantatus ſimi-
litudini mortis chriſti? Abiecta lege domini que ima
culata eſt conuertens animas/legibus decurtatis et
corruptis in libro pauperū te exerces:vt in cauſis nō
ex originali ſcriptura/ſed ex integro et corrupto alle-
ges. Certe(ſicut tripitita hyſtoria refert)iohānes chri-
ſoſtomus licet iuris ciuilis ſcientia premineret: roga
tus tamen a familiaribus ſuis vt eoꝝ cauſas ageret/
nomen ſemꝑ abhorruit aduocati. Nā in homine reli-
gioſo vile ⁊ abiectū eſt aduocationis officiū. Qḋ ſa-
tis inſinuat apoſtolus dicens. Secularia negocia ſi
habueritis/ eos qui cōtemptibiliores ſunt inter vos
conſtituite ad iudicandū. Iſti ſunt cilicia ⁊ pelles de
quibus loqueris/qui foras ad puluerē exeunt ⁊ labo
rem: ⁊ vtinā tendantur ſicut tabernacula cedar: vt ſe
ad illicita non relaxēt. Clericoꝝ voluptates accuſas:
quas apud plroſq; ſpirituales in chriſto potius cen
ſeo q̄ꝫ carnales. Noui q̄ꝫ plurimos quib⁹ ad occaſio-
nem turpitudinis ſuſpectior eſſet ſua camera,q̄ꝫ for-
te tibi eccleſia:plus fortaſſe in tuis ſemicinctijs/q̄ꝫ cle
ricus in byſſo ⁊ purpura gloriaris. Melior eſt purpu
rata humilitas q̄ꝫ pannoſa ſupbia: pietas ipſa eſt cul
tus dei:vide ne ſpeciē pietatis habeas ⁊ non cultum:
ne de illorum numero cenſearis: contra quos apoſto
lus dicit. Speciē quidē pietatis habētes:virtutē vero
abnegātes. Quid queſo eſt iniquius publica peccati
profeſſio: an ſimulatio ſanctitatis? Porro non aufe-
runt conſcientie vermē habitus ⁊ tonſura. Regnum
dei itra vos eſt nō in exteriori veſtitu. Nōnullos cleri
cos noui qui quaſi nichil poſſidētes multa poſſident.
Non eñ habent ſibi:ſed oībus quicqḋ habēt. Sic tē-
porali fouētur ſubſidio: ſicut in ſtabulo viator vtitur
lecto. Pauſat,ac feſtinat recedere.nouit enim ſe eſſe
peregrinū ⁊ hoſpitē ſuꝑ terram. Putas eos omnes
ita elongatos a deo:ita ſue ſalutis imemores,⁊ in re-
probum ſenſum datos: vt eos aut gehennalis miſe-
rie timor,/aut celeſtis glorie btitudo nō excitet? Nun-
quid diſcipline ⁊ penitētie ⁊ ceteroꝝ que ad ſpiritua-
le ꝑtinent exercitiū penitus ſunt ignari? Nunqḋ reſi-
na non eſt in galaad/aut medicus non eſt ibi? Si ga-
laad eſt aceruus teſtimonij vel martyrij:qḋ idem eſt/
Leua oculos tuos et recole ſi vnq̄ꝫ videris alicuius
regule ꝓfeſſorē ꝑ agonē martyrij de ſeculo triūphaſ-
ſe. Nam ſi eo modo aliquē triumphaſſe ꝓponas:hūc
ab ordinis obſeruātia prerogatiua ep̄alis exemerat:
non opꝫ oēs regulari militie manū dare. Credo non
minoris eſſe meriti citra ꝓfeſſionis vinculū:⁊ aſſum-
pte neceſſitatis angariā ſimpliciter ambulare cum
deo:⁊ cuſtodire vas ſuum in ſanctificatione ⁊ gratia,
ſuaſq; manus a ſordibus munerū excutere q̄ꝫ detra-
ctare onus impoſitum: ⁊ luctari cum obedientie iugo.
Religio munda ⁊ imaculata hec eſt cuſtodire ſe im-
maculatū ab hoc ſeculo:⁊ ſe i operibus miſericordie
iugiter exercere. Si ouile iacob/ſi rethe petri/ ſi do-
mum patris celeſtis attēdis/diuerſas oues/diuerſos
piſces/diuerſaſq; et multas inuenies māſiones. Noe
daniel/⁊ Iob diuerſas vite meritorie ſemitas habue
runt. Et ſi chriſtus cōmendauit ocium marie: non ta
mē ei diſplicuit occupatio marthe. Gratius acceptat
dñs plerūq; peccatoris penitentiā humilis ⁊ cōtriti:
q̄ꝫ innocentiā iuſti tepidi ⁊ remiſſi. Ille fortiter cadit/
ſed fortius ſurgit. Iſte lenteſcens in via domini et in
proximo euomendus:in ſuo tepore et torpore marce
ſcit. Ouis in lege dñi longe ab oſtio tabernaculi of-
ferri precipitur:⁊ capra que hoſtia pacifica eſt in ipſo
tabernaculi oſtio vnde ouis elōgata eſt immolatur.
Familiarius enim in ſinu celeſtis gratie admittunt
qui extraordinarios actus auſterioris penitentie iudi
cio puniunt/q̄ꝫ q̄ in via vite accidia dormitātes ani-
mo langueſcēte fatiſcunt. Non prefero religioni(que
ad deū via certa ⁊ directa eſt)noſtre ſecularitatis in-
certū. Non dico cum naaman ſyro: meliores eſſe flu-
uios damaſci albana et pharphar/oībus aquis iſrl'.
Nō dico cū gedeone q̄ meliores ſunt racemi effraim
vindemijs abiezer:neq; homines angelis:neq; com-
paro terras celis:ſed imperfectū queſo noſtrū videāt
oculi tui: teq; ipm̄ iudicans non iudices quē nō noſti:
donec de illius vultu iudiciū veſtrum prodeat/ q̄ re-
uelabit occulta cordiū:⁊ manifeſtabit abſcōdita tene
brarū. Omnē equidē ordinē ſanctū in vſceribus chri-
ſti diligo/magnifico/veneror ⁊ adoro. Eapropter diu
a retroactis tēporibus aliquē tui ordinis virū ſemꝑ
mecū habui mee cōuerſationis teſtem/meiq; corpo-
ris ⁊ anime angelū et cuſtodem:vnum ſi elegi ⁊ pre-
elegi michi dilectū deo ⁊ hoībus quem iudicio meo
longe differētius multis quadā preeminētia ꝓbatiſſi
me religionis illuſtrat/diues in ſeculo et venerabilis
fuit:ſed pro chriſto paupere ſe pauperē fecit. De eius
amicitia glorior/eāq; vniuerſis curialib⁹ ⁊ palatinis
familiaritatibus antepono. Ipſe proculdubio amic⁹
dei eſt canonice inſtitutiōis ſtrēnuiſſimus emulator/
ſue carnis crudelis aduerſarius:anime ſuo cuſtos ſol
licitus/fide firmiſſimus/ſpe lōganimis/charitate ꝑ-
fuſus/in operibus timoratus/māſuetus et humilis/
in conſilijs prouidus/iocundus ⁊ circūſpectus in ver
bis. Semꝑ mel ⁊ lac ſub lingua eius: diffuſa eſt enim
gratia in labijs ſuis. Quadā vero hylaritate feſtiua,
quodā placore angelico/ita ſerenata eſt facies eius:
ſic et facta ipſius et dicta quidā fauor celeſtis gratifi
cat/vt aſpectus eius ⁊ ſermo eiuſdem ſibi fere oēs in
vinculū amicitie ſpiritualis alliciat. Memoriā eius
poſui tanq̄ꝫ ſignaculū ſuꝑ cor meū:cuius humilitatē/
maturitatē/prudentiā/conſtantiā/ et (vt includā mul
ta paucis)incōparabilē honeſtatē in interiorib⁹ meis
iugi recordatione circūfero: q̄ꝫtumq; ꝑmittit cōuerſa
tio ſecularis/ad exemplar illius quaſi ad ſigilli ſpiri-

tualis imaginē me conſigno. Et quia ſententias inuol
uens preſtigioſis ſermonibus/tyrocinium meū et pmi=
tias ī theologica facultate palliata iniquitate depra
uas/ad hominē ⁊ non ad orationē reſpōdeo. Nā cum
ſis diſputator diſcolus et perſus: reſponſio tota hec
ex ſola indignatiōe dictatur. Arguis me dixiſſe quia
melior eſt vox operis ꝙ͂ vox oris. Argue ergo cum in
cuius ore nō eſt inuentū mendaciū. Ipſe eīm tue inſti
tutionis regule contradicens, de te ⁊ cōſimilibus di=
cit. Que dicunt facite: que autē faciunt nolite facere.
Ipſe etiam prius fecit: ⁊ poſtea docuit. Sicut ſcriptū
eſt. Cepit ieſus facere ⁊ docere: que prius fecit poſtea
docuit: voci orationis vocē operis anteponit. Si de
me illa quā poſui inter vocē oris ⁊ vocē operis cōpa=
ratione cauſaris/adhuc dico ⁊ cū ſalomone replico:
qꝛ melior eſt vir patiens expugnatore vrbiū. Melior
eſt canis viuꝰ leone mortuo. Melior eſt puer ſapiēs
et paup: rege ſene et ſtulto. Melius eſt ire ad domū
luctus: ꝙ͂ ad domū conuiuij. Infinita poſſem exēpla
inducere: ⁊ hec oīa ſe variāt alternatim/atqꝫ in extē=
ſionis aut remiſſionis intelligētia, ſibi reſpōdent q̄ſi
excedentia ⁊ exceſſa. Sup timore initiali me arguis:
quia nō eſt timor dei ante oculos tuos: ⁊ loqueris de
timore pfecto. Timor equidē penā habet: ideoqꝫ mi=
chi dubium eſt: qualiter intelligas hominē in timore
perfectū. Ubi eīm eſt timor: nulla eſt pfectio. Audi au
guſtinū in omelia sup epiſtolā iohānis. Si pfecta eſt
(inquit) charitas in hoie: iam nō timet. Perfecta eīm
charitas perfectā facit iuſticiā: nec iam timet/ſed de=
ſiderat vt trāſeat iniquitas: ⁊ veniat regnū dei. Bea=
tus etiā Ambroſius dicit: Caſtus timor facit dulce=
ſcere qḋ amariſſimū prius fuit: ſed tam mūdanus ꝙ͂
ſeruilis timor in futuro non erit. Iohānes etiam da=
maſcenus sup verbo illo in epiſtola ad hebreos Ex=
auditus eſt pro ſua reuerētia. Intellige (inquit) hanc
reuerentiā totius timoris expertem. Deus eīm chari=
tas eſt. charitas autē timoris conſortiū non admittit
Adhuc de fouea critij ⁊ de occultioris malicie latibu
lo procedit inuidia: vt derideat ſimplicitas innocen
tis. Me nāqꝫ blaſphemaſſe proponit/eo ꝙ dixerim
ꝙ chriſtus pro nobis de diuite factus eſt pauper. Au
diat quid beatus Baſilius in libro exhortatiōis ſcri=
bat. Sermo omnipotēs de eo qḋ erat p naturā: vnū
cum patre factus eſt/vnū cum homine/natus de pa
tre, de muliere natus/de oīpotente infirmus/de dn̄o
exinanitus in ſeruū. Adhuc impugnas turrim dauid
atqꝫ preſtigioſis ſophiſmatibus attemptans titulos
veritatis: ea que cōmunē et ſimplicē intelligentiā ha=
bent: verſuto interpretationis veneno deprauas. Cū
de transfiguratione domini loquerer ſimpliciter di=
cens, ꝙ poſt illam glorie apparitionē/diuina que ibi
appebat ſpecies quodāmodo redijt in humanā. Tu
hoc nomē ſpecies in deo calūnioſe peruertis: vt nūꝙ͂
ad cōtemplandā ſpeciem ſue celſitudinis pducaris.
Audi quid dicat ambroſius exponens illam clauſu=
lam hieremie. Quis ſtabit in ſubſtātia dn̄i: ⁊ videbit
verbum eius? Sapientia (inquit) dei verbū patris eſt
non degenerans ab eius ſpecie: cuius ſubſtantiā in
alia ſpecie nobis ad remediū obtulit. Et hylarius.
Refulget in imagine vſus in munere. Et idem Pre=
rogatiua eīm ſpeciei in qua erat ſpendor ⁊ figura ſub=
ſtantie dei pie diſpenſationis miniſterio: ſic ſe exina=
niuit ad ſpeciē ſerui: vt non eſſet alienus a ſubſtantia
patris. Ex concilio etiā tolerano habes: quia in chri=
ſto due ſunt ſpecies naturales: virtus ⁊ īfirmitas. Un
de apoſtolus dicit. Et ſi chriſtus mortuus eſt ex infir
mitate: viuit tamen ex virtute dei. Item hylarius: di
ſtinctio innaſcibilitatis ſpeciem inſinuat/nec degene
rat/nec naſcitur aut procedit/cuius vnionē et ſpeciei
conformitatē incōmutabilis natura conſeruat. Alte=
rius pcedit impoſtura malicie: nec in oībus his auer
ſus eſt furor eius: ſed adhuc manus eius extēta. Eze
chiam regē nulli patitur peccato fuiſſe obnoxiū: cum
publice ſcriptura teſtetur: nec vnius diei infantē eſſe
a peccato immunē. Non inficior ezechiā iuſtum fuiſ=
ſe ⁊ ſanctū. Sed verbū Yſaie eſt. Quoniā omnes iu=
ſticie noſtre q̄ſi pannus menſtruate. Sanctus dauid
in quo inuenerat dn̄s virū ſm cor ſuum querebať: qꝛ
iniquitates ſupgreſſe ſunt caput ſuum. Iob etiā cuiꝰ
virtutes dn̄s ita magnificat ⁊ extollit. Hieremias ꝙ͂
atqꝫ moyſes: ⁊ ceteri quoꝝ laus eſt in euangelio/con
cepti/nati/⁊ conuerſati ſunt in peccatis. Si peccata
ezechie ignoras: recole quia ſicut dauid ad gloriā: et
ad pompā populū numerauit/ſic et ille de fuga ſen=
nacherib: ⁊ exercitus eius ſtrage ſuperbiens/gratias
deo (teſtimonio Auguſtini) non retulit. Scis autē qꝛ
viciū ingratitudinis omnino peremptoriū eſt anime:
et deteſtabile apud deū. Ad cumulū etiā ſupbe tranſ
greſſionis/ad faſtum et oſtētationē cellas aromatū/
theſauroſqꝫ dn̄i nuncijs merodac regis babilonis
oſtendit. Non ſolum merlinū: ſed ⁊ te prophetā voco.
nā pphetа es antichriſti. Iam eīm per te operať mini
ſteriū iniquitatis. Sane nunꝙ͂ merlinū ponendū de=
creui in cathalogo ſanctoꝝ qui a ſeculo ſunt pphetа=
rū: ſed te ⁊ ipſum cōſtituo inter prophetas baal/an=
numero inter quadringentos prophetas achab/ꝗ ei
in mēdacio diuinabāt: vel quia in ſortē ſacerdotij es
aſſumptus/collegā ſummo ſacerdoti cayphe te ad=
iungo: quia in cuius crudeli cōſiſtorio chriſtus inno=
cens iudicabatur ad mortē: cum eſſet anni illius pō=
tifex prophetauit. Scripturas queſo lege et intellige.
non eīm inueniuntur omnia in catone. Certe ſi te mer
linum prophetā irriſorie dixi/non debueras excan=
duiſſe tam grauiter: vt michi notā adulatoris inure=
res. Recole ꝙ cū ſaul eſſet in ira dei electus: ⁊ a dn̄o
reprobatus: legitur tamen ꝙ deſcēdebat cuneus p=
phetarū: ⁊ factus eſt ſaul inter prophetas. De ſybilla
gētili et de balaam ariolo: ⁊ de alijs quoꝝ pphetias
recipit eccleſia/contra eccleſie doctores aliquid viru
lentū vomuiſſe debueras. De iael illud tibi reſpōdeo
quia vir eius abner cyneus, iam cum oīni domo ſua
receſſerat a fratribus ſuis: fœduſqꝫ pcuſſerat cū rege

aſor. Syſara vero habens ex illa obligatiõe fiduciã/ diuertit ad tentoriũ abner. Rogauit ergo iael vt ip-ſum celaret/ac poculũ daret: dedit ꝛ iael ei lac vt grauius obdormiret: ipſa vero timpora dormiẽtis vſqꝫ ĩ terram clauo tabernaculi ꝑforauit. Uide ſi rea eſt ꝓditionis que miſero trãſfuge querẽti ſubſidiũ ſecuritatẽ preſtiterat dormiẽdi. Sed vt ṽbo Job vtar/ vmbra vmbrã protegit/ ſimilis excuſat ſimilẽ: nec eã excuſares, ſi proditionis facinus abhorreres. Uerũ licet factũ illud fuerit impium: habet tñ in ſe venerabile ſacramentũ. Expreſſa ṽo ſimilitudinis forma/poſſet myſtice ſignificationis beneficio excuſari: ꝙ cayn fratrẽ ſuum occidit/ ꝙ iudas cũ ſua nuru concubuit/ ꝙ dauid vxorẽ alienã rapuit ꝙqꝫ ipſe vriam: ꝛ ꝙ ioab abner ꝛ amaſam proditorie interfecit. Nec itellige ſacram ſcripturã iael ſpecialiter preconijs attuliſſe: ſed deũ qui ꝑ feminã ſaluauerat iſrael/ miraculoſe cõcludens in manu femine inimicũ. Frequens eſt etiã in ſacro eloquio/ea que bona ſunt in mala: ꝛ ea q̃ mala ſunt in bona ſignificatione accipi: ita vt ſermo hyſtoricus ſemꝑ ſalubriter famuletur intelligẽtie ſacramẽti. Sanſon qui interpretat̃ ſol/ dñõ conſecratus ꝛ qui figurã chriſti ſepe ĩ ſacro eloquio gerit: peccatoris tamen figurã exprimit/ vbi ſcilꝫ a dalida id eſt carnali cõcupiſcentia, funibus peccatoꝝ ligatur: et eo cõuerſo ad penitentiã/ atqꝫ inſiliẽte in eum ſpiritu dñi/ vincula relaxãtur. Urias innocens vir ꝛ iuſtus: typum diaboli repreſentat/ vbi pro vxore ſua occiditur. Babilonia ṽo in idolatrie peccato flagitioſa, dilecta domini quãdoqꝫ vocatur: et ꝑ Saulem licet fuerit inobediens cõtumax temerarius ꝛ preſumptor/ chriſtꝰ dei filius figuratur. Rurſum dũ opuſcula mea venenoſo dente inuidie mordicando diuellis/ me inter cetera gratiã ꝛ liberũ arbitriũ cõmiſcere ꝛ confundere blaſphemãdo ſubgrũnis. Et ego quidẽ ꝯfidenter aſſero/ liberũ arbitriũ ita inniti ꝛ pendere de gratia: vt benignitas dei merito non preiudicet/ et libere voluntati gratia nõ preſcribat. licet eñ dicat apoſtolus. Juſtificati eñ eſtis/ id eſt ꝑ grãm: neminẽ tñ adimit ſaluari ꝑ fidẽ. Dico aũt ꝙ grã liberũ arbitriũ eximit a iugo peccati: vt volũtas ſanata iã non invacuũ gratiã dei cooperantẽ recipiat: ſed ſeipſam ad actum beneficio adiuuãtis exerceat/ veluti ſi quis luto infixus ſe inde expedire ſine ope aliena non poſſit: ſi ab aliquo liberatur ipſo liberatore ducente ꝛ adiuuãte expedite incedit. Licet ergo dicat̃ aliqͥs ex fide ſaluari: totum tamen eſt ex gratia ſine qua nemo credit. Unde auguſtinus in epiſtola ad ſixtũ dicit/ ꝙ grã eſt remiſſio peccatoꝝ: nec eam ꝓcedunt merita: quia gratia nõ eſſet ſi redderetur ex meritis: aut nõ eſſet gratuita. Ad bonifaciũ vero ſcribens ait. Qꝫ apoſtolus dicit iuſtificati eſtis gratis. hoc dixit ideo ne fides ſuꝑba ſit. Si autẽ ex fide: quomodo gratis? Quid eñ meret̃ fides: cur non potius redditur q̃ꝫ donatur? Sed reſpondet apoſtolus. Quid habes qꝺ nõ accepiſti? Fides itaqꝫ augetur ꝑ gratiã: vt gratia magiſtrãte voluntas obſequatur: ꝛ obſequens operet̃. Tu vero protheo mõſtruoſior: nunc totũ aſcribis gratie ꝛ meritũ euacuas: nunc exinaniendo gratiã/ totũ merito attribuis: et in primo hereſim manichei: in ſecundo blaſphemiã pelagianã incurris. Sic error veterũ cineres iam ſopitos iterꝫ ſuſcitas: ꝛ dogmata dãnata ſolẽniter quaſi lignoꝝ materiã tibi ad eternũ incẽdium coaceruas. Hec omnia decreuerã proſequi lima correctiõis: aut perſequi nouacula dãnationis in hoc opere meo: ſed occupationibus varijs alias reuocatus: totũ hoc vacationi tempori: ꝛ liberiori diſputationi reſeruo.

¶ Inuitatur nouitius ad feruorẽ religionis.
Epiſtola.cxxxviij.

Dilecto ꝛ predilecto ſocio ꝛ amico magiſtro alexandro de ſancto albano. Magr̃ P. bleſeñ. bath. archid. Salutẽ ꝛ de mũdo triumphum. Totis medullis anime cõuerſioni ꝛ cõuerſationi veſtre cõgratulor. A prima enim veſtri noticia dilexi vos/ non ad faciem/ non ad queſtũ: ſed pro virtutibus veſtris in domino virtutũ. Littera ſiquidẽ veſtra/ ꝛ fame cõmendabilioris celeberrimus odor, multos vobis cõciliauit ad amicitiã/ ſalua Tullij ſententia: qui in libro de amicitia ſcribit. Uix a pluribus ſeculis q̃tuor amicorum paria extitiſſe. Hodie vero amici multiplicati ſunt ſuꝑ numerũ. charitas eñ diffuſa eſt in cordibus noſtris: que ſola eſt vere amicitie condimentũ. A diebus itaqꝫ naſcẽtis eccleſie cepit dilectio multiplices affectionũ propagines in vnitatẽ mentium dilatare: vt iam tunc multitudinis credentiũ eſſet cor vnum et anima vna. Gratias igitur ago deo/ qui vos de medio praue ac peruerſe nationis eduxit: vt odio habeatis eccleſiã malignantiũ ꝛ lauetis inter innocẽtes manus veſtras: que de feditate ſeculi multiplices maculas contraxerũt. Gaudeo plane quia mirabile ꝛ imitabile oibus premiſiſtis religionis auſpiciũ. Diu eñ ante cõuerſionem veſtram deſiderabili multis reditu abiecto/ abiectus eſſe in domo dñi elegiſtis/ honorem magiſterij/ laudẽqꝫ hominũ: ꝛ inanẽ huius ſeculi leticiã expuiſtis/ ad letandũ in leticia gentis quam chriſtꝰ hereditauit/ vt laudet̃ cũ hereditate ſua. Poſuiſti amice chariſſime pedem tuũ in via recta: imo pedes tuos ſapiẽtie cõpedibus inieciſti. Uide ne accidieris a vinculis eius. Manum tuã miſiſti ad fortia vt regno celorum vim inferas: et te in hereditate ſanctoꝝ violenter intrudas. Nimirũ ꝑ adoptionem factus es dei filius: ꝛ coheres chriſti. Qui enim ſpiritu dei aguntur: hi ſunt filij dei. Secure iam dicas/ dominus pars hereditatis mee: tu es qui reſtitues hereditatẽ meã michi. Propterea funes ceciderũt tibi in preclaris: etenĩ hereditas tua ꝓclara eſt tibi. Beatus es ergo cuius portio ꝛ hereditas deus eſt. Adhuc tñ dũ nouitius/ dũ paruulus es nõ differs a ſeruo: cum ſis dñs omniũ: ſed es ſub tutoribus ꝛ curatoribꝰ vſqꝫ ad tẽpus prefinitũ a patre: tempeſtiue mittendus in plenariã poſſeſſionẽ eterne hereditatis. Moneo igit̃

in viſceribus ieſu chriſti vt te non deterreāt cōuerſio-
nis primitie/nouū obedientie iugum/incōſuetus or-
dinis rigor ⁊ auſteritas diſcipline. Quicqd aſperum
nunc videtur/obedientia ſibi cōuertet ad lucrū:⁊ que
nunc amariora ſunt/vſu mediante dulceſcēt. His em̄
qui de tenebris progrediunt̄ ad lumen: lux in primis
moleſta eſt/donec oculi lumini aſſueſcant. Inter du-
ra et aſpera tibi ſolatio ſit illud propheticū: propter
verba labioꝝ tuorum ego cuſtodiui vias duras. Ex-
pedit tolerari dura/ne veniāt duriora. Q; ſi murmu
raueris ſi detrectaueris obediētie iugum:invano ac-
cepiſti animā tuā. Inſuper ⁊ qđ tibi durū eſt:nec in-
obediētia: nec murmuratione molleſcet. Si ꝑ regno
celoꝝ nunc ſuſtines grauia: ſcias grauiora fuiſſe que
nuper pro queſtu tranſitorio,nec ſine diſcrimine ani-
me ſuſtinebas. Quia ergo (teſtimonio beati Petri)
filij obedientie caſtificant corda ſua/vince ꝑ obediē-
tiam beſtialiū motus affectuū: quia iuxta verbum ſa
lomonis:vir obediens loquit̄ victorias. Uincit enim
mundū/diabolum/ ⁊ ſeipſuꝫ. Obediētia que filiū dei
decuit non ſit tibi queſo dedecori/nō eſt enim ſeruus
maior dn̄o ſuo. Hoc igitur in te ſentias qđ et in chri-
ſto ieſu:q̄ cū in forma dei eſſet/ formā ſerui accepit:et
vſqꝫ ad penā ⁊ ignominiā crucis curſum obediētie li-
mitauit. Tu vero cohumiliatus et cōpauperat⁹ dn̄o
maieſtatis/vagum ⁊ liberū tue volūtatis arbitrium
ſubice pro eo gratuite ſeruituti. Si recolas q̄ta ſuſti-
nueris pro te:⁊ ſi milies te pro eo dare poſſes ad mor-
tē: non ſufficeres tamē ad paria reſpōdere. Magna
tibi fecit qui potens eſt: ⁊ eſtimatio tanti beneficij cō
penſationis vicē non recipit. Fatiſcant igitur mēbra
vigilijs/extermināentur ieiunijs/labore frangantur: li-
queſcāt in lachrymas oculi,imo ſi totū cerebrū ⁊ me-
dulle corporis in fletū effluant: non ſunt tamen cōdi
gne paſſiones hui⁹ ſeculi ad gloriā que quidē acqui-
ri pōt:eſtimari autē aut compēſari non poteſt. Quid
em̄ retribuet puluis ⁊ vermis dn̄o glorie: qui pro eo
animā ſuam in morte cōcluſit/vt beatitudine frueret
quā nec oculus vidit/nec auris audiuit? Attende igi
tur ſollicitus quantū domino tuo debes:⁊ dū in ꝑfe-
ctu es/nunq̄ꝫ te ꝑfectū exiſtimes. Nō q̄ iam apprehē
derim:aut ꝑfectus ſim dicit apoſtolus. Sequor autē
ſi forte cōprehendam in quo comprehēſus ſum. vnū
autē que retro ſunt oblitus/ad ea que priora ſunt me
extendo ſequēs ad brauiū ſuperne vocationis in chri
ſto. Attende igitur tue vocationis initia: vt ſcias que
a deo donata ſunt tibi. Glorioſum donū dei eſt,diui-
tias ⁊ delitias huius ſeculi abdicaſſe. Quis ſapiens
cognoſcet hec:⁊ intelliget miſericordias dn̄i/qui puer-
ſos tam pie cōuertit:⁊ pro ſubſtantiola huiuſvite di
uitias ſalutis eterne retribuit? Ita ergo mundū euo-
mas vt nō reuertaris ad vomitū. Ita tibi ſeculi mo-
riatur affectio:vt nunq̄ꝫ tibi deinceps ad deſiderium
recidiuet:teqꝫ ita configures ⁊ cōplantes ſimilitudi-
ni mortis chriſti:vt ſis mortuus mundo/mortu⁹ a cor
de tuo/et vita tua feliciter abſcōdatur in chriſto. Cō
uerſionem eoꝝ damnabilē reputa qui pro clauſtro ſe
culum deſerūt:⁊ in clauſtrū mores ſeculi deferunt: ꝑ
chriſto modicas facultates deſpiciunt/⁊ cōtra chri-
ſtum ſpem maioꝝ cōcipiunt. Sub tēporaliū contem
ptu cupiditas intēſior latet. ignis em̄ dū tegitur vehe
mētius ardet. Parū itaqꝫ tibi ſit renūciare diuitijs:
niſi renūciet̄ ⁊ vicijs:q: minus periculoſum eſt eſſe di
uitem chriſti q̄ꝫ pauperē antixp̄i. Omnes itaqꝫ angu
los cordis tui reuolue/ſcrutare/⁊ ab eis reijce qđ a ſe
culo cōtraxiſti/vetus homo crucifigat̄ in te cū actib⁹
ſuis:vt deſtruat̄ corpus peccati:⁊ in quandā nouita-
tis infantiā renaſcaris. dedit tibi dn̄s exercitatos ſen
ſus ⁊ grām ſcientie preminētis. Credo autē q̄ ſpiritū
dei habeas. Nemo em̄ dicit anathema ſeculo:niſi in
ſpiritu dei. Quāto ergo melior es/tanto vigilantius
caueas aſtutias ſathane/qui non magnifacit ſi deuo
ret ſimplices. Cibus em̄ eius electus:nec miratur ſi
abſorbeat fluuiū: ſed habet fiduciā q̄ influat iorda-
nis in os eius. Accedens igitur ad ſeruitutē dei pre-
pares animā tuam ad tentationē recolēs qualiter vo
cauerit dn̄s populū iſrael prius ꝑ blandimēta ſigno-
rū in egypto:deīde per patientiā tentationū in deſer-
to:poſtea in ſubiectione populoꝝ ⁊ pace impleta eſt
eis diuina ꝓmiſſio. Sic hodie defert deus quedā dul
cia ⁊ blanda ſancte cōuerſionis initia/ poſtea certa-
mina tentationū/demū ſecuram in chriſto quietē: et
pacē que exuperat omnē ſenſum. Leuaſti te ſupra te:
vt videas q̄ꝫ ſuauis eſt dn̄s:vt in die bona dn̄i cū au-
dieris vocē ſpiritus tanq̄ꝫ ſuſurrium et ſybilū tenuis
aure/quodā defecati cordis affectu quaſi de ligno vi-
te ſpirituales colligas fruct⁹. Sunt autē fructus (teſte
apoſtolo) charitas/gaudiū/pax/patiētia/ longanimi
tas/bonitas/benignitas/manſuetudo/fides/mode-
ſtia/continentia/caſtitas. In his fructibus recepiſti
chriſti miles arram celeſtis glorie: habentē promiſſio-
nem vite que nunc eſt et future. In his delibādo pre-
guſta quaſdā experientias huius ſeculi feliceſqꝫ pri-
mitias viſionis eterne. Quibuſdā itaqꝫ deſideriorum
pennis aduolet:et vſqꝫ in iubileas amenitates,vſqꝫ
in faciem dilecti ꝑ exceſſus contēplationis excurrit.
Si ſubito a ſe rapit̄/vt iam viuat non in ſe ſed in chri
ſto vnus cum eo ſpiritus exiſtēs/ſoloqꝫ huius morta
litatis obſtaculo differens a ſanctis ſanctoꝝ quadā
ieffabili ſed momētanea ſuauitate fruitiōis exultat/
et in guttula delitiarum celeſtium experitur q̄ꝫ ineſti
mabilis ſit eoꝝ btitudo:quoꝝ deſiderijs torrens eter
ne voluptatis inundat. Quia ergo vocauit te de⁹ vt
curras in odore vnguentoꝝ ſuoꝝ:ego vir vidēs pau-
pertatē meam clamo ad te Trahe me poſt te. Infi-
xus ſum i limo profundi:ſed ora ne abſorbeat me ꝓ-
fundū/ne me demergat tēpeſtas/ne vrgeat ſuper me
puteus os ſuum. O dulcedo cordiū deus animarū/
ſuauitas ⁊ gloria te diligētium/ ſpes mea a iuuētute
mea: aufer a me cor incircūciſum/cor coagulatū/cor
lapideū. da michi cor carneū/cor nouū/cor humile ⁊
cōtritū.inſpira michi amorē tuum/ contēptū mundi

peccati odium/et pſeuerantiā penitētie quā nec pre-
rumpat mors: nec morbus anticipet/donec eam mi-
ſeratio tua continuet ad profectum.

¶ Congratulatio pacis reddite archiepiſco-
po Rotbomageñ. Epl'a.cxxxviij.

Dilecto ꝛ ṗdilecto dño ſuo vuilhelmo dei
gratia rothomageñ. archiep̄o Suus pe-
trus Bleſenſis bath. archid. Salutē et ſi
quid dulcius aut deſiderabilius eſt ſalu
te. Cuiuſdā noui operis occupatione ſol
licitus/vix ad ſcribendū epiſtolā ſtilum moueo: mo-
uet tamen et excitat obediētia lenteſcentem/inuitat
amor/et cōpellit imperioſa deuotio. Deuotꝰ ſiquidē
et anxiꝰ cōpaſſionis affectu reuoluo frequenter q̄ꝫ vi-
riliter pro teſtamēto dei veſtram animā poſuiſtis et
expoſuiſtis diſcrimini: veſtros parentes exterminio
familiares ꝓſcriptioni/ poſſeſſiones rapine/ famam
ludibrio. Quidā vero qui vobis ꝛ eccleſie noſtre tene
bātur aſtricti/iacturā mundane ſupellectilis puſilla-
nimiter exhorrentes pro cōpendio tēporali/libertatē
eccleſiaſtice titulū diſtraxerunt: ſubijciētes ſe vltro-
nee ſeruituti. Nam ſi annus remiſſionis eis milites of
feratur: preeligēt ſuas aures ſubula pforari. Sic ad-
uerſitatis irruente procella ſubornata ſimulatio dile
ctionis hypocrite apparēs ꝛ non exiſtens inuēta eſt.
Metientes eñ ex fortuna pſonam cōuerſi ſunt in ar
cum prauū: pariter cū eis qui ſupra dorſum innocen
tie fabricabāt. Sed (iuxta verbū beati Job) lampas
contēpta apud cogitationes diuitū parata eſt ad tē-
pus ſtatutum/atqꝫ lucerna diu preſſa ꝛ obtenebrata
ſub modio, totū occidentē ſerenius ꝛ glorioſius illu-
ſtrauit. Sane ſi eſſet in eis que omni chriſtiano debet
affectio: reuerētie impenſioris officiū paſtori debeba
tur afflicto. Quāto indigniora innocens tolerabat: tā
to vberioribus obſequijs et honoribus dignus erat.
Beatus equidē iob glorioſior erat in ſterquilinio ia-
cens/q̄ꝫ circūſedente exercitu in ſolio ſedens. Repu-
tabant vos ſua ſubiectione indignū: qui ex ipſa pſe-
cutione veſtrā penſare debuerāt dignitatē. In omni
eñ dignitate nichil eſt dignius: q̄ꝫ pro eccleſiaſtica li-
bertate honoris abiectio et cōtemptus. Solus itaqꝫ
aſcēdiſtis ex aduerſo: ꝛ oppoſuiſtis vos murū pro do-
mo iſrael. Clamaſtis: ꝛ nō erat qui exaudiret. Circū-
ſpexiſtis: ꝛ non erat qui adiuuaret. Sic imitator for-
tiſſimi aioth iudicis iſrael ambidextri, ꝑ proſpera et
aduerſa/per infamiā ꝛ bonam famā/a dextris ꝛ a ſi-
niſtris ꝓtectus ſcuto bone voluntatis a dño: veſtros
labores ꝯſummaſtis ad fructū. vere turris fortiſſima
nomen dñi. Quis enim ſperauit in dño ꝛ cōfuſus eſt:
permanſit in mādatis eius ꝛ derelictus eſt? Sperent
in te qui nouerūt nomen tuū: qm̄ non derelinquis q̄-
rentes te dñe. Tu enim conſiliarius in duris: adiutor
in opportunitatibus in tribulatione. In proſperis cu-
ſtos: cōſolator in aduerſis. In prima ſiquidē peregri-
natione veſtra (ſicut ſepius vobis ſcripſi) preſagiebat
animus meus felicioris euentus auſpiciū: ſiqꝫ vim ha-
bens q̄ pſeuerantia veſtra continuaret opus aſſum-
pte fortitudinis ad triumphum. Sic animos electoꝝ
dñs flagellis interrogat/ſic relinquunt a dño chana-
neus et cetere gentes vt iſraelem in eis erudiat. Duo
enim nos affligunt/vicia ꝛ flagella: per illa cognoſci
mus quid de nobis ſcimus/ per iſta quid de mundo
ſperare poſſimus. Flagellat autē dñs iuſtum: flagel-
lat ꝛ impium. Nam de flagello impij dicit dñs ꝑ pro
phetam. plaga inimici percuſſi te: ꝛ caſtigatione cru-
deli. Et rurſum. Quid clamas ſuper cōtritione tua?
Inſanabilis eſt plaga tua. Iuſtum ꝟo flagellat ideo
deus, et tam proſpera q̄ꝫ aduerſa circa eum paterna
moderatione diſpēſat/vt homo ſe cognoſcat/vt ſuos
exceſſus corrigat/ vt alios ſuo exemplo deterreat/vt
virtus hoīs innoteſcat/vt vexatio det intellectū ad
cautelā: cautela vero ad coronā ꝛ gloriam cedat: vi-
ctione vero magiſtra que doceat vos de oībus. Deus
a prime peregrinationis exordio nos inſtruxit: ꝛ in la
pide adiutorij cor veſtrum ſtabiliens, vos ad omniū
iniuriarū tolerantiā cōquadrauit. Tutius equidem
excipit cōtumelias: q̄ ſcuto patiētie ſe precarmat. Hu-
ius virtutis efficacia eſt: vt ſi quid durū acceſſerit/for
titer illud ſuſcipiat: qđ non acceſſerit lucrū eſtimet: et
inter dura ſe durioribus dignū putet. Sunt ergo plu
rimi qui hanc regni ꝛ eccleſie pacem veſtris aſcribūt
meritis: ꝓpter verbū illud ſalomonis. Cum placue-
rint dño vie hoīs: inimicos etiā illius cōuertet ad pa
cē. Vos autē cautius ꝛ vigilantius prouidete: ne ab-
roget ingratitudo, qđ gratia prerogauit. Omnia que
vobiſcū miſericorditer opatus eſt deꝰ: ei referatis ad
gloriā ꝛ non vobis. Abſit eñ vt ſortē habeatis cū his
qui quādoqꝫ dicebant. Manus noſtra excelſa: ꝛ non
dñs fecit hec omnia. Non ergo in arcu veſtro ſpere-
tis/quia gladius veſter nō ſaluabit vos: ſed dei dex-
tra ꝛ brachiū ſuum ꝛ illuminatio vultus ſui. Optimū
eſt ei qui in alto poſitus eſt nō altum ſapere/ſed time
re. Beatus eñ qui ſemꝑ eſt pauidus. Vbiqꝫ vero pe-
riculoſa eſt ſecuritas. Ideo ſanctus Job oīa opa ſua
verebat. Qui cum eſſet deditus ſacrificijs/humilita
ti/hoſpitalitati/elemoſinis/iuſtus/rectꝰ/ timēs deū:
licet eundem ad plenū dñi flagella purgaſſent: ſuum
tamē recogitans imꝑfectum dicebat. A facie dñi tur-
batus ſum: et timore ſollicitor. Sane ſecuritatis fi-
lie ſunt/negligentia/ingratitudo/elatio. He induxe-
runt regē dauid/vt numeraret populū ſuum: conuer
ſumqꝫ eſt ei et vniuerſo populo iſrael in ſingultū. He
regem ezechiā quē honorauerat dñs in regreſſione ſo
lis ꝛ fuga ſennacherib ſubuerterūt/vt nuncijs mero-
dach baradan filij baldan regis babilonis ad inanē
gloriam oſtētaret domos aromatū/aurū et argentū/
pigmentaria ꝛ vnguenta: et audiuit incōtinenti diui-
ne animaduerſionis tonitruū. Terreat vos exemplū
filioꝝ Job: quos in domo fratris ſui maioris conui-
uantes ꝛ letātes ſathan interfecit: qđ hodie ſpiritua-
liter impletur in his q̄ prelati ſunt alijs ad cuſtodiam
diſcipline: ſi hoſtis occultus eos inani leticie vacare

cognouerit. Nulla ergo vobis obrepat ſecuritas: ſed
ſeruite dño in timore/veſtroſq; cogitatus iactate in
eum cui adherere bonū eſt/ponere in dño deo ſpem
ſuam, et horrere abhominabiliter quicq̄d ad pompā
ptinet ſecularē. Stabilite ergo cor veſtrū in exercitio
ſpirituali: in obſequio eius q̄ nubilū pſecutionis quo
denigrata ſed formoſa erat eccleſia ſerenauit: q̄ inter
preſſuras eidē ex ipſis iniuriarū malleis coronā glo-
rie fabricauit. Nimirū (beato hylario teſte) propriū eſt
eccleſie, vt tunc intelligat cū arguitur: tunc obtineat
cū ſuperata videt: tunc liberior ſurgat/cū eius libera
tio deſperat. Nā ⁊ archa noe inualeſcēte diluuio tol-
litur in ſublime: ⁊ archa federis humiliata/dagon cō
fregit ⁊ philiſteos in poſteriora pcuſſit. Quia igit hu-
mane cōditionis eſt dolere cū dolentibus, gaudētib⁹
cōgaudere/ ⁊ veſtre pſecutioni affectus impendi: ⁊ to
tis medullis anime cōgratulor veſtre paci. Uilla ſiq̄-
dē andelei quotiens erūpebat ſeditio inter reges: pal
mos excipiebat hoſtilitatis icurſus, obnoxia iugi ra-
pine ⁊ incendio: ſed nunc poſuit dñs fines veſtros pa
cē/atq; rerū veſtrarū ſummā collocauit in tuto. Pre-
terea ſuſcepit eccleſia veſtra non minimū ſui reddit⁹
incrementū. Inquirētes eñ dñm non minuentur om
ni bono: ſed ſemp faciet deus etiā cum tentatione, p-
uentū. Uenitis itaq; portantes pacē/ ⁊ illuminantes
patriā: ⁊ vtinam fiat pax in diebus veſtris. Sed pax
vera/pax dei quā nemo poteſt dare: non illa de q̄ di-
citur/pax pax et non eſt pax. nam in pace huiōi ecce
amaritudo amariſſima. Que eſt eñ hec pax ſi quie-
ſcit ancille: ⁊ domina ſub iugo graui ⁊ degeneri ancil
latur? Que vtilitas ꝗ caro a tribulatione malorꝫ ⁊ do
lore reſpirat: ſi nobili anime pro qua chriſt⁹ mortuus
eſt malorꝫ rotā ſollicitudinū laberintus imittat? Qui-
cunq; ſpiritu dei aguntur (teſte aplo) hi ſunt filij dei:
ideoq; ⁊ filij pacis. vbi eñ pax, ibi deus. Nam in pa-
ce factus eſt locus eius: ipſiuſq; teſtimonio pacifici
filij dei vocabunt. Annunciauit vobis dñs annū pla
cabilem/pacē ſuam dedit/pacem ſuā reliquit vobis/
alterā foris/alterā vero intus. Agnoſcite que a deo do
nata ſunt vobis: ⁊ vtimini beneficio pacis indulte: ꝗ
ſunt reliquie homini pacifico. Indignum plane oino
eſt ⁊ abſurdū: vt prenobilis anima deputata ſpōſi ce-
leſtis amplexibus, oblita ſue originis ⁊ illius cuius
imago eſt/ad mechanicos rapiatur affectus. Frequē
tius igitur exeatis in agrū cum yſaac ad meditandū:
deſcēdite in hortos aromatū vt guſtetis ſpūales deli
tias: ⁊ gratiſſima colligatis lilia gaudiorꝫ. De ligno vi
te pcipite ſpūales fructus: q̄ (teſte aplo) ſunt charitas
gaudiū/pax/patiētia/lōganimitas/bonitas/bēigni-
tas/māſuetudo/fides/modeſtia/ cōtinētia/ caſtitas.
Iſtorꝫ fructuū ſunt quaſi acceſſio ⁊ ſequela. Reueren
tia deū timentis/deſideriū diligētis/diligentia cum
querētis/ſapiētia cum inuenientis/deuotio tenentis/
gaudiū perfruētis. Quieſcite igitur inter medias ſor-
tes/inter preamabiles rachelis amplexus: ibi vacate
et videte ꝙ ſuauis eſt dñs: ⁊ ab vberib⁹ deſiderate ꝗ-
tis nullus negocioſe vite ſtrepitus vos auellat. The
ſaurū conſciētie bone cautius abſcōdatis: prefigētes
eidē titulum hoc impreſſiore ſigillo ſignatū. Secretū
meum michi, ſecretū meū michi. Et pax dei que exu
perat omnē ſenſum/cuſtodiat cor veſtrū ⁊ intelligen-
tiam veſtrā: vt ſit anime veſtre forma pulchritudinis
et ſignaculū ſanctitatis: vt repleat in bonis deſideriū
veſtrū deus cordis veſtri et pars veſtra deus in etnū.

¶ Imploratio precum vt petrus ad ſacerdotiū
digne promoueatur. Epla.cxxxix.

REuerēdo patri ⁊ dño. R. dei gra abbati Ci
ſtercienſi totiq; conuētui eiuſdē eccleſie. P.
bleſeñ. bath. archid. Salutē in auctore ſalu-
tis. Diu pulſatus ſum precibus/conſilijs/ ⁊
monitis amicorꝫ: vt in ſortē ſacerdotij trāſiens ei cui
ſeruire regnare eſt impenderē debite obſequiū ſerui-
tutis. Reluctatus tamen hactenus ſacerdotiū diſtu-
li: in eo eñ cōſideraui opera mea ⁊ expaui. Quis eñ
etiā pfectiſſimus nō formidet ſe diuinis imiſcere ar-
chanis/ſe illius ineffabilis ſacramenti exhibere mi-
niſtrum qḋ ſpiritus ſanctus conficit/cui angeli humi
li famulatu aſſiſtunt/quo diuinis terrena iungunt: et
qḋ in aſſumpti corporis vnionē recipit diuine preſen
tia maieſtatis. Reuerēdo vertici chriſti manū impo-
ſiturus baptiſta cōtremuit: pncepꝫ apoſtolorꝫ mira-
culoſa piſciū captione deterritus: recedite (inquit) a
me dñe: ꝗ homo peccator ſum/ſeq; introitu chriſti cē
turio reputabat indignū. Que igitur fiducia merito-
rum/qua mētis audacia contrectare preſumā vitam
animarū/precium mundi/angelorꝫ panem/vbi q̄to
dignior ⁊ eminētior eſt huius miniſterij gradus/tan-
to grauius iminet ex ipſius dignitate diſcrimē? Mi-
ſericordie dñi multe: ꝗ non ſum conſumptus. Ut q̄d
igitur cōtra prohibitionē ſapientis mittā me in pec-
cata populi: et aggregabo michi peccata duplicia?
Huc accedat innocēs manibus ⁊ mūdo corde: voca
tus a dño tanq̄ aaron/quē elegit ipſum. Nā ⁊ ſi a cor
pore meo phibeant act⁹ illiciti: de ſpurciſſimo tñ cor
de quaſi de ſentina ſcatente cogitationū feditas ve-
lut aura corrūpens exalat. Denique vereor ne cum de-
beā alijs in tēpore iracundie fieri recōciliatio/pruriē-
tis conſciētie impoſtura: michi ⁊ alijs obnubilet ſere
niſſimā chriſti faciē: ⁊ vſurpati auſus officij nobis ſa-
crificiū in ſacrilegiū: ⁊ vitam conuertat in mortē. Tu
igitur glorioſe ⁊ ſemp glorificāde ieſu/nō ſm miſeriā
meā: ſed ſm miſericordiā tuam operare in me velle ⁊
pficere qḋ beneplacitū ſit in oculis tuis: nec de meis
exceſſibus tua iudicia equilibres. Si eñ iniquitates
obſeruaueris dñe: dñe q̄s ſuſtinebit? Uolens denique
redimere dies meos quos pdidi: quia pernicioſe ⁊ p-
dite vixi/diſpoſui iugo dñi ceruicē ſupponere: laxio-
ris vite ſalutare licentias: ⁊ cum eſſem liber in oībus
omniū ſeruus eſſe. Tu vero dñe clementer aſpira/con-
firma qḋ in me trepidat/qḋ frigeſcit accende: qḋ nu-
tat cōſolida/doce qḋ deſipit/erige qḋ deſperat/alli-
ga qḋ vagat/qḋ ſurgit humilia/excita qḋ lenteſcit/

illumina qđ caligat. Uos etiam dilecti dñi et amici mei. in quibus poſuit deus verbum reconciliationis vt ordinetis teſtamentū eius ſup ſacrificia: vt deo placabiles hoſtias imoletis: quos ipſe fons chariſmatū copioſius irrigauit/vt iam in vobis virtutum flores erumpant in fructum. vos quos ſibi cōſtituit genus electū, regale ſacerdotiū: vt ſitis corona glorie in manu dñi: et dyadema in manu dei noſtri. vos inq̄ obſecro p miſericordiā chriſti ſuccurrite michi precibus adiuuate me votis/ne ſub mole importabilis ſarcine ſuccumbat infirmitas vacillantis. Exigitur a me conſcientia pura/vita immaculata/fama integra/vt ſim chriſti bonus odor in omni loco. Hec autē non merita hoīs: ſed illius ſunt munera qui vocat ea que non ſunt tanq̄ ea que ſunt: cuius larga et effuſa benignitas/diues eſt oībus inuocātibus eum. Tribuit enim abundāter et non improperat, iuſtificans impiū gratis: vt vbi ſupabundauit peccatū ſupabundet ⁊ grā. Omniū ſiquidē meritoꝝ ſuffragio deſtitutꝰ/poſt deū in vobis ieci ⁊ locaui mee fiducie fundamentū, certiſſime ſciens quantū etiā in meritis fides vel oratio pficiat aliena. cum eius efficaciā in filia chananee/in lazaro/in puero centurionis ⁊ reguli: ceteriſq̄ q̄pluribus frequenter euangelizet eccleſia. Sane in chriſto omnes vnū ſumus: ⁊ ex vniformi cōnexione mēbroꝝ eccleſie cōſiſtens integritas indicit oībus mutue cōmunionis regulā ⁊ indiuiſos charitatis affectꝰ. Adiuro itaq̄ vos in vnitate fidei, in ſanctoꝝ cōmunione: ⁊ in vnius confeſſione baptiſmi vt impfectū meum videāt oculi charitatis veſtre: ⁊ orationibus veſtris ſupportetis infirmū quem oneris magnitudo deterret. Apud chriſtū nunq̄ alicui defuit qđ p eum alij proficit. Creſcit eñ gratia ex impēdio: ⁊ lechitus olei tāto plenius exuberat q̄to copioſius ex ipſo mater virtutum charitas vaſis que offeruntur infundit. Ueſtra igitur oratio nunq̄ in terram vacua cadit: quia et ſi nunq̄ proſperat ei a quo mittitur/ſaltē in ſinū reuertitur ſupplicātis. Noueritis autē q ab ineunte etate ſemp in ſcholis aut curijs militaui. Scholaſticus vero labor licet ſit inefficax ad ſalutē: quedā tamē in eo mūdana honeſtas eſt: ⁊ innocētia ſecularis. At quicquid in curijs agitur fere peremptoriū eſt ſalutis/ambitioſum/adulatoriū/fictum/detractoriū/ſubdoluz/inuidum/crudele/⁊ impium. et generaliter tēporalis queſtus et inanis glorie venatiuum. Hec recordatus ſum ⁊ effudi in me animā meam: quoniā tranſibo in locū tabernaculi admirabilis. Ecce eñ tabernaculū dei cum hoībus, inſtar illius qđ moyſi in mōte oſtenſum eſt. Hic primū altare eſt eneū: cor ſciʒ contritum et humiliatū in quo beſtiales animi motus et actus irrationales penitēdo mactātur. Secundū altare ab omni eris rubigine alienum auro rutilat charitatis. Nichil in eo carnale offertur cum iam offerētis conuerſatio ſit in celis: cuius hoſtia eſt mens ſancta/deuota oratio/gratiaꝝ actio ⁊ vox laudis. Ad altare tertium qđ potius eſt propiciatoriū q̄ altare nō ſolum modo ſanctū eſt: ſed etiā ſancta ſanctoꝝ dulci affectu pura ⁊ defecata intentione intrat ſacerdos cum ſanguine: iam verū ſanguinē agni imaculati offerens et cōmunicans paſſionibꝰ chriſti. Uide frequēter quadam beata extaſi exiens a ſe ⁊ tranſiens in dilectum: vnuſq̄ ſpiritus factus cum eo intra quaſdam diuine ſuauitatis experiētias officiū propiciatoris exequit: dū p eum quaſi per quendā mediatorē dei ⁊ hominū his pro quibus ad deū intercedit/fructus propiciationis ex illa fruitione beata, ſed breuiſſima obtinet. His indignū me iudicans/totus a vobis pendeo/totus vobis innitor/rogate dñm vnctiōis vt vngat me oleo miſericordie ſue. vnctio eñ docet de oībus: ipſa me doceat facere voluntatē dei/captiuare totū intellectū meum in obſequiū chriſti: fungi ſacerdotio: ⁊ offerre illi incenſum dignum in odorē ſuauitatis.

¶ Dehortatio a ſtudio ſcientie ſecularis ⁊ exhortatio ad theologiā. Epiſtola. cxl.

Magiſter. P. bleſeñ. bath. archid. dilecto ſocio et amico ſuo petro clerico dñi regis anglie Salutē in eo ſine quo non eſt ſalus. Diuiſus es, ⁊ cor tuum in diuerſa diſtrahitur. varia eñ deliberationū fluctuatione raptus/heſitas vtrū ad ſcientiā legum vel ad exercitiū ſacre pagine te conuertas. In hac pplexitate diſtinguit finis intētio. Tendis eñ ad vnū propter vanitatē ſeculi: ad alterū propter veritatē dei. Emulare ergo cōſilio apoſtoli chariſmata meliora: ⁊ i corde tuo deuoret draco moyſi draconē pharaonis/id eſt veritatis ſciētia ſciētiam vanitatis. Non enim aſcendet in montē domini: neq̄ ſtabit in loco ſancto eius qui in vano accepit animā ſuam. Scitis q lex dñi lex imaculata conuertens animas. Juſtiniana vero peruertit multos: ⁊ gehenne filios facit. Qđ ſub quodā enigmate propheta inſinuans. Uocauit (inquit) iudicium ad ignē: ⁊ deuorauit abyſſum multā. Qđ tunc euenit/cū iudices de profunditate ciuilis ſciētie preſumētes contra ſe prouocant dei iudiciū: ⁊ irā diuine aiaduerſionis incurrunt. Uides q̄ imperſcrutabilis abyſſus, q̄ dumoſa ſilua, q̄ imeabile pelagus ſit pandecta in qua ciuile ius continetur: cui tota etas hoīs non ſufficit/cuius fructus totus in elatione ⁊ ambitione conſiſtit. Uerbum autē abbreuiatū fecit dñs ſuper terrā: vt ꝓpter ſcientiā ſalutis ⁊ vite/iam te tranſalpinare non oporteat/aut maria trāſmeare. Nā ſicut in deuteronomio legitur: ꝓpe eſt verbū in ore tuo et in corde tuo. Et (apoſtolo teſte) regnū dei intra nos eſt: qđ non in ſermone ſed in virtute dei cōſiſtit. Duo ſane ſunt que hominē ad legum ſcientiā vehemēter impellunt/ambitio dignitatis: ⁊ inanis glorie appetitus. Hi ſunt reecha ⁊ baana: que hyſboſeth dormientē pcutientes in inguine occiderūt. Lege ergo qđ ordini: qđ pfeſſioni tue cōueniat/qđ ab ambitionis eſtibus animū tuum reuocet/qđ vanitates ⁊ inſanias falſas procul a cordis tui affectione releget: vt in timore dñi qui eſt initium ſapientie ad ſpiritualē intelligentiam in qua eſt

anime ſalus diligens et deuotus aſſurgas. Arripe q̃ſo arma ſpiritualia: que (teſte apoſtolo) captiuant totum intellectum hominis in obſequium chriſti. Aſſume gladium ſpiritus quod eſt verbum dei: hec ſunt arma dauid quibus expugnaturus goliath / arma ſaulis grauiora reiecit. Hec eſt ſapientia que (teſte beato Jacobo) deſurſum eſt: et primum quidem pudica eſt. deinde vero pacifica. Pudica eſt quam pudica profeſſio deſpõdet vni viro virginem caſtam exhibere chriſto. Pacifica eſt que rogat que ad pacem ſunt: et cum his qui oderunt pacem iubet eſſe pacificum. Legum vero ſcientia impudica eſt: quia meretricio more queſtuaria eſt: et mercalis. et quicquid ſtudendo congregauit / ad nundinas vanitatis vili contractu venaliter et impudenter exponit. Hec vix vnq̃ pacifica eſt: que ſemper litigat de contractibus vel quaſi: de maleficijs vel quaſi: de varijs figuris cauſarum / de actionibus et obligationibus / de iudicijs / de ſententijs et appellationibus et alijs: que cũ ſopire lites debeant: ſemꝑ cineres litium excitans iam ſopitos. Contra hanc ſapientiã dominus in euangelio palam loquitur: ⁊ prouerbium nullũ dicit. Sine cauſa colunt me: docentes doctrinas ⁊ mandata hominum. Et in propheta. Comprehendam ſapientes in aſtutia ſua: ⁊ prudentiam prudentũ reprobabo. Denicq̃ ꝓ parte maxima leges ab ethnicis iſtitute ſunt. deus autem dedit legem vite et diſcipline. Deus enĩ deorum dominus locutus eſt: et vocauit terram / vt homo qui terra erat fieret celum: et beneficio legis ignee quam dominus attulit de ſeyr: caro tranſiret in ſpiritum. Sapientia quidem mundi ſtulticia eſt apud deum: et ſapientia carnis mors eſt. Apoſtolus enim damnat ea que ſunt formã quidem ſcientie habentia ſm doctrinam hominũ: ſi non edificant ad ſalutem. Humana itaq̃ lex iflat / diuina edificat. Profeſſores illius ſapiẽtes ſunt vt faciant mala: bona autem facere neſciunt. Diſcipuli huius mites ſunt ⁊ humiles corde: eoſq̃ cuſtodit pax dei que exuperat omnem ſenſum. Illi ſunt qui ſemper circueunt montem ſeyr: nec vnq̃ terrã promiſſionis introeunt. Iſti cum apoſtolo nichil arbitrantes ſe ſcire niſi chriſtũ ieſum: et hunc crucifixum / viã vite quodã compendio ſcientie ſalutaris anticipant: ⁊ quadã ſpirituali experientia q̃ ſuauis ſit dñs iam preguſtant. Et q̃d ſuauius, quid iocundius ad exultationẽ, quid fructuoſius ad ſalutem / q̃ cõprehendere ⁊ amplecti fide / ſpe / ⁊ amore te deus? Scriptum eſt. Scire te deus, ſenſus eſt cõſummatus. Eminentiã huius ſcientie veritas manifeſte inſinuat dicens: Hec eſt autem vita eterna vt cognoſcant te pater ⁊ quem miſiſti ieſum chriſtum. Illi hieruſalem edificant in ſanguinibus: quorũ flumina conuertuntur in ſanguinẽ. Scientia enim eorum ⁊ facundia tota vertitur in peccatum: ⁊ impletur querela quã proponit deus per prophetam. Dedi eis (inquit) aurum ⁊ argentũ meum: ipſi vero de auro ⁊ argento meo operati ſunt baal. De auro nimirum et argento domini faciunt ydolum. Iſtis conueniunt verba illa blaſphemie: labia noſtra a nobis ſunt / q̃s noſter dominus eſt? Propter hoc dat eis deus celum eneum et terram ferream: vt ſint ſine affectiõe, ſine deuotione: vt ſint terra ſine aqua quaſi montes gelboe ſuper quos nec ros nec pluuia deſcendit. Verba ſiquidem lepida plerunq̃ habet cenſura ciuilis: ſed ſunt folia ſine fructu, nuge canore ⁊ ſyrenes vſq̃ in exitium dulces. Mentior ſi vnq̃ videris illius ſcientie profeſſorem in ipſius exercitio felices exitus habuiſſe. Beatus hieronymus fere vſq̃ ad internitionem flagellatus eſt ab angelo: quia rhetorici lepore ſermonis illectus / vanitati operam dabat. Caſtigans autem caſtigauit eum dñs: et morti non tradidit. Sane lex domini ſapientiã preſtat paruulis / ipſa edificat / ipſa viuificat / ipſa illuminat. Eſt enim preceptũ dñi lucidum illuminans oculos: vt anima que ad imaginem dei facta eſt (iuxta promiſſum apoſtoli) reuelata facie ſpeculetur gloriam dei: ⁊ in eandẽ imaginẽ reformetur a claritate in claritatẽ tanq̃ a dñi ſpiritu. Audi virtutẽ ſacre ſcripture ⁊ efficaciã verbi dei: ad cuius intelligẽtiam te moneo i timore et tremore accingi. veritas in euangelio loquitur dicens. Beati qui audiunt verbũ dei ⁊ cuſtodiunt illud. princeps etiã apoſtoloꝝ interrogãte ieſu diſcipulos vtrum abire vellent. Domine (inquit) ad quẽ ibimus: verba vite eterne habes. Iterum verba quibus idem chriſtũ dei filiũ profitetᷣ: non reuelat ei caro et ſanguis / ſed ſpiritꝰ dei patris. Verba deniq̃ dei ita ſpiritualia ⁊ viuifica ſunt / vt ſint ſpiritus et vita: ipſo atteſtante qui dicit / verba que ego loquor vobis ſpiritus ⁊ vita ſunt. Sicut apoſtolus dicit. Sermo dei viuus eſt ⁊ efficax: ⁊ penetrabilior omni gladio ancipiti: ptingens vſq̃ ad diuiſionẽ anime et ſpiritus, compagum quoq̃ et medullarũ. Obtinet enim vicem validiſſime pactionis: ꝑ quã eliminãtur ab humano ſpiritu ⁊ purgãtur vniuerſi noxiales affectus. Et vt experientia huius rei tibi faciat fidem: ſi tepidus es ſacram ſcripturã lege inſtantius: et ſcias quia eloquium domini inflammabit te: ignitum eloquium eius vehementer. Si ambulas in tenebris audias quid loquatur in te dominus deus in euangelio et prophetis. Eritq̃ lucerna pedibus tuis verbum eius: et lumẽ ſemitis tuis. Si alicuius immundicie maculam contraxiſti: mundabit te ſermo chriſti. Iam vos (inquit) mundi eſtis propter ſermonem quem locutus ſum vobis. Si te tam grauis tentatio apprehendat vt pene moti ſint pedes / pene effuſi ſint greſſus tui: verbum dei firmabit te vt non cadas. Oꝫ enim ampliꝰ eſt: verbo domini celi firmati ſunt et ſpiritu oris eius omnis virtus eorũ. Si es in mortali peccato quod eſt mors anime / ſacra lectio viuificabit te: et implebitur quod dominus in euangelio dicit. Venit hora et nunc eſt, quando mortui audient vocem filij dei: et qui audierint viuent. Iſtud q̃ indubitabiliter ſcias: ꝙ ſpiritus ſanctus vtrunq̃ teſtamentum edidit / et expoſuit: vnumq̃ alteri in-

effabili ſapiētie artificio coaptauit. Ideoqꝫ ezechieli
prophete rota in rota apparuit/ſimulqꝫ eleuabantur
et incedebant rote: eratqꝫ ſpiritus vite in rotis. Et quis
queſo ſpiritus hodie in legum ꝓfeſſoribus dominatꝰ?
Spiritus elationis/ſpiritus cupiditatis ⁊ iactantie/
ſpiritus vertiginis ⁊ erroris. Reiecta ergo ſcientia ꝙ
in perniciem trahit, apprehende ſcientiam que edifi-
cat ad ſalutem. Diſce vt doceas vt cortina cortinam
trahat: et qui audit dicat veni. Sis imitator illius ꝙ
dicit. Sine fictione didici: ⁊ ſine inuidia cōmunicaui.
Abſit omnis fictio: quia ſpiritus ſanctus ſemper di-
ſcipline effugiet fictum. Gratis accipias, gratis da-
te. Qui enim ſic fecerit ⁊ docuerit homines teſtimo-
nio chriſti: magnus erit in regno celorum. Audi que-
ſo ſuꝑ hoc teſtimoniū danielis. Qui docti ſunt (inquit)
fulgebunt quaſi ſplendor firmamenti: et qui ad iuſti-
ciam erudiunt multos/quaſi ſtelle in perpetuas eter-
nitates. Noli autē ſcrutari que ſupra te ſunt: nec in-
anes cogita theorias: nō diſputationū argucijs: nec
verborum calumnijs te diſtendas. Talia enim apo-
ſtolus interdicit ſcribēs in prima epiſtola ad thymo-
theum. Si quis (inquit) aliter docet/nec acquieſcit ſa-
nis ſermonibꝰ dñi noſtri ieſu chriſti, ⁊ ea que ſm pie-
tatem eſt doctrine/ſuperbus et languens circa que-
ſtiones ⁊ pugnas verboꝝ, huius graue eſt iudicium.
Audi queſo quid ſuper hoc ſapientia dei in libro ſui
nominis dicat. Sentite (inquit) de domino in boni-
tate: ⁊ in ſimplicitate cordis querite illum. Hodie va-
ria eſt inter multos ſententiarū contētio: facteqꝫ ſunt
aque ſyloes que cum ſilentio currebant aque cōtra-
dictionis apud quas demeruerunt moyſes ⁊ aaron
terre promiſſionis introitum. Sic hodie apud mul-
tos carnes agni immaculati contra prohibitionem
legis elixātur aqua vel membratim diſcerpuntur ſe-
uicia beſtiali. Igne quidē aſſari debuerant: et ſi quicqꝫ
reſiduum eſſet: igne id eſt ſpiritu ſancto fuerat com-
burendum. Non igitur de corde tuo vaticinari preſu-
mas: ſed iuxta ſacri eloquij doctrinā vniuerſa diſcas
et doceas: orans cum propheta ⁊ dicens. Iuxta elo-
quium tuum domine da michi intellectū: non ſupra/
non extra/non contra. Sunt enim qui temere ſcrutā-
tur alta dei. Sed teſtimonio ſalomonis, mel nimis
comedēti non eſt bonum: et ſcrutator maieſtatis op-
primetur a gloria. Et eccleſiaſticus dicit. Sapiens
(inquit) efficiar: ⁊ ſapientia longe receſſit a me. Acce-
det enim homo ad cor altū: ⁊ exaltabitur deus. Mi-
rabilis facta eſt ſcientia dei: et non poteris ad eam.
Proinde doctor eccleſie paulus cum obſecratione
nos āmonet dicens. Dico per gratiam dei que data
eſt oībus qui ſunt inter nos non plus ſapere quā opor-
tet ſapere: ſed ſapere ad ſobrietatem. Alta nimirum
ſapere mors eſt: ⁊ facile periclitatur qui ſe in eminen-
ti conſiderans obſtupeſcit. Deniqꝫ loquens angelus
ad thobiam. Sacramentū (inquit) regis abſcondere
bonū eſt: opera vero eius reuelare honorificū. Diſtin-
gue ergo inter ſacramenta et opera. Nam in deuto.
Celi caligabant rore. Et in pſalmo. Tenebroſa eſt
aqua in nubibus aeris. i. obſcura eſt intelligentia in
ſacramētis celeſtibus ſcriptiſqꝫ propheticis. In his
vero quibus operatus eſt deus ſalutē in medio ter-
re: vt exinanitio in formam ſerui miraculoꝝ choru-
ſcatio/paſſio/reſurrectio/aſcenſio quod fidem inſtituit/
quod orare nos docuit: quod ad humilitatē/ad manſuetu-
dinem/ad penitentiā/⁊ ad miſericordiā nos verbo ⁊
exemplo īſtruxit/vult honorificari deus: ⁊ illic iter
eſt quo oſtenditur ſalutare dei. Sacramentoꝝ autem
ratio et inquiſitio ceſſet/claudatur puteus ne bos in
eum aut aſinus cadat/ne periculoſe nimis oſſa regis
hydumee redigantur in cinerem: ⁊ beſtia que montē
tetigerit lapidetur. Magna in ſacramētis eſt eminē-
tie intelligentia: quorum fide potius expedienda eſt
quā adinuentione humana. Et vt gratia exēpli in vno
ſacramētoꝝ videas abyſſum profundiſſimā ⁊ huma-
no ſenſui imperceptibilē: pane ⁊ vino tranſubſtātia-
tis virtute verborum celeſtium in corpus ⁊ ſanguinē
chriſti accidentia que prius ibi fuerant ſine ſubiecto
remanent ⁊ apparent. Cūqꝫ corpus chriſti caro ſit et
non ſpiritus: ſpiritū tamen et non corpus reficit/ſpi-
ritualiter paſcens atqꝫ viuificans. Corpus idē apud
nos eſt in diuerſis locis: quia in diuerſis altaribus con
tra naturam corporis. Idē tamen corpus eodē tem-
pore eſt in celis: licet enī ex natura corporali et circū-
ſcriptibili ſit vno duntaxat in loco: tamen in pluribus
locis eſt virtuali potētia ⁊ ſpirituali modo. Tāta enī
eſt vnio diuinitatis ⁊ carnis que tota diuina ⁊ glorio-
ſa facta eſt: vt ex plenitudine diuinitatis ꝙ (teſte apo-
ſtolo) corporaliter ibi habitat/illud corpꝰ licet in vno
loco corporaliter ⁊ naturaliter: in pluribus tamen eſt
diuina et ſpirituali virtute. Et ſicut ipſe deus quamuis
in pluribus: immo in omnibus locis ſit naturaliter ⁊
eſſentialiter: tamē ſm aliquē modum exiſtendi/id eſt
ꝑſonaliter eſt in vno loco/id eſt i ipſo homine aſſum-
pto per gratiam: ita quod diuinitatis eſt retribuit ineffa-
biliter corpori ſuo: vt ex vnionis virtute: ⁊ in vno ho-
mine ſit verbum et in pluribus locis ſit illius corpo-
ris ⁊ ſanguinis incomprehenſibile ſacramentū. Gre-
gorius in omelia paſchali. Eodem momento et in ce-
lo rapitur miniſterio angelorum conſociandū corpo-
ri chriſti: et ante oculos ſacerdotis in altari videtur.
Sicut autem diuinitas verbi totum implet mūdum:
ita corpus illud in locis pluribus cōſecratur: nec ſunt
multa corpora, ſed vnum corpus et vnus ſanguis.
Ideoqꝫ ſiue plus ſiue minus quis inde ꝑcipiat: om-
nes equaliter chriſti corpus integerrime ſumunt. In
his et ſimilibus ratio prorſus deficit: non deficit ta-
men fides: ſed attingit quod non preſumit ratio: ⁊ quod
mirabilius eſt ex rationis defectu fortius conualeſcit.
Apprehendit fides ꝑ gratiā: quod non potuit ratio ca-
pere ꝑ ſeipſam. Infirmat ratio vt ſit fortior fides. Ra-
tio ſuccūbit vt fides amplius mereatur: nec inuidet ra-
tio merito fidei: ſed libēter ⁊ humiliter acquieſcit. Quod enī
fides meretur nō ſibijpſi meretur: ſed potius rationi.

Sane fides euacuabitur et ratio permanebit: fides nimirum nõ eſt niſi in via/ ratio autem erit in patria perfecta ⁊ plena. Ibi ratio ſeu ſcientia metet qđ nũc ſeminat fides: dignumqꝫ eſt vt ratio ibi fructum percipiat de merito fidei quã adiuuat: dum pro ſe proſus abnegans a ſeipſa hic deficit: vt quandoqꝫ fidei beneficio in ſe creſcat. Fidei igitur ſine contradictione conſentiẽs, gratie dei tota innititur: ⁊ dat gloriam deo ſciens ipſum poſſe facere quod non poteſt ratio humana percipere. Pauca hec tibi ſtilo reciſiore ꝑſtrinxi/ eo ꝙ ſis dyaconus: ⁊ ad ſacerdotij gradum in breui es aſpirante dño aſcenſurus. Scis autẽ ꝙ dyaconatui annexa ſunt mẽſe miniſteriũ/ et annunciatio verbi dei. Ad hoc enim apoſtoli dyacones elegerunt vt menſis miniſtrarent: ⁊ nichilominus verbum vite populo predicarent. Audi ergo qualem te eſſe oporteat/ anteq̃ aſcẽdas in montẽ gariſim, vt ibi cum filijs aarõ populo benedicas. Paulus in ꝓma epiſtola ad thimotheũ. Dyacones (inquit) oportet eſſe pudicos/ intelligas mente ⁊ corpore: vt vas ſuum in ſanctificatione ⁊ honore cuſtodiant/ vt ſe in illa exerceãt ſapientia que pudica eſt et pacifica: non in illa q̃ ſtulta eſt apud deum ⁊ inimica deo: que linguã hominis ſeu potius animã ꝓ qua chriſtus mortuus eſt vili cõmercio meretricia venalitate proſtituit. Propterea ibidem ſubiungit apoſtolus dicens: Non bilingues nec turpe lucrũ ſectantes. In quo ſuggillantur aperte qui lingua preuaricatoria ⁊ duplici ſibi cauſas creditas produnt: et animas in quarũ precium chriſtus innocentiſſimũ ſanguinẽ ſuum dedit/ contractu damnabili ſupplicio eterne dãnationis addicunt. Deniqꝫ leuitici ordinis gradus, non ſolum extraordinarias abdicat vanitates: ſed exterminat etiã naturales affectus: vt non preſumat q̃s in eo miniſtrare niſi prius in ipſo prorſus extincta ſit affectio parentele. Locutꝰ eſt enim dñs ad moyſen dicẽs: Non ſeruiat michi ſacerdos aut leuita: niſi prius dixerit patri ſuo ⁊ matri Non noui vos. Qua igitur cõſcientia ſe preſumat lucris immergere dãnabilibus ⁊ inextricabili ſollicitudinũ laborinto: qui a carnaliũ parẽtum cura diuinitꝰ prohibetur? Rogo igitur et moneo te frater ꝑ virtutem ſacramentorꝫ celeſtium, quibus in proximo daturus es profeſſionis manum: ſic te prepara/ ſic lege/ ſic ſtude/ ſic viue/ ſic loquere ⁊ exhortare: vt voceris a domino tanq̃ aaron quem elegit ipſum: vt ad laudẽ ipſius fungaris ſacerdotio/ dignũqꝫ offeras in odorem ſuauitatis incenſum.

¶ Conqueritur. P. bleſen. de firmario ſuo rothomagen. Epiſtola. cxlij.

REuerendo patri ⁊ dño vualt. dei gr̃a roth. archiepiſcopo. Suus. P. bleſ. londoñ. archi. Salutẽ ⁊ in omni humilitate ſi quid dulciꝰ aut deſiderabilius eſt ſalute. Certificatus de incolumitate veſtra gratias ago gratiarꝫ auctori. Nam (vt verbo apoſtoli vtar) viuo ſi vos ſtatis in domino. hec eſt enim gloria ⁊ gaudiũ meũ: ⁊ corona capitis mei. In eo vero ꝙ aliq̃d noui operis dignatio veſtra petijt a me: licet excuſatio mea preceſſerit: adhuc tamẽ ad pleniorẽ excuſationẽ michi poteſt ſufficere: ꝙ illa ſcribendi vrbanitas que olim florebat in iuuene, nunc marceſcit in ſene. Vix enim gratia viroris reperitur in arbore, cuiꝰ radix exaruit. Preterea exaſperata iniurijs mens humana, potius in verbis ſequitur turbationis impetum/ q̃ ſermonis ornatũ. Ex abundantia ſiquidẽ cordis loquor. Cor autẽ hominis quaſi vas plenũ eſt: ⁊ quid intra ſe cõtineat ex effuſione oſtẽdit. Dño helye capellano curam ⁊ cuſtodiam prebende mee tanq̃ homini fideli ⁊ veraci cõmiſerã: nunc autẽ cum propheta querulari cõpellor. Quoniã diminute ſunt veritates a filijs hominũ: poſſum etiam interrogare cum chriſto ⁊ dicere. Cũ filius hominis venerit: putas inueniet fidẽ in terra? Nichil equidẽ dico in ſuggillationẽ illius: licet famã ipſius plurimũ denigrare videar, ꝙ quinqꝫ ãnis ⁊ amplius de prebenda mea nichil michi reddidit: fideiqꝫ ⁊ modeſtie ſacerdotalis oblitus/ non ſolum irrogat michi damnũ: ſed hanc ipſam iniuriã michi cedere facit in opprobriũ ⁊ contemptũ. Frequẽter illuc mitto nũcios: eoſqꝫ ſemper remittit vacuos ⁊ inanes. Bene eis loquitur/ ſed ex voce nullum ſequitur opus: quia vox eius vox iacob: manus autẽ manus eſau. Leuiuſqꝫ profecto extorquerẽ clauã de manu herculis: q̃ denarium de manu ipſius. Non rapinã arbitratur mea rapere: verbiſqꝫ cõtumelioſis me afficere. Suum enim exceſſum hec ſola excuſatiõe tolerat: ꝙ magnis aliũde abũdo redditibus, quaſi damni dati iniuria non poſſit infligi diuitibus aut in vſus honeſtos erogari non poſſint que a locupletioribus poſſidentur. Sane multi eſtimãtur diuites, qui vere ſunt pauperes. licet enim eis diuitie affluãt: ipſi tamen cor ſuum diuitijs affluentibus non apponunt. Deniqꝫ dauid in regali ſolio conſtitutus. Inclina (inquit) domine aurem tuã et exaudi me: quoniã inops ⁊ pauper ſum ego. Credo diuitias eſſe cõmendabiles ex honeſta occaſione queſitas, ſi ſine luxu expendantur: inquantum exigit moderata neceſſitas. Abraham diuitias poſſedit ad vſus licitos/ multiqꝫ ſanctorũ patrum in temporaliũ largitione effuſi, ſibi theſauriſauerunt in celo. Heu heu cum ille qui ſua non largitur pauperibus damnetur a chriſto: quid de illo fiet qui rem fratris ſui retinet. et viuit ex rapto? Qua preſumptione ſacrificiũ offerret in altari q̃diu frater eius aduerſus eum aliquid habet? Non poteſt bibere calicem domini et calicem demoniorum. Quomodo verbum illud vulgare euadet/ non dimittitur peccatum niſi reſtituatur ablatum? Qualiter (iuxta doctrinam apoſtoli) leuabit manꝰ puras ſine diſceptatione ad deũ, qui me ad materiã diſceptationis inuitat? Habeo ſiquidẽ litteras ſummi põtificis cõtra ipſum: michi tamẽ ſeni videt abſurdũ cõtra ſenẽ ⁊ fratrẽ meũ occaſionẽ ſcãdali ſuſcitare. Nã (vt verbo apli vtar) ego iam delibor et in me reſponſum mortis accepi. Et nichilominus

mors in ianuis eſt dicente apoſtolo. Omne qđ anti-
quatur ⁊ ſeneſcit/prope interitū eſt. Ambo ſentimus
preambulos mortis:defectus videlicet ſenſuū ⁊ mo-
leſtias ſenectutis. Quanto receſſimus longius a die
natiuitatis noſtre/ tāto propinquiores mortis termi
no facti ſumus. Teſtimonio enim ſalomonis. Neſcit
homo finē ſuum: ſed ſicut piſces capiuntur hamo et
aues laqueo:ita homines tempore malo. Vtriq; no-
ſtrum modicū vite reſtat: ⁊ illud nō ſtat. In proximo
dicemus ſeculo vale/et relinquemus inuiti que nunc
pertinaciſſime retinemus. Domina eñ auaricia que
maiorē in ſenibus ſolet exercere tyrānidē(teſtimonio
zacharie)ipſa eſt oculus eoꝝ in vniuerſa terra. Et eo-
dem teſte. A maiore vſq; ad minimū omnes auaricie
ſtudent:hec proculdubio eſt hydria ſamaritane:de q̄
qui biberit ſitiet iterū. Quicquid enim deſiderari po-
teſt: ſatiare non poſſet humane cupiditatis hyatum.
Quāto glorioſius ſenes ita iuſte ⁊ honeſte viuerēt/⁊
requieſcerēt in ſenecta vberi: vt eſſent alijs odor vite
in vitam .iuſticie forma ⁊ eruditio ad ſalutē. Scriptū
namq; eſt. Corona iuſticie eſt ſenectus: que in vijs iu-
ſticie reperitur. Video valitudinarios ſenes:quoꝝ cō
ſumptis carnibus pellibus os adheſit: eiſq; ſolū vi-
detur ſupereſſe ſepulchrū. Membra frigeſcunt/cupi-
ditas feruet/caro ſenectute opp̄mitur/et ambitio iu-
ueneſcit. vix imponet auaricie finē vite finis: ardebit
in eis quidā penalis infernus/donec fodiatur pecca-
tori fouea/donec in operibus manuū ſuarū cōprehē
dantur peccatores: ⁊ deſcendant in infernū viuētes.
Subito enim anima que tota temporaliū deſiderioꝝ
feruoribus eſtuabat/in diuortio ipſius ⁊ carnis exiēs
nuda ⁊ miſera onerata peccatis:⁊ ab eccleſia beato-
rum ꝑpetua excōmunicatione preciſa, in eterne no-
ctis horrorē:⁊ in chaos terribile detrudet. In illa die
peribunt omnes cogitationes illius: ⁊ cognoſcet do
minus iudicia faciens: cuius monita intelligere no-
luerunt. Quia igitur horrendū eſt incidere in manus
dei viuentis: adiuro vos ꝑ illum diſtrictiſſimū iudicē
qui etiā iuſticias iudicabit/vt iuſticiam meā in iudi-
ciū cōuertatis: vt veſtra ordinaria iuriſditione ex offi
cio iudicis rogare velitis que ad pacē ſunt. Dedit eñ
vobis dñs linguam eruditam vt corrigatis errātes:
ſed et lingua veſtra clauis celi facta eſt. Deniq; cōſti
tuit vos dñs inter meſſores angelos: vt omnia ſcāda
la tollatis de regno dei que eſt eccleſia:quatenus ſm̄
regulas iuſticie que reddit vnicuiq; qđ ſuum eſt/mea
michi reſtituantur. Nichil eñ deperit vtilitatibus ec-
cleſiaſticis, ſi que ſunt aliena reddantur.

¶ Conſolatio monachorum in eorum affli-
ctione. Epiſtola.cxlij.

Dilectis fratribus ⁊ amicis. P. priori ⁊ cō
uentui de eueſhā. P. bleſ. lond. archid.
Salutē ⁊ ſi qđ dulci⁹ aut deſiderabilius
eſt ſalute. Afflictiōi veſtre totis anime p̄-
cordijs ⁊ intēſa charitate cōpatiens epi-
ſtolā vobis ꝯſolatoriā ſub aliqua ſtili vrbanitate de-
creueram ſcribere: ſed quia turba negocioꝝ michi iu-
giter tumultuoſe incūbit/totus fere abſorpt⁹ ab eis/
aut nō ſum meū/aut diuiſus/⁊ diſtractus ſum:⁊ ſic
diſſipate ſunt cogitatiōes mee torquētes cor meū: vt
vix nō dicā ep̄lam poſſe ſcribere: ſʒ breue breuiſſimū.
Vos autē qui ſpirituales eſtis: quorū vnicuiq; data
eſt manifeſtatio ſpiritus ad vtilitatē, in huius tēpeſta
tis eſtuante malicia nouiſtis qualiter vos oporteat
conuerſari et luctari cum mundo. Mundus enim in
maligno poſitus eſt/plenus laqueis/plenus ſcanda-
lis et peccatis/circunſeptus periculis/prauis collo-
quijs/iniquis conſilijs/exēplis peſſimis/⁊ morſibus
anime infinitis. Proinde redimamus tempus quia
dies mali ſunt/nec poterit vobis deeſſe ſolatiū ſi ve-
litis feruenter inſtare orationi ſacreq; ſcripture. Por
ro neceſſe eſt vt veniāt ſcandala:⁊ probētur corda ho-
minū/atq; inter flagella dñi prebeat improuidis ve-
xatio intellectū. Omnes equidē filij ire ſumus:⁊ ſi no
bis dñs iratus appareat/nos amorem eius nō odiū
eſtimantes:ipſius flagellum cum equanimitate por
temus. verbū prophete eſt. Iram dñi portabo:quia
peccaui ei. flagellat nimirum dñs quem corripit/⁊ in
ſuis verberibus vobis memoriā abundātie ſue ſuaui
tatis abſcondit/vt quos facit humiles, ſibi cōſeruet
amabiles. vult enim vt de patientia noſtra quaſi de
ligno vite fruct⁹ ſpirituales ⁊ iuſticie manipulos col
ligamus. Sunt autē fructus ſpiritus (teſte ap̄lo) cha-
ritas/gaudium/pax/patientia/longanimitas/ boni
tas/benignitas/manſuetudo/fides/modeſtia/conti-
nentia/caſtitas. Oibus his priuatur qui ſuſtinentia
caret. Propter qđ ſalomon dicit: Ve his qui ſuſtinē
tiam ꝑdiderunt. Suſtinētia ergo eſt/patiēter flagella
dñi portare: quib⁹ nos erudit ad ſalutē. deijcit eñ vt
erigat/vulnerat vt ſanet/vt preſſura vertat in gratiā:
et afflictio in coronā:vt q̄ prius flagellat⁹ fuerat/cū
propheta decantet Confitebor tibi dñe quoniā irat⁹
es michi:conuerſus eſt furor tuus ⁊ cōſolatus es me.
Chriſtus itaq; purgationē peccatoꝝ faciens, purgat
quos diligit ſalutaribus monitis: tētationibus ⁊ fla
gellis. Qui enim dñs ꝑ ſathā colaphiſari ꝑmiſit apo-
ſtolum/fecit eum audire. quia virtus in infirmitate ꝑ-
ficitur. Qui et de ſeipſo dicit. Quando infirmor/tunc
fortis ſum ⁊ potens. Vtinā ſic nos corrigat/⁊ emen-
dando emendet:vt non deſtruat/nec ſera penitentia
nos oporteat querulari et dicere: deſtruxiſti nos ab
emundatione. Et illud. Multo ſudore ſudatū eſt:et
non exiuit de ea rubigo. Et rurſus. Percuſſi eos/et
non doluerunt. Dolete igitur ⁊ plangite/ſaltem diſpē
dia ſpiritualis exercitij. Ex hac enim turbatiōe per-
ditis quietiſſimos rachelis amplexus/diuine ſuaui-
tatis experientias/et beate contemplationis exceſ-
ſus. Quomodo nāq; mens hominis perplexa et an-
xia: et humanis ſollicitudinibus intricata inherebit
aut cogitabit eterna? Sunt autē huius mali occaſio
q̄dā inter cōuerſos puerſi/iter colūbas corui/angues
inter anguillas/ſuſurrones/ detractores/deo odibi-

les. Qui vt habeāt materiā equitandi ſeminānt zizania inter fratres/ cōcinnāt dolos/ faſtidiūt māna/ ſanguineas dapes appetunt/ mēſuraſqꝫ gomor in ollas carnium: atqꝫ in allia ⁊ pepones egypti conuertunt. Sic abbominātes clauſtralis paradiſi delitias exeunt: et poſt ſe trahētes ſeculū qḋ reliquerāt/ forēſibus ſe ingerūt cōſiſtorijs: atqꝫ in viarū diſcurſibꝰ ⁊ in tumultibus curiarū quicqd in clauſtro meruerāt dānabili cōmercio pro eterna ꝑditione cōmutant. Deniqꝫ facti tranſfuge ⁊ emanſores a clauſtro/ effrenes/ vagi/ ⁊ ſarabaite/ dātur in reprobum ſenſum: vt iam nec anime diſcrimen attendāt/ nec vereātur infamiā/ nec tremenda dei iudicia timeāt/ donec fodiat̄ peccatoribꝰ fouea: ⁊ penitendi facultate prorſus ablata/ a deo ꝑpetua excōmunicatione precisi corruant in gehennā. In tāte igitur neceſſitatis articulo pſallite ſapiēter/ orate feruenter/ inſtate vigilijs/ ignitis cōpunctionibus/ iubilationibus/ archanis/ lachrymis/ gemitibꝰ/ diſciplinis. Sic autē dn̄s hanc procellam conuertet in aurā: ⁊ abſqꝫ dubio diuinū ſentietis auxiliū/ qbus denegatur humanū. Iurauit dn̄s ⁊ non penitebit eū: nec mentietur veritas que ſub iureiurādo firmauit dicens. Amen amen dico vobis ſi quid petieritis patrē meum in noīe meo dabit vobis. Quis ergo negliget pacē petere: niſi qui eam rēnuit impetrare? Corrigite queſo ⁊ in deū dirigite vias veſtras: q̄ teſtimonio ſalomonis. Cum placuerint vie hoīs deo: tunc inimicos eius cōuertet ad pacē. Obſecro autē vos ꝑ miſericordiā dei: vt erga paſtorē veſtrum qui ꝓ cōmuni libertate tā periculoſe vie diſcrimini ſe expoſuit/ fidelē et ſincerum/ atqꝫ indiuiſibilē habeatis affectū. Sitis etiam inter vos vnanimes et vnius moris in domo/ nec ſint in vobis ſciſmata: ſed vnitas ſpiritus in vinculo pacis. Ubi eīn eſt pax/ ibi eſt deus. In pace factus eſt locus eius. Omnis equidē cōgregatio vel cōuentus debet eſſe cythara dauid: vbi multe ⁊ diuerſe corde regulari moderatione quaſi quodā plectro/ de cōpoſitione diuerſarū mentium/ dulciſſime faciūt armonie concentū. Si ſit ibi corda que rauce ſonet aut ſtrepat/ ne inducat diſcordiam oīno ad conſonantiā reducatur. Miror autē ⁊ cōqueror q̄ apud dn̄m cantuarieñ. virum magne prudētie ⁊ conſilij precellentis nullum ſup hac turbatione remediū inueniſtis. Solet enim quādoqꝫ deſperatas lites cōpeſcere: ⁊ inexorabiles magnatum diſcordias in gratiā reformare. Utinam vero nullā haberetis fiduciam in romanis. Nam vt aliqua que in libro experientie legi ſub ſilentio claudā. Illud poſſum vobis ad memoriā reuocare: q̄ machabeoꝝ pricipes q̄diu in dn̄o cōfiſi ſunt/ de hoſtibus ſuis reportauere titulos triumphales: et ex quo inierūt federa cū romanis/ miſerabiliter in prelio corruerūt. Uos autē cōfidite in dn̄o. Qui eīn cōfidit in eo/ non cōfundetur. Turris fortiſſima nomen eius chriſtus heri ⁊ hodie ⁊ in eternum: nec abbreuiata eſt manus eius/ vt ſaluare non poſſit. Petite tantūmodo in noīe ſaluatoris/ promitto enim q̄ nullam apud eum patiemini repulſam ſi ſalutaria poſtuleritis.

¶ Supplicat ſummo pontifici. P. vt eccleſiam ſecularium conuertat ad regulam monachoꝝ.

Epiſtola.cxliij.

Reuerēdo patri ⁊ dn̄o. I. dei grā ſummo pontifici. P. bleſeñ. lonð. archid. Salutē et deuote humilitatis obſequiū. Eram decanꝰ eccleſie de vulrehantoñ. in dyoceſi ceſtrenſi: que tamē nulli erat obnoxia vel ſubiecta pontifici niſi archiepiſcopo cant. et regi. de antiquiſſima eīn cōſuetudine (que apud multos pro iure habetur) reges anglie ſemꝑ illum donauere decanatū. Ad decanū vero ſpectabat donatio ⁊ inſtitutio prebendarū. Porro quia clerus ille omnino indiſciplinatꝰ erat: ſicut vualenges ⁊ ſcoti: tanta in eis obrepſerat vite diſſolutio: vt vicium euaderet in dei contemptū/ in animarū perniciē/ atqꝫ in infamiā cleri: ⁊ in totius populi ſibilum ⁊ deriſum. Et (vt verba ſcripture tranſſumā) cantabātur eorum turpitudines in triuijs geth: ⁊ in cōpitis aſchalonis. Frequenter eis ad memoriā reducebam illud Ozee. Si fornicaris o iſrael: non delinquas ſaltē iuda. Ipſi vero publice ⁊ aperte fornicātes/ predicabāt ſicut ſodoma peccatū ſuum: et in palpebris populoꝝ iſamie ducebant vxores/ alter alterius filiam ſiue neptem. Tantaqꝫ erat cognationis cōnexio inter eos/ vt colligatiōes impietatis eoꝝ nemo diſſoluere preualeret. Erāt enim quaſi ſquame beemoth/ quarum vna vni coniungitur: ⁊ ſpiraculum vite nō incedit ꝑ eas. Terra proinde clamat aduerſus eos: ⁊ celi reuelabūt iniquitates eorum. Exactiſſima diligētia laborabā viciorum in eis propagines venenoſas excidere: ſed facilius conuerterē lupos in oues: ⁊ feras in homines. Nō enim mutabit ethiops pellem ſuam: aut pardus varietates ſuas. Quotiēs aliquos eorum in eccleſia poteram congregare: vt michi liceret cum eiſdē ſermonis habere commercium: ipſi more aſpidis obturabant aures ſuas: immo quaſi montes gelboe ſuper quos nec ros nec pluuia cadit/ ſalutaribus monitis aduerſantes de ſuis diſcriminibus nō curabāt. Miſeri quippe proiecerāt intima ſua/ atqꝫ in reprobum ſenſum dati/ currebant effrenes quaſi equi emiſſarij/ in omniū precipitia viciorum. Inſtabam correctioni eorū totis medullis anime/ toto charitatis affectu. Erat enim dolor continuus cordi meo: ſed oderunt corripientem in porta: et ſalutem loquentē abbominati ſunt. Incumbebam orationi ⁊ ponebam in puluere os meum/ ſi forte eſſet ſpes: loquebar in amaritudine anime mee gemens: ⁊ ne adeps deeſſet compaſſionis ſacrificio/ amaritudinem contriti cordis lachrymis condiebam. Terribiles cōminatorias ſcribebant eis rex et archiepiſcopus: ego etiam obſtantiſſime promittebam q̄ pontifex romanus tolleret locum et gentem: ⁊ eijcerentur de habitationibus ſuis: ſed de comminatione creſcebat eorum contumacia: et de commonitione contemptus. Pauci erant/ ſed eorum iniquitas in multitudinē plebeſcebat/ multi-

plicabātur genimina viperarũ. Oua aſpidum erumpebāt in regulos: ⁊ de radicibus venenoſis ſpuria vitulamina pullulabāt. de ſemine chanaan progrediebatur generatio praua ⁊ exaſperās/filij belial filij ſcelerati. Qui volentes hereditati poſſidere ſanctuariũ dei: quotiens aliquo canonico decedēte ſubſtituebāt aliquis vir honeſtus/defuncti nepos aut filꝰ. patrimoniũ ſuum eſſe dicebat qđ erat patrimoniũ crucifixi: fugiens ergo in ſiluā: factuſqꝫ ſocius furũ ⁊ ſpoliātium hoīes/ferro ⁊ flāmis in ſubſtituti canonici pniciem graſſabāt. Uidens itaqꝫ ꝙ iam miſeri appropiquabāt ad portas mortis: meūqꝫ conſiderans impfectum/cupiebā anathema eſſe a fratribus tante malicie; cui finem imponere non poterat etiam finis vite. Erat dolor continuus cordi meo: ꝙ temerarius ego curā eoꝝ ſuſceperā/quoꝝ iniquitates irrũpere nō valebam. Intelligebā iudicem diſtrictũ rationē villicationis mee: ⁊ eoꝝ pditionē de manu mea terribiliter exacturũ/maluiſqꝫ eſſe omni theſauro qđ certo diſcrimini exponebā. Odiui eccleſiā malignantiũ: michiqꝫ facta eſt cohabitatio eoꝝ ſicut ſpelunca lyene. Sic dimiſi eos ſm deſideria cordis eoꝝ: vt eant poſt concupiſcētias ſuas. Non eſt eñ deus in cōſpectu eoꝝ: nec eſt inter eos qui terribilia dei iudicia timere velit aut credere/donec fodiat peccatori fouea: quouſqꝫ deus cognoſcatur iudicia faciens: ⁊ qui letatur ⁊ exultat in rebus peſſimus/ſubito ad inferna deſcēdat. Proinde acceſſi ad dominũ cant. rogans humiliter ⁊ obnixe: quatenus auxilio eius et aſſenſu dñi regis ſpurcitie illius abhominatione ſublata, ciſtercieñ. ordinis ibidē religio plantaret. Ad hoc plurimũ fauoris addebat ꝙ locus ille abundat ſiluis: atqꝫ paſcuis ⁊ irriguis aquis: atqꝫ redditibus qui p induſtriā cauti viri magnũ cito caperent incrementũ. Sub expectatione ergo iſtius mutationis que vere eſt dextre excelſi: decanatũ in manu eius ſolēniter reſignaui. Ipſe autem tanqꝫ precipuus religionis amator/inuigilat et inſudat operi: ⁊ iam quoſdā de ciſtercieñ ordine introduxit: qui locũ eccleſie et officinarũ limitēt et diſponāt. Propterea vos ſanctiſſime pater quē cōſtituit deus inter meſſores angelos: vt p vos de regno ipſius ſcādala colligātur: noſtrum queſo confirmate ppoſitũ: ⁊ monaſterio qđ archiepiſcopus in exultatione vniuerſe terre de aſſenſu regis edificare intendit/ fauorem ⁊ gratiā benignitatis apoſtolice miſericorditer indulgere velitis. porcoꝝ ſtabulũ, ſathaneqꝫ proſtibulũ, cōuertite in templum dei ⁊ in officinam ſpiritus ſancti. Auferātur impudicitie atqꝫ latrocinia pditoꝝ: ⁊ edificetur his qui querunt faciem dei iacob paradiſus voluptatis: vbi fruantur contēplationis delitijs, rachelis amplexibus: vbi ſit preſepium chriſti/foſſa cubiti vnius quā vidit ezechiel in altari. Extirpate maliciā et ſeminate innocentiā ſanctiſſime innocenti/ſuſcitate de lapidibus filios abrahe: arripite queſo zelũ phynees: vt cancroſa hec peſtis que decorē domus domini enormiter decolorat, precidat in iſtis. Similiſqꝫ apoſtolici rigoris terreant exemplo. Sedet equidem ad gloriā ſi per vos chriſti gloria dilatetur: ⁊ de merito huius boni obtinebitis eternaliter dies bonos.

¶ Cōqueſtio regine anglie ſup captione regis filij ſui p fredericũ imperatorē. Epl'a. cxliiij.

Reuerēdo patri ⁊ domino celeſtino dei gratia ſummo pontifici. A. in ira dei regina anglorum duxiſſa normānie comitiſſa andegauie miſere matri exhibere ſe patrem. Silere decreueram ne inſolentie ⁊ preſumptionis arguerer: ſi forte aduerſus principem ſacerdotũ verbũ aliquod minus cautũ abundantia cordis et vehemētia doloris eliceret. Sane nō multũ ab inſania differt dolor: dũ in impetu ſue acceſſionis eſt dominũ nō agnoſcit/ſocium non veretur, nec defert: nec parcit alicui: ſed nec ſibi. Nemo ergo miretur ſi verboꝝ modeſtiā vis doloris exaſperet. iacturam enim plango publicā: ſed et familiaris dolor in ſpiritus mei precordijs intolerabiliter radicauit. Sagitte enim domini i me ſunt: quarum indignatio ebibit ſpiritũ meum. Gētes diuulſe/populi lacerati/prouincie deſolate/⁊ generaliter tota occidentalis eccleſia cōfecta lamētis: in ſpiritu contrito ⁊ humiliato ſupplicant vobis: quē conſtituit deus ſuper gentes et regna in omni plenitudine poteſtatis. Afflictoꝝ queſo clamor introeat in aures veſtras. calamitates eñ noſtre multiplicate ſunt ſuper numerũ: nec iſta diſſimulare poteſtis citra criminis ⁊ infamie notā: cum ſitis vicarius crucifixi/ſucceſſor petri/ſacerdos chriſti/chriſtus domini/deꝰ etiā pharaonis. De vultu tuo pater iudiciũ prodeat: oculi tui videant equitatē. De arbitrio veſtro ⁊ de clemētia veſtre ſedis pendent vota populi: ⁊ niſi maturius arripiat manus veſtra iudicium: tota redundabit in vos tragedia huius mali. Cum ſitis pater orphanorum/et iudex viduarũ/merentium et dolentium conſolator: et omnibus ciuitas refugij/in tanto cumulo miſeriarum vnicum et cōmune oībus expectatur de veſtre poteſtatis auctoritate ſolatium. filij iſrael moyſen cuius agitis vices conſultabant in duris: ⁊ ad tabernaculũ federis cōfugiebāt in anguſtijs ſuis. Rex noſter in arto eſt: et vndiqꝫ anguſtie premũt eum. Uidete ſtatum aut potius caſum regni/maliciam temporis/tyrāni ſeuiciam: qui de fornace auaricie/arma iniquitatis inceſſanter fabricat contra regem/in ſancta peregrinatione/in protectione dei celi et tuitione romane eccleſie captũ et vinculis carceralibus coartatum tenet/occiditqꝫ tenendo. Cōtemnit eñ deum et terribilia iudicia eius: prede incubat: ⁊ non eſt qui de manu eius poſſit eruere. Si eccleſia romana complo ſis manibus ad tantas iniurias chriſti ſilet: exurgat deus ⁊ iudicet cauſam noſtram/reſpiciat in faciē chriſti ſui. Ubi eſt zelus helye in achab/zelus iohannis in herodē/zelus ambroſij in valentem/zelus alexandri tertij: qui (ſicut audiuimus et vidimus) patrē iſtius principis Fredericum/plena auctoritate apoſtolice ſedis ſolēniter ⁊ terribiliter a fideliũ cōmunio-

ne ꝑcidit: Porro tyrān⁹ apl̄icas claues habet ludibrio: nec niſi verba reputat legē dei. Sed tāto cōſtantius deberetis arripere gladiū ſpūs qḋ eſt verbū dei. Scriptū eſt eñ. Qui vos ſpernit / me ſpernit. Ideo ſi veſtrā nō vultis aut eccl̄ie romane iniuriā pſequi: vobis tamen diſſimulare nō licet petri opprobriū ꝛ iniuriam chriſti. Non ſit ergo alligatū in ore veſtro verbū dñi: nec in vobis timor human⁹ obuiat ſpiritū libertatis. Tolerabilius eſt incidere in manus hominū: ꝙ̄ derelinquere legē dei. Cōfidūt in virtute ſua: ꝛ in multitudine diuitiarū ſuarū gloriant̄ inimici crucis chriſti: quoꝝ finis interitus ꝛ gloria eorum in cōfuſione. Quicqḋ eccleſiaꝝ ꝛ pauperū neceſſitati ſubtrahitur: inſatiabilis auaricie deuorat ingluuies. Sed ꝓpe eſt vt in eos manus dñi tēpeſtiuā exerceat vltionē: ꝛ eueniet qḋ beatus Iob de predone impio proteſtat̄. Diuitias quas deuorauit euomet / ꝛ de ventre ei⁹ extrahet eas deus. luet que fecit oīa: nec tamen conſumet̄. Q: ſi ad tēpus humanū euadūt iudiciū / diuinū terribilius eſt qḋ iminet eis: quoꝝ gaudium preſens ad inſtar puncti: interminabilis vero pena ignis et vermis. Quis enim vnꝗ̄ pſecutor innocentie, vltricē illi⁹ manū qui aufert ſpiritū principum / potenteſq; potēter punit, legitur euaſiſſe: Ut de pena taceā gehēnali ſepe legimus quomodo digitus dei ꝑ arbitrio ſuo regna ꝛ imperia trāſfert: quas etiā ſicut vult erigit. et ſicut vult deijcit poteſtates. Nō deterreat q̄ſo vos ſecularis elatio / ſuperbus eſt moab ꝛ maior eſt ſupbia eius ꝙ̄ fortitudo ipſius. Econtrario autem nomen dñi plurima fortitudo. Illud vero publice contriſtat eccleſiā, populiq; murmur excitat / nec mediocrit̄ militat in diſpendiū veſtre opinionis: ꝙ in tāto diſcrimine / in tot lachrymis / in tot prouinciarū ſupplicationibus, nec vnum nunciū ad principes illos a veſtro latere deſtinaſtis. Sepe pro cauſis mediocribus veſtri cardinales in magna poteſtate etiā ad partes barbaras legatione funguntur. In cauſa vero tam ardua / tam lamentabili / tam cōmuni: nec vnum adhuc ſubdiaconū aut accolitū deſtinaſtis. Legatos eñ hodie facit queſtus / non reſpectus chriſti / non honor eccl̄ie / non regnoꝝ pax aut populi ſalus. Quis queſtus vobis aut prouētus glorioſior poſſet eſſe, ꝙ̄ in hac liberatione regis ſummi pontificatus apicem: ſiue ſacerdotiū aaron ꝛ phynees exaltare? Sane non multum humiliaſſes ſedis apoſtolice dignitatē: ſi in ꝓpria pſona ad tanti liberationē principis in germaniā deſcēdiſſes. Quem eñ tam officioſe colebat in proſperis / tam deſidioſe deſerere non debuit in aduerſis. Quare non appenditis in libra iuſticie beneficia que bone memorie henricus pater iſtius regis vobis ſicut vidimus i articulo ſumme neceſſitatis exhibuit: ꝛ e diuerſo tyrannidem frederici quā in vos ꝛ eccleſie romane poſſeſſiones / ꝛ in omnes qui vobis fideliter adherebant exercuit? Cum enim prenominatus fredericus fautor ſciſmatice diſſenſionis ꝛ auctor contra alexandrum tertiū canonice ſicut ſcitis electū: in partē apoſtate octauiani cōiuraſſet / atq; ſub illa ſciſmatis cōcuſſione generaliter vbiq; terrarū eccleſia laboraret / reges francie ꝛ anglie varijs ex vtraq; parte legationibus tentabantur. Cūq; ſententia regis francoꝝ cōſilioꝝ varietate cui faueret parti fluctuās dubia vacillaret / rex henricus dolens chriſti tunicam diutius ſcindi, primus alexandro pape cōſenſit / multaq; cautela trahēs regem francoꝝ pariter ad cōſenſum apoſtolicū: ꝛ ſuos muniuit cōſilijs, firmauit auxilijs: ꝛ ſic nauē petri ſub certo diſcrimine naufragantē in ſecura littoris ſtatione locauit. Hec apud caſtrum radulphi vidimus: vbi etiā romanoꝝ votis ſicut ipſi ꝑ miraculo publice predicabāt / plenioribus expenſis auri et argenti regia munificentia ſatiſfecit. Notabiliter igitur dehoneſtat gloriā ſedis apoſtolice: ꝙ aliq̄ vnꝗ̄ ingratitudo tanti beneficij memoriā potuit abolere. Quādoq; poterit ex cauſa ꝯſimili (qḋ deus auertat) ſciſmatis pullulare fermentū: veſtreq; preſentis deſidie ꝛ defectus recordatio, poterit tunc aliquibus cedere in ſingultū. Licet enim liberationē regis ille veteratus ſerpens / ille coluber tortuoſus / machinationibus preſtigioſis impediat: cōfidimus tamen in dño ꝙ tēpeſtiue reſpiciet in faciem chriſti ſui: et dabit imperium regi ſuo. Expectatio ſiquidē noſtra in ſpe certa: ꝛ in fide firma conualuit. Fit enim inceſſanter oratio ab eccleſia ad deū pro eo: deus autem in tempore accepto exaudit et adiuuat in die ſalutis: reſpiciet in orationes humiliū / ꝛ non ſpernet preces eoꝝ. Multum enim valet deprecatio iuſti aſſidua. Sol ad preces Ioſue ſtetit / ꝛ luna contra vallem achylon non eſt mota, ꝙ iuſti precibus obtinet̄: vt a corde peccatoris ſol iuſticie non recedat: ꝛ mens hoīs ꝙ̄uis in defectū prona ſit: virtutū tamen ſtabilitate firmatur. Nō eñ tm̄ remittitur oratiōe peccatū: ſed ꝛ pena peccati declinatur beneficio precū. Ideo bonum eſt regi preſtolari cum ſilētio ſalutare dñi. Nā ſi nunc in fornace tribulationis purgatur a deo qui circa eum aduerſa et proſpera ſaluberrima moderatiōe diſponit / vexatio tranſibit in gloriā: atq; pro cōfuſione duplici ꝛ rubore in terra ſua duplicia poſſidebit. Beatus itaq; vir q̄ cōfidit in dño: ꝛ erit dñs fiducia eius. Sane ſicut nūc ei publici gemit⁹ / ꝛ generales impendunt̄ lachrymę: ſic deſideratus gentibus tempeſtiue cōmunibus excipietur votis in exultatiōe vniuerſe terre. Dñe in virtute tua exaltabit̄ rex: et eccleſia romana que nūc nimis culpabiliter in eius liberatione lenteſcit / nō ſine lachrymis erubeſcet / ꝙ in tātis anguſtijs tantū filiū non adiuuit.

¶ Item de eodē Cōqueſtio regine anglie ſup captiōe regis filij ſui ꝑ fredericū imperatorē.

Epiſtola.cxlvi.

Sanctiſſimo patri ac dño. C. dei gr̄a ſummo pōtifici. A. eadē gr̄a regina āglie ducxiſſa normānie ꝛ aqtanie: ꝛ comitiſſa andegauie ſalutē: ꝛ mīe viſcerib⁹ abūdare. Tedet aīam meā vite mee Quicquid enim verebar accidit: ꝛ adhuc expectatio

durioris euentus omnē michi gratiā ꝯſolationis ab-
ſcidit. Quando ego non timui grauiora pericula ve-
ris laborē itaqꝫ ⁊ dolorem meū cōſiderans: ⁊ puſilla-
nimitate ſpiritus ⁊ tēpeſtate ſubuertor. Ego iā iam
delibor: et doloribus feſtinata ſenect⁹ paucitatē die-
rum meoꝝ nunciat michi. Multotiens vobis ſcripſi
atqꝫ ſacrificiū cordis in ſpiritu contrito et humiliato
frequenter obtuli. Quia tñ ſemel cepi: loquar adhuc
ad dñm meū cū ſim cinis ⁊ puluis. Dimitte me dñe
vt plangā paululū dolorē meū. Neſcio eñ quo pacto
impetus anxietatis ex ipſo planctu et lachrymarum
ꝓfuſione leteſcit. Diu expectaui ego ꝑdita, ſi eſſet q̄
liniret dolorē matris: qui diceret ioſeph filius tuus vi
uit/ ⁊ eductus eſt de ciſterna: nec eum fera beſtia de-
uorauit. O fera peſſima tigribus ⁊ lamijs omnibꝰqꝫ fe-
ra crudelior: qui filiū meū militē chriſti, xp̄ni dñi, pe-
regrinū crucifixi vinculis alligatū imperatori vendi-
dit et tradidit. Sic ei durior aduerſarius conſtitutus
eſt/ atqꝫ de ergaſtulo in laberintū: ⁊ de ſcilla trāſlatus
eſt in caribdim. A diebus iude ſcariothis nō eſt inuē-
tus ſimilis illi qui ſic violaret legē excelſi: qui ita ma-
licioſe traderet iuſtum: ⁊ hec in occulto ⁊ in tenebris
facta ſunt/ erant eñ opa tenebrarū. Memorā abun
dātie ſuauitatis tue pater miſericordie ꝓcor: vt de ore
leonis ⁊ de manu beſtie liberes innocentē. Et que ti-
bi vtilitas in ſanguine eius: qui de manu tua exactiſ-
ſime reqretur? Quia credebamus aliqñ ꝙ diſpoſuiſ-
ſet dñs per vos filio meo facere miſericordiā/ facti ſu-
mus letantes. Nunc autē res in contrarium verſa eſt.
triumphat eñ longe lateqꝫ diabolus/ ſapiētia vincit
maliciā: ⁊ audita in gentibus filij mei captione perſo.
nat in triuijs geth, et in cōpitis aſcalonis incircūciſo
rum ſolēnis applauſus. Heu heu percuſſit nos domi
nus plaga graui, ⁊ caſtigatiōe crudeli. Amare viſce-
ra mea tyrānus auulſit/ ⁊ eccleſias ſpoliās i terra ſan
ctoꝝ iniqua geſſit: plebes innumeras amaritudine ⁊
merore confecit. In his oībus non eſt auerſus furor
eius: ſed adhuc manus eius extenta non parcit mo-
nachis/ non recluſis/ nō heremitis/ nō monialibus/
non leproſis. perierunt eñ ius ⁊ fas/ timor dei/ fides/
religio/ et honeſtas. Exurge quare obdormis domi-
ne: exurge ⁊ ne repellas in finem. Moueat te ſumme
pōtifex. et ſi non huiꝰ peccatricis infeliciſſime dolor/
ſaltem clamor pauperū/ cōpeditoꝝ gemitus/ interfe
ctorū ſanguis/ eccleſiarū ſpoliatio: ⁊ generalis deniqꝫ
preſſura ſanctorū. Vide quāta malignatus eſt inimi
cus in ſancta, inualuerunt hoſtes eccleſie/ prolonga-
uerunt iniquitatē ſuam: confortati ſunt addētes pre-
uaricationem/ iniquitatem apponunt iniquitati: vt
ſanguis ſanguinem tangat/ vt ſuperbia eorum aſcē-
dat ſemꝑ: ⁊ impietas modernoꝝ mēſurā patrū ſuorū
nō ſolū impleat/ ſed trāſcendat. Certe horrendo ana-
themate feriēdi erāt/ aut potius fulminādi. Exurgat
igit̄ orbis eps: ⁊ arripiat q̄ſi fulgur iudiciū man⁹ tua:
ſicut petrus vno ictu ananiā ⁊ ſaphirā vno ictu ſymo
nem magū potuit delere de medio: ſic ſpiritu labioꝝ

tuoꝝ interficias impios. Alioqñ videberis declinare
in obligationē malicie ꝑ conſenſum. Declinantes au
tem in obligationē adducet dñs cū operantibus ini-
quitatē. Accingere gladio tuo ſuper femur tuum po-
tentiſſime: gladio ſcilicet ſpiritus qḋ eſt verbum dei.
Arripiat iudiciū manus tua: et in poteſtate collata ti
bi celit⁹ tolle virgā peccatoꝝ de ſupra ſortē iuſti. Scu
to bone voluntatis tue protege filium meum: ⁊ filius
iniqtatis non apponat nocere vlterius innocēti. Cū
innocentia regis filij mei teſtimoniū habeat ab his q̄
prope ſunt, ⁊ ab his qui longe: nō habetis excuſatio-
nem de peccato. Que eñ excuſatio poſſit veſtrā deſi-
diam ⁊ incuriā palliare: cum oībus liqueat ꝙ liberā-
di filium meū habetis poteſtatē ⁊ ſubtrahitis volun-
tatem? Nōne petro apoſtolo ⁊ in eo vobis omne re-
gnū omniſqꝫ poteſtas regenda cōmittitur? Benedi-
ctus autē dñs qui talem poteſtatē dedit hoibus. Nō
rex/ non imperator/ aut dux a iugo veſtre iuriſdictio-
nis eximitur. Vbi eſt ergo zelus phinees: vbi eſt au-
ctoritas petri: vbi eſt qui dicat, zelus domus tue co-
medit me? Appareat ꝙ non inuanū dati ſunt vobis
et coepiſcopis veſtris gladij ancipites in manibꝰ ve-
ſtris. Dicite iniquis nolite inique agere: ⁊ delinquēti-
bus nolite exaltare cornu. Non degeneretur in here-
de petri: dignitatis apoſtolice reuerēda ſucceſſio. Ve
ſtrum agnoſcite principatū/ ꝓbate zelum/ accingimi
ni ad opꝰ fortitudinis: ⁊ honorate miniſteriū veſtrū.
Gloria veſtra diriuetur ad poſteros: ⁊ cognoſcat ge-
neratio altera q̄ꝫ inaniter tyrānus ille preſumpſerit:
et q̄ꝫ potenter preſumptionē eius ſedes romana pu-
nierit. Vobis equidē cōuertet̄ in diſcrimen ⁊ crimen:
ſi remiſſas habeatis man⁹: et addat ipunitas cornua
peccatori. Si eñ inviridi hec facta ſunt: in arido quid
fiet? Recolat queſo veſtra paternitas, q̄ꝫtus amicus
vir meus rex pater iſtius regis: et q̄ꝫ fidelis vobis fue
rit attendite/ q̄ꝫ benignus iſte ſucceſſor paterne deuo
tionis extiterit: nec a corde veſtro excidat/ quāta ego
ſollicitudine ꝑ ipſum veſtroꝝ negocia legatoꝝ immo
veſtra promouerim. Si etiā in veſtris neceſſitatibus
mea vnqꝫ circa vos affectio torpuit/ decidam merito
ab inimicis meis inanis. Ego autē nunc experior ve
ſtroꝝ promiſſa cardinaliū verba eſſe ⁊ folia. Arbores
autē non a folijs aut floribus: ſed a fructibus cogno-
ſcuntur. et nos quidem a fructibus eoꝝ cognouimus
eos Dicere pudet qḋ vtinā eos feciſſe pudeat/ tyrān⁹
eos habuit malicie fautores: cuius ſe debuerat exhi-
buiſſe vltores. dilexi vos non lingua ⁊ verbo: ſed ope
et veritate. Nunquid redditur pro bono malū: ⁊ odiū
pro dilectiōe? Vt ſalua pace dñi mei loquar, dico et
qḋ qñqꝫ ioab exprobraſſe legitur dauid regi. Diligis
eos qui te oderunt: ⁊ eos odio habes qui te diligunt.
Heu quomō exarmat̄ zelus iuſticie/ q̄ꝫ miſerabiliter
claues eccleſie ſuū ꝑdiderūt officiū: ⁊ vbi glorioſius pe
tri ꝑncipatus eminere debuerat/ ibi ꝯtumelioſius op
primit̄ et vileſcit pōtificalis auctoritas/ lupus irruit
in ouile/ leo i eccliaꝫ dei: ⁊ ſingularis ferꝰ depaſcit eā:

nec eſt qui ꝓ domo dñi ex aduerſo aſcendat: qđq; familiarius et intolerabilius doleo filiũ meũ tyrannus cruciat/ diſſimulat hoc ſummus põtifex: nec eſt q̃ redimat neq; q̃ ſaluũ faciat. Si qua ergo ꝯſolatio in vobis, ſi qua virtus charitatis in xp̃o, ſi qua miſeratio, ſi qua compaſſiõis viſcera, ſi quid deniq; qđ affectũ patris ⁊ pontificalẽ ſapiat vnctionẽ. audiat om̃is populus ſapiẽtiam eſſe in vobis ad faciendũ iudicium. Sed quid talibꝰ immoror/ curro in incertũ ⁊ aera verbero: atq; in vẽtos noſtri gemitꝰ euaneſcũt. Obſtinatio tyrãni durior adamãte eſt: et ſcio quẽ deꝰ negligit nemo põt corrigere. Sermo meus in terrã cecidit: reuertit ad me vacuus: nec in his ad q̃ miſſus eſt ꝓſperat. Me igit tribulationũ tempeſtas horrẽda demergit/ me ꝓfundũ abſorbet abyſſi terribilis/ ⁊ vrget ſup me puteꝰ deſperatiõis os ſuũ. Popli noſtri oẽs dant manus ſuas morti/ atq; cũ inferno ꝑcutiũt fedus tabeſcẽtes ⁊ areſcẽtes pre timore ⁊ expectatione que ſuperueniũt vniuerſo orbi occidẽtali. Tu aũt dñe deus ſabaoth qui iudicas iuſte: vide q2 vim patior/ iudica cauſam meã. Et q2 in terris iudicem nõ inuenio: ego miſera ⁊ nulli miſerabilis terrenũ iudicẽ ad tuũ terribile tribunal appello. Infelix ego quare doloris mei vehementis impetũ ſequor: ⁊ os meũ in celum pono. Sʒ equanimiter queſo ſuſtineat pater benignitas veſtra qđ ex dolore nõ ex deliberatiõe ꝓceſſit. Peccaui ego: et (vt ṽbo beati iob vtar) que dixi. vtinam nõ dixiſſem: adeo nõ addã vltra ⁊ ſupponã digitũ ori meo.

¶ Item de eadem ad eundẽ cõqueſtio ſup captione regis filij ſui. Epiſtola.cxlvi.

VEnerando patri et dño Celeſtino dei gratia ſummo põtifici A. miſera: ⁊ vtinã miſerabilis regina anglorũ ducliſſa normannie comitiſſa andegauie. miſere matri exhibere ſe miſericordie patrem. Inuidẽte locorũ diſtantia ꝓhibeor beatiſſime papa vobis pñtialiter loqui: neceſſe tñ eſt vt plangam paululũ dolorẽ meũ. Et quis michi tribuat vt ſcribãtur ſermones mei? Tota interius ⁊ exterius coangor/ vnde ⁊ ṽba mea dolore ſunt plena: foris ſunt timores/ intus pugne: nec ad momẽtum michi reſpirare liberũ eſt a tribulatiõe malorũ ⁊ dolore: a tribulatiõibꝰ que inuenerũt nos nimis. Tota dolore cõtabui: pelliq; mee cõſumptis carnibꝰ adheſit os meũ. Defecerũt anni mei in gemitibus: ⁊ vtinam oĩno deficiant. Utinam totus ſanguis corporis mei iam emortui: cerebrũ capitis oſſiũq; medulle ita diſſoluant in lachrymas/ vt in fletꝰ tota pereffluam. Auulſa ſunt a me viſcera mea/ baculũ ſenectutis mee ⁊ lumen oculorũ meorũ perdidi: meiſq; votis accederet/ ſi deus infelices oculos meos ne mala gẽtis mee vlterius videãt perpetua cecitate dãnaret. Quis det michi vt moriar ꝓ te fili mi? Matrẽ tante miſerie reſpice miſericordie mater: aut ſi filiꝰ tuus fons mĩe inexhauſtus peccata matris requirit a filio/ ab ea q̃ ſola deliq̃t totũ exigat/ puniat impiã/ ⁊ de penis innocẽtis nõ rideat. Qui cepit ipſe me cõterat/ tollat manũ ſuã et ſuccidat me: et hec ſit cõſolatio mea vt affligẽs me dolore nõ parcat. Ego miſera ⁊ nulli miſerabilis cur in huiꝰ deteſtãde ſenectutis ignominiã veni, duorum regnorũ dña/ duorũq; regũ mater extiterã: auulſa ſunt a me viſcera mea. Generatio mea ablata eſt: ⁊ ꝯuoluta eſt a me. Rex iunior ⁊ comes britãnie in puluere dormiũt: ⁊ eorũ mater infeliciſſima viuere cogit/ vt irremediabiliter de mortuorũ memoria torqueat. Duo filij michi ſupererãt ad ſolaciũ: qui hodie michi miſere et dãnate ſupſunt ad ſuppliciũ. Rex ricardus tenet in vinculis: iohãnes frater ipſius regnũ captiui depopulat ferro ⁊ vaſtat incẽdijs. In om̃ibus verſus eſt michi dñs in crudelẽ: et aduerſatur michi in duricia manus ſue: vere pugnat ira eius ꝯtra me. Ideo ⁊ filij mei pugnãt intra ſe, ſi tñ pugna eſt: vbi vnus vinculis artatus affligit: alius addens dolorẽ ſuper dolorem ipſius crudeli tyrannide ſibi regnũ exulis vſurpare molit. Bone ieſu quis michi tribuat vt in inferno ꝓtegas me ⁊ abſcõdas me donec pertrãſeat furor tuus: donec ceſſent ſagitte que in me ſunt, quarũ indignatiõe ſpũs meus totus ebibit. Mors in voto michi eſt, ⁊ vita in tedio: ⁊ cum ſic moriar inceſſanter in deſiderijs tñ habeo mori plenꝰ: viuere cõpellor inuita, vt vita michi ſit pabulũ mortis/ ⁊ materia cruciatus. O felices inexperti ludibria vite huiꝰ: ⁊ inopinatos euẽtꝰ cõditiõis incerte beato preuenerũt aborſu. Quid facio? cur ſubſiſto? Quare moror miſera: ⁊ non vado vt videã quẽ diligit aĩa mea vinctũ in mendicitate ⁊ ferro? Ut quid eĩ tãto tẽpore mater potuit obliuiſci filij vteri ſui? Tigrides erga fetus ſuos lamias etiã ſeuiores emollit affectio: fluctuo tñ in dubio. Si enĩ abiero deſerẽs filij mei regnũ, qđ vndiq; graui hoſtilitate vaſtat: erit i abſentia mea cõi ꝯſilio et ſolatio deſtitutum. Si aũt ſubſtitero, deſideratiſſimã michi faciẽ filij mei nõ videbo. Non erit q̃ liberationem filij mei ſtudioſe ꝓcuret: ⁊ qđ magis vereor ad impoſſibilem pecunie q̃titatẽ delicatiſſimus adoleſcẽs tormẽtis vrgebit/ tanteq; afflictiõis impatiẽs facile in mortem ſupplicijs adiget. O impie crudelis ⁊ dire tyrãne q̃ nõ es veritus manus ſacrilegas immittere in xp̃m dñi: nec te regalis vnctio/ nec ſancte vite reuerẽtia/ nec dei timor a tãta inhumanitate cohibuit. Porro princeps apoſtolorũ adhuc in apoſtolica ſede regnat ⁊ imperat: ⁊ in medio cõſtitutꝰ eſt iudiciariꝰ rigor/ illudq; reſtat/ vt exeratis in maleficos pater gladium petri: quẽ ad hoc cõſtituit ſuper gẽtes ⁊ regna xp̃i: crux antecellit ceſaris aquilas/ gladius petri gladio cõſtantini: ⁊ apoſtolica ſedes preiudicat imperatorie poteſtati. Ueſtra poteſtas a deo eſt, an ab hoĩbus? Nonne deus deorum locutus eſt vobis in petro aplo dicẽs: Quodcũq; ligaueris ſuper terrã erit ligatũ ⁊ in celis: ⁊ quodcũq; ſolueris ſuper terrã erit ſolutũ ⁊ in celis. Quare ergo tãto tẽpore tam negligẽter immo tã crudeliter filiũ meũ ſoluere differtis, aut potius non audetis? Sʒ dicetis hãc poteſtatẽ vobis in aĩabꝰ nõ in corporibꝰ fuiſſe cõmiſſam. Eſto. Certe ſufficit nobis

ſi eoꝝ ligaveritis aīas qui filiū meū ligatū in carcere
tenent:filiū meū ſoluere vobis in expedito eſt, dūmo
do humanū timorē dei timor euacuet. Redde igitur
michi filiū meū vir dei:ſi tū vir dei es et nō potius vir
ſanguinū:ſi in filij mei liberatiōe torpeas vt ſanguinē
ei⁹ de manu tua requirat altiſſimus. Heu heu ſi ſum-
mus paſtor in mercēnariū peruertat/ſi a facie lupi fu
giat:ſi cōmiſſam ſibi ouiculā immo arietē electū/ du-
cē dñici gregis in faucib⁹ cruente beſtie derelinquat.
Bonus paſtor alios paſtores inſtruit,et informat nō
vt fugiant ſi viderint lupū venientē:ſed aīas ſuas pro
ouib⁹ ſuis ponāt. Aīa tua tibi queſo ſalua ſit:dūmo-
do nō dicam ouis tue, ſed filij tui liberationē crebris
legatiōibus/ſalutaribus monitis/cōminationū toni-
truis/generalibus interdictis/ſententijs terribilib⁹ ſtu
deas ꝓcurare. Sane ſcro veſtrā ꝓ eo aīam poneretis
qui ꝓ eodem adhuc vnū verbū dicere aut ſcribere no
luiſtis. Dei fili⁹(teſtimonio ꝓphete) de celo deſcēdit/
vt educeret vinctos de lacu in quo nō erat aqua. Nū-
quid qd̄ decuit deum, dedecet dei ſeruū? Fili⁹ meus
torquetur in vinculis:nec ad eum deſcendis/nec mit-
tis/nec moueris ſuper cōtritione ioſeph. Xp̄s hoc vi
det ⁊ ſilet: ſed opus dei negligenter agentibus abun-
danter in ſumma diſtrictiōe retribuet. Legati nobis
iam tertio ꝓmiſſi ſunt/nec ſunt miſſi vt verū fatear,li-
gati poti⁹ ꝙ̄ legati. Si filius meus in ꝓſperis ageret
ad ſimplicem ei⁹ vocationem feſtinātius acceſſiſſent:
qꝛ de magnifica eius munificentia ⁊ de publico regni
queſtu ſue legationis vberes manipulos expectarēt.
Et quis queſtus eis glorioſior eſſe poſſet ꝙ̄ regem li-
berare captiuum/reddere pacem populis/ religioſis
quietem/et gaudiū vniuerſis? Nunc autē filij effrem
intēdentes ⁊ mittentes arcū in die belli cōuerſi ſunt:
⁊ in tempore anguſtie dū lupus prede incubat/canes
muti latrare aut nō poſſunt aut nolunt. Heccine pro-
miſſio illa eſt, quam nobis apd̄ caſtrū radulphi cum
tanta dilectionis ⁊ fidei proteſtatione feciſtis? Quid
ꝓfuit vobis ſimplicibus dare verba:et illudere vota
innocētium inani fiducia? Sic olim rex achab fedus
amicitie cōtraxiſſe cum benadab perhibetur/illorūq;
mutuam dilectionem euētus habuiſſe infauſtos au-
diuimus. Pugnas iude iohānis ſymōis machabeo
rum fratrum celeſtis diſpēſatio felicibus ꝓſperabat
auſpicijs. Miſſa vero legatione,ſibi firmantes amici
tiam romanoꝝ/dei perdiderunt auxilium:nec eis ſe-
mel,ſed ſepius venalis eoꝝ familiaritas verſa eſt in
ſingultū. Solus deſperare me cogitis: qui ſolus poſt
deū ſpes mea/populiq; noſtri fiducia fueratis. Ma-
ledictus qui cōfidit in homine. Ubi eſt ergo nunc pre
ſtolatio mea? Tu es dñe deus meus. Ad te dñe qui
laborem cōſideras/ ſunt oculi ancille tue. Tu rex re-
gū et dñs dñantium/reſpice in faciem xp̄i tui: da im-
periū puero tuo/et ſaluū fac filium ancille tue: nec in
eo punias delicta ſui patris, aut maliciā matris ſue.
Ex certa ⁊ publica relatiōe cognouimus/ꝙ impera-
tor poſt ligieū.epiſcopi mortē/ quē funeſto gladio lon
ga tū manu dicitur occidiſſe Oſmeū. eꝑm et quatuor
eꝑos cōprouinciales eius: ſaliutaneū. etiam et tune-
ſeū. archieꝑos coartat miſeria carcerali: et quod au-
ctoritas apoſtolica nullatenus diſſimulare debuerat
ſiciliam quam a tēporibus cōſtantini conſtat eſſe pa-
trimoniū ſancti petri poſt legationes/poſt ſupplica-
tiones/poſt cōminationes apoſtolice ſedis in perpe-
tuum romane eccleſie preiudicium vſurpatiōe tyran-
nica occupauit. In oībus his non eſt auerſus furor
eius:ſed adhuc manus eius extēta. Grauia quidē in-
tulit:ſed certiſſime poteſtis expectare in ꝓximo gra-
uiora. Hi ei qui debuerant eſſe colūne eccleſie/in oēs
ventos arūdinea leuitate mouent. Utinam recolerēt
ꝙ ꝓpter negligentiam heli ſacerdotis miniſtrātis in
ſylo gloria dñi de iſrael tranſlata eſt:nec iam parabo
la tēporis ꝑteriti eſt, ſed preſentis. Quia repulit dñs
tabernaculū ſylo/tabernaculū ſuum vbi habitauit in
hoībus:⁊ tradidit in captiuitatem virtutē eoꝝ, ⁊ pul
chritudinem eoꝝ in manus inimici. Imputatur eoꝝ
puſillanimitati/ꝙ eccleſia cōculcatur/periclitatur fi-
des/opprimit libertas/dolus/patiētia/ et iniquitas
impunitate nutritur. Ubi eſt qd̄ dñs eccleſie ſue quoq;
ꝓmiſit? Suges lac gentiū ⁊ mamilla regū lactaberis
ponam te in ſuperbiā ſeculoꝝ:gaudium in generatio
ne ⁊ generationē. Eccleſia olim ſuperboꝝ ⁊ ſublimiū
colla ꝓpria virtute calcabat/ legeſq; imperatorū ſa-
cros canones ſequebantur. Nunc aūt ordine turbato
nō dicam canones,ſed canonū conditores prauis le-
gibus ⁊ cōſuetudinibus execrādis artant. Deteſtan-
da potentū flagitia tolerant,nec eſt ꝗ muſſire audeat
⁊ in pauperū peccata dūtaxat rigor canonicus exer-
cet. Ideo non immerito anatharſis philoſophus te-
lis araneaꝝ leges ⁊ canones cōparabat/ꝗ aīalia de-
biliora retinēt:fortia aūt tranſmittūt. Aſtiterūt reges
terre ⁊ principes cōuenerunt in vnum aduerſus xp̄m
dñi filium meū. Unus eum torquet in vinculis. Alter
terras illius crudeli hoſtilitate deuaſtat. Et(vt verbo
vulgari vtar)vnus rōdet:alter expilat. Unus pedem
tenet:alter excoriat. Hec videt ſummus pontifex/ et
gladiū petri ſupprimit in vagina repoſitum. Sic ad-
dit cornua peccatori:ipſaq; taciturnitas ei⁹ preſumi-
tur ad cōſenſum. Uidetur eñ conſentire qui cū poſſit
non corripit/ ⁊ diſſimulatrix patiētia ſocietatis occul
te ſcrupulo nō carebit. Imminet ſicut predixit apo-
ſtolus tempus diſſentionis,vt perditiōis filius reue-
letur. Inſtantq; tempora periculoſa vt ſcindatur tu-
nica xp̄i inconſutilis vt rūpatur rethe petri, ⁊ catholi
ce vnitatis ſoliditas diſſoluat. Initia maloꝝ ſunt hec
ſentimus grauia grauiora timemus. Nec ꝓphetiſſa/
nec filia ſum ꝓphete: plura tū de futuris turbationi-
bus dolor dicere ſuggerebat: ſed ipſa verba ꝗ ſugge-
rit ſurripit:ſpiritū eñ ſingultus intercipit,et ei⁹ vires
meror abſorbēs/ vocales meat⁹ anxietate precludit.

¶ Arguitur electus qui redditus ꝓhibi-
tos ⁊ collatos aliis ſibi appetit retinere.

Epiſtola.cxlvij.

DIlecto quodā ſocio, nūc aūt venerabili dño
R. dei gratia electo de bāgoꝛ magiſter. P.
Bleſen. Bath. archid. Radicare in eo q̄ in
electis ſuis mittit radices. In die ordinatio
nis veſtre debuiſtis veterē hominē cum ſuis actibus
exuiſſe: τ induiſſe nouū qui ſm deū creatus eſt. Sic et
dauid a die vnctiōis ſue mutatus eſt in virū alterū: τ
ſpūs dñi directus eſt in eū: vos aūt incipientes ab in-
iurijs turbaſtis michi in ipſa ordinatiōe veſtra dñm
archiepm / τ ad iracūdiam ꝓuocaſtis. Ecce ſacerdos
bonus q̄ in die ſue ſanctificatiōis placere deo et hoi-
bus debuit: τ in die iracūdie fieri reconciliatio. Vos
aūt primitias veſtras diſcoꝛdie cōſecraſtis: τ in tēpo-
re amicitie facti eſtis rixe τ ſeditionis occaſio. Teſti-
monio ſalomōis. Sex ſunt q̄ odit dñs, et ſeptimū de-
teſtatur aīa eius: enumeratis ꝟo ſex odibilibus ſepti
mū ponit. Inter amicos diſcoꝛdiā ſeminare. Si acce
piſtis immo qꝛ accepiſtis / nō ſpiritū huius mūdi ſed
ſpiritum qui ex deo eſt quo agunt̄ hi qui ſunt filij dei:
ſi vos etiā grauiter offendiſſem / debueratis eſſe prō-
priores ignoſcere q̄ꝫ vlciſci. Sola inter vos diſſentio-
nis occaſio eſt: ꝙ beneficiū alij iam collatū vobis nō
cōfero, contra foꝛmā canonū / ꝯtra meā cōſcientiam /
cōtra veſtram aīam / cōtra deū. Aperte vos tangit pa
rabola illa quā regi dauid nathan ꝓpheta ꝓpoſuit
de diuite q̄ multas oues habuit τ pauperi vnicā ab-
ſtulit quā habebat: pauper ille clericus cui p̄bendu-
lam illam donaui / iam ad ſedem apoſtolicā appella
uit. Creditis ne ꝙ equitas adeo romana degeneret /
vt hoiem inopem τ mēdicum / litteratū et honeſtū / in
eccleſiaſticis atqꝫ ſcolaſticis eruditum / oppꝛimi ſuſti-
neat a potente? Nō opoꝛtet vos ſic abhoꝛrere veſtre
eccleſie paupertatē: quā in alienū grauamen tota die
coꝛam hoibus allegatis. Titulus paupertatis glorio-
ſus eſt apud xp̄m: τ que filium dei decuit vos dedece
re nō debuit. Princeps apoſtoloꝝ τ preſulum dicit.
Aurū et argentū nō eſt mecū. Magnus etiam augu
ſtinus ideo teſtamētum nullum fecit: qꝛ vnde faceret
pauper xp̄i non habuit. veſtri officij eſt viuere de euā
gelio ſicut cōſtituit vobis dñs: non incedere pōpatice
in veſtiū cultu / in equoꝝ faſtu / in multitudine cliente-
le. Decet vos tāqꝫ ſacerdotalis et ep̄alis ſanctimonie
ꝓfeſſoꝛem preſcidere omīno veſtigia cōuerſatiōis an
tique. Quid vobis de cetero τ habitationi vulturine
hanitrini? Oēs queſo praue opiniōis occaſiones ab-
ſcindite: τ iuxta conſilium apoſtoli abſtinete vos ab
omī ſpecie mala: τ bona nō ſolum coꝛam deo, ſed co-
ram hominibus preuidete. Plurimū quidem veſtri ho
noꝛis intereſt / ne vel modica p̄terite leuitatis nota re
pullulet, aut aſſumpte innocētie nouitatē ſiniſtra opi-
nio vel minimo flatu cōtaminet. Ut aūt verbo apo-
ſtoli vtar. Sic vos exiſtimet homo vt miniſtrū xp̄i: ſic
vos modeſte habere velitis / vt modeſtia veſtra nota
ſit omībus hoibus. Omneſqꝫ motus animi veſtri ſic
ad temperātiam redigant̄ / vt vos talem dies conſe-
crationis future inueniat: qualē diſcipulo ſuo deſcri-
bit apoſtolus dicens. Opoꝛtet ep̄m eſſe ſine crimine
dei diſpenſatoꝛē: non iracūdum / non litigioſum / non
turpe lucrum ſectātem. parcite ergo pauperi clerico /
ne ipſum ad apoſtolicā ſedem opoꝛteat laboꝛare. Si
eñ hec ad aures ſummi pontificis illius querela de-
tulerit: ſedes illa quicquid de hoc miſero reddita / vel
de alijs quos hactenus habuiſtis fuerit factum / ſine
omni retractiōe damnabit. Parcite vobis amice ca
riſſime, parcite τ michi: et qui in hac p̄bēdula meus
quandoqꝫ fuiſtis: me nunc vobis in ipſa ad perpetue
dilectionis obſequium obligare velitis.

Exhoꝛtatio vt ep̄s ad ſuam dioceſim
reuertat̄: nec deſerat ecclīam ſuā ꝓpter
peregrinationem. Epiſtola.cxlviij.

REuerendo patri et dño. S. dei gratia bath.
ep̄o. P. Bleſen. archid. ſuꝰ Salutē in eo ſi-
ne quo nō eſt ſalus. Super laboꝛibus τ fati
gatiōibus veſtris mea viſcera cōcutiuntur
aſſidue deuoto compaſſionis affectu. Quis eñ equo
animo ferat vt nobilis illa aīa veſtra ſcolaribus exer
citata milicijs / ſpiritualibus imbuta doctrinis / tot et
tantoꝝ gratiarum dotibus pollens: ita degeneret vt
ſui obliuiſcat̄ / ſuoꝛum ſit immemoꝛ? Nec deſponſate
ſibi eccleſie / nec aīarum curam / quas nō ſine magno
diſcrimine cuſtodiēdas accepit: nec iudicioꝝ dei ter-
ribilium recoꝛdet̄. Miſerere benigniſſime pater aīe
tue / ꝓ qua xp̄s aīam ſuam poſuit: et quam quaſi ſub
iactu alee poſuiſti. Tibi reuerende pontifex me cari-
tas cōpati τ timere cōpellit: vtinam τ tu timeas. Bea
tus ei homo qui ſemper eſt pauidus. Quis de dño et
amico ſuo nō timeat in tam longo incolatu / inter tot
viarū diſcrimina / inter tot vagos τ varios τ incertos
excurſus? Que vtilitas / que honeſtas / que neceſſitas
ad tam longe ꝑegrinatiōis exilium vos coegit? Ve-
ritas apoſtolis dicit. Si vos ꝑſecuti fuerint in vna ci-
uitate: fugite in aliam. Non in tēpoꝛe pacis, ſed perſe
cutionis fugam ſuis diſcipulis ſaluatoꝛ induſit: eam
tū credo veſtre mentis cōſtantiam. ꝙ ſi vobis perſe-
cutio immineret / nō leuiter ad fugam hoſtilitatis im
petus vrgere vos poſſet. Nunc autē conditione mer-
cēnarij, veſtra fuga longe periculoſioꝛ cēſetur a mul-
tis. Ille fugit qui lupoꝝ terretur incurſu: vos non lu
pos, ſed veſtras oues fugitis: qui beneficio preſentie
veſtre lupos in oues mutare poſſetis. Quō eñ in toto
regno poſſet adeo vobis eſſe difficile / ꝙ ille cōis oīm
fauoꝛ erga vos illa ingenij veſtri natiua ſubtilitas: et
multipliciter exercitata induſtria nō poſſet ad veſtrū
libitū immutare. Recolite pater qꝛ beati petri vica-
rius eſtis: vobis in eo quādoqꝫ dictum eſt. Si diligis
me paſce oues meas. Quid eſt oues paſcere niſi euā
gelizare ſubiectis / reddere deo populū acceptabilem
ꝟbo / opere / τ exēplo dirigere vias dñi / et parare dño
plebem perfectā? Sciatis ꝙ ſemꝑ exulare τ peregri-
nare ſumma eſt miſeria: atqꝫ (teſtimonio ſalomonis)
ire de hoſpitio in hoſpitiū vita peſſima. Si hodie (qđ
deus auertat) moꝛs / que oībus inſidiatur repēte vos

raperet:que lucra aiarum/quas acceſſiões de talen=
tis ſpũalibus vobis creditis referretis ad dñm? Non
ſuſtineat dñs q̄ de illoꝝ numero ſitis:de quibus dñs
dicit. Dedi eis aurũ ꝛ argentũ meũ:ipſi aũt de auro ꝛ
argẽto meo opati ſunt baal. Aurũ ſapiẽtie et argentũ
eloquẽtie copioſe cõtulit vobis deus. Abſit vt iſta de
cetero in vanitates,ꝛ in inſanias falſas huiꝰ ſeculi cõ
uertant̄. Abſit q̄ dñs meus tonitruũ illiꝰ ſentẽtie ter=
ribilis audiat/quã ſeruo inutili ꝛ ideo neq̄/qui talen
tum dñi inuoluit ſudario/ꝛ in terra abſcõdit:indigna
tio celeſtis intẽtat. Seruus dãnatus eſt etiã qui talen
tum dñi cuſtodiuit,q2 nõ ex talento lucratus:nec ar=
boꝛ tñ que malos fructus facit,ſed que fructꝰ bonos
nõ facit excidet̄/ꝛ in ignẽ mittetur. O q̄ta eſt eoꝝ cõ=
fuſio qui vos diligunt ex affectu:dum vident ꝛ dolent
eccleſiam veſtrã tanto tẽpoꝛe deſolatam:ꝛ vos quaſi
auẽ q̄ auolauerit a nido ſuo/et reliquerit pullos ſuos
quaſi viatorẽ in ſolitudine:hoĩem ſine cauſa exulẽ et
peregrinũ/ſpõte vagũ/et ꝓfugũ ſuper terram. Abſen
tiam veſtrã plangũt laici/clerici gemũt/religio lamẽ=
tatur:ꝛ ad veſtrũ reditũ pendẽt deſideria oĩm/totiſq̄
medullis aĩe ſuſpirant ad ſuarũ paſtoꝛem ꝛ epm aĩa=
rum. Cũ multis magnis et ſapiẽtibus viris de nego=
cio veſtro glaſceñ. locutus ſum:oĩm ſentẽtia eſt rem
veſtrã circa impoſſibile verſari:regnũ et ſacerdotiũ in
hoc pariter cõuenire/vt mitra vna nullo modo coro=
na regis aut cãtuarieñ.eccleſie mutilet̄. Si ergo vide
ritis q̄ veſtri conatus votiuos effectꝰ nõ habeãt:non
ſit vobis cõfuſio redire ad ꝓpꝛia. Scitis q2 eſt cõfuſio
adducẽs peccatũ/ꝛ eſt cõfuſio adducẽs gloꝛiam. Nõ
cõfundat̄ nec erubeſcat dñs meus,ſi nõ poteſt ꝓ libi
tu obtinere qḋ ceteroꝝ pontificũ nullus poſſet. Q2 ſi
hoc aſcribitis cõfuſioni ꝛ erubeſcẽtie:ſciatis q̄ ꝓ con
fuſiõe hac ꝛ ruboꝛe dabit̄ vobis in terra veſtra cũ ho=
noꝛe et gloꝛia duplicia poſſidere. Reuertimini queſo
ne vituperet̄ vlteriꝰ miniſteriũ veſtrũ/ꝛ ad reditũ vos
inuitẽt breuitas huiꝰ vite/peregrinationis ꝑicula/dei
timoꝛ/memoꝛia moꝛtis/amici lugẽtes/ꝛ aĩe deſolate.

Conqueſtio cuiuſdam in affectio=
ne poſiti. Epiſtola.cxlix.

Petrus Bleſeñ. Bath. archid. J.ꝛ.P. Sa=
lutẽ:et moueri ſuper cõtritione ioſeph. Ab
amaritudine aĩe mee ꝛ ab incõſolabili do
loꝛe coꝛdis mei totus abſoꝛbeoꝛ:ꝛ vtinam
oĩs catharacte capitis mei fluãt in fletũ.
Utinam maxima pars cerebri atq̄ maxillarũ totius
miſeri coꝛpoꝛis mei liqueſcat i lachꝛymas/vt poſſim
flere ꝛ plangere qḋ ſuſtinere ꝛ videre nõ poſſum a re=
ge. H. vocatus in angliam:ꝛ ab eo atq̄ filijs eiꝰ dita
tus largitiõibus effuſis:necnõ ab archiepis ꝛ epis/ꝛ
vniuerſis magnatibꝰ terre cõi veneratiõe vſq̄ ad ma
liciã huius tẽpoꝛis exaltatus/nũc occaſione quarun=
dam litterarũ:que ꝛ ꝑ taciturnitatẽ veritatis/et ꝑ ex=
preſſionẽ falſitatis obtẽte ſunt a dño papa crudeliſſi=
me circũuento corã toto clero et populo tante ciuita=
tis,quoꝝ cura ꝛ cuſtodia michi cõmiſſa eſt. Senex et
emeritus a iuuene, ſimplex ꝛ valitudinariꝰ ab ambi=
tioſo,mãſuetus ꝛ innocẽs a verſuto. Et vt tẽperatius
loquar/turpi crimine diffamatus ab oĩ honoꝛe archi
dyaconatus mei violenter expelloꝛ. Poꝛro latoꝛ pre=
ſentiũ tragediam iſtã vobis aptius explanabit. Sin
gultuoſus eñ doloꝛ os meũ ſincopis ꝛ ſinalymphis
impediẽs:me loqui/aut ſcribere nõ permittit. Datus
ſum per aſtutiã malignãtis in oppꝛobꝛium ꝛ cõtem=
ptum,niſi miſeria mea veſtrã excitet miſericoꝛdiam:
ꝛ paſſiões mee veſtre cõpaſſionis affectum ꝓuocaue
rint. Miſeremini mei ſaltem vos amici mei/quos ꝛ
ſi meritoꝛũ meoꝝ exigentia michi amicos nõ fecit:tñ
miſerũ hunc amare cõpellat pia cõpaſſio que venire
frequẽter in cõtractum amicitie cõſueuit. nulli niſi vo
bis duobus in curia ſcribo. Unicã eñ poſt deũ in vo
bis ſpei mee anchoꝛam fixi/nec ſum immemoꝛ verbi
qḋ veritas in euãgelio dicit. Suꝑ quacunq̄ re duo ex
vobis conſenſerint ſuper terram fiet illis. Ethnicus
etiam dicit. Non caret effectu quod voluere duo.

Dehoꝛtatio vite curialis. Epiſtola.cl.

Cariſſimis dñis et amicis clericis de curia
dñi regis Magiſter. P. Bleſeñ. Bath. ar=
chid. Salutem in auctoꝛe ſalutis. Jn angu
ſtia coꝛpoꝛis ꝛ moꝛtis periculo conſtitutus
ſcripſi vobis epiſtolã/in qua viſus ſum vite curialis
miliciã/ne dicam maliciã vehemẽtius dehoꝛtari. Eo
eñ tẽpoꝛe graui egritudine tactus:ꝛ ideo graui pnia
ductus nõ ſolũ curiã/ſed mundũ ꝛ oĩa que mũdi ſunt
immũda ꝛ damnabilia reputabã. Sicut per experiẽ=
tiam didiciſtis,infirmitas expꝛeſſa eſt imago naufra
gij:nam dũ nauis illidit̄ ſaxis aut ventoꝝ fluctuũq̄
rabie ꝓcelloſa cõcutit̄: vniuerſa mũdi precioſa vile=
ſcunt/ꝛ in penitudinẽ tranſit quicquid fuerat occaſio
voluptatis. Si ergo de coꝛde cõtrito et humiliato ad
vos exhoꝛtatoꝛia manauit epiſtola:quẽpiam veſtrũ
ꝓpter hoc ſcãdalizari non decuit. Diligo eĩ vos in xp̄i
viſceribꝰ:ꝛ quicquid ad edificationẽ veſtrã in ea ſcri=
ptum eſt nõ de odio curialiũ,ſed de ſincera caritate
ꝓceſſit. Sane periculoſum eſt in curia moꝛi/nec leui=
ter aſcendet ad eminentiã perfectionis:qui ſe caſtrenſi
bus alligauit vinculis/et curialẽ incidit laboꝛintum.
Sed nec vitam curialiũ damno/q̄ licet orationi ꝛ cõ=
templatiõi nõ vacent:rei tñ publice vtilitati occupã=
tur/ꝛ frequẽter opera ſalutis exercẽt/nec poſſunt oẽs
viam vite artioꝛis arripere:anguſta eĩ ꝛ ardua eſt via
dñi,ſed magnũ eſt ſibi qui in mõtis eminẽtiam non
aſcenderũt comitent̄ loth/et ſaluent̄ in ſegoꝛ modica
ciuitate. Scio q2 hi q̄ in regie familiaritatis ſacrariũ
admittunt̄:multa facere poſſunt ꝛ dicere/quibꝰ pau=
perũ neceſſitas ſubleuet̄/foueat̄ religio/ſtat equitas/
eccleſia dilatet̄. Jn his ꝛ conſimilibus mie operibus
poſſunt ſibi curiales edificare ad vitã:ſi tñ non detra
hant/ſi nõ inuideant/ſi manus ſuas excutiãt a mune
ribus/ſi malũ ꝓ malo retribuere non affectẽt. Uiciũ
eñ curialium cõe eſt hoc/q̄ ꝓ leuiſſimo alterius ex=
ceſſu grauiter excandeſcũt:atq̄ ſimplr̄ delinquentes

errorē impatiētiſſime ferunt: nec ad libitum metiunt̄
iniurias quarū expetunt vltionē. Fateor quidē q̄ ſcūm
eſt dn̄o regi aſſiſtere: ſanctus enī ⁊ xp̄s dn̄i eſt, nec in-
uacuū accepit vnctiōis regie ſacramētū: cuius effica-
cia ſi neſcit / aut in dubiū venit: fidem eius pleniſſimā
faciet curatio ſcafularum xp̄o meo cyro cui⁹ apprēdi
dexterā. ſubijciā ciuitates ⁊ regna dicit dn̄s ꝑ ꝓphe-
tam. Ibi tyrū regem xp̄m ſuū dn̄s vocat: vnde ⁊ ado-
leſcenti qui ad preces ſaulis eūdem occiderat / noluit
dauid parcere eo q̄ in xp̄m dn̄i man⁹ temerarias in-
ieciſſet. Michi non videtur abſurdū ſi dn̄o regi iuxta
apoſtolū tanq̄ precellenti honorē ⁊ obſequiū exhibe
dis. Regibus enī non ſolū bonis ⁊ modeſtis: ſed etiā
diſcolis in oī humilitate et reuerētia cenſeo ſeruiēdū.
Nā ⁊ hebrei precipiunt̄ orare ꝓ babylonijs: q̄r in pa-
ce principū quies eſt populoꝝ. Sed ⁊ ipſe xp̄s ſolui a
fidelibus ceſari tributa decreuit. Non ſolū ergo tole-
randa, ſed deſideranda eſt plerūq̄ cum principibus
cōuerſatio clericorum. Legimus quidē ſacerdotes et
ꝓphetas frequētiam ⁊ familiaritatē cum regibus ha-
buiſſe. Tunc enī ſalubriter diſponitur vita regū: cum
religioſoꝝ hortamenta ſectant̄ ⁊ ducūtur conſilio ſa-
pientū. Veruntamē licet ep̄os ⁊ alios qui curam in ſe
gregis dn̄ici ſuſceperūt, regū conſilijs frequenter ex-
pediat intereſſe / ſua intereſt ne miniſterium vigilātie
paſtoralis euacuēt: ſed ſint in cōſpectu regū ſue condi
tionis memores: et petri nauiculam cui preſunt inter
tempeſtuoſos fluctus curie nō relinquāt. Nam ⁊ ve-
ctes quib⁹ archa dn̄i deferebatur / licet moueri ⁊ tra-
hi in varias partes poſſent: extrahi tn̄ aut auelli omi-
no nō poterāt. In quo manifeſtiſſime figurat̄ q̄ eccle
ſie prelati ⁊ ſi ad varias reipublice neceſſitates diſtra
hunt̄ ad tempus: a ſpōſe amplexibus / ⁊ a populi ſibi
crediti ſollicitudine minime ſeparēt̄. Ab antiquo de-
ſiderabile fuit in oculis ꝑncipum gratiā inuenire. Nā
et ethico teſte: principibus placuiſſe viris non vltima
laus eſt. Nō ſolum ergo laudabile, ſed glorioſum re-
puto dn̄o regi aſſiſtere / procurare rempublicā / ſui eſſe
immemorē / et omniū totum eſſe: per me tamē nullus
implicabit̄ / per me nullus explicabitur a vinculo cu-
riali. Sequat̄ ⁊ teneat vnuſquiſq̄ ꝓprie volūtatis ar
bitrium. Nā ⁊ ioſue in optiōe populi iſrael ponit ſer-
uire dijs meſopotamie / aut dijs amorreorū / aut dn̄o
deo / nulli volēs imponere citra liberā voluntatē alie-
ne ſeruitutis angariā. Ego ſiquidem in hac et in alia
quā premiſi vobis epiſtola, varia ⁊ fortaſſe contraria
ſcripſiſſe redarguar: ſicut ⁊ vidimus in quodā librorū
ſuoꝝ / quos innumerabiles fecerat, quandā legitur re
probaſſe hyſtoriam quā in alio quodam librorū vehe
mētiſſime cōmendabat. Sane cū ſalomon verba iſta
penitus cōtinuet. Rn̄de ſtulto iuxta ſtultitiam ſuā: et
nō rn̄deas ſtulto iuxta ſtultitiā ſuam. Si in ꝓuerbijs
⁊ ep̄lis v̄ba benignius exponāt̄ / nec in noſtro eccliaſ-
ſie / nec in veſtro bleſeñ. dicta ſibi aliqua repugnabūt.

¶ Conquerit̄ dn̄o pape ſenex in paupere
prelatura cōſtitutus. Epiſtola.clj.

DOmino pape innocenti. P. Bleſeñ. Lon-
doñ. archid. Salutē: et ſe totū ad pedes ei⁹.
Si ex abūdantia cordis aliquid ore incircū
ciſo imprudētius ſcribo: vos qui ſpirituales
eſtis ſuſtinete hm̄oi in ſpiritu lenitatis. Dedit enī vo-
bis dn̄s linguam eruditā vt ſciatis eū ſuſtentare / qui
lapſurus eſt v̄bo ſed et lingua veſtra clauis celi facta
eſt: ⁊ poteſtas in cuius plenitudinē vocati eſtis nō ab
hoīe ſed a deo eſt. Audite ergo patiēter ſi plangā pau
lulum dolorē meū: qui eleuatus ſum ſuper vētum / vt
turpius cadam, et fiam ceteris in theatrū et deriſum.
Cū michi offerebat̄ lonō. archidyaconatus / ipſum re
nuebam. Illudq̄ verbū eſaye frequenter coram ep̄o
inculcabam. Non ſum medicus et etiā in domo mea
nō eſt panis aut veſtimentū: ideoq̄ nolite me conſti-
tuere ꝑncipē multitudinis huius. Patriarcha iacob
qui cum dn̄o frequenter habebat familiare verbi cō-
merciū / oēs dies vite ſue paruos ⁊ peſſimos reputa-
bat. Ego vero vſq̄ ad hūc archidyaconatū oēs dies
meos meliore lapillo / feliciq̄ tranſactos auſpicio cō
putabam. Nunc aūt ſagitte dn̄i in me ſunt / quarū in-
dignatio ebibit ſpiritū meū. In veſpera vite mee ſum
ſi tn̄ quod viuo vita eſt. Oppreſſus ei morbis varijſq̄
incōmoditatib⁹ ſenectutis obſeſſus: precipuū habeo
in votis / vale ſeculo dicere. Iamq̄ ꝑ dei gratiā deli-
bor, ⁊ mortis reſpōſum in mēbris meis accepi: eiuſq̄
mechatores ſe nitūtur ingerere corpuſculo tabeſcēti.
O q̄ quietius ⁊ tutius michi eſſet ſemper latuiſſe ſub
modio, q̄ in archidyaconatū lonō. incōſultus aſcen
diſſe. Vere ſuper ventū aſcēdi: nā archidyaconat⁹ il-
lius archidyaconi draco eſt nō habens vnde poſſit vi
uere niſi vento. Ille ſiquidē honor eſt in folia ⁊ nudis
⁊ puris intellectibus. Nam cū ſint in illa ciuitate qua
draginta milia hoim / atq̄ centū ⁊ viginti eccleſie: nec
a laicis decimas vel pmitias / vel oblatiōes (q̄uis
ſacerdotio fungar) accipio: nec ab aliqua eccleſiarū
ſynodalia / vel cathedraticū ſiue ꝓcuratiōes vel auxi
lia ſeu hoſpitia: nec aliquas ꝯſuetudines debitas ar
chidyaconis poſſum elicere a ſubiectis: ego tn̄ ſupra
vires meas correctiōi ⁊ eruditioni tam cleri q̄ popu
li anxia et indefeſſa ſollicitudine me impendo. Nun-
quid magnū eſſet ſi ſpūalia ſeminātes tēporalia mete
remus? Vbi eſt Sumite pſalmū / ⁊ date tympanum?
Vbi eſt Dign⁹ eſt mercenarius mercede ſua? Nouit
deus ⁊ nouit tota regio / q̄ archidyacon⁹ lonō. niſi ha
beret aliunde ſubſidiū vite, nō poſſet ſe ꝑ menſem de
vniuerſis illius honoris obuētionibus exhibere. Cū
igitur vocauit vos deus in plenitudinē poteſtatis / et
inter angelos ſuos / vt auferatis ſcādala de regno ei⁹
qđ eſt eccleſia: obſecro ⁊ adiuro gloriā ſanctitatis ve
ſtre contra hoc malū, hoc ſcandalū abſcindatis / ⁊ qđ
a diebus antiquis inordinate factū eſt reducere vo-
bis placeat anteq̄ moriar ad gloriam honeſtatis. Si
enī ex hoc patior / magis tn̄ ſucceſſoribus meis cōpa
tior: neſcirent ei fodere: erubeſcerēt egere / ⁊ ex neceſſi
tate cogerēt̄ turpiter et publice mēdicare. Precipite

queſo belieñ.ꝛ vuernitoñ. ep̄is vt ad locum accedāt: et ſm ſtatum aliorū archidyaconatuū iſtum ordinēt: et qđ ſtatuerint ap.re. faciāt inuiolabiliter obſeruari. Sanctiſſime ꝛ potentiſſime innocens/ cum ſis nocentium malleus: ꝛ innocentium conſolator/ aut ab hoc archidyaconatu apoſtolica benignitate me liberes/ aut ſm gratiā tibi datam a deo ſic ipſum ſola iuſſione tua per aliquos bonos viros aut ordines ac diſponas: quatenus apud poſteros gratie ꝛ glorie tue memoria ſupra omnē memoriam perſeueret.

¶ Litere anxietatis. Epiſtola.clij.

Cariſſimo dn̄o ſuo .G. dei gratia belieñ. ep̄o Suus. P. Bleſeñ. Bath. archid. Salutem: ꝛ miſericordie viſceribus abūdare. Receſſi tate vrgētiſſima tractus vado cantuariam crucifigendus a perfidis iudeis, qui in graui partibulo debitorū me torquēt ꝛ affligunt vſuris: eandē crucem expecto londoniis/ niſi miſericorditer me liberaueritis: apud quē miſericordia et copioſa redemptio expectat̄. Auferatis igit̄ pater ꝛ amice cariſſime crucē iſtā, et ſex libras quas debeo ſanſoni iudeo in vos ſuſcipiatis: quaten⁹ i hac liberatiōe mea obligationē in obſequiū/ ꝛ debitū in gratiam cōuertatis. Ualete.

¶ Reſcribūt rothomageñ. archiepiſcopus/ ꝛ lexouieñ. ep̄o legati regis anglie quid inuenerūt apud regē frācie ad quē miſſi fuerant. Epiſtola.cliij.

Henrico dei gratia Illuſtri regi anglor̄.ꝛc̄. R. rothomageñ. archiep̄s: ꝛ Arnold⁹ lexouieñ. ep̄s Salutem in eo per quē reges regnāt. Cāto tēpeſtiuius ac diligentius iniūctam nobis legationē in mora dānoſa purgādi duximus ꝓſequendam: q̄to periculoſior in tanto diſcrimine dilatio videbat̄. Accincti itaq̧ ad laborē ſuſcepti itineris Regē francorum adiuimus/ blādiſſimaq̧ ſalutatiōe premiſſa ipſius preuenientes offenſam nulla cautela potuimus veſtre ſalutatiōis extorquere reſpōſum. Singulos noſtre legatiōis articulos explicuimus ſeriatim cōmoda pacis/ ꝛ diſſenſiōis incōmoda frequentius inculcātes. Ipſe vero verbū noſtrū in oībus ſola ſalutatiōe excepta patienter admiſit. Expedito itaq̧ diligēter noſtre legatiōis excurſu ſpacio modici temporis interiecto cōtumelioſe cepit nobis fraudes ꝛ verſutias exprobrare/ quib⁹ ſe cōquerebatur ſepiſſime circumuētū. Dicebat ꝙ fidem inter vos mutuo cōpromiſſam frequēter occaſiōe leuiſſima violaſtis/ voſq̧ in om̄ibus adeo exhibuiſtis inſtabilē/ ꝙ non adhibebit de cetero vobis fidem. Non ſit vobis rex illuſtriſſime oneroſum: ſi quod audiuimus loquimur. Hec eſt eñ nunciorū cōditio/ vt de iniuncto ſibi mandato nil ſubticeant/ nil reſcindāt/ vel diminuant de reſponſo. Addebat etiā firmiſſimū habuiſſe ꝓpoſitum expugnandi vos anteq̄ carnotū veſter fili⁹ aduentaſſet. Iſtaſq̧ occaſiones diſſenſiōis ꝛ odij ꝓponebat ꝙ filiā ſuā ad virū ſuum redire non ſinitis/ ꝙ ei dotem eius nō redditis/ ꝙ ſubditos ſue ditiōi ꝓprios a mōtibus aluernie vſq̧ ad rodanū in ipſius odium cōcitaſtis: ꝙ in corone ſue diſpendiū comitem ſancti egidij inſignitū hominē recepiſtis. Eādem etiam iuramento firmauit ſe nunq̄ de cetero vobiſcū fedus, aut cōcordiam habiturū: niſi de veſtre vxoris aut veſtrorū filiorū aſſenſu. Nūc igitur in cuſtodiendis municionibus veſtris/ ꝛ potiſſime in veſtri corporis tutela cōſilio eſt vtendū. Cōmuni eñ voto in exitium veſtrum tota francia cōſpirauit. Nec ſatis eſt ei exterminare terre faciem igne ꝛ gladio: ſed in veſtram perſonam (qđ abſit) ſcelus execrabile machinat̄. Conſulimus ſane ſi qua abſtuliſtis, ſi leſiſti aliquē/ ablata reſtituere/ ꝛ odia reformare in gratiam. Hoc ei inimicos veſtros potiſſime inuitat ad pugnā/ ꝙ inteſtinos hoſtes ſentiūt vos habere: ꝛ qui vobiſcū dulces capiunt cibos data oportunitate magnificabunt ſup vos ſupplantationē. Maledictus q̄ confidit in homine: ꝛ ponit carnē fortitudinē brachij ſui. Quid eſt amabilius filijs? Quid vxore familiarius: receſſit m̄ vxor a latere veſtro: ꝛ filij inſurgunt in patrē. Ideo nō fruſtratorie loquebat̄ hic ille hominū prudētiſſimus q̄ dicebat Amico ne credas/ ab ea que dormit in ſinu tuo cuſtodi clauſtra oris tui. Filius ei cōtumeliam facit patri: ꝛ inimici hoīs domeſtici ei⁹. Sane ſuffragia illius imploranda cēſemus: in cuius manu ſunt corda regum. In eius noīe paruitati dauid golye ſubiacuit magnitudo. In eius noīe ſamaria adeo fame confecta obſidente benadab (ꝙ triginta argenteis caput aſini vendebat̄) ſub ictu oculi liberata eſt/ exuberātiq̧ victualium affluentia redūdauit. In eo ſiquidē ſperās non infirmabit̄. Si exurgat aduerſus vos prelium/ in hoc ſperate. Si exurgant aduerſus vos caſtra: nō timebit cor veſtrū. Ipſe ei docebit manus veſtras ad preliū. Accipite vobis in auxiliū preces eccleſie, quā ſi in aliquo offendiſtis: debita ſatiſfactione impēſa/ ei de cetero omnem reuerentiam exhibete. Spōſa eñ chriſti eſt/ ꝛ iniurias ſponſe chriſtus reputat ſuas: nec eſt qđ magis hoſtes veſtros incitat ad conflictum/ q̄ ꝙ arbitrantur vos eccleſie dei minus extitiſſe deuotū. Beneualeat chariſſimus dn̄s noſter: ꝛ de his qui ſe contra eum in ſuperbia ꝛ abuſione erigūt, reportet in virtute altiſſimi gloriam ꝛ triūphum.

¶ Monetur regina anglorum reconciliari viro ſuo. Epiſtola.cliiij.

Regine anglorū Rothomageñ. archiep̄s et ſuffraganei ſui Salutē: et que ad pacē ſunt querere. In publicā notitiam venit: nec alicui chriſtiano licitum eſt ignorare q̄ firma ꝛ indiſſolubilis ſit copula cōiugalis. Matrimonia ſemel inita ſeparare nō poſſe, ſanxit veritas que mentiri nō poteſt. Quos deus (inquit) cōiunxit homo non ſeparet. Sicut autē diuini mandati ſe tranſgreſſorem cōſtituit q̄ ſeparat cōiugatos: ita culpabilis coniugata eſt/ que ſe a viro ſuo ſeparat/ fidemq̧ ſocialis vinculi non obſeruat. Cum vna caro cōiuges efficiant̄/ neceſſe eſt vt vnionē corporū comitetur ſpirituū vnitas

e paritas in ꝯſenſu, nature cõditionẽ: apl'i mandatũ: ꝛ euãgelij legẽ mulier illa euacuat que viro nõ eſt ſub‑dita. Caput eĩ mulieris vir eſt/de viro eſt ſumpta/vi‑ro eſt vnita/viri ſubdita poteſtati. Omnes itaq; cõi ꝛ lamẽtabili querimonia deploramus/ꝙ cũ ſis mulier prudentiſſima diuertis a viro/ recedit latus a latere/ membrũ capiti non deſeruit: immo qđ enormius eſt viſcera dñi regis ꝛ tua pateris inſurgere contra patrẽ vt merito cũ ꝓpheta dicat. Filios enutriui et exalta‑ui: ipſi autẽ ſpreuerunt me. Utinã (ſicut alius ꝓpheta cõmemorat) preueniſſet hora nouiſſima dies veſtros: ꝛ operuiſſet terra faciẽ veſtrã/ne videremus hec ma‑la. Scimus q: niſi reuertaris ad virũ tuum eris gene‑ralis ruine ocaſio: ꝛ qđ ſingulariter nunc delinquis in cõmune diſpendiũ conuerteř. Reuertere itaq; regina illuſtris ad virũ tuum ꝛ dñm noſtrũ/vt in tua reconci‑liatiõe reformetur laborãtibus quies: et in tuo reditu letitia redeat vniuerſis. Si te ad hoc non ꝓmouẽt pre‑ces noſtre: te ſaltẽ afflictio populorũ imminẽs preſſu‑ra eccleſie ꝛ deſolatio regni ſollicitet. Aut eñ mentiř veritas: aut omne regnũ in ſe diuiſum deſolabiř. Sa‑ne hec deſolatio in dñm regem cõuerti nõ poteſt: ſed in filios eius et ſucceſſores ipſorũ. contra manũ femi‑neam ꝛ conſiliũ puerile ꝓuocatis offenſam dñi regis cui etiam fortiſſimi reges colla ſubijciunt. Ea propter anteq̃ res in deteriorẽ exitum vergat/redeas cũ filijs ad maritũ, cui parere ꝛ cohabitare teneris te cõuerte: nec tibi aut tuis filijs ſit ſuſpectus. Certiſſimi eñ ſu‑mus ꝙ omnimodã exhibebit vobis dilectionẽ/ꝛ ſecu‑ritatis pleniſſimã firmitatẽ. Mone queſo filios tuos vt patri ſuo ſubditi et deuoti exiſtãt: ꝓ quib⁹ tot paſ‑ſus eſt anguſtias/ tot diſcrimina/ tot labores. Unde ne incõſulta facilitas diſſipet ac diſpergat qđ tãtis eſt ſudoribus acquiſitũ: hec tibi pijſſima regina et ze‑lo dei dicim⁹/ꝛ ſincere caritatis affectu. Parrochia‑na eñ noſtra es ſicut et vir tuus: nõ poſſumus deeſſe iuſtitie. vel redibis ad virũ tuũ/vel iure canonico cõ‑ſtringimur et tenemur in te cẽſuram eccleſiaſticã exer‑cere. Quod quidẽ inuiti dicimus: ꝛ quod niſi reſipue‑ris cum dolore et lachrymis faciemus. Valete.

¶ Litere affectionis ꝛ amicitie. Ep'la.clv.

A Dei gratia Rothomagen. archiep̃s cariſſi‑mis amicis ſuis. E. priori de caritate ꝛ vni‑uerſo conuentui Salutẽ in eo qui ſalus eſt oim. Cum ſup impenſis olim obſequijs vo‑bis teneamur multipliciter obligati: cumulati⁹ tñ re‑dundat ad meritum ꝙ de tribulatiõe noſtra vocatis nos in quietẽ/ꝙ ad omne obſequium liberaliter vos offertis. Et quidẽ ſi nulla diſſenſio normanniam tur‑baſſet/ſi plena pace frueremur, ad vos aĩa noſtra to‑tis niſib⁹ anhelaret: nedum de hac tempeſtate cum apud vos cõuerſari beatitudinẽ reputemus/et yma‑ginem alterius paradiſi. Nichil eſt qđ noſtras angu‑ſtias hodie grau⁹ exacerbet, q̃ ꝛ recordatio ꝛ amiſ‑ſio quietis illius quã vobiſcũ durim⁹: inter vos tanq̃ extra ſeculũ/ tanq̃ inter angelos cõuerſantes. Nunc itaq; ad noſtrorũ votorũ plenitudinẽ accederet facere qđ rogatis: ſi ſine pregrãdi et enormi ſcandalo poſſet fieri. Sed in hac ſtrage publica deſolatas oues relin‑quere potius eſſet mercẽnarij q̃ paſtoris: nõ dicimus ꝙ hoſtib⁹ velimus occurrere, qui hoſtes nõ videmus q̃ dños noſtros aſpicimus vtrobiq;/q̃ dñi regis fran‑corũ ꝛ dñi regis anglorũ/ ꝛ iunioris regis filij ſui emi‑nentie tenemur obnoxij ꝛ deuoti. Si pacis reforma‑tores eſſe nõ poſſumus: deũ ſaltẽ rogabimus q̃ ad pa‑cem ſunt/vices agemus ep̃i/viuis ꝯdolebimus/et cõ‑moriemur mortuis/ꝛ mutuo quodã cõpaſſionis par‑ticipio preſſurã publicam/et cõmune diſcrimẽ ꝓpriũ faciemus. Utinã noſtro ſanguine poſſet hec ſtrages redimi: ꝛ compẽſari morte noſtra cũ generali diſpen‑dio. Soli vtinam pateremur qđ paſſuri ſunt vniuerſi. Orate igiř dilectiſſimi dñm noſtrũ/ vt reſpiciat in fa‑ciẽ teſtamenti ſui: ꝛ tumultũ preſentis diſcordie tran‑quillet ad pacem. Si eñ ſpes pacis nobis arrideret/ hoc bene habemus in votis vobiſcũ illud tantillũ vi‑te expendere, qđ noſtre reſiduũ eſt ſenectuti. Valete.

¶ Cõqueſtio petri ſup dilatiõe ꝓmiſſi. Ep'la.clvj.

Venerabili patri et dño. G. dei gratia ſeno‑neñ. archiep̃o. P. Bleſeñ. Salutẽ: et ſe totũ ad pedes. Expectans expectaui dñm meũ diu nec intẽdit michi. Sperabam ꝙ daret effectui verbũ ſuũ: ꝛ gratiam quã michi magiſter ge‑rardus ex parte ipſius nũciauerat operibus exhibe‑ret. Eram in amaritudine multa: ſed magiſter. G. mi‑chi grata ꝛ dulcia nũciauit: ita ꝙ ſm multitudinẽ do‑lorũ in corde meo cõſolationes eius letificauerũt ani‑mã meã. Moroſa quidẽ et incerta voti mei cõpletio me quaſi in frixorio decoquebat: ꝛ ſi diu ſic mecũ mo‑rareř/et in talibus eſſet vita ſpũs mei: longe dulcius eſſet michi mori/ q̃ morte cõtinua viuendo torqueri. Uerumtñ ſi nõ es oblitus miſereri/ſi cogitas vt cõpla‑citior ſis adhuc aſſigno tuis obſequijs mee reſiduum iuuentutis. Recordare q: venit tempus miſerendi: q: venit tẽpus. Jam aduefperaſcit michi, ꝛ vite mee in‑clinati ſunt dies. Ut verbis iob vtar. Ruge mee teſti‑moniũ dicũt contra me: ꝛ canicies annũciat ſenectu‑tem. Me ad obſequiũ ſuũ plerią; magnates ꝓmiſſio‑nibus ſuis ꝛ donis alliciũt: ſed veſtra ꝓmiſſio ꝛ nati‑ui dulcedo aeris me fortius trahũt: ꝛ maxime preben‑de carnoteñ. deſideriũ/in quo michi ſpem dediſtis: ꝛ ideo vberes ꝛ certos redditus veſtre nude pollicita‑tioni prehabui. Nam vt verbo gedeõis vtar. Melior eſt michi racemus effraym ſuper vindemijs abyezer. Melior eſt michi dies vna in atrijs tuis ſuper millia. Melior et acceptior eſt michi apđ vos mediocritas/ q̃ apud alios diuitiarũ infuſa infinitas. Qm̃ igiř ſu‑ſpendiſtis hactenus animã meam: nec vllam per nũ‑cium meũ de veſtra voluntate certitudinem reporta‑ui: ne cor meũ vlterius fluctuet in incerto: ibo ꝛ viſita‑bo quẽ diligit aĩa mea. Dñs aũt qui paſcit me a iuuẽ‑tute mea proſperũ faciat iter meũ: ꝛ impleat me leti‑tia cum vultu tuo: q: vultum tuũ domine requiram.

¶ Monet vicarium ſuū vt diligenter ſuppleat vices ſuas. Epl'a.clvij.

Magiſter. P. Bleſeñ. Bath. archid. G. vicario ſuo Salutem in eo qui ſalus eſt aīarum. Licet circa debitū eccleſiaſtice adminiſtrationis ſis inſtructus ad plenū: qꝛ tamen vices meas exequeris in hac parte: plurimum intereſt mea tāto cōſideratius te ſollicitudinem aīarum gerere/ q̄to certius eſt huius officij negligētiam in cōmune ſalutis veſtre diſpendiū redundare. Salus ſiquidē aīarum quaꝝ cuſtodiam ſuſcepiſti/ de tuis manibus in diſtrictoꝛ ſummo examine requiretur: nec materiā excuſatiōis habebo legittimā: qui ⁊ ſi curam aīarum nō habuerim/ ei tamē idoneū debui ꝓuidiſſe paſtorē. Eapropter moneo te frater/ et exhortoꝛ in xp̄o/ vineā dn̄i ſabaoth cuius tutela ꝓuidētie tue cōmiſſa eſt: vigilanter ⁊ circūſpecte cuſtodias. Sunt eñ vulpes que demoliunt latēter hanc vineā/ occulti videlicet inimici verſutie: qui non ſolū ſubiectorū pernicie delectant, ſed electorū obſeruat calcaneū/ ⁊ prelatos ſibi delicatius acceptat in cibum. Sicut ſcriptura teſtat. Ex cibus behemoth cibus electus. O perditos homines qui nō attendētes q̄tū eis ex aīarum cura diſcrimen immineat: ſi ſe ad ſuſceptionē huius honoꝛis cū auiditate ꝓcipitant. Et cū apoſtolus dicat. Nemo ſibi ſumit honorē: ſed qui vocat a deo tanq̄ aaron. Ipſi vo electi nō vocati/ periculoſe adminiſtrationi ſe ingerūt et important. Infeliciſſimus ſacerdos ad aīe ſue ꝓuidētiam oīno non ſufficit/ ⁊ multarū aīarum curā attēptare preſumit: ꝓcul dubio mercēnarius eſt/ burſe lucrum querit non aīe. Cum eñ ſentiat ſe peccatis oneratum/ mole huius miſeri corpoꝛis aggrauatū/ terrenis curis implicatū/ carnalibus deſiderijs occupatū cōtra perſecutiōes infirmū/ timoꝛibus trepidū/ anxiīs ſuſpitiōibus obnoxiū/ infinitis neceſſitatibus erūnoſum/ ꝓcliuū ad vicia/ inualidū ad virtutes/ qua preſumptione aggredit onus ferre: qđ per horā non ſufficit ſuſtinere. Sed excecat miſerū execranda ambitio qui dum obuentiōes altaris percipit: de viduarū lachrymis ⁊ patrimonio crucifixi paſcit: nō attendit q̄ hec in die tremēda a dn̄o exactiſſime requirent, propter hoc irritauit deū/ dixit eñ in corde ſuo nō requiret. Certe requiret dn̄s vſq; ad nouiſſimū quadrantē: ipe tñ longanimis ⁊ in multis miſericoꝛs ad tempus cum patiētia ſuſtinet nequitiam ſacerdotū. Sed cum dixerint pax ⁊ ſecuritas: tunc repētinus ſuperueniet interitus: ſicut doloꝛ in vtero habētis/ ⁊ nō refugient. Hec ideo tibi dilectiſſime frater intimanda decreui/ vt ſtatum vite tue cōſilio maturioꝛe diſponas: ⁊ ſi circa curam dn̄ici gregis te negligenter hactenus habuiſti/ redimat iactura tēpoꝛis: ⁊ qđ perperā factum eſt/ in melius reformet. Si vis alios regere ⁊ docere: ꝑus teipſum regas ⁊ doceas. Cepit ieſus facere ⁊ docere: prius fac ⁊ poſtea doce. Male doces ſi male agēs bene loqueris: foꝛtioꝛ eñ vox operis q̄ vox oꝛis. In oꝛdinatione ſacerdotis labia eius/ et manus dn̄o conſecrant. Labia eñ ſacerdotis cuſtodiūt iuſtitiā/ manus vero mūdiſſimas eſſe opoꝛtet/ que mūdiſſimam carnē et ſanguinē xp̄i tractant. Sint ergo verba tua ſubiectis ad fructū: ſint opera ad exemplū. Teſte gregorio. Si ꝑuerſe agis/ tot moꝛtibus te dignū conſtituis quot ad ſubditos tuos ꝑditionis exēpla tranſmittis. Sane vitam ſingulorū qui de tuo grege cenſent diligenter explora. Si quid inueneris corrigendū, ꝑmū illud corripias in ſpū lenitatis. Si te non audierit dic eccleſie. Et ſi plaga incurabilis adhuc fomēta nō ſenſerit: ferrū abſciſſionis appone. Argue/ inſta/ obſecra/ opoꝛtune/ impoꝛtune. Si qđ tuū eſt feceris/ ⁊ increpatio tua id non fecerit ad qđ miſſa eſt, ſed vacua reuertatur tanq̄ iaculū feriens ⁊ reſiliens: nō eſt qđ tibi de cetero imputet ad culpā. Ille eñ te excuſat qui dicit Nolunt audire te: qꝛ me nolunt audire. Et q̄ vos ſpernit me ſpernit. Si exhoꝛtatio tua fructū fecerit: aīam tuam lucraberis cum aīa aliena. His et ſimilibus te ad frugem vite melioꝛis inuitare poteram: ſed vt multa cōcludantur in paucis conſilium meū eſt/ vt te a ſollicitudine animarū omnino exoneres: aut te talem ſtudeas efficere/ q̄ ante terribile tribunal ſummi iudicis de tua ⁊ aliorū animabus ſufficias reſpondere.

¶ Cōmendatio cuiuſdam abbatis dn̄o pape. Epiſtola.clviij.

Summo pōtifici. Cum ex vicinitate locorū ⁊ bonorū relatiōe didicerimus fratrē. M. venerabilē abbatem ſalmurij ⁊ ante ꝓmotionē ſuam vite laudabilis extitiſſe: et poſt ꝓmotionē ſuā aſcēſiōes in corde ſuo aſcendiſſe: ⁊ de v̄tute in virtutē/ ⁊ abbatiam ſuam bene per quattuoꝛdecim annos vel ampli⁹ laudabiliter rexiſſe in pace ⁊ oꝛdinis obſeruātia: ita q̄ cenobium illud in ſpūalibus ⁊ tempoꝛalibus inter alias abbatias turoneñ. ꝓuicie prefulgebat: Miramur plurimū audito q̄ quidam ſiniſtro (vt dicitur) ducti cōſilio: pacificum ipſius abbatie ſtatum cōcutere non verētur: licet abbas ⁊ ante appellationē ⁊ poſt/ eis obtulerit ſm̄ monaſtici oꝛdinis inſtituta accitis vicinis abbatib⁹ ⁊ bonis viris paratus erat ſtare eorū cōſilio/ ⁊ ſi quid emēdādum fuerat emēdare. ꝓ pace igitur ⁊ tranquillitate ipſius eccleſie vel abbatie vobis pater ſanctiſſime ſupplicamus/ vt per malorū repulſam, ⁊ eorū qui recto ſunt corde approbationē tranquillitati ipſius eccleſie clementius intendatis. Bene ⁊ diu valeatis.

¶ Reprehenſio amicitie ſimulate. Epiſtola.clix.

Inhoneſtū eſt illos ſeueris amicari diſſenſionibus: ad quorū emulationē ſue vite ſtatum ceteri debuerant cōfoꝛmare. Me equidē tue familiaritatis ſacrario repoſitum opinabar te ſolū iudicabam me alterū/ tu verſutie toxicū fouēs interi⁹/ vulpine machinā fraudis/ ſophiſtice dilectionis inuolucro palliabas. Verū picte liberalitatis diu ſue eloquio, rerum experientia tandem edoctus, ambiguam amoꝛis effigiem deprehendi: dum venenoſo

murmure me corrodis/dum abſenti derogas/ dū innoxiū nō ceſſas impetere maledictis. Uel igitur eloquiorū turpitudini ſilētium indicas, vel aceto reſperſus ſacrilo: flebis ⁊ inſignis toto cantabitur orbe. Ab integritate dilectionis amor degenerat quem claudicare cogit adulatio/que occaſio facilis inquietat: me ſiquidē mentis adeo ſibi coniunxit idētitas/ vt eadem cōmunicaremus anima/ vt illū me alterū iudicarem. Uerū ſuſurro liuoris aculeo inſtigatus/diſcordie toxicū ſeminauit: ⁊ iūctos diſpergēs/hoſtem michi peperit manucū. Qm̄ igit excellentiā prelatorū illuſtrat contumelias mitigare/reſarcire diſcordias: veſtris aduolutus genibus maieſtatē veſtram efflagito: quatenus me ⁊ magiſtrū G. inter quos nubeculam odij ſeminauit adulatio/velitis ad concordiam reuocare.

¶ Gratiarū actio amico ſuo. Epl̄a.clx.

Idem E. amico ſuo intimo Salutē: et vtinam corporaliter ſemetipſum. Michi ad votum frequenter occurrit terrā natiuitatis mee reuiſere: cum tamē illuc nulla me trahat affectio q̄ deſiderium vos vidēdi. Non ſum acceptus ꝓpheta in patria mea: ⁊ ſicut ꝓpheta ſuccinit. Non cognouerūt me fratres mei. vtqȝ alius ꝓpheta conquerit. Domus natiuitatis mee facta eſt michi ſpelunca aſpidū/⁊ habitatio ſcorpionū. Gremiū michi miſericordie ⁊ alijs meis regio natiua ꝯcluſit: quos exponēs, alibi fatere patriā nos coegit. Inter amicos ⁊ fratres te ſolū experientia michi fratrem exhibuit ⁊ amicū, cuius beneficio reſpōdere nō ſufficerem, ſi totus auro effluerē ⁊ argento. Mendaces eñ ſunt filij hominū in ſtatera, qꝛ obſequia libenter accipiunt: nec accepta retributionibus ꝓſequuntur. Dn̄s retribuat ꝓ me: ⁊ qđ mee exiguitatis impotentia nō preſumit/ exuberans munificētia illius exoluat: qui de theſauris ſue gratie multiformiter erogat vniuerſis. Deuotionis quam erga vos habeo teſtis eſt michi iuxta apoſtolum in celo/ teſtis in terra: ipſa dūtaxat deo ⁊ cōſcientie mee patet, quam replicare ideo ſuperuacuū cēſeo: qꝛ et verba adulationem ſaperent/et ꝓbabilitatem excederent in immenſum. Salutare omnes amicos noſtros. Certitudinē aduētus mei vobis deſignare non poſſum: qm̄ inopini labores viarum/⁊ fluctuationes implicant curiales.

¶ Congratulatio de ꝓmotione amici. Epiſtola.clxj.

Idē Bathonien. electo Salutē in eo q̄ ſalus eſt electorū. Magnificat aīa mea dominū, qꝛ magnifice et mirifice miam ſuā exaltauit in eo q̄ mecū miſericorditer egerat: ⁊ cū ego ad ſuſcepti beneficij retributionē non ſufficerē/ xp̄s pauperū fideiuſſor ꝓ me exuberātiſſime reſpondit ad meritū/ cū in cathedram erigens preſularē qui me de lacu paupertatis erexit: ad meorū plenitudinē gaudiorū nemo quicq̄ poſſet apponere. Cum illū in portu ſecuriſſimo videā nauigare/ꝓ quo ſolo ludibria fortune ancipitis, et caſuales verebar euētus: ꝓ quo ſolo inter ſpem ⁊ metū anxius fluctuabā. O q̄ glorificāda ſunt opera dn̄i, et miſerationes eius ſuꝑ oīa opera eius. Cū in oībus neceſſitatibus meis eius mias ſim expertus, deſiderio meo longe nūc benignius aſpirauit: qꝛ qđ inceſſanter ſuſpirauerā ab antiquo felici tm̄ cōſummauit effectu. Deū et cōſcientiam meā teſtes induco: non ideo electioni veſtre cōgratulor/vt in ea iam ſpem ꝓmotiōis mee cōcipiam: ſed qꝛ votis meis video ſatiſfactū, ſecure iam poſſum ⁊ mori ⁊ viuere: qꝛ hoc ſolum cū deſiderio expectabā/vt eſſet q̄ veſtre liberalitati, q̄ veſtre magnificentie/q̄ veſtris laboribus reſpōderet. Adhuc tantillum michi vite dn̄s indulgeat/vt in eminentia paſtorali vos videam: quem deus elegit in ſacerdotē ſibi.

¶ Implorat rex auxiliū dn̄i pape. Epl̄a.clxij.

Sanctiſſimo dn̄o ſuo. A. dei gratia catholice eccleſie ſummo pontifici. H. rex anglie Salutē: ⁊ deuote ſubiectiōis obſequium. In magnorū diſcriminū anguſtijs vbi domeſtica cōſilia remediū non inueniūt, eorū ſuffragia implorant: quorū prudentiam in altioribus negocijs experiētia diuturnior approbauit. Lōge lateqȝ diuulgata eſt filiorū meorū malicia/quos ita in exitium patris ſpūs iniq̄tatis armauit, vt gloriā reputēt ⁊ triumphū patrē perſequi: et filiales affectus in oībus diffiteri preuenientē meorū exigentia delictorꝝ. vbi pleniorem voluptatē contulerat michi dn̄s/ ibi grauius me flagellat. Et qđ ſine lachrymis nō dico/cōtra ſanguinem meū viſcera mea cogor odiū mortale cōcipere, ⁊ extraneos michi querere ſucceſſores: nec ideā ſuper ſoliū meū ſedentē de ſemine meo. Illud preterea ſub ſilentio preterire nō poſſum/qꝛ amici mei receſſerūt a me: et domeſtici mei querūt aīam meā. Sic eñ familiariū aīos intoxicauit clādeſtina cōiuratio: vt obſeruantie ꝓditorie cōſpirationis vniuerſa poſthabeant. Malūt nanqȝ meis adherere filijs cōtra me trāſfuge ⁊ mendici/q̄ regnare mecū ⁊ in ampliſſimis dignitatibus prefulgere. Qm̄ ergo vos extulit deꝰ in eminentiam officij paſtoralis ad dandā ſcientiā ſalutis plebi eius: licet abſens corpore, p̄ſens tm̄ aīo me veſtris aduoluo genibꝰ/cōſiliū ſalutare depoſcēs. Ueſtre iuriſditionis eſt regnū anglie: ⁊ q̄tū ad feudatarij iuris obligationē vobis dūtaxat obnoxius teneor ⁊ aſtringor. Experiat anglia quid poſſit romanus pontifex: ⁊ qꝛ materialibus armis nō vtit, patrimoniū beati petri ſpūali gladio tueat. Contumeliā filiorū poterā armis rebellibus ꝓpulſare: ſed patrem nō poſſum exuere. Nam et hieremia teſtāte. Nudauerūt lamie mammas ſuas/ lactauerunt catulos ſuos. Et licet errata eorꝝ quaſi mentis efferate me fecerint/ retineo paternos affectus: et quandam violentiam diligendi eos michi conditio naturalis importat. Utinam ſaperēt et intelligerēt/ac nouiſſima preuiderent. Lactant filios meos domeſtici hoſtes: et occaſione malignandi habita non deſiſtunt quouſqȝ redigatur virtus eorum in puluerem: ⁊ conuerſo capite in caudam: ſerui

coꝝ dominent eis. Iuxta verbum illud ſalomonis.
Seruus aſtutus filio dn̄abitur impudēti. Excitet er
go prudentiā veſtrā ſpiritus cōſilij, ꝛ cōuertatis corda
filioꝝ ad patrē: cor ei patris ꝓ bn̄placito veſtro cōuer
tet ad filios, ꝛ in fide illius ꝑ quē reges regnant veſtre
magnitudini ꝓmitto me diſpoſitiōi veſtre i oib⁹ pari
turꝫ. Vos eccl̄ie ſue pater ſctē diu xp̄s ſeruet icolumē.

Rogat ꝓ fauore habendo. Ep̄la.clxiij.

[D]Omino ꝛ fratri ſuo comiti theob. ſeneſcallo
francie. B. ducitſa glirigeoti quondam vxor
Salutē. Principatus nomen amittere ꝓme
ret qui a iuſto iudicij declinat tramite: pre-
ſertim cū idcirco de⁹ poſuit in terra ꝑncipes/ vt recto
diffiniāt ꝛ decidāt examine, qd̄ ad eos ꝑuenerit q̄ſtio
nū. Sicut michi nuper auditū eſt Guido de bona val
le fidelē meū Io. de alludia de homicidij reatu impe
tit: ꝛ intēdit ꝯuicere ſi quavis poſſit. Quocirca frater-
nitatē imploro p̄ntib⁹ vt ꝑdict⁹ iohānes ꝓpiciū i hac
cauſa vos habeat: adeo ne q̄rat indebite ſe tractatū.

Reſponſio quedam executoria. [Epiſtola.clxiij.]

[N]On eſt leue defendere reatū hoīs, quē cōis
opinionis auctoritas infamat/ et impetit/ et
incuſat. Caritatis veſtre recepi litteras/ vt fi
delem veſtrū Io. noīe ſic in ſua iuſtitia cōfo-
uerē ne aduerſus eū iniq̄tas ꝛ iniuſtitia ꝑualeret. Pe
titiōi veſtre cōſenſi qd̄ potui, ſed prefatus ille deſtitit:
ꝛ audire vindictā recuſauit/ q̄ ſe nouit iudicio cōdem
nandū. Interiorē ſiquidē habebat iudicē, ꝛ illius iudi
cio receſſit a cauſa: nec humanū iudiciū expectauit.

Commēdatio tutele. Epiſtola.clxiiij.

[C]Onſeruare fideliter amici depoſitū, equi-
tatis auctoritas, ꝛ amoris ratio nos cōpel
lit. Cū a veſtris extrem finibus: ꝛ ſe michi
multorū offerrēt ſtudia: totam rerū mearū
cuſtodiam caritati tue cōmittere preelegi.
Unde dilectionē tuā deprecor ꝛ exhortor p̄ntibus vt
in rerū mearū cuſtodia te fidelem velis eatenus exhi
bere/ ꝙ multorum gratia dignum te facias ꝛ fauore.

Reſponſio.

[C]Um amicis noſtris ꝓmiſſio nos aſtringit/
iuſta cōfundimur erubeſcētia/ ſi ꝓmiſſa non
ducimus ad euētum. Cum tuarū rerū rece-
pi cuſtodiā/ ꝓmiſiſſe tibi me fateor ꝛ recor-
dor vniuerſa michi cōmiſſa fideliter ꝛ in bona cuſto-
dia ſeruaturū. Nō recedam a pacto qd̄ tecum habui:
nec res tue ſi potero ſuſtinebūt in aliquo detrimentū.

Contra offenſores increpatoria.
Epiſtola.clxv.

[I]N miniſtros dei ſeuiciā exercentes: ꝛ in ſuis
ſceleribus obſtinati ſupremi iudicis irā exa
cuūt: ꝛ in ſuā exaſperāt vltionē. Offendiſtis
aūt i ſummo pōtifice tutorē pōtificū, ꝛ ſum-
mū vindicē: q̄ ad tēpus ſuſtinet exceſſus hoīm ꝛ offen
ſas nō ꝑterit impunitas. Scitis aūt ꝙ ꝑſumēs offen-
dere miniſtrū cuiuſlibet, offendit ꝛ dn̄m: ꝛ ſi nr̄a cura
tis admittere ꝯſilia/ matura te deponere pharaonē.

Correptio excedentis. Epiſtola.clxvi.

[O]Mni exceſſui feneſtram aperit, qui qd̄ vo
uet iniurie licere permittit. Appellat ſim-
plicitas in rege remiſſio/ cū ſit eius exceſ-
ſum corrigere/ nō habenas exceſſui rela-
xare. Alexāder ille quē papam dicitis in
ꝑſonā noſtrā admiſit indebita/ q̄ plectēda cēſuim⁹ ex
regni cōſilio: nō remiſſe ſimplicitatis modeſtia ſuſti-
nēda. Nobis tn̄ cōſulitis vt a tali vindicta de cetero
deſiſtamus: ꝛ ſi malus eo velletis ꝯſulere crederem⁹.

Reſponſio.

[N]On eſt noſtra iuſtitia que potētis ꝑſonam
cōſiderat: ꝛ vt votis eius deſeruiat inclinat.
Si tyrān⁹ imꝑatoris furorē exercuit in ro-
manā eccl̄iam, et furoris gladiū in eā exer-
cuit: nūquid ei nocere neceſſe eſt vt a ſua deſiſtat ſeui
cia ſupplicanti. Nūquid eſt dignius vt qui ſcelus pre
ſumit admittere, ſupplicantē ſe prebeat, q̄ꝫ ab eo qui
patit admittēdi de venia ſupplicet. Equitatis vigor
ꝛ ratio poſtularet/ vt q̄ ſanctā laceſcere preſumpſit ec
cleſiam: ipſe quoqꝫ de venia ſupplicaret. Uerum ſicut
tue teſtant litttere: penitentē animū imperator induit
ꝛ cōtritum: ſic p̄nia perorat advenīā ꝙ exceſſus prete
ritos ei remittim⁹/ ꝛ amoris ſinū ꝛ gremiū aperim⁹.

Repellitur ſupplicatio mediatoris qr
nichil dedit. Epiſtola.clxvij.

[A]Micus amico Salutē: ꝛ hoc totum qd̄ ipſe
eſt. Parum cōfert venuſtura eloquij: que
petentem non ꝓuehit ad petita, niſi preces
ſint precio colorate. Super tue petitiōis ſol
licitus implemēto laboraui qd̄ potui: ſed roganti pa-
rum licere permittit, ſi ꝓ eo donorū auctoritas ꝛ in-
teruētio non perorat. Et quid plura? Repulſam ſuſti
nui, qr man⁹ agebat vacua: cui nil cōcedit obtinere.

Inuocatio auxilij ſubditorum contra
aduerſarios. Epiſtola.clxviij.

[V]Iris potentibus in arto poſitis vt fideles
ſui ſubueniāt ad eorū contraria ꝓpulſan-
da ſacramenti precipit ꝛ hortatur religio
rebus ſemper in oībus obſeruanda. Con
tumacia regis angloꝝ audacia regnū no
ſtrū aggreſſa eſt: et de noſtris quoſdā incluſit in oppi
do nichil min⁹ q̄ꝫ tale quid expectātes. Improuiſus
q̄dē incluſit improuidos/ ꝛ vt nobis illoꝝ aperuit lr̄a:
ꝓuideri ſibi deſiderāt feſtināter. Cuius audacie ꝓpo
nētes occurrere fidelitatē tuā p̄ntib⁹ ammonem⁹: vt
collecta militia nobis pariſi⁹ offerri feſtines. Eū ei re
tondere multā nobis accedet ad gl̄iam/ ꝛ perhennis
eum ſequet ꝯfuſio: ſi conatus ſui ſe viderit impotētē.

Reſponſio auxiliatoris.

[V]Os cōmunis iniurie reuocare non metuit
excitari debent cōmuniter ad vindictam.
Ex quorūdam relatu didiceram: et relatui
nolebam fidē apponere ꝙ de veſtris muni
tiōibus vnam rex anglicus obſediſſet: ſed debere me
credere nō credebā ꝙ hic eſſet audacia ꝑſumptionis

Si preſciſſem id antea quod et modo ſcire nō audeo qui ducaturus in tempore locus fuit/ nouum rurſus in balneum introiſſet.

¶De amore de leui amiſſo. Epl'a.clxix.

Q Ui te ſibi dilecta carere ſuſtinet, et ab ea breui ſeiungit̄ interuallo: ſe indignū conſtituit amoris noīe quod mentit̄. In amoris noſtri principio ꝑcelloſa maria ſolebas ingredi: cū ⁊ fluctus maris ⁊ vētorum ſeuicia nimis tibi minaciter intonarent. Deſeuiſſe cōſideras elementa: ſed eorū duriciē induiſſe te ſentio. quod admiror: meretricum vt video te decepit aſtutia. nouus amor blanditias interiecit: et te nimis inuenit volubilem/ quem euentu nullo credideram mutandū. Satis mihi contraria ꝓmittebam: ſed incaſſum ſibi ꝓmittit quiſpiam, qđ eſt in ſortis alea conſtitutum.

¶De captione damiate. Epiſtola.clxx.

S Anctiſſimo patri ac dn̄o.h. dei gratia ſummo pontifici. R. patriarcha. Jo. rex hieruſalem Salutē: et ſubiectionis cum reuerentia famulatū. Exaudiuit dn̄s de excelſo ſancto ſuo voces ſeruoꝝ ſuoꝝ/non permittens tot expēſas apd̄ damiatam a xp̄ianis factas ita inutiliter fieri et tantam xp̄ianorū ſtragem relinqui. Sed in his nobis miſericorditer ꝓuidens/ac clemēter in parte magna noſtrum deſideriū adimpleuit. Cum eīn ꝓpter multiplicem ſui defenſionē nec per terram/ nec per aquam poſſet manifeſte capi ciuitas damiate/nec virtute/nec ꝓbitate alicuius: ſed ſolius dei dextera pugnante ꝓ nobis impugnantibus oīnibus de exercitu preter illum qui q̄ſtum ad ſtudium cōmunis negocij pertinet ꝓcurauit non. febr. intempeſte noctis ſilentio furtiue immo potius miraculoſe capta eſt ciuitas damiate: ita q̄ nullus de noſtris in captione illa extitit interfectus, nec etiā letaliter vulneratus. De ſarracenis vero tot ceciderant in ore gladij/ quot etiā nobis diſplicuit admirari. Cum ⁊ alij ſarraceni maiores ad quādam muniti ſſimā turrim cōfugerant vſq; meridiem/ nec reddere voluerunt ſperantes q̄ ſoldani babylon. ⁊ damaſci in caſtra noſtra inſultum facerent: ⁊ ſi contingeret xp̄ianos ſuccūbere, ipſi per turrim illam ciuitatem reciperent vt ſperabāt. Sed totus exercitus noſter preter paucos qui ciuitatē inuaſerāt adeo plene tucurrerunt ad licias et foſſata que inter nos ⁊ ſarracenos facta fuerant ad munitionem caſtrorum noſtroꝝ/q̄ ſarraceni nullatenus in caſtra noſtra irruere auſi fuerāt. Facto aūt mane in die martis: cum tūc primū intellexiſſent ſoldani q̄ ciuitas capta eſſet/ laniatis veſtib⁹ ⁊ iniectis vnguibus in capillos: ⁊ amariſſime flentes nec de ſuccurſu ciuitatis/ſed de fuga poſt cogitarūt timētes ne exercitus noſter faceret inſultū in eos. Nūc aūt ex quo dn̄s aperuit nobis portā egypti ſanctitati veſtre flexis genib⁹ ſupplicamus ⁊ petimus: ⁊ per effuſionē ſanguinis xp̄i obſecramus quatenus maturatū conſilium tam hoīm q̄ pecunie trāſmittere ſtudeatis. Scituri ꝓ certo q̄ popul⁹ xp̄ianus in multitudine veniet expugnaturus ciuitatem Cayri: facile ſatis erit partē egypti reſiduā obtinere: ⁊ per cōſequentiā regnū hieroſolimitanū/ qđ ad preſens per egypti ſubſidiū retinet/ vt grauius periculū euitet: ⁊ ad inquiſitionē egypti ſecurius ꝓcedatur imperatorem venire cōpellatis/ ꝓut nobis ſepiſſime ꝓmiſiſtis: et alij cruce ſignati ſimiliter compellant̄ exequi vota ſua votoꝝ redemptiōe ceſſante/de quo nullum ſentimus cōmodū: ſed de redēptione hoīm ſuſtinemus euidentiſſimū detrimētū. Utrū aūt viceſimā que ex generalis cōcilij cōſenſu ad terre ſancte ſubſidium ſpecialiter fuerat deputata licuerit vel decuerit quod non expedit ad alios vſus conuerti/ voſipſi videte. Datum damiete in idus nouembris.

¶Congratulatio dn̄i pape ſuper captione damiate. Epiſtola.clxxj.

H Inocētius ep̄s ſeruus ſeruoꝝ dei vniuerſis xp̄ifidelibus per turoñ. ꝓuinciā conſtitutis Salutē ⁊c. Exultet in dn̄o ſuoꝝ turba fidelium/⁊ in vocē benedictiōis gratiaꝝ ⁊ laudis letabūda ꝓrumpēs: cum ap̄ſo dicat Benedictus deus ⁊c. qui nos in oīni tribulatiōe cōſolatur. Nimis quidē namq; eſt ſibi ſoli. minus intētus eſt ꝓprijs, nimis negligit cōem cauſam populi xp̄iani qui diebus iſtis in mētis anguſtia et tribulatione nō fuit: cū ſciret xp̄ianam ciuitatē damiete magnā ⁊ munitiſſimā obſediſſe. in ipſo quaſi medio paganiſmi: vbi a fidelibus alijs tanto terrarū maris ⁊ vallis interuallo diuiſus: ⁊ ab infidelibus ex oīni fere parte circūdatus nō tam obſidens dici poterat q̄ obſeſſus. Cuius veſtrū animus ad dubiū non pēdebat et pauebat euētum, non tam ꝓ ſinguloꝝ ſalute ſollicitus q̄ ꝓ vniuerſo exercitu ſpe ac timore alternāte ſuſpēſus: immo quis ipſius non obliuiſcebat̄ exercitus, quis eius recordabat̄ populi pēſans ſub q̄to ſtaret diſcrimine: q̄ ve tenui filo pēderet honor totius populi xp̄iani. Profecto in eo erat ſtatu res poſita/vt idem exercitus de virib⁹ ſuis tam oīnino diffideret: ⁊ memor magnalium que diuina potētia ꝓ fidelibus ſuis facere cōſueuit/de ipſius ſola miſeratiōe ſperaret. Unde ipſe qui de ſua ſperātes miſericordia nō relinquit/ qui ꝓpe eſt oīnibus in veritate inuocātibus nomen eius/qui ſuos in tribulatione dilatat, vt cū ſe cōſumptos putauerint. Oriantur eccleſie in eoꝝ manibus tam mirabiliter q̄ miſericorditer/antedictā tradidit ciuitatē nō ſolū theſauris, ſed etiā victualibus longe pl⁹ ſpe ⁊ opiniōe repletam. Et vt huius rei gloriā euidēter noī ſuo daret: nullus xp̄ianoꝝ in eius captione interijt/ aut etiā letale vulnus accepit: ſicut venerabiliū fratrū noſtroꝝ. P. albani ep̄i ⁊ ap̄lice ſedis legati, cuius miniſterio de⁹ potiſſimū vti voluit in hoc facto/necnon p̄riarche hieroſol. ⁊ regis ⁊ fratrū hoſpitalis ⁊ tēpli ac dom⁹ theutonicoꝝ hieroſolimitis littere nobis miſſe liq̄de manifeſtāt. Et vt manifeſto diuini fauoris letarēt̄ ⁊ cōfortarent̄ iudicio cū timerēt ne ipſis ciuitatē intrātib⁹ circūſtās ſarracenoꝝ exercitus caſtra inuaderet/ conſiderans

fluuius diuino nutu adeo inundauit ſubito/ vt inacceſſibilia reddiderit caſtra ipſa: et manifeſte patuerit q̄ ꝓ xp̄icolis ꝯtra inſenſatos ipſa elemēta pugnarēt: pluribus miraculis alijs ibi factis q̄ longum eſſet per ſingula enarrare. Pſallite igit̄ deo noſtro: pſallite regi noſtro pſallite. Pſallite quidem ſed vtiq̄ ſapiēter non elatiōe tumidi: ſed humilitate deuoti. Recognoſcentes paudēter et humiliter confitentes q̄ non manus humana: ſed dn̄s fecit hec oīa vt qui gloriatur in dn̄o glorietur/ eiq̄ laudes ⁊ gratias facitis p ſingula oportuna loca ꝓceſſionibus ſolenniter euoluentes. Porro cum dn̄s fecerit nobiſcum ſignum in bonum cum tantū nobis oſtiū aperuerit/nunquid deerimus gratie ſuā nobis dexteram porrigētis: qui memor eſt improperioꝝ ſuorum que fiunt a ſarracenis inſipiētibus: tota die exurgēs iudicare cepit cauſam ſuam/et inimicos ſuos terribiliter diſſipare. Nūc certe nūc tēpus eſt de ſomno corporis exurgere: nunc neceſſe eſt athletis noſtris exiſtētibus ibi ſuccurrere feſtinanter ⁊ ydolatris a dei facie fugientibus toto conatu/ totis viribus/toto poſſe rerū et perſonarū inſtare: dum recenti adhuc vulnere trepidant: dū ex captione ciuitatis predicte que caput ⁊ robur egypti fuerat conſternati/nullum locū ſibi cōtra xp̄ianorum immo contra xp̄i potentiam tutū putent. Deniq̄ nunq̄ ſubuētione amplius indiguit exercit⁹ xp̄ianus, cū nequaq̄ ſufficiant et ad p̄dictā incolere et ꝓcedere ad alias impugnādas: ſine quibus cū illa teneri a xp̄ianis nō poſſit, nō reſtat niſi aut eam cū tanta gloria conquiſitā ignominioſe deſerere/aut circūſtātes expugnare viriliter/ et xp̄iano noīe precunte deo feliciter ſubiugare. Nos quidē futuris preterita coaptātes illa videmur tempora intueri quib⁹ machabei ſancta ſua ꝓfligatis gētibus cū magna populi ſui letitia reſtaurarūt: ⁊ de diuine pietatis abūdantia cōfidentes ſperamus q̄ modernis temporibus hec in populo xp̄iano debeat letitia innouari. Monemus igit̄ vniuerſitatem veſtrā rogamus et obſecramus per aſperſionē ſanguinis ieſu xp̄i: quatenus accēſi huiōi letitie deſiderio ad ſubuētionem exercitus ſepe dicti renouatis animis et viribus in tante oportunitatis articulo intendatis. Nos autē preter fratres a principio indulgētias innouantes omnibus qui laborem iſtum in proprijs perſonis ſubierint/et expenſis: ac eis nichilominus qui non in ꝓprijs perſonis illuc acceſſerint, ſed in expenſis ſuis iuxta facultates ſuas deſtinauerint/necnō ⁊ illis quibus in alienis expenſis / in ꝓprijs tamē perſonis acceſſerint plenam ſuorū peccatorū de quibus fuerint corde cōtriti ⁊ ore confeſſi veniam indulgemus: et in retributiōe iuſtorū eterni premij pollicemur augmētum. Huius quoq̄ remiſſiōis volumus ⁊ cōcedimus eſſe participes iuxta q̄titatem ſubſidij et deuotionis affectum, omnes qui ad ſubuētionem predicti negocij de bonis ſuis congrue miniſtrabūt: aut impendēt conſilium vel auxilium oportunum.

¶ Litere affectionis. Epiſtola.clxxij.

Dilecto et ſuper oīa diligendo. H. dei gratia Baioceñ. epo. P. Bleſeñ. Salutē: et ſi quid precioſius eſt ſalute. Litteras vobis ſepiſſime deſtinaſſem: ſed vereor ne importunitati detractor aſcribat: ſi minus tempeſtiue veſtram interpello ſollicitudinē publicis eccleſie vtilitatibus occupatā. Verū poſthabito detractiōis vniuerſe diſcrimine, loquar ad dn̄m meū cum ſim puluis ⁊ cinis. Licet eñ ſupra hominē ſit, tamen ſe non diffitetur hoiem: ⁊ qui in hac diſſimulatiōis terra/⁊ inter caldeoꝝ officinas mūdicia caſtitatis, puritati cōuerſatiōis angelice ſe cōformat, glorie ſecularis aura nō quatitur, fauorē populi calcās quē alij cum labore venātur. Offerat itaq̄ dn̄s meus caput hoſtie, ⁊ qd̄ fideliter cepit ⁊ feliciter exitu feliciore cōſummet: ⁊ cui⁹ nomē vnguētum effuſum eſt xp̄i bonus odor in vitā/ vt qd̄ mutabile eſt cōuertatur in ſolidum: ⁊ qd̄ mundanū in celeſte/⁊ qd̄ temporale eſt in eternū. Poſui os meū in celum, ⁊ ſapiētiam inſipiētiſſimus doceo: q̄ ſcateo immūdis cōſcientie vermibus eū moneo cuius cōuerſatio in celis eſt: qui vt mirre faſciculus iam inter ſpōſe vbera cōmoratur. Ipſe eſt eñ qui in mundo exiſtens mūdū ignorat: ⁊ carnis ꝓprie perſecutor in odore vnguentorū decurrēs cātat Leua eius ſub capite meo: ⁊ dextera ei⁹ amplexabit̄ me. Impoſuiſſem vtiq̄ oſti meo ſilentium: niſi q̄ ſcriptū inuenio. Mone ſapientem ⁊ te diliget, argue impudentē et te habebit exoſum. Nabal ex correptiōe legit̄ deterior/ pharao pertinacior/moyſes ex correptiōe reſipuit/ balaam ex aſine loquela maledicēdi reuocauit ꝓpoſitum. moyſes ad ammonitionē ietro/ publice adminiſtratiōis officia cōſultius diſpenſauit. Audiat itaq̄ dn̄s meus aſinū rugientē: ⁊ recenſentē verbū illud apl̄i. Quotquot pfecti ſumus, ſum⁹ tñ imperfecti. Et alibi. Cum oia bene fecerim⁹ dicamus q̄ ſerui inutiles ſumus. Iob ſiquidē atteſtāte. Qui deo ſeruiūt non ſunt ſtabiles: ⁊ in angelis ſuis reperit prauitatē. Helyas ſe ſolū iuſtū exiſtimās/clamabat ad dn̄m. Dn̄e altaria tua ſubuerterūt/ ꝓphetas tuos occiderūt: ⁊ ego ſolus remāſi inter eos/et querunt aīam meā. Quem dn̄s increpans. Adhuc (inquit) reſtant duo millia: qui nō curuauerunt genua ſua ante baal. Petrus ibi lapſus eſt: vbi confidentius ꝓmiſerat ſe ſtaturū. Qui ergo ſtat/videat ne cadat. Diffuſius vobis ſcriberē: ſed vereor ne videat̄ epiſtola cōuerti in ſermonē. Indue queſo tunicam talarem iacob cariſſime: ⁊ ſicut hucuſq̄ feciſti, perſeuera vt cōſummes: pugna legitime vt triumphes: principium ⁊ finis omnium deus tuo finē coaptet initio/ teq̄ ſibi ſanctum/⁊ nobis conſeruet incolumem.

¶ Contra peſtem ſymonie. Epl̄a.clxxiij.

Cariſſimo dn̄o et amico. R. ar. Aurel. Magiſter Petrus Bleſeñ. Salutem in auctore ſalutis. In te dum eſſes paruulus generoſe indolis p̄mitias admirabar: verūtamen in agro quē exactiſſima diligētia coluerā, inimicus homo ſuperſeminauit zizaniā: vnde ⁊ minuerat ſemina

diligētie doctrinalis, de quib⁹ incremēta frugū iuſti-
cie fiducialiter expectabā: in loliū tribuloſq; degene-
rāt. Hāc queſo exhortatiūculam meā amice chariſſi-
me cū equanimitate ſuſtineas. Moneo eñ te ſi forte
exaudias/ſi forte velis auellere iniquas plantatiōes/
radiceſq; viperea quas nō plantauit pater me⁹ cele-
ſtis: ideoq; tanto fortius explantande ſunt/q̄to enor-
mius ſunt plātate. Nō parcā tibi vt parcat tibi deus,
licet ſis maior me ꝛ eminētior dignitate: frater tñ me⁹
es: nolo vt vox fraterni ſanguinis clamet ad dñm cō-
tra me. In tertio regū dicit dñs ad filiū ꝓphete: q: di-
miſiſti virū dignū morte/erit aīa tua ꝓ aīa illius. Ad
oēs etiā ſe porrigit verbū iſtud hieremie dicētis: Ma-
ledictus q̄ ꝓhibet gladiū ſuū a ſanguine.i. ab interfe-
ctione peccati. Solebas tibi conſuere perizomata de
folijs.i. de leuitate adoleſcētie tue/ et etatis lubricum
allegare ad excuſandas excuſatiōes in pctis: ſed iam
in etatis virilis plenitudinē euaſiſti. Aruerunt folia q̄
vite tue turpitudinē obtegebāt: immo qđ deterius eſt
in palpebris fame cōis tuos enormes act⁹ publice et
patēter exponis/vt tibi cōueniat qđ ſcriptū eſt: Pec-
catū ſuū ſicut ſodoma predicauerūt. Vbū autē ꝓphete
eſt. Nolite aſcēdere in galgala, ꝛ ne aſcēdatis i betha
uen. i quo ꝓhibemur noſtrū publicare pctm̄, ne ſim⁹
alijs ruine occaſio/et ꝑditionis exēplū. Oyeas ꝓphe-
ta ſub typo iſrael loquit̄ ad aīam publice delinquētē
dicēs. Si deliq̄ſti iſrael, nō delinquas ſaltē iuda: vti-
nam lectiōi aſſueſceres: frequēs eñ lectio mores elimi-
nat incultos/ꝛ regulā debite correctiōis inducit. Cer-
te ioſyas rex iuda cū in ei⁹ pñtia deuteronomiū lege-
ret licet puer eſſet/ audiēs cōminatiōes legis timore
ꝑcuſſus eſt: ſciſſiſq; veſtibus ſedit ꝛ fleuit corā dño: eo
q: nō obſeruaſſet ꝑcepta ipſius. Percuſſit itaq; fedus
corā dño/q: ambularet in oībus ꝑceptis ei⁹: eiecitq;
oīa vaſa immunda de domo dñi, altaria etiā lucoſq;
deſtruxit. Tu vero ſordes auaricie ꝛ immūdicias ſi-
monie ab eccl'ia dei nō eijcis ſ; inducis: cū ſcias dñm
aduerſus venalitates hmōi grauiter excāduiſſe: ꝛ tā-
q̄ abhorrēdas abhominatiōes in aīalib⁹ eieciſſe fla-
gellis: ꝛ nūc acuit vt fulgur gladiū ſuū/vt carnes de-
uoret gladius ei⁹, igniſq; cōſumat vſq; ad inferni no-
uiſſima. Tetendit arcū ſuū ꝛ in eo parauit vaſa mor-
tis aduerſus eos quos poſuit capita ꝛ cardines alio-
rū. Verbū amos ꝓphete eſt. Vidi dñm ſtantē ad al-
tare ꝛ dixit percute cardinē: et amouea ſubliminare
eius. Auaricia ei in capite oīm: ꝛ ego interficiam eos
gladio. Auaricia hec ſymoniaca ipſa eſt vmis inter-
ficiēs/bruccellus peſſimus/erugo/ꝛ tinea cordis: q̄ bo-
na oīa eruginat ꝛ cōſumit. Nobilis eccl'ie quondā ve-
nerabile nomē proſtat: et in queſtu ꝓ meretrice ſedet.
Et vñ tibi amice cariſſime obrepſit hec peſtis? Quis
te fecit diſcipulū ſymonis: ꝛ gyezi ſucceſſorē? Quis te
cōſtituit emptorē lepre/et ſpūalis olei venditorē? Nū
poterant tibi ſufficere redditus canonice acquiſiti et
eccl'iaſtice facultates, niſi edificares ſyon in ſangui-
nib⁹: atq; venalitate execrabili et dānabili queſtu di-
uitias cōgregares? Viſu ꝛ experientia quotidiana co-
gnouimus ſpiritualiū vēditores, q̄to maiori ſemper
egeſtate cōfundi. Nō habet euētus ſordida preda bo-
nos: ꝛ ideo q̄nq; quecūq; maligne traxit auaricia/lu-
xu peiore refundit. Achor de anathemate hierico tu-
lit, ꝛ lapidatus eſt. Chore ſpūale officiū vſurpauit: et
igne celitus miſſo cōſumptus eſt. Iaſon ab anthioco
ſacerdotiū emit: ꝛ extinctus eſt ignis quē accenderat
hieremias. Saul munera detulit ad ꝓphetā: et in ira
dei cōſtitutus eſt. Ieroboam oībus q̄ manus ei⁹ im-
plebant ſacerdotiū conferebat: ꝛ domus ei⁹ ſubuerſa
eſt. Balthaſar ex vaſis tabernaculi abutebat̄, captus
ꝛ occiſus eſt. Dathan ꝛ abyrō a terra abſorpti ſunt: q:
ſpūali officio ſunt abuſi. Deterreat te queſo lapidatio
achor/incēdiū chore/ lepra gyezi/et pecunia ſymōis.
Reprobatio ſaulis/ſubuerſio dom⁹ hieroboam/ rui-
na dathan et abyron/extinctio ignis ſub iaſone. Ille
ignis eſt ſpūs ſanctus qui per maliciā in vobis extin-
guitur. Ideoq; ſcriptū eſt. Spiritū nolite extinguere.
Cedat tibi ad documētum diſcrimen alterius/ꝛ non
tuum. Aliorū pena te inſtruat/ ne ſimiliter puniaris.
Mulctato eñ peſtilente/ſapiens ſapientior erit: la-
uabitq; iuſtus manus ſuas in ſanguine peccatoris.

Conſolatoria ſuper morte amici.

Epiſtola.clxxiiij.

Rumor flebilis ꝛ triſtis aduentus in terra no-
ſtra nuper inſonuit amaritudine plen⁹, ꝛ ple-
nitudine doloris nō vacuus/ ac diri nouitate
vulneris corda noſtrorū ſaucians: cūctis quidem do-
lendus fidelibus/cūctiſq; xp̄icolis deplorādus. Sed
nobis eo ferēdus moleſtius/ eo acerbius moleſtan-
dus: quo inter luctuoſa ꝑicula ꝛ anxietates funebres
cōſtituti: vnde ſubuentiōis expectauimus auxilium/
vnde trāquillitatis portū de tot fluctibus cōfidimus
obtinere: vñ deniq; terre ſancte ꝑ incremēta tempoꝝ
a primeuis tēporibus beneficia cōtinuata ꝑuenerint
ꝛ grata remedia ſe effundūt/illuc ꝓh dolor refunde-
re antidotū conſolatiōis cōpellimur: illuc cōpaſſiōis
affectum expādere cogimur: illuc deniq; mitigatiōis
vnguētum et curationis ſolaciū miniſtrare artamur.
Sed qui veſtris luctibus deſiſtendis, et noſtris repel-
lendis periculis nequaq̄ ſufficimus: quomodo ad tē-
peramentum tam acerbi doloris veſtre celſitudinis
ſufficientes poterimus reperiri: q̄ noſtris mitigandis
vulneribus/vel curandis omnino deficimus: qualiter
materno vulneri medicātis manū, ꝛ medicine reme-
dium apponemus. Scimus quidem animū veſtrū ex
acerbo raptu talis dolentem non modicū/et intimis
precordijs ſauciatum: nec immerito, q: turbato fata-
litatis ordine mater ꝓ filio lachrymas offeret, quas
matri filius reſeruabat. Iuuenem necdū firme pube-
rem prius ꝯſpicit intēpeſtiue mortis ſubijſſe iudiciū/
q̄ ſenectutis indiciū adueniſſe. Et qui ſucceſſor talis
dignitatis expectabat̄ ab omībus: nūc ſicut flos deci-
dēs ante fructū: ſicut fructus decerptus ſtatio tempo-
ris immaturi iuſte elugetur et deploratur ab omnibus.

qui poſteritatē talium diligit: et generis ſui immortalia cupiunt incrementa. Magna igit̄ vndiq; dolendi materia, ſed nō deſunt conſolationi antidota: ſi rationem vis doloris admitteret, ſi nō carnalis ſenſus ſequimur voluntatē: ſed cum prudētiam et regum exempla reuoluimus antiquorū: ſane rex ille inclitus et ſpiritu dei plen⁹ eloquimur, licet in morbo nati lugeret grauiter/ et luctuoſos deduceret dies: tamē in funere nati non ſolum ſe ſed et alios cōſolatione multiplici a doloris pelago releuauit. Dum ſe iturū ad filium/ filium de cetero nō rediturū ad eū: nec fletus alicuius ſubſidio reuerſurū/ tam ꝓphetico ſpiritu ꝙ humane ſuit ratiōis perſpicacitate ꝓfeſſus. Mementote inclita dn̄a vos filiū genuiſſe mortalē/ nec vllam momentanee mortalitati a celſitudinē accepiſſe/ nec ſatis diuturnam doloris habere materiā: dum vnius ſubtractione filij quem dn̄s tanta dotauit ſobole/ tanta deniq; ꝓſperitate ditauit: quis ſpiritus etiā ſi idcirco humane generatiōis nouacula vite telam in nato regio quem nondū perfecte texuerat tempeſtiue precideret: ne faſcinatio nugacitatis in poſterū auerteret ſenſum eius/ et mūdane fictionis doloſitas deciperet aīam illius. Et ideo qꝛ placita erat deo aīa eius placēs ideo factus dilectus: de tenebris ad lucē/ de carcere ad regnū/ de mortalitate ad vitam/ de exilio deniq; ad patriam eſt trāſlatus. Sed quid agamus: nūquid nō indigne reprehēſioni patebimus: cū potū forti/ cibū pani/ cōſolationi cōſolationem preſentamus? Scimus equidē inclite dn̄e, ac in totū orbem per dei gratiā fama regalis nōis eſt diffuſa: ꝙ et ſi ex naturali affectu materna viſcera ſup funere tanti nati/ et raptu talis liberi ſunt cōmota: tamē ex celeſtis cariſmatis vnctiōe qua vos pre ceteris predeceſſorib⁹ veſtris oīpotēs copioſe perfudit: alios ad exemplū virtutis et patiētie tanta in vobis cōſolatio redūdauit/ ꝙ refuſa in alios alijs refrigerium preſtitit, alijs exultationem refudit, alios ad exemplū virtutis et patiētie ꝓuocauit. Preterea excellētiſſima et dn̄a ſpecialis/ et verbis conſolatorijs velut minus ſufficiētes et idonei deſiſtētes magnitudini veſtre cōpaſſionis precordia/ et deuotionis inſignia intimamus: quibus totus populus acon. audita morte cariſſimi talis in plene ſubiectiōis et affectiōis oſtēſionem effluxit. Nā vniuerſis prelatis et rectorib⁹ eccleſiarum regniq; hieroſolimitani baronibus/ ac vniuerſo pplo aduocatis in eccl'ia ſancte crucis/ celebratiſq; ex more exequijs: ac in craſtinū miſſarum ſolennijs per legatū ſedis aplice celebratis/ magnaq; data indulgētia ex parte legati et aliorꝫ prelatorum predictus legat⁹ nobis ſibi aſſiſtētibus ꝓ requie mortui ſpeciales orationes iniūxit populo vniuerſo. Sed et ꝓ vita regis regine et filiorū et fratrum conſeruanda per tēpora longiora ſpecialius et amplius orare mandauit. Regnum et regem cum conſorte et liberis bethleemitane puerpere deuotius recōmendans ſicut ſemper in ſuis ſermonibus conſueuit.

Litere inductiue. Epiſtola.clxxv.

Sublimitati veſtre credimus notū eſſe/ ꝙ iam diu cū ceteris cardinalibus incluſi ſtetimus ꝓ ſummo pōtifice eligendo: et ꝙ nōdum potuimus vnanimiter concordare, ſed incertū per preterita cōijcere poſſum⁹ de futuris: immo incertū nos docēt ea que ſingulis dieb⁹ tractamus pluraliter et videmus/ viſibiliter timere poſſum⁹ ꝙ tractatus in eccl'ie romane non modicū periculū in longi tēporis ſpaciū trāſeat, ac in eiuſdē eccleſie multarūq; regionū: ne totius dicamus xp̄iane religiōis detrimentū electio ſummi pōtificis differat̄. O quot per diuerſa mundi climata noua inſurgūt ſcādala: quot ꝓuincias turbat ſeditio/ quot regiones et regna cōcutit bellica rabies: quibus et ſi romana eccleſia materno cōpatiatur affectu: ipſis tū qꝛ vidua nequit effectualiter ꝓuidere: ꝓ his quoq; dolemus et gemimus. Sed maxima vobis eſt per dei gratiā cōſolatio reſeruata: qꝛ vez feruenti deſiderio et deſiderabili feruore vos eccleſie deuotū nouimus: et tanto erga ipſam cōſtantiores/ quanto maioribus ꝓcellis et tumidioribus fluctibus viſa eſt agitari/ vt ſic fides veſtra multo purior ſit auro qđ per ignem ꝓbat̄: qđ quidē multorū conatus illicitos reprimit/ ac preſumptuoſam limitat audaciā et cōpeſcit. Cōſolamur etiam qꝛ ſerenitati veſtre cordi eſſe ſcim⁹ terre ſancte tribulatiōibus et periculis ſubuenire: ad quos vos inclitoſq; liberos veſtros diuine crucis aſſumpto ſignaculo viriliter accinxiſtis. Ceterū vt cū gratia veſtri loquamur ſincero cogēte affectu/ quo vos toto corde diligimus: ꝙuis huius terre ſancte credamus vtilē: terre tū veſtre ac eccleſie romane ipſm minus nolle ſomni dam⁹: forſan ei pleriq; iamdudū ſuas nequitias cōceperūt, quas auſi nō ſunt in excellētie veſtre p̄ſētia parturire: quibus ꝑ abſentiā facultas permittit̄/ vt qđ nequiter eſt ꝓpoſitū nequius ꝑpetret. Penſet hec igit̄ et alia multa regalis ſublimitas et eā nō pigeat cōſiliū in meli⁹ immutare/ vt vez tali trāſfretante cū honorabili comitiua: cui quotiens oportuerit tā pecuniarꝫ ꝙ militare poteritis ſubſidiū deſtinare: vos veſtriq; liberi quos tenella nō ſinit etas adhuc armorꝫ onera ſupportare/ et terre veſtre multorūq; aliorꝫ/ et eccl'ie romane vtilitatib⁹ multipli' cōſuletis: quare has vtilitates alijs ſuadem⁹ et credim⁹ ꝑferēdas. ſed ſi placet parcatis nobis qꝛ ſic loquimur: vrgēs ei neceſſitas et eiuſdē vtilitas: ac inſup affectus ſinceritatis quo vos diligim⁹/ tota aī puritate ad hoc ſpecialiter nos inducūt.

Litere amicabiles. Epiſtola.clxxvj.

Tenet de magnificentia veſtra conſiderationis noſtre iudicium/ ꝙ de cōtinentia ſtatus noſtri et talis cure ꝓceſſib⁹ vos delectat audire rumores quos felices in dn̄o vos nouimus cōtinue affectare. Quapropter vt ſup his expectatio veſtre certitudie digna nō careat: cui de his tam nunciorꝫ ꝙ frequens litterarū noſtrarū narratio veritatē potuit hactenus attuliſſe. Celſitudini veſtre deſerimus/ ꝙ diuina nos ꝓſequēte clemētia, votiua ſatis nobis affluunt bn̄ficia corporee ſanitatis/ ꝙꝙ

de reformatione talis eccleſie cui cū alijs talibus inceſſanter inſiſtim⁹, nos priuat anxie ſollicitudinis cogitatio curioſa. Tandē ſperamus in dn̄o qui pietatis ſue dona continere non nouit/ꝙ ad id ſic ſalutaris ſemitā preparabit/⁊ faciet tractatorum mentes vnanimi voluntate cōcordes, ꝙ eidem eccleſie de tam bono ⁊ vtili paſtore in proximo prouidebitur, ⁊ ipſi deo cedet ad laudem: et chriſtiane ꝓfeſſioni copioſe ſalutis ꝓuenient incremēta, et de ipſo dn̄i talis veſtro ac veſtra vota poterunt tranquilla ſuauitate letari. Ut autē de ꝓceſſibus continentie veſtre quam ꝓſperam affectamus: placitis nobis vtinam rumoribus ſatisfiat. Rogamus quatenus quibus vobis ꝓpiciet beneficijs benignitas ſaluatoris, veſtra nobis ſi placet inſinuet reſponſiua: per quam nobis etiā ſi placet intimetis ſi qua nos vobis velitis efficere placitura.

¶ Conſolatoria ſuper morte viri et filij. Epiſtola.clxxvij.

Iñ mundi rota volubili cōſtituti ſi ſucceſſus varios ſentiant/⁊ ex tēporis mutabilitate inſtabili diuerſas viciſſitudines patiant: nō miranť nec ſtupent qui recto reguntur iudicio cōpoſite rationis. Norunt enī ꝙ nil poteſt conſiſtere ſolidum: cuius eſt ſub motu perpetuo fundamentū. Ideoq; felici quadā ꝓuidentia caſus volentes preuenire ambiguos/⁊ accidentia futura cōtemnere: ſic diſpoſitiōe nobili virtuoſe conſtantie ſuos animos ſtatuerūt/ vt equanimiter omīa ſupportātes: nec minantē fortunā pertimeāt/nec congaudeant in ꝓſperis. Hec eſt laudanda magnanimitas: que ꝓſperis non extolliť/nec frangiť in aduerſis: ſed in omi aduētu permanēs eadem ſufficit ipſa ſibi. Sane de talib⁹ partibus ſm varietatē ipſius vos rumores audiſſe credim⁹ plurimos/⁊ inter alios locūdum xp̄iani exercitus ꝓceſſum per veſtrorū inclite recordationis dn̄i regis cōſortis/ et dn̄i Iohānis filij: ne dicamus obitū, ſed glorioſum tranſitū ad ſupna multipliciter deſolatū. Et licet ſerenitatē veſtrā ſic predicte magnanimitatis ꝟtute poſſim⁹ dotatā preſumere: ac tanto vti iudicio ratiōis/ vt hac aduerſitate irreuocabili vltra nature debitum nō frangať: caritas tñ qua vos ſincere diligimus/ nos cogit credere qđ vis doloris virtutē neſciat: ⁊ triſtitie metus modū debitū nō dimittat. O vtinā non ſic agitemini ſuperflui doloris fluctibus/nō ſic abſorbeamini immoderate triſtitie faucib⁹: quin attēdatis ſollicite ꝙ mors nil aliud eſt ꝗ̄ ꝑegrinatiōis termin⁹/finis miſerie/laborū meta/exilij limes/ianua patrie/natiuitas vite/principiū beatitudinis/ pmitie premiorū om̄ibus qui in dn̄o moriunť. Cum igiť predicti xp̄i pugiles/fidei zelatores, ꝓ agone ſuo regnorū ꝓut ſperamus ſtipēdia percipient eternorū: laudandum eſt potius de cōmercio tam felici, vbi ꝓ terrenis dātur celeſtia: ꝓ tranſitorijs ſempiterna. Sed ⁊ ſi cōſolationem velimus temporalem admittere: nō poteſtis totaliter quaſi vidua plangere, vel quaſi deſolata deſolationis incōmoda deplorare. Ditauit enī vos altiſſimi clementia ꝓle multiplici/vt iocunda liberorū minoritate tolerabilior ſit vnius ſublatio: ⁊ viri carētiam reſidua ſuppleat multitudo. O ſi mater veſtra tanto fuiſſet tempore potita cōiugio/ſi tot liberorū optato vſa ſolatio/ſi tot filiorū ſepta cōſortio: ceſſiſſet profecto doloris materia gaudijs liberorū. Hec itaq; diligenter ſublimitas veſtra conſideret: ⁊ inutilibus finem ponens lachrymis/vlterius dolore nocuo non adijciat damna damnis.

¶ Littere amicabiles conſolationis. Epiſtola.clxxviij.

Uia cōuenit vt talem ſuper graui talis obitu conſolemur, oportunū tibi duximus cōmittere/vt talem perſonā ſine dilatiōe perſonaliter adeas/litteraſq; de credētia quas ſibi dirigemus exhibeas: eas ei lator preſentium tibi tradet. Ordinabis itaq; cōſolationis apud eā ſermonē ex parte noſtra ſicut oportunū videbis: cōpaſſionem noſtrā quā ad toti⁹ xp̄ianitatis et eccl'ie romane ſtatū: necnō ꝑſonis ipſius/⁊ turbatā animi ſui trāquillitatem pēſato talis principis dānoſo defectu dirigimus: ordine cōgruenti exponēs/⁊ cōſolationis ſubiūgēs remediū, quod in ſuperſtite ꝓle tam laudabiliter diſpoſita: ⁊ potentie ac amicorū/nec min⁹ gratie diuine robore ſuffulta ipſa pōt aſſumere dei beneplacitis aſcribendo humane fragilitatis debitū qđ ſubire erit neceſſariū oi carni. Poſtremo vero te nullatenus omittere volumus/vt ei bonā volūtatem veſtram: et promptā ſollicitudinē in oībus negocijs ſuis ⁊ ſuorū offeras ex parte noſtra. Rogās et inſtās vt beneplacitorum ſuorū ꝓmotionem fiducialiter nobis cōmittat: q2 fideles et voluntarios oīm efficacia nos reperiet: et etiam magis attentos ꝗ̄ hactenus fuerimus: qm̄ ſibi de cetero magis nouim⁹ expedire. His itaq; et alijs que videris oportuna et digna attente penſatis: ad eorum preſentiam te conferas ſine mora.

¶ Redarguitur epiſcopus eo ꝙ preſumptuoſe egit. Epiſtola.clxxix.

Talis cardinalis venerabili fratri ep̄o pariſien. Salutē in dn̄o. Nō bene pōdus in ſe cōtinent, ſi diligenter attēdis ꝟba que ſcribim⁹: cū ex graui materia ꝓdeāt amirationē non modicā noſtris ingerente mētibus: ⁊ quaſi nouū gen⁹ diſſimilitudinis iudicante: cuius negocij qualitas ⁊ facti minus cōgrui nouitas euidentē cauſam inſinuāt qua de te/tuiſq; ꝓceſſibus quos circūſpectiōis grauitas/ quos ꝟitatis preuidentia/quoſq; iuſtitie rectitudo ꝑuenire merito debuerūt mirari cōpellimur et turbari. Sic ſe reb⁹ habētib⁹ ſicut ſunt ad noſtrū auditoriū introducte. Hic ſiqdē accepim⁹ ꝯtigiſſe ꝙ cū ad auditū tuū ꝑueniſſe ꝑtēderis venerabilē fratrē noſtrū. B. tituli ſctē praxedis preſbyterū cardinalē fuiſſe viā vniuerſe carnis ingreſſum: tu nō ex pctō ꝙ de ſtatu tali tāteq; ꝑſone certior haberetis: quinimmo ꝓꝑe volūtatis arbitriū equitati preferēs: ⁊ qđ exigebat in hac parte iuſtitie debitū

pretermittens: ad domū in qua ſui archidyaconatus
pariſieñ. cure tenebatur, quāq; venerabilis frater no
ſter. R. ſcti angeli dyaconi cardinalis ad ſe ſpectantē
ſibi ad tēpus duxerat cōcedendam, balliuū et quoſ=
dam alios tuos nūcios deſtinaſti. Officium dicti. R.
cardinalis per eos diſtrictius inhibens ne iuriſdictio=
nem aliquam exerceret: eius ſigillifero nichilominus
iniungendo, q; ſigilla dicte curie reſignaret frangen=
da ſicut fieri ꝓ tempore obeūte pariſieñ. archidyaco=
nus cōſueuit. Et licet idem ſigillifer ſaiſitis eiſdem ſi=
gillis, ⁊ in quadam burſa reconditis per balliuum ⁊
nūcios ſupradictos ad te ſuper his recurſum fiducia
liter habuiſſet: et vt hic reuocares cum inſtāter poſtu=
laſſet aſſerens dñm ſuum viuere ad queſtiōis litteras
quas ab eo de nouo receperat, et in quib⁹ ſpecialiter
habebatur q; ſoſpitate vigebat tibi patēter oſtendēs:
cum non ſolum q; non deſiſtens a grauaminibus ſic
inceptis: iterū etiam reſpondens eidem ſigillifero ex=
preſſius precepiſti: q; cum de morte prefati cardina=
lis tibi plene conſtaret predictis ſigillis penitus reſi=
gnatis/ de ipſorum emolumēto percepto a tempore
quo eundem archidyaconū deceſſiſſe dicebas ⁊ red=
deret rationem: finaliter autē officium ⁊ ſigillifero lo=
co gratie que manifeſta potī⁹ et enormis apparet in=
iuria diceris conceſſiſſe: et in exercenda iuriſdictione
offic. coniudicem ⁊ ſigillifero conſigillatorem adiun=
gens, ac emolumētum ex ſigillis ꝓueniens in seque=
ſtro quotidie poneretur. Profecto tali cōuenienter lo
cū apud talem preſulē habere non debuit multiplici,
q̄ pōtificalis modeſtie preuidere decuit oculis incō=
gruitate penſata. Erat enī de continentia cardinalis,
etiam ſi minori dignitate vel officio fungeret̄ p̄ruſq;
taliter ꝓcedens contra ipſum diligentius veritas in=
quirenda: potuitq; curialibus prefato. R. cardinali
deferri/ ne taliter in domo ſua dicti archidyaconatus
poſſeſſio turbaretur/ et ne ſibi locū ibidem talis in iu=
re vēdicaret. Erat etiam per teipſum ꝓprie fame pro=
tendēdus/ ne tuo ꝓceſſu ſus lederet̄ alterius: ⁊ ne i po
ſterum exinde noxium ſumeretur exemplū. Inter ce
tera quoq; potiſſimū eccleſie romane vitanda fuerat
offenſa: in cuius opprobriū ⁊ contemptū dignoſcunt̄
membrorū ſuorum cedere legiones: nec minimū erat
attendere turbationes cardinaliū eorūdem, quorum
tibi debueras beniuolentiam ſtudioſius conſeruare.
Unde cum ex teipſo poſſis aperte colligere q; eādem
eccleſiā nos ⁊ prefatos cardinales offenderis in pre=
miſſis: fraternitatem tuam rogamus ⁊ hortamur at=
tēte precipiendo mandantes: quatenus ſic prouide=
re ſalubriter et prudēter agere ſtudeas/ q; iudicialem
horum examinationē ſatiſfactio condigna preueniat
qq; in cordibus illorū quos iniuria tetigit nichil nu=
bili remanere cōtingat: ⁊ per nos ſeu per futurū ſum=
mū pontificem adhuc aliter corrigenda nō oporteat
aliud conſilium vel remedium adhiberi.

De creatione ſummi pontificis.
Epiſtola.clxxx.

Tali pape talis rex Salutē. Aures noſtras
aura dulcis afflauit: q; ſicut accepimus
creationis veſtre nouitas tanq; aurora ru
tilans deſolationis romane eccleſie tene=
bras ꝓpulſauit. Gaudet ſedes apoſtolica
viduitatis ſue ſolaciū conſecuta. Gaudent om̄es ec=
cleſie lucem nouā oriri videntes: ⁊ ipſam vſq; ad per=
fectam diem creſcere preſtolātes. Sed gaudet preci=
pue noſter occidens velut oriēs nouum lumen influe
re ꝓmeruit orbi terre et ſolem xp̄ianitatis qui verſus
oriētē nuper occubuit/ diuino munere occidēs reſtau=
rauit. Nos itaq; pater ſancte nō efficaciori veſtre ma
gnifice collerātes: ⁊ diuine maieſtatis magnificētiam
deuotis inde laudibus ꝓſequētes/ paternitati veſtre
de cuius feruore filiali deuotiōe confidimus vota no=
ſtra familiarius aperimus. Si enī carnalis filius car=
nales affectus patri fidēter aperiret/ q̄to fidētius ſpi
ritualis ſpiritualia poteſt deſideria reſerare. Sane in=
ter ceteras affectiōes noſtras nō mediocriter affecta
mus q; cū diuina dextera reuerendiſſimā perſonā ve=
ſtram tanq; lignū viuificū in medio paradiſi ſpiritua
liter plantandū duxerit/ ⁊ de terra noſtra in ſuum po
meriū tranſplantādū ſummopere ſtudeatis fructuo=
ſis operibus ⁊ doctrinis eccleſias om̄es ita reficere q;
beatam dicāt oēs generatiōes veſtre beatitudinis na
tionē. Illud quoq; ſincero corde ſitimus, qḋ ſpū ꝓcel
larū qui dignitatū culmina vehemētius cōſueuit ꝓſla
re: nūq; a ſanctitatis ſtudio vos auellat: ne (qḋ abſit)
altius dignitatis faſtigium grauius precipitiū ſubſe
quat̄. Sed ⁊ illud intime affectamus/ vt cū vniuerſa=
rum eccleſiarū ordinatio ad vos ꝑtineat: tales ordina
re curetis ſine dilatiōis diſpendio cardinales: q̄ onus
veſtrū ſciant ⁊ velint/ ⁊ valeāt ſupportare: nō reſpiciē
tes ad patrie ꝓpinquitatē/ generis qualitatē/ aut po
tentie q̄titatē: ſed q; deū timeant/ auaritiā odiant/ iu
ſtitiam ſitiant/ ⁊ zelū ferueant animarū. Nec modicū
noſtrū mouet affectū/ vt cū eccleſijs ſupra modū offi
ciat indignitas miniſtrorū, ſumma ſollicitudine vigi=
lare curetis: cū ſuper dignitatū vel prebendarū colla=
tione veſtrā continget requiri ꝓuidentiā: ne quis indi
gnus irruat in patrimoniū crucifixi. Cū aūt felix ter=
ra/ felicis redēptionis origine/ cōuerſatione ac ſangui
ne conſecrata: quā xp̄iana deuotio precipue venerari
tenet̄/ tantis ſicut oculata fide nouiſtis/ perturbat̄ na
tionū incurſibus/ abhominatiōibus polluit̄/ deſide=
rio deſideramus/ q; ad ipſius liberationē veſtre vires
ſollicitudinis accingatis. Illud autē olim illuſtre im=
periū conſtantinopolitanū: nūc grauiter deſolatum:
quis affectare nō debeat/ vt veſtra ꝓuidente pruden=
tia cōſolationē recipiat oportunā. Siquidem ⁊ hono=
ris veſtre cōſideratiōis ⁊ cōmoditatis cōmunis emu
latione affectare debemus/ vt q̄ ꝓmotiōe diuina vni
uerſali preſidetis eccl̄ie: circa oīm eccleſiarū informa=
tionē ac reformationē aſſidue vigiletis. Confidimus
aūt in dño ⁊ ſperamus/ q; ſicut de virtute in virtutē, et
de honore in honōrē diuinitus ſublimati ſm ipſorum

exigentiam lucere curaſtis:ſic ad ap'lice ſublimitatis apicē euocati/ſubiectas eccleſias illuſtrare ac inflāmare curabitis:vt nō ſit qui ſe abſcondat a veſtro lumine ⁊ calore. Relicturi talia poſt deceſſum veſtrum veſtigia ſanctitatis:q̄ terra natiuitatis veſtre que de felici iocunda ē origine:de felici fine poterit felicius in dn̄o gloriari. Demū paternitatē veſtrā ex ſpeciali cōfidentia requirimus et rogamus:quaten⁹ nos ⁊ familiares noſtros:⁊ ſtatū regni noſtri in ſermonib⁹ ⁊ orationibus veſtris/ ſpecialiter habere dignemini commendatos.

¶ Lamentatio de morte. Ep'la.clxxxj.

RĒcēſentes in amaritudine animi annos noſtros et multiplicis afflictionis materiam/ quā licet imerito in nobis ⁊ in noſtris patimur cogitationibus:nunq̄ tāti doloris occaſio noſtris ſenſibus inoleuit: q̄ cum de talis obitu legis diuine zelatoris:et cuiuſlibet religionis amatoris, nuper nobis fuit veritas declarata. Et vt ea que ex geſtis exterioribus/ que nonnunq̄ ſecreta turbate mētis indicant/circa perſonam noſtrā facile potuerint/ audito tanto incōmodo aliquo deprehēdi ab aſtātibus/omittamus:acceſſit in tam nobis ſtupefactis ex euentu ſiniſtro/ calix tribulatiōis ⁊ anguſtie, non inebrians ſed infamiēs mixto plenus:qui felle amaritudinis et horrore abſinthij propinato, noſtra intima nullo interueniēte cōſolationis remedio/duplici vulnere penetrauit: nec imerito vt a capite ⁊ digniori incipiat lachrymabilis noſter ſermo oppreſſus vndiq̄ anguſtijs.

¶ Conſolatoria ſuper eadē. Ep'la.clxxxij.

SAlutē ⁊ felicē dierū longitudinē cum votiue ſalutis et gaudij incremēto. A perſentis mundi exordio rerū creator omniū: licet rebus ipſis naturas indidit varias:in hac tamē conditione cōcludi voluit vniuerſas:vt ⁊ mobilitati ⁊ corruptioni ſubſiſterēt/⁊ tandem defectui ſubiacerent:ſicq̄ reducerētur cuncta in nichilum que de nichilo primordialiter proceſſerunt. Hinc eſt q̄ amene luci diei noctis ſuccedit tenebroſitas:proſperitati annexa eſt tribulatio:ſtabilitatē variat mutabilitas:illudit felicitati aduerſitas:gaudiū doloris aculeus vulnerat: et mors demū de preſenti reportat vita triumphū. Hec quippe eſt regula q̄ nullam exceptionē recipit. Hec eſt ſummi conditoris voluntas immobilis. Hec eſt que nec ſummas dignitates nec immenſos potentatus excipit: ſed ſceptra ligonibus equās, oībus equa, omnes in hoc efficit coequales. Ferēda eſt igitur equanimiter lex cōmunis: et illius depoſitioni parendū humiliter: cuius conſiliarius nemo fuit:qui etiā vt hanc nobis non parcendū oſtēderet ipſam proprio filio nō pepercit. Quid eſt ergo q̄ de multorū taliū tranſitu glorioſo doletis irremediabiliter/ſingultuoſos gemitus triſtatis lamētis,doloroſas voces et amaras lachrymas:prout intelleximus emittitis inceſſanter. Equidē anim⁹ magnificus/nobilitatis titulus/prudentie modus talis nec approbant nec admittūt. Rogamus itaq̄ ſublimitatē veſtrā precibus q̄ntis poſſumus:et in dn̄o ieſu obſecramus quatenus predictas anxietates/puſillanimitatis filias penitus deponētes, ad ipſum dn̄m corporeos ⁊ mētales oculos dirigatis: ipſum in omnibus operibus ſuis toto mētis ardore:totoq̄ ſtudio collaudādo. Nā et ſi doletis carnaliter q̄ tātos/tam ſublimes/tā magnificos amiſiſtis,regratiari potius debetis altiſſimo:⁊ eius clemētiam collaudare: quia ipſo preſtante habere tales vt predictū eſt meruiſtis. Attendatis etiā diligēter q̄ quicq̄d habemus a deo mutuū eſt/non donū. Depoſuit enim non dedit quecūq̄ ſub ipſo beneficia poſſidemus. Agam⁹ ergo de vſu gratias:et reddamus cum repetierit non ingrati: ſed ad gratias vos obnoxios recognoſcatis iterū pro felici copia liberorum: in quibus ſi bene aduertitis ⁊ gaudiorum vobis adeſt materia:et multa inſup reſtitutio amiſſorum.

¶ Inuectiua pape regi. Ep'la.clxxxiij.

INtra paterne clauſtra memorie reſidere deuotionis regie magnitudine promerēte: vota noſtra circa te frequēter excitata dirigim⁹: vt ſuperne bn̄dictiōis rore pfuſa ſoſpitatis gr̄a vigeas: et tandem ad vere lucis peruenire gaudia merearis. Hoc itaq̄ deſiderium ab olim ī nr̄o pectore ferbuit: eoq̄ potius ſuſcepit incrementa feruoris: quo licet immeriti ſedis ap'lice reſidentes:⁊ paſtoralis onera gerētes officij/pro tua ⁊ cunctorū ſalute fideliū tenemur amplius vigilare. Principalis igitur exhortationis noſtre querit et petit inſtāter:vt intēte cōſiderationis oculos habētes ad redemptorē noſtrum dn̄m ieſum chriſtum gerens in tuis viſceribus figuratū/ſua beneplacita proſequi delecteris:⁊ penſans proinde q̄ huius mūdi figura preterit:q̄q̄ abierūt et adhuc abeūt reges ⁊ principes, ceteriq̄ corruptioni ſubiecti:nullo q̄ ſub ſole naſcitur habēte ſtabile firmamentum, in diuini nominis amore perſiſtas edificans prudenter in inferioribus veluti tranſitorijs et caducis ſua vilitate contēptis:vt in regno celeſtis glorie perhennē que non deficiet nec peribit/ tibi conſtituas manſionem. Ceterū cogitantes non ſine magno cōpaſſionis affectu circa illatas oppreſſiōes ⁊ anguſtias terre ſancte: quas vidimus et propria manu palpauim⁹ in minori officio conſtituti:ac deſiderantes de celeri ne totaliter pereat ſibi ſubſidio prouideri/ tali mentē noſtrā ſup hec aperire decreuim⁹ per litteras ſpeciales: quas per talem nobis ⁊ fratribus noſtris ſuarū dona virtutum carū multipliciter ⁊ acceptū: et duximus dirigēdas. Ideoq̄ regalem magnificentiā cum paterne fiducia rogamus: et hortamur attēte/ quatenus apud eundē ad id partes tuas officialibus ſtudijs interponas: ita q̄ exinde retributionis eterne percipias incrementū. Ut aūt tibi noſtra plenius intētio pateſ[illegible] das queſumus indubitanter ſic ab ore noſtro que talis ſuper premiſſis omnibus ex parte n

ducerit excellētie referēda. Nec mireris ꝙ bulla non
exprimens nomen noſtrū eſt appenſa preſent. que an
te cōſecrationis, vel benedictionis noſtre ſolēnia trāſ
mittunt: quia ſemꝑ hi ꝗ fuerunt in romanos electi pō
tifices conſueuerūt in bullandis litteris/ante ſue cō
ſecrationis munus modū huiuſmodi obſeruare.

¶ Conſolatoria cuidam regine ſuper morte
fratris. Epiſtola.clxxxiiij.

Tibi forſitā profuit hactenus ignoraſſe mor
tē regis arragonie: ⁊ tāto tēporis ſurripuiſ
ſe dolori: ſed nobis quidē obfuit manifeſte:
quia doloris gladium qui noſtrā in ipſius
morte ſauciauit animā ꝑcuſſure tecū ſentire cogimur.
Iterato ⁊ vulnus qđ ipſa tēporis diuturnitate obdu
xerat cicatricem: rediuiuis hyās ſuſpirijs reuiuiſcit.
Quid enim prodeſſet hortari ne tam acerbo vulnere
ſauciata non doleas/cū dolore non careat plaga re
cens: aut ſuadere ne fleas in funere tam deflēdo: cū
ipſi noſtras in ipſa doloris recētia nullatenus potui
mus: ⁊ adhuc in huius memoria vix poſſum⁹ lachry
mas cōtinere. Habet quippe dolor ſicut affectus ce
teri leges ſuas/que nullius imperiū patiunt. et quē
admodū quēlibet viuentē pallore timor/⁊ verecūdia
rubore ꝑfundit: ita vis doloris intimis incluſa precor
dijs/ad exteriora nullius imperio retardata prorum
pens, ſeipſam ꝑ lachrymas erumpētes effundit. Sic
patriarcha iacob credēs filium ſuum ioſeph a beſtia
deuoratum: dies multos cōtinuauit in luctu. Sic iob
exemplū patiētie ſingularis in natoꝝ acerba morte:
ſic expreſſit ſciſſione veſtiū vim doloris. Nunc igitur
ꝑſuadere intendimus: vt quaſi fortior ſupradictis in
tante dolēdi materia dolorē prorſus excludas: qꝛ te
modū habere volumus in dolēdo: ac ipſum Iob de
quo iam preceſſit mētio imitari: ꝗ poſtq̃ doloris ve
hementiā expreſſit (ſicut premiſſum eſt) continue bñ
ficia memorās creatoris: ⁊ humiliter diuie obſequēs
voluntati, Si bona (inquit) ſuſcepimus de manu do
mini ⁊c̃. Et tu qui multa bona de manu dñi largiflue
ſuſcepiſti: cur igitur indigneris ſi dulcia tot amaritu
do reſperſit? An ignoras ꝙ peregrinatio eſt vita hoīs
ſuꝑ terrā? Et ſicut in lōgo peregrinatiōis itinere nūc
eſt puluis/nunc lutū/nunc ſerenū nūc pluuia: ita mo
do ſpes/ modo timor/modo dolor/modo gaudiū in
hac vita. Deniq̃ quid potes dolore ſuꝑuacuo ꝓfice
re niſi affligere temetipſam: ⁊ ſubditoꝝ tuoꝝ animos
cōſternare? Ecce dauid regis tibi referim⁹ exemplū:
vt regina regē prudenter imiteris, ꝗ ſeruiētibus ſuis
admirātibus/ꝙ cū filius ſuus adhuc viueret/ieiuna
bat ⁊ flebat: poſtq̃ autē fuit mortu⁹ comedit lota fa
cie. Sic reſpondit inquiens. Dū adhuc viueret ieiuna
bam ⁊ flebā: ſi forte donaret dñs illum michi. Nunc
autē quia mortuus eſt: cur ieiun em? Nunqd potero
eum amplius reuocare? Ego ibo ad eum: ipſe vo ad
me nō redibit. Cōſolatuſq̃ eſt rex facto et vbo hmōi
[illegible]. Et tu ergo filia chariſſima cōſolari te ac tu
[illegible] plas his exemplis: non deficiens ſed ꝓficiēs:
cū a dauid corripieris/ne ſic deijciaris preteritoꝝ me
moria, ꝙ preſentiū iocunditatē amittas: ſed i te fidu
ciam potius erigas futuroꝝ: penſans q̃ trāſitoria ſit
et caduca gloria tēporalis: vt illam que finē non ha
bet ſollicita ſtudeas promereri.

¶ Conſolatoria contra caſus mundi.
Epiſtola.clxxxv.

Contra caſus mundi tam varios q̃ ama
ros/cōtra inſultus peſtiferos ꝗbus huma
na cōditio affligit inceſſanter: cuius cytha
ra in luctū conuertitur: quā mortis inſidie
lacerāt/quā terrores anguſtāt/⁊ quā reſpirare non ſi
nūt/arma patiētie oportet aſſumere: tot aduerſa mā
ſuete ſufferre: ⁊ beneplacitū dei ad cuius nutū orbis
concutitur: ⁊ vniuerſa tremiſcunt/non ſolum patien
ter: ſed etiam gratiarū actionibus tolerare. Sane et
ſi rumor amarus/rumor anxius et abſinthio plenus
ſuꝑ caſu necnon occaſu talium circūquaq̃ diffuſus
materiā ploratus accumulēt/⁊ cordis interiora com
pungant: tñ aggrauatā manum dñi prudētis eſt ani
mi cum modeſtia tolerare: nec deſiderando cōtrariū
conuincat velle qđ altiſſimo placuit/⁊ qđ dei iudiciū
ordinauit. Prudentiā igitur cordis veſtri quā circū
ſpectā ſcimus/quā in proſperis non elatā/quā in ad
uerſis non depreſſam ꝓ certo cognouimus duximus
exorandā: quaten⁹ occaſum taliū quos de mūdi mi
ſeria tranſtulit gr̃a creatoris ad regnū/tam forti ani
mo toleretis/ꝙ patiētie munus muneret in vobis.

¶ Reſponſio ad premiſſam. Epl'a.clxxxvi.

Tenorem veſtre littere pleno collegim⁹ in
tellectu. Adhuc vero noueritis ꝙ cauſas
mortis de tali in ipſis adiectas litteris mi
nus decētes: minuſq̃ rationabiles iudica
mus. Non eñ iſta duo bene cōueniunt/ꝙ officiū ſibi
cōmiſſum exerceat: nobiſq̃ aſſiſtat neceſſitatis articu
lo incūbente. Nemo enim poteſt ſeruire duobus do
minis: ſed meminim⁹ nos, legiſſe/ adeo quidē poſſet
a noſtra diſtare preſentia ꝙ nos ſoluere humane na
ture debitū: aut alia corporis ⁊ anime incurrere peri
cula contingeret/anteq̃ ipſius poſſemus frui viſita
tione ⁊ ꝯſilio ſi neceſſitas immineret. Unde graue im
mo grauiſſime gerimus ꝙ nr̃is in hac parte non an
nuiſtis deſiderijs/conſideratis meſticijs/amaritudi
nibus ⁊ anguſtijs inuoluētibus mentem noſtrā. Qđ
aūt a vobis obtinere nequiuimus/archieꝑs aut epi
ſcopus ſeu alia ꝑſona vobis inferior/apud vos ſicut
credimus impetraſſet. Quid plura? Ex quo eum ha
bere nequimus/ nobis non placet in cōmoditatibus
compati: ad alios recurremus minuſq̃ fauoris habe
bimus apud noſtros.

¶ Inductiua quedam. Epiſtola.clxxxvij.

Preclara dilectionis indicia que ad talem in
ſinceritatis plenitudine hacten⁹ expādiſtis,
datur nobis aperte intelligi/ꝙ ipſius repoſi
tam in pectore noſtro memoriā in talibus cohortio
ri beneficioꝝ munificētia excitare, quo ipſorum ſtatū

pɼoſperioꝛē zelare credimini:et de honoꝛe ac cōmodo eoꝛūdem dicitur materne diligenter ſtudia nos hoꝛtari. Preterea cum potius ſpei ſue in vobis pendeat plenitudo: nec aliud q̄ veſtrum poſt deū eis videat adeſſe pɼeſidiū/ quo res ipſorum dirigatur vtiliter et negociū feliciter foueatur, vos affectuoſe rogamus: quatenus cū de ſucceſſione talis hereditatis tali viro diebus iſtis grauiter infirmāte tam ꝑ aliquos ex parte taliū diſcrimen: q̄ talis non ſine turbatiōe ſucceſſuri diſſidij iam videat ſuſcitari pɼuritus, qui talibus (qđ abſit) non modicū afferre poſſet timeꝛ ſi eis ad quos ipſius hereditatis digne deuolui debet ſucceſſio. ſicut ad illos qui de virili ſtirmen linea ſoli ſuperſunt adeſſe velint ꝓut expedire videritis: ⁊ hic dubietatis articulo ⁊ prodeſſe: ꝙ ipſoꝝ debito ſtatui vtiliter caueatur: nec inde incurrere poſſint aliqđ detrimentū ſuꝑ hoc ad eundē talē ſi placeat nūcios ⁊ litteras veſtras mittentes: per quas date ſibi intelligi: qđ ſtatui ⁊ tranquillitati ipſius loci expediat/ de cōmodo et quiete talium ſibi ſuggerente cōſilio ſic ſtatuat/ oꝛdinet ⁊ diſponat: ꝙ ſi de ipſo (qđ abſit) aliquid ſiniſtrum ſuccederet: eoꝝ gaudere poſſitis cōmodis proueniſſe: ac i eoꝝ felici ſtatu veſtra deſideria delecteꝛ.

¶ Conſolatoꝛia ſuper moꝛte cuiuſdam.

Epiſtola.clxxxviij.

SAtis credimus et ſine dubitatione tenem⁹: ꝙ audita moꝛte talis multi doloꝛis, multeq̄ amaritudinis calicem ſuſcepiſti: ſed nec pɼima nec ſola: quoniā anteq̄ ſcire debuim⁹ et pɼiuſq̄ ad te doloꝛ ille peruenerit: ꝑ vos tranſitum habuit. Fecitq̄ in nobis q̄tum ſm deū licuit ſtationē. Equidē ſatis i viuo monſtrauimus q̄tum in moꝛte doleremus: ⁊ notauit affectus in amico, que ſequeretur triſticia de amiſſo. Merito quoq̄ dilexim⁹ inter alios quoq̄ pɼincipes ſeculares illū ſpeciali quadā pɼerogatiua pɼetulimus: in eo ꝙ contra ſarracene gentis perfidiā/ tanq̄ ſingularis chꝛiſtianitatis athleta quaſi pɼopꝛiū pɼopꝛij chꝛiſtiani cōmune pɼoſecutus eſt intereſſe. Porro non eſt veriſimile ꝙ ſummi liberalis largitoꝛis non reſpondeat eius laboꝛibus recōpenſatione condigna, cū non ſit in retributione difficilis: q̄ de ſola gratia merita ſupplicū excedit et vota ſue abundantia pietatis. Sane nullam fecit iniuriā ſi vſus plenitudine ſui iuris: ſpiritū quē coꝛpoꝛi cōmiſit ad tēpus/ ſuo tēpoꝛe reuocauit. Quis enim homo q̄ viuit ⁊ non videbit moꝛtē: nōne puluis in puluerē reuertitur? Nonne quaſi flos egreſſus homo cōteritur: ⁊ fugit velut vmbꝛa: ⁊ nunq̄ in eodē ſtatu permanet? Habet quippe humane conditionis fragilitas debita ſoluere certa moꝛti: hec neſcit īpoꝛtune moꝛtis exactio quicq̄ de debito humane relinquere ſoꝛti ſine differentia diſcretionis extoꝛquens. Ceterū tibi non omnino deceſſiſſe videtur poſſe illuſtris indolis filiū derelinquens: qui ſui pɼo tempoꝛe poterit pɼeſentare parentē: vt pɼopago reſpōdeat pɼo radice. Reſtat igitur vt in eo ſpiritū conſolationis aſſumas: qui ſummus eſt in tribulationibus cōſolatoꝛ. Memoꝛ ꝙ magnus rex ille dauid/ amare filiū ſuum fleuit egrotū: ſed moꝛtuū non ploꝛauit/ ne diuine videretur cōtrarius voluntati. Tu igitur non acerbes dūm deū tuū: que poſita es ad regimen alioꝝ: ꝯſoleris alios in teipſa exiſtens pɼeſentibus in exemplū, ⁊ poſteris in doctrinā. Adhuc illud conſiderare te volumus ꝙ quāto plus tuoꝛum viſa es deſtituta potentia, tanto maioꝛē diuina clementia tibi faciet in pɼoſecutione ꝓuentū.

¶ Planctus moꝛtis frederici imperatoꝛis.

Epiſtola.clxxxix.

REmoꝛe terribili ⁊ hoꝛribili et nephādo noſtris ⁊ alioꝝ nuper auribus ⁊ inculcato doloꝛibus oīu bicipiti gladio penetratioꝛ noſtri coꝛdis vitalia ſic acerbe, ſic medullit⁹, ſic letaliter ſauciauit: ꝙ vix ſperatur antidotū/ vix reſtat viuendi fiducia/ vix ſpes aliqua ſubſiſtendi. Audiuimus enim ⁊ in ipſo pene auditu deficim⁹ pɼe doloꝛe: ꝙ illa imperij colūna immobilis et regni apulie ſtabile firmamentū: ille lucifer matutinus omni micanti ſtella micantioꝛ: ille inq̄ ingens criſolitus/ omi iaſpide ⁊ lapide pɼecioſioꝛ ⁊ lucidioꝛ/ fredericus videlicet noſter sereniſſimus impatoꝛ ſui fati diē pɼoch doloꝛ clauſit extremū. Ad cuius obitū vniuerſis eius fidelibus ⁊ pɼeſertim regnicolis qui ſuo pɼeſidio defenſante inconcuſſe pacis quiete vigebant quaſi ſol ⁊ luna: et vniuerſa celi luminaria tenebreſcūt, dum illud lumen lucidiſſimū obſcuratur: quo vbilibet choꝛuſcante hactenus nullius erroꝛis vel hoꝛroꝛis offendiculum timebatur. Heu quid agimus: ad quē confugimus: cuius pɼeſidia pɼeſtolamur? Quis fiet ammodo grāde pɼeſidium? Quis regnicolis mite leuamen? Quis gentis apulie tuta defenſio? Occubuit enim leo foꝛtiſſimus cuius facies inclita: cuius pɼepotens dextera feroces terre beſtias deterrebat: ⁊ rebellium colla ſibi ſubijciens: vbiq̄ terraꝝ monſtra placabat. Plāgite igitur regni fideles tanti pɼincipis pɼeſidio deſtituti: vlulate iuuenes, ploꝛate ſenes, nupte ac virgines cū ephebo. Nā vite veſtre dux et regimen/ vita ⁊ ſalus/ lux et defenſio/ tutela ⁊ virtus/ anchoꝛa ſpei/ refugiū et auxiliū: heu moꝛtis imperio ſubiugatur. Heu heu īpoꝛtune moꝛtis pɼoteruitas effrenata: ⁊ effrenis pɼeſumptio ſoꝛoꝝ triplicium vite hominū fila trahētiū: que ſumptis a parcendo vocabulis, ſuis nominibus antifraſice ponunꝛ: cui ſaltem in tanto pɼincipe vera ſunt ſibi noīa non aſſiſtunt: vt illius capitis ſaluti pɼeeſſent, qđ mille dānandis capitib⁹ iam pepcit. O moꝛtaliū miranda conditio: et ſi fas eſt dicere cōditio deploꝛanda: dum moꝛtis imperio curuātur imperia: et eius iugo colla nobilium ſubiugātur: quoꝝ dominio pauperū ac diuitū debilium ⁊ potentiū capita ſupponuntur. Hoc tamē diuina creditur pɼouidētia diffinitum: vt ſicut eſt ſimilis cunctoꝝ naſcendi conditio: ita ſimilis finis et interitus vniuerſis, ⁊ ſingulis ſubſeq̄tur. Quis igitur de tanto et de tam irrecuperabili dāno fere incōſolabiliter eſt dolendū: multoꝝ mētes ita

ſunt in dubio poſite:ꝙ incertū eſt eis de facto guerra
rum et pacis quid fieri debeat in futurum:cum domi
ni imperatoris heredibus exiſtat non impotens ad-
uerſator qui totis vt credimus nititur viribus contra
eos: mala malis quotidie ſi ꝑualet cumulare. Hinc
eſt ꝙ dilectionē veſtram de qua plene cōfidimus ex-
oramus : quatenus vos ad cuius noticiam curie ſe-
creta ꝑueniunt/⁊ aliquoꝝ conſilia reuelantur: ſi quid
poteſtis conijcere de futuris quod iocundū eſſe de-
beat/aut dānoſum nobis/veſtris litteris enodetis:vt
iuxta qđ nobis poſſibile fuerit ſecuriorē viam in du-
bijs eligamus. Nam iacula que ab hoſtibus iaciun-
tur:ſi preuiſa fuerint minus inferūt leſionis.

¶ Reſponſiua ad predictā. Epiſtola.cxc.

Verſa eſt in luctū cythara mea/⁊ organum
meū in vocem flentiū:infirmata eſt dolo-
ribus virt⁹ mea: ⁊ oſſa mea in gemitibus
conturbātur/cum ipſe veſtre tenor epiſto-
le inopinatū fatū ⁊ calamitatē michi per-
petuā nunciaret. Sunt igit̄ lachryme mee panes die
ac nocte:qui vtinam intra ventris ſepta conſumptus
eſſem/ne talia oculus meus videret vel diem clauſiſ-
ſem extremū/ne tantoꝝ periculoꝝ guſtator miſerabi
lis extitiſſem. Heu me dixerim fili mi vt quid me ma
ter peperit filium amaritudinis ⁊ doloris. Cur exce-
ptus genibus. Cur lactatus vberibus. Cur dolori-
bus deditus. Cur tribulatiōibus circūuentus:⁊ vti-
nam mortuus fuiſſem in vtero matris:⁊ fuiſſem quaſi
non eſſem de vtero trāſlatus ad tumulum. Heu me
miſerū perdidi filium anime mee/dimidiū vite mee/
ſolacium/oculoꝝ lumen: ⁊ mee baculum ſenectutis.
Quid plura propter ſyon non tacebo: ⁊ propter hie-
ruſalem non quieſcā: ſed cōtinuabo dies meos in la
chrymis ⁊ dolore/donec deficiā lachrymando:vobis
tamen grates refero ꝙ per litteras michi cōſolatio-
nis remediū aſſignaſtis/et conſolari non valeo: quia
dolori meo ſimilis non eſt dolor.

¶ Querimonia de morte cuiuſdā magiſtri in
grāmatica. Epiſtola.cxcj.

Sedentibus ſuꝑ aquas amaritudinis in ſa-
licibus organa ſuſpendētibus Neapolita-
ni ſtudij doctoribus vniuerſis Magiſter.p.
ſolamē ſancti ſpiritus/et illam que omnem
ſenſum exuperat pacē dn̄i noſtri ieſu chriſti. De ſecu-
lo neq̄ȝ et valle miſerie ad ſcholas floridis patrie: vbi
garrulitatis improbe nullus auditur tumult⁹/ illius
vocatione cuius imperiū in celo ⁊ in terris ⁊ in oībus
extēditur creaturis: grāmaticoꝝ eximius conſocius
noſter ⁊ frater magiſter galterus nouiter euocat⁹ ab
oculis noſtris pertranſijt velut vmbra/ imo euanuit
ad cuius tranſitū ſtudij per tolopē obſcurat⁹ eſt ſol: ⁊
luna verſa eſt in eclypſim. Nā ars grāmatice(que lu-
ne vocabulo deſignatur) priuati decoris radijs illu-
ſtrata ſedet in tenebris:et habet vnde ſuſpiriis reite-
rare dolorē duobus maritis tam modico tēpore vi-
duata: nondū precedentis et recentis doloris ſana-
ta ſunt vulnera:et ſic calamitati calamitas,⁊ tempe-
ſtas additur tempeſtati/dolor doloribus: ⁊ vulneri-
bus vulnera inferuntur mirum in modū. Hic eſt or-
do ꝑpoſterus ⁊ turbatus: q2 naturaliter magiſtrū ſeq
tur diſcipulus.hic aūt magiſter eſt diſcipuli ſubſecu-
tus/⁊ hoc ideo:quia mortis irregularitas de ſuo mo
re peruerſo peruertit ordinē:que preponenda poſtpo
nit/⁊ preponit ecōtrario poſtponenda. Proh dolor
vitis frondoſa que ſubito aruit/cuius fructus exube
rat ad plenū. Nam in multitudine filioꝝ quos genuit
indefeſſus: ille vterus magiſtralis micuit/ preualuit/ ⁊
tanq̄ȝ cedrus libani ſuperexcreuit/cui nō ſunt adequa-
te virgule de deſerto. Ipſe quidē fuit alter ioſeph in
terra egypti:cui omnes inuiderunt potētes/quē ſeua
beſtia deuorauit/videlicet mors que ꝑ auferēdum eli-
ctis aufert mortalibus, caput a mēbris diuidit ⁊ ſcin
dit/in cuius deciſione vos qui floretis in cathedris,
tanq̄ȝ multoꝝ capita plena oculis retro reſpicite:⁊ di
ligenter attendite quantū ſit tenuis ⁊ fragilis gloria
ſingularis que eſt quaſi quidā vapor ad modicū du-
rans:fenūq̄ȝ qđ mane floret/veſpere decidit ⁊ areſcit.
Ad tutelam igitur bene viuendi doctores inclitj ſub-
tracti magiſtri per illam ſincopā a qua nullus gram
maticus excuſatur: ſtatum ⁊ tranſitū reciprocātes in
vobis/vnū efficax per locū a ſimili colligite argumē-
tum: ſimiliter iſtud intercurrere ꝙ veſter ſocius preca
currit:cum de ſimilibus idem iudicium habeatur.

¶ Planctus alter de morte grāmatici.
Epiſtola.cxcij.

Vagientibus in cunis adhuc artis grāma-
tice natiſq̄ȝ diſcipulis maioribus profeſſo-
ribus quilibet homo qui ſequitur veritatē:
vitam bonā ⁊ exitum meliorē. Quia mate
ria ita ſe habet: ꝙ ab amaritudie ſumit exordiū: nec
doloroſa poſſunt ſine animi ꝑturbatione mirari. non
miremini ſi anxietate quadam oratione ſingultuoſa
vobis ſcholaribus qui habitatis orbem,a mari vſq̄ȝ
ad mare precipue filijs quos in dolore peperit mat̄
vel grāmatica,dura nimis ⁊ amara preſentibus nun
ciamus. Cū eñ(qđ nō ſine doloris aculeo dicimus)
grāmatice artis nouiter eſt extincta lucerna: ⁊ deſic-
catus eſt fons irrigu⁹/ frugifer eufrates/magiſtri.h.
bene.qui non ab infimo poſitiui:ſed a ſuplatiui noīe
meruit diriuari:cum ſuꝑ ſe nullum habuit aſcenden
tem: imo ſicut aquila trāſcendens omnia genera pē-
natoꝝ. Vir potens in opere ⁊ ſermone:rara in terris
auis ſine pluralitatis conſortio dici meruit ſingula-
ris. Ad cuius tranſitū quaſi ſole petente occaſum, te
nebre facte ſunt ſuꝑ vniuerſam faciē terre. Nam ipſe
ſolus de tenebroſis ⁊ ꝯfuſis priſciani tractatib⁹ eius
cens lucē/purgauit tenebras:ipſiuſq̄ȝ veterem ⁊ anti-
quum donatiſtā cōpeſcuit ⁊ apoſtatā reformauit: et
quaſi de caligine montis ſinay alter moyſes legifer a
deo ⁊ nō ab homine ſibi ſcriptā grammaticā hoībus
reportauit/in qua ſub tali ⁊ tanto artifice nō ſolū pri
ma:ſȝ artes cetere patiunt̄. Unde qđ faciēt parietes

cum corruit fundamentũ. Quid infelix grãmatica et ba parẽte ſuõ de quo completum eſt illud propheticum. Vox in rama/hoc eſt in excelſis audita eſt: ploratus ⁊ vlulatus rachel plorat maritũ ſuum: ⁊ nõ eſt qui cõſoletur eam ex omnibus caris ſuis. Nam q̃s ſimilis ſibi vt ſuſcitaret dñs ſpiritũ ſuum per aliquã phitoniſſam: vt loqueretur vobis ad tempus magiſter magiſtrorum ille doctiſſimus: qui ducebat animalia in ſtuporem. Verũ q꞉ omnes morimur: ⁊ ſicut que nõ reuertunt aque dilabũtur teſtãte philoſopho/crudelitatẽ fati equalitas cõſolatur: merore depoſito q̃ talẽ ⁊ tantũ dilexiſtis auctorẽ, ad cuius obſequia cõcurratis orãtes pro illo doctore mirabili: qui a mane vſq꞉ ad veſperã clamauit ſicut pullus hyrundinis: ⁊ meditatus eſt vt columba/ponẽdo animã pro ſcholaribus: docendo deſijt, ⁊ docuit deſinendo.

¶ Planctus ſuper morte profeſſoris iuris. Epiſtola.cxciij.

Vris ciuilis profeſſoribus vniuerſis.p. Salutẽ ⁊ attendere vltimũ ante primũ. Amaritudo amariſſima: ⁊ materia concreta doloribus hũanis nouiter mẽtibus cõcurrerũt. Nã vnicus ⁊ ſingularis homo in quo velut in ſuo proprio leges cõuenerãt et viuebãt/eloquẽtie tuba/cõſilij plenitudo/vox populi/ad finem ⁊ in fine optimus pſuaſoribus excellentiſſim⁹ iacobus de regione ieſu chriſti vitalẽ ſpiritũ reddidit: ⁊ attritus eſt nimium repente gloria vultus eius. In cuius occaſu non ſolum lombardia ſole priuata ſuo: verũetiam maxima pars viuentiũ continuis lachrymis ingemiſcit/⁊ doloris gladi⁹ multorum viſcera pforauit. Nec imerito: cũ ipſe dominus legifer ⁊ ſupremus de preſcriptis iuris apicibus ſenſus informaret informes: et adhuc viuens nõ deſinit iformare: qui licet vt homo deſierit/non tamẽ deſinit vt magiſter: q꞉ mortuus ipſe docet q̃tum ſit appellatio mortis difficilis ⁊ violẽta q꞉ reſiſtentia nulla proficit: quia ex modo neceſſitatis omnem ſuperat ſillogiſmũ/exceptiones nõ recipit/dilationes aliquas non attendit. Verum q꞉ mirabilis eſt iſta regula mortaliũ nunq̃ fallitur: ⁊ omnes fallit fallacia videlicet veridica que in credẽtia non habetur. Ipſa quidẽ eſt leticie nebula/triſticie genitrix/dilatatio lachrymarum/vniuerſe carnis exterminiũ/⁊ ſingularium deſtructiua. Ideoq꞉ viri prudẽtes in doctore mortuo prudẽter addiſcite quicq̃d poſſit ⁊ q̃tum fortior exterminãt angeli: et diligẽter attẽdite q꞉ legum facundia mortis imperio non reſiſtit.

¶ De eo qui creditur mortuus. Epl'a.cxciiij.

Ictu res horribilis ⁊ amara ac mea peruertens gaudia in merorem: nuper meis aurib⁹ iam puenit q꞉ magiſter nicolaus vnicus frater meus q̃ erat ſpes vite mee: refugium ⁊ tutela/morte carnis vitã finiuit/ad quã vlterius nõ redibit. De quo tãtũ ſunt mea viſcera conturbata/ac repletus ſum doloribus infinitis: q꞉ a planta pedis vſq꞉ ad verticem capitis nõ eſt membrũ qđ non ſit poſitum in dolore. Et merito q̃m ipſum ſine ſpe recuperationis amiſi q̃ fuit os de oſſibus meis et caro de carne mea: ac bona que habeo ipſo mediante percepi: necnon ⁊ in futuro ſperabam conſequi meliora. Verũtamen quia hoc ad me non aliunde niſi fama referente peruenit/de vita dubito: nec de morte confido firmiſſima ratione. Veſtram igitur amicitiã duxi preſentibus rogitãdam: quatenus ſiue verum ſit vel contrariũ rationi/michi veſtris litteris intimetis: vt de morte doleã: et michi cõdoleãt conſanguinei pariter et amici velut humana cõditio exigit ⁊ requirit: ⁊ de vita valeam more ſolito exultare: et qui de tali relatione triſtãtur michi congaudeãt ſicut ſolent ad ipſam.

¶ Reſponſio conſolatoria.

Um amare mortis imperiũ nullus hoſpes pſentis vite valeat euitare: et homo ſit corruptibilis ⁊ mortalis: debetis ſi placet veſtram triſticiam moderari: quã concepiſtis in veſtra mente de veſtri fratris obitu nicolai. Deus enim nolens ipſum in hoc ſeculo preſentis vite corruptionib⁹ vlterius agitari: reuocauit eundẽ ad eius nomini confitendũ. Preterea cum eccleſiaſtica ⁊ diuina ſumpſerit ſacramenta: viuit in dño. Nam beati mortui qui in domino moriũtur. Quare amicitie veſtre duxi preſentibus conſulendum: quatenus attendentes dictũ propheticũ Conſtituiſti terminos eius qui preteriri non poterunt: q꞉ frater veſter terminum mortis nõ potuit preterire: veſtro dolori finem imponere debeatis: ne quod a domino factum eſt videamini reprobare.

¶ Conſolatoria ſuper morte. Epl'a.cxcv.

Roprio filio ſuo dñs nõ pepercit. Ne ius cauſe cõmunis gloria et humana natura exceptionẽ haberet: que a mortalitate prime corruptionis egreſſa moriendi neceſſitatẽ incurrit: ⁊ ideo nature debitũ reddere licet ⁊ decet: quia ſcriptum eſt/fili ſuper mortuũ produc lachrymas: ſed veſtre non debẽt a ſaluatoris lachrymis diſcrepare, ſi eſtis ſaluatoris amici: qui non pro morte lazari ſed pro ipſius reuocatione ad miſerias tẽporales planxiſſe dicitur ⁊ luxiſſe. Qui enim vltra debitũ naturã impugnat/non naturam, ſed nature impugnat auctorẽ: nec eſt tutum illi inferre iniuriã qui nemini nouit inferre eam. Videte igitur ⁊ cauete ne humano affectu ⁊ poſtmodũ perituro cedat eternus ⁊ ſalutaris affectus. Ideoq꞉ ſinceritatẽ veſtram monemus et hortamur attente quatenus ob reuerẽtiam dei et veſtram/omnẽ triſticiã deponentes/gaudeatis in illo qui celeſtis profunditate conſilij diſponit ⁊ ordinat/vocat et reuocat ſubiectas ſue prudentie creaturas: qui affectibus paternis ⁊ patrijs filios corrigit: ⁊ ad vitam diſponit eternam attentius prouiſuri: et in ſacramentorũ ſuffragijs/alijſq꞉ operibus pietatis qđ perire non poteſt ⁊ eternum eſt in fine viuens. Vnde ſancti viri iob conſolationem memorie

cõmendantes poſt rerum et filioꝝ amiſſionē dicētis:
dominus dedit dn̄s abſtulit:ſicut dn̄o placuit ita fa-
ctum eſt.Sit nomen domini benedictum.

¶Conſolatio ſuper morte. Ep̄la.cxcvj.

Inter ceteros flebiles humane cõditionis
defect⁹,incertus ⁊ labilis ſtat⁹ hoīs a mor
talibus eſt potiſſime deplorandus:in quo
dū quiſq; de conceptu matrum vteri pro-
cedit ad partū q̄ ad lucem ex cõperto vētris obſtru-
ſo cubili inumeris offert miſerijs ⁊ anguſtiarū circun
datur vallo nimiū anguſtante:ſicq; in illo dū viuitur:
varijſq; mortis expoſitus caſibus,ſicq; factus a die
exitus matris ſue raro poſt florē frondeſcit/rariuſq;
plenam creſcit in arborē poſt frondiū venuſtatē.Nū-
quid homo ⁊ dies eius ſicut fenū: et vt flos agri ſicut
legitur efflorebit: Videtur inq̄ vt fenū qđ eſt hodie/⁊
cras in clibanū mittitur:⁊ vt flos agri/cuius delecta
bilis precioſitas ⁊ amenitas florida, nimia venti vel
eſtus ꝑcuſſa vredine ad modicū euaneſcit auditū:ſi
quid nuper acerbe mortis talis noſtri tuiq; cõſangui
nei luctuoſum nimiū omnē noſtrū dolore grandi ex-
acerbauit plurimū annū:dumq; caſus necis conſide
ramus qua perijt:anime magis in eo q̄ carnis exitū
deploramus:īcerti ⁊ dubij valde ſi in ſtatu ſalutis ip-
ſum tam rapida rapuit mors/que tam abſorbuit re-
pentina.Verū quia hec ſunt occulta dei omnipoten-
tis iudicia:qui iuxta ſuum beneplacitū quādo ⁊ quō
vult ratiōales ab hoc ſeculo neq; reuocat creaturas:
nobilitatē tuam rogamus in dn̄o:monemus ⁊ horta-
mur attente quatenus conceptā de ſubtractiōe dicti
talis/excludas a corde meſticiā:⁊ lugere iam deſinas
quē reddere nequit vobis ſingulꝰ lugubris vel q̄ta-
libet pietas lachrymarū: ſed ſup hoc dn̄m poteſtatis
flagello/animi ꝯſolationē reſpicias:⁊ deo cui ſic pla
cuit bn̄dicens/hec circa ip̄m fraterni amoris oſtēdas
iudicia:vt ſpiritu diligas quē in carne amaſti/animā
G.iuuando q̄buſlibet veritatis remedijs ⁊ ſuffragijs
charitatis.

¶Cõſolatio de morte amici. Ep̄la.cxcvij.

Nimis dira ſorte cõſtringimur: nec minus di-
ra cordis anguſtia cruciamur. Nā lachryma
rū fontē producit dolor intrinſecus ex oculis
ſubduct⁹ animus amaritudinis tenebris,le-
ſa viſcera telo penetralib⁹ meſticie interius cõmoue
tur:⁊ ſic qđ mēte concipimus nec verbis exp̄mere:nec
cõtinere poſſumus ſerie litterali.Doloris eñ īmenſi-
tas et ꝓfunda luctus infuſio dicendi facultatē exclu-
dunt:cõpendioſa tñ litterula imo potꝰ doloroſa vo-
bis intimare cõpellimur: q̄ pater ille noſter lapis ꝓ-
motionis noſtre p̄marius vniuerſalis eccleſie mēbrū
precipuū/colūna iuſticie/baſis imobilis/amicorū fi-
da defenſio/ſecurū generis ſiue gētis cõfugiū/tutus
patrie clipeus:⁊ firm⁹ paterne baculus ſenectutis/cõ
ſilio clarus/maturitate conſpicuus/ſciētia rutilans:et
ſupremus conſtātia.G.pat̄ veſter ⁊ filius diuerſis re-
ſpectibus ſicut dn̄o placuit/die poſt annūciationem
beate virginis proh dolor fati munus impleuit.In cu
ius obitu pater ⁊ paterne q̄uis cohabitatiōe nature
lugere dolentē et dolere lugentē vos deceat. cum do-
lores veſtros ⁊ luctus recte conſiderationis arbitrio:
cõſolatiōis multiplici/iuſta cauſa ſubducit. Nā eius
ſollicitudinis onera ſiue vicē/deuotione integra/cha
ritate plena /et obſequio filiali circa paternitatē ve-
ſtrā ſupplere volumus ⁊ habere:et eo bn̄placitis ve-
ſtris iantea parere deuotius:quo auidius iplere par-
tes eius imēdimus in veſtris deſiderijs obſequēdis:⁊
ſic eſtimari nō debet amiſſus: q̄ viuere vicaria ſubſti
tutione ſancit.Preterea reuerēda ſenectus ⁊ annoſa
prudentia incõmodo ſenili cõpatiens/prole ſupſtite
grate reſpiret in dn̄o a principe quē exigētibus meri-
tis:⁊ ſummi pontificis amplectit̄ gr̄a: ⁊ proſequit̄ be
niuolētia dn̄oꝝ.Tēperat etiā flet⁹ nr̄os pia miſſatio
pij patris, q̄ tum in dn̄o nr̄o hec me fr̄e nr̄o: tū in filio
vota veſtra cõpleuit/de cuius iudicio ſi reuocare vo-
luit qđ cõceſſit/⁊ tollere qđ creauit/cõqueri nō debe-
tis:quia ſi de manu dn̄i bona ſuſcepimus/moleſte cõ
traria non feramus. Eſt ⁊ ſolatiū aliud q̄ ⁊ a mortis
regula nullus excipitur.equat eñ ſceptra ligonibus.
Nā pari ſententia ſenes ⁊ iuuenes fortes ⁊ debiles/
potētes ⁊ īfirmos/diuites ⁊ egenos inuoluit. Omne
nāq; qđ naſcitur morit̄: ⁊ nichil eſt ꝑpetuum ſub ſole.
Magnus eſt eñ dn̄s qui mortificat ⁊ viuificat: ⁊ ma
gna v̄tus eſt vt poſſis extollere qđ depreſſit/et ſanare
qđ vulnerauit.Hortamur igit̄ ⁊ rogamus attēte: q̄te
nus ſic cõcepti doloris incendia rore rationis infuſa
funditus extinguatis, ſumētes in dolore remediū: et
in merore ſolamē qđ trāſeat ceteris ī exemplū: vt ex-
acerbare nomē dn̄i nō poſſitis. Nos eñ fratribus no
ſtris ſcribimus et mādamus: quatenus mādatis ve-
ſtris velut nobis in omnibus obſecundent.

¶Conſolatoria de morte. Ep̄la.cxcviij.

Si omnis caro fenū: et omnis gloria eius q̄ſi
flos agri: ſi lunā palleſcere: ſi ſolē videmus
aliquando eclypſari:q̄d homo q̄ ingemiſcis
lachrymis mortuo fratre tuo. Non tacet pu
pilla oculi tui:doloris amaritudinē trāſfundēdo. Ne-
ſcis eñ q̄ omne cõpoſitū atteſtante philoſopho diſ-
ſoluit̄:et preter angelos oēs occidit cahena. Vnde il-
lud propheticū. Homo vanitati ſimilis factus eſt:et
dies ei⁹ ſicut vmbra pretereunt ⁊ quaſi vas figuli cõ
fringet̄:humanū quidē eſt flere:ſed cõtinuare flet⁹ pe
nitus inhumanū.cum dicat ap̄ls. Nolite cõtriſtari ſi-
cut ⁊ ceteri qui de reſurrectiōe ſpem non habēt. Vñ
auguſtin⁹. Nō illos amiſim⁹:ſed p̄miſimus q̄ de hoc
ſeculo receſſerūt.Cū igitur frat̄ tuus ad regionē ſan-
ctorum ſpirituū trāſmigrauit: vtpote q̄ partē habuit
in reſurrectione prima,deſine flere ne nomen domini
exacerbes.ſicut nam velis licet incaſſum ſentētiā re-
citare.Dominus nanq; mortificat et viuificat dedu-
cit ad inferos et reducit:cuius nutu diſponuntur oīa:
et ſuos in tribulationibus conſolatur.

¶Conſolatoria. Epiſtola.cxcix.

Vox audita eſt ploratus ⁊ vlulatus multus in obitu viri egregij fratris veſtri: qui tanto maioris triſticie reliquit materiã: ꝗ̃to maiori dote natura priuilegiauit eundẽ, ⁊ prerogatiua moꝝ ſpiritualiũ titulo inſigniuit. O mors inuida mors amara, que i eo telã vite ſuccidit: dũ adhuc ordiret, pulcherrima vite preciſa palmite nõ relicto. Scimus quidẽ cauſam adeſſe doloris: modꝰ tñ nõ debet deeſſe dolẽtis: q: dñs dedit dñs abſtulit in cuius manibus mors ⁊ vita. Qui enim dedit originẽ dedit et obitum: et ſic cõmunis non eſt lex tam vite ꝗ̃ mortis: et ius immutatur imperio vel fauore. Cũ ergo vſus ſit dñs iure ſuo nõ fecit iniuriã: licet videat manus eius ad preſens plena fuiſſe rigore. Ceterum quia decet vt voluntati eius noſtros cõformemus affectus: conſulimus ⁊ pro gratia petimus ſpeciali: vt tẽperato dolore/ fluxu lachrymarũ reſtricto/ eam in vobis parcatis cõſanguineis ⁊ amicis exiſtẽtes cõſolationis ſpeculum et confortationis exemplar.

¶Rothomageñ. ſuffraganeis ⁊ abbatibus Salutem. Epiſtola.cc.

Audiſtis et in fines terre credimus deueniſſe/ ꝗ̃tis turbatiõibus ⁊ preſſuris romana eccleſia diutiſſime ſit vexata. credimus in cõmunem noticiam deueniſſe qualiter dñs papa pro tuitione eccleſiaſtice libertatis ſe ad omne diſcrimẽ obiecerit: eccleſieq̃ dei pſecutionibus cõmoriens inceſſanter ſit afflictione proprie perſone et debitoꝝ onere pregrauatus. Clamat itaq̃ ad vos veſtra mater eccleſia ſumptibus importunis exhauſta: plenamq̃ reportans de veſtra largitione fiduciam/ poſtulat vt in veſtra conſolatione reſpiret: pro quibus deſolatã ſe ſentit ⁊ merore cõfectã. Sane ſciſmatice tempeſtatis procella iam pro parte detumuit/ iam portũ ſecuriorẽ nauicule petri promittit aura clementior: ſi pacis oportunitati (quã deꝰ abſtulit) obſequia veſtre liberalitatis aſpirent. Efferatam ſiquidẽ romanoꝝ maliciã ⁊ inexplebilem pecunie ſitim domini pape munificẽtia ⁊ conſilio totiens expugnatam ſuccubuiſſe certa relatione cõperimus: nec ad omnimodã pacis ⁊ ſecuritatis plenitudinem quicq̃ deeſt/ niſi vt dñs papa ſumptibus exinanitus imenſis, ſibi ⁊ ſuis victualium ſufficiẽtiam de veſtra largitione reſtauret.

¶Q: munera peruertunt rome. Epl'a.ccj.

Chariſſimo patri et dño ſuo. J. dei gratia carnoteñ. epõ ſuus. P. bleſeñ. bath. archid. Salutẽ et promiſſe miſericordie remiñiſci. Quia ſcio vos occupatum circa ſollicitudinẽ eccleſiarum paucis vtor/ ne veſtre ſanctitatis aures impediam/ vtilitati publice deputatas. Expletis feliciter ⁊ ſup omne deſiderium meum negocijs que michi dominus meus ſpecialiter iniunxerat: recepta benedictione et licentia receſſi a dño papa: ſalutatis cardinalibus letus ad reditum accingebar: cum ſuperueniente electo ſancti Auguſtini, dñs papa magiſtrum. G. et me ab incepto itinere reuocauit. Benigne ſiquidẽ receptus eſt ab eis: qui ſicut ſcitis gratius acceptant hominũ munera ꝗ̃ merita perſonarũ. Sperabãt enim ꝙ promotio eius eſſet rixe materia et maioris emolumẽti occaſio: atq̃ fluuiũ abſorbentes habebant fiduciã ꝙ in os eorum iordanis influeret. Stabat ex aduerſo conſtanter et prudenter magiſter. G. ſtabam et ego ſicut miniſtrabat in dulcedine ſua pauperi deus. Verũtamen ⁊ leges et canones et quicq̃d de ſacro eloquio ad noſtre partis aſſertionẽ poteramus iducere, funeſtum quidem maiores inter ceteros ⁊ ſacrilegiũ reputabant: noſq̃ hoſtes romane eccleſie publice iudicabãt/ niſi ceſſaremus ab his verbis quibus eccleſiã ſancti auguſtini quam ſpecialiter aſſerunt eccleſie cantuarieñ. ſubijcere conabamur. Dãna ſiquidẽ animaꝝ nõ attẽdentes in monachis/ omnia illicita eis licere permittunt: vt iugo diſcipline prorſus abiecto, vagi ⁊ petulãtes ad omnes carnis currant illecebras: omneſq̃ exceſſus quos per annũ faciunt/ annua redimũt pẽſione. Cum itaq̃ nobis publice fuiſſet inhibitum/ ne in cauſa iſta leges aut canones deduceremus i mediũ: ſed priuilegia dũtaxat ſi qua haberemus ad manũ: ⁊ quorum nullum eo tempore nos habere ſciebant: viderentq̃ nos in hac parte omni humano ſolatio deſtitutos: ⁊ ꝙ in votis haberẽt hominẽ illiteratũ ⁊ laicum: ſed in emendis honoribus circũſpectũ preficere abbatie quã ſymoniaca venalitate acquiſierat/ non occulta ſed publica ⁊ forenſi/ proſilui ad accuſationẽ atq̃ aduerſus electũ paginam inſcriptionis arripui. Cum enim manifeſta ⁊ notoria proponerem contra eum: illi quos amicos ſibi fecerat de mãmona iniquitatis, opinionis eius et infamie vulneribus vinum ⁊ oleum infuderunt. Exhauſtis equidẽ flandrie mercatoribus in argẽto a romanis/ tandem infinitam auri multitudinẽ mutuauit. Si penne columbe deargẽtate: et poſteriora dorſi eius in fulgore auri fecerunt vt non audirent: vel etiam verbis de libertatibus et dignitatibus ſancte matris eccleſie cãtuarieñ. pro quibus beatus martyr certauit vſq̃ ad mortem: et quas moriens cõfirmauit in cerebri ſui effuſione: ⁊ ſanguine ꝓprio rubricauit. Iniunxerant electo vt ſe tonderi ⁊ radi faceret: benedictionẽ a dño papa ſequẽti dominica recepturus. Inter anguſtias igitur et cruces: inter mortes innumeras conſtitutus: videns ꝙ non conuerteretur in iudiciũ iuſticia/ ad natiue rationis argumenta me cõtuli: feciq̃ ſine promiſſione aliqua ſine donorum aliquoꝝ impendio/ ꝙ benedictio elongata eſt ab eo. Cauſa igitur cantuarieñ. eccleſie deo ⁊ noſtro martyri cõmendata Julio ingrediente cum febre grauiſſima curiam ſum egreſſus. Bene valeatis.

¶Litere excuſationis. Epiſtola.ccij.

Dilectiſſimo pr̃i ſuo. J. dei gratia carnoteñ. epiſcopo. P. bleſ. cãtuarieñ. archiepiſcopi cancellarius Salutem in vero ſalutari. Audiui ⁊ turbatus ſum vehementer: quia qui-

dā detractores deo odibiles (ſicut dicit apoſtolus) veſtre gr̄e ſerenitatem michi obnubilare conati ſunt: ex bonitate veſtra ſumentes occaſionem malicie: vt quia vos altiſſimi miſericordia votis meis quandoq; facilem ⁊ benignum exhibuit. ſimili immo longe diſſimili facilitate vos contra me poſſint ad odium inclinare. Auſus eſt ſuſurro et bilinguis veſtre diſcretioni conſulere me ad obtinendam carnoteñ. eccleſie prepoſiturā ſubſidia regum et comitum contra vos imploraſſe. credo ſi eorum auxilia poſtulaſſem/ petitioni mee gratanter aſſiſterēt. Sed de iuſticia mea et veſtre cōſcientie puritate ſecurus: emendicata hominū ſuffragia non requiro. Placet michi (ſi tamen bn̄ placitum eſt in oculis veſtris) vt cauſa mea in aliam controuerſie ⁊ euentum iudicij deducatur. Q̄ꝫ ſi miſericordiā ⁊ non iudicium erga me cogitatis/ ſcripto veſtro qđ de prepoſitura michi feciſtis autentico: abbatibus etiā qui affuerunt: et veſtre cōſcientie me cōmitto. Scio quis michi iſtas calūnias ſuſcitauit. Verūtamen ſaluum faciet dn̄s filium pauperis: ⁊ humiliabit calumniatorē: et mendaces oſtendet qui maculauerūt innocētē. Illud in ſtuporē michi vertitur: ⁊ ſuper omnia in dolorē/ q̄ circūſpectiſſime prudētie veſtre potuit ꝑſuadere humana verſutia, me cōtra vos a romana curia litteras impetraſſe. Nūquid gloriabitur ſecuris cōtra eum qui incidit in ea? Quomodo ſi eleuaretur contra eleuantē ſe baculus qui vtiq; lignū eſt: ſic eſſet ſi ego carnalis ⁊ venundatus ſub peccato, inſurgerē aduerſus deū ⁊ aduerſus chriſtū eius: aduerſus eum qui ab exilio me redemit. Scio ⁊ recolo inceſſanter que et q̄nta feciſtis michi vnde cantabiles michi ſunt, et erunt ſemꝑ miſeratiōes veſtre in terra peregrinationis mee. Non enim dilexiſti me quia prior dilexerim vos/ quia dilexiſtis ⁊ preueniſtis me in bendictionibus veſtris. Scio q̄d boni feciſtis domeſticis hoſtib⁹ veſtris: et in eis qui certe ſecuriſſime poſſunt cū ꝓpheta dicere de vobis. Niſi dn̄s ſabaoth reliquiſſet nobis ſemē ſanctū: ſicut ſodoma facti eſſemus: ⁊ ſicut gomorra ſimiles fuiſſemus. Ego interim ſuſtineo patiēter donec conſilia eoꝝ qui dicunt bonū malum ⁊ malū bonū exſufflet, ⁊ diſſipet dn̄s. vertet enī impios ⁊ nō erunt. Sapiētia autem veſtra vincat maliciā. Et ſi ad voces aduerſarioꝝ meoꝝ exarſerit in breui ira veſtra: cogitetis vt cōplacatiores ſitis adhuc: nec veſtras a me ſeruo veſtro miſericordias abſcindatis. Ego enī omni cēſure ⁊ correctioni veſtre me offero: ſi in aliquo vos offendi. Q̄ꝫ ſi in me corripiēdo etiā excederetis terminos equitatis: hoc ipſum ſatis deſiderabile reputarē. Quia iuxta verbū iob. Etiā ſi me occideritis ſperabo in vobis. Teſtimonio enī ſapientie. Melior eſt iniquitas viri q̄ꝫ mulier benefaciens. Dulciora ſunt quidem michi verbera veſtra/ q̄ꝫ vbera eorum qui lacte lamiaꝝ vos paſcunt/ et qui quādoq; propinauerūt michi de calice babilonis. Illud autē ſuauiſſime fero: ⁊ meis etiā annumero votis ſi veſtrū nepotē recepiſtis in gratiā: dummodo mea conditio nō ledatur. Etenim q̄ nepoti veſtro propicius eſtis: hoc et nature cōditio, ⁊ ordo poſtulat charitatis. Apoſtolo dicēte. Qui ſuoꝝ et maxime domeſticoꝝ curam non habet/ fidē negauit: ⁊ eſt infideli deterior. immo preces addo deuotiſſimas: ſi tamē veſtri ſerui preces acceptare dignemini: ⁊ non reuocetis ad animū preteritos veſtri nepotis exceſſus. In quo enim diſplicuit placebit vobis: ⁊ vbi ſuꝑabundauit delictū/ ſuꝑabūdabit ⁊ gratia. Summā precum ⁊ deſiderioꝝ meoꝝ ſub ea verboꝝ paucitate cōcludo: vt me veſtrū immo veriſſimū reputetis. In ꝓximo enī deo dante me totum beate virginis obſequijs deputabo ⁊ veſtris/ futurus vitula effraim docta diligere triturā: ad theſauros veſtre cōſcientie currā: pro quibus omnes ſeculi theſauros cōmutarē. Quis enim theſaurus p̄cioſior eſſe poteſt q̄ꝫ prudētia verba ⁊ ſermones illius audire, qui ſermone ⁊ opere ſemꝑ ad vitam edificat: cuius verba ſpiritus et vita ſunt/ iuxta ſapiētie verbū. Theſaurus deſiderabilis requieſcit in ore ſapiētis. Ad hūc theſaurū ſitio ⁊ deſidero: ſicut ceru⁹ ad fontes aquarum. Ad hunc veniam ⁊ in eo viuam et moriar/ quicquid frendent aut grūniant immundiſſime ſues: q̄cquid venenoſe confingant neq̄ſſimi detractores. Ibo in ꝓximo duce chriſto ieſu: et vincā ſimplicitate verſutiam/ impatientiam māſuetudine/ virtute fraudē/ humilitate ſuperbiam/ maliciam bonitate. Secundo aut tertio queſo hanc relegatis epiſtolā: que de atramentario doloris ſcripta eſt: et de anguſtia ſpiritus emanauit. Valeat chariſſimus dn̄s meus: et omnes qui eum diligunt ex affectu. Valete.

De beneficio ſcripture ad preteritoꝝ memoriam conſeruandam. Epiſtola.cciij.

Illa quorum memoriam perpetuat ſcriptura, ſuperueniens ſenſum non delebit. Conſuetum eſt enim vt ea quorum expedit retineri, litterarum apicibus commēdētur: vt beneficio ſcripture a calumnioſis litibus ſecura in poſterum perſeuerent. Inter cōmoditates inuentionis humane, nil cenſetur vtilius beneficio ſcripturarū/ quibus memoria reformatur: ⁊ in nouitatem redit qđ obſcurauit obliuio: ⁊ quod vetuſtas temporis antiquauit. Adeo temporibus noſtris humane ambitionis ardor inualuit: vt legitime donationes et opera miſericordie verſutiam calumniantium euitare non poſſint: niſi memorialibus ſcripturis, ⁊ numeroſitate teſtium impoſterū muniātur.

¶ Tractatus Petri Bleſenſis de cõfeſſio-
ne facienda. Prologus.

Rogaſti me vt tibi aliquid de virtute
cõfeſſionis reciſiore ſtilo in cedulis
(ſicut ſoleo) exararẽ. Sic aquam po
ſtulat fons a riuo, magiſter a diſci-
pulo ſciẽtiã, cõtemplatiuus ab acti
uo, ab archidyacono pſul, ſpũalis a
carnali, ſanctus a pctõre, ſapiẽs ab
ignaro: deſideriũ quidẽ hui⁹ opis in me parturit affe
ctuoſa deuotio. Sz (ſicut ppheta cõmemorat) vires
nõ habet parturiẽs: facio quidẽ qđ poſſum: ⁊ ſi citra
limites facultatis ſuſpẽdat affectus, votis tñ exube-
rans et accumulata ac accurata voluntas meũ ſup-
pleat impfectũ. Utar itaqꝫ vice cotis que obtuſa eſt:
⁊ tñ ferrũ acuit. Et vt verbo ſapiẽtis minus ſapiens
vtar: qđ ſine fictione didici veſtre ſine inuidia cõmu-
nico ſanctitati. Incipio ğ nichil de ſpiritu meo pro-
phetans: ſed ea que preſens tractatus expoſcit, ſan-
ctoꝝ patrũ auctoritate cõfirmãs. Micas eñ collegi
que ceciderũt de mẽſa dñoꝝ meoꝝ: et cũ ruth moabi
tide in agro booz ſpicas coadunaui: que man⁹ eua-
ſerunt meſſoꝝ: ſi forte in earũ excuſſione inueniatur
menſura ephi: de qua in valle ploꝛationis pegrinan-
tes a dño cõfitentes ſibi panẽ cõficiant lachrymarũ.

¶ Tractatus.

Locut⁹ eſt dñs ad moyſen dicẽs: Uir in cu
ius cute vari⁹ apparuerit coloꝛ, veniet ad
ſacerdotẽ, ⁊ ſe oſtendat illi. Per qđ intelli
gi datur ꝙ peccati cõfeſſio deſignata p le-
pram, faciẽda eſt ſacerdoti. Uerbum eñ Auguſtini
eſt: Nemo dicat ſibi occulte: cõfiteoꝛ ⁊ ago penitẽtiã
apud deũ. Si eñ ſufficiens eſt iſta cõfeſſio: ergo ſine
cauſa date ſunt claues Petro: fruſtra etiã dictũ eſt:
Quodcũqꝫ ſolueris ſuper terrã erit ſolutũ et in celis.
Omnia ſane in cõfeſſione lauant. Et ſicut corde cre-
ditur ad iuſtitiã, ita oꝛe cõfeſſio fit ad ſalutem. Ma-
gna eſt cõfeſſiõis virtus: qꝛ ſicut beatus Ambroſius
in libro de paradiſo ſcribit. Cõfeſſio lauat aiam: con
feſſio aperit paradiſum: hec eſt ſecũda poſt naufra-
gium tabula, baptiſmuſqꝫ, ⁊ penitẽtia. Deuota con-
feſſio eſt tanqꝫ gladio valida ſcrutans corda et renes:
ptingens vſqꝫ ad diuiſionem aie ac ſpiritus: ⁊ exhau
riens de medullis aie noxiales affectus. Sicut autẽ
per ingratitudinẽ peccata redeũt: ſic per cõfeſſionem
opa moꝛtua reuiuiſcunt. Unde Auguſtinus in libro
de penitẽtia. Piũ eſt credere ꝙ cuz in homine gratia
dei mala deſtruxerit, prima remunerat bona: et cum
deſtruxerit qđ non erat, ſuũ dirigit bonũ: et fouet qđ
ipſe plantauit. Apoſtolus ad hebreos. Iacientes fun
damentũ penitẽtie ab operibus moꝛtuis. Opa moꝛ
tua ſunt que fecimus, dum in pctõ eramus. hec (te-
ſte Gregoꝛio) ſicut p peccatũ irrita fiunt: ſic per peni-
tentiam rediuiuũt. Cetera ergo noſtre ſalutis reme-
dia cõfeſſio antecedit: vt preoccupemus faciem dñi
in cõfeſſione. Sicut ſcriptũ eſt Precinite dño in con
feſſione. In huius rei auſpiciũ Iudas (qui interpre-
tat̃ cõfitẽs ſiue cõfeſſio) in trãſitu maris rubri quodã
dignitatis puilegio populũ iſrael anteceſſit. Hec eſt
ſecũda circũciſio que facta eſt in galgala: q̃ interpre-
tat̃ ſanctificatio. Cõfeſſio eñ ſanctificatio noſtra eſt:
ſicqꝫ pſalm⁹ cõmemorat In exitu iſrael ⁊c. facta eſt
iudea ſanctificatio eius. Tãta eſt efficacia cõfitendi:
ꝙ ſi peccatoꝛ reatũ ſuũ cõfitẽdo aperit: de⁹ illud ope-
rit, ſe accuſantẽ excuſat, ⁊ peccatũ ſuum agnoſcenti
ignoſcit. Teſtimonio Salomõis: Qui abſcõdit ſcele
ra ſua, non dirigetur. qui autẽ confeſſus fuerit, miſe-
ricordiã cõſequet̃. Ex occultatiõe quidẽ ⁊ oppreſſio-
ne peccati naſcit̃ quedaz lapidea coꝛdis obſtinatio:
fitqꝫ talibus in oꝛatiõibus ſuis celũ eneũ ⁊ terra fer-
rea: vt ſint quaſi mõtes gelboe: ſup quos nec ros, nec
pluuia cadit: quoꝝ malicia rorez miſericoꝛdie / fontẽ
pietatis ⁊ gratie fluẽta ſiccauit. Iratus itaqꝫ dñs di-
mittit eos poſt deſideria ſua, vt eãt in adinuẽtioni-
bus ſuis: ſibiqꝫ irã theſaurizẽt in die tremẽdi iudicij.
Eſt iterũ conſcientia miſeri quaſi fouea erītij ⁊ liene:
ibiqꝫ ſibi occurrũt demonia viuie ⁊ pyloſi: dũ apoſta
ta ſpiritus ſecũ ad habitandũ in ea ſeptẽ ſpiritus ne-
quiores ſe aſſumit. Infelix homo quare te abſcõdis
a facie dñi in ſimilitudinẽ preuaricatoꝛis ade? Qua
re diſſimulas moꝛtiferũ vulnus? vlcus praue cõſciẽ-
tie qđ nũc pallias: qũqꝫ in multa tui cõfuſione reuela
bit̃, cũ in cõſpectu omniũ ſanctoꝝ ante tribunal tre-
mẽdi iudicij ſtabis nudus: nichil eñ occultuz qđ ibi
nõ reuelet̃. Tũc hi qui ſua ſcelera oppreſſerũt, dicẽt
mõtibus Cadite ſup nos, ⁊ collib⁹ operite nos. Ma
nifeſta eñ erunt occulta coꝛdiũ: ⁊ pre cõfuſiõe ⁊ hoꝛ-
rendo diuine maieſtatis aſpectu vellẽt (ſi liceret fuge
re) demergi etiã in voꝛaginis tenebroſe abyſſum. Fi-
lius ergo ploꝛatiõis eterne q̃ nunc deũ deſpicit cõſu-
lentẽ / monentẽ / ⁊ miſericoꝛditer arguẽtẽ: audiet indi-
gnantẽ / vlciſcentẽ / iudicantẽ terribiliter / et irremedia
biliter cõdemnantẽ. Saluberrimũ eſt ergo confiteri
dño qm̃ bonus: qm̃ in ſeculũ miſericoꝛdia ei⁹. Pro-
pterea beatus Iob dicit: Nõ parcam oꝛi meo: dimit
tã aduerſuz me eloquiũ meũ. Loquar in amaritudi-
ne aie mee: dicam deo noli me cõdemnare. Sciebat
ꝙ ſicut deus iudex ⁊ vltoꝛ eſt culpas ſuas abſcõden-
tium: ſic aduocatus eſt confitentiũ. Nec melius cau-
ſam noſtram iuſtificare poſſumus: q̃ ſi accuſando ⁊
puniẽdo, partes iudicis exequamur. Si nos (inquit
apoſtolus) dijudicaremus, non vtiqꝫ iudicaremur.
Summũ ergo ſalutis cõſiliũ eſt humiliari ſub potẽ-
ti manu dei: et ſe miſerabilẽ exhibere in oculis miſe-
ricoꝛdie eius: noſtram per omnia voluntatem illius
ſubijcere volũtati. Nam ⁊ vita in volũtate eius. Sa-
lubꝛe eſt ergo confiteri: qꝛ (teſte Hieronymo) Nemo
ſine cõfeſſione ſaluatur. Et notetur ꝙ confeſſio ſiue
penitentia alia eſt falſa: vt in eſau et ſaul. Deſpera-
ta, vt in cayn ⁊ iuda. Salutifera, in petro ⁊ magdale-
na. Quatuoꝛ nimirum ſolent confeſſionis gratiã im
pedire: pudoꝛ / timoꝛ / ſpes / deſperatio. Qui autẽ ſub

tibis quatuor lapidibus iacet, quatriduanus eſt in ſe
pulchro. Nam a mortuo tanq̃ ab eo qui non eſt, pe
rit cõfeſſio. Veniat ergo Jeſus miſericors ⁊ clamet.
Lazare veni foras. Foras venit qui per confeſſionẽ
interiora cordis aperit. Si vero pudor prohibeat cõ
fiteri, recolat quomodo libri cõſcientiarũ aperiẽtur
coram omnibꝰ in die iudicij: cum reuelauerit domi
nus abſcondita tenebrarum. Et ſicut nunc nemo ſe
abſcondit a calore eius: ita tunc nõ erit qui ſe abſcõ
dat a ſplẽdore illius. Non ergo pudeat dicere, quod
non puduit facere: ſed vtili erubeſcentia cõfundatur
vt in ſplendoribꝰ ſanctoꝝ, de humilitatis ſue merito
glorietur. Contra timorẽ penitẽtie (que videt̃ ĩportã
bilis) obijciat̃ gehẽne memoria: timor ignis inextin
guibilis: vermis nõ moriens: fetor mortificans: et do
lor cuius nõ eſt intermiſſio ſiue finis. Non videat̃ ei
grauior breuis curatio q̃ pena ſupplicij gehennalis.
Horrendũ eſt incidere in manꝰ dei viuentis: ideoq̃
pena tẽporalis tranſigat cũ eterna: ⁊ ſuſtineat patiẽ
ter flagella pij patris, vt euadat flagella tortoris. Si
aũt ſperat de lõgitudine vite, ⁊ de dei miſeratiõe pre
ſumit: attendat q̃ breuis et incerta ſit vita eiꝰ. Qui
cũq̃ in ſpm̃ ſanctũ peccat: ⁊ quãtũ in eo eſt ſummi iu
dicis iuſticiã omnia iudicantis euacuat. Exiſtimaſti
inique ꝙ ero tui ſimilis: arguã te, et ſtatuã contra fa
ciẽ tuã. Qui tales ſunt non preſumãt de dei miſera
tione: quaſi velit deus eorũ ignorare verſutias: ⁊ ſub
quadã pia diſſimulatiõe tranſire. Nã ꝓpter hoc irri
tauit impiꝰ deũ: dixit eñ in corde ſuo nõ reqret. Sed
certe requiret dñs: et retribuet abundãter his quorũ
nõ eſt memor ampliꝰ: ⁊ ipſi de manu ſua repulſi ſunt.
Mẽtita eſt nãq̃ iniq̃tas ſibi: ſed damnabit veritas
eternaliter qḋ mẽdaciũ temporaliter accuſauit. Si
cut ſcriptũ eſt. Inimici dñi mẽtiti ſunt ei, ⁊ erit tẽpus
eorũ in ſecula. Deſpatio aũt miſerũ hoiem in oẽ deſi
deriũ penitẽtioſe ꝑcipitat vt cõtẽnat tremẽda iudicia
dei. peccatõr eñ cũ venerit in ꝓfundũ maloꝝ cõtemnit.
Huic opponimꝰ dñe deꝰ memoriã abũdãtie ſuaui
tatis tue: quã exhibuiſti dauid homicide / adultero /
ꝓditori / maxime peccatrici / petro negãti / chananee
clamãti / latrõi ſeditioſo pẽdẽti. Ipſis etiã crucifixori
bus tuis. Sperẽt ĝ in te q̇ nouerũt nomẽ tuũ: qm̃ nõ
derelinq̃s q̃rentes te dñe. Nullꝰ q̃ſo abſorbeat̃ abun
dãtiore triſticia: q̃diu xp̃s ad idulgẽtiã ſe exponit: ⁊
de cruce ad admirabiles nos amplexꝰ inuitat. Eſt cõ
feſſio ꝑfectoꝝ qui iã tẽtationũ ꝑicula euaſerũt: apud
quos nõ eſt niſi gratiaꝝ actio, ⁊ vox laudis. Alia eſt
penitentiũ ꝯfeſſio, que ⁊ deũ iratũ placat: ⁊ placatũ
ad beneficia gr̃e vberioris inuitat. vñ in cãtico iſaie.
Confitebor tibi dñe quoniã iratꝰ es michi: cõuerſus
eſt furor tuus et conſolatus es me. Propter triplicẽ
ſtatũ iuſtorũ, penitẽtium, reproborũ, ſcripta erant in
libro qui ezechieli datus eſt: carmen / lamentationes
⁊ ve. Carmẽ laudantiũ / lamentationes confitentiũ /
ve illorũ qui penitentiã reſpuunt: quos expectat dã
nationis eterne ſupplicium. O ſtulti et tardi ad obti

nendũ miſericordiã dei. Nec precipit̃ vobis maria
tranſfretare. Regnũ dei intra vos eſt: quibꝰ prope eſt
verbum in ore: verbũ in corde, id eſt cõtritio cordis,
et oris cõfeſſio, quibꝰ offertur terra viuentiũ, ⁊ pro ni
chilo habuerũt terrã deſiderabilẽ. Ad cõfitendum te
dominus expectat: ⁊ iam preparationẽ cordis tui au
diuit auris ſua. Dixi (inquit propheta) cõfitebor, ⁊ tu
remiſiſti impietatẽ peccati mei. Nec tuã ſolũmodo
cõfeſſionẽ: ſed cõfitendi deſideriũ deus miſerãdo pre
currit. prodigũ filiũ redeuntẽ videt pater a lõge: atq̃
feſtinãtior eſt indulgere miſero, q̃ miſer indulgentiã
poſtulare. Hieronimus ad ruſticũ. Dauid a nathan
propheta correptꝰ reſpondit, peccaui. Statimq̃ au
dire meruit: ⁊ dominus peccatũ abſtulit a te. Et idẽ.
Unde ſcelus cõmiſerũt in morte nabuthe, achab et
iezabel. Conuerſione achab, pena eius differtur in
poſteros, et iezabel impenitẽs preſenti iudicio con
demnatur. Confeſſionẽ ergo ne differas: nam neſcis
quid vẽtura pariat dies. Neſcis ſi hac ipſa die mors
repentina te rapiat, ⁊ non ſit qui eripiat. Frequẽs eſt
illud iudiciũ celeſtis ire: vt qui non vult penitere quã
do poteſt: non poſſit quãdo voluerit penitere. De his
qui penitentiã differunt, donec ſuis deſiderijs ſatien
tur, ſcriptũ eſt. Ve pregnantibus et nutrientibus in
illa die. Dic ergo iniquitates tuas vt iuſtificeris. Si
cut enim teſtatur beatus ambroſius. Confeſſio iuſti
ficat: omneſq̃ ſordes quas negligentior vita congeſ
ſit euacuat. Ei quoq̃ non timeas confiteri: quẽ deus
tibi vice ſua conſiliariũ delegauit. Teſtimonio Job.
Qui timet pruinam, veniet ſuper eum nix. Erubeſce
temporaliter, ne eternaliter erubeſcas. Si modo con
funderis, confuſio hec gloriam adducet. Pro confu
ſione enim hac et rubore, in terra tua duplicia poſſi
debis. Cur timebis in die mala? Nonne melius eſt
audire vocem cõſilij: q̃ illius ſententie iudicialis ex
pectare tonitruum: ite maledicti in ignem eternum?
Sic autem confeſſio fiat: vt excurrat per ſingulas ini
quitates: ⁊ ſingulis vulneribꝰ de ſacrificio cordis hu
miliati quaſi vnguentum ex adipe deuotionis infun
dat. In ſacrificio quidẽ ſingula iteſtina hoſtie abluũ
tur. Auguſtinus de penitentia. De vniuerſis ⁊ ſingu
lis penitentiã age. Deus ſeptem demonia ſimul eie
cit: ſimul ſanauit ſurdum ⁊ mutum: legionem etiam
ſimul eiecit ab alio: docens ꝙ etiã ſi peccata ſint mil
le, de omnibus tamẽ oporteat penitere. Lauabo (in
quit propheta) per ſingulas noctes lectum meũ la
chrymis meis: id eſt per ſingulas iniquitates cõſciẽ
tiã meã. Lachryme lauerũt apoſtaſyam petri. Et ſi
velis ꝑ noui ⁊ veteris teſtamẽti exempla diſcurrere:
fructũ et efficaciã earũ, nõ poterit humana ratio eſti
mare. Deducãt igit̃ confitẽtes quaſi torrentẽ lachry
mas tũ anguſtia, tũ doloris. Nã ſi totꝰ eorũ ſanguis
⁊ cerebrũ, vniuerſeq̃ oſſiũ medulle liq̃facte in aquas
pluuiales currãt ⁊ effluãt: in diluuio tñ aquarũ multa
rũ ad deũ nõ approximabũt: niſi oculi tui o bone ie
ſu eoꝝ videãt ⁊ ſupplicant ipſectũ. Illud aũt ſpẽ pnie

exulraret/ q lachryme peccatricis oculos xp̄e tuos
ad lachrymas cōpulerūt. Confitēti igit ſint lachryme
panes die ac nocte: comedat panem doloris, ⁊ bibat
aquā amaritudinis: ſi forte reſpiciat deus/ ⁊ in verbo
magni ꝓphete aque marath ſalis appoſitiōe dulce-
ſcant. Omnes autē circūſtantias peccatoꝝ is qui cō-
fitet aperiat: cauſam/locū/tēpus/modū: et quicquid
mēſuram reatus exaggerat. Sic em̄ beatus auguſti-
nus in libro de penitētia ſcribit dicēs: Penitēs ſuorū
criminū exprimat qualitatē in loco/in tēpore/in perſe
uerātia/in varietate perſone: vt attēdatur excellentia
officij ſui/turpitudo opis: ſi in ſacro loco/ ſi in die fe-
ſtiuitatis vel orationi conſecrata/aut ieiunio/q̄ta ten-
tatione impulſus ſit (ſunt em̄ qui vltro ſe peccato offe
runt, nec expectant tentationem, ſed preueniūt volu-
ptatē) ⁊ oia faciant ꝓ recuperanda vita aie/que face-
rent ꝓ vitanda corporis morte. Et vt gratia euidētie
ponamus huius rei exemplū. Qui fornicat nō ſolum
ſuam, ſed illius aiam perimit quā in cōſenſum ⁊ par-
ticipiū ſue iniquitatis allexit. Porro aie tertie homi-
cida eſt, ſi rogatu eius aliquis mediator illius turpi-
tudinis interceſſit. In tua luxuria vili et breui eternū
multis ꝓcuraſti ſupplicium: ⁊ eis in igne cōcupiſcen
tie tue ignē perditiōis inextinguibilē ſuccēdiſti. Cum
dn̄s ſub ſpecie babylonis dicat de anima peccatrice
Q̄tū exaltauit ſe in delitijs ſuis: tm̄ date ei tormēta
⁊ luctū. Tu qui ꝓ tuo ꝓpo ⁊ ſpeciali peccato tam gra
uia paſſurus es/ q̄ꝫ grauiora ꝓ multoꝝ peccatis expe
ctas: quoꝝ innocētiam argumētoſa libidinis aſtutia
ſubuertiſti. Aliqui eorū forte iam deceſſerūt/ ⁊ in infer
no poſiti ſunt: vbi mors depaſcit eos, vbi in fornace
gehēnalis incēdij ſulphurea infelices more feruentiū
⁊ liqueſcentiū metalloꝝ flāma inextinguibili cruciāt.
Tu vero totius adhuc flāma cōcupiſcentie carnalis
ebulliens/cōtemnis terribilia dei iudicia. Nec tormē
ta illoꝝ/ nec imminentē tibi diem tue damnatiōis at
tēdis. Simplicē mulierculam/ aut puerū (quod abſit
horrēda ei et odibilis deo abhominatio eſt) blanda ⁊
ſeductoria pollicitatiōe corrūpens/ in tui deſiderij vo
luptatē aiam ꝓ qua xp̄s mortu⁹ eſt occidiſti. Illō ad
cumulū tue ꝑditionis accedit: q cū factus ſis ꝑnceps
ſodomorū ⁊ gomorre/immūdicie tue diſcipuli poſt te
ſederūt in cathedra peſtilētie: ſerpetqꝫ peſtis cācroſa
in multos/ vt veniat ſuꝑ te ois ſanguis eoꝝ, quos ſug
geſtiōe corrupiſti ope vel exēplo. Sane ideo irremiſſi
bilis fuit culpa dyaboli, et inuēta eſt iniquitas ei⁹ ad
odiū: qꝛ in malicia quā nullo ſuggerente cōmiſit, fuit
ſubuerſio et ruina multorū. Quis eſtimare ſufficit q̄ꝫ
execrabiliter dānabilis ſit apud deū ⁊ hoies herodia
na crudelitas q̄ pueros occidit: atqꝫ malicia pharao-
nis, q̄ ſubmerſit paruulos hebreoꝝ? Et illi quidē non
aiarum, ſed corporū homicide fuerūt. Q̄to igit dete
ſtabilius eſt eoꝝ nō dicam homicidiū, ſed parricidiū
qui tot innocentū aias occiderūt? Proculdubio q̄nto
excellētior eſt aia corpore/ tanto infeliciores pharao-
ne ſunt ꝓditores/ et dānabiliores herode. Putas q

diſſimulādo tranſeat, ⁊ nō requirat de⁹ de manu tua
q in cōcupiſcentijs ⁊ in immūdicijs tuis nobiliſſima
ei⁹ periji creatura? Nōne hoc eſt peccatū qd̄ lex moy
ſi dānat ad mortē? Lex imperialis gladio vltore per-
ſequit. deus etiā qui ſolet peccatores miſericorditer
ad penitētiam expectare, quaſi ſue bonitatis oblitus
in vltionē tanti criminis de celo pluit ignē ſulphureū
vt fetorē peccati pene fetor oſtēderet: atqꝫ etiā cū ſup-
plicio tēporali cruciatus eterne dānatiōis inciperet.
Turpe reputas de tam turpi materia loqui: ſed tur-
pior eſt infernus. Si fedus eſt ſermo: fedius eſt putre-
ſcere in peccato. Nūquid audebis facere: ⁊ ego aliud
dicere nō audebo? Teſtis in celis deus/ etiā cōſcius
in excelſis: q zelo et ſitio ſalutē aie tue: et tota hec ex-
hortatio mea ꝓcedit ex medullis aie: et adipe carita
tis. Sic ergo cōfeſſio fiat/ vt etiam in tui accuſationē
peccati veniant quecūqꝫ vident illius acceſſio vel ſe-
quela. Vix equidē inuenit peccatū, qd̄ aliud annexū
non habeat. Colligate nanqꝫ ſibi ſunt ſquame behe-
moth, vna vni coniungit: ⁊ ſpiraculū vite non incedit
per eas. Vides q in homicidijs/ ꝑiurijs/ ꝓditiōibus
⁊ detractiōibus/comeſſatiōibus/ebrietatibus/in ver
bis turpibus/prauiſqꝫ cōſilijs/ ⁊ in cūctis fere crimi-
nibus, nobiſcū innocentiā alienā trahimus in reatū.
Tuam igit conſciētiam ſolerti reuolue ſcrutinio/ ex-
plora omēs angulos ei⁹: nichilqꝫ in ea remaneat in-
diſcuſſum. Fode parietē/ et abhominatiōes cōſciētie
mōſtruoſas reuelabit tibi familiare ſcrutinium. Ve-
nialia nō negligas. Qui ei minima cōtemnit, paula-
tim defluit: ⁊ ad maiora ꝓlabitur. Quid aūt adeo ve
niale eſt qd̄ nō poſſis importare timorē: cū de ꝟbis et
cogitatiōib⁹ ocioſis oporteat reddere rationē? Vide
ergo ne obruaris arena/ ne leuia te ſubmergāt. Nā et
guttule aque dū in ſentinā nauis paulatim et occulte
influūt: nauē que ꝓcelloſos impetus maris antea for
titer ſuſtinuerat, ex improuiſo ſubmergūt. Caue igit
ne de radice colubri regulus: ⁊ de vſu venialiū letife-
ra cōſuetudo naſcat. Teſte ſiquidē auguſtino, ex quo
dam contēptu peccata cōmittunt in ſpiritū ſanctum:
qui negligēter venialibus aſſueſcūt. Propterea btūs
iob oia oꝑa ſua verebat. Quis em̄ confeſſiōis aut pe
nitētie beneficio ſeipm̄ iuſtificare ꝓſumat? Ipſe ap̄ls
de ſe dicit. Nichil michi cōſcius ſum: ſed nō in hoc iu
ſtificatus ſum. Nō iuſtificabitur in cōſpectu tuo dn̄e
ois viuēs: ergo nō ꝓpter meritū meū, ſed ꝓpter nomē
tuū ꝓpiciaberis peccato meo: multū eſt em̄. Si ei non
ſunt cōdigne paſſiōes huius ſeculi ad futurā gloꝛiam
obtinēdam: quid erit de impfectis/ aut falſis poti⁹ pe
nitētijs: qn̄ terribilis ⁊ horrēd⁹ iudex ipas iuſtitias iu
dicabit? Pctm̄ itaqꝫ tuū coram te ſit ſemꝑ. Cūqꝫ oia
benefeceris dicas qꝛ es inutilis ſeru⁹: atqꝫ (iuxta ſen-
tētiam ſalomōis) de indulto et ꝓpiciato tibi peccato
nūq̄ꝫ ſis ſine metu. Btūs homo q̄ ſemꝑ eſt pauidus:
Putāt aliq ſibi ſufficere q aliq̄ꝫdiu a ſua turpitudie
deſtiterūt: atqꝫ de ꝑmitijs arrepte cōtinētie ꝓſumētes
veteres exceſſus nō recolūt: ⁊ quaſi ſpacio temporis

cognouerit culpe/ vel earum oblitus ſit/ aut dormiat deus: putāt de oībus debitis breui pnie compēdio tranſegiſſe. Recole quid iob ad dñm dicat. Signaſti quaſi in ſacculo pctā mea. Et dñs in deuteronomio. Nōne hec condita ſunt apud me/ et ſignata in theſauris meis? Nō ſine dolore cordis acerbiſſimo/ et anxia cordis afflictiōe ſanant: que longo vſu inolita/ et intimis aiarum medullis infixa ſunt: nec horaria et leui cōtritione redimi poſſunt, quibus mors eterna debetur. Quis ſcit vtrum ſit dignus amore an odio? Conſcientia hois eſt quaſi later luteus: qui dū plus abluitur pl⁹ ſordeſcit. Unde dñs in eſaya. Si laueris te nitro, et multiplicaueris tibi herbā borith: polluta eris in ſanguine tuo. Et beat⁹ iob. Si lauero me aquis niuis, tamen ſordibus intinges me: et abbominabūtur inde veſtimēta mea. Q; ſi penitentie ſeueritatē equa lance libras cum tuorū exceſſuum qītitate: ad ſatiſfaciendū tamen deo tota tue vite nō ſufficit longitudo. Regnū dei acquiri poteſt, eſtimari autē non poteſt: p dolores acquirit/ per violētiam rapitur/ per intruſionem ſanctoꝝ hereditas obtinet. Si ergo que tibi iniūcta ſunt videātur grauia/ grauioribus dignū te reputa. Ois quidem diſciplina in pncipio ſui amariſſima eſt: ſed poſtea (teſtimonio apli) pacatiſſimū fructū iuſtitie faciet. Si ergo grauis tibi videat penitētia: cogita qꝛ incōparabiliter grauior eſt gehēna. Exercearis autē in lachrymis/ vigilijs/ ieiunijs/ et diſciplinis: nec tibi videatur abſurdū ſi ꝓpter abſtinētiam aliquādo caput doleat, quod ſepius ab ebrietate doluit. Si rugiat vēter quē frequens ingluuies ſuffocauit: peccati ergo ſanies non ſolum abſtergēda, ſed abradenda eſt aſperitate doloris. Tūc equidē (cum beato iob teſtāte) ſaniē radis, ſi diſtrictiore penitētia ſordidas delectationes abſtergis. Quod eñ nō purgaueris in preſenti: in igne iudicij purgaturus eſt deus. Sicut ipſe p oſeā dicit. Purgabo (inquit) ſanguinē quem non purgauerūt. Eſayas quoq;. Et purgabit filios leui in ſpiritu iudicij/ et ſpiritu ardoris xp̄s purgationē peccatorum faciens nō in iudicio, ſed in deſiderio: nō in ardore, ſed i amore: terna nobis purgatoria miſericorditer aſſignauit cordis cōtritionē/ oris cōfeſſionem/ carnis afflictionē: hec ſunt cymbala bene ſonantia. He ſunt tres ciuitates refugij. Ad cōtritionem pertinet timor dei/ et deſideriū regni/ pnie humilitas/ longanimitas patiētie/ et abiectio ſui. Cor cōtritū et humiliatū deus nō deſpiciet. Sic ergo cor dolor pnie ɔterat/ vt in ſpū vehemēti cōterat naues tharſis. Tharſis interpretat exploratio gaudij. Mētes aūt noſtre naues ſunt quibus i hac ſeculi voragine nauigam⁹: explorātes vias quib⁹ ad celeſte gaudiū ꝓuchamur. Et nos quidē filij petri ſumus: ambulare ſup aquas precipimur/ ſup hoc ſcꝫ mare magnū et ſpacioſum: ſemper autē mergimur niſi ſpūs adiuuet infirmitatē noſtram/ vt poſſimus dicere cū ꝓpheta Niſi qꝛ dñs erat in nobis forſitan aqua abſorbuiſſet nos. Propoſitū itaq; penitētie perſeuerātia comitet. Quid eñ ois predicta ꝓderunt penitēti/ ſi ad vomitū reuertat? Uerbū ſapiētis eſt. Unus edificās/ et vnus deſtruens quid eſt niſi labor? Ita et qui baptizat a mortuo/ et iterū tangit mortuum: quid ꝓficit ei lauatio? Uerbum auguſtini eſt. Inanis eſt penitētia/ quam ſequēs culpe coinquinat. Uulnus iteratū ſanat tardius: ſic lugens et peccās veniam non meret. Gregorius. Qui admiſſa plangunt, nec tñ deſerunt: ſe inaniter mundāt/ et nequiter inquināt. Idcirco lachrymis ſe lauant/ vt mūdi ad ſordes redeāt. Item gregorius. Lauamini: mūdi eſtote poſt lauacrum eñ mundus eſſe negligit, quiſquis poſt lachrymas vite innocentiam nō cuſtodit. Nemo itaq; de momētanea cōtritione/ vel affluentia lachrymarū preſumat. Sūt eñ pleriq; irreligioſi/ aut potius iniquitatū abyſſo abſorpti letātes cū male fecerint, et exultantes in rebus peſſimis: quos videmus timore pene aut peccatorū recordatione compūgi vſq; ad lachrymas: mira etiā deuotione liqueſcere in amorē ieſu: et ipſum totis medullis aīe brachijs deuote affectiōis amplecti. Uidemus etiā alios in exercitio penitētie/ et inter multiplicia virtutū preſidia conſtitutos ita ex toto areſcere/ vt nec vnā ab oculis ſuis poſſint lachrymā extorquere. Sciēdum itaq; ꝙ gratia lachrymarū quedā dei viſitatio eſt: que quādoq; dat ad excitationē torporis/ quādoq; ad cōſolationem laboris/ quandoq; ad gratiā retributiōis. Prīa eñ quaſi ſtimulus deſidem pungēs. Secūda quaſi baculus debilē ſuſtinēs. Tertia quaſi lectulus quietē ſuſcipiēs. Sicut eñ deus nūc verbo, nūc exēplo, nunc etiam flagello torpide aut tepide viuētes ad ſalutē ꝓuocat: ſic eoſdem per inſpirationem occultam cōpunctione/ aut terrore ad ſtatū vite melioris inuitat: vt ſit hec diuine gratie oblatio reprobis ad iudicium: his autē qui electi ſunt ad ꝓfectū. Nec ſolū lachryme, ſed etiam virtutes: vt ſapiētia/ vt cōtinentia/ eloquentia/ et multa huiuſmodi: que de theſauris celeſtis mie ꝓducunt: multis per abuſionē aut elationem cōuertunt in malū. Dona ſiquidem dei tam bonis ꝗ malis ſunt cōia: nam et ſaul inter ꝓphetas/ et inter aplos numeratus eſt iudas: ꝓpter quod et ſaluator in euāgelio dicit. Multi michi dicēt in illa die. Nōne in noīe tuo dñe demonia eiecimus: et in noīe tuo ſigna multa fecimus? Et tunc cōfitebor illis, qꝛ nō noui vos. Diſcedite a me operarij iniquitatis. Penitētia caym/ fletus eſau/ ſeu confeſſio iude plangentis ſe tradidiſſe ſanguinē iuſtū eis ceſſerūt in iudiciū et tormētū. Sepe filij iſrael in hereemo correpti a moyſe fleuerūt corā dño, qb⁹ illa pnia nichil ꝓfuit ad ꝓſtinas ɔcupiſcētias denuo reſolutis. Sed et terrā ꝓmiſſiōis ingreſſi/ cū loqueret eis angelus in loco q ꝓpter hoc poſtea vocat⁹ eſt locus fletū: leuauerūt vocē et fleuerūt: et tñ paulopoſt facere malum corā dño addiderūt. In electos autē compūctio eſt ad ɔſolationē, quib⁹ oīa cooperant in bonū. Hac ei in melius ꝓmouēt: dū ex ipſa dulcedine qua fruūt ad exercitia ſpūalia fortius ſe accingunt. Qui dū dura et aſpera gaudēt ſuſtinere ꝓ xp̄o/ ꝓficiunt in illud

compunctionis excellentius genus qđ infirmos ſanat debiles roborat/ cōſolationem et quietem indulget. Quam experiebať ꝓpheta cum diceret: Memor fui dei: et delectatus ſum. Et ꝗ̄ magna multitudo dulcedinis tue dñe: quā abſcondiſti timētibus te. Nemo igiť ſm primū viſitationis genus ſanctitatē in ſe mētiať, cum illam reprobis ſciamus frequēter accidere: ſed nec de ſecūdo genere viſitatiōis preſumat. Illa ei nō ſanctificat, ſed ad ſanctificandū preparat: ꝛ euenit qñꝫ tentatis ne corruāt: plerūꝫ tentandis vt leuius ferant. Si quis aūt ſecūdo viſitationis genere aſſueſcat/ facile ꝓficiet ad tertiū genus: quod iam nō ſolū excitat aut cōfortat, ſed vberiore gratia victorē remunerat. Si ergo ſenſeris in te gratiā cōpunctionis ꝛ affluētiam lachrymarū: non tñ ideo te ſtatim arbitreris dño recōciliatum. Nec opineť ſeruus ſe eſſe filiū: licet qñꝫ paſcatur pane filioꝝ. Nam de talibus ſcriptum eſt. Inimici dñi mentiti ſunt ei: ꝛ erit tempus eoꝝ in ſecula. Et cibauit eos ex adipe frumenti: et de petra melle ſaturauit eos. Nota et in his verbis ꝛ alios eſſe dñi inimicos: ꝛ tñ ex adipe frumenti, ꝛ melle ſpūali a dño ſatiatos. Qui talis patiētia dei ad penitētiam ſuſtinet ꝛ expectat: credūt ſe indulgētiam obtinuiſſe diuinā: ꝛ totū ſuarū lachrymarū meritis aſcribētes, dicunt cū vxore manue. Si dñs voluiſſet nos occidere: nō vtiqꝫ de manu noſtra ſacrificiū ſuſcepiſſet. De talibus etiā credo ſcripſiſſe apoſtolū. Dedit (inquit) illis dñs ſpiritū cōpunctionis/ oculos vt nō videant: ꝛ aures vt nō audiant. Nōne iſta cōpunctio eoꝝ excecat oculos/ et aures cordis obturat: qui credentes ſe aliquid eſſe cū nichil ſint abbominabiles criminū maculas ſine fructibꝰ penitētie paucis lachrymis eſtimāt abluiſſe? Vera ſiquidē penitētia nō in lachrymis momētaneis/ aut horaria cōpunctiōe cōſiſtit. Nulla etiā affectio pia meritoria eſt ad ſalutē: niſi ex xp̄i dilectione ꝓcedat. Sepe in tragedijs ꝛ alijs carminibus poetarū/ in ioculatoꝝ cantilenis deſcribiť aliquis vir prudens/ decorus/ fortis/ amabilis/ et per oīa gratioſus. Recitanť etiā preſſure/ vel iniurie eidē crudeliter irrogate, ſicut de arturo/ ꝛ gangano/ et triſtāno fabuloſa quedā referūt hyſtriones: quoꝝ auditu cōcutiunť ad cōpaſſionem audiētiū corda/ ꝛ vſqꝫ ad lachrymas cōpungunť. Qui ergo de fabule recitatiōe ad miam cōmoueris, ſi de dño aliquid piū legi audias qđ extorqueat tibi lachrymā: nunquid ꝓpter hoc de dei dilectione potes dictare ſentētiā? Qui cōpateris deo, cōpateris et arturo. Ideoqꝫ vtraſqꝫ lachrymas pariter ꝑdis ſi nō diligis deū/ ſi de fontibꝰ ſaluatoris ſpe ſcꝫ/ fide/ ꝛ caritate deuotiōis ꝛ pnie lachrymas nō effundis. Sane mirabili deꝰ artificio mie ſalutē noſtrā operať ineffabiliter. Ipſe ſapiētia illuminans, ipſe ſcientia terrens, ipſe caritas blande inuitās/ velut ſi aliquē melle dulcedinis inexptū velles ad appetitū mellis allicere: ꝛ ideo eius ori mellis guttulā inſtillares. Ita ſaluator carnalibꝰ immerſos illecebris, quos nec predicatio/ nec diſtricti iudicij timor cōuertit ab iniqui-

tatibus ſuis quodam rore mie/ quodā guſtu ſue dulcedinis ad ſalutē vocat: donec ei iugū ſuauiſſimū ſue ſeruitutis imponat. Licet ei poſt illiꝰ ſuauitatis experiētiam homo ille ad vanitates ſeculi reuertať, cooperante tñ gratia dei ille in ſe reuerſus in ſeipſo cōfunditť/ ſemetipſum odio habet: qꝛ oblata ſibi dei gratia totiens eſt abuſus. Hinc de artiore cogitat vita, motus refrenat illicitos: ꝛ affectat ſibi legem tāte neceſſitatis imponere, vt cū habeat velle in peccādo/ nō habeat tñ poſſe. In talibꝰ eoꝝ ſanctitas fructꝰ eſt lachrymarū. Ad hoc ſiquidē date ſunt: et hoc ꝑ illas opabať altiſſimus. Si ergo per eas impletū eſt ꝓpter qđ date ſunt: vt quid neceſſarie de cetero ſobrie/ ꝛ pie/ et iuſte viuētibus erunt? Vides ꝑfecto ꝗ̄ gratum deo ſit ſacrificiū lachrymarū: ꝛ ꝓ omnibus delicijs ſufficiēs holocauſtū. Sed quibus? Confitētibus, penitētibus nō reuertētibus ad ꝯ omiſſa: ſed in ſpiritu humilitatis/ ꝛ in aīo cōtrito fugientibus ad pia viſcera ieſu/ ꝛ cōtinuantibus dignos penitentie fructus. Sic in vigilijs ieiunijs/ diſciplinis/ mortificatio carnis aſſumpta in oībus membris cū lachrymarū ꝓfuſione ſe offerat/ vt holocauſtū cordis deuotiſſimoꝝ affectuum ſuauitate pingueſcēs/ coram ſummo ſacerdote de ara ſpiritus interioris odorē ſuauitatis effundat. Expedit eis qui cōuertuntur ad deū beſtiales ſenſuū motus diſtrictiore cēſura cohibeāt: quatenus tota ſenſualitas ad arbitriū ſpiritus in xp̄i obſequium captiueť. Non ei vir ꝓpter mulierē, ſed mulier ꝓpter virum facta eſt: caro ſcꝫ, vt ſpiritui ancilleť. Que vtilitas ſi bñ offeras et male diuidis dicēs ei Anathema qui dicit peccaſti quieſce: vade ꝛ noli amplius peccare/ ne deterius tibi cōtingat? In initijs igiť abſtinentie nodis alliganda eſt caro/ vt ita ſine difficultate ipſam cū vicijs ꝛ concupiſcentijs crucifigas. Xp̄s equidem ꝑus ligatus eſt: poſtea crucifixus. Et vos hoc ſentite in vobis qđ ꝛ in xp̄o ieſu/ vt cū ioſue quinqꝫ reges.i. quinqꝫ ſenſus patibulo penitētie affigatis. Caro ſiquidē dalida noſtra eſt domeſticꝰ hoſtis/ noſter hunc occidere nobis non licet: im̄o circūferre ꝛ alere nos oportet. Sic aūt affigatur vt ſeruiat: ſic tendať corda ne rumpať. Sic etiā paſcatur iumentū/ vt labori ſufficiat. Nam ꝛ in ſacrificio auiū nō abſcinduntť aſcelle turturis, ſed franguntur. Certa vero moderatiōe diſpēſes ea que circa miſerias carnis exigētia naturalis expoſcit: ꝛ ad cuſtodiam cordis tota ſtudij vigilantia transferať. Verbū ſalomōis eſt. Omni cuſtodia ſerua cor tuū: qꝛ ex ipſo vita ꝓcedit. Non eñ ſatis eſt ad ſalutē extraordinarios reprimere motus carnis: quos a noſtre originis corruptione contraximus, niſi ꝑfectus anime ſumma diligentia ꝓcuremus. Quid eñ prodeſt ſi extra aut circa vineam ſtirpes ſpinarū veternoſas explantes: nec ſpinas aut tribulos interius eradices? Non decet etiam de partu ancille eſſe ſollicitum: et in domina nō dolere ſterilitatis opprobrium? Non expedit vt terram corporis penitentialiter excolas: ſi de anime plantaris ſuperbie cupiditatis ꝛ inuidie non

quellas? Nec etiam multum intereſt ſi domita carne peccatū obtineat mentis arcē: vt qui foris iuſtus apparet, partē ſui perdiderit meliorē. Scriptum eſt. Foris pugne, intus timores. Res plena diſcriminis eſt/ ſi ſic extra ciuitatē cōmittimus bellum/ vt nichillominus in ciuitate patiamur excidium. Nō ſunt forſitan pedes tui veloces ad effundēdum ſanguinē: ſed currūt affectus tui ad acquieſcendū carni ⁊ ſanguini que nō poſſident regnū dei. Teſtatur autē pius papa religionis opera nō ꝓdeſſe: niſi mens in dei timore a praua cogitatiōe ieiunet. In ōmibus itaqꝫ deū time: ⁊ mandata eius obſerua/ vt (ſicut apoſtolus dicit) cū timore et tremore tue ſalutis negociū opereris. Initiū ſiquidem ſapiētie timor dn̄i. Verbūqꝫ eſaye eſt. A timore tuo dn̄e concepimus: ⁊ ſpiritum ſalutis peperimus. Expedit ſane his qui conuertunt̄ ad cor/ vt in timore iudicioꝝ dei turbam irruentiū cogitationū diſtricte cohibeant: ne tranſeāt in affectū cordis. Sit autē homo exterior tāqꝫ mortuus a corde: vt in ſanctarū meditationū ſerenitatē libere liceat interiori homini reſpirare. Sunt equidē vage cogitationes in quib⁹ grāde periculum eſt: dūmodo habeas dn̄m in cōſpectu tuo/ ⁊ ſit aīa tua in manibus tuis ſemper. Sūt ⁊ cogitationes de cibo/ de indumēto/ ⁊ potu/ ⁊ cōſimilibus quas exigētia corporalis expoſcit, et hec noſtre carni familiarius adherēt: nobiſcum eīn coaluerūt a prima origine/ vt quaſi noſtra pmogenita cenſeant̄. Si ergo he cogitatiōes/ aut alij ōmi motus quos lex peccati ſcribit in carne, ceperint aſcendere ⁊ cōtaminare cōſcientie tue lectū: dicas cū beato iacob. Ruben primogenitus meus nō creſcas, qꝛ aſcendiſti cubile patris tui: et ſic in ſpiritu fortitudinis allidant̄ ad petrā paruuli babylonis. Tertiū cogitationis genus dānabile eſt, qđ de luxurie/ aut ſupbie/ aut inuidie/ vel alterius deteſtāde iniquitatis ſterquilinio latēter obrepit: cuius fetorē q̄cito exalare perſenſeris, auerte animū/ cogita terribilem in ſuis iudicijs deū/ curre ad lachrymas/ illāqꝫ cogitationē de longe auctoritate imperioſa cohibeas. Mors in illa eſt: ideo ipſam nulla occaſiōe tibi approximare permittas. Qꝫ ſi tui dn̄ata nō fuerit, tūc immaculatus eris: eritqꝫ ſub te appetitus tuus/ et tu dn̄aberis illius. Si ergo aliqua cogitatio virulenta/ vel in modico tuos ſenſus infecit: vulneratus es a ſerpente/ curre ad ſerpentē eneū/ xp̄mqꝫ inuoca, cui oīs cogitatio confitet̄. In corde contrito ⁊ humili poteris cogitationē tuā mirabili artificio humilitatis auferre ab oculis eius: vt eam nō videat q̄ oīa videt. Auferte (inquit) malū cogitationū veſtrarū ab oclis meis. O q̄ mirabiles ⁊ terribiles oculi, quos neqꝫ cogitatio parua ꝑteruolat. De⁹ ei ſicut videt act⁹ ita hoīm cōtemplatur affectus: nec op⁹ eſt vt quis ei teſtimoniū perhibeat de hoīe. Ipſe tn̄ nullū poſt humilem cōfeſſionē videt pcām: qm̄ caritas operit multitudinē peccatoꝝ. Super oīa ſtudeas ante miſericordes oculos dei hūilis ⁊ miſerabilis apparere: pre cūctis virtutibus humilitas deo familiariter ⁊ ꝯfidēter aſſiſtit. Hec deo cognata eſt et amica: hec ſola virtutem ſe eſſe ignorat: ipſa de ſuo contēptu fit honorabilior/ et in ſui abiectiōe alias virtutes exaggerat: dum ex eo ꝓficit quo officit/ omniū diſpendia recōpenſat. Humiliare ergo, nec filio patris tui ſit dedecori humilitas: q̄ non dedecuit filium dei. Deſcēdit naaman de curru ſuperbie in iordanem: qui interpretat̄ deſcēſus ſiue humilitas/ ⁊ a lepra mundat̄. Deſcende et tu atqꝫ humiliare/ ſi vis a peccato mūdari. Propterea pſalmiſta dicit. Memor ero tui de terra iordanis et hermonij a mōte modico. Mons quidē modicus eſt ſupbia huius vite: tam breuis/ tam miſere/ tā incerte. Et vnde ſuperbiet terra ⁊ cinis/ vermis ferēs/ reptās in palude ranūculus/ cadauer putridū/ lutum vermibus ſcatēs/ et vile morticinū? Leua man⁹ tuas in ſuperbias noſtras deus: et cōfringe cornua peccatoꝝ. Humiliet̄ in puluere aīa noſtra/ vt cū lamētatore ꝓpheta ponamus in puluere os noſtrū, ſi forte ſit ſpes ſi forte conuertat̄ ⁊ ignoſcat deus: atqꝫ ſm̄ multitudinem ire ſue nō querat. Horrendū quippe eſt incidere in manus dei viuētis. Ignis ei ſuccēſus eſt in furore ſuo: ⁊ ardebit vſqꝫ ad inferni nouiſſima. Dn̄e ne in furore tuo arguas me, ſed ſuſtine vt meipſum arguā cōfitendo. Et que tibi glīa deus ſi creaturā tue cōformē ymagini/ et caractere tue fidei conſignatā ꝑpetua excōicatione precidas a cōione ſanctoꝝ: vt eam eterne mortis abyſſus abſorbeat/ ⁊ ſup eā vrgeat os ſuū puteus infernalis? Que vtilitas in ſanguine meo deus: ſi deſcendo in corruptionem? Quis ex vobis poterit ſtare cum igne deuorante: aut quis ſtabit cum ardorib⁹ ſempiternis? Vincat queſo dn̄e mia tua miſerias meas: et meas iniquitates benignitas tua. Suſcites in me vere cōtritionis ⁊ cōfeſſionis affectus: ⁊ ne torquear gehennalis ignis incēdio ignem in me tue dilectionis accendas. Quod nobis cōcedat qui viuit ⁊ regnat deus per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Tractatus eiuſdem de penitentia iniūgēda: et increpat quēdam ſuper auſteritate nimia erga penitentes.

¶ Epiſtola.cciiij.

Nimis tui rigoris auſteritas, quam exerces in tuorū confeſſionibus fratrū (ſicut dicit̄) ex eorum querela cōi enormiū generat materiā ſcādaloꝝ. Suſceptos eīn ad penitētiale remediū poſt cōfeſſionem publice dehoneſtas. Nam licet infirmitates eoꝝ verbo non publices: quadā tn̄ ſupercilioſa ⁊ notabili deſpectione opinionē eoꝝ apud alios ſiniſtra ſuſpitione cōtaminas. Nouiſti q̄ graui aiaduerſione plectatur trāſgreſſio ſacerdotis peccata ſibi confitētium reuelātis. Nec multū intereſt vtrum voce/ vel ſigno/ vel quodā vultuoſo contēptu/ aut alias nimia ſeueritate ſatiſfactiōis ſecreta cōſciētie aliene vulgent̄. Tales equidem canonica cēſura deponit/ ac depoſitos

per petuo et ignominioſe pegrinationi addicit. Sicut
ſcribit beatus gregorius. Ars eſt artiū regimen aiaꝝ.
Spūalis ergo medicus in recipiēda confeſſiōe multa
cautela vtaꝛ. Oportet ei ſicut in libro penitētiali doce
mur: vt ſacerdos in multa māſuetudine ꝛ benignitate
ſuſcipiat penitentē. Oret in primis ꝑ eo/nec ſe pecca
torē ꝓfiteri dubitet: vt ad cōpunctionem ꝓuocet peni
tētis affectū ꝓpꝛio humilitatis exēplo. Nullum oīno
deſpiciat peccatorē: qꝛ ſicut beatus hieronymꝰ ſcribit
Jlle nullū deſpicit peccatorē/ q̄ peccatores redimere
venit. Et adiūgit Si penitēs poſt cōfeſſionē cōtemni
tur a prelato, facile in deſperatiōis foueā detruditur:
qđ quidem peccatū adeo damnabile eſt/vt deum ad
iram ꝓuocet: nec veniā mereaꝛ. Sicut ergo confitenti
neceſſaria eſt humilis et ſincera deuotio: ſic peniten=
tiali .i. ſacerdoti neceſſaria eſt diligens ꝛ circunſpecta
diſcretio/vt diſcernat inter lepꝛā et lepꝛā: vt habeat in
ſe tria, bonitatē/ſcientiā/ diſciplinā. Bonitatē in ſan=
ctitate/ſcientiā in eruditiōe/ diſciplinā in correctione.
Hec tria quidā poſtulabat dicens: Bonitatē ꝛ diſci=
plinā/ꝛ ſcientiā doce me. Sic ſamaritanus infundēs
oleū mie/vinūq; iuſtitie. Habeat cōſcientia eius qua
ſi archa federis māna ꝛ virgā: vt ſciat cōpati et igno=
ſcere/arguere/ꝛ monere. Gaudeat de ꝑmitiuis fructi
bus penitētis ſicut bonꝰ agricola, cōpatiaꝛ infirmo:
dubiūq; cōfortet recolens illud apl̄i Quis infirmaꝛ/
ꝛ ego nō infirmor? Et audiēs tentatiōes illiꝰ/ſuā infir
mitatem cogitās apud ſe dicat: Si in tāta tentatione
fuiſſem: grauiꝰ cecidiſſem. Nichil dicaꝛ/aut fiat cū in=
dignatiōe et ira. Jra eī viri/iuſtitiā dei non operatur.
Mediū autē teneat ne nimia remiſſio/ vel nimia au=
ſteritas ſit in eo: certūq; penitētije modū ſanctoꝝ pa=
trū inſtituta preſcribāt. Beatus eīn gregorius falſas
penitētias vocat: que nō ſm auctoritatē ſanctoꝝ/ꝛ ꝑ
qualitate criminū imponūtur. Sunt equidē qui pꝛo
grauibus leues/et inuſitatos infligunt penitētie mo=
dos: cōſuentes (iuxta verbum ꝓphete) puluillos ſub
oī cubito manus: ꝛ ceruicalia ſub capite vniuerſe eta
tis. Hieronymus ſup danielē. Quobrem cōſiliū meū
placeat tibi/ꝛ peccata tua elemoſinis redime: ſi forte
ignoſcat tibi deꝰ. Cū beatus daniel preſcius futuroꝝ
de ſentētia dubitet/rem temerariā faciūt q̄ audacter
veniam peccātibus pollicēt. yſidorus de ſummo bo=
no. Curāt cōtritionē filie populi mei cum ignominia
dicentes pax/ꝛ nō eſt pax. Cū ignominia (inquit) cu=
rant contritionē, q̄ cito penitenti ꝓmittūt ſecuritatē.
Sunt q̄ auſteritate iugū dnī ſuaue exaſperāt/et onus
leue aggrauāt alligantes onera importabilia: digito
aūt ſuo nolūt ea mouere. Jſti ſunt qui cōtra preceptū
legis infirmo fratri cōmodant ad vſuram: vſura eīn
eſt quicquid ſatiſfactiōis ſupꝛa debitū regulare iniun
gi. Jſti exercēt zelū iuſtitie in fermēto et nō in azimo/
vt iracūdie ſatiſfaciant: nō vt xp̄o fructificēt. De tali=
bus ſcriptū eſt. Concupiſcētia ſpadōis deuirginauit
iuuēculam. Jta ꝛ q̄ per vim iudiciū facit. Aia ſiquidē
penitentis ſcādalizata corrumpiꝛ/ nec ex correctione
illa fructus iuſtitie generaꝛ. De talibus dicit dn̄s per
ꝓphetā. Mortificabāt aias que non moriunꝛ: ꝛ viui
ficabant aias que non viuūt. Ad paſtores peruerſos di
cit dn̄s per ꝓphetam. Uos cū auſteritate imperaba=
tis eis. Sed iuxta verbū ſapientie. Horrēde ꝛ cito iu=
dicium his q̄ preſunt fiet. Recta igiꝛ et ſine animi tur
batione oportet eſſe iudicia: ſicut heliu in libro iob di
cit. Nō te ſuppꝛimat ira/vt aliquē oppꝛimas. Legiſla
tor monachoꝛū in regula dicit. Cogitet abbas ſe de
de oībus iudicijs ſuis reddere rationē in die iudicij:
ne forte zeli/aut inuidie flāma vrat aiam. Quorūdam
mos aut potius mors eſt: aie eīn peremptoꝛiū iudica
tur a ſanctis patribꝰ qꝛ feruētiore zelo ꝓpꝛias q̄ xp̄i
ꝓſequunꝛ iniurias. Uerūtamen ſicut beatus auguſti
nus ſcribit: peccare in nos longe leuius eſt q̄ pecca=
re in deū. Si eī vir in virum peccauerit (dicit ſamuel)
remitti ei poteſt. Si autē peccauerit in deū/quis ora=
bit ꝑ eo? Nos aūt ecōtrario (dicit auguſtinus) iniurie
dei miſericordes ꝛ faciles ſumus: ꝛ eiꝰ offenſam qua=
ſi velle ꝛ nolle dei in noſtra poteſtate ſit/ſine penitētie
ſatiſfactione remittimus. Si quid aūt in opere vel in
verbo cōtumelioſe attentatū eſt/cōtra nos illud gra=
uiori aiaduerſiōe ꝓſequimur. Uñ ambroſius in ome
lia. Quod in hoīe cōmittitur/remitti facile poteſt. nō
aūt ſic qđ attētatur in deū. Grauiter itaq; offendis/ſi
dn̄ico debitoꝛi culpas que in deū ſunt impune dimit
tis: ac celeſtis regis debitū tua ꝑſumptione reſoluis.
Penitētialis auctoritas multos cōuertit in repꝛobū
ſenſum. Refert beatus hieronymꝰ de ſene quodam/
qui iuuenē vexatū ſpiritu fornicatiōis/et penitentē in
foueā deſperatiōis deiecerat: ſed ab alio ſene cōforta
tus eſt: ita vt ſpūs immūdicie iuuenē derelinquens/
pꝛimū ſenē aggrediens/ eundē anxie moleſtaret. Se=
pe videmus aliquos huius noſtri ordinis epis cōfite
ri/vel illis quos ꝑ ſe delegant epi: quod quidē ſcimus
eſſe cōtra cōſtitutiones patrū/ꝛ honeſtati cōtrarium.
Sꝫ quid faciet aia deterrita ab abbate alicui de mo=
naſterio ſuo cōfiteri ꝓhibita? Quid faciet colūba ſe=
ducta nō habens coꝛ? Attendite o abbates vobis et
vniuerſo gregi veſtro nō principes/nō dn̄i/ſed forma
facti gregis in cōgregationibus veſtris: aiarum medi
ci: immo (vt verius loquar) curatores ſentinaꝝ ꝛ ſter=
coꝛū purgatores. Que eī ſtercora: quis eī ſanguis mē=
ſtruus/que putredo cadaueꝝ immūdior eſt q̄ pecca
tū? Periculoſum eſt fratrē ſuū contēnere: ꝛ cōpunctū
corde mortificare. Sane illi q̄ poſt confeſſionē deſpi=
ciūt penitētem/ nō multū abſimiles ſunt ſymoni pha
riſeo: q̄ in corde ſuo xp̄m accuſabat/ eo qꝛ marie pec=
catricis penitentiā admittebat. Credo qꝛ ſi cū ſymōe
tunc fuiſſet qui fratrē penitentē nūc deſpicit/ mariam
calcibus repuliſſet. Porro (ſicut apl̄s dicit) concluſit
dn̄s ſub peccato omnia/vt omniū miſereretur. Non
eīn ꝑficeret virtus ſpūalis: niſi ſubeſſet infirmitas car
nis. Nā virtus in infirmitate ꝑficiꝛ. O ſi cognouiſſes et
tu q̄ diſtricto et tremēdo iudicio te oporteat reſpōde
re. Juxta cōſilium iohānis damaſceni. Cōſilioſius et

tutius eſſet tibi rationē reddere de mīa ꝙ̄ de ſeueritate iuſtitie. Ille miam ſuperexaltat iudicio/ quē dixiſſe legiſti. Miam volo et non ſacrificiū. Si zelus iuſtitie quoqꝫ ſicut expedit attendatur: mīa tñ primas partes obtineat: paſtorqꝫ tanꝙ̄ prudēs medicus vlcus aliene cōſciētie ſuauiter tāgat. Calamū quaſſatū nō cōterat: ⁊ lignū fumigās nō extinguat. Qua igit̃ fronte/ qꝫbus oculis/ qua mente/ qua cōſcientia pſumit de dei mīa/ quem durū et immiſericordē ſentit fraterna miſeria? Sūt qui cōpellunt aliquos ſibi ⁊ nō aliis cōfiteri. Ideo illi ſuos exceſſus abſcondūt: ⁊ in ſuis turpitudinibus pſeuerant/ quibus illa maledictio intētatur. Ve pregnātibus ⁊ nutriētibus in illa die. Hic ſiquidem illorum peccatis grauide ſunt/ et i ſua ſorde ſe nutriūt: donec ſuis deſideriis ſatiēt: ꝓpter auſteritatē prelatorū declināt corda in verba malicie. Sicut auguſtinus in libro de pnīa dicit. Prōpti ſunt ad excuſandas excuſationes in pctīs/ aut ea ſub ſilentio claudūt, quod eſt piculoſa ypocriſis. Tales medici curāt ⁊ nō ſanant: iuxta illud Curauimus babylonē: et nō eſt ſanata. Verbum auguſtini eſt. Sacerdos debet eſſe immunis a culpa quā iudicat. Alioquin aliū iudicādo ſeipſum cōdemnat. Aduertat (dicit auguſtinus) ꝗ hmōi eſt euāgelicam peccatricē/ dn̄mqꝫ dicentē Qui ſine pctō eſt primus in illā lapidē mittat. Qua igit̃ preſumptiōe aliū lapidat ꝗ ſe dignum lapidatiōe cognoſcit? Hec dicit dn̄s. Hypocrita eiice primū trabē de oculo tuo: et ſic videbis feſtucā eiicere de oculo fratris tui. Magna trabs eſt mētis elatio: que ſic mentis oculū obſcurat/ vt nō qualis es, ſed qualem te opinaris aſpicias. Qđ damnas in fratre tuo: forte dānabilius eſt in teipſo. Tu quis es qui ſeruum iudicas alienū? Dn̄o ſuo ſtat aut cadit. Quō ſcis de teipſo vtrū ſis dignus amore an odio? Nā delicta quis intelligit? Nemo nouit que ſunt in hoīe/ niſi ſpūs hoīs qui in eo eſt. Sed nec homo ſeipſum cognoſcit. Prauū eſt cor hoīs ⁊ inſcrutabile: ⁊ quis nouit illud? Ideo apl's licet ſibi nichil conſcius ſit: minime tamē ſeipſum iudicare preſumit. Nichil (inquit) michi cōſcius ſum, ſed neqꝫ meipm̄ iudico: dn̄s aūt me iudicat. Omne iudiciū dedit pater filio. Qui ergo aliū iudicat/ ſibi pernicioſe priuilegium redēptoris vſurpat. Paſtor itaqꝫ penitentē blāde ſuſcipiat: nec ipm̄ grauioris penitentie obſeruātiis/ aut graui ⁊ tyrānica vultuoſitate cōfundat. Sed ſi preoccupatus fuerit homo in aliquo delicto qui ſpūalis eſt inſtruat eū in ſpū lenitatis/ cōſiderans ſemetipſum ne tentet. Apoſtolus paulus loquit̃ ſapiētr. Qui nō condeſcēdit fratri minus ſapienti/ eūqꝫ ſcandalizare non metuit: peribit inquit in tua ſciētia frater tuus ꝓ quo xp̄us mortuus eſt. Quāto frater infirmior eſt/ tanto ei manſuetior ⁊ diligentior eſſe debes. Infirmior quidē filius tenerius a matre diligit̃. Et ſicut apl's dicit. Infirmioribus mēbris abundantiorē honorē circūdamus Sis ergo infirmāti miſericors/ vt miam conſequaris. In qua enī menſura mēſus fueris/ remetietur et tibi. Iudicium enī ſine mīa fiet ei qui miam nō fecit. Miſericordes vero miam conſequent̃. Xp̄s ſplendor ⁊ figura ſubſtātie dei peccatorē blande ſuſcipit. Tu peccator qua preſumptiōe eum deſpicis ⁊ repellis? Xp̄s non mediocre reputat lucrū ſe recuperaſſe ouē perditam: et diē feſtū cū angelis ſuis agit. Exultat celeſtis curia de conuerſo: ⁊ reuerſo ad penitentie fructū. Tu nec lucrū/ nec iacturā reputas animarū. Vis ſub certis finibus limitare miam dei, cuius mie nō eſt finis? Paterfamilias largus eſt: et auarus eſt diſpenſator. Exiſtimaſti inique ꝙ ero tui ſimilis dicit dn̄s: et miſericordiā meā de duricia metiris? Quid ſcis ſi iam lachrymis ⁊ cōtritione mūdatus eſt? Liberatus eſt fortis ipſo ꝓpoſito cōfitendi. Dixi confitebor, ⁊ tu remiſiſti. Lazarus a dn̄o ſuſcitatus eſt anteꝙ̄ ab apoſtolis eius inſtite ſoluerent̃. Leproſi a dn̄o mundati ſunt/ anteꝙ̄ ſe oſtenderēt ſacerdotibus. Xp̄s autē dimiſit peccatum, ꝓ quo tu penitentē iudicas/ ⁊ cū phariſeo deſpicis publicanū. Pius ⁊ miſericors deus penitenti offert pacē/ priorqꝫ mittit legatos de pace: qui prius de pace fuerat requirendus. Nimirū in negocio penitentie mīa et veritas obuiant ſibi: ſeqꝫ oſculant̃ iuſtitia ⁊ pax. Iuſtitia ⁊ veritas, rei ſe iudicantis ⁊ punientis: mīa ⁊ pax, dei gratuito indulgētis. O beata ſpes confitētium. Iſte ꝓdigus filius qui adeo immaniter peccauit in celū ⁊ in terrā, nec in aliquo ſatiſfecit: ſtatim recōciliatus eſt patri. Longeqꝫ prōptior ⁊ ardentior erat pater ad miſerandum/ ꝙ̄ filius ad miſericordiam obtinēdum. Nolite timere puſillus grex. Accedite ſecuri ad thronum glorie: qui non audebatis vel de gratia cogitare. Venite oēs qui laboratis ⁊ onerati eſtis. Venite oēs ꝗ cōputruiſtis in immūdiciis veſtris. Velit nolit ſupcilioſa hypocriſis phariſei: baptiſmus penitentie cūctis exponitur. Hic patet fons domus dauid in ablutione peccatoris ⁊ menſtruate. Nota hic tu qui deſpicis penitētem, non iohānes ſed xp̄s: qui quāto differentius precellit oīibus/ tāto dulcius ⁊ glorioſius confirmata eſt ſuper nos mīa eius.

¶ Rogat petrus vt ad ſuam patriam reuocetur. Epiſtola.ccv.

Suo dn̄o ſuus deuotiſſimus Salutem: et ſi quid deſiderabilius eſt ſalute. Glorie veſtre conglorior: quia ſicuti ex multiplici cōmeantium relatione agnoui: fame veſtre titulus/ laus ⁊ honor inceſſanter accreſcit. Sicut vnguentum effuſum eſt nomen veſtrū: effundite tamen ⁊ dilatate amplius eius gloriam: vt ſicut abram in abrahā odor trāſeat in odorem: quatenus xp̄i bonus odor ſitis in omni loco: deſcendat de capite aaron in oram veſtimēti eius generoſe liberalitatis vnguentū/ vt nos qui ad veſtre tactum fimbrie aſpiramus, trahamur poſt vos: ⁊ curramus in odore vnguentorum veſtrorū. Oleū ſiquidē gratie creſcit ex impendio: nec exuberantiam ignorabit donec vaſis deficientibus deſinat erogari. Viginti ſex annis in anglia peregrinās, linguā quam non nouerā audiui: heu michi quia incolatus meus ꝓlongatus eſt tanto tempore/ ⁊ nō eſt qui compatiatur

exuli: non eſt qui cõmoueat ſuper cõtritione ioſeph. Nunquid ſemꝑ ero vagus et profugus ſuꝑ terram? Nemo finem imponet peregrinatiõi mee: vt ſaltem ſemel ante ſupremi ſpiritus exalationẽ/in aere natiuo michi liceat reſpirare? Pleriq; peregrinatiõi diutine aſſueti patrie preaccepiãt exilium: factiq; vitula effraim docta diligere triturã/tedium exilij palearũ ſolatio recõpenſant. Ego aliter ſentio. Me natale ſolum quadã dulcedine tangit. Semꝑ ⁊ immemorẽ nõ ſinit eſſe ſui. Preſules galliarũ apud quos fact⁹ ſum tanq̃ mortuus a corde, tanq̃ vas perditũ: michi nimis obduruerũt ad gratiã: ſed ſurgat aquilo ⁊ veniat auſter pflans cor veſtrũ. Ueniat verbum dei ⁊ liquefaciat illud: ⁊ flante ſpiritu miſericordie fluãt in me veſtrarũ aromata gratiarũ. Neſcio ſane vnde veniat/ aut quo vadat. Benignus quidam ſpiritus ſuggerẽs aſſidue michi ꝙ deus gratie veſtre ſpecialiter mee reuocationis miniſterium reſeruauit. Obdurẽtur igitur cõtra me qui carnaliter ſapiunt: ⁊ ille michi ad miſericordiã liqueſiat qui ſpiritu dei agitur. Nã ⁊ in deſerto carnes olim obdurari ad ſolẽ: ⁊ manna liqueſcere ſcriptura teſtatur. Propterea expectabo in ſilẽtio ſalutare meũ: et audiã quid in me loquatur dñs meus. Sepe eñ me iacentẽ erigit/⁊ fiduciam michi exhilarat langueſcentẽ: ꝙ magni epiſcopi cõtribules veſtri quoꝝ memoria in benedictione eſt: me quodã gratie ſpecialis priuilegio coluerunt: ⁊ exempti de terra/in vobis plantaria veteris amicitie reliquerunt. Cum bituricẽ. eccleſie precẽtor eſſetis/ad ſolatiũ alienigenarũ manum munificẽtie veſtre vſq; ad nouiſſimos fines anglie porrexiſtis: nec abbreuiata eſt manus veſtra: ſed tãto facta eſt ex conſecratione protẽſior, q̃to precentore maior eſt preſul. Quis neſcit longas preſulis eſſe man⁹. In promptu eſt q̃tum vobis ex mea reuocatione honoris ⁊ vtilitatis accedat. Credo eñ ꝙ (ſicut apoſtolus dicit) data ſit vobis manifeſtatio ſpiritus ad vtilitatẽ. Sane (vt prophetico verbo vtar) panem noſtrũ comedemus: ⁊ veſtimẽtis noſtris operiemur/tñ modo inuocetur nomẽ tuum ſuꝑ nos/aufer opprobriũ noſtrũ. Auferat innata vobis liberalitas ignominiã peregrinatiõis ⁊ exilij mei: vt me prorſus vendicetis in veſtrũ/totũq; veſtro militet honori et obſequio/ſi quid ſum/ſi quid valeo/ſi quid ſcio/ſi quid habeo/ſi quid poſſum. Quicquid michi feceritis quoddã breue precariũ erit/veſtrũq; beneficiũ cum multa gratiarũ actione dei ⁊ hominũ tẽpeſtiue redibit. Cui non licet in patria viuere: ſaltẽ liceat ſepeliri. Et vt in verſu lucani claudat̃ epiſtola. Liceat tumulo ſcripſiſſe cathonis. Marcio ſic liceat michi ſcribere petrus odonis.

¶ Conqueſtio ſuper dilatione itineris hieroſolymitani. Epiſtola.ccvj.

Quis dabit capiti meo aquã et oculis meis fontem lachrymarũ: ⁊ plorabo interfectos populi mei. Utinã in fletum totus effluã: ⁊ paſcat̃ lachrymaꝝ ſolatio dolor meus. Deducant oculi mei lachrymas/deficiat in dolore vita mea: quia vox lamẽtatiõis audita eſt de ſyon/vaſtati ſumus et confuſi ſumus vehemẽter. Cecidit corona capitis noſtri: et in luctũ conuerſus eſt chorus noſter. Quicquid aduerſus hieruſalẽ ⁊ regnũ eius multis ſeculoꝝ curriculis prophete cõminando predixerant: dies vna lugubris ⁊ infelix: dies caliginoſa ⁊ tenebroſior omni nocte cõpleuit. De hac dãnatiſſima die: credo certũ ⁊ expreſſum ezechielis oraculũ preceſſiſſe. Fili hominis ſcribe tibi nomen diei hui⁹: in qua confirmatus eſt rex aduerſus hieruſalẽ. Hodie ſicut audiuimus ſic accidit in ciuitate dñi virtutum. Sola ſedet imo ſolitudo facta eſt ciuitas plena populis/ domina gẽtium/princeps prouinciarũ, facta eſt ſub tributo. Oẽs porte eius deſtructe: ſacerdotes eius gladio ceciderunt. Iuuenes eorum ⁊ virgines eoꝝ in captiuitatẽ dati ſunt: ⁊ pulchritudo eorum in manus inimici. Manũ ſuam miſit hoſtis ad omnia deſiderabilia eius: abſtulit dñs omnes magnificos de medio ciuitatis. Deſtruxit in furore ſuo omnes munitiones filie iuda/reppulit altare ſuum/ maledixit ſanctificationi ſue. Et quid trenos hieremie reuoluo? tot⁹ hieremias nõ ſufficeret faciem miſerie preſentis exprimere. Ut tamen lamentabilem rei euentũ verbo eiuſdem prophete concludã. Compleuit dñs furorẽ ſuum/effudit iram indignatiõis ſue: inebriauit ſagittas ſuas ſanguine. Et iuxta verbum yſaie. Completa eſt malicia tua hieruſalẽ: bibiſti de manu domini calicẽ ire ei⁹ vſq; ad fundũ: calicẽ ſoporis bibiſti ⁊ potaſti vſq; ad feces. O bone ieſu. o benigne. o amabilis. o deſiderabilis. o ſuauis. o dulcis. o amor deus. o charitas de⁹: vbi ſunt miſericordie tue antique? Quomodo oblitus es miſerationũ tuarum? Quomodo nobis verſus es in crudelem? Multitudo viſcerum tuoꝝ ⁊ miſerationum tuarum continuerunt ſe ſuper nos: vigilauit ſuꝑ iugum iniquitatũ noſtrarum in manibus tuis. Signaſti quaſi in ſacculo delicta noſtra: ⁊ cum hec fuiſſemus obliti: nonne hec condita fuerunt apud te: et ſignata in theſauris tuis? Ideo repuliſti nos ⁊ confudiſti nos: dediſti ſeruos tuos tanq̃ oues eſcarum: et in populis diſperſiſti nos. Qui fact⁹ eras nobis a deo non ſolum ſapiẽtia: ſed iuſticia et ſanctificatio ⁊ redemptio/iam non ſanctificator aut redemptor: ſed mortificator ⁊ ꝑemptor effectus es. Ut quid domine receſſiſti longe, deſpicis in opportunitatib⁹ in tribulatione? Miſerere mei domine miſerere mei: q. m. re. ſu. dei. Exurge quare obdormis domine. Nunquid obliuiſceris miſereri deus: aut cõtinebis in ira miſericordias tuas? Nũquid abſcides miſericordiã tuã: aut non appones vt cõplacitior ſis adhuc? Peccauimus cum patribus noſtris/inique egimus: noſtram non diffitemur maliciam atq; miſeriam. Maledictum ⁊ mendaciũ/homicidiũ ⁊ furtum et adulterium inundauerũt: et ſanguis ſanguinẽ tetigit. Propter hoc in terra lugentes obſecramus victricẽ manum tuã: vt ſis memor noſtri in beneplacito populi

tui. Vincant miſericordie tue miſerias noſtras:ꝛ nō
miſerie noſtre miſericordias tuas: vincat ſapientia
tua maliciam noſtram. Et tu dn̄e miſerator ꝛ miſeri-
cors/reſpice in faciē teſtamenti tui:reſpice in heredi-
tatē teſtamēti tui:reſpice in hereditatē quā acquiſiſti
in ſanguine tuo:ꝛ ne repellas in finem. Et ſi olim re-
puleris tabernaculū ſylo, et dederis ſynagoge libel-
lum repudij:non tamen repellas eccleſiā tuam/confi
dat in ea cor viri ſui. Nullum preter te amatorē ſecu-
ta eſt/hoc apoſtoli hoc martyres/hoc alij tue ſchole
diſcipuli/hoc omnes fratres tui ſciunt fratres tuos
nomine tui nominis profeſſores. Ex parte ſpōſe tue
terram illam vendicas/quā nunc inimici tue crucis:
tuiq́ꝫ blaſphematores nominis inuaſerūt. ꝑ hanc fa
cti eſtis duo in carne vna:vt de patre tuo taceam qui
tibi dedit gentes hereditatē tuam:ꝛ poſſeſſionē tuam
terminos terre. Certe mat̄ tua de ſtirpe regis dauid
lineari computatione deſcēdit. Iure igitur materno
terra illa tua eſt:ſi tamen ſuſtines ꝙ tua ſit:ꝛ non coꝝ
potius qui oderunt te gratis. Scimus quia peccatis
noſtris offenſus es : ſed in opprobriū queſo nominis
tui tuam non cōuertas offenſam. Doctrina tua eſt:
alij ne dederis honorē tuum. Et ſi ſpiritus habēs po
teſtatē ſupuenerit/locū tuum ne deſeras. Vt minus
ſapiens dico:ſed forte non ad inſipientiam tibi. Mi-
chi licet peccatori videtur conſilioſius vt deleas om
nes peccatores terre a facie tua, q̄ꝫ ſuſtineas filios ꝑ-
ditionis vobis in tui nominis cōtumeliam ſupbe et
procaciter inſultare, in medio populi mei. Prouer-
biū vulgare eſt. Male vleiſcitur dedecus ſibi illatū:q
amputat naſum ſuum. Non ſic puniat queſo domi-
nus ſeruū ſuuꝫ impium, vt in penā ſerui ſe humiliet:
et magnificet inimicū. Conuertere igitur aliquātulū:
et deprecabilis eſto ſup ſeruos tuos:cogita vt cōpla-
citior ſis adhuc. Non des hereditatē tuam in oppro
briū:et in conculcationē vineam quā plantauit dexte
ra tua. Peccauimus:ſed corde contrito ꝛ humiliato
poſt iracundiā miſericordiā imploramus. Vltio ſan-
guinis ſeruoꝝ tuoꝝ qui effuſus eſt, introeat in cōſpe-
ctu tuo. Sufficit populo tuo ſi in terra que tuo et ſer-
uorū tuoꝝ ſanguine rubricata eſt : tui gloria nominis
celebris habeatur. Non nobis dn̄e non nobis:ſed no
mini tuo da gloriam/ne forte dicant in gentibus vbi
eſt deus eorum:ne ſuperbiant hoſtes et dicant Ma-
nus noſtra excelſa:ꝛ non dn̄s fecit hec omnia. Quie-
ſcat ira tua domine : et manus tua que nos percuſſit
ipſa nos ſanet. Exurge exurge de puluere captiua
filia ſyon: que recepiſti de manu dn̄i duplicia. Con-
ſurge miſera hieruſalē: que bibiſti de manu dn̄i cali-
cem ire eius. Quātū glorificaſti te ꝛ in delicijs fuiſti:
tantū ſunt tibi data tormēta ꝛ luctus. Sicut ciſterna
frigidam aquā ſuam facit:ſic frigidā feceras iniquita
tem tuam. Ille ergo tui cogitatio hominis cōfitetur
de quo ſcriptū eſt:quia explorat hieruſalem in lucer-
nis/oēs tuas malicias numerauit. Ipſe tamen tanq̄ꝫ
homo non audiens:et non habēs in ore ſuo redargu
tiones/diu diſſimulauit et tacuit/et ſm̄ diuitias ma-
gnificentie ſuauitatis ſue multis annis ad peniten-
tiam expectauit. frequenter exigentibus meritis tuis
acuiſſet vt fulgur gladium ſuum/ꝛ arripuiſſet contra
te iudicium manus eius: ſed angeli pacis amare fle-
bant/et in te dignos fructus penitētie expectantes/
diuine animaduerſionis inducias impetrabāt. Qui-
bus tamen verbum qd̄ in hieremia legitur ſepiſſime
proponebat. Circuite vias hieruſalē ꝛ aſpicite:conſi-
derate et querite in plateis eius:an inueniatis virum
facientē iudicium ꝛ querētem fidem/ꝛ propicius ero
eis. Quid de rege tuo dicerem: niſi qd̄ eccleſiaſticus
dicit: Rex inſipiens ꝑdet populū ſuū: regnūq́ꝫ de gē
te in gentem transferetur propter iniuſticias et diuer
ſos dolos. Et in eodem. ſm̄ iudicem populi et mini-
ſtri eius. Et qualis eſt rector ciuitatis:et tales habitā
tes in ea. Conuertere igitur ad cor hieruſalē:et ad do-
minū deum tuum reuertere. Quid ſcis ſi et ipſe con-
uertatur: ꝛ relinquat poſt ſe benedictionē. Dulcis eſt
enim et miſericors:ꝛ preſtabilis ſuper malicia. Non
vult mortem peccatoris: ſed vt conuertatur et viuat.
Ipſe eſt eīn qui ꝑ zachariā dicit: Reuertar ad hieru-
ſalem in miſericordijs: adhuc affluent ciuitates mee
bonis. Conſolabit̄ dominus ſyon: ꝛ eliget adhuc hie
ruſalem. Et per yſaiam/ miſerias tuas paterna con-
ſolatione demulcēs. Induere (inquit) veſtimētis glo
rie tue captiua filia ſyon: induere veſtimentis glorie
tue hieruſalem ciuitas ſancta. Et poſt pauca ſubiun
git. Ad punctum in modico dereliqui te: ꝛ in miſera-
tionibus meis congregabo te. In momēto indigna-
tionis abſcōdi faciem meam parumper a te: ꝛ in mi-
ſericordia ſempiterna miſertus ſum tui. Nunq̄d obli
uiſci poteſt mulier infantem ſuum: vt non miſereatur
filio vteri ſui? Et ſi illa oblita fuerit : ego tamen non
obliuiſcar tui. Ego in manib⁹ meis deſcripſi te. Mu
ri tui in oculis meis ſemper. Utere ergo hieremie cō-
ſilio: et laua cor tuum a malicia/hieruſalē accipe ar-
ma penitētie. Scio enim quis placat⁹ fuerit tibi. Do-
minus (iuxta verbum yſaie) cōſolabitur ſyon:et po-
net deſertum eius quaſi delicias/et ſolitudinem eius
quaſi ortum domini:gaudium et leticia inuenietur in
ea, gratiarum actio et vox laudis. Sane preter con-
ſolatoria prophetarū/michi ſm̄ multitudinē dolorū
meorum in corde meo: ſpes deſideratiſſime conſola-
tionis arriſerat/ex eo ꝙ principes et magnates ter-
re, ſignum crucis nuper acceperāt. Priuilegio ſiqui-
dē petri apoſtoli ꝛ auctoritate eccleſie generali, ꝓpo
ſuerat dominus in hoc ſigno verbum recōciliationis:
vt vie hieroſolymitane aſſumptio eſſet penitētia cō-
ſummata, et ſufficiens ſatiſfactio de cōmiſſis. My-
ſterium itaq́ꝫ crucis nobis in introitu ſanctorū (ſicut
apoſtolus dicit) in ſanguie chriſti nouam initiauerat
viam:nos quoq́ꝫ educebat dn̄s in viam rectā:vt ire-
mus in ciuitatē habitationis. Sed nolentes ambu-
lare ſuper ſemitas iuſticie: elegimus fallacium viarū
tortuoſos anfractus. Quiq́ꝫ terrigene et filij hominū

quare queritis diuortia viarū/ cum vobis offeratur
vie et vite compendium? Dirigit vos dñs inviam pa
cis ⁊ ſalutis: ⁊ vos viam diſſenſionis ⁊ mortis eligi-
tis. Omnes ſiquidē vie domini pulchre, et omnes ſe-
mite eius pacifice: quas ꝗ declinauerint ⁊ in via pec-
catoꝝ ſteterint, vereoꝛ ne ſit via hec illoꝝ ſcandalum
ipſis: ⁊ ne illis accidat qđ dicitur per pſalmiſtā. Con-
tritio ⁊ infelicitas in vijs eoꝝ: ⁊ viam pacis non co-
gnouerunt. Sunt vie (ſicut ſapiens dicit) que vidētur
homini recte: et nouiſſima eoꝝ ducunt ad profundū
īferni. Sicut alibi ſcriptum eſt: vie peccatoꝝ cōplana
te lapidibus/ ſed in fine eorum tenebre et pene. Uni-
uerſe vie dñi miſericordia ⁊ veritas: de quibus ipſe di-
cit. Iſrael ſi in vijs meis ambulaſſet: pro nichilo forſi
tan inimicos eius humiliaſſem. Māſuetudinē queri
mus ⁊ nō bella: quia diſſipat gentes que bella volūt
et dirigit dñs manſuetos in ſalutē. Ipſe proſperū iter
faciet nobis deus ſalutariū noſtroꝝ: vt cantabiles no
bis ſint iuſtificationes eius in loco peregrinationis
noſtre: vt ſimus immaculati in via: vt laudemus do-
minū in vijs domini. q.m. eſt. g.d. O ꝙ beatus eſt qui
dicere poteſt: deus qui p̄cinxiſti me virtute/ ⁊ poſuiſti
immaculatā viam meā. Hoc non cogitant filij adā/
qui oblatam ſibi gratiam reſpuētes: ⁊ cōſtituentes ſe
indignos regno dei/ pro regno tranſitorio pugnāt: et
abiecto diuine miſerationis remedio/ pro queſtu liti-
gāt temporali. Iuſtoqȝ dei iudicio qui pacem habe-
re ad chriſtum nolunt/ apud ſe pacē habere non poſ-
ſunt. Poſuiſti me (inquit) contrariū tibi: et fact⁹ ſum
michimetipſi grauis. Uidens equidem inimicus in-
eſtimabile lucrum chriſti et incomparabilē prouen-
tum chriſtiane meſſis quadā quaſi noua virtute cru-
cis conſurgere, ſupſeminauit zizania: ſuamqȝ mali-
ciam ad omnes verſutias circūducens, bonū ſaluber
rime ī me tētatiōe multiplici conat̄ extinguere. Scri-
ptum eſt enim. Fili accedēs ad ſeruitutē dei ſta in iu-
ſticia ⁊ timore: ⁊ prepara animā tuam ad tentationē.
Sic pharao in exitu iſrael de egypto, truculētius ſe-
uit/ et ſathanas ab homine quem tenuerat ab infan-
tia exiturus, eundē grauius in egreſſu diſcerpit. Ex-
preſſa ſimilitudinis forma, in his qui ſancte peregri-
nationis arripuere propoſitū graſſantur acerbius: et
ſunt nouiſſima eoꝝ peioꝛa prioꝛibus. Concepimus ⁊
q̄ſi parturiuimus (dicit yſaias) et ſpiritū ſalutis in ter
ra non fecimus. Seruiciū illius elegerant/ cui ſeruire
regnare eſt: ſed ad vomitū reuertentes ſuam ſpiritua-
lem hierico reedificant/ quā in crucis profeſſione de-
ſtruxerant. Inter ipſas ſaluberrimi voti p̄miſſas ſue
peregrinationis inducias ſtatuerūt: non attēdentes
iacturam temporis eſſe diſpendium. Et quia dilatio
magna ruina eſt. Apoſtolus dicit: Hieruſalē que eſt
mater noſtra. Si mater eſt: vbi ſunt eius filij? Sane ꝗ
matrem eius dehoneſtari/ conculcari et proſtitui ſu-
ſtinēt: non ſunt filij ſed priuigni: immo qđ magis eſt/
notam ignominioſe proditiōis incurrunt. Si matris
ſue patrimoniū: ſi ſui hereditatē domini non defen-
dunt: Chriſtus eſt qui dicit: Qui non eſt mecū cōtra
me eſt: ⁊ qui mecum nō colligit ſpargit. Campum in
quo dñs occiſus eſt: vbi ſanguinis eius effuſionē non
ſolum ſcripturarum lectio: ſed petrarū ſciſſio clamat
eiuſdem occiſores hodie poſſident: vt eis merito ver-
bum illud diuine indignationis aptetur. Occidiſtis
inſuper et poſſediſtis. Clamauit ſanguis naboth/ cla
mauit ſanguis abel vltionem de terra: et inuenit vlto
rem. Clamauit ſanguis chriſti auxilium: ⁊ non inue-
nit adiutorē. Conſiderabam (inquit) ad dexterā ⁊ vi-
debam: et non erat qui cognoſceret me. Et ꝑ yſaiam
Circūſpexi ⁊ nō erat auxiliatoꝛ: queſiui ⁊ non erat ꝗ
adiuuaret. Bone ieſu/ ventus vrens/ vētus ſuperbie
leuauit locuſtas. Cumqȝ ſuperbia eoꝝ qui te oderūt
aſcendat ſemꝑ: non eſt qui pro te aſcendat ex aduer-
ſo: qui zelum phinees et mathathie arripiat. Uident
infelices occupari ⁊ deſtrui a filijs diffidentie terram
in qua ſteterunt pedes domini. Audiunt prophanari
ſancta/ fratres ſuos incarcerari, torqueri, occidi, ⁊ nō
mouentur ſuper cōtritione ioſeph. Cum ille filius ꝑ-
ditiōis cuius preſentē volo epiſtolā funeſtare, oīes
terre illius munitiones iam obſederit: ⁊ ex parte ma-
gna poſſederit: noſtri ſignati moras ſue peregrina-
tionis varijs occaſionibus aucupātur: quaſi in partē
illius nepharij coniurantes: ⁊ pro nichilo habuerūt
terrā deſiderabilem. O ꝙ longe eſt a ſalute qui ſalu-
tis ſue venatur inducias. O ꝙ exiliter diligit: immo
ꝙ crudeliter odit chriſtū/ qui honorē eius impedit: et
propoſitum publice iuſtificatiōis euacuat. Gratia ſit
omnibus (dicit apoſtolus) qui amant dominū noſtrū
ieſum chriſtum. Et idem. Si quis non amat dñm no
ſtrum ieſum chriſtum/ ſit anathema. Putas ꝙ non
requirat dominus ſi eſt qui diligat domū iacob: ⁊ lo-
cum habitationis glorie ſue? propter hoc irritauit im
pius deū. Dixit enim in corde ſuo nō requiret. Quā-
ta queſo inſania eſt in tam anxie neceſſitatis articu-
lo dilationes mittere/ innectere viam/ protelare ſalu
tem/ chriſti diſſimulare iniurias/ permittere vt lupus
in ouile deſeuiat: ⁊ tunc primo parare ſubſidium, cū
oues deuorauerit vniuerſas? Certe qui oportunitatē
deſerit/ opoꝛtunitas eum fugit. Filij hominum vſqȝ
graui corde: quomodo eſtis ad ſalutaria pigri, ad va-
na et caduca ſolliciti? Nunquid vinitores expectant
donec vindemia tranſeat/ aut inſtitores donec nun-
dine finiātur: aut meſſores donec tempus meſſionis
excurrat? Scriptum eſt. Maledictus qui facit opus
dei negligenter. Sperabā ꝙ refloruiſſet crux chriſti: ⁊
quaſi ſanguine eius iterum irrigata et viuificata, fru
ctum ſalutis et gratie faceret tempeſtiuū. Nunc autē
qđ flens dico, inimici crucis chriſti qui debuerāt eſſe
filij/ per auariciam ſuam pretextu cuiuſdam collecte
damnabilis/ primā voti ſui fidem irritam faciunt/ lu-
xuriantes in cruce domini: ⁊ quam olim predicabāt
apoſtoli/ iudeis quidem ſcandalū/ gētibus vero ſtul-
ticiam: hodie apud crucifixi profeſſores in ſtulticiam
et ſcandalū cōuerterunt. Ue homini ꝑ quē ſcandalū

venit. Qui ſcandalizauerit vnum ex puſillis iſtis/ du
rum eſt qđ ſequitur: duriore iudicio ſe dignum conſti
tuit/qui tantā ⁊ tam electā multitudinē ſcandalizare
preſumit. De iuda legitur ꝙ accepta buccella introi-
uit in eum ſathanas/ vereor ne ſignū crucis pleriſqꝫ
in ſubuerſionē anime cedat/qđ mīnꝰ digne fortaſſis
ad queſtum vel ad apparentiā: vel ad gratificationē
hominis vſurpauit. hoc ſignum poſitum fuit ⁊ propo
ſitum in ruinam et in reſurrectionē multoꝝ. Nam ex
eo ſequitur iudeorum defectio: ⁊ ſubiectio nationum
Unde cum propheta premiſiſſet de reprobatione iu-
daici populi: poſtea de gentiū vocatione ſubiungit.
Leuate ſignū in nationes. Quidam ſignati ſunt: ſed
non eſt ſignatum in eis lumē vultus tui dn̄e. Signū
hoc (ſicut video) datum eſt infidelibus: nō fidelibus.
Nam ſi in lapide adiutorij fundamentū voti ſui fir-
maſſent: ſtabilitatem ſancti propoſiti nulle cupidita-
tum machine cōcuſſiſſent. Sic eñ paulus ad thimo-
theum ſcribēs. Firmū (inquit) fundamentū dei ſtat/
hoc habens ſignaculum. Similiter ad epheſeos lo-
quens. In chriſto (inquit) ſignati eſtis ſpiritu ſancto:
qui eſt pignus hereditatis veſtre. Et ad corinth. Si-
gnaculum apoſtolatus mei vos eſtis in chriſto. Ad-
huc dico ſignati ſunt: ſed non ab eo qui filium ſuum
ieſum ſignauit et miſit. Nam ſi ab eo ſignati eſſent: ſu
per peccatis ſuis dolerent ⁊ gemerent. Ipſe eſt nāqꝫ
qui precipit ſignari thau ſuper frontes dolentium ⁊
gemētium. In quo ſignanter oſtenditur: quia hoc ſi-
gnum non niſi in gementibus et dolentibus pro pec
catis ſuis ſuum ſortitur effectum. Illudqꝫ plurimuꝫ
notabile eſt/ꝙ licet plurimi ſignum huius peregrina
tionis accipiant: nunqꝫ tamen ſignantur ſigno thau:
niſi diuine iuſſionis arbitrio ⁊ miniſterio angelorum.
Tu igitur domine ieſu quem ſignauit pater: fac me-
cum ſignum in bonum. Tu forma pulchritudinis/fi-
gura glorie/ſignaculum vite/ſigna cor meum lumine
vultus tui deus cordis mei, et pars mea in eternum.
Precipuos quidem ⁊ maximos ſignatorum crebra
exhortatione conueni: vt ſaperent et intelligerent/ac
nouiſſima prouidentes, ſaluberrimū penitentie pro-
poſitum hylari deuotiōe peragerent. Sed (vt verbo
hieremie vtar) ecce incircuncile aures eoꝝ: et audire
non poſſunt. Ecce verbum domini factū eſt eis in ꝓ-
uerbium: et non ſuſcipiunt illud. Certe ille qui ꝓmus
dixerat ad ſyon. Ecce aſſum, ⁊ hieruſalē euangeliſtā/
id eſt annūciatorem pacis ⁊ liberatorem terre: ſe cru-
cis aſſumptione promiſerat/conuerſus eſt in arcum
prauum. Nec enim nouit/nec nouerūt ceteri diuites
magnum ⁊ supereminens ⁊ glorioſum et ſupceleſte,
et ineſtimabile penitētie donum. Hec eſt ſecunda ta-
bula poſt naufragium/celorum ſcala/recōciliatio pa
cis/ acquiſitio vite/viciorū abolitio/corporū cuſto-
dia/medicina ſpirituū. Hec eſt de qua ſalomon ſcri-
bit. Medicinam creauit deus hoībus: et ſtulti deſpi
ciunt eā. Porro nihil adeo deprimit et ſuffocat pe-
nitentie fructum ſicut opum affluētia: ⁊ eminentia di

gnitatum. Quis enim magis indiget remedio peni-
tentie: qꝫ diues qui ſemper penitendo cōmittit: De ſa
lute anime vix aut nunqꝫ cogitans: ſemper curā car-
nis in deſiderijs agit. Sterilem paſcit/nec vidue be-
nefacit. Cumqꝫ licentie frena laxauerit in omnē im-
petum voluntatis: et in bonis deduxerit dies ſuos/
in momento ad inferna deſcendit. Adde ꝙ dn̄s terri-
bilis in cōſilijs ſuper filios hominū: pauperē iugiter
examinat in purgatorio paupertatis. Diuitē vo quē
ad ſupplicia reſeruat eterna: quaſi aquā diffundit in
omnes concupiſcentias vite huiuſmodi: vt in omni
ſuo ſtercore computreſcat. Miſereamur (inquit) im
pio: et nō diſcet facere iuſticiam. Ideoqꝫ periculoſior
eſt in diuitibus penitentie dilatio: quia preter morbē-
di genus publicum, frequēter eſt eis mortis occaſio
gladius aut venenū. Tanto itaqꝫ deberet eſſe para-
tior anima diuitis, quāto periculoſior et multiplicior
eidem imminet cauſa mortis. Ethicus dicit. Ad ge-
nerum cereris ſine cede ⁊ vulnere pauci Decedūt re-
ges/et ſicca morte tyrāni. Relege annales/⁊ reuolue
hyſtorias/ regeſqꝫ paucos inuenies qui morte cōmu
ni deceſſerint. In primis occurrit tibi rex ſaul: rex ela
filius baaſa/quem occidit zāri ſeruus eius: ⁊ regna-
uit pro eo. Sed et zāri cum domo regia ſe ſuccendit.
Azael ſtrangulauit regem benadab: ⁊ eidem in regno
ſucceſſit. Rex ioas a duobus ſeruis ſuis occiſus eſt.
Sellum filius iabes percuſſit ieroboam regem iſrael
et regnauit ꝓ eo. Maneen filius gaddi percuſſit ſel-
lum in ſamaria: ⁊ regni gubernaculum occupauit. Fi
lius maneen a facee filio romelie interfectus eſt. Ela
vero interfecit facee: ⁊ pro eo regnauit. Rex ammon
a duobus ſeruis. Rex ioſyas filius ammon a ſagit-
tarijs. Ioachim rex filꝰ ioſye/a nabuchodonoſor in-
teremptus eſt. Sedechias ab eodem orbatus eſt ocu
lis: et tandem morte turpiſſima condēnatus. Si prin
cipum romanoꝝ geſta recēſeas: quia forte onerosum
eſt tibi audire de regibus iudeoꝝ: Incipe a iulio ce-
ſare: qui primus imperatoris nomen ⁊ officium vſur-
pauit/quem brutus et caſſius occiderunt. Cui antho
nius volens ſuccedere, occiſus eſt a ſeipſo. Claudius
ceſar a gayo caligula. Gayus a ſuis pretorianis. Ot-
to manu propria. Uitellius, aliena. Domicianus qui
beatum iohannē damnauit: et in pathmos inſulam
relegauit a ſenatu dānatus eſt: et in palaciolo ſuo in-
terfectus. Aurelius cōmodus ſupra modum libidi-
noſus: in domo veſtali ſtrangulatus interijt. Huius
ſucceſſorem helium pertinacē iulianus occidit. Idē
iulianus apud pontē molinum occiſus eſt. Aurelius
vero anthonius eius ſucceſſor, apud ediſſam gladio
cecidit. Macer vero macrinus ſuccedens anthonio:
in tumultu militari animam gladio exalauit. Mar-
cus aurelius huic ſucceſſit: et cum matre ſua gladio
cecidit. Marco ſucceſſit alexander. Alexandro maxi
mus, Iulianus maximo. Iuliano gordianus/⁊ iſtoꝝ
trium quilibet gladio vitam terminauit. Philippus
qui primus inter imperatores chriſti fidē ſuſcepit: cū

philippo filio ſuo qui cum eo regnabat, a decio fraudulenter ceſus interijt. Succeſſorẽ eius deciũ cum filio ſuo qui cum eo imperabat cum patre ſuo barbari occiderunt. Huic gallus et filius voluſinus ſucceſſerunt: et ambo gladio ceciderunt. His ſucceſſit valerianus: qui beatum ſixtum et beatum laurentiũ martyres fecit. Hic a ſapore rege perſarum captus ⁊ ꝑpetue ſeruiture damnatus: morte viliſſima diem ſuum clauſit. Poſt hunc quintilius imperator occiſus eſt. Aurelius a deo percuſſus. Probus militari tumultu interemptus. Carus aper ſoceri ſui fraude ceſus. Diocletianus ab imperiali dignitate depoſitus. Julianus apoſtata / beati mercurij lancea celitus interfectus eſt. Valens beati ambroſij perſecutor, a gothis in caſa qua ſe meticuloſe abſconderat / eſt combuſtus. Tales ſunt exitus diuitum ⁊ magnatũ. Unde valerio maximo teſte. Deſiderabilior debꝫ eſſe diuiti certitudo mortis: ꝙ̃ inter varios et terribiles vite caſus pẽdere ad ambiguum imminẽtis exitij. Omiſſis igitur diuitibus: quia ſermo meꝰ non capit in eis: cõuertar ad pauperes. Utinam voluntaria oris mei beneplacita faciat dominus: vt ſit ſpiritus domini ſuper me ad euangelizandũ pauperibus. et que tam michi ꝙ̃ eis expediunt ad ſalutẽ / parare velit in dulcedine ſua pauperi deus. Currant igitur pauperes: quoniã ipſorum eſt regnum celorum. Expectant eos angeli: immo dominus angelorum. Nondum impleta eſt domus: adhuc expectãtur de quibus nuptie repleantur. Curramus fratres: ſed ſic vt apprehendamus. Redimamus tempus: quoniã dies mali ſunt. Regnum celorum nobis offertur. Nolite confidere in principibus. Sequimini conſiliũ altiſſimi: nec principum conſilia vos ſeducant. Reprobat dñs conſilia principum: cõſilium autem domini manet ineternũ. Operabitur in nobis velle, ⁊ perficere pro bona voluntate. Nec labor vie nos deterreat: nam qui fingit laborem in precepto: quietem et vitam eternam vobis preparat in labore. Mittimur a domino: vt pro ipſo legatione fungamur. Non detrectemus mandatũ domini cũ iona ne in mare mergamur: et abſorbeamur a ceto. Nemini queſo difficilis videatur huius peregrinationis aſſumptio. Si fortis eſt animo: patriam deſerens a patria non recedit. Omne ſolum forti patria eſt: vt piſcibus equor. Ut volucri vacuo quicqd in orbe patet. Abraham de terra ⁊ de cognatione ſua egreditur: vt in gentibus creſcat. Jacob ſue terram ne ciuitatis egrediens: ⁊ iordanẽ in baculo tranſiens / cum duabus turmis reuertitur. Joſeph venditus a fratribus ſuis: egypto preficitur. Moyſes a parentibus expoſitus: a filia pharaonis in filiuꝫ adoptatur. Rapiamus per violentiã celum. Nam a diebus iohannis baptiſte regnum celorũ vim patitur. Et que maior vis eſt ꝙ̃ per penitentiã acquirere qđ nobis ꝑ naturam noſtram, ⁊ per dei iuſticiam denegatur? Faciant alij diuitias et non in iudicio ſpolient viduas: et pauperes deprędẽtur. Nonne queſo iſti ante oculos patris immolaturi ſunt filium / quotiens de ſubſtantia indigentium oblationem facient ante faciem patris pauperũ: et iudicis viduarum? Sane deo abhominabilis eſt oblatio de rapina / ſicut ipſe dicit. Ego dominus diligens iudicium: et odio habens rapinã in holocauſtum. Hinc eſt ꝙ gripbes / alietus / vultur / et miluus / ⁊ cetere predatorie aues nunꝙ̃ in ſacrificio domini acceptantur: procedere non decebat ab iniurijs et rapinis huius peregrinationis initiũ. Salamon dicit. Initium vie bone facere iuſta: accepte ſunt deo magis ꝙ̃ immolare hoſtias. Vereor ne quãdoꝗ preda fuerit / quos nunc delectat violẽta predatio. Verbũ yſaie eſt. Ve qui predaris / ſcito quia predaberis. O pecunie amor. O tinea cordium: rubigo mentium: languor peſſimus animarum / virtutũ ſubuerſio / genimẽ viciorum, vertens dilectionẽ in odiũ: ⁊ dei gratiam in contemptũ. Quomodo diuitũ corda excecas: vt ꝙ̃to amplius habeant / tanto minus habere ſe credant. Porro cui chriſtus ſufficit: cui offertur portio in terra viuẽtium / contẽnenda eſt poſſeſſio terrenoꝝ. Si diues indigentiam timet / pauper queſo nõ timeat. Scriptum eſt / qđ timet impius accidet ei. Et qui timet pruinã, veniet ſuper eum nix. Ecce peccatores et abundantes in ſeculo obtinuerunt diuitias: et tamen de illis frequẽter auditur. Diuites eguerunt et eſurierunt: inquirẽtes autem dominũ non minuẽtur omni bono. Certe nõ eſt ignobilis apud deũ titulus paupertatis. Sola illa paupertas deo diſplicet: que cum rancore ⁊ murmure ſuſtinetur. Nequiſſima eſt in ore impij: frequens experientia docet ꝙ non in pecunijs nec in multitudine armatoꝝ: nec in virtute pugnãtium datur victoria chriſti militibus: ſed in virtute domini virtutũ. Dñs enim fortitudo plebis ſue eſt. Dñs fortis dominus potens in prelio: de quo ſcriptũ eſt. Gloria virtutis eorum tu es. Utinã nunꝙ̃ fuiſſet hec pecunia que nec felices exitꝰ habitura eſt: et per quam mille animarum ſalus vel dilata eſt vel ablata. Non eſt venalis dñs vt poſſit emi pecunijs: ſed nos venales ſumus ⁊ venũdati ſub peccato. Hi equidẽ qui pro chriſti hereditate laboraturi ſunt: nolunt hereditari in terra: paratur eterna in celis hereditas. Nam cum dederit dilectis ſuis ſomnũ ecce hereditas domini. Iſti audituri ſunt. Uos eſtis qui ꝑmanſiſtis mecum in tentationibus meis: non dicetur qui pecunias collegiſtis. Attendit dominus non ꝙ̃tum: ſed ex quãto quis offerat. Nam ſicut in eccleſiaſt. legit. Subſtantia hominis fedauit cor eius. Acceptior dño fuit oblatio vidue ꝙ̃ magnatum. Unuſquiſꝗ (ait dñs) ex eo quo abũdauit miſit in gazophilacium: hec autem omnia que habuit, totum victum ſuum miſit in gazophilacium. Bonoꝝ noſtrorum nõ indiget dominus: nec vincit ĩ multitudine ſed in paucis. Cum a principibus ſacerdotũ et a populo iudeorum chriſtus quereretur ad mortẽ: et de emendis gladijs ageretur: voluit duobus gladijs contentos eſſe duodecim. Arma alexandri et ceſaris hodie celebri

opinione tranſcendit vnicus ille gladius petri quo ſerui auriculam amputauit. Sicut quidam ſapiēs dicit. Bellorum euentus non eſt in numero vel audacia robuſtorū: ſed in eius beneplacito, qui pro ſue voluntatis arbitrio vniuerſa diſponit. Nunquid filij iſrl' poſſederunt in gladio ſuo terram? Quomodo perſequebatur vnus mille: et duo fugabant decem milia? Nonne ideo quia dominus vēdidit eos: et dominus concluſit eos? Ille qui in celis habitat, ⁊ humilia reſpicit: qui vocat ea que nō ſunt tanq̄ ea que ſunt/ qui abiecta elegit vt fortia confundat: terram illam quā per pediſſecos prouinciarum quādoqꝫ per manum femineam a grauiſſimis exactorum perſecutionibus liberauit. Unde veriſimile nunc videtur: qui reprobatis magnatibus terre, quibus dominus titulos huius peregrinatiōis obtulerat, viros fame humilioris elegit, quibus in contumeliam potentum huius vie triumphales euentus, totiuſqꝫ negocij gloriam reſeruauit. Romanorum imperator ⁊ rex francorum, qui votum huius vie quandoqꝫ profeſſi ſunt: ſi in electa paucitate et humilitate deuota/ non in multitudine graui et indiſciplinata proceſſiſſent: euacuaſſent exactoris iugum: et pacem in terra perpetuam confirmaſſent. Qz ſi principes noſtri forte prudentie altioris vſi conſilio, viam hanc tam diu differre decreuerant/ quare queſo non elegerunt viros prudentes et ſtrēnuos qui precirent, qui victualia cōgregarent/ qui tentarent pericula/ qui pararent tranſitus/ qui vires hoſtium explorarēt. Sane vnuſquiſqꝫ abūdat in ſenſu ſuo. ſed ſciant vniuerſi et ſinguli q̄ cuius via accepta eſt a domino: ⁊ ipſe diriget greſſus eius. Nam de tali ſcriptum eſt. Greſſus hominis a deo dirigetur: et viam eius volet. Ille autem qui eſt via, veritas et vita, liberet terram quam elegit in habitationem ſibi, quam inhabitando quaſi alterum celum fecit: quam ſuis miraculis illuſtrauit, ſuis initiauit ſacramentis, ſua inſtituit predicatione, ſuo tandem ſanguine rubricauit. Quam beate reſurrectionis ⁊ aſcenſionis ſue magnificentiam glorioſam non ſolum toti mundo pretulit: ſed per eam totum ſibi mundum mirabiliter et miſericorditer acquiſiuit. Tranſeat ieſu chriſte ira in gratiam/ tempeſtas in auram/ iudicium in diſpenſationem/ vexatio in refrigerium/ percuſſio in medelam/ licet ſis deus vltionum dominus: tamē homo es/ fraterqꝫ noſter et pater miſericordiarum. Uerba tua ſunt. Ego occidam/ ⁊ ego viuere faciam/ percutiam ⁊ ſanabo. Da ſm̄ diuitias illius exuberantiſſime charitatis in qua nos redemiſti: vt poſt terribilia tue diſcipline flagella, ſub tua miſeratione reſpiſcet populus acquiſitionis. Moueat te gemitus compeditorum/ ac (iuxta verbum moyſi) vleiſcere ſanguinem ſeruorum tuorum: et propicius eſto terre populi tui. Amen.

¶ De nouo ⁊ veteri teſtamento.

VEtus teſtamentū ideo dicitur, q: veniēte nouo ceſſauit: de quo ⁊ apoſtolus meminit dicens: Uetera tranſierunt: ⁊ ecce noua facta ſunt. Teſtamētum autē nouum ideo nuncupat̄ q: innouat. Non em̄ illud diſcit niſi homines reuocati ex vetuſtate per gratiā, ⁊ pertinentes iam ad teſtamētum nouum qđ eſt regnum celorū. Hebrei autem vetus teſtamentū a deo auctore iuxta litterarū ſuarū numerū in. xxij. libros accipiunt: diuidentes eos in tres ordines: legis ſcꝫ, ꝓphetarum, ⁊ apogyographorū. Primus ordo legis in quinqꝫ libris accipitur: quorū primus eſt breſith, qđ eſt geneſis. Secundus elleſmoth, qđ eſt exodus. Tertius vaiecra, qđ eſt leuiticus. Quartus vagedaber, qđ eſt numerus. Quintus ille ad elleadabarim, qđ eſt deuteronomiū. Hi ſunt q̄nqꝫ libri moyſi quos hebrei thorach: latini legē appellāt. Proprie lex autē appellat̄ que ꝑ moyſen data eſt. Secundus ordo eſt ꝓphetaꝝ, in quo continent̄ libri octo: quorū primus Ioſue bēnun, q̄ latine Ieſu naue dicit̄. Secūdus ſophtim, qđ eſt iudicum. Tertius Samuel, qđ eſt regū primus. Quartus Malachim, qđ eſt regū tertius ⁊ quartus. Quintus Yſaias. Sextꝰ Hieremias. Septimus Ezechiel. Octauus thareaſra, q̄ dicitur. xij. ꝓphetarum: qui libri q: ſibi ꝓ breuitate adiūcti ſunt ꝓ vno accipiūtur. Tertiꝰ agyographorū: id eſt ſancta ſcribentium: in quo ſunt libri nouem. quorum primus Iob: ſecundus pſalterium: tertius Maſlot, qđ eſt ꝓuerbia Salomonis: quartus coeleth, quod eſt eccleſiaſtes: quintꝰ ſiraſyrin, qđ eſt canticū canticoꝝ: ſextus Daniel: ſeptimus Dabreiamin qđ eſt verba dierū: hoc eſt paralipomenon: octauus Eſdras: nonus Heſter. Qui ſimul oēs quinqꝫ ⁊ octo nouē fiūt viginti ⁊ duo: ſicut ſupius cōprehenſi ſunt. Quidā aūt Ruth ⁊ Cynoth qđ latine deoꝝ lamētatio Hieremie agyographis adijciūt. Uigintiquatuor volumina teſtamēti veteris faciūt iuxta. xxiiij. ſeniores q̄ ante cōſpectū dei aſſiſtūt. Quartꝰ eſt apud nos ordo veteris teſtamēti eoꝝ librorū qui in canone hebreorū nō ſunt. Quorū primus Sapiētie liber eſt: ſecūdꝰ Eccleſiaſticus: tertiꝰ Thobias: quartꝰ Iudith: quintꝰ ⁊ ſextꝰ machabeoꝝ: quos licet iudei inter apocrifa ſeparēt: ⁊ eccleſia tm̄ chriſti inter diuinos libros et honorat et predicat. In nouo autē teſtamēto duo ſunt ordines. Primus euāgelicus in quo ſunt Matheus, Marcus, Lucas, Iohānes. Secundus apoſtolicus, in quo ſunt Paulꝰ in. xiiij. epiſtolas: Petrꝰ in duabus: Iohānes in tribꝰ. Iacobꝰ ⁊ Iudas in ſingulis actꝰ apl'oꝝ, ⁊ apocalipſis. Sūma autē vtriuſqꝫ teſtamenti triphariē diſtinguit̄. In hyſtoria: in moribus: in allegoria. Rurſum iſta tria multipharie diuidūt: quid a deo, quid ab angelis, et ab hoībus geſtū deniqꝫ ſit. Quid a ꝓphetis nunciatū de chriſto ⁊ corpore eius. Quid de dyabolo et mēbris eiꝰ. Quid de veteri ⁊ nouo populo. Quid de preſenti ⁊ futuro ſeculo, regno, atqꝫ iudicio.

¶De ſcriptoribus ⁊ vocabulis ſanctorum librorum.

Veteris teſtamenti ſm hebreoꝝ traditionem bi ꝑhibent auctores: primus moyſes qui diuine hyſtorie coſmographiã/ id eſt mundi ſcripturã in quinq; voluminibus edidit, et penthatheucon cognominatur. penthatheucus autẽ quinq; volumina dicit. Pentha.n.grece quinq;:theucus volumen dicit. Geneſis autẽ liber breſith appellat, eo ꝙ exordiũ mundi, et generatio ſeculi in eo cõtineatur. Exodus vero exitũ de egypto, vel egreſſum populi iſrael digerit, et ex ea cauſa nomen accepit. Leuiticus appellatur eo ꝙ leuitarũ miniſteria ⁊ diuerſitatem victimarũ exequitur. Totuſq; in eo ordo leuiticus annotatur. Numeroꝝ liber vocatur eo ꝙ in eo egreſſe de egypto tribus annumerãtur: et quadraginta duaꝝ ꝑ heremũ manſionũ in eo deſcriptio cõtinetur. Deuteronomiũ greco ſermone qḋ latine interꝑtatur ſcḋa lex.i.repetitio: euãgelice legis prefiguratio eſt, que ſic ea hʒ que priora ſunt, vt tñ ea noua ſint omnia que in eo replicantur. Joſue liber nomẽ accepit a ioſue filio naue, cuius hyſtoriã cõtinet. Scriptorem vero eius eundẽ Joſue hebrei aſſerunt: in cuius textu poſt iordanis tranſitũ regna hoſtiũ ſubuertuntur. Terra populo diuiditur, et ſingulas vrbes, viculos, montes, aque confinia, eccleſie, celeſtiſq; hieruſalẽ ſpiritualia regna prefigurãtur. Judicũ noĩatur a principibus populi q̇ preſiderũt in iſrael poſt moyſen ⁊ ioſue anteq; dauid ⁊ ceteri reges exiſterẽt. Hũc librũ et Ruth ediſſe credit ſamuel. Liber ſamuelis eiuſdẽ Samuelis natiuitatẽ, ⁊ ſacerdotiũ, ⁊ geſta deſcribit. Jdcirco ab eo nomẽ accepit: et q̃uis hic liber Saul, et Dauid hyſtoriã contineat: vterq; tñ ad Samuel refertur ex eo qḋ ipſe vnxit Saul et dauid in reges futuros: Cuius libri primã partem conſcripſit idem ſamuel. Sequẽtia vero eius vſq; ad calcẽ ſcripſit dauid. Malachim proinde appellatur eo ꝙ reges iude et iſraelite gentis geſta ꝑ ordinẽ digerat temporũ. Malach enim hebraice, latine regum interpretatũ eſt. Hunc librum Hieremias primus in vnũ volumen coegit: Nam antea ſparſus erat ꝑ ſingulorum regum hyſtorias. Paralipomenon grece dicit qḋ nos pretermiſſoꝝ, vel reliquoꝝ dicere poſſumus: q; que in lege, vel regum libris vel omiſſa, vel non plene relata ſunt, in iſto ſummatim, ac breuiter explicãtur. Librum Job quidam Moyſen ſcripſiſſe arbitrantur: alij vnũ ex prophetis: Nonnulli vero eundeʒ Job poſt plagã ſue paſſionis ſcriptorẽ fuiſſe exiſtimãt, arbitrantes ipſum qui certamen ſpiritalis pugne ſuſtinuit, narraret quas victorias expediuit. Principia autẽ ⁊ fines libri Job apud hebreos, proſa ratione certa ſunt: Media autẽ ipſius ab eo loco in quo ait. Pereat dies in quo natus ſum: vſq; ad eum locũ, idcirco me reprehendo, et ago penitentiã, omnia heroico metro diſcurrit. Pſalmoꝝ liber, grece pſalteriũ: hebraice nablat: latine organũ dicit. Vocatur autẽ pſalmoꝝ liber ꝙ vno propheta canẽte ad pſalterium chorus cõſonando reſponderit. Titulus autẽ in pſalmis hebraicis ita eſt yſopocalim, qḋ interpretatur volumen hymnoꝝ. Auctores autẽ pſalmorũ q̇ ponuntur in titulis: Moyſes ſcilicet, Dauid et Salomon, Aſaph, Ethã, ⁊ Jditum, et filij chore, Ezechielites, et reliqui quos Eſdras vno volumine cõprehẽdit. Omnes autẽ pſalmi apud hebreos metrico carmine cõſtant eſſe compoſiti. Nam in metro romani, Flacci, ⁊ greci, pindarij: nunc alij ambo currunt. Nunc alcayco ꝑſonãt: nunc ſaffico nitent: trimetro, vel tetrametro pede incedentes. Salomon filius dauid regis iuxta numerum vocabuloꝝ ſuoꝝ tria volumina edidit: Quoꝝ primus eſt Maſlot, quem greci parabolas: latini prouerbia nominãt: eo ꝙ in ipſo ſub cõparatiua ſimilitudine figuras verborũ et imagines veritatis oſtenderet. Jpſam autẽ veritatẽ ad intelligendũ legentibus ſeruauit. Scḋm librũ celeth vocauit, qui grece Eccleſiaſtes dicit: latine concionator: ꝙ ſermo eius non ſpecialiter dirigatur ad vnũ ſicut in prouerbijs: ſed adv niuerſos generaliter dirigatur. docens omnia que in mundo cernim⁹ caduca eſſe ⁊ breuia, et ob hoc minime appetẽda. Tertium librũ Syraſim prenotauit, qui in latinã linguã vertitur, Canticũ canticoꝝ: vbi ꝑ epythalamiũ carmen coniunctionẽ chriſti et eccleſie myſtice canit. dicitur autẽ canticũ canticoꝝ eo ꝙ in oĩbus cãticis ꝓferatur que in ſcripturis ſanctis habẽtur, ſicut quedã in lege dicunt ſancta: et que maiora ſunt ſancta ſanctorũ. Huius autẽ tertij libri carmina exametris et penthametris verſibus apud duos cõpoſita ꝑhibentur: vt ſunt Joſephus, Hieronymus. Yſaias euãgelica potius q̃ ꝓphetica forma edidit librũ ſuũ. Cuius omnis textus eloquentie proſa incedit. Canticũ vero exametro ⁊ pẽthametro verſibus diſcurrit. hieremias ſimiliter librũ ſuuʒ edidit cum threnis, quos nos lamẽta vocamus, eo ꝙ in triſtioribus rebus funeribuſq; adhibeãtur: in quibus quadruplex diuerſis metris alphabetũ compoſuit. Quoꝝ duo prima ſaphico metro ſcripta ſunt, quia tres verſiculos qui ſibi nexi ſunt ⁊ ab vna tñ littera incipiunt: erectũ coma concludit. Tertiũ alphabetũ trimetro ſcriptum eſt: et a ternis lucens treni incipiunt. Quartũ alphabetũ ſimile primo/ſcḋo habetur Ezechiel et Daniel a viris quibuſdã ſapiẽtibus ſcripti eſſe perhibentur. Quoꝝ Ezechiel principia et fines multis habet obſcuritatibus inuoluta. Daniel vero claro ſermone regna orbis prenunciat, ⁊ tẽpus aduẽtus chriſti maniſeſtiſſima predicatione annotat. Hi ſunt quatuor ꝓphete qui maiores vocãtur: quia prolixa volumina condiderũt. Liber.xij.prophetarũ auctoꝝ ſuorũ nominibus prenotatur: qui propterea minores dicunt, quia ſermones eoꝝ breues ſunt. Unde ⁊ connexi ſibimet inuicẽ in vno volumine continentur: quoꝝ nomina ſũt Ozee: Johel: Amos: Abdias: Jonas: Mi

¶ Sermones domini Petri bleſenſis bathonień· archidiaconi/admodū vtiles et melliflui: quibus myſteria ꝙplurimarū ſolennitatū tēporis et ſanctorum facile dinoſcuntur·

¶ Sermo primus.

DUm medium ſilentiū tenerent omnia:et nox in ſuo curſu medium iter ageret:omnipotens ſermo a regalibus ſedibus venit. A diebus antiquis poſtꝗ clamauerat dn̄s primo preuaricatori Adam vbi es:clamauit et ſanguis abel de terra,extunc ſiluit genus humanū: quia in ipſum mors intrauit ꝑ peccatū. Silebat homo mortificatus in gratuitis,in naturalibus vulnerat⁹:adeo erat leſus ⁊ infirmus homo,vt nō eſſet in eo vox neꝙ ſenſus. et hoc intelligo primum ſilentiū fuiſſe. Venit moyſes et data eſt lex. Lex quidē modum infirmitatis oſtēdit:ſed remediū infirmitatis non oſtendit. Neſciebā (dicit apl's) quid eſſet peccatū niſi eſſet lex. Ex quo igit̄ omnes ſua vulnera cognouerūt,ceperunt clamare ⁊ querere medicinā:et ſic ruptū eſt primū ſilentiū. Porro conſiderantes egroti ꝙ in lege nō erat ſalus/quia neminē iuſtificabat lex/neminē ad ꝑfectū ducebat: tandē poſt clamorē affecti longa expectatiōe et tedio ſiluerūt. Et hꝯ eſt mediū ſilentiū. Hoc autē ſilentiū ruptum eſt tripliciter:per vocē:per verbum:per canticū. Per vocem/quia ꝑ eum qui dicit̄ ego vox clamātis in deſerto parate viam dn̄i ⁊c̄. Per verbū/nā omnipotēs ſermo a regalibus ſedibus venit. Per canticum: nā in nocte verbi incarnati/gloria in excelſis deo angeli cecinerunt. Multos ſermones dederat moyſes: ſed nullus eoꝝ oīpotens fuit. Defecerunt eñ in ſua ꝓmiſſione:⁊ qḋ dicebant non potuerunt efficere. Verbo autē dn̄i celi firmati ſunt:et omnipotēs ſermo nō ſolū promiſit aut dixit/ſed quecunꝙ voluit fecit. Tertium ſilentium erit in regeneratione,cum ſederit filius hoīs in ſede maieſtatis ſue: cū exterſerit dn̄s lachrymas ab oculis ſanctoꝝ ſuoꝝ:et iam non erit amplius clamor neꝙ dolor. cum obtinuerit iuſtus vt requieſcat a laboribus ſuis:⁊ in pace fact⁹ fuerit locus eius. Et quibus (iuxta verbū yſaie) in ſilentio ⁊ ſpe fuit fortitudo: erit gaudiū ⁊ pax in eterno ſilentio. Sicut ergo ſalomon ait. Eſt tēpus tacēdi et tempus loquēdi. Tēpus tacendi:dum medium ſilentium tenerent oīa. Tempus loquendi: dū clamat iohannes in deſerto: parate viam dn̄i, rectas facite ſemitas dei noſtri. Elongauerat iohānes ⁊ fugerat in ſolitudinē. Preferebat ſolitudinē ſollicitudini:pacē turbatiōi:quietē tumultui: heremū ciuitati. Clamat i deſerto ſciēs ꝙ ꝗto remotior eſſet a frequētia hominū,tanto imunior eſſet a cōtagio peccatoꝝ. Notate fratres ꝙ a tēporibus helye et alioꝝ prophetarū/deſertum dedicatū eſt ſanctitati: vt eſſet in eo ꝗſi ſecretior dei thalamus in terris,et familiare auditoriū ſpūs ſancti. Succeſſit ꝓphetis iohannes ꝓpheta ⁊ pluſꝙ ꝓpha:ex cuius inhabitatione plurimū reuerētie ⁊ honoris deſerto accreuit. Acceſſit ieſus qui deſertū per quadraginta dies ieiunio conſecratū penitētie dedicauit. Ibi tētatus tētatoris maliciā cōfutauit:vt quicūꝙ in ſolitudinē fugeret: iā nō timeat īſidias inimici:ſed in loco horroris habeat locū ſecuritatis:⁊ in ſolitudine inueniat ciuitatē habitationis. Qui in deſerto ieiunauit:in deſerto pauit turbas.et ibidē manna panē ſcilicet angeloꝝ copioſe largitus eſt:vt confiteantur dn̄o miſericordie eius vt iam non deſperēt,qui chriſtū in deſerto ſequunt̄ ⁊ dicant. Quid comedemus aut quid bibemus? Ille eñ qui animā inanem ⁊ animā eſurientē ſatiat in bonis: qui dat iumētis eſcam ipſoꝝ,⁊ pullis coruoꝝ inuocātibus eum: animā illā que ſe xp̄o ꝑ voti obligationē et profeſſionis vinculū deſpōſauit,non deſeret in deſerto deſertā:ſed ei in abundātia miſericordie ſue miniſtrabit et dicet. Recordat⁹ ſum tui miſerās adoleſcentiā tuam ⁊ charitatē deſpōſationis tue, quando ſecuta es me i deſerto. In terra ergo ſalſuginis/in terra horroris ⁊ ſolitudinis/in terra que nō germinauit hacten⁹ niſi ſpinas ⁊ tribulos/germinabit dn̄s grām et benedictionē. Pingueſcēt illi anime ſpecioſa deſerti/ponet ei dn̄s deſertū quaſi delitias:⁊ ſolitudinē quaſi hortū irriguū. In hoc deſerto ī hac ſolitudine quidā ſedent ſolitarij ſed non ſilent:quos ſollicitudinum mundanarū turba circunſtrepit: cū de religioſo ſcriptū ſit. Sedebit ſolitari⁹ et leuabit ſe ſuꝑ ſe. ſupra ſe leuat ſe,ꝗ viā dn̄o parat intra ſe. Ideo in hoc deſerto fratres audit̄ vox illa clamātis:parate viā dn̄i,rectas facite ſemitas dei nr̄i. Utinā in deſerto cordis mei audiat̄ vox iſta: et rumpatur ſilentiū in quo ſum tanꝙ vulneratus dormiēs in ſepulchris. Utinā non ſolū vocē penitentiā predicātis:ſed ipſum audiā verbū:et audiā quid loquat̄ in me dn̄s deus. Utinā loquatur ipſe in corde meo:⁊ loquar ego ad dn̄m meū. Diu ſilui ⁊ humiliat⁹ ſum:⁊ ſilui a bonis. Utinā ſiluiſſem a malis. Sed non ſum qui dicere poſſim:vt non deliquā in lingua mea. Frequēter accepi opprobrium aduerſus ꝓximos meos:⁊ cum deberē diſponere ſermones meos in iudicio ad obſeruantiā equitatis: ſermo meus verſuti viri preſtigio ſubornat⁹ erat in calumniā ⁊ ſubuerſionē iuſticie:⁊ in mortificationē anime mee ꝗſi gladius acut⁹,⁊ lingua mea cōcinnabat dolos. Nunc autē ſileo a deo,a ſc̄lo, a meipſo. A deo cuius laudē in corde et ore nō habeo. A ſeculo,cuius maliciā nec ꝟbo nec ope dāno. A meipſo,quia peccata mea cōfeſſione nō arguo: nec ſatiſfactiōe redimo: nec bonis operibus recōpenſo. Hoc eſt ſilētiū in ꝗ libētius audio ſapientiā hui⁹ ſeculi que ſtulticia eſt apud deū: ꝙ verbū dei et legē altiſſimi. Et hoc forte eſt qḋ ſalomon inſinuat dicēs. Verba ſapientū audiunt̄ in ſilentio,pluſꝙ clamor principis inter ſtultos. Clama queſo tu qui es vox clamantis: clama ne ceſſes/ſicut

tuba exalta vocē tuā, clama, tona, choruſca, et fulgura, ſi forte exurgat ꝙ dormit, ſi forte adijciat vt reſurgat/ qui ꝯtra dñm fere totꝰ obſurduit. Multi enī imbecilles ſunt ⁊ dormiūt multi/ atqꝫ (vt ꝟbo hieremie vtar) incircūciſe ſunt aures eoꝝ ⁊ audire non poſſunt. Clama q̄ſi preco dñi: vt preparēt viā dñi ⁊ rectas faciāt ſemitas dei nr̄i. Et q̄d eſt fratres. Nōne a ſeculo qđ iohannes nos ammonet parare vias dñi: ⁊ rectas facere ſemitas dei nr̄i? Nonne a ſeculo ⁊ vſqꝫ in ſeculum recte ſunt vie eius? De viarū ſuarū rectitudine cū ipſo diſputat: nā teſte propheta. Dixit impius in corde ſuo nō eſt recta dñi via: ſed eum dñs cōſtantiſſime redarguit ⁊ confutat, Nunq̄d non vie mee recte ſunt: et nō magis vie veſtre praue ſunt dicit dñs? Scimus equidē nec poſſumus diffiteri: quia vie dñi pulchre ⁊ omēs ſemite eius pa. Hoc nobiſcū fatebaꝛ qui dicit. Via dñi imaculata, deus meus impolluta via eius. Via dñi adeo directa eſt (ſicut ꝓpheta teſtaꝛ) vt ſtulti non errent ꝑ eā. Sane multos ſapiētes vidi in hac vita errantes. Nā cum ſapiētia huius mūdi ſit terrena/ animalis/ ⁊ diabolica: non eſt mirū ſi illi qui ita ſapiunt errant: ⁊ viam eterne ciuitatis ignorāt. Illa ꝟo ſtulticia ꝑ quā placuit deo ſaluos facere credētes: illa eſt que non errat: illa eſt ꝙ viam nouit/ quā deꝰ abſcondit a ſapiētibus ⁊ prudētibus huius ſeculi, ſtultiſqꝫ ⁊ paruulis reuelauit. O dñe tu paraſti directiones viā iuſtificationū tuaꝝ: dirige in cōſpectu tuo viā meam. Et quid eſt dirigere dñi ſemitā: niſi corrigere ſuam vitā? Viam vero dño parat, qui cor ſuum corā deo humiliat, ⁊ peccata in quibus offendit per penitentiā purgat. Cum omni ergo diligētia conſiderandum eſt ne quid prauū inueniatur in volūtatibus noſtris: ne quid aſperū in moribus vel tenebroſum vel lubricū aut diſtortū. Prauū per malicā. Aſperum per impatientiā. Tenebroſum per ignorantiā. Lubricum ꝑ inconſtantiā. Diſtortū per diſcordiā ⁊ vite inequalitatē. Quidā ſemꝑ ſunt aſperi lubrici ⁊ diſtorti: et ſunt inter alios frēs q̄ſi angues inter anguillas/ q̄ſi corui inter colūbas/ quaſi ſpine inter lilia: ⁊ tribuli inter roſas. Contritio ⁊ infelicitas in vijs eoꝝ: quia viā pacis non cognouerūt. Via taliū tenebre ⁊ lubricū: ⁊ angelus dñi ꝑſequēs eos. frequentiſſime ſiquidē vidi hoīes hmōi inquietos, ⁊ litigioſos grauiter a dño flagellari. Nam contra taliū malicā dñs immittit immiſſiones ꝑ angelos malos. Ut quid deo ⁊ fratri ſuo cōtrarius ⁊ cōtumelioſus fuit? tradaꝛ ſathane in interitū carnis: et qui alijs grauē ⁊ importabilem ſe exhibuit, ſibimet fiat grauis. Et hoc eſt qđ legiꝛ in ꝓuerbijs. Semꝑ iurgia querit malus: angelus autē malus mitteꝛ cōtra eum. Si quid ergo in nobis tenebroſum eſt, ꝑ cōfeſſionē illumineꝛ. ſi quid lubricum, in amore chriſti ſtabiliaꝛ. Si quid diſtortū, ad equitatē diuine glorie dirigaꝛ. ſi quid aſperū, ad lenitatē ſpūalis grē cōplanetur. Sic diriget māſuetos dñs: docebitqꝫ mites vias ſuas. Q; ſi alicui videntur anguſte vie dñi non admiretur. Vie dñi viatores exigunt graciles et expeditos: nec mole terrene ſollicitudinis oneratos. Ideo anguſte ſunt propter anguſtiā paupertatis: ſed ampliſſime videntur his qui diligunt dñm: ⁊ aſpiciūt (iuxta verbum apli) in remuneratorē ſalutis eterne. Talis erat moyſes de quo ſcribit apoſtolus: quia reputauit maiores diuitias theſauris egyptioꝝ improperiū chriſti. Aſpiciebat enī (dicit apl's) in remuneratorē. Et hoc qđ in ezechiele legiꝛ: q2 duo cherubi vtraqꝫ facie aſpiciebāt in palmā. In oībus enī que agimus ſiue tēporalia ſiue ſpūalia ſint: debemus in remuneratorē vite oculos nr̄e intētionis dirigere. Nā ſi attendat iuſtus qui ex fide viuit, q̄nta preparet dñs diligētibus ſe: ſi cōſideret oīs cōſummationis finē: clamabit et dicet. Dilataſti dñe greſſus meos: ⁊ latū mandatū tuum nimis. Dilatatur enim via dñi ex quo delectaꝛ anima in magnitudine premij: et breuitate laboris. Eat ergo homo ad exitus viarū: nā ibi aſſumunꝛ qui iubenꝛ ad nuptias introduci. Fines ſiquidē et exitus viarū hic recipiet/ pro mūdanis celeſtia/ ꝓ trāſitorijs eterna/ pro tēporali labore quietem/ gloriā ſine fine. Gaudeatis ergo fratres ⁊ cātetis in vijs dñi: q2 magna eſt gloria dñi. Gaudeatis expectantes beatā ſpē: et aduentū glorie magni dei. Nā in ꝓximo eſt vt reddat vobis dñs mercedē laborū veſtroꝝ: et ꝙ cuſtodiuiſtis ꝓ xp̄o vias duras, a xp̄o recipietis coronas immarceſſibiles ⁊ eternas. Quā vobis preſtare digneꝛ chriſtꝰ ieſus. Qui cū prē ⁊ ſ. ſctō vi. ⁊ reg. Per omnia ſecula ſeculoꝝ. Amen.

Sermo ſecundus.

ASpiciebā in viſu noctis: ⁊ ecce in nubibꝰ celi quaſi filius hoīs veniebat: ⁊ vſqꝫ ad antiquū dierū ꝑuenit: ⁊ in cōſpectu eius obtulerunt eum ꝙ dedit ei poteſtatē ⁊ honorē ⁊ regnū: ⁊ poteſtas eius ptās eterna, ⁊ regnū eius qđ non corrumpeꝛ. Daniel dñici aduētus inflāmatus deſiderio (vnde ⁊ vir deſiderioꝝ ab angelo vocatus eſt) effudit in ſe animā ſuam vt trāſiret in locū myſterij admirabilis: ⁊ videret ſacramentū incarnatiōis dñice abſconditū a ſanctis: ſicut apl's dicit. Unde ⁊ in viſione noctis aſpiciebat. Eſt enī viſio noctis/ eſt ⁊ viſio diei: et eſt viſio lucis. Viſio nocturna ante grām/ viſio diei ſub grā/ viſio lucis in gloria. Videbaꝛ prophete ⁊ patriarche in viſione noctis. Unde legiꝛ: Locutus es in viſione ſanctis tuis et dixiſti. poſui adiutoriū ⁊c̄. De ſcđa viſione que in aplis ſub tēpore grē facta eſt dicit apl's. Speculantes gloriā dñi in eandē imaginē trāſformamur a gloria in gloriā tanq̄ꝫ a dñi ſpiritu. Nūc ſpiritualiter videmus q̄ſi ꝑ ſpeculū in enigmate: ſed cū venerit viſio lucis/ fulgebunt iuſti ſicut ſol in ꝯſpectu dei: ⁊ tunc videbūt lumē in lumine, et purificatis oculis videbunt lucē quā nō poſſet mortalis oculus ſuſtinere. Et ecce in nubibus celi q̄ſi filius hoīs veniebat. Tres ſunt nubes, obſcuritas in ꝓphis, ꝓfunditas in diuinis cōſilijs: occulta ⁊ inaudita fecūditas ꝟginitatis. De nube ꝓphaꝝ ſcriptū eſt. Tenebroſa aq̄ in nubibꝰ aeris. De nube cōſilioꝝ dei legiꝛ. Rorate celi deſuper:

et nubes pluāt iuſtū. De nube ꝟginitatꝫ ⁊ fecūditatis abſcōdi te: dicit ꝓpħa. Sup nubē leuē ⁊ candidā ingredieť dñs in egyptū. In iſtis nubib⁹ veniebat q̄ſi filius hoīs. Bene dicit quaſi filius hoīs: quia ꝑpaliter filius hoīs ab eťno erat filius dei. Nondū erat filius hoīs: ſed qꝛ in ꝓximo erat filius hoīs futurus: iā q̄ſi filius hoīs cenſebať. Si quis verba danielis diligēter attēdat: manifeſtiſſime in eis dep̄hendet xp̄i icarnationē in eo ꝙ filius hominis veniebat. Xp̄i paſſionē in eo ꝙ obtulerūt eum. Xp̄i reſurrectionē, in eo ꝙ data ſunt ei honor et poteſtas eterna ⁊ incorruptibile regnum: eius aſcēſionem in eo ꝙ ꝑuenit ad antiquū dierū: nā regreſſus eius ad patrē. Uerūtñ quia cetera ſacramēta ſua tp̄a habēt: de aduentu quē habemus pre manibus aliqua ꝓſeq̄mur. Non ſolus daniel: ſed etiā oēs alij cū eo ꝓphete de dño clamant vnanimiter q̄ñ venit. Et qd̄ ergo reſtat niſi vt occurram⁹ ei? Apl̄o teſte, iſte eſt qui ingrediť ad ſaluādas gētes. Occurramus ergo ſaluatori nr̄o. Salutemus eū de longe: q̄ mādat ſalutes iacob/qui dat ſalutē regibus. Non eñ voluit ſalutare nos tm̄ de longinquo: ſed ſaluare de ꝓximo. Scio qꝛ veniēs benedictionē daturus eſt legiſlator: ⁊ ꝓſperabiť in his ad q̄ miſſus eſt: ⁊ oīa quecūq; faciet proſperabunť. Eam⁹ ergo ⁊ p̄occupem⁹ faciē eius in ꝯfeſſione. Si q̄s inter frēs ifirmus eſt leuet ſe ſup ſe: et poſterioꝝ oblit⁹ ad anteriora ſe extēdat geſtiēs in occurſuꝫ dñi veniētis: ita oēs vnanimiter occurrētes dicam⁹. O dñe bñ proſperare: intēde ꝓſpere ꝓcede ⁊ regna. Bñdictus q̄ venit in noīe dñi rex iſrael ſaluator. Solēt equidē ifirmi venire ad medicos, egeni ad diuites, ſerui ad dños. Quid ergo dñe dñator dñantiū? Quid eſt homo ꝙ memor es ei⁹: aut filius hoīs q̄ñ viſitas eū? Quid eſt hō qꝛ magnificas eū: aut qd̄ apponis erga eum cor tuū? Mouit frēs miſeria hoīs miſericordiā dei. cōſiderās eñ pius ⁊ miſericors de⁹ quia inimic⁹ hoiem doloſe ſubuertiſſet: erga hoiem cogitauit cogitationes pacis. nā ab alio ipulſus euerſus eſt vt caderet. Quia vero inimic⁹ malicia ꝓpria cecidit: inuēta eſt iniq̄tas ei⁹ ad odiū. Mouebāt patrē miſericordiarū anguſtie hoīs incarcerati ſuā deplorātis miſeriā ⁊ miſericordiā implorātis: ⁊ dicētis aſſidue. Educ de carcere animā meam, cōplaceat tibi dñe vt eruas me: q̄ñ de terra mea furti ſublat⁹ ſum/⁊ hic innocēs in lacū miſſus ſum. nocentē me quidē fateor: ſꝫ innocens ſum reſpectu illius cui⁹ fraudulētia me ſeduxit. Adiuuet me grā tua cui nocuit aliena malicia: mīa et veritas tua michi ſint in ſubſidiū: quē aliena impietas et mendaciū ſubuerterūt. O dñe xp̄e ieſu ego q̄ in carcere iſto iā totus cōputrui q̄ñ videbo faciē tuā: q̄ñ venies o ſalutare vult⁹ mei ⁊ deus me⁹? O dñe deus ſalutis mee: fac citius q̄ſo ꝓpter qd̄ venis. Ueni dñe et noli tardare: veni et oſtēde faciem tuā ⁊ ſalui erimus. Te eñ expectamus, eſto brachiū noſtrū in tp̄e tribulatiōis: certe tribulatio ꝓxima eſt et nō eſt q̄ adiuuet. Uerbum ſalomonis eſt. Memētote quia mors non tardat: et qd̄ facimus fratres quare dño nō occurramus greſſibus deuotionis ⁊ humilitatis? Eamus et ſalutemus eum et ad cōmanendū in noſtro hoſpitio inuitem⁹. Alioquin lamētabiť ꝓpħa ſup ciuitatibus auſtri: qꝛ nullo introeunte clauſe ſunt. Talis eſt q̄ pre nimia benignitate ſua anteq̄ȝ voceť ſe offert: bon⁹ eſt aie querenti ſe, ⁊ occurrēti ſibi anteq̄ȝ inuiteť hylari ⁊ feſtinus occurrit. Non ignorabat hoc yſaias qui de tali occurſu loquēs. Occurriſti (inquit) letāti et faciēti iuſticiā, in vijs tuis recordabiť tui. Sicut autē inuitāti ſponte ſe offert: ita inuitatus hoſpitiū rogātis intrare ſepe diſſimulat. Ideo violentia precū ⁊ deuote humilitatis obſequio eſt trahēdus. Incedens cū duobus diſcipulis/licet cum eis ⁊ ab eis vellet in hoſpitio recipi: ſe tñ lōgius ire finxit. Duo etiā angeli adorante ⁊ ſupplicāte loth vt intrarēt domum eius: diſſimulabāt ⁊ dicebāt, nequaq̄ȝ ſed manebimus in platea. De diſcipulis autē legiť et coegerunt eū. De loth vero ſcriptū eſt: quia angelos oppido coegit intrare. O coactio ſancta, o violetia cōmendabilis q̄ chriſtū ⁊ angelos hoſpites facit. Si ergo frēs ad ſupplicationē nr̄am diſſimulatione aliqua vſus fuerit q̄ſi velit longius ire, nr̄mq; declinare hoſpitiū: violēter inſtemus. Nulla eñ violētia [illegible] potest inferri, q̄ ſi eū cōfeſſionibus/vigilijs/ diſciplinis/ ardentis iubilatiōib⁹ cōpunctionibus ignitis/gemitibus ⁊ ſuſpirijs inuitetur. hoc modo vinceť, ⁊ quicq̄d diſſimulauerit prius: nr̄is tandē deſiderijs acquieſcet. Nouiſti eīm pte q̄liter anima contēplante aut orāte q̄ñ in delitijs cuiuſdā ſuauitatis ⁊ glorie quodā beato ſtupore ⁊ celeſtiū deſiderio tracta ſuſpendiť: oīa hoīs interiora deo venienti aſſurgunt: et fit (iuxta doctrinā apl̄i) in nubibus obuiā xp̄o, et ſic cū dño eſt: ſed tēpore hacuiu ſec hora dimidia. cum eñ exiſtimat eū tenere ſicut ſecreto acceſſit: ita ſecreto elabiť. Spiritus eñ vbi vult ſpirat, ⁊ neſcis vnde veniat aut quo vadat. Unde ſilomō ait quomodo tu ignoras viā ſpūs? Et iob. Semitā ignorauit auis. Has ipſius dilatiōes ſpōſa in cātico amoris manifeſte declarat: dū ſponſo pulſante ad oſtium ait. Uox (inquit) dilecti mei pulſantis aperi michi ſoror mea, amica mea, colūba mea, qꝛ caput meū plenum rore ⁊c̄. Surrexi (inquit) aperire dilecto meo. At ille declinauerat atq; tranſierat: q̄ſiui ⁊ nō inueni illū: vocaui ⁊ nō reſpōdit michi. Et beat⁹ Iob. Si venerit ad me nō videbo eū. Ideoq; cū mulier chananea diu vocaſſet eū/nō reſpōdit ei: tandē dedit ei deſiderabile ⁊ ſalubre reſpōſum/inſinuās ꝙ cū amore inſtātia ſit vocādus: et in hoſpitiū anime humili deuotiōe fortiter attrahēdus. Sic r̄ndebit hoſpes miſericors hoſpite ſupplicāti chananee ꝑcanti. Mulier magna eſt fides tua: fiat tibi ſicut petiſti. Omni ergo cautela nobis preparandum eſt hoſpitiū corporis nr̄i ne qd̄ in eo reperiat qd̄ oculos ſue maieſtatis offendat. Non ſit in eo vxor litigioſa/fumus aut ſtillicidiū: nā hec tria hoſpitē de domo eijciunt: concupiſcētia ſcilꝫ carnis: ⁊ cōcupiſcētia oculoꝝ: ⁊ ſupbia vite. Quare fratres dedignareť diuertere ad vos ſi deuote et hūilit tract⁹ fuerit:

qui domũ zachei nonvocatus intrauit?Si zacheꝰ di-
midiũ ſuoꝝ bonoꝝ dedit pauperibꝰ:ſi fraudat q̃dru-
plũ reſtituit:certe multos zacheos hic video q̃ nõ ſo-
lum quadruplũ reſtituerũt:nõ ſolũ dimidiũ bonoꝝ ꝓ
xpo:ſed oĩa bona tẽporalia reliquerũt. Nõ dedigna-
tur cũ hoĩbus habitare: q2 filius hoĩs eſt. Ipſe ad
nos veniat ⁊ maſionẽ apud nos faciat:vt nos de hac
mãſione educat,et ducat ad illius eterne btitudinis
mãſionẽ in qua eſt pax q̃ non deficit,lux que nõ extin
guitur,⁊ gloria q̃ non tranſit. Quã nobis preſtare di-
gnet Qui cũ.p.⁊ ſpi.ſancto viuit et regnat deꝰ. Per
oĩa ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶Sermo tertius.

SAluatorẽ expectamꝰ dñm nrm ieſum xp̃m
qui reformabit corpus humilitatis nr̃e cõfi-
guratũ corpori claritatis ſue. Scriptũ eſt:q̃a
expectatio iuſtoꝝ leticia. Vñ ⁊ iuſtus diui-
ne miſeratiõis expectatiõe ſuſpẽſus dicebat. Et nũc
que eſt expectatio mea, nonne dñs? O expectatio gẽ
tiũ oẽs qui te expectãt non cõfundent. Te expectaue
rũt ⁊ in te ſperauerũt patres nr̃i:ſperauerũt ⁊ nõ ſunt
cõfuſi. Erãt inter antiquos q̃ increduli ꝓphaꝝ oracu
lis yronica illuſiõe yſaie,⁊ ceteris ꝓphetis inſultãdo
dicebãt. Manda remãda mãda remãda: expecta re-
expecta:modicũ ibi modicũ ibi. Sꝫ talibus idẽ ꝓpha
grauiſſime cõminat. Erit(inquit)eis vt vadãt ⁊ cadãt
retrorſum ⁊ illaqueent ⁊ capiant. Iſti ⁊ taliũ cõſimi-
les inciderũt i tẽtationes ⁊ laqueos diaboli. Laque-
os ſiquidẽ ⁊ pedicas ⁊ decipulas habet. Abſcõderũt
(inquit)peccatores laqueũ michi. Et iob. Abſcõdita eſt i
terra pedica eiꝰ:⁊ decipula eiꝰ ſup ſemitã. De hac ca-
ptiõe ſalonõ ait:neſcit hõ finẽ ſuũ:ſed ſicut piſces ha
mo,⁊ aues laqueo,ſic hoĩes capiunt in tpe malo. Ex
pectemus itaqꝫ cũ fiducia frẽs ſaluatoris aduentũ.
Certus ſum(inquit)q2 apparebit in finẽ ⁊ nõ mẽtiet.
Si morã fecerit:expectabo eum. Sed ⁊ ille q̃ mandat
ſalutes iacob/ſalutat ꝑ Ozeã ꝓphã amicã ſuã ec-
cleſiã quã ſibi deſpõſauit in fide: ⁊ ꝯſolat eã. ⁊ vt cõfi
dat in ea co viri ſui: docet q̃liter eũ debeat expecta-
re. Dies multos(inq̃t)expectabis me,nõ fornicaberis:
et non eris cũ amatore alieno. Ab antiq̃s dieb9 dicta
ſunt hec frẽs. Unde ⁊ yſaias dicit: nomẽ dñi venit de
lõginquo. Nos aũt ſumus in quos fines ſeculi deue-
nerũt. Ideoqꝫ in ꝓxio eſt vt veniat ſpõſus/vt veniat
rex nr̃:legifer nr̃. Cito ei veniet:⁊ nõ tardabit. Et nos
ergo ſimiles hoĩbus expectãtibus dñm ſuũ faciamꝰ
qḋ ꝑcipit vt nõ fornicemur/vt nõ ſeq̃mur alios ama-
tores. Fallax amator eſt mũdus:⁊ aiabꝰ ꝓditoria de-
ceptiõe illudit. Hic eſt ſichẽ filius emor q̃ dynã filiã
iacob raptã et corruptã blanditijs lenit. Miſera eñi
aĩa abſtracta ⁊ illecta a cõcupiſcẽtijs ſuis: dũ mũdo
et diabolo ꝯſentiẽs fornicat a dño, p̄mã fidẽ irritã
facit:atqꝫ i paſſione deſideriorꝫ ⁊ ꝑemptoria volupta
te ſeipſam deo abnegat. Doloſos amatores q2 ꝑſen-
tialiter ſe offerũt ſequit: ⁊ dñm glorie xp̃m ieſum ſpõ
ſum ⁊ ſaluatorẽ ſuum iuſte/pie/⁊ ſobrie nõ expectat.
Nos itaqꝫ(iuxta ꝯſiliũ apli)ſobrie ⁊ iuſte:⁊ pie viua-
mus in hoc ſeculo expectãtes beatã ſpem,⁊ aduẽtũ
glie magni dei. Eſt pietas hoĩs ad dñm. Iuſticia ad
proximũ. ſobrietas ad ſeipm. Pernitioſus eſt nobis
aduẽtꝰ dñi:niſi ipm cũ pietate et ſobrietate ⁊ iuſticia
expectemus. Tres ſunt aduẽtus dñi: p̄mus in carnẽ:
ſcḋs ad aiam:tertius ad iudiciũ. Primꝰ in media no
cte fuit: ſcḋs in mane: tertius in meridie. Ut de p̄mo
aduentu ṽba veritatis euãgelice ꝓſequamur: media
nocte clamor factꝰ eſt: ecce ſpõſus venit. Mediã no-
ctẽ fuiſſe intelligo cũ in medio ſilẽtio curſum ſuũ nox
ageret. Nox apud iudeos erat/quoꝝ oculos obſcura-
uerat malicia ne viderẽt. Sꝫ ⁊ populus gentiũ ambu
labat i tenebris. Uenit ſpõſus ⁊ factꝰ eſt clamor. Ru
ptũ eſt ſilentiũ noctis. Uenit eñ qui illuminat abſcõ
dita tenebrarũ:abſtulit noctẽ et fecit diẽ. Nox(inquit
apl's) preceſſit/dies autẽ appropinquauit. Et q̇d eſt
qḋ media nocte clamor factꝰ eſt: niſi q2 in medio ſilen
tio omniũ dũ curſum ſuũ nox ageret:atqꝫ oĩpotẽs ſer
mo a regalibus ſedibus deſcẽdere deſtinaſſet: ꝓphe
cognoſcẽtes aduẽtũ chriſti:in vocẽ clamoris ⁊ gaudij
proruperũt/⁊ mediũ ſilẽtiũ ruperũt. Magnus ſiq̇dẽ
clamor erat: vbi ꝑ ſe clamabãt ꝓphe ſinguli:⁊ i ſimul
vniuerſi. Clamabat dauid. Inclina celos tuos ⁊ deſcẽ
de. Et yſaias. Utinã dñs dirumperet celos. Emitte
agnũ dñe dominatorẽ terre,⁊ ad conſolationẽ popu-
li fortius iclamabat. Sperate in dño,ꝓpe eſt iuſtus
meus/egreſſus eſt ſaluator meus nõ elongabit ſalus
mea:⁊ non imorabitur vltra horam. Et in ꝑſona dñi.
Dabo in ſyon ſalutare meũ:⁊ in hieruſalẽ gloriã meã
Hieremias etiam de lacu miſerie:⁊ de neruo clama-
bat. Ecce dies veniũt/⁊ ſuſcitabit dñs dauid ſemen
iuſtum: nouũ faciet ſup terrã mulier circũdabit virũ.
Iohel etiã in vocẽ clamoris et exultatiõis erumpẽs.
Filie ſyon exultate inquit et letamini:q2 dedit vobis
dñs doctorẽ iuſticie. Micheas nichilominus cũ cor
dis exultatione:⁊ vocis exaltatione dicebat. Ueniet
dñs ⁊ egreſſus eiꝰ a diebus eternitatis. Si vellemus
deducere in mediũ diuerſas voces:diuerſa oracula ⁊
orones ꝓphetaꝝ lamẽtabili deſiderio ⁊ deuotiõe cla
moſas:prius deficerẽt narrãdi tẽpora,q̃ narrãdi ma
teria. Porro vnũ eſt neceſſariũ. Si volumus q2 xpi ad
uẽtus ſit nobis ad remediũ,preparemus nos in eius
aduentũ. Sicut ꝓpha nos in ꝑſona iſrl' docet. Para-
tus(inquit)eſto iſrael in occurſum dñi qm̃ venit. Et
vos fratres eſtote parati:q2 qua hora nõ putatis filiꝰ
hoĩs veniet. Primus aduentus iam ꝑterijt. Xp̃s eñ
inter hoĩes viſus eſt: ⁊ cũ hoĩbus cõuerſatus eſt. Xp̃s
venit vt legẽ in ſe ꝓ nobis impleret:⁊ q2(iuxta aplm)
teſtamentũ in morte ꝯſummat:ipe teſtamentũ nr̃e re
dẽptiõis in cruce voce ſpũs ⁊ ope ꝯſummauit. In ſcḋo
aduẽtu ſumus: ſi tñ tales ſumus vt ad nos venire di-
gnet:ſecuri q2 ſi eũ diligimꝰ ad nos veniet/ac nobiſcũ
morã faciet. Iſte aduẽtus nobis incertꝰ eſt. Quis eñ
nouit q̃ in deo ſunt:niſi ſpũs dei?Nouerũt q̃ in extaſi
celeſtiũ deſiderio rapiunt,qñ veniat: neſciũt tñ vnde
veniat aut q̃ vadat/ſicut iob dič. Si venerit ad me nõ

videbo eum:et ſi abierit non intelligam eum. De tertio aduentu certiſſimū eſt q2 veniet: incertiſſimū tñ qñ veniet. Et qd eſt certius morte: nil tñ incertius hora mortis. Sapiēs dicit: cū dixerit pax ꝛ ſecuritas: tunc repētinus ſuperueniet interit⁹ ꝛ dolor:ſicut in vtero habētis ꝛ nō effugiēt. Nōne illi hoi euāgelico aduēt⁹ dñi terribilis iminebat: cui a dño dictū eſt Stulte in hac nocte repetēt animā tuā a te. Que ꝑparaſti cui⁹ erūt? In hac vita de hoc ſolo ſecuri eſſe poſſum⁹: q2 ſecuri nō ſumus. Dū em̄ ſani ſumus/modo ꝓſpera blādiūtur/modo aduerſis affligimur/modo ſumus/mō nō ſum⁹. mors em̄ nec etati nec ſexui parcit. Quicqd agregam⁹/ dicim⁹/cogitam⁹ aut facim⁹: totū ad nichilū deueniet tanq̃ aq̃ decurrēs. Qui ḡ ver⁹ iſrael eſt ꝓficiſcat in occurſuz dñi:qñ vēit. Paratos nos eē oportet vt ꝑueniam⁹ poti⁹ mortē: q̃ ꝑueniamur a morte Ille prudēter ſe ꝑparat:q ab iniqtatis cōtagio ſe obſeruat. Propheta/q2 nō poterat ſe obſeruare a morte ſaltē obſeruabat ſe ab iniqtate. Obſeruabo me ab iniquitate. O q̃ beat⁹ eſt q ſecure pōt dicere: paratū cor meū de⁹, paratū cor meū. Et illud. Parat⁹ ſum ꝛ nō ſum turbatus. Iſte de ꝑmo aduētu ꝑcipit fructū grē: de ſcdo aduētu ꝑcepturus fructū ſalutis ꝛ glīe. Primus acceſſorius eſt ad ſcdz. Scds preparatorius ad extremū. Primus aduentus fuit occult⁹ ꝛ humilis. Scds eſt ſecret⁹ ꝛ amabilis. Tertius erit manifeſtus et terribilis. In ꝑmo em̄ venit ad nos:vt in ſcdo veniret in nos. In ſcdo venit in nos,ne in tertio veniret ꝯ nos. In ꝑmo aduētu fecit miam. In ſcdo dat grām. In tertio dabit gloriā: q2 grāz ꝛ gloriā dabit dñs. In ꝑmo apparuit cōtēptibilis ꝛ vilis,ꝛ fragilis:nā herodes eū ſpreuit:iudeus expuit/gētilis occidit. De ſcdo aplſ loquēs. Speculātes (inquit) gloriā dñi in eandē imaginē trāſformamur a gloria in gloriā tanq̃ a dñi ſpū. In ꝑmo iudicat⁹ iniuſte. In ſcdo ꝑ grām nos iuſtificat,iuſte iudicatur⁹ in vltimo. Agnus in ꝑmo,leo erit i vltimo. Amicus in medio. De ꝑmo ꝑ yſaiā dicit Tacui ꝛ nō aperui os meū. De vltimo dicit:q2 parturiens loquer. De ſcdo, ꝛ ad eū veniemus, ꝛ māſionē apud eū faciem⁹. Qui ꝑmo venit māſuet⁹ ꝛ mitis:veniet iudex tremēdus ꝛ terribilis. Qui venit in ſpū humilitatis:veniet in ſpū iudicij ꝛ ſpū ardoris. Periculoſum eſt fratres icidere in man⁹ dei viuētis. nā ſicut fluit cera a facie ignis:ſic peribūt pctōres a facie dei. Ignis eoꝝ non extinguet:et vermis eoꝝ nō deficiet. Mors em̄ eoꝝ non morieť: q ad hoc ſolūmodo viuēt vt eternaliter crucient. Iuſti autē epulabunť in ꝯſpectu dei:ꝛ delectabunť in multitudine pacis, habētes (teſtimonio yſaie)coronā ꝓ cinere:oleū gaudij pro luctu: palliū laudis ꝓ ſpū meroris. Reddet ei dñs ſanctis mercedē laboꝝ ſuoꝝ:impios autē dānabit ſentētia babilonis. Q̄tum (inquit)exaltauit ſe in delitijs: tantū date ei tormēta ꝛ luctū. De hoc aduētu ip̄e dič. Ecce venio cito:ꝛ merces mea mecū eſt reddere vnicuiq3 ſm opa ſua. Ipſe non ſm opa nr̄a q fecim⁹ nos: ſ3 ſm magnā miam ſuā ſaluos nos faciat/xp̄s ieſus quē ſaluatorē ſuſcepimus,ꝛ quē iudicē expectamus: cui eſt honor ꝛ gloria in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶Sermo quartus.

Salue crux ꝑcioſa ſuſcipe diſcipulū eius q pependit in te magr̄ me⁹ xp̄s. Homo vanitati ſimilis eſt: Ideoq3 appetit vanitates ꝛ iſanias falſas. Vñ ꝛ ex quadā deprauatiōe nature i reprobū ſenſum dat⁹ terrena ꝛ celeſtia vilipēdit/atq3 oblectamēta corporis ſequēs,ꝑditionis eterne laqueis ſe inuoluit. Vñ ergo hoi infelici ꝛ venundato ſub pctō vt poſſit erigere caput:carnēq3 reꝑmere ꝛ fluctib⁹ maris in corde ſuo grauiter eſtuātib⁹ imperare? Nō eſt hoc hois:ſed illius qui opať in nobis ꝛ velle ꝛ ꝑficere pro bona volūtate. Sane andreas homo erat ſilis nobis paſſibilis. Ip̄e autē quaſi ſue cōditionis obliť⁹ ſummopere predicabat ſuauitatē ꝛ dulcedinē crucis. xp̄iq3 deuotiſſim⁹ emulator: ita in xp̄o crucē xp̄i amabat, vt omniū ſuoꝝ deſiderioꝝ ꝛ affectuū ſummā poneret in dolorib⁹ ꝛ tormētis. Vehemēter erat in eo accēſus ignis quē venit dñs mittere in terrā: adeo vt i ſupplicijs exultaret/atq3 tormentū dānatiſſime mortis ſibi ad cumulū ſumme iocūditatis aſcriberet. Michi quidē miſero ꝛ infirmo videť terribile ꝛ horrendum in tā horribili furcaꝝ,aut crucis patibulo q̄rere: aut q̄ſitas inuenire delitias. Quis querit in tormentis quietē/in morte vitā/ſanitatē in morbis/i dolorib⁹ voluptatē? Andreas vero ꝑ nimio ardore fidei ꝛ amoris crucē ſalutat,ꝛ dicit: Secur⁹ ꝛ gaudēs venio ad te. Andreas precipuā reputat voluntatē,ſi dimittať in patibulo donec in eo cōſummeť: ꝛ qd omnē fortitudinē facultatis hūane tranſcēdit, q̄ſi iam a corpore peregrinās cruciatū in cruce nō ſentit. Sic em̄ xp̄m diligit, ſic ei⁹ affectat cōſortiū: vt longū ei videať q2 non accelerať patibulū,q2 iam nō pendet,q2 mors nō ingeritur,q2 protrahiť vita, q2 pena differť. Eius itaq3 paſſioni iā potius nos cōgaudere, q̃ cōpati decet. Quare em̄ ei patiēti nō cōgaudeam⁹, q cōuertit in gaudiū paſſionē? O lignū bn̄dictū. O lignū fructiferꝝ. O arbor ꝑcioſiſſima q de precio mūdi qd in te tuliſti,adhuc etiā in morte germinas pacatiſſimū fructū vite,oleū leticie fundis:ꝛ eos q lignū vite apprehēdunt facis iter crudeliſſime mortis anguſtias deguſtare ꝑmitias ſuauitatis eterne. Crux q olim iſtrumētū dānatiōis exq̄ſite et viliſſime mortis extiterat:hodie amatorib⁹ ſuis ꝓ morte vitā/ ꝓ timore ſecuritatē/ꝓ ꝯfuſione gloriā recōpenſat. Vere qd ſtultū eſt dei ſapiētius eſt hoibus Nā cū ſapiētia hūana nō inueniſſet in cruce niſi amaritudinē mortis:turpitudinē ꝛ horrorē: petr⁹ ꝛ andreas māna abſcōditū in cruce cōpererūt: ꝛ theſaurū ſūme voluptatis inuenerūt. Ipſe ꝑmogenit⁹ mortuoꝝ xp̄s ieſus iſtaꝝ crucis delitiaꝝ nō imemoriā paſſus, iam ſepultus,iā glorificatus,occurēs petro vadit romā iterum crucifigi. Nonne ſufficiebat ſemel ſatiatū eſſe opprobriū crucis: niſi adhuc eſuriret ꝛ eſuriendo appeteret crucem ſuis nobilioribus membris? Non miror ſi chriſtus crucē dilexerit in q exaltatus oia ad

ſe traxit: ad ſe dico ad diligendũ/ad imitandũ/ad cõmunicandũ. Per hanc illi homini data eſt oĩs poteſtas in celo et in terra. Per hanc datũ eſt ei nomẽ qđ eſt ſupra omẽ nomẽ. Per hanc fact⁹ eſt principatus eius ſup humerũ eius. Sed vnde hoc andree viro infirmo et fragili,ꝙ ita gloriat̃ in cruce,ꝙ ſic in tormentis exultat:ꝛ pre gaudio ſe nõ capit? Certe helyas ad cõminationẽ vni⁹ muliercule animo cõſternat⁹: proijcit ſe ſubter vmbrã iuniperi:ꝛ petit anime ſue vt moriatur. Sufficit(inquit)michi,tolle animã meã. Paulus apl's inter temtationũ anguſtias coartat⁹ clamare cõpellit̃:ſuumq; dolorẽ clamore teſtat̃. Infelix ego homo: qs me liberabit a corpore mortis huius? Ille iob cuius tolerãtia a deo ſolẽniter predicat̃:ſuã infirmitatẽ ſuũq; defectũ cõſiderans. Que eſt(inquit)fortitudo mea vt ſuſtineã? nõ eſt fortitudo lapidũ fortitudo mea:nec caro mea enea eſt. Ionas etiã a facie dñi fugiẽs ꝛ arefactione hedere cõturbat⁹: Iraſcor(inqt) ad mortẽ. Quid mirũ de iona? Ipſe etiã xp̃s timuit. Ecce pluſq; ionas hic: id eſt xp̃s q̇ cepit tedere ꝛ turbari vſq; ad mortẽ. Xp̃s dicit: Aïa mea turbata eſt. Et pater ſi fieri poſſit trãſeat a me calix iſte. Andreas clamat. Salue crux p̃cioſa ſecurus ꝛ gaudẽs ad te venio,ſuſcipe diſcipulũ eius qui pepẽdit in te magiſter me⁹ xp̃s. Nunq̇d magiſtro maior eſt diſcipulus aut dño ſeruus? Nunq̇d trepidat princeps vbi miles eſt irrepidus ꝛ ſecurus? Attẽdite fratres ineffabilẽ ꝛ ineſtimabilem abundantiã ſuauitatis/ ꝛ exuberãtiam charitatis in chriſto. Compatitur medicus et coinfirmatur īfirmo:infirmat̃ gallina cũ pullis:ꝛ vt plenũ fieret holocauſtũ vt op⁹ miſericordie cõſummate impleret̃ in xp̃o:ſicut patiebat̃ ꝓ nobis in carne:ſic anime paſſiones voluit ſuſtinere. Michi trepidat,michi turbat̃,michi tedet,michi toti patit̃:cui toti cõpatit̃. Ideoq; cõpatienti patit̃ vt trepidatio eius michi vertatur in fortitudinẽ/triſticia in leticiã/tediũ in alacritatẽ/deſolatio in cõſolationẽ/turbatio in quietẽ. Patitur ſeruus ſibi prouidẽs,dño ſuo ſeruiens. Patitur dñs ſe exinaniẽs:ꝛ ſeruo cõpatiens. Suſcipe(inquit) diſcipulũ eius qui pepẽdit in te. Ardẽtiſſime affectat andreas aſcẽdere crucẽ:vt intra eã mundũ ꝛ principẽ mundi deſpiciat/vt inde quaſi de eminentiſſima turre iacula inimici ſecurus excipiat. Quid eſt eñ crux, niſi ſpecula ſyon, turris dauid,turris fortitudinis a facie inimici: Unde tanq; de alto ꝛ eminenti loco oĩs inimici malicia confundatur? Altiſſimũ poſuiſti dñe refugiũ tuum. Qui aſcẽdit in ſpeculam crucis,nil ꝓficiet inimicus in eo:ꝛ filius iniq̇tatis nõ apponet nocere ei. Cornu crucis(inquit)ꝓpheta in manib⁹ eius: cuius eius:niſi xp̃i,qui cornibus crucis vẽtilans inimicũ ꝛ debellãs aerias ptãtes dicebat. Ego vici mũdũ. Nõ amiſit crux ſue ptãtis officiũ vel effectũ. Adhuc exaltat cornua iuſti: ꝛ cõfringit cornua peccatoꝝ. Si crucifixum diligitis fratres:diligite crucẽ xp̃i cui vos clauis humilitatis et obedientie affixiſtis. Tria crucẽ amabilẽ faciunt/timor/ſpes/charitas. Timor incipit, ſpes prouehit, charitas ꝑficit. nã plenitudo legis eſt charitas. Qui incipit in timore: crucẽ xp̃i ſuſtinet patiẽter. Qui proficit in ſpe:portat eam libẽter. Qui cõſummat̃ in charitate:eam amplectit̃ ardẽter. Iſte cũ beato andrea dicere põt. Amator tuus ſemꝑ fui ꝛ deſideraui amplecti te: o bona crux. Crux i qua tantã dulcedinẽ beatus Andreas inuenit: quibuſdã ꝑditis amara et oneroſa eſt. Eam eñ in angariã portãt miſerabiliores oĩbus hoĩbus :quia de preſenti cruce ad eternos trãſituri ſunt cruciatus: q2 infatuati ſunt ꝛ in reprobũ ſenſum dati non ꝑcipiunt dulcedinem ligni vite. Animalis enim homo non ꝑcipit ea q̄ ſunt ſpũs dei.nã ſtulticia eſt ei: ꝛ nõ poteſt itelligere. Porro ſi quis hoc lignũ in corde ſuo tanq; faſciculũ myrre humiliter ac deuote collegerit: habebit fructũ refectionis,balſamũ ſuauitatis,oleũ vnctionis. Duo ligna crucẽ faciunt. Ex quo vidua duo hec ligna collegit/apud illam et ſuos,nec oleũ nec farina defecit. Hec ſunt illa duo ligna q̇bus ſub moyſe aque amare,ſub helyeſer aque ſalſe dulcorate ſunt. Et quid ſalſius,quid amarius lachrymis chriſti in ſuſcitatiõe lazari,in futura ſubuerſiõe hieriꝉm:quid amarius aqua illa q̄ de crucifixi latere emanauit. Ut minus ſapiẽs dixi iudicans ibi eſſe amaritudinẽ: vbi amoris ſumma,et grẽ dulcedo, ꝛ incõpꝛehenſibilis beniuolentie plenitudo conſiſtit. Quid eñ dulcius aut amabilius aquis illis que de latere ꝛ oculis fluunt,quaſi de fontibus ſaluatoris? He ſunt aque in ezechiele qui ſanauit aquas mortui maris:duriciã lapidũ ſcidit hec aq̄. Unde pluſq; lapideus eſt:cuius cor deuotione et cõpaſſione non ſcindit̃ ad memoriã crucis xp̃i. In cruce poſuit dñs myſteriũ recõciliationis/ eam prius in ſe/poſtea in apl'is ꝛ martyribus cõmendauit. Hanc nobis ꝓpoſuit miſericordie propiciatoriũ:virtutum aſcenſoriũ,ꝛ ſcalam per virtutes ad iocunditatẽ celeſtiũ gaudioꝝ. Quã nobis preſtare dignetur Qui cũ patre et ſpiritu.ſ.viuit ꝛ regnat deus. Per oĩa ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Sermo quintus.

Puer nat⁹ eſt nobis ꝛ filius dat⁹ eſt nobis. Nõ miremini frẽs ſi xp̃s ꝑ yſaiam pueri noĩe deſignet̃. Nã ꝛ pat̃ de ipſo loquẽs. Hic eſt(inq̇t) puer me⁹ quẽ elegi. Quare nõ dicet̃ puer q̇ defect⁹ et miſerias puerilis impotẽtie ſua bonitate,ꝛ nr̃a neceſſitate ſuſcepit? Puer(inquit ꝓpheta)natus eſt nobis Ille qui paruulũ corã diſcipulis ſtatuẽs puerilẽ in eo innocentiã cõmẽdauit. Maluit puer apparere amabilis q̄ terribilis/volẽs ꝓuocare amorẽ,nõ inferre timorẽ. Et nãq; gratior eſt filialis affectio,q̄ ſeruilis/ volũtaria q̄ coacta, Si volum⁹ vt reformet ꝛ cõfiguret nos ſibi: configuremur infanti vt ſimus q̄ſi modo geniti infantes,humiles, ratiõabiles ſine dolo. Nemo ingreſſurus eſt regnũ eius: niſi hũiliauerit ſe ſicut paruulus iſte. Ego (inq̇t) ſuz oſtiũ:ꝑ me ſi q̇s itroierit ſaluabit̃. Ue illis q̇ non hũiliant̃ q̇ ſupbe elatiõis gigãteã magnitudinẽ nõ deponũt: ꝓptea cõquaſſabit dñs capita multoꝝ. Iõ humiliemur ſub potẽti manu

eius. Maxime dũ puer eſt: vtamur beneficio pueri-
tie eius. Puer ieſus raro iraſcit: iratus ẋo de leui pla
catur. Queramus ⁊ cõſeruemus nobis grãm pueri: ⁊
nõ timebimus in futuro irã et furorẽ iudicis ⁊ terribi-
lis ⁊ tremẽdi. Puer natus eſt nobis de iudeis: natus
nobis nõ eis nat⁹ eſt. Ideo autẽ nobis natus: vt q̇ dã
nabiliter nati fueramus, ꝑ eum feliciter renaſcamur.
Nã quotquot receperũt eũ, dedit eis poteſtatẽ filios
dei fieri ꝑ grãm. Qua mediãte (teſte apl̃o) ſtamus et
gloriamur in ſpe glorie filioꝝ dei. Ille q̇ docet hoiem
ſcientiã, qui liguas angeloꝝ erudit ⁊ iformat, dei ver
bũ, ⁊ dei virtus, ⁊ dei ſapiẽtia, infantiã ſimplicẽ ⁊ elin
guẽ elegit. Parũ erat ei ꝙ eſſet minorat⁹ ab angelis:
niſi minor etiã fieret hoibus: et vt nos reformaret ad
gloriã immortalitatis non ſolũ mortali corpori: ſꝫ fra
gili ⁊ ifantili ſe conformat etati. Videte fratres dñm
imẽſum/redẽptionẽ iuſtoꝝ/ruinã ſupboꝝ/iudiciũ im
pioꝝ/infantulũ tenerũ et infirmũ. Puer nat⁹ eſt no-
bis. Non ſufficeret eſſe natũ: niſi ⁊ datus eſſet. In eo
q̇ȯ datus eſt nobis: etiã oia cum eo data ſunt nobis,
ſicut apl̃s dicit. Pater q̇ eũ donauit: quomõ etiã oia
nõ donauit nobis cũ eo. Hic eſt puer qui (iuxta verbũ
yſaie) anteq̃ ſciret vocare patrẽ auferet fortitudo da
maſci et ſpolia ſamarie. Hic eſt puer de q̇ eccl̃iaſtes
ait. Melior eſt puer paup ⁊ ſapiẽs rege ſene ⁊ ſtulto,
q̇ neſcit ſibi ꝓuidere iposterũ. Chriſt⁹ puer paup eſt:
Pauꝑauit eñ ſe, vt nos ditaret: exinaniuit ſe, vt nos
impleret. Ideo eñ vt oleũ effuſum eſt nomẽ eius: vt
de effuſa ei⁹ plenitudine oẽs acciperem⁹. Et que ma
ior exinanitio q̃ vt ſplẽdor glorie: figura ſubſtãtie: dei
imago: diuine maieſtatis vnigenit⁹ dei appꝫret in ſer
uili forma: nõ habens ſpeciẽ neq̃ decorẽ. Magna et
pluſq̃ magna exinanitio eſt q̇ infantuat ſapientiã: in-
firmat virtutẽ: humiliat maieſtatẽ: et tã in natiuitate
q̃ in paſſione reddit oĩno abiectũ ⁊ vilẽ. Iſte tamen
puer adeo vilis ⁊ pauper: incõparabiliter melior eſt
rege ſene ⁊ ſtulto. Quis eſt iſte rex ſenex ⁊ ſtultus: niſi
hoſtis antiquus inueterat⁹ dierũ maloꝝ: Ipſe eſt rex
ſuꝑ oẽs filios ſupbie, q̇ ſibi vſurpãs ſoliũ in lateribus
aq̇lonis/ſibi ⁊ ſuis male ꝓuidit impoſterũ. Hunc de-
bellauit hic puer paup ⁊ ſapiẽs: quẽ apl̃s dei virtutẽ
et dei ſapientiã vocãs. Traduxit (inquit) ꝑncipatus
et poteſtates cõfidenter: palã triumphans eos in ſe-
metipſo. Hunc in pueritia magnus herodes ad mor
tẽ q̃ſiuit: hũc in adulta etate ſcd̃s herodes ſibi oblatũ
ſpreuit. Ad vocẽ iſtius q̇ in cunabulis vagit tremunt
angelice ptãtes. Hinc yſaias ⁊ oẽs ꝓphete ꝑhibẽtes
teſtimoniũ clamãt. hic eſt de⁹ noſter: ⁊ non eſtimabit
alius ab eo. hic eſt deus nr̃ ineternũ ⁊ in ſeculũ ſecu-
li: ipſe reget nos i ſecula. Oẽs reges adorabũt paruu-
lũ nr̃m. Oẽs gẽtes ſeruiẽt ei: oĩe regnũ q̇ȯ nõ ſeruiet
ei peribit. Querunt aliq̇ magis curioſe q̃ ſtudioſe, q̇
neceſſitas fuit ꝙ xp̃s nr̃e miſerie neceſſitates aſſum-
pſerit: nõ attendẽtes ieffabile ſacramentũ diſpẽſatio-
nis in xp̃o: ſine q̇ nec decuit nos ſaluari. Et vt talibus
recaſiore ṽbo reſpondeã: deus ideo fact⁹ eſt homo: vt
homo fieret de⁹: vt is cui quondã dictũ eſt. terra es: ⁊
in terrã ibis: ãmodo audiat, celũ es: et in celũ ibis. O
admirabile cõmerciũ: accepit humanitatẽ vt cõferret
deitatẽ: accepit miſeriã/vt daret gloriã. Apparuit ꝗ̃
benignitas ⁊ humanitas ſaluatoris nr̃i dei: apparuit
nobis hũanitas, q̇ non eramus digni vt appꝫret no-
bis diuinitas. Et q̇ cũ patre idẽ erat ꝑ ineffabilẽ vni-
tatẽ: vnũ cum hoie fact⁹ eſt ꝑ incogitabilẽ vnitatẽ. Ut
ergo hõ aſſumeret in deũ: ſuſcepit hoiẽ ſuſceptor nr̃
deus iacob: q: dñi eſt aſſumptio nr̃a, ⁊ ſcti iſrael reg[is]
nr̃i. Sic de nr̃a miſeria remediũ nr̃e miſerie cogitauit
Nã ſicut quodã artificio charitatis celeſtis diuitias ⁊
indigentias nr̃as, ita beatitudinẽ ſuã ⁊ noſtrã miſeriã
tẽperauit in ſe de⁹ ⁊ homo ſimul in vnũ diues ⁊ pau-
per: vt operãte ineffabili ſacramẽto diſpẽſatiõis bea-
titudo miſeriã abſorbeat, vita mortẽ deglutiat: ⁊ tot⁹
homo bñficio reſurrectiõis i gloriã vite celeſtis aſſur
gat. Ille qui dixit celũ ⁊ terrã ego impleo/i vtero vir
ginali totus, in pãniculis tot⁹ claudit in pſepio. Erat
lux vera, ideoq̃ vt illuminet tenebras nr̃as, in nocte
naſcitur et in miſerijs: vt ſit natiuitatis ſue illumiatio
in delitijs noſtris. De nocte naſcit cuſtos iſrael. Sa-
maritanus noſter qui interpretatur cuſtos: cui ꝓphe-
ta olim clamauerat: cuſtos qui de nocte: cuſtos q̇ de
nocte. Et attende diligenter: ꝙ altiſſimus altiſſimi fi-
lius, qui tẽpora habet in ſua poteſtate: tẽpus ſue na-
tiuitati elegit: q̇ȯ moleſtius eſſe poterat paruulo tene
ro ⁊ filio pauperis mulieris que vix haberet pãnicu-
los vñ puer poſſet iuolui. Sꝫ ipſe eſt paruulus, ille de
quo yſaias predixerat/q: reprobaret malũ: ⁊ eligeret
bonũ: cõfundẽs in hoc mũdi iudiciũ ⁊ prudentiã car
nis que inimica eſt deo. Ipſa eſt qui dicit malũ bonũ
et bonũ malũ, amplectẽs voluptates huius ſeculi: et
in eis reputans ſummũ bonũ. Porro paruulus no-
ſter ab ipſo ſue natiuitatis exordio in frigore ⁊ nudi-
tate, in diuerſorio, in pſepio, vite aſperitatẽ vilitatẽ ⁊
abiectionẽ omneq̃ formam humilitatis ⁊ religionis
ꝑmittare ⁊ conſeruare dignatus eſt in ſeipõ. Ille qui
eſt terribilis apud reges terre, inuiſibilis ⁊ iacceſſibi-
lis: ⁊ in ſplẽdoribus ſanctoꝝ amict⁹ lumine ſicut ve-
ſtimẽto/dei virtus et dei ſapiẽtia. Ideo paruulus na
ſcit vt nos magnificet. Ideo in diuerſorio vt ſciamus
nos eſſe peregrinos et hoſpites ſuꝑ terrã. Ideo i pſe-
pio reclinat: vt ei⁹ exẽplo nouiſſimũ locũ eligere do-
ceamur. Ideo lacte paſcitur ⁊ pannis inuoluit: vt ha
bẽtes alimenta ⁊ q̇bus tegamur his contenti ſimus.
Pauper ⁊ pãnoſus eſſe voluit: vt paupes ⁊ pãnoſos
reciperet in participiũ et hereditatẽ glorie ſui regni.
Audite celi ⁊ auribus ꝑcipe terra, q̃tum magnifica-
uerit dñs miſericordiã ſuam nobiſcũ: omnipotẽs ſer
mo ꝓ nobis a regalibus ſedibus deſcẽdit in ſtabulũ
Verbũ q̇ȯ erat ſpũs factũ eſt caro. verbũ q̇ȯ erat iui-
ſibile, factũ eſt viſibile ⁊ tractabile. Unde et quidã di-
cere potuerũt. et man⁹ nr̃e tractauerũt de verbo vite,
factum eſt guſtabile et odorabile et audibile: vt ſicut
mors infecerat et corruperat omnes ſenſus in nobis:

Ita xp̄s vita nr̄a oēs ſenſ⁹ nr̄os reformaret oia in nobis. Pānis inuoluit: nec ſicut vetus adā nouus adā pellibus opibus. Uideo ieſum ſacerdotē magnū ſordidis veſtib⁹ veſtitū: ſicut zacharias predixerat. Uñ angel⁹ ad paſtores loquēs: dedit in pānis ſignificationē. Et hoc (inquit) vobis ſignū: inuenietis puerū pannis inuolutū. Panni tui ieſu a tēpore infantie poſiti ſunt in ſignum: ſed in ſignū cui contradicebant ⁊ aſſidue contradicitur. Cum petrus apoſtolus dicat nō in veſte precioſa / cū helyas et iohānes de veſtiū aſperitate laudētur: et teſtimonio illius qui iacet in preſepio hi qui in domibus regum ſunt mollibus veſtiuntur: tñ adhuc a pleriſq; veſtimēta mollia ⁊ delicata q̄runtur. Nunq̄d in ſolis veſtibus ꝯtradicimus chriſto? Sane ex aliis pluribus cauſis poſit⁹ eſt in ruinā ⁊ reſurrectionē multoꝝ: ⁊ in ſignū cui cōtradicetur. Nonne cōtradicimus ei fere in oib⁹? Appetebat ei humilitatē / nos ſublimitatē: appetebat miſeriā / nos gloriā. Cibus eius erat facere voluntatem patris ſui: cibus noſter eſt facere deſideria carnis noſtre. Per ruinam patri erat obediens: quidā iugum obediētie detractātes ſingulis fere horis rumpūt vinculū ſui voti, regulam clauſtri, legē ſilētii. Silebat puer ieſus, ſilebat ſermo oipotens verbum altiſſimi: ⁊ poterat dicere non eſt ſermo in lingua mea. Ioſue ſilebat vt virtutē ſilentii cōmēdaret in nobis. Quidā ſepe in vnū ꝯuenietes ⁊ rūpentes ſilētiū: cū de lege dei ⁊ ſalutis ſue negocio loqui deberēt narrāt fabulas ⁊ figmēta rumoꝝ. Narrauerunt (inquit) fabulātes: ſed non vt lex tua. Sciāt quia ſine ſalutis diſpēdio diu loqui nō poſſunt: nā in multiloquio non deerit pctm̄ / teſte ſcriptura. In manu lingue eſt vita ⁊ mors. Euolat verbū leue improuidum ⁊ incautū. Illud tñ tam leue verbū facit te homicidā: dum vulneratū in fratre tuo perimit charitatē. Grauiſſime leſus eſt frater tuus: ⁊ tu ꝓpter vilitatē et leuitatē verbi forte non reputas. Et quid eſt vilius muſca morientē? Illa tamē vnguentū ſuauitatis exterminat. Uide quomodo te inuitat ad obedientie humilitatē: qui cū eſſet filius dei fabro ⁊ femine obediēs erat. Et erat (inquit euangeliſta) ſubdit⁹ illis. Attende diligenter vniuerſa q̄ in xp̄i charitate concurrūt: ⁊ niſi ptinaciter volueris ꝯtradicere / videbis in oibus ſignū ⁊ formā obedientie / exēplū hūilitatis / legē vite ⁊ diſcipline. Apl's dic̄ de xp̄o: q̄ fact⁹ eſt nobis a deo iuſticia ⁊ ſanctificatio ⁊ redēptio. Et iā flores iuſticie et ſctificationis apparēt in eo. Iam cōplet in xp̄o qd̄ de apl'is ſuis erat q̄ñq; dicturus. Ego ꝓ eis ſctificaui meipm̄. Proculdubio iā effloruit ſup ipm̄ ſctificatio nr̄a: q̄ nobis regulā ſctitatis vbiq; ꝑſcribit ſaluatoris īfantia. Diligamus hūc fratres: q̄ natus ⁊ dat⁹ eſt nobis a quo omē datū optimū: ⁊ oē donū ꝑfectū eſt. Ipſe eſt dilect⁹ ⁊ vnigenitus pr̄is de q̄ dicit: hic eſt filius me⁹ dilectus ī quo michi cōplacui. Et ipſe de pr̄e dicit ego q̄ placita ſunt ei facio ſemꝑ. Quicūq; hunc nō dilexerit / meli⁹ eſſet ei ſi nat⁹ non fuiſſet homo ille maxie cū apl's dicat: Qui nō diligit dn̄m nr̄m ieſum chriſtū ſit anathema maranatha. Diligamus eū q̄ dilexit nos: ⁊ lauit nos in ſanguie ſuo: q̄ in ſua dilectione ⁊ bñdictione preuenit nos ieſus chriſtus: cui ſit benedictio in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

IN ſole poſuit tabernaculū ſuum: ⁊ ipſe tanq̄ ſpōſus procedēs de thalamo ſuo. A diebus eternitatis latuerat: ⁊ abſconditū fuerat verbum patris. Sicut ſcriptū eſt poſuit tenebras latibulum ſuū. Et alius ꝓpheta dicit, vere de⁹ abſcōditus tu es rex iſrael ſaluator. Et illud alterius ꝓphe. Brachium dn̄i cui reuelatū eſt? Uenit enim de monte cōdenſo ⁊ vmbroſo. Nā ſacramentū hoc (ſicut apl's dicit) nō eſt augmentū aliis generationibus. Ideo antiquis patribus videbat̄ q̄ nimis eſſet chriſtus elongat⁹ ab eis. Uñ cū yſaias de verbi incarnatiōe loq̄retur Uerbū (inquit) veniet de lōginquo. Et hoc eſt qd̄ inuenies. quo igitur auditor ſermonū meorū videbo eum: ſed nō modo. Intuebor eū: ſed non ꝓpe. Cōcluſerat dn̄s oia ſub pctō: vt omniū miſereret̄. Oēs peccauerāt / ⁊ egebāt gr̄a dei. Ideoq; erat elōgat⁹ ab eis: q̄ lōge a pctōribus ſalus. Sed egreſſus eſt ver⁹ yſaac noſter vt meditaret̄ in agro ſicut ipſe dicit. Exiui a patre ⁊ veni in mūdū / ex vtero pr̄is ante luciferū genit⁹ venit in vterū virginis matris, a ſummo equidē celo egreſſio ei⁹. Et teſtimonio michee ꝓphe. Egreſſio ei⁹ ab initio a dieb⁹ eternitatis. De illius egreſſu ⁊ regreſſu euāgeliſta teſtimoniū ferēs: a deo (inq̄t) venit: ⁊ ad deū vadit. Egredit̄ yſaac ī agro vt meditet̄. Quis eſt iſte ager niſi vterus ꝟginis q̄ ꝓducit germē dn̄i in magnificētia ⁊ gloria? Hic eſt ager cui bñdixit dn̄s: et de q̄ ſcriptum eſt / pulchritudo agri mecū eſt. Et q̄d cogitat dn̄s. Cogitaui (iquit) cogitatiōes pacis: hic eſt verus ioſeph q̄ mittit̄ a pr̄e vt videat fratres ſuos ⁊ pecora. Nōne miſſus eſt q̄ dicit. Spūs dn̄i ſup me eo q̄ vnxerit me, ad euāgelizādū pauperib⁹ miſit me. Ipſe eſt q̄ dicit dn̄s miſit me ⁊ ſpūs ei⁹. Miſſus eſt ioſeph ad fratres ſuos: frēs xp̄i oēs ſunt q̄ xp̄i fidē recipiunt. Quotq̄t eñ (inquit) receperūt eū, dedit eis ptātem filios dei fieri his q̄ credūt in noīe ei⁹. Si filii dei ſunt: ergo ⁊ frēs xp̄i. Heredes q̄dē dei: coheredes autē xp̄i Ut ſit ipſe ꝑmogenitus in multis fratrib⁹, hūc fratrē dedit nobis bñdicta ꝟgo. De h̄ fratre dicit Salomon Quis michi det te fratrē meū ſugētem vbera matris mee? Non ſolū fratres: ſed ⁊ pecora viſitat ioſeph nr̄. hoīes eñ ⁊ iumēta ſaluabit dn̄s. Ipſe eſt q̄ dicit: Ego viſitabo oues meas: ſicut paſtor viſitat gregē ſuū. Uidete fratres rotā in rota: aliā in alia. Attēdite quō mutuis vultib⁹ duo cherubin ſeſe reſpiciunt. Paſtores erāt ad quos figuratiu⁹ ioſeph mittebat̄: ⁊ hodie noſter verus ioſeph, noſter ieſus paſtorib⁹ reuelat̄. Ieſus dico nō ioſeph: ſaluator nō ſomniator: dn̄ator celi nō egypti. Ex quo ſemel noiat⁹ eſt ieſus nō curo audire ioſeph: ⁊ i faſtidiū michi veniūt oia noia vetuſtatis. Dulciſſime ſapit nomē ieſu, nomē nouū, nomē filius q̄ dicit: ecce noua facio oia. Illud nomē neceſſitatis eſt qd̄ rachel impoſuit hoc eſt nomē nouū: qd̄ os

dñi noiauit. Superuenerũt noua: ⁊ ſõ vetera trãſierunt. Vetuſtiſſima veterũ (dicit dñs ꝑ moyſen) comedetis et ſuperuenientibus nouis vetera proijcietis. Et q̃ ſunt vetera, q̃ vetuſtiſſima, vel q̃ noua? Tu dñe doce nos qui doces hoiem ſcientiã: tu cognouiſti oĩa nouiſſima ⁊ antiqua. Vetuſtiſſima credo eſſe, ꝙ in pricipio erat ỽbũ: ꝙ xp̃s genitꝰ eſt a prẽ: ꝙ patri coeq̃lis coeternꝰ et ꝯſubſtãtialis. Vetuſtiſſima etiã ſunt q̃ erãt ante legẽ ſicut oblatio panis ⁊ vini facta a melchiſedech. Vetera ſunt ritꝰ ſacrificiorũ/cerimoniarũ obſeruãtie/⁊ oracula ꝓphetarũ. Noua ſunt ꝙ hoiem in vnitate pſone ſibi deus vniuit/ꝙ mulier ĩ vtero ſuo virũ circũdedit/ ꝙ ỽgo ꝯcepit ⁊ peperit. Nouũ (dicit hieremias) faciet dñs ſup terrã: mulier circũdabit virũ. Proijciant ergo vetera, qꝛ noua ſuperuenẽt: ceſſet figura, qꝛ veritas venit: ceſſent ꝓmiſſa, qꝛ facta eſt ſolutio ꝓmiſſorũ. Errauerũt veteres in ſolitudine in inuio ⁊ in aquoſo: ſed teſtimonio yſaie vetus error abijt. Veritas ⁊ error ſimul eſſe nõ poſſunt. Abijt ergo error, qꝛ veritas de terra orta eſt. Quia vetera tranſierunt apoſtolus teſtat. Si qua inquit innouata in xp̃o facta creatura eſt, vetera tranſierũt: ⁊ ecce facta ſunt ei oĩa noua. Comedamus vetuſtiſſima: vt qui adoramus paruulum in cunabulis: eundẽ credamus ⁊ adoremus patrẽ coeternum et coequalem, vniuerſitatis creatorẽ ⁊ dñm maieſtatis. Comedamus panes melchiſedech, nã ipſi ſunt vetuſtiſſimi ⁊ ideo ſuauiſſimi: ⁊ ꝓijciamꝰ panes ꝓpoſitionis, qꝛ ſunt veteres: qꝛ ſuperuenit panis nouus qui de celo deſcendit. Hunc panẽ mulier euangeliſta de tribus ſaccis farine cõmiſcuit. Beatiſſima ei virgo tres ſubſtãtias, diuinitatem ſcz/carnem/⁊ aiam vnitas in vnius hois pſona concepit. Hec eſt tunica ioſeph polimita/que naturarũ admirabili varietate prefulgens talarius eſt: qꝛ attingẽs a fine vſqꝫ ad finem fortiter et ſuauiter oĩa diſponẽs. Panis iſte quẽ virgo confecit in clibano crucis cõfectus eſt: ⁊ in reſurrectione diuiſus. Sapientia eñ abſcondita/et theſaurus inuiſus/ et panis non diuiſus aut fractus: q̃ vtilitas in his tribus? Sed fractus eſt panis/apertus eſt liber/conſciſſus eſt ſaccus: et ſpiritus chriſti deſcendẽs ad inferos tãqꝫ inter mortuos liber eduxit vinctos de domo carceris ſedentes in tenebris ⁊ vmbra mortis. Caro vero moriens mortẽ perimit, et vita hominũ cum ea reſurgit/ regenerata in ſpem vite ꝑ reſurrectionem ieſu xp̃i ex mortuis. Sic itaqꝫ panis noſter quotidianus ⁊ ſuperſubſtãtialis ex tribus ſaccis farine cõpactus eſt in cõceptiõe/coctus in paſſiõe/ fractus in reſurrectione. Hic eſt panis ſubcinericius q̃ ſubuertit caſtra madiã. Benedictus deus in donis ſuis qui aiam inanẽ ⁊ aiam eſurientẽ ſatiat bonis/panem ⁊ carnem dedit nobis dñs. Nam filius dei panis factus eſt: ⁊ ỽbũ caro factũ eſt. Habemus panẽ ⁊ carnẽ: panẽ, quem dat mũdo: carnẽ, quã qui comederit teſtimonio veritatis habet vitã eternã. Igitur edant pauperes ⁊ letẽtur: et q̃ in ſudore vultus ſui comedebant panẽ doloris iam comedant panẽ vite ⁊ iocũditatis. Legitur qꝛ tẽpore legis coruꝰ afferebat helye panes in mane: et carnes in veſpere. Moyſes etiã dicit: Mane comedetis panes: ⁊ veſpere carnibus ſaturabimini. Hec equidẽ ciborũ diſpẽſatio minus cõgrua videtur, ⁊ vere coquina eſt: niſi edant carnes ſine panibus/ et panes ſine carnibus. Si quid ad nos de panibus ⁊ carnibus illis eſt ꝓijciat. Sunt eñ veteres obſeruãtie ⁊ iam fetent. Si ſale noſtro fuiſſent cõdite/ nunqꝫ forſitan putruiſſent. Nunc aũt ſunt quedã rancide, quedã fetide. Panes etiã duri ⁊ mucidi: ita ꝙ poſſent frangere dentem maſticantis. Nõne mucidus ⁊ durus panis ille oculũ ꝓ oculo/ dentẽ ꝓ dẽte? Nos aũt carnes agni nouelli comedamꝰ: carnes agni immaculati, cuiꝰ ſanguis liberat iſrael de egypto q̃ predictus eſt in lege ⁊ ꝓphetis/ qui (teſtimonio iohãnis) tollit peccata mũdi. Hic eſt cuiꝰ aduentũ deſiderans yſaac Emitte (inquit) deus pater agnũ dñatorem terre de petra deſerti. Deſertũ eſt gẽtilitas que in ſuo errore obdurauerat: ⁊ ideo petra deſerti. Sed conuertit dñs deſertum in delitias: ⁊ ſolitudinẽ in ortũ dñi: qꝛ de petra deſerti emiſſus eſt agnꝰ dñator terre. Vos q̃ eſtis exciſi de petra vultis videre petrã deſerti? videte ruth moabitidem. Booz ſiquidẽ iudeus genuit obeth ex ruth gẽtili, patrẽ ieſſe patris dauid. Xp̃s aũt filius dauid ſm carnẽ. Xp̃s ꝙ qui veniebat querere qđ perierat: de fidelibus et infidelibus/ de iuſtis ⁊ peccatoribus naſci voluit. Nam ⁊ ille agnus qui immolabat in lege iuxta editionẽ. lxx. de ouibꝰ ⁊ capris aſſumebat. Sed reuertamur ad puerum quẽ dimiſimus in cunabulis vagientẽ: eamus et videamus cũ paſtoribus illuc feſtinãtibus hoc verbũ qđ factum eſt: quod dñs fecit ⁊ oſtẽdit nobis. O infelices diuites huius mundi cũ habetis hic cõſolationẽ veſtrã: vt in futuro ſit vobis ſtridor dentiũ ⁊ fletus recepturi ꝓ delicijs tormenta ⁊ luctũ. Ea hora qua xp̃s naſcebat/ erãt multi diuites dormiẽtes: multi etiam laſciuiẽtes in delicatis ⁊ mollibus ſtratis. Sed qui in labore hominũ nõ ſunt: non merent de angelica viſitatione ſolaciũ. Erant fortaſſe vigilãtes/⁊ ſolliciti circa ſapiẽtiam huius mũdi. Sed xp̃s qui mundanã ſapientiã infatuauit, ⁊ per ſtultitiã predicatiõis ſaluos facere voluit credẽtes/ aſpectũ angelorũ/ ⁊ cãticũ glorie et laudis: atqꝫ multiplicẽ ſue natiuitatis gloriam nõ ſapiẽtibus/ nec philoſophis: ſed paſtoribus hominibus ruſticanis ſimplicibus ⁊ humilibus reuelauit. Confiteor tibi pater celi et terre: qꝛ abſcõdiſti hec a ſapientibus ⁊ prudẽtibus/ et reuelaſti ea paruulis. Fratres ⁊ ſi non ſitis paſtores/ illũ paruulũ tñ noſtrũ quẽ multi reges ⁊ ꝓphete deſiderauerũt videre hodie videbitis in preſepio altaris repoſitũ: non in forma glie/ ſed in pãniculis inuolutũ. Sicut aũt tempore ſue natiuitatis erat illo operimẽto vera, ſed abſcõdita fortitudo eius: ita adhuc abſcõdita eſt in ſacramẽto maieſtas ipſius. Erit autem quando apparebit nõ iam pannis opertus: ſed amictus lumine ſicut veſtimento. ſicut vnigenitus a patre: ſicut rex in decore ſuo habens tabernaculum ſuũ in ſole/ in ſplendoribus ſan

ctorum/in lumine quod non deficit/in gloria que non
tranſit. Quam nobis preſtare dignetur paruulus no=
ſter qui eſt benedictus in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Sermo. vij.

MAſculus cuius preputij caro circunciſa non
fuerit, peribit aīa illa de populo ſuo. Satis
abbreuiatū fuerat verbū dn̄i ſuper terrā, mi
noratū paulominus ab angelis. Adhuc tn̄
hodie de illa paruitate lex circunciſionis imminuit.
Abſcidit̄ de carne quā acceperat xp̄us in forma hoīs
vt ſit in eo quaſi ſignū latronis/ ⁊ cauteriū trāſgreſſo
ris. Quid eſt enī pedis/vel auris/ vel alterius mēbri
abſciſſio: niſi manifeſtū indicium ꝙ quis deprehēſus
fuerit in delicto? O bone ieſu/o ſapiētia dei/o iuſtitia
⁊ ſanctificatio noſtra: nōne tu es in quo nō eſt inuen=
tus dolus/nec inuenta eſt in corde tuo iniquitas/ nec
inuentū eſt in ore tuo mēdacium? Nonne tu es verus
deus de vero deo patre: nōne tu es innocens impol=
lutus ex impolluta ⁊ virgine matre? Et tu quid facis
benedictiſſima inter mulieres/que cōſcia es virginita
tis tue et illius innocētie? Quid facis ioſeph q̄ per an
gelum cognouiſti q꞉ de ſpiritu ſancto eſt qđ concepit
maria? Non oportet xp̄m qui ſine peccato eſt ſignari
cauterio peccatorū. Ipſe eſt enī quem pater ſignauit
⁊ miſit in mundū. Putatis queſo vos maria ⁊ ioſeph
ꝙ ꝑ hoc ſignū fiat manifeſtior patre ſuo: immo certe
ſi poſſet pater obliuiſci filij ſui/ aut illū ignorare q̄ eſt
eius ſapiētia/ aut ſi quid dubitatiōis poſſet in eū ca=
dere in ſpectiōe huius ſigni qđ ſolis peccatoribus cō=
uenit/ poſſet pater de filio dubitare. Vos queſo qui
puerum vultis circūcidere/ceſſate a talibus: nil que=
ſo abſcidatur de carne illa, que tota debet̄ in vſum no
ſtre redēptionis: que tota ſeruanda eſt in plenitudine
holocauſti. Nam ⁊ ſi lex moyſi dicat: aīa cuius prepu
tij caro circūciſa nō fuerit peribit de populo ſuo. Sen
tentia que cōtra peccatū lata eſt/non facit eū ſibi ob=
noxiū q̄ immunis eſt a peccato. Qꝫ nō cōtraxit pec=
catum ꝓbat patris diuinitas/atteſtat̄ matris integri
tas, ꝙ penitꝰ nō fecerit ipſa etas/⁊ diuina natura ꝯfir
mat. Sicut michi videt̄ prepropere ⁊ premature o iu=
dex feſtinas. Scriptum eſt enī. Nō coques hedum in
lacte matris ſue. Tu vero hedū adhuc lactantē qui fu
turus eſt hyrcus emiſſarius: doloris igne circūciden=
do iā coquis. Qꝫ enī circūcidēdo dolorem ingerat, ꝓ=
bant emor et ſichem filius eius/et populus ciuitatis:
quos quarto die quādo vulnerū dolor ſolet eſſe gra=
uiſſimus: leui ⁊ ſymeon occiderunt. Dn̄e quid eſt ho=
mo q꞉ reputas eū: aut quid apponis erga eū cor tuū/
vt ꝓ homine iniquo tot ⁊ tanta ſuſtineas. O q̄ta erat
plaga iniquitatis noſtre ꝓ qua te oportuit tanta pa=
ti. Nōne poteras carnē tuam integram cōſeruare/⁊ a
circūciſione illeſam: qui vterū matris tue conſeruaſti
illeſum ⁊ integrū: ⁊ poſtq̄ mortuꝰ fueras corpus tuū
cōſeruaſti penitus incorruptum? Porro duo notāda
ſunt in hoc opere fratres: ꝙ ſicut dn̄s maieſtatis viro
et femine obedienter ⁊ humiliter ſe ſubiecit: ita dn̄s le
gis q̄ venerat legē implere nō ſoluere: ſe legi ſubijce=
re nō abhorruit. Circūciditur ergo vt nobis ſit forma
humilitatis. Circūciditur etiā vt qui per triginta an=
nos operaturus erat ſalutē in medio terre: iam ab ipſis
cunabulꝰ negociū noſtre ſalutis incipiat ab vberibus
matris ſue/deguſtans primitias paſſiōis. Ideo mul=
tipliciter ſanguinem ſuum fudit ⁊ in infantia/ ⁊ in ſe=
nectute ꝓ nobis: q꞉ matutino ſacrificio decreuerat ſu
peraddere veſpertinum/ vt qui de ſanguinibus nati
erant, ⁊ innocentie ſtolam peccato polluerant: laua=
rēt ſtolam ſuā in ſanguine agni. Circūciditur ergo ca=
put eccleſie xp̄us ieſus: non ꝓ ſe, ſed pro mēbris. Sic
enī frequenter nobis euenit/vt vni membro patienti
per alterū medeamur. Dolēt latera: ⁊ de brachio ſan=
guis extrahitur. Dolēt oculi/atqꝫ humeri ſtufa et in=
ciſione torquentur. Sic ergo ꝓ totius corporis noſtri
corruptela caput noſtrū hodie cauteriatū eſt/ nec de=
dignatur ſignū accipere circūciſionis: qui poſitus eſt
in ſignum cōtradictionis, in ſignū ad ſagittam. Et ſi=
cut ꝓ nobis voluit circūcidi: ſic ꝓ nobis decreuit fla=
gellari, crucifigi, ⁊ mori. Hodie itaqꝫ factus eſt ſub le
ge qui legem fecit. Miſit enī deus (dicit apoſtolus) fi
lium ſuū in mundū/natum ex muliere/ factum ſub le
ge. Ligaturā ſuſcepit q̄ vulnus habuit: nec eſt opus
ſano medicina, ſed male habētibus. Tu vero dn̄e ꝓ
iniuſtis veniſti implere omnē iuſtitiam: plena iuſtitia
eſt ſe ſubijcere minori. Hāc imples: qui cū eſſes octo
dierum/legis obſeruātie te ſubijcis: vt cum eſſes tri=
ginta annorū ad baptiſmū veniēs, ſerui tui manibus
te ſupponis. Sufficiūt ea nobis dn̄e que dignatus es
ſuſtinere ꝓ nobis. mutata ſunt tēpora: mutent̄ queſo
ꝓ tempore ſacramēta. Olim miſiſti abraham/poſtea
moyſen cū cultello circūciſionis: vt oues tuas et cau=
teriando ſignarent ⁊ ſignando curarēt. Veruntamen
q꞉ tu es dn̄e ſuauis ⁊ mitis: aufer obſecro durū ⁊ cru
delem iſtū ⁊ lapideum cultrū circūciſionis. Populo
enī dure ceruicis ⁊ lapideo/cultellus lapideus ⁊ duri
cia legis merito appoſita eſt: nobis vero quibus car=
neū cor dare pollicitus es/ appone aquam regenera=
tionis. Nōne tibi durū videtur ꝙ in infantulo recēter
nato ⁊ tenero tanta exerceat̄ inhumanitas: vt cū ve=
nerit in vallem plorationis ⁊ doloris: dolor ſuper do=
lorem apponat̄? Aufer/aufer queſo cultellū: et aliū
purgationis adhibe modū. Quare cum cultello radi
tur/ vel abſcidit̄ putredo vulneris originalis: cum ꝑ
aquā baptiſmalē melius ⁊ ſuauius poſſit ablui/⁊ gra
tie vnctiōe ſanari? Dn̄e non ſolum circūciſio, ſed ⁊ ſer
mo tuus ſanctificat ad emundationē: de ſermone tuo
tuipſe teſtimonium perhibes dicēs: Et vos (inquit)
mūdi eſtis ꝓpter ſermonē quem locutus ſum vobis.
De baptiſmo dicit apoſtolus tuus paulus. Abſterſit
deus corda noſtra a cōſcientia mala: ⁊ abluit corpo=
ra aqua mūda. Fratres non fraudauit nos dn̄s a de=
ſiderio cordis noſtri: ⁊ qui prius per ſermonē ſuū pre=
ceperat dicens: Omnis aīa cuius preputij caro cir=
cūciſa non fuerit/peribit de populo ſuo, poſtmodum

per ſe dicit. Niſi quis renatus fuerit ex aqua ꝛ ſpiritu ſancto non habebit partem in regno celorū. Ipſe tamen tanq̄ vtriuſq̄ legis in ſe ſacramenta ſuſcepit: et vtraq̄ vnū faciens, vtrūq̄ parietem in ſe lapide angulari coniunxit. Ipſe vtrobiq̄ dedit benedictionē legiſlator, legem nō ſoluens ſed adimplens: ꝛ in vtraq̄ lege nobis hereditatē benedictiōis acquirēs, cui ſit bñdictio ꝛ claritas: ꝛ gratiaꝝ actio in ſecula ſeculoꝝ. Amē.

¶ Sermo. viij.

ET vocatū eſt nomen eius qd̄ vocatum eſt ab angelo priuſq̄ in vtero conciperet̄. Loquēdum eſt de noīe iſto: q2 cum cetera oīa ab hoībus imponant̄ ad placitum: hoc eſt nomen qd̄ os dn̄i nominauit. Nō eſt aliud nomen ſub celo in quo oporteat nos ſaluari. Scribat qui voluerit caracteres/ noīa barbara/ nomina etiam que (ſicut plerīq̄ aſſerūt) noīare non licet. Nomen tuū ieſu ſemꝑ ſit in corde, ꝛ ore meo: in memoria, ꝛ in lingua: quod nō minus eſt vtilitate, q̄ȝ auctoritate. Loquit̄ gabriel ad mariā: ꝛ vocabis (inquit) nomen eius ieſum. Ad ioſeph etiā dicit: ꝛ vocabis nomen eius ieſum: atq̄ ſubiūgens cauſam et effectū nominis dicit Ipſe eñ ſaluū faciet populum ſuū a peccatis eorum. Paſtoribus etiā loquēs Annūcio vobis gaudiū magnū: q2 natus eſt hodie ſaluator qui eſt xp̄s dn̄s. Magne fiducie materia eſt nomen ieſu: nomen tam deſiderabile/ tam amabile/ tam dulce/ tam ſalubre. Si diceretur Deus venit: nomen hoc terribile eſt apud reges terre: cōſcius iniquitatis et malicie mee: ad terrorē huius noīs fugerē a facie eius: ſicut fugiebat adam ꝛ nō effugiebat. Ille qui reſpicit terrā ꝛ facit eā tremere/ qui tangit montes ꝛ fumigabūt qui aufert ſpiritū p̄ncipum/ qui terribilis eſt apud reges terre/ michi et cōſimilibus quos accuſat cōſcientia/ quos iniquitas grauat/ importabilis et intolerabilis videret̄: niſi terrorē ſue maieſtatis nō ſolum in forma hoīs, ſed in ſalutaris noīe temperaſſet. Quid iam igit̄ timeamus? Venit ieſus: venit ſaluator querere ꝛ ſaluare qd̄ perierat. Venit nō vt iudicet, ſed vt ſaluet: nō vt perimat, ſed vt redimat. Sicut ſcriptum eſt. Venit filius hoīs non vt iudicet mūdū: ſed vt ſaluet̄ mundus ꝑ ipſum. Ieſus itaq̄ eſt qui ſaluat: xp̄s qui ſanat. Sanat enim oleo mīe/ ꝛ cōputreſcere facit iugum a facie olei: neq̄ ſine ſalute eſt ieſus/ neq̄ ſine vnctione eſt xp̄us. Gaudeant perditi, q2 venit ieſus querere ꝛ ſaluū facere qd̄ perierat. reſpirent egroti, q2 venit ieſus q̄ ſanat contritos corde vnctiōe mīe ſue. Vtrūq̄ propheta breuiter cōprehendit dicēs: Sana me dn̄e et ſanabor: ſaluum me fac et ſaluus ero: ꝙ xp̄us eſt ſanat/ ꝙ ieſus eſt ſaluat. Duo ſimul in xp̄o video: carnis circūciſionem/ et nominis impoſitionē: in carnis circūciſione eſt filius abrae: in noīs impoſitione filius dei ꝛ hoīm ſaluator oſtendit̄. Ante natiuitatē vocat eum angelus ſaluatorem: homo vero vocat eū ſaluatorē poſt natiuitatem: Nam q̄ angelos ab initio ſaluauerat/ a tēpore incarnationis hominē ſaluat. habemus teſtimoniū ſalutis noſtre angelum/ ꝛ hominē. In ore duorū teſtium ſtat omne verbū. Simul cōcurrūt circūcidi ꝛ nomen ſalutis accipere: vt circūdamur non carne, ſed ſpiritu: xp̄i exēplo quibus ad formā viuendi preſcripta eſt nobis xp̄i circūciſio. Iudeus circuncidit̄ in vno dūtaxat corporis mēbro: in quo cōcupiſcentie ſedes eſt. Verūtamen q2 corrupti ꝛ abhominabiles facti ſumus: atq̄ a planta pedis vſq̄ ad verticē non eſt in nobis ſanitas: ex toto nos oportet corpore circūcidi. Xp̄s purgationem peccatorū faciens: atq̄ triginta annis operans ſalutē in medio terre, p̄us in portiūcula modici membra circunciſus eſt: poſtea cū iam triginta eſſet annoꝝ baptiſmo q̄ eſt ſecūda circūciſio ablutus eſt: tandē ſacramentū tertie circūciſiōis expleuit toto corpore diſtētus in cruce. Iā nō circūciſus tm̄modo, ſ; occiſus.

¶ Sermo. ix.

APertis theſauris ſuis obtulerūt dn̄o aurū/ thus/ ꝛ mirrham. Beati ſunt qui theſauros habent: de quibus poſſunt ꝓferre que offerātur dn̄o. Sed nūquid ſoli diuites hu⁹ ſeculi theſauros habēt/ vt faciāt oblationem dn̄o. Ecce peccatores ꝛ abūdantes in ſeculo obtinuerūt diuitias. Nūquid acceptiores ſunt dn̄o qui theſaurizant in terra? Quid faciēt ergo pauperes ꝛ pānoſi diſcipuli xp̄i filij petri: quorū vox eſt/ aurum ꝛ argentū nō eſt mecū. Porro paupertatē ſuam ſummas diuitias reputant: qui nil habētes et oīa poſſidentes xp̄m nudū nudi ſecuti ſunt. Iſti ꝛ ſequaces eoꝝ licet mēdici ꝛ inopes eſſent/ licet opprobriū et abiectio plebis eſſent: erāt tñ honorati ꝛ diuites apud dn̄m ꝛ ſanctos illius nā de illis ap̄ls dicit. Gratias ago deo meo ꝙ in oībus diuites facti eſtis iuſtitia/ ꝛ in oī verbo/ ꝛ ſanctitate: ita vt nil deſit vobis in vlla gloria. Eſt q̄ gloriat̄ et diuitē ſe reputat: diues etiā ab alijs reputat̄ ꝓpter affluētiam ſubſtātie temporalis. Sed ꝓpheta ſubiungit ꝛ corrigit dicēs: Beatus populus cuius dn̄s deus eius. Angelus in apocalipſi loquitur ad eū q̄ confidebat in pecunie theſauris/ et arguendo reprobat diuitias ei⁹ dicēs: Tu dicis q2 diues ſum/ ꝛ nullius egeo: ꝛ tu miſer es/ ꝛ miſerabilis/ ꝛ pauper/ ꝛ nudus. Et q̄s queſo miſerior aut miſerabilior eſt/ q̄ȝ qui modo validus eſt: modo eger, modo viuit, modo morit̄, modo ꝓſperatur, modo aduerſa patit̄, modo eſt, modo non eſt. O diues paupertas/ o nuditas honorabilis/ que in celo ineſtimabiles theſauros abſcōdis: de quibus potes inceſſanter capere/ ꝛ de his nichilomin⁹ abundāter offerre. Hic eſt theſaurus quē qui inuenit vadit ꝛ vēdit vniuerſa que habet: ꝓ ipſum emit/ per hos theſauros illi decē iſraelite quos yſmael in articulo mortis cōcluſerat/ homicide gladium euaſerunt. Obtulerūt reges aurū/ thus/ et mirrham. Euāgeliſta aurum tāq̄ȝ dignius thuri preponit ꝛ mirrhe. Thus ſc̄do mirrha excellentius. Penſata vero ſignificatiōe munerū q̄ꝝ ad ꝓceſſum virtutū ꝛ ſanctorū operum: p̄rio loco mirrha offertur: ſecūdo thus/ tertio auꝝ. Per mirrham que amariſſima eſt ꝛ medicinalis: atq̄ vermiū

mortificatiuꝰ, penitētia deſignatᷣ:cū quis in amaritu
dine aīe ſue recogitat annos ſuos/et de peccatis ſuis
amariſſime dolet accuſans ſe,et per cōfeſſionē dimit
tēs ſe aduerſum eloquiū ſuū. Hic dño offert mirrhā:
Mirrha vermes mortificat:et carnes a putrefactiōe
cōſeruat. Nōne vermis eſt libido blande ingrediens/
dulciter mordēs/ſuauiter tranſfodiens/ꝛ voluptuoſe
occidēs: Vermis etiam eſt accidia cor homis latēter
quaſi tinea rodendo corrūpens. Verbū enī ſapientis
eſt. Ut ꝟmis ligno:ita triſticia nocet cordi. Sed ꝛ mū
dana deſideria vermes ſunt. Unde ꝛ teſtimonio ſalo
monis. Deſideria rodūt pigrū:nō eſt ociū ſine deſide=
rijs. Legitur qꝛ in deſiderijs eſt oīs ocioſus:vulgari=
ter aūt ſcitur ꝛ dicitᷣ,qꝛ ocioſitas inimica eſt aīe. Uis
videre virtutē et efficaciā mirrhe. Religioſus aliquis
eſt qui nuper iugo regule ſe ſubiecit: huic mirrha ſiue
mirrhe amaritudo, ſunt ieiuniorum frequētia/ labor
quotidianus/ciboꝝ tenuitas/ſomnus breuis/ cēſura
ſilentij/auſteritas diſcipline. De his oībus non mir
rham.i.amaritudinē:ſed mirrhe faſciculū ſibi facit ꝓ
amore illius de quo ſpōſa in canticis dicit. Dilectus
meus ſicut faſciculus mirrhe inter vbera mea cōmo=
rabitᷣ. Amara quidē ſunt que ſuſtinet: ſed cōparatio=
ne illius amaritudinis quā habet de ſuorū peccatoꝝ
ꝛ exceſſuū recordatione ꝛ dolore dulceſcit. Sic ama=
ritudinem colere amaritudo abſinthij vel aloes pur
gat/ꝛ humores q̄ ex delicijs excreuerūt. Horror me=
dicine abbominabilis/ꝛ vrētis cauterij dolor frequē=
tiſſime ſanat. Eſt mirrha incipiētiū/thus ꝓficiētium/
aurū eſt perfectoꝝ. Qꝫ mirrha thus preueniat habes
vbi dicitur Sicut virgula fumi ex aromatibꝰ mirrhe
et thuris. Et illud Ibo michi ad montē mirrhe/et ad
collē thuris. Utrobiqꝫ thus ſequitᷣ:et mirrha ꝑcedit.
Poſtq̄ꝫ quis per cōtritionē et penitētiam de ſuis ex=
ceſſibus ſatiſfecerit: deinceps ꝓe ꝓceſſu virtutū ſolli=
citus poſtulat pſeuerantiā:cumqꝫ videat ſe de mortis
laqueo liberatū, reliquie cogitatiōis diē feſtū agent:
vbi et tūc offert thus: que quidem oblatio feſtiua eſt.
Sciunt qui frequēter hec experiūtur quō deuote ora=
tionis oblatio ſolenniter in aīo letitiam faciat: dū ſi=
cut incēſum,ſicut virgula fumi ex aromatibus in con
ſpectū diuine maieſtatis aſcendūt: qui ꝑus offerebat
ſacrificiū cordis contriti/ꝛ humiliati: iam offert thus
deuotiōis.qui ꝑius cōpungebatᷣ, iam ſuo redempto
ri cōgratulans dicere poteſt. Cōuertiſti planctū meū
in gaudiū michi:et circūdediſti me letitia /vt cantē ti=
bi gloria et nō compūgar. Sic reddit dñs lugentibus
ſyon(iuxta verbū eſaye)coronā ꝓ cinere, oleū gaudij
ꝓ luctu,pallium laudis ꝓ ſpiritu meroris. Tunc po=
teſt pſallere et cantare Gaudens gaudebo in dño, et
exultabit aīa mea in deo meo:qꝛ induit me veſtimēto
ſalutis,ꝛ indumēto iuſticie circūdedit me. Aurū cari
tas eſt, que dū perfecta eſt nichil in ſe palloris habet:
qꝛ timorem foras miſit/vt iam ſint poſteriora eius nō
in pallore auri, ſed in fulgore auri puriſſimi. Nam et
iohānes angelū qui ei loquebatᷣ, ad mamillas cinctū

zona aurea vidit: qꝛ caritas temporaliū cogitationū
fluxa reſtringit. Offert itaqꝫ aurū:q̄ xp̄m ex toto cor=
de diligit. Offert aurū: qui diuinitatē in xp̄o homine
recognoſcit. Sicut in canticis legitᷣ. Caput eius aurū
optimū: caput enī xp̄i deus: ſed et aurū ſapientia eſt.
Unde ꝛ aurū xp̄o offert:qui xp̄m dei virtutē, ꝛ dei ſa
pientiam confitetᷣ. Magi(ſtella prelucēte ꝛ preducēte)
venīūt ab oriente ad illum verū orientem,cui nomen
oriens. Perhibet teſtimoniū ſtella de ſole,lumen de
lumine:ꝛ reges in ſplēdore ortus tui ſplendorē eternū
in tenebroſa ꝛ obſcura infantuli paupꝫtate cognoſcūt
Stella nō ſicut ſtella, ſed ſicut ratiōalis creatura pre
cedit,vbi ſubſiſtendū fuerat ſubſiſtit:atqꝫ radio qua=
ſi digito vbi paruulus iacebat oſtendit. Gratias tibi
deus q̄ dixiſti de tenebris lumen ſplēdeſcere:ꝛ illuxi=
ſti cordibus noſtris ad illuminationē ſcientie in faciē
xp̄i ieſu. Nō miremini ſi ducatū ſtelle ſequerentᷣ,quo
rum cordibus ſtella ex iacob illuxerat/et lucifer ille q̄
neſcit occaſum. Bone ieſu ſalus mea/ et mīa mea/et
pars mea in eternū: q̄ꝫto gaudio exultāt hodie magi
in tua hereditate celeſti/in cōſpectu patris tui/in ſplē
doribꝰ ſctōꝝ, dum te adorant in palatio celi/ in trono
maieſtatis : quaſi vnigenitū a patre gloria et honore
coronatū diademate patris tui: quē ꝑius viderāt in
bethleē/in diuerſorio/in preſepio paruulū/ pauperca
lum/vagiētē in cunis. Et intrātes domū ꝛc̄. O magi
michi ad vos ſermo eſt:de terra longinqua veniſtis vi
dere regē regū/ꝛ dñm vniuerſitatis:quid queſo inue=
niſtis?quid facitis? quē adoratis? Adoratis lactentē
puerū filiū paupercule mulieris in tugurio vili/ꝛ vili=
bus pānis? Eſt ne deus cui exhibetis nūc honorem?
Certe dñs in tēplo ſancto ſuo,dñs in celo ſedes eius
ꝛ vos eū queritis in ſtabulo ꝛ in feno, quē proni ado=
ratis. Quare aurū ꝛ ſpecies precioſas offertis? Que=
ritis regē regum:ergo rex eſt ipſe? Ubi eſt aula regia?
vbi frequētia curialis? vbi pompa magnatū? Nō vi=
deo niſi ſtabulū/ꝛ preſepiū/ꝛ mariā cum ioſeph. Re
gnū eius qō queritis nō eſt de hoc mūdo. Certe ma=
nifeſte video qꝫ infatuata eſt ſapientia caldeorū:nam
ꝛ iſti caldei erāt. Sane inſipiētes facti ſunt viri ſapien
tes:vt adorarent paruulū deſpicabilē tam in ſua eta=
te/q̄ꝫ in ſua paupertate. Porro inſipiētes facti ſunt vt
fierēt ſapientes: qō tūc docebat eos ſpūs ſanctus,po
ſtea predicauit apl̄s dicens: Qui vult eſſe ſapiēs:fiat
ſtultus vt ſit ſapiēs. Qꝛ eī ꝑ ſapientiā mūdus dñm co
gnoſcere nō poterat: placuit deo ꝑ ſtulticiā ſaluos fa
cere credētes:nolite queſo ſcādalizari o magi. Ille q̄
in cunabulis plorat,ipſe eſt q̄ in celis tonat:ipſe eſt cui
oēs ꝓphete teſtimoniū perhibēt: qꝛ ipſe eſt dñs deus
noſter,ꝛ nō eſtimabitᷣ alius ab eo:ipſe omnipotens ꝛ
ſaluator. Oēs dicūt:qm̄ hic eſt deus deus noſter in
eternū:et in ſeculū ſeculi ipſe reget nos in ſecula. Sed
quare illos moneo? Illi cōtra hieruſalē venīūt ſancto
ducēte/ſtella ducēte in bethleem villā exiguā/villam
paruulam,et inuenietes paruulū pannis inuolutum
non abhorrent ſtabulum:ſed procidunt et lactentem

venerant regē, ⁊ adorāt vt dñm. Et nos fratres ado-
remus et ꝓcidamus ante deū: adoremus deū in ſpū
⁊ veritate. nam ⁊ ipſe tales querit, q adorent eū in ſpū
et veritate. Veniāt nūc ſaltē veri adoratores: adore-
mus ⁊ ploremus cū eis coram dño q fecit nos: qꝛ ma-
gna fecit nobiſcū qui potens eſt ⁊ ſanctū nomen eius
cui ſit honor ⁊ gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Sermo.x.

Venit ieſus a galilea in iordanē ad iohannē
vt baptizaret ab eo. Venit ſponſus ad pa
ranimphū, ad vocē ꝟbū, magiſter ad diſci
pulum, dñs ad miniſtrū. Solent infirmi ve
nire ad medicū: ſed ecce noua faciens oia, innouat ſi-
gna, immutat mirabilia, et ꝑ oia nobis exhibet ſum-
me humilitatis exēpla: fons a riuulo petit aquā: nam
a mari exeūt flumina / ⁊ ad mare reuertunt vt iterum
fluāt. Hic eſt fons cui teſtimoniū perhibet eſayas: qꝛ
fons de domo dauid egreſſus eſt in ablutionē pecca
toris et menſtruate. De hoc fonte nobis fontes mie
emergunt aqua ſaliētis in vitā eternā / vt hauriamus
aquas de fontibus ſaluatoris. Venit circunciſionis
dñs et baptiſmi / vt q ſe circūcidi dignatus fuerat: ad
exhibitionem plene humilitatis ſuſtineat baptizari.
Sic (inquit) oportet nos implere oēm iuſtitiā: in iuſti-
tia deſignās humilitatē, q eſt plenitudo iuſtitie. Ve-
nit ad aquas iordanis, nō vt aquis lauari indigeat q
mūdus eſt totus: non vt aquis lauet, ſed et vt aquas
lauet: ⁊ vt elemento vim mūdationis ac regeneratio
nis per virtutē ſui nois / ⁊ ablutionem ſui corporis po
tenter infundat. Cum aūt per ſpiritum regeneramur
in ſpem vite: per baptiſmū conterit caput antiqui ſer
pētis in aquis. Sed repullulat caput venenatū radix
amaritudinis ⁊ peccati. Infelix ego homo ſemel ba-
ptiſmo ablutus ſum: ſed ⁊ vulnera ꝑme trāſgreſſiōis
ibi plene abluta ⁊ ſanata ſunt. Verū qꝛ ꝑmā fidē ir-
ritam feci: putruerūt cicatrices mee a facie inſipiētie
mee. Ideo ad meipſum aīa mea conturbata eſt / ⁊ in
amaritudine aie mee recogito dies meos: nec eſt mi
chi remediū aut ſolatiū / aut conſiliū. Recolēs tamen
bone ieſu qꝛ ꝓpter nos non ꝓpter te deſcēdiſti in ior-
danem: tue humilitatis memor, humiliabo me ⁊ de-
ſcendā. Iordanis eñ deſcendēs interpretatur: ꝓpte-
rea memor ero tui de terra iordanis deſcendēs a mō
te modico: a ſupbia vite que breuis eſt ⁊ tranſitoria / ⁊
momētanea eſt. Deſcēdit naaman de curru ſupbie in
aquas iordanis: et ſanatus eſt. Deſcēdit ſuperbus ad
aquas humilitatis ⁊ penitētie / ⁊ mundat. Septies la
uit ſe naamā in iordane: michi miſero ⁊ pluſqꝫ lepro
ſo nō niſi ſemel baptizari permiſſum eſt: qm̄ vnus ſpi
ritus / ⁊ vna fides / vnum baptiſma. Semel baptiſmo
ablutus ſum: ſed ex quo pollui veſtimēta mea (vt ver-
bo beati iob vtar) ſi lauero me aquis niuis: ſi munda
uero me nitro, aut herba borith: tu me dñe intingis
ſordibus: nā omes iuſtitie noſtre in cōſpectu tuo ſicut
pannus menſtruate. Et quis poteſt facere mundū de
immūdo conceptum ſemine? Nonne tu qui ſolus es?

Si aūt aliquo modo mūdatus fuero, facile recidiua-
bo: nec obſeruabo me ab iniquitate mea. Duo eñ me
in precipitiū trahūt: inde conditio corrupta: hinc vo-
luntas infirma. Ergo qꝛ virtus baptiſmi in me ſemel
officio ſuo functa eſt, nec repeti pōt: ſola ablutio peni
tētialis michi ad remediū ſupereſt. Nā ⁊ penitētia eſt
baptiſmus, nō qꝫ in ea ſit baptiſmi iteratio: ſed qꝛ ſe-
pulturam criminū facit, ⁊ nos humilitati xp̄i cōſepe-
liēs ⁊ cōplantans morti eius in ſpem vite eterne nos
regenerat / vt ſimus quaſi modo geniti infantes. Vn
de ⁊ caro naaman, cuius ablutio nobis poſita eſt in ſi-
gnū ſapientie: in etatis puerilis mūdiciā reparata eſt.
Quidam penitētialibus aquis ſemel immerſi, ſtatim
putant ab oibus iniquitatibus eſſe mūdi: ſed nō ſuffi
cit, niſi cū naaman ſepties in iordane lauent. Ieiuna
vſqꝫ ad oris fetorē / flagella cōtunde / vre corpus tuum
ita vt ardeat: nichil agis, niſi penitētie ſpiritus ſepti-
formis aſſiſtat. Diuites huius ſeculi qui ducūt in bo-
nis et delitijs dies ſuos, qui penitētiam vilipendunt:
nōne videntur dicere qꝛ meliores ſunt fluuij damaſci
abbana ⁊ pharphar / oibus aquis iſrael vt lauētur in
eis: hec eſt medicina vnica poſt baptiſmū. Medici-
nā (dicit ſalomon) creauit deus hoibus: ⁊ ſtulti deſpi
ciunt eam. Hec eſt ſecunda tabula poſt naufragium.
Xp̄s nec indigebat penitētia, nec baptiſmo: tñ vt mū
daremur baptizari voluit: ⁊ vt peccata noſtra tolleret
more penitētium ieiunauit et fleuit: poſt ieiuniū venit
ad iordanē ad iohannē / vt baptizaretur ab eo. In ba-
ptiſmo xp̄i tota trinitas innoteſcit. Pater auditur in
voce, filius in carne, ſpiritus in colūbe ſpecie. Et vox
(inquit) in celo facta eſt. Hic eſt filius meus dilectus
in quo michi ⁊c̄. Vox dñi ſuper aquas deus maieſta-
tis intonuit: ſed ⁊ filius hodie ſuis diſcipulis innoteſcit.
Unde et triplex apparitio ſiue reuelatio in eccl'ia ho
die celebrat. Apparet caldeis noue ſtelle inditio: et ꝑ
eos hodie in gētibus noſtre fidei ꝑmitie cōſecrātur.
Apparet iudeis non ſolū iohannis: ſed patris ⁊ ſpiri
tusſancti teſtimonio vim regeneratiuā ab aq̄s icipiēs
diuinā potētiā mutatiōe aque in vinū diſcipulis ho-
die manifeſte declarat. Sicut euāgeliū dicit. Hoc eſt
initiū ſignorū eius, ⁊ manifeſtauit ſe. Erat natus, ſed
nō notus in mūdo erat: et mundus per ipſum factus
eſt / ⁊ mūdus eum nō cognouit. Et notandū qꝫ mira-
bili cōſideratione diuine ſapiētie ſtella teſtimonium
perhibet ſoli ei q eſt ſol iuſtitie: vox verbo / columba
agno. Sicut agnus inter aialia: ſic eſt inter aues colum
ba ſimplicior. Optimeqꝫ ſibi conueniunt columba et
agnus: ipſe (teſtimonio ꝓphete) eſt agnus māſuetus
qui portatur ad victimā: ipſe eſt colūba ſicut ſcriptū
eſt. Diſſipata eſt terra a facie ire columbe. Hic eſt (in-
quit) filius meus dilectus in quo michi cōplacuit / ipm̄
audite. Vere cōplacet patri in eo qđ dicit. Ego q pla-
cita ſunt patri meo facio ſemper: ipm̄ audite. Dei fi-
lius ꝟbū dei, ſermo oipotēs: q ſub muliere diu tenue
rat ſilentiū, accepta a patre licētia tandē loquitur: ſu
perbiam noſtrā ſue humilitatis exēplo cōfundens,

qui tardi ſumus ad audiendū/veloces ad loquendū:
dum prius volumus docere q̄ doceri:prius eſſe magi
ſtri q̄ diſcipuli: ꝓus eſſe q̄ coeſſe. Deſcēdamus itaq̄
de curru ſuperbie cum naaman in iordanem/ vt laue
mur ſepties penitentialibus aquis.Septies enim ca
dit iuſtus in die.

¶Sermo.xj.

Hodie tēplū dn̄s defertur ad templū: hodie
mater offert filium patri ſuo.Hec eſt prima
ꝓceſſio et non parua: q2 puer noſter adhuc
paruulꝰ eſt: hic eſt maria:ſymeon iuſtus: ⁊
anna ꝓphetiſſa/⁊ xp̄us in medio qui offertur, qui re-
cipitur, qui prophetat, omnes iuſti, nullus peccator.
Nūquid omnes peccatores rēnuit deus? Nolite time
re puſillꝰ grex: q2 cōplacuit dn̄o in nobis. Et quid eſt
q ſancta/q immaculata quaſi aliquid muliebre paſ-
ſa ſit vel in cōceptu/vel in partu? Muliebris infirmi-
tatis querit remedia/⁊ legi ſubijcit:ſed filius ꝓ matre
reſpōdet. Sic(inquit)decet nos implere oēm iuſticiā.
Prima mulier mater omniū ⁊ criminū,cum ad excu
ſandas excuſatiōes in peccato ſuo culpam ꝓpriā in
alium retorſiſſet,mater dei/ mater mīe ad exemplū fi
lij ſui que nō rapuit ſoluit. Cumq̄ extra neceſſitatē le-
gis eſſet,que ſine ſeminis ſuſceptiōe filiū pepererat:le
gis neceſſitati ſe ſubijcit. Venerāt ambo legem imple
re non ſoluere:hodie ſiſtit creatori fructus terre ſubli-
mis. xp̄s purgationē peccatorū faciens,matrē virgi-
nem legem altarū ſubire ſuſtinet:vt nos exēplo humi
litatis informet. Hodie per manus maternas ⁊ virgi
neas offert in templo:ꝑ manus iudaicas ⁊ ſacrilegas
offerendus in cruce. Hodie ſuſcipiunt eū brachia ſy-
meōis iuſti,erit qn̄ ſuſcipient eū brachia dire crucis ⁊
tūc erit ſecūda ꝓceſſio. Hoc ſacrificiū matutinū:illud
veſpertinū. vtrobiq̄ oblatꝰ eſt,q2 ipſe voluit. Quecunq̄
ei voluit fecit. O q̄ beatū reputare ſe pōt,q̄ diem ſue
purificatiōis impleuit. Symeon non ſolum dies pur
gatiōis ſed expectationis impleuit/vt iam mereat vi
dere xp̄m dn̄m:vt dimiſſus in pace in idipm dormiat
⁊ in pace illa quieſcat q̄ exuperat oēm ſenſum. Pur-
gatio noſtra eſt in aqua ⁊ ſanguine:in ſpū ⁊ igne. per
aquā et ſanguinē(ſicut iohānes teſtat)hoc eſt(inquit)
qui venit per aquā ⁊ ſanguinē.Et idem. Ipſe baptiza
bit in ſpiritu et in igne. Eſt et alia purgatio terribilior
in ſpū iudicij/et ſpiritu ardoris. Vis audire de aqua:
in aqua baptizauit/in aq̄s pedes lauit/aquas ab ocu
lis fudit.De ſanguine nō eſt dubiū,quē multipliciter
fudit: vt lauaremus ſtolas noſtras in ſanguine agni.
De ſpiritu legi: q2 gratia dei diffuſa eſt in cordibꝰ no-
ſtris per ſpiritū ſanctū qui datus eſt nobis.Datus eſt
etiā ignis ad purgationē/ſiue ſpiritusſanctꝰ in igneis
linguis. Purgat ergo dn̄s aqua ablutiōis, ſanguine
paſſiōis,ſpiritu ſanctificatiōis,igne perfectionis:ſed
⁊ igne tribulatiōis. Trāſiuimus(inquit)per ignem ⁊
aquā:et eduxiſti nos in refrigeriū.Hic eſt cereus:hec
eſt candela ſuper candelabrū ponenda: adhuc tñ ſub
modio cōſtituta. ſufficiēs ad illuminationē iudeorū:
ad reuelationē gentium,ad ſalutem omniū populoꝝ.
Huic cereo mater cerā contulit:lumen vero pater lu-
minū miniſtrauit. Iſte eſt qui illuminat oēm hominē
venientē in hunc mundū.Accedite ad eū/⁊ illumina-
mini:vt videatis figurā in ymagine,ſpeciē in ſplendo
re,lumē in lumine. Ipſe eſt ſplendor figura ⁊ ſubſtan
tia dei.Ipſe de tenebris nos eduxit in admirabile lu
mē ſuū vt filij lucis ſimus:qui eramus filij tenebrarū.
Teſtimoniū perhibet lumen de lumine: ſtella de ſo-
le.Gratias tibi deus q̄ dixiſti lumē de tenebris ſplen
deſcere:et illuxiſti cordibus noſtris ad illuminationē
ſcientie in faciem xp̄i ieſu.Quāto gaudio/q̄ta exulta-
tione putatis hodie gratulari aias magoꝝ in cōſpe
ctu dei, in ſplendoribus ſanctorū: dum vident in pa-
latio celi, ⁊ adorant in trono maieſtatis quē olim vi-
derūt in bethleē modica ciuitate in diuerſorio/in pre
ſepio paruulū vagientē in cunis? Quē prius viderant
paruulum et infirmū: modo vidēt perfectum in omni
maieſtate ⁊ poteſtate/in diademate patris ſui gloria
⁊ honore coronatum quaſi vnigenitū patris. Vide in
iſtis modis ꝓfectus ⁊ ordinis ꝓceſſum. Procedūt a
viſiōe ſyderis ad viſionem matutine lucis: inde ad vi
dendū ſolem in meridie virtutis ſue:ſic ꝓficiunt a cō-
ſpectu pueri vſq̄ ad cōſpectū dei. Hic eſt ꝓfectus iu
ſti/⁊ ꝓgreſſus naſcētis eccleſie. Sicut ſalomon dicit.
Iuſtorū ſemita quaſi lux ſplendeſcens ꝓcedit/⁊ cre-
ſcit vſq̄ ad imperfectū diem. Quid mirū ſi venerunt
ad ipſum luciferū? Stella em̄ orta ex iacob illucebat
cordibus eorū:et lucifer ille qui neſcit occaſum. Ho-
die nō vna ſola ſtella,ſed multe ad huius pueri agni-
tionē nos ducit. Quot em̄ ſunt eruditores iuſtitie/tot
ſunt ſtelle teſtimonio danielis: qui ad iuſtitiā(inquit)
erudiunt multos quaſi ſtelle in ꝑpetuas eternitates.
Ideo et paulus vocat eos luminaria q̄ lucent in me-
dio natiōis praue ac peruerſe: dn̄s etiam luminū: cū
diſponeret lunā et ſtellas i poteſtate noctis. Vos(in-
quit)eſtis lux mūdi.Et illud. Sic luceāt opera veſtra
bona coram hoībus:vt glorificent patrem veſtrū qui
eſt i celis. Teſte ſalomōe.Dulce ⁊ delectabile eſt ocu-
lis videre ſolē. Ego aūt credo q oia deſiderabilia/et
oia q̄ excogitari poſſunt oblectamēta trāſcēdere ſolē
iuſtitie nequeūt:ſed non eſt datū lippientibus oculis
in illud admirabile lumē poſſe cōſpicere.Si nō poſſu
mus in rotā ſolis/nec in illud luminoſum iuſtitie cor-
pus oculum mentis infigere (ſcrutator ei maieſtatis
opprimet a gloria/nec altiora nobis ⁊ fortiora debe-
mus inquirere) dirigat ſaltē oculꝰ noſter in lucem fi-
delium/⁊ delectetur in ſplendoribus ſanctoꝝ.Sancti
em̄ ſunt mōtes a quibus nos illuminat deꝰ,teſtimo-
nio ꝓphete dicentis: illuminās tu mirabiliter a mōti
bus eternis.Et tu frater leua oculos tuos in montes
vnde veniat auxilium tibi. Qui in tenebris eſtis ad il
lum montē magnū accedite ⁊ illuminamini:et facies
veſtre nō confundent. Inter ceteros mōtes per quos
nos illuminat,montē magnum reputo iuſtum ſenem
ſymeonem: qui nō ſolū in xp̄i fide nos illuminat, ſed

illuminando cōfirmat. O ſenex fidelis cuius laus in
euāgelio, cuius ſenectus in mia verbi: cum vnicū por
tes qui portat oīa verbo virtutis: aperi nobis ꝙ ſalu
briter inſinuabat ſe viſceribus tuis/ ꝙ delectabiliter
infundebat ſe aīe tue: ſuſiqꝫ ſpm̄ pectori tuo īfluebat
ille quē tu geſtabas ī vlnis. Nōne poterat ſymeon rñ
dere ⁊ dicere: Acceperā reſpōſum a ſpū ſancto nō vi-
ſurū me mortē donec viderem xp̄m dn̄i. Diu expecta
ueram: iam defecerant oculi mei in eloquiū tuum di-
centes: Quando cōſolaberis me. factus erā ſicut vter
in pruina: frigidus/ aridus/ marcidus/ et deſpectus.
Sed tandem memor fuiſti dn̄e verbi tui ſeruo tuo: in
quo michi ſpē dediſti. Iam in carne mea video dn̄m
ſaluatorē meū: nec ſolū video, ſed teneo ⁊ amplector.
Iam me ſentio calere de ſenectute morbida in ſalu-
tem. Renouata eſt vt aquile iuuētus mea. Iam irre-
uerberata acie ſolē iuſtitie cōtemplor. Fidelis dn̄s in
oībus verbis ſuis: viderūt oculi mei ſalutare meū.
Video te in vultu meo: in carne mea: videbo te ī vul-
tu tuo ⁊ gloria tua, vbi erit plena iocunditas/ ⁊ plena
in iocunditate ſatietas: q̄r vultū tuum dn̄e requiram,
ſatiabor cū apparuerit gloria tua. Vidi dn̄m: ⁊ ſalua
facta eſt aīa mea. Vidi ⁊ videbo: nec dimittam te do
nec dimittas me in pace. In pace in idipſm dormiam
⁊ requieſcam. Nō ſolum ſymeoni datum eſt videre ⁊
portare ⁊ amplecti dn̄m: ſed oībus his qui in verita-
te diligunt ipm̄. qui xp̄m tenent amplectunt: ⁊ fouēt
in deſiderio aīe ſue in ſancta, atqꝫ deuota et optabili
ſeruitute. q̄ cū ſpōſa dicere poſſunt. Dilectus meus
ſicut faſciculus myrrhe inter vbera mea cōmorabit.
Hic eſt de quo p̄dixerat malachias. Ecce veniet ad
templū ſanctū ſuum dominator dn̄s/ et angelus te-
ſtamenti quē vos vultis. Queritis o iudei et nō que-
ritis: vultis ⁊ non vultis. Si queritis querite: cōuerti-
mini et venite. Queritis q̄ vos liberet a ſeruitute ho-
minū, non demonum: qui terrena conferat, non eter-
na. Ecce hic eſt quē queritis, cui omnes ꝓphete teſti-
moniū perhibent: hic eſt deus noſter ⁊ non eſtimabi-
tur alius ab eo/ ipſe reget in ſecula. Suſcepimus ho-
die deus miam tuam in medio templi tui. Templū
dei eſt habitatio glorie eius, templū eſt vterus virgi-
nalis, templum eſt corpus xp̄i, templū eſt illud edifi-
ciū ſalomonis, quod deſtruendū xp̄s quandoqꝫ predi
xit, qđ merito deſtruendū erat: nimis eñ anguſtū fue
rat ⁊ modicū/ et ideo cultu tante maieſtatis indignū.
Edificet tibi dn̄e ieſu templū amplioris gratie popu
lus acquiſitionis ab ortu ſolis vſqꝫ ad occaſum: pala
tiū tue maieſtati edificet eccleſie redemptor/ vt ſit ſm
nomen tuū deus, ita ⁊ laus tua in fines terre. Tu ve-
ro qui hodie offerris in templo xp̄e ieſu, qui es templi
dn̄s illuminatio mea ⁊ ſalus mea, q̄ illumines lucer-
nam meā per fidē/ ⁊ agnitionem veritatis tue, illumi-
na tenebras meas: nec eī video/ aut intelligo oēs ex-
ceſſus meos: nam delicta quis intelligit? Circūdede-
rūt me mala quorū nō eſt numerus: ⁊ tñ potui vt vide
rem. Illumina nos dn̄e quo mūdi huius tenebras ca-
rere valeamus: et peruenire ad patriā claritatis eter-
ne. Exaudi nos pater luminū ⁊ illuminator cordiū: il
lumina tenebras noſtras vt placeam⁹ corā te in lumi
ne viuētiū. Qui es figura et ſplēdor ſubſtātie dei p̄ris
ieſu xp̄e, cui eſt honor ⁊ glīa in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Sermo.xij.

Suſcepimus de⁹ miam tuā in medio tēpli
tui. Hodie dilectiſſimi fratres ſuſcept⁹ eſt
dn̄s/ et oblatus in templo: hodie debitum
ſue purificatiōis impleuit puriſſima chriſti
mater. Moyſes ei in lege preceperat/ q̄ ſi mulier con
cepto ſemine filiū peperiſſet, ſeptē diebus immunda
eſſet, ⁊ octauo die circūcideretur puer: poſtea triginta
tribus dieb⁹ mulier a tēpli abſtineret ingreſſu/ ⁊ qua-
drageſima die puerū cum hoſtijs offerret in templo.
Notate verba: ⁊ in verbis myſteria. Videte q̄ta cau
tela ⁊ circūſpectiōe vſus eſt moyſes in his verbis. Si
dixiſſet mulier que peperit maſculū ſeptem dieb⁹ im
munda erit: ergo beatiſſimā q̄ paritura erat maſculū
indicaſſet immūdam. Ideo premiſit mulier que ſuſce
pto ſemine peperit maſculū. Igit beatā virginē ma-
nifeſte excepit. Ipſa ei ſola eſt que virgo peperit: que
non de ſemine, ſed gratia et ſanctificatione concepit.
Nōne ergo poterat dicere ſanctiſſima virgo cū duce-
retur ad templū, quid michi eſt opus ſanctificatione
que ſemine polluta/ aut partu immūda nō fui? Quid
michi op⁹ eſt ingreſſu tēpli: q̄ facta ſum templū ſpiri-
tus ſancti? Quid op⁹ eſt michi vel filio meo his obla-
tiōibus, qui ſe oblaturus eſt in ara crucis vt redimat
vniuerſos? Noli hec dicere mater ſancta: eſto in mu-
lieribus ſicut vna ex illis. Memento q̄r et filius tuus
qui ſine peccato erat/ voluit circūcidi. Venit ei legem
adimplere nō ſoluere. Ingredere templū virgo bene-
dicta/ offer benedictū fructum ventris tui/ offer ꝑmi-
tias noſtre benedictiōis/ offer fructū terre ſublimem/
hoſtiam ſanctā/ deo placentē reconciliationē noſtrā.
Erit qñ nō offeret in tēplo: nec in hieruſalē, ſed extra
hieruſalem. Erit qñ non offeret inter brachia ſymeo-
nis, ſed inter brachia crucis. Veniet dies qñ nō redi-
met auibus ſicut hodie, ſed ipſe nos redimet in ſan-
guine ſuo: q̄r ipſum redēptionē miſit dn̄s populo ſuo.
Illud ei erit ſacrificium veſpertinū: iſtud eſt ſacrificiū
matutinū. Gaudeas mater in ſacrificio matutino, q̄r
in veſpertino dolebis/ ⁊ tuam ipſius animā pertran-
ſibit gladius: ad veſperū demorabit fletus/ ⁊ ad ma-
tutinū letitia. Et in hoc/ et ī illo ſacrificio oblatus eſt:
q̄r ipſe voluit. Gaude mater/ et exulta ſatis filia ſyon
gaude ⁊ cāta virginitatis epithalamicū canticū noui
tatis. Audi v̄go ⁊ inclina aurē tuā: q̄r anna ⁊ ſymeon
cantant tecū. Symeon iuſtus canticū iuſtitie. Nunc
dimittis dn̄e ſeruum tuum ⁊c̄. Anna canticum conti
nentie. Canta ⁊ tu canticū pudicitie/ canticū nouum
canticū inauditū/ canticū virginitatis et fecūditatis/
canticū humilitatis/ canticum glorie ⁊ beatitudinis.
Ecce (inquit) ex hoc beatā me dicēt oēs generatiōes.
Vere oēs generatiōes: q̄r ſicut vnguētum effuſum

eſt nomẽ tuum: ꝛ memoriale tuũ in omni generatiõe
ꝛ generationẽ. Nuſq; eſt hodie fratres dies ſalutis: ni
ſi per virginẽ. Hec eſt ei vnica mediatrix noſtra/ ꝛ in-
teruẽtrix ad filiũ. Peccatores eramus, et ad patrem
verebamur accedere. terribilis eſt eñ ſuper reges ter
re, qui aufert ſpiritũ ꝑncipum: reſpicit terram et facit
eam tremere: tangit montes ꝛ fumigant: dedit nobis
xp̃m filium ſuũ. Quid non obtineat apud patrẽ talis
filius? Exaudiet ꝓ reuerentia ſua: ſed ipſe cũ ſit deus
intercesſione opus eſt apud eum. Habemus aũt bea
tam virginẽ, in qua nil terribile eſt: nam in ipſa eſt ple
nitudo gratie/ ꝛ puritas humane vite. Exaudiet ꝓ no
bis matrẽ filiꝰ: offeret mater filio ſuo preces noſtras.
Filio inq; ſuo, quẽ hodie obtulit in tẽplo: vt ꝛ nos ſu-
ſcipiamus miam eius in medio tẽpli ſui. Que eſt fra-
tres hec mia quam hodie ſuſcepimus: nã multe ſunt
mie eius: ꝛ miſerationũ eius nõ eſt numerus. Si reco
gitem cõmunẽ noſtre redemptionis ꝓceſſum ſeptem
mias inuenio. Si cõſiderem quotidianam ꝛ ſingula-
rem vniuſcuiuſq; redemptionẽ: ſeptem miſerationes
inuenio. Opus ei miſericordie ꝙ deꝰ creauit hoiem/
vt eum ſue glorie faceret participẽ ꝛ conſortẽ. Pecca
uit homo et eterna morte ſe dignũ cõſtituit: inuẽta eſt
ei iniquitas eius ad odiũ: cum tñ deus eternaliter nõ
damnauit. Et hec eſt ſecũda mia. Tertia mia fuit, ꝙ
nobis qui eramus ſub maledictione: benedictionem
in ſemine abrahe repromiſit. Quarta mia fuit: q: no-
bis ſine lege vagãtibus ad diſciplinã/ ꝛ ad correctio-
nem per moyſen legẽ dedit. Quinta: q: cũ eſſemus in
multa deſolatiõe/ et pẽderemꝰ ſub incertitudine ſpei
nos per prophetas ſuos varijs cõſolationibus con-
fortauit. Sexta: q: nõ angelicam naturã, ſed cõformi
tatẽ noſtre miſerie/ noſtreq; deformitatis elegit. Se-
ptima eſt: q: ipm̃ incarnatũ ſuſcepimus in medio tẽ-
pli ſui. Hec eſt mia illa magna de qua dicit. Miſere
re mei deus ſm magnã miam tuam: q: ipſa eſt cõple-
mentũ oim aliarũ. Q; eñ xp̃s ſitiuit, ꝙ eſuriit, ꝙ op-
probria, ꝙ clauos, ꝙ lanceos, ꝙ mortẽ in cruce ſuſti-
nuit: hec oia ꝓcedunt de natiuitate ipſius: hec omnia
ſunt huius mie acceſſio ꝛ ſequela. Scd̃m ſingularem
vniuſcuiuſq; ſtatũ ſeptẽ alias miſerationes inuenio.
Prima eſt, q: cũ demones oportunitatẽ peccãdi offe
runt/ dñs impedit ne mala voluntas veniat ad effe-
ctum: tollitq; dñs virgam peccatoꝝ deſuper ſortẽ iu-
ſtorũ/ vt nõ extẽdant iuſti ad iniquitatẽ manus ſuas.
Secunda mia eſt: ꝙ nos continue peccantes offendi
mus dñm, ꝛ peccata peccatis adiungimus: et tñ dñs
patiẽter ſuſtinet/ ꝛ ad penitentiã nos expectat. iuxta
dauid: hec feciſti ꝛ tacui. Et in eſaya. Nõ cogitaſti in
corde tuo, q: ego vir tacens/ ꝛ quaſi non audiẽs. Ter-
tia mia fuit, q: cõmouit dñs ad penitentiam cor no-
ſtrũ: vt penitentes recogitemus in amaritudine dies
noſtros/ ſm qd̃ legitur. Cõmouiſti terram/ ꝛ cõturba
ſti eam: ſana cõtritiones eius q: cõmota eſt. Quarta
mia eſt, vt cupiamus deſiderare et velle qd̃ ex huma-
na infirmitate deſiderare non poſſumus. Concupiuit
(dicit pſalmiſta) deſiderare iuſtificatiões tuas in om
ni tempore. Quinta ſtabilire in propoſito ſanctita-
tis. Iuxta illud Statuiſti ſupra petram pedes meos.
Sexta mia eſt obliuiſci omniũ mundanorũ, ꝛ ꝓficere
ꝛ ꝓficiſci in obedientiam ꝛ obſeruãtiam mandatorũ
dei. Sicut apl's dicit. Eorũ que retro ſunt oblitus ad
anteriora me extẽdo. Septima eſt: cum xp̃m ſuſcipi-
mus in medio tẽpli ſui: immo cum ipſe nos ſuſcipit in
medio tẽpli ſui, tũc xp̃i templũ efficimur. Sicut apo-
ſtolus dicit: Templũ dei ſanctum eſt: qd̃ eſtis vos. Si
eñ ſic eũ ſuſceperimus in corde noſtro in medio tem
pli noſtri: ſecuri ſumus q: cum venerit iudex viuorũ ꝛ
mortuoꝝ, ipſe nos ſuſcipiet in medio tẽpli ſui/ in ſplen
doribus ſanctorum/ in iocunditate que nõ deficit/ in
gloria que nõ tranſit. Quam nobis preſtare dignetur
qui cum patre ꝛ ſpiritu ſancto viuit ꝛ regnat deus per
omnia ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Sermo. xiiii.

Simile eſt regnũ celorum homini patrifami
lias q̃ exiit primo mane conducere operarios
in vineã ſuam. Q; ta audiuimus ꝛ cognoui
mus/ ea et patres noſtri annunciauerũt no-
bis. Q; ta mandauit deus patribus noſtris nota fa-
cere ea filijs ſuis. Vinea dñi ſabaoth populus dei eſt
qui ꝓpter varias iniquitates ſuas deũ ſepe ad iracũ-
diam ꝓuocauit. Dedit itaq; in cõculcationẽ vineam
ſuam: ꝛ ideo frequẽter occurrit nobis in lectiõe diui-
na a quibus vaſtata eſt vinea dñi. Nũc eñ premit po
pulus iſrael ſub pharaone iugo grauiſſime ſeruitutis
ſed multe ſunt mie dñi. Clamat ad dñm populus, et
per moyſen liberat. cepit iterum populus deuiare a
vijs dñi/ deditq; illos dñs in manus cuſanraſathaim
ꝛ clamauerũt ad dñm: et per othoniel fratrẽ caleph li
berati ſunt. Iterum deuiantes a vijs dñi dati ſunt in
manus eglon regis moab/ ꝛ ammonitaꝝ: et clamaue
runt ad dñm: et ſuſcitauit eis aioth filiũ gera filij ge-
mini, qui liberauit eos. Itẽ oppreſſi ſunt a iabin rege
chanaan: et liberauit eos per delborã vxorẽ barach.
Iterum errauerunt coram dño/ ꝛ tradidit eos dñs in
manus madian ꝛ amalech: ſed ad penitentiã reuertẽ
tes, per gedeonẽ liberati ſunt a dño in lampadibus/
ꝛ tubis/ ꝛ hydrijs. Quare loquerer de iepte/ de ſanſo-
ne/ de dauid/ ꝛ de ceteris per quos dñs magnificauit
miam ſuam cum populo/ ꝛ cũ vinea ſua: quotiẽs po-
pulꝰ voluit reuerti ad cor/ ꝛ agere pniam de cõmiſſis.
Nichil eſt qd̃ ita emolliat/ ꝛ mitiget indignationẽ oi-
potentis dei ſicut humilitas penitẽtis. Quid ei faciet
ſummus iudex cũ viderit peccatorẽ in ſeipm̃ exercere
iudicium/ ꝛ punire ꝓpriũ in ſeipſo delictũ? Euacua-
te ſunt partes iudicis: nec iam exequet vices iudicã-
tis, ſed officiũ aduocati: ꝛ qui peccãti intentabat pe-
nam/ penitẽti ſtatim accumulabit gratiã. Ideo mit-
tit dñs hodie operatores in vineã ſuam/ vt doceatur
populus eius dignos fructus penitentie agere: et ſic
flagella dñi declinare. Ita in euangelio circa infru-
ctuoſam ficulneam ſtercora iubent apponi: ꝛ cultura

permittit adhiberi, vt fructum faciat per vtilitatē pe-
nitentie/ ⁊ ſarculū diſcipline. Apoſtolus dicit. Si noſ-
ipſos diiudicaremus: nō vtiq; iudicaremur. Cū autē
iudicamur a dño corripimur. Ut ergo populū ſuum
corriperet dñs/ vt ad h[...]tilitatē penitētie ꝓuocaret:
permiſit eū .lxx. annis ſub rege aſſyriorū ſeruitute gra
uiſſima detineri. Tēpus illud ſeptuagenariā illam ſer
uitutē manifeſte deſignat: nā et tota vita hec que per
ſeptenariū ducit: vix ſeptuaginta annos excedit: ſi ei
octoginta anni, amplius labor ⁊ dolor: tota (inquit) vi-
ta hec ſeruituti deputata eſt. Sicut liberatus iob di-
cit. O q̄ graue iugum ſeruitutis ſuper filios adam a
die exitus de ventre matris eorū vſq; in diem reuer-
ſionis in matrē omniū. Simus itaq; ⁊ nos memores
ſeruitutis noſtre humiliantes noſmetipſos ſub potē-
ti manu dei: captiuantes omnē intellectū noſtrum in
obſequium xpi. Filij iſrael ſuſpenderūt organa ſua in
ſalicibus: nec ei decebat cantare cāticum dñi in terra
aliena. Nos in iſtis ſeptuaginta dieb⁹ Gloria in ex-
celſis deo/ alleluya/ ⁊ cetera nouitatis cātica ſubtice
mus. Completis ſiquidē ſeptuaginta annis, redierūt
in hieruſalem ſub ieſu ſacerdote magno: ⁊ nos poſt iſ
los ſeptuaginta dies reſurrectionē dñi noſtri ieſu xpi
⁊ in eius reſurrectione noſtre liberatiōis gratiam ex-
pectamus. Tunc redibūt cantica nouitatis: q2 pecca
ti vetuſtate per penitentiam depoſita, reſurgemus in
ſpem vite eterne. Tūc de vinea dñi ſabaoth dabitur
nobis vinū nouum, quod in vtribus nouis reponen-
dū eſt: non in veteribus ne rumpātur. Inuitamur ad
vineam domini, ⁊ in ea precipimur laborare q̄ fingit
laborem in precepto, mercedem conſtituit in labore.
Nulla etas excipitur: non eſt perſonarū acceptor do
minus: et eos qui mane veniunt: et eos qui tarde ac-
cedunt recipit. Denarius enim, id eſt vita eterna vni-
cuiq; laboranti redditur. Et hec eſt merces ſanctorū/
quam dñs fidelibus ſuis a ſeculo repromiſit: quā no-
bis ⁊ vobis conferre dignetur, cui eſt honor et gloria
in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Sermo. xiiij.

Conuertimini ad me in toto corde veſtro/
in ieiunio, ⁊ fletu: ⁊ ſcindite corda veſtra/
⁊ non veſtimēta veſtra. Scit nos eſſe auer
ſos a ſe: qui ad ſe cōuerti nos ammonet.
Sed quo cōuertemur, quocūq; me vertā,
ſiue ad dexterā/ ſiue ad ſiniſtram/ ſiue aſcēdam in ce-
lum/ ſiue deſcendam ad infernū: dñe tu vbiq; es, qui
oīa imples: ſed cōuerti precipimur corde/ non cor-
pore. De hac cōuerſione loquitur oſee/ et dicit. Cōuer
tere iſrael ad dñm deum tuū: q2 corruiſti in iniquita-
te tua: aufer iniquitatē ⁊ accipe bonum. Quia aduerſi
⁊ peruerſi fuimus: cōuerti precipimur/ et reuerti. Si-
cut anime dicitur in perſona ſpōſi. Reuertere/ reuer-
tere ſunamitis: reuertere/ reuertere vt intueamur te.
Bonū eſt cōuerti a malicia ad innocētiam: a gaudio
peremptorio ad luctum ſalubrem: a ſuperbia ⁊ inflatio
ne ventoſa ad ſpiritū manſuetū et humilem. Conuer
timini (inquit) in toto corde veſtro. Ingredienti ei pe
nitentie viam primo neceſſaria eſt cordis cōtriti ⁊ hu
miliati deuotio: q2 vero ciborū affluentia erexit in ſu-
perbiam et laſciuiam carnē noſtrā: neceſſe eſt vt in ie-
iunio cōuertamur. Qui ei pro xpo ieiunat, reficietur
a xpo in illa mēſa celeſti: quam preparauit deus dili-
gentibus ſe. Eſt etiam conuerſio facienda in fletu: vt
aquis penitentialibus lauet facies deformata pecca
tis. Quāte eīn virtutis ⁊ efficacie ſint lachryme peni
tētis, declarat petri recōciliatio/ lazari reſuſcitatio/ et
ſanctificatio illius notiſſime peccatricis. Conuerti
etiam nos oportet in plāctu/ vt nos a gaudio ſuſpen
damus: ⁊ in amaritudine anime noſtre recogitemus
dies noſtros: tempora que perdidimus peccādo, per
penitētiam redimamus. Nam in his tribus ieiunio/
fletu/ ⁊ planctu/ notaui cordis contritio, cōfeſſio, ⁊ ſa
tiſfactio. De primo dicitur. Sacrificiū deo ſpūs cōtri-
bulatus ⁊c. De ſecūdo dicit Dixi cōfitebor dño: ⁊ tu
re. De tertio dicit Laboraui in gemitu meo. Ieiunio
carnis petulantia refrenat/ fletu ⁊ planctu purgatur
aīa ſe in eis mortificans: ⁊ quaſi complātata ſimilitu
dini mortis xpi, cōuertitur in erumna ſua/ vt erumna
eius vertatur in gratiam ⁊ in gloriā: q2 gratiam ⁊ glo
riam dabit dñs. His modis poſſum⁹ ſanctificare ie-
iunium: ſicut dñs ammonet per ꝓphetam. Sanctifi-
cate (inquit) ieiunium. Ieiuniū ſanctificare eſt ieiuna
re in ſanctitate ⁊ iuſtitia coram deo, nō coram homi-
nibus ſicut hypocrite triſtes. Formā et modū ieiunij
dñs nobis aperit dicens: Hoc eſt ieiunium qd̄ elegi:
diſſolue colligationes impietatis, humiliter cōfiten-
do: ſolue faſciculos deprimentes, deuote ſatiſfacien-
do: dimitte eos qui cōfracti ſunt liberos, miſericordi-
ter indulgendo: frange eſurienti panem tuum: et ege-
nos vagoſq; induc in domū tuam ⁊c. peccata elemo
ſinis redimēdo. Da pauperi panem terrenum, vt ha-
beas celeſtem: cōmoda terrenū, vt poſſideas celum.
Per hoc quod dicit Solue/ diſſolue/ diſrumpe/ vo-
cat peccata quedam leuia/ quedam grauia/ quedam
grauiſſima: nam et quidam ſuſcitātur extra portam/
quidam in lecto/ quidā in monumento/ inuolantate/
in actu/ in cōſuetudine/ in vltimo dñs infremit ſpiri-
tu/ turbat ſe/ lachrymatur/ et clamat. Lazare veni fo-
ras. Nolite (inquit) fieri ſicut hypocrite triſtes. Nō re
probat dñs triſtitiam cordis, ſed oris: non triſtitiā pe
nitentialem, ſed hypocritam et ſuperficialem. Quia
(iuxta verbum ſalomonis) cor ſapientis vbi triſtitia.
Quia nos inuitat per cōfeſſionem/ per ieiunium/ per
fletū/ ⁊ planctū ne abſorbeamur a triſtitia: et ne a ſu-
perficiali meſtitia meritū ieiunij perdamus ſicut hy-
pocrite, ad ſpiritale gaudiū nos hortatur: hilarē eīn
datorem diligit deus: diſq; a dexs dñi eſt iure perpe-
tuo: in quo notatur q2 nullum ſacrificiū deo acceptū
eſt: niſi ex hylari deuotione ꝓcedat. Unde ⁊ vngi pre
cipit caput noſtrū. Caput noſtrū xps eſt: licet hoc ca
put vnctum eſſet a patre oleo letitie pre participibus
ſuis: maria tī magdalene illi vnctioni ſuū vnguētum

ſuperaddidit. Cūq3 diſcipuli murmurarent: ille q̄ hodie caput vngi precipit/excuſat ⁊ cōmendat vnguentū. In capite eſt plenitudo ſpūalis vnguēti deſcēdens non ſolum in barbam, ſed in orā veſtimēti: nā de plenitudine eius oēs accepimus. Caput itaq3 vngere eſt oēs affectiōes noſtras cū gratiarū actione in ipſum refundere: ille eñ ieiunat ⁊ vngit caput ſuū, qui delectatur in afflictione corporis ꝓpter xp̄m. Ille autem ſeipſum ⁊ nō caput ſuū vngit: qui ſecularis aure fauorē ex operibus ſuis querit, qui dum ieiunat ⁊ venal' ieiunio ſuo populares iactātias: caput ſuo oleo peccatoris impinguat. Procedit vlterius propheta/et dicit. Scindite corda veſtra: ⁊ nō veſtimēta veſtra. In veſtimentorū ſciſſione iudaice ſuperſtitionis duritia deſignat': qui ei ſcindere corda nō poterāt/veſtimēta ſcindebāt. Nos autē ſcindere, ideſt diuidere corda noſtra oportet: vt ſm̄ diuiſiōes gratiarum ſuſceptibilia ſint diuiſorū chariſmatū. Seruet vnuſquiſq3 ⁊ nō ſcindat veſtimēta ſua: ne ambulet nudus in via. Seruet obſecro veſtē illam que operit multitudinē peccatoꝝ: caritatem dico ꝑ quā remiſſe ſunt iniquitates/ et multorū tecta ſunt peccata. Scindamus corda noſtra per miſericordiam cōpatiendo afflictis: qm̄ (iuxta verbū apoſtoli) niſi compatimur/nō cōregnabimus. Scindātur per penitentiā ⁊ cōfeſſionem/ vt excurrat putredo de vulnere cordis: ⁊ ſuperueniens nouitas auferat ſaniē vetuſtatis. Totiens corda noſtra ſcindimus quotiēs per compaſſionem ꝓximo cōdolemus: quotiens elemoſinam ex affectu largimur. Eſt aūt elemoſina ⁊ ſpiritualis/et corporalis. Spūalis que ꝓximū peccantē corrigit: odientē diligit: ⁊ in ſe peccāti dimittit. Eſt et corporalis elemoſina, que in ſex operibus miſericordie cōſiſtit. Hec opera ſunt ſex hydrie nuptiales, ſex filij lye, ſex fratres dauid, ſex grad⁹ in ferculo ſalomonis: per quos ſalomon verus pacificus in nos aſcēdit dum a noſtra prauitate cōuerſos, ⁊ ad ſe reuerſos: ad amorē ⁊ contemplationem ſuam aſcendere facit, cui ſit honor et gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Sermo xv.

Chriſtus hodie in ſcola eruditiōis euāgelice per filiū ꝓdigum nobis cōpetentiſſime ꝓponit penitētie ⁊ humilitatis exemplū. Qui cū afficeret' grauiſſima fame/cogitauit redire ad patrem: et inter mercēnarios vnus eſſe. Quis eſt qui dilapidat oīa bona viuendo luxurioſe niſi peccator quilibet q̄ bona gratuita ⁊ naturalia peccādo corrūpit ⁊ ꝑdit? Sed reuerſus ad cor ⁊ iuſtitiam incipiēs eſurire/humiliat ſe in oculis ſuis: ⁊ de filiali dignitate ad mercēnarij ſortē deuota humilitate deſcēdit. Beati quidē ſunt q̄ eſuriunt iuſtitiam qm̄ ipſi ſaturabūtur. Eſurientes (inquit) impleuit bonis. Qui eñ diuitias tēporales appetit, nō ſatiabuntur eis. Hec eſt aqua de puteo ſamarie: de qua q̄ biberit/ſitiet iterū: hec aqua nō reficit/q2 nō ſufficit. Diuites eguerunt ⁊ eſurierunt: inquirentes autē dn̄m non minuent' omni bono. Cibus aūt iuſtitie dum plus appetitur/plus dulceſcit. Unde ⁊ ille q̄ factus eſt nobis a deo ſapiētia ⁊ iuſtitia dicit. Qui edūt me adhuc eſurient: et qui bibunt me adhuc ſitiēt. Non eſt tñ ita inſatiabilis appetitus iuſtitie, ſicut amor pecunie: nam in iſtis eſt appetitus ſine ſatietate: in illa eſt ſatietas ſine attediatiōe. Unde ꝓpheta. Ego in iuſtitia apparebo in cōſpectu tuo: ſatiabor dum apparuerit gloria tua. Qui ergo eſurit in preſenti: ſatiabit' in futuro. S3 nūquid omnes illi eſuriunt iuſtitiam qui deſiderant eſſe iuſti? nequaq̄. Sūt eñ pleriq3 mali qui deſiderāt eſſe iuſti: ſed victi ⁊ vincti peccādi cōſuetudine adhuc paſcunt porcos, nec reuertunt' ad patrē, deſiderant ⁊ ſuſpirāt non amare qđ amant: et cōpuncti ad iuſtitiā delectationē peccati amplectunt': nec recedunt a malo qui ad bonū deſiderio feruent. Qz compūgunt' ad bonum: quedā gratia eſt vocationis/nō iuſtificatiōis. Iuſtitia eñ nō affectu eſtimanda eſt: ſed effectu ⁊ cōſenſu. Que (inquit ap̄ls) participatio eſt iuſtitie cū iniquitate: aut quis conſenſus templo dei cū ydolis? Si quis deplorat vitam quā perdidit, et iuſtitie cōſentit: iam iuſtitiam eſurit: iam ad patrē reuerti ꝓponit: iam pedem in viam rectā poſuit: ⁊ ad meliora ſuſpirās dicit. Utinam dirigant' vie mee ad cuſtodiendas iuſtificationes tuas. Et licet deſideret/amplius tamē appetit dicēs Concupiuit anima mea deſiderare iuſtificationes tuas in omni tēpore. laborat ad ꝑfectū/ vt veniat ad perfectū. Videt eñ pater ſuus a longe, qm̄ longe a peccatoribus ſalus: ſed veniēti et letabūdus accedēti occurrit. De tali curſu loquit' eſayas. Occurriſti (inquit) letanti ⁊ facienti iuſtitiā, in vijs tuis recordabitur tui. Pius pater ſi iuxta meritū reſponderet/ oculos ſuos declinaret ab eo: ad preces fili⁹ obſurdeſceret: ⁊ ei turpitudinē preterite cōuerſatiōis obijciēs ipm̄ grauiter obiurgaret. S3 humilitate filij fractus ⁊ victus deponit duriciā/induit miſericordiā/⁊ rigorem quem meruerat filius cōuertit in gratiam. Tardius eſt patri miſericordiā impēdere filio, q̄3 filio patris miſericordiā obtinere. Preuenit ⁊ anticipat preces filij reuertētis: accelerat ⁊ occurrit/ et cadēs ſuper collum filij eū oſculat'/⁊ dicit. Cito ꝓferte ſtolam primā/⁊ induite illum: ⁊ date anulū in manū eius/⁊ calciamenta in pedes eius: ⁊ adducite vitulū ſaginatum ⁊ occidite/⁊ māducemus/⁊ epulemur: q2 filius meus mortu⁹ fuit/et reuixit. Stola eſt ſanctificatio ſpiritus anulus, fides: calciamenta, documenta doctrine. Uitulus, ſacrificium altaris: ſolēnes epule gaudiū angelorū ſuper peccatoris cōuerſionem. Oſculat' ⁊ amplexatur pater filium, inſinuās per oſculum et amplexū q2 eum in viſcera paterne pietatis recipit, q2 ei ſe totum aperit, totum ſe inſpirando effundit/vt ſit vnus ſpiritus cum eo: qui vnū fuerat membrū cum meretricibus luxurioſe viuendo. Eū ſuis inſerit ⁊ cōplantat mēbris: qui mēbrū fuerat meretricis. Quid animi obſecro erat illi miſero, imo illi beato ⁊ ſuꝑ beato penitēti inter amplexus ⁊ oſcula pij patris: cū recaleſceret et reſpiraret cor afflicti/et pene deſperati: cū ei cor

mundū ⁊ ſpiritum rectū: atq̧ letitiam ſalutaris pater infunderet. Cor hominis anguſtū eſt: et aīa humana gaudiū celeſte plene capere nō ſufficit. Ideo liqueſcit anima eiꝰ: et ſcindit cor in ſeipſum cōtritione ac gemitu: ⁊ ignitas cōpunctiones de recordatione prime miſerie ⁊ improuiſe letitie cōcipiens: q2 eas interius cōtinere nō poteſt/in diluuio aquarū multarū mixta cū dolore letitia anima ſeſe nō capit: ⁊ in tāte gratie dono liquefacta diffundit. Peccator igit ſiue filiꝰ hinc pudore/et inde dolore/hinc gaudio et nō amore in diuerſa diſtractus/letitie que illi offert non ſufficit: ⁊ patrem nō ſolū miſereri, ſed miſerando gaudere cōpellit. O bone ieſu/o benigne/o amabilis/o amor deus o caritas deus: ſi tāta ſint ſolatia tua circa penitētes q̄ta erūt gaudia tua circa regnātes? Hāc patris affectionē vite ſuſcitat humilitas filij, ipſa ſola recōciliat filiū ſuū patri: nā (iuxta ſapientis verbū) cuſtodia pacis eſt humilitas. Noli homo ſuperbire, qm̄ ſuperbis reſiſtit deus: ⁊ cū humilibus ſermocinatio eiꝰ. humilia te ergo ſub potēti manu dei: vt cū filio penitēti dicas patri Pater peccaui in celū, ⁊ corā te: pater iam nō ſum dignus vocari filius tuus: fac me ſicut vnū de mercēnarijs tuis. Nichil adeo te patris gratia dignū facit: q̄ ſi gratia illius indignū te iudices. Peccatum itaq̧ tuū coram te ſit ſemp. Et ſicut ſapiens dicit. De ꝓpiciato peccato noli eſſe abſq̧ metu cum habueris gratiam filij: ⁊ cū oīa benefeceris, iudica te inutilē ſeruum. Sola eñ humilitas eſt innocētie fundamētum: ꝑfectus atq̧ ꝓfectus/cuſtodia ⁊ diſciplina virtutum ipſa eſt condimentū oīs iuſtitie: et ſine illa oēs iuſtitie mee quaſi pānus menſtruate. Si q̄s in hoīe defectus eſt virtutū, humilitas totū ſupplet: ſi q̄d qđ diſpliceat hūilitas totū redimit ⁊ excuſat. Hec eſt que laqueos oſtenſos ab homo ſola penitētia/ſola ei nos conciliat et commēdat: qui pro nobis factus mitis et humilis corde ad humilitatem ⁊ penitentiam nos inuitat xp̄s ieſus, cui eſt honor ⁊ gloria in ſecula ſeculorū. Amen.

¶Sermo.xvi.

Merces viri humilis hic eſt: ⁊ ſermone bono letificabitur. Eſayas fructū et effectū meroris inſinuat: ſed et vberrimā merēdi gratiā et plangendi materiā habemus in nobis. Lugere poſſumus ⁊ debemus bona que amiſimus/et mala que cōmiſimus, ecce primū teſtimoniū. pericula que ſentimus, ecce ſecūdum. tribulationes quibus vrgemur, ecce tertiū. terrorem futuri iudicij, ecce quartū. Iſtā lugēdi quadripertitā materiā Pſalmiſta diſtinguit dicens: Circūdederūt me dolores mortis: ⁊ torrentes iniquitatis cōturbauerunt me. Dolores inferni circundederūt me: preoccupauerūt me laquei mortis. Dolores mortis ꝑſecutiōes ſunt: ⁊ preſſure quas patimur: ⁊ ſunt quedam preambula mortis. Reſpōſum ei mortis habemus in nobis. torrētes iniquitatis ſunt impetus peccatoꝝ: dolores inferni per ſe patēt: laquei mortis tentatiōes ſunt ⁊ retiacula inimici. De malis cōmiſſis luget ꝓpheta. Multiplicate (inquit) ſunt iniquitates mee ſuper capillos capitis mei. De bonis vero amiſſis admonuit. Defecerunt in vanitate dies mei: et anni mei in gemitibus. Si aperiantur catharacte capitis mei: et effundantur in lachrymas: ſi dirumpātur fontes aquarū vt de abyſſo cordis mei ꝑ lachrymas inūdet diluuiū aquarū multarū: non potero lugere ad plenū mala que feci/dies quos ꝑdidi/ qui iniquitatē quaſi aquā ab adoleſcētia mea bibi. Sed ⁊ ꝓ imminētibus michi malis/⁊ tētatiōibus importunis luctꝰ michi eſt, ⁊ dolor cōtinuus cordi meo: qm̄ repleta eſt malis aīa mea, ⁊ circunderūt me mala quoꝝ nō eſt numerus. Defixus ſum in limo ꝓfundi: qm̄ iniquitates mee ſupgreſſe ſunt caput meū: ſicut onus graue grauate ſunt ſup me. Tu autē dn̄e deꝰ ſabaoth libera me ab iniquitate mea: ⁊ a peccato meo mūda me. Exitus aquarū deducant oculi mei. Da michi luctū ⁊ lachrymas petri: quibꝰ apoſtaſis eiꝰ deleta eſt. Da michi lachrymas marie peccatricis, quibus ipſa mundata/et lazarus reſuſcitatus eſt. Lachrymas dico q̄ vite auctorē ad lachrymas cōpulerunt. Secūda lugēdi materia eſt preſſura tētationū que nos circūquaq̧ anguſtiāt: alie ſupra nos/alie infra nos/alie circa nos/et oēs contra nos. In oībus que cogitamus, q̄ agimus, q̄ dicimus, q̄ acquirimus q̄ amittimus. In omībus que placēt/q̄ diſplicēt/que adiuuāt/vel que nocēt in oībus tētamur ⁊ affligimur. Deniq̧ totū tentatio eſt: qđ ſumus/qđ viuimus. Sicut legit. Tentatio eſt vita hoīs ſuper terram. Et hoc eſt qđ beatus iob dicit. Homo natus de muliere breui viuens tēpore replet multis miſerijs. Re vera multe ſunt hoīs miſerie qui in miſeria naſcitur/in miſeria nutrit/in miſeria cōſumit. Miſeria ſumus intus pleni: foris miſeria circūdati. Inter has tentationū anguſtias paulꝰ clamare cōpellitur. Infelix ego homo quis me liberabit a corpore mortis huius? Et alibi. Supra modū grauati ſumus: ita q̧ tedet etiā nos viuere. Sed et ionas dicit. Iraſcor vſq̧ ad mortē. Helyas etiam inter varias tentationes et preſſuras petiuit anime ſue vt moreret. Sufficit (inquit) michi tolle animā tuam. Dauid quoq̧ tentationū pondus ꝓfitebatur cum lachrymis dicens: In increpationibus ꝓpter iniquitatē corripuiſti hominē. Exaudi orationem meam dn̄e: auribus percipe lachrymas meas. Terrere nos poteſt expectatio futuri iudicij/ vbi erit in iudice ſeuera equitas: in tortoribus ſeuera et inaudita crudelitas: in penis intolerabilis, et eterna anxietas. Et quis poterit ſuſtinere diem aduētus eius: aut quis ſtabit ad vidēdum eum. Quis eñ habitare poterit cum igne deuorāte? aut quis habitabit cū ardoribꝰ ſempiternis? Iuſtus dicit. In me dn̄e tranſierūt ire tue: ⁊ terrores tui conturbauerūt me. Hoc vltimū ad penam refertur eternā. Iob etiam dicit. Sagitte dn̄i in me ſunt: quarum indignatio ebibit ſpiritum meū: et terrores militant cōtra me. Q; dicit Sagitte dn̄i in me ſunt: hoc eſt in me tranſierūt ire tue. Q; dicit Terrores militant contra me: hoc eſt terrores tui

conturbauerunt me. Sunt tamen lachryme ſuaues ⁊ dulces que de futuri gaudij expectatiõe ꝓcedũt. Vñ ꝓpheta. Poſuiſti lachrymas meas in cõſpectu tuo ſicut ⁊ in ꝓmiſſione tua. Quando veniam/⁊ apparebo ante faciem dñi: fuerunt michi lachryme mee panes die ac nocte. Hoc eſt vinum letitie: de quo dicitur Date vinum merentibus: et ſiceram his qui amaro ſunt animo. Hoc vinũ neceſſarium eſt nobis/frequẽtes infirmitates. Temperãdum eſt tamen ne ebrietatem inducat/⁊ ſpiritum vertiginis: quem miſcuit dñs in medio egypti. Expedit ergo vt poculum noſtrum cum fletu miſceat: vt meror viri eum humiliet. Patientia enim attrita grãdeſcit: et virtus in infirmitate perficitur. Sũt lachryme que de caritate hauriuntur/quaſi de fontibus ſaluatoris: qñ animus ex deſiderio celeſtiũ quodã ſpirituali gaudio reſolutus, in lachrymas diffluit ⁊ liqueſcit: ⁊ recordatione deſiderabiliũ ſuorũ mirabiliter interius ſe effundit/et poſſit dicere Hec recordatus ſum: et effudi in me animã meã: qñ tranſibo in locũ tabernaculi vſq; ad domũ dei. Harũ lachrymarũ dulcedinẽ experimento cognouerat, qui lãguido amore dicebat: Aia mea liquefacta eſt vt dilectus locutus eſt. Scriptum eſt ei. Emittet verbum ſuum ⁊ liquefaciet ea: flabit ſpiritus eiꝰ/⁊ fluẽt aque. Dilecto ergo loquẽte/⁊ ſpiritu ſctõ flante: fluunt aque q̃bus rigat hortus deliciarũ/vt fluãt aromata illius. He ſunt aque melliflue quibus fecundatur ager cui benedixit dñs: etenĩ celi diſtillauerũt ſtillicidia ſuper terram, quibus letabitur germinans: pluuiã q; voluntariam ſegregabit deus hereditati ſue/vt eũtes et flẽtes mittamus ſemina noſtra. Venientes autẽ veniemus cum exultatione portantes manipulos noſtros habentes de merore ſolatium, ⁊ de dolore plenitudinem gaudiorum: preſtãte dño noſtro ieſu xp̃o, cui eſt honor ⁊ gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Sermo.xvij.

CHriſtus factus eſt ꝓ nobis obediens patri vſq; ad mortem. Q̃ta ſit obediẽtie virtus prius declarat altiſſimus in vniuerſis q̃ ab eo creata ſunt. Poſtea in ſeipſo q̃ vniuerſitatis creator eſt. Celum ⁊ terra: mare et oĩa que in eis ſunt eum audiũt: et obediunt voci eius. Terra ad nutũ ipſius ꝓtulit herbam virentẽ: ⁊ lignum pomiferum iuxta genus ſuũ ⁊c. que longũ eſt dicere. Celi diuiſerunt aquas ab aquis ⁊ luminaria ſuſceperũt: ſed ⁊ luminaria vocata (iuxta vbũ ꝓphete) dixerũt adſumus: ⁊ luxerunt ei cũ iocunditate. Mare ⁊ venti obediunt ei: ignis/grãdo/nix/glacies/ ſpiritus ꝓcellarũ: que faciunt verbũ eius. Verbum eius fecit oĩa: q̃ verbo eius facta ſunt oĩa. Oĩa obediũt altiſſimo ⁊ cõſeruiunt. Sicut ſcriptum eſt. Ordinatiõe tua perſeuerat dies: qñ omnia ſeruiunt tibi. Solus homo q̃ ad hoc ſpiritaliter creatus erat vt ſuo creatori ſeruiret/ ſeruire contẽnit: ergo oĩs creatura merito inſurgebat ꝓ dño in accuſationem ⁊ damnationẽ hominis. Iuxta illud ſapiẽtie. Pugnabit ꝓ illo orbis terrarũ contra inſenſatos. Et eccleſiaſticus. Qis factus tibi factori deſeruiens, exardeſcit in tormẽtum aduerſus iniuſtos: ſed filius dei vincens in ſapientia maliciã/in humilitate ſuperbiam: ſi homo (inquit) michi ſeruire detrectat: ego ei ſeruiam: et ꝓ eo vt eũ a ſeruitute redimam, faciam me ſeruũ: vt eiꝰ onera portem, faciam me iumẽtum. Et ad patrem loquẽs. Paratũ (inquit) cor meũ: paratum cor meũ. Si vis hominẽ quicq; pati: paratũ eſt cor meũ pati. Si vis hominẽ flagellari: ecce ꝓ eo in flagella paratꝰ ſum. Heu michi quis nõ timeat/quis nõ contremiſcat/ attendens põdus iniquitatis noſtre: cuius redemptio tãtum preciũ exigebat. Vere inſanabilis plaga/⁊ horrẽda erat hominis dãnatio: ꝓ qua oportebat filium dei mori. O q̃ damnabilis erat iniquitas noſtra ꝓ qua xp̃s totiens ſanguinem ſuum fudit: fudit in circũciſione/fudit quãdo in agonia factus eſt/quãdo ſudor eius erat quaſi gutte ſanguinis decurrẽtis in terrã. Fudit, quãdo ligatus ad ſtipitem dorſum poſuit ad flagella: fudit pedibus ⁊ manibus cruci affixus: fudit ſpinis in capite multipliciter pũctus: fudit ⁊ lancea perforatus. Xp̃s equidem ideo ſanguinẽ ſuum multipliciter fudit: vt hi qui de ſanguinibus nati erãt/ qui ſtolam innocẽtie peccato polluerant: lauarent ſtolas ſuas in ſanguine agni. Aliter ei purgari nõ poterant (ſicut apoſtolus dicit) quẽ poſuit deus ꝓpitiationem per fidem in ſanguinẽ ipſius. Sic agnꝰ paſchalis quartadecima luna veſpere immolabatur. Q̃ dicitur luna quartadecima plenilunũ notat. Quod dicitur ad veſperũ: occaſum ſolis inſinuat. Sol iuſtitie xp̃s eſt: luna eccleſia. Tendit ſol. i. xp̃s ad mortis occaſum. Luna. i. eccleſia a ſole iuſtitie illuminata/conſurgit in ortũ. Factus eſt ergo obediens nõ ſolum vſq; ad beneplacitum patris: ſed vſq; ad mortis anguſtias et ignominiã crucis. Vt eñ de inferno aſcenderet homo: xp̃s de celo deſcendens aſcendit in crucẽ. Et hoc eſt qđ in cãticis ſponſe quoq; predixerat. Aſcẽdam in palmã: et apprehendam fructus eiꝰ. Crux xp̃i/ſiue fides: crucis palma eſt/victoria eſt. Hec eſt victoria que vincit mundũ: que triumphat principem huius mũdi. Plane mors deſtructa eſt: ⁊ qui habebat mortis imperium, victus ⁊ eiectus eſt. Hanc palmam aſcendit qui in cruce ſuſpẽſus eſt xp̃s ieſus de quo heſdras ꝓpheta predixerat. vnxerat me nõ ſicut patrem qui liberauit nos de terra egypti ſtantes ante tribunal iudicis humiliaſti me ſuſpẽſum in ligno: ⁊ morti tradidiſti me. De hoc eodẽ moyſes legiſlator. Erit (inquit) vita tua pendẽs ante oculos tuos. Crux cum eſſet olim patibulum damnatorum: fructus illius erant timor/horror/ignominia/et mors. Ex quo vero xp̃us aſcendit in palmam: ex quo agnus innocens aſcendit victorioſe in crucem: mutati ſunt fructus eius. Et vbi prius erant timor/horror dolor/ignominia/⁊ mors: ibi hodie apprehendi poſſunt pax/honor/iocunditas/vita/et gloria. Crux que olim fuerat extreme vilitatis, et exquiſite damnationis ſupplicium: hodie eleuata eſt in magnificentia et

gloria. Et de tormẽtis latronũ tranſlata eſt ad frontes imperatorũ ⁊ regũ: ⁊ ad capita ſummoꝝ pontificũ. Multi et admirabiles ſunt fructus crucis: venite ad eã omnes q̇ laboratis ⁊ onerati eſtis, q̇ lapſi ⁊ cõfracti/ ⁊ colliſi eſtis. Quid ei ita lapſos reparat? quid ita fractos cõſolidat? quid ita peccatũ interficit? quid ita potẽtiã hoſtis euacuat? quid ita oẽm in hoie mali eiã crucifigit? Nichil dulcius/ nichil acceptius/ nichil amabilius aut ſuauius eſt illis xp̄e q̇ te diligũt: ⁊ q̇ ꝑ amore tuo mortificationẽ crucis in ſua carne circũferũt. O altitudo diuitiarũ ſapiẽtie ⁊ ſciẽtie dei: q̄ꝫ incõprehẽſibili ⁊ ineffabili artificio charitatis xp̄s in cruce cruciatus eternos extinxit: de morte et miſeria humana, vite ⁊ ſalutis cõfecit antidotũ: vt miſeria miſeriã abſorbeat/ vt mors mortẽ deglutiat: ⁊ tot⁹ homo bñficio paſſionis xp̄i in gratiã ⁊ gloriã impaſſibilitatis aſſurgat. Hec ſunt myſteria: hec ſunt beneficia crucis: hec eſt que eduxit filios iſrael de egypto, que nos ab eterna captiuitate redemit. Hec eſt virga que decorauit dracones pharaõis: hec eſt que aquas de petra eduxit: q̄ꝛ de corde lapideo penitentiales lachrymas effluere facit: hec eſt que dulcorauit aquas marath: q̄ꝛ omnẽ dolorem ſuauiſſimũ facit dñice memoria paſſiõis. Crux equidem nobis eſt archa teſtamenti. Hec eſt nobis propiciatoriũ exauditiõis/ vexillum ſalutis/ titulus ſanctitatis. Spes victorie/ federis ⁊ archa diuine gratie/ caracter xp̄iane militie/ fundamentũ fidei/ ſubuerſio inimici/ ſpoliatio inferni/ ſcala celi/ ianua paradiſi/ releuatio lapſorũ/ clauſorũ apertio/ conſolatio afflictorũ/ tutela corporum/ armatura ſpirituum/ ſalus viuentium/ vita mortuorũ/ liberatio captiuorũ/ humilium cõſolatio/ ⁊ deiectio ſuperboꝝ/ turris dauid/ ſpecula ſyon/ generalis omnium ſalus/ vnicum omnium, ⁊ cõmune refugium. Super omnia xp̄e ieſu te nobis amabilẽ facit paſſio tue crucis: hic oſtendiſti q̄ꝫtum nos dilexeris. Maiorem em̄ caritatem nemo habet, vt animã ſuam ponat quis ꝑ amicis ſuis. Paſſio tua omnes euacuãs paſſiones: ꝓpiciata eſt omnibus iniquitatibus noſtris. Nichil adeo fratres ad mortẽ eſt: qđ mors xp̄i non ſanet. Ipſe redemit per miſericordiã ſuam iſrael ex omnibus iniquitatibus ſuis. Qm̄ apud dñm miſericordia: et copioſa apud eum redẽptio. Sed quid faciet xp̄s inter lachrymas matris ſue/ ⁊ diſcipulorũ dolentium/ ⁊ ſuſpirantium: inter opprobria exprobrantiũ ⁊ dicẽtium: Alios ſaluos fecit: ſeipſum non poteſt ſaluum facere? Si filius dei eſt, deſcẽdat nũc de cruce: ⁊ credimus ei. Petrus dicit. Propitius ſis tibi dñe. Et diſcipuli. Nos ſperabamus q̄ ipſe eſſet redempturus iſrael. Iudeus exultat ⁊ inſultat ei: atq; ceteris diſcipulis fugiẽtibus petrus deſperat et negat. Vſq; quo peccatores dñe: vſq; quo peccatores gloriabũtur? Tu qui reſpicis terram/ et facis eam tremere, oſtende potentiam tuam: vt ſciant gẽtes q̄m eſt nomen tibi dñs/ tu ſolus altiſſimus es in omni terra. Porro dum venditur/ et dũ traditur/ dum ligatur/ dum flagellatur/ dum cõſpuitur/ dum damnatur/ dum cruci affigitur/ dolorũ et miſeriarum ſuarum oblitus, ſed miſericordiarũ recordatus: Pater (inquit) ignoſce illis: q̄ꝛ neſciunt quid faciunt. Ieſu/ ieſu volat irreuocabile nomen tuũ: non reuertetur ad te vacuũ, ſed faciet ad quod miſiſti illud. O q̄ꝫ multus es ad ignoſcendum dñe. Iudei clamant crucifige: tu clamas ignoſce. O q̄ꝫ magna eſt multitudo dulcedinis tue dñe. O q̄ꝫ cõfirmata eſt ſuper nos miſericordia tua dñe. O bone ieſu/ o benigne/ o amabilis/ o deſiderabilis/ o ſuauis/ o dulcis/ o amor deus/ o caritas deus: q̄ꝫ dulci/ q̄ꝫ deſiderabili torrente voluptatis potabis eos qui te diligunt, qui ſic odientes ⁊ crucifigẽtes te perfundis oleo miſericordie. Sane nõ eſt a ſeculis facta oratio ita oportũa/ ita temperata/ ita tẽpori ⁊ neceſſitati accõmoda. Nam in ipſa eleuatione manuũ tuarum ieſu, cũ ſacrificium matutinum in veſpertinum tranſiret, in ipſa virtutem incenſi qđ celos aſcẽdebat/ terram operiebat/ inferos reſpergebat/ exaudiendus pro reuerentia tua clamas. Pater ignoſce eis q̄ꝛ neſciũt quid faciũt. In ira plebis iudaice ſeuiẽtis ſuam dñs auertit iram: et effudit gratiam. Hoc verbũ gratie/ verbũ miſericordie ſemper habendum in corde/ ſemper habendum in ore. Pater ignoſce eis ⁊c̄. Aĩa mea liquefacta eſt vt dilectus locutus eſt. Nõne deo ſubiecta erit anima mea: ab ipſo em̄ ſalutare meũ. Et iam ſapiens et intelligens miſericordias dñi, ſecurus ſum: q̄ꝛ quem habebam iudicẽ habeo aduocatũ. Pater (inquit) ignoſce. Quid anima mea merore cõſumeris? Quare triſtis es anima mea ⁊ quare conturbas me? Nunquid cõſiliarius nõn eſt tibi? Nũquid reſina non eſt in galaad/ ⁊ medicus nõ eſt tibi. tu qui tam pacifice locutus es crucifixoribus tuis: loquere dñe quia audit ſeruus tuus: loquere pacem in plebẽ tuam. Da voci tue vocem virtutis. Sana animã meã: quia peccaui tibi. Dic anime mee ſalus tua ego ſum: tu qui es ſumme bon⁹, ſine quo nullus bonus: q̇ es (ſicut apoſtolus dicit) ymago patris/ forma pulchritudinis/ ſignaculum ſanctitatis: ſigna cor meũ ſub cuſtodia tua de⁹ cordis mei/ ⁊ pars mea in eternũ. Signa omnes qui ſignum crucis adorãt/ et te adorando honorant: qui es honor/ virtus/ ⁊ ſapientia dei/ iuſtitia/ ⁊ redemptio/ ⁊ ſanctificatio noſtra ieſu xp̄e: qui es benedictus in ſecula ſeculorum. Amẽ.

¶ Sermo. xviij.

CUm ſurrexiſſet ieſus a cena: miſit aquã in peluim ⁊c̄. Initio quadrageſime nobis a dño datum eſt in mandatis/ vt ieiunãdo lauaremus facies noſtras. Hodie idem dñs in ſcola euangelice diſcipline verbo ⁊ exẽplo nos docet inuicẽ pedes noſtros abluere. Nã cũ ad ymaginẽ ſuã creator nos fecerit/ per primã preuaricationem deformata eſt in nobis ymago celeſtis. Ideoq; lachrymis pñialib⁹ abluẽda eſt: vt ſicut ꝑ culpam terreni hoĩs ymaginẽ portauimus: ita per penitẽtiam ad celeſtis ymaginẽ reformemur. Nichil adeo in nobis deformatum eſt qđ penitẽtia non abluat/ ⁊

reformet. Apoſtatauerat petr⁹: ſed apoſtaſiam eius lachryme deleuerūt. Beatrix illa peccatrix ſeptē poſſeſſa demonijs, lachrymarū bñficio liberat. Lachryme ſamuelis veniam impetrauerūt. Lachryme oculos thobie aperuerunt: et ab eius nuru demoniū expulerunt. Lachryme vniuerſitatis auctorē ad lachrymas compulerūt: atq; ſuſcitationem lazari meruerūt. He ſunt aque calide, quas inuenit ana filius ſebeon: cum cuſtodiret aſinos patris ſui. De quibus ꝓpheta dicit. Exitus aquarū deduxerunt oculi mei: q2 nō cuſtodierūt legem tuam. Quia tamen nō poſſumus euitare quin de puluere humane cōuerſationis aliquid cōtrahamus: ꝓcipimur pedes abluere, vt poſt tēpus penitētie iam peracte nō ſolū a criminalibus, ſed etiā a venialibus omnino purget finis et cōſummatio vite noſtre: que p pedes ſignificat. Sicut ꝓpheta cōmemorat. Sordes (inquit) in pedibus ſuis, nec recordata eſt finis ſui. Jeſus ergo purgationē faciens: cū iam diſcipulos ſuos gratia ⁊ ſermōe mūdaſſet (ſicut ipſe dicit) mūdi eſtis ꝓpter ſermonem quē locutus ſum vobis. Alibi etiam qn̄ iudas cū eis adhuc erat / dixit. Mūdi eſtis, ſed nō omnes. Surgēs ergo a cena, ⁊ precingens ſe lintheo: miſit aquam in peluim ⁊c̄. Cena hec menſa dn̄i eſt: que nobis apponitur ad cuſtodiā ⁊ defenſionem aduerſus malicias inimici. Poſuiſti (inquit) in cōſpectu meo mēſam aduerſus eos qui tribulant me. Triplex menſa eſt. Prima moyſi in deſerto: de qua dictum eſt. Facies michi mēſam de lignis ſethim: ⁊ inaurabis eam auro puriſſimo. Secunda eſt xp̄i in ſeculo: de qua apoſtolus. Nō poteſtis cōmunicare menſe xp̄i / ⁊ menſe demoniorū. Tertia eſt totius trinitatis in celo: de qua ỽitas dicit. Vt edatis et bibatis ſuper mēſam meā in regno dei. Huic menſe nō cōmunicat, niſi qui a cūctis criminalibus ſunt abluti. Unde et apoſtolus dicit. Habemus altare de quo nō habent poteſtatem edere, qui tabernaculo deſeruiūt. Tabernaculū carnis noſtre domus eſt: tabernaculo itaq; deſeruiunt fornicatores / adulteri / ebrioſi / guloſi: et ceteri qui curam carnis in deſiderijs agunt. Sūma equidē cautela vtendum eſt: vt digne accedamus ad mēſam. Sicut ſcriptū eſt. Cū ſederis ad menſam diuitis diligēter attēde que tibi appoſita ſunt: et appone cultrū gutturi tuo: ⁊ ſcito q2 te eadem oportet preparare. Et hoc eſt qd̄ propheta tangit dum dicit. Pone mēſam: cōtemplare in ſpecula cōmedentes et bibentes. Diſcreta ſpeculatiōe / ⁊ diligenti conſideratione penſanda eſt huius dignitas ſacramēti: de quo apoſtolus dicit. Magnū eſt ſacramētū pietatis / manifeſtatū in carne / iuſtificatū in ſpiritu / apparuit angelis / predicatū eſt gentibus / creditum mūdo / aſſumptū in gloria. Nil hic ſimulatū / nil viliſicatū / nil fictū / nichil penitus obūbratū. Magnū eſt hoc ſacramētū dicit apoſtolus. Vere magnū, q2 magnū preciū mundi / preciū impreciabile / ſuper omnē eſtimationem / ſuper omnē intelligētiam / ſuper oēm eminētiam. Quicquid in eo eſt ỽitas eſt, et quicq̇d in eo patet eſt quicquid patet. Nam ſub ſpecie viſibili totus xp̄s abſconditus eſt / poſuit tenebras latibulum ſuū. Unde et ad eum ꝓpheta loquens. Vere deus abſconditus eſt: tu es rex iſrael ſaluator. Prius abſconditus fuit in ſinu patris a quo deſcēdit: poſtea abſcōditus in forma ſerui quam ſuſcepit: nunc abſconditus in ſacramento, quod ipſe hac eadem die inſtituit. Veritatē ergo rei percipimus ſub quodā velamēto ſpeciei: ſub quodam cortice ſacramēti. Et hoc eſt forte qd̄ eſayas dicit. Pulli aſinorum qui operantur in terra mixtū imagina comedent .i. ordeū cum palea / veritatem ſcilicet ſub figura. Nunc quaſi paleis paſcimur / ⁊ non ſatiamur: ſed erit cū videbimus eum facie ad faciē. Sicut ſcriptū eſt. Satiabor cū apparuerit gloria tua. Xp̄s eſt qui quaſi pignus ⁊ arrā ſue dilectiōis / et obſidem caritatis ſue ſacramentū illud ſaluberrimū inſtituit ⁊ reliquit. Hoc eſt (inquit) corpus meū. Null⁹ queſo hic dubitet / audiat quis loquat̄ / credat potius xp̄o q̄ ſibi: vt ſit cū deo creditus ſpiritus ei⁹. Abneget ſemetipſum: nec ſequatur oculū ratiōis humane: q2 lippus eſt. Sequatur xp̄m fide / et ſpe / qui eſt veritas et vita. Si oculus tuus ſcandalizat te / erue eum ⁊ ꝓijce abs te. Spiritus ſanctus in ſimplicitate fidei, nō in argumētis ratiōis humane vult nos ſaluos fieri: ſicut ſcriptum eſt / ⁊ cū humilibus ſermocinatio ei⁹. Propheta dicit. Niſi credideris nō intelliges: ſed ⁊ fides ſcientiam habet, qd̄ manifeſte habes in iob. Scio q2 redēptor meus viuit: ⁊ in nouiſſimo die de terra ſurrecturus ſum. Scio (dicit marthe) q2 quodcūq; popoſceris a deo dabit tibi deus. Et de fratre loquens. Scio (inquit) q2 reſurget in reſurrectione in nouiſſimo die. Et paulus. Scio cui credidi: et certus ſum q2 potens eſt depoſitū meū ſeruare in illum diem. Paſſionem xp̄i euacuāt / totumq; negociū noſtre redemptiōis irridēt: qui cum ſumma humilitate ⁊ diligētia nō attendunt cum q̄ta reuerētia caro ⁊ ſanguis xp̄i debeat confici / q̄ deuote tractari / q̄ ſancte ſuſcipi / q̄ induſtrie diſpēſari. Si eñ (vt verbo apoſtoli vtar) ſanguis hyrcorū / aut taurorꝫ, ⁊ cinis vitule aſperſus inquinatos ſanctificat ad emūdationē carnis: q̄to magis ſanguis xp̄i qui per ſpiritū ſanctū ſemetipſum obtulit deo / emundabit cōſcientiam noſtram ad ſeruiendū deo viuēti. Hec vero de ſacramēto altaris / ⁊ de miſſa ꝓpoſui: q2 hodie huius ſacramenti inſtitutio facta eſt: hodie (vt ita dicam) miſſa nata eſt. Unde et quaſi in die ſui natalis miſſa elegātiore cultu / ⁊ cum multitudine / et diuerſitate ſacerdotum circunſtantium celebratur. Sicut ſcriptū eſt. Conſtituite diem ſolennē in condenſis vſq; ad cornu altaris, id eſt in multitudine ſacerdotū vſq; ad virtutem ⁊ efficaciam ſacramēti. Qui ergo lauatis hodie pedes: facite vt lota ſit facies preuaricatiōis antique. Alioquin vobis iudiciū mortis eterne manducatis ⁊ bibitis: ſi nō diiudicātes corpus ⁊ ſanguinem xp̄i, ad eū accedatis. Sed nec deſperetis: habetis petrum / habetis paulum / habetis publicanū et chananeam: habetis et illam nominatiſſimam

peccatricē exempla penitētie: habetis xp̄m exemplū miſericordie fontē gratie/ inexhauſtum fontem poſitum in ablutionem peccatoris ⁊ menſtruate: qui nos abluat/qui nos ad menſam ſuam recipiat/ ⁊ ſeipſum nobis in ſua menſa cōmunicet: in hac vita viaticum/ ⁊ in futuro plenitudinem deſideriorū chriſtus ieſus, cui eſt honor ⁊ gloria in ſecula ſeculorum.Amen.

¶Sermo.xix.

Spiritus oris noſtri xp̄s dñs captus eſt in peccatis noſtris: ſub vmbra ei⁹ viuemus. Verba ſunt hieremie ꝓphete Declaratio ſermonū tuorū illuminat, et intellectū dat paruulis. Paſſionē eñ xp̄i quam moyſes nunc in ſerpente eneo,nunc in agno paſchali, nūc in vitula ruffa typice preſignauerat:hieremias apertiſſima verborū inſinuatiōe demōſtrat. Spiritus oris noſtri per quem ſperamus/per quē loquimur/per quem viuimus/per quem ſumus/captus eſt in peccatis noſtris. Noſtris nō ſuis: q2 que nō rapuit exoluit. Et hoc eſt qḋ alius ꝓpheta dicit. Laborare me feciſtis in iniquitatib⁹ veſtris:et in cruce pendens poterat dicere homini. Vie tue ⁊ iniquitates tue fecerūt hec michi: vt iumentū factus ſum apud te. Si oneratus es,alleuiabo te:⁊ portabo onus tuū/ vt in meipſo impleam legem meam. Sicut ſcriptum eſt. Alter alterius onera portate:⁊ ſic adimplebitis legem xp̄i. Ponam dorſum ad onera ⁊ flagella. Si venūdatus es ſub peccato/ego tāq̄ vile mancipiū/ aut vile iumentū vendi me permittam/ vt habeas preciū redemptiōis tue. Si per lignū perditus es,per lignum te redimā. Si per peccatū perditus es/aut dānatus: ego faciam me peccatū/vt damnem de peccato peccatū. O q̄ta ſuperbia viri/o q̄ta humilitas dei. In humilitate(inquit) iudicium eius ſublatū eſt dicit eſayas. Et ſubiungit. Sicut ouis ad occiſionē ductus eſt:⁊ ſicut ⁊c̄. Sic ergo ecōuerſo modo figuratiuo: oblatum eſt vnum ꝓ omnibus holocauſtū. Holocauſtū ſanctū et rationabile:in quo odor vite/ſapor gratie: rectitudo glorie. Ablata eſt ab homine oīs materia ingratitudinis:dicebat homo creatus et nō redemptus. Quare ſeruiam creatori meo? Quid ꝓ me fecit? Si me creauit,creauit boues ⁊ aſinos:et cetera vniuerſa. Quid ꝓ me fecit? Dixit et factus ſum:iam non potes hec dicere ſerue neq̄. Suſtinuit ei pro te inſidiatores in factis: exprobratores in verbis:ſputa/flagella/lanceam:⁊ ad vltimū mortem crucis. Iam obſtructū eſt os loquentium iniqua: nec certiora potuit dñs argumenta oſtendere caritatis. Maiorē(inquit)caritatē nemo habet vt animā ſuam ponat quis ꝓ amicis ſuis:finalē ⁊ conſummatiſſimā caritatem exhibuit ⁊ patri/et nobis/ et nos ſaluans/ et mandatum patris obſeruans. Sicut ſcriptum eſt. Omnis cōſummationis vidi finem:latum mandatū tuum nimis. Ideo legalia cōſummans/⁊ imperium mortis terminans:dicit conſummatū eſt.Super oīa te nobis amabilem facit ieſu xp̄e crucifixio tua. Si ad negociū noſtre redemptiōis aliud mortis genus elegiſſet:minus ſufficiens videbat. Hic totus homo redimit/dolet caput ſpinis ſpiſſum/dolent manus clauis infixe/dolet latus in ligno dure extēſum ⁊ lancea perforatū/dolent tibie/dolent pedes/ vt poſſit dicere O vos omnes q̄ tranſitis per viam:attēdite ſi eſt dolor ſicut dolor meus. Mors xp̄i opus ſine exemplo, caritas ſine modo,donū ſine precio, gratia ſine merito. Glorietur gētilis in deſiderio anime ſue: glorietur xp̄ianus in dñi ſui cruce. Abſit michi gloriari,niſi in cruce dñi noſtri ieſu xp̄i. Paulus rerū optimus eſtimator ſe nichil exiſtimat ſcire:niſi ieſum xp̄m et hunc crucifixū? Et quid tam piū/tam ſalubre/tam memorie infigēdū ſicut crucifixio xp̄i? Quid eſt qḋ ſic peccatum interficiat/virtutē corroboret/⁊ omnē maliciam crucifigat? Xp̄s ei manibus proprijs peccata noſtra cruci affixit:⁊ vt redimeret hominē miſerū,poſt multitudinem miſeriarū ſeipſum ſacrificiū obtulit veſpertinum. Crucifixū crucifigebat veterem hominē cum actibus ſuis:crucifigebat mundū in electis ſuis. Crucifigebat paulum mūdo:et mundū paulo. Vos autē quibus mūdus crucifixus eſt:⁊ vos mūdo:vos(inq̄) decet ⁊ ad ꝓfeſſionem veſtram ſpiritaliter ſpectat nichil penitus ſcire niſi ieſum xp̄m ⁊ hūc crucifixū: pereūtibus quidem ſtulticiam:nobis autē ⁊ alijs qui ſalui fiunt dei virtutē/⁊ dei ſapientiam. Aliqui ſunt forte qui crucem xp̄i in habitu baiulant: ſed eam in corde/vel in corpore nō portant. Iſti ſunt qui luxuriātur in cruce dñi,⁊ iſti non habent thau in frontibus ſuis: nec circūferunt ſtemata in corporibus ſuis. Qui autē ſunt xp̄i:crucifixerunt carnem ſuam cū vicijs ⁊ concupiſcentijs. Iſti non timent aduentū angeli percuſſoris. Vera ſcientia ⁊ ſumma hec nobis ſit ſcire chriſtū crucifixū: qui factus eſt nobis a deo non ſolū ſapientia,ſed iuſtitia/⁊ ſanctificatio/⁊ redemptio. Vere redemptio: et adeo copioſa,vt et ipſe redimat iſrael ex omnibus iniquitatibus ſuis. Paſſio eñ ꝓpiciata eſt omnibus iniquitatib⁹ noſtris. Sanguis abel clamat vltionē: ſanguis xp̄i clamat redemptionē. Hic eſt eñ ſanguis agni immaculati: cū quo ſemel ingreſſus eſt ſummus pontifex ſancta eterna redēptione inuenta. Conſciſſus eſt hodie ſaccus,in quo erat preciū noſtre redemptionis: cōſciſſus eſt ſaccus noſtre immortalitatis in xp̄o/vt miſerijs circūdatus nos miſericordia ⁊ leticia circundaret. Conſcidiſti(inquit)ſaccum meū ⁊ circūdediſti me leticia. Hunc ſaccū ſapientia texuit nouem mēſibus in aula virginis:hunc in iordane lauit:in paſſione torſit: in cruce ſiccauit. Et ſic de ſacco veſtem glorioſam ſine macula ⁊ ruga compoſuit. In hoc ſacco latuit xp̄s trigintaduobus annis/vt operaretur ſalutē in medio terre. Semper poſuit tenebras latibulum ſuū. Certe nō ſolum in latibulo,ſed etiā in patibulo ibi abſcōdita eſt fortitudo eius: nam ſi chriſtum cognouiſſent: nūq̄ dominū glorie crucifixiſſent. Filij hominum vſq̄quo graui corde: o tardi/o ceci/o omniū beſtiarum beſtialiſſimi/ non fuga demonum/ non languorum ſanatio/ non ſuſcitatio mortuorum/

non obtenebratio ſolis/ nõ ſciſſio lapidum/ nõ predictio futurorum duriciam iudeoꝝ ad fidem conuertit. Sed nec multorũ corda qui xp̃m ꝓfitentur contritione ad penitẽtiam ſcidit. Iudei crudeliſſimi homicide immo (vt loquar expreſſius) deicide, qui in xp̃m dñm manus ſacrilegas iniecerũt: non ſunt ea cõtenti malicia vt affligant dñm in patibulo crucis, niſi contumelijs affligat/ ⁊ ſaturet opprobrijs. Ipſe autẽ quaſi homo ſine adiutorio nũc de caypha ad pylatum: nũc de pylato ad herodẽ ductus: ⁊ ab eo cõtemptus irridet/ cõſpuit/ flagellat/ crucifigit/ et crucifixo improperat. Uah qui deſtruis templũ dei ⁊c̃. Si rex iſrael eſt, deſcẽdat nũc de cruce: et credim⁹ ei. Quid põt/ aut quid debet facere xp̃s: timendũ eſt ne deſcendat. Uidet ex vna parte matrẽ ſuam flẽtem: cuius aiam pertrãſiuit gladius paſſionis. Uidet ex alia parte diſcipulũ ſtantem, quẽ diligebat: videt mulieres illas plãgẽtes, que ſecute erant a galilea: videt ⁊ audit petrum ſuggerentem ei/ et dicentẽ: Propitius eſto tibi dñe. Audit aduerſarios exprobrãtes et dicẽtes: Si filius dei es, deſcende nũc de cruce ⁊c̃. Quomodo non deſcendat/ vt oſtendat ſe eſſe filiũ dei: ⁊ ſatiſfaciat vniuerſis. Propicius eſto tibi dñe dicit petrus: noli te morti exponere: non decet te ſicut hoiem peccatorem mori: cum ſis deus et filius dei viui. Aduerſarius noſter es petre. Uade retro/ non ſapis que dei ſunt: non impedias beneficium ex diſpẽſatione redemptionis humane. Niſi granum frumẽti cadẽs in terra mortuum fuerit/ ipſum ſolũ manet. Sed et tu bone ieſu nõ acquieſcas conſilio petri. Deſperat/ ⁊ negat: ideo conſulit vt crucem aſcendas. Imple menſurã caritatis/ imple debitum obediẽtie. Nõ eſt plena obediẽtia, niſi ſit vſqꝫ ad mortẽ. Non eſt holocauſtũ: niſi totum incẽdas. Non bene offers hoſtiam: niſi caudam hoſtie offeras. Ubi eſt xp̃e qđ de te legit: q cum dilexiſſes tuos/ vſqꝫ in finem dilexiſti eos. Si prius deponis crucem ꝙ aiam: vbi eſt caritas quã predicaſti. Maiorẽ hac nemo habet ⁊c̃. Non te mouent opprobria exprobrãtium: adhuc reſpõdebis exprobrãtibus verbum, adhuc videbunt in quem pupugerũt, adhuc implebis facies eorũ ignominia: ⁊ querẽt te/ ⁊ nõ inuenient. Si rex iſrael es, dicunt impij, deſcẽde nũc de cruce ⁊c̃. Generatio hec praua ſignũ deſcenſionis querit, et nõ dabitur ei niſi ſignũ ione .i. ſignũ reſurrectionis. Maius ſignum eſt ꝙ inter mortuos liber de monumẽto exiuit clauſo/ ꝙ ſi de patibulo deſcẽdiſſet. Imple igitur magnũ hoc ſacramẽtum pietatis. Sicut apoſtolus dicit. Qđ abſconditũ fuit a ſeculis imple ꝓmiſſiones patrum, imple patris obediẽtiam, imple legẽ: nõ eſt alius qui redimat, non eſt qui ſaluum faciat: turpe tibi eſſet incipere et non cõſummare: iam incepiſti: iam emanat de fixura clauoꝝ/ ⁊ de apertura laterum ſanguis vue meraciſſimũ muſtum habẽs ꝓbatum, precioſum de vinea ſoreth/ torculari paſſiõis expreſſum. Iam emanat oleum miſericordie/ emanant aqua ⁊ ſanguis: vt ex his fiat collirium oculorũ noſtrorum. Per foramina clauorum video q deus eſt in xp̃o mundũ reconcilians ſibi. Ferrum (inquit) pertranſiuit animã eius, et appropinquauit cor illius: vt iam videamus ꝙ in corde ipſius patent archana cordis: ꝑ foramina corporis patẽt viſcera miſericordie dei noſtri: in quibus viſitauit nos oriens ex alto. Propheta qui nondum per rimas ⁊ fixuras clauorum introſpexerat, miratur ⁊ dicit: Quis nouit ſenſum dñi: aut quis conſiliarius ei⁹ fuit? Lancea michi aperuit ſecretum dñi: de quo predixerat per eſayam. Secretũ meũ: ſecretũ meũ michi. Aperit michi lancea/ aperit michi clauis, ꝙ ſuauis eſt dñs. Sub vmbra eius viuemus inter gentes: vmbra xp̃i, caro eſt xp̃i. Umbra xp̃i, fides xp̃i eſt: fides obũbrat michi, caro obũbrat virgini matri. Sed ⁊ caro ipſa michi obumbrat quodãmodo: dum ſuſcipio veritatem carnis in ſacramento. Nunc in vmbra eius viuimus inter gẽtes: erit quando in luce eius viuemus inter angelicas poteſtates. Prius fuimus in vmbra mortis: nũc ſumus in vmbra vite. Sicut ſponſa in cãticis dicit: Sub vmbra illius quem deſiderauí ſedi. Erit quando ſpes trãſibit in rem, fides in veritatis certitudinem/ vmbra vite in lucẽ. Tunc poterimus dicere: Si cognouimus xp̃m ſm carnẽ, ſed iam nõ nouimus: tunc eñ videbimus eum non in diademate quo coronauit eum nouerca, aut mater ei⁹: ſed in diademate quo coronauit eũ pater ſuus in ſplẽdoribus ſanctorũ/ quaſi regẽ in decore ſuo/ quaſi vnigenitum a patre: q in paſſca equalitate: ad cuius viſiõis gratiam nos perducat qui captus eſt in peccatis noſtris: vt nos ab eterna captiuitate redimeret xp̃s ieſus, cui ſit honor ⁊ gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Sermo. xx.

Nunciauerunt filij iacob patri dicẽtes Ioſeph filius tuus viuit: ⁊ dominat in tota terra egypti. Iacob ꝟo quaſi de graui ſomno euigilans: Ibo (inquit) ⁊ videbo filium meũ anteꝙ moriar. Multorũ viſcera ſepe cõcuſſit ⁊ cõmouit ad lachrymas hyſtoria de ioſeph: ſꝫ hyſtoria iam nimis trita eſt/ ⁊ pre nimia vetuſtate multis ꝟſa eſt in tediũ. Tota hac quadrageſima audiuimus de abraham/ de yſaac/ de iacob/ de eſau/ et ceteris antiquis patribus. Unde ⁊ aures noſtre tinniũt: ſed longe gratior eſt nouitas ꝙ vetuſtas. Accedat nouus vt veterem redimat: nouus thobias vt veterẽ illuminet: nouus ioſeph, immo nouus ⁊ oia innouãs ieſus, vt veterem ioſeph de egypto educat. Dulcius michi ſapit ieſus ꝙ ioſeph. Reſurgit hodie xp̃s a mortuis vitam in nobis ſuſcitans/ ⁊ deſtruens regnũ mortis. Hic eſt ionas qui a ceto abſorpt⁹/ ⁊ vite iterũ redditus penitentibus predicatiõis verbum annũciat. Hic eſt neemias q̇ muros hieruſalẽ reparatur⁹, nocte rimas ei⁹ viſitat. Hic eſt ſanſon q̇ media nocte ſurgens, portas gaze ciuitatis aſportat. Hic eſt helyſeus q̇ mortuus mortuũ tactu reſuſcitat. Hic eſt helyas q̇ cũ de torrẽte in via bibiſſet, exiccatus eſt torrẽs: q cum xp̃s de torrente in via bibiſſet, abſorpta eſt mors in victoria.

Ubi eſt mors victoria tua? Deo autē gratias qui dedit nobis victoriā a peccato ⁊ morte: vt ſicut chriſtus reſurgens a mortuis iam nō moritur: ita chriſtianus a morte peccati reſurgēs a pctō: iterum non moriatur ſed ſit vita eius abſcondita cum chriſto in deo. O ꝙ̄ vera ꝙ̄ magnifica cōminatio illius qui dicebat. Ero mors tua o mors: mortē pro omnibus guſtans omne imperiū mortis abſorbuit. nam ſicut apoſtolus dicit. Si ſpiritus chriſti habitat in nobis qui ſuſcitauit chriſtū a mortuis: viuificabit et mortalia corpora nr̄a ꝓpter inhabitantē ſpiritū in nobis. Mortuus eſt (inquit apl's) chriſtus ꝓpter delicta noſtra: ⁊ reſurrexit ꝓpter iuſtificationē noſtrā. reſurrexerit, ſed ſemel ⁊ ſimpliciter vt nos dupliciter reſurgamus. Prima reſurrectio noſtra eſt a pctō: vt iam peccatū non dominetur in nobis. Scda erit in corpore, cū corpus hoc mortale, animale, ignobile, terrenū ⁊ luteum configurabitur corpori claritatis xpi. De prima reſurrectione ſcriptum eſt. Exurge qui dormis exurge a mortuis: ⁊ illuminabit te xps. Prima quidē deſiderabilis eſt: ſed deſiderabilior eſt ſecunda: in qua dabitur duplex ſtola. Ideo propheta dicit: Sitiuit in te anima mea: ꝙ̄ multipliciter tibi caro mea. Verbū iohannis eſt: beatꝰ ⁊ ſanctus eſt qui habet partē in reſurrectione prima. Ille qui dicit ego ſum reſurrectio ⁊ vita: hodie reſurgēs a mortuis nos erigit in ſpem vite, ⁊ certā expectationē glorie filioꝝ dei. Exultabo igitur / quia hec eſt dies in qua exultare precipimur. Hec eſt (inquit) dies quā fecit dn̄s, exultemus ⁊ letemur in ea. Eram nudiuſtertius triſticia ⁊ merore confectꝰ: ⁊ aſpiciēs chriſtū mortuum, erā quodā deſperationis frigore congelatus: ⁊ quodāmodo mortuꝰ, ſed recaluit cor meū intra me. ⁊ audito quia reſurrexit dn̄s, cor meū ⁊ caro mea exultauerunt in dn̄m viuum: quē prius plangebam crucifixum ⁊ mortuū. Exultemus ergo in deo ieſu nr̄o: nec obdormiamꝰ in morte. Nimis enī mortuus eſt ſomnoq; letali ſepultꝰ qui non vigilat orto iam ſole. oculos ei peccati ſopore grauatos reuerberat ſol nouus reſurgens ab inferis. Hec eſt dies q̄ nō veſperaſcit: q2 non occidet vltra ſol eius. Hic eſt qui nobis diē eternitatis reſerat: qui ideo ſemel occidit / vt ſemel ſuper occaſum aſcendat, et vt oriatur in cordibus noſtris nec ſit qui ſe a calore eius abſcōdat. Calor ſiquidem deſiderij et amoris ſui quo ſanctorum corda chriſtus illuminādo vehemēter accendit: eos vigilare ⁊ excubare ad imperiū ſuum facit. ⁊ tales ſunt qui inueniūt eum. Ego enī diligentes me diligo: ⁊ qui mane vigilauerint ad me inuenient me. Maria magdalena inuenit ieſum / quia vt inueniret excubabat ad monumentū cum adhuc tenebre eſſent. Nonne merito illi cōueniunt verba illa ꝓphete: anima mea deſiderauit te in nocte: ſed et ſpes ⁊ mens in precordijs meis de mane vigilauit ad te. Et illud. Deus deus meus, ad te de luce vigilo. Qui vigilanter ⁊ ſollicite querūt dominū dum adhuc tenebre ſunt / inuēto dn̄o dicent in iubilo cordis. Deꝰ dn̄s et illuxit nobis: repleti ſumus mane miſericordia. Exultauimus ⁊ delectati ſumus. Proculdubio exultabant ⁊ delectabant ſe inuentiſſe dn̄m qui dicebant. Nōne cor noſtrum ardens erat in nobis cum loqueretur ⁊ aperiret nobis ſcripturas? Inuenerat illos xps igne fidei deſtitutos: inuenerat eos quaſi carbones deſolatorios fumantes potius ꝙ̄ flāmantes. Nonne fumus erat qd̄ dicebant: ⁊ nos ſperābamus ꝙ ipſe eſſet redēpturus iſrael. Verūtamē ille qui venit illum mittere in terram: ⁊ voluit vt arderet cor ardens faciebat in illis: ⁊ quaſi geſtans lumen in manibus ſuis eis aliquātulū innoteſcere ꝑmittit: dū eum cognoſcunt in fractione panis: et ſtatim ab eorū oculis euaneſcit. Sunt aliqui veſtrū quibus frequēter accidit: ꝙ dū ad mēſam altaris accedūt, ad ſepulchrū xpi cū maria magdalena xpm deſiderio / ac deuotiōe inueniunt tenentes pedes eius: ſed quia in corda eorum nondum plene aſcēdit: eum tangere non preſumunt. Sepe etiā accidit nobis dū de loco ad locū ꝓcedebatis: cor veſtrū erat ardens in vobis de ieſu cū loqueretur ⁊ aperiret vobis ſcripturas. Scripturas enī que prius obſcure fuerant in legendo: vobis ex inopinato ſepe xps reuelauit. Sic occurrit et aperit ſe chriſtus his qui diligunt eum: ⁊ qui de eius reſurrectione letātur. Et hoc eſt fortaſſe qd̄ yſaias dicit. Occurriſti letāti ⁊ facienti iuſticiā, in vijs tuis recordabitur tui. Ideo et nos ambulemus in via mandatoꝝ dei: et in vijs iuſticie delectemur. Hodie nāq; dn̄s ambulantibus in via gloriā ſue reſurrectionis aperuit: ⁊ nos hodie ambulemus ⁊ cantemus in vijs dn̄i: quoniā magna eſt gloria dn̄i. Gloriā dico quā nobis cōmunicare dignetur: qui hodie de mortis ignominia in gloriā reſurrexit chriſtus ieſus: cui ſit benedictio ⁊ claritas et gratiarū actio in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Sermo. xxi.

Dignus eſt agnus qui occiſus eſt aperire librum ⁊ ſoluere ſeptē ſignacula eius. Flebat iohānes in apocalipſi: quia non inueniebat q̄ ſolueret ſeptez ſignacula ſignati libri. Cum enī iohānes baptiſta qui maior erat inter natos mulierū iam ſe publice iudicaſſet indignū ſoluere corrigiā calciamenti: perinde erat ac ſi diceret. Non ſum dignus ſoluere ſignaculū libri. Nichil eſt aliud ſignaculum libri: ꝙ̄ ligatura calciamenti. Unus autem de ſenioribus dixit ei: ne fleueris. Dignus eſt agnus qui occiſus eſt accipere librū: et ſoluere ſeptē ſignacula eiꝰ. Hic eſt liber inuolutus ſicut in ꝓpheta legitur ſcriptꝰ digito dei: in pergameno vteri virginalis. Liber iſte in quo legūt angeli delectationes eternas. Septez fuerūt huius libri ſignacula. deus enī gloriam ſue maieſtatis in carne abſcōdens, precium noſtre redēptionis quaſi in ſacculo cōſignauit. Nonne ſaccus fuit carnis mortalis aſſumptio? Poſuiſti (inquit) veſtimentū meū ciliciū. Et iterū Conſcidiſti ſaccum meū ⁊ circundediſti me leticia. In hoc ſacculo attulit ſpecies precioſas, veniam peccatorum, profectum virtutū, premiū meritoꝝ. Hunc

ſaccum texuit diuina ſapientia nouem menſibus: nã de illa legitur. Manum ſuam miſit ad fortia: ꝛ digiti eius apprehenderunt fuſum. Hunc ſaccum in iordane lauit, in paſſione torſit, in cruce ſiccauit. Humanitas chriſti vocatur liber: quia in eo eſt ſcientia vite et diſcipline. Uocatur ſaccus: quia in eo abſconditus ꝛ ſignatus theſaurus vite eterne. Fuit ergo vnũ ſignaculum vt non poſſet eius diuinitas cõprehendi, diſpẽſatio virginis, corporis infirmitas, circũciſio, fuga in egyptũ, fames in deſerto, humilitas crucis, ſepultura. que licet ſit vltimũ ſignaculum: multũ tamen clauſit ꝛ abſcondit de gloria diuine maieſtatis. Hec oĩa chriſtus hodie ſoluit non rupit: nã oĩbus que ad diſpẽſationẽ carnis aſſumpte ptinebant obediẽter impletis: hodie de miſeria humanitatis reſurgit in gloriã deitatis. Oportebat ſiquidẽ chriſtũ pati et reſurgere a mortuis: et ſic intrare in gloriã ſuam. Suã dico, immo et noſtram. Non enim per aliud oſtium intrabit caput, ꝛ per aliud membra. Uolo (inquit) vt vbi ego ſum: illic ſit ꝛ miniſter meus. Ex quo dicit volo, ſecurus ſum: qꝺ pro voluntate labiorꝫ eius nõ defraudat eum pater. Sue igitur reſurrectionis gloriã cõmunicabit nobis. Sicut eñ propter iuſtificationẽ noſtram mortuus eſt: ita reſurrexit ꝓpter noſtram glorificationem. Prima reſurrectio ſignificatur ibi. Ueniet hora, et nunc eſt quãdo venient audient vocẽ filij dei: ꝛ q̃ audierint viuent. Quaſi diceret. Qui modo mortui ſunt xp̃o et viuunt mundo: audient verbũ euangelij: et credendo ꝛ bene operando, ſuſcitabuntur a morte peccati. De ſecunda habes. Uenit hora, quãdo mortui qui in monumẽtis ſunt, audient vocẽ filij dei. Qꝺ ſiquidẽ erit in voce archãgeli in nouiſſima tuba, quãdo chriſtus ad iudiciũ veniet: dabitqꝫ voci ſue vocem virtutis. Mali tunc reſurgent in reſurrectionẽ iudicij. Boni vero qui per primã reſurrectionẽ iudicauerunt ꝛ iuſtificauerũt ſe: reſurgẽt in reſurrectionẽ vite. Iuſti nunc iudicant ſe: ꝛ ſic reſurgunt a morte anime per iuſtificationẽ. Impij non timentes terribile iudicium: adhuc in imundicijs ſuis iacent. Sicut ſcriptũ eſt. Quia non reſurgunt impij in iudicio: neqꝫ peccatores in conſilio iuſtorꝫ. Et qꝺ eſt conſiliũ iuſtorꝫ? verbum ꝓphete eſt. Conſiliũ meum iuſtificationes tue. Si noſmetipſos diiudicaremus: non vtiqꝫ iudicaremur. Cũ aũt iudicamur a dño corripimur. ita vt nõ abſqꝫ eiꝰ cura i hoc mũdo dãnemur. Ex hac clauſula pꝫ qꝛ correctio alia eſt voluntaria: alia diuina. Uolũtaria conſiſtit in ieiunio et fletu ꝛ planctu: in vigilijs ꝛ diſciplinis: in humilitate obediẽtie, ꝛ obſeruantia diſcipline. Aliam diffinirem: ſed hic labor eſt ante me. Percutit ꝛ flagellat dñs: nũc blande ꝛ miſericorditer: nunc iuſte ꝛ intolerabiliter. O altitudo diuitiarũ ſapientie ꝛ ſciẽtie dei: q̃ȝ incõprehenſibilia ſunt iudicia eius, ꝛ inueſtigabiles vie eius? Quis enim nouit ſenſum dñi: aut quis conſiliarius eius fuit? Iudicia dñi abyſſus multa: quia in eis obſcuritas ꝛ profunditas infinita. Quis poſſet cõprehendere cauſam: cur iacob elegerit dominus et eſau exprobrauerit? Unde hec q̃ iudei a chriſto vocati: eum quidẽ non ſunt ſecuti, ſed pſecuti? Tyrij autẽ ꝛ ſydonij vocati quidẽ nõ ſunt: et tamen eum ſecuti ſunt. Semen bonũ iecit in terrã malam: vbi precnouerat ſemen conculcandũ et ſuffocandum. Et econuerſo: de terra ſterili fructum collegit centupliũ. Unus ꝓ chriſti amore ſe ieiunijs, vigilijs, diſciplinis a puericia vſqꝫ in ſenectutẽ continue macerauit: ꝛ ſubito in pctõ mortali deprehenſus ꝛ mortuus: ſententiã ꝑpetue dãnationis incurrit. Eſt alius qui omni cõcupiſcẽtie ſatiſfaciens: ꝛ ſe ad omnia deſideria effundẽs: inimicus dei ꝛ contẽptor anime ſue poſtq̃ȝ in ſtercore ſuo computruit: tandẽ vas electionis conficitur: alijſqꝫ ſanctitatis exemplum, et viuẽdi forma proponitur. Licet iudicia dei iuſta ſint: tamen abſcondita eſt nobis eorꝫ iuſticia: ꝛ ipſe tam mirabiliter q̃ȝ ineffabiliter tanq̃ȝ circũſpectus ꝛ prudẽs medicus infirmitatẽ quãdoqꝫ vertit in medicinã. Uidimus enim aliquos qui cum eſſent pigri ꝛ tardi in via mandatorꝫ dei: ꝛ quaſi retrogradi diſpenſante prudẽtia illius magni medici: multiplicate ſunt infirmitates eorꝫ, poſtea accelerauerunt. Quia ergo vie illius exaltate ſunt a vijs noſtris: et cogitationes eius a cogitationibus noſtris: iactemus cogitationes noſtras in eum: vt ſit in eo conditus ſpiritus noſter. Nam qui adheret deo: vnus ſpiritus eſt cum eo. Nemo timeat ſe deſerere ꝛ chriſto committere: ſciat quia is cui credit potens eſt depoſitũ eius ſeruare: ꝛ cum augmẽto reſtituere. Ipſe eſt qui recipit fractum: ꝛ reſtituit integrum, reformans diminutũ in plenũ, humilẽ in ſublimem, corruptũ in incorruptibilẽ, temporalem in eternum, terrenũ in celeſtẽ, miſerũ in beatum. Timeo iudicium eius: et propter iniquitatẽ meam eius iuſticiã reformido. Cum ſit tamen iuſtus et miſericors: eius miſericordia ſuperexaltatur iudicio. Ideoqꝫ eius miſericordie nos vniuerſi ꝛ ſinguli cõmendemus: orãtes vt qui pro nobis iudicari ſuſtinuit: in die tremendi iudicij nos i ſinu miſericordie ſue recipiat: ꝛ participes eterne reſurrectionis efficiat chriſtus ieſus: cui eſt honor et gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Sermo. xxiij.

Omne qꝺ natum eſt ex deo vincit mũdum. Poſtq̃ȝ filius dei factus eſt filius hominis, ꝛ habitu inuẽtus vt homo: merito preſumit homo de diuina generatiõe, nec abhorret deꝰ eorum fieri pater: quorꝫ chriſtus factꝰ eſt frater. Adoptione ſiquidẽ filij dei ſumus: ſicut iohãnes cuius verba hec ſunt dicit. Quotquot (inquit) receperunt eum, dedit eis poteſtatem filios dei fieri. Pugna eſt inter nos ꝛ mundũ. nam ſicut mundus odit chriſtũ: ſic odit et eos qui chriſti ſunt. Nolite (ait) mirari ſi odit vos mundus: ſcitote quia me priorẽ odio habuit. Confidenter ergo credẽdum eſt q̃ qui ex deo ſunt nati dei ſunt: vincunt mundũ. nam ipſe dicit: cõfidite quia ego vici mundũ. Adoptamur quidẽ a deo vt ſit primogenitus in multis fratribus: vt ſicut mundũ vicit, ꝛ nos

vincamus: vt ſit argumentum celeſtis generationis victoria tentationis. Conformes facti imagini dei ꝑ adoptionẽ mundũ vincimus: ſicut ille qui filius eſt ꝑ naturã. nam de ſanctis ſcriptum eſt. Sancti per fidẽ vicerũt regna. Sane ex fide eſt vita ⁊ victoria. Juſtus (inquit) ex fide viuit. Petrus paſtor ouium chriſti loquẽs de diabolo tanq̃ de leone rugiẽte. Reſiſtite (inquit) ei fortes in fide. Uide quomodo ſibi concinunt teſtimonia ſcripturaꝝ. Paulus dicit: ſanctos vide viciſſe regna. Petrus: principi mũdi reſiſtendũ in fide. Joannes: hec eſt (inquit) victoria que vincit mundũ fides noſtra. Sequitur. Quis eſt qui vincit mundum niſi qui credit quoniã ieſus eſt filius dei? Nonne mũdus vniuerſus hoc credit? Nonne demones credũt et contremiſcunt. Sed non eſt fides in eo qui fatet̃ ſe noſſe dñm: factis autẽ negat. fides eñi ſine operibus mortua eſt: nec intelligẽda eſt fides niſi ſit i cordibus noſtris ꝑ eum qui vita noſtra eſt. De quo dicitur: Cũ autẽ chriſtus apparuerit vita noſtra: tunc et nos apparebimus cum ipſo in gloria. Sequitur. Hic eſt qui venit per aquã ⁊ ſanguinẽ ieſus chriſtus: ⁊ adhuc viã ſupereminentiorẽ oſtendens/ ſpiritus eſt inquit qui teſtificatur, quoniã ieſus eſt filius dei. Moyſes venit in aqua, a qua ei nomen accepit. Sed hic eſt pluſq̃ moyſes qui nõ venit in aqua tm̃: ſed in aqua ⁊ ſanguine. perhibet iohãnes ſanguinẽ ⁊ aquã de chriſti latere profluxiſſe. Tertiũ dat teſtimoniũ ſpiritus veritatis. aqua baptiſmũ in ſanguine martyriũ: in ſpiritu intellige charitatẽ, que diffuſa eſt in cordibus nr̃is per ſpiritũ ſanctũ qui datus eſt nobis. Licet quis baptiſmo vel martyrio vincat mundũ: niſi charitatẽ habeat nil eſt. Hec tria teſtionia credibilia facta ſunt nimis: et beneficio charitatis/ que omnia ad vnitatẽ redigit et non ſolum tria: ſed oĩa vnũ facit. Hec tria (inquit) vnũ ſunt. Et notãdũ anteq̃ loquatur de tribus teſtimonijs que ſunt in celo: premittit ⁊ dicit. Tres ſunt q̇ teſtimoniũ dant in terra. Spiritus, aqua, ⁊ ſanguis: ⁊ tres vnũ ſunt. Ut ergo ſingula ſuo ordine proſequamur: pater dat teſtimoniũ in celo, qui olim loquens patribus in prophetis nouiſſime locutus eſt nobis in filio ſuo. Pater teſtimoniũ dat: cum filium ſuũ reuelat nobis. De hac reuelatiõe dicit paulus. qui me ſegregauit ab vtero matris me: et vocauit ꝑ gratiã ſuã vt reuelaret filiũ ſuum in me. De hac ipſa reuelatione loquens ad petrum dñs ait. beatus es ſymon bar iona: quia caro ⁊ ſanguis non reuelauit tibi: ſed pater meus qui eſt in celis. Dat teſtimoniũ pater: cũ ieſu baptizato ⁊ aſcendẽte de aqua aperti ſunt celi: et vox de celis audita eſt dicens. Hic eſt filius meus dilectus in quo michi complacuit. Et in trãſfiguratiõe Hic eſt filius meus dilectus: in quo michi bene complacuit. De hac voce petrus in canonica ep̃la dicit. Uoce delapſa ad eum huiuſcemõi a magnifica gloria. Hic eſt filius meus dilectus in quo michi cõplacui/ ipſum audite. Et hanc vocẽ nos audiuimus de celo allatã: cum eſſemus cum ipſo in monte ſancto.

In euãgelio iohannis de patris teſtimonio chriſtus dicit. qui me miſit pater, ipſe teſtimoniũ ꝑhibuit de me. Et iohannes in canonica ep̃la dicit. Si teſtimonium (inquit) hominũ accipimus: teſtimoniũ dei maius eſt. et hoc eſt teſtimoniũ dei qđ maius eſt: qm̃ teſtificatus eſt de filio ſuo. Perhibet filius teſtimonium dũ ſignis ⁊ operibus quis eſſet oſtendit. Ut cum diceret ego ſum lux mundi, dicẽtibus phariſeis, tu de teipſo teſtimoniũ ꝑhibes: teſtimoniũ tuum nõ eſt verum. Reſpõdit et dixit. Et ſi ego teſtimoniũ ꝑhibeo de meipſo: teſtimoniũ meum verũ eſt: quia ſcio vnde venio ⁊ quo vado. Et item. In lege veſtra ſcriptum eſt: quia duoꝝ teſtimonium verum eſt. Ego ſum qui teſtimoniũ perhibeo de meipſo: et teſtimoniũ ꝑhibet de me qui me miſit pater. Item. Eſt pater meus qui glorificat me quem vos dicitis: quia deus noſter eſt et non cognouiſtis eum. Quod autem dicit. Si ego teſtimonium perhibeo de me: teſtimoniũ meum non eſt verum, ſubintellige ſine teſtimonio patris. Unde ſtatim ſubiungit. Alius eſt qui teſtimoniũ ꝑhibet de me. Teſtimoniũ dat filius in mõte veritatem non negando. Unde paulus in prima ep̃la ad timotheũ: precipio tibi corã deo qui viuificat omnia: et chriſto ieſu qui teſtimoniũ reddidit ſub pontio pylato bonã confeſſionẽ vt ſerues mandatũ ſine macula irreprehẽſibile. Dat teſtimoniũ filius reſurgendo: ⁊ poſt reſurrectionẽ ſe in multis argumẽtis manifeſtãdo: ꝑhibuit teſtimoniũ aſcendẽdo in conſpectu eoꝝ cũ q̇bus erat conuerſatus. Sicut ſcriptũ eſt. Et vidẽtibus illis eleuatus eſt ⁊c̃. Reddidit ⁊ teſtimoniũ ſuum ſpũs ſanctus a diebus antiquis quando ferebatur ſuꝑ aquas eas tunc ſctificans: vt nos poſtea ſanctificaret in eis. Teſtimoniũ reddebat, ꝓphetas inſpirãs, futura prenuncians/ viaſq; ſanctoꝝ que nondũ fuerat prolata demõſtrans. Sed ⁊ tpe viſitationis nr̃e deus teſtimoniũ ꝑhibet cum beatã virginẽ ſuperueniens viſitat ⁊ fecundat: dum linguas igneas diſpergit: dũ in vnitate fidei ⁊ in vnius dei preconiũ linguas vnit. Dant ergo teſtimoniũ pater, verbum, ⁊ ſpũs ſanctus. Et hi tres vnum ſunt. Unũ vnius eſſentie natura, vniuſq; cõteſtationis cõcordia. Tres autẽ ſunt qui teſtimonium dãt in terra: ſpiritus, aqua, ⁊ ſanguis. Juxta opinionem acutius videntiũ: omnis qui ſpiritualiter viuit: ſpiritus appellat̃. Sicut paulus in prima ep̃la ad corinthios inquit. Qui adheret deo vnus ſpiritus eſt cũ illo. Et iohãnes in ep̃la ſua. Nolite omni ſpiritui credere: ſed ꝓbate ſpũs ſi ex deo ſint: quoniã multi pſeudo prophete exierunt in mundũ. In hoc cognoſcitur ſpũs dei. Omnis ſpiritus qui cõfitetur ieſum chriſtũ veniſſe in carne ex deo eſt: et omnis ſpiritus q̇ ſoluit ieſum ex deo non eſt. Ille autẽ ſoluit ieſum qui verbis confitetur ⁊ operibus negat ipſum. Aqua ꝑhibet teſtimoniũ cum quis poſt baptiſmũ ſpiritaliter viuẽs: ſeruat innocentiã quã in regeneratione ſuſcepit/ vel poſt baptiſmum lapſus/ aqua penitentiali ſe abluit. Iſte teſtatur et ſanctificatur: qm̃ chriſtus eſt veritas.

Sed et chriſtum ſanguis martyrum publice confite
tur. Sic ergo ſpiritus iuſtorum, aqua penitentiũ, ſan
guis martyrũ teſtimoniũ dant in terra chriſtũ eſſe ve
ritatẽ, vna voce ⁊ vna ꝯfeſſione clamãtia. Ipſi etiã de-
mones velint nolint teſtimoniũ reddunt chriſto. Cla
mant eñi in matheo et dicunt. Quid nobis ⁊ tibi ieſu
fili dei? Veniſti huc ante tẽpus torquere nos. Et in
marco clamãt immundi ſpiritus / tu es filius dei. Et
vehementer dñs comminabatur eis ne manifeſtarent
illum. Et item in eodẽ marco alius demon. Quid mi
chi et tibi fili dei altiſſimi? Adiuro te ꝑ deũ ne me tor
queas. Et in luca. Exibãt demonia a multis clamã-
tia ⁊ dicẽtia: quid nobis ⁊ tibi eſt ieſu nazarene, ſcim⁹
quia tu es filius dei. Et increpans non ſinebat eos lo
qui: quia ſciebant ipſum eſſe chriſtũ. In actibus etiã
apoſtoloꝝ cum ſeptẽ filij ſceue principis tẽtando no-
men ieſu ſuꝑ demoniacos inuocarẽt: et dicerẽt ſingu
li adiuro vos per ieſum quẽ paulus predicat: immũ-
dus ſpũs dixit eis. Ieſum noui ⁊ paulũ ſcio. Vos au
tem qui eſtis? Ecce demones reddentes teſtimoniũ
xp̄o: nõ ſolũ paulũ ſed chriſtũ ſe ſcire profitẽtur. Nos
autẽ chriſtiani nominis profeſſores fidẽ quã profite-
mur verbis: operibus diffitemur. Qui per fidem mũ
dum vincere debebamus: ꝑ infidelitatẽ a mũdo vin-
cimur. Et quid putas facturus eſt iudex ille terribi-
lis in die tremendi iudicij cum viderit nos qui ꝑ ba-
ptiſmũ ex deo nati ſumus, degenerantes a patre no-
ſtro? Nõne dicturus eſt nobis: vos ex patre diabolo
eſtis? Nonne dicturus eſt Ite maledicti in ignẽ eter-
num qui paratus eſt diabolo ſiue filijs eius? Cauea-
mus ergo fratres ab hac auditiõe mala. Vincamus
mundum, ne vincamur ab eo. Redeamus ad chriſtũ
per penitentiã in fide ⁊ veritate: vt quos ſibi adopta-
uit in filios / faciat participes et heredes vite eterne
chriſtus ieſus: cui eſt honor et gloria in ſecula ſeculo-
rum. Amen.

¶ Sermo. xxiij.

Videntibus illis eleuatus eſt ⁊ nubes ſuſce
pit eum ab oculis eorũ. Hodie factum eſt
germen dñi in magnificẽtia et gloria, ⁊ fru
ctus terre ſublimis. fructus terre, fruct⁹ eſt
vteri virginalis. Hodie impletum eſt verbũ illud qđ
predixerat dñs per prophetã, nunc exurgam et nunc
ſublimabor. Exurgã a mortuis, ſublimabor in celũ.
Hodie conſummatur ⁊ perfecte clauditur tua incõ-
ſutilis tunica chriſte ieſu. i. integritas fidei chriſtiane:
qꜫ poſt predicationẽ, poſt tẽtationes, poſt miracula,
poſt laborem, poſt mortem ⁊ ignominiã crucis, poſt
gloriã reſurrectionis, poſtꝗ͂ operatus fuiſti ſalutem
in medio terre: tandẽ oſtendiſti te deum ⁊ dñm celi:
ponens nubẽ aſcenſum tuum: ⁊ ambulans ſuper pẽ-
nas ventoꝝ. Caro tua ad patrẽ que nõ erat a patre
primo / per gloriã reſurrectiõis oẽm infirmitatẽ exuit.
Accinxit ſe potẽtia amicta lumine ſicut veſtimento.
Decebat enim vt filius hoĩs implens obedientiã ꝓ-
pter quã venit: ſe in ornatu plenioris glorie paternis
aſpectibus preſentaret. Hoc daniel quãdoꝗ͂ preſen-
ſerat dicens. Aſpiciebã in viſione noctis ⁊ ecce filius
hoĩs veniebat in nubibus celi: ⁊ vſꝗ͂ ad antiquũ die-
rum peruenit qui dedit ei poteſtatẽ ⁊ honorẽ ⁊ regnũ
eius qđ non corrũpetur. Caro chriſti prius mole no-
ſtre mortalitatis aggrauata / poſtꝗ͂ gloria et honore
coronata eſt: poſtꝗ͂ decorem ⁊ fortitudinẽ induit / ce-
los potẽter aſcendit. Deſcẽdit in carnẽ vt carnales in
carne doceret: vt eos de carne transferret ad ſpiritũ.
Unde ⁊ apoſtolus dicit: innuens glorificationẽ car-
nis. Et ſi cognouimus chriſtũ ſm carnẽ: ſed iam non
nouimus / qꜫ aeris ⁊ celi dñs per aerem libere ⁊ pote
ſtatiue aſcendit qui de aere eiecerat principẽ huius
mundi: ⁊ aerias poteſtates ſue cruci affixerat. Nemo
aſcendit in celum: niſi qui de celo deſcẽdit. Ideo eñi
deſcendit vt aſcẽderet: ⁊ vt ſecum aſcendẽdo nos tra-
heret. Cum exaltatus (inquit) fuero a terra, oĩa tra
ham ad meipſum. Deus immẽſus erat: neꝗ͂ creſcere
neꝗ͂ aſcẽdere poterat. Ut ergo creſceret: minoratus
eſt paulominus ab angelis. Ideo autem aſcendit vt
in ſua aſcenſione angelicã tranſcẽderet dignitatem.
Apparuit quidẽ humanitas et benignitas chriſti in
natiuitate ipſius: apparuit potẽtia ⁊ gloria ipſius in
reſurrectione eiuſdẽ. Sed in eius aſcẽſione precipue
nobis gaudendũ eſt: in qua nobis aperta eſt via vite:
roborata eſt fides: firmata eſt fiducia noſtra: vt illuc
eamus quo trãſijt caput noſtrum: ſine membris ſuis
caput eſſe non poteſt. Volo (inquit) pater vt vbi ego
ſum: illic ſit ⁊ miniſter meus. Ob reuerentiã ſuam ex-
auditus eſt filius: ⁊ voluntate labioꝝ ſuoꝝ non frau
dauit eum pater. vbiꝗ͂ nobis miniſtrat: vbiꝗ͂ ſalutis
noſtre negociũ benigne procurat. Vado (inquit) pa-
rare vobis locũ: ⁊ ſi abiero iterũ veniam ad vos, ⁊ aſ-
ſumã vos ad meipſum. Ubi enim corpus: ibi aquile
cõgregabũtur. Verbũ chriſti eſt. Nemo venit ad me
niſi pater meus traxerit eum: ſed ⁊ nemo venit ad pa
trem niſi traxerit eum filius. Reſurrectionẽ xp̄i ꝓbat
eius aſcẽſio: ⁊ inde nobis potiſſime gaudendũ eſt:
quia per vnã firmatur alterius fides. In multis argu
mẽtis apparuit poſt reſurrectionẽ: ſed validiſſimũ ar
gumentũ reſurrectionis fuit aſcẽſio. Nunꝗ͂ caro xp̄i
in celum aſcendere potuiſſet: niſi eam virtus reſurre-
ctionis glorificaſſet: atꝗ͂ illam ab omni mortalitatis
onere imunẽ ⁊ liberam reddidiſſet. In reſurrectione
quattuor ꝯferunt: ſubtilitas, agilitas, claritas, ⁊ im-
mortalitas. Subtilitatẽ exhibuit xp̄s vbi clauſis ia-
nuis ad diſcipulos intrauit: agilitatẽ, vbi ſuꝑ aquas
pedibus ambulauit. Claritatẽ, vbi in monte thabor
facies eius ſicut ſol reſplẽduit. Immortalitatẽ: cũ mor-
tuus a mortuis reſurrexit. Iſta quattuor ſimul in ſe
demõſtrat: dum ad patrẽ redit: dũ ad celos adeo po
teſtatiue aſcendit. Hodie eleuatus eſt ſol / ⁊ luna ſte-
tit in ordine ſuo: qꜫ xp̄o hodie aſcendente: luna / id eſt
eccleſia ſm ordinẽ dei in ſanctitate ⁊ religione firma
ta eſt. Omnes antiqui ad inferos deſcendebant: de-
ſcẽdit xp̄s ad nos ⁊ docuit vias innocẽtie ⁊ mũdicie

vt per ipſum et ad ipſum omnes qui vixerint munde innocēter aſcendāt. Verbum prophete eſt. Quis aſcē det in montē dñi: aut quis ſtabit in loco ſancto eius? Innocens manibus ⁊ mūdo corde. Fm diuerſitatem meritoꝝ: eſt et diuerſitas premioꝝ his qui aſcendunt in montē domini: ⁊ in tabernaculū dei noſtri. Verbū xp̄i eſt. In domo patris mei māſiones multe ſunt. nā et in archa dñi manſiuncule erant ⁊ triſtega. Exoneremus queſo fratres corda noſtra ad deū cum manibus: imaginemur ⁊ formem⁹ in cordibus noſtris celſitudinē throni. Thronū dei et agni. Miniſteriū aſſiſtentium angeloꝝ/hominū patriarcharū/ꝓphetarū cuneos/ſenatum apoſtoloꝝ/martyrum choros/coronas virginū. Hec oīa formātes deſiderio aſpiremus cū eo: ꝗ circuibat imolans in tabernaculo dñi hoſtiā vociferationis cantans ⁊ pſalmū dicens. Q̄ dilecta tabernacula tua dñe virtutū: cōcupiſcit ⁊ deficit anima mea in atria dñi. Si apud chriſtū theſaurus noſter eſt/ſicut apoſtolus dicit. Scio cui credidi et cert⁹ ſum: quia potēs eſt depoſitū meum ſeruare in illum diē: ſit ibi cor noſtrū vbi eſt theſaurus noſter. Diſponamus aſcenſiones in corde noſtro, ⁊ ſi nō poſſumus corporaliter aſcēdere: ſaltē recordatione ⁊ deſiderio celeſtiū ſpiritualiter aſcendamus. Sicut ille qui dicit Hec recordatus ſum ⁊ effudi in me animā meā: qm̄ tranſibo in locū tabernaculi vſq; ad domum dei. Et memor fui dei ⁊ delectatus ſum: exercitatus ſum, et defecit ſpūs meus. Quid eſt ꝙ dicit concupiſcit anima mea? Et iterū. Memor fui dei ⁊ delectatus ſum: et defecit ſpiritus me⁹. Quis in hac vita mortali aut potius in hac morte vitali cōprehendere aut cogitare non ſufficimus gloriā illam, quā nec oculus vidit nec auris audiuit, nec in cor hoīs aſcendit que deus preparaſti diligentib⁹ te. Porro cum reformauerit deus corpus humilitatis noſtre configuratū corpori claritatis ſue: tunc omnia implebit in nobis, qui oīa fecit pro nobis. Et hoc eſt qđ apoſtolus ait. Chriſt⁹ qui deſcendit: ipſe eſt qui aſcendit, vt adimpleret omnia que adimplere voluit, natiuitatē ſcilicet, reſurrectionem, aſcenſionē: vt renaſcētes a peccato: reſurgētes a morte anime reſurgamus de virtute ad virtutem: donec videatur deus deorum in ſyon. Benedictionē dabit legiſlator: cū implebit omne animal benedictiōe. Cū dicet: Venite benedicti patris mei ꝑcipite regnū dei qđ vobis paratū eſt ab origine mūdi. Xp̄s a ſchola illa diſcipuloꝝ ſuoꝝ corporaliter receſſurus ad tēpus: quaſdā primitias eis benedictionis eterne largitur: ſicut ſcriptū eſt. Et benedicēs eis ferebatur in celum: vt omnia impleret benedictionibus ſuis. omnia opera ſua in benedictione cōpleuit: qui eſt benedictus in ſecula chriſtus ieſus dñs deus noſter. Amē

¶Sermo.xxiiij.

Charitas dei diffuſa eſt ī cordibus noſtris per ſpiritū ſanctū qui datus eſt nobis. Filius dei prius legatione ſua functus eſt: veniens ad nos, veniēs querere ⁊ ſaluare qđ perierat. Nunc aūt ſpiritus ſanctus fungitur ad nos legatione ſua: vt nos in ſalute cōfirmet. Datus eſt nobis filius, datus eſt et nobis ſpūs ſanctus. Q̄ datus ſit filius/teſtatur yſaias. Puer (inquit) natus eſt nobis: ⁊ filius datus eſt nobis. Q̄ datus ſit nobis ſpiritus ſanctus/teſtatur apoſtolus. Gratia (inquit) diffuſa eſt in cordibus nr̄is per ſpiritū ſanctum, qui datus eſt nobis. Dedit itaq; deus nobis filium, dedit ⁊ ſpiritū ſanctum. Et quid ei remāſit: ſi auderē dicere? Nimis et pluſq̄ nimis prodigus eſt ſui dñs deus. O q̄ magnificus ⁊ viuificus. O q̄ mirabilis es de⁹ in donis tuis. Dñe quid eſt homo ꝙ magnificas eum? qđ eſt homo ꝙ memor es eius: aut filius hoīs ꝙ viſitas eum? Vere viſitas: nam ad eius viſitationē ⁊ conſolationē modo mittis filium: modo ſpiritū ſanctū: teipſum reſeruās ei ad habendum, ad poſſidendū, ⁊ eternaliter perfruendū. Miſiſti nobis dñe filium tuū nō ad dominandū: ſed ad ſeruiendū. Veni (inquit) non miniſtrari ſed miniſtrare. ſed vt ſalua dignitate tua et filij tui loquar/ venit filius tuus vt ſordes noſtras purgaret: vt tanq̄ ſeruus abiectus et vilis manibus ſuis ſordes nr̄as ablueret. Non abhorreat q̄ſo chriſtianus hec verba. nā que ſtercora, que cloace, q̄ putredo cadauerū, quis ſanguis menſtruate: aut q̄s vomitus canis imundior eſt q̄ conſcientia peccatoris? Yſaias ait. Os meum repletū eſt vomitu ſordiū. Sane de corde impij quaſi de cenoſo lacu ⁊ ſcatenti putredine immunde cogitationes exalant: ⁊ peccatorū abhominationes horrende ſcaturiunt. Nonne fetent iniquitates nr̄e corā quo imūde etiā ſunt iuſticie noſtre? Si michi nō creditis: audite yſaiam. Oēs (inq̄t) iuſticie nr̄e ſicut pannus menſtruate. Vt ergo verbo apl̄i vtar: chriſtus purgationē peccatoꝝ faciēs lauit nos ab imundicijs nr̄is in ſanguine ſuo. Quia ꝟo filius nr̄am operat⁹ eſt ſalutē in medio terre, ⁊ iam ad patrē aſcenderat: neceſſariū erat vt mitteret̄ ſpiritus ſanctus vt confirmaret qđ operatus fuerat a templo ſuo qđ eſt in hieruſalē: quia fides inde habuit initiū et proceſſum. Erāt ſiquidē adhuc teneri ⁊ paruuli: filij adoptionis quos xp̄s in carne ſua ꝟbo vite genuerat: vt eſſent aliqđ initiū creature eius. Eccleſia militans in terris, adhuc tenera ⁊ nouella plantatio erat. Unde ſpōſa/id eſt eccleſia celeſtis in cāticis dicebat. Soror nr̄a paruula eſt: ⁊ vbera nō habet. Adhuc apoſtoli erant: q̄bus lacte opus erat. Ideoq; mittitur ſpiritus ſanct⁹ qui eos in fide ex qua iuſtus viuit nutriat: quouſq; creſcat in virū perfectū donec xp̄s formet̄ in eis. Miſſus eſt ſpūs paraclitus qui interpretat̄ aduocatus tanq̄ paruuloꝝ nutritor ⁊ tutor/tanq̄ aduocatus eoꝝ in cauſa pupillari: vt in omni conſiſtorio in omni pretorio pro illis ante reges et tyrannos ſeculi cōſtanter ⁊ efficaciter allegaret. Sic eīm pater orphanorum ⁊ iudex viduarū quādoq; eis predixerat. Cū ſteteritis ante reges ⁊ preſides nolite cogitare q̄d aut qualiter reſpondeatis. dabitur eīm vobis ⁊c. Adiungit. non eīm vos eſtis, qui loquimini: ſed ſpūs patris

veſtri qui loquitur in vobis. Jam ſane aduerſus electos dei ſuper hereditate illoꝝ que ſui patris ſanguine rubricata eis erat: ⁊ regali priuilegio cõfirmata tyranni gentiles ⁊ principes iudeoꝝ calumniã ſuſcitabãt. Judeus limites hereditarios decurtabat dicẽs: quia tantũmodo notus eſſet in iudea deus. Gentiles autẽ de quibus filio ſuo predixerat deus. Poſtula a me et dabo tibi gentes hereditatẽ tuam ⁊ poſſeſſionẽ tuã terminos terre: chriſtũ dei filiũ ⁊ heredẽ, chriſtianos heredes dei / coheredes autẽ xp̃i faciebant exheredes. Hodie itaq; venit iſte legiſperitus ⁊ legiſlator et in manu eius ignea lex. Venit in igne ⁊ in linguis, vt legem igneã lingue ignee loquerentˀ. Spiritus ſanctus ignis eſt / amor enim ignis eſt. Sicut autẽ ignis nõ põt non ardere: ſic ſpũs ſanctus nõ poteſt nõ ardere et calefacere: nec eſt qui ſe abſcõdat a calore eiꝰ. Jlle magnus artifex cui ignis in ſyõ, ⁊ caminus eius in hieruſalẽ, hoc igne probat ⁊ cõfirmat vaſa ſua que cõpoſuit ad decorẽ domus ſue. Petrus prius erat vas molle et luteum: nec reddebat ſonũ integrum, ſonus vaſis minime cocti erat in petro: dum ad vocem ancille chriſtũ tertio abnegabat. Poſtq̃ vo ṽtute indutus eſt ex alto / tanq̃ vas pfectiſſime coctũ reddebat ſonũ integrum ⁊ perfectũ. Prohibentibus enim principibus ſacerdotũ ⁊ romanis imperatoribus ne annũciaret verbũ dei, pulſatus dicebat: oportet nos magis obedire deo q̃ hoibus. Ecce quomodo ignis ſpiritus ſancti roborauerat petrum. Jgnis iſte accẽdit confirmat ⁊ erudit. Jgnis ex cõmunicatione non minuitur: diuiſiones eñ gratiarũ ſunt / diuidens ꝑut vult non minuitur: diuiſiones enim gratiarũ ſunt / et diuiſiones miniſtrationũ / et diuiſiones operationũ: ſed hec omnia operatˀ: atq; eſt ſemꝑ imutabilis apud quẽ non eſt trãſmutatio: nec viciſſitudinis obumbratio. Jgnis iſte deuorat ⁊ conſumit ligna, fenũ, ſtipulam .i. peccata in nobis. Aurũ vero ⁊ lapides precioſos ardore ſuo probat: ⁊ probando purificat. Hic eſt ignis altaris de quo legitur in apocalipſi: q cum angelus accepiſſet thuribulũ aureũ et impleuiſſet illud de igne altaris: ⁊ miſiſſet in terrã, facta ſunt tonitrua, et ſonitus, ⁊ voces, ⁊ fulgura. Angelus eñ magni cõſilij aureũ thuribulum immaculatiſſimi corporis ſui hoc igne cõpleuit: aſſumptuſq; in celum fecit qḋ predixerat. Veni ignẽ mittere in terram: ⁊ quid volo niſi vt ardeat? Miſit itaq; ignem in terrã ⁊ facta ſunt tonitrua in cõminationibus: fulgura in miraculis: pluuie in doctrinis: ſonitus ⁊ voces in predicationibus. Sic ergo factus eſt repente de celo ſonus. Hic eſt ſonus de quo ſcriptũ eſt. Jn omnẽ terram exiuit ſonus eoꝝ. Sed vnde veniebat hic ſonus: de cythara domini ꝓpter quã dicitˀ. Exurge gloria mea, exurge pſalterium ⁊ cythara. Eſt ne ibi aliquis ſonus: imo multiplices ſoni. Septẽ ibi ſunt. Octauus autẽ qui cõplet diapaſon beatoꝝ in octaua eſt / quando ꝑ omnes vicos hieruſalẽ cantabitur all'a. Vultis audire ſeptem chordas cythare ſiue ſeptẽ ſonos in cordis? Magiſter huius celeſtis muſice per organũ ſancti ſpiritus yſaiã, omnes has ſeptẽ voces vna deſcẽſione continuat dicens: ⁊ requieſcet ſuꝑ eum ſpiritus ſapiẽtie et intellectus, ſpiritus conſilij ⁊ fortitudinis, ſpũs ſcientie ⁊ pietatis: ⁊ replebit eũ ſpiritus timoris dñi. Prima chorda / id eſt ſpiritꝰ timoris graue ſonũ reddit: quia teſtimonio apoſtoli timor penã habet. Secũda chorda eſt ſpiritus pietatis: cuius ſonus dulciſſimus eſt. de hoc ſono dicit ſapiẽtia, ſpũs meꝰ ſuꝑ mel dulcis. chordã timoris pietas tẽperet / ne deſperet. Chorda ſciẽtie ſequitur: que acuta eſt et pietatis chordam dirigit ne aberret. Sequitur chorda fortitudinis que quidẽ robuſta eſt: ⁊ cõfirmat chordã ſciẽtie ne vacillet. Et ne fortitudo aliquid immoderãtius aut intẽperantius agat: apponitˀ chorda ↄſilij, que quidẽ ſubtilis eſt: ⁊ ne conſilioꝝ deliberationes in ſuis ſubtilitatibus euaneſcãt: chorda intellectus apponitur, que plurimũ diſcreta eſt. Septimũ ſonum reddit ſapiẽtie chorda que ſtabilis eſt ⁊ lõga, ſuauis ⁊ fortis. Sapiẽtia eñ attingit a fine vſq; ad finẽ fortiter: et diſponit omnia ſuauiter. Sicut aũt ſpiritus ſanctus habet armoniã ſuam ⁊ exercet pſalteriũ iocundũ cum cythara: ſic ⁊ ſpũs malignus habet ſonos ⁊ voces in dei offenſionẽ ⁊ anime perditionẽ. Vis audire perditionẽ? Vis audire ſeptẽ voces aut chordas: ⁊ octauã penis intermiſabilibus ⁊ tormẽtis eternis? Voces in cythara diaboli ſunt ↄfuſe, diſcordes ⁊ rauce. Prima chorda eſt ſuꝑbia. Secũda inuidia. Tertia inanis gloria. Quarta triſticia. Quĩta auaritia. Sexta luxuria. Septima accidia. Diabolus olim cytharizare incipiens Ponam (inquit) ſedẽ meam ab aquilone: ⁊ ero ſimilis altiſſimo. Nimis ab alto et abrupto incepit. ideo chorde rupte ſunt / ⁊ cythara effracta eſt: ⁊ cathedra peſtilentie in qua ſedere propoſuerat euerſa eſt. Deſcendit itaq; hodie ſpũs ſanctus in igne ⁊ in ſono. Jn igne, vt apoſtoli poſſent alios in chriſti amore accendere. Jn ſono, vt in ſpiritu vehemẽti poſſent dei magnalia predicare. Porro nõ eſt in nobis ignis hodie non eſt ſonus. Jgnẽ altaris dñi conuertiſtis in ignem alienũ: id eſt amorem dei in amorẽ terrenũ. Hic eſt ignis malicie. Hic eſt ignis a quo deuorantur nadab et abiu filij aaron. Hic eſt ignis quo abimelech ſuccẽdebat oppidũ thebes. Hoc igne amalechite ſuccendebant ſichelech. Jnimicus eñ humani generis appõit aſſidue nobis ignẽ ⁊ ſtipulas tẽtationis: vt i nobis accendat ⁊ ſubruat domũ dei. De hoc igne peſſimo ſcriptũ eſt. Suꝑcecidit ignis, ⁊ non viderunt ſolẽ. Suꝑcecidit ignis malicie, ⁊ nõ viderunt ſolem iuſticie. Addicti eramus obſequio chriſti: nunc autẽ lẽteſcimus in via eius: imo nugis ocioq; vacamus. Certe ocioſitas inimica eſt anime. Teſte hieronymo. Peccatum ſodomoꝝ fuit ocioſitas et abundantia panis. Queritur egiſtus quare ſit factus adulter. Jn promptu cauſa eſt, deſidioſus erat. Cernis vt ignauũ corrumpunt ocia corpus. Et capiũt viciũ ni moueantˀ aque. De talibus legitur, in labore hominũ nõ ſunt: ⁊ cum

hominibus non flagellabuntur: imo cū demonibus.
Elegi: eramus in ſortem dn̄i vt meditaremur in lege
dn̄i ⁊ delectaremur in ea: vt poſſemus dicere cum p̄-
pheta. Quomodo dilexi legē tuam domine: tota die
meditatio mea eſt. In capite libri ſcriptū eſt de bea-
titudine viri: qui meditatur in lege dn̄i die ac nocte.
Scriptū eſt. Maledictus omnis qui facit opus dei
negligēter. Vereor ne maledictio hec illos reſpiciat,
qui deo ſeruiunt negligenter ⁊ ficte. Ubi em̄ eſt fictio
non eſt deus, non eſt ſpiritus ſanctus. Legitur em̄ q᷑
ſpūs ſanct⁹ diſcipline effugiet fictū. Si charitas dei
diffuſa eſſet in nobis: lex dei omni mundano deſide-
rio nobis eſſet acceptior. Nūc autē legis dei obliti fa
buloſis narrationibus occupamur: currentes ad va-
nitates ⁊ inſanias falſas. Narrauerunt (inquit) michi
fabulationes: ſed non vt lex tua. Porro ex quo popu
lus iſrael cepit negligere legē dei: ⁊ lēteſcere in obſer-
uantia mandatoꝝ eius, ſtatim datus eſt in man⁹ chu
ſanraſathaim in man⁹ eglon, moab et philiſtijm. ex q̄
enim ceſſamus ab inſtantia diuini officij, ſtatim iugo
grauiū vicioꝝ atq; tyrānidi ſpirituū malignoꝝ ſubijci
mur. Dyna filia iacob egredit vt videat ludos alieni-
genarū: ⁊ ſtatim a ſichem filio emor cōcupiſcitur, ra-
pitur, opp̄mitur, defloraī. ſic et anima que de domo
dn̄i egreditur ad illecebras huius mūdi: a ſpiritu ma
ligno rapta opp̄imitur, oppreſſa polluitur. Sedet ia
cob domi: et gratiam paterne benedictiōis acquirit.
Uenatur foris eſau: et cum patris benedictione p̄i-
mogenita ſua perdit. Inueniūtur hodie clerici in pla
teis, nō in eccleſijs. diſperſi ſunt (inquit pp̄ha) non in
eccleſijs ſanctuarij: in capite omniū platearū: contra
prohibitionē domini vectes quibus archa deferī ab
anulis extrahuntur. Uacemus ergo lectioni, medita
tioni, ⁊ orationi, ſine intermiſſione orantes dicit apo
ſtolus. et in cātico ezechie. Sicut pullus hyrūdinis ſic
clamabo, ⁊ meditabor vt columba. Diffundat chari
tatē ſuam in cordibus noſtris charitas deus: vt ſer-
uiamus in ſanctitate ⁊ iuſticia corā ipſo: omnib⁹ die-
bus noſtre vite. Amen.

¶ Sermo. xxv.

Unquid poteris coniungere ſeptē mican
tes pliades? Nunquid alligabis rhinoce-
ronta loco tuo ne frangat glebas vallium
marum? Uerba ſunt dn̄i loquētis ad bea
tum Iob, et querentis vtrum poſſit ſibi
iungere ⁊ counire dona ſpiritus ſeptiformis que per
ſeptē pliades deſignantur. Hunc ſpiritum chriſtus
ab eterno habuit: et homo factus eundē ſine menſu-
ra recepit: ipſumq; alijs ſm menſurā donationis ſue
diſtribuit. Q; ſpiritum ſeptiformem acceperit, oſten
ditur verbo Yſaie qui dicit. Apprehendent ſeptem
mulieres virum vnū in die illa ⁊c̄. Et vt nos declara
tio ſermonū eius illuminet plenius: ⁊ inſtruat aperti⁹
de chriſto loquēs: Requieſcet (inquit) ſup eum ſpiri-
tus ſapiētie ⁊ intellectus, ſpūs conſilij ⁊ fortitudinis,
ſpiritus ſciētie ⁊ pietatis: et replebit eum ſpūs timo-
ris dn̄i. Iſti ſunt ſeptē oculi ſup lapidē vnum: ſeptēq;
lucerne in cādelabro aureo ſicut zacharias cōmemo-
rat. Cū filius ſit a patre ⁊ ſpiritus ſanctus ab vtroq;
procedat: poſtq̄ꝫ filius officiū ſue legatiōis impleue-
rat: decebat vt et ſpiritus ſanctus mitteretur. Prius
ſiquidē dederat chriſtus apl'is ſpiritū ſanctū: q̄d pate
ter indicabat perfectio ſanitatū. Sed hodie datus eſt
ei ſpiritus ſanctus ad vſum / ad auxiliū / ad ſolatium /
ad miraculum / ad acquiſitionē gentium / ad ſalutem
omniū populoꝝ datur ſpiritus ſanctus / ad emunda
tionē / ad inouationē / ad iuſticiā / ad exultationē. Cor
mundū crea in me deus. Ecce cordis mūdatio: ſpm̄
rectū innoua in viſceribus meis: ecce anime ſanctifi-
catio. Redde michi leticiā ſalutaris tui: ⁊ ſpiritu prin
cipali confirma me. Ecce cordis mundatio. ſpm̄ re-
ctum innoua in viſceribus meis: ecce anime ſanctifi-
catio, quia templum dei et tēplum demonioꝝ ſimul
eſſe non poſſumus. Mundatus et lotus poſtulat vt
ambulet vias rectas: ne ad actus extraordinarios
iterum reuertatur. Innouatur corde per rectitudinē
operatur leticia ſalutaris, confirmanda ſpiritu prin-
cipali. Cuſtodi vas tuum in ſanctificatione, ⁊ habes
ſpiritū ſanctū. Non facias proximo q̄d tibi nō vis fie
ri, et habes ſpiritū rectum. Exhibe te corā deo et p̄xi
mo deuote humilem, et habes ſpiritū principalem.
Spiritus rect⁹ datur in cathecitmo, ſpūs ſanctus in
baptiſmo, ſpiritus principalis in cōfirmatiōe. Quot
quot ergo baptizati ſumus in chriſto / chriſtum indui
mus: ⁊ induti ſumus virtute ex alto. Xp̄s qui accepit
ſpiritū non ad menſurā dedit dona hoībus: ⁊ adhuc
donare nō ceſſat. Omnes de plenitudine eius accepi
mus: nec eſt q̄ ſe abſcondat a calore ei⁹. In xp̄o ſiqui
dē ſpūs ſanctus, plene ⁊ corporaliter habitauit. Ipſe
autē de ſpiritu ſuo ſup omnes effudit. Effundā (inq̄t)
de ſpiritu meo ſup omnē carnem, effundit ⁊ īfundit:
alij plus alij minus. Uerbū apl'i eſt. Unicuiq; datur
manifeſtatio ſpūs ad vtilitatē: et vnuſquiſq; propriū
donū habet ex deo: alius quidē ſic: alius vero ſic. Et
ſubiungit. Diuiſiones gratiarū ſunt / ⁊ diuiſiones mi-
niſtrationū ſunt / ⁊ diuiſiones operationum: vn⁹ au-
tem ⁊ idem ſpūs diuidens ſingulis prout vult. Pro-
pter has diuiſiones chariſmatū, deſignatur ſpiritus
ſanctus, nunc per ignē, nunc per oleum, nunc p vinū,
nunc p aquā. Ignis eſt, quia ſemp ad diligendū accē
dit: quia ſemel eo accenſus ardere. i. ardēter diligere
non deſiſtit. Ignem (inquit) veni mittere in terram: et
quid volo niſi vt ardeat? De hoc igne dicit moyſes.
Ignis ſemp ardebit in altari. Et hieremias: Fact⁹ eſt
in corde meo quaſi ignis exeſtuans: clauſuſq; in oſſi-
bus meis, ⁊ defeci non ſuſtinens. Spūs ſanctus oleū
eſt ratione diuerſarum ſimilitudinū. Natura em̄ olei
eſt q̄ īter oēs liquores ſuperiorē locū ſemp tenet. Sic
et gratia ſpūs ſancti qui abundātia ſue pietatis meri
ta ſupplicū excedit ⁊ vota / excellentior eſt oībus no-
bis ⁊ omnibus bonis. Oleum medicinale eſt, q: do-
lores mitigat: ſed ⁊ ſpūs ſanctus vere oleum eſt: quia

conſolator eſt qui conſolatur nos in omni tribulatiõe noſtra. Oleum naturã habet inmiſcibilẽ: nam et ſpiritus ſanctus fons eſt cui nõ cõmunicat alienus. Oleũ aquis oĩbus ſuperfertur: nam et ſpiritus ſanctus ferebatur ſup aquas. antequã petrus accepiſſet ſpiritũ ſanctum, erat caro eius infirma/ad vocẽ ancille timens et negans: ſed poſtquã indutus eſt virtute ex alto: vnxit eum oleo deus miſericordie ſue: imutata eſt caro propter oleum/atque (iuxta verbum yſaie) datum eſt ei oleum gaudij pro luctu/et pallium laudis pro ſpiritu meroris. Hoc eſt oleum leticie quo chriſtus vnct⁹ eſt pre participibus ſuis: abundanter et ſuperfluenter infuſum eſt oleũ capiti noſtro/id eſt chriſto: vnguẽtum vero qð erat in capite deſcẽdit non ſolũ in barbam: ſed etiam in oram veſtimẽti. Hec eſt vnctio de qua iohãnes in canonica epiſtola loquẽs, ait. Vnctio quã accepiſtis a deo, maneat in vobis: et nõ erit vobis neceſſe vt quis vos doceat: quia vnctio ei⁹ docebit vos de oĩbus. Habemus itaque quia ſpũs ſanctus nunc p ignẽ, nunc p oleum deſignat. Bis em̃ eſt datus ſpũs ſanctus apl̃is: prius ante paſſionẽ, ſcðo poſt reſurrectionẽ. Nã et dauid bis vnctus fuiſſe legit: et in veſte ſacerdotali coccus bis tinctus apponebatur. Vide quãta eſt ardoris materia in apoſtolis: nõ ſufficit oleũ infundere, niſi igne oleũ caleſiat: non ſufficit ignẽ apponere, niſi ignis olei iſuſione accẽdat. Hoc igne ardentes diſcipuli/ibant gaudẽtes a conſpectu concilij in tribulationibus glorientes. Unde et vox principis aplõꝝ hec erat: ſi p chriſto patimini beati. nõ ſolum (inquit) datũ eſt vobis vt credatis in ipſum: ſed vt patiamini pro ipo. Ut ergo reddat ſpũs ſanct⁹ teſtimoniũ ſpiritui noſtro: hodiernã ſolennitatẽ ſpiritus ſancti toto ſpiritu veneremur. Si enim honorẽ impendimus ſanctis: oportet ſanctificatorẽ omniũ dili gẽtius et deuotius honorare: dulcis quedã natura eſt in deo ſpiritus ſanctus, benignitas dei, charitas dei, et ipſe deus. Charitas (inquit apoſtolus) diffuſa eſt in cordibus noſtris p ſpiritum ſanctũ qui datus eſt nobis. Spiritus ſanctus ſeipſum dat nobis: nec dedignatur auctor muneris ſeipſum conferre in munere ſuo Sane vaſa noſtra mũdanda et euacuanda ſunt a peccato: alioquin oleum ſtare neceſſe eſt. Nõ introibit ſapientia in maliuolam animã: nec ſpiritus ſanctus aliquã in ſe recipit fictionẽ. Nulla eſt conuentio lucis ad tenebras, celi ad ſcenum, balſami ad venenũ, ſpiritus ſancti ad peccatũ. Oremus ergo in ſpiritu humilitatis ſpiritũ ſanctũ, per quẽ hodie celi firmati ſunt, per quẽ hodie celi diſtillauerũt a facie dei ſinay: vt hodie immittat cordibus noſtris rorẽ benedictionis, ſtillicidia ſpiritualiũ donorum: pluuiãque voluntariã ad abluendũ conſcientias noſtras, infundat oleũ leticie et ignẽ ſui amoris in cordibus noſtris ieſus chriſtus quẽ vnxit pater in quo poſuit vnctionis et benedictionis plenitudinẽ vt de plenitudine ei⁹ acciperemus: cui eſt honor et gloria in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Sermo.xxvi.

Qui eſt miſit me ad vos. Verba ſunt moyſi loquentis ad populũ. Nichil competẽtius conuenit deo quã eſſe, qui ſolus vere eſt, per quẽ ſolum eſt quicquid eſt. quid tamẽ ſit cogitari non põt. Unde et temerariũ credo fari de ineffabili: de incogitabili cogitare. Teſtimonio ſalomonis. Scrutator maieſtatis opprimet a gloria. Quãcunque ſtudeas et labores comprehendere quid ſit deus: tanto amplius deficis in teipo. Aſcẽdet homo ad cor altum et exaltabitur deus: humana conditio ſemp appetit alta ſapere. Sic fecerũt de quibus apoſtolus dicit: Euanuerunt in cogitationibus ſuis. non enim caro et ſanguis poteſt hanc ſciẽtiam reuelare: ſed filius dei poteſt cui voluerit reuelare. queramus igitur ab eo dicẽtes. Rabbi vbi habitas? Dñe oſtende nobis patrẽ. Ipſe autẽ cum ſit in accubitu ſuo: reſpondebit et dicet. Veni et vide: neſcis quia ego in patre et pater in me eſt? Expedit nobis dei noticiam implorare: nõ per nos ſed p eum qui eſt dei virtus et dei ſapiẽtia: ne vaga et temeraria libertate inania meditemur. Deus ſiquidẽ ſimplex eſt: purus eſt, integer et pfectus: conſtans ſibi, nil trahens ſibi de tẽporibus aut de locis, nil habens qð in numerũ tranſeat, nil habens qð ab eterna imutabilitate recedat: magnus eſt et magnitudinis eius non eſt finis. Ineſtimabilis eſt, et incõprehenſibilis eſt, et incogitabilis: quia non habet eternitas initium: nec infinitas terminũ: nec immẽſitas modum. Si cogitamus eum cogitamus nõ ſicut eſt: ſed ex parte: ſicut cogitare ſufficimus, qui a cogitatione deficimus. Intelligẽdus eſt ſine forma viſibili: ſine ſpecie corporali: ſine compoſitione partiũ: ſine diſtinctione mẽbroꝝ: omnino liber a lege tẽporis, ab omni mutabilitate et conditione quietis. Creatorem p creaturas quali modo poſſumus inuenire. Oĩa enim opera dei ſubtiliter attendãtur: quaſi quedam verba et ſigna: quaſi quedã certa documẽta ſint/que gloriã de nobis enarrant: atque in rerum ordinatione virtutẽ diuine poteſtatis annunciãt. ſic venitur p noticiã creature ad noticiã creatoris: ſicut apl̃s loquẽs Ad romanos dicit: Qð notũ eſt dei manifeſtum eſt illis. Inuiſibilia em̃ ipſius a creatura mũdi p ea que facta ſunt intellecta conſpiciunt: ſempiterna quoque virtus eius et diuinitas. Mens enim humana conſiderans curſum rerũ et ordinẽ/ inuenit vnum omniũ eſſe rectorẽ: vnum eſſe omniũ pricipiũ. Illud etiã principiũ nititur cõprehẽdere: cum ſit ipſum incõprehenſibile, priuſque ſuum inuenit defectũ quã pueniat ad perfectũ. Humana itaque ratio ſuum imperfectũ cõſiderans: nec illud principiũ valens comprehendere: intelligit eſſe aliqd ſupra ſe qð non poteſt apprehendere: et certiſſime cõprehẽdit ipſum eſſe incõprehẽſibile. Quedã itaque ſpecies eſt noticie dei, ſcire q non poſſit ſciri: q non poſſit oĩno dei noticia comprehendi. Expreſſa huius rei ſimilitudo eſt q aliquis ſtans in littore maris: et eius latitudinẽ videns: latitudinis tamen finẽ videre non poteſt. Ulterius enim ſe mare diffundit in latum quã

viſus extendatur in longum. Scit itaq; ille homo ex defectu ꝓprij viſus aliquid maris eſſe vltra, et ſupra q̄ videre valeat/ cuius cōprehenſioni nō ſufficit. Vñ cum maris magnitudo appareat ex eo ꝙ videt et ex parte cōprehēditur: eius tñ immenſitas ex eo ꝙ oino videri nō poteſt/ amplius inoteſcit. Eſt equidē ſupra hominē, omnēq; virtutem humani tranſcēdit ingenij comprehendere naturā diuinitatis. Donū autē optimum, donum ꝑfectum eſt/ deſcendens a patre luminum, in patre intelligere filium, ⁊ in vtroq; ſpm̄ ſanctum. Non poteſt hec ſcire aut aliū docere, niſi ille ſolus qui docet hominē ſcientiā: cuius vnctio de oībus docet. Plato inter philoſophos ſcientia ⁊ opinione precipuus, cum circa libros moyſi multam diligentiā adhibuiſſet/ gloriatus eſt ſe inueniſſe vnū qđ omnia operatur: ſed ſe non poſſe inuenire tertiū confitetur. Porro illi qui in ſchola chriſti eruditi ſunt: venerātur ⁊ predicāt trinitatē in deo, ⁊ vnitatem eſſentie quā philoſophus ſomniauit quidē: ſed quia euanuit in cogitatiōibus ſuis, eā nō potuit inuenire. Ideoq; ille diſcipulus q̄ de pectore chriſti familiarius ⁊ plenius celeſtis ſciētie fluenta potauerat: ſacramēta trinitatis ⁊ vnitatis in deo manifeſtiſſime declarabat, cum diceret: tres ſunt qui teſtimoniū dant in celo, pater, verbū, ⁊ ſpiritus ſanctꝰ: ⁊ hi tres vnū ſunt. Confiteor tibi pater celi ⁊ terre: quoniā abſcōdiſti hec a ſapiētibus ⁊ prudētibus: ⁊ reuelaſti ea paruulis. Vita ſiquidē eterna eſt noſſe te deus pater: ⁊ quē miſiſti ieſum chriſtū. Sacri tamē apices tam generationē filij q̄ proceſſionē ſpiritus ſancti manifeſte declarant. nā de generatione filij ſcriptū eſt. Egreſſus eius a principio a diebꝰ eternitatis. Ipſe etiā dei filius cū ſit dei virtus ⁊ dei ſapientia: de ſua ineffabili natiuitate ſatis euidēter loquit̄ dicēs. Nondū erant abyſſi, et ego iam cōcepta erā: nondū fontes aquarū eruperāt: nōdū mōtes graui mole ſubſtiterāt: ante omnes colles ego parturiebar. Quādo ꝑparabat celos aderā deꝰ: qñ appendebat fundamenta terre erā cum eo cuncta diſponēs. De generatione filij dicebat yſaias. Generationē eius quis enarrabit? Et beatus Iob. Radix (inquit) ſapiētie cui reuelata eſt? Latet eni ab oculis hominū: ⁊ a volucribus celi abſcōdita eſt/ id eſt angelus dei. De ſpiritu ſctō ſcriptū eſt. Spūs dñi ſuper me eo ꝙ vnxerit me: ad euāgelizandū pauperibꝰ miſit me. Et beatus Iob. Spūs dñi fecit me, ⁊ ſpiraculum oipotētis viuificauit me. ⁊ vt oſtēdat ꝙ ille ſpūs ſit factor omniū: ſubdit, ecce ⁊ me, ſicut ⁊ te fecit deꝰ. Frequēter itaq; in ſacro eloquio pluralitatē inuenis in ꝑſonis: vt ibi/ faciamus hominē ad imaginē ⁊ ſimilitudinē nr̄am. Vnitatē etiā inuenis in eſſentia. cū ſubiūgitur. Et creauit deꝰ hominē ad imaginē ſuā: ad imaginē dei creauit illū. Notatur in geneſi pluralitas ꝑſonarum vbi dicitur: quia pluit dñs ſuper ſodomā et gomorram ignē ⁊ ſulfura dño. Quis eſt ille dñs qui pluit a dño: niſi filius a patre? De quo pſalmiſta. Dixit dominus dño meo ⁊c. Vis totam trinitatē videre in ſacris apicibus manifeſtiſſime declaratā? pſalmographus dicit. Verbo dñi celi firmati ſunt: ⁊ ſpū oris eius omnis virtus eorum. Item in yſaia loquitur dei filius dicēs. Ego ſum primus ⁊ nouiſſimus/ manus mea fundauit terram: ⁊ dextera mea mēſa eſt celos. Anteq̄ fierent ibi eram: ⁊ nunc dominus deus miſit me et ſpūs eius. Ecce fluuius egrediens de loco voluptatis ad irrigandū faciē terre/ trinitatis videlicet ſcientia: per quā nos deus educit de tenebris ignorātie in admirabile lumē ſuum. Summū enim lumen: imo vita eterna eſt cognoſcere creatorē ſuū: in tribus ꝑſonis cognoſcere trinitatē, ⁊ in trinitate adorare vnitatē. Sed queris quomodo trinitatē inueniā/ vbi non eſt niſi vnitas/ vbi non eſt niſi ſimplex ⁊ vniſſima (vt ita loquar) idētitas? Cū trinitas ſine numero eſſe nō poſſit: ⁊ vnitas numerū non admittat: quomodo eſt vnitas vbi eſt numerus? Nunquid eſt numerus ſine numero: aut vnitas numeroſa? Nunq̄d vnitas trāſit in numerum/ aut ab vnitate numerus abſorbetur: vt que ſunt tria ſint vnū? Porro tres ꝑſonas in vna ſubſtātia numeramus: ⁊ in tribus ꝑſonis vnā ſubſtantiā adoramus. Vnū et trinū predicamus dñm: ita ꝙ in trinitate nulla confuſio ſit: ⁊ ſic trinitatē cōfitemur in ꝑſonis: vt nullum fiat preiudiciū vnitati. Tanta ſiquidem vnitas eſt in deo: vt nil inuenias in eo niſi vnū. Si bonum, ſi beatum, ſi ſapientē, ſi omnipotentē, vel quid conſimile dñm eſſe dixeris: licet talia multiplices nichil addis. Ipſe oīa eſt (ſicut dicit apoſtolus) ex quo omnia: ꝑ quē omnia: in quo oīa. Ex quo oīa creabiliter non materialiter vel ſeminaliter. Per quē omnia: vt ipſum omniū auctorem intelligas. In quo omnia: non quaſi in loco ſed in virtute ⁊ potētia. Sic enim eſt ꝙ in loco non eſt: ita cogitandus eſt ꝙ nuſq̄ ſit q̄ non clauditur loco: ⁊ nuſq̄ non ſit qui non excluditur loco. Quodā autē ſublimi ⁊ ineffabili modo, ſicut omnia in ipſo ſunt: ſic ipſe in oībus. Cum autem chriſtus reformauerit corpus humilitatis noſtre configuratum corpori claritatis ſue: cum aperuerit oculos cordis nr̄i: cognoſcemꝰ eum ſicut cogniti ſumus: non ꝑ corporalē viſionē vt moyſes in ſyna: non ꝑ imaginariā vt iohannes in apocalipſi: non in enigmate ſicut ezechiel in lūbari, in nouacula, in ſartagine: ſed videbimus lumē in lumine, filiū in patre, ſpiritū ſanctum in vtroq;: et hec eſt vita eterna. Hec eſt beatitudo interminabilis, gloria indeficiēs, ⁊ leticia cōſummata. Quā nobis ꝑſtare dignet̄ filius dei ieſus xp̄s cui eſt honor ⁊ gloria ⁊ bñdictio in ſecula ſclōꝝ. Amē.

¶Sermo. xxvij.

INter natos mulierum non ſurrexit maior iohanne baptiſta. Verbū ſalomonis eſt. Laudēt te labia ꝓximi tui: ⁊ non tua. Si laus expetēda eſt: nō eſt expetēda a ſeipſo: ſed ab ore ꝓximi. glorioſior tñ eſt laus ꝓcedens de ore altiſſimi: non eñ qui ſe cōmendat ille probatus eſt: ſed quē deus cōmendat. Si linguis loquamur hominū ⁊ angeloꝝ, nō poterimus explicare

ad plenum iohānis merita:atq; in iohāne chriſti pre-
conia. Laus iohannis celebris eſt in euāgelio: quia
vbicūq; occurrit mentio de iohāne, cōmendatᷓ a xp̄o
Nō ergo mendicat laudis humane ſuffragia,qui lau
datur a deo, qui dicere non poteſt In dn̄o laudabitᷓ
anima mea. Cōmendat noe dn̄s dicens. Uidi te iu-
ſtum coram me. cōmendat abrahā faciens ei ꝓmiſ-
ſiones benedictionis in futuris generationibus. De
beato etiā Job loquens ad ſathan: magnificat eum
ꝙ non ſit ſimilis ei in terra: vir ſimplex ⁊ rectus et ti-
mens dominū. De moyſe etiā dicit. Si quis fuerit in-
ter nos propheta: loquar ei in viſione vel ꝑ ſomniū.
At nō tacet ſeruus meus moyſes qui in omni domo
mea fideliſſimꝰ eſt: ore ad os ei loquiᷓ. Dauid quoq;
cum ipſe dicit. Deus laudē meam ne tacueris: lauda
tur a dn̄o dicente: inueni virum ſm̄ cor meum. Teſti
monio dei magni fuerūt iſti: ⁊ multi alij. Sed eiuſdē
teſtimonio: inter natos mulierum non ſurrexit maior
iohanne baptiſta. Illi laudum ⁊ preconiorꝫ cōgrega-
uerunt diuitias: iſte ſupgreſſus eſt vniuerſos cuiꝰ na-
tiuitas a ſua prorſus profeſſione diſcedit. Bonū eſt
(inquit aliquis) reficere pauperes. bonū eſt reſpōdeo
eos reficere: ſed ſic ne deficias a ſalutari propoſito.
Cautelā cōſulo, miſericordiā nō abſcido. Spretis di
uitijs in q̄bꝰ multos poteras paupes ſuſtētare: locū
elegiſti vbi poſſes inter multos pauperes vnus eſſe.
Magnū reputo ſi in ea pauptate quā profiteris non
egeas, maius ſi frequēter egeas. Certe ſi abūdas ne-
ceſſarijs, nō es pauper. aut ſi erogas pauperibus de
his q̄ tibi abundant. Forte equalis es diuitibus qui
miſerūt in gazophilaciū de eo qđ eis ſupabundauit:
ſed te vſq; ad meritum pauperis vidue non extēdis.
Si alia excuſatiōe q̄ꝫ ſuſtētatione pauperū tuas po-
tes diuitias collocare, libēter audio. Unū ſcio quia
q̄tū q̄s pauperior eſt: tanto copioſius ⁊ affluētius hꝫ
vnde poſſit placere altiſſimo. Noli queſo de refectio-
ne pauperū loqui: nā de talibus loquēs, te extra gre-
gē pauperē facis. Non reliquiſtis fratres aut poſſeſ-
ſionem aut ſpem diuitiarū vt pauperibus miniſtre-
tis: ſed vt vobis tanq̄ꝫ pauperibus miniſtretur. Hec
moneo ⁊ hec dico fratres chariſſimi: vt pſeueretis in
propoſito paupertatis. Hec eſt corona noſtra: ꝑ hāc
regnum celorꝫ veſtrū eſt: ſed ⁊ dn̄s ⁊ dominator regni
celorꝫ dicit. Qđ ſupeſt date elemoſinā. Innuēs illud
eſſe ſupfluū qđ nō claudit neceſſitas inter anguſtias
pauptatꝫ. Duo rogo ⁊ ꝯſulo amātiſſimi fratres. Mi-
nus queſo ſitis ſolliciti in acq̄ſitione terrarū: quia por
tio nr̄a eſt in terra viuentiū: ⁊ cōſuletis tam anime q̄ꝫ
opinioni veſtre. Magis deo placere ſtudeatis in vr̄a
q̄ꝫ in aliena pauptate: ⁊ acq̄retis in regno celorꝫ diui-
tias ſine fine. Qđ vobis p̄ſtare dignetᷓ q̄ ꝓ nobis pau
per factꝰ eſt ieſus chriſtꝰ: cui eſt honor ⁊ gloria in ſecu
la ſeculorꝫ. Amen.

¶ Sermo.xxviij.

Qui ex deo eſt verba dei audit. Uerba accipiē
da ſunt cū effectu. Nō eñ ſufficit audire ⁊ nō
facere. Nā qui audit ⁊ non facit, ſurdus audi-
tor eſt. Qui audit me dicit ſapiētia non cōfundetᷓ. Et
iacobus. Eſtote (inquit) factores verbi ⁊ non audito-
res tantū. Audire eñ et non intelligere: vel intellige-
re et non facere, negligere eſt. Intellectus eñ bonus
omnibus facientibus ea. Nec eñ aut intellectus aut
memoria quicq̄ꝫ prodeſt: niſi ſit ad faciendū. Et me-
mores (inquit) fuerūt mandatorꝫ eius ad faciendum
ea. Melior eſt operis auditio q̄ꝫ auris. Uerbū quidē
audiri oportet: vt fides vl' aliud opus virtutis veniat
ex auditu. fides autē ex auditu: auditus autē per ver
bum dei. Quidā autē habent aures ⁊ nō audiunt: nō
enim habent aures audiendi: ſed negligēdi. Ideo fre
quenter dn̄s in euangelio dicit. Qui habet aures au-
diēdi audiat. qui ex deo eſt ⁊c̄. Conſulat vnuſquiſq;
veſtrum conſcientiā ſuam ſi ex deo eſt. nam ſi ex deo
non eſt: verba dei audire non poteſt. Quidā ſunt ex
deo, quidā ex mundo, quidā ex diabolo. Ego ex deo
exiui: et veni in mundū dicit dn̄s. Et ad diſcipulos.
Si de mundo fuiſſetis: mundus vtiq; qđ ſuū eſt dili-
geret. Et ad iudeos. Uos ex patre diabolo eſtis. ex
deo eſt q̄ deo adheret. Qui adheret (inquit) deo: vnꝰ
ſpūs eſt cū illo. Quia ꝟo mūdus ⁊ diabolus ſocieta-
tē inuenerunt: quicūq; eſt de mundo, ipſe eſt ex patre
diabolo. Iſti duo aures aīe aggrauant: ita vt audire
nō poſſit. Unde et ꝓph̄a ad animā loquens que iam
aliquantulū obſurduerat. Audi (inquit) filia ⁊ vide ⁊
inclina aurē tuā: ⁊ obliuiſcere populū tuū ⁊ domū pa
tris tui. Nā qui terrena ſapiūt, aures aggrauatas ha
bēt: ⁊ ꝟbū dei audire nō poſſunt. Uos ergo q̄ iam nō
eſtis de mūdo, q̄ iam renūciaſtis diabolo ⁊ pompis
eius, ⁊ q̄r ex deo eſtis: ꝟba eiꝰ auditis: ſi tñ verba dei
operibus adimpletis. Uidete tñ q̄r deus nō irridetᷓ: re-
colite q̄d in veſtra cōuerſatione ꝓmiſeritis deo. Ca-
uete ne edificetis excelſa tophet et hierīm in ſangui-
nibꝰ. Qui ſemel egreſſus eſt de egypto: ſi appetit al-
lia ⁊ pepones egypti: ſi ad mūdū quē euomuit reuer-
titur: reedificat ſuā hierico et moritᷓ ſuus p̄mogenitꝰ:
q̄r meritū ſue prime cōuerſionis extinguitᷓ. De talibꝰ
dicit dn̄s. Non ꝑmanebit ſpūs meus in hoīe in eter-
num. Uertitur ergo ſpūs in carnē, celū in terrā, aurū
in ſcoriā, oleū in amurcā. Qui erat angelus ⁊ celeſtis
factꝰ eſt terenus / carnalis ⁊ aīalis. Ecce iebuſeus no-
ſter peſſimus, nr̄ impugnator, homo interior, terrenꝰ
aīalis, carnalis. Terrenus eſt q̄ de terra eſt, ⁊ de ter-
ra loquitᷓ: terrā ſapit, terrā lingit, nec a terrenis diuel-
li poterit: donec fodiatur peccatori fouea: donec qui
terra eſt reuertatur ad terram. De hoc homine terre-
no dicit apoſtolus. Primus homo de terra, terrenꝰ.
Secūdus de celo celeſtis. Et iterum. Sicut ergo por-
tauimus imaginē terreni hominis: ita portemꝰ ima-
ginē celeſtis. Imago terreni hominis eſt preuarica-
tio ade: per quē vanitati ſimiles facti ſumus: queren-
tes vanitates et inſanias falſas. Sic homo vanitati
ſimilis factus eſt: ſic in imagine ptranſit homo: ſed et
fruſtra conturbatur. Stultus eſt terrenus iſte qui ce-
lum videre non pōt. Oculi eñ ſapiētis in capite eius

ſemꝑ: oculi ſtulti in finibus terre. Iſte dei ſui oblit⁹ ſe totum ad terrena effundit. In ꝑſona huius hominis loquēs ille ꝓpheta lamētator. Effuſa ſunt (inquit) in terrā viſcera mea. Carnalis nomē ſuū aliunde ſortit, nō a terra: ſed a carne. Iſte chuſanraſathaim ⁊ eglon et iabin, ⁊ madian, ⁊ ceteris oppreſſorib⁹ populi dei diu ſub tributo ſeruiuit: quia ſub peccato ſe venūdedit. Pro minimo michi eſt vt ab homine iudicer: aut ab humano die. Lucebat olim ille filius ire: ille fili⁹ ꝑditionis q̄ de celo corruit. Unde ⁊ lucifer vocabat: nunc autē noctifer ſiue tenebrifer. qui ſtetiſſet: nullo vnq̄ʒ tēpore cecidiſſet. Huius veſtigia ſequunt qui potius eligunt lucere, q̄ʒ ardere: religioſi appere, q̄ʒ eſſe: ſed ardebunt igne illo qui preparatus eſt diabolo et angelis eius: cuius flāma non extinguet: cuius fetor occidit: cuius ardor mortificat: mori tamē eum q̄ patitur non ꝑmittit: a quo nos auertat ſanctus ille ſanctorum qui hodie mirificauit, ⁊ magnificauit i terris ſanctum ieſus chriſtus miſerationes eius. Quidā fornicarias habēt: quidam alienis vxoribus abutūtur: ſic trahit ſua quemq̄ʒ voluptas. Sʒ illud peſſimū eſt q̄ ſuam malicīā non occultant: imo incōtinentiā ſuam publicis potationibus ⁊ cōmeſſationib⁹ predicāt et oſtētant. Cum ſcriptū ſit ne aſcēdatis in galgala ⁊ in bethauen ne ingrediamini / id eſt peccati veſtri turpitudinē ne reueletis. Corpus chriſti eſt preciū anime theſaurus indeficiēs, ineſtimabilis, impollutus, incōſumptus, incorrupt⁹. Hoc theſauro emitur celeſtes diuitie, poſſeſſio glorie, regnum infinibile, pax interminabilis, inconcuſſa ſecuritas, ⁊ eternitas vite. Hic eſt panis viuus qui de celo deſcēdit: ⁊ dat vitā mūdo. De hoc nō habēt edere poteſtatē q̄ tabernaculo deſeruiūt (ſicut dicit apl's ad hebreos) id eſt q̄ deſeruiūt corpori: ⁊ curā carnis in deſiderijs agunt. Ue igit illis quibus corporis xp̄i diſpenſatio credita eſt: ſi non eſt preciſus vmbilicus cor̄: ſi nō diiudicāt corp⁹ xp̄i: ſi non honorāt teſtamēti noui mediatorē ieſum / ⁊ ſanguinis aſperſionē melius loquentē q̄ʒ abel. Iudex viuorum ⁊ mortuor̄ xp̄s ieſus patientē non ſuſtinebit: q̄ tam irreuerēter ⁊ ignominioſe tractat. Sed q̄a pater vnicū filiū ineſtimabili ⁊ ineffabili charitate diligit: vnigeniti ſui contumeliā ⁊ iniuriā indignatione et zelo terribili vindicabit. Ecce duo fermēta / fermētū auaricie ⁊ luxurie: alterū quo malicioſe agitur cōtra ꝓximū: alterū quo nequiter agit cōtra deū. et hoc eſt fermētum malicie ⁊ nequicie. Sequit de melle qd̄ in ſacrificio reprobat. Eſt autē mel in ſacrificio p̄lator̄: nimis blanda ⁊ diſſoluta remiſſio. Eſt autē remiſſio cauta ⁊ circunſpecta: ⁊ eſt remiſſio ſtulta ⁊ diſſoluta. Remiſſio cauta fructuoſa eſt qua prudēter defert poteſtatibus huius mūdi: ⁊ maxime regi tanq̄ʒ precellēti. Nā oīs poteſtas a dn̄o deo eſt. Hec pacē ecclie fouet. Hec regnū ⁊ ſacerdotiū vnū facit. Hec ſua benignitate ⁊ lenitate obtinet qd̄ nec ꝑ minas nec ꝑ ſentētias extorq̄ret. Hec eſt remiſſio ſiue lenitas: nec deus nec homo offenditur: et in qua fides debita deo ⁊ homini exhibetur. De hac fide ⁊ de hac lenitate ſcriptū eſt. In fide et lenitate ſanctum fecit illum. In hac remiſſione aut potius in hoc melle fel correctionis abſconditum eſt. Nam hec remiſſio in ſua lenitate zelū et in blāditijs ſuis aculeum habet. Eo tempore oportuno ex aduerſo aſcendit ⁊ opponit ſe murū ꝓ domo iſrael: ⁊ vbi verius diligit: ibi ſeuerius corrigit eos qui ignorant ⁊ errant. Hec eſt que dicit regi apoſtata: vocat duces impios, ⁊ non accipit ꝑſonas principū: nec cognoſcit tyrannū, cum decertauerit contra pauperem. Uos naq̄ʒ fratres quorum officium eſt placabiles hoſtias offerre altiſſimo: lōge faciatis a vobis fermentū malicie et nequicie. Abijcite mel adulationis aut diſſolute remiſſionis: mel mundane dilectionis ⁊ deceptorie voluptatis. Cuſtodiat vnuſquiſq̄ʒ vas ſuū in ſanctificatione ⁊ honore: vt non vituperetur miniſteriū veſtrū: vt verbo ⁊ exemplo reddatis cōmiſſum vobis populum acceptabilē domino ſectatorē bonorum operum. De animabus enim populi reddituri eſtis rationē in die tremēdi iudicij / pro perditione illorum cōfuſionis ⁊ mortis eterne ſententiā ſubituri: pro ſalute vero illorū coronā immarceſſibilē ⁊ eternā atq̄ʒ ineffabilē gloriā adepturi. Quam vobis preſtare dignetur qui viuit et regnat Per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

Sermo. xxix.

Dilectus deo et hominibus beatus dioſcus cuius memoria in benedictione eſt. Si fructum diuine dilectionis attendim⁹: fructus eterne ſalutis eſt, et lignū vite apprehendētibus eā. Hec eſt enim charitas de cuius radice bona vniuerſa procedunt: inter cuius fructus computatur gaudiū ⁊ pax in ſpiritu ſancto. Uberrima eſt hec ardor / vnde ſi aliquis ei impenditur ad culturā: idipſum multiplicato fenore fructū recompenſat. nam ſi deum diligimus: plus ab eo diligimur. Menſuram enim bonam et confertam ⁊ coagitatam: et ſupereffluentē dabit in ſinum veſtrum. Dilectio ſiquidē veſtra quaſi ſcintillula ad comparationē illius effuſe et abundantiſſime charitatis diuine. Si chriſtū ad dilectionē preuenire volumus: ipſe anticipat vias deſideriorum noſtror̄, ⁊ dilectionis ſue gratia nos ꝑcurrit. Nam ab eo eſt ſi eum diligimus: ⁊ vt eum diligam⁹ ſua nos dilectione preuenit: non quia priores dilexerimus eum (dicit iohannes) ſed q̄ prior dilexit nos. Prior diligit nos qui in benedictionibus ſuis vbiq̄ʒ nos preuenit: ſed diuine dilectiōis irrefragabile querimus argumentū: deus dei filius animā ſuam ꝓ nobis poſuit cum maiorem dilectionem nemo habeat, vt animā ſuam ponat quis pro amicis ſuis. Hec dilectio fortior fuit q̄ʒ vita: quia vitam abſtulit. fortior fuit q̄ʒ mors quā etiam deſtruxit qui mortis habebat imperium: et mortem omnino abſorbuit et deleuit. Preter hāc generalē et cōem dilectionē in qua et ꝑ quā vult dn̄s oēs ſaluos fieri: et ad agnitionē ſui nois venire: eſt alia dilectio / infuſio ſcilʒ gr̄e / ⁊ infuſe

conuerſatio. Hec eſt que hominē dilectum deo facit. Certiſſime autē conſtat eum a deo diligi, qui deū diligit: ⁊ q̄m dilectionis probatio eſt exhibitio operis: conſtat denuo quia is deū diligit, qui dei mādata cuſtodit. Si q̇s diligit me (ait dn̄s) ſermones meos ſeruabit. Diligamus (dicit ap̄ls petrus) non v̄bo vel lingua: ſed opere ⁊ veritate. Ideo proculdubio deū diligit: qui odit ea que deus odio habet, ſcilʒ iniquitatē ⁊ vanitatē ⁊ hmōi. Sicut ſcriptū eſt. Odiſti omnes qui operātur iniquitatē. Et illud. Odiſti obſeruātes vanitatem ſuperuacue. Hac dilectione ductus et tractus apoſtolus omnia que in mūdo fuerant ei lucra ꝓpter chriſtū arbitratus eſt detrimēta. In charitate itaqʒ radicatus dicebat. Quis me ſeparabit a charitate chriſti? tribulatio, an anguſtia, an ꝑſecutio, an fames, an nuditas, an periculū, an gladius? Primū in dilectione dei eſt odire malum ⁊ diligere bonū. Porro nemo vere diligit deū: niſi prius odio habeat malum. Qui diligitis deū (dicit ꝓpheta) odite malum. Sed hoc non ſufficit: exigitur eni͂ vt ſermones ⁊ mādata diligat: ⁊ diligēdo cuſtodiat. Unde ꝓph̄a. meditabor in mādatis tuis que dilexi: et leuaui manus meas ad mādata tua que dilexi nimis. Multi ſiquidē certiſſime ſciūt vtrū deū diligant: ſed an a deo diligantur ignorāt. Quis enim nouit ſenſum dn̄i: aut q̇s conſiliarius eius fuit? Quis ſcit de ſeipo ſi ſit dignus amore vel odio? Paulus apoſtolus licet conſtantiſſime dicat certus ſum quia nichil me ſeparabit a charitate dei: ipſe tamen q̄ſi ſuffragia interceſſionis aliene mendicans Obſecro (inquit) vos per dn̄m ieſum chriſtū et ꝑ charitatē ſpiritus ſancti: vt adiuuetis me oratiōibus veſtris. Iudicia dei abyſſus multa. Quibuſdā miſericors eſt quos odit: quoſdam vero diligit quibus videt̄ iratus. Miſereamur (inquit) impio, et non diſcet facere iuſticiā. Miſeretur impijs vt cum hoībus non flagellētur: et dimittit eos ſ̄m deſideria cordis eoꝝ: vt eant in adinuētionib⁹ ſuis vt apponāt iniquitati ad iniquitatē: vt qui in ſordibus eſt ſordeſcat adhuc. Uerūtamen dn̄e propter dolos poſuiſti eis: alliſiſti eos dū alleuarētur. Preparāt ſibi ſtulti et infelices in iſtis preſentibus miſerijs ſententiā ire interminabilis: ⁊ mortis eterne iudiciū. Ideo dicit ſapiens. Proſperitas ſtultoꝝ perdet eos. Uere ſtulti ſunt qui dei miſericordias nō diiudicant: ⁊ iram futuri iudicis non attēdunt. De ira dicit ꝓph̄a. Quis nouit poteſtatē ire tue? De miſerijs etiā dicit. Quis ſapiēs ⁊ cuſtodiet hec: ⁊ itelliget miſericordias dn̄i? Ille ſiquidē qui in veritate deū diligit: nā ipe eſt q̇ a deo diligitur, inter irā ⁊ miſericordiā dei oculo ꝑſpicatiore diſcernit: ſcit q̄ flagellat de⁹ omnē filiū quē diligit. et ideo cor ſuū delitijs aut diuitijs ſi affluant nō apponens: oīe gaudiū exiſtimat cū in varias tētationes inciderit. Iſte ꝓculdubio ⁊ electus ⁊ dilect⁹ eſt a deo: ſed cū dicat̄ dilectus a deo quare apponit̄ ⁊ hoībus. Quid ſibi vult iſta cōiunctio dilectiōis diuine ⁊ hūane? Que cōuētio lucis ad tenebras: vite ad mortē: ſalutis ad confuſionē? Nonne qui hoībus placent confuſi ſunt: q̄m deus ſpreuit eos? Quid eſt fauor humanus niſi ventus vrens, aer peſtilens, et aura corrumpēs? Quid eſt hoīm dilectio: niſi occultum dei odiū? Latro inſidiās, coluber in via, ceraſtes i ſemita mordens vngulas equi vt cadat aſcēſor ei⁹ retro. Homo ſiquidē gr̄e captator humane (iuxta verbū iob) ponit̄ ſuꝑ ventū: ⁊ ſic vir vanus erigit̄ in ſuꝑbiā: ſed oīa merita ei⁹ modico flatu fauorabilis aure in nichilū diſꝑgūtur. Ipſe etiā tanq̄ʒ aſcēſor ſuꝑbie, deuoluit̄ in precipiciū ⁊ ruinā. Porro ſicut fides que ꝑ dilectionem opatur dilectū deo facit: ſic manſuetudo ſiue lenitas hoiem hoībus amabilē reddit: vt a deo ꝑ dilectionē ſanctificet̄: ⁊ ab hoībus ꝑ māſuetudine ⁊ lenitate ſua tanq̄ʒ ſanctus dn̄i diligat̄. Sicut ſcriptū eſt. In fide et lenitate ſanctū fecit illum dn̄s. Dilectio ergo dei modis oībus querenda eſt: dilectio vero hominū querēda quidē non eſt: ſed ſi oblata fuerit reijci dedignāter aut contēni non debet: cū ipſa veritas dicat. Sic luceāt opera veſtra corā hoībus: vt glorificēt patrē veſtrū qui in celis eſt: quatin⁹ qḋ de vnigenito dei filio dicit̄: etiā de adoptiuo dicatur. Pater clarifica filiū tuū: vt ⁊ filius tuus clarificet te. Ap̄ls idipm cōſulere et monere videtur. Prouidētes (inquit) bona, non ſolum corā deo: ſed corā hoībus. Deo quidē diſplicere non credo: ſi quis hoībus placeat māſuetudinis obtētu vel intuitu ſanctitatis. Nā ipſe qui eſt factor hominū ac redēptor quorundā faciē ita quodā placore quadā hylaritate fauorabili ſerenat, ita quodam celeſti dono dicta ⁊ facta eoꝝ gratificat: vt corda hominū ſibi conſiliēt ipſo viſu, ⁊ his quaſi angelis humani fauoris reuerētia impendat̄. Deo igit̄ debemus fidem, hoībus lenitatē: fidē cuius condimentū ſit dilectio: vt diligēdo deum ab eo diligamur. In lenitate vero ⁊ manſuetudine exemplar et forma viuēdi alijs exiſtam⁹. Sane lenitas in hoīe notabilis eſt: niſi aliquo ſale rigoris cōdita ſit. Unde ⁊ in hely lenitas dānata eſt. Ideoqʒ cum magiſter veritatis diceret, diſcite a me quia mitis ſum ⁊ humilis corde: vt ſale humilitas condiret̄, premiſit ſalem habere in nobis. De fide illud dicim⁹ q̄ cū iuſtus ex fide viuat: fides nō viuificat ſʒ mortificat, niſi ſocia dilectiōis exiſtat. Multi eni͂ credūt: ſed fides eis potius eſt ad mortē. Nā cū demones credāt ⁊ cōtremiſcant: iſti deteriores īfidelibus et demonib⁹ credūt, ſʒ nō diligūt: credūt ⁊ oīno contēnunt. Ideoqʒ in die ire ſibi theſaurizāt terribile iudiciū: ⁊ q̇ modo nō timēt ⁊c̄. ab auditiōe mala non timebūt, ꝑ abyſſo malicie ſue habituri ignis cū timoris ⁊ horroris abyſſuʒ: et ꝑ cōtētu dānatiōis etne ſupplicia. Quā a nobis auertere dignet̄: cui eſt honor et gloria in ſecula ſcl̄oꝝ. Amē.

Sermo. xxx.

BEatus vir q̇ in ſapiētia ſua morabit̄: et qui in iuſticia meditabit̄: et in ſenſu cogitabit circūſpectionē dei. Multi queſierūt ſapiētiā ⁊ nō inuenerūt: multi inuenerūt ⁊ nō tenuerūt. Beatus autē q̇ in ſapiētia morabit̄. Salomō

inuenit ſapientiã:ſed nõ eſt moratus in ea qui per feminas alienigenas alienatꝰ a ſapiẽtia inſipiẽs factus eſt. Sed et phi ſapientiã inuenerunt:nec in ſenſu cogitauerunt circũſpectionẽ dei. Qui cum deũ glorie cognouiſſent/non ſicut dñm gloꝛificauerũt: ſed euanuerunt in cogitationibus ſuis ⁊ obſcuratũ eſt inſipiens coꝛ eoꝝ: et dati ſunt in ſenſum reprobum/ſeruientes potius creature ꝙ creatoꝛi. Sũma ſapiẽtia eſt ꝙ mũdus iſte ſtulticiã reputat, ſapiẽtiã xpi: immo ſapiẽtia xpm eſt:q̃(iuxta aplm)factꝰ eſt nobis a deo non ſolũ ſapiẽtia ſed iuſticia:⁊ ſctificatio ⁊ redẽptio. Ideo paulus ſapiẽtie huius ſcholis addictꝰ. Nichil(inquit)arbitratus ſum me ſcire:niſi chriſtũ ieſum ⁊ hũc crucifixum. Bonum eſt inquirere ⁊ tenere hanc ſapientiam que eſt ſctificatio ⁊ redẽptio. Cũ oĩs alia ſapientia ſit inflatio ⁊ pditio:huius ſchole diſcipulus eſſe nõ põt qui non renunciat oĩbus q̃ poſſidet: non põt eſſe meꝰ diſcipulus:imo q̃ nõ odit patrẽ ⁊ matrẽ ⁊ aĩam ſuã nõ eſt me dignus. Bone ieſu q̃d feciſti nobis ſic? Moyſes attulerat onꝰ qđ neqꝫ nos: neqꝫ patres nr̃i portare potuerũt. Sperabamꝰ ꝙ veniẽs alleuiares onera nr̃a:⁊ nunc aggrauas manũ tuam. Nonne ſatis erãt graues manus moyſi? Veniſti vt ſcoꝛpionibus nos cedas? Queris materiã iraſcẽdi nobis: ⁊ pdẽdi nos. Nõne tu es ieſus ſaluatoꝛ ⁊ nõ perditoꝛ? Quare precipis qđ nõ poſſum, patrẽ videlicet ⁊ matrẽ ⁊ animã meã odio habere et diligere inimicũ? Durus eſt hic ſermo: et quis poteſt ipſum audire? Ad alias ſcholas irem ⁊ alium magiſtrum michi eligerẽ: ſed audio petrum reſpondentẽ:⁊ pro ſe ⁊ pro alijs. Domine ad quem ibimus? verba vite eterne habes. Si fingis laboꝛẽ in precepto ⁊ duriciã in ſermone: tamẽ ſcio quia magna eſt multitudo dulcedinis tue quã abſcõdiſti timẽtibus te. Ergo ſperabo in te cuius non põt ſapiẽtia falli, potentia vinci, beniuolẽtia fatigari, charitas minui. Si flagellaueris:ſi cõbuſſeris:ſi ſecueris:ſi occideris me ſperabo in te dñe:dũmodo adiuues me ⁊ doceas facere voluntatẽ tuã: fac tñ domine ſignũ in bonũ vt querã te ⁊ ſperem in te. Bonus enĩ es ſperãtibus in te:aĩe querenti te. Scio quia q̃ tibi ſeruiunt non ſunt onerati, imo honorati: quia nimis honorati ſunt amici tui deus. Scio qꝛ oĩe iugũ ſeruitutis acceptũ eſt in memoꝛia dulcedinis tue/iux̄ verbũ yſaie dicentis: cõputreſcet iugum a facie olei. Fratres ſanctus iſte cuius hodie memoꝛia in benedictiõe eſt:nec in ſchola phoꝝ:nec in libraria Iuſtiniani ſapientiam queſiuit: eam tamẽ inuenit ⁊ in ſapiẽtia moratꝰ, eam verbo ⁊ exemplo docuit: et quaſi ſtella in firmamẽto celi pre cunctis doctoꝛibus nr̃i tẽpoꝛis gloꝛia ⁊ honore fulſit. Ita dñe ꝓmiſeras ꝑ danielẽ ⁊ ſic impleuiſti in iſto. Qui docti(inquit) fuerint fulgebũt ſicut ſplendoꝛ firmamẽti, ⁊ qui ad iuſticiã erudiunt multos:q̃ſi ſtelle in perpetuas eternitates. Sermo ſiquidẽ eiꝰ viuus et efficax et penetrabilioꝛ omni gladio ancipiti: tanto lepoꝛe dulcedinis, tanta gratia vrbanitatis et ſuauitatis enituit:vt eo loquente non videretur homo: ſed angelus loqui. Omnia etiam eius ſcripta facultatem humane inuentionis excedunt: ⁊ potius digito dei ꝙ humano ingenio dictata ⁊ ſcripta fuiſſe credẽda ſunt. Iſte a pueritia ſapientiã queſiuit:et affluens prudẽtia circũſpectionibus ⁊ miraculis choꝛuſcauit. Ipſe tanqꝫ dñice vinee ſtrenuꝰ cultoꝛ in ſanctitate et iuſticia corã ipſo oĩbus diebus vite ſue nullã diei hoꝛam ducens vacuã, de virtute in virtutẽ, de gradu in gradum pfectionis aſcendens, diẽ ſanctificationis in ſe pleniſſime cõſummauit. Sicut de eo ⁊ cõſimilibus ſcribit Salomõ in ꝓuerbijs. Iuſti ſemita q̃ſi lux ſplẽdeſcẽs ꝓcedit ⁊ creſcit vſqꝫ ad pfectũ diem. Laxemꝰ itaqꝫ fratres ⁊ reſoluamus linguas noſtras in laudẽ domini:qui mirificauit hodie ſanctũ ſuum. Scimꝰ qꝛ brauiũ ſui curſus aſſecutus eſt: ⁊ ad poꝛtũ nauigans feliciter introiuit in potẽtias dñi, in abyſſos lũcis eterne. Ideoqꝫ nos ei congaudere opoꝛtet: qui de laboꝛe ad premiũ:de meroꝛe huius ſeculi ad gaudiũ tranſijt angeloꝝ. Licet anima eius dum ſapientiã querebat ſoleat in huius peregrinationis exilio deuota meditatione penetrare celos, ſupnas mãſiones intrare, diuerſitates amenitatũ circũſpicere, ſalutare pr̃es, ꝓphetis, aplis, martyrũ choꝛis, ⁊ confeſſoꝝ contẽplationis vehiculo intereſſe: omnia tamẽ ꝑ ſpeculũ et in enigmate tunc videbat. Nunc autẽ reuelata facie in ſplendoꝛibus ſanctoꝝ videt eum quẽ angeli cõcupiſcunt:⁊ in ſapiẽtia quã queſierat quã affectauerat in huius coꝛpoꝛis ergaſtulo poſitus, ſolutꝰ vinculis carnis iuxta deſideriũ anime ſue contẽplando moratur. Beatus(inquit) q̃ in ſapiẽtia moꝛabitur. Nunc eum ſecure beatũ dicere poſſumus:qui dũ peregrinaretur a dño, dubiũ erat quẽ exitũ eſſet habiturꝰ. Et q̃s i hac terra diſſimilitudinis de pmio vite eterne põt eſſe ſecurus? Quis ſcit ſi eſt dignus amoꝛe an odio? Quis ſcit q̃d craſtina pariat dies? Mirabili enĩ arte ⁊ mirabilioꝛi charitate ita gr̃am ſuã diſpẽſat altiſſimꝰ: vt quos diligit dubios de dilectiõe ſua ſemꝑ efficiat:vt ꝙto ſunt incertioꝛes:tanto ſunt humilioꝛes. Beatus enĩ q̃ ſemꝑ eſt pauidus. Nunc mittit dura ⁊ aſꝑa:nũc idulget blãda ⁊ proſꝑa:viſitat diluculo ⁊ ſubito ꝓbat nunc moꝛtificat, nũc deducit ad iferos, nũc reducit, nũc pauperẽ facit, nũc ditat, nũc humiliat, nũc ſubleuat. Et i his oĩbus ſue ꝓuentũ grĩe opatur. Dicit tñ paulus. Bonũ certamẽ certaui, curſum cõſummaui, fidẽ ſeruaui. repoſita eſt michi coꝛona iuſticie:quã reddet michi dñs in illa die iuſtꝰ iudex. Ideo etiã dicit, certꝰ ſuꝫ:qꝛ nichil me ſeꝑabit a charitate dei. Sꝫ certe paulus erat, ⁊ ad tertiũ celũ raptꝰ fuerat:qui ſic cõfidẽter loq̃batur ipſi licebat dicere. Viuo ego iam nõ ego:viuit vo in me xp̃s. Ita xp̃o adheſerat, vt eſſet vnus ſpũs cum eo:ipſe tñ quaſi reprobari timeret a dño alibi dicit. Caſtigo coꝛpus meũ ⁊ in ſeruitutẽ redigo ne cum alijs pdicauerim:ipſe reprobꝰ efficiar. Iob quẽ nõ reprehẽderat coꝛ ſuũ in vita ſua de vita eterna ſecurꝰ ⁊ de hac icertitudine loquẽs. Scio(inq̃t)ꝙ i carne mea videbo deũ ſaluatoꝛẽ meũ. Idẽ et dicit. Mtus ego ſuz

qui reſpondeā deo? Si habuero quippiā iuſtum non
reſpōdebo: ſed meū iudicē deprecabor. Et cū inuocā
tē me exaudierint: non credo ꝙ audierunt vocē meā.
Jn turbine enī conteret me, et ſine cauſa non conce-
det requieſcere ſpm̄ meū. Manifeſte videtis ꝙ cer-
titudo illa que in paulo et Job conualeſcit ad tēpus:
in eiſdē ad tēpus euaneſcit. Qui ergo ſtat videat ne
preſumat ⁊ cadat. Et q̇s preſumeret habere mundū
cor? Omnes iuſticie nr̄e quaſi pānus menſtruate. Cū
omnia bn̄fecerimus dicere debemus: quia ſerui inu-
tiles ſumus. Breues dies hoīs ſunt: paucitas dierū
meoꝝ finiet breui? Et nouit ſolus dn̄s qui ſunt eius:
ſed in proximo veniet dies ⁊ illuminabuntur abſcon
dita cordiū: ⁊ videbit vnuſquiſq3 vtrū ſit dign⁹ amo-
re an odio. Videte ꝙ vos dn̄s inueniat in ſapiētia cō
morantes. Sūma ſapiētia eſt non platonē legere: nō
ariſtotelis verſutias inuerſare: ſ3 chriſtū diligere: xp̄o
ſeruire: ⁊ in hac ſeruitute gratiſſima et fructuoſa libē-
ter, efficaciter, fideliter, ac finaliter permanere. Sic fe
cit ⁊ docuit paul⁹. Sic fecit ⁊ docuit bernardus: quo-
rum ſitis imitatores ſi beatitudinis eorū vultis eſſe
participes? Qd̄ nobis preſtare dignetur ieſus chriſt⁹
qui eſt benedictus in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Sermo. xxxi.

Hieruſalem que edificatur vt ciuitas: cuius
participatio eius in idipſm. Tripliciter ac-
cipitur hieruſalē: ciuitas illa ſanguinaria
que occidit ꝓphetas de qua dicit non ca-
pit perire ꝓpham extra hieruſalē: quā poſuit dn̄s in
ſignū ⁊ portentū oībus ciuitatib⁹: in argumentū ire ⁊
indignationis ſue, lapidē oneris, lapidē offenſionis
in gentibus. Eſt ⁊ hieruſalē eccleſia militans que ha
bet tabernaculū ſuum ſub ſole, ⁊ militat in terris. De
iſta dicit: Surge illuminare hieruſalē. Eſt ⁊ hieruſalē
triumphās eccl'ia cōgregata ex angelis ⁊ ſpiritibus
beatoꝝ. De iſta dicit: Hierl'm q̄ ſurſum eſt libera eſt:
que eſt mater noſtra. Eſt etiā ⁊ hieruſalē quarta, mo-
dica ⁊ exilis, que licet non ſit ciuitas: tn̄ eſt vt ciuitas
Jdeoq3 ⁊ illā intelligo qd̄ ſcriptū eſt. Hierl'm que edi
ficatur vt ciuitas. Nec enī vere eſt ciuitas que eſt vt
ciuitas, nec vere caſtroꝝ acies, q̄ eſt vt caſtroꝝ acies
ordiata. Potius eſt domus q̄ʒ ciuitas, et vere dom⁹:
quia domus dei ⁊ porta celi. Si autē domus dei eſt:
videte ne ꝑ eam tranſeat incircūciſus ⁊ immundus.
Domū tuā dn̄e decet ſanctitudo. Domus iſta locus
iſte ad hoc deo dedicat⁹ ⁊ ſanctificatus eſt: vt in ipſa
placabiles hoſtie offerant deo. Jn tēpore placatiōis
factus eſt locus iſte, cuſtodia grē, ⁊ deuotionis acce-
pta oblatio: ⁊ in tēpore iracūdie fact⁹ eſt recōciliatio.
Locus iſte volētibus cōmorari in eo, domus eſt ora-
tionis: domus refectionis: domus requietiōis. Ora-
nis ſicut ſcriptū eſt / domus mea domus oratiōis vo-
cabitur. Domus refectionis: vnde dicitur, ſicut adipe
⁊ pinguedine repleat aīa mea, habitantes reficiūtur
nō ex ſolo pane: ſed ex omī v̄bo qd̄ ꝓcedit ex ore dei.
Locus requietionis eſt: nā ſuꝑ habitatores eius loci
ſpiritus domini requieſcit. Super quē (inquit) requie
ſcet ſpiritus meus: niſi ſuꝑ humilē ⁊ manſuetū ⁊ tre-
mentē ad verba mea? Hic eſt locus requietionis ia-
cob. Legitur in geneſi ꝙ cum iacob egreſſus de ber-
ſabee pergeret in arā, volens in nocte quieſcere: ſup-
poſuit lapidē capiti ſuo: ⁊ vidit ſcalā in ſomnis et an-
gelos aſcendentes ⁊ deſcēdentes ⁊ dn̄m innixū ſca-
le. Cūq3 euigilaſſet ait. Vere dn̄s eſt in loco iſto. Ja-
cob ſupplantator. Berſabee puteus abyſſi ⁊ deſpera-
tionis. Profect⁹ berſabee ꝑgebat in arā qd̄ interpre-
tatur ſublimis: ſed iterū quieſcit ⁊ dormit in loco qui
dicit bethel / id eſt domus dei. Hec eſt forma vie tri-
te nr̄e qui egreſſi de puteo interitus: de puteo iniqui-
tatis ⁊ deſperationis: de quo iuſtus orat vt nō vrgeat
ſuꝑ eum puteus os ſuū. Sic et abrahā quādoq3 egreſ-
ſus eſt de hur chaldeoꝝ, de ꝑtāte demonū et incēdio
vitioꝝ. Dormitis in tranſitu huius vite inter medios
cleros, inter duas ſortes, inter mūdanā vitā quā fugi-
tis: ⁊ ſupernā quā queritis. Eſt inter vos q̄ dormit et
quieſcit. Sed terrena ſapiens eterne retributiōis pre-
mia non attēdit: de quiete iſtius dictū eſt. Viderunt
eum hoſtes: ⁊ deriſerunt ſabbata eius. Angelos autē
aſpicit qui non in terra: ſed in lapide adiutorij caput
ponit. Qui in terra dormit: qui in terrenis ſepult⁹ eſt,
neq3 corde, ne oculo videt. Qui autē in lapide chriſto
quieſcit: oculis quidē dormiēs corde vigilat, ⁊ ange-
los videre meret. Ego (inquit) dormio, ⁊ cor meū vi-
gilat. Qui autē in terra dormit, quia terrenis occupa-
tus eſt, oculos clauſos habet. Sicut in ezechiele ſcri-
ptum eſt. Terra autē ſit ad feneſtras, ⁊ feneſtre clau-
ſe. Vos o dilectiſſimi fratres qui exiuiſtis de berſabee:
de puteo mundane malicie vt veniatis in arā. i. in ex-
celſum: in loco eſtis in quo luctat⁹ eſt iacob. Vos au-
tem pugnare et luctari oportet: non ſolum aduerſus
aerias poteſtates nequitie in celeſtib⁹: ſed etiā aduer-
ſus angelum dei. De iacob ſiquidē cuius imitatores
eſtis ſcriptū eſt: quia cōtra deū fortis fuit. Deū ſiqui-
dē luctādo tenebat dicēs: Non dimittā te, niſi benedi-
xeris michi. Q̄ autē cum dn̄o ⁊ nō cū angelo luctat⁹
ſit: ex verbis dn̄i patet. Cur (inquit) q̄ris nomē meum
qd̄ eſt mirabile? Et Jacob. Vidi dn̄m facie ad faciē.
O felix lucta: o deſiderabilis pugna: que fructū bn̄di-
ctiōis extorſit. Si neruus femoris tangit: nō eſt curā-
dum. Vtinā non ſolū neruus femoris vnde propago
generationis erumpit: ſed totū corpus adeo deſicce-
tur ⁊ mortificet, vt moles corporea ſenſum multa co-
gitantē nō deꝑmat: ſed ſpūs a terrenis et carnalib⁹
liber in arā. i. in ſublime aſcēdat. Gloriat de⁹ in lucta
hoīs. Non eſt lucta quādo quis orat ⁊ effundit quaſi
aquā cor ſuū: et tamē deus orationē ſuā repellit ad tē-
pus, vt ille fortius cōpungatur. Ille iterū importune
inuadit dn̄m: ⁊ fortius apprehēdens dicit: non dimit-
tā te donec bn̄dixeris michi. Stetit moyſes in cōfra-
ctione aduerſus dominū: et tenuit manū eius ne de-
leret iſrael. Jdeo hieremias deplorans nō eſſe ſimiles
moyſi. Fortior (inq̄t) dn̄e tu fuiſti ⁊ inualuiſti. Et alibi.

Spoliatus eſt dñs quia non eſt vir: et non eſt q̄ occurrat ei. Sed et dñs per ezechielem. Queſiui (inquit) virum qui interponeret ſepē: ⁊ ſtaret oppoſitus contra me pro terra ne diſſiparē eam, et non inueni. Et alibi non eſt q̄ exurgat ⁊ teneat me. Accingimini ergo virtute ⁊ eſtote filij fortitudinis: rapite per violentiā regnum celoꝝ: nam a tēpore iohānis regnū celoꝝ vim patitur. Vos igitur ſi fortiter in incepto agone contēditis: non ſolum rapietis regnum celoꝝ: ſed ipm̄ regem celorum. Tot vulneribus cōfoſſus eſt, tot flagellis afflictus: tātū ſanguinis ꝑ ſudorē, ꝑ v̄ba, ꝑ lanceā, ꝑ clauos emiſit: quia cum eſſet ſpecioſus forma pre filijs hominū: iā non eſt in eo ſpecies neq̄ decor. Sed et illa charitas adhuc durat: que illum vicit ⁊ exinaniuit vſq̄ ad mortem. Non poterit vobis reſiſtere, ſi imitatores fueritis illius charitatis: Si diligitis chriſtum ſicut dilexit vos ꝑmittet ſe vinci, ⁊ gaudebit ſe et regnum ſuum capi. Gaudebitis ⁊ vos ſicut qui letātur in meſſe: ſicut victores capta preda qn̄ diuidūt ſpolia: recipiētes mercedē laboꝝ veſtroꝝ i celeſti hieruſalem, viſionē ſupne pacis, viſionē ⁊ apprehenſionē et benedictionē illius qui eſt vita eterna ieſus xp̄s qui eſt benedictus in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Sermo. xxxij.

Maledictus qui reedificabit hierico. Interpretatio eſt ioſue. Ubi q̄ vite ſecularis defectum ⁊ inconſtantiā relinquentes, poſtea ad amorē ſeculariū reuertuntur: iſti primā fidem irritā facientes vinculū ſue profeſſionis habentes ludibrio luxuriantur in chriſto. Certe achor filius carim: quia tulit de anathemate hierico lapidat⁹ eſt cuius expreſſam ſimilitudinē gerunt hi qui ſecularia abdicantes et ſi non opere tamē affectu ⁊ deſiderio ſecularibus ſe immergunt. Iſti ſiquidē iam iudicati et condēnati ſunt lapide illo qui poſit⁹ eſt in fundamentis ſyon: ⁊ lapide illo de quo dicitur: quia qui ceciderit ſup illum collidetur: ſup quē vero ceciderit / conteret eum. Ex quo ſemel induit monachus nouū hominē qui ſm̄ deum creatus eſt: nulla ſupeſſe debent veſtigia vetuſtatis. Euellenda oīno ſunt plantaria conuerſationis antique: vt nō ſint illi quibus amon inimicus dauid raſit barbas dimidias: et ſic eos cum opprobrio ⁊ confuſione dimiſit. Amon barbā dimidiā religioſo radit: cū religioſus renūcians ſeculo ſicut ananias ⁊ ſaphira ſeculares concupiſcētias penitus nō relinquit. Legitur ꝙ effraim q̄z chananeū interficere voluit / dat⁹ eſt in manus chuſanraſathaim et ei lōgo tp̄e ⁊ in afflictione ſeruiuit. Quicunq̄ efficiaris religioſus in clauſtro: totū perdis ſi aliq̄d retinuiſti de ſeculo. Modicū fermēti totā maſſam corrūpit: atq̄ virtutū multitudinē vnū peccm̄ obruit, ⁊ ſubuertit. Sic enī abimelech fili⁹ gedeonis de vxoribus natos necat: quia virtutes quas religioſus acquirit in clauſtro, cōcupiſcētia ſecularis euacuat. Maledictus (inquit) q̄ reedificabit hierico. Hayel de bethel legitur reedificaſſe hierico: ſed in cōſtructione prime porte mortuus eſt primogenitus: ⁊ in porta nouiſſima mortuus eſt filioꝝ ſuoꝝ nouiſſimus: quia ex quo quis ad mundanos affectus regredit: ſi q̄d boni vel in ſeculo fecerat, vel in clauſtro / deperit et caſſat. De iſtis portis dicit ꝓpheta. A prima porta erit clamor: et a ſcd'a vlulatus. Semel exiſtis de hierico fratres mei aſcēdiſtis de hierico in hieruſalē: de babilone in ſyō: de egypto in terrā ꝓmiſſionis: de tenebris ad lucem: de loco diſſimilitudinis, de loco horroris ad domū leticie et ſalutis. Veniſti de terra ſalſuginis ad terrā habitabilē: de hur chaldeoꝝ ad refrigerium: de fame ſpūali ad refectionē: de ꝑuaricatiōe ad grām: de mūdanis anxietatibus ad quietē. Vere caſtra dei ſunt hec: q̄z nō eſt aliud niſi domus dei ⁊ porta celi. Verū tamē gloriā ⁊ ſuauitatē huius domus non oēs intelligunt. Lignū vite eſt his qui apprehēdunt eā. Multi ſiquidē ſunt vocati: pauci vero electi. Multiplicaſti (inquit) gentē, nō magnificaſti leticiā: nō oībus portabile eſt iugum dñi: non oībus ſuaue eſt onus eius. Adhuc vero inter vos habitat iebuſeus q̄ exterminari nō poteſt. Adhuc eſt liliū inter ſpinas: ⁊ zizania inter ſpicas. In orto patriſfamilias ſunt ſimul ſaliunca et abies, vrtica et mirt⁹. Adhuc ſunt in ouili iacob animalia alba ⁊ nigra: agni ⁊ hedi. In rethe petri piſces boni ⁊ mali. In tēplo ſalomonis ſathā a dextris ieſu ſacerdotis magni. In archa noe aīalia munda ⁊ immunda. In cella dñi vina ⁊ acina: oleum et amurca. O q̄ odibile eſt ⁊ horrendū clauſtralē iterū fieri ſecularē: et eum qui mundū euomuit redire ad mundū. Vereor (dicit apl'us) ne cum ſpiritu ceperitis carne cōſummemini. Nōne clauſtralis efficitur ſecularis ſi ea q̄ ſeculi ſunt, vel cogitat vel attendit: Secularia (inquit) negocia ſi habueritis: eos qui contemptibiliores ſunt inter vos conſtituite ad iudicandum. Secularia ſiue temporalia diffinit apoſtolus dicens. Que videntur (inquit) tēporalia ſunt: que autē non videntur eterna. Cum omniū malorum radix ſit cupiditas: dolemus nec poſſumus non dolere: ſi in domo iſta q̄ nominatiſſima eſt in obſeruatiōe religionis ⁊ ordinis: vel etiā vnū pedem auſa eſt ponere illa tranſgreſſionis maſter: illa magiſtra nocēdi: ꝓmipilaria iniquitatis, ⁊ auriga malicie. Non ſibi blandiatur monachus: qui rebus inhiat alienis dicēs. Occaſio peccādi eſt ſecularibus q̄cquid habēt: ſi eis aufero: ſi rapio: ſi aliq̄d ad vſum eccl'ie nr̄e violētia principū vel venalitate acq̄ro: meū nō ago negociū / ſed cōe. Infelix ſi te accuſat cupiditas circa ꝓpria / nō accuſat circa cōmunia. Nā cū vnuſquiſq̄ vite nr̄e ſibi ſit ꝓximus: dānabilior eſt qui ꝑ alio q̄ qui pro ſeipſo ſe dignū gehēna cōſtituit: et ſicut auctoritas clamat: non minus ardebit qui ꝑ multis aut cū multis ardebit. Amātiſſimi fratres vt quid opus eſt vobis diuitijs: q̄ pro xp̄o paupere paupertatē gratuitā elegiſtis: Vultis iterū fieri diuites ⁊ ad mūdana reuerti, q̄ reliquiſtis in q̄b⁹ ſicut publice notū eſt caduca cōſolatio eſt, vſus breuis, fallax gaudiū, finis incognitus, iudiciū graue, ⁊ pro temporalib⁹

rerū acquiſitione tranſitoria: miſeria ſine fine. Sit ſufficiētia veſtra a deo: imo deus in quo diues eget/pauper abūdat. Sufficientiā a deo habebat qui dicebat habentes alimēta ⁊ quibus tegamur his contenti ſimus. Nā qui volunt diuites fieri, incidunt in laqueū: et tentationes diaboli. Uobis cum deo nil deficit: ſine deo nil ſufficit. O ve filijs ade qui adhuc diuitias tēporales queritis: cum paupertas diuinitus cōmendetur. Diuitie durabiles ſunt parate vobis: ⁊ ad manum appoſite: neceſſaria in promptu ſunt/⁊ ad ſuꝑflua cur laboratis. Angelus apoſtata ꝑ diuitiaꝝ ſuarum multitudinē regnū celoꝝ perdidit. Ueſtra ꝓfeſſio eſt per paupertatē regnū acquirere qđ amiſit. Certe vobis conſultius eſt eſurire (qđ tamē per dei gratiā non oportet) ꝙ aliquid agere vnde vel modica nota cupiditatis emergat. Scio (inquit ap̄ls) ſaturari ⁊ eſurire. ha. ⁊ pe. pati. Si labore manuum vobis victualia queritis: non eſtis maiores apoſtolo. Ap̄ls hoc fecit. Si laboratis vt reficiatis pauperes xp̄i: pauperes nō poſſunt euacuari teſtimonio ſcripturaꝝ. Reddet deꝰ mercedē laboꝝ ſanctoꝝ ſuorum. Sanctū ⁊ pium eſt, ⁊ meritoriū paſcere pauperes: ſed occaſione pauperū vobis diteſcere non eſt bonū. Summa vere profeſſionis eſt meritū voluntarie paupertatis: qui hanc deſerit ſicut michi videtur per gabrielē archangelum annunciata eſt: ſicut ⁊ natiuitas chriſti cuius nomen vocatum eſt ab angelo priuſꝙ in vtero conciperet: intra ſancta ſanctoꝝ prenunciat: in vtero ſanctificatur: vt dicere poſſit ab infantia creuit mecum ſanctitas: et ab vtero matris mee egreſſa eſt mecū. Fuit itaqꝫ ſanctus anteꝙ natus: ⁊ ideo proceſſu tēporis pluſꝙ ſanctus. Johannē magnificant ⁊ extollunt apud deū et hoies/ miraculū in conceptione/gaudiū in natiuitate/ſanctitas in cōuerſatione/humilitas in ſublimitate/veritas in predicatiōe/zelus in contione/conſtantia in paſſione. Johānes adhuc etatis tenere: vite tñ erat auſtere. Cumqꝫ illi dignitate ſucceſſoria atqꝫ iure hereditario pontificales infule deberētur: ſtolas auro textas cilicio poſthabuit: ⁊ teneros artꝰ zona pellicea, piloꝝ aſperitate, ciboꝝ auſteritate cohibuit. Qui cum eſſet ſanctificatus ab vtero innocentiſſimū corpus ſuum multipliciter caſtigauit, extenuauit, afflixit: et in oībus nobis formā ſancte conuerſationis exhibuit iohānes: quaſi quidā limes noui ⁊ veterꝭ teſtamenti. Sicut ſcriptū eſt. Lex vſqꝫ a iohannē. Miſſus eſt a deo ante chriſtū/quaſi vmbra ante lucē: vox ante verbū, ſeruus ante dn̄m, angelus ante deū, amicus ante ſpōſum, preco ante iudicē, miles ante regē, precurſor ante redemptorē, aurora ante diem, lucifer ante ſolem, lucerna ante meridiē. Miſſus eſt in ſpiritu in virtute helye: vt cōuerteret corda patrū in filios. Ipſe eſt angelus dei: de quo ſcriptū eſt. Ecce ego mitto angelū meum qui preparabit viam ante te: hic parauit lucernā xp̄o ſuo: vt alios illuminās pararet domino plebē ꝑfectā. Et tu (inquit) ꝓph̄a altiſſimi vocaberis: preibis em̄ ante faciē dn̄i parare vias eius. Et ſubiungit: Ad dandā ſcientiā ſalutis plebi eius. Nos ergo magnificentiā glorie ſanctitatis in iohāne loqͥmur, quā ſi nō poſſumus imitari: ſtudeamus tamē cū gaudio admirari. Si non poſſumꝰ ſplendere vt lucerna quā preparauit dn̄s chriſto ſuo/ ambulemꝰ ſaltē in ſplendore huius lucerne. Quod iohannes lucerna ſit: ꝓhibet ille cuius teſtimonia credibilia facta ſunt nimis. Xp̄s ſcilꝫ in euāgelio loquēs. Erat (inquit) iohānes lucerna ardens et lucēs. Erat iohānes q̄ſi lucerna ardens, ⁊ lucēs adhuc in vtero matris clauſus: ardebat deſiderio dn̄i ſui venientis in occurſum ſuū geſtiens exultabat. Sed lucerna que tunc erat ſub modio, ponenda erat ſuper candelabrū vt luceret oībus qui in domo ſunt: et que illuminat nunc ſolū modiū: totū mundū nouis irradiata eſt fulgoribꝰ. Nōne modiū ſuū illuminabat ꝗ matri ſue mediante ſpū ſancto tāti ſacramēti noticiā reuelabat? Et vn̄ hoc michi dixit elizabeth: vt veniat mater dn̄i mei ad me? Quis tibi indicauit o mulier ſctā ꝙ veniret ad te mater dn̄i tui? Ut facta eſt (inquit) vox ſalutationis tue in auribus meis: exultauit infans in gaudio in vtero meo. Ardebat itaqꝫ iohannes: qꝛ de excelſo miſſus fuerat ignis ꝑ os gabrielis in aluū ꝟginis, vt ꝑ os virginis: ad paruulū veniēs ſancti ſpūs ardorē infunderet: ipſumqꝫ lucernā dn̄o prepararet. Anima iohānis liquefacta eſt, vt maria locuta eſt. Spūs ſanctꝰ qꝛ pleniſſime habitabat in ꝟgine: procedit de virgine in iohannē, de iohāne in elizabeth ⁊ zachariā. Ex quo exultauit ſpūs marie in deo ſalutari ſuo: ſtatim ad ipſius aduentū iohannes exultauit ⁊ mater. Prophetauerunt pater ⁊ mater: omnes repleti ſunt ſpiritu ſancto. De vētre marie flumina fluunt: erat em̄ fons aque viue ſaliens in vitam eternā. Ignis ſpūs ſancti oēs qui in domo erant vehemēter accendit: nec eſt inter eos q̄ ſe abſcondat a calore eius. Omnes ardēt/oēs lucēt. Uis videre iohānem ardentē? Ardebat ⁊ exultabat in occurſum domini nondum natus. Non eſt auditꝰ a ſanctis: ꝙ aliquis in vtero exultaret. Poſt natiuitatē vero ardebat propoſito ⁊ ſtudio ſanctitatis. Ardebat contra impios zelo: ⁊ conſtātia libere correctionis. Ecce quomodo ardebat: lucebat autē vite merito et lucebat ꝟbo, lucebat exemplo. Nōne lux erat ꝙ angelico promiſſus eſt oraculo: ꝙ nominatus ab angelo: ꝙ cōceptus eſt miraculo: ꝙ ſanctificatus in vtero? Nonne lucebat vitā in terris angelicā ducēs, preter carnē in carne viuens: ⁊ ab humane ſalutis miniſterio nunꝙ ceſſans, nunc eccleſiā cathechizans, nunc ꝑ penitentiā nuncians, nunc ꝑdicando corrigēs, nunc baptizādo emundans: ⁊ in oībus plebē perfectā dn̄o parans. Erat (inquit iohannes) lucerna ardens et lucens. Quidā lucere appetunt/ſed ardere non curant. Ardere non curāt/melius eſt ꝙ lucere. Ignē (inquit) veni mittere in terrā: ⁊ qđ volo niſi vt ardeat? Utrumqꝫ bonū eſt: ſed ardere magis expedit. Qui ardet ⁊ non lucet: ſibi et nō alijs ꝓficit. Qui lucet ⁊ non ardet: alijs et non ſibi proficit. Qui autem lucet/ſimul et ardet:

qꝺ debet deo: ꝛ bonum ſimul in ſe perficit. Quia luna ſuũ aliũde lumẽ vẽdicat: ideo nũc magna, nũc parua, nunc nulla eſt. Sol vero q2 p ſe ſimul lucet ꝛ ardet: ſemꝑ in ſui luminis plenitudine pſeuerat. Stult⁹ ergo merito lune cõparatur: q̄ ꝓpriam cõſcientiam et famam ponit in labijs alienis. Ideoq3 ſalomon dicit. Sapiẽs permanet vt ſol: ſtultus aũt vt luna mutatur. Qui laudis aliene beneficio lucet: ſicut luna nũc erigitur, nũc deprimit, nũc magnus eſt, nũc modicus ſiue nullus ſm qꝺ circa eũ blandiẽs adulatio/vel mordẽs detractio variat. Nõ ſic apoſtolus: qui gloriãs de teſtimonio cõſcientie ſue dicebat. Qui eñ facit peccatũ, ſeruus eſt peccati: qui aũt ſeruus eſt nõ omnino liber eſt. Unde ꝛ malũ qꝺ non vult illud facit: et bonũ qꝺ vult illud nõ facit. Ideo et paulus abſtractus/ꝛ illectus a cõcupiſcentiis ſuis dicebat Carnalis ego homo: ꝛ venũdatus ſub peccato. Iſte carnalis homo nõ ſapit niſi carnẽ. Unde et carnalib⁹ deſiderijs ſe inuoluit: ſeq3 effundit ad omnẽ impetũ voluptatis. Sed hec voluptas in nauſeã conuertet: et cumulus deliciarũ cõuertetur in cumulũ tormentorũ. Sicut dñs de babylone dicit. Quãtũ (inquit) exaltauit ſe in delitijs/tantũ date ei tormẽta et luctũ. De animali dicit apoſtolus. Animalis homo nõ percipit ea que ſunt ſpiritus dei. Stulticia eñ eſt illi/ꝛ nõ poteſt intelligere q2 ſpiritualiter examinat. Spiritualis aũt dijudicat oĩa, ꝛ ipſe a nemine dijudicat: terrenus terrã ſapit, carnalis carnis deſideria. Animalis autẽ in tenebris ambulat: ſcientiam viarum dei ſtultitiam reputat. dicit bonum malum: ꝛ malum bonũ: ꝛ ponit lucem tenebras: ꝛ tenebras lucem. Circa diuinũ officium piger eſt: exercitium ſpiritualis militie odit/negligit/et faſtidit. Alij verbũ edificationis libenter audiũt: iſte q2 ex deo nõ eſt/verba dei nõ audit. Iſte triplex homo quem aſſignauimus terrenus/carnalis/aĩalis. Uetus noſter homo ſimul crucifixus eſt/ait aplꝰs. Uetus homo noſter ſimul crucifixus eſt: de quo apoſtolus ait peccati: vt vltra non ſeruiamus peccato. Crucifigat terrenus in contẽptu terrenorũ/ꝛ voluntaria paupertate: crucifigatur carnalis in cruce obedientie/ꝛ exercitio diſcipline: crucifigat aĩalis in contritione cordis/ꝛ xp̄i dilectione. Si hũc iebuſeũ crucifigere/aut omnino delere nõ poſſumus: ſaltem eũ ſub tributo ſeruire cogamus, in captiuitatem redigentes omnẽ intellectum in obſequium xp̄i. Caſtigo (inquit apoſtolus) corpus meũ: ꝛ in ſeruitutem redigo. Si hanc generationẽ, ſi hunc triplicem hominẽ in ſeruitutẽ redegerimus/ iam ex patre dyabolo: iam non de mundo, ſed ex deo erimus: ꝛ ab auditione mala ſecuri. verbũ miſericordie, verbum gratie, verbũ glorie audiemus. Uenite benedicti patris mei: percipite regnũ quod vobis paratum eſt ab origine mundi. Quod vobis preſtare dignetur qui cum patre et ſpiritu ſancto viuit ꝛ regnat deus per omnia ſecula ſeculorum Amen.

¶ Sermo xxxiiij.

Teſte apoſtolo qui ſm legem offerũt munera/exẽplari ꝛ vmbre celeſtiũ offerunt. Chriſtus aũt: melioris teſtamenti mediator eſt melioris dico ſicut ab eodẽ apoſtolo ſumpto de hieremia ꝓphete teſtimonio demonſtrat. Ecce dies veniũt dicit dñs: et cõſummabo ſuper domũ iſrael/et ſuper domũ iuda teſtamentũ nouum: nõ ſm teſtamentũ quod feci patribus eorũ in die qua apprehendi manum illorũ/vt educerem illos de terra egypti. Teſtamentũ diuerſis modis accipit in ſacro eloquio/voluntas/ꝛ ordinatio teſtatoris. Unde apoſtolus Hominis teſtamẽtũ nemo ſpernit/aut ſuperordinat. Et alibi. Teſtamentũ in morte cõfirmatur. Dicit etiã teſtamẽtum colligatio impiorũ. Iuxta illud Aduerſus te teſtamentũ diſpoſuerunt tabernacula idumeorum ꝛ iſmaelite. Dicit etiam teſtamentũ ꝓmiſſio dei Iuxta illud Diſpoſui teſtamentũ electis meis ꝛc. Et illud Memor fuit in ſeculum teſtamenti ſui qꝺ mandauit in mille generatiões. Et teſtamentũ mors eterna. Sicut ſcriptum eſt in eccl'iaſtico. Memor eſto qm̃ nõ tardabit mors. Et teſtamentũ inferorũ qꝺ demonſtratum eſt ibi. Xp̄s autẽ ſtatuit teſtamẽtum pacis in ſanguine ſuo: ꝛ per hoc teſtamentũ deleuit teſtamentum inferorũ. Sicut per eſayam dicit. Delebit fedus veſtrũ cum morte: et pactum veſtrũ cum inferno non ſtabit. In veteri teſtamento quatuor principalia erãt ꝓmiſſa iudicia/precepta/ſacramẽta. Hec oĩa mutata ſunt. Promiſſa mutata ſunt ibi ꝓmittebatur abũdantia frumenti/vini/et olei. Sicut ſcriptũ eſt. Dedit (inquit) poſſeſſiones gentiũ: ꝛ labores populoꝝ poſſederunt. Hic non terrena ſubſtãtia/vel gloria ꝓmittitur, ſed eterna hereditas. A xp̄o eñi paupere pauperes euãgelizant. Beati (inquit) pauperes ſpiritu: qm̃ ipſorũ eſt regnũ celorũ. Et ve vobis diuites qui habetis hic conſolationem veſtrã. Quibus dicte ſunt promiſſiones defuncti ſunt: non acceptis repromiſſionibus: ſed a longe eas aſpiciẽtes ꝛ ſalutantes ſuper terram ꝛ cõfitentes q2 peregrini ſunt ꝛ hoſpites mutata ſunt iudicia. In veteri nãq3 teſtamẽto temporales pene tranſgreſſoribus intentabant: nunc autẽ dicitur: q̄ mala egerunt ibunt in ignem eternũ. Mutata ſunt ꝛ precepta: q2 cũ lex neminẽ adduceret ad perfectũ remanẽtibus moralibus preceptis: vt honora patrem tuũ ꝛc. Cerimonialia que ſolã figuram veritatis habebant obſeruata: ſpiritualiter ad litterã ſunt deleta. Facta eſt in ſacramẽtis mutatio: q2 (teſte aplo) nõ poterant iuxta cõſcientiam perfectũ facere ſeruientẽ in cibis/ꝛ potibus/ ꝛ varijs baptiſmatibus ſignificantibus ſpiritu ſancto nondũ ꝓpalatam eſſe ſanctoꝝ viã. Talia ergo oportuit eſſe ſacramenta in quibus eſſet ſignificatio veritatis/et veritas ſignificatiõis. In ꝓmiſſis amor ſuggerit, in iudicijs timor incurrit, in preceptis vita gerit, in ſacramentis xp̄i gratia figuratur ꝛ datur. Lex quidẽ per moyſen data eſt: veritas autẽ per ieſum xp̄m. Si ergo xp̄s veritas, immo q2 ih̄s eſt veritas: ſi in xp̄m credimus, credamus et xp̄o. Ipſe

em̄ eſt qui dicit Ego ſum panis viuus q̄ de celo deſcē dit: ipſe eſt mānā reficiens: ipſe eſt agnus qui immolabatur/ et manducabat in lege: ipſe em̄ ſe nobis obtulit in cibū et preciū. qui patres noſtros refecit in manna: in pane nos reficit/ ⁊ impletur in eo qđ ſcriptū eſt. Nouis ſuperuenientibus vetera ꝓijcietis: ⁊ vetuſtiſſima veterū comedetis. Vetera ſunt ſacrificia veteris legis, que offerebant aaron et filij eius iugulantes filios arietū: effundentes ſanguinē vitulorū ⁊ hyrcorū. Vetuſtiſſima autē veterū fuerūt panis ⁊ vinū oblata a melchiſedech figurantia ſacramentū xp̄i: de quo iurauit pater/ tu es ſacerdos ineternū ſm ordinem melchiſedech. Nouis ergo ſupuenientibus ꝓijciēda erāt legalia, et vetuſtiſſima veterum comedēda: vt panem angelorū manducauit homo, ſicut a diebus antiquis parauit in dulcedine ſua pauperi de⁹. Nature noſtre ſuſceptio panis eſt quo paſcimur. Xp̄s em̄ noſtre carnis fenū conuertit in frumentū: vt nos ciberet ex adipe frumenti. Factus eſt nobis panis: q̄ cor hoīs in corde bono ſeminādū ⁊ multiplicandū: factus eſt nobis granū frumēti: confirmat panis ad huius miſere vite conſolationem, ad laboris vie ſuſtentationem: panis in v̄bo doctrine/ panis in exēplo vite/ panis ſpiritualis gratie/ panis interminabilis glorie. Hoc eſt (inqt) nouū teſtamentū in ſanguine meo: hoc teſtamētū nobis in morte xp̄i confirmatum eſt: vt ⁊ nos cōplantemur ſimilitudini mortis eius: vt mūdo moriamur, et vita noſtra abſcondatur cum xp̄o in deo meo. Super hoc teſtamēto ordinanda ſunt ſacrificia: vt totus homo hoſtiam viuentē ⁊ deo placentē ſe offerens, in primis offerat ſacrificiū penitētie. Sacrificiū (inquit) deo ſpiritus cōtribulatus/ cor contritū et humiliatū deus nō deſpicies. Secundū ſacrificiū eſt exhibitio miſericordie: quod ꝓpter preeminentē ſui elegantiam non ſacrificiū, ſed iuſtitia vocatur a dn̄o. Miſericordiam (inquit) volo: ⁊ non ſacrificium. Q2 em̄ hoc ſacrificiū ſit iuſtitia: habes ex eo qđ dicit Diſperſit dedit pauperibus: iuſtitia eius manet in ſeculū ſeculi. Et cū de elemoſinarū ſacrificio loqueretur. Videte (inquit) ne iuſtitiam veſtrā faciatis coram hoībus. De hoc ſacrificio ſcriptū eſt Sacrificate ſacrificiū iuſtitie. Eſt tertiū qđ totū eſt in adipe et pinguedine: qđ de medullis anime/ ⁊ de interioribus cordis oīno ꝓcedit. Hoc eſt ſacrificiū laudis, honorificiū lune. Propheta hoc ferre ſacrificium deſiderans: de pinguedine cordis/ ⁊ de affluentia caritatis: ſicut adipe (inquit) ⁊ pinguedine repleatur aīa mea. Primū refert ad me: ſecūdum ad ꝓximū: tertium ad deū. Omnia tn̄ ad deum refero: et offero ꝓpter deum. Si tn̄ volumus ſuper teſtamentū xp̄i offerre ſacrificia: vna eſt ordinatio ⁊ nūcius, in ea eſt ordo: ſcʒ vt ſicut precipimur cogitatus noſtros iactare in eo: ſic ⁊ fidem ſacrificiorū iactemus in ei⁹ v̄bo. Credat homo potius xp̄o q̄ ſibi: vt ſit cum deo credi tus ſpiritus eius, abneget ipſum ⁊ ſequatur xp̄m ſpe fide: nam ipſe eſt via/ veritas/ ⁊ vita. Scio (dicit apoſtolus) cui credidi: et certus ſum. Et eiuſdē verba hec ſunt. Quicūq3 comederit panem hūc/ ⁊ ſumpſerit calicem hūc indigne: iudiciū ſibi manducat ⁊ bibit non diiudicans corpus xp̄i. tam in verbis magiſtri, q̄ in verbis diſcipuli audis ⁊ intelligis corpus xp̄i. Nichil ergo in hoc/ aut in alijs ſacramētis heſites: ſed firma cor et fidē tuam in v̄bo illius cuius verbo celi firmati ſunt, cui ſit honor ⁊ gloria in ſecula ſeculorū. Amen.

¶Sermo.xxxiiij.

Vidi coniunctos viros: et angelus dn̄i locutus eſt dicēs. Iſti ſunt viri ſancti facti amici dei. Qui ſunt iſti viri cōiuncti: niſi reuerēdi ꝓncipes terre: atq3 ecclie patres petrus ⁊ paulus quos eadem fides cōiunxit, quos eadē ciuitas, eadem cōuerſatio, eadem dies ſub eodē tyranno pati in martyrio coequauit? Quia tn̄ multipliciter cōiuncti ſunt/ dignū eſt vt ſit eorū coniuncta ſolennitas vt cum vterq3 honore ſit dignus per ſe: eis titulus honoris ad gloriā duplicet. Decet ſane nos ꝓſequi eos preconio, quorū patrocinio indigemus: ſi tn̄ tam honoratis pͥncipibus preconiū/ aut honorē impēdere digni ſumus. Nimis ei honorati ſunt amici tui deus: nimis confortatus eſt pͥncipatus eorū. Xp̄s ſaulū in paulum: cepham cōuertit in petrū: nā de ipſis quandoq3 ꝓpheta predixerat: et vocabit ſeruos ſuos noīe alio. Tu es (inquit) petrus: ⁊ ſuper hanc petrā edificabo eccleſiam meā. Petra ſiquidem erat xp̄s: ſuumq3 nomē cōmunicat petro/ vt petrus petra ſit: vt ſicut a petra ſitienti populo aqua in deſerto ꝓfluxit: ita et a petro alijs in fide creſcētib⁹ ſalutifere fidei cōfeſſio emanauit. Xp̄s aſcenſurus in celum petro ſuas oues paſcendas/ agnoſq3 cōmiſit: atq3 poſt parue nauicule regimen, eidē gubernaculū magne nauis/ ideſt totius eccleſie magiſterium mancipauit. Petro tanq̄ optimo diſpenſatori claues domus ſue tradidit. Iuſtitia petri tantam iudicandi obtinuit poteſtatem/ vt de eius arbitrio celeſte iudiciū pēdeat: nec a petri ſententia etiam angelus appellare preſumat. Interrogatus a dn̄o petrus quē eū dicerent homines: breui confeſſionis cōpendio diuine maieſtatis archanū declarat in xp̄o. Non reuelauit tibi hoc petre caro et ſanguis: caro em̄ ⁊ ſanguis non poſſidebūt regnum dei, ſed ſpiritus dei patris q̄ in celis eſt. Mirabilis piſcator qui olim ꝓfunda equoris ſcrutabatur/ inſcrutabile ſacramētum deitatis in xp̄o fideliter cōfitetur. Interrogante dn̄o Petre amas me? petrus trinā negationem trina negociatiōis confeſſione deleuit. Cum xp̄s de ſacramēto ſue carnis ⁊ ſanguinis loqueretur quidam abierūt retro: multi em̄ cum xp̄o ambulant, donec ad edendū carnem eius/ ⁊ ſanguinem veniat. Querente dn̄o nunquid reliqui vellent abire: petrus tanq̄ petra fidei, ⁊ publice veritatis aſſertor reſpondens ꝓ omnibus. Dn̄e (inquit) ad quē ibimus/ verba vite eterne habes: acſi diceret: Nō in ſolo pane viuit homo: ſed in om̄i verbo qđ ꝓcedit ex ore dei. Q2 dulcia faucib⁹ meis eloquia tua ſup mel ori meo. Quid michi eſt in celo dn̄e: et a te quid volui ſuper terram?

Celum ⁊ terra/aer ⁊ mare obediunt petro: ſymonem ei magum ab aere precipitat/tabitam de terra ſuſcitat/ſuper aquas ambulat/ananiã et ſaphiram tanq̄ dñs vite ⁊ mortis viuentes mortificat: celũ vero poteſtatiue claudit ⁊ reſerat. Audiuimus de petro: vultis audire de paulo. Audiuim⁹ de viro hoc q̄ta mala fecerit in hieruſalē/qui non ſolũ ꝑ hieroſolimã, ſed ꝑ totam iudeã inſania ferebat: vt xp̄i mēbra laniaret in terris. Veruntamen ſpirans minarũ ⁊ cedis in diſcipulos dñi/a dño in diſcipulũ adoptatur toto pectore virus exalans, et blaſphemando nomen dñi de vaſe blaſphemie factus eſt vas electiõis vt nomē dñi portaret coram regibus. Vbi ergo abũdauit delictũ ſuperabũdauit ⁊ gr̄a: ideoq̄ mutatus in alterũ virũ dicebat: Fidelis ſermo/et oī acceptiõe dign⁹: q̄m venit dñs ieſus ſaluos facere pctõres, quorũ primus ego ſum. Paulus dũ adhuc cõuerſaretur in terra/raptus in tertiũ celum: in ſcola ſancte trinitatis didicit qđ ei alijs cõmunicare non licuit. Si ergo nobis aperuit q̄ mēs humana nõ poteſt cõprehendere: quãta ſunt ea que nobis ꝓhibitus eſt aperire. Quia paulũ ſcola celeſtis inſtruxerat: ei tanq̄ idoneo doctori dñs magiſterium eccleſiaſtice inſtructiõis iniũxit. Q̄ helymã percuſſit, q̄ patrocliũ morti abſtulit, q̄ famē, q̄ nuditatē, q̄ ſitim, q̄ oia fere humane cõditionis pericula ꝓ xp̄o ſuſtinuit: ⁊ cetera que in actibus apl̃oꝝ leguntur, paulo cedũt ad cumulũ glorie et honoris. Nulla erit petri excuſatio, qui poſt agnitam veritatem retro abijt, poſt manũ miſit ad aratrũ, retroſpexit: ⁊ ingratus accepte gratie crimē apoſtaſie cõmiſit. Paulus etiam poſt lapſum dicit. Blaſphemus fui: ſed miſericordiam cõſecutus ſum: q2 ignorãs feci. Ignorantia paulũ excuſat/fecitq̄ ignorantia in paulo, vt blaſphemia hec nõ eſſet in ſpiritum ſanctũ que eſt irremiſſibilis. Ille lapſus eſt, iſte ꝓſtratus, vterq̄ infirmatus: vt fortior ſurgeret et perfectus. Pluuiã volũtariam ſegregabit deus hereditati ſue/⁊ infirmata eſt: tu vero perfeciſti eam: nã virtus in infirmitate perficit. Vere viri miſericordie ſunt iſti, tantã ⁊ tam ineſtimabilem miſericordiã conſecuti. Petrus de ſua ſtabilitate preſumēs/ibi grauius cecidit vbi fortius ſtare ꝑmiſerat: tñ poſt deteſtabilem apoſtaſie reatũ magiſtratũ fidei ⁊ eccleſiaſtice dignitatis obtinuit ꝑncipatũ. Paulus cecitate percuſſus/⁊ deiectus in terrã: ad tertiũ celum tollit, vt ineffabilem celeſtis curie gloriam purgatiore mentis oculo contēpletur. Credo fratres dum iſtorũ glorioſam mortē recolimus, q̄ omniũ apoſtolorũ et martyrũ gloriam ꝓmouemus: iſtos eñ tanq̄ martyres/⁊ apoſtoloꝝ apoſtolos veneramur. O beatũ martyrium/o glorioſa mors que efficit immortales cõmorientes xp̄o/et complãtati ſimilitudini mortis eius ei modo cõregnant. Viſi ſunt oculis inſipientium mori, ⁊ eſtimata eſt afflictio exitus eoꝝ: ſed beati q̄ in dño moriunt. Obdormierũt in xp̄o/vt xp̄i fierent coheredes. Cum eñ dederit dilectis ſuis ſomnũ/ecce hereditas dñi. In pace in idipſum dormiã ⁊ requieſcam.

Viriliter et vſq̄ ad mortē laborauerũt in vinea dñi ſabaoth: ſed ammodo iam dicit ſpũs vt requieſcãt a laboribus ſuis. Opera eñ illoꝝ ſequunt illos. Quid eſt opera eorũ ſequunt eos. Dñs hoc exponēs. Date (inquit) eis de fructu operũ ſuoꝝ: ⁊ laudent eos in portis opera eorũ: porta eſt exitus vite. Et quid eſt vite exitus homini iuſto: niſi porta mortis/⁊ porta vite? Scriptum eſt. Non timebit iuſtus cũ loquet inimicis ſuis in porta. Non timebat beatus martinus, cũ loqueretur inimico aſtanti in porta. Quid hic (inquit) aſtas cruenta beſtia: nil in me funeſtũ reperies. Secure poterat pſallere ⁊ dicere cũ ꝓpheta. Cõuertere aia mea in requiē tuã: q2 dñs benefecit tibi. Quia eripuit animã meã de morte, oculos meos a lachrymis, pedes meos a lapſu. Dicãt et apoſtoli noſtri. Anima noſtra ſicut paſſer erepta eſt de laqueo venantium. Benedictus dñs qui non dedit nos in cõmotionem dẽtibus eorum. O draco peſſime quem dñs formauit ad illudendum, tu beatis apoſtolis machinabaris interitũ ſed interitus eis verſus eſt in triumphũ. Fecerunt ſibi de neceſſitate virtutē: peccati meritũ in premiũ mutauerũt. Sic ergo reddit dñs mercedem laborũ ſanctorum ſuorũ: eiſq̄ ꝓ meritis retribuit abundanter dñs potēs/liberalis/⁊ diues. Amen dico vobis ſuper oia bona ſua ꝯſtituet eos. Bona ſcʒ que nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hois aſcendit que preparauit deus diligentibus ſe. Hec eſt menſura plena/⁊ coagitata/et ſupereffluēs: pax ſcilicet dei q̄ exuperat omnē ſenſum. Ecce viri miſericordie, quorum iuſtitie obliuionē non receperũt: cum ſemine eoꝝ permanent bona. Iuſtitiam hominis triplici ex cauſa delet obliuio. Si eī in iuſtitia tepidus es, dñs ex ore ſuo te euomit: ⁊ ſic obliuiſcit iuſtitie tue. Si auertis a iuſtitia tua omniũ iuſtitiarum tuarũ quas feciſti non recordat: ⁊ ſic iuſtitia tua ſub obliuiõe relinquit. In hypocriſi iuſtitiã tuam recepiſti mercedē tuã: et hec iuſtitia apud deũ memoriam nõ meret. Cum ſemine (inquit) eorũ permanent bona. Exijt xp̄s ſeminare ſemen ſuũ. Xp̄i ſemen eſt iuſtoꝝ generatio in fide. Sicut ſcriptum eſt. Potens in terra erit ſemen eius: generatio rectorum benedicetur. Benedicet hec generatio: q2 iſti ſunt ſemen cui benedixit dñs. De ſemine rectorũ iterum loquens dicebat. Semen ſeruorũ tuorũ poſſidebit terram: ⁊ qui diligũt nomen eius habitabunt in ea. Sane xp̄s cũ eſſet ꝑmogenitus in multis fratribus quaſi ſine ſemine moritur⁹ dicebat. Singulariter ſum ego donec trãſeam. Dicebat itaq̄ (iuxta legis obſeruantiam) vt fratres ſemē fratris mortui ſuſcitarēt. Illi ergo quos dñs vocat fratres: et de quibus dicit Vade ⁊ dic fratribus meis ⁊c̄. ⁊ extendens manus in diſcipulos. Iſti ſunt (inquit) fratres mei. Nos ꝓ xp̄o tãq̄ fratri meo: ⁊ nõ ſibi ꝑ gratiã paruulos genuerũt. Nemo eñ dicit Ego ſum pauli, ego ſum cephe, ego ſum apollo: q2 oēs ſumus xp̄i. Semē ⁊ heredes xp̄i ꝑ adoptionē: filij ⁊ nepotes apl̃oꝝ per predicationē. Porro filij degeneres/⁊ oẽmino hereditate indigni ſumus: q̄

tanq̄ mulieres et paruuli imbelles patrū noſtrorum bella/triūphoſq̄ laudamus: et calicē verbi ſalutaris abhorrētes accipere: in tentatiōibus etiā modicis a puſillanimitate ſpūs et tēpeſtate ſubuertimur. Iſti ſiquidem in ſuo ſanguine fidei teſtimoniū reddiderūt. Utinam nos ſaltē in aqua et ſpiritu teſtimoniū perhibere poſſimus. Moyſes quidē venit in aqua tātum: iſti venerūt in aqua et ſanguine, in aqua penitentie, et ſanguine paſſiōis. Spūs etiam ſanctus tertius teſtis eis non defuit: nam ſpiritus eſt qui teſtificat. Scriptū eſt aūt. Qui ſpiritū xp̄i non habet: hic nō eſt eius. Sapientia dei xp̄s ieſus eſt. Ipſe eſt qui dicit: Spiritus meus ſup mel dulcis. Uere magnifice ⁊ multipliciter dulcis. O q̄ magna multitudo dulcedinis tue deus: per quam apl'is ⁊ martyribus etiā ipſa mortis amaritudo dulceſcit. Quid agim⁹ fratres? Uidem⁹ apoſtolos paſſione trāſiſſe in gloriam: nos aūt tepidi ⁊ remiſſi ſequimur vanitates et inſanias falſas/ ſperātes obtinere ſine penitētia veniā, ſine labore premiū, ſine tribulatione coronā. Unū precor. Si volumus intelligere patientiam xp̄i, per quā ad penitentiā miſericorditer nos expectat: ſentiamus ſaltē flagella ipſius in quibus nos erudiat/ ſueq̄ ſaluberrime volūtati conſentire cōpellat: ⁊ eueniat qđ ipſe loquitur per ꝓphetam. In manu (inquit) forti ⁊ brachio extento, ⁊ in flagello meo regnabo ſuper vos: et ſubijciā vos ſceptro meo: et inducam vos in vincula federis mei. Qđ ipſe in his qui penitentiam differūt implere dignetur xp̄s ieſus, cui ſit honor et gloria in ſecula ſeculorū. Amen.

¶Sermo. xxxv.

Duo vbera tua ſicut hinnuli capree gemelli q̄ paſcūtur in lilijs. Sponſus in cātico amoris ſponſam alloquitur: cōparans duo vbera ei⁹ duobus hinnulis capree gemellis ⁊c̄. Hec duo vbera/duo apoſtoli ſunt, quorū hodie ſolēnitas celebrat: in qua potamur ab vberibus conſolationis eorū. Iſti ſunt reges et principes terre: de quibus ſcriptum eſt. Cōſtitues eos principes ſuper oēm terrā. Et licet ſint reges, tñ vbera ſunt: q̄ꝛ lacte doctrine nos nutriūt. ſicut legit in ꝓpheta. Principes nutritij tui erūt: et māmilla regū lactaberis. Nonne nouitios/ et quaſi paruulos in fide petrus lactare videtur cū dicat Quaſi modo geniti infantes ratiōabiles ſine dolo lac concupiſcite? Et paulus. Lac dedi vobis potum nō eſcam. Et idem. Factus ſum in medio veſtri nutrix ſedens: et nutriēs paruulos ſuos. Paruulis dabat māmillam, dabat ⁊ aiam: ⁊ lacte miſericordie plenus non ſolum miam ſpiritus ſancti filius deſiderabat immulgere, ſed ſe totū impēdere. Ubere vber erat lacte mīe plenū: in cui⁹ decollatiōe eſt ꝓ ſanguine lac effuſum anteq̄ iſti eſſent ꝟtute induti ex alto: anteq̄ repente factus eſſet de celo ſonus: anteq̄ hec vbera lacte gratie plena eſſent/compatiebat eccleſia beatoꝝ ſpirituum: eccleſie adhuc paruule dicebat qđ in cāticis legit. Soror noſtra paruula eſt: et vbera nō habet. Xp̄s equidem in diebus carnis ſue multos genuerat filios ꝟbo veritatis: ſed adhuc infantuli erāt, ⁊ tanq̄ initium aliquod creature eius. Incūbebat ergo apoſtolis vt eos cum diligentia inſtruerēt: donec adducerent ad perfectū, et formaretur xp̄s in eis. In ꝓuectione iſtorū eccleſia gloriatur ſe non ſolum adultam: ſed etiā ciuitatē effectam. Ego (inquit) murus: ⁊ vbera mea turris. Iſti ſunt colūne gemine in tabernaculo dn̄i/duo mōtes enei/ due tube argentee quas fecit moyſes ad clangēdum in neomenijs et bellis. Hi ſunt due ſpice (ſicut in zacharia legit) et duo filij olei ſplēdoris, q̄ aſſiſtūt dn̄atori vniuerſe terre. Nonne bene ſunt filij olei q̄ in xp̄i caritate fundati et geniti: quaſi oliua fructifera in domo dn̄i tā in ſe/ q̄ in alijs florent et fructificāt? De eccleſia iuſtoꝝ dicit hieremias Oliuam vberē/pulchram/fructuoſam/ ſpecioſam vocauit dn̄s nomen tuum. Uere filij olei ſunt, quos vnctio docet de oībus. alteri, ideſt petro cōmiſſa eſt iudea ſterilis ſcȝ ⁊ infructuoſa: de qua per ꝓphetam dicitur Mētiet opus oliue. Paulo cōmiſſus eſt oleaſter: ideſt gentilis populus oliuis pinguibus inſerendus. Iſti ſunt viri mīe: tum q̄ꝛ miam conſecuti ſunt/ tum q̄ꝛ mīa pleni ſunt. Blaſphemus (inquit paulus) fui: ſed miam conſecutus ſum. Ubi abundauit delictum/ſuperabūdauit ⁊ gratia. Ipſe idem lugens eos qui peccauerūt: ⁊ penitētiam non egerunt. Nonne vir mīe erat? quis infirmat ⁊ ego non infirmor? quis ſcādalizatur ⁊ ego non vror? Iſti viri mīe ſolliciti ſunt de ſalute noſtra: vt nos cū eis cōſummemur ad vitā. Sicut apl's dicit. Deus ꝓuidet nobis/ne ſine nobis cōſummetur. Iſti duo martyres/et pluſq̄ martyres: q̄ꝛ martyrū duces quaſi duo oculi in corpore ecclīe, quaſi duo luminaria in firmamēto celi: q̄ꝛ vſq̄ hodie ad iuſtitiā erudierunt multos, eleuati ſunt in ꝑpetuas eternitates. Letemur de honore/et glorificatiōe eorum/ ſi tñ eos honorare poſſumus/ aut digni ſumus: q̄ꝛ nimis honorati ſunt amici tui deus. Sufficeret ſolennitas vnius ad totius eccleſie gaudiū: ſed coniūcta eſt amborū ſolennitas ad cumulū gaudiorū. Hinnuli capree gemelli iam nō hinnuli, ſed cerui ſaliētes in mōtibus: iam non diſcipuli, ſed magiſtri/⁊ paſtorū principes. Gemelli tñ q̄ꝛ glorioſi principes terre/quomodo in vita ſua dilexerunt ſe: ita ⁊ in morte quoq̄ non ſunt ſeparati. Uno eodēq̄ die nō reuoluto āno (ſicut quorūdam mētita eſt iniquitas ſibi) Petrus a nerōe in vaticano crucifigitur: paulus in catacumbis quaſi morte dignior tanq̄ romanus ciuis gladio conſummatur. Iſti nos docuerūt legem tuam dn̄e: nō platonis inuiſibiles grippos, nec ariſtotelis ꝟſutias inuerſare, nec preſtigioſi iuris cōtrarietates exponere, ſed docuere nos viuere. Bene viuit qui ordinaliter viuit/ ſocialiter/humiliter: ordinaliter ſibi, ſocialiter proximo, humiliter deo. Habeam⁹ eos fratres in memoria ⁊ reuerentia: q̄ꝛ potentiſſimi ſunt vt nos adiuuent apud deū. Si mortales potentiam habuerūt: immortales potētiores effecti ſunt. Et quis potentior petro cui terra mortuos ſuos reddidit: cui mare ſe calcabile

prebuit. qui ſymonē magū leuatum in aere deijcien-
do alliſit, ꝙ claues celi ita poteſtatiue accepit/ vt ſen
tentia eius precedat ſentētiam celi. Quis petro ſapiē
tior: cui caro ꝛ ſanguis nō reuelauit: ſed ſpiritus pa-
tris ſummi: Quid paulus qui belymā magū cecitate
percutiens, iuuenēqꝫ lapſum de feneſtra ſuſcitās: ad
tertiū celum raptus, ſcole celeſtis archana cognouit:
nobiſqꝫ vite ſcientiā attulit: Si miracula que deꝰ ope-
ratus eſt per eos recēſere velimus: nō ſufficeret totus
dies. Vere viri mie per quos miam ſuam dñs magni
ficauit/ ꝛ mirificauit in nobis. Et quis grauius petro
in religione deliquit: quis extra religionem grauius
paulo: Ambo tñ non ſolū ſanctitatē adepti ſunt: ſed
miniſteriū fidei/ ꝛ magiſteriū ſanctitatis. O ꝙ̄ precio
ſa eſt mors ſanctorū: per quā datur eterne ſalutis he-
reditas: viſi ſunt oculis inſipiētium mori, ſed in pace
dormiunt: nam ꝛ lazarus ꝙ amicus eſt dormit. Nam
cum dederit dñs dilectis ſuis ſomnum: ecce heredi-
tas dñi. Iſti ſunt filij olei/ viri mie/ hinnuli capree ge-
melli/ due oliue/ due ſpice/ duo vbera ſponſe: de quo-
rū doctrina concupiſcimus ſepe lac/ vt creſcamus in
ſalutem donec xp̄s perficiatur in nobis: ꝛ nos cū ſan
ctis eius cōſummemur ad vitam ipſo preſtāte, cui eſt
honor ꝛ gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Sermo. xxxvi.

Gaudium eſt angelis dei ſuper vno pecca-
tore penitentiā agēte/ ꝙ̄ ſuper nonaginta
iuſtis qui nō indigent penitētia. Gaudeāt
peccatores/ ꝛ maxime penitētes: qꝛ publi
ca peccatrix/ ꝛ beata penitētrix hodie pe-
nitentie exemplū ſe nobis ꝓpoſuit: ꝛ ꝙ̄ta ſit circa pe
nitentes mia ſaluatoris oſtēdit. Si quis peccatorem
ſe ſentit: deuotius accedat ad memoriam peccatricis.
Ut de beata ꝟgine taceā, ꝙ ſupabundāter ꝛ ſupaffluē
ter repleta eſt ſpiritu ſancto: helyas/ hieremias/ iohā
nes baptiſta ꝙ ſanctificati fuerūt ex vtero, noſtras in-
firmitates paſſi nō ſunt. Melius nouit miſereri miſe
rias noſtras quādoqꝫ paſſa: et que beneficium qđ a ſe
peti videt/ in alio eſt experta. Credo hāc extitiſſe pri-
mipilariā/ ꝛ magiſtrā omniū penitentium in negocio
celeſtis gratie acquirēde. Exemplo ꝛ imitatiōe iſtius
cauſam ꝛ initiū habuerūt confeſſio latronis in cruce,
ſupplicatio chananee, deuotio publicani, lachryme
petri, conuerſio pauli, cayn poſt peccatū ſuū gemuit,
eſau fleuit, iudas penituit: ſed qꝛ nullus marie contri
tionem habuerit/ nullus eorū penitētie fructum fecit.
Multi voluerunt placare deū effundētes copiam la
chrymarū. Ueruntamen in diluuio aquarum multarū
ad eum nō appropinquabūt. Quid eñ valent lachry
me niſi ex corde cōtrito ꝛ humiliato ꝓcedant. In ma
rie ſiquidem aia magna cōmotio erat: que per cordis
cōtritionem/ ꝛ penitētiales lachrymas ſe diffundens
interiores motus aie mirabiliter exhibebat. Cū au-
ditum fecit de celo iudiciū/ terra tremuit: ſed tremen-
do ꝛ penitēdo purgata quieuit. Que prius fuerat ſen
tina vitiorum, facta eſt ſpiritus ſancti ſacrarium: que
erat vorago flagitiorū facta eſt apotheca ſpiritualiū
gratiarū, cui poſita erat ſecuris ad radicē/ ꝛ ignis ad
cōbuſtionem: nec fructifera facta eſt in domo dñi vt
poſſit dicere: Audite me diuini fructus: qꝛ quaſi roſa
plātata ſuper riuos aquarū fructificaui. Reminiſcēs
maria peccatorū ſuorū/ et iudiciorū dei terribiliū ve-
hementi dolore cōcuſſa eſt: abyſſus abyſſum inuocat.
Eſt eñ abyſſus iudicioꝝ dei ſicut ſcriptū eſt. Iudicia
dei abyſſus multa. Eſt et abyſſus peccatorū de qua
ſcriptū eſt. peccator cū venerit in ꝓfundū ſiue abyſ-
ſum vicioꝝ contēnit: abyſſus ergo iudiciorū inuocat
abyſſum peccatoꝝ: dum diuini iudicij terrore cōcutiť
ꝛ peccatorum recordatione turbať, cōmota eſt ergo
et cōtremuit terra. Horrēdū ei eſt incidere in manus
dei viui: a facie dñi mota eſt terra/ a facie dei iacob.
Qui cōuertit rupē in ſtagna aquarū. i. eam que in ſua
malicia obduruerat/ liquefecit in copiā lachrymarū.
He ſunt aque de quibus ꝓpheta loquiť dicens Exi-
tus aquarū deduxerunt oculi mei: qꝛ non cuſtodierūt
legem tuam. Iſte aque de timore et humilitate hau-
riūtur, quaſi de fontibꝰ ſaluatoris. Maria diligebat
ieſum: audiēſqꝫ ab eo ꝟba vite ꝛ terribile iudiciū mor
tis eterne his ꝙ nō arripiūt pnie viam, terrore iudicij
et patrie celeſtis deſiderio intabeſcēs poterat dicere.
Aia mea liquefacta eſt vt dilectꝰ locutꝰ eſt. Ad ſermo
nes dilecti liquefacta reſoluiť in aquarū affluentiam.
Scriptum eſt eñ. Emittet verbū ſuū ꝛ liquefaciet ea:
flauit ſpiritus eius ꝛ fluent aque. Sermo ſiquidē dñi
viuus/ ꝛ efficax/ ꝛ penetrabilior eſt omni gladio anci-
piti. Quis ei verba dñi ſint dulciora ſuper mel ꝛ fa-
uum: teſtimonio tñ eſaye ſunt ſicut ignis/ ꝛ ſicut mal-
leus cōterēs petram. Uñ et pſalmiſta dicit. Molliti
ſunt ſermones eius ſuper oleū: ꝛ ipſi ſunt iacula. Dile
cto igitur loquēte/ ꝛ ſpiritu ſancto flante liqueſcit que
amat ꝛ fluunt aque, quibus irrigatur hortus delitia
rum: qui auſtro perflať vt fluant aromata illius: ꝛ he
quidē lachryme melliflue ſunt: etem̄ celi diſtillauerūt
ſtillicidia ſuper terram quibus letabitur germinans,
et pluuiā volūtariam ſegregabit deus hereditati ſue.
Utrūqꝫ irriguum aſſecuta eſt hec mulier: inferius irri
guum qđ eam viuificat ꝛ fecūdat. Irriguū etiā ſupe-
rius qđ ei rorem diuine cōtemplationis irrorat. Si er
go que plantata fuerat in terra ſalſuginis ꝑ xp̄i gra-
tia tranſplātata eſt ſuper aquā refectionis: vere mu-
tatio hec mutatio eſt dextere excelſi. Sūt qui ad pe-
nitētiā cōuerti/ et in melius penitēdo mutari differūt
ꝛ cōtēnūt: quibꝰ nō cōuenit vox illa: Hec eſt mutatio
dextere excelſi. Non ei eſt illis cōmutatio/ ꝛ nō timue
runt deū, vt ſaperent ꝛ intelligerēt: ꝛ timendo ac peni
tendo nouiſſima ꝓuiderent. Certū eſt aūt qꝛ initium
ſapientie timor dñi. Initiū ſapiētie idem qđ initium
vie bone. Teſtimonio aūt ſalomonis. Initiū vie bo-
ne facere iuſta. Iuſtitia ſiquidē, penitentia ꝛ cōfeſſio-
ne acquiritur. Quid eſt eñ iuſtitia: niſi remiſſio pecca
toꝝ: Dixi (inquit) cōfitebor: ꝛ tu remiſiſti. Hec eſt iuſti
tia que ambulat ante deū. Sicut ſcriptū eſt. Iuſtitia

ante eum ambulabit:⁊ ponet in via greſſus ſuos. In
hac beata peccatrice occurrũt ſibi:et ſeſe oſculant̃ iu-
ſticia ⁊ pax. Juſticia ſcʒ peccatricis puniẽtis ſe:et pax
dei indulgẽtis. In hoc oſculo cõfirmatur fedus recõ-
ciliatiõis. Quid eñ faciet pius et miſericors iudex cũ
viderit cor contritũ ⁊ humiliatũ/ſpiritũq̧ contribula
tum/peccatricẽ penitẽtem ac flentẽ:ac pedes eius la-
chrymis irrigantẽ? Magnus eſt humilitatis fructus
nichil ea maiꝰ eſt in donis dei, nichil ꝓcioſius in the-
ſauris altiſſimi, nichil ſanctius inter cariſmata diuine
largitionis. Uere apud te xp̃e ieſu eſt fons vite/ſpes
indulgẽtie/expectatio venie/ plenitudo miſericordie:
qui filiam babylonis tam ſubito facis filiam ſyon: fi
liam ꝑditionis,filiã gratie et ſalutis. Nõ ſolũ filiã ſed
ſpõſam ⁊ amicã altiſſimi. Figura huiꝰ rei eſt:ꝙ filius
ꝓdigus poſtq̃ luxurioſe vixerat:reuertit̃ ad patrẽ/et
paterna lenitate ſuſcipit̃. Querit̃ ouis centeſima q̃ pe
rierat,et ad caulas reducit̃. Euertit mulier domũ ſuã
⁊ accẽſa lucerna dragma que erat perdita inuenitur.
Nõne erat lucerna accẽſa in corde marie:per quam ⁊
penitẽtie lucebat exẽplis/ et deſiderio diuini amoris
ardebat? Quã ardẽter amauit: ardores ſempiternos
euaſit. O q̃ melius eſt ardere delectabili amore/ q̃
igne horroris ⁊ mortis ardere. Inter penitẽtiales la-
chrymas gehẽnale incendiũ extinguitur:⁊ efficit̃ for-
nax babylonius ventus roris. Heu michi ſi abluerit
dñs ſordes filiaꝝ ſyon, ⁊ ſi ſanguinẽ lauerit de medio
hieruſalẽ in ſpũ iudicij et ſpiritu ardoris: Infelix ego
quis poterit habitare cũ igne deuorante/⁊ cũ ardori-
bus ſempiternis? Bonũ eſſet cũ maria purgari ꝑ pe-
nitentiã:⁊ ſic euadere horribilẽ/⁊ interminabilem pe
nam. Bonũ eſſet ardere cũ maria per caritatem:et ſic
euadere ſempiternũ ardorẽ. Quid eſt eñ caritas,niſi
quidã ardor ignis. Ignẽ(inquit)veni mittere in terrã
⁊ quid volo niſi vt ardeat? Accẽdat̃ in nobis ieſu xp̃e
caritas tua vt ſimus ſinceres/⁊ ſine offenſione in die
dñi eorũ participes effecti ꝑ pn̄iam quibꝰ repromiſit
dñs gl'iam regni ſui,cui eſt honor ⁊ gl'ia in ſc'la ſc'loꝝ.

¶ Sermo. xxxvij.

VEre ferunt hyſtorie ꝙ ſcd's herodes, hero-
des antipas q̇ decollauit beatũ iohãnẽ, de
portatꝰ eſt a gaio ceſare lugd. cũ herodia-
de:⁊ ibi mortui ſunt. Cui ſubſtitutꝰ herodes
agrippa filiꝰ ariſtoboli/ nepos magni herodis/ ⁊ fra-
ter herodiadis factꝰ eſt a gaio nõ ſolum tetrarca, ſed
⁊ rex totius iudee. Hic volẽs gratificare ⁊ placere iu
deis:cũ occidiſſet iacobũ fratrẽ iohannis euangeliſte
gladio appoſuit vt apprehenderet ⁊ petrũ/vt eũ face
ret ſpectaculũ ⁊ ludibrium populo poſt paſcha:⁊ tan
dem eũ turpi morte afficeret,ſed liberatus a vinculis
ꝑ angelũ herodis ⁊ iudeorũ maliciã licet inter duos
milites iaceret:⁊ a quatuor quaternionibꝰ cuſtodiret̃
euaſit. Proceſſu tẽporis cũ filia cuiuſdã principis ro
manoꝝ gutturnoſa eſſet(⁊ eſt morbus cãpanie) conſi
lio beati alexãdri pape,qui a patre puelle tenebat̃ in
vinculis: queſiuit vincula quibꝰ beatus petrus olim
ligatus in carcere fuerat/⁊ tactu illorum liberata eſt.
Propter qđ ⁊ beatus alexãder liberatus a vinculis
inſtituit hoc feſtũ:⁊ edificauit eccleſiam rome quã vo
cauit ad vincula ſancti petri. Hieremias ⁊ alij ꝓphe
te leguntur fuiſſe in vinculis:ſed ⁊ paulus/⁊ iohãnes
q̇ in pathmos inſula relegatus fuit: et iacobus/et alij
fere omnes. Uerũtamen nullius vincula in tanta re-
uerentia habita ſunt ſicut vincula petri:qđ forte acci-
dit ꝓpter predictũ miraculũ:aut(qđ verius puto)vin
cula eius in honore habẽda ſunt:q2 ipſe dñs vinculo-
rum. Ipſi eñ ſinguloꝝ priuilegio data eſt poteſtas li
gandi atq̧ ſoluẽdi. Ut ergo aliquid de vinculis petri
dicamus:videamus qualiter/et a quibꝰ tenebatur in
vinculis. Traditus ſiquidẽ erat quatuor quaternioni
bus militũ: ⁊ iacebat in carcere tenebroſo inter duos
milites vinctus cathenis duabus. Hãc actualẽ incar
ceratione͂ petri poteſt vnuſquiſq̧ noſtrũ in ſe ſpiritua
liter contẽplari. Inuiſibilia eñ dei a creatura mundi
per ea que facta ſunt intellecta conſpiciũtur. Habe-
mus noſtrũ herodẽ/noſtrũ carcerem/noſtros quater-
niões. Nã quaternio nomẽ eſt officij,non nũeri: ſicut
cẽturio/quinquagenarius/decanus/ duumuir/ triũ-
uir. Habemꝰ noſtros milites/noſtras cathenas/no-
ſtrũ angelũ. Herodes pelliceus interpretat̃,id eſt de-
ceptor:q2 verſutus eſt ⁊ verſipellis. Unde apoſtolus.
Nõ ignoramꝰ aſtutias ſathane. Herodes q̃diu per-
egrinamur a dño,quaſi in quodam carcere: immo in
carcere mortis huiꝰ/vt carcere corporis nos affligit.
Uñ pſalmiſta. Poſuit me in obſcuris ſicut mortuos
ſeculi. Et in carcere iſto clauſus hieremias exclama-
re compellitur. Circũedificauit aduerſum me in giro
vt non egrediar, aggrauauit ſuper me pedẽ ſuum. Et
idẽ. In tenebroſis collocauit me ſicut mortuos ſem-
piternos. Apoſtolus ſentiẽs eiuſdẽ carnis anguſtias
ꝯquerẽdo exclamat. Infelix ego homo quis me libe
rabit de corpore mortis huius? Quatuor ſunt quater
niones militũ,quorũ vnuſquiſq̧ quatuor milites ſub
ſe habet. Primus quaternio ſuperbia, ſecũdus ma-
licia, tertiꝰ luxuria, quartus auaritia. Superbia ſub
ſe habet inanẽ gloriam/arrogãtiam/preſumptionem
ſingularitatẽ. Inanis gloria eſt,cum quis de bono qđ
in eo eſt intumeſcit:⁊ ab ipſa gloria inani opprimitur
meliorem ſe reputãs q̃ ipſe ſit. De iſto dicit ꝓpheta.
Supbus eſt moab: ⁊ elatio eius pluſq̃ fortitudo eiꝰ.
Sicut legit̃ de eleazaro: ꝙ cũ elephantẽ occidiſſet op
preſſus eſt ab eodẽ. Arrogantia eſt, cũ quis de hono-
re et diuitijs huius ſeculi gloriat̃. Sicut nabuchodo-
noſor dicit. Nonne hec eſt babylon magna:quã edifi-
caui i robore fortitudinis mee/ ⁊ in gl'ia decoris mei?
Preſumptio eſt, cũ dona que a deo habet:ſibi ⁊ non
deo aſcribit. Sicut philoſophi gentiũ dicẽtes Labia
noſtra a nobis:quis noſter dñs eſt? Qui cũ dñm glo-
rie cognouiſſent:nõ tanq̃ deũ glorificauerunt. Singu
laritas eſt, cũ quis dona ſpiritualia que habet a deo
recognoſcẽs:alios in elatione cõſcientie ſue vilipẽdit
ſicut ille phariſeus. Gratias tibi ago deus q2 nõ ſum

ſicut ceteri hominum peccatores/raptores/adulteri/ ſicut ⁊ hic publicanus. Exemplū habes in helya: ſed familiarius in phariſeo. Malicia ſub ſe quatuor milites habet: ſeuitiam/ impatientiā/audaciā/impudētiam. Sub luxuria ſunt alij quatuor: ingluuies vētris mollicies veſtiū/ immundicia carnis/reſolutio ocij ⁊ ſoporis. Sub auaricia ſunt puſillanimitas/ inhumanitas/contēptus dei/et obliuio mortis. Duo milites inter quos iacet miſer ⁊ incarceratus, ſunt ignorātia boni/⁊ cōcupiſcētia mali. Due cathene: titillatio carnis/⁊ amor mundi. Et quis eſt iſte angelus q̄ educit petrū de carcere? Ipſe eſt q̄ educit vinctos in fortitudine/⁊ eos qui habitāt in ſepulchris. Corpora nāq; noſtra animarū ſepulchra ſunt: q̄ portas ereas ⁊ vectes ferreos cōfregit: qui ponit humiles in ſublimi, vt merentes erigit ſoſpitate. Angelus iſte eſt firma obediētia. Hec eſt quam premittit dn̄s, quaſi angelum ante faciem ſuā: et preparat viā vite. Unde merito educit ſymonē petrum: ſymon obediēs, petrus firmus: nam qui firmus eſt in obſeruātia obedientie, per obedientiam de carcere liberat̄: vt iam nō ſit ei clauſtrum carcer, ſed thalamus quietis/ et paradiſus voluptatis. Tranſit autē primā/⁊ ſecundam cuſtodiam. Prima cuſtodia eſt cōſuetudo in peccatis: ſecūda vehementia tentatiōis. Difficile tranſeunt̄ iſte cuſtodie: difficile eſt conſueta relinquere: et difficile eſt poſt diuitias huius ſeculi duriciā et rigorem vite abſtinētionis amplecti. Sed et tētatiōes que inceſſanter inſurgūt, quibus demones aīam impugnant: ſicut expugnauerūt a iuuētute ſua/ difficile eſt euadere, niſi obediendi humilitas precederet: que facit obediētem oia ſine difficultate trāſire. Humilitas hec eſt que omēs laqueos dyaboli trāſit. Dyabolus eīm laqueos habet de quibus legit̄. In via hac qua ambulabam abſconderūt laqueū michi. Et iob. Abſcondita eſt in terra pedica eius: ⁊ decipula eius ſuper ſemitā. Legitur q̄ beatus anthonius raptus a dn̄o in extaſim/ vidit omnes laqueos inimici: ⁊ erant valde intricati ⁊ perplexi. q̄r ſicut iob dicit. Perplexi ſunt nerui teſticulorū leuiatā. Et cū videret ſanctos illos intrāſibiles ⁊ inextricabiles laqueos: exclamauit. Dn̄e quis tranſibit laqueos iſtos? ⁊ facta eſt vox dicens Humilitas. Trāſit humilitas, vbi fratres ſupbia ad ſuperliminare obtundit: euadit humilitas, vbi in aſtutia ſua malicia deprehēditur. Porta ferrea eſt caritas: ꝑpter fortitudinē hec alibi vocat̄ porta ſpecioſa. Iſta eſt de qua ſcriptū eſt. Hec porta dn̄i iuſti intrabunt in eam. Hec eſt porta ſpecioſa que in deſtructiōe hieruſalem ſola remanſit: nam ſiue fides/ ſiue ſcientia euacuabūtur. Charitas nunq̄ excidit: et ideo ꝑpter ſtabilitatem ferrea dicitur. Hec eſt que ducit ad ciuitatē habitationis. Non habemus hic manentē ciuitatem, ſed futuram inquirimus: in qua eſt dies ſine nocte/ ſine labore requies/ et gloria ſine fine: ad quam immēſa xp̄i charitas nos deducat, cui eſt honor ⁊ gl̄ia in ſecula ſeculorū. Amē.

¶Sermo. xxxviij.

Separauit moyſes trans iordanem ad orientem plagam tres ciuitates refugij. Boſor in ſolitudine/ in terra cāpeſtri de tribu ruben. ramoth galaad de tribu gad: et gaulon ī baſan de tribu manaſſe. Tria ſunt refugia ſiue remedia Primū eſt ꝑ noſtris/⁊ alienis peccatis cōteri: ſecundum eſt ꝑ xp̄o pati: tertium ad celeſtium deſiderium contēplatione ſuſpendi. Notentur locorū refugij nomina, ⁊ nominū ſignificationes: ⁊ erunt concordia, et conſonantia vniuerſa. Primus locus eſt penitētium: ſecūdus martyrū: tertius contemplatiuorꝫ. Boſor interpretat̄ tribulatio/ſeu contritio: quod bene cōuenit cordi contrito et humiliato. Unde et hec ciuitas ſita eſt in ſolitudine, qui eſt locus penitētis in tribu ruben qđ interpretatur viſio filij. Quis ei poteſt videre filiū quem ſoli mūdo corde vident, niſi qui cordis oculos per penitentiā emūdauit? Ramoth interpretat̄ viſio mortis/ vel ſignū excelſum. Et qđ ſignum excelſi⁹ q̄ ſignū martyrū, ſignū crucis. De quo eſayas dicit. Leuate ſignū in natiōibus. Et xp̄s. Qui vult (inquit) venire poſt me/abneget ſemetipſum: ⁊ tollat crucē ſuā/ ⁊ ſequat̄ me. Galaad ſonat aceruus teſtimonij: qđ ad vniuerſitatē martyrū ſpectat. Martyr eīm idem eſt q̄ teſtis eſt. de tribu gad: qđ interpretatur accinctus. Et quid magis accinctius eſt/ q̄ qui accinxit fortitudine lumbos ſuos a dn̄o precinctus ꝟtute ad bellum? Si gloriatur diſcinctus: eque etiam glorietur accinctus. Diſcinctus eſt q̄ ſemotus a turbine ſpiritualiū preliorum cū maria ad pedes ieſu paci et quieti aīe vacat. Hic habitat ī gaulon tertia ciuitate refugij: hic eſt in baſan et in tribu manaſſe. Gaulon interpretat̄ tranſmigratio: qđ ad eos pertinet qui de amore hui⁹ ſeculi ad amorē celeſtiū tranſmigrantes quaſi in extaſi ſpiritualiter aſcēdūt in mōtem dn̄i/ montē diuine dulcedinis/⁊ iocūde refectiōis: vt poſſit dicere. In loco paſcue ibi me collocauit. Ideo hec ciuitas eſt in baſan quod interpretat̄ pinguedo: ⁊ de tribu manaſſe quod interpretat̄ obliuioſus. Hoc ei contēplatiuo ſpiritualiter cōuenire videtur, qui oblitus populum ſuū ⁊ domū patris ſui, oblitus eorꝫ que retro ſunt: ad anteriora aſcendendo ſe porrigit. cuius aīa quaſi ex adipe ⁊ pinguedine repleta/ in ſinu rachelis ⁊ in vmbra deſiderij requieſcit. Singuli iſtorꝫ zelum ſuū habent. Primus eſt in ſuorꝫ ⁊ alienorꝫ dolore peccatorū: ſecūdus in tolerātia paſſionum: tertius in deſiderio eternorū. Primū exhibet ap̄ls: vbi ſe carnalē reputans/ et venundatū ſub peccato, Oia (inquit) ſuſtineo ꝑpter electos: vt ⁊ ipſi ſalutē cōſequantur. Secundū exprimit vbi aſſerens ſe paratū alligari in hieruſalē: non facio (inquit) animā meā precioſiorē q̄ meipſum. Tertiū manifeſte declarat̄ vbi ad tertiū celum raptus/ ⁊ accenſus deſiderio ſupernorū: cupio (inquit) diſſolui/ et eſſe cum xp̄o. Hoc triplici celo immolat homo aīam ſuam: hoc eſt triplex ſacrificiū ſimile. Offert̄ vt ſimila in clibano/ in craticula/ in ſartagine. Qđ in clibano coquitur/ occultum eſt: ſic ⁊ cordis contritio ei ſoli

aperta eſt, cui cogitatio omnino cõfitetur. Quod in craticula coquitur, libere oĩbus patet: in quo martyrum perſecutio manifeſta ſignatur. Quod vero in ſartagine frigitur quandoque apparet, quandoque abſcondit ſecundum motus olei bullientis: ſic et mentis deuotio nunc interius latet, nunc foris per vehementiã deſiderij ⁊ amoris apparet. Licet ei beatus martinus, licet maria magdalena oleo caritatis intus ferueãt: deſideria tñ eorum per operis exhibitionẽ exterius ꝓdeunt, dum ille celũ ſuſpiciẽs ⁊ ſuſpirans cũ xp̄o eſſe deſiderat: ⁊ illa xp̄m ſuper oĩa diligẽdo pedes oſculatur / ⁊ lachrymis rigat. Coquitur ergo in clibano paulus, in craticula laurentius, in ſartagine maria / vel martinus. Et quia beati laurẽtij craticula totũ hunc diem ſibi peculiariter vẽdicat: de beato laurẽtio ⁊ eius craticula ꝓſequamur. Cum de craticula offerenda eſt ſimila, poſt aſpergẽda eſt oleo: ne ignis vehemẽtia cõburatur. In hoc ſacrificio tria exigunt̃ vt ſit ſimila abſque fermẽto: vt coquatur: vt craticula: vt oleo conſpergatur. Simila eſt puritas cõſcientie: que niſi oleo caritatis cõſpergatur / perſecutiõis igne conſumitur: nam ſine ſpiritus ſancti gratia humana nõ poteſt ſubſiſtere infirmitas: quod infert. Petrus ante infuſionẽ ſpiritus ſancti ad vocẽ ancille xp̄m negauerat: indutus autem virtute ex alto cũ a principibus ſacerdotũ ꝓhiberetur loqui in noĩe ieſu: magis (inquit) oportet obedire deo quam hoĩbus. Et innuẽte xp̄o tẽpore paſſiõis: quo (inquit) vado, nõ potes me modo ſequi: ſequeris autẽ poſtea. Sed et oĩbus diſcipulis dictum eſt Sedete in ciuitate: donec induamini virtute ex alto. Abſque fermento eſt ſimila: cũ ꝓ xp̄o et iuſtitia eius quis patitur, nõ ꝓ ſua malicia. Sicut ſcriptũ eſt Si ꝓ xp̄o patiamini / beati: ⁊ beati qui perſecutionem patiunt̃ ꝓpter iuſtitiam. Nemo veſtrũ (dicit petrus) patiatur quaſi homicida / aut fur / aut malefic9 / aut alienorũ appetitor. Oportet quod aſperſa ſint oleo: nã quicquid ſine caritate obtuleris / vite meritũ nõ habebit. Verba pauli ſunt. Si tradidero corpus meũ ita vt ardeam, caritatem autem nõ habeam: nichil michi ꝓdeſt. Caritas autem oĩa ſuffert, oĩa ſuſtinet: quia caritas patiẽs eſt. Ideo gloria martyrũ erat: quod pro xp̄i nomine torquebant̃. In hoc (inquit ap̄ls) laboramus, ⁊ maledicimur: quia ſperamus in deum viuũ. O quam felicem debemus reputare eũ qui ſic materiali igne purgatus eſt / vt ignem purgatoriũ nõ ſentiret. Terribilis eſt expectatio illius quãdo ſedebit dñs cõflans et emũdans argẽtum. Et purgabit (inquit) filios leui in ſpiritu iudicij et ſpiritu ardoris. Felix cuius opus non ardebit felix qui edificauerit aurũ / argentũ / et lapides precioſos. Cum exarſerit (inquit) in breui ira eius: beati oẽs qui cõfidunt in eo. Per ignem tranſeundũ eſt nobis oĩa opera noſtra ꝓbabit ignis. Vereor ne aurum noſtrũ vertatur ibi in ſcoriam. Omnes eñ iuſtitie noſtre ſicut pãnus menſtruate. Et quid miſeri faciemus cũ noſtras purificabit iniquitates: qui etiã iuſtitias iudicabit? Quicquid modo diſſimulam9, quicquid vel in nobis / vel in alijs diſſimulando palpamus: ignis vindex / et crucians flamma cõſumet. Ego infeliciſſimus qui nõ poſſum exiguã guttam ſuſtinere candele ardentis ſi ſuper manũ meã ceciderit: quid faciam ſi me circũcingi, et onerari video carbonis ardentibus prementibus / vrẽtibus / ⁊ nõ cõſumentibus? Quomodo expectabo dñm maieſtatis, iudicem vniuerſitatis veniẽtẽ in ſpiritu furoris ⁊ turbine tẽpeſtatis / in igne ſulphuris / et eterni ardoris? Ignis ei in cõſpectu eius exardeſcet: ⁊ in circuitu eius tẽpeſtas valida. Contra hanc fragiliſſimã ſtipulam: ⁊ contra foliũ quod vento rapitur accendet̃ ignis cõſumens et deuorãs vſque ad inferni nouiſſima. O quam felix craticula laurentij: per quã ⁊ ignis ille penalis euadit̃, ⁊ eterni refrigerij quies, et eterne glorie iocũditas obtinet̃. Nonne ⁊ nos ignem aliquẽ ſuſtinere poſſemus? poſſemus equidẽ ⁊ ignem grauiſſimum ſepiſſime ſuſtinemus. Nonne ignis eſt inuidia? nonne ignis eſt cupiditas? ſed ignis iſte alienus eſt, et interficit filios aaron. Ignis iſte nõ fouet, ſed deuorat: non illuminat, ſed excecat: vt non videamus ſolẽ iuſtitie. Supercecidit ignis malicie: ⁊ nõ viderũt ſolem iuſtitie. Hunc ignẽ ſubijcit abimelech vt incendat oppidũ thebes: hunc ignẽ accendũt amalechite vt ſuccendãt ſychelech: ſed et inimicus accẽdit in nobis ſtipulas, extinguit ignẽ illum in nobis quẽ dñs miſit in terram, ⁊ voluit vehemẽter accẽdi. Putatis quod beatus laurẽtius ſuſtinuiſſet adeo patienter materialis ignis incẽdium: niſi arderet alio igne qui omnẽ maliciam alterius ignis cõſumeret ⁊ auferret? Naturale ⁊ phiſicũ eſt quod calor calorẽ expellat. Ardebat itaque ignis charitatis in altario cordis ei9: per quẽ ignis exterior vincebatur. Ignis ille de quo moyſes dicit. Ignis ſemper ardebit in altari, ſacerdos ſubijciet ligna: forte huic igni ligna ſubiecerat: diuque hunc ignẽ fouerat ſummus ille beatus ſacerdos ſixtus / vel miniſterio beati ſixti ſummorũ ſacerdotum ſummus De quo ſcriptũ eſt. Ignem miſit dñs in oſſibus meis ⁊ erudiuit me: ⁊ inſiſtũt miniſtri ſathane. Cõtumelis ⁊ tormento interrogabãt martyrẽ xp̄i: martir fiat afflictus ſiquidẽ, ſed inuictus. Carbones ſuggerũt, excitant flãmas, furcis ferreis et ardẽtibus attrectãt mẽbra illius. Ille memor paſſionũ xp̄i, et eius paſſionibus condelectans: ſuorũ dolorum obliuiſcat̃, ꝓprijque corporis cruciatũ non curat / quia peregrinatur a corpore nec attribuendũ eſt hoc ſtupori, ſed amori: nec inſenſibilitati, ſed caritati: nec eñ ſenſus doloris amittit̃, ſed ſubmittit̃: ⁊ quicquid poteſt humana malicia pro xp̄i amore contẽnitur. Ecce quõ aſperſa ⁊ ſuperaſperſa eſt oleo ſimila beati laurẽtij / niſi oleũ eſſet ꝓculdubio omnino cremaret̃ ⁊ tota deficeret. Nec autem vncta oleo exultationis nõ ſolũ in tormẽto exultat: ſed tortori inſultat. Aſſatũ eſt (inquit) iam verſa ⁊ manduca. Ecce quanta eſt fides ſanctorum: ecce quanta eſt in fide virtus in virtute victoria. Sancti (inquit) per fidẽ vicerunt regna. Per fidẽ inquit. Nã hec eſt victoria que vincit mũdum fides noſtra. Mũdus fidẽ expugnat tripliciter: per prudentiam / per potẽtiam / per obſtinaciam.

Fides autẽ triplici modo vicit mundũ: per ſtultitiã,
per patientiã, per operũ gratiam. Per ſtultitiã vincit
prudẽtiã: nam cũ filij huius ſeculi prudẽtiores ſint fi-
lijs ſuis in generatiõe ſua, placuit deo ꝑ ſtultitiã pre-
dicatiõis ſaluos facere credẽtes. Predicam⁹ (inquit
apl's) xp̄m crucifixũ: iudeis quidẽ ſcandalũ: gentibus
aũt ſtultitiam. Per patientiã vincit potentiã. In pa-
tiẽtia (inquit) veſtra poſſidebitis aĩas veſtras. Idem.
Nolite timere eos qui corpus occidunt: aĩe autem nõ
habent quid faciãt. Per operũ gratiam vincit obſti-
nacia. Quis ei adeo eſt obſtinatus: vt eum ad amorẽ
xp̄i ſancta ꝛ miraculoſa opera nos inducant? Hec eſt
pugna gedeõis in tubis / in lagũculis / in lucernis. In
tuba predicatiõis: in lagũcula que frangit, martyriũ
corporis: in lucerna miraculorũ exhibitio. Et q̃ teſta,
qð vitrũ fragili⁹ carne noſtra? ideo ꝛ merito caro no-
ſtra eſt ꝛ lagũcula. Si nõ poſſumus aſcẽdere in mon
tẽ martyrij, qꝛ nõ omnes capiunt verbũ illius ꝑfectio
nis vite: ſaluemur ſaltẽ in ſegor modica ciuitate. Pu
gnemus in tubis / in laguncullis / ꝛ lucernis aduerſus
madianitas cũ gedeõe. Sit tuba noſtra in hymnis / ꝛ
pſalmis / ꝛ cãticis ſpũalibus: frãgamus vaſa iſta ficti
lia vigilijs / ieiunijs / diſciplinis. Ardeant lucerne ve-
ſtre corã hoĩbus: vt videant opera veſtra, et glorificẽt
patrẽ veſtrũ qui in celis eſt. Videãt etiã madianite: ꝛ
fugiãt qui oderũt dñm a facie ei⁹. Ecce tres ciuitates
refugij: penitẽtie cõtritio, carnis afflictio, vite celeſtis
affectio. Ecce tria ſacrificia: ſimila in clibano ꝑ occul-
tam cordis ꝯtritionẽ: in craticula ꝑ corporis afflictio
nẽ: in ſartagine ꝑ ebulliẽtis ꝛ eſtuantis deſiderij volũ
tatẽ. Qꝛ ergo nõ habemus hic ciuitatẽ manẽtem, ſed
futurã inquirimus. fugiamus fratres ad ciuitates re-
fugij, vt ꝑ eas redeamus ad illam ciuitatẽ a qua nũc
exulamus: cuius mãſio eſt in gloria et honore: in pa-
ce ꝛ quiete: in eterna beatitudine / ꝛ interminabili io-
cunditate. Ad quã nos ducat ꝛ introducat ieſus chri
ſtus: cui eſt honor et gloria in ſecula ſeculorũ. Amen.

¶ Sermo. xxxix.

Gaudeamus oẽs in dño diem feſtũ ꝛc̄. Gau
dẽt angeli: qꝛ xp̄i mater hodie i celũ aſſum-
pta eſt. Cum hoĩes gaudeant q̃ ſemꝑ ſunt
in triſtitia ꝛ merore: quõ nõ gauderẽt ange
li, quoꝝ natura eſt gaudere, quorũ cõditio triſtitiã nõ
admittit? Qui gaudẽt ſuper vno pctõre pniam agẽte
quõ non gauderẽt ſuper matre dei celos aſcendẽte?
quare nõ gaudeãt angeli, cũ gaudeat dñs angelorũ?
Gaudet xp̄s, et matri ſue hodie feſtinus occurrit: nec
dedignat̃ ſue legi ſatiſfacere: per quã parẽtes honora
rari precipit. Dauid qui xp̄i figuratiuã gerebat yma-
ginem: gaudebat ꝛ pſallebat corã archa veteris teſta
mẽti. Putatis ꝙ nõ gaudeat xp̄s coram archa noui
teſtamẽti, corã cella aromatũ, corã ꝓpiciatorio exau
ditionis, corã ſacrario ſpũs ſancti? Gaudeãt angeli ꝛ
occurrãt dñe ſue regine angeloꝝ mediatrici dei ꝛ ho-
minũ. Attendãt quid olim fecerit iohãnes: dũ adhuc
eſſet in vtero matris ſue. Qui cũ eſſet clauſus et non-
dum ꝓductus in lucem: gaudens tñ geſtiebat in oc-
curſum marie. Aĩa pueri liquefacta eſt: vt maria locu
ta eſt. Liqueſiant angeli, ꝛ vocẽ marie audituri: ꝛ ma
rie preſentia fruituri. Gaudeãt ꝓ ſe, gaudeant ꝓ no-
bis: ꝓ ſe, qꝛ ſuam in celo recipiũt aduocatam. Nemi-
nẽ queſo moueat fratres mei ꝙ mariã voco reginã an
gelorum et dñam. Glorientur angeli ſe illam habere
dñam, quam dñs angelorũ ſibi elegit in matrẽ: ipſa
q̃to glorioſius ꝛ ineffabilius peperit filiũ ꝛ heredem
dei, tanto differẽtius / et pre cũctis glorioſius nomen
hereditauit. Magnũ ꝛ glorioſum eſt in angelo ꝙ fa-
ctus eſt dei miniſter. Proculdubio maius ꝛ glioſius
eſt in maria, ꝙ facta eſt dei mater. Sicut apl's dicit.
Nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor homi-
nis aſcendit q̃ta ſunt que preparauit deus diligenti
bus ſe? Si deus preparat tã precioſa diligenti ſe: q̃ta
putatis preparat gignẽti ſe? Cui angeloꝝ dictum eſt.
Spiritus ſanctus ſuꝑueniet in te ꝛc̄? Adhuc eminen
tiorem vobis demonſtro prerogatiuam. Veni electa
mea: ꝛ ponam in te thronũ meũ. Cui angeloꝝ dictum
eſt vnq̃ tam venerabile / tam amabile / tam familia-
re verbũ. Veni (inquit) electa mea: veni. Vocatio eſt
ad ſupereminẽtem glorie mãſionem. Multi quidem
ſunt vocati: pauci vero electi. Iſta eſt vocata ꝛ electa
nõ ſolum electa, ſed ꝛ preelecta. elegit eã deus: ꝛ pre-
elegit eã. Beata dñe quã elegiſti habitabit in atrijs
tuis: immo ſi verba dñi attẽdamus, habitabit in ea:
ꝛ ponet in ea thronũ ſuum, qm̄ elegit eam in habita-
tionem ſibi. Hec requies mea in ſeculũ ſeculi: hic ha-
bitabo, qm̄ elegi eam. O virgo virginũ / o virginũ de-
cus: videbaris derelicta eo tẽpore quo fructus vẽtris
tui, fructus terre ſublimis aſcẽdit in celum: ſed nõ vo
caberis vltra derelicta. ꝛ terra tua nõ vocabitur am-
plius deſolata, ſed vocabit̃ voluntas dei in ea: ꝛ terra
tua inhabitabit̃. Habitabit eñ iuuenis in virgine: et
habitabit in te filius tu⁹. Et hoc eſt qð ipſe dicit. Ve
ni electa mea, et ponam in te thronũ meũ: vt tecũ ſim
ꝛ tecum quieſcam. Sunt alij throni quidam ſcꝫ diui-
ni ſpiritus multa deo familiaritate cõiuncti: ſed bea-
ta maria lõge cõiunctior eſt filio ſuo / cum ſint duo de
carne vna. Hãc prerogatiuam dedit pater filio / vt ſit
ei conſubſtãtialis: hanc prerogatiuã habet mater / vt
ſit ei conſubſtãtialis. Ipſa quidẽ ſignificata per noia-
tiſſimũ thronum illũ ſalomonis. Ad hec hodie voca-
ta ꝛ electa eſt / vt ſit thronus: vt ſit quaſi ſolium excel-
ſum ꝛ eleuatũ. Eleuatum dico ſuper choros angelo-
rũ. Thronus, qꝛ ſuper eã requieſcit ſpiritus dei: thro-
nus quidẽ, ſed non thronus de quo fulminat: de quo
terribilis mortis ſentẽtias / ꝛ decreta dãnationis eter
ne ꝓmulgat. Sicut ſcriptũ eſt. De throno dei ꝓcedũt
fulgura / voces / ac tonitrua. Vt ỽbis ciuilibus vtar.
De throno hoc xp̄s iuriſditionẽ exercet pacificã: fili⁹
eñ per preſentiã, per preces ꝛ merita ſue matris lar-
git̃ captiuis indulgẽtiam, clauſis apertionẽ, cecis il-
luminationẽ, laborãtibus requiẽ, infirmãtibus ſani-
tatẽ, indigẽtibus abũdãtiam, metuẽtibus ſecuritatẽ,

inter amicos fidē, inter inimicos pacē, in dubijs certitudinē, in errore cōſilium, in tribulatione ſolatium, in bello ꝓpugnaculum, in exilio refugium, in naufragio portum, ignorantibus ſapiētiam, humiliantibus exaltationem, pupillis et viduis cōſolationem, incipientibus et ꝓficientibus gratiam, perficientibus et triumphātibus gloriam ⁊ coronā. Auferatur corpus iſtud ſolare de mundo: ⁊ nō erit niſi nox. Auferat̄ maria de celo: ⁊ non erit in hominibus niſi cecitas tenebrarum, error turbinis, ⁊ caligo inuoluens. Matrem ſuam chriſtus reliquerat ad tempus in terris, donec oīa que familiarius in filio ſuo viderat, et in corde ſuo diu cōtulerat, diſcipulis cōmunicaret: atq̄ iuxta vetus eloquiū contrito capite ſerpentis antiqui credētium cordibus fidem ⁊ amorē chriſti impreſſius et firmius intimaret: chriſtiq̄ eccleſiā quā erudiendam in eius aſcēſione receperat, filio ſuo ſine ruga ⁊ macula repreſentaret. Videbat̄ chriſto ꝙ non totus aſcendiſſet in celū / donec illam ad ſe traxiſſet, de cuius carne ⁊ ſanguine traxerat corp⁹ ſuū. Deſiderio ergo deſiderabat chriſt⁹ habere ſecū vas illud electū / corpus virginis dico, in quo ſibi bene cōplacuit, in quo nil qđ diuinitati poſſet diſplicere repperit: quod omniū virtutum affluētia / omniū plenitudine gratiarū / omniū celeſtiū aromatū odore perfudit. Hec eſt in cuius vtero ex diuerſis ſpeciebus diuinitate / carne / ⁊ aīa confectum eſt manu ſpiritus ſancti mirabiliter et ineffabiliter illud thimiama, qđ chriſtus aſſiſtēs pontifex futurorū bonoꝝ in ara crucis deo patri ſacrificiū obtulit veſptinū. Ratiōe huius thimiamatis odorifera facta eſt et ſuauis in delitijs ſuis ſancta dei genitrix. Aſcēdit itaq̄ quaſi virgula fumi ex aromatibus mirrhe ⁊ thuris: ⁊ vniuerſi pulueris pigmētarij. Hinc eſt ꝙ quidam angelici ſpiritus cum alijs angelis beate virgini tranſeūti de huius ſeculi deſerto nō aſtiterūt: forte miſſi ꝓpter eos qui hereditate capiūt verbum ſalutis / tante fragrātie / tante ſuauitatis delitias admirantes. Que eſt (inquiūt) que aſcēdit de deſerto delitijs affluens: quaſi dicerēt. Quomodo potuit inueniri tanta celeſtium delitiarū affluentia in deſerto vite mortalis: vbi non eſt niſi dolor / ⁊ labor / et afflictio ſpiritus? Nos qui paſcimur in bonis dñi, quos in ciuitate dei fluminis impetus letificat: ciuitatē dei nō a torrente voluptatis, ſed a gloria vultus eius tātas delitias in nobis habemus. Ceſſent queſo angelice poteſtates admirari huius deſerti delitias: nam que fuit olim deſertū, facta eſt hortus delitiarum. Sicut eſayas dicit. Ponet deſertum eius delitias: ⁊ ſolitudinem eius quaſi hortū domini. Delitias in virgine voco, ꝙ eſt a domino preelecta, a prophetis prenunciata, a patriarchis optata, ab angelo ſalutata, a ſpiritu ſancto fecundata: ꝙ in virga aaron, ꝙ in vellere gedeonis, ꝙ in ezechielis porta, ꝙ in rubo moyſi preſignata: ſine corruptione fecūda, ſine grauamine grauida, ſine dolore puerpera, ꝙ ipa eſt vite ianua, ꝙ virginum primiceria, ꝙ ſimul eſt dei eterni amica. Non miretur angelus ſi aſſumat̄ in ſplendore ⁊ gloria mater dei, ⁊ ancilla: ſoror, ⁊ ſponſa: mater, ⁊ filia. Delitie hui⁹ ſeculi momētanee ⁊ vmbratiles ſunt: in quibus cito preterit qđ delectat, et permanet ſine fine qđ cruciat: ſed delectationes in dextera eius vſq̄ in finem. O q̄ꝫte et q̄ꝫ ineſtimabiles delitie: quas nulla penuria do ſequit̄, nullus finis abrumpit, nulla ſollicitudo cōturbat, nulla ſuſpitio comitatur. O q̄ꝫta prudentia / o q̄ꝫta ſecuritas ei ſeruire que felici cōmercio bona ineffabilia ꝓ minimis, ⁊ ꝓ temporalibus eterna retribuit. Mater dei olim filiū ſuū collocauerat in humili preſepio: hodie in ſolio ſublimi collocat̄ a filio: filiū ſuum poſuerat in medio duū animaliū: hodie collocat̄ a filio in ſupereminentiā angeloꝝ. Olim filiū ſuū deduxerat in egyptū: hodie a filio de deſerto hui⁹ ſeculi tranſfert̄ in celū: induerat filiū ſuū vilibus pānicilis: hodie a filio ſuo ſtola ꝑpetue iocūditatis decorat̄ humanitatē filius ei ſuā cōicat ⁊ diuinitatē, ſuā eternitatē, ſuam claritatem, ſuam iocūditatē: vt videatur ⁊ teneat̄ / ⁊ poſſideat̄ a matre quaſi vnigenitus a patre ieſus chriſtus, cui eſt honor et gl̄ia in ſcl'a ſcl'oꝝ. A.

¶ Sermo. xl.

Eſtote prudentes ſicut ſerpētes: et ſimplices ſicut colūbe. Magiſter veritatis nos erudit ⁊ informat in ſcola euāgelice diſciplīne quales nos eſſe oporteat ad iuſtitiā faciēdam, ⁊ iniuriam tolerādam. Prudētia exigit ad faciendū bonū: ⁊ ſimplicitas ad patiendum malū. Eſt prudentia ſiue ſapiētia bona: ⁊ eſt ſapientia mala: eſt ſapiētia dei, et eſt ſapientia mundi. Iſte due ſapientie ſunt cōtrarie: nec rerū eſtimationē eque librāt. Sicut ſcriptura dicit. Sapiētia dei iuſtificata eſt a filijs ſuis: ſed ⁊ filij huius ſeculi prudentiores ſunt filijs lucis in generatiōe ſua. Iſta verbū crucis ⁊ mortis (per quā placuit deo ſaluos facere credētes) ꝓpoſuit habere ꝓ luce. Illa currēs ad vanitates et inſanias falſas: verbū crucis ſtultitiā reputat, q̄ꝛ animalis homo nō percipit ea que ſunt ſpiritus dei. ſtultitia ei eſt ei / ⁊ nō poteſt intelligere. Iacobus apoſtolus quaſi iudex in tanta varietate ⁊ cōtrarietate reſpondet. Illa (inquit) terrena eſt: aīalis eſt: dyabolica eſt. iſta vero primū pudica quidem: deinde pacifica. Eſtote (inquit) prudentes ſicut ſerpentes. Quare non dicit ſicut epicuri, ſicut ſtoici, ſicut peripatetici: q̄ꝛ iſti euanuerunt in cogitatiōibus ſuis: ⁊ obſcuratū eſt inſipiens cor eorū: ⁊ dati ſunt in reprobum ſenſum / ſeruientes potius creature q̄ꝫ creatori. Ideoq̄ dicit dñs de illis. Deprehendam ſapientes in aſtutia ſua: perdam ſapientiam ſapientū, ⁊ prudentiā prudētum reprobabo. Et que eſt hec ſapientia: aut quis magiſter huius ſapientie? Ille quidem qui docet hoīem ſcientiam: ipſe eſt magiſter. Ipſa eſt ſapientia dei virtus ⁊ dei ſapiētia chriſtus ieſus qui factus eſt nobis a deo non ſolum ſapientia ⁊ iuſtitia: ſed ſanctificatio et redemptio: q̄ꝛ illa non eſt niſi inflatio ⁊ pditio. Et que ſunt precepta magiſtri huius ſcole? Eſtote prudentes

ſicut ſerpentes. Et q̄ vult venire poſt me abneget ⁊c. Et qui non odit patrem ſuū ⁊ matrem/ inſuper ⁊ animā ſuam: nō eſt me dignus. Infelix ego homo quomodo ſequar xp̄m: quomodo hec mādata implebo? Tu mandaſti domine mādata tua cuſtodiri nimis. Heu me mater mea vt quid me genuiſti filiū doloris et plorationis: filium damnatiōis eterne? Cur exceptus genibus? cur lactatus ſum vberibus? cur in pabulum gehennalis flamme nutritus? Qui hec ⁊ hec nō fecerit: nō poteſt meus eſſe diſcipulus. Certe ſcio q̄ȝ immediata ſunt eſſe xp̄i diſcipulum: ⁊ eius aduerſarium. Ipſe eſt qui dicit. Qui mecum non eſt, cōtra me eſt: ⁊ qui mecū non colligit, diſpergit. O bone ieſu quare poſuiſti me contrariū tibi: ⁊ factus ſum michimetipſi grauis? Michi grauis factus ſum: q̄ȝ graue ⁊ impoꝛtabile michi factum eſt iugū tuū. In ſcola euāgelij tui quādoq̄ȝ audieram Venite ad me om̄es qui laboratis ⁊ onerati eſtis: ⁊ ego reficiam vos. Iugum enī meū ſuaue eſt: ⁊ onus meū leue. Certe moyſes iugum nobis impoſuerat: quod neq̄ȝ patres noſtri, neq̄ȝ nos portare potuimus. Ipſe autem precepit diligere patrē ⁊ matrem: diligere etiam amicū, et odio habere inimicū. Illud iugum michi tolerabilius videbatur: et quicquid ſit de amore parentū/ aut amici: illud ſcio q̄ ſatis eſſem procliuus ad odium inimici: proni enī ſunt ſenſus hominis ab adoleſcentia in malum. Nunc aūt imponis michi iugum dn̄e: quod omnino ferre non poſſum. Satis ſufficiebant ad cumulū miſerie mee preter iugū moyſi alia iuga: quibus oneratus totus deprimebar in terram. Vigilauit enī iugū iniquitatū mearū in manibus tuis dn̄e. Hoc onus aſſidue porto: q̄m iniquitates mee ſupgreſſe ſunt caput meū: ſicut onus graue grauate ſunt ſuper me. Aliud etiam iugum ſentio: ſcilicet virgam exactoris/ et iugū oneris eius. Preter hec iuga ego homo perditiſſime mentis, ſpretis nuptialibus gaudijs iuga boum emi quinq̄ȝ: in quorū probatiōe ſemper reprobus inuenior. Quinquipartita ſiquidē ſenſualitas deprimit in me ſpiritum multa cogitantē: ⁊ ſpiritum volentem in ſublime conſurgere intrudit in terrā. Propter tam varia/ ⁊ tam grauia iuga ⁊ onera miſer factus ſum, ⁊ curuatus ſum vſq̄ȝ in finē: nec eſt qui me ſoluat et erigat: niſi tu qui ſoluis cōpeditos, et erigis eliſos dn̄e. Licet lex tua michi grauiſſima videatur: erit michi tamē ſuauis et dulcis: ſi benedictionem dederis. Et legiſlator. Scio dn̄e q̄ ſi oleo miſericordie tue vngeres me: ſi pane tui amoris me reficeres/ in fortitudine huius cibi patienter omnia ſuſtinerem. Charitas enim omnia ſuffert, omnia ſuſtinet: charitas patiēs eſt. Si vnxeris me oleo letitie tue, omnia michi in gaudium conuertētur: computreſcet iugū a facie olei. Confirmabūtur genua, que modo infirmata ſunt a ieiunio: ⁊ caro mea immutabitur ꝑpter oleū. Legimus dn̄e q̄ȝ ſimila que tibi offerenda eſt ſi coquatur in craticula/ in ſartagine/ aut in clibano, aſpergēda eſt oleo: ne per ignis vehementiam comburatur. Vnge ergo me dn̄e oleo charitatis ⁊ miſericordie tue, ⁊ potero diligere inimicū: potero non ſolum patrē ⁊ matrem odio habere, ſed meipſum. Nūc in via mandatorum tuoꝝ delectabor: tunc inuenietur in me colūbina ſimplicitas/ ⁊ prudētia ſerpentina. Credo q̄ columbe ſimplicitas commēdatur in ſacro eloquio ꝑpter innocentiam/ ⁊ manſuetudinē/ et ſocialis vinculi paritatem. De ſerpēte autē legitur q̄ callidus erat ſuper omnia animalia. Inter prudentias eius illa nos ſpiritaliter erudit ⁊ informat: q̄ȝ cum ſibi videt imminere tempora ſenectutis, inter anguſtiſſimos lapides ingrediēs ibi deponit vetuſte pellis exuuias. Sed ⁊ nos ſi volumus veterem hominem deponere cum actibus ſuis oportet nos ingredi anguſtias penitentie, anguſtias vie illius que ducit ad vitam: et ſic induere nouū hominem, qui ſcḋm deum creatus eſt. Sane ille benedictus apoſtolus, cuius hodie memoria in benedictione eſt: pellem vetuſtatis/ pellem mortis depoſuit: vt pellem glorie ⁊ iocunditatis indueret. Pellē (inquit) ꝓ pelle: et omnia que habet homo dabit pro anima ſua. Dat homo pellem mortificationis ꝓ pelle glorificationis. Pellem hanc deponemus, cū corruptibile hoc induet incorruptionē: ⁊ mortale hoc immortalitatē. Aliamq̄ȝ pellem ſumemus, cū xp̄s reformabit corpus humilitatis noſtre cōfiguratū corpori claritatis ſue: et ſuperinduar ego pelle noua, et in pelle mea videbo deum ſaluatorem meū. Iuxta verbum eſaye. Hodie deponit ethiops pellem ſuam: et pardus varietates ſuas. Erat pellis quam hodie deponit apoſtolus pellis mortalitatis, ⁊ ideo ethiopis: hodie apoſtole dei renouatur vt aquile iuuentus tua. De hac pelle dicit iob. Nūquid implebit ſagenas tuas: ⁊ gurguſtiū piſcium pelle eius? Hec eſt pellis caprina, que ponitur in lectulo dauid: vt innocēs manus perſecutoris euadat. Hodie dn̄e conſcidiſti ſaccum apoſtoli: et circūdediſti eum letitia. Vetus adam incidit in latrones: qui ſpoliauerunt eum tunica innocētie et glorie: hāc hodie fortiter recuperat miles, ⁊ athleta chriſti fortiſſimus. O malicia demonum, o crudelitas hominum, o virtus dei, o conſtantia martyrum: vbi erat cor apoſtoli quādo has anguſtias tolerabat? certe in chriſto/ in cruce chriſti/ ⁊ in doloribus eius. Memoriam paſſionis chriſti, ipſum ꝓpter paſſionis immemorē faciebat. Si quereretur ab eo vtrū pellē ſuam, vtrum carnē ſuam diligeret: reſpōderet diligo: nemo carnē ſuam odio habuit: ſed magis diligo chriſtum q̄ȝ meipſum. Si modo ſpolior/ chriſtus me ſuperinduet: pondusq̄ȝ hoc tribulationis mee immēſum glorie pondus operabitur in me. Scio cui credidi, ⁊ certus ſum: nō mentietur q̄ȝ veritas eſt. Sed pro chriſto patior, ⁊ conregnabo: ⁊ pro breui et tranſitoria tribulatiōe coronam immarceſſibilem/ et interminabilem iocunditatē/ ⁊ exultationem ſecurus expecto. Quam nobis preſtare dignetur per merita beati Bartholomei ieſus chriſtus, cui eſt honor et gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

¶Sermo.xlj.

HOdie in curia celeſti inter principes ⁊ poteſtates angelicas celeberrima eſt gratiarū actio ⁊ vox laudis: qꝛ in celum aſſumit̃ mater dei. Nos autē potius plangere ꝗ̄ plaudere decet, qui in hac valle lachrymarū priuamur illius preſentia que nobis erat publica occaſio gaudiorum. Speret tñ ⁊ expectet per eam peregrinatio noſtra ſolatiū tempeſtiuū. Aſſumitur eñ vt trahat nos poſt ſe in odore vnguentorū ſuorum: vadit parare nobis locū: precedit aduocata fidelis ⁊ potens ꝓcurare noſtre ſalutis negociū. vadit ad filiū: amor dabit dona hominibus, tanꝗ̄ mater dei, dña regni, regina celeſtium poteſtatū, celi et terre poſſidēs principatum. Archa federis longam morā fecerat in azoto: ſed hodie (reducēte dauid) ſolenni exultatiōe ſuſcipit̃ in hieruſalē: qꝛ maria de valle miſerie ⁊ ploꝛationis aſſumpta, celeſtē ingredit̃ ciuitatē. Uere benedicta hec inter mulieres: ⁊ dum xp̄m in terris ſuſcipit, ⁊ dū in celis a xp̄o ſuſcipitur. Uere beata que ſecure dicere poteſt Beatam me dicēt omnes generationes. Hec eſt virgo ſapiens que fatuis virginibus remanētibus foris: cum ſponſo ingreditur ad gaudiū nuptiale. Conquerunt̃ fatue virgines ꝙ earū lampades extinguūtur. De iſta ſcriptū eſt. Non extinguet̃ in nocte lucerna eius. Propter hanc lucernā et admirabile lumen quo circūfuſa erat beata virgo dum aſſumeret̃ in celum: mirabant̃ angeli lucis / et dicebant. Que eſt iſta que ꝓcedit ſicut aurora cōſurgens pul. vt lu. e. vt ſol? O ꝗ̄ pulchra eſt aſcenſio tua pulcherrima mulierū: o ꝗ̄ pulchri ſunt greſſus tui in calciamentis filia principis. Ea eñ caritate qua voluit minorari paulominus ab angelis / voluit ⁊ ipſe matrē ſuā glorificari pre angelis. Cum ergo filius hodie matrē ſuā traheret in odore vnguentoꝝ ſuorū (ipſe eſt eñ odor vite in vitā) quid puteſ eam dicere: niſi qḋ anteceſſor eius patriarcha quādoqꝫ dicebat. O virgo virginū diligenter queſo inſpice / ⁊ attēde: et vide vtrū iſte ſit filius tuus quē olim pānicul[is] inuoluebas, quē ducebas in egyptū, quē querebas in hieruſalē, quē a iudeis ligatum / flagellatū / conſputū / ⁊ ſtipiti videbas affixum (ſi tñ maternis oculis filij cruciatū videre poteras) quē nūc gloria ⁊ honore coronatū ſuper omnē angelicā poteſtatem: ⁊ ſuper omne qḋ excogitari poteſt cōſpicis exaltatū. O gratia plena vere hodie dñs eſt tecū, ⁊ tu cum dño: vt tu cū eo habites / ⁊ quieſcas: ⁊ ipſe tecum habeat habitationē et requiem. Tu es eñ de qua dicit. Hec requies mea in ſeculum ſeculi: hic habitabo qm̄ elegi eā. Uere gratia eras plena que peperiſti plenū gratie ⁊ veritatis: nūc ab eo recipiens plenitudinem glorie ⁊ honoris. Cōcepto filio cantabas olim Magnificat aīa mea dñm: et exulta. ſpi. m. in. d. ſa. m. nūc potes magnificentius exultare ſuſcepta a filio. Pre oībus filiabus ſyon que exultauerūt in rege ſuo: exultat hodie ſpōs tuus in deo ſalutari tuo. Factum erat germen dñi in magnificētia ⁊ gloria, ⁊ fructus terre ſublimis: qꝛ ieſus xp̄s eſt in gloria dei patris. Eleuata eſt poſt filiū tuum magnificētia tua ſuper celos: vt in terris tuā non deſerat carnē, qui terrenā de carne tua traxit originē. Credo ſiquidem ꝙ qui naſcēdo integrū cuſtodiuit in matre virginale ſignaculum: ipſe corpus virginis in quo per ipſum plenitudo deitatis habitare dignata eſt, ſeruauit ab omni mortalitate ⁊ corruptiōe illeſum. Sane que tota vixerat caſta, tota immaculata, tota impolluta et integra: quō ſentiret aut ſentire deberet quid eſſet humani corporis corruptela? Secure iam poteſt in celū aſcendere que in terris vitam duxit angelicam: relinquēs hoībus pacem firmans in eis fidem / ⁊ inextirpabilē caritatem. Gaudeāt hodie adā ⁊ eua parentes, aut potius peremptores noſtri: qꝛ dum maria celum ingredit̃ / poſteritati eiꝰ reſerat̃ ingreſſus. Eua nos duxit in miſeriam: iſta nos exaltat in gloriam. Hec eſt mulier illa fortis quā ſalomon potius ꝓphetando ꝗ̄ dubitando querebat cum diceret Mulierē fortem quis inueniet? Hec ſceptrum exactoris, et virgā oneris eius ſuperauit ſicut in die madian: hec mediante filio fortē armatum fortiter alligauit: hec eſt que caput antiqui ſerpentis contriuit. Inſidiabat̃ equidem ſerpēs calcaneo eius: ſed non ꝓfecit. Uenit eñ princeps mundi huius: ⁊ in ea nō habuit quicꝗ̄. Cum caput ⁊ fortitudo ſerpētis illius cōſiſtat in carnis illecebra ⁊ ſuperbia mētis: ipſa vtrāqꝫ ſuggeſtionem virginitate ⁊ humilitate deſtruxit. O ſuperbe / o inuide / o maligne: vbi eſt nūc doloſitatis tue preſtigioſa malicia? Dñe deus ſabaoth q̇ liberaſti populū tuum per feminā: nō dico delboram, ſed mariā, video qꝛ hic eſt ſerpens, hic eſt draco, quē formaſti ad illudēdū ei: ecce apparet humilitatis exitus. Eue ſuperbia nobis abſtulit paradiſum: marie humilitas nos reuexit ad celū. Sed vbi eſt hodie humilitas? Ipſe qui eſt rex ſuper omnes filios ſuperbie: ſequaces inuenit infinitos. Tam xp̄i / ꝗ̄ marie humilitas data eſt in cōtemptū. Uideo eos qui humiles ⁊ abiecti fuerunt in ſeculo, ſuperbiam inueniſſe in clauſtro. Dñs vniuerſitatis cui principatus et poteſtates celi obediunt: matrē elegit humilem ⁊ pauperculam. Nam de illa eſayas dicit. Surge paupercula de arator. Attende queſo quantus ſit humilitatis fructus. Idem hodie matri ſue celeſtes diuitias / et ineſtimabiles, atqꝫ interminabiles delitias impartit̃. Inuocemus eam, qꝛ ei fecit magna q̇ potens eſt: qui per eam operatus eſt ſalutem in medio terre. ea ꝓ nobis ſupplicante in celis non ceſſabit ab operibus miſericordie. Scio qꝛ non carebit effectu quicquid a filio poſtulauerit mater quā elegit ⁊ preelegit in terris: quā exaltauit ⁊ ſuperexaltauit in celis, cui ſemper omnē creaturam contulit eminētiam glorie et honoris. Ipſa eſt que inter tentationum impetus, inter omnes periculorū anguſtias, inter omnia que timere poteſt humana miſeria, ꝓpoſita eſt nobis in auxilium patrona diligens: et pia mediatrix ad filium, cui ſit gloria et honor in ſecula ſeculorum. Amen.

¶Sermo.xlij.

Intrauit ieſus in quoddam caſtellū: ⁊ mulier quedam martha noīe exce.illū in do. ſu. Queritur quid ad beatā virginē pertineat hoc euangelium: in quo pars marie ſororis lazari optima reputatur. Que em̄ cōuentio peccatricis ad virginē virginum, ad ſanctarum ſanctā: niſi qꝛ ſolius nominis cōmunione participāt? Porro eccleſia euāgelizat hodie vitam duarum ſororū: ad honorem beate virginis, que in ſe exhibuit vtriuſqꝫ ſororis officiū. Intrauit ieſus in quoddā caſtrum: et mu.ex.illum. Quidam dicūt caſtrū: quidam domū. Caſtra inexpugnabilia fuerunt corpora martyrum: domus eburnee ſunt corpora virginū. Habet em̄ in ſe ebur fortitudinem ⁊ decorē: habent etiam virgines fragrantiā virtutum/ ⁊ celeſtium odorē aromatum. Sicut ſcriptū eſt. Myrrha ⁊ gutta ⁊ caſ.a veſt.t. a do.e.ex.qui.delec.fi.re.i ho.tuo. Vulgare preceptū eſt bonum: cuſtodit caſtrū qui cuſtodit corpus ſuum. Veruntamen corpus meū quod caſtrum eſſe debuerat, redactū eſt in vile tugurīū/in ſterquilinīū: nec iam michi domus eſt, ſed ſepulchrū fetidū/et ſcatēs ſpurcitia mortuorū. Nimirū omnia mēbra mea in meam coniurauere perniciē: vt eueniat quod ſcriptū eſt. Inimici hominis domeſtici eiꝰ. Os meū condemnat me et oculus meꝰ depredatur animā meā: pedes mei currunt in malum contra me: manus ⁊ cetera mēbra parant caſtrū reddere hoſti qui me circūquaqꝫ obſedit. Hec michi caſtrū offerūt: qꝛ me peccato ſeruire compellūt. Nemo caſtrum ſuū libere poſſidet: ſi in eo dominetur peccati cōcupiſcentia. Ideo apoſtolus dicit Non regnet peccatū inveſtro mortali corpore ad obediēdum concupiſcētijs eius. Video in caſtris aliorū ꝙ turris eſt in eis fides: continētia murus: patria antemurale: ratio ceteris preeſt officijs: prudentia excubias agit. Iſti mortificationē carnis i corpore ſuo circūferunt, nec obſidionem extrinſecā timent: qꝛ in corpore ſuo portant xp̄m. Sicut apoſtolus dicit. Glorificate/et portate deū in corpore veſtro. Martha tanqꝫ ꝑor natu xp̄m in domū ſuam excepit. Actius ei contemplatiuā ad ſalutē qn̄qꝫ precedit: non em̄ prius eſt qđ ſpūale eſt, ſed qđ animale: deinde quod ſpirituale Diligebat iacob rachelē: ſed ei lya ſupponitur. Commendat xp̄s mariam: ſed a martha ſuſcipit. Maria (inquit) audiebat vbū illius: ab vtraqꝫ recipitur xp̄s: a martha in corpore: a maria in mēte. Sed quid eſt ꝙ martha conquerit? Dn̄e (inquit) non eſt tibi cure ꝙ ſoror mea re.me.ſo. mi. In domo ſiquidem in qua xp̄s ſuſcipit nulla murmuratio, nullū iurgium eſſe debet: ꝑtum tamen eſt ⁊ iocundū ꝙ martha de maria, et nō maria de martha iurgādo cauſetur. Video tñ quoſdam qui cum maria ſedere videbātur ad pedes ieſu exteriora miniſteria affectātes: ad hec eos trahit non fraterna cōpaſſio, ſed ambitio: non caritas, ſed cupiditas. Bonū quidē eſt ꝙ quis fratribus adminiſtrat: ſed ſi adminiſtrationem non ambiat, ſi inuitus recipiat. Verbū xp̄i eſt. Qui maior eſt inter vos: ſit miniſter veſter. Ipſe etiā dicit. Qui michi miniſtrat: honorificabit eū pater meus. Paulo cedebat ad meritum cōpaſſio quam habebat ad oēs: et ſollicitudo omniū eccleſiarū: his etiā qui bene preſunt alijs miniſtrādo duplex corona ꝓmittit. Placeat vnicuiqꝫ verſari in miniſterio fratrū, vt ingrediatur ⁊ egrediat ad imperiū ſenioris: ſed gaudio gaudeat ſi ei redire ad rachelis amplexus, ad contēplationis delitias ſit ꝑmiſſum Maria ei optimā partem elegit. Sunt ꝗ marie quietem in ſe exhibent: ſed nec diligunt xp̄m, nec audiūt verbum eius: qꝛ nō ambulant in ſimplicitate. Quidā em̄ eorum immergunt ſe meditationibus peregrinis volentes plus inquirere ⁊ ſapere qꝫ oporteat ſapere. Mel aūt nimis comedenti non eſt bonum: ⁊ ſcrutator maieſtatis opprimetur a gloria. Sūt alij qui cum debeāt cum maria vacare et videre qꝫ ſuauis eſt dn̄s prouidentes eum in conſpectu ſuo: ſemper rapiuntur ad vanitates et inſanias falſas: et occupantur ad ſecularium ſollicitudinē, aut reſoluunt accidia ⁊ torpore. In his autē qui marthe exercēt officium, exigitur fides in cuſtodia rei familiaris, cōpaſſio ad fratres, ⁊ impēſior humilitatis affectus. De fide dictū eſt. Hic queritur inter diſpēſatores vt fidelis quis inueniatur ne cū loculis inde cōmunicet. Compaſſionē habeat vt cum paulo veraciter dicat. Quis infirmatur ⁊ ego nō infirmor? Humilitatem exhibeat vt ſit diſcipulus eius ꝗ dicit. Diſcite a me qꝛ mitis ſum/ ⁊ humilis corde. Mater xp̄i in filio ſuo tā marthe qꝫ marie impleuit officiū. Ipſa cōmēdet nos vtriuſqꝫ vite meritꝭ apꝺ xp̄m eo largiente, cui eſt honor ⁊ glīa in ſc̄la ſcloꝝ. A.

¶Sermo.xliij.

Si diligēter attēditis beatiſſime virginis vitā/ ſollicitudinē et prudētiam circa filiū eius exhibitā, manifeſte in ea marthā inuenire poteritis ⁊ mariā. Martha eſt, dū abijt in mōtana/vt elizabeth grauidā ⁊ grandeuā ſalutet: vt vetule iuuēcula tribꝰ mēſibus officioſe miniſtret. Martha eſt, dū filiū dei ⁊ ſuū pānis inuoluit, vbere paſcit, ⁊ in egyptū fugiēs/ipꝫ a malicia herodis abſcōdit. Martha eſt, dū filiū ſuū ſollicita in hieruſalē querit: dū cū eo ad nuptias vadit: dū vſqꝫ ad paſſionem eiꝰ a filio non recedit: dū poſt maternos dolores ⁊ reſurrectionis letitiam filiū aſcenſurū in celos cū diſcipulis vndecim ad montē oliueti deducit. Vis videre vbi virgo in officio marie quieſcit: ſalutauerat eam angelus Maria aūt cogitabat qualis eſſet iſta ſalutatio. Hec maria eſt in marie officio: dum loquitur angelus ad ioſeph, dum feſtinant paſtores ad puerum, dum magi adorant, dum zacharias et ſymeon prophetizant. Maria audiens cōſeruabat omnia verba hec/ cōferēs in corde ſuo. Exercitatio corporalis que ad multa diuiditur/pertinet ad marthā: amor dei qui nil preter deum appetit, pertinet ad mariam. Hanc vnam/ hoc vnum affectabat propheta cum diceret. Vnam petij a domino: hanc requiram. Porro vnum eſt

neceſſarium. qui hoc vnū eligit: optimā partem eligit. Caritas enī nō poteſt excidere: vel auferri. Ideo maria optimam partem elegit: que non auferetur ab ea. Paulus inter ea q̄ retro ſunt / ⁊ anteriora diſtinguēs: quaſi inter labore actiue et contēplatiue delitias: hoc vnū elegerat dicens. Unum aūt querēr, ſum oblitus: addanr. m. ex. quaſi dicat. Hoc vnum michi retinui, hoc vnū michi vnice preelegi: nā reſpectu contemplationis ad modicū ꝓdeſt exercitatio corporalis. Preſens euangeliū nullā facit de lazaro mentionē. Credo tn̄ ꝙ domus in qua xp̄s excipitur: ad eum cōmuniter cū ſororibus ſuis iure hereditario pertinebat. Uerūtamen vbi de glorifica ꝟginis aſſumptione tractar lazaro nō eſt locus. Iaceat tanq̄ dormiēs inter vulneratos in ſepulchris: vt in domo ꝟginali in quo xp̄s recipitur, marie ⁊ marthe obſequiū acceptetur. Uideo tamen inter vos vices marie, marthe vices, et etiā lazari exerceri: lazarus enī ſororum ſuarum cōtubernalis eſt. Quidā contēplationi vacāt: ecce maria. quidā ea que fratribus neceſſaria ſunt fideliter ⁊ deuote ꝓcurant: ecce martha. quidam cogitātes dies ſuos in amaritudine aie ſue ſub lapide pnie gemūt: ecce lazarus. illi delectanr in vno: iſti turbanr erga plurima: hi turbantur ad ſeipſos ſicut quidā penitens dicit. Ad meipſum aia mea turbata eſt. quidā ſunt prelati ſiue miniſteriales: iſtos video cū noe cū archa fabricanda ⁊ regēda ſollicitos. Sunt alij contēplatiui q̄ cum daniele viri deſideriorū ſunt. tertij humilitate penitentie beatū iob imitātur ſcientē dolorem ⁊ infirmitatē. De his ſcriptū eſt. Si inuēti fuerint in ciuitate noe daniel et iob, ipſi iuſtitia ſua liberabunr: filiū aūt aut filiam non ſaluabūt. Hanc vite varietatē ſatis eleganti cōpēdio ſponſa in cāticis notat. Surge amica mea, formoſa mea, colūba mea. Amica eſt, que ſe a ſtudio ſpirituali auellens / vt miniſtret xp̄o et pauperibus eius pro xp̄o animā ſuam ponit. ⁊ hoc eſt miniſteriū marthe. Formoſa eſt, que gloriā dn̄i reuelata facie cōtemplans: in eādem ymaginem tranſformar de claritate in claritatē tanq̄ a dn̄i ſpiritu: ⁊ ecce quies marie. Columba eſt, que plāgit et gemit in foraminibus petre, in anguſtijs ſcꝫ penitentie tanq̄ ſepulta: et inter lapides clauſa: ecce lazari ſcropa. Cōtra mariā indignar phariſeus: martha rixar: diſcipuli murmurant. Maria tacet, ⁊ ꝓ ea xp̄s loquitur: quieſcit maria: laborat martha: lazarꝰ in abyſſo mortis poſitus clamare nō poteſt: nā a mortuo perit cōfeſſio. Uerūtamen abyſſus abyſſum inuocat: abyſſus pietatis, abyſſum iniquitatis. Lazare (inquit dn̄s) veni foras: in quo verbo turbar in ſe, fremit ſpiritu, lachrymar ⁊ clamat. Lazare veni foras. Clamet queſo lazarus reſuſcitatus: ⁊ dicat. Dn̄e dum anxiarer ſuper me ſpiritus meus: eduxiſti ab inferno aiam meā: notas michi feciſti vias vite: adimpleſti me letitia cū vultu tuo. Clamemꝰ ⁊ nos in celū ad eam que hodie aſcēdit ad filiū. Uirginitas eius et humilitas nos redemit: eiꝰ mia nos ſaluabit. Si enī conſideres longitudinē / latitudinem / ſublimitatem / et ꝓfundum pietatis in virgine / in celū aſcendit / infernū penetrat / terram replet: atq̄ in cordibus hominū mirabiliter et ineffabiliter ſe exercet. Ipſa ꝑ gratiam quā inuenit ad filiū nobis acquirat filij gratiam: vt qui letamur de gloria virginis, per eam cum eius filio gloriemur: quod ipſe preſtare dignetur qui cum patre ⁊ ſpiritu ſancto viuit et regnat deus. Per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

¶Sermo. xliiij.

Sapientia edificauit ſibi domū: et excidit in ea colūnas. vij. Sapiētia hec nō eſt ſapientia carnis que inimica eſt deo: nec ſapiētia mūdi, que ſtultitia eſt apud deū: nā hec (teſte Iacobo aplo) terrena eſt: aialis eſt: dyabolica eſt: cuius ꝓfeſſores ſapientes ſunt vt faciant mala: bona aūt facere neſciūt. De quibus dn̄s dicit. Comprehendam ſapiētes in aſtutia ſua, et perdam ſapiētiam ſapientū: ⁊ prudētiam prudentū reprobabo. Eſt alia ſapiētia que deſurſum eſt. Sicut iacobus dicit. Primū quidē pudica: deinde vero pacifica. Hec eſt ſapientia de qua loquimur: hec eſt ſapientia que edificauit ſibi domū: hic eſt xp̄s dei virtus / ⁊ dei ſapientia. De quo aplꝰs dicit. Qui factus eſt ꝓ nobis a deo ſapiētia ⁊ iuſtitia: ſed ⁊ ſcrificatio ⁊ redēptio. Sapientia edificauit ſibi domū: qꝛ ieſus xp̄s in habitationē vterum marie elegit. Hec eſt domꝰ pudici pectoris. De hac domo ſcribit ſalomō. Intrās in domū meā conquieſcā ibi. acſi diceret. Hanc elegi in habitationē, qm̄ elegi eam: hec eſt domus dei ⁊ porta celi. In hac ſapientia excidit colūnas ſeptem, ſcꝫ ſeptē dona ſpiritus ſancti: vel ſeptē principales virtutes: quatuor de quibus philoſophi diu diſputauerūt ⁊ ſcripſerunt, he ſunt prudentia / temperātia / fortitudo / ⁊ iuſtitia. Sūt ⁊ alie tres q̄ cōplent ſeptenariū, de quibꝰ philoſophus nō guſtauit: ſpes / fides / ⁊ caritas. He ſeptē colūne: he ſeptem gratie: he ſeptem mulieres que apprehenderunt virū vnum in die illa: nam ꝓpter gratiam ſeptiformē deo placuit. Per iſtas gratias multiplices quaſi cōprehenſus ⁊ detentus elegit eam in habitationē ſibi. In hac tanq̄ in domo, tanq̄ in throno, tanq̄ in lectulo, tanq̄ in ſacrario requieuit. Huius virginis figura et ſignificatio fuit nominatiſſimus ille thronus ſalomonis de ebore ⁊ auro puriſſimo. In auro quidē ſapientia ⁊ dignitas: in ebore cādor / decor / planicies / fortitudo. Nam cum ſpecioſa facta ſit ⁊ ſuauis: de fortitudine huius ſcriptum eſt. Mulierem fortē quis inueniet: Thronus merito eſt ꝓpter iudiciariam poteſtatem: qꝛ in ea ſedere decreuit, cui omne iudiciū datum eſt / ⁊ qui iudicat fines terre. Propter gratiarū diuerſitates attribuuntur diuerſorum nominū qualitates. Thalamus eſt ꝓpter nature cōmunionē: de quo xp̄s egreſſus eſt tāq̄ ſpōſus de thalamo ſuo. Ager, ꝓpter fecūditatem: ager ille ſcꝫ in quē exijt yſaac meditari, cui bn̄dixit dn̄s: et de q̄ ſcriptū eſt. Pulchritudo agri mecū eſt. Propter fortitudinē ciuitas quā fundauit altiſſimꝰ: ꝓpter ꝟginitatis integritatē hortꝰ ꝯcluſus

fons ſignat⁹,porta clauſa, libanus nõ inciſus:ꝑpter
ſanctitatẽ templũ dei,porta ſanctuarij,archa dei,ſa-
crariũ ſpũs ſancti:ꝑpter gloriã aula regis,cella aro-
matũ,fons hortorũ,paradiſus deliciarũ. Hec oia in
laudibus virginis eſayas ſub iſtorũ verborũ paucita-
te cõcludit. Data eſt ei gloria libani:decor carmeli et
ſaron. Libanus interpretatꝰ candidatio:in quo tã glo-
ria vite ꝙ̃ honor pudicitie deſignatꝰ. Saron interpre-
tatꝰ principat⁹:nec ipſa ſolũmodo facta eſt mediatrix
dei ⁊ hominũ:ſed princeps ⁊ regina celoꝝ. Ipſa facta
eſt dña mundi/ reparatrix ſeculi/ deſtructrix inferni/
glĩa martyꝝ/honor virginũ/fortitudo iuſtoꝝ/ lapſoꝝ
fiducia/pugnantiũ ſpes/exultatio angeloꝝ. Hec eſt
q̃ neſciuit thorũ in delicto, cui ad laudis cumulũ illa
ꝓrogatiua ſpecialis accedit:ꝙ ei celeſtis ꝯceſſa eſt cũ
virginitate fecũditas. Salomõe teſte. Gratia ſup gra-
tiã mulier pudoroſa ⁊ ſctã. O ꝙ̃ pulchra ⁊ caſta gene-
ratio:ꝙ caſta ſit ⁊ generet nulla mulieꝝ vſurpare pre-
ſumat. Priuilegiũ marie alteri nõ dabitꝰ,nec auferetꝰ
ab ea: nec alius partus ꝟginis niſi deus:nec alia ma-
ter niſi virgo decuit dici. Hodie ergo naſcitꝰ maria:vt
xp̄s de maria naſcatur. Ceſſet figura rebecce/rem ha-
bemus:figurã nõ querimus. Hec eſt quã queſiuit nũ-
cius filio dñi ſui:gabriel archãgel⁹ filio dei. Bibit ipſe
de hydria eius:qꝛ de cõformitate virginitatis eius et
vite mũdiſſime. Bibãt queſo ⁊ iumenta:⁊ ſi nõ poſſu-
mus de hydria virginitatis:liceat nobis haurire ſal-
tem de hydria humilitatis. Placuit ꝓpter humilita-
tem:atq; ꝓpter hãc deus elegit/⁊ preelegit eam. Se-
xum quẽ damnauerat dñs ſentẽtia maledictionis in
eua: hodie replet gratia benedictiõis ⁊ miſerationis
oleo in maria:hec eſt lechitus olei: hec eſt vrna aurea
ſuperne dulcedinis habẽs manna : hec eſt concha ge-
deonis rore plena. Deus totam areã rigaturus prius
rore vellus infudit: ⁊ ipm mundũ redẽpturus.in ma-
ria mundi preciũ contulit vniuerſum. Tãta ſiquidem
gratia repleta eſt que plenũ gratie ⁊ veritatis paritu-
ra erat: vt de plenitudine ei⁹ oẽs poſſemus accipere.
Salutata ab angelo in mõtana aſcendit: et ſalutauit
elizabeth. Secure aſſumit ſalutãtis officiũ:que habet
iam in vtero ſalutẽ/⁊ ſalutis auctorẽ:xum ſcʒ ſine quo
nõ eſt ſalus,qui dat ſalutẽ regibus/ ⁊ qui mãdat ſalu-
tes iacob. Aia iohannis liquefacta eſt vt maria locu-
ta eſt:⁊ in occurſum eius cũ exultatiõe geſtiẽs ſentie-
bat gratiã ſpũs ſancti: quã ⁊ ipſa nondũ nata preceſſe-
rat. Non ſolũ iohannes,ſed ⁊ parẽtes eius de pleni-
tudine eius ſpiritũ ꝓphetie recipiunt: ⁊ tota domus
repleta eſt ex odore celeſtis vnguẽti. Ab antiquis die-
bus iuxta verbũ eſaye cogitauerat dñs cogitationes
pacis:ſed cogitatiões illas a mũdo abſcõderat, licet
eas tanq̃ ſecretũ ſuis ꝓphetis reuelaret. Unde cum
amos ꝓpheta diceret : Non faciet dñs verbum, niſi
prius reuelauerit illud ſeruis ſuis ꝓphetis:eſayas tñ
qꝛ iuxta ꝟbũ ſapientie bonũ eſt zelare myſteriũ regis
dicebat ſecretũ meũ michi:ſecretũ meũ michi. Idem
eſayas. Erit (inquit)nobis viſio quaſi ꝟba libri ſigna-
ti:⁊ ad danielẽ ab angelo dictũ eſt. Tu aũt daniel ſi-
gna librũ:⁊ claude ſermonẽ vſq; ad tẽp⁹ ſtatutũ. hoc
eſt tempus qḋ prefiniuit dñs vt auferretur velamẽ a
facie moyſi:vt auferretur paries diuidẽs inter nos et
deum. hoc eſt tẽpus miſerationis de quo ſcriptum eſt.
Quia venit tempus miſerendi eius:qꝛ venit tempus.
Hec eſt(inquit apoſtolus) diſpẽſatio ſacramenti ab-
ſconditi a ſeculis in deo:vt innoteſcat ꝑncipatibus ⁊
poteſtatibus per eccliam multiformis ſapientia dei.
Queſita eſt ergo/⁊ inuẽta eſt mulier:in qua ⁊ per quã
tanti ſacramenti gratia impleretur. Queſita eſt ouis
de qua naſceretꝰ agnus dei qui peccata mundi tolle-
ret:non eñ peccatum auferebat lex, ſed augebat:lex
peccatũ nõ tollit,ſed aggrauat:nõ minuit,ſed augmẽ-
tat. Lex(inquit apoſtolus)ſubintrauit: vt abundaret
delictum. Et idem. Lex per mandatũ operata eſt in
me omnẽ concupiſcẽtiam. Eligitꝰ ergo ⁊ naſcitur ho-
die benedicta inter mulieres:vt fructũ maledictionis
euacuãs/germinet fructũ vite. In die illa predixerat
eſayas. Erit germen dñi in magnificentia ⁊ gloria:⁊
fruct⁹ terre ſublimis. Mala arbor fecerat fruct⁹ ma-
los: cõcupiſcentiam ſcʒ carnis / originale peccatum/
malorũ ſeminarium/cõmunis corruptele fermentũ/⁊
generale noſtre perditiõis initiũ. Quia ergo malo ori-
ginali per bonũ originale mederi oportebat, de mala
illa arbore damnate perditiõis exẽpta ⁊ ſanctificata
eſt caro marie virginis:que licet ab vtero matris ſue
plenitudinẽ gratie ⁊ ſanctitatis acceperit:ſupueniens
tamen ſpiritus ſanctus in cõceptu verbi exuberãtius
⁊ accumulatius ei plenitudinẽ gratie celeſtis infudit
qḋ ex verbis angeli patet. Aue(inquit)maria gratia
plena. Ecce plenitudo gratie:ſpiritus ſanctus ſuper-
ueniet in te. Ecce menſura ſuperplena ⁊ ſupeffluens.
Qꝛ ergo caro marie liberata eſt a peccato:⁊ ipſa gra-
tiam ad mẽſuram accepit,benedicta dicitꝰ:nõ ſimpli-
citer,ſed inter mulieres. Xp̄s vero qꝛ gratiam non ad
menſurã habuit, ⁊ omnino liber ⁊ immunis extitit a
peccato:ſimpliciter datꝰ ei benedictio:⁊ benedict⁹(in-
quit)fructus vẽtris tui. Caro marie ſanctificata fuit:
caro xp̄i non ſanctificata, ſed ſancta,et ſanctificans.
Iſta ſanctitatis in carne diuerſitas, ſignificata eſt in
duabus decimis veteris teſtamẽti. Filij ſiquidẽ iſrael
dabant decimas omniũ bonoꝝ ſuorum leuitis: leui-
te vero de melioribus dabãt decimas ſummo ſacer-
doti. De maſſa itaq; carnis humane quaſi de quadã
vniuerſitate frugũ in modum decime primitiue,ma-
rie caro exẽpta ⁊ ſanctificata eſt:et de illa ſanctiſſima
carne adhuc dignior quedã ⁊ ſanctior portiũcula ele-
cta eſt,quã ſibi viuendo aſſumeret verbũ dei. Hec eſt
decima ephy: que in leuitico in libamen dño iubetur
offerri:ephy eſt decima pars chori. Chorus continet
xxx.modios:ephy cõtinet tres modios: ⁊ hec eſt deci-
ma pars chori. Sic decima chori ẽ ephy:⁊ hec eſt ca-
ro marie. Decima ephy eſt caro xp̄i:⁊ offertꝰ libamen
dño:⁊ ſacrificiũ in odorẽ ſuauitatis. Hoc ipſum pref-
gurauit ruth:que cum collegiſſet ſpicas in agro booz

collectas excuſſit: ⁊ inuenit ephy, ideſt tres modios. Huius virginis natiuitatē/ ⁊ xp̄m ex ea naſciturū pre nouerant patriarche et pphete: in cuius rei deſideriū generatiōi ſtudebāt. Propter hoc ozee ducit vxorem gomer meretricē, eſayas generat iaſub filium ſuum, manue ſanſonē, helchana ſamuelē, dauid ſalomonē. Ora pphetarum aperta ſunt: viſiōes innumere facte ſunt. Sicut dicit dn̄s per ozeā. Viſiones multiplicaui: ⁊ in via pphetarū aſſimilatus ſum. Non ſolūmodo verbis/ aut viſiōibus: ſed ſcripturis/ ſignisq̄ ⁊ miraculis tam xp̄i q̄ marie natiuitas deſignatur. Que om̄ia ſi quis vellet deducere in mediū: nec lingua/ nec tēpus ſufficeret: ſed nec humane memorie capacitas nec aurium patiētia ſuſtineret. Enormiter nobis nocuerunt vir vnus ⁊ mulier vna: ſed gratias deo q̄ per vnam mulierem omnia reſtaurata ſunt nobis nō ſine multiplici fenore gratiarū. Non eñ ſicut delictum ita ⁊ donū: ſed excedit eſtimationē dāni, beneficiorū magnitudo. Peccatū quidem ex vno in cōdemnationē: donum vero ex multis delictis in iuſtificationē. Prudentiſſimus artifex quod in adam factum fuerat nō deſtruxit, ſed refecit: harundinē quaſſatā non cōtriuit ⁊ lignum fumigans nō extinxit: ſed nouum adam formans ex veteri, matrem in filia reformauit. Jam tibi ſublata eſt o adam oīs materia querelandi aduerſus vxorē. Ne dicas mulier quā dediſti michi ipſa ſeduxit me: deditq̄ michi de fructu prohibito/ et comedi. ſed dic. Cū eſſem de luce electus in tenebras, mulier hec quā dediſti non ſeduxit me: deditq̄ michi de fructu benedicto. Vere benedicto: in quo/ ⁊ a quo oīs benedictio/ oīs cōſolatio: ⁊ (vt verbo ap̄li vtar) oīs iuſtificatio/ ſanctificatio/ ⁊ redēptio. Ecce domus quā ſapiētia edificauit. Ecce ferculū ſalomonis/ thronus regis/ tribunal iudicis/ reclinatoriū pietatis/ ppitiatorium exauditiōis/ forma eruditiōis/ via cōſilij/ terminus exilij/ abolitio peccati/ deletio cyrographi/ fiducia premij/ ſcala celi/ ianua paradiſi/ figurarū finis/ legis impletio/ pphetarū declaratio exhibitio veritatis/ exēplar humilitatis/ cuſtodia religionis/ ſcola virtutū/ cōſummatio ſanctitatis. O ſancta/ o benedicta tu luna in medio firmamēti, tu candelabrū in medio mūdi, tu lignum vite in medio paradiſi. Magna eſt gl̄ia tua in ſalutari tuo. Quis enarrabit laudes tuas? quis loquet̄ potētias tuas? Licet te exaltēt filie ſyon licet te laudent regine, licet laus tua ſit in euāgelio et pphetis/ ⁊ laudē tuam pnūciet oīs eccleſia ſanctorū: om̄ia tamen preconia/ ⁊ omniū laudes ad cōparationem tue benedictiōis ſunt tanq̄ facula ad ſolē: tanq̄ gutta ad magnitudinem maris. Tu inter miſerias ⁊ anguſtias noſtras ad omne auxiliū ⁊ conſiliū oībus prōptior/ potētior/ efficacior: oīb⁹ honorabilior/ amabilior/ gratior/ ⁊ dulcior. Dulcis es in ore te laudātiū, in corde te diligētium, in memoria te deprecantium. Magnificata es in oī ſexu, in oī etate, in oī conditione, in tribubus, ⁊ populis, ⁊ linguis: tu mirrha electa tu piſcina in eſebon: tu virgula fumi ex aromatibus: tu faſciculus mirrhe inter vbera ſponſi: tu terebintus extendēs ramos gratie ⁊ ſalutis: tu inter omnes ⁊ ſuper om̄es benedicta, et ſuperbenedicta, ſuperelecta, ſuperſpecioſa, ſupergratioſa, ſupergloſioſa mater illius qui dat gratiam ⁊ gloriam, honorē ⁊ eternitatem cui ſit honor ⁊ gloria in ſecula ſeculorū. Amen.

Sermo. xlv.

Anima mea cōturbata eſt ppter quadrigas aminadab. Spōſa in cantico amoris ſcʒ eccleſia, redemptori cōqueritur de quadrigis aminadab q̄ non ſint in eis reuerentie ⁊ honores qui debuerant. Aminadab interpretat̄ ſponteneus. i. xp̄s, qui p nobis ſpōte morti ſe obtulit. Oblatus eſt q̄ ipſe voluit. Huius aurige quatuor euangeliſte intelligunt̄ qui verbum ſalutis olim p quatuor partes mūdi publice deferētes fructū fecerūt multiplicē: ⁊ de ſemine verbi dei multiplices manipulos iuſtitie retulerūt. Conquerit̄ ergo eccleſia q̄ hodie alligatū eſt verbum dn̄i in ore predicatorꝝ/ plicatus eſt liber: ⁊ hi quibus cōmiſſa erat annona dn̄ici verbi frumēta abſcondūt in populis: et euenit verbū illius lamētatoris pphete. Paruuli petierūt panē: ⁊ non erat q̄ frangeret eis. De his quadrigis/ ⁊ de rotis earū dictū eſt in ezechiele. Et erat earꝝ ſimilitudo vna quaſi eſſet rota in medio rote: in quo notat̄ q̄ vnū teſtamētum alteri teſtamēto eſt ſimile ⁊ cōforme. Nā ſicut in veteri teſtamēto erant precepta iudicia ⁊ pmiſſa: ſic ⁊ in nouo. Sicut vnus ibi legiſlator ⁊ multi miniſtri: ſicut ibi. xij. pphete ex vna parte/ ⁊ ex altera quatuor: ſic in tēpore gratie ſub xp̄o. lij. diſcipuli ſunt cōſtituti, xij. ap̄li, quatuor euāgeliſte: quorꝝ teſtimonio tā quinquaginta duorꝝ q̄. xij. pdicatio firmaret̄, ⁊ ſcriptis generaliter publicaretur. Iſti quatuor in ezechiele: et in apocalipſi iohānis per quatuor animalia deſignata ſunt. Matheus prefiguratus eſt p hoiem, q̄ ei⁹ intētio in euāgelio eſt circa xp̄i humanitatē: vñ et ab eius tēporali generatiōe aſſumit euāgelice narratiōis initiū. Marcus leoni aſſimilat̄: q̄ circa xp̄i reſurrectionē ſpecialiter verſat̄. Unde in die reſurrectionis euāgelium eius in eccleſia recitat̄. Lucas ſignificat̄ in vitulo: q̄ circa narrationē paſſionis ſpecialiter intēdit. Vitula eñ hoſtia ſacerdotalis eſt: vnde ⁊ a ſacrificio incipit. Johānes deſignat̄ per aquilā: q̄ diuinā generationē quaſi tuba incōprehenſibilis theologie intonat. Ceteris gradiētibus in terra cum xp̄o: ipſe tanq̄ aquila immo pluſq̄ aquila oīb⁹ celis alti⁹ volat. Et licet ſinguli ſpeciales ⁊ pprias intētiones habeāt circa xp̄m, quadripertita tñ eſt ſingulorū intentio: dū de xp̄i natiuitate/ paſſiōe/ reſurrectiōe/ ⁊ aſcēſiōe loquūt̄ Jdeoq̄ ⁊ hec aīalia quatuor facies habere videntur. Erāt (inquit) quatuor facies vni. Vel ideo dicunt̄ habere quatuor facies: q̄ de illo tractāt/ illum predicāt/ qui quatuor illas facies in ſeipſo cōpleuit. Ipſe nāq̄ eſt homo naſcēdo, vitul⁹ patiēdo, leo reſurgēdo, aquila aſcendēdo. Cōturbata eſt ergo ſpōſa p quadrigis aminadab. Nō eſt q̄ faciat verbū euangeliſte: nō eſt q̄

annunciet pacē populo, ꝙ euangelizet bona, qui verbo et exēplo inſtituat ad eterna. O ꝙ̄ ſpecioſi pedes euangelizantiū pacem/euangelizantiū bona: ſed nō omnes obediunt euangelio: imo vel pauci vel nulli. Cum enim euangeliū doceat mundū contēnere, paupertatē diligere, vitam preſentē odio habere, celeſtia et eterna tantū querere, nos euangeliū poſtponētes et derelictis quadrigis aminadab que ducunt ad vitā/ currimus in curribus pharaonis ad mortē. Currus pharaonis multiplices ſunt: quos in hac regione noſtra ſepius inuenire poſſum⁹ ⁊ videre. Eſt currus malicie, currus luxurie, currus auaricie, currus ſupbie, currus inuidie. De aliquibus dicamus, vt in eoꝝ forma alioꝝ formentur exempla. Currus malicie habet quattuor rotas/ſeuitiā/impatientiā/audaciā/impudentiā. Veloces ſunt rote iſte in malū: velox eſt currus iſte ad effundendū ſanguinē. Currus luxurie q̄ttuor habet rotas, ventris ingluuiē, immūdicie libidinem, veſtis mollicie, ſoporis et ocij reſolutionē. Rote quibus auaricia trahitur: ſunt tenacitas et rapacitas, ſollicitudo habendi, ⁊ timor ꝑdendi. In omnibus iſtis curribus temones ſunt dei contēpt⁹, ⁊ obliuio mortis. Alios currus de exercitu pharaonis ſibi poteſt formare ad libitum diligētia ſinguloꝝ. Yſaias. Multiplices ſunt eius equi ⁊ inumerabiles quadrige eius. Verūtamen quia ſcriptū eſt. Hi in curribus et hi in equis: nos autē in noīe dn̄i dei nr̄i inuocabim⁹. Omiſſis curribus pharaonis in quibus eſt animarū ꝑditio: reuertamur ad quadrigas aminadab in quibus eſt ſalus/ſicut ꝓpheta dicit. Quis aſcēdet ſuper equos tuos: ⁊ quadrige tue ſaluatio? Sicut habꝫ pharao currus ſuos: ſic ſuos equos ſuaſq; quadrigas habet veſter aminadab. Nonne quadrigā faciunt iuſticia, prudētia, temperātia, fortitudo? Nōne hic eſt currus ⁊ quadriga helye? Iſtam quadrigā trahunt non ſolū quattuor euāgeliſte: ſed quattuor ſtatus religioſorum, incipientiū, proficientiū, currentiū, ꝑuenientiū. Vultis videre quadrigas nr̄i aminadab euntes ad vitā eternā: adeo multiplices ſicut ſunt quadrige in nundinis. Vna quadriga eſt deuotio, oratio, lectio, meditatio. Alia quadriga eſt cordis cōtritio, oris cōfeſſio, peccati ſatiſfactio, delicti euitatio. Eſt et alia quadriga odium mūdi. contēptus ſui, cōpaſſio chriſti, amor dei. Sed ⁊ fides incarnationis, paſſionis, reſurrectionis, et aſcēſionis vnā quadrigā ampliſſime tibi faciunt. Eſt alia forte anguſtior, puritas conſciētie, aſperitas vite, humilitas obediētie, auſteritas diſcipline. Si ſacre ſcripture volumina circa inquiſitionē taliū diligēter reuoluantur: prius deficeret lingua ꝙ̄ verba. Sed quid eſt ꝙ dicit: quia ſpiritus vite erat in rotis, niſi quia vita eterna eſt in euangeliſtarū ſcripturis? Ideo animalia ibant ⁊ non reuertebantur: quia ſpretis tēporalibus ad celeſtia ſuſpirantes, nequaꝙ̄ iterū ad terrena reuertunt. nā ꝙ ſemel ad aratrū manum miſit ſi retro reſpiciat/indignū ſe iudicat regno dei. Ideo eoꝝ que retro ſunt oblit⁹ (dicit apl̄s) ad anteriora me extēdo. Hoc hodie nos erudit ⁊ informat exemplo currus et auriga veri iſrael beat⁹ mattheus qui ſemel vocatus a dn̄o ⁊ de theloneo aſſumpt⁹: nō iterū ad vectigalia ⁊ ad opa mūdana reuerſus eſt. Et ſi petrus poſt cōuerſionē ad vſum piſcatorie artis rediertit: iſte tamen ad mundane occupationis anguſtias, ⁊ ad vomitū prioris vite non rediens nobis cōuerſionis exemplū et formā exhibuit in ꝑſeuerātia ſanctitatis. Ibant inquit animalia: et non reuertebant. Certe partē cum iſtis aialibus nō habetis/ ſi poſtꝙ̄ exiuiſtis de egypto huius ſeculi iterū affectatis allia et pepones egypti. Porro multi ſunt qui cū ſint mundo mortui: tracti affectione parentū, et ſi nō pedibus tamen affectibus ad ſeculū reuertunt. Seductrix illa peſſima ⁊ blandiſſima adulatrix parentū affectio, multos in eterne ꝑditionis foueā trahit. dū amor ꝙ in eis mortificat⁹ erat: occaſione parentele iterū reuiuiſcit. Sic ergo primā fidē irritam faciētes amant in alijs qđ in ſe odio habēt: et amorē carnis obumbrate charitatis imagine palliantes ꝓ amicis et domeſticis ſuis ponūt ſtulte ⁊ crudeliter animas ſuas. Amicis ⁊ domeſticis dico: ſed inimici hoīs domeſtici ei⁹. Vellet eñ amicus ⁊ domeſticus ille ꝙ ab ipſis ſuſtētationē vſurpares tibi aliquid propriū ſuo tantū deſiderio ſatiſfacere volens: ⁊ eternū tue anime diſpendium non attēdens. Vnū tibi dico: ſed quid propriū habes? iam nō habes aliquid cōmune cum chriſto. Recordare ꝙ mortuus es mūdo: ⁊ parētibus tuis et complantatus ſimilitudini mortis chriſti. Tuā ergo vitā que abſcondita eſt cū chriſto in deo noli perdere pro eis: quia de tua ꝑditione non curant: dūmodo a te qualitercūꝙ̄ qđ volunt obtineāt. Vocauit vos dominus de egypto huius ſeculi, de mari huius mūdi, de medio praue ac peruerſe nationis. Nolite ad eam recurrere: nā recurſus iſte, recurſus ad inferos. Vocauit vos dn̄s de medio babilonis: de hur chaldeorum, de theloneo matthei. Agnoſcite vocationē veſtrā et ꝑſeuerate in ea: non matthe⁹ ad theloneū: nec vos redeatis fratres vel facto vel deſiderio i egyptū. Scio quia de partib⁹ illis frequēter veniūt: cyniphes et rane ⁊ muſca egypti grauiſſima. Non iſta q̄ſo, non ille eſus carniū vos ſubuertāt: ſitis mēores vocatiōis veſtre. Veni (inquit dn̄s) vocare peccatores ad penitentiā. Matthe⁹ huic dicto aut edicto potius cauſam dedit. Oēs ſiquidē peccauimus: ⁊ egemus gratia dei. Si eñ dixerimus ꝙ peccatū in nobis non eſt: noſmetipſos ſeducimus: ⁊ veritas in nobis non eſt: ⁊ quis confidat ſe habere mundū cor? Cum oia benefecerimus dicere debemus: quia ſerui inutiles ſum⁹. Nā (iuxta prophetā) omnes iuſticie noſtre quaſi pannus mēſtruate. Quid autē dicam de nobis ſecularibus, ꝙ ſanctoꝝ conuerſionē audimus ⁊ videmus aſſidue: ⁊ in nullo conterimur aut mouemur? Hodie (dicit dn̄s) ſi vocē meā audieritis, nolite obdurare corda veſtra. Nos vero more aſpidis ſurde ⁊ obturātis aures ſuas ad vocē xp̄i obſurdeſcim⁹: et obturamus

aures noſtras ne audiamus bonum. Non poſſumus cauſari ꝙ dei gratia nobis deſit: ſꝫ ipſe cauſari poteſt ꝙ eius gratie nos deſumus: et quotiēs vocat nos ad ſalutē claudimus cordis oculos: et ei vertimꝰ humeꝝ recedentes. Deſidero tn̄ frequēter oīa reliquiſſe ꝓ chriſto oīa feciſſe vellem: ⁊ affecto frenū obedientie ⁊ iugū voluntarie paupertatis. In voto habeo ꝙ ex toto conuertar: ſed hinc ſocia puſillanimitas, hinc amica carnis affectio, hinc dña ambitio me diſtrahunt. et a ꝓpoſito cōuerſionis ⁊ ſancte cōuerſationis auertendo ꝑuertūt. Sciēter itaqꝫ deſipio, ⁊ prudēter proꝰ ut vani holes faciūt differo ſalutꝫ propoſitū: ⁊ penitētiā prolongo vſqꝫ in extreme vite articulū/ et mortis eterne periculum. Scio quia terribilis eſt dñs in iudicijs ſup filios hominū: ⁊ tn̄ eius iudicia diſtricta ⁊ ſubita vel non timeo: vel timere diſſimulo. Nonne diſſimulat qui vulneratus ad mortē, ſalutarē reſpuit medicinā? Medicina pctōꝝ penitētia eſt. De hoc Salomon dicit. Medicinā creauit altiſſimus: et ſtulti deſpiciunt eam. Nonne cogniti ⁊ amici noſtri ſingulis fere diebus ſubito caſu rapiunt̄ ad mortē? Tendit in eos dñs arcū ſuum: ⁊ in eo parauit vaſa mortis, dās nobis ſignificationē vt fugiamus a facie arcus. Nos autē nichilominus ſequētes vanitates ⁊ inſanias falſas, litigamus, edificamus, congregamus, nō attendentes vocē illam tonitrui terribilis/ ⁊ tube iudicialis. Stulte hac nocte repetēt animā tuā a te: que preparaſti cuius erunt? O fons miſericordie. o miſericordia. o bonitas. o benignitas deꝰ: ne derelinquas me/ trahe me poſt te: pedē mouere non poſſum: quia infixus ſum in limo profundi: oneratus etiā ſum, qꝛ iniqtates mee ſupgreſſe ſunt caput meū. confido tn̄ quia ſi me traxeris: currā in odore vnguentoꝝ tuoꝝ. Si ad nuptias que parate ſunt itrare aut nolo, aut nequeo: tu me benigniſſime ieſu compelle intrare: quia ſi ꝑ te nō intrauero/ intrare nō poſſum. Qui viuis ⁊ regnas deus. Per omnia ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Sermo. xlvj.

BEnigne fac dñe in bona voluntate tua ſyō: vt edificētur muri hieruſalē. Si referamus tēpora nabuchodonoſor, ipa ſeua cherubtyti quoqꝫ et veſpaſiani: nō dubitamus qꝛ terrena ſyon multotiens capta ⁊ deſtructa ⁊ reedificata eſt. Et ne ad veteres hyſtorias nos ire oporteat/ in ꝓ̄ptu eſt deſtructio illius ciuitatis facta tēpore pape vrbani ſcdi, regnante rege francoꝝ philippo. Sed nunc culpis noſtris exigētibus hec nouiſſima captio et deſtructio facta eſt ſub vrbano papa tertio: et ſub alio philippo rege francoꝝ. Sed eſt alia hieruſalē ſuperna ⁊ celeſtis illa que ⁊ mater noſtra cuius muri in ruina ⁊ lapſu luciferi, atqꝫ complicū eius ex parte nō modica corruerunt. Erat conſiliū altiſſimi vt hec ciuitas reedificaret̄ ex hoībus tanqꝫ ex rationabilibus ⁊ viuis lapidibus. ⁊ licet conſiliū illud abſconditū fuiſſet a ſeculis: erat tamē prophetis in ſpiritu reuelatū. Unde daniel ⁊ amos dicebāt. Nō faciet dñs quicqꝫ: niſi prius reuelauerit illud ſeruis ſuis prophetis. Dauid ergo propheta ſecreti huius conſcius ⁊ intelligēs ꝙ de viris contēplatiuis q̄ ſignificātur ꝑ ſyon reedificanda eſſet hieruſalē, ſupplici ⁊ deuota oratione benignitatē ſummi iudicis interpellat. Tu (inquit) dñe q̄ bene facere decreuiſti his quoꝝ oculi interiores ad te ſunt: ſicut oculi ſeruoꝝ in manibus dñi ſui: tu bene fac dñe in bona voluntate tua ſyon/ his qui contēplationis ⁊ deſiderij oculos ad te habēt: ⁊ exprimens beneficij modū ſubiungit vt edificētur muri hieruſalē. Referamus fratres grās altiſſimo: quia beneplacitū eſt dño ſuper timētes eum: ⁊ in eis ⁊c̄. Placet ei qꝺ de nobis qui inimiculi ſumus reparetur ruina angeloꝝ: vt in locum vnde ſuperbus cecidit humiliter eleuetur: qꝛ de angelis qui preuaricati ſunt non poſſunt reſtaurari ruine hieruſalē. nā et ipſi reſtaurari nō poſſunt: qm̄ iniquites eoꝝ inuenta eſt ad odiū. Ibi enim ceciderunt qui operātur iniquitatē: expulſi ſunt nec potuerūt ſtare. Suſcitet queſo dñs de inimiculis angelos, ſuſcitet de terra inopē, de puluere erigens pauperē, vt collocet eum cum principibus: et ſoliū glorie teneat. Adueniat dñe regnū tuum, impleant̄ nuptie diſcumbentiū, impleatur numerus fratrū noſtroꝝ, fratres angelos voco/ domeſticos ſcilicet ⁊ conciues noſtros. Eleua dñe ſoliū tuum in gloria: ⁊ de his qui ſub te ſunt tēpli tui ruinas implere digneris. Sic enī dñe locutus es ꝑ os ſanctoꝝ qui a ſeculo ſunt ꝓphetarū: inter quos yſaias non ſolū dixit aut ſcripſit. ſed vidit ſoliū excelſum et eleuatū: excelſum in angelis q̄ ſteterunt: eleuatū in hoībus, qui ꝑ ſcalam diuine miſerationis aſcendunt. Cumqꝫ idē propheta de maieſtate dñi que totam terrā impleuerat loqueret̄ adiūxit: et ea que ſub ipſo erant replebant templū. Terra ſiquidē corporis nr̄i q̄ modo data eſt in manꝰ impij: quādoqꝫ liberabit̄ a ſeruitute peccati ⁊ a debito mortis: cum dñs populū humilem ſaluū faciet: et oculos ſuperboꝝ humiliabit: cum excuſſerit iugum oneris: ⁊ virgā exactoris illius quem interficiet dñs virga oris ſui: cum ille delebitur ⁊ exſufflabit̄ ſicut puluis quem proijcit ventus a facie terre: tunc renouabit dñs faciem terre noſtre: quia mortale hoc induet immortalitatē: ⁊ reformabit dñs corpus humilitatis nr̄e cōfiguratū corpori claritatis ſue: ⁊ ſic terra noſtra diuina replebitur maieſtate: ⁊ tunc (ſicut ſcriptū eſt) ea q̄ ſub ipſo erant replebunt templum. Nā illi qui deo in humilitate ſubiecti ſunt aſſumētur in locū angeloꝝ: atqꝫ ruinā tēpli celeſtis implebunt. Noluit ille ꝑditiſſimus ſub deo eſſe: ſed volens diuine potētie ſimilitudinem vſurpare, ſibi cathedrā peſtilentie in lateribus aquilonis erexit ⁊ cecidit: nec adijciet vt reſurgat. Coanguſtatū enī eſt ſtratū: ita vt alter decidat. Caſus autē vnius, factus eſt ruina multoꝝ. nam ⁊ multos in eadē malicia ſecum traxit. Uiderunt alij furē et cucurrerunt cum eo: ⁊ portionē ſuam cum adultero poſuerunt. Nōne fur erat qui doloſe qꝺ non ſuum erat: ſed alterius rapiebat? Ubi autem in ſuperbiā ſe erexit:

oblitus legem vite ⁊ diſcipline adulteratus eſt. Sicut
apoſtolus dicit. Si ſine diſciplina eſtis: ergo adulteri
eſtis. Infelix ſi dño ſubiectus fuiſſet/nunc eſſet inter
domeſticos dei, inter poteſtates ⁊ thronos, inter pri
cipes paradiſi. Nondū laborauerat, vt quid ergo ſe-
dere parabat? Proculdubio illi ſedebunt, qui ꝑ chri
ſto laborauerunt. Sedebitis (inquit) ſuꝑ ſedes duode
cim ⁊c. et tunc miſer iudicandus aſtabit. Dedignaba
tur infelix ei miniſtrare, cui ſeruire regnare eſt. Sane
illi qui in veritate ſteterunt gloriātur in eius miniſte
rio: cuius faciem ſempꝫ vident. nam et (teſte apl̄o) qui
tanq̄ȝ ſupernoꝝ ſpirituū familiaris illi ſupercæleſti cu
rie meruit intereſſe: omnes ſunt adminiſtratorij ſpiri
tus miſſi in miniſteriū propter eos qui hereditatē ca
piunt ſalutis. Milia miliū aſſiſtebāt ei: ⁊ decies cen-
tena milia miniſtrabant ei. Ille qui creauit angelos
et q̄ tāto differentius nomē pre illis hereditauit: q̄to
maior eſt angelo dei creatura: creator non ſolum di-
gnatus eſt minorari paulominus ab angelis: ſed etiā
inter homines peccatores ⁊ pauperes ſponte aſſum-
pſit officiū miniſtrātis. Ille autē filius ſupbie qui ca-
thedrā peſtilētie in ſupbia ⁊ abuſione appetijt degra
datus eſt: vt epiſcopatū eius accipiat alter: ⁊ ad diui
tias glorie quas ꝑ diuinā ſententiā perdidit/aſſumat
mendicus ⁊ pauper. Nonne deo ſubiecta erit anima
mea: ſi forte humilitatē ancille ſue reſpiciat deus: hu-
miliabo oculos meos in oculis dñi, ponam in pulue
re os meū ſi forte ſit ſpes. Scio quia nouit deꝰ figmē
tum noſtrū: nō poſſumus iniquitates nr̄as ab eo ab-
ſcondere, qui explorat hieruſalē in lucernis, qui ſcru-
tatur corda ⁊ renes, qui in ipſis angelis ſuis reperit
prauitatē. O q̄ȝ beati quoꝝ remiſſe ſunt iniquitates: ⁊
quorū tecta ſunt peccata. Iſti ſunt dñe quos elegiſti
et aſſumpſiſti: iſti habitabunt in atrijs tuis. Auferet̄
peccator ne videat gloriā dei: iſti autē habitabunt in
multitudine pacis. O infeliciſſime lucifer iam nō lu-
cifer ſed noctifer: vide quomodo in tuam ignominiā
creat dñs hodie de his q̄ ſunt terra, cinis, et vermiū
cibus nō ſolū angelos ſed ſeraphin: vt honoris incre
mentū in humili, tibi ſuperbo cedat in cumulū con-
fuſionis ⁊ doloris augmentū. Nonne ſunt ſeraphin q̄
cū ſint terra ⁊ cinis terrene cōuerſationis obliti diui-
ni amoris ardore medullitus incēduntur? Ignē (inq̄t
dñs) veni mittere in terrā: et quid volo niſi vt ardeat?
Uult dñs vt ardeamus igne charitatis: ⁊ ſimus ardē
do ſeraphin. Seraphin eñ interpretat̄ ardētia: ille lu
cifer lucere tantū voluit, non ardere. Si lucendo arſiſ
ſet non fuiſſet frigidus: nec in regione frigida ſibi ca-
thedrā erexiſſet. Adhuc pleriq̄ȝ ſunt qui aliq̄d de ma-
licia angeli depoſiti contraxerūt: appetentes lucere
potius q̄ȝ ardere. Lucet ſiquidē ⁊ non ardet, qui obtē
tu ſimulate religionis aura fame popularis attollit̄.
Iſte in modū lune cum feruorē nō habeat: lumē ſuuȝ
aliunde mendicat. Ideoq̄ȝ teſtimonio ſapiētis. Stul
tus vt luna mutat̄: ſapiens autē permanet vt ſol. Ui-
ta ſiquidē preſens ardoris eſt nō fulgoris: hinc accen
di et foueri debet ignis (ſicut in leuitico legitur) in al-
tario cordis. Ibi vero fulgebūt iuſti ſicut ſol in cōſpe
ctu patris ſui. Melius eſt hic ardere q̄ȝ lucere. luce-
bat lucifer ⁊ cecidit, ardebat ſeraphin ⁊ ſtetit: q꞉ cha-
ritas nunq̄ȝ excidit. Scitis fratres q̄ angeli multa fa-
miliaritate deo cōiuncti ſunt: et tamen ꝑ grām illius
quia nos ⁊ illos fecit, facti ſunt conſortes ⁊ conciues
noſtri. Uerūtamen cum ſint de ſchola illius qui pacē
et veritatē diligunt: cum ſint angeli pacis: cū ſint filij
pacis: cum ſint ciues ⁊ principes illius hieruſalē cuiꝰ
participatio eius in idipſum: pacē ⁊ concordiā in no-
bis exigunt ſuꝑ omnia, et mutuā charitatē. Pacem
angelice ſocietatis ſibi petrus apl̄s deſiderans et in
nobis ſuadens: Ante oīa (inquit) mutuā charitatē cō
tinuā habētes ⁊c. Et item. Diligite inuicē in v̄bo: nec
lingua, ſed ope ⁊ veritate. Expedit nobis fratres vt
ſicut inter angelos eſt mutuus amor: ⁊ prōpta ad deū
reuerētia: ſic erga nos ſit mutuo cor vnū ⁊ aīa vna: ⁊
erga paſtorē deuota obediētia, ⁊ humilis obſequela
Tunica dñi incōſutilis: ⁊ indiuiſa eſt. Ea induti ſunt
angeli: ⁊ induendi ſunt angeli viri. Noueritis autē q̄
tunicam dñi ſcindit quiſquis ſe ſigno, aut verbo, aut
ope a fraterne charitatis vnione diſiungit. Idipſum
apl̄s dicit. Sentiatis ⁊ nō ſint in vobis ſciſmata. Cū
in ſacrificio abrahe per aues deſignati ſunt ſpiritua-
les viri: ⁊ per animalia ſeculares: abraham precipiēte
dño vaccā ⁊ capram ⁊ arietē diuiſit/⁊ partes diuiſas
altrinſecus ponēs: columbā ⁊ turturē non diuiſit. De
ſupbia non loquor. Rogo autē immo q̄ȝtum michi li
cet excōmunico ⁊ deteſtor: ne ſupbia vel etiā nomine-
tur in vobis. Superbie malicia inuēta eſt ad odium
ſempiternum. Ciuitas illa celeſtis ſemel turbata eſt
hac peſte: ⁊ ex parte deſtructa eſt. Ciues illius abho-
minabiliter abhorrent ſuperbiam: nec ſocietatē ſor-
titur angelicā qui nō humiliauerit ſe ſicut paruulus.
Sed nec dñs requieſcit niſi ſuꝑ humilē ⁊ manſuetū ⁊
trementē ad verba ſua. Sane angelus nichil oꝑatus
eſt: ſed tantū cogitauit ſupbiam, ⁊ in momēto in ictu
oculi deiectus eſt. Supbia angelum in diabolū com
mutauit: principē lucis in principē tenebrarum. Noli
ergo ſupbire homo cū ſis terra ⁊ cinis ⁊ puluis viliſ-
ſimus, flatu modico in nichilū diſpergēdus. Si volu
mus fieri ſocij angeloꝝ: humiliemur ſub potenti dei
manu: q̄to erimus humiliores, tāto erimus angelis
gratiores, humilitas eis cognata eſt. nam alijs in ſu-
perbia ſua cadentibus: iſti in humilitate ſua ſteterūt.
Angeli q̄dē ſicut de reedificatiōe ciuitatꝫ ſue ſunt ſol-
liciti: ita circa noſtre ſalutis ſtudiū ſunt attenti: nam
reedificatio illa ſalus noſtra. Placēt ergo eis lachry
me nr̄e, cōpunctiones ignite, anxij gemitus, archane
ſuſpirationes, orationes deuote, cuſtodia caſtitatis,
obſeruātia obedientie, contēptus temporaliū, ⁊ pſe-
uerantia voluntarie paupertatis. hec ſunt ſacrificia:
hec ſunt incenſa que pro nobis dño offerunt. Quia
eñ ad eminentiā diuine maieſtatis ſicut angeli fa-
miliarē non habemus acceſſum: ipſi fideliter orones

noſtras domino repreſentāt. Unde cum ſcriptura di
xiſſet. Data ſunt ei incenſa multa: ſubiunxit. Et aſcē
dit fumus aromatū de manu angeli in cōſpectu dñi.
Angelos dñi fratres chariſſimi tanq̄ amicos et do
meſticos dei modis oībus honoremus: vt et ipſi nos
honorēt, vt nos recipiāt in eterna tabernacula, in re
ſtaurationē ſuperne hieruſalē, in repletionē templi ce
leſtis, i edificationē corporis chriſti. Qđ nobis p me
rita angelorū preſtare dignet dñs angelorū: cui eſt ho
nor et gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Sermo. xlvij.

Data ſunt ei incenſa multa: et aſcēdit fumus
aromatū in conſpectu dei de manu angeli.
Johannes in apocalipſi loquit de miniſte
rio angelorū, q̄ de noſtra ſalute ſolliciti ſunt
propter triplicē cauſam, ppter nos, ppter deū, pro
pter ſeipſos. Propter nos/quia naturā ſuam in ani
mabus nr̄is que ſunt rationales ſp̄us recognoſcunt:
noſq̄ ſibi cōiunctos conformitate nature: et (vt ita lo
quar) quadā cognatione intelligunt: quia ſunt partici
pes et capaces beatitudinis glorieq̄ eterne. Propter
deum: cuius miſericordie viſcera vident effuſa circa
nos. Nemo eñ maiorē charitatē habet: q̄ vt animā
ſuam ponat quis pro amicis ſuis. Sciunt quia dile
xit nos: non quia dilexerimus eum ſicut dicit iohan
nes: ſed q̄ prior ipſe dilexit nos: et dedit animā ſuā p
nobis. Vulgare eſt Qui me diligit et canem meum.
Utinā et canes eſſemus et lingeremus vlcera noſtra:
vel ſaltem catuli vt poſſemus edere de micis que ca
dunt de mēſa dñorū noſtrorū. Ipſi eñ ſunt dñi nr̄i: im
mo dñationes et principat⁹ celi q̄ ſedēt in mēſa altiſſi
mi, vbi ſatianē ab vbertate dom⁹ dei: et potanē torrē
te voluptatis eterne. Letanē et exultāt in bonis q̄ nec
oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hoīs aſcen
derunt. Satiantur ex adipe frumēti: nos autē quodā
furfure et quodā cortice ſacramēti. Diligūt nos ppter
ſe: quia de nobis ſcilicet tanq̄ de lapidibus rationa
bilibus et viuis reſtaurandū eſt ſue ciuitatis excidiū:
atq̄ celeſtiū ruina murorū. Hic eſt triplex funiculus
quo ab angelis trahimur: vt ſimus edificatio dei/et
creſcamus in templum ſanctū dñi. Veneremur eos
fratres: quia plurimū ſunt nobis neceſſarij. Sunt eñ
domeſtici et familiares dei: celorū ciues, et pricipes pa
radiſi. Iſti dñi et miniſtri noſtri ſunt: miniſtri ad obſe
quium, dñi ad tutelam. Hi ſunt qui miniſtrāt deo p
nobis. Paulus etiam apoſtolus ad tertiū celum ra
ptus vidit miniſteriū eorū: dū illi celeſti curie iterfuit.
Et qui vidit teſtimoniū phibuit dicēs: q̄ omnes ad
miniſtratorij ſunt ſpiritus miſſi in miniſteriū propter
eos qui hereditatē capiunt ſalutis: ipſi ſunt qui p̄ces
et oratiōes noſtras, ſuſpiria occulta, gemit⁹ anxios,
ignitas cōpunctiones, iubilationes, archana et cete
ra deuotionis deſideria q̄bus anima penitētis quaſi
aquā in conſpectu dñi ſe effundit/ad deū deferunt: et
nobis beneficia miſericordie ſue referunt. Hec ſunt
incenſa que de manu angeli emittunt fumū aroma
tum in conſpectu dei. Quid eſt fumus aromatū: niſi
deuotio orationū: Aſcēdit (inquit) oratio mea ſicut
incenſum in conſpectu tuo. Non mireris ſi miniſtrāt
angeli: vbi miniſtrat dñs angelorū. Ipſe eñ eſt qui di
cit. Veni miniſtrare nō miniſtrari: et animā meā po
nere p multis. vt miniſtraret nobis minorauit ſe pau
lominus ab angelis. Minor equidē factus eſt p hu
militatē diſpēſationis: remanens maior p gloriā ma
ieſtatis. Sic aſcendunt et deſcēdunt angeli ſup filium
hoīs: ſic iuxta canticum ſponſe venit ſpōſus ſaliens
in mōtibus et tranſiliens colles. Miniſtrant itaq̄ ci
ues celi, nobis miniſtrat et dñs celi. Ille vero lucifer
qui mane oriebatur, miniſtrare nolebat. ideoq̄ ceci
dit. Eius operimentū erat oīs lapis precioſus (teſte
ezechiele) quia oībus alijs angelis preeminebat. Et
ſicut idem ezechiel dicit. Signaculū ſimilitudinis ple
nus ſcientia: et pfecti decoris in delitijs paradiſi dei.
Teſtimonio vero beati iob. Erat pncipiū viarum
dei: ſed depoſitus eſt et deiectus: eo q̄ in ſupbia et in
abuſione ſua cogitauit aſcendere in montē teſtamē
ti: et ſedē ponere in lateribus aquilonis. Alij miniſtra
bant et ſtabant (ſicut ſcriptū eſt) cherubin ſuper ea ſta
bant: milia miliū miniſtrabant ei: et decies milia cen
tena aſſiſtebant ei. Ille autē impudens et impaudens
ſedere nolebat. Huius imitatores ſunt qui fugiūt la
bores et affectant honores. In labore hominū nō ſunt:
et cum hoībus non flagellabunē. Laborē eñ et dolo
rem: et flagella eterna cum demonibus preſtolantur.
Quare non attendis homo cinis, puluis, quare non
conſideras q̄tum diſcriminis habeat ambitus po
teſtatis: Vidi (inquit) ſathanā ſicut fulgur de celo ca
dentē. O ſuperbe et maligne ſpiritus: quia noluiſti ſte
re et miniſtrare corā dño: adhuc homines ſup hoīes
duodecim ſedere videbis: et ibi corā eis iudicandus
aſtabis. An neſcitis (dicit apl's) q̄ et angelos iudica
bimus: Fratres omnē reuerentiā, omnē obſequij cliē
telā tenemur angelis exhibere tanq̄ familiaribus et
ſecretarijs dei: auxiliatoribus et defenſoribus noſtris
Iſti nos recōciliant deo, noſtros hoſtes propulſant,
deuotiones noſtras excitant, gratiam nobis impe
trant, et exceſſus noſtre infirmitatis excuſant. Porro
ſicut gaudiū eſt eis ſup peccatore penitentiā agente:
ita abhorrent et fugiunt eos quos vident in pecca
tis ſuis ptinaciter, tēpuſq̄ penitētie prolongare. Que
enim conuērſio lucis ad tenebras, peccatoris ad an
gelum, carnalis et venundati ſub peccato ad ſpiritū:
Nunquid angelis placere poſſunt qui ſedent in ſter
coribus ſuis, et bibunt vrinam peccatorū ſuorū: quorū
cogitationes et opera fetēt in naribus angelorū: Scā
dalizātur angeli et recedunt/vt poſſit dicere qui relin
quitur: amici mei et proximi mei aduerſum me appro
pinquauerunt et ſteterunt: et qui iuxta me erāt de lon
ge ſteterunt. Et ideo vim faciebant q̄ querebant ani
mā meam. Elongaſti dñe a me amicū et proximū: et
notos meos a miſeria. Ve homini per quē ſcandalū
venit. Si periculoſum eſt ſcandalizare vnum ex his

puſillis: q̃to periculoſior eſt ſcandalizare vnum aut multos ex illis? Ue homini illi per quẽ ſcandalũ venit. Nemo excipitur, ſiue angelũ, ſiue puſillũ, ſiue ali quem proximum ſcandalizet. Sed dicis angelus tenetur me diligere ꝓpter deũ: propter nos: et ꝓpter ſe ſicut prelibatũ eſt. Nunquid poterit angelus hominẽ diligere ꝓpter deum: quẽ deo videt eſſe contrarium ⁊ rebellem? Sed neq̧ hominẽ diligent in quo vidẽt ſpiritum degenerantẽ a conformitate angelice poteſtatis: nec etiã propter ſe: aut propter reedificationẽ ſue ciuitatis diligent eos qui debuerant eſſe lapides viui: ⁊ facti ſunt ſicut puluis quẽ proijcit ventus a facie terre: non habẽtes id in quo cõiungendi ⁊ coedificandi erãt angelis/charitatis glutinũ ⁊ vnitatẽ ſpiritus in vinculo pacis. Ue homini per quẽ ſcandalũ venit. Eſt interius ſcandalũ quo puſillus offenditur, moleſtatur adultus, angelus exturbatur. Eſt et ſcandalum qđ interius patimur, ſentientes legẽ contrariã in mẽbris noſtris: et eſt hoc ſcandalũ oculi, manus, pedis. Scandalizat nos oculus interior: dũ ſe noſtra intentio ſubijcit alicui extraordinarie volũtati. Sed habes cõſilium vt hunc eruas oculũ ⁊ proijcias abs te: id eſt abijciat voluntas ne veniat in cõſenſum. Quãdoq̧ circa opus bonũ ſollicitos nos affectus notiõis praue ſollicitat. Hoc eſt ſcandalũ manus: eamq̧ abſcidis ſi vſq̧ ad effectũ operis non conſentis. Si ꝓficiebas in melius: ſi aſcẽdebas de gradu in gradũ per ſcalã iacob: ſi ſtabat in directo pes tuus: vide ne pes ſupbie te moueat. nam ſi moti aut effuſi fuerint greſſus tui, vt accidia ⁊ quodã tedio leteſcere icipias in via dñi, ſcias quia pes tuus interior ſcandalizat te. Per te ergo cõſilio ſaluatoris abſcinde pedẽ tuũ: vt expeditius curras in via celeſtium mandatoꝝ. Noli varijs voluntatibus vel actiõibus occupari: q̃ vbiq̧ eſt nuſq̧ eſt, qui multis eſt afficit: in paucis proficit. Porro vnũ eſt neceſſariũ. Melius eſt cum vno pede aut vno oculo intrare in regnũ celoꝝ: q̃ duos oculos vel duos pedes habentẽ mitti in gehennã ignis. Fili ne in multis ſint actus tui: dicit ſapiens. In vno cubitu cõſummata eſt archa. Ue hoi gradiẽti duabus vijs. Qui eñ ambulat ſimpliciter: ambulat confidenter. Simplicitas patenter euacuat ſcandalũ pedis. Sed ⁊ ſi ſimpliciter agas: et voluntates malicioſas abſcidas, ſcãdalum oculi ⁊ manus euacuas. Quia ſi oculus tuus ſimplex fuerit/id eſt intẽtio operandi: totũ corpus operum ⁊ cogitationũ lucidũ erit: ⁊ lucebunt opera tua cum hominibus, vt glorificent patrẽ tuum qui in celis eſt: tuq̧ corã deo ⁊ angelis ei⁹ gratiam ⁊ gloriam conſequeris. Qđ nobis oĩbus ꝑ miniſteriũ angeloꝝ preſtare dignetur: cui eſt honor et gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Sermo. xlviij.

Anima noſtra ſicut paſſer erepta eſt de laqueo venantiũ. Laqueus contritus eſt: ⁊ nos liberati ſumus. Tot⁹ hic verſiculus: imo totus hic pſalmus eſt gratiarũ actio et vox laudis. Sãcti eñ quoꝝ ſolẽnitas hodie agitur olim ſimiles nobis paſſibiles habitauerũt domos luteas: ⁊ in corpore mortis huius tentationũ laqueos ⁊ inimici malicias grauiter ſunt experti. Nũc aũt quia eduxit dñs eorũ animas de periculis huius vite: loquitur propheta in ꝑſona eorũ ⁊ dicit. Anima noſtra ſicut paſſer ⁊c̃. Huic verbo concinit et concordat qđ iohannes in apocalipſi ait/ſub altare dei audiui voces occiſoꝝ dicentiũ. Uindica dñe ſanguinẽ ſeruorũ tuoꝝ qui effuſus eſt: nec eſt vox iſta expectantium viſionẽ: ſed deſiderantiũ ſui corporis glorificationẽ. nã ſub altari dei conſtitute ſunt anime que de corporib⁹ exierunt: et in trãquilla quiete ſtolam ſecundã/id eſt glorificationem corporis gaudẽtes expectãt. Altare dei ſancti patres intelligũt corpus chriſti glorificatũ: in cuius viſione ſunt ad tẽpus delitie animaꝝ: donec impleatur numerus fratrum ſuorũ. He ſunt aquile que congregantur ad corpus. Sicut ſcriptũ eſt. Ubicunq̧ fuerit corpus: ibi cõgregabuntur ⁊ aquile. Delectantur ergo in aſpectu glorificate carnis in chriſto qui eis ſtolam anime nunc tribuit: ⁊ tandem glorificationẽ corporis tribuet: atq̧ in hac requie gloriã ꝑfecte glorificationis expectant. Hinc eſt vox que dicit. Me expectãt iuſti, donec retribuas michi. Sane illi qui glorificationẽ corporis expectabant: diuinũ acceperunt reſpõſum qđ eis in apocalipſi dictũ eſt. Suſtinete modicũ tẽpus donec ipleat numer⁹ fratrũ voꝝ: nam de patriarchis ⁊ prophetis ſcriptũ eſt. deo melius aliquid prouidente pro nobis ne ſine nobis conſũmentur. Anima ſiqđẽ hoĩs eo tẽporis articulo quo anima de carcere corporis huius egredit: et eſt quaſi in porta qua exitur ab hac vita iuxta operũ ſuoꝝ exigentiã trãſit ad gaudia vel dolores. Iuxta illud Opera eoꝝ ſequuntur illos. Iuſtus autẽ non confundetur cum loquetur inimicis ſuis in porta. De illo eñ dicetur. Date ei de fructu manuũ ſuarum: ⁊ laudent eum in portis opera eius. Nam ⁊ ſi fuerunt in laboribus: ſed ãmodo dicet eis ſpiritus vt requieſcant a laboribus ſuis. Olim ſiquidẽ omnes ad inferos deſcendebant. Unde ⁊ beatus Iob dicit. Quis michi tribuat vt in inferno protegas me: et abſcõdas me donec ꝑtranſeat furor tuus: ⁊ conſtituas michi tẽpus in quo recorderis mei? Erat tamẽ magnũ chaos firmatũ inter iuſtos ⁊ impios. nam iuſti erant in ſinu abrahe ſedentes/id eſt quieſcẽtes in tenebris expectãtes beatam ſpem ⁊ aduentum glorie magni dei. Impij vero erant in doloribus ⁊ tormẽtis: qđ ex euãgelica hyſtoria in diuite ⁊ lazaro patet. Chriſtus autẽ peccatorũ purgationẽ faciens abolito cyrographo noſtre dãnationis in ſanguine ſuo: deſcẽdit ad inferos et cõtriuit portas ereas: ac vectes ferreos cõfregit/educens vinctos de domo carceris ſedentes in tenebris ⁊ vmbra mortis. Poſuit ergo eos ſub altare dei abſcondens eos in tabernaculo ſuo in die maloꝝ: ⁊ protegẽs eos in abſcondito tabernaculi ſui. Ibi requieſcũt ⁊ delectãtur in aſpectu corporis xp̃i glorificati: expectãtes

donec impleatur numerus fratrum ſuoꝝ donec ſupueſtiat eos Chriſtus reformans corpus humilitatis noſtre configuratum corpori claritatis ſue. Ergo nō ſunt in ſinu abrahe ſed ſub altare. iam non in iferno: ſed in celo, niſi q̄ ⁊ paradiſum celi, vocare abrahe ſinum eccleſia conſueuit. Porro licet ſtola anime in hac vita ſitienter deſideretur a iuſtis affectat̄: tñ amplius ſtola carnis. Unde ⁊ quidā dicebat. Sitiuit in te anima mea q̄ multipliciter tibi caro mea. Ex iſtis triplex itelligitur ſancte anime ſtatus. In milicia, in requie, in gloria. Primus in tabernaculis. Scd̄s in atrijs. Tertius in domo dñi. Primū audis cum dicitur. Q̄ dilecta tabernacula tua dñe virtutum. Finis eiuſdē verſiculi: ſequentē exprimit ſtatū qui cōcupiſcibilior eſt. Cōcupiſcit ⁊ deficit anima mea in atria domini. Sed quia nondū inueniſti beatitudinē procede vlterius vſq̧ ad domū dei. Beati eñ qui habitāt in domo tua dñe. Hunc ꝓceſſum nouerat q̄ dicebat. Hec recordat⁹ ſum ⁊ effudi in me animā meam: qm̄ tranſibo in locū tabernaculi admirabilis vſq̧ ad domū dei. Et qꝛ forſitā times q̄ veniat̄ ad domū, ⁊ non in domū. audi vocē leticie et exultationis. Letatus ſum in his que dicta ſunt michi: in domū dñi ibim⁹. Illi ſiquidē qui de mundo triumphauerūt educti de carcere corporis iam in atrijs dñi ſtant et expectant qm̄ recipiāt corpora ſua. Letātur / qꝛ impleto numero fratrū ſuoꝝ itraturi ſunt in domū dñi. nec eñ intraturi ſunt in domū domini ſiue ꝓlati, ſiue alij ſiue plebe. A dño factum eſt iſtud: ⁊ eſt mirabile in oculis nr̄is. Q̄ cum anima imago ſit altiſſimi: corpus vero ſit fetor ⁊ morticinū: anima tamen ineffabili deſiderio corpus expectat in participiū glorie ſue: vt cum eo plene capiat voluptates eternas cum quo cōmunicauit miſerias tēporales. Tunc intrabūt hieruſalē que vere eſt viſio pacis. Ibi eñ eſt pax dei que exuperat omnē ſenſum quā ſcilicet nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hoīs aſcendit, quā preparauit de⁹ diligētibus ſe. Ibi autē non erit niſi gratiarū actio et vox laudis. Tunc dñe offeremus vitulos labioꝝ noſtroꝝ: tunc imponemus ſup altare tuū vitulos. Qui eñ modo ſunt ſub altari: tunc erunt ſup altare / qui iā delectabunt̄ non ſolum in aſpectu glorificate carnis in chriſto: ſed fruentes diuine maieſtatis aſpectu videbunt ⁊ cognoſcēt verum dñi patrē: ⁊ quē miſit ieſum chriſtū, qd̄ eſt vita eterna. Uidebunt autē non in ſpeculo vel in enigmate: ſed facie ad faciem: ⁊ tranſiens miniſtrabit illis ineſtimabiles diuitias glorie ſue: vt videant ⁊ cognoſcant patrē ⁊ filium ⁊ ſpiritū ſanctū, in gloria equali, in maieſtate nō diſpari, vbi videbūt chriſtū quaſi vnigenitū a patre. Proculdubio ibi eū videbitis, ſicut dixit vobis. O q̄ magna multitudo dulcedinis tue dñe. Anima enim que a corpore exuta eſt: et in exuta conſummate beatitudinis requieſcit / quaſi abſcōdita eſt interim: ſed erit qm̄ reſumpto corpore ſedebit ſup thronos tanq̄ iudex filioꝝ hominum. Sicut ſcriptū eſt. Perfeciſti eis qui ſperāt in te domine in cōſpectu filioꝝ hominū. Nec equidē bene fecit: ſed tunc ꝑficiet. nec iuſtus anime ſue dicet. Cōuertere in ea: quia benefecit tibi deus. Interim nāq̧ quoniā priora trāſierunt iam non eſt inter ſpem ⁊ metum ſicut prius fuerat: ſed ſingulariter in ſpe ⁊ expectatione glorie vt fiducialiter dicat. In pace in idipm̄ dormiam ⁊ requieſcā. Quoniā tu dñe ſingulariter in ſpe, conſtituiſti me. In hoc equidem ſtatu leua ſpōſi eſt ſub ea parte ſponſe: ⁊ tunc trāſibit ad dextere delectationē interminabilē. Nā delectatiōes in dextera eius vſq̧ in finem. Sicut autē anima chriſti et caro iam glorificata eſt: ita in ipſo perfectā plenā ⁊ cōſummatā gloriam tam anime q̄ corporis conſequemur. Noli queſo dubitare: ſed audi diſcipulum quem diligebat ieſus: ⁊ quē dormientē in ſinu ſuo celeſtis ſciencie torrente potauit. Nunc (inquit) filij dei ſumus: ſed nondū apparet quid erimus. Scimus autē q̄ cū apparuerit, ſimiles ei erimus. Notandū autē q̄ ſicut triplex eſt natura anime: vt ſit rationalis, concupiſcibilis, iraſcibilis. ita erit glorificatio eius triplex. Circa rationē duo cōtraria ſunt, ſcientia ⁊ ignorātia. Ignorantia euacuabit̄. Scientia vero perficietur. Concupiſcibilitati duo ſimiliter adiacent contraria: deſiderium, ⁊ contēpt⁹. Contēptus ceſſabit: deſideriū vero ꝑfecte implebit̄. Pari modo circa iraſcibilitatē leticia ⁊ triſticia quadā contrarietate verſantur. Auferetur autē triſticia / ⁊ erit eterna iocunditas, ⁊ leticia cōſummata. Erit itaq̧ beatitudo anime ſapiētia vera deſideriū eoꝝ que deſideranda ſunt: ⁊ plena ⁊ nunq̄ interpolata leticia. Corpus autē infirmū eſt: ⁊ pluribus indiget. Ideoq̧ in quattuor eius beatitudo conſiſtit. Quia ſemel mortuū eſt ne metuat iterum mori reſurgens a mortuis iam non moritur: mors illi vltra non dominabit̄. Quia vero poſſet eternaliter viuere ⁊ eternaliter pateretur: datur ei gloria impaſſibilitatis: et hec ſecūda glorificatio corporis. Corpus noſtrum hodie moles terrea et oneroſa cui ſupaddetur agilitas: vt tanta ſit ſubtilitas leuitas ⁊ agilitas corporū: q̄ta eſt hodie noſtrarū cogitationū. Porro vt inhabitet gloria in terra noſtra: vt repleat̄ maieſtate dñi omnis terra que aſſumenda eſt in reedificatione ſuperne hieruſalē: et in plenitudinē corporis chriſti: ſeq̄tur claritas in qua reformabit nos dñs configuratos et conglorificatos ⁊ cōclarificatos claritati corporis ſui. Fulgebunt eñ iuſti in conſpectu dñi: habētes tā in anima q̄ in corpore inter angelos ⁊ archangelos, agilitatē, immortalitatē, impaſſibilitatē, et claritatem corporis: eternā vero ſapientiā ⁊ interminabilē delectationē anime: atq̧ deſiderium in gaudio, ⁊ gaudiū in deſiderio ſine fine. Amen.

¶ Sermo. xlix.

Videns turbas ieſus aſcendit in montē ⁊c. Queciq̧ ſcripta ſunt (dicit apl's) ad nr̄am doctrinā ſcripta ſunt: vt ꝑ conſolationē ſcripturarū ſpem habeamus. Unde et aſcenſus chriſti in montē nos erigēs in ſpem vitenos ma-

nifeſtius docet vt relictis turbationibus huius mun
di aſcendamus in monte͂ dn̄i: in eminentiā virtutū.
Nā et chriſtus qui in oībus operibus ſuis nobis ꝓ-
poſitus eſt in exemplum: vt ſequamur veſtigia eius.
Ipſe iuxta hoc qđ olim de eode͂ propheta predixerat
ſuper monte͂ excelſum tu aſce͂de qui euāgelizas ſyō:
qui euangelizas hieruſale͂. Facturus verbū predica-
tionis prius aſce͂dit in monte͂ operis(ſicut lucas euā-
geliſta dicit)cepit ieſus facere ⁊ poſt docere. In quo
nos docet prius aſcendere in eminentiā bonoꝝ ope-
rum:anteq̃ӡ aſſumamus docentis officiū. Ut qui no
men ⁊ honore͂ magiſterij appetit:prius faciat docen-
da q̃ӡ doceat facienda. Olim aſcenderat moyſes in
monte͂ vt lege͂ acciperet/populo inferius remanente.
Hodie daturus benedictione͂ legiſlator aſcendit in
monte͂ remane͂tibus turbis. Aſce͂dunt et diſcipuli cū
eo:vt ⁊ illos montes eternos faciat ad illuminatione͂
plebis ſue iſrael/ſicut ſcriptū eſt. Illuminās tu mira-
biliter a mōtibus eternis. Quia ꝑ humilitate͂ valles
fuerant/quaſi montes creſcant in magnitudinem di-
gnitatis. Aſcendunt ergo vt ſuſcipiant montes pace͂
populo:⁊ colles iuſticiā. Et aperiens os ſuū ⁊c̃. Qui
olim ora ꝓphetaꝝ aperuerat,qui tunc freque͂ter ape
riebat ora mutoꝝ,os ſuū aperuit,os illud de quo fre
quenter prophete predixerāt: quia os dn̄i locutū eſt.
Beati(inquit)pauꝑes ſpiritu. Iam ſecure poſſunt di
ſcipuli iohannis ad eum redire ⁊ dicere:quia paupe-
res euāgelizantur. Manifeſtiſſime imple͂t in chriſto
ſicut ipſe teſtatur,ille ſermo ꝓpheticꝰ yſaie. Spiritus
dn̄i ſuꝑ me eo q̄ vnxerit me:ad euangelizandū pau-
peribus miſit me. Pauperes euangelizat, et euāgelij
ſui lege͂ inchoat a beatitudine paupertatis,qui diui-
tias ſpinis cōparat,qui diuites damnat. Ue(inquit)
vobis diuites qui hic habetis conſolatione͂ veſtram.
Beati pauꝑes ſpū. Audiant pauperes ⁊ lete͂tur que
ſit pars ⁊ hereditas eoꝝ:quoniā ipſoꝝ eſt regnū celo-
rum. Suum eſt nō ſolum ad habendū,ſed ad cōmu-
nicādum alijs quibus amici facti ſunt. Sicut ſcriptū
eſt. Facite vobis amicos de mām̄ona iniquitatis vt
cum defeceritis:recipiant vos in eterna tabernacula
Ecce hic iterum honor pauperū. Pauperes qui hic
recepti ſunt a diuitibꝰ/in regno ſuo diuites recipiūt.
Quia eñ ſuper pauca fideles fuerunt: ſuꝑ multa con
ſtituti ſunt. et ideo benefactoribus ſuis felici cōmer-
cio plenius ⁊ multiplicius poterūt reſpōdere ad me-
ritum. Tolerabilius ⁊ melius fuiſſet illi diuiti euāge
lico: ſi lazarū reſpexiſſet,vt ſic lingue arde͂tis refrige-
rium meruiſſet:ſed conſolatione͂ non recepit a lazaro:
qui lazaro nullam fecerat conſolatione͂. Iuſtus domi
nus ⁊ iuſticias dilexit/equitate͂ vidit vultꝰ eius. Quia
ille lucifer aut potius noctifer in illis diuitijs bono-
ris ⁊ glorie impatienter ſe habuit:iuſtum dei iudiciū
eſt,vt ille qui cum patie͂tia paupertate͂ ſuſtinet: regnū
a quo ignominioſe deiectus eſt impatiens ⁊ ſuꝑbus
glorioſe poſſideat. Beati (inquit) pauꝑes ſpiritu, nō
omnes:ſed tñ illi qui ducūt voluntariā non coactā:
non neceſſariā: ſed ſpontaneā paupertate͂.nā illud ſo
lum deo acceptū eſt qđ ex voluntate procedit. Volū-
tarie(inquit propheta)ſacrificabo tibi. Porro ſocra
tes thebanus ⁊ multi alij ph̄i fuerunt conte͂ptores di
uitiarum ⁊ amatores paupertatis:ſed euanuerunt in
cogitationibus ſuis: ⁊ dati ſunt in reprobum ſenſum
A regno celoꝝ elongati ſunt: quia pauꝑes ſpiritu nō
fuerunt. Neſcio fratres ſi plene intelligitis q̄d ſit pau
pere͂ eſſe ſpiritu. Apud multos hoc verbū quandoq̃ӡ
ſcrupulum dubitationis induxit. Quidam abunda͂t
et in ſenſu et in ſpiritu. ſicut filij huius ſeculi qui pru-
dentiores ſunt filijs lucis in generatione ſua. Iſtos ſi-
quide͂ nec pauperes nec diuites ſpiritu ce͂ſere preſu-
mo. Quis ergo erit pauper ſpiritu? Nunquid ille qui
turbatur ⁊ concutit̄ a puſillanimitate ſpiritus ⁊ te͂pe-
ſtate? Certe nec iſtum paupere͂ ſpiritu dignū eſt profi
teri. Curramus ad apoſtolū. Uir eñ circūſpectus et
multoꝝ expertus eſt. Nō accepimus(dicit apl̄s)ſpiri
tum huius mundi:ſed ſpiritū qui ex deo eſt. Eſt aute͂
ſpiritus huius mūdi,ſpūs qui inflat,ſpūs ſuꝑbie de
quo ide͂ apoſtolus dicit. Ambulaſtis(inquit)ſm̄ prin-
cipem poteſtatis aeris huius: ſpiritū qui nūc operat̄
in filijs diffide͂tie. Credo ſi quis deficeret ab hoc ſpi
ritu,pauper eſſet ſpiritu. Sed non ſufficeret hoc niſi
ſpūs dei redderet teſtimoniū ſpiritui eius. Proceda
mus ergo vlterius ſi forte poſſimus intelligere quid
ſit eſſe paupere͂ ſpiritu. Credo quia pauꝑ ſpiritu eſt:
qui deficiens a ſeipſo ⁊ ſe totū ꝓ chriſto abnegās: ni-
chil habet in cogitatione aut memoria:nichil in dele
ctatione aut deſiderio niſi chriſtū. Iſte poteſt dicere.
Memor fui dei ⁊ delectatꝰ ſum: ⁊ defecit ſpūs meꝰ.
Hanc ſui abdicatione͂: hanc paupertate͂ ⁊ hunc defe
ctum ſpūs videbatur habere qui dicebat. Velociter
exaudi me dn̄e:quia defecit ſpūs meus. Et illud In
deficiendo ex me ſpiritū meum: ⁊ tu cognouiſti ſemi
tas meas. Qui ergo mundo renūcians et ſeipm̄ ab-
dicans ſub potenti manu dei/⁊ ſub obſeruātia ordi-
nis ſe humiliat: hic eſt pauper et humilis ſpiritu. De
talibus dictū eſt. Iuxta eſt dn̄s his q̄ tribulato ſunt
corde: ⁊ humiles ſpiritu ſaluabit. Iſti ſpiritu dei agū
tur non alta ſapie͂tes: ſed humilibus conſentientes.
Beati(inquit)pauperes ſpiritu. Nonne iam ex par-
te beatificati ſunt qui in ſua paupertate q̄ ſuam miſe
riam reputant diuitias, delectātur in ſua pauꝑtate:
q̄ ſuam miſeriā reputant diuitias te͂porales. Et hoc
eſt forte qđ ſalomō de eccleſia ſpiritualiū pauperum
dicit. Multe filie cōgregauerūt diuitias: iſta ſuꝑgreſ
ſa eſt vniuerſas. Multi congregant diuitias:⁊ fructū
diuitiarū in eis nō inueniunt. Nōne fructus diuitia-
rum debet eſſe ſufficie͂tia? Et inuenio ſcriptū. Diuites
eguerunt ⁊ eſurierūt:inquire͂tes aute͂ dn̄m non minue
tur omni bono. Mirabiliter eluſa eſt ſapie͂tia huius
mundi: filij huius mundi qui ſapie͂tes ſunt in oculis
ſuis,experiūt̄ quotidie q̄ poſſidere diuitias cedit eis
ad ſollicitudine͂ ⁊ tormētū. Filij vero lucis q̄ ſpiritua
lem exquirunt prudentiam compererunt q̄ diuitias

relinquere facit liberum ⁊ beatum. Confiteor tibi pa
ter celi ⁊ terre, qm̄ abſcondiſti hec a ſapiētibus ⁊ pru
dentibus: et reuelaſti ea paruulis. Uide q̄ʒ iuſtus eſt
dñs pauper ſpiritu, contēnit diuitias, pecunias dete
ſtatur, ⁊ nichil ei deficit/quia ſufficit ei deus: et inſu-
per ſuum oino eſt regnū celoꝝ. Diues autem ſectator
auaricie, cultor mãmone, ſeruus pecunie, ꝓ nummo
apoſtata, in nūmo idolatra, q̇ nummū conſtituit deū
ſuum, in eo magis deliquit: maiorē timorē et maiorē
ſollicitudinē, maioremq̄ꝫ ꝑ omnē modum habēs in eo
amaritudinē: in quo maiorē ſibi cōſtituerat volupta-
tem. Uos autē pauperes ſpiritu cum ſitis nichil ha-
bentes: eſtis tamen omnia poſſidētes. nã chriſtꝰ por-
tio veſtra eſt. Uox cuiuſdã pauperis eſt, deus cordis
mei ⁊ pars mea deꝰ in eternū. Nonne poſſidetis oia
ſi habetis eum qui omnia habet? Cui deus adeſt: ni-
chil abeſt: et cui chriſtus ſufficit nichil deficit. Timē-
tibus (inquit) deum nichil deeſt. Diuites onerati ſar
cinis huius mundi/inutilibus quidē ſed grauibꝰ: du-
ce diabolo properant ad infernū. nã (teſte veritate) fa
cilius eſſet camelū intrare per foramē acus: q̄ʒ diuitē
intrare in regnū celoꝝ. Nonne iam delibant celeſtis
regni primitias quoꝝ conuerſatio eſt in celis/qui cō-
temptis poſſeſſionibus terrenis nichil deſiderāt niſi
chriſtū apud quē ſuum collocauere depoſitū? Ideo
voto ⁊ deſiderio ſunt i celis. nã vbi eſt theſaurꝰ tuus/
ibi eſt ⁊ cor tuum. Nōne quaſi paradiſus deliciarūq̄ꝫ
ortus ſunt in anima iuſti, virtutū ſpecies, bone opa-
tionis fragrantia, conſciētie ſecuritas, naturalitas q̇-
dã boni, delectationis quedã delicie ſpūales, in chri-
ſto celeſtiū deſideria, dilatatio charitatis ad omnes
gaudiū ⁊ pax in ſpiritu ſancto? Hec ⁊ ſi non faciant
illam beatitudinē quã nec oculus vidit, nec auris au
diuit: pertinēt tamē ad illud centuplum qḋ promitti-
tur contēptoribus terrenoꝝ ꝓ chriſto. Iſti quia ſciūt
cui crediderūt ⁊ certi ſunt: iam quaſdã primitias exul
tatiōis eterne decerpunt/iuxta ſapiētis verbū, expe-
ctatio iuſtoꝝ leticia. Huius theſauri cōſcius erat qui
dicebat. In via teſtimonioꝝ tuorum delectatus ſum:
ſicut in oibus diuitijs. Hec eſt prelibatio quedã futu
re dulcedinis, cibus anime in p̄ſenti: cuius erat obli-
tus qui dicebat/oblitus ſum comedere panem meū.
O q̄ʒ precioſus/o q̄ʒ glorioſus eſt apud filiū dei titu-
lus paupertatis. Quippe, nã cum ipſe eſſet diues om-
niū, factus eſt omniū pauper: vt pauperes trãſferret
in diuitias glorie ſue. Et q̇s ei auderet dicere: miſere-
re mei dñe adiuua me dñe quia diues ſum: potius eſ
ſet hoc iracundiam prouocare, q̄ʒ miſericordiã impe
trare. Ideo dauid ſciēs q̄ deus eſſet amator paupe-
rū: licet dominaretꝰ in ſolio regali: erat tamen pauper
ſpiritu. Unde ⁊ ſecure dicebat. Inclina dñe aurē tuã
et exaudi me: qm̄ inops ⁊ pauper ſum ego. Et alibi.
Pauꝑ ſum ego: ⁊ in laboribus a iuuētute mea. Ego
(inquit) mēdicus ⁊ pauper ſum: do. ſolli. eſt. m. Qua-
re hoc dicebat? Sciebat eni quia parcet dñs paupe-
ri ⁊ inopi: ⁊ animas pauperū ſaluas faciet. Quid au

tem de diuitibus ⁊ potētibus ſcriptū eſt. Potētes po
tenter tormenta patientur: ⁊ illud/deducunt in bonis
dies ſuos: ⁊ in momento ad inferna deſcēdunt. Gau-
deant ergo pauperes: qm̄ ipſoꝝ eſt regnum celorum.
Alijs ſanctis fit ꝓmiſſio de futuro. Beati mites: qm̄
ipſi poſſidebunt terrã. Beati pacifici: quoniã filij dei
vocabuntur. Beati mundo corde: qm̄ ipſi deū vide-
bunt. Omniū remuneratio prolongata eſt in futurū.
Soli pauperes ſpiritu ⁊ hi qui perſecutionē patiūtur
propter iuſticiã/id eſt martyres fructū eterne retribu
tiōis ad manū hñt. Sic paupes ⁊ martyres ad paria
iudicãtur. nã ex paritate premioꝝ coniecturatꝰ (ſicut
michi viſum eſt) paritas meritoꝝ. Quare nō eēt par
premiū pauperū et martyrū: cum paupertas ſit marty-
riū/et eſſe pauperē ſit eſſe martyrē: nã martyriū aliud
eſt in carne/aliud eſt in ſpiritu. Quid eſt inter illa niſi
quia pauperū afflictio tractim et productiore ſpacio
protrahitꝰ: martyrum vero paſſio quodã mortis ⁊ do
loris cōpendio ꝯſummatur? Hō iſte ſuſtinet cum di
latione: ille cum acceleratione. Hō iſte paulatim, ille
ſummatim, ⁊ in hoc pares ſunt: quia anguſtiã paſſio
nis quã iſte in trãſitu tolerat: ille longe cruciatꝰ tedio
recōpenſat/tam huic q̄ʒ illi fit promiſſio de preſenti.
Beati pauperes ſpiritu: quoniã ipſoꝝ eſt regnū celo-
rum. In quo notandū q̄ cum oēs alij mites ſcilicet ⁊
pacifici ⁊ miſericordes: ⁊ ceteri qui enumerãtur in hoc
cathalogo beatoꝝ, aliq̇d de puluere humane cōuer-
ſationis contraxerint: ſepe deferunt ſecum ligna, fe-
nū, ſtipulã. Iſti autē duo qui purgati ſunt/alter i ſan
guine ſuo/alter in camino paupertatis ⁊ frixorio ſpiri-
tus cōtribulati: nichil deferūt ſecū qḋ oporteat trãſi-
re per ignē. Ideoq̄ꝫ ſtatim ad locū beatitudinis euo-
lant: alij vero adipiſcuntur beatitudinē ſic quaſi per
ignem. De martyribus dei: quia lauerūt ſtolas ſuas
in ſanguine agni. De pauperibus: q̄ ſe iudicauerunt
qui in cordis contritione et ardore deuotionis omnē
in ſe peccati rubiginē excoxerunt dicitur. Et purga-
bit filios leui in ſpiritu iudicij, ⁊ ſpiritu ardoris. Fra-
tres manū veſtram miſiſtis ad fortia: regnum celorū
apprehendiſtis. Regnū dei intra vos eſt: ad manum
eſt merces laborum veſtroꝝ. Quia breues dies hoīs
ſunt/prope eſt dies mortis, diuitibus huiꝰ ſeculi ter-
ribilis, pauperibus vero deſiderabilis, quibus datu-
ra eſt eadem iudicij dies diuitias honoris ⁊ glorie re
gnum celoꝝ: atq̄ꝫ beatitudinē et gloriã ſine fine. Quã
nobis preſtare dignetur ieſus chriſtus: cui eſt honor
et gloria in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Sermo. l.

BEati pauperes ſpiritu ⁊c̄. Euangelizantur
hodie pauperes. Audiant ergo pauperes
et letentur: celoꝝ enim rex ⁊ dñs, regnū ce-
lorum hodie eis donat. Diligit enim pau-
peres dñs: pro quibus ſeipm̄ pauperē fecit: ⁊ ſe quo-
dãmodo de regno ſuo ⁊ de regia maieſtate depoſuit:
vt pauperes faceret ſui regni dños ⁊ heredes. Diuiti-
as quidē cōparat ſpinis, ⁊ diuites dãnat. Ue vobis

(inquit) diuites qui habetis hic conſolationē veſtrā. Unde et rogatus noluit intrare in domū reguli, ne videretur diuitias honoraſſe. Damnat itaqꝫ diuitē, et parcet pauperi et inopi deus. Hunc humiliat, et hunc exaltat: ſimul in vnū diues et pauper. Diuitem humiliat, cui cedit honor in opprobriū: exaltatio in deiectionē: diuitie in miſeriam: delitie in tormētum. Hunc exaltat ſuſcitans de puluere egenū, et de ſtercore erigens pauperē: vt ſedeat cum principibus, et ſolium glorie teneat. Celebris et glorioſus eſt apud deum titulus paupertatis. Unde ⁊ perfectionē vite in paupertate conſtituens: ſi vis (inquit) perfectus eſſe, vade, et vende omnia que habes, et da pauperibus. Cum petrus premiſiſſet, domine ecce nos reliquimus omnia, et ſecuti ſumus te, quid ergo erit nobis? Reſponſum eſt ei. In regeneratione cum ſederit filius hoīs in ſede maieſtatis ſue, ſedebitis ⁊ vos iudicantes duodecim tribus iſrael. Qui ergo viles et contēptibiles iudicantur, tunc diuites iudicabūt. Diues iudicabitur: paup̄ gloriabitur. Quod in lazaro et diuite manifeſtiſſime declaratur. In huius rei ſignificationē nabuzardan in excidio hieruſalē dimiſit in pace pauperes, et diuites captiuauit. Ecce nos reliquimus omnia (dicit Petrus) et ei datum eſt mundi iudiciū. Reliquit ioſeph palliū ſuum egyptie: et dominus egypti factus eſt. Reliquit ſamaritana hydriā et ſaluata eſt. Reliquit iohannes ſindonē ſuā, et beate virgini datus eſt cuſtos, ⁊ a tributo mortis liberatꝰ eſt. Uere beati paupes ſpū. Propter miſeriā inopū et gemitū pauperū nunc exurgā dicit dn̄s. Alas pauperum ſaluas faciet, ⁊ honorabile nomen eorꝫ corā ipo. Eſtimāda eſt aūt hec pauptas ex animi humilitate ⁊ mā ſuetudine, non ex patrimonij q̄ʒtitate. Nō eſt eīn meritoria pauptas ſi ſit ſine manſuetudine, ſi ſit exaſperans, et impatiens diſcipline. Ideoqꝫ ſubiungit: Beati mites, qm̄ ipſi poſſidebūt terrā? Nōne imites ⁊ tyrāni hodie poſſidebūt terrā? Sed beati ſunt mites q̄ poſſidebūt terrā: ꝙ beatiores ſunt impij tyrāni q̄ iam poſſidēt terrā. Scio autē q̄ de illis ſcriptū eſt: perdet dn̄s de terra memoriā eorꝫ. Fructū eorꝫ de terra pdes, ⁊ ſemē eorꝫ a filijs hominū. Mā ſueti aūt hereditabūt terrā, ⁊ gloriabunt in multitudine pacis. Immites ⁊ crudeles q̄ terrena ſapiūt ꝯſumentur a terra: nec eīn aliud ſunt q̄ʒ terra. Terra de terra facti, redituri iterum in terrā. Uerbū prophete eſt. Audi terra terra terra. Quicqꝫ terrigene et filij hominū, q̄ terrā cupitis, terrā ingitis: p terra litigatis: ſcitote q̄ non eſt vobis neqꝫ erit ſors in terra quā dn̄s mitibus repromiſit. Et que eſt terra hec que a dn̄o pmittitur? pculdubio terra pmiſſionis. Eſt ne terra illa q̄ protendit a dan vſqꝫ berſabee: ⁊ a magno flumine euphrate vſqꝫ ad flumē egypti q̄ eſt rhinicorus: a mari vſqꝫ ad mare: ⁊ a flumine vſqꝫ ad terminos orbis terrarū? Hec eſt terra chanaā, terra ſcilꝫ cordis nr̄i. Hec eſt terra q̄ abrahe pmiſſa eſt et ſemini eius, cū dū habitaret inter chaldeos dictum eſt a dn̄o. Egredere de terra tua, et veni in terrā quā mōſtrauero tibi. Data eſt ergo ei terra chanaā in funiculo diſtributiōis. erectiqꝫ ſunt chananei: i quo ſignāter erudimur a dn̄o, vt exeamus a domo iniq̄tatū. Pugnemus cōtra chanaā, ꝯtra vicia, et ſpūales nequitias. Uita eīn nr̄a militia eſt ſup terrā, vt poſſideamꝰ terrā cordis nr̄i. Subijce tibi dn̄e aīam meā, vt ſubijciā tibi terrā corporis mei. Nōne deo ſubiecta erit aīa mea vt in pace poſſideā corpus meū, nō recalcitrās, nō laſciuiens, ſed rationi obediēs, ⁊ ſubiectum? Dn̄e ſi nō poſſum oīno exterminare motꝰ illicitos, hoc ſaltē grē michi addas, vt eos ſubijciā ſeruituti. nā et iſrael iebuſeum delere non potuit, ſed eū tributariū ſibi fecit. Hunc ſibi ſubijciebat in ſeruū q̄ dicebat, caſtigo corpus meū, et in ſeruitutē redigo. Extraordinarios ſiquidē motus carnis mā ſuetudo pacificat, vt eueniat qd̄ pph̄a precat̄, fiat pax in virtute tua, id eſt in manſuetudine. Nā cū oēs virtutes xp̄i ſint ⁊ a xp̄o: hec ſpāliter dicit̄ xp̄i eſſe. Ipſe eīn dicit: Diſcite a me q̄ mitis ſum ⁊ humilis corde. Et ſuper quē reqēſcet ſpūs meꝰ, niſi ſup humilē, ⁊ mā ſuetū, et trementē ad v̄ba mea? Erit qn̄ exterminabit totū ſemē chanaā de terra nr̄a: qn̄ ipſa creatura liberabit a ſeruitute corruptiōis in libertatē glie filiorꝫ dei. Tunc mā ſueti hereditabunt terrā, ⁊ delectabunt in multitudine pacis. pꝑter mā ſuetudinē ⁊ iuſticiā (dicit pph̄a) deducet te mirabiliter dextra tua. Arguet aūt dn̄s p mā ſuetis terre. Audiāt mā ſueti ⁊ letētur. Exaltabit eīn mā ſuetos dn̄s in ſalutem / q̄ mā ſueti hereditabūt terrā. et iō beati mites, qm̄ ipſi poſſidebūt terrā. terrā corporis nr̄i, quā in ſua glorificatiōe videre ſumma gloria eſt, ſummūqꝫ bonū. Sane anti quus ille pr̄ hoīm, aut potiꝰ criminū poſteritati ſue virus antiq̄ preuaricatiōis ifudit. Un̄ adhuc ſentio legē cōtrariā in mēbris meis repugnantē legi mētis mee. Uideo q̄ pdidi dies meos, quaſi aquā bibēs, iniquitatē ſcꝫ faciēs ab adoleſcētia mea. Ideo ſagitte dn̄i in me ſunt, quarū indignatio ebibit ſpm̄ meū. Uideo īfra me, ſupra me, iuxta me, ꝯtra me infinita mortis pericula, ⁊ dolores iferni, vt plangā cū propheta, et dicā. In me dn̄e trāſierūt ire tue: ⁊ terrores tui ꝯturbauerūt me. Circūdederūt me dolores mortis, et pīcula iferni iuenerūt me. Lugebo ergo, ⁊ humiliabor ſub potēti manu dei: ponam in puluere os meū, ſi forte ſit ſpes. Lugebo q̄ dies antiquos pdidi: lugebo, vt dies eterne conſolationis acquiram. Scio enim quis dixerit: Beati qui lugent, quoniam ipſi cōſolabuntur.

Sermo.lj.

BEati qui lugent, quoniam ipſi cōſolabūtur. Melius eſt equidem ire ad domum luctus q̄ʒ ad domum conuiuij. Eſt luctus penitētie, de quo propheta. Exitus aquarum deduxerunt oculi mei, quia nō cuſtodierunt legem tuam domine. Et lauabo per ſingulas noctes lectum meum, lachrymis meis ſtratum meum rigabo. Eſt luctus affectiōis, quem exhibuit dauid ſuper abſalon: et iacob ſuper Ioſeph.

Talē luctū non multū approbat de⁹. Vñ et ſamueli
dictū eſt. Vſqȝquo lugebis ſaul? Et luct⁹ auaricie,
iuxta illud: luget lachrymis amiſſa pecunia veris. et
hūc dñs deteſtať. Eſt luct⁹ deſperatiōis, luctus ſcilȝ
Eſau: luctus cayn: et hūc abhoiať dñs. Eſt luct⁹ de=
uotionis, ⁊ afflictiōis: ⁊ hunc dñs amplexať. De iſto
ſcriptū eſt. Poſuiſti lachrymas in ꝯſpectu tuo, ſicut
et in ꝓmiſſione tua. Exaudi orōnē meā dñe: aurib⁹
ꝑcipe lachrymas meas in cōſpectu tuo. Hic eſt luct⁹
qui btōs efficit. Beati eñ ꝗ lugent: qm̄ cōſolabunť.
De hoc luctu ſiue merore dicit ꝑ ꝓphetā. Meror vi
ri humiliabit eū: ⁊ ſermone bono letificabiť. Et ali⁹
ꝓpħa. Euntes ibāt, ⁊ flebāt mittētes ſemia ſua. Ve
niētes autē veniēt cū exultatione: portātes manipu=
los ſuos. Amen amē dico vobis: qꝛ plorabitis, ⁊ fle
bitis vos: mūdus autē gaudebit. Quid eſt meror vi=
ri hūiliabit eū? plorabitis, ⁊ flebitis vos: mūdus aūt
gaudebit. Quid eſt ſmone bono letificabiť? triſticia
vr̄a verteť in gaudiū. Et veniētes venient cū exulta=
tiōe. Infelix ego homo, ꝗs dabit capiti meo aquā?
Quis aperiet michi catharactas miſerrimi capitis
mei, vt lugeā bona ꝗ amiſi: ⁊ mala que cōmiſi. vt lu
geā neceſſitates publicas: vt doleam ⁊ deplorē fami
liares anguſtias? Tota eñ vita hoīs tētatio eſt ſuꝑ
terrā. Sumus tētationibus miſerrimis interius ple=
ni, foris circundati. Qđ video: qđ audio: qđ volo: qđ
nolo: qđ placet: qđ diſplicet: qđ meditor: qđ loquor:
qđ taceo: qđ laboro: qđ quieſco. deniqȝ totū qđ viuo
tētatio eſt ⁊ afflictio ſpūs. Deducāt oculi mei lachry
mas, et dent diluuiū aquarū multarū, vt poſſim di=
luere ſordes quas ab adoleſcētia mea cōtraxi. Sen=
ſus eñ mei proni fuerūt ab adoleſcētia in malū: feci
pactū cū inferno: et cū morte pepigi fedus. Et ecce
defecerūt i vanitate dies mei: ⁊ amici mei cū feſtina
tione. Infixus ſum in limo ꝓfundi, et nō eſt ſubſtan=
tia. Et nunc que eſt expectatio mea: nōne tu dñe? nā
ſubſtātia mea apud te eſt. Da michi dñe lachrymas
petri: lachrymas chananee: lachrymas peccatricis.
Da michi iferius irriguū: qm̄ aīa mea ſicut terra ſine
aq̄ tibi. Da michi o fons mie fontē aquaꝝ qb⁹ abluā
ſordes cordis mei, vt dimittā aduerſum me eloquiū
meū. Lugēs, ⁊ plāgens, accuſans, ⁊ dānans ꝑditiſſi
mā vitā meā. Sane eſt irriguū ſuperius qđ nondū po
ſtulare ꝓſumo. Riuulus quidē aquaꝝ celeſtiū qui de
calore amoris ⁊ deuotionis ꝓcedit. Aīa ſiquidē pia
deuotiōe ⁊ deſiderio in amorē xp̄i reſoluta in lachry
mas defluit, et liqueſcit. Ideo illa ꝗ languebat amo
re, dicebat. Aīa mea liq̄facta eſt vt dilect⁹ locut⁹ eſt.
He ſunt aque calide quas inuenit ana filius ſebeon.
Hec aqua iā nō eſt aq̄, mutata eſt in vinū vt letificet
cor hoīs. Sicut ſcriptū eſt. Date vinū merētibus, et
ſicerā his ꝗ amaro ſunt animo. Hoc vinū nobis ne=
ceſſariū eſt ꝓpter frequētes infirmitates nr̄as. Hoc
eſt vinū de vinea ſoreth, appetit⁹ ſcilȝ ſanctitatis, et
deſideriū iuſtificationū dei. Has iuſtificatiōes nō=
dū deſiderabat, ſed cupiebat deſiderare ꝗ dicebat.
Cōcupiui deſiderare iuſtificatiōes tuas in omi tpe.

Sane ex ipa iuſtificatione creſcit iuſticie deſideriū, ⁊
deuotiōis feruor amoris excitat incētiuū. Sic ꝗ iuſti
cie cibus dū plus reficit/plus dulceſcit: dū amplius
recipiť, ampli⁹ eſuriť. Vehemēs eñ deſideriū eſuri=
es eſt. Ideo ille ꝗ eſt ſumma iuſticia dicit, Qui edūt
me adhuc eſuriēt: ⁊ ꝗ bibunt me adhuc ſitiēt. Nō ſic
illi ꝗ edebant panē moyſi in deſerto, aut bibebāt de
hydria ſamaritane. ſed eſuries pn̄tis vite ſatietas eſt
future. Tūc erit ſatietas, ⁊ nulla anxietas: deſideriū,
et nullū faſtidiū: iugis affect⁹, nulluſqȝ defect⁹. Erit
ibi deſideriū in ſatietate, ⁊ in deſiderio ſatietas. Vt
edatis (inquit) et bibatis ſuꝑ menſam in domo pr̄is
mei. Tunc eñ ab vbertate dom⁹ dei/⁊ torrēte volu
ptatis vaſa mie replebunť. Nūc ꝗ eſt eſuries iuſticie
quā ſubſequeť ſatietas itermiabilis glorie. hāc inues
bat ꝗdā cū diceret. Ego aūt in iuſticia apparebo in
cōſpectu tuo: ſatiabor cū apparuerit gl̄ia tua. Eſu=
ries ⁊ ſitis iuſticie, cauſa eſt btitudinis. Beati eñ ꝗ
eſuriunt ⁊ ſitiunt iuſticiā, quoniā ipſi ſaturabuntur.

Sermo.liij.

Beati ꝗ eſuriūt ⁊ ſitiūt iuſticiā, qm̄ ipi ſatura=
bunť. Nunꝗd eſurio iuſticiā ſi deſidero eſſe
iuſtus? Et ꝗs eſt ꝗ hoc nō deſideret? Balaā
ariolus nō ſolū vitā iuſtoꝝ, ſȝ ⁊ eoꝝ nouiſſima appe=
tebat. Moriatur (inquit) anima mea morte iuſtorū:
et fiāt nouiſſima mea hoꝝ ſimilia. Volo eſſe iuſtus, ⁊
nolo: quia iuſticiam appetens iniquitati conſentio.
Que autem participatio iuſticie cum iniq̄tate? aut
quis conſenſus dei cum idolis? Nemo poteſt duo=
bus dñis ſeruire: nemo pōt iniq̄tati ⁊ iuſticie cōſen=
tire. Si motū pcti ſentis, ⁊ ꝯſentis, nō eſuris iuſticiā:
imo iniuſtus es ⁊ iniquus: ſi ſentis, et ꝯdicēdo diſſen
tis: pes tuus i via recta eſt, et credo ꝙ iuſticiā eſuris,
vt ſecure poſſis dicere cū ꝓpħa. Vtinā dirigant vie
mee ad cuſtodiēdas iuſtificatiōes tuas. Pugna ꝗ=
dē magna eſt iter ſenſum ⁊ cōſenſuȝ: inter carnē ⁊ ſpi
ritū. Jō apl̄s ſentiēs, ⁊ non conſentiēs, dicit ſe facere
malū, ⁊ nō opari illud. Qđ nolo (inꝗt) malū facio. i. ꝑ
cōcupiſcentiā facio: ⁊ iam nō ego operor illud: ſȝ qđ
habitat in me peccatū. Apl̄s hac inextricabili ꝑple=
xitate ligat⁹ clamare cōpellit: Infelix ego homo, ꝗs
me liberabit de corpore mortis huius? Idē nos ꝯſo
lať, ⁊ dicit. Si xp̄s vos liberauerit, vere liberi eritis.
O dñe libera aīam meā miſericors dñs ⁊ iuſt⁹. Tu
es iuſticia, redēptio, ⁊ ſalus nr̄a. Dic aīe mee ſal⁹ tua
ego ſuȝ. Sana aīam meā dñe qꝛ peccaui tibi. Si iniq̄
tates obſeruaueris dñe, dñe ꝗs ſuſtinebit? Oēs eñ
iuſticie nr̄e ſicut pānus menſtruate. Jō turbat⁹ eſt a
furore oculus me⁹. Aīa mea turbata eſt valde. vñ et
ꝟba mea dolore plena ſunt valde. Quare triſtis es
aīa mea, ⁊ quare ꝯturbas me. Nūꝗd reſina nō eſt in
galaad, aut medicus non eſt ibi? Et tu homo miſe=
rere tui, miſerere anime tue placens deo. Si vis mi=
ſereri tui, omnes miſerias eius ſiti. Miſerator etiaȝ
et miſericors dominus talem ſe tibi exhibebit, qua=
lem te tibi et proximo tuo exhibere volueris. Miſe
rere aīe tue, vt non dicať de te. Sterilē pauit, ⁊ vidue

bene nō fecit. Qui ſiquidē iniq̄ agēs, crudelis ⁊ ipſius eſt anime ſue: nā q̄ diligit iniq̄tatē odit animā ſuā. Exerce miſericordiā ⁊ beatitudinē apud deū. Beati em̄ miſericordes, q̄m ipſi miſericordiā cōſequentur.

¶Sermo.liij.

BEati miſericordes q̄m ipſi miſericordiā cōſequētur. Verbū Jacobi eſt. Judiciū ſine miſericordia illi erit q̄ nō fecit miſericordiā. Sane mia dei ſuperexaltat iudiciū. Verbū ſponſe eſt. Meliora ſunt vbera tua vino. Miſericordiā (inquit) volo, ⁊ nō ſacrificiū. Dimittite, et dimittet̄ vobis. Si nō remiſeritis ex corde pr̄ veſter celeſtis nō dimittet vobis. Verbū ſalomonis ē. Homo hoi ſeruat irā: ⁊ in hoie ſimili ſibi nō ſeruat miām. Serue nequā (dicit dn̄s) oēm debitū dimiſi tibi q̄ rogaſti me: Nōne oportuit te miſereri conſeruo tuo, ſicut ⁊ ego tui miſert⁹ ſum? Paul⁹ ad epheſios Ois amaritudo ⁊ indignatio tollat̄ a vobis, vt ſitis miſericordes, donātes cōmiſſa inuicē. Recole miām ioſeph in frēs ſuos: miām moyſi i populū cōtentioſum, icredulū, ⁊ rebellē: Miſericordiā dauid in ſaulē, ⁊ abſalon, ⁊ ſemei, ⁊ alioꝝ q̄ fuerūt mie viri: ⁊ nullū q̄ miām fecerit iuenies periſſe. Eſt aūt mia itercesſionis/vt i ſamuele p ſaule: in daniele, in moyſe p pplo iſrl̄. Dixit em̄ vt diſpderet eos ſi nō moyſes ſtetiſſet i cōfractione in conſpectu eius: vt auerteret irā ſuā ne diſpderet eos. Eſt mia ↄſolationis, ſicut dicit Job. Erā (inquit) merentiū cōſolator: oculus fui ceco: pes claudo. pr̄ erā pauperū, q: ab īfantia mea creuit miſeratio mecū: ⁊ de vtero matris mee mecū egreſſa ē. Eſt etiā ⁊ mia correctiōis, ſicut ad Galathas ſcribit dicēs. Si pꝛeoccupat⁹ fuerit hō in aliquo delicto, vos qui ſpūales eſtis inſtruite hmōi in ſpū lenitatis: cōſiderās temetipm ne ⁊ tu tēpteris. Miſericordia vſq; ad inimicū ſe porrigit, ſicut ſcriptū eſt. Diligite inimicos vr̄os: bñfacite his q̄ oderūt vos. Paulus ad romanos. Bñdicite pſequētib⁹ vos, et nolite maledicere, nulli maledictū p maledicto reddētes. Et idē. Si eſurierit inimic⁹ tuus, ciba illū: ſi ſitit, potū da illi: nā ⁊ xp̄s p crucifixorib⁹ ſuis orauit. Cū duo ſint filij rachelis .i. duo opa charitatꝭ: ſex ſunt filij lye .i. ſex opa mie, q̄ dn̄s enumerat in euāgelio: Eſuriui, ⁊ dediſti michi māducare: ſitiui, et dediſti michi bibere. Iſta ſex opa mie elemoſyna ↄpꝛehēdit. Elemoſyna em̄ eſt quicq̄d homo p cōpaſſionis affectū neceſſitatib⁹ alienis impēdit. Eccleſiaſticus dicit. Abſcōde elemoſynā in ſinu paupis, ⁊ ipa orabit p te, et liberabit ab oi malo. Aq̄ extinguit ignē: elemoſyna culpā. In Luca ſcriptū eſt: Qui habꝫ duas tunicas det nō habēti: ⁊ q̄ hꝫ eſcas ſilr̄. Martinus ſupererogauit, q̄ ſuū pauperi clamidē dimidiauit. Ipſe etiā totā tunicā ⁊ vnicā pauperi dedit, cui archidiacon⁹ ſuus aliā pro q̄nq; denarijs emit. Quicq̄d paupi dat̄, dn̄o cōmodat: ipſe em̄ eſt pauperū fideiuſſor. Beatus autē hō qui miſeret̄ ⁊ cōmodat. Si diſpgis bona tua, ⁊ effundis in paupes, iuſticiā tibi i eternū ↄſtituis, ⁊ iuſticie fructū. Scriptū eſt em̄. Diſpſit paupibus, iuſticia ei⁹ manet in ſeculū ſcl̄i. Heremita ſpoliat⁹ a pdonibus, ⁊ in ſemitūcijs ambulās ſeminudus, iterrogat⁹ q̄s eū ſpoliaſſet, rn̄dit, codex iſte celeſtis docēs oia eſſe dāda pauperibus. cui cū diceret̄ q adhuc aliq̄d haberet: ipa ſemitūcia pauperi dedit. Paulin⁹ nolan⁹ eps nō tm̄ ſua dedit: ſed ⁊ ſeipm in ſeruitutē p filio vidue pauperis ↄceſſit, ⁊ tradidit. Et ego (inquit apl̄s) ſup impēdar p aiabus vr̄is. Si nō ponis animā tuā pro aia: pone ſaltē bona tua tpalia p teipo. Fac tibi amicos de māmona iniq̄tatis. Honora dn̄m de tua ſubſtātia. Oi peṫēti te tribue. Nō expectes vt pro te morte tuo fiāt elemoſyne, quas viuus feciſſe debueras. Elemoſyna viuētis lumē eſt ante faciē incedētis. Elemoſyna vo poſt obitū, q̄ſi lucerna poſt tergū. Elemoſyna lumen eſt aie, ſi tm̄ cū hylaritate animi fiat. hylarē em̄ datorē diligit deus. Vn̄ apl̄s ad corithios, vnuſq̄ſq; put deſtinauit in corde ſuo, non ex triſticia, aut neceſſitate, ſꝫ ex volūtate. Voluntarie (inq̄t) ſacrificabo tibi. Voluntarie, nō coacte: nā q̄ ex coactione officij, ſiue fame, vel rei tpalis obtentu elemoſynā facit, nō eſt ei ſors, neq; pars in elemoſyne fructu. Forſitā equalis eſt coruo q̄ paſcebat helyā/⁊ vidue. Verbū pauli eſt, non q̄ro datū, ſed req̄ro fructū. Vis audire elemoſyne fructū? Beat⁹ q̄ itelligit ſup egenū ⁊ pauperē, in die mala liberabit eū dn̄s. Dn̄s cōſeruet eū, et viuificet eū, ⁊ beatū faciat eū in terra, et nō tradat eū in animā inimicoꝝ eius. Liberat ⁊ ↄſeruat, viuificat ⁊ beatificat: Juxta vbū filij ſyrach: elemoſyna viri q̄ſi ſacculus cū ipo: ⁊ ei grām cōſeruabit. Elemoſyna ſiquidē oculos cordis purificat ⁊ emundat. Date (inq̄t lucas) elemoſynā, ⁊ oia mūda ſunt vobis. Sane mūdicia cordis ipſa eſt ſctimonia ſine qua nemo videbit deū. Elemoſyna vo mūdat oculos cordis, ⁊ aperit ad videndū. Beati autē mūdo corde, q̄m ipi deū videbunt.

¶Sermo.liiij.

BEati mundo corde, q̄m ipi deū videbunt. Sex ſunt opa mie (ſicut dixim⁹) q̄ hominē purificāt ⁊ emūdant. Nonne hec opa ſunt ſex hydrie in galilea poſite ad purificationē iudeoꝝ? Aq̄ mūdat: elemoſyna mūdat. fides mundat: fide (iquit) mūdans corda eoꝝ. Beati aūt mūdo corde, q̄m ipi deū videbūt. Nōne vita eterna eſt videre te deū, ⁊ quē miſiſti ieſum xp̄m? Bti dn̄e q̄ te viderūt ⁊ in te crediderūt, ſpe, nō re. Nā ⁊ mūdi corde hodie te vidēt, nec tm̄ bti ſunt. vidēt, ſed p ſpeculū, et in enigmate, ⁊ q̄ſi ſub nube. Erit tpˢ q̄n videbunt te facie ad faciē in ſplēdoꝛib⁹ ſctōꝝ glia ⁊ honore coronatū, nō in diademate mr̄is tue: ſꝫ q̄ſi vnigenitū a pr̄e, plenū grē ⁊ maieſtatis. Tūc exultabim⁹ ⁊ gaudebit cor nr̄m. tunc erit ſabbatū de ſabbato. tūc erit in ore hoim canticū nouū, et vox q̄ſi letātiū oim. Ibi ſicut xp̄s ſplēdor ⁊ figura eſt ſubſtātie dei, ſic appebit in figura dei ⁊ gloria maieſtatis. O cuſtos hominū, ⁊ redēptor nr̄ ad te leuaui oculos meos, oculos ſcilicet cordis mei. Sicut em̄ oculi ſeruoꝝ i manibus dn̄oꝝ

ſuoꝝ:ita oculi noſtri ad te dñe donec miſerearis nŕi.
Uerūtñ turbat⁹ eſt a furore oculus me⁹:dereliquit
me virtus mea: ⁊ lumē oculoꝝ meoꝝ,et ipm non eſt
mecū. Nō poſſum videre faciē tuā niſi oculo mundi
cordis. In imundicijs cōcepit me mŕ mea: Et qs po
teſt facere mundū de imundo ɔceptū ſemine? Nōne
tu q̄ ſolus es? Cor mundū crea in me de⁹: deus cor=
dis mei,et pars mea de⁹ in eternum. Tibi dixit cor
meū:exq̄ſiuit te facies mea: faciē tuam dñe requirā.
Quid eñi michi eſt in celo:⁊ a te qd volui ſup terrā?
Dñs illumiatio mea,et ſalus mea quē timebo. Illu
mina oclos meos ne vnq̄ꝫ obdormiā in morte: neqñ
dicat inimic⁹ meus ꝑualui aduerſus eū. Tu es funi=
culus hereditatis mee:portio mea in terra viuentiū.
In terra q̄ ꝓmittitur mitib⁹:in terra ɔſolationis que
lugētibus offert:in regno celoꝝ qđ patiētibus ⁊ pau
perib⁹ dat:in hereditate ſanctoꝝ,⁊ pace filioꝝ dei:in
pace dei q̄ exuperat omnē ſenſum,q̄ filios dei cōſor
tes beatitudinis facit. Beati eñi pacifici,qm̄ filij dei
vocabuntur. ¶Sermo.lv.

BEati pacifici qm̄ filij dei vocabunt. Nō eſt
deus defenſionis, ſed pacis,q̄ pacificauit
in ſanguine vnigeniti filij ſui que in celis,⁊
q̄ in terra. Qui eñi motus interiores pacifi
cant in ſeruitutē ⁊ in obſequiū xp̄i: qui cū ꝓximo pa
cē habēt:q̄ fratres ad pacē recōciliant,ſup iſtos pax
dñi requieſcit:⁊ requies dei vocādi ſunt. Pacifici eñi
filij dei vocabunt. Inquire ergo pacē ⁊ ꝑſequere eā:
ſunt reliq̄e homini pacifico. Uis videre reliq̄as hu=
ius pacis? Hanc pacē ſequit pax eterna:⁊ vtrāq̄ꝫ pa
cē dat dñs. Sicut ſcriptū eſt: pacē ſup pacem dabit
dñs. Utrāq̄ꝫ pacē euidēter inſinuat vbi dicit. Pacē
relinquo vobis:pacē meā do vobis: fremat mūdus:
premat corpus:ipugnat diabolus. Si pacē habeas
cum ꝓximo ad deū:⁊ cū deo ad ꝓximū:ſi facias qđ
apl's ad hebreos monet dicēs: pacē ſemiaui cū oib⁹
hoibus,ſcias qꝛ dñs poſuit fines tuos pacē. In pa=
ce fact⁹ eſt locus tuus: ⁊ potes dicere cōfidenter. In
pace in idipm,dormiā,et requieſcā. Pax eñi multa
dñe diligētib⁹ nomē tuū,⁊ nō eſt illis ſcandalū. Duo
debemus deo ⁊ ꝓximo. gloriā deo:pacē ꝓximo. Nō
angelus inter deū ⁊ hominē ſapiētiſſime diſtiguebat
dicēs. Gloria in excelſis deo:⁊ in terra pax hoib⁹ bo
ne voluntatis. Sūma ſiquidē ſapiētia eſt nichil oino
diligere preter deū,aut ꝓpter deū. Hec eſt ſapia dei
pudica,ſicut Jacob⁹ dicit. Sapiētia dei primū qdē
pudica eſt:deide pacifica. Pudica eſt in virtutib⁹ ſe
exercens,vt ſe imaculatū ab h̄ ſeculo cuſtodiat,⁊ ſic
fructū eterne pacis ⁊ btitudinis acq̄rēs. Dñs eñi vir=
tutē populo ſuo dabit:⁊ ſic dñs bñdicet populo ſuo
in pace. Teſtionio nāq̄ꝫ iacobi. Fruct⁹ iuſticie ſemi=
nat in pace:ideoq̄ꝫ iuſticia ⁊ pax oſculate ſunt. Juſti
ciā ⁊ pacē cōiungit q̄ſi in vno oſculo paulus. Juſtifi=
cati(inquit)ex fide pacē habeam⁹ ad deū. Dat dñs
iuſticiā vt ꝟtutē:pacē vero vt premiū, et bñdictionē,
iuxta illud:Dñs virtutē populo ſuo dabit:dñs bñdi
cet populo ſuo in pace. Eſt tñ pax q̄ nec eſt meritū,
nec ꝑmiū:pax quā dñs odit:pax ſcꝫ terrene volupta
tis:de q̄ dñs dicit,non veni pacē mittere in terrā,ſed
gladiū. Pax eñi q̄ in delitijs carnis exercet peſſima
eſt,Teſte ꝓpħa qui dicit. Zelaui ſup iniquos pacē
pctōꝝ videns. Pax pax ⁊ nō eſt pax. Hāc eñi pacē
momētaneā ſequit amaritudo eterna. Ecce(inquit)
in pace mea amaritudo amariſſima. Nā cū dixerint
pax ⁊ ſecuritas ⁊c̄. repentinus ſuperueniet interitus, et
dolor ſicut in vtero habēs,⁊ nō effugiet. Eſt pax ꝓdi
toria de qua ſcriptū eſt: Homo pacis mee i quo ſpe
ui,q̄ edebat panes meos magnificauit ſup me ſup=
plātationē. Hāc exercuit ioab in abner ⁊ amaſiam,
ideo nō eſt ſcript⁹ in cathalogo fortiū. Eſt pax ſedu
ctoria,de qua hieremias, O ſedechia viri tui pacifici
ſeduxerūt te. Pacē tuā dñe relinque nobis:pacē tuā
da nobis. Da pacē dñe in dieb⁹ nr̄is: qꝛ nō eſt alius
q̄ pugnet ꝓ nobis. Impugnat nos mūdus: ipugnat
nos caro:impugnat nos malign⁹ ſpūs. expugna dñe
impugnātes nos. Loq̄re pacē in plebē tuā. Da dñe
pacē ſuſtinētib⁹ te. ſuſtinuim⁹ ⁊ expectauim⁹ pacē,⁊
ecce turbatio. Circūdederūt me dolores mortꝫ: ⁊ pe
ricula iferni inuenerūt me. Tribulationē ⁊ dolorē in=
ueni. Quicq̄d eñi ſub ſole ē tribulatio eſt, et afflictio
ſpūs. Uiator ⁊ hoſpes ſum i hac terra peregrinatio=
nis nr̄e. Tria vero me de domo eijciūt:fumus:ſtilli=
cidiū:⁊ litigioſa mulier. Amor ſcꝫ mūdi:⁊ cōcupiſcē
tia oculoꝝ:⁊ caro vxor peſſima. Uere filius dei eſſem
ſi hec patiēter ⁊ pacifice ſuſtinerē:⁊ poſſem dicere cū
ꝓpħa. Cū his q̄ oderūt pacē erā pacific⁹. Uerū in
miſerijs nō ſubſiſtet. Que eñi fortitudo mea vt ſuſti=
neā? Si dederis michi dñe grām ſuſtinendi īfirmita
tes meas,ſufficit michi grā tua. Miſerere mei dñe
qm̄ infirmus ſum. Infirm⁹ ⁊ debilis ſum, ⁊ irruerūt
in me fortes iniq̄. Circūdederūt me inimici mei dicē
tes,deus dereliquit eū,ꝑſeq̄mini,et cōprehēdite eū,
qꝛ nō eſt qui eripiat. Dñe vim patior reſpōde ꝓ me.
Quid eñi rńdebo cū ipſe feceris? Re vera ego tecū
ſum:feci. Nā ⁊ ꝓpheta dicit:vie tue,et iniq̄tates tue
fecerūt hec tibi:⁊ qs iniquior michi q̄ꝫ ego? Quis ita
ingenioſus eſt in mortē meā? Quis ita(vt ego)querit
animā meā in interitū? Quis ita cogitat ꝑdere pre=
clarā hereditatē meā michi,⁊ repellere preciū meū?
Patior,et vtinā ꝓ iuſticia:⁊ nō ꝓ iniq̄tatib⁹ meis:ſꝫ
ſi ꝓ iniq̄tatibus meis penā ſuſtineo: ꝓ me patior,nō
pro xp̄o. Pricepſ aploꝝ dicit. Nemo vr̄m patiat vt
fur, aut homicida, aut alienoꝝ appetitor: ſed ſi bñ=
faciētes ⁊ patiētes ſuſtinetis: beati. Beati eñi qui ꝑ
ſecutionē patiūtur ꝓpter iuſticiam,quoniā ipſoꝝ eſt
regnum celorum. ¶Sermo.lvi.

BEati qui perſecutionē patiūtur ꝓpter iuſti=
ciam, quoniā ipſoꝝ eſt regnum celoꝝ. Om=
nes virtutes quas in cōſtructione ſcale cele
ſtis annumerauimus,per patientiam confirmātur.
Nam vidua eſt virtus quā non patiētia firmat. Pa
tiētia ſiquidē octaua ponit in ſcala Jacob: ⁊ octaua

redit ad caput: ppterea pma ꝛ vltima, id eſt volun
taria paupꝑtas: ꝛ patiētia in ter pſecutiões regnū ce=
loꝝ nō in pmiſſione, ſicut alie virtutes, ſed in poſſeſ
ſione et pprietate recipiūt. Mites poſſidebunt ter=
rā: lugētes cōſolabunť: eſurientes ſaturabūtur: miſeri=
cordes miſericordiā cōſequenť. Mūdi corde, et pa=
cifici deū videbunt, et dei filij vocabunť. Beati autē
paupes ſpū, et q̄ pſecutionē patiūtur ppter iuſticiā,
qm̄ ipſoꝝ eſt regnū celoꝝ. Alij imittunť in expecta=
tionē: iſti ſtatim mittūtur in poſſeſſionē hereditatis
eterne. Pulchre ꝛ elegāter ſibi cōueniūt in merito et
premio, patiētia, ꝛ paupꝑtas. Vera eñ p chriſto pau
pertas: ꝛ vera patiētia xp̄i pauperū. In hoc tñ differt
ſpūalis paupꝑ a martyre: q2 tormēta et cruciat⁹ quos
pauper diutiſſime ſuſtinet in camino ꝛ frixorio paupꝑ
tatis, recōpēſanť in martyre cōpendio momētanee
paſſionis. Vtrobiq3 tamē patiētia martyrē facit. Ad
martyres dicť. In patiētia vr̄a poſſidebitis aïas ve=
ſtras. De pauperibus ſcriptū eſt. Patiētia pauperū
nō peribit in finē. Hoc eſt ſemen bonū qđ cecidit in
terrā bonā, et fructū affert in patientia. Apl̄s in ſcđa
ad corinthios monet nos vt exhibeamus noſmetip
ſos ſicut dei miniſtros i multa patiētia. Magna eſt
virtus patiētie. Melior eſt homo patiēs (teſte Salo
mone) viro forti. Ineſtimabiliter eñ melior eſt q̄ tor
quentē patiēter ſuſtinet: q̄3 q̄ patientē crudeliter tor=
quet. Heremita quidā pcuſſus ab arreptitio: ei aliā3
maxillā patiēter pbuit: et exijt demon clamans, ſola
patiētia me vicit: ſola patiētia me eiecit. Vbi eſt fra=
tres patiētia nr̄a? Pro verbo leui iraſcimur ꝛ vindi=
ctā iraſcēdo expetim⁹: ꝛ inter moleſtias ſētis deſpi=
cabiles ſuſtinen: tiā pdimus. Ve autē his q̄ perdide=
rūt ſuſtinentiā. Ego ipſe michi teſtis ſum: quia nullā
prorſus moleſtiā ferre poſſū3. Si tñ ſaperē, ego ipali
ter me punirē delicat⁹, et voluptatib⁹ aſſuetus, infir
mus ꝛ impatiēs talib⁹. Q; ſi me punire, et corripere
aut volo, aut nequeo, aut horreo: tu me dñe argue:
tu me corripe. beat⁹ eñ homo q̄ corripiť a dño. Ver
ba tua ſunt: ego quos amo arguo et caſtigo. Vtinā
corripiat me iuſtus in miſericordia, non in ira, nō in fu
rore. Dñe ne in furore tuo arguas me: neq3 in ira tua
corripias me. Ira eſt in purgatorio: furor in inferno.
Sic me corripas, ne corrūpas: ſic emēdes, ne deſtru
as: ꝛ ne de me dicať, deſtruxiſti eum ab emūdatio=
ne. Deſtructorius potius q̄3 purgatorius michi erit
ille ignis terribilis ſi expectauero eum: qñ purgabit
dñs filios leui. Sedebit eñ quaſi ignis conflans, et
emūdans argentū. Tunc oïs violenta pdatio cū tu=
multu, et veſtimentū mixtum ſanguine erit in cōbu=
ſtionē ꝛ cibus ignis. Ipſe eſt q̄ per Iohelē dicit. Mū
dabo ſanguinē eoꝝ qui non mundauerūt. Et q̄s ex
nobis poterit habitare cū igne deuorante? Aut quis
ſtabit cū ardoribus ſempiternis? Melius eſt hic ar=
dere amore dei, q̄3 ibi torqueri ardore terribili. Hic
potes mitigare incendiū gehennale penitētialib⁹ la
chrymis, ſicut pueris tribus fact⁹ eſt fornax babylo=
nis vētus roris. Igne dilectiōis ardebat illa de qua
dictū eſt. Dimiſſa ſunt ei pctā multa: qm̄ dilexit mul
tū. Hoc igne vehemēter arſerunt patriarche, et pro=
phete, apl̄i, martyres, cōfeſſores, et virgines, et cete
ri q̄ in ſtadio huius vite currētes obtinuerūt brauiū,
et pro tēporali afflictiōe adepti ſunt requiē ſine fine.
Et q̄d facimus fratres: q̄re non acceleram⁹ vt ingre
diamur in illā requiē? Paulo teſte, vocati ſumus vt
bñdictiones hereditate poſſideamus. Nos autē de
longe videmus patriā nr̄am: ꝛ de lōge ſalutam⁹ eā:
imo q̄3tum poſſumus fugimus ꝛ elongamur ab ea:
et p nichilo habuimus terrā deſiderabilē. Dñe Ieſu
chriſte ſcim⁹ q2 in domo patris tui multe manſiones
ſunt, vbi paraſti ſanctis tuis lucidiſſimas māſiones,
habebit enim vnuſquiſq3 in eterna gloria locū, iuxta
ſuoꝝ exigentiā meritoꝝ. Et nos ifelices vbi erimus?
Sane ſi iniq̄tates obſeruaueris dñe, ſi ſm̄ malicias
nr̄as feceris nobis, ſcio q2 non eſt nobis pars, neq3
ſors in hereditate ſanctoꝝ. Erimus ne cū v̄ginib⁹ q̄
cōputruimus in ſtercorib⁹ nr̄is bibētes ruinā pecca
torū noſtroꝝ? Et que cōuentio lucis ad tenebras: ca
ſtitatis ad illecebras: mūdicie ad immūdiciam? Nō
habebit ille cū virginibus locū: qui maculauit infini
tis luxurie ſordib⁹, aut in corpe, aut i deſiderio cōcu
piſcētie corpus ſuū. Que vero pōt nobis eſſe cōio cū
cōfeſſorib⁹, ꝛ martyrib⁹, ꝛ apl̄is. nos eñ nec pbauit
martyrij pena: nec exercuit pnie rigor: nec iſigniuit vi
te ſctimonia: q̄re vix nemo videbit deū. Nō op3 nos
cū angelis aliq̄đ expectare conſortiū: abhominātur
eñ nos: nā tota cōuerſatio nr̄a fetet in naribus ange
loꝝ. Reſtat ḡ vt ſimus cū eo cui ſeruiuim⁹: vt eam⁹
cū maledictiōe in ignē eternū q̄ parat⁹ eſt diabolo ꝛ
miniſtris ei⁹. Exultabunt ſcī in gl̄ia: nos torq̄bimur
in gehēna. Iuſtū eñ iudiciū dei ē (teſte apl̄o ad Ro=
manos) vt quos benignitas dei ꝛ patiētia ad pniam
nō adduxit, ſm̄ duriciā ſuā, ꝛ ipenitēs cor irā reſuēt
ſibi in die tremēdi iudicij dei. Mittenť ḡ ipſi in tene
bras exteriores, vbi vmbra mortis et nullus ordo.
Dñs i ira ſua pturbabit eos, et deuorabit eos ignis.
Ponet eos vt clibanū ignis in tpe vult⁹ ſui. i. in tpe
ſue idignatiōis ꝛ ire. Ignis eoꝝ nō extingueť, ꝛ ver=
mis eoꝝ nō morieť. Succēſus eſt ignis i furore ſuo: ꝛ
ardebit vſq3 ad inferni nouiſſima. Ignis, ſulphur, et
ſpūs pcellarū: ibi mors depaſcet eos. ibi erit flet⁹, ꝛ
ſtridor dētiū. ibi erit ſtridor cathenaꝝ ardētiū, pmen
tiū, vrgentiū, ꝛ nō pſumentiū: Ibi (ſicut dicit ſophos
nias) erit vox clamoris a pma porta: ꝛ vox vlulat⁹ a
ſcđa. Sicut eñ ſcī duplicē ſtolā glorificationis acci=
piēt in aïa ꝛ corpore: ita diploide. i. duplici cōfuſione
aïe ſcilȝ ꝛ corpis dānabunť. Agam⁹ pniam frēs dū li
cet: tp̄s eñ breue eſt: finis dubi⁹. Iudex terribilis: pe
na icogitabilis: iterminabilis: ꝛ itolerabilis. A qua
nos liberare digneť ꝑ merita ſctōꝝ oïm q̄ i ſcīs ſuis
glorioſus eſt Ieſus xp̄s. Amē. ¶ Sermo. lvij.

Myſes legiť feciſſe mare eneū vt ingredientes
tabernaculū lauarenť. fecit aūt illud de ſpe=

culis mulierum que ad oſtium tabernaculi excubabant. credo ꝙ he ſunt prudẽtes virgines/que accẽſis lãpadibꝰ bonorũ operũ aduentũ ſpõſi letãter expectant. Scriptũ eſt eñ ꝗ expectatio iuſtoꝝ leticia. De ſpeculis iſtarũ fit alijs lauachꝛũ, dũ ab illarũ cõuerſatione trahitur mũdicie, et ſanctificationis exẽplũ. Mulieres que in ſeculo de carne ſua fructũ poſteritatis expectãt deſeruiunt carni ſue:ꝗ dũ curã carnis in deſiderijs agunt, vitã perdunt eternã ꝓ momẽtanea voluptate. Clauſtralibꝰ que bellũ indixerũt carni ſue, ieſtimabilis corona debeẽ. Contẽdunt eñ nõ eſſe qḋ ſunt, et recuperãt fortiter qḋ in prima origine perdiderũt. Quis eñ poteſt facere mundũ de imundo conceptũ ſemine? Iſte autẽ dũ imperãt ſue carni non ſolũ mundanẽ, ſed cõformãtur angelice puritati. Virginitas tamẽ iuxta eſtimationem multoꝝ fortior eſt ſinceritate angelica: cũ ṽgo virtute mũda ſit, et angelus ſolũ ex natura. Pluſq̃ angeli cũ eſt hec vaſa corruptibilia ſeruare in iuſticia, ⁊ ſctificatione: experiri in carne gloriã celeſtis hierũn, vbi neq̃ nubent, neq̃ nubenẽ. Quidã eñ celeſtis eminentie fructus eſt pudicitie vſus in terris. De virgineo ſiquidẽ flore imarceſſibilis corona contexiẽ: ⁊ acq̃ritur ſponſus imortalis in celo/dũ terrena ſpõſalia contemnũtur. Iſte eñ ſunt q̃bus aplſ loquiẽ dicẽs. Deſpondi vos vni viro virginẽ caſtam/exhibere chꝛiſto. Vide quãtus fuerit ṽginitatis effectꝰ. Virginitas vltra nubes: vltra celos: vltra ⁊ ſupra angelos penetrãs verbũ in quo oĩa facta ſunt q̃ſiuit/⁊ inuenit in ſinu pr̃is: inde ꝑ virginitatẽ deſcẽdit ad nos actor ille ſalutis. Adhuc ambularemus in tenebris niſi lumẽ vite nobis de lãpade beate ṽginis illuxiſſet. Virginitas eſt balſamũ quo condiunẽ cadauera ne putreſcãt. Senſus eñ/⁊ artꝰ hoĩs a corruptione cuſtodit: cetera q̃ſi iumẽta in ſuo ſtercore cõputreſcunt: Sole ṽgines et cõtinentes vaſa corruptiõis huius in icorruptiõe cuſtodiũt. ſed ⁊ eſt qḋ ſapientia in pſona virginũ dicat. Ego quaſi libanꝰ nõ inciſus: et q̃ſi balſamũ nõ mixtum odor meus: q̃ſi terebintus extendẽs ramos gr̃e et ſalutis. Omniũ eminentiã virtutũ caſtitas trãſcẽdit, ſi tñ ſociã habet charitatẽ: nã ſine charitate caſtitas, eſt ſine oleo lampas. Lampas ſine olei bñficio non lucet: caſtitas etiã deo ſine charitate nõ placet. Ideo ſapiẽtia dicit. O q̃ pulchꝛa eſt caſta generatio cũ charitate. Illud autẽ deteſtabile eſt (qḋ abſit a nobis) ſi aliqua ſuperbie macula admixta eſt caſtitati. nã longe melior eſt deuota/⁊ vilis humilitas, q̃ ſuperba ṽginitas. Caſtitas ſi ꝑ ſe cenſeaẽ elegãtior eſt q̃ humilitas: humilitas tñ ꝑ oĩa melior. Illa res eſt cõſilij: iſta ꝓcepti. Nã aplſ dicit. De ṽginitate q̃dem preceptũ nõ habeo, conſiliũ autẽ do. Et dñs de ṽginitate in euãgelio loquẽs. Qui poteſt (inquit) capere capiat. De humilitate ṽo: Diſcite (inquit) a me quia mitis ſum/⁊ humilis corde. Et niſi efficiamini ſicut paruulus iſte nõ intrabitis in regnũ celoꝝ: Cũ ſpũs ſanctꝰ nõ reqeſcat, niſi ſup humilẽ ⁊ mãſuetũ, vides ꝙ acceptior eſt apud deũ virginitate humilitas: cũ ſine hac nemo ſaluari poſſit: ſine altera vero multi. Verbũ beate ṽginis eſt, Reſpexit humilitatẽ ancille ſue: humilitatẽ (inquit) nõ ṽginitatẽ: innuẽs ꝙ nec ſua ṽginitas ſine humilitate deo placuiſſet. Si q̃ virgo ſupbiat, inter fatuas cõputanda eſt. Quid eſt eñ ſupbia in virginitate niſi venenũ in lacte? Nichil eſt qḋ abhoiabilius detur, qḋ et oĩno magis denigret liliũ caſtitatis q̃ ſupbia. Cõtra ſupbiã virginũ inuehit yſaias. Eleuate ſunt (inquit) filie ſyon/⁊ ambulauerũt collo extẽto, ⁊ nutibꝰ oculoꝝ ibãt. Et ſequitur in eodẽ caplo: Decliuabit dñs verticẽ filiarũ ſyõ: earũq̃ crinẽ nudabit. Et dñs in eodẽ. Dabo eis ꝓ criſpãti crine caluiciũ. Et vñ ſupbis miſerrima caro, cũ ſis ⁊ cinis ⁊ puluis? Supbis de tua nobili parẽtela: Scias quia mundanã nobilitatẽ nõ natura fecit, ſed ambitio finxit. Verbũ ſapiẽtie eſt: Nemo ex regibꝰ habuit aliud q̃ paup natiuitatis initiũ. Vnꝰ eſt hominũ introitꝰ ad vitã: ⁊ exitus vnꝰ. Nunq̃d ſordidius generaẽ paup q̃ diues? Dauid plangit ſe in pctĩs cõceptũ: ſed ⁊ ipſe cũ eſſet rex ſuos genuit filios in peccatis. Si ṽtutẽ regenerationis iſpicias: oẽs tam diuites q̃ paupes magnificat natiuitas, oẽſq̃ pacificat adoptiua nobilitas. Glorioſus titulꝰ nobilitatis eſt cũ generoſitate ṽginitas. Sicut ſapiã dicit: Generoſitatẽ glorificat cõtuberniũ habẽs dei: ꝗ dñs oĩm dilexit eã. Iuxta verbũ apli: prudẽs ṽgo cogitat q̃ dñi ſunt, vt ſit ſctã corpore et ſpũ. Corpore, vt ſit caſta. Spũ, vt humiliter ſentiat: nec extollaẽ de pudicitie laude. Scriptũ eſt eñ/q̃ gloriaẽ in dño glorieẽ: nõ eĩ qui ſeipm̃ cõmendat ille ꝓbatꝰ eſt: ſꝫ quẽ deꝰ cõmendat. Miſerrimũ eſt ſue ṽginitatis aut ꝯtinẽtie meritũ ꝓ vana gloria venale exponere. Aduenĩẽte ſiq̃dẽ ſpõſo in die iudicij fatuis ṽginibꝰ oleũ pctõris (id eſt adulatio aliena) nõ ꝓderit. Fatue ṽgines tunc dicẽt, Lãpades nr̃e extinguntẽ. prudẽs ṽgo inextinguibile lumẽ feret. Sicut ſapiã de ea dicit: non extinguetẽ de nocte lucerna eiꝰ. Gloriaris de pulchꝛitudĩe tua: fallax gloria/⁊ vana eſt pulchꝛitudo. De pulchꝛitudine ſupba dicẽ Iob. Deuoret pulchꝛitudinẽ eiꝰ pꝛimogenita mors. i. ſupbia/q̃ eſt pꝛimũ mortale pctm̃. Quid eſt vana pulchꝛitudo niſi pulchꝛa putredo? Putredini dixi, Pr̃ meꝰ, mr̃ mea, ⁊ ſoror mea vermibꝰ. Et q̃d ẽ fallax gr̃a, niſi grata fallacia: dũ ſpecie falſa decipimur: dũ ſub tenui cute latẽt occulta dedecoris, que ſi iſpici poſſent horrẽda eẽnt aſpectu: ⁊ nũc idigna ſunt cogitatu. Oĩs caro fenũ: ⁊ oĩs gloria eiꝰ ſicut flos feni. Sicut fenũ cito areſcit: ſic pulchꝛa facies febre ſuperueniẽte deficit: morte ṽo irruẽte putreſcẽdo ſordeſcit. Porro ṽtus q̃ eſt pulchꝛitudo aĩe florebit in eternũ ſicut liliũ ante dñm: ſicut palma, ſicut cedrus libani i domo dñi. Ideo ille q̃ eſt ſpecioſus forma p̄ filijs hoĩm: flos cãpi, ⁊ liliũ ꝯualliũ/de iuſto loquẽs: ſup ipm̃ (inq̃t) efflorebit ſctificatio mea. Nõ exterior facies, ſed iterior ꝯſcientia pulchꝛã te faciet. Omnis gloria filie regis abintus in fimbrijs aureis. Hec eſt

eñ gloria noſtra teſtimoniũ conſciẽtie nr̃e:hanc ſpe=
ciem,hunc decorẽ ſponſus concupiſcit in ſponſa. O
virgo cõcupiuit rex decorẽ tuũ:ideoq; ſi vis auferri a
te omnẽ animi feditatẽ,et in humilitate chriſtũ dili=
gere/ſpecioſa facta es/⁊ ſuauis:teq; ſibi dñs exhibe
bit nõ habentẽ maculã/neq; rugã.Auditura es vocẽ
leticie/⁊ exultationis:Tota pulchra es amica mea,
et macula non eſt in te.Veni electa mea ponã in te
thronũ meũ:vt requieſcat in te dñs, et tu requieſcas
in eo:vt gaudeat ſpõſus ſup ſponſam,⁊ gaudeat ſu=
per te de⁹ tuus.Propone ante tue mẽtis oculos in
exemplũ monialẽ illã que cum pre nimia vilitate/et
abiectiõe ſui corporis putaret̃ a ſororib⁹ ſuis fatua/
et imunda,p reuelationẽ ſpũs ſcti ab epõ prouincie
tota ↄgregatiõe ſanctior,⁊ xp̃o acceptior eſt inuẽta.
Sane ſi ſupbis,ſi ſciñ appetis,ſi carni tue ↄſentis,
ſi murmuras,ſi inuides ſororibus tuis,ſi detrahis,ſi
detractas obediẽtie iugũ,iã non es filia ſyon,ſed fi=
lia babylonis:exclusa es a cetu virginũ:que cũ dño
accẽſis lampadib⁹ ingrediunt̃ ad gaudiũ nuptiale.
Poteris iutiliter plangere cũ filia iepte virginitatẽ
tuam:nec eñ dñs te acceptat in ſacrificium ſibi.Vi=
debis publicanos,et meretrices q̇ precedẽt te in re=
gnũ dei:tuam eñ virginitatẽ que elegantiſſimũ do=
num dei erat in cõtumeliã/⁊ iniuriã cõuertiſti.Vide
quo te precipitauit ſupbia:de celo in cenũ:de paradi
ſo/in iſernũ:de angelica puritate/in eterni horroris/
et ardoris abyſſum.Quid ergo faciendũ eſt tibi:Re
uertere ad cor tuũ:recogita dies tuos i amaritudine
anime tue:Arripe fortiter penitẽtie arma:nec diffe=
ras penitẽtie fructũ.Neſcis enim q̇d ventura pariat
dies:Qui non eſt hodie cras minus aptus erit.Qui
nõ facit qñ põt/non poterit agere penitentiã qñ vo=
let.Horrendũ eſt aũt incidere in manus dei viuẽtis.
Horrendũ eſt venire in locũ tormẽtoꝝ,vbi nec ignis
extinguit̃,nec vermis moritur:nec fetori,nec ardo=
ri,nec dolori finis,aut mẽſura imponitur.A quibus
nos liberare dignetur ſponſus ſanctarũ virginũ chri
ſtus Jeſus,cui ſit honor/et gloria in ſecula ſeculoꝝ.
Amen.

¶Sermo.lviij.

Audi filia,⁊ vide,⁊ inclina aurẽ tuã:⁊ obli=
uiſcere populũ tuũ,⁊ domũ pr̃is tui:hariſ
ſime ſorores vos eſtis q̇b⁹ apl̃s paulus lo
quit̃ dicẽs.Deſpõdi vos vni viro ꝟginẽ ca
ſtã exhibere chriſto.Teſtimonio ſiquidẽ ꝟitatis bea
ti ſunt q̇ ſe caſtrauerũt ꝑpter regnũ celoꝝ.Apl̃s dic̃,
in carne militãtes non ſm carnẽ militam⁹:⁊ q̇ matri
monio iungit ꝟginẽ ſuã bene facit:⁊ q̇ nõ iungit me=
lius facit.Et de ꝟginitate ꝑpria loquẽs,Volo(inq̇t)
vos oẽs eẽ ſicut meipm̃.Et vtinã ꝑmaneat vnuſq̇ſq;
ſm conſiliũ meũ.De virginibus eñ preceptũ nõ ha=
beo:conſiliũ autẽ do.Magna eſt ꝑrogatiua ꝟginũ.
Solis ꝟginib⁹ a deo datũ eſt cantare canticũ nouũ
qδ nemo alius cãtat:⁊ ſeq̇ agnũ quocũq; ierit.Scri=
ptũ eſt,gr̃a ſup gr̃am mulier pudorata,et ſctã.Deus
naſciturus in mũdo vt mundũ redimeret,virginẽ ſi=
bi elegit i matrẽ:nec eñ alia mater decebat deũ/niſi
virgo:nec alius filius decebat ꝟginẽ niſi deus.Sunt
aliq̇ inter vos apud quas vel bono coniugali,vel lu
brico,⁊ facilitate cõſilij violata eſt integritas ꝟgina=
lis,Iſte ſequunt̃ agnũ,ſed claudicãt vno pede.Pe=
dẽ humilitatis habẽt,ſed non ꝟginitatis.Ideoq; nõ
ſequũtur agnũ quocũq; ierit.Virgines eñ non ſunt
alique:⁊ ſi virginitatẽ ꝑdiderint,p humilitatẽ tñ dño
placere intẽdunt.Fregerũt ꝟginitatis ſigillũ:ſed ſtu=
dẽt reformare qδ fractũ eſt.Nã ſicut exhibuerũt mẽ=
bra ſua ſeruire imundicie ad imundiciã:iniq̇tati ad
iniquitatẽ:ita exhibent mẽbra ſua ſeruire iuſticie in
ſanctificationẽ.Illa q̇ fuerat ancilla carnis ad deli=
tias ſeculi in cõtumeliã chriſti,facta eſt ancilla ſpũs
in cõtemptũ/⁊ odiũ mũdi:in amorẽ ⁊ gloriã dei.Filia
edõ,filia babylonis inebriata ſpũ ſancto,facta eſt
filia,⁊ ſpõſa,ſoror,et amica regis altiſſimi.Et h̄ eſt
forte qδ hieremias dicit.Gaude ⁊ letare filia edom:
ad te quoq; veniet calix inebrians.Hic eſt calix amo
ris,poculũ amatoriũ,quo ebria erat illa que intraue
rat cellã vinariã,⁊ dicebat:Nunciate dilecto meo:q2
amore lãgueo.Sic mediãte charitate recõpenſat ia=
cturã virginitatis,et reformat p penitẽtiã diſpendiũ
corrupte carnis.Hec cũ rachele idola patris ſui ſub
fimo:⁊ cũ Jacob fragmẽta idoloꝝ laban ſub terebin
to abſcõdit,dũ per humilitatẽ penitẽtie,et dñice paſ
ſiõis memoriã ſuas iniq̇tates a facie ſummi exacto=
ris auertit.Tam vidue,q̃z virgines habẽt fiduciã re=
promiſſionis in xp̃o:nõ eñ eſt acceptor ꝑſonaꝝ de⁹
Virgo humilis angeloꝝ ſocia eſt:Si vo muliebria
paſſa eſt,aut cũ maria ſedet ad pedes Jeſu:aut cum
martha pijs operib⁹ ſe exercet.Tam virginẽ q̃z cor=
ruptã monet ad ꝑſeuerantiã ſanctitatis ꝑpheta,cũ
dicit.Audi filia,⁊ vide,⁊ iclina ⁊c̃.Exiſtis de h̄ ſecu
lo nequã:exiuiſtis de egypto,⁊ veniſtis in hãc ſolitu=
dinẽ ſacrificare dño deo vr̃o.Nolite reuerti ad allia,
et pepones egypti,ad ſanguineas dapes:ſufficiat vo
bis mãna celeſte,⁊ panis angeloꝝ.Mors eñ eſt in
olla egypti:reliq̇ſtis hydriã mũdane cupiditatis cũ
ſamaritana:vr̃amq; ſpũalẽ hierico deſtruxiſtis:Jo=
ſue maledictionẽ incurrit q̇ reedificat hierico.Scio
q2 egypti muſca vobis frequẽter inſibilat:⁊ occulta
inimici tẽtatio redire ad ſeculũ vos inuitat.Reuoca
te ad populũ tuũ quẽ reliq̇ſti:⁊ ad domũ patris tui
amorrei.Audi filia,⁊ vide,⁊ iclina aurẽ tuã:⁊ obliui
ſcere populũ tuũ,⁊ domũ patris tui.Quid eñ tibi ⁊
parẽtele tue:Nõne mortua es/⁊ parẽtib⁹ tuis:⁊ con
plãtata ſimilitudini mortis xp̃i:Sed dicis.Vn⁹ de
intimis parẽtibus meis iſirmat̃,aut morit̃,ad eũ me
exire oportet.Audi filia,⁊ vide,ne exeas:ſine mortuos
ſepelire mortuos ſuos.Vide ne tu ſepeliaris in iſfer=
no,p eis.Frequẽter legim⁹ in libro experiẽtie:q2 mul=
tos traxit in infernũ affectio parẽtele.Quotiẽs egre
dere clauſtrũ,ꝑponis/animã tuã ponis q̃ſi ſub iactu
alee:maiuſq; eſt oĩ theſauro qδ certo expõis ꝑiculo.
Sẽtias ergo cũ ꝑpheta/⁊ dicas.Aia mea in mani=

bus meis ſemꝑ. Noli queſo cū ſecularibus aliqđ habere cōmercium: qui enī tangit picem inquinabitur ab ea: bonoſq; mores corrumpunt colloquia praua. Ignis in ſinu: ſerpens in gremio: mus in pera male ſuos remunerāt hoſpites. Noli eſſe de numero illoꝝ de quibus ſcriptum eſt: cōmixti ſunt inter gentes/et didicerunt opera illorū. Noli filia exire in publicū: mūdus enī plenus eſt laqueis/plenus periculis/plenus mortibus. Deſponſata es chriſto: ſi caro ⁊ ſanguis, ſi amor parentū, et aliud reuelauerit/aut ſuggerit tibi, intēde ad chriſtū: et dic. Non recedas a iuſtorū conſilio, a congregatione ſanctoꝝ. Docet te ꝓpheta/⁊ dicit. Cōfitebor tibi dn̄e in toto corde meo in conſilio iuſtorum/et congregatione. Si aliquis de parētela tua te vocauerit, aut pro te miſerit, ſathane tētatio eſt. Noli retro aſpicere cum vxore loth: vacce fete que deferebant archā domini in bethſames colla ſua nō reflectebant ad vitulos: nec tu collum/aut pedes reflectas ad cōſanguineos tuos. Dediſti obedientie menū, et impoſuiſti tuo vertici iugum eius. Audi eius ſapientiā que dicit: Inijce (inquit) pedem tuū in cōpedes illius: ⁊ ne accidieris a vinculis eius. Si clauſtrum egrederis: tranſgrederis. Dina filia iacob egreſſa eſt vt videret ludos alienigenarū, et oppreſſa eſt a ſichem filio emor. Nō eſt enim pudicitia vbi eſt ſeculū, et ideo nō eſt pudicitia extra clauſtrū. Sara filia raguel vxor minoris Tobie dicebat: tu ſcis dn̄e quoniā nunq̄ cum ludentibus me miſcui: neq; cum mulieribus que in leuitate ambulāt. Hieremias etiā dicit. Non ſedi in cōſilio ludentiū: ſedebam ſolus, quoniā amaritudine repleſti me. Sit ſarra tibi in exemplo: ſit et iacob qui domi habitās benedictionē hereditauit. Eſau vero foris vagans primogenita ſua cū paterna benedictiōe amiſit. Prope eſt vt retribuat dominus vnicuiq; ſm opera ſua: precedet regina virginū: proxime eius afferentur, et cum ea adducētur in templum regis. Tunc erit hieruſalē celeſtis quaſi ſponſa ornata viro ſuo. Gaudebit tunc ſpōſus ſuper ſponſam, ⁊ dicet. Ueni electa mea/⁊ ponā in te thronū meū, vt in te ſedeā/⁊ quieſcā: vt ſis ſedes mea in ſeculū ſeculi: et apparebūt ea die glorioſa que dicta ſunt de te: quādo erit ſicut letantium omniū habitatio in te. Quando intrabit in delitias claritatis/ et voluptatis eterne Beata virgo cum virginitate ſua: ſarra cū nuptijs: Anna cū viduis. Magdalena cum penitētibus ſuis: et eueniet qđ per yſaiam promiſerat deus. Ecce ego creo hieruſalē exultationē, et populū eius gaudiū, et exultabo in hieruſalē, et gaudebo cum populo meo, ⁊ non audieť in ea vltra vox clamoris et fletus: eritq; menſis ex mēſe, et ſabbatū ex ſabbato: ibi ſatiabimur in bonis domus dn̄i, et potabimur a torrēte voluptatis illius: ibi videbimus filiū in patre, et patrē in filio, ⁊ ſpm̄ ſanctū in vtroq;: qđ eſt vita eterna, ⁊ gloria ꝯſummata. Quā nobis preſtare digneť qui cū p̄re ⁊ ſpū ſancto viuit/⁊ regnat. Per oīa ſecula ſeculoꝝ.

¶ Sermones ad ſacerdotes.

IGnis ſemper ardebit in altari: quē ſacerdos nutriet per ſingulos dies, ſubiciēs ligna. Inter vniuerſa ſeruitutis obſequia que deo poteſt impēdere humana deuotio, nichil eſt qđ deo acceptius eſſe poſſit, q̄ vt diligatur a nobis ipſe qui eſt veritas, et in veritate nos diligit. bene, et ſm miſericordiā, et manſuetudinē ſuam magnā in veritate vult diligi, q̄ et in ſuis dilectionibus, et benedictionib⁹ nos preuenit, ſicut iohannes euangeliſta cōmemorat. Non q2 (inquit) dileximus eum: ſed q2 prior dilexit nos. hoc eſt qđ inter primitias legalis obſeruantie primum ⁊ ſummū mādatum dilectionis inſtituit: diliges dn̄m deū tuum ex toto corde tuo, et ex totis viribus tuis. hanc dilectionē tenuit, monuit, exhibuit, qui pro nobis animā ſuam poſuit. Maiorem hac (inquit) dilectionem nemo habet, vt animā ſuam ponat quis ꝓ amicis ſuis. hanc dilectionē conſeruauit, et finaliter obſeruauit: cum enim dilexiſſet ſuos, vſq; in finē dilexit eos. Uidit dn̄s quia ignis huius dilectionis q̄ accenſus fuerat in parentibus antiquis, ⁊ nobis extinctus fuerat: nec remanſerant niſi carbones deſolatorij: venit vt ignem hunc accēderet in altario cordis noſtri. Carbones itaq; ſuccēſi ſunt ab eo qui dicit: Ignem veni mittere in terram: et quid volo, niſi vt ardeat? In altario cordis immolatur ſpiritus cōtritus, iuxta illud, Sacrificium deo ſpiritus contribulatus: cor contritum ⁊ humiliatū deus non deſpicit. hic eſt ignis qui in altari cordis nutriendus eſt a ſacerdote iugiter: hic eſt ignis de quo propheta dicit/ignis eius in ſyon: et caminus in hieruſalem. Et hieremias, de celo miſit dominus ignem in oſſibus meis, et erudiuit me: hunc ignem effodit neemias, quē hieremias infoderat. Legitur in libro regum q cum populus iſrael in captiuitatē babylonicā tranſmigraſſet, et remanſiſſent pauce reliquie ſub godolia, remāſit ⁊ hieremias q̄ in valle ioſaphat in puteo ignem abſcondit: quem poſt longa temporum curricula neemias inquiſiuit et effodit: ſed nō inuenit niſi ſtipites combuſtos, ſicut legitur: et aquam craſſam: Aquam illam ſuper altare effudit: et ſuccenſus eſt ignis. hec eſt aqua dilectiōis, que ignem ſuſcitat de carbonibus deſolatorijs: et ideo craſſa, vt ſacerdotis ſacrificiū pingue fiat. et vocatus eſt dies nephar, id eſt purificatio. hunc ignem ad purificationē animarum tenentur ſacerdotes accendere et nutrire: veruntāmen ad nutrimentum huius tria neceſſaria ſunt ligna que cum aqua craſſa dilectiōis, de puteo bone conſcientie producūtur. Sunt itaq; tria ligna exemplum ſancte conuerſationis: verbum ſollicite predicationis: officium deuote adminiſtrationis. Oportet ſiquidem q ſacerdos ſit in conuerſatione ſanctus: in predicatiōe ſollicitus: in adminiſtratiōe deuotus. Sāctus, ſcriptum eſt enī: Sancti eſtote q2

ego ſanctus ſum. Quomõ eñ niſi eſſet ſanctus alio=
rum immūdicias emundaret? Neceſſe eſt dicit apl's
vt mūda ſit manus que diluere ſordes curat. Uide=
mus hodie ſacerdotes cū filijs hely tenẽtes fuſcinu=
las carnium, ꝛ cum mulieribus in atrio tabernaculi
excubantes: et facti ſunt equi emiſſarij (ſicut dicit ꝓ=
pheta) vnuſquiſq; ad vxorem proximi hynniebat. Ui=
demus hodie ſacerdotes ſedẽtes cum Balthaſar in
cõuiuijs cum vxoribus ꝛ concubinis abutẽtes vaſis
dño deo cõſecratis: ſed certe ꝓpe eſt manus illa vlti
ma et ſcriptura terribilis mane, techel, phares. nu=
meratū, appẽſum, diuiſum: numerat eñ dies ſacer=
dotis, ſed ꝛ omnia eius facta in vnū ſunt, et quaſi in
ſacculo conſignata: appendit gratiã quam cõtulit, ꝛ
ſpem, atq; fiduciam quã habet, in vitam ꝓlixiorem
diſſipat, ꝛ cõfundit. Cum eñ dixit pax et ſecuritas,
tūc repentinus ſuperueniet interitus: ꝛ dolor ſicut in
vtero habentis, ꝛ non effugient: q2 iuxta Salomonẽ
Proſperitas ſtultoꝝ perdet eos. Qui ignẽ Jeremie
debuerunt ſubijcere cuȝ filijs aaron, ignem alienum
ſubijciunt: ignẽ illum de quo pſalmiſta dicit. Super
cecidit ignis, ꝛ nõ viderunt ſolem iuſtitie: oculos ha
bent ad munera: pupillo ꝛ vidue nõ intendūt: nõ at=
tendunt ſentẽtiam maledictionis illius: ve qui iuſtifi
catis impiū ꝓ muneribus: et iuſtitiam iuſti aufertis
ab eo. Mulierculas eñ, ꝛ alias miſerabiles ꝑſonas
ſine cauſa in cauſam trahūt: eaſq; fame integre ſunt
diffamantes: iudicantes purgatas: abſoluentes im
pias: innoxias cõdemnantes: penetrãtes (inquit) vi=
duarū domos: captiuas ducentes mulierculas one
ratas peccatis. Certe iſti ſolẽ iuſtitie non vident. So
lum eñ oculum ſiniſtrum habẽt, per quẽ ſolẽ iuſtitie
videre non poſſunt. Duo ſane ſunt oculi hominis, ſi=
niſter, ꝛ dexter: ſiniſter tẽporalibus impendit: dexter
eternis. Siniſter eſt ſenſualitas: dexter eſt cõſidera=
tio eternoꝝ. Siniſtro oculo acutiſſime videmus, pru
dentes, ꝛ aſtuti in acquiſitiõe temporaliū, nõ haben
tes prudentiã eternorum. Sapientes autem (inquit)
ſunt vt faciant malum: bona autem facere neſciunt.
Iſti ſunt quibus Naas ammonites dextrū oculum
eruebat: ſicut legitur in libro regū. Naas interpretat
ſerpẽs inimicus ſcȝ humani generis: qui ſic ſacerdo
tum aias excecat: ꝛ vt ceci ſint duces cecoꝝ. Siniſtro
oculo auaricia tñ vident. Nam de auaricia dicit ꝓ=
pheta: Hic eſt oculus eoꝝ in vniuerſa terra. In capi
tulis veſtris vbi corrupti muneribus iuſtitiam iuſti
ſubuertitis: abſoluitis (ſicut diximus) impios, inno=
xios diffamatis, nõ videntes ſolẽ iuſtitie. Conueniẽ
tibus vobis ſic in vnū, iam non eſt dominicam cenã
mãducare. Ad ſacratiſſimū eñ corpus chriſti nimis
accedit periculoſe, q̇ in iudicio ſolem iuſtitie non at=
tendit: qui proximū ſuum aut iniuſte iudicat, aut diffa
mat inique. Quotiẽs ergo fratres cõuenitis in cõuẽ
ticulis veſtris vt alios iudicetis, recogitate q2 dicit,
iudiciū vos expectat. Attendite q2 vita hec tranſito=
ria eſt ꝛ breuis: villicatio veſtra vobis onerosa ꝛ gra
uis: adminiſtratio eiꝰ difficilis: exitus horribilis: pe=
na infinibilis. Nõ dicimus hec fratres cariſſimi pro=
pter vos. Nã inter vos multi ſunt q̇ ſanctitatis meri
to et honeſta cõuerſatione precellunt: ſed tamen in=
ter vos (ſicut apl's dicit) ſunt multi imbecilles, ꝛ dor
miūt multi. Nondū eñ ventilata eſt area dñi: adhuc
eſt liliū inter ſpinas: ȝizania inter ſpicas. Hec de pri
mo ligno qꝺ ſacerdos igni ſubijcit in fomẽtū. Lignū
ſecundū eſt verbum ſacre predicationis, qꝺ maxime
pertinet ad officiū ſacerdotis: vt ſit potens in doctri
na ſana (dicit apl's ad Titum) et malis poſſit cõtra=
dicere: peruerſos arguere: ꝛ errãtibus non cõſentire.
Satis autẽ bene verna hic cõſenſus: apl's certiſſimã
huius rei aſſignat philoſophiã: ꝓpterea vos non ar=
guitis, q2 eadeȝ ſepius agitis. Cum labia ſacerdotū
ſint euangelio cõſecrata, vacant tota die ſermõibus
ocioſis, ꝛ fidelibus chriſti eſuriẽtibus ſubtrahūt pa=
nẽ vite. Nunq̃ pigritandū: nunq̃ ceſſandū eſt ab ex=
hortatione ſalubri. Ideo ꝛ merito per ſingulos dies
id eſt aſſidue, inceſſanter. Dies in ſacro eloquio ſunt
virtutes. per ſingulos dies (dicit ꝓpheta) bendicã ti=
bi. ꝛ in Job. Ab omnipotẽte nõ ſunt abſcõdita tem=
pora: qui autẽ nouerūt eū ignorant dies eius. Sicut
per contrariū peccata ſunt noctes, vt in pſalmo: La=
uabo per ſingulas noctes, id eſt per ſingula peccata
confitendo illa, lauabo lectū: id eſt conſcientiã meã.
Sacerdos itaq; per ſingulos dies igni ligna ſubijcit
qui exẽplo ſancte cõuerſationis, ꝛ verbo ſacre predi=
cationis ſubiectos, ad ſingulas virtutes exhortatur:
ſicq; in cordibus fideliū caritatis ignẽ accendit. Se=
quitur lignum tertiū, deuote ſcȝ adminiſtratiõis offi
ciū. Adminiſtratio ſiquidem ſacerdotū licet exercea
tur in multis: in cõfeſſionibus, baptiſmatibus, in vn
ctiõibus, in exorciſmis: ſpecialiter tñ cõſiſtit in duo=
bus: in pſalmodia, ꝛ celebratiõe miſſarū. In his au=
tem ſemper exigit humilis ꝛ prõpta deuotio. Quid
ꝓdeſt pſalmus niſi deuotione comitet. pſallere ſine
deuotione, eſt quaſi es ſonans, et cymbalū tinniẽs.
Exultent ꝛ letẽtur omnes qui querunt te, et diligunt
ſalutare tuū: ſed ipi nõ diligūt ſalutare tuū cū inordi
nate fiūt tales apocope, ꝛ ſyncope: nec deo accepte
ſunt huiuſmodi ſinalimphe. Hieronymus de pſal=
modia monet vt ad verbum fiat oratio. Ideoq; duo
neceſſaria ſunt in pſalmodia, intellectꝰ, ꝛ cordis im=
maculati deuotio: ꝛ tūc nõ ſolum angeli, ſed dñs an
geloꝝ venit, ac ſe libẽtiſſime interponit: et euenit qꝺ
dicitur per ꝓphetã: Pſallam, et intelligã in via im=
maculata: qñ venies ad me. volo dicit apl's quinq;
verba loqui ſenſu meo, q̃ decem milia verboꝝ in lin
gua, in ſacrificijs altaris. Ibi magnus ignis deuo=
tionis ꝛ dilectionis exigitur: q2 ibi eſt tota noſtra ſa=
lus. Certe indeuotiſſimus eſt ſacerdos, qui ibi non
conterit, vbi filius altiſſimi ante patris oculos im=
molat. Sane ſacerdos deuotus et prudẽs dū menſe
diuine aſſiſtit/nichil cogitat niſi chriſtū Jeſum ꝛ hūc
crucifixū: ponit ante oculos cordis ſui chriſti humi=

litatē: ⁊ patientiā chriſti: anguſtias et dolores: chriſti opprobria, ſputa, flagella, lanceā, crucē, mortē deuote ⁊ ſollicite recolit: ⁊ ſe in ipa memoria paſſiōis dñice crucifigit. ſi ergo ei ⁊ ꝓ eo ſpecialiter immolaꝛ, qui ſe ꝓ nobis corporaliter immolauit. O ꝙ graue/ꝙ periculoſum eſt fratres mei adminiſtratiōis officiū: qui non ſolū de veſtris, ſed de aīabus vobis cōmiſſis in die tremendi iudicij reſpondere tenemini. Ha quō cuſtodiet cōſcientiā alienā, qui ſuā cuſtodire nō poteſt? Conſcientia ſiquidē abiſſus inſcrutabilis eſt: nox obſcuriſſima: ⁊ tñ miſero ſacerdoti qui hanc noctem ſuſcepit, ⁊ in cura reclamaꝛ: cuſtos quid de die cuſtos quid de nocte. Quid facturꝰ eſt ſacerdos miſerrimus ꝗ ſentit ſe peccatis oneratū, curis implicitum: carnaliū deſiderioꝝ fece infectū, cecū, curuum, infirmū, mille difficultatibus coartatū, mille neceſſitatibus anxiū, mille turbatiōibus erumnoſum, ꝓcliuē ad vicia, inualidū ad virtutes. Quid faciet filius doloris, filius plorationis eterne, qui nec in ſe/nec in alijs ignem caritatis accēdit? certe paratus eſt in cibum, ⁊ cōſumptionē ignis. Ignis ſuccēſus eſt in furore dñi, ⁊ ardebit vſqꝫ ad inferni nouiſſima: deputatus eſt ei locus cū ardoribus ſempiternis: paratus eſt vermis qui nō morietur, fumus, vapor, ⁊ ſpiritus ꝓcellaꝝ, horror, ⁊ caligo tenebroſa, onera cathenarum penitentiū, ſtringentiū, vrentiū, et non cōſumentium. A quibus nos liberet ignis ille nō conſumēs, ſed cōſummans: nō deuorans, ſed illuminans omnē hominē venientē in hunc mundū: ipſe nos illuminet ad dandam ſciētiam ſalutis plebi eius: quod nobis preſtare dignetur qui cū patre et ſpiritu ſancto viuit ⁊ regnat deus per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

Idem in ſynodo.

IN leuitico ſcriptū eſt, omnis oblatio que offerꝛ dño, abſqꝫ fermēto erit: nec quicꝙ fermēti, aut mellis adolebiꝛ in ſacrificio dñi: quicquid aūt ſacrificij obtuleris ſale cōdies: in omni oblatiōe offeres ſal. Dñi mei de ſacrificio vobis loquimur: qꝛ ſacrificiorū de quibus loquimur, vobis cura a deo cōmiſſa eſt ꝗ ſacra datis, ⁊ ſacrificia offertis: ideo nomē et officium ſacerdotiū obtinetis. Uerūtamen qꝛ mūdicia euāgelica hodie ſordes carnificij legalis amouit, ſpūalia tñ hodie ſacrificia offerunt: ꝗ ſe ⁊ ſua ſimul toto corde chriſto impēdūt, pacifica offerūt: ꝗ ſolliciti ſunt, vt pacem cū deo habeāt, vt chriſtū criminali aliquo nō offendant. Bouē offert, qui opera ꝑfectionis aggrediꝛ. ouem, qui in ſua ſimplicitate deo placere intendūt. capram, qui viā penitētie arripit. Aues vero qui viā caritatis, aut ſpeculam cōtemplatiōis aſcendit. Ab his oībus, et alijs ſacrificijs que multa ſunt, longe fiūt, ⁊ damnabiliter releganꝛ fermentū ⁊ mel. Sal aūt vbiqꝫ fauorabiliter admittiꝛ: fermētū cuius admixtiōe tota maſſa corrūpiꝛ auaricia eſt, et incōtinētia eccleſiaſticorū: que ſubditos ꝑuerſa imitatiōe corrūpit. Quid ei faciet laicus ſimplex: niſi qđ patrē ſuū ſpiritualē viderit facientem? In multis notabilis eſt auaricia ſacerdotū: preſertim dū ꝓ queſtu temporali faciūt ſe ordinari: dum in ſpe viliſſime oblatiōis ſacramenta cōficiunt: de cadaueribus litigāt: ſepulturā, ⁊ baptiſmū vendūt, nichil gratis impendētes, ſed in vniuerſis ſuā ſequētes auariciā: ſicut diciꝛ per Malachiā. Quis eſt in vobis ꝗ claudet hoſtia mea: ⁊ ponat incēſum ſuper altare meū gratuito. Non eſt michi voluntas in vobis: et munus nō recipiam de manu veſtra ait dñs: ⁊ hec eſt (iuxta Zachariā) amphora egrediēs, ipſa eſt oculus eorū in vniuerſa terra. Hieremias etiā de illis dicit. Ipſi paſtores declinauerunt vnuſquiſqꝫ ad auariciā ſuā. Et alibi in eodē. A minori vſqꝫ ad maiorē omnes auaricie ſtudēt, ⁊ a ꝓpheta vſqꝫ ad ſacerdotē cuncti faciunt dolum. De lana igiꝛ ouium/⁊ non de ſalute ſolliciti: qđ infirmū eſt, nō cōſolidant: qđ egrotū, nō ſanāt: qđ fractū nō alligant: qđ perijt, non querūt: qđ abiectū eſt, non reducūt: ſed ſue auaricie cōſulentes/ peccata populi comedūt: ⁊ eos praue cōuerſationis exēplo ad deteriora inuitāt. Sicut Oſee dicit peccata populi comedunt: ⁊ ad iniquitatē ſubleuant vias eorū. Iſti (iuxta verbū Job) terre fructus, atqꝫ pecunias comedūt: qꝛ percipiētes tēporalia/ſpiritualia impendūt. Hi ꝗ nichil niſi celeſte ſapere debuerūt, terrena tñ ſapiunt: querētes non que ſurſum ſunt, ſed que ſuper terram. Qui cū eſſent a deo cōſtituti (teſtimonio apli loquentis ad Philippenſes) ſicut luminaria in mūdo, verbum vite cōtinentes obſtricti ſunt terre domibꝰ iniquitatū, quorū ſpūales oculi terrenorū fece turbati, ⁊ obtenebrati ſunt: ſicut per viſionē Ezechielis diciꝛ Terra (inquit) vſqꝫ ad feneſtras: et feneſtre clauſe. Hieremias in perſona iſtorū deplorans hoiem interiorē terrenorū concupiſcētia diſſolutū. Effuſa ſunt (inquit) in terrā viſcera mea: ſed quantum ſacerdotibus obeſt auaricia? De auaricia clericorum loquēs apl's ad Hebreos, ait: Sint mores veſtri ſine auaricia contenti preſentibus. Clericoꝝ auaricie qđ quotidie aſcribitur fere capitula / ſiue cōſilia ſua tenent: querentes nō morū correctionē/ſed nummorū extorſionem. Nō ſit aīa mea in iudicijs quorūdam: apud quos diſſipatur equitas, ⁊ iuſtitia, ⁊ iudiciū non conuertiꝛ: ſicut abacuch dicit Lacerata eſt lex: ⁊ nō peruenit vſqꝫ ad finē iudicium: ſed ſi de exhibitiōe iuſticie, aut pacis reformatiōe loquantur: nō erit ſine noualitate negociū, ab vtraqꝫ parte exigitur aliquid: et ve parti que aliquid nō dederit. De talibꝰ dicit Micheas. Mordēt dentibus, ⁊ predicāt pacē: et ſi quis non dederit in ore ipſorū quidpiā ſuſcitāt ſuper eum preliū: primū aliquid recipit archidyaconus, ⁊ deinde officialis aliquid. Sꝫ et decanus, ⁊ ceteri cauſam in aliquo ſibi faciūt lucratiuā: vt poſſimus dicere qꝛ reſiduū eruce comedit locuſta: reſiduū locuſte comedit brucus: reſiduū bruci comedit rubigo. Iſti maniſeſtiſſime edificāt excelſa Thophet, viāqꝫ ſibi preparāt ad gehēnam. Naꝫ teſtimonio Job ignis corpora

eorũ combureret q̄ munera libẽter accipiũt: ⁊ maxime vbi iuſticia venalis exponit̃/que gratis debet vniuerſis, et ſingulis. Ue ꝓlatis eccleſie, ſi iſta nõ corrigũt. vnde Amos: Ue qui opulẽti eſtis optimates ſamarie: capita populoꝝ qui debuerant eſſe rectitudinis, ⁊ humilitatis exẽplũ: in ſuperbia ⁊ abuſione iudicãt imperãtes cũ auſteritate, dominãtes in clero, nõ forma facti gregis ĩ populo. Hec de auaricia clericoꝝ.

¶ Sequitur de altera parte fermẽti qḋ a ſacramẽto ꝓhibet̃: id eſt incontinentia: hec inter omnes peſtes viciorũ p̄mipilaria eſt, que fort⁹ nos impugnat cõtra hanc precingere lumbos noſtros, ⁊ ſpũalibus armis indui nos oportet: vt vnuſq̄ſq꜄ caſtiget, ⁊ in ſeruitutẽ redigat corpus ſuũ: ſicut apl̃s ad Corinthios ſcribit. Arma militie noſtre nõ carnalia, ſed potẽtia deo ad diſcretionẽ munitionũ in captiuitatẽ, redigentes omnẽ intellectũ in obſequiũ chriſti mundi ſacerdotes, quicquid alijs faciãt ſibi ſacramẽta non faciũt, ſed ſeipſos excecant: nõ ſe ſanctificãt, ſed maledictiõi ſe ſubijciũt. Uideamus opa noſtra ⁊ iniquitates q̄bus miſericordiã dñi frequenter offendimus: vt cũ Hieremia dicere poſſimus, Miſericordie dñi multe, q꜃ nõ ſumus cõſumpti: ⁊ q꜃ nõ defecerũt miſerationes eius. Quidã focarias habẽt: quidã alienis vxorib⁹ abutũtur: ſicut trahit ſua quenq꜄ voluptas. Si illud peſſimũ eſt, qḋ ſuam maliciam nõ occultãt: immo incõtinentiã ſuam publicis potatiõibus ⁊ comeſſationibus predicat, oſtẽtant: cum ſcriptũ ſit Nec aſcẽdatis in galgala / ⁊ in bethaniam ne ingrediamini: id eſt peccati veſtri turpitudinẽ nõ reueletis. Corpus chriſti eſt preciũ anime: theſaurus indeficiẽs, ineſtimabilis, impollut⁹, incõſumptus, incorruptus. Hoc theſauro emũtur celeſtes diuitie, poſſeſſio glorie, regnum infinibile, pax interminabilis, incõcuſſa ſecuritas, et eternitas vite: hic eſt panis viuus q̄ de celo deſcẽdit, et dat vitam mũdo. De hoc non habẽt edendi poteſtatẽ qui tabernaculo deſeruiũt (ſicut dicit apl̃s ad Hebreos) id eſt q̄ deſeruiũt corpori, ⁊ curam carnis in deſiderijs agunt. Ue igit̃ illis quibus corporis chriſti diſpẽſatio credita eſt, ſi non eſt preciſus vmbilicus eorũ, ſi nõ dijudicant corpus chriſti: ſi nõ honorãt teſtamẽti noui mediatorẽ Jeſum, et ſanguinis aſperſionẽ, melius loquẽtẽ q̄ȝ abba. Judex viuorũ ⁊ mortuoꝝ chriſtus Jeſus patiẽter ſuſtinebit q̄ȝ tam irreuerẽter ⁊ ignominioſe tractat̃. Sed q꜃ pater vnicũ filiũ ineſtimabili ⁊ ineffabili charitate diligit: vnigeniti ſui cõtumeliã, ⁊ iniuriã, indignatiõe, ⁊ zelo terribili vindicabit. Ecce duo fermẽta: fermẽtũ auaricie, ⁊ luxurie: alterũ quo malicioſe agitur cõtra ꝓximũ: alterũ qḋ nequiter agit̃ contra dñm: ⁊ hoc eſt fermentũ malicie, ⁊ nequicie. Sequit̃ de melle qḋ in ſacrificio reprobat̃: eſt aũt mel in ſacrificio prelatoꝝ nimis blãda ⁊ diſſoluta remiſſio. Eſt aũt remiſſio cauta ⁊ circũſpecta: ⁊ eſt remiſſio ſtulta ⁊ diſſoluta. Remiſſio cauta ⁊ fructuoſa eſt, qua prudẽter defert poteſtatibus hui⁹ mũdi: et maxime regi tanq̄ȝ ꝓcellẽti. Nam oĩs poteſtas a dño deo eſt. Hec pacẽ eccleſie fouet: hec regnũ ⁊ ſacerdotiũ vnũ facit: hec ſua benignitate ⁊ lenitate obtinet: qḋ nec per minas, nec ꝑ ſententias extorqueret. Hec eſt remiſſio ſiue lenitas: qua nec deus / nec homo offendit̃: et in qua fides debita deo ⁊ homini exhibet̃. De hac fide, et de hac lenitate ſcriptũ eſt, Sanctũ fecit illũ. Jn hac remiſſiõe aut potius in hoc melle fel correctiõis abſcõditum eſt: nam hec remiſſio in ſua lenitate zelũ, ⁊ in blandicijs ſuis aculeũ habet. Et tẽpore oportuno ex aduerſo aſcendit, ⁊ opponit ſe murũ ꝓ domo iſrael: et vbi verius diligit, ibi ſeuerius corrigit eos q̄ errãt. Sed remiſſio ſtulta ⁊ diſſoluta illos ſeuerius corrigit / qui ignorãter errãt. Hec eſt que dicit regi apoſtata: vocat duces impios: et nõ accipit ꝑſonas principũ: nec cognoſcit tyrannũ cũ diſceptauerit contra pauperẽ. Uos itaq꜄ fratres (quorũ officium eſt placabiles hoſtias offerre altiſſimo) lõge faciatis a vobis fermẽtũ malicie ⁊ neq̄cie: abijcito mel adulatiõis, aut diſſolute remiſſiõis, vel mũdane dilectiõis receptorie voluptatis. Cuſtodiat vnuſquiſq꜄ vas ſuũ in ſanctificatiõe ⁊ honore, vt nõ vituperet̃ miniſteriũ noſtrum: et verbo et exẽplo reddatis cõmiſſum vobis populum acceptabilem dño: ſectatorẽ bonoꝝ operum. De animabus eñ populi reddituri eſtis rationeȝ in die tremendi iudicij: ꝓ perditione illorũ confuſiõis / et mortis eterne ſentẽtiam ſubituri: ꝓ ſalute vero illorũ coronam, et immarceſſibilem gloriam adepturi. Quã nobis preſtare dignetur, qui viuit ⁊ regnat ꝑ omnia ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Jdem in ſynodo.

Dilect⁹ deo et hominibus dñs. N. cuius memoria in benedictione eſt: ſi fructũ dicte dilectiõis attẽdimus / fructus eterne ſalutis eſt: et lignum vite apprehẽdentibus eam. Hec eñ caritas dicitur, de cuius radice bona vniuerſa ꝓcedunt: inter cui⁹ fructus computat̃ gaudiũ, et pax in ſpũ ſancto. Uberrimus eſt hic ardor: vnde ſi aliquid ei impẽdit̃ ad culturam idipſum multiplicato fenore fructuũ recompẽſat: et iam ſi dñm diligimus, plus ab eo diligimur: menſuram eñ bonam ⁊ confertam, ⁊ coagitatam, et ſupereffluentẽ dabit in ſinũ veſtrũ. Dilectio ſiquidẽ veſtra quaſi ſintillula ad cõparationẽ illi⁹ effuſe ⁊ abũdantiſſime caritatis diuine. Si ad dilectionẽ chriſti peruenire volum⁹ / ipſe anticipat vias deſiderioꝝ noſtroꝝ ⁊ dilectiõis ſue gratia nos ꝓcurrit. Nam ab eo eſt ſi ipm diligimus: ⁊ vt eũ diligamus / ſua nos dilectiõe ꝓuenit: nõ q꜃ primo dilexerimus eũ (dicit Johãnes) ſed q꜃ prior dilexit nos. Jpſe diligit nos, q̄ in benedictionibus ſuis vbiq꜄ nos ꝓuenit. Sed ſi dicte diuine dilectiõis irrefragabile querimus argumẽtũ, deus dei filius aĩam ſuam ꝓ nobis poſuit: cũ maiorẽ dilectionẽ nemo habeat, vt aĩam ſuã ponat quis ꝓ amicis ſuis: hec dilectio fortior fuit q̄ȝ vita, q꜃ vitã abſtulit: fortior fuit q̄ȝ mors, quia eã deſtruxit qui mortis

habebat imperiū: ⁊ mortē omnino abſorbuit ⁊ deleuit. Preter hanc generalem et cōmunē dilectionē in qua ⁊ per quā vult dn̄s om̄es ſaluos fieri, ⁊ ad agnitionez ſui nominis venire: eſt alia dilectio, infuſio ſcʒ gratie, ⁊ infuſe conſeruatio. Hec eſt que hominē dilectum deo facit. Certiſſime aūt cōſtat eum a deo diligi qui dn̄m diligit: ⁊ qui filium ſuum reuelat in nobis. De hac reuelatiōe dicit Paulus: Qui me ſegregauit ab vtero matris mee, ⁊ vocauit per gratiā ſuā vt reuelaret filiū ſuum in me. De hac ipſa reuelatiōe loquēs ad Petrū dn̄s ait: Beatus es ſymon bariona: qꝛ caro ⁊ ſanguis nō reuelauit tibi: ſed pater meꝰ qui eſt in celis. Dat teſtimoniū pater cū Jeſu baptizato, ⁊ aſcendēte de aqua aperti ſunt celi, ⁊ vox de celis audita eſt, dicens: Hic eſt filius meus dilectus in quo michi bene cōplacuit. De hac voce Petrus in canonica ſua dicit voce delapſa ad eū huiuſcemodi a magnifica gloria: Hic eſt filꝰ meus dilectꝰ in quo michi cōplacui ipſum audite: ⁊ hanc vocem ipſi nos audiuimus de celo allatam, cum eſſemus cum ipſo in mōte ſancto. In euāgelio Johānis de patris teſtimonio chriſtꝰ dicit: Qui me miſit pater ipſe teſtimoniū perhibebit de me. Et Johānes in canonica epiſtola dicit: Si teſtimoniū (inq̇t) hominū accepimus: teſtimoniū dei maius eſt. Et hoc eſt teſtimoniū dei qđ maius eſt: q̄m teſtificatus eſt de filio ſuo. Perhibet filius teſtimoniū, dū ſanguine et operibus quis eſſet oſtēdit: vt cū diceret Ego ſum lux mūdi, dicētibus phariſeis tu de te teſtimoniū perhibes, teſtimoniū tuū nō eſt verū. Reſpōdit, ⁊ dixit: Et ſi ego teſtimoniū perhibeo de meipſo, teſtimoniū meū verum eſt: qꝛ ſcio vnde veni, ⁊ quo vado. Et item in lege veſtra ſcriptum eſt, qꝛ duorū teſtimoniū verum eſt: ego ſum q̇ teſtimoniū perhibeo de meipſo: ⁊ teſtimoniū ꝑhibet de me qui me miſit pater. Itē eſt pater meꝰ q̇ glorificat me quē vos dicitis, qꝛ deꝰ veſter eſt: et non cognouiſtis eū. Cū aūt dicit Si ego teſtimoniū ꝑhibeo de me, teſtimoniū meū nō eſt verū, ſubintellige ſine teſtimonio patris: vnde ſtatim ſubiūgit: et alius eſt q̇ teſtimoniū perhibet de me. Teſtimoniū dat filius in mōte veritatē non negando: vnde Paulus in p̄ia epiſtola ad tymotheū: Precipio tibi corā deo q̇ viuificat oīa, ⁊ chriſto q̇ teſtimoniū reddidit ſub pōtio pilato bonam cōfeſſionē vt ſerues mandatū ſine macula irrepꝛehēſibile. Dat teſtimoniū filꝰ reſurgendo: ⁊ poſt reſurrectionē ſe multis argumētis manifeſtando: perhibuit teſtimoniū aſcendēdo in cōſpectu eoꝝ cū quibus erat cōuerſatus: ſicut ſcriptū eſt, vidētibus illis eleuatꝰ eſt. Reddidit teſtimoniū ſuū ſpiritus ſanctus a diebꝰ antiquis, q̄i ferebaᵗ ſup aquas: eas tunc ſanctificās, vt nos poſtea ſanctificaret. In eis teſtimoniū reddebat ꝓphetas inſpirans, futura prenūcians, viamq꜡ ſanctorū que nondū fuerat ꝓpalata demōſtrans: ſed ⁊ tēpore viſitatiōis noſtre dedit teſtimoniū: cum beatā virginē ſuperueniēs viſitat, ⁊ fecūdat: dum linguas igneas diſpertit: dū in vnitate fidei, ⁊ in vnius dei preconiū linguas vnit. Dāt ergo teſtimoniū pater, vbū, ⁊ ſpūs ſanctus: ⁊ hi tres vnū ſunt: vnū vnitate eſſentie, natura vniuſcuiuſq꜡ conteſtatiōis cōcordia. Tres aūt ſunt qui teſtimoniū dāt in terra: ſpūs, aqua, ⁊ ſanguis. Juxta opinionē acutius videntiū omnis q̇ ſpiritualiter viuit ſpiritus appellaᵗ: ſicut Paulus in p̄ia epiſtola ad Corinthios inquit: Qui adheret deo vnus ſpiritus eſt cū illo. Et Johānes in epiſtola ſua: Noli omni ſpiritui credere ſed ꝓbate ſpiritus ſi ex deo ſint: q̄m multi pſeudo ꝓphete perierūt in mundū: in hoc autē agnoſcāt ſpiritus dei. Omnis qui confiteᵗ Jeſum veniſſe in carnē, ex deo eſt: ⁊ om̄is ſpiritus q̇ ſoluit Jeſum, ex deo nō eſt. Ille autē ſoluit Jeſum, qui verbis confiteᵗ, ⁊ operibus negat chriſtū. Aqua perhibet teſtimoniū cum quis poſt baptiſmū ſpiritualiter viuēs, ſeruat innocētiam quā in regeneratiōe ſuſcepit: vel poſt baptiſmū lapſus, aqua penitētiali ſe abluit. Iſte teſtaᵗ ⁊ ſanctificaᵗ q̄m chriſtus eſt veritas. Sed et chriſtū ſanguis martyrū publice confiteᵗ. Sic ergo ſpiritus iuſtorū, aqua penitētiū, ſanguis martyrū teſtimoniū dāt Jeſum chriſtū eſſe veritatē vna voce, ⁊ vna cōfeſſiōe clamātia. Ipſi etiā demōes velint nolint teſtimoniū reddūt chriſto: clamant eñ in Mattheo, ⁊ dicūt: Quid nobis et tibi Jeſu fili dei? veniſti ante tēpus torquere nos. Et in Marco clamat immūdus ſpiritus: q̇d nobis et tibi Jeſu nazarene, veniſti ꝑdere nos? Scio qꝛ ſis ſanctꝰ dei: ⁊ vehemēter cōminabaᵗ eis ne manifeſtarent eū. Et itē in eodē aliꝰ demon: quid michi ⁊ tibi fili dei ſummi: adiuro te ꝑ dn̄m ſummū ne me torqueas. Et ī Luca: Exibāt demonia a multis clamantia, ⁊ dicētia, qꝛ tu es filius dei: et increpans nō ſinebat ea loqui, qꝛ ſciebant ipſum eſſe chriſtum. In actibus etiā apoſtoloꝝ cum quidam iudei tentando nomen Jeſu ſuper demoniacos inuocarēt, et dicerēt ſinguli: Adiuro vos per Jeſum quē Paulus predicat: immūdus ſpiritus dixit eis Jeſuʒ noui, ⁊ Paulum ſcio: vos autē qui eſtis? Ecce demones reddentes teſtimoniū chriſto non ſolum Paulum, ſed chriſtum ſe ſcire ꝓfitentur. Nos autē chriſtiani nominis ꝓfeſſores fidem quam profitemur verbis / operibus diffitemur. Qui ꝑ fidē mundū vincere debebamus, per infidelitatem a mūdo vincimur: ⁊ quid putas facturus eſt iudex ille terribilis in die tremēdi iudicij, cum viderit nos qui ꝑ baptiſmū ex deo nati ſumus degenerantes a patre noſtro? Nonne dicturus eſt, Vos ex patre diabolo eſtis? Nōne dicturus eſt, Ite maledicti in ignem eternum: qui paratus eſt diabolo ⁊ filijs eius? Caueamus ergo fratres ab hac auditione mala. Vincamus mundū: ne vincamur ab eo. Redeamus ad chriſtum per penitentiam in fide et veritate: vt quos ſibi adoptauit in filios, faciat participes et heredes vite eterne Jeſus chriſtus, cui eſt honor ⁊ gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

Sequitur alius ſermo in ſynodo.

A Udite hec ſacerdotes: attēdite domus
iuda: dom⁹ regis auſcultate: qꝛ iudiciū
vobis eſt. Facti eñ eſtis laque⁹ ſpecula
tiōi: ⁊ quaſi rhete qđ extēdit in mōte ta
bor: ⁊ declinaſtis vr̄as victimas in ꝓfun
dum. Uerba ſunt (dilectiſſimi fratres)
Oſee ꝓphete: ꝙ ſacerdotalis ordinis dignitatē mira
biliter magnificat ⁊ extollit. Audite hec ſacerdotes:
domus iuda: domus regis: ac ſi diceret: Audite gēs
ſctā: populus acq̄ſitionis: gen⁹ electū: regale ſacerdo
tiū. Sꝫ qꝛ quāto dignioꝛ eſt eminētia ſacerdotū, tāto
grauioꝛ eſt lapſus, ⁊ periculoſioꝛ ruina ipſoꝝ. Subiū
git idē ꝓpheta: Quia vobis iudiciū eſt: vos ꝗ vniuer
ſis hominibus dignitate ordinis ꝑminetis, attēdite
qꝛ iudiciū vobis. Et hoc eſt qđ alibi ſcriptū eſt A do
mo dñi incipiet iudiciū. Et dñs ad angelos ſuos lo
quēs ait: Ite, ⁊ incipite a ſanctuario meo. Cū vobis
in aplīs ſit ꝓmiſſum ſedere ſuper ſedes duodecim: ⁊
iudicare duodecim tribus iſrael: ignominioſum eſt,
ſi a vobis iudiciū incipit: et ſi prius iudicamini ꝗ iu
dicare alios debuiſtis. Ignominioſuꝫ eſt ſi paſtores
cum edis numerādi ſunt ad ſiniſtrā: ſi piſcatores cū
malis piſcibus eijciendi ſunt foras: ſi operatores vi
nee dñi ſabaoth cum ſarmētis et infructuoſis palmi
tibus ſuccēdunt. Prope eſt vt a vobis incipiat iudi
ciū dñi, ⁊ veniat ſuper vos dies dñi magnus, ⁊ terri
bilis: facti eñ eſtis laqueus ſpeculationi: ⁊ ſicut rhe
te ⁊c̄. Scitis qꝛ layci et ſimplices populi cōuerſatio
nem ſacerdotū contemplant̄ ⁊ vitam: vt eoꝝ mori
bus ſe conformēt: ſicut in Iob legit̄ Boues arabāt:
⁊ aſine paſcebātur iuxta illos. Boues ſunt doctores
eccleſie: quoꝝ intereſt in agro dominice meſſis aſſi
due laborare. Aſine ſunt ſimplices: ꝗ in doctrina pre
latoꝝ ſpem ⁊ ſalutē ſuam cōſtituunt. Fit ergo ſacer
dos laqueus ſpeculatiōi humiliū: dū praue cōuerſa
tiōis exemplo ſubditū ſibi populū trahit in laqueū
et ruinam. Sicut eñ in Salomone legit̄: Ruina po
puli ſacerdos nequā. Et in leuitico legit̄: Sacerdos
qui vnctus eſt ſi deliquerit / delinquere faciet popu
lum ſuū: ſicut etiā beatus Gregorius atteſtat̄. Scire
ꝑlati debent ꝙ ſi peruerſa perpetrāt, tot mortibus
digni ſunt, quot ad ſubditos ſue ꝑditionis exempla
tranſmittūt. Sint ergo lucerne bonoꝝ operū in ma
nibus veſtris: vt luceāt opera veſtra bona hoībus: et
glorificent patrē veſtrū qui in celis eſt. Sicut eñ pre
cellitis dignitate, ſic decet vos ſanctitate operū pre
minere. Ideo etiā in Leuitico precipit̄ armū dextrū
et ſeparatū de ſacrificijs accipere: vt operatio ei⁹ nō ſo
lum ſit vtilis ⁊ honeſta, ſed ſingularis ⁊ precipua: vt
quos vincit dignitatis ⁊ ordinis prerogatiua, virtutū
operatiōe tranſcēdat. Uerū hodie (iuxta vbū yſaie)
ſicut dñs, ſic ſeruus: ſicut populus, ſic ſacerdos. Un
de et idem ꝓpheta ex indignatiōe alibi conclamās.
Erubeſce (inquit) ſydon ait mare. Erubeſcant ſacer
dotes ſi ſacratiores vite inueniant̄ layci: ꝗ huius mū
di fluctib⁹ ſunt immerſi. Reuera hobus aratrū an
teſertur, ⁊ capite dorſum ſupereminet: ⁊ in ruinā ver
git domus: cū ſubditus prelato equalis, aut melior
inueniat̄. Uocauerat vos dñs ad dādam ſciētiā ple
bi eius, vt paſceretis gregē dñi: vt eſſetis forma gre
gis in populo: ſed vereor ne illud yſaie cōpleat̄ in vo
bis. Iſti paſtores ignorauerūt intelligētiam. ⁊ illud
euāgelicū. Ceci ſunt duces eoꝝ. Debueratis eſſe du
ces populoꝝ ad vitam: videte ne vos et illos duca
tis ad mortē. Eſtote duces eoꝝ ad penitentiam, ad
continētiam, ad orationē: ſicut Pſalmiſta cōmemo
rat. Principes (inquit) iuda duces eoꝝ. Principes
zabulon, principes neptalim. Iudas interpretatur
confeſſio: que ad penitentiam ſpectat. Zabulon for
titudo: que ad cōtinētiam pertinet: neptalim ſeruus
emiſſarius: in quo notatur velocitas oratiōis: que a
corde progrediēs deuoto celos penetrat. Agnoſcat
ergo vnuſquiſq; veſtrum fratres chariſſimi onus ſue
vocationis. Paſcite qui in vobis eſt gregem dñi: vt
non vituperetur miniſteriū veſtrum. Miniſteriū ve
ſtrum cōtinetur in paucis: in pſallendo, in offerēdo,
in docendo. Si pſallitis, pſallite ſapienter. Pſalla
mus (inquit apoſtolus) ore / pſallamus ⁊ mēte. Offe
ratis dño cuꝫ apoſtolis fauū mellis. Quid eſt fauus
niſi mel in cera? Et quid eſt mel in cera, niſi deuotio
in littera? Quidam ſunt qui ex quo verſum incipiūt,
videtur eis longiſſimū quo ad finem veniant: et ſin
gula verba ita currendo precipitant, vt in fauo dñi
non remaneat mel aut cera. Uerſum vnum ſub clau
ſa vna glutiunt, ⁊ canticum dñi decurrūt, et perfun
ctorijs ſynalimphis dimidiant. Quandoq; dū pſal
limus, facimus caſtella in animo: ⁊ imaginamur va
nitates ⁊ inſanias falſas. Labia ſunt in canticis: ani
mus in patinis. Quid reſtat niſi ꝙ dñs dicat: Po
pulus hic labijs me honorat: cor autem eoꝝ lon
ge eſt a me. Non eſt hic pſalmus, iocunda decoraq;
laudatio. Pſalmodie angeli libēter intereſſunt: ſicut
Pſalmiſta cōmemorat: Preuenerūt (inquit) cōiun
cti pſallentibus in medio iuuenculaꝝ tympaniſtria
rum. Et alibi: In conſpectu angeloꝝ pſallam tibi
deus meus. Hec de pſallendo. Nunc reſtat qualem
offerre deceat, aut docere. Ille cui⁹ corpus ⁊ ſangui
nem deo patri offertis, filius ei⁹ eſt. Uidete ne offen
datis patrem in filio: ne ſanguinem filij pollutū du
catis. Sanctus enim / ⁊ innocens / impollutus / excel
ſior eſt factus. Si immunde acceditis: non cibū ſalu
tis / ſed eterne damnationis iudicium accipitis. Do
ctrina veſtra cōſiſtit in verbis ⁊ factis. Uerba ſacer
dotis ſine operibus vana ⁊ infructuoſa ſunt. Sed lu
ceāt queſo veſtra opera bona corā hominibus: ⁊ ha
bebant verba exhortationis veſtre in cordib⁹ ſubie
ctoꝝ efficaciā ſaluberrime medicine. Sic in die tre
mēdi iudicij ꝓ ſollicitudine gregis vobis cōmiſſi da
bit̄ vobis aureola: ⁊ qꝛ docuiſtis ad iuſtitiā multos,
eritis quaſi ſtelle in perpetuas eternitates: quod no
bis preſtare dignetur qui cum patre viuit et regnat
deus per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

¶Item in ſynodo.

Audite hec ſacerdotes: attēdite domus dñi: domus regis auſcultate: qꝛ iudiciū vobis eſt. Facti eſtis laque⁹ ſpeculatiōni: ⁊ quaſi rhete qđ extendit in mōte tabor. Magna ⁊ multiplex eſt (fratres chariſſimi) in ſacro eloquio cōmendatio ſacerdotū. Nam vt vba dñi ceteris preferant: vos (inquit) eſtis lux mundi: vos eſtis ſal terre: vos eſtis angeli: vos eſtis dij. Angeli ſicut ſcriptū eſt: Labia ſacerdotū cuſtodiūt ſciētiam. Dij eſtis, ſicut ꝓpheta cōmemorat: Deus ſtetit in ſynagoga deorū, in medio autē deos diiudicat. Et moyſes precepit leproſuꝫ applicari ad deos: id eſt ſacerdotibus adhiberi: et vt elegāti atq̄ vrbano vtamur compēdio: ſacerdos habet primatum Abel: patriarchatum Abrahe: gubernaculum Noe: ordinē Melchiſedech: dignitatem Aaron: auctoritatē Moyſi: virtutē Samuelis: poteſtatē Petri: vnctionē Chriſti. Vos eſtis reges ⁊c̄. Ille ꝙ dicit Data eſt michi omnis poteſtas in celo et in terra: ligandi ⁊ ſoluēdi nobis poteſtatē dedit. Vobis a deo datū eſt ſedere ſup ſedes: ⁊ duodecim trib⁹ iſrael iudicare. Vereor tamen ne res in contrariū cedat: ⁊ ne de vobis aliquando dicatur: Deiecisti eos dum alleuarent. Sera querela eſt: qꝛ eleuās alliſiſti me. Verbū eſt Zacharie ſup paſtores: Iratus eſt furor meus. Iraſcitur dñs, qꝛ indiſciplinati eſtis: qꝛ legē et mandatum dñi non tenetis. Sicut Hieremias cōqueritur: Hec eſt gens que nō audiuit vocem dñi/nec recepit diſciplinam. Et ibidē ſacerdotes dixerūt Ubi eſt dñs? Tenentes legem (dicit idem ꝓpheta) neſcierunt: ⁊ paſtores preuaricati ſunt in me: ꝓpter peccata noſtra data eſt in cōculcationem ⁊ opprobriū ſancta eccleſia chriſti. Rubigine ꝓpter peccata noſtra vilis eſt hodie et obductus gladi⁹ Petri. Ubiq̄ hodie ꝓpter hec impune nomen dñi in vanum accipitur: ſententia Petri contēnit̄: hodie impune Phaſſur in Hieremiā: Malchus in chriſtum: Iaſon in oblationes ſacras: Balthaſar in vaſa dñi manus extendit ſacrilegas. Vilitatem ⁊ abiectionem hanc ſacerdotum lamentatur ille ꝓpheta, ⁊ conqueritur, ⁊ deplorat dicens: Filij ſyon incliti et amicti auro primo quomodo reputati ſunt in vaſa teſtea, ⁊ in op⁹ figuli? qui debuerant eſſe vaſa cōtemplationis ⁊ fortitudinis: facti ſunt vaſa teſtea. Sunt eñi carne fragiles: ſpiritu debiles: in peccatum labiles: et ad virtutem difficiles: ad excelſa graues: ad ima ꝓcipites. Offenſus eſt nobis dñs. Ideo (ſicut apoſtolus loquit̄ ad Corinthios) ꝓ chriſto legatiōe fungimur tanq̄ deo exhortāte per nos obſecramus ꝓ chriſto reconciliamini in deo. Iniquitas noſtra a deo nos diuidit: et peccati nubes noſtram impedit orationē: ne aſcēdat ad deum. Interpoſuiſti (inquit ꝓpheta) dñe nubem ne tranſiret oratio. Non eſt tamen (dicit Yſaias) abbreuiata man⁹ dñi, vt ſaluare nequeat: nec auris ei⁹ aggrauata, vt non exaudiat: ſed peccata noſtra diuidunt inter nos ⁊ deum. Deſiſtite a peccatis: ⁊ reconciliabitur deus. Quis eſt hodie qui gratis beneficiū eccleſiaſticum cōſequatur? Quis eſt qui gratis in eo miniſtret? Nonne omnia eccleſie ſacramēta redacta ſunt in mercimoniū et in queſtum? Magnū illud ſacramentum pietatis, illud ineſtimabile, ⁊ ineffabile preciū mundi ſine precio: preciū impreciabile hodie ſub vilis oboli taxatiōe venditur/et offertur. Adam prius ſe vendidit: Eſau ꝓ edulio lentis primogenita dedit. Multi ſunt filij Eſau: multi ſunt filij Ade qui vendunt hereditatem celeſtem, et eternam ꝓ modica voluptate. Preter cetera ptā, ⁊ pre ceteris ſceleribus peſtis luxurie ignominioſe hodie ſacerdotium dehoneſtat. Siue iterū in delicato geſtu, ſiue in precioſo habitu, ſiue in mūdano actu luxuria exerceat̄, totum cecidit in cleri opprobriū, ⁊ mortis eterne periculum. Hec eſt athalia que totū fere genus regium extirpauit: hec eſt illa que vnā de virtutibus interfecit: hec eſt beſtia ſalt⁹ que occidit exercitū Abſalon. Apoſtolus ad Hebreos ſcribēs ait: Terribilis autē quedam expectatio iudicij: et ignis emulatio que cōſumptura eſt aduerſarios irritam quidē faciens legē Moyſi ſine vlla miſeratiōe duobus aut tribus teſtibus moritur. Quātomagis putatis deteriora mereri ſupplicia eū qui filium dei cōculcauerit, et ſanguinem teſtamenti pollutum duxerit: in quo ſanctificatus eſt, et ſpiritu gratie contumeliam fecerit. Verbū ꝓphete eſt. Si incantator perſecutus fuerit a ſerpente: quis medebit̄ ei? Medice cura teipſum. Talem ſiquidem decet eſſe ſacerdotē/qui ſuorum operū imitatorē reddit populū deo acceptabilem, ſectatorem bonorū operum. Frequenter autē contingit vt ſacerdos in vniuerſitate populi ſui deterior habeatur: vt merito ſacerdotibus conueniat verbū illud Michee Qui optimus in eis eſt, quaſi Pallinurus: et qui rectus, quaſi ſpina de ſepe: qui debuerāt eſſe luminaria celi, et ſplendor firmamēti, facti ſunt obſcenitas et macula in luna: obſcuratus eſt ſol et aer de fumo putei. Sal terre infatuatum eſt: et lux mundi cōuerſa eſt in tenebras. Ideo iuxta verbū Hieremie: repulit dñs altare ſuū: maledixit ſanctificatiōi ſue. Quid dicit dñs per Yſaiam: quid eſt qđ dilectus meus fecit ſcelera multa in domo mea? Nūquid carnes ſancte auferunt malicias eius in quibus gloriatus eſt? Et in Malachia: Tu qui credis mundari ꝑ hoſtias: ſcito ꝙ non mundaberis, ſed amplius pollueris. Et ſequitur verba eiuſdem ꝓphete dicentis: ⁊ nunc ad vos mandatū hoc eſt. O ſacerdotes ſi volueritis audire: ⁊ ſi volueritis ponere ſuper cor, vt detis gloriam nomini meo (ait dñs exercituum) Mittā in vos egeſtatem: ⁊ maledicā benedictionibus veſtris. Utriuſq̄ iſtorum euentiſſe videmus. Vos eñi quos conſtituit dñs ſuper familiam ſuam, vt detis illi cibum in tempore, fame, et inedia eam afficitis: paruuli petierunt panē: ⁊ non erat qui frangeret eis. Alligatū eſt verbū dñi in ore veſtro: nec miniſtrare vultis eſurientibus

panē vite. Cum ſcriptū ſit: Maledictus qui abſcondit frumenta in populis. Deus nō irridetur: ſignauit quaſi in ſacculo delicta veſtra. Gedeon cū perſequeretur zebee et ſalmana tranſiens per ſocot petijt panem a ſenioribus ciuitatis ſibi ⁊ viris qui cū eo erāt: qui cum ei et ſuis alimēta negaſſent: reuerſus de prelio cū victoria, ſpinis ⁊ tribulis attriuit eos. Spine ⁊ tribuli tormēta ſunt, ⁊ tribulatiōes eterne. Propter negligētiam ſacerdotū hodie hereſes pullulauerunt innumere ⁊ ꝑnicioſe, atq; damnabiliter ſentiunt hodie quidam de ſacramento altaris: de matrimonio, ⁊ de ceteris eccleſie ſacramentis. Unde ſancta eccleſia fere vbiq; terrarum grauiſſime vulnerata eſt: nec eſt reſina in galaad: et medicus nō eſt ibi. Sane ſicut apoſtolus ad Theſſalonicēſes ſcribens ait: Nō poſuit vos deus in irā: ſed in acquiſitionē ſalutis. Et ad Corinthios: Poſuit in vobis dn̄s verbum ⁊ miniſterium reconciliatiōis: deditq; vobis poteſtatem in edificationem / et non in deſtructionem. Uos autem eccleſiam dei cōtemnitis, et adulteratis: vt iam non confidat in ea cor viri ſui. Ideoq; repulit dn̄s altare ſuum: ⁊ hereditatem ſuam ſpreuit. Et cū de anguſtia ⁊ tribulatione clamatur, auertit aurem ſuam: ⁊ non reſpicit in faciem teſtamenti ſui. Hec ſunt opera veſtra: hoc eſt obſequiū chriſto a vobis exhibitū. Uideo ꝙ pepigiſtis fedus cum inferno: et reſpōſum mortis habetis in vobis. Quid reſtat, niſi requirat dn̄s de manu veſtra ſanguinem eorum quos debuiſtis ducere verbo ⁊ opere in viam vite: et vos deduxiſtis eos praue cōuerſatiōis exemplo in viam mortis eterne? Si quis conſtitutus eſſet primipilarius ⁊ dux belli: quid debet fieri de ipſo ſi populū ſibi commiſſum traderet in manus inimici? Populum dei quē ꝑcioſo ſanguine chriſtꝰ de dyaboli poteſtate redemerat: vos euacuantes beneficiū paſſionis chriſti iterū in poteſtatem diaboli reieciſtis. Attēdite queſo fratres myſteriū veſtrū, et veſtri periculū: quodq; negligenter hactenus feciſtis / vigilantius et ſtudioſius de cetero ꝓcurate. Cogitāte, ꝙ terribilis eſt ſuper filios hominum: cui reddituri eſtis rationem animarū vobis cōmiſſarum. Quas ſi in improperiū cuſtoditis: ignis / et vermis eternus expectatio ⁊ retributio veſtra erit. Si autem eos prudenter inſtruxeritis / et rexeritis: non ſolum coronam / ſed aureolam eterne iocunditatis habebitis: que promittitur his qui ad iuſtitiam erudiunt multos. Et hic eſt duplex honor quem promittit Paulus preſbyteris ad Timotheum ſcribēs. Duplici (inquit) honore habebuntur qui bene preſunt preſbyteri: precipue eminentie ſingularis gloriam ſempiternam: quam nobis preſtare dignetur qui viuit et regnat per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

Item alius ſermo in ſynodo.

Sic nos exiſtimet homo vt miniſtros chriſti, ⁊ diſpenſatores miniſteriorū dei. Fratres vba Pauli ſunt que ad nos diriguntur. Si nobis a deo miniſteriū creditū eſt facite ſicut ipſe nos exhortatur / et docet: vt nō vituperetur miniſteriū noſtrū. Uidete fratres vocationem veſtrā, eminētiam ⁊ dignitatem ordinis veſtri: quibus diſpenſatio corporis et ſanguinis dn̄i tradita eſt. Uidete ne in oculis patris filius cōculcetur. Nā in honore corporis patris eſt honor filij: ⁊ in honore filij eſt honor patris. Nō ignoratis de corpore et ſanguine dn̄i cū quāta reuerētia cōfici: cū quāto timore percipi: cum quāta cautela debeat diſpenſari. Magnū eſt hoc ſacramētum ſuper omnē eſtimationem: ſuper omnē eminentiam: ſuper omnē intelligentiam: ꝙ ſcʒ ſub ſpecie viſibili totus chriſtus percipitur. Angeli ſiquidem ſatiātur ex adipe frumenti: ⁊ ſedent in menſa diuitis: et paſcūtur in delitijs domus dei: nos autē in ſpeculo et enigmate veritatem percipimus. Si eī videremus chriſtū, ⁊ frueremur eo ſicuti eſt: iam non eſſet meritoria fides noſtra: nec iam eſſet fides, ſed ſcientia: veniet et nō ſilebit vocaturus terram: ⁊ iudicaturus eam in ſpiritu iudicij, et ſpiritu ardoris. Deus deorū (inquit ꝓpheta) locutus eſt, ⁊ vocauit terram. Aduocauit celum deſurſum, et terram diſcernere populum ſuuʒ. Et quid loquitur? Congregate illi ſanctos eius qui ordinauerūt teſtamentū eius ſuper ſacrificia. Uos reſpicit ſermo iſte quibus iniūctum eſt ordinare teſtamentū dn̄i ſuper ſacrificia. Uos cōgregandi eſtis qui cum eſſetis lapides viui dati eſtis in diſperſioneʒ, diſtracti ad vicia, ⁊ paſſim abeūtes poſt cōcupiſcentias carnis veſtre: diſperſi ſunt lapides ſanctuarij in capite omniū platearum. Congregate (inquit) illi ſanctos ſuos. Qui ſunt ſancti? Sacerdotes de quibus dictū eſt: Sacerdotes tui induant̄ iuſtitiā: ⁊ ſancti tui exultent. Eos ſanctos eſſe oportet / qui ſancto ſanctorū ſeruiunt et miniſtrant. Sācti (inquit) eſtote: ꝙ ego ſanctus ſum. Et ꝓpheta dicit: Uos ſancti dn̄i vocabimini miniſtri dei. Dicetur vobis hodie ſacerdotum cōuerſatio eſt populi ſubuerſio. Egreſſa eſt etiaʒ iniquitas a ſenioribus populi. Nā qui errata corrigere debuerant ad emēdationem vite, ipſi vinum aque cōmiſcendo admiſcent: et facies peccatorū aſſumunt. Sicut dn̄s per ꝓphetā dicit: Caupones mei aquā vino miſcēt; ⁊ per alium: Uſq; quo iudicatis iniquitates, ⁊ facies peccatorū ſumitis. Aquā vino miſcere, ⁊ facies peccatorū ſumere: eſt peccatorum erroribus conſentire. Non eſt hodie qui moneat, qui doceat, qui hortetur ad bonum. Omnes ſacerdotes canes muti ſunt nō valentes, immo non volentes latrare. Alligauerunt verbum dn̄i ſibi commiſſum / ſudario inuoluerunt, ⁊ terre infoderūt: non reputantes verbū illius patrifamilias euangelici qui dicit: Serue nequā nōne oportuit te dare pecuniam meā nummularijs: vt ego veniens reciperē cū vſuris? Procurauerunt philiſtijm

vt non inueniatur faber ferrarius in vniuerſo iſrael: nō eſt qui arma ſpiritualia faciat/vel facta exacuat. Ideo noui amorei, et noui philiſtei nos oppugnāt: noui recēteſq; heretici totum ſubuertunt orbē: quos publicanos aut patinuos nominānt. Hi ſunt qui nec in paruulis baptiſmum admittunt: nec in altari corporis et ſanguinis veritatē: nec in ſacerdotibus gratiam ſpiritusſancti: nec in laycis fidelibus cōſortium copule cōiugalis. Iſti hodie multiplicati ſunt ſuper numerū. Et ſi hec hereſis alicubi extinguit: alibi ſicut capita ydre multiplicius recidiuat. Totum hoc malum de veſtra taciturnitate ꝓcedit. Nōne nobis in Tymotheo preceptū eſt. Inſta oportune, importune? Nonne in Leuitico precipit vt a ſacerdote ingrediente ⁊ egrediēte tabernaculum ſonitus audiatur? Nonne per ꝓphetam dicitur: Clama ne ceſſes: exalta vocem tuam? Super muros tuos hieruſalem cōſtitui cuſtodes tota die: ⁊ tota nocte non tacebūt. Quātum tempus eſt elapſum, ex quo vos voto continentie alligaſtis. Nonne publice eſt decretū ⁊ edictum ſolēniter, et a ſede apoſtolica confirmatum: vt ammoueant a vobis fornicationes veſtre, ⁊ precideretur in vobis materia turpis vite? Quam vtilitatē habetis nunc in omnibus voluptatibus ⁊ immūdicijs veſtris quas hactenus exercuiſtis: ſicut apoſtolus dicit: Quē fructū habuimus in quibus nūc erubeſcimus? In opere libidinis cito preterit quod delectat: et permanet ſine fine quod cruciat. Nichil de voluptate illa peſſima remanet, niſi erubeſcētia confuſionis, ⁊ aculeus formidinis feda et fetida cōſcientia in teſtimoniū delicti/⁊ tormentum animi. Summa inſania eſt gaudiū quod non deficit dare ꝓ modica ⁊ tranſitoria voluptate. Finis omnis luxurie cumulus eſt mortis et eterne miſerie. Apoſtolus dicit Abſtinete vos a carnalibus deſiderijs, que militant aduerſus animā. Si enim ſm carnem vixeritis, morte moriemini. Morte ſcʒ que nec moritur/nec finit. Si velletis recurrere ad innocentie arma, deſtrueret dn̄s omnē altitudinem extollētem ſe aduerſus eccleſiā dei: ⁊ eſſet (teſte ꝓpheta) ſicut ſomniū viſionis nocturne. Omnis multitudo gentiū que dimicauerunt contra ariel: ⁊ quicquid attētatur contra vos, totum ad nichilum deueniet, tanq̄ aqua decurrēs. Abijciatis ergo fratres opera tenebrarum ⁊ opera carnis: ⁊ non regnet peccatū in veſtro mortali corpore. Et notate nō regnet: regnat peccatum cū peruenit ad conſenſum vel actū: vt ergo nō regnet circa primitiuos actus abſcindenda eſt voluntas peccandi. Confige timore tuo carnes meas. ⁊ hoc eſt quod Symeon: q̄ interpretat᷑ adducēs triſtitiam, quod eſt cordis contritio: ⁊ iudas, qui interpretatur cōfeſſio: ille due tribus inuaſerūt bezech, ⁊ ceperunt adonibezech: id eſt dn̄m ciuitatis: et abſciderūt ei extremitates manuū quod fit quotiens ꝓ contritione ⁊ cōfeſſione abſcindimus malarū primitias actionum. Emendate igitur ⁊ corrigite fratres dilectiſſimi actus veſtros: nec expectetis correctionē alienam. Vnuſquiſq; veſtrū plenꝰ ſe nouit: Diſcutiat ſemetipſum, ⁊ extollat conſciētiam ſuam: vt in ea colligat fructū vite. Qui adheret (inquit) meretrici, amplius vnum corpus efficitur cū ea. Tollēs (inquit) membrū chriſti faciā membrum meretricis? Quid erat ſacerdos niſi membrū chriſti? Quid factus eſt ſacerdos niſi membrū meretricis? Ille a quo ⁊ in quo recipitur corpus chriſti: in eo ⁊ ab eo factus eſt membrū meretricis. ergo ꝑ immūdiciam noſtram et membro meretricis accipitur ⁊ recipitur corpus chriſti. Videte vbi collocaueritis corpꝰ vnigeniti filij dei. Videte quid feceritis. Maledictionē apoſtoli poſt aliarū imprecationum maledicta incurriſtis. Quicunq; (inquit) violauerit templum hoc deſtruet eum dn̄s. Ab hac maledictione nos liberet, ⁊ ſuam benedictionē nobis cōferat, qui eſt benedictus in ſecula ſeculorum. Amen.

De conuerſione ſancti Pauli.

Recolenda eſt cum exultatione beati Pauli conuerſio fratres chariſſimi. Si eīn gaudiū eſt angelis dei. ſ. v. p. p. a. et nos ei ꝓpenſiore letitia cōgratulari oportet, qui ipſuʒ habemus parētem doctrine, ſpeculū penitentie, formā conuerſiōis, ⁊ exēplū conuerſatiōis: qui cū eſſet vas blaſphemie/cōtumelie/et ire: factus eſt vas honoris, vas electiōis ⁊ gratie. Blaſphemꝰ (inquit) fui: ſed miſericordiā cōſecutus ſuʒ. De lupo eīn factus eſt agnus: de inimico domeſticus: de ꝑſecutore filius: de tortore doctor: de ꝑuerſo diſcipulus de impugnatore defenſor: de infideliſſimo ſanctiſſimus fidei predicator. Vere magna et inenarrabilia ſunt opera dei: ⁊ miſeratiōes eius ſuꝑ omnia opera eius. Saulus eīn adhuc ſpirans minarū ⁊. c. in. d. d. a chriſto in diſcipulū adoptat᷑: ⁊ qui ſubuerſionē eccleſie affirmata crudelitate ſpūs anhelabat, firmiſſima columna eccleſie ſtabilit᷑. Pater nāq; miſericordiarū flagellat omnē filium quē recipit. Saulum flagellat vt eū eripiat: excecat vt illuminet: ꝓſternit vt erigat: affligit vt ſanet: debilitat vt ꝯfirmet. Saulus ſiquidē litteras crudeliſſime legatiōis acceperat: vt ſi quos inueniret huius vite viros ꝑ. e. hieruſalē. Verūtamen iuſtus iudex qui humiliat omnē altitudinē extollētem ſe aduerſus ſciētiam dei: q̄ non permittit ſuos tentari vltra id qđ poſſunt: ſed. f. e. c. t. p. h. u. p. Nes ipſe. ſ. iudicabit ꝓ māſuetis terre: et ſaluos faciet p. ⁊ hu. ca. Cum ergo iter faceret Saulus, contigit vt ap. damaſco: ⁊ ſubito circūfulſit eum lux de celo: lux eū circūfulſit exterius, qui interioribus ignorantie tenebris ducebatur. Et cadēs in terrā vocem audiuit: quā cum in via peccatorū ſtaret audire non meruit. Non ſufficit auditus ad fidem: ⁊ ideo auditus voci adiungitur: fides enim ex auditu: auditus eīn per verbum. Saule ſaule quid me perſequeris? ⁊

ſit: q̄ꝗ̄diu vni ex minimis meis feciſtis michi feci-
ſtis. Iniuriam ſuoꝝ ſuam reputat: nec in his verbis ſe
morti, aut pſecutioni fatetur obnoxiū, cū ſit immor
talis ⁊ impaſſibilis: ſed exprimit affectio charitatis
cōtra diſcipulos: quos cū prius dilexiſſet / in finē di-
lexit eos. Sic Petrus cōfirmauerat fratres ſuos: et
ad pugnam paſſiōis accinxerat / chriſtum ſibi occur-
rentē quo iret interrogans audiuit, Venio romā ite-
rum crucifigi. Ubi exprimit chriſtuꝫ quodāmodo in
eum crucifigendū / quem ſibi adoptarat in membrū.
Membris itaqꝫ ſuis cōpatiens, Saulo in diſcipulos
eius debacāti chriſtus iraſcit. Sed qꝛ ꝓpriū ſemper
habet miſereri et parcere, iratus miſericordie recor-
dat: vnde ne furioſus in eterne mortis precipitium
deuoluatur, recalcitrantem cōtra ſtimulum cohibet
ne pungatur. Durum eſt tibi (inquit) cōtra ſtimulum
calcitrare. Et ille: quis es dñe? Ego ſum Jeſus na-
zarenus quē tu perſequeris. Poterat expreſſius di-
xiſſe quis eſſet maieſtatis / et terribilibus verbis, vt
diceret: Ego ſum deus viſionū dñs: qui reſpicio ter-
ram, ⁊ facio eam tremere: tāgo montes ⁊ fumigant.
Sed cum lenitate reſpondet vt excitet ad ſpem, et
inuitet ad fidem. Dñe quid me vis facere? Ad vocē
dñi animaduerſionis in perſecutore humiliatur ela-
tio: decrudeſcit in ſaulo ſeueritas, et affirmata ra-
bies manſueſcit in gratiam. Succiditur oleaſter, vt
oliua fructifera plantetur in domo dñi. Mutat lu-
pus in ouem: ramus in vitem: herodius in colūbam:
citrarius in apoſtolum: blaſphemus in ſanctum: ſau
lus in Paulum: qui in ſaulo mutat vitam, mutat et
nomen: iuxta verbum Yſaie: Et vocauit ſeruos ſuos
nomine alio. Vere conuerſio et mutatio hec dextere
excelſi. In dextera excelſi duo ſunt: poteſtas, et miſe
ricordia. ſicut ſcriptum eſt: Duo hec audiui, qꝛ pote-
ſtas dei eſt: et tibi dñe miſericordia. Saulum pote-
ſtas humiliat: miſericordia leuat. Peruerſum pote-
ſtas per timorē corripit ⁊ conuertit. Conuerſum mi-
ſericordia conſolatur et erigit. Poteſtas timorē in-
ducit: et timenti miſericordia cōſolationem exhibet
⁊ exultationem. Ut ſaulus pariter cum ꝓpheta lete-
tur, ⁊ timeat, ⁊ dicat ad dñm: Letetur cor meū vt ti-
meat nomen tuum. Sūt pleriqꝫ qui cum a dño cor-
ripiuntur / more Pharaonis in ſua pertinacia ſe ob-
ducunt, et ad emendationem pia diſcipline flagella
non ſentiunt. De talibus cōqueritur dñs per Hiere
miam dicens: Interfeci ⁊ perdidi populum iſtum: ⁊
a vijs ſuis nō eſt reuerſus: non eſt reuerſus ad percu-
tientem ſe. Et alibi: Curauimus babylonē, et nō eſt
ſanata. Porro ſaulus memoriter recolebat verbum
ſapiētie qđ dicit: Nō eſto cōſentiens aduerſario tuo
dū eris cū eo in via: ne forte tradat te iudici: et iudex
tortori. Ideoqꝫ paterne animaduerſiōis virga corre
ctus ad obediētiam humiliter ſe exponit: ⁊ quaſi ſa
tiſfactiōi ſe offerēs / voluntatem flagellantis inquirit.
Dñe quid me vis facere? Vade (inquit) et ingredere
ciuitatē: et dicet tibi quid te oporteat facere. In via
ꝓſtratus, in ciuitatē mittit inſtruēdus. Uult eñ be-
nigniſſimus iuſtitie et miſericordie diſpenſator: vt
blande ⁊ ſocialiter doceat ab hoie quem ſciebat di-
uine vocis tonitruū ſuſtinere nō poſſe. Sic inter deū
⁊ populū iſrael Moyſes melius loquebat. Dicebāt
eñ loquere tu nobis: non loquat ad nos dñs, ⁊ mo-
riamur. Surrexit aūt ſaulꝰ de terra: et apertis oculis
nichil videbat. Circūfulſerat eū lux de celo: ſed nō-
dum ad plenū lux illa et infulſerat q̄ illuminat oēm
hominem venientē in hūc mundū: ad manus autē il
lum trahētes in da. ad manus exterius trahebatur
quem dñs a ſpurcitia huius vite trahebat interius:
nō curreret in odore vnguentorū ſuorum, niſi trahe-
retur: nō poterat ad eum venire, niſi traheret ab illo
qui dicit: Nemo venit ad me, niſi pater traxerit euꝫ.
O benigniſſima retributio ſaluatoris: a chriſto tra-
hitur in vitā, qui chriſti diſcipulos trahebat in mor-
tem. Firmiſſimū ſpei ⁊ fiducie nobis erexerat funda
mentū confeſſio latronis in cruce: penitentia pecca-
toris: deuotio publicani: ſupplicatio chananee: la-
chryme Petri. Sed cumulatiꝰ ⁊ plenius exuberan-
tiam diuine miſerationis attollit ſauli cōuerſio: que
ſic omnino vitā perſecutoris immutat: vt poſtea nō
ſe in ſe, ſed ipſum in ſe viuere ꝓteſtet. Viuo (inquit)
ego: iam non ego. viuit vero in me chriſtus. Et erat
ibi tribus diebus non videns, ⁊ nō manducauit, nec
bibit tribus diebus: non videt cui parabatur lumen
ad re. gentiū. Triduo nō comedit cui parabatur pa
nis vite, et refectio angelorū. Erat autem quidā diſci
pulus Damaſci nomine Ananias. Mittitur a dño
Ananias ad ſaulum vt cecum illuminet: vinctū ſol-
uat: vt reducat erroneum: vt reconciliet reum: vt con
ſoletur afflictum: et in fide confirmet infirmum: vt
ieiunum reficiat: vt baptiſmo mundet immundum.
Porro Ananias ſe excuſabat tacite timens a facie
perſequentis. Erat enim olla ſuccenſa ab aquilone:
ſed nichilominus erat virga: virga vigilans: virga
ferrea, et confringens vas figuli: vt de luto indurato
vas aureum cōflaretur. Reſpondit autē Ananias:
Dñe audiui a multis de viro hoc quanta mala ſan-
ctis tuis faceret in hieruſalēꝫ. Vade (inquit) q̄m vas
electionis eſt michi iſte: vt portet nomen meum. c. g.
et. c. f. iſrael. Ego enim oſtēdam illi quanta oportet
eum pati pro nomine meo. Teſtimonia tua credibi
lia facta ſunt michi. Frequenter enim recenſet eccle-
ſia preſſuras apoſtoli: ⁊ qualiter diutiſſime fuerūt in
laboribus plurimis: in plagis ſupra modū: in morti-
bus frequēter: a iudeis quinquies quadragenas vna
minus accepit: ter virgis ceſus eſt: ſemel lapidatus
eſt: ter naufragiū fecit: nocte dieqꝫ in ꝓfundum ma-
loꝝ fuit: in itineribus ſepe per. flu. per. la. per. ex. g. p.
in falſis fratribꝰ in la. ⁊ erumna, in vigilijs, in fame,
et ſiti: in ieiunijs multis: in frigore ⁊ nuditate. His ⁊
alijs modis in arena huius ſeculi pugnans / triūphū
ſuū confirmauit gladio: ⁊ ſanguinē ſuum in nomine
Jeſu chriſti deo patri ſacrificiū obtulit veſpertinum.

Hic eſt Beniamin adoleſcētulus in mentis exceſſu: hic eſt Beniamin lupus rapax: mane comedēs predam: veſpere diuidēs ſpolia. Saulus ideo per Beniamin qui ſpoliatur deſignatꝰ: qꝛ de tribu Beniamin duxit originem: ſicut de ſeipſo ꝑhibet dicens in epiſtola ad Romanos. Et ego (inquit) iſraelita ſum ex ſemine Abrahe de tribu Beniamin: nā ſicut inter filios Jacob Beniamin fuit natiuitate vltimꝰ: ita Paulus inter chriſti diſcipulos fuit cōuerſione ⁊ vocatiōe nouiſſimus. Cūqꝫ alij ſuper doctrinā chriſti per incrementa virtutum vſqꝫ ad virilem ſtatum animi profeciſſent: iſte adhuc in fide nouus, ⁊ quaſi adoleſcentulus erat. Unde ſe abortiuū inter ceteros vocat. Raptus autē vſqꝫ ad tertiū celum in mentis exceſſu ineffabilia dei cōtemplatꝰ archana: moreqꝫ vocatiōis, et temporis diſpendiū, et magnitudinē reuelationū, Et multiplicato predicatiōis fructu redemit ⁊ compēſat. lupus, nō rapax: mane comedens predam: veſpere diuidit ſpolia. Dum in etate primeua quaſi circa mane vite ſue gregem dominicū perſecutus in veſpera ſue cōuerſionis ad dñm ſpolia a diabolo accepta diuidit: atqꝫ diuerſa officia in eccleſia dei diſtribuens, ſponſam chriſti varietatibus decorauit. Sequitur: Abijt autē Ananias, ⁊ introiuit domū, imponens ei manū: ⁊ confeſtim ceciderunt ab oculis eius ſquame ⁊ vi. re. He ſunt ſquame Bemoth: de quibꝰ in Job legitur qꝛ vna vni coniūgitur: nec ſpiraculum vite incedit ꝑ eas. He ſunt illecebre ſeculares, ⁊ colligatiōes impietatis que per manus impoſitionem flatu ſpūs ſancti diuelluntꝰ. Recipit itaqꝫ viſum qui paulo ante ambulabat in tenebris: ⁊ pane celeſti reficitur, daturus eſurientibus panē vite. Inſuper ⁊ diuini ſementē verbi diſperſurus in gētes/ ⁊ vberrimos fidei manipulos collecturus. Et ſurgēs baptizatus eſt. Exurgens de puluere, de puluere vanitatis, ⁊ de luto peccati in aquis ſanctitatis veterē exuit hominem iuxta verbū ꝓphete: Ethiops nigredinē ſuam mutat, ⁊ pardus varietates ſuas in baptiſmo depoſuit. Et cōtinuo ingreſſus in ſynagogas ꝑdicabat Jeſum iudeis: qꝛ hic eſt filiꝰ dei, digitꝰ dei q̄ ſcripſit in cordibus hominū legē vite. Pigritare non nouit: vnde ⁊ ſup apoſtolos factus eſt repente de celo ſonus. Et Saulus vas electionis cōtinuo ſuauitatē odoris effudit. Saulus autē multo magis. cō. et. cō. i. affir. qm̄ hic eſt chriſtus. de filio dei cōſtanter affirmat/ qꝛ hic eſt chriſtus: qꝛ Jeſum dei filium pauloante pertinaciter abnegabat. Sic dñs ex Baſan cōuertit: ſic ſuſcitat de lapidibus filios Abrahe. Mittitqꝫ chriſtallum ſuū ſicut buccellas, dū diſꝑſionis ⁊ infidelitatis frigore cōgelati ⁊ obdurati in penitētia ſua nō ſolum vocantꝰ ad fidē, ſed fiūt miniſtri verbi dei. Sic Paulum dei olim perſecutorē non ſolum ad fidē dñs vocat: ſed apoſtolū, ⁊ doctorē gentium facit: ad dandā ſciētiam ſalutis plebi eius. Et ad reuelationē dñi noſtri Jeſu chriſti cui eſt honor ⁊ gloria ⁊c.

¶ De transfiguratione dñi.

Reuerēdo patri et dño. F. dei gr̄a Atrabatēſi. epō ſuus Petrꝰ Bleſenſis Salutem in vero ſalutari. Magiſtri Frigerij frequēs inſtātia: ⁊ veſtre preceptiōis auctoritas me cōpellunt de tranſfiguratione dñi aliquid ſcribere qđ publice auditores edificet, ⁊ luceat in cōmune verum imperfectū meū ſentiens, ⁊ me tante imparem iuſſioni onus michi impoſitū libentiſſime declinarē niſi me dñica cōminatio deterreret. Maledictus q̄ abſcōdit frumenta in populis. Ne ergo reputer ſeruus nequā ſi talentū michi creditū vel inuoluam ſudario, vel terre infodiam, de exilitate mea miniſtrabo alijs: ſicut parare volueris in dulcedine ſua pau. deus. Spem eīm cōſtitui michi in eo q̄ ſpes mea eſt. In eo q̄ abſcōdit a ſapiētibus, ⁊ prudētibꝰ: ⁊ reuelat ea paruulis. In eo q̄ Petrū/ ⁊ Andreā/ ⁊ filios Zebedei ꝟbi diuini miniſtros nō de clamoſitate laycoꝝ nō de vrbanitate rethorū: de ſcola Juſtiniani, ſed de ſimplici ruditate elegit. Et tn̄ per eos operatus eſt ſalu. in. m. t. Loquar ergo: qꝛ ſi tacuero (vt verbis Job vtar) os meū condēnabit me: loqui eīm teneor multiplici vinculo/ timore dñi, charitate fraterna: vt inā voluntaria oris mei benefaciat. d. ⁊ fructificē in alijs q̄ aut rarū aut nullū fructū facio in meipſo. Acuuntur ſiquidē gladij cotis beneficio, cū ſecare nō poſſunt: ⁊ cū canalibus virtꝰ germinandi iuuatꝰ, cū natura ex ſe cōualeſcere nō poſſit: ⁊ tranſit ad areolas ꝑ canales. Petitis igitꝰ vniꝰ diei opꝰ dñi, nec reqratis in eo vulpiani leporē, aut tullij flores. Et opto ſiquidē, nō expecto: ſi inter curialiū ſollicitudinū ſtrepitꝰ ꝑcipitata huiꝰ opis feſtinatio: nō dico laudē, ſed veniā mereatꝰ.

Doctor ille q̄ docet hoīem ſciētiā in qua ſunt oēs ſapiētie et ſciētie theſauri abſcōditi: in ſcola euāgelice doctrine nos informat ad mores: ⁊ accēdit in charitate: erigit in ſpū: ⁊ ꝯfirmat in fide ſua. In patris exēplo nos ammonēs ſecreta nr̄a filiis ſpecialiter cōmittenda, q̄s feruor amoris nobis ligat. Cū ſiquidē in ore duoꝝ aut triū ſtat oē ꝟbū, chriſtꝰ de duodecī tres elegit, q̄bus gloriā ſue trāſfiguratiōis ſecretiꝰ aperiret: Petrū/ Jacobū/ ⁊ Johānē: q̄s deuotiſſima charitas ſingulare deuotiōis ⁊ familiaritatis ꝓuilegiū merebatꝰ: alijs ei adhuc carnalibꝰ et carnaliter tn̄ ſapiētibꝰ ſe tn̄ in forma carnis paſſibilis exhibebat. Iſtis ꝟo q̄ iā in mōte cōtemplationis ſpem reſurrectiōis future, ⁊ gloriā beate expectatiōis ꝯceperāt, ꝟitatē glificate carnis oſtēdit: ſe carnalibꝰ eoꝝ oculis offerēs, qualē eū reſurrecturū a mortuis iā ſpūalibꝰ oculis cognoſcebāt. Mouet aūt pleroſqꝫ qualiter in carne paſſibili ⁊ mortali glificatiōis ꝟitas potuit apparere. Et ſi in veritate glificatio ibi fuit, q̄liter poſtmodū caro facta ſemel ipaſſibilis potuit morti ⁊ defectui ſubiacere? Nūq̄d deꝰ humanā miſeriā omnino depoſuit: ⁊ vt ſtolā glorie ad tēpus indueret ſaccū nr̄e captiuitatis abiecit? Abſit vt hō ꝓpter aſſumptionē alicuiꝰ honoris/ aut glie aliq̄n ſit

abiectus: q̄ ſemel ꝑ gratiã eſt aſſumptus. Semel aſſumpta a diuinitate humanitas nec diuortiũ paſſa eſt, nec accepit libellum repudij. Manet ſacramentum illius benedicti cõnubij: ⁊ quod deus cõiunxit, nulla poſtmodũ honoris aut neceſſitatis occaſio ſeparauit. Nemini ergo veniat in ſtupore, nec ſcrupulum dubitationis imponet hec mutatio dextere excelſi. Qui enĩ gloria ſue diuinitatis integra ꝑmanente noſtre mortalitatis miſeriam in ꝟitate geſtabat, ipſe in ſua carne mortali vere immortalitatis gloriã potuit exhibere. Et qui poſt reſurrectionẽ in corpore glorificato vulnerum cicatrices oſtẽdit, ipſe eadem poteſtate reſurrectionis gloriã in carne paſſibili demõſtrauit. In ip̃a ergo glorificatiõe remanebat paſſibilis, qui inter noſtre mortalitatis defect⁹ erat veriſſime immortalis. Hec eſt virga cõuerſa in ſerpentem: quã cũ expauiſſet Moyſes accepta cauda eius cõuerſus eſt in virgam: qꝛ cum terribilem diuine ſapientie gloriam diſcipuli expauiſſent/ ſerpens in virgam: id eſt diuina quodãmodo ſpecies reuertitur in humanã. Hac ſiquidẽ viſione chriſtus mirabiliter in his tribus diſcipulis nouelle fidei rudimenta firmauit: qui enĩ adhuc dubitãtes credebant chriſtum vere eſſe hominẽ, et verum deũ: nunc ipſum viſibili ſpecie ⁊ fide occulte deum et hominẽ vere cognoſcunt. Illud autẽ non eſt ſub ſilentio trãſeundũ ꝙ futura glorificatio in hac tranſfiguratione non totaliter/ ſed ex parte innotuit. Cum enĩ glorificatio corporis futura cõſiſtat in quatuor: In claritate, in agilitate, in ſubtilitate, in immortalitate. Hic in ſola claritate glorificatus apparuit: futurã vero corporis ſubtilitatẽ demõſtrauit, quando ad diſcipulos clauſis ianuis intrauit. Agilitatẽ vero, vbi ſuper aquas pedibus ambulauit. Et reſplẽduit facies eius ſicut ſol: ⁊ veſtimẽta eius ſicut nix. Oſtendit ipſe in ſe fulgorem quẽ iuſtis erat collaturus. Fulgebunt (inquit) iuſti ſicut ſol in regno patris mei. Qđ equidẽ fiet, quãdo reformabit corp⁹ humilitatis noſtre. Soli mũdano comparat euangelium ſolem iuſtitie: qꝛ in operibus nature nulla eſt creatura cuius eſſe poſſet ſimilitudo expreſſior ad chriſtũ: qui ſplendore glorie tãto differentius vincit ſolem et lunã, quãto glorioſius debet creator excedere creaturam. Si enĩ thronus chriſti ſoli comparatur ſicut pater loquitur per ꝓphetã: ⁊ thronus. t. ſicut ſol. in. c. m. quãto ſplendidior erit ſole facies ſedẽtis in throno? Hic eſt ſol de quo dicitur per ꝓphetam: Nõ erit tibi ſol ad lucendũ per diem: nec ſplendor tunc illuminabit te. Sed dñs deus tuus erit tibi ſol in lucem ſempiternã ſuper omnẽ pulchritudinẽ ⁊ ſplẽdorem. Splendor tuus eſt ſpecioſus forma pre filijs hominũ. Tu es enĩ in quem angeli cõcupiſcũt: qui ante luciferũ genitus lucem habitas inacceſſibilem in ſplẽdoribus ſanctorũ. Splendor ⁊ figura ſubſtantie patris, et quidem candor vite eterne. Ideoqꝫ omnia oſſa mea dicẽt Dñe quis ſimilis tui: nõ eſt ſimilis tui dñe in. d. ⁊ non ẽm opera tua. Si ergo lucifer ille qui mane oriebat̃ iam glorie tue ſimilitudinẽ vſurpare preſumit: precipitetur filius ſuperbie, et cathedra peſtilentie ſubuertatur: non eſt enĩ deus ſicut dñs: ⁊ non eſt deus ſicut deus noſter. Chriſtus ſolus nõ rapinam arbitratus eſt ſe eſſe equalẽ deo, altiſſimus altiſſimi filius ſedens non ſub pedibus/ ſed ad dexterã. Merito autẽ reſplendet ſicut ſol qui in ſole poſuit tabernaculũ ſuum; nec ſine efficacia in monte tabor qui interpretat̃ lumen veniens glorificat̃ lumen quod parabat̃ ad reuelationem gentium, et gloriam plebis tue iſrael: qui olim illuminabat̃ a montibus eternis: q̄ hodie illuminat omnẽ hominẽ veniẽtem in hunc mundũ. Certe ſi haberẽt ſincera corpora humani generis intellectus: non tñ chriſtũ deum et hominẽ eſſe cognoſcerẽt: erubeſceret luna ꝙ tanto fulgori ſuccumberet: cõfunderet̃ ſol, qꝛ lucẽ ab humano corpore ꝓcedentẽ ſuperare non poſſet. Et hoc eſt qđ Yſaiã in ſpiritu ſancto legimus ꝓphetaſſe. Erubeſcet (inquit) vt luna: ⁊ confundet̃ ſol cum regnauerit dñs in ſyon, ⁊ in hieruſalẽ, et in conſpectu ſeniorũ ſuorum fuerit glorificatus. Veſtimẽta chriſti fideles ſunt: q̄ ⁊ chriſtum induũt/ et induuntur a chriſto: ſicut apoſtolus ait: Quicunqꝫ enĩ in chriſto baptizati eſtis chriſtũ induiſtis: a chriſto lauachrum regenerationis accepiſtis: abluti ſuper cãdorem niuiũ dealbãtur: ſicut ꝓpheta dicit: Lauabis me ⁊ ſuper niuẽ dealbabor. Verũtamẽ qꝛ pleriqꝫ peccata in baptiſmo mortua recidiuãt: renigreſcit in nobis qđ per niuem fuerat dealbatũ. Alia nobis indulget̃ ablutio: ſecunda ſcʒ poſt naufragiũ tabula: id eſt penitẽtie medicina. Sed pleriqꝫ ablutiõe hac negligenter vtũtur. ſic peccantes: vt quicquid in eis aut ſcaloris/ aut rubiginis cõfeſſio non mundauit/ igne purgationis abluat̃. O inſenſati ⁊ ceci: ſi lauerit dñs ſordes filiorũ ſyon in cõſpectu iudicij/ ⁊ ſpiritu ardoris. Nonne cõſultius vobis erat veſtra corda cõtritione ⁊ cõfeſſione purgari, q̃ illud incendiũ expectare? Licet nõ ſit eternum, tñ omnes dolores vite p̃ſentis, ⁊ anguſtias noſtre ſenſualitatis excedit. Et ecce apparuerunt cũ eo Moyſes ⁊ Helyas: cũ chriſtus ſit dñs ⁊ legis ⁊ ꝓphetarũ merito cũ eo apparere dicit̃ ꝓpheta maximus, ⁊ nominatiſſim⁹ legiſlator: vterqꝫ inhabitator glorie chriſti: vterqꝫ conſcius ſecretorũ dei: vterqꝫ quadragenarius ieiunator apparet. Ergo cũ eo Helyas ſeueriſſimus/ et Moyſes mitiſſimus omniũ habitãtiũ ſuper terram. Moyſes opprobria ⁊ cõminationes iudaici populi multotiẽs cum patientia ſuſtinuit: ⁊ ad tabernaculũ quandoqꝫ vt irruẽtem populũ declinaret aufugit. Ipſe tñ cum dñs diceret: Dimitte me vt iraſcatur furor meus ſup eos, ⁊ deleam eos, faciamqꝫ te in gentẽ magnã. Reſpondit: aut dimitte eis hãc noxã, aut ſi nõ facis: dele me de libro tuo quem ſcripſiſtis. Ecce mãſuetudo que omnẽ mãſuetudinis modũ, et exuberãtiã benignitatis excedit. Helyas ecõtrario ꝓpter nequiciã regis idolatre trib⁹ annis ⁊ mẽſibus ſex clauſit celum: ⁊ beneficiũ aque pluuialis excluſit,

Quadringētos ꝓphetas Baal cum aliis trecentis in torrente cyſon occidit. Ecce ergo mā ſuetudo ⁊ iuſta ſeueritas apparēt cū eo qui eſt miſericors ⁊ manſuetus, ſeuerus ⁊ neſcius: qꝛ cum ſit miſericors et miſerator dñs: ſimul tñ iuſtus et iuſtitias diligit. Vniuerſe enim vie dñi miſericordia ⁊ veritas. Et notandum qꝛ venit Moyſes ab inferis, Helias de celis: Petrus/⁊ Iohānes/et Iacobꝯ de terris: vt ei omne genu flectatur celeſtium/terreſtriū/et infernorū: ⁊ teſtimoniū ſue glorificationis ꝑhibeant celeſtia/terreſtria/⁊ inferna. Loquebātur autē (ſicut alius euangeliſta commemorat) de exceſſu: id eſt de morte chriſti: qui ideo exceſſus merito dici poteſt, qꝛ omne genus humilitatis excedit. Sane credendū eſt cum chriſto eos loqui quorū intentio, quorū deſiderium eſt cum chriſto: igitur non cognoſcunt aut ſapiunt niſi chriſtū. Hec eſt (inquit apoſtolus) vita eterna: vt cognoſcant te verū deum, ⁊ quem miſiſti Ieſum chriſtum. Reſpondens autē Petrus dixit ad Ieſum: Dñe bonum eſt nos hic eſſe: ſicut deſideria ſanctorū cū chriſto, ⁊ in chriſto loquuntur: ita ſanctis eius deſideriis quandoqꝫ reſpōdent: putantes quaſi verbū eſſe vociſui vehemētiam que preceſſit. Sic maria Magdalena dum chriſtū in ſepulchro non inuenit: dum anxia ſollicitudine circūcurrit: dum in eum querēdo totos affectus impellit. Si tu (inquit) ſuſtuliſti eū, dicito michi vbi poſuiſti euꝫ: ac ſi aliquid preceſſiſſet ad quod ꝓnominis ſignificatio referretᷣ. Sancte enim anime amore chriſti, ⁊ deſiderio patrie celeſtis accēſe, quodā beato errore decipiūt, ſuiqꝫ prorſus immemores nō ad verba que preceſſerūt, ſed ad animi ſui cogitata reſpondēt: Dñe bonum eſt nos hic eſſe. Si vis faciamꝯ hic tria tabernacula. Tria tabernacula poſtulat Petrus fieri: chriſto/Moyſi/et Helie: qui ꝓſus immemor, ⁊ tāqꝫ iam a corpore peregrinās, ⁊ ad ſuperne viſionis raptus delicias: nullā fecit de ſuo, vel diſcipulorū tabernaculo mentionē. ſedebat ei ad vororū plenitudinem diuine cōtemplatio maieſtatis. Inuenerat enī locum quietis: ſecretum ſolitudinis: luminis ſerenū: habitaculum pacis: vmbraculū diei ab eſtu: ⁊ abſconſionē a turbine et a pluuia. Quid eſt Petre qd̄ facis? Vis facere illi tabernaculum in terris qui habitat in celis? qui in terris ſic voluit cōuerſari/vt capiti ſuo reclinatoriū non haberet? Recolebas terrenū paradiſuꝫ, felicitatis antique ꝑmitias, creatiōis humane delitias. Qualiter primus homo cōciuis et ſocius angelorū; ſtipatus et fulcitus floribus, gloria ⁊ honore coronatus: nichil indulgētie, nichil moleſtie ſentiebat: ideo ex deſiderio dicebat ad dñm. Dñe bonum eſt nos hic eſſe. Ad huiꝯ gloriam viſionis anxius anhēlabat ꝓpheta qui liberos exitus ad celū deſiderans, vincula carnis, ⁊ huius corporis carcerem lachrymabiliter cauſabatur dicens: Educ dñe de carcere animā meam. Paulus etiam vſqꝫ in tertiū celum raptus/huius beate contemplationis theſaurū inuenerat. Ideoqꝫ eiuſdem deſiderii tractus affectione dicebat: Cupio diſſolui et eſſe cum chriſto: Et infelix ego homo quis me liberabit de corpore mortis huius? Huc aſcenderat Iacob: Ideoqꝫ gloriās ⁊ exultans dixit: Vidi (inquit) dñm: ⁊ ſalua facta eſt anima mea. O felices qui ad arcem huius cōtemplatiōis meruerūt aſcendere. O beata angelorum cōcio qui deſideratiſſimā chriſti faciem iugiter intuētur. Ibi ad menſam diuitis ſedent ⁊ paſcuntur in delitiis ex adipe frumēti. Nos autēꝫ dum in corpore ſumus: dum peregrinamur a dño, nō paſcimur niſi quadā cortice, et quodam furfure ſacramēti. Apponitur nobis granū cum palea: id eſt veritas ſub fidei velamēto: ⁊ hoc quidē credimus ꝓphetam preſenſiſſe cum dixit: Pulli aſinorū qui operantur terram mixtū ſimigma comedunt: id eſt ordeum cum palea. Chriſtus enī nobis ad ſolacium expectationis eccleſie ſacramenta ꝓpoſuit: vt ſuſtentemur cū eis donec glorioſius in ſanctis ſuis appareat. Tunc tranſibit ſpes in rem: imago in veritatē: memoria in preſentiā: tempus in eternitateꝫ: cortex furfureus in farinam. nūc ſatiabimur gloria vultus eiꝯ. Satiabor (inquit ꝓpheta) cum apparuerit gloria tua. Et apoſtolus. cū autē apparuerit vita noſtra, tunc ⁊ nos apparebimus cuꝫ eo in gloria. Adhuc eo loquēte: Ecce nubes lucida obumbrauit eos: ſicut apoſtolus commemorat: Inuiſibilia dei ꝑ ea que facta ſunt intellecta cōſpiciuntur: a creatura mūdi. Vnde et ſi ea que in hac transfiguratiōe viſa ſunt diligentiꝯ attēdantᷣ, tota trinitas affuiſſe preſentialiter manifeſtiſſime cognoſcetur. Cum enī chriſtus ſit deus de deo: lumen merito apparuit in lumine: iuxta illud: Dñe in lumine tuo videbimus lumen. Spiritus ꝟo ſanctꝯ in nube, ⁊ etiam in columbe forma cū chriſtum Iohānes baptiſauit: ſic filius reſplēdet nūc in luce, ⁊ in humanitate. Et vt totam trinitatē adeſſe non dubites pater auditᷣ in voce. Vox enī de celo facta eſt: Hic eſt filius meus dilectus in quo michi complacui: qui in Adam michi diſplicui. Ipſum audite: hoc eſt verbū olim quo vſus fuerat Moyſes dicens ꝓphetam ſuſcitabit deꝯ. de fratribus noſtris. ipſum tanqꝫ me audietis: qui hunc non audierit exterminabitur de populo ſuo. verbum Moyſi de filio confirmatur a patre: vt ſcriptura concordet: et vt intelligant vniuerſi hec de chriſto, et nō de alio Moyſen preſenſiſſe. Id enim de eo ſcripſit Moyſes: chriſtus aperit vbi dicit: Si crederetis Moyſi crederetis et michi: de me enim ille ſcripſit: Vere filius meus non eſt adoptionis, ſed nature: nō temporalis, ſed eternus: nō aliunde, ſed cum ſubſtantialis: dilectus eternaliter et ſingulariter predilectus. De quo per prophetam: Ecce pater meus quem elegi. electus meus. q. v. in. i. a. mea. Merito vocatur dilectus, qui pre omnibus eſt et ſuper omnia diligendus. Vere dilectus, de quo ſponſa in canticis: Dilectus meus michi, et ego illi. Milia milium cum dilecto, et centena milia cum dilecto meo: non eſt mirum ſi diligitur a patre qui

vnigenitus eſt patris: diligit pater filiū: eternus eternum: ſummus equalem: diligẽs diligentem. Sic eñ filius a patre diligit ſicut patrẽ chriſtus diligit. Hoc eſt quod in euãgelio dicitur Pater clarificat filium, ⁊ idem clarificatur a filio. Ideo eñ mutuã inter patrem ⁊ filium clarificationẽ euangelica recenſet hyſtoria: ne videretur filius minor patre: et ne claritatẽ ſuam credat a ſeipſo filiꝰ habere: ſed ſit pater coeternus in gloria claritatis. Et ceciderunt diſcipuli eius in faciem ſuam: ⁊ timuerunt valde. Si Petrus apoſtolorum princeps, ſi Iacobus et Iohãnes qui erãt fortiſſime columne eccleſie non potuerunt ſuſtinere diuine ꝑſentiam maieſtatis: quid nos miſeri faciemus in die illa tremẽda iudicij vbi tãta futura in iudicio eſt eq̃tas, in iudice ſeueritas, in maieſtate ſublimitas, in ipſa rerum facie terribilis ⁊ inaudita nouitas: vt teſte ꝓpheta: Cogitare nemo poſſet dies aduẽtus ipſius: et homo eſt (inquit) et quis videbit eū? Quid putas fiet cū ignis ille conſumẽs (iudex ſcʒ viuorū et mortuorū) veniet in illa ſua diuinitatis magnitudine/fortitudine/furore/veritate? Contra foliū qđ vento rapitur oſtenſurus potẽtiam ſuam: ⁊ ſtipulam ſiccam ꝑſecuturus. timebūt angeli ⁊ archãgeli: ⁊ quis nos ab eternis timoribus liberabit? Turbor ego a puſillanimitate ſpiritus et tẽpeſtate: timeo ab ira potẽtis, a facie furoris eiꝰ, a fragore mūdi, a conflagratione elementorū, a voce archangeli, a verbo aſpero, a ventre inferni, a rugiẽtibus preparatis ad eſcam. Ne recorderis dñe iniquitatum mearū: et ne appendas in ſtatera peccata mea quibus irã merui. Si iniquitates obſeruaueris dñe: dñe quis ſuſtinebit? Quis inq̃ ſuſtinebit calores ignium? algores niuium? preſſuras cathenarum prementium, ſtringentium, vrentiū, ⁊ non conſumentiū? Ubi ſunt miſericordie tue dñe? Certe iniquitates meas cõſiderans, ⁊ recogitãs annos meos in amaritudine anime mee in deſperationis foueam incidiſſem: niſi iudex ille terribilis ꝓpriū haberet miſereri et parcere. Scio eñ q̄ nõ abſcidet miſericordiã ſuam in eternū: nec obliuiſcetur miſereri deus: ⁊ iratus miſericordie recordetur. Miſerebitur hominū filius hominis. Cumq̃ exarſerit in breui ira eius ſicut ad perditos erit terribilis: ſic erit in ſe ſperãtibus manſuetus. Liberabit ergo ab auditione mala timentes ſe: et erit miſericors in ſanctos eius. Et reſpectus eiꝰ in electos illius: ad ſignificantiam huius rei chriſtus poſt terribilem viſionem ad diſcipulos benignus cõſolator acceſſit, ⁊ dixit: Surgite, ⁊ nolite timere.

LEuantes oculos ſuos neminẽ viderunt niſi ſolum Ieſum: q2 euacuato velamine legis in figuris ꝓphetarum, in ꝓmiſſis apparuit gratia euangelice veritatis. In eo autẽ q̄ dicitur Leuantes oculos ſuos. Notãdum q̄ quanto altius quis oculos ſue cõſiderationis attollit, tanto minus de natura diuine eſſentie cõprehendit: accedet homo ad cor altum, ⁊ exaltabitur deus. Ideoq̃ chriſtus dum non ambulabat in magnis et in mirabilibus ſup ſe: ſed de ſeipſo humiliter ſentiebat. Ideo Paulꝰ ne ſcrutator maieſtatis opprimeretur a gloria cū ſapiens dicat: Altiora te ne queſieris, et fortiora te ne ſcrutatus fueris. Proponebat ſe nil aliud ſcire niſi Ieſum chriſtum, ⁊ hunc crucifixū: noluit ſecreta celeſtia occultari: vt ad tertium celum raptus ſe vidiſſe teſtetur qđ non licet homini loqui. Hinc eſt q̄ Moyſes a ſecreto dñi exiẽs faciem velat. Et Ieſus deſcendẽtibus illis de monte precepit dicens: Nemini dixeritis vi. do. fi. ho. a mortuis reſurgat. Non eſt eñ ſanctum dei dãdum canibus: nec margarite ſpargẽde ſunt porcis: quod quidẽ fieret, ſi ante fidei noſtre cõfirmationem quã chriſti reſurrectio roborauit, aut minus conſulte, aut minus tempeſtiue chriſti publicarẽtur archana. Ex ipſa nãq̃ publicatione vileſcerent: atq̃ nouellas plantationes fidei, ⁊ naſcentis eccleſie primitias impedirent. Q; ſi gloriam chriſti quã viderant predicarent: quẽ in proximo viſuri erant vilem, et abiectum, et turpiter in cruce pendentem/auctori ſue predicationis plurimū detraherent, et infirmis ſcãdalum generarent. Huius igitur glorioſe memoriam viſionis fratres chariſſimi deuotiſſime celebremus affectu. Si eniʒ debemus illa cum veneratione recolere, in qua chriſtus deſcendens ad dexteram dei patris nobis apparuit inglorius ⁊ infirmus: credendum eſt diem illum cum honore et reuerentia recolendum, in qua chriſtꝰ in hac infirmitate noſtra nobis apparuit glorioſus. Hec eſt enim dies in qua diſcipuli chriſtum, quaſi vnigenitum a patre, quaſi regem in decore ſuo conſpiciūt. Ceterum cum diuerſe ſint ſpecies viſionū, iſta preferenda eſt vniuerſis. Cum enim quedam fuerint ante gratiam: quedam ſub gratia: iſta eſt in gloria. Cum quedam fiant in nocte: quedam in die: iſta eſt in luce. Uidit (dixit Ezechiel) in viſiõe noctis: Paulus ad tertium celum raptus/ nox (inquit) preceſſit: dies auteʒ appropinquabit. Ecce viſio noctis: ecce viſio diei. In hac autem viſione preſenti future certitudo reſurrectiõis exprimitur. In hac nobis pignus, et arra ꝓponitur illius beatiſſime viſionis in qua dies ſine nocte: ſine labore requies: et gloria ſine fine. Quam nobis miſericorditer preparare et preſtare dignetur qui viuit ⁊ regnat per omnia ſecula ſeculorum Amen.

¶ Finis ſermonū Petri Bleſenſis.

¶ Sequitur eiuſdem in librum Iob explanatio.

HEnrico dei grã illuſtriſſimo Anglorum Regi ſuus Petrus Bleſenſis Cantuarieñ. Archiepi Cãcellarius Salutẽ in vero ſalutari. Grãs ago gratie largitori: qꝛ gratãter audiſtis ea q̃ edificãt ad ſalutẽ. Dũq̃ curialiũ ſollicitudinũ, ⁊ intricatos negociationũ laberitos euaditis, libẽter meditamini i lege dñi: ⁊ de diurnis laborib⁹ in lectiõe ſacre pagine reſpiratis. Glioſum ſiqdẽ eſt in ꝓncipe quotidianos act⁹ ſuos ⁊ ab eo incipere: ⁊ finire in eo q̃ eſt ꝓncipiũ ⁊ finis: q̃ eſt ꝓncipiũ ſine principio: ⁊ iudicat fines terre. Precepiſtis michi vt ad ſilitudinẽ illoꝝ tractatuũ q̃s fecerã de trãſfiguratiõe dñi, ⁊ de ꝯuerſiõe ſcti Pauli vitã ſcti Job ſummatim delibarẽ. ea dũtaxat interſerẽs q̃ ad patientiã, ⁊ ceteras ꝟtutes vos plení⁹ informarẽt. Hoc ſane exiſtimo cordi veſtro diuinit⁹ inſtillatũ. Cor ei regis in manu dei eſt: ⁊ q̃cũq̃ voluerit ꝟtit illud. Ut vitã ſcti Job, ⁊ alioꝝ veterũ patrũ libẽter velitis deducere ante oculos mẽtis veſtre: quatin⁹ poſſitis erudiri in eis ſm qđ precipit ꝑ ꝓphetã: Erudimini q̃ iudicatis terrã. Exẽplo ſiquidẽ taliũ confirmat fides: ſpes erigit: nutrit charitas: depmit ſupbia: humilitas circũducit: auget deuotio: ⁊ bene operandi deſiderũ excitat. Hic eſt ꝙ noĩa filioꝝ iſrael ſcribi fecit dñs in rationali iudicij, vt oĩbus apparerẽt: et vitam, atq̃ cõuerſationẽ ſctõꝝ patrũ ceteri ſibi in cõſequentiam traherẽt ⁊ exẽplũ. Opus itaq̃ arduũ, ⁊ ſarcinã aggredior magne molis: nõ ꝙ ſufficiẽtes ſim⁹ (vt dicit apl's) cogitare a nobis aliq̃d q̃ſi ex nobis: ſꝫ ſufficiẽtia noſtra ex deo eſt: ab eo q̃ dicit: Aperi os tuũ, ⁊ ego adimplebo illud. Et idẽ: Cũ ſteteritis añ reges, ⁊ ꝑſides: nolite cogitare quid, aut quõ reſpõdeatis: dabit ei vobis in illa hora q̃d loquamini. Incipiam ego in ipſius bñdicto noĩe qui eſt bñdictus in ſecula. Magnificẽtie veſtre ſupplicans humiliter ⁊ obnixe: vt exhortationẽ ſerui veſtri deuotiſſimi cũ patientia ſuſtinere velitis: recolentes qꝛ cũ Moyſes princeps eſſet in ppl'o dei, ꝯſiliũ Jhetro gratãter admiſit. Petrus aploꝝ princeps, Pauli correptionẽ nõ reſpuit. Balaam aſine vocib⁹ acq̃euit. Dauid rex ⁊ ꝓpheta Nathã minoris ꝓphete increpationẽ humiliter ſupportauit. Jeſus etiã cũ remãſiſſet i hierlm, et diceret ꝙ oportebat eũ eſſe in his q̃ patris erãt, nõ acq̃eſcẽtibus illi parentib⁹ ſuis ſecut⁹ eſt eos Nazareth. Rex ſeruos: magiſter diſcipulos: deus hoĩes: ꝟbũ ⁊ ſapiẽtia, fabrũ ⁊ feminã. Et erat ſubdit⁹ illis: ſicut euãgelica ſubiũgit hyſtoria. Lectorẽ etiã rogo vt hui⁹ eliminati opis nõ requirat ornatũ. Jeiune ſiquidẽ ⁊ inurbane oratiõis ruditatē: hinc anguſtia tẽporis: hinc anguſtie curiales excuſant. Pro negocijs etenĩ Cãtuarieñ. eccl'ie milito ad tẽpus in caſtris, et curiã ſequor: vbi nec habeo corporis requiẽ, nec libroꝝ copiam, nec ſpaciũ ſcribẽdi, nec ſtudẽdi oportunitatẽ, nec expeditũ animi iudicium, nec arbitrij libertatẽ. Opus itaq̃ ex his cõficio, q̃ miniſtrat in dulcedine pauperi deus: ⁊ que q̃nq̃ vel audiſſe me recolo, vel legiſſe.

VIr erat i terra hus noĩe Job: ⁊ erat vir ille ſimplex, ⁊ rectus, ac timẽs deũ, et recedẽs a malo. Tria hic ponũt. Simplex/rectus/ ⁊ timens deũ. Et qꝛ timor dei in cauſa eſt quare declinam⁹ a malo: Ideo ſubiũgit Et recedẽs a malo. Scriptura ei atteſtãte: Qui timet deũ faciet bona: ⁊ faciẽtibus mala nõ eſt timor dei ante oculos eoꝝ. In tribus cõmendat Job: in ſimplicitate, in rectitudine, i timore. Eſt aũt ſimplicitas q̃ cognata eſt fatuitati. Et eſt ſimplicitas q̃ in euãgelio cõmendat: Eſtote prudẽtes ſicut ſerpentes: ⁊ ſimplices ſicut columbe. Erat itaq̃ ſimplex/ꝑ ignorantiã: rectus/ꝑ iuſtitiã: timidus/ad cautelam. Simplex ad ſeipſuꝫ: rectus ad ꝓximũ: timidus ad deũ. Nõ eſt aliq̃s rectus ſi recte nõ diuidat. Bene offerebat Cayn: ſed peſſime diuidebat deo offerẽs hoſtias, ⁊ fratrẽ ꝑſequens innocentẽ. Nõ eſt rectus, q̃ linguã deo: aiam diabolo offert. Nõ eſt rectus, cuius caput ſupgreſſe ſunt iniquitates ei⁹: ⁊ ſicut onus graue grauate ſunt ſup eũ. Nõ eſt rectus, quẽ auaricia cõtrahit: quẽ torquet ambitio: quẽ voluptas incuruat. Rectus autẽ eſt, q̃ dat voci ſue vocẽ virtutis: bene loquẽs/⁊ melius agens. Melior ei eſt vox operis/q̃ꝫ vox oris. Merito ergo Job rectus erat/quẽ nõ inflabat elatio: quẽ nõ deprimebat iniquitas: quẽ aduerſitas nõ frangebat. Sequit Et timẽs deũ. Nõ timebat eos q̃ corpus occidũt: ⁊ poſtea (ſicut euãgeliũ dicit) nõ habent quid faciãt. Sꝫ timebat eũ qui corpus põt occidere: ⁊ aiam ꝑdere in gehẽnam. Timebat nõ ſeruiliter ꝓpter penã: ſed filiali affectu ꝓpter gratiã. Quattuor timores in ſacro eloquio diſtinguũt. Mũdanus, ſeruilis, initialis, filialis, ſiue caſtus. Mũdanus timor, eſt cum periculũ corporis, aut temporaliũ rerũ diſpẽdia formidam⁹. Seruilis, eſt cũ timemus dolores eternos, ⁊ anguſtias gehẽnales. Initialis, cũ quis incipit delectari in obſeruãtia mandatoꝝ dei: cũ iã ea que duriora ipſi fuerãt ⁊ auſteriora, dulceſcũt. De iſto timore dicit apl's ꝙ charitas foras mittit timorem: qꝛ timor in charitate non eſt. Caſtus autẽ, ſiue filialis timor eſt: cũ vxor virũ quẽ ſuper oĩa diligit veret offendere: aut aliq̃s fili⁹ facere qđ diſpliceat oculis amãtiſſimi patris. Iſte timor ꝓcedit nõ ex formidine, ſed amore. Iſte timor teſtimonio ꝓphete ꝑmanet in ſeculũ ſeculi. Timebat itaq̃ Job: Beatus eñ qui timet dñm. Hoc in veritate frequẽter expertus ſum nichil efficacius ad gratiã chriſti ꝓmerẽdã, recuperandam, retinẽdam: q̃ꝫ ſi inueniat quis ſemꝑ nõ alta ſapere, ſed timere. Idcirco Sapiẽs dicit: Beatus homo qui ſemꝑ eſt pauidus. Erat itaq̃ Job (q̃ interpretatur dolẽs) in terra hus. Quomodo ſonat conſilium Simplex, ⁊ rectus, ac timẽs deum. Quia inter anxios dolores, ⁊ importabiles preſſuras diuino ſociabatur conſilio: vincebatq̃ hoſtem humani generis verſutum, ⁊ ſuperbum in ſimplicitate, et iuſtitia, ⁊ timore ⁊c̃.

Natiq; ſunt ei ſeptem filij: ⁊ tres filie. Et fuit
poſſeſſio eius ſeptē milia ouiū: et tria milia
cameloꝝ ⁊c̄. In numeroſitate filiorum: in
poſſeſſionum ſcʒ multiplicitate ſolet cenſe-
ri felicitas huius mūdi. Uerūtamen nō eſt felicitas
in hoc mūdo. Tranſit mūdus, ⁊ omnis cōcupiſcen-
tia eius. Uidi omīa que ſunt ſub ſole (dicit Sapiēs)
⁊ omnia vanitas, et afflictio ſpiritus. Mūdana hec
omnia viliſſima reputabat miles fortiſſimus: cuꝰ nu-
meroſitas in ꝓle: dilatatio in bonis tēporalibꝰ ideo
recenſet: vt oſtēdat quante fuerit patiētie, cōſtantie,
⁊ humilitatis exēplū. Infelix ego homo, quis dabit
capiti meo aquā: ⁊ pedibus meis fontē lachrymarū?
Quia nec potuit morte tot filioꝝ cōcuti: nec tot poſ-
ſeſſionū amiſſiōe turbari. Sic examinat in fornace iu-
ſtitie dñs aurū ſuū: ſic ꝓbat in aduerſitatibꝰ ſanctū
ſuū: vt eū ꝓuehat ad coronā: ⁊ tā principibus ꝙ̄ pre-
latis ſit patientie, cōſtantie, ⁊ humilitatis exemplū.
Hi eñ qui beati Job imitatores eſſe debuerūt, ⁊ ſe-
quaces, mētes arūdineas habēt: Omni flatui cedūt
omni ſpiritui credunt, omni circūferuntur vento: in
ſuis iudicijs fauore liqueſcūt: in cōſilijs pauore deſi-
ciūt: turbant̄ triſtitia: auaricia cōtrahuntur: ꝓtrahūt̄
ambitione: inquietātur ſu ſpitiōibus: curis exeſtuāt:
tabeſcūt odio: mordent̄ inuidia: honoribus tument:
oculos habēt ad munera: pupillo et vidue nō inten-
dūt: immo (qđ longe grauius eſt: ⁊ qđ ſine miſerabili
gemitu explicare non poſſum) chriſti opprobria, fla-
gella, ſputa, clauos, lanceā, crucē, mortē. hec omnia
prelati in fornace cōplent: ⁊ vniuerſitatis preciū ſuis
marſupijs includentes, patrimoniū crucifixi aut ne-
potibꝰ erogāt: aut damnabiliter retinēt: aut in vſus
extraordinarios dilapidāt / ⁊ ꝓfligant. Nōne cōſide
rant infelices qꝛ morituri ſunt? Nōne cogitāt qꝛ re-
quiret dñs ab vnoquoq; rationē villicatiōis ſue, aut
ſui ꝑncipatus honoꝛē? Propter hoc irritauit impiꝰ
deū: dixit enīʒ in corde ſuo nō requiret. Sed certe re-
quiret exactiſſime vſq; ad nouiſſimū quadrantē: ⁊ re
tribuet abundāter faciētibꝰ ſuperbiā. Malos itaq;
male perdet: ⁊ vineā ſuaʒ locabit alijs agricolis. Ue
operātibus vinee dñi ſabaoth, ſi cū ſarmētis abſcin-
dunt̄. Ue paſtoribus: ſi numerant̄ in ſiniſtra cum he
dis. Ue piſcatoribus, ſi cū malis piſcibus eijciūtur
foras. Ue operarijs dñice meſſis, ſi cum palea com
burunt̄. Iſti ſunt paſtores quibus Yſaias impꝛope-
rat dicēs: Paſtores erāt, et intelligētiam ignorabāt.
Et Hieremias: Tenētes legem neſcierūt me. In eo
ſiquidem ſunt paſtores: qꝛ ſe paſcūt. Quantū eñ ad
curam ouiū pertinet, tonſores potius ſunt ꝙ̄ paſto-
res. Lac, ⁊ lanam querūt in ouibus: non ſalutē. Sa-
ne in Leuitico precipit̄ vt ſacerdos habeat in ſacri-
ficijs armū dextrū, ⁊ ſeparatū: vt operatio ſacerdo-
tis, vel prelati non ſolū ſit ſancta (qđ ſignificatur per
dextram) ſed exēplo ſit ꝑcipua, et merito ſingularis:
quodq; tantū precellat ſubditos opere / quantū pre-
eminet dignitate. Agnoſcat ergo vnuſquiſq; ſue vo-
cationis honoꝛē: ſciatq; qꝛ angelus dñi exercituū eſt:
ſciatq; qꝛ eſt ſal terre / ⁊ lux mūdi. Recordet̄ inq̄ꝫ pre
latus quos anteceſſores habuerit: et quoꝝ teneat di
gnitatē. Habet enīʒ principatū Abel: patriarchatū
Abrahe: gubernationeʒ Noe: ordinē melchiſedech:
dignitatem Aaron: auctoritatem Moyſi: virtutem
Samuelis: poteſtatē Petri: vnctioneʒ chriſti. Quid
dicet̄ de clericis q̄ infinitas aīas in cura ſuſcipiūt, et
de illaꝝ ſalute nō curant? Plerīq; ſunt q̄ (nō dicam)
aīarū de quibus reſpōdere tenent̄ in die tremēdi iu-
dicij: ſʒ vix eccleſiarū ſuarū numerū nō cognouerūt.
Adiūgūt eccleſiā eccleſie: domū domui: agrū agro.
Et de talibus dicit Yſaias. Ue q̄ iungitis domū ad
domū: ⁊ agrum agro copulatis vſq; ad terminū loci.
Et Abacuch: Ue q̄ multiplicat nō ſua, vſq; quo ⁊ ag
grauat ꝯtra ſe denſum lutū. Clerici q̄ nichil poſſidere
debuerāt, oīa poſſidere preſumūt. Non laborāt, non
arāt, nō ſeminant, nō edificāt, neq; nauigāt, neq; pu-
gnāt. Et vt v̄bo pſalmiſte vtar: In labore hominū nō
ſunt: ⁊ cū hoībus nō flagellabunt̄: ideo tenuit eos ſu
perbia. O infelices, vtinam ſaperēt, ⁊ intelligerēt, ac
nouiſſima ꝓuiderēt. Utinā miſeri ſaperēt quid porte
dat hoc verbū: Cū hoībus nō flagellabunt̄. Certe q̄
cū hoībus temporaliter nō flagellabūt / eterna ſunt
cū demonibꝰ flagella paſſuri. Monachi aūt, ⁊ cano
nici regulares q̄ viā vite arctioris, et ſanctū cetū ele-
gerūt, ſimplices ſunt vt colūbe ſcʒ vultu: ſed nō habi
tu, nō affectu. Uenient (inquit dñs) ad vos in veſtimē
tis ouiū: intꝰ aūt ſunt lupi rapaces. Nō eſt iudiciale
aut venale cui nō ſe miſceāt viri religioſi: ⁊ cui ſe im
portuniſſime nō importēt. Mundū eñ quadā ſimu-
latoria religiōe fallētes, fallūt peſſime: ⁊ mūdo mor-
tui negociant̄, ⁊ venāt̄ que mūdi ſunt. Et ſi eccleſia
(ſcđm qđ legitur) regnum dei eſt: cuʒ ipſi eccleſiam vel
violentia, vel venalitate inuadāt: ſecure infero qꝛ re-
gnum dei vim patit̄: et violenti diripiūt illud. De re-
gibus ⁊ principibus q̄ Job rectitudinē et iuſtitiā de-
berēt imitari apoſtolus dicit: Et nō ſine cauſa gla-
diū portāt ad vindictā malefactoꝝ: laudem vero bo
noꝝ. Unde cōſtituti ſunt patres orphanoꝝ: vidua-
rum iudices: punitores exceſſuū: religionis aduoca-
ti: eccleſie defenſores. Audi quid dicat Job, Pater
eram pauperū: conterebam molas impij: ⁊ dētibus
impij auferebā predam: non negabam pauperibus
quod volebant: ⁊ petētium oculos expectare non fe-
ci. Nouiſſima clauſula huius verbi illos ſpecialiter
principes tāgit: qui cum de facili poſſunt pauperum
negocia expedire, ſemper differunt: ⁊ continua pro-
craſtinatiōe expectantiū vota ſuſpendunt. Ne dicas
(dicit Salomon) vade: et cras reuertere cum ſtatim
poſſis dare: Quia ſicut quidā magiſter meus elegan
tiſſime dicit. Denigrat meritū dātis mora: fac quoq;
raptim: Munera plꝰ laudis, pluſq; fauoris habent.
Quodcunq; potes (dicit Salomon) conſtanter ope
rare: neſcimus quid ventura pariat dies. De morte
quidem certi ſumus: nichil eſt tamē incertius hora

mortis. Jam venimus ad canos: ꝛ mortis preambulos feſtinanter accepimus. Sicut enim apoſtolus dicit in epiſtola ad Romanos: Quod enim antiquatur, et ſeneſcit, ꝓpe interitum eſt. Incerti ergo ſumus, quando dominus venturus ſit: quia ſicut fur ita in nocte veniet. Cum autem dixerit pax, et ſecuritas: tunc repentinus ſuperueniet interitus: et dolor ſicut in vtero habentis: ꝛ non effugient. Quia iuxta Salomonem: Proſperitas ſtultorum perdet eos. Hinc apoſtolus ad Timotheum: Diuitibus huius ſeculi precipe non ſuperbire: nec ſperare in incerto diuitiarum. Uere incerto. Dormierunt ſomnum ſuum (inquit Pſalmiſta) ꝛ nichil inuenerunt viri diuitiarum in manibus ſuis.

Et ibant filij eius vt comederent, ꝛ biberent cum eis. Cum in diuiſione hereditarie ſortis frequenter ſoleat eſſe zelus et emulatio inter fratres: patet prudentia Job qui ſic vitam inſtituerat filiorum: vt ſe mutua charitate diligerent: et ſeſe ad amica conuiuia inuitarent per viciſſitudines. Bonum ſiquidem eſt et iocundum habitare fratres in vnum. Quia quanto gratior eſt in conſpectu dei et hominum amor ſupremus / tanto enormius eſt ſi inter eos diſſenſiones ꝛ ſciſmata nutriantur. Propter hoc dicit apoſtolus. Obſecro vos fratres per nomen domini noſtri Jeſu chriſti vt idipſum ſentiatis: ꝛ non ſint in vobis ſciſmata. Erat itaque plena concordia inter filios, ꝛ filiorum ad patrem: vt ſecundum apoſtolum ſeruarent vnitatem ſpiritus in vinculo pacis. Si enim a patre filij diſſentirent, iam non eſſet inter eos charitas: qui non obſeruarent patri debitam charitatem. Auelle a ſole radium, ꝛ non lucet: preſcinde riuum a fonte, ꝛ areſcit. Abſcinde ramum ab arbore, et ſiccatur: membrum a corpore, ꝛ putreſcit. Separa filium a deuotione paterna, ꝛ iam non eſt filius, ſed frater ꝛ collega illorum de quibus dicitur: Uos ex patre diabolo eſtis. In principio Yſaie legitur: Filios enutriui, ꝛ exaltaui: ipſi autem ſpreuerunt me. Ultimum autem verbum eiuſdem ꝓphetie eſt: Uermis eorum non morietur, ꝛ ignis eorum non extinguetur. In veteri teſtamento precipiebatur agnus paſchalis comedi in vna domo, vt in habitantibus conſonantia morum, ꝛ affectuum notaretur identitas: ſicut ſcriptum eſt. Qui habitare facit vnius moris in domo. Idipſum quoque beato Job ad aliarum virtutum cumulum accedebat, quia filios ſuos nutrierat in amore: ꝛ vagos adoleſcentie motus ſub cenſura cohibuerat diſcipline. Hely enim quamuis alias iuſtus eſſet / filios tepide corrigebat: ꝛ ideo viſus eſt reprobatus a domino: et a ſella in qua ſedebat euerſa collo fracto cecidit: quia filios non correxit. Dilexiſti (dixit ei dominus) magis filios tuos quam me. Periit igitur, quia circa filiorum correptionem negligens extitit: et filij eius Ophni, et Phinees ſunt occiſi. Caueant patres ſpirituales qui in cathedris ſedent: ne ob negligentiam ipſorum ſui filij occidantur: ne deſtruatur eccleſia, ne in ipſorum confuſionem ꝛ perniciem cathedra ſubuertatur.

Cumque in orbem tranſiſſent dies conuiuij mittebat Job, et ſanctificabat eos. Septem erant filij: ideoque ſeptem conuiuijs: ꝛ ſic ſeptem diebus expletis mittebat Job: et ſanctificabat eos. Septenarius numerus ſtatum preſentis vite ſignificat: quia dierum curriculo voluitur, ꝛ diſtinguitur tempus preſens. Septem itaque diebus elapſis Job filios ſuos ſanctificabat: quia poſt vite preſentis excurſum vocem illam ſanctificationis ꝛ gratie expectamus: qua dicetur nobis a domino, vel dominus filijs ſuis. Uenite benedicti patris mei: percipite regnum quod vobis paratum eſt ab origine mundi. Conſurgenſque diluculo, offerebat holocauſta per ſingulos. Dicebat enim ne forte peccauerint filij mei: et benedixerint: id eſt maledixerint cordibus ſuis domino. Ne forte dicit. Temerarium enim eſt de corde alieno ſententiam ꝓferre: homo videt in facie. De cordibus autem iudicat cui omne cor patet: qui ſolus ſcrutatur renes ꝛ corda. Propterea dicit apoſtolus. Pro minimo michi eſt vt ab homine iudicer: aut ab humano die. Offerebat Job pro filijs ſuis holocauſta per ſingulos: timens ne in conuiuijs ſuis domino detraxiſſent. Solet ſiquidem oriri ex comeſſationibus garrulitas. Niſi enim deditos gule raperet immoderata loquacitas, diues ille qui epulabatur ſplendide non arderet in lingua dicens: Pater abraham miſerere mei: ꝛ mitte lazarum vt intingat extremum digiti ſui in aquam, ꝛ refrigeret linguam meam: quia crucior in hac flamma. Lingua ſiquidem modicum membrum, ꝛ mobile. Ceteraque membra quandoque multiplici malignitate contaminat. Eſt ei lingua diſſoluta: lingua impudica: lingua magniloqua in ſuperbia ꝛ abuſione. Prima, ſcurrilitati. Secunda, laſciuie. Tertia, arrogantie famulatur. Et quod eſt deteſtabilius lingua illa regis babylonij qua dicebat: Nonne hec eſt Babylon magna, quam ego edificaui in domum regni mei? Propter hoc in bruti animalis delectionem humiliari meruit principis illius preſumptuoſa elatio. Homo enim cum in honore eſſet non intellexit: comparatus eſt iumentis inſipientibus: ꝛ ſimilis factus eſt illis. Certe ſi boues, et aſini loquerentur, poſſent dicere: Ecce nabugodonozor factus eſt ſicut vnus ex nobis. Uerebatur itaque Job ne linguе lubricum traheret eos ad peccatum vt in cordibus ſuis benedicerent. i. maledicerent domino. In corde ſuo maledicit, qui bona opera non recta intentione facit. In corde maledicit, qui quod a deo habet ſibi, ꝛ non deo aſcribit. Impudiciſſime puluis, et vento turbinis diſpergende. Quid habes a te vt poſſis, aut debeas gloriari? Qui gloriatur, in domino glorietur. Si in aliqua parte tibi vſurpas gloriam, fur es. Eam enim chriſto ſurripis et furaris. Si oſculatus ſum manum meam (dicit Job) quod eſt ſumma iniquitas, et abnegatio in deum. Manum ſuam oſculari eſt de ſuis operibus gloriari. Ad eum ergo ſolum gloria referatur, qui ſolus glorioſus eſt in ſecula. Non nobis domine non nobis: ſed nomini tuo da gloriam. Solus habens gloriam qui ſolus pugnaſti: qui ſolus in patibulo triumpha-

ſti. Torcular (inquit) calcaui ſolus: ⁊ de gentibus nō
eſt vir mecum. Da nobis domine pacē: et ſufficit no
bis. Loquere pacem in plebem tuam: et fiat pax in
virtute tua. Scimus enim quia prudentiſſime diſtin
guebat angelus cū dicebat: Gloria in excelſis deo: ⁊
in terra pax hominibus bone volūtatis. Offerebat
itaq; Job holocauſta pro filijs. Sciebat enim ꝙ ex
cōmeſſatione ſurgit ebrietas: ex ebrietate temeritas.
Cōmeſſatio turbat anime ſtatum. Ebrietas confun
dit rationis iudicium. Temeritas precipitat in rea
tum. Ideo apoſtolus commeſſationes, et ebrietates
multipliciter interdicit. Quoꝝ enim deus vēter eſt: ⁊
gloria eorū in confuſione. Eſca ventri (dicit apl's) et
venter eſcis. deus autē et hunc et has deſtruet. Le
gitur ꝙ Nabuſardā princeps coquorū deſtruxit mu
ros hieruſalem: quia plerunq; euenit vt vicium gule
merita eorū deſtruat et euertat qui viam religionis,
et ſancte pacis propoſitū elegerunt. Illud precipue
michi materiam dolorū importat, ꝙ etiam viri reli
gioſi, et ſancti ordinis profeſſores de ferculoꝝ nume
roſitate contendunt. Si inuenerit religioſus circa ſe
pulſum velocem: aut venā incēſam: aut hebetem ap
petitū: conſulit medicos: examinat ſpecies: electua
ria facit: varijs vtitur ſalſamentis, que non ſunt con
dita ex cynamomo, et gariofilo, et nuce muſcata. O
ꝙ̄ odioſum eſt in homine qui de hierarchia ſupcele
ſti debuerat loqui: de ieralogodion, ⁊ ierapira diſpu
tare: vt ſit religioſus diſcipulus potius Epicuri ꝙ̄
chriſti. Hoc capiti: hoc oculis: hoc ſtomacho: h epa
ti meo nocet. Butyrū conuertibilis eſt nature: ceruiſ
ſia vētos facit: caules melancolici ſunt: porri colerā
aſcēdunt: piſa guttam generant: fabe conſtipant: len
tes excecant: caſeus vniuerſaliter peſſimus eſt. Diu
ad orationē ſtare neruos debilitat: ieiunare turbat
cerebrum: vigilare deſiccat. Nunq̄ inueniuntur hec
diffinire in euangelio, aut prophetis. Certe non ha
bet hoc inſtitutio Benedicti: ſed miſeris hoc reuelat
caro et ſanguis. Hec de cōmeſſationibus. De ebrie
tate vero que eſt cōmeſſationis porrio, et ſequela: il
lud in breuitate perſtringo. Quia ſicut adā gule: ſic
Noe, ⁊ loth ebrietati ſubiacuit. Certe dicit Ambro
ſius. Nunq̄ fuiſſet ſeruitus, ſi ebrietas non fuiſſet.
Quid autē dicemus de illis perdite mētis homini
bus qui potando decertant? qui plus bibere victo
riam arbitrātur: qui tunc felices ſe reputant, cū aut
ſe, aut ſocios lingua vident titubare ⁊ pedibus: qui
tunc amplius bibunt cum minus ſitiūt: qui hominē
deteſtantur qui ebrietati non ſtudet: ⁊ ſi ebrij nō fue
rint, dormire non poſſunt. Audiant quid dicat dñs
per organū ſancti ſpiritus Iſayam. Ve qui potētes
eſtis ad bibendū: et fortes ad miſcendā ebrietatem.
Salomon ebrietatis incōmoda ſuccincta et vrbana
breuitate eloquētie concludit, dicens. cui ve: cuiꝰ pa
tri ve: cui rixe: cui fouee: cui ſine cauſa vulnera: cui ſuf
foſſio oculoꝝ: Nōne his qui morantur in vino, ⁊ ſtu
dent calicibus epotandis? Sic faciebat Job cunctis
diebus. In hoc perſeuerātia boni operis deſignat.
Perſeuerantia hoc prerogatiue habet: quia cū om
nes virtutes currant ad brauiū: ſola pſeuerantia co
ronatur. Multū q̄dē valet deprecatio iuſti aſſidua:
qđ in oratione manifeſtiſſime liquet. Dū enim oraret
moyſes: dū manus erigeret: vincebat populus dei.
Dum autē dimittebat manus: aut ab oratione ceſ
ſabat, amalech preualebat. Ideoq; iob cunctis die
bus offerebat holocauſta pro filijs: quia ſe in quoti
dianis eorum cōuiuijs peccandi materia ingerebat.
Oportebatq; continuū eſſe remediū, vbi continua
erat occaſio, et pronitas ad peccandum.

Quadam autē die cum veniſſent filij dei vt
aſſiſterēt coram dño, aſtitit inter eos etiā
ſathan. Multe ſunt curie: ⁊ aliquis ſathan
ſemper inuenit in ſingulis. Eſt autē ſathan
ille q eſt accuſator fratrū: bonorū operū deprauator
occultus: omniū aduerſariꝰ: ⁊ quaſi anguis inter an
guillas: illi preſertim legatiōes frequētius inſinguun
tur. Et forte qđ aſcripſit ad gloriā dei: merito ei im
ponit ad laborē. Mittunt quandoq; a dño boni an
geli: ſicut dicit apl's: Miſſi in miniſteriū, ꝓpter eos q
hereditate capiūt verbū ſalutis. Mittunt etiā mali
angeli ad vexationē malorū. vt fiant (ſicut ait ꝓphe
ta) immiſſiones per angelos malos. Mittunt ad ꝓba
tionem bonoꝝ: ad virtutū exercitiū: ad augmētū gra
tie in eis: ad glorie incremētū. Qua vero fronte: qua
audacia preſumit ille filius ſupbie: ille angelus apo
ſtata, inter filios dei apparere? Certe q: per ſuper
biam cecidit, ſuperbiēdo aſcēdit. Superbia (inquit)
eorum qui te oderūt, aſcēdit ſemper. Superbia qui
dem natiōe celeſtis eſt: in celo cōcepit dolorem: ⁊ pe
perit iniquitatem. Atq; illuc libētius tēdit vnde ceci
dit. Nec ideo apparet ſathan inter angelos dei: vt vi
deat vultū eius in quē angeli cōſpiciunt: cuius faciē
ſemper vident: q: dñm nō videbit, ⁊ viuet. Ablatus
eſt peccator ne videat gloriā dei. Appet corā domi
no, vt videatur a deo quem videre non poteſt. Exce
cauit eum malicia eius. ſicut cecus qui in radio ſolis
eſt: et beneficio ſolis nō vtitur. hoc ſolum ei videre ꝑ
mittit qđ ſibi imputat ad tormentū. Torquet enim
inuidia: immoritur angeloꝝ felicitati ⁊ proſperitati fi
delium tabeſcit: iuxta illud. Peccator videbit ⁊ ira
ſcetur dentibus ſuis fremeſcet, et tabeſcet: deſideriū
peccatorū peribit. Querit autem dñs a ſathan, quaſi
ignoret vnde veniat: quia ſicut dicitur iuſtꝰ neſciret
mentiri: quia mentiri non vult, et mendaciū nō acce
ptat: ſicut ille qui nouit viā iuſtoꝝ, viā imploꝝ igno
rat. Circuiui terram: ⁊ perambulaui eam. Bene di
cit circuiui. impij enim in circuitu ambulant. Aduer
ſarius ſiquidē noſter tanq̄ leo rugiens circuit, que
rens quē deuoret: eoſq; libentius deuorare attēptat,
quos vite ſanctioris agnouit. Quia ſicut ſcriptū eſt:
Cibus eius electus. Dixit dñs ad eum. Nunqd con
ſideraſti ſeruum meū Job ꝙ nō ſit ei ſimilis in terra:
vir ſimplex, ⁊ rectus, et timens deum? A cōmenda

tione iuſti incipit. Non enim qui ſeipſum cõmendat ille probatus eſt: ſed quẽ deus cõmendat. Illas qꝫ virtutes proponit ei quas amplius habebat, vt inimicũ vehementius torqueat, et prouocet ad temptandũ. Uult enim dñs ſuos fortiter tẽtari: vt faciat cum tẽtatione prouentũ. Gaudet et princeps militie ſi militem ſuũ cum forti aduerſario ſtrẽnue pugnantẽ aſpexerit. Exultat chriſtus cum martyrẽ ſuum videt nũc flagellari: nunc extendi in eculeo: nunc ferreis laniari vngulibus: nunc ſagittis exponi: nunc mẽbris truncari: nũc ignibus ſupponi. Stat martyr, afflictus q̃dẽ: ſed inuictus. Uidenſqꝫ ſanguinẽ ſuum ex diuerſis partibus corporis ebullire, non ſua vulnera, ſed redẽptoris attẽdit. Inter anxietates ergo acerrimas tripudians, ⁊ triumphans, dolores corporis nõ ſentit: quia peregrinatur a corpore: nec deficit ibi ſtupor nec anime dolor: ſed ꝓ chriſto contẽnitur: quia ſi non eſſet magnus dolor, ⁊ acerbitas in pena, nõ eſſet magnũ meritũ in corona. Sic dñs ⁊ poſſeſſiones, et ꝑſonam ſerui ſui Iob malicie tẽtatori expoſuit: vbi per exteriora, et interiora afflictus: munitus tamen a domino a dextris, et a ſiniſtris, et creſcat in gratiam, et proficiat ad coronam.

REſpondit ſathan. Nunquid fruſtra timet deum Iob? Nonne tu vallaſti eum, ⁊ domum eius? vniuerſamqꝫ ſubſtantiã eius per circuitũ, operibus manuũ benedixiſti: et poſſeſſio eiꝰ creuit in terra? Sed extende manũ tuam, et tange cuncta que poſſidet: niſi in faciẽ benedixerit tibi. Quia ſathan in viro ſancto mala non inuenit que accuſet: bona etiam conuertit in malum falſo: et malicioſe viciũ ingratitudinis ei volens imponere, quẽ aliter non poterat deprauare: quaſi diceret: nec te timet, quaſi ingratus: nec eſt quare te timeat. Et vallaſti eum, ac domũ eius. Omnẽ timorẽ, ac reuerẽtie materiã in eo abſcidiſti. Sciebat aduerſarius viciũ ingratitudinis eſſe, per qđ homo deo poterat ampliꝰ diſplicere. Ingratitudo eñ eſt ventus vrens: ſiccans fontes pietatis: rorẽ miſericordie: fluenta gratie. Ingratitudo eñ eſt diſperſio virtutũ: beneficiorꝫ ꝑditio: exinanitio meritorꝫ. Homo ſiquidẽ ante paſſionẽ chriſti laborabat ingratitudinis morbo. Dicebat eñ homo creatus, ſed nondũ redẽptus, non amplius teneor diligere deum q̃ cetere creature. Dixit enim ⁊ factꝰ ſum. Unde nõ plus in me q̃ in aliquo brutorꝫ animalium laborauit. Sumebatqꝫ humana impietas occaſionẽ ingratitudinis de materia gratiarũ: ſed obſtructũ eſt os loquẽtiũ iniqua: et iam nõ eſt ingratitudinis locus. Plus eñ deus in ſola redẽptione hominis q̃ in tota fabrica mundi laborauit. Factus nãqꝫ de dño ſeruus: de diuite pauper: de imortali mortalis: de verbo caro: de filio dei filius hoĩs. Suſtinuit autẽ opprobria exprobrãtiũ: paſſus inſidiatores in factis: ꝯtradictores in verbis: illuſores in anguſtijs: neceſſitates carnis: mortis horrorẽ: ignominiã crucis. Illuc amãtiſſime princeps excellentiam veſtrã rogo, et rogando conſulo, vt iugiter habeatis in mente quãta vobis fecit dñs: de comite in ducem: de duce in regem extulit. Poſtmodũ reges multos ⁊ maximos in eorum ꝓuincijs veſtre dominationi ſubiecit. Et quia ſunt miſeratiões eius ſuper omnia opera eius, ſingulis diebus laudes quidẽ proprias ei referatis, et ſpeciales gratias de miſericordia quã vobis in veſtrorum diſſenſione filiorꝫ exhibuit. Receſſerat a vobis caro: viſcera veſtra erant a vobis amiſſa. Omnes circũiacẽtes principes, et populi: omneſqꝫ veſtrates fere in veſtrum anhelabant exitiũ. Erantqꝫ (ſicut dicit ſcriptura) inimici hominis domeſtici eius. Uerũ humiliauit eos qui eſt ante ſecula: deditqꝫ hoſtes veſtros in manus veſtras ad alligandos pedes eorꝫ in compedibus: et nobiles eorũ in manicis ferreis. Ipſe etiã conuertit corda eorũ ad patrẽ: eoſqꝫ ad eam ſubiectionem, et humilitatẽ veſtris pedibus inclinauit: vt iam non dubitent vniuerſos pro vobis ſubire labores: et pro veſtro honore offerre ſe morti. Non ergo hoc vobis aſcribatis, ſed dño: nec iudaicum illud opprobrium vocetur in vobis: Non fuerunt (inquit) memores beneficiorꝫ eius: ⁊ mirabilia eius que oſtẽdit eis. Abſit ab ore, et a corde veſtro vox illa peſtifera, ⁊ in auribus altiſſimi odioſa: Manus noſtra excelſa: non dñs fecit hec omnia. Audite quid ſapiens dicat: Quãto maior es, humilia te in oĩbus. Humiliamini ſub potenti manu dei: ſub eo per quẽ reges regnãt: quẽ noſſe, viuere: cui ſeruire, regnare eſt: ſine gratia cuius, nec princeps honorẽ: nec populus habet pacem: nec quietẽ religio: nec eccleſia libertatẽ. Tange (inquit) omnia que poſſidet: niſi in faciẽ benedixerit tibi. Facies dñi, grã eius eſt. Oſtende (inquit Pſalmiſta) faciẽ tuam: et ſalui erimus. Et alibi. De vultu tuo iudiciũ meum prodeat: et vultũ tuum dñe requirã. Deo itaqꝫ in faciẽ maledicit qui gratiã eius quã in proſperitate ſeruauerat, in rerum temporaliũ ſubtractione, aut in corporis afflictione contemnit. Dixit dñs ad ſathan. Ecce vniuerſa que habet ĩ manu tua ſunt: tamẽ in eum ne extendas manũ tuam. Non fauore, aut prece diaboli inclinat̃ dñs deus vt ipſius tẽtationi ſeruũ ſuum velit exponere: ſed ſerui ſui vtilitati proſpicit, et honori, mittens militem ſuũ ad prelium, quẽ nouit reportare de prelio gloriam et triũphum. Iuſtiſſimũ ſiquidẽ dei iudiciũ, vt ille peſſimus malleator dum iuſtos premit inter malleũ et incudem, fabricet eis coronas perpetuas: et qui omnes attẽptat vincere, ab oĩbus vincatur. Et qđ ſanctis multiplicatur ad gloriã, ei ad ignominiã ⁊ cõfuſionẽ conuertat̃. Tamen in eum ne extendas manũ tuam. Poſſeſſiones Iob inimico exponit deus: corpus ꝓtegit. Corpus tamen poſtmodũ traditurus ex altiſſima diſpenſatione hoc faciens. Sciebat ꝙ fortius tentationi vni reſiſteret, q̃ duabus: et ꝙ ex victoria pugne preuie, animus Iob ad alterius tentationis tolerantiam conſtantius firmaretur. Non eñ

(ſicut dicit Apoſtolus) permittit deus ſuos tentari ſupra id qđ poſſunt: ſed facit cū tētatione prouentū. Tollitq; dñs virgam peccatoꝝ deſup ſortem iuſtorum: vt non extendant iuſti ad iniquitatē manus ſuas. Egreſſuſq; eſt ſathan ad faciendū. Uere egreſſus eſt: quia in veritate nō ſtetit, qui in ſuperbia ſua corruit, qui in gratia non permanſit.

Cum autem quadā die filij eius, ⁊ filie comederent, et biberēt vinū in domo fratris ſui primogeniti: nuncius venit ad Job qui diceret. Boues arabant: et aſine paſcebāt iuxta eos: et irruerūt ſabei: tuleruntq; omnia: et pueros percuſſerūt gladio: et ego euaſi ſolus vt nunciarem tibi. Oportuniſſimū tēpus tētationis elegit: cū ſcilicet filios iob comedētes/⁊ bibentes inuenit. Adhuc eſce eorum erant in ore ipſoꝝ: et ira aſcendit ſup eos. Quia enim cōmeſſationes ſine peccato eſſe nō poſſunt: cōmeſſationibus inimicus ſe ingerit libenter. Orationē vero, et ieiuniū ſemp odit: quia genus etiā demonioꝝ eſt, qđ non niſi in ieiunio et oratione expellitur. Et notandū eſt ꝙ cibum ſumere peccatū non eſt: ſed in cibo delectari peccatū eſt. Quandoq; enī nō minus aliquis guloſus eſt in viliſſimis cibis, ꝗ; alius in delicatis epulis. Legitur Jonathas peccaſſe in guſtu mellis: Eſau in edulio lētis: Sodomitas in ſaturitate panis. Ergo (beato teſte Hieronymo) nō cibus, ſed appetitus in culpa eſt. modus, vt ſumatur cibus cum moderatione inculpata. Qualitas, vt non ſint cibi exquiſiti: aut nimiū ſumptuoſi. Comedere poſt ſaturitatē, eſt ſupfluum: ante eſuriē, ocioſum: in eſurie, licitū: poſt eſuriem, meritorium. Certe non credo in homine incolumi ieiuniū alicuius meriti, quod non precedit eſuries. Jeiunare, et ieiunio non effrangi, non habet meritum ieiunandi. Si inſtant apoſtolorum vigilie: aut talia tēpora, que ieiunādi neceſſitatē indicāt, precedēti die implemus nos, et ingurgitamus varietatibus ferculorū: atq; in fraudē futuri ieiunij tātū noſtris vētribus inculcamus, quo ſufficiēter poſſet ſuſtētari ſobrius diſpenſator. Non eſt hoc (dicit dñs per prophetā) ieiuniū qđ elegi. Sunt que reprobat dñs: et ſunt ieiunia que elegit. Jeiunāt alij, ꝑ nature impotentiā: alij ꝓpter auariciā: alij ꝓpter apparentiā: alij ad vitā eternam: alij ad corporum ſanitatē. Jeiunat egrotus, vt cōualeſcat: Hypocrita, vt appareat: Faſtidit⁹: vt appetat: Auarus, vt parcat: Jn oībus intentio tua nomen imponit: in oībus diſcretio ſeruāda eſt, Auriga virtutū, et operum, atq; cogitationū optima moderatrix. Cum adhuc ille loqueretur venit alius, et dixit. Jgnis dei de celo cecidit: et tactas oues, puerosq; conſumpſit: effugi ego ſolus vt nunciarē tibi. Adhuc loquebatur ille, et ecce alius intrauit: et dixit: Filijs tuis, et filiabus veſcentibus, ⁊ bibentibus vinū in domo fratris ſui primogeniti: repēte ventus vehemens irruit a regione deſerti: et cōcuſſit quattuor angulos domus: que corruēs obruit filios tuos, ⁊ mortui ſunt: et effugi ego, vt nūciarem tibi. Adhuc eo loquente, venit alius: et dixit. Caldei fecerunt tres turmas: et camelos inuaſerunt: ⁊ tulerūt eos: necnon ⁊ pueros ꝑcuſſerunt gladio: et ego effugi ſolus vt nunciarem tibi. Sathan ad multiplices tentādi artes, ad varia nocendi argumēta ſuas aſtutias circūducit. Sunt enī multe eius aſtutie: ſicut apl's dicit. Nō ignoramus aſtutias ſathane. Scit enī dāna inopinata, et ſubita nunciare: vt nos ex cōtinuato dānoꝝ euentu vehementius cōſternat: additq; vulnera ſup vulnerū dolorem: vt ad cumulum ſupuenientis mali, preteritoꝝ malorū memoria refricetur: vt inueniat iniquitas eius ad odium. Jgnem de celo: ventos ex aere: de terris impetum producit hoſtilē: vt ſic ille filius ſuperbie in celo: in aere: in terris, aliquā videat habere poteſtatē. Uerum non ex ſua, ſed ex dei poteſtate ad vſum malicie ſue, vel nequicie cōtra Job elementa mouere ꝑmittitur. vt iob inter flagellorū preſſuras in modū ſinapis dū plus teritur vehemētius inardeſcat: et dum aduerſarius omnia nocendi genera experitur, in omnibus ſuperetur.

Tunc ſurrexit iob: ⁊ ſcidit veſtimēta ſua. Ecce flagellum ſenſit: vnde et ſtatim in veſtimētorum ſciſſione ſigna doloris exhibuit. Et tōſo capite corruit in terram: adorauit, et dixit. Nudus egreſſus ſum de vtero matris mee: ⁊ nudus reuertar illuc: Dñs dedit: dñs abſtulit: ſicut dño placuit ita factū eſt: Sit nomen dñi benedictū. Commotū eſt pigmentū: ⁊ dedit ſuauitatē odoris. Contrita ſunt aromata, et fragrantiā emiſerūt. Afflictus eſt iob: et ad laudem dñi ſe conuertit. Quādiu fuit in die ꝓſperitatis ſue offerebat quotidie holocauſta: Jn nocte vero aduerſitatis, canticū laudis offerre non ceſſat: iuxta vocē Pſalmiſte. Jn die mādauit dñs miſericordiā ſuam: et nocte canticū eius. Et nota ꝙ tonſo capite in terram corruēs adorauit. Jn eo ꝙ tondet caput: ꝙ in terram corruit: ꝙ adorat notatur humilitas: que in iob precipue cōmendabilis erat in habitu, in opere, in afflictione. Non eſt enī nouum ꝙ tondentur clerici: ꝙ in capite coronantur. Exemplum tonſure habemus in iob: Exēplum corone habemus in chriſto, qui ſpineā coronā in ſignū humilitatis geſtauit in capite ſuo. Quidā etiam gētiles Petro apoſtolo coronā raſiſſe dicuntur in opprobriū chriſti, ⁊ cōtemptū: qđ ipſe nō imemor corone ſpinee chriſti patiēter ſuſtinuit. Jn huius humilitatis memoriā Preſcilla/⁊ Aquilea ſe ipos (ſicut in actibus apoſtoloꝝ legit) totonderunt. Paulus etiā totondit ſe Teuchris. Tondet itaq; ſe Job in ſignū humilitatis, conſiderans ſe conteri et humiliari flagellis, et amplius ſe humiliat: et manū adiuuat flagellantis. Nudus (inquit) egreſſus ſum de vtero matris mee: ⁊ nudus reuertar illuc. Ad memoriā reducit Job conditionis humane miſeriam, vt idipſum ad ſolatiū ei cedat ꝙ quandoq; nichil habuit: ſciatq; de rerum temporaliū non eſſe dolendū amiſſione: ꝗ

et cito acquiruntur, et citius euaneſcunt. Homo de terra conditus in terrā reuertitur: ſicut in Geneſi dictum eſt primo homini. Cinis es, et in cinerē reuerteris. Qđ ideo dictum fuiſſe credimus, vt q̄diu militat homo in hac vita mortali, imo in hac morte vitali, recordet̄ originis ſue: et memoriter teneat vnde veniat, aut quo vadat. Terra, terra, terra, audi ſermones meos dicit ꝓpheta. Propheta hominē ter vocat terram: quia homo triplici modo terra eſt. Terra eſt, quia de terra creatus. Terra eſt, quia in terrā conuerſatur. Terra eſt, q: in terrā reuertit̄. Terra eſt, creatione, cōuerſatione, morte. Terra eſt natura, vita, et ſepultura. Et q: terra hic tertio iteratur: ideoq̃ ſponſus tertio replicat ſunamiti, vt de terra diſſimilitudinis, ad terram viuentium reuertatur. Reuertere, reuertere ſunamitis: reuertere, reuertere, vt intueamur te. Reuertere, de terra ſeruitutis: reuertere, de terra peccati: reuertere, de terra mortis: reuertere, in terram libertatis: in terrā gratie: in terrā glorie. Infelix ergo homo vnde poteſt obrepere miſero homini elationis occaſio/ qui de immundo conceptus eſt ſemine: et iterū immūdiſſimus puluis fiet. Cuidam querenti a quodā philoſopho, Quid fui? quid ſum? quid ero? Legitur philoſophus reſpōdiſſe: vile ſperma: vas ſtercorū: eſca vermiū. Audiant queſo, ⁊ hoc firmiter verbū retineāt milites qui de ſuis viribus, aut de ſua pulchritudine gloriātur. Certe non poſſumus credere neceſſitatē corporum eſſe tātā, niſi experientie liber occulta fide aſſidue nos docuerit. Videmus eñ viros ſtrēnuiſſimos armis: mulieres elegātiſſimas forma: principes poteſtate terribiles tota die mori, et in terram infodi: vt qđ terra fuerat, in terrā reuertatur. Ille ſub quo hodie fremit mūdus: quē tremunt populi, et prouincie alie formidant, ſi hodie moriat̄ infra breue tempus redigetur in viliſſimum puluerē: flatuq̃ leuiſſimo poterit exſufflari. Vbi eſt nunc Julius ceſar: vbi eſt Alexāder magnꝰ: vbi eſt Carolus magnus: niſi quia carolus magnꝰ optimā partem elegerit que non auferet̄ ab eo. Alij in tormēta ꝑpetua ſunt dānati: ſicut ſcriptū eſt. Potentes potēter tormenta patiētur. Veruntamen quia carolus in chriſtū credidit: licet in iuuentute ſua grauiter deliquiſſet: delicta iuuētutis ꝑ confeſſionē ⁊ penitentiā lauit: ⁊ in veſpera vite conuerſus ad dñm ſe ipſum obtulit deo ſacrificiū veſpertinū. Attēde prudētiſſime princeps quia iam aduesperaſcit tibi: iam vite tue medium, aut amplius peregiſti. Cōſiderabat rex Ezechias q: diutiſſime vixerat in peccatis: et q̄ directa via feſtinabat ad inferos: Jdeo dixit. Ego dixi in dimidio dierum meoꝝ vadā ad portas inferi. Et ſubiunxit: Ego recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine anime mee. vade: ⁊ tu fac ſimiliter. Auferas queſo quorūdam tuoꝝ anteceſſorum opprobriū: de quibus dicit̄. Quia quāto magis ſenuerūt, tanto amplius vanitatibus ⁊ illecebris huius mundi laſciuie corpoꝝ indulſerunt. Adimpleat̄ queſo in vobis illa prophetia. Erunt vagi in initio greſſus eius: ſed finis illius ad celos conuolabit. Si peccaſti, quieſce: quia optimus penitēdi modus eſt a peccato ceſſare. In animo tuo forte ordinas, et diſponis: adhuc ludam: adhuc expectabo: et differam donec ſim etate maturior, et impotētior ad peccandum. Dic queſo que gratia tibi debetur a dño ſi tūc deſiſtas a pctō, cū peccare nō poſſis? Feſtina queſo bene agere: non differas: nec expectes. Verbū prophete eſt de populo obſtinato. Populus hic dicit: Nondum tēpus edificande domus dei. Et alibi. Satiabor in iniquitatibus meis: ⁊ cū repleta fuerit anima mea malis: conſiderabo vias meas. Illud volo, et conſulo, vt hanc iactantiā ſemꝑ apud deū, et hic ſemꝑ poſſis obijcere deo ꝓ ſuo amore ſingulis diebus aliqđ emiſſe carmen. Duo ſunt que mirabiliter hominē a peccato cōſeruant: frequens cōfeſſio: ⁊ frequētior diſciplina. Veruntamen q̇dā ita teneri ſunt, ⁊ delicati, et ligati cōſuetudine peccandi: q̄ nō minus abhorrent ſacerdotē, q̄ latro iudicē. Quid dubitas modice fidei? Times q̄ peccata tua dñs non dimittat? Nōne manibus ſuis ea cruci affixit? ipſe paſſus eſt pro peccatoribus, non ꝓ iuſtis. Audi quid ꝓpheta dicat ad dñm. Dixi cōfitebor: ⁊ tu remiſiſti. Si peccatum tuum aperias dicit dñs: ego illud operio. Si agnoſcis, ignoſco. Si accuſas, excuſo. Si te iudicas et condēnas, te nec iudico: nec cōdēno. Quia ſi nos diiudicaremus (dicit Apl's) non vtiq̃ iudicaremur. Dauid homicida, adulter, et proditor, arguente illū Nathā propheta, quia peccatū ſuum humiliter recognouit, audire meruit. Tranſtulit dñs a te peccatum tuum. Saul vero q: ſamueli ipſum arguēti ſuꝑbe reſpōdit, audiuit, Tranſtulit dñs a te regnū tuū. Ab altero peccatū, ab altero eſt trāſlatū regnū. Hec ideo moneo, et conſulo, vt exemplo beati Job ſitis memor cōditionis veſtre: Nudus eñ intraſtis, ⁊ nudus exhibitis. Quia diues cū interierit non ſumet omnia: neq̃ deſcendet cum eo gloria eius. Illud ſolum vobis credo reſeruari, qđ in celeſtes theſauros per manus pauperum premiſiſtis.

SEquit̄. Dñs dedit: dñs abſtulit: ſicut domino placuit ita factū eſt: Sit nomē dñi benedictū. Job mel miſcet abſinthio: ꝑſecutioni grām, ⁊ benedictionē: vt in gratiarū actione ꝑſecutiōis amaritudo dulceſcat: nec tantū fiat potus cum lachrymis in mēſura: ſed ex afflictionis abſinthio, et melle gratiarū nectar acceptabile condiatur. Potaſti nos (dicit propheta) vino cōpunctiōis: et potum dediſti nobis cū lachrymis in menſura. Huic vino Job de torrēte voluptatis apponit: et quaſi vtatur verbis apoſtoli dicentis: Libenter gloriabor in īfirmitatibus meis: et quādo infirmor, tunc fortior ſum. Firmat animū ſuū ad omniū maloꝝ tolerantiā, et de ſuis anguſtijs gloriatur. Legit̄ q̄ Aioth filius ieza ambidexter vtraq̃ manu pugnabat: Cuius expreſſam Job gerit ſimili-

tudinem: qui non minus ſiniſtra pugnabat, ꝙ dextra. Fortis in proſperis: fortior eſt in aduerſis. Talis erat apoſtolus ſciens abundare, ⁊ penuriã pati, glorians in infirmitatibus ſuis, incedens medius ꝑ infamiã ⁊ bonã famã: per gloriã, et ignobilitatẽ: aduerſa ſine murmuratione ſuſtinens: faciens in oĩbus de neceſſitate virtutẽ. In oĩbus his non peccauit Iob labijs ſuis: nec ſtultũ quid contra deum locutus eſt. Stulte contra deũ locutus eſt, qui dicit ſe a dño contra meritoꝝ ſuorum rationẽ flagellari: et quaſi ſuam allegans innocentiã ſuperbe accuſat iuſticiã flagellantis. Factum eſt autẽ cum quadã die veniſſent filij dei et ſtarent corã dño: veniſſetq; ſathan ⁊c̃. Dixitq; dñs ad Sathã: vnde venis? Qui reſpõdens ait. Circuiui terram, ⁊ perambulaui eam. Tacet ſathan de dãnis que intulerat viro ſancto: ⁊ de conſtantia quã inuenit in eo: Victum em̃ ⁊ confuſum ſe reputat: dũ hominẽ quem ad maledicendũ dño dãnis et doloribus inſtigatur, eidem dare benedictionẽ, et hoſtiam laudis offerre cõſiderabat. Et dixit dñs ad ſathan. Nunquid cõſideraſti ſeruũ meum ꝙ non ſit ei ſimilis in terra: vir ſimplex, et rectus, ⁊ timens deum, ac recedens a malo, et adhuc retinẽs innocentiã. Dñs ſui militis virtutes enumerat, adijciens ſuꝑ omnem laudem eius, atq; in opprobriũ, ⁊ ignominiã tẽtatoris maliciã ipſius latenter inſinuat. Quaſi dicat. Innocentiã quã amiſiſti dũ eſſes in celeſti benedictiõe, in ſplẽdoribus ſanctoꝝ, et angeloꝝ dignitate: homo licet nature fragilis, et miſere conditionis etiã in afflictione ſeruat. Sic dñs prudenter, et vrbane illudit diabolo. Draco iſte eſt dñe quem formaſti ad illudẽdum ei: illuditur ei a te: ab hoĩe, ab angelo. A te illuditur ei dũ eum ꝑmittis nocere homini vt nocendo proficiat: illuditur ab hoĩe, quem dũ plus debilitat inuenit fortiorẽ: illuditur ei ab angelis quos conſideramus ſublimes in gloria, abundantes in gratia, fulgentes claritate celeſti, diurnis laudibus reſultãtes: recordatur vnde ceciderit, et de illorũ gaudijs ingemiſcens, ira, et liuore tabeſcit.

Sequitur. Tu autem cõmouiſti me aduerſus eum, vt affligerem eum fruſtra. i. ſine cauſa: ſcilicet nõ precedẽtibus in eo peccatis, que flagellũ tante aduerſationis exigerent: vel fruſtra quantũ ad propoſitũ tuum. In eo em̃ es vtilis in quo nocere intẽdis. Tu autem cõmouiſti me. Non autẽ eſt credendũ ꝙ ſathan cõmouerit deum apud quẽ non eſt trãſmutatio: nec viciſſitudinis obumbratio. Et ſicut in Oſee dicitur. Ego dñs, ⁊ nõ mutor: ſed cõmotio dei flagellum ipſius eſt. Flagellat autem dñs in furore, in ira, in miſericordia. In furore flagellauit diabolũ: in ira hominẽ. Ambo em̃ iniquitatẽ meditati ſunt: ambo affectauerunt excellentiã: ille potentie: iſte ſciẽtie. Flagellauit dñs diabolum in furore, quẽ ſine ſpe reparatiõis de cathedra peſtilẽtie, quã ad aquilonẽ erexerat degradauit. Vidit in q; ſathan tanq; fulgur de celo cadentem: cuius ideo dominus non miſerebit: quia inuenta eſt eius iniq̃tas ad odiũ. Flagellauit in ira hominem, dum eum de voluptatibus paradiſi eiecit. Verũtamen quia ꝑ ſe nõ cecidit homo, ſed alio inſtigãte: q; impulſus euerſus eſt, cõſtituit ei dñs tẽpus miſerendi eius. Et licet flagellauit in ira, iratus miſericordie voluit recordari. Et flagellum furoris, et flagellum ire timendũ eſt plurimũ: quia vtrũq; grauiſſimũ. Conculcaui eum (dicit ꝓpheta) in furore meo: et calcaui eos in ira mea. Et pſalmiſta vtrũq; abhorrens, ⁊ timens dicebat. Dñe ne in furore tuo arguas me: neq; in ira tua corripias me. Tertiũ flagelluꝫ eſt miſericordie, quãdo ſcilꝫ ad vite probationẽ: ad ꝑfectum virtutũ: ad augmentũ corone corpus hoĩs affligitur: aut bona tẽporalia extrahuntur. Hoc flagello flagellat dñs omnẽ filiũ quẽ recipere vult. Ego (inquit) quos amo arguo, et caſtigo. Hoc flagello parciebat dñs filios iſrael quãdo peccabãt in ſuis adinuentionibus: ⁊ erat eis inter flagella propicius. Deꝰ tu propicius fuiſti eis vlciſcẽs in omnes adinuẽtiones eoꝝ. Dulciora ſunt verbera diligẽtis, ꝙ blãdicie adulantis. Vtinã corripiat me iuſtus in miſcordia, et increpabit me: Oleum autẽ peccatoris nõ impinguet caput meũ. Eſt peccatoꝝ oleum mollicies adulationũ. Molliti ſunt (inquit) ſmones eius ſuꝑ oleũ: et ipſi ſunt iacula. Vide eos qui virgã ſaltẽ blande, et ſecrete correctionis exercere debuerant, adulatores fieri, et olei venditores. Laudat peccator in deſiderijs anime ſue: idcirco ego gemens, et oculus meꝰ aquã deducens dico. O impudẽtiſſimi canes nõ valentes latrare: imo nõ volentes latrare. Vſq; quo iudicatis iniquitatẽ, et facies peccatoꝝ ſumitis. Facies ſiquidẽ peccatoꝝ ſumere eſt ſe ꝑmiſſione, ⁊ aſſenſu peccãtibus cõformare. Scitis quare peccata hominũ non corrigitis. Apoſtolus certiſſimã aſſignat ꝓbicam huius rei ſententiã. Propterea (inquit) non corripitis, quia eadem ſepius agitis.

Reſpondit Sathan. Pellem pro pelle, et cuncta que habet homo dabit ꝓ anima ſua. Pro pelle dat pellem: qui vnũ membrum pro alio mẽbro digniori leſioni exponit. Sicut aliq̃s brachiũ ſiniſtrũ obijcit gladio veniẽti, ne in capite vulneret. Quaſi dicat Sathan, Iob oĩa dãna exteriora patienter, ⁊ equanimiter ſuſtinet: q; ne grauius flagelletur interius timet. Magis vult damnis exterioribus affici: ꝙ ad vite periculũ in corpore flagellari. Et hoc eſt pelleꝫ non ſolum alioꝝ: ſed etiã filioꝝ, dabit pro pelle ſua: et cuncta que habet homo dabit ꝓ anima ſua. Quãdoq; vocamus animã partẽ hominis digniorẽ, que cum corpore glorificabit: aut cũ corpore mortificabitur in eternũ. De iſta dicit. Benedic anima mea domino: et adheſit aia mea poſt te: et hmõi. Quãdoq; etiã vocamus animã corporis vitã: ſicut in euãgelio legitur. Qui ꝑdiderit animã ſuam in hoc mundo, in vitam eternã cuſtodit eam. Et q̃ animã ſuam amat

in hoc mundo, perdet eam. Certe vniuſqꝫ animam ſuam vtile eſt ſic perdere: ne perdatur. Malo animã meã perdere vt cuſtodiã, ꝙ cuſtodire vt perdã. Huius ſententie magiſter erat rerũ optimus eſtimator Paulus apl's: qui cum paratus eſſet non ſolũ in hieruſalem alligari: ſed ⁊ mori pro noĩe dñi Jeſu dicebat: Non facio animã meã precioſiorẽ, ꝙ meipſum. Et nudiuſtertius vidi quendã huius diſcipulũ nomine Girardũ cartuſieñ. ordinis fratrem. Iſte ꝑ omĩa deſiderabilia ſua iam ꝑ ſeptenniũ deſiderabat mori, cupiens de carcere exire, et de vinculis huius carnis, ſicut ꝓpheta dicit. Educ de carcere animã meã. Confidens itaqꝫ de meritis ſuis: ſed amplius de miſericordia redẽptoris cupiebat diſſolui ⁊ eſſe cũ chriſto. Certe non minus habebat exoſam vitã preſentem, ꝙ nos miſeri mortẽ. Nõ minus abhorrebat viuere, ꝙ mori. Singulis noctibus in pricipio vigiliarũ ſurgebat, imo anticipabat vigilias noctis: ⁊ ego, et qui eramus cum eo dabamus requiẽ corporibus noſtris, et oculis nr̃is dormitionẽ: Ipſe autẽ pernoctabat in oratione: ſemꝑ tamen cum fletu ⁊ gemitu. Vix aliqua hora comedebat panẽ ſine lachrymis: ⁊ poculũ ſuũ cum fletu miſcebat. In omi opere ſuſpirabat ad chriſtum: deſpiciens terrã, celum ſuſpiciẽs. Vtens mundo quaſi non vtens: ⁊ inter vtẽda ⁊ fruẽda quodã vicinio ſapore diſcernẽs. Trãſitorijs trãſitorie vtebatur: et eterna quaſi quodã eterno amplexebatur affectu. Vere eterno: quia quedã eternitas imago eſt cõſtans, et firma, ⁊ incõuulſa mẽtis equalitas. Et licet laicus eſſet, et litteras nõ nouiſſet: habebat in ſuo corde ſcriptã digito dei ſcientiã vite, et diſcipline. Sane docuerat eum: qui docet hominem ſcientiã. Et vtinã omnes litterati ſic eſſent docibiles dei: et infudiſſet gratia, qđ non contulit diſciplina. Deum teſtor non minus circũſpecte, et ſane de articulis fidei reſpõdebat: ꝙ ſi maximã vite partem in ſcholis pariſienſibus expendiſſet. In ſchola ſiquidẽ illius erudit⁹ fuerat, qui et docuit, ⁊ inflãmauit apoſtolos: De quo legit. Quia ignis eius in ſyon: ⁊ caminus eius in hieruſalẽ. Erat itaqꝫ cõſcholaris illius prophete qui dicit. De excelſo miſit dñs ignẽ in oſſibus meis, et erudiuit me. Sic loquebatꝰ quaſi ſermones dei: habebat ſemꝑ manũ ad verba vite. Dicant queſo noſtri legiſte, quid eis ad ſalutẽ anime confert ille ciuilis, et pictoratus loquendi modus: ille babylonius calix quo inebriantur peccatores terre: Ille principũ leges, quibus ego infelix quandoqꝫ militaui. Licet tamen vſus earũ vite hominũ vtiliſſimus eſſet, niſi bonitate earum abuteretur humana malicia. Vnus eſt rex: et vna eſt illius lex. Lex immaculata, ⁊ cõuertens aias: et teſtimoniũ preſtans paruulis. Lex enim dñi et paruulis; et magnis, et mediocribus ſe cõformat: cõdeſcendit neceſſitatibus pauperũ: anxietatibus oppreſſoꝝ: turbationibus triſtiũ: culpis delinquentiũ. Suauiſſima eſt perfectis: compatiẽs imperfectis: mediocribus mitis; tolerabilis delicatis: fortioribus ſufficiens: moderata infirmis: humilibus blanda: peccãtibus miſericors: pueris ſeuera: bonis optima. Lex iſta et inſtruit, ⁊ iformat ad vitã. Sapientia huius mundi/ſtulticia eſt apud deũ. Et quid profuit Ariſtoteli, et ſequacibus eius mundane phĩe ventoſa loquacitas: Inflati ſcientia ſeculari dñm ſabaoth ignorabant. Ab ipſo erãt: ſed non cũ ipſo: per ipſum viuebãt, ſed non ipſi. Ex ipſo ſapiebant, ſed non ipſum. Sapiẽtia ergo ⁊ philoſophia manſit: philoſophia Pauli qui cõſtantiſſime affirmabat ſe nichil ſcire niſi Jeſum chriſtũ, et hunc crucifixum. Sequitur. Alioquin mitte manũ tuam, et tange os eius ⁊ carnẽ: et tunc videbis ꝙ in faciem benedicet tibi. Quaſi diceret. Job ſuſtinet omnia: et ideo in oibus benedicit, dũmodo in corpore ſuo nõ ledatur: Alioquin ſi non credis hoc ipſa experientia docebit te. Mitte ergo manũ tuã, et tange os eius, et carnem. i. ſingula mẽbra: ⁊ affl ige eum in corpore: et videbis ꝙ in faciẽ benedicet tibi. Attende ꝙ malicioſus: ꝙ impudens: ꝙ temerarius ſit ille angelus apoſtata. Vide ꝙ malicioſe ſubmerſionẽ hoīs machinatur: ꝙ impudenter mẽtiatur iniquitas ſibi. Et ꝙ temere idem venturũ promittat: qđ dominus aliter euenire diſpoſuit.

Dixitqꝫ dñs ad Sathan. Ecce in manu tua eſt: verũtamen animã illius ſerua. Permittit dñs inimicũ deſeuire in hominẽ innocentẽ: vt ſecundo victus maiori ignominia confundatꝰ: et homini afflicto cumulatius cedat, vel addat ad gloriã repetita victoria. Dixit ergo: Ecce in manu tua eſt. Licet Job eſſet vna ouiũ de quibus dicit dñs. Nullus eas eruet de manu mea: eum tamen in manu aduerſarij ponit: ſed poſitũ non relinquit. Suũ ergo militẽ deſerit, quẽ tñ deſerendo cuſtodit: Eum deſerit, vt tentetur: eum vero cuſtodit, vt tentatione non vincatur. Ecce (inquit) in manu tua eſt: verũtamen animã ei⁹ ſerua. i. ſerua ne in animã eius aliqđ tẽtare pſumas. Cum multe tribulatiões ſint iuſtoꝝ: per multas eñ tribulationes oportet ingredi in regnum celoꝝ. Torquentur ſanctoꝝ corpora, ſed anime non turbantur. Concutitꝰ laterna lutea, nec lucerna extinguitur. Trituratur palea, nec teritꝰ granũ. Theſaurũ quoqꝫ portamus in vaſe fictili: et fracto vaſe nõ perditur. Poſito itaqꝫ Job corpore in manu hoſtili, et tormentis expoſito, anima ſeruatꝰ indemnis. Juſtoꝝ anime in manu dei ſunt: et non tanget illos tormẽtũ malicie.

SEquitur. Egreſſus itaqꝫ ſathã a facie domini ꝑcuſſit Job vulnere peſſimo a planta pedis vſqꝫ ad verticẽ. Supbus hoſtis vulnerat virũ ſanctũ. Sed tu bone Jeſu vulnera que iſligit reflectes in eum. Humiliabis ſicut vulneratũ ſuperbum in brachio virtutis tue: et cõuertetur in ſinu ipſius. Erit adhuc quando conteres, et franges: arma et ſcuta cõbures igni. Sathan ſiquidẽ vulnerat virum ſanctũ in corpore:

quē in anima liberius vulneraret. Utinam vulnera q̄ habeo in aīa: haberem in carne: ⁊ ſanata eſſet anima mea. Fac dñe in bona voluntate vt animam meā ſaneꝫ a vulneribus meis. Sana dñe animā meā, quia peccaui tibi. Quādoq̄ȝ vulneribus anime mee adhibui penitētie diſciplinā: et beneficio cōfeſſionis et ſatiſfactiōis in cicatrices obducta ſunt vulnera. Poſt modū vero me contigit ꝑ inſipientiā meam recidere in idipſum: et periculoſior q̄ȝ prius recidiuauit infirmitas. Poteramq̄ȝ dicere cum propheta: Putruerunt, et corrupte ſunt cicatrices mee a facie inſipientie mee. Ergo recurrere me oportet ad conſuetū ſuffragiū medicine: ad eum q̄ ſanat omnes cōtritos corde, et alligat cōtritiones eoꝝ. Ipſe enim eſt pater miſericordiarū: ⁊ miſericordie eius non eſt finis. Scio q̄ preſtabilis eſt ſuper maliciā: ⁊ maior miſericordia ei⁹ q̄ȝ iniquitas mea. Nemo tot vulneribus in aīa ſauciatus eſt: nemo tot afflictus vulneribus: quē non ſanet ſerpens noſter eneus, ſi ad eum nr̄e mentis conuertatur oculus. Pone q̄ laboret q̄s omni vicio. Sit ſuꝑbe elatus: ſit inaniter glorioſus: auaricia contractus: ambitione eſtuās: ad iracundiā preceps: ad odium pertinax: libidinibus ſordens: tabeſcēs inuidia: detractionibus ſtudens: frontis attrite: infrunite mentis: lingue prodigus factus: et gule indulgēs: ſit turbator pacis: ſuſpitioſus, incentor odij: ſimulator, duplex in verbis: operibus inhoneſtus: litiū ſeminator: moleſtus ſocijs: oneroſus ꝓximis: accuſator fratrū: ꝓditor, adulator, contēptor eccleſie, Oblitus dñi: imemor ſue anime: ⁊ in reprobū ſenſum datus ſit aliquis tot afflictus vulneribus: vulnera vulneribus: et iniquitatē iniq̄tati apponat tanq̄ȝ debitor incōſultus, qui ex ere alieno ſe onerat donec obruatur, Sicut ſcriptū eſt: Mutuabit peccator, ⁊ nō ſoluet: tamē ſi ad redemptorē cum lachrymis reuertatur: dñs ex vſuris, et iniquitatibus redimet animā ei⁹. Quoniā apud dñm miſericordia: et copioſa apud eum redēptio. Ipſe eſt qui dicit. Quacūq̄ȝ hora peccator ingemuerit ꝓpter peccatū ſuum: vita viuet, et non moriet̄: Ipſe eſt qui propter vulnera nr̄a vulneratus eſt: qui oīa vulnera noſtra ſanare ⁊ velit, ⁊ poſſit, et nouerit: Ipſe non horruit latronē pendentē in cruce: non lachrymantē peccatricem: non chananeā ſupplicantē: non adulterā deprehenſam: non negantem diſcipulum: non ſedentem in theloneo: non publicanū: non perſecutorē diſcipuloꝝ: non ipſos crucifixores ſuos.

Sequitur. Qui Job teſta caput ſuū radebat ſedens in ſterquilinio. Teſta ſaniem radere, eſt ꝑ penitentiā ⁊ diſciplinaꝫ ſuas iniquitates abſtergere. Per teſtam eñ que aſpera eſt ſignatur penitētie auſteritas, ⁊ aſperitas diſcipline. Teſta etiā que terra eſt ſine humore, ſignificat animā peccatricē: que nec rore celeſti compluta eſt: nec humore charitatis imbuta, Sicut dicit propheta. Aruit tanq̄ȝ teſta virtus mea: et aīa mea ſicut terra ſine aqua tibi. Sedens itaq̄ȝ in ſterquilinio teſta ſaniē radit, qui recordatur miſerie immūde originis ſue, Recogitans q̄ de imundo cōceptus eſt ſemine: de putredine genitus: datur vermibus in cibum: ⁊ putredo in putredinē reuertit̄. Sicut athleta noſter cōmemorat de ſeipſo dicens. Qui quaſi putredo cōſumendus ſum: ⁊ quaſi veſtimentū q̄d comeditur a tinea. Frequēti ſiquidē recordatione noſtre miſerrime conditionis raditur ſanies interius vulnerū, ⁊ male operandi voluptas.

Dixit autem illi vxor ſua. Adhuc tu permanes in ſimplicitate tua. Bn̄dic dñ̄o, et morere. Aduerſarius qui beato Job et filios, et poſſeſſiōes abſtulerat vniuerſas: ſuam ei reliquit vxorē: non ad ſolatium viri: ſed ad ſue malicie cōſummationē: vt ꝑ feminā vinceret, quē perſecutione non vicerat: Nō videbatur ei liberior, et oportunior nocēdi occaſio, q̄ȝ per familiarē inimicū, et domeſticū proditorē. Scriptum eſt enim. Ab ea que dormit in ſinu tuo cuſtodi clauſtra oris tui. Sciebat q̄ mulier quanto fragilior eſt, tanto flexibilior ad culpam: ⁊ quadā damnatiōe innata procliuior ad nocendū. Huius autē rei fideꝫ faciebat pleniſſimā frequens rerū experientia, ⁊ multiplicitas exemploꝝ. Per feminā ioſeph incarceratus eſt: Naboth occiſus: Sampſon viculatus: yſboſeth interfectus: Salomon apoſtata factus eſt: Dauid homicida, ꝓditor. Siſara clauo cōfoſſus: Precurſor, et baptiſta dñi decollatus. Salomon vehementius maliciā mulieris exprimens: melior eſt iniquitas viri q̄ȝ benefaciēs mulier. Per feminā mors intrauit: et cum per filiū dei ordinata eſſet nr̄a redēptio, preſentiēs hoſtis q̄ in morte chriſti diſpenſatio nr̄e redēptionis implebatur: ſalutē totius humani generis ꝑ feminā machinatus eſt impedire: In vxorē itaq̄ȝ pilati viſiones deceptorias, et fantaſticas illuſiones immiſit: ita vt mortē chriſti diſſuadendo mādaret dicens. Nichil tibi et iuſto illi: hodie multa paſſa ſum per viſum propter eum.

Sequitur. Tanq̄ȝ vna de ſtultis mulieribus locuta es. Si bona ſuſcepim⁹ de manu domini, mala autem quare nō ſuſtineamus? Nunc apponit inimicus ſtipulas tentationū, vt icēdat flāmis iracūdie domū dei. Nūc auſtralē flatum: nunc ventū turbinis, et vexationis immittit. Cōfirmat autē iuſtos dñs: ⁊ in electis ſuis mittit radices, vt ſecure ventū tētationis excipiant: nec vellātur. Job itaq̄ȝ arma inimico tollit: vt fiant arma virtutis: vnde et vxorē corripit vt ſubiectā, et correptā erudit ad ſalutē. Si bona ſuſcepimus de manu dñi, mala autē quare nō ſuſtineamus? Ac ſi dicat: Equo animo toleranda eſt correptio creatoris q̄ pro beneplacito ſuo et proſpera largit̄, et aduerſa immittit. Nō poſſum iuſte conqueri de iuſticia eius cuius miſericordiā expecto: ⁊ cuius miſericordia me preuenit, et ſubſequit̄. Deus dñs me⁹ (dicit Pſalmiſta) miſericordia

mea, et miſericordia eius preueniet me: et mia eius ſubſequetur me oibus diebus vite mee. Non abſtulit bona, niſi ea que cõtulit. Si exinaniti ⁊ pauperes facti ſumus, ſperamus in eo qui eſt ſpes nr̃a: quia replebimur in bonis domus ſue. Fatua mulier. Quis ſcit ſi cõuertat deus, et relinquat poſt ſe benedictionem? Jocunditatẽ, et exultationẽ theſaurizat dñs ſuper eos quos affligit. Et ſicut ad flagella ſeuerꝰ, ſic eſt ad remedia manſuetus: quẽadmodum ſponſa in canticis dicit. Amicus meus bibit vinũ cum lacte. i. ſecuritatẽ exercet cum manſuetudine.

Sequitur. In oibus his non peccauit Job labijs ſuis. Dupliciter peccamus ĩ labijs: aut cũ tacenda dicimus: aut cũ dicẽda tacemus. Job vero nichil aduerſus dñm ſuperbe reſpondit: ⁊ vxorẽ peruerſam ſuadentẽ corrigẽdo, et erudiendo cohibuit. Conſiderans itaqꝫ ſathã ꝙ Job non vincitur, nec rerũ temporaliũ damnis, nec ſuggeſtione vxoris: excitat tres amicos illius, vt eum afficiant cõtumelijs, quatinus ad iracundiã prouocatus in verba malicie proſiliat: ⁊ dominũ vniuerſitatis offenſus oſtendat.

Igitur tres audiẽtes amici Job omne malum qꝺ accidiſſet: venerunt ſinguli de loco ſuo: Eliphat themanites: ⁊ Baldach ſuites: et Sophar naamanites. Beatꝰ es domine cuius eſt auxilium abs te. Non enim turbatur contumelijs: non iniurijs frangitur: non vincitur dãnis: non abducitur blanditijs: non fallacijs ſeducitur: nec anguſtijs ſuperatur. Contẽnit etiã aduerſa omnia que accidunt in hoc mundo ſpem ponens in ſalutari, vt fiducialiter agat in eo. Et notandũ ꝙ licet amici Job ei verbis inſultauerint cõtumelioſis: credendi ſunt tamen ex ignorantia hoc feciſſe magis ꝙ̃ ex malicia. Eſſet enim reprehẽſibile in viro tam prudente, tam ſancto, iniquos, et cõtumelioſos habere amicos: cũ omni viro honeſto abhominãda ſint cõſortia iniquorum. Qui enim tangit picem inquinabitur ab ea. In paralipomenõ Joſaphat qui de ante acta vita multis attollitur ꝓconijs: de Achab regis amicitijs icrepatur. Impio (inquit) prebes auxiliũ: et his q̇ oderunt dñm amicitia coniungeris. Ideoqꝫ iram dñi merebaris: niſi qꝛ bona opera inuenta ſunt in te, eo ꝙ de terra iuda lucos abſtuleris. Tradunt pleriqꝫ ꝙ Eliphat ex filijs Eſau themanoꝝ princeps fuit: Baldach ſacheoꝝ tyrãnꝰ. Sophar mimoꝝ rex. Uenientes tamen ad conſolationẽ amici eleuantes oculos exclamant, et plorant: ſparguntqꝫ puluerem ſuꝑ caput in celum: ⁊ ſedentes cum eo ſeptẽ diebus, atqꝫ ſeptẽ noctibus non loquuntur ei verbum, exhibẽtes in omnibus faciem doloris, et cõpaſſionis affectũ. Ad hoc eñ vt conſolatio afflictoꝝ dolorẽ releuet, flere cum flentibus, ⁊ condolere cum dolẽtibus oportet. Septem diebus cõtinue tacent: poſtmodũ multiloquio affluẽtes. In quo notatur ꝙ hi pleriqꝫ qui tardius loquũtur, ex quo incipiunt: vix finẽ verbis imponere non nouerunt: Quia ſicut quidam ſapiens dicit. Cenſura ſilentij nutritura eſt verbi. Quidam per amicos Job qui eum incitãt ad peccandũ intelligere volunt varias cogitationes noſtras, carnis deſideria, et illecebras huius mundi. Hec eñ et nobis aſſiſtunt familiariter: et multipliciter blandiũtur. Uane ſiquidẽ cogitationes ſtatum anime ſpeculantis, et cõtemplantis deũ diſſipant, et cõfundunt. Unde et vnus amicoꝝ iſtorum merito vocatur Sophar. i. diſſipatio ſpecule. Deſideria vero carnis que militãt aduerſus animã: nouum hominẽ qui ſm deũ creatus eſt omnino mortificant: vt aia totius nouitatis oblita ſolam ſapiat vetuſtatẽ. Unde et ſecundus amicus vocatur Baldach, qꝺ interpretatur vetuſtas. Sola anima itaqꝫ diſſipato, et in ea turbato iudicio rationis / carnis inualeſcentibus deſiderijs deum cõtẽnere incipit. Peccator enim cum venit in profundũ contemnit. Unde et tertius amicus vocatur Eliphat: qꝺ interpretatur contẽptus dei. Iſtos autem amicos, aut potius domeſticos inimicos viri religioſi, et qui viam vite arctioris aggreſſi ſunt frequenter experiuntur. Euenit enim quãdoqꝫ dũ aliquis contẽplationi deuotionis vacat: muſce morientes ſuauitatẽ vnguenti perdunt: quia vane cogitationes turbantes quietem contemplationis obrepunt: et mediantibus deſiderijs carnis ſuſcitant amorem ſeculi, deiqꝫ contemptũ. Religioſus itaqꝫ qui paulo ante in celum deſiderijs anhelabat: quem inflãmabat charitas: quẽ cordis obſeruãtia delectabat: paulatim incipit celeſtium obliuiſci: cogitare que mundi ſunt: ⁊ contẽnere que ſunt dei. Turbatur in eo animi iudiciũ: occupantur ſemite conſilij: obducitur lumen cordis: frigeſcit deuotio: libertas ſpiritus euaneſcit: lenteſcit anime vigor: ſopitur ratio: confundit intellectꝰ: feruor oculis deferueſcit. Sollicitat miſerũ paupertatis timor: vana ſpes decipit: trahit ambitio: cõtrahitur animus: ſubtrahitur gratia: protrahitur ſpes: et vite longioris blanditur voluptas. Allicit mundus: fallit ſecuritas: reuocatur antiqua conſuetudo: diſſimulatur lex: abdicatur ius: fas proſcribitur: derelinquit timor dei: dantur impudentie manus, et attẽptatur ſaltus a poſtata. Saltus iſte ignominioſus, et turpis: De excelſo in abyſſum: de throno in ſterquiliniũ: de celo in cenũ: de paradiſo in infernũ: de clauſtro in ſeculũ. Nichil enim dico in ſuggillationẽ monaſtici ordinis: quoniã ſanctiſſimũ reputo. Erubeſcat queſo religioſus eſſe deterior ĩ clauſtro ꝙ̃ in ſeculo. Non reſumat qꝺ euomuit: nec mundum repetat, quẽ dereliquit. Erubeſce ſidon ait mare: vt in Iſaia dicit: Erubeſcat clauſtralis vite nedũ peior eſſe in clauſtro ꝙ̃ dũ inter fluctus ſeculi verſaret.

Poſt hoc aperuit Job os ſuum: et maledixit diei natiuitatis ſue. Pereat dies ĩ qua natus ſum. Duo modi ſunt maledictionũ. Primus fit conſideratione iuſticie. Secundus liuore vindicte. Primus modus licitꝰ eſt. Se

cundus prohibitus. Scd̄m primum modū dixit dominus Ade: Maledicta terra in opere tuo. Et abrahe maledicā maledicentibus tibi. De ſecūdo maledicendi modo dicit apoſtolus. Nolite maledicere: et maledici regnum dei non poſſidebunt. Maledixit itaq; Job diei natiuitatis ſue inſtinctu rationis, et iuſticie motu: non zelo vltionis, aut aliene iniurie appetitu. Eſt eñ natiuitas hominis dānata: eſt natiuitas iuſtificata: et eſt natiuitas beata. Prima hoīs natiuitas eſt nature: Secunda gratie: Tertia eſt glorie. In prima eſt peccatū: In ſecunda meritū: In tertia premiū. Prima eſt vt quis viuat: Secunda vt iuſte viuat: Tertia vt beate viuat. Maledixit iob diei natiuitatis ſue prime, in qua homo conceptus eſt ꝑ culpam, genitus ad miſeriā: natus ad penā. Diuine ſiquidē animaduerſionis iudicium antiquū ſequēs conditionē humane nature, damnatā a mundi primordio in ſe damnat: nō vt maledicat creature dei, aut diei, que iam in natura rerum non erat: ſed vt ſe merito afflictum ſm̄ equitatem diuine ſententie recognoſcat.

ET quia de beneplacito veſtro eſt inuictiſſime princeps, vt vitā ſancti Job ſuccincta ⁊ expedita breuitate ꝯſtringā, verba eius, et reſpōſiones amicoꝝ, atq; occulta ſacramentoꝝ inuolucra pretermitto: veritus ne delicatas aures productiori ſermone offenderē: ſi illud immenſum pelagus attemptarē. Beatiſſimus quidē papa Grego. in moralibus ſuis ad vnguē explanat vniuerſa: nec dubitandū eſt quin tractatū illū digit⁹ dei ſcripſerit in corde illius qui eundē quodā angelico modo loquēdi, ⁊ colūba predicāte in publicū ꝓmulgauit. Reſtat itaq; diffuſi operis prolixitatē redigere ad compendiū: ⁊ reciſo verboꝝ excurſu miſericordiā dei recēſere, quē in ſeruo ſuo Job exhibuit. Peccatū qđ aduerſum iob amici ſui cōmiſerāt eius oratione indulgens: ſanans ipſius vulnera: dolores mitigans: auferēs tentationes: bona tēporalia multiplicans: producēs vitā: reſtaurans filioꝝ damna: ⁊ pulchriores atq; meliores filias recompenſans. Et hoc eſt qđ circa finē libri textus hyſtorie ſub verborum paucitate declarat.

DOminus autem benedixit nouiſſimis Job magis q̄ principio eius. Et facta ſunt ei duodecim milia ouium: ⁊ ſex milia camelorum. Centum quoq; iuga boum: ⁊ mille aſine. Job etiam proceſſerat in diebus ſuis: et in miſerrimam deciderat paupertatem: Abuc tamen multiplicabitur in ſenecta vberi: quoniā ſm̄ multitudinē dolorum in corde eius cōſolationes tue de⁹ letificauerunt animā ipſius. Dies eius ſuꝑ dies adijcies: ⁊ appones paupertati diuitias: ⁊ dierū longitudinē ſenectuti. Quiq; terrigene, ⁊ filij hominū audite q̄ magnificata ſit miſericordia dei ſuꝑ nos. Si enim Job, et alijs ſeruis ſuis tēporalia bona ſua dn̄s duplicauit: ſperandū eſt in eo q̄ ſpes noſtra eſt: quia in tēpore glorie ſue pleniorē menſurā ſue nobis gratie largietur. Menſurā enim plenā, et confertā, et coagitatā, et ſupeffluentē dabit in ſinus noſtros. Menſura dn̄i ſine mēſura eſt: modus eius ſine modo. Hac menſura mēſurabat diſcipulis ſuis dicēs. Qui reliquerit patrē, aut matrē, aut vxorē, aut filios, aut agros ꝓpter me, centuplum accipiet: ⁊ vitam eternā poſſidebit. Vis videre quomodo exuberat, et ſupeffluit hec menſura: Miſericordie ei⁹ non eſt numerus: et miſericordia eius ꝑmanet in eternū, et vltra.

SEquitur. Vixit autem Job poſt flagella hec centum quadraginta annis. Pater miſericordiarū, et deus totius conſolationis filium, imo ſeruū ab exilio miſerie reuertētem, et leua ſupportat, et dextera complectitur, et in temporalibus eum ſuſtētans, ⁊ promouens ad eterna, vt poſſit cantare cū ſponſa. Leua eius ſub capite meo: ⁊ dextera illius amplexabitur me. Per dexteram ſiquidem ſignantur eterna, ſicut propheta cōmemorat: Delectationes in dextera tua vſq; in finē. Vna itaq; manu dominus ſeruo ſuo accumulās diuitias, et honores: altera manu longitudinē dierum apponit. Quia ſicut ſcriptum eſt. In leua eius diuitie, et honor: et in dextera eius longitudo dierum. Et nota ꝙ dicit poſt flagella hec. Ex magna nimirū diſpenſatione preceſſit afflictio, vt poſt merorē gaudium: poſt naufragium portus: poſt laborē requies: dulcedo poſt amaritudinem: poſt perſecutionē ꝓſperitas gratius arrideret. Porro ideo ſupra dorſū iuſti qui poſitus erat inter malleum et incudem fabricauerunt peccatores: vt poſt dies malos quibus afflictus permiſſione diuina, et humiliatus eſt, plenior leticia ſubſequatur: ſicut dicit propheta. Letati ſumus pro diebus q̄bus nos humiliaſti: annis quibus vidimus mala: iuxta Sapiētie verba. Ante ruinam exaltatū eſt cor. Et econtrario. Gloriam precedit humilitas: humilitas enim via eſt ad exaltationem: dolor ad gaudium: perſecutio ad felicitatem: ad riſum gemitus: mors ad vitam. Flagellat itaq; dominus ſuos, ne flagellentur in poſterum: et temporaliter eos punit, ne eternaliter puniantur. Legitur in libro Regum ꝙ cum Salomon edificaret templum domini lapides omnes extra tonſi fuerant: vt in edificatione templi ſine ſonitu mallei ponerētur. Sancti enim temporaliter per flagella tonduntur: vt in edificatione celeſtis hieruſalem, que edificatur vt ciuitas ſiue flagello diſcipline: ſiue penitentie gemitu charitatis glutino vniantur. In illa ſiquidem vita, et in ardores ſempiternos non eſt locus veniam promerendi: quia in inferno nulla eſt redemptio: nec homini in peccatis mortuo relinquetur hoſtia pro peccato. Chriſtus ſemel mortuus, iam non moritur: nō crucifigit̄ iterū: ſanguiſq; quē in remiſſionē peccatoꝝ ſemel fudit, iterū nō fundetur. Bibēt ex eo oēs ꝑtōres terre: quia ex quo de terra eruti ſunt,

ſi culpas ſecũ detulerint mortales: neqꝫ mors: neqꝫ ſanguis chriſti eis proderit ad ſalutem.

SEquitur. Et vidit filios ſuos, ⁊ filios filiorũ ſuorꝫ vſqꝫ ad quartã generationẽ: et mortuus eſt ſenex, et plenus dierũ. Uniuerſas felicitates hominũ mors icludit: quia cum predicauerit fidẽ abrahe: pietatẽ Joſeph: charitatẽ moyſi: fortitudinẽ Sanſonis: zelum finees: virtutem Dauid: heliſei miracula: prudentiã, et diuitias Salomonis, ſemꝑ extrema gaudij luctus occupat: finẽqꝫ hyſtorie finis hois facit: atqꝫ omniũ vna eſt concluſio. Et mortuus eſt. In eo autẽ ꝙ mortuus Job ſenex, et plenus dierum: notandũ eſt ꝙ quidã moriũtur dierum vacui: quidam pleni. Uacuus dierũ moritur qui in vita ſua vanitatibus huius mundi inſeruiens vite eterne merita moriendo ſecum non detulit. Plenus vero dierum migrauit a ſeculo, qui operam virtutibus dedit: qui impleuit deſideriũ ſuũ ex ipſis: et ſic dies conſummauit tranſitorios, vt in vita futura dies eternitatis inueniret. Bonũ ſiquidem eſt bene viuere: ſed melius bene mori. Non tamen bene moritur qui bene non vixit: Aliqui deſiderant mori potius ꝙ̃ ad virtutes cõuerti, quorum finis interitus. Horum ſiquidem finẽ Sanſon ſuccẽſis caudis vulpium prefignauit. Eorũ vero finis illi deputatus eſt igni, qui preparatus eſt diabolo, ⁊ angelis eius. Sunt pleriqꝫ qui nolentes bene viuere, deſiderant bene mori: ſciunt quia precioſa in conſpectu domini mors ſanctorũ eius. Sciunt quia cum dederit dilectis ſuis ſomnũ: ecce hereditas dñi. Sciũt quia beati mortui qui in domino moriuntur. Uolunt eſſe laboris participes cum eis quibus dñs dixit: vos eſtis qui permanſiſtis mecũ in tentationibus meis. Uolunt cum chriſto regnare, ſed tamen mori chriſto nolunt. Talis erat Balaam ariolus qui cõſiderans caſtra filiorum iſrael, ⁊ eterne beatitudinis repromiſſionem eis a deo factam intelligens, dicebat. Moriatur anima mea morte iuſtorũ: et fiant nouiſſima mea eorũ ſimilia. Finem eorũ appetens glorioſum: labores abhorrebat, quibus gloriam merebantur. Uerum non metes, niſi ſemines. Non apprehẽdes brauium, niſi curras: non regnabis, niſi milites: non gaudebis, niſi doleas: nõ coronaberis, niſi pugnes. Putas ne quomodo et in vita preſenti, et in futura gaudeas. Si tamen gaudium dici debeat ꝙ̃ turbatur aſſidue: et amaritudine frequenti reſpergitur. Nimis delicatus es ſi vtrunqꝫ preſumis habere vti ſeculo, et frui chriſto. Preſentis mundi carpere delitias: et nichilominus celeſtis glorie diuitias obtinere. Audi quid dictũ ſit illi diuiti euangelico qui cruciabatur flamma, et lingue ardentis refrigerium poſtulabat. Fili recordare quia recepiſti bona in vita tua: et Lazarus ſimiliter mala. O ꝙ̃ diſſimile premium: merito poſſumus reputare inſanos ſanctiſſimos reges, prophetas, apoſtolos, martyres, confeſſores, teneras, ac delicatiſſimas virgines, qui oĩes ſpretis diuitijs, et conculcatis delitijs huius mundi ſeipſos pro chriſto tribulationi obtulerunt: ſi gloriã quam adepti ſunt in anguſtia et dolore, potuerunt in diuitijs obtinere.

ABſtrahe ergo amãtiſſime princeps: et furare tibi ſingulis diebus aliquid de voluptatibus huius mundi. Ingredere penitentie viam. Nec tibi videatur auſterũ ſi ea prudenter omittis que inaniter placuerunt. Nichil moleſtie potes ſuſtinere in hac vita mortali, aut potius in hac morte vitali, ꝙ̃ celeſtibus gaudijs ex equo reſpondere ſufficiat. Non enim ſunt condigne paſſiones huius temporis ad futuram gloriam que reuelabit in nobis. Florem iuuentutis noſtre imolauimus mundo: ſaltem feces immolemus altiſſimo. Et in reſiduo breuis, ⁊ miſere vite noſtre regnũ emamus eternum. Regnum dei tanti eſt, quantum pro eo ex deſiderio cordis offers. Atqꝫ iuxta verbũ apoſtoli, ꝙ̃ leue eſt et momentaneum tribulationis noſtre, immenſum glorie pondus operatur in nobis. In eo grates vberrimas refero regi regum, quia viros diligitis litteratos: quia ſacre ſcripture libenter intenditis: ꝙ quadam diuinitatis imagine humiliatis ſuperbos: humiles exaltatis: populi vobis a deo commiſſi ſalutem, et quietem zelatis: viduis, et pupillis vos affabilem exhibetis et mitem. Religioſos pauperes benigne recipitis: immo preparationẽ cordis eorum exaudit auris veſtra: et quaſi preſagiendo neceſſitates eorum, ipſos in veſtris benedictionibus preuenitis. Hodie propter hoc ſpecialiter vſqꝫ ad remotiſſimas regiones ſicut vnguentum effuſum eſt nomen veſtrum: et elemoſynas veſtras enarrat omnis eccleſia ſanctorum. Agite ergo dum licet: diſpergite, date pauperibus: nec huius rei procurationẽ veſtris heredibus cõmittatis. Deterrere enim vos poſſunt exempla multorum. Elemoſynis proprie manus vobis ſcalam, et aſcenſoriũ erigant ad illam ſuperiorum mãſionem: in qua eſt ſumma pax: et eterna gloria que non tranſit. Quam vobis ⁊ nobis preſtare dignet altiſſimus altiſſimi filius Jeſus chriſtus: qui cum patre, et ſpiritu ſancto triumphat, ⁊ regnat. Per omnia ſecula ſeculorum. Amẽ.

¶ Explicit explanatio in librũ Job.

¶ Sequit̃ opuſculũ Petri bleſenſis Londoñ. Archidiaconi contra perfidiam iudeorum.

Querelam in tuis litteris longã, et anxiam texuiſti, ꝙ iudeis ꝛ heretitis circũſeptus, iugiter impugnaris ab eis: nec ſacre ſcripture auctoritates habes in promptu, quibus poſſis calũnias eoꝝ refellere: preſtigioſiſqꝫ ipſorũ verſutijs reſpondere. Oportet equidẽ (teſte ap̄lo) hereſes eſſe, et ſciſmata: vt qui probati ſunt manifeſti fiant. Ideoqꝫ iudeis vita hodie indulgetꝛ quia capſarij nr̄i ſunt, dum ad aſſertionẽ nr̄e fidei circunferũt legem moſaycã: Nec ſolum in eoꝝ codicibus: ſed in vultibus ipoꝝ chriſti legimus paſſionẽ. Propterea veritas de pr̄e loquitꝛ in pſalmo dicẽs. Deus oſtẽdit michi ſuper inimicos meos ne occidas eos, neqñ ob. po. mei: vtinã nemo niſi q̄ exercitatos habet ſenſus cũ heretico diſputet, aut iudeo. Nã ꝓpter diſputatiões illicitas, ꝛ incautas, virulẽta hereſum ſeges circũqꝫ ſilueſcit. Dũ hi q̄ ignorãt ꝛ errãt volẽtes obſtruere os loquentiũ iniqua, ponũt lucẽ tenebras, et tenebras lucẽ: ꝛ dũ alios a ſuis volunt releuare erroribus, ſeipos in deteriora precipitãt. Abſurdũ eſt de trinitate in triuijs diſputare, ꝛ eternã filij geniturã in materiã ſcãdali, ꝛ in harenã publice cõtentionis extẽdere. Ideo iuſtinianus xp̄ianiſſimus impator gñali ſanctiõe cõſtituit, ne de ſumma trinitate, et fide catholica publice diſputetꝛ. In lege etiã dñi lapidatꝛ beſtia q̄ tetigerit montẽ: puteus operiri precipit: Prohibentꝛ ſpargi margarite porcis: ꝛ ſanctũ dari canib⁹. Verbũ angeli ad Thobiam: Sacramentũ regis abſcõdere bonũ eſt: opera ẜo eius reuelare honorificũ. Diſputatio de ſacramẽto corpis ꝛ ſanguinis xp̄i, ꝛ ceterꝫ fidei nr̄e articulis plena diſcrimie eſt: loq̄ aũt de ſpe, ꝛ charitate, ꝛ ceteris ſpũalib⁹ donis: De rerũ etiã creatiõe, ꝛ gubernatiõe: ꝛ in his enarrare dei magnalia q̄buſcunqꝫ libet et licet. Salomõis ſnia eſt, vt ſentiam⁹ de dño in bonitate: ꝛ eũ in cordis ſimplicitate q̄ramus. Proptea nõ eſt cũ eis diſputandũ q̄ ſubuerſionẽ fidei molientes ſemꝑ ad inimicitias currũt: ꝛ aq̄s ſyloe q̄ cũ ſilẽtio ibãt, aquas ꝯdictiõis efficiũt. De talibus loquẽs ap̄ls in p̄ma ad timotheũ ep̄la dicit: Si q̄s nõ acq̄eſcit ſanis ſermonib⁹ dñi nr̄i ieſu xp̄i, ꝛ ei que ẜm pietatẽ eſt doctrine, ſuꝑbus ꝛ lãguens circa q̄ſtiones, et pugnas ẜboꝝ: huius graue eſt iudiciũ. Noli ḡ cũ iudeo, ꝛ heretico diſputare. Eſto ad tẽpus ſicut hõ nõ audiẽs, ꝛ nõ habẽs in. o. ſ. re. Si eñ in theatrũ pugne vulgaris ſolus ꝛ inermis introeas: imĩnet tibi periculũ fidei ſi ſuccũbas. Si aũt viceris, inimic⁹ crucis xp̄i nõ ideo cõuertetꝛ ad cor, ſed eo ip̄o erit ꝑtinacior: ſubterfugia captabit: deprauabit ſcripturas, nolet itelligere vt bñ agat: qꝛ i maliuolã aiam ſapiẽtia nõ intrabit. Os heretici maledictiõe, et amaritudine, ꝛ dolo plenũ eſt: ꝛ ambulãs in magnis, et in mirabilibus ſupra ſe ſcrutatꝛ alta dei, atqꝫ ꝑnicioſa idagine rationẽ iueſtigat eoꝝ q̄ ſupra rõem ſunt. Cũ btũs Grego. dicat fidẽ nõ habere meritũ, cũ humana rõ p̄bet experimentũ. Multa itaqꝫ verboſitate deſlui, ꝛ relinquẽs rectas ſacri eloquij ſemitas, ꝛ trãſgrediẽs terminos quos poſuerũt pr̄es nr̄i: currit i adinuẽtionib⁹ ſuis: ꝛ ꝯ Deutonomij iterdictũ, plãtat ſentẽtiaꝝ ꝛ ẜboꝝ ſyluã iuxta altare dñi dei nr̄i. Fabricator itaqꝫ mẽdacij ꝛ cultor ꝑuerſoꝝ dogmatũ cogitat incogitabilia: ineffabilia fatur ꝛ loq̄tur que nõ licet hoĩ loqui. Apud tales paſchalis agn⁹ in aq̄ decoquitꝛ: nec reſiduũ ei⁹ igne cõburitꝛ. Frangũtꝛ oſſa eius de quo ſcriptũ eſt: os non cõminuetis ex eo: ſpiritui gr̄e cõtumelia fit, ꝛ ſanguis teſtamẽti ꝯculcatꝛ ignominioſe: oſſaqꝫ regis ydumee in cinerẽ rediguntur. Qđ autẽ diſputare affectas cũ iudeis vt eos cõuincas, ꝛ cõuertas ad fidẽ eo ipſo minus approbo qꝛ ẜberas aerẽ, te ſtulto ſtudio et inani labore cõſumẽs. Deus equidẽ poſuit eis terminũ quẽ p̄terire non poterũt. Nondũ venit hora eoꝝ: ſed ipos excecauit malicia eoꝝ ad tẽpus, donec ſcilꝫ gẽtilitas ad fidẽ cõuertatꝛ. Hinc eſt qđ ꝑ yſaiã loquitur dicẽs: vade, ꝛ exceca cor populi hui⁹, ꝛ aures eius aggraua: oculos ei⁹ claude ne forte videãt oculis ſuis, et auribus audiat, et corde itelligat, ꝛ cõuertatur, ꝛ ſanetꝛ. Et in eodẽ: Quis cecus, niſi ſeru⁹ me⁹ Jacob? et q̄s ſurdus, niſi ad quẽ nũcios meos miſi? Nũcios quidẽ ꝓphas, ꝛ ap̄los vocat: teſte aũt ap̄lo: Cecitas ex parte iam cõtigit in iſrael. Cũ eñ quidã eoꝝ ſuſceperũt fidẽ, reliqui ad hec in ſua obſtinatia ꝑſeuerãt. Reſtat itaqꝫ vt intret ad fidẽ plenitudo gẽtiũ: ꝛ tunc reliq̄ iſrael ſalue fiãt. Michi ꝯſilioſius videretꝛ fidei nr̄e ad tẽpus diſſimulare iniuriã, q̄ꝫ cũ populo dure ceruicis, atqꝫ ꝑtinacie beſtialis inire certamen: ꝛ citra omnẽ ſpem futuri ꝓfect⁹ mittere ſe in ſic fideiqꝫ diſcrimẽ. Quia cũ lamẽtabili querela deploras te ab hereticis, et iudeis obſeſſuꝫ: nec habere ad manũ vnde ꝑoſſis eoꝝ machinamẽta elidere. qđ ſcio nõ inuideo tibi. Cũ eñ iuxta beati Petri edictũ nunq̄ꝫ oporteat reddere rationẽ de fide et ſpe que in eo eſt: expedit vt de ſingulis fidei articulis in expedito habeas, vt iudaice fraudis obſtinacia retundatꝛ: tueqꝫ partis aſſertio tota legis ac ꝓphaꝝ teſtionijs roboretꝛ. Qualiter autẽ ẜſutijs ꝛ blaſphemijs hereticoꝝ, vel te vł catholicũ quẽlibet oporteat ꝯtraire: credo me in libro quẽ de fide intitulaui plen⁹ intimaſſe.

¶ Teſtimonia legis ꝛ prophetarũ de trinitate ꝛ vnitate in deo.

Propoſiti nr̄i eſt nõ intexere de ſctã ꝛ indiuidua trinitate tractatũ: ſed eas dũtaxat legis, ac ꝓphaꝝ ſnias, ꝛ auctoritates iducere q̄b⁹ aduerſarij orthodoxe fidei ꝯfutentꝛ: edificeturqꝫ turris dauid, ꝛ ſalutis ꝓpugnacula erigantꝛ. Quia ḡ in vno deo trinitas: ꝛ in tribus ꝑſonis vnitas ſcandalũ iudeis incutit, ꝛ horrorẽ. ꝙ deus ſit vnus ꝛ trinus, dño dãte aſſertiõe irrefragabili cõuincem⁹. Loquitꝛ iudeoꝝ legiſlator, et ait. Audi iſrł dñs de⁹ tuus deus vn⁹ eſt. et dñs in ꝑſona ſua. Ego dñs deus ſolus extẽdi celũ et firmaui terram. Et in yſaia Ego dominus firmans celos, ſolus ſtabiliens terram, et nullus mecũ. Item moyſes in Deuteronomio: Scito hodie ꝛ cogita in corde tuo: qꝛ dominus

ipſe eſt deus.in celo ſurſum,⁊ in terra deorſum,⁊ nõ
ſit alius.Et in eodẽ:Solus dux eius fuiſti,⁊ nõ erat
cũ eo deus alienus.Sic aũt teſtionio bti hylarij de⁹
vn⁹ eſt,ꝙ nõ ſolitari⁹.Nec eñ vnitas euacuat trini=
tatẽ:nec aliq̃ trinitati ſolitudo ꝑiudicat.Nimirũ de⁹
in ſacro eloquio ſic eſſe,ſic loq̇,aut aliq̇d creare dr,
ꝙ nunc vna pſona,nũc due,nunc vo tres aptiſſime
deſignenṫ,Audi vnã:Ego dñs de⁹ q̇ impleo celũ/⁊
terrã/⁊ oĩa que in eis ſunt.Audi pr̃em i hieremia lo=
quentẽ de filio.Si ſtetiſſent(inq̇t)in ſubſtãtia mea,⁊
audiſſent vbũ meũ,auertiſſem eos a ſtudijs ſuis peſ
ſimis.Et ſubiũgit:Quis ſtabit in ſubſtãtia mea ⁊ vi
debit vbũ meũ?De h̃ verbo dauid ꝓpha teſtaṫ:Eru
ctauit cor.m.v.bo.Et iohes euãgeliſta: In pricipio
erat verbũ.Deo idẽ eſt facere,⁊ dicere,ſic ſcriptũ eſt:
Dixit,⁊ facta ſunt:mãdauit, et creata ſunt vniuerſa.
Filius itaq̧,verbũ dei,vtus dei,ſapiẽtia ẽ. In eo vt
ſapiẽtia ſua vt in ꝑncipio oĩm rerũ fecit oĩa de⁹,ſicut
ſcriptũ eſt:In pricipio de⁹ creauit celũ⁊ terrã.H̃ eſt ſa
piẽtia dei q̃ in libro ſui nois eternã generationẽ ſuã
ꝓteſtaṫ,⁊ dixit:Ego ex ore altiſſimi pdij ꝑmogenita
ante oẽm creaturã. Et idẽ:Dñs poſſedit me ad iitio
viarũ ſuaꝝ:anteq̃ q̇cq̃ faceret a ꝑncipio ab eťno or=
dinata ſuz:Anteq̃ terra fieret:nondũ erãt abyſſi:nõ=
dũ mõtes graui mole ꝯſtiterãt:Ante oẽs colles ego
parturiebar.Qñ ꝑparabat celos aderã:qñ appẽde=
bat fundamẽta terre cũ eo erã cuncta cõponẽs,⁊ lu=
dẽs in orbe terraꝝ:atq̧ delitie mee eẽ cũ filijs hoim.
Cũ g̃ ante mũdi creationẽ nil eſſet qđ nõ eſſet deus:
quõ iam generata erat hec ſapientia?quõ p eam oĩa
creabanṫ?aut quõ ꝯfitebiṫ iudeus illã ſapiam dei,⁊
a deo eſſe genitã,et ſic eẽ dei filiũ.aut mẽtiẽs dicet ſa
crã ſcripturã in ſe ꝯtinere mẽdaciũ xp̃ianus: aut re=
cognoſcat ſapiẽtiã dei p quã ipſe oĩa fecit:idẽ eſſe qđ
filiũ dei.nec abſurdũ eſt, ſi deus fili⁹ genit⁹ ſit a deo
pr̃e,ſicut ſi generеṫ ſplẽdor a ſole:imo q̇ eternã gene
rationẽ filij ex pte tẽporalẽ,ex parte vo nõ credit ſen
tentiã ꝓphetice maledictiõis incurrit. Uerbũ ꝓphe
eſt:Ue qui dicet patri,q̇d generas:⁊ mulieri,q̇d par
turis.Et vt hec de filij generatione intelligas:Audi
deũ patrem in eodẽ yſaia loquentem.

Teſtionia legis et ꝓphaꝝ de eterna filij gñatiõe.

De eterna filij gñatione p yſaiã loq̇tur deus
pr̃.Nunq̇d ego q̇ alios parere facio ipe nõ
pariã,dicit dñs.Si ego qui gñationẽ alijs
tribuo ſterilis ero.Et in pſalmo loquiṫ fili⁹
dicẽs.Dixit dñs ad me filius me⁹.e.t.e.h.g.te.Dies
dñi eternitas.vñ et hodie ſignificat ab eťno.Et idẽ:
In ſplendoribus ſctõꝝ ex vtero an.l.g.te.Ille eñ q̇
erat ſplẽdor ⁊ illuminatio ſctõꝝ q̇ futuri erãt hodie,
id eſt eternaliter generat⁹ eſt:ex vtero id eſt de occul
ta ſubſtãtia patris.De generatiõe filij loquiṫ yſaias
dicẽs.Generationẽ ei⁹ q̇s enarrabit?Sicut g̃ lumen
de lumie:ſic fili⁹ eſt de pr̃e.Uñ ⁊ pſalmiſta.Qm̃ apđ
te eſt fõs vite:⁊ in lumie tuo videbim⁹ lumen.Quia
vo deus filiũ hz,quidã pſalmi ꝑtitulanṫ pre occultis
filij,quoꝝ verba nulli cõuenire poſſunt niſi filio dei:
vt in pſalmo.ix.Cõfitebor:⁊ in eructauit,Canticũ ꝓ
dilecto:⁊ in pſalmo,Deus nr̃ refugiũ ⁊ virtus,ꝓ ar=
chanis.Audi pr̃em in oſee loquentẽ de filio,⁊ dicen=
tẽ.Saluabo eos in dño deo ipoꝝ.Dicat michi iude=
us q̇s ſit ille deus,quẽ de⁹ vocat deũ ⁊ dñm hebreo=
rũ?et in Geñ.Pluit dñs a dño ſulphur ⁊ ignẽ: ⁊ ſub
uertit ſodomã,⁊ gomorrã. Quis eſt deus qui a dño
pluit,niſi fili⁹ a pr̃e?vel aliũ dñm q̇ a dño pluat oſtẽ
de iudee? vel recognoſce nobiſcuz ꝙ filius faciat,et
diſponat vniuerſa cũ patre.Et in p̃o.Dixit dñs dño
meo.Et in geneſi.Dixit dñs ad iacob:Surge,⁊ aſcẽ
de i bethel,et fac ibi altare dño,illi qui apparuit tibi
cũ fugeres a facie fr̃is tui.Et in exodo dixit dñs ad
moyſen.Quoadusq̧ nõ vultis audire mãdata mea?
Nõne dñs de⁹ dedit vobis iſtũ diẽ ſabbati? Võ du=
re ceruicis indica michi dñm illũ de quo ꝑcipit de⁹
patriarche iacob vt faciat ei altare. Qđ eñ de⁹ ſit q̇
loquiṫ cũ iacob:⁊ q̇ cũ eo luctaṫ,⁊ nõ angelus: Pro=
bo tibi:Cum eñ quererat iacob nomẽ eius,ille rñdet:
Cur q̃ris nomẽ eius qđ eſt mirabile?hoc angelo cõ=
uenire nõ põt. Itẽ in Oſee loquiṫ dñs dicẽs Jacob
locutus eſt nobis in arã: Uerba ſunt dei,nõ angeli.
Itẽ in p̃o.Sedes tua de⁹ in ſeculũ ſeculi:Dilexiſti iu
ſticiã,⁊ odiſti iniq̇tatẽ:ꝓpterea vnxit te deus de⁹ tu⁹
o.le.Hũc deũ cui⁹ eſt ſedes in ſeculũ ſeculi:hũc ipm
vnxit de⁹ teſtionio ꝓphe pre pticipibus ſuis.Et q̇s
de⁹ vnxit deũ,niſi pr̃ filiũ? Ille q̇ vnct⁹ eſt a deo,aut
de⁹ eſt,aut hõ:Si de⁹ eſt:g̃ deus a deo vnctus:Si hõ
eſt,⁊ ſedes eius in ſeculũ ſcli: vide ſi ſit,vel fuerit hõ
ꝑter xp̃m cui cõuenire h̃ poſſit. Propħa vo hec duo
fungit,ꝙ ipſe ſit de⁹:et ſedes ei⁹ in ſclm ſcli. Audi in
oſee pr̃em loquentẽ de filio:Saluabo eos i dño deo
ipſoꝝ.Qui loquiṫ de⁹ eſt:ipe autẽ ſaluat in dño deo.
Quis eſt de⁹ q̇ ſaluat in deo,niſi pr̃ in filio? Nunq̇d
(o iudee)fecit de⁹ ſine ſapientia ſua quẽ nos dei filiũ
appellamus?Deus ſapiẽtia fundauit terrã. Quid g̃
abhorres nomẽ q̇ denegare nõ potes ſapientiã dei?

Teſtimonia legis et ꝓphaꝝ De ſpũ ſancto.

Spiritũ dei oĩs ſacra ſcriptura annũciat. Au
di yſaiã.Ue filij deſertores dič dñs: feciſtis
cõſiliũ,⁊ non eſt meũ,nec p ſpm̃ meũ.Et idẽ:
Deſcẽdit(inquit)ſpũs a deo,⁊ eduxit eos: ſic eduxi=
ſti pplm̃ tuũ facere tibi nomẽ glie.Dauid.Et irrita=
uerũt ſpm̃ dñi. Agge⁹,q̃propter ego ſum vobiſcũ di
cit dñs:⁊ ſpũs me⁹ in medio vr̃i. Iſaias.Occurrerũt
ſibi ceruę:⁊ vna ex eis periit:Alia aliã non queſiuit:
q: dñs mãdauit eis:⁊ ſpũs cõgregauit eas. Zacha=
rias:Sermones meos,⁊ legitima mea pcipite:quia
ego mandaui in ſpũ meo ſeruis meis ꝓphetis . Da=
uid:Quo ibo a ſpũ tuo? et dñs in zacharia: Imponã
ſpiritũ meũ ſup ſanctũ tuũ.Et idẽ:Hoc eſt verbũ do
mini in manu zorobabel, non in virtute magna: ſed
in ſpiritu meo dicit dñs omnipotẽs. Dauid:Emitte
ſpm̃ tuũ ⁊ creabunṫ. Yſaias: Nõ angelus, neq̧ nun
cius:ſed ipſe dñs ſaluabit eos in eternũ. Ipſi ſuphe

egerunt: ⁊ exacerbauerūt ſpm̄ ſanctū ⁊ ꝟſus ē eis ad inimicitias. Et in libro ſapiētie: Spūs eſt q̄ me fecit.

¶ Teſtimonia legis ⁊ prophetaꝝ De trinitate.

Vt aūt tota trinitas inoteſcat, Audi moyſen i geneſi dicentē: in pricipio fecit deꝰ celū ⁊ terrā. Qḋ dꝛ fecit, ſubſtātie indicat vnitatē. Cū aūt dicit̃ in pricipio deus, in filio pr̄ creaſſe intelligit̃. Nec eīn erat principiū vllū aliud qḋ nō eſſet deꝰ. Cū aūt addit̃: ⁊ ſpūs dn̄i ferebat̃ ſup aquas: tota trinitas pariter exprimit̃. ⁊ deū premiſiſſe hoc verbū Faciamꝰ hoiem ad imaginē ⁊ ſimilitudinē nr̄am dicit̃, vt oſtēdat in pſonis pluralitatē, ⁊ in pſonaꝝ pluralitate vnitatē. Cū dꝛ faciamus, pluralitas in pſonis oſtēdit̃: Nō eīn dicit deꝰ angelis faciamus, cū igi factores ⁊ creatores nō ſint: nec hō faciēdus erat ad ſimilitudinē angeli. De illo ḡ q̄ dicit faciamus (vt inſinuet trinitatē) de ipo dicit moyſes fecit, dixit, vidit: vt exprimat in tribꝰ eiuſdē ſubſtātie vnitatē. Itē in geneſi legitur, ꝙ abrahā tres vidit et vnū adorauit dicēs: Si inueni grām in ꝯſpectu tuo, ne trāſieris ſuū tuū. Premiſit qꝛ tres erāt: ⁊ ad tres q̄ſi ad vnū loquit̃ abrahā cū dicit: Dn̄e ne trāſeas ſeruū tuū. Et ibidē. Afferat̃ aqua, et lauētur pedes nr̄i. Ecce plures, et appoſuit eis mēſaꝫ, ⁊ māducauerūt: et in his pſonaꝝ pluralitatē inſinuat. Cū vero ſubiūgit: ⁊ dicit ad eū dn̄s, Vbi eſt ſarra vxor tua: vnū eſſe declarat. Sequit̃: Surgētes aūt inde, ibant ad faciē ſodomoꝝ. Abrahā autē comitabat̃ cū eis: ecce adhuc tres. Et ſubiūgit: Dixit aūt dn̄s: Nō celabo ego puero meo abrahe que ſodomis facturꝰ ſum. In his oibus ⁊ tres ad abrahā loquūtur vt vnus: ⁊ abrahā ad tres loquit̃ vt ad vnū: ⁊ in oibus habes myſteriū trinitatis ⁊ vnitatis expreſſum. Cū autē dei digitus in ſacro eloquio ſit virtꝰ dei: tres pſone triū digitorū noīe ⁊ nūero deſignant̃. vn̄ ⁊ Yſaias. Quis appēdit tribus digitis molē terre? Quid p tres digitos deſignari pōt, niſi trinitas pſonaꝝ? Nā et in exodo digitus dei dꝛ ꝟtus dei. Dicūt eīn magi pharaonis, Digitꝰ dei eſt hic. Dicāt ḡ iudei nobiſcū: vel ſaltē cū magis pharaonis ſpm̄ ſanctū digitū dei eſſe. Noſter eq̄dē meſſyas in euangelio dicit: Si in digito dei eijcio demōia: pfecto venit in vos regnū dei. Per tres igit̃ digitos, tres pſonas ꝯfitemur i deo. In aggeo itaq̄ ꝓpheta pr̄em, ⁊ filiū, ⁊ ſpm̄ ſanctū ꝟba dn̄i manifeſte exprimūt, cū dixit. Ego ſuꝫ vobiſcū, ⁊ ſpūs meꝰ, et verbū meū in quo poſui teſtamētū cū egrederemini de terra egypti: Ecce pr̄, ⁊ verbū eius, ⁊ ſpūs. Itē pſalmiſta: Emittet verbū ſuū ⁊ li.ea: fla. ſpūs eiꝰ ⁊ f. aq̄. Et illud: Verbo dn̄i celi fir. ſunt: ⁊ ſ.o.e.o. vir. eorū. Et in Yſaia: Dixit vir cui cōſtitutū eſt de xp̄o dei. Spūs dn̄i locutꝰ eſt p me: ⁊ ſermo eiꝰ p linguā meā. Ecce terra: dn̄s, ſermo, ⁊ ſpūs: pr̄, ꝟbū, et ſpūs ſunt. vn̄ in hieremia. a.a.a. dn̄e deꝰ. ⁊ ſequit̃: Dixit dn̄s ad me. Nunq̄d p parabolas loquit̃ iſte? Ter ſuſpirat, ⁊ īuocat trinitatē: ſubiūgens ꝟo ſingulariter dn̄e deꝰ: indicat vnā triū pſonaꝝ ſubſtātiā. Sil'r eſt ꝙ in yſaia vox angeloꝝ audita eſt laudantiū deū, atq̄ dicētiū: Sctūs, ſctūs, ſctūs: illa triplex repetitio ſignificat trinitatē. Subiungēs aūt dn̄s deꝰ ſabaoth, īſinuat vnitatē. et in p̄o. Bn̄dicat nos deus deꝰ nr̄: bn̄dicat nos deꝰ. Nugatoria eēt triplicatio eiuſdē nois, niſi ꝯtineret ibi myſteriū trinitatis. Aggeꝰ etiā ꝓp̄ha trinitatē ſatis apte declarat dū in eo deꝰ pr̄ loquit̃ de ſpū dicēs ⁊ filio ſuo. Spūs meꝰ erit in medio vr̄i. Ecce pr̄ ⁊ ſpūs eiꝰ: ⁊ ſubiungit: Quia cōmouebo celū ⁊ terrā: ⁊ veniet deſideratꝰ cūctis gētibus, et ecce filiꝰ. In p̄o. Bn̄dictꝰ q̄ venit in noie dn̄i: deꝰ dn̄s ⁊ illuxit nobis. Hic aptiſſime ſigt̃ ꝙ deus in noie dn̄i venit. Verba etiā hois hec ſunt. Miſit de ſummo ⁊ accepit me. et beatꝰ quē elegiſti, ⁊ aſſumpſiſti. Yſaias ⁊ trinitatē in deo, et humanitatē in filio manifeſte declarās in pſona dei prīs loquit̃, dicēs: Ecce (inquit) puer meꝰ, ſuſcipiā eū: Dilectꝰ meus, cōplacuit i illo aia mea. Dedi ſpm̄ meū ſup illū. Iſaias i pſona filij. Ego p̄mus, et ego nouiſſimus: manus mea fecit celos, ⁊ dextera mea ſtabiliuit terrā, ⁊ nunc dn̄s deꝰ miſit me, ⁊ ſpūs eiꝰ. Quis hec vnq̄ꝫ potuit dicere niſi deꝰ q̄ eſt a ſpiritu dei miſſus? Et i eodē. ſpūs dn̄i ſup me: eo ꝙ vnxerit me, ad euāgelizandū paupibus miſit me. Hic habes ⁊ ſpm̄ ⁊ eū cuiꝰ eſt ſpūs, ⁊ illū q̄ a ſpū ſctō eſt vnctus. Xp̄s in libro ſapiētie legēs teſtat̃ hāc ꝓp̄hiam ea die in ſeip̄o cōpletā. In his oibus natura prīs ⁊ filij ⁊ ſpūs ſcti maniſeſtiſſime declarat̃. Et vt expꝛeſſius habeas pluralitatē pſonarū, vnitatē in deo, ſcias ꝙ in hebreo deꝰ interdū dꝛ eladon qḋ deꝰ vel dn̄s ſingularit̃ ſonat ꝓpter diuie ſubſtātie vnitatē. Interdū ꝟo eloy ⁊ adonay pluralr̄ ponunt̃, ⁊ pluralitatē indicat pſonaꝝ. Singulariter ponūt̃ in exēplo geneſeos qḋ p̄miſimꝰ, vbi dꝛ locutꝰ eſt dn̄s ad iacob. Surge ⁊ aſcēde in bethel ⁊ habita ibi: ⁊ fac altare deo q̄ apparuit tibi qn̄ fugiebas a facie frīs tui. Hic aūt ⁊ nomē dei ⁊ actꝰ eius pfert̃ ſingularit̃ in hebreo. Cū autē dꝛ et edificauit ibi altare, ⁊ appellauit nomē loci domꝰ dei. Ibi apparuit ei, in hebreo ſingl'r deus pfert̃. Ibi eīn dꝛ eloym, ⁊ nigla qḋ pluralr̄ ſigt̃ apparuerūt. Si eīn ſingularit̃ loq̄ret, el ⁊ nigla q̄ ſingularia ſunt, poſuiſſet. In libro etiā ſamuelis, dauid laudās dn̄m ſic ait. Que eſt aūt vt ppl's tuus, gēs in terra ꝓpter quā iuit deus, vt redimeret eā ſibi in pplm̄: hic deꝰ ⁊ iuit pluralr̄ in hebreo dicunt̃ eloym ⁊ aleu que pl'ia ſunt, et ſignificāt pſonaꝝ pluralitatē. Alea eīn ſingulare ē. Redimeret ꝟo ⁊ ſibi ſingulariter pferunt̃ ꝓpt̃ ſubſtātie vnitatē. Itē Hieremias. Dn̄s aūt deꝰ, verꝰ eſt deꝰ viuēs ⁊ rex ſempiternꝰ, ponūt̃ ſingularit̃, in q̄ ſubſtātie vnitas indicat̃. Itē moyſes in deuteronomio. Scito hodie ⁊ cogita ꝙ dn̄s ipſe eſt deꝰ / ⁊ nō ſit aliꝰ. Ibi dn̄s ſicut i latino: ſic ſingularit̃ in hebreo ponūt̃ Vbi ꝟo hic dꝛ deus, ibi eloym qḋ pluraliter ſonat in hebreo pfert̃. Et ne plurali appellatio pl'es ſubſtātie poſſent itelligi: adiūgit̃ / ⁊ nō ſit aliꝰ. Que neceſſitas aut que rō apud hebreos hāc ſocialē ꝯiunctionē pluralitatis ⁊ ſingl'aritatis parit̃ itroduxit, niſi qꝛ volebat

deus et abſcondi ad tẽpus, et ſuo reuelari tpe myſte
riũ trinitatis. Preterea illud nomẽ dei qđ in de ſecre
tis ſecretoꝝ apđ iudeos icffabile eſt, ⁊ tetragrãmatõ
đr, licet quattuoꝛ figuraꝝ, triũ tñ tñmodo eſt elemẽ-
toꝝ iot, he, vau, he nãqꝫ bis ponit. Si ğ diligẽter hoc
nomẽ inſpicias, trinũ eſt in hebreo ⁊ vnũ. Nã ⁊ ſi tñ
pmã ⁊ ſcđam lrãm cõiunxeris: ſcꝫ Jo. ⁊ he, vnũ dei
nomẽ in hebreo efficit. Si ꝟo ſcđaꝫ ⁊ tertiã ſimul po
nas. i. he, ⁊ vau, habes alteꝝ dei nomẽ. Si autẽ copu
laueris tertiã lrãm atqꝫ quartã. i. vau, et he, habebis
⁊ tertiũ. Rurſus ſi oẽs ſimul in ordine cõnexeris, tñ
iuenies nomẽ vnũ. Qui ordiauit vt eſſent tria noia,
vnũ nomẽ, ipe te intelligere voluit in trib⁹ pſonis eiuſ
dẽ ſubſtãtie vnitatẽ. Itẽ in deutonomio dñs ad moy
ſen dicit. Loquere aaron ⁊ filijs ei⁹: Sic bñdicetis fi
lijs iſrael ⁊ dicetis. Bñdicat tibi dñs, ⁊ cuſtodiat te,
oſtendat tibi faciẽ ſuã ⁊ miſereat tui, cõuertat vultũ
ad te: ⁊ det tibi pacẽ. His benedictionibus ſacerdos
alijs bñdicẽs, ptẽſas ante vultũ ſuũ palmas vtraſqꝫ
tenebat. Cũ vero dicebat dñs (qđ hebraice illo qđ ſu
pra diximus trino ⁊ vno noie exprimebãt) tres digi-
tos priores. i. pollicẽ ⁊ indicem atqꝫ mediũ vtriuſqꝫ
man⁹ rectius ⁊ altius erigebat, et dicto ita dño: digi
tos remittebat vt prius. Quid p triũ digitoꝝ eleua-
tionẽ melius qꝫ trinitatis excellẽtia myſtice intelligi
põt? Nota ꝙ in hac bñdictione tã autẽtica qꝫ ſolẽni,
forma crucis (ſine q̃ nulla bñdictio ſit apđ xpianos)
ſignãter expreſſa eſt, his tribus digitis ſicut ꝓlibatũ
eſt, appẽdit moles terre, digitũqꝫ dei id eſt ſpm ſan-
ctũ (quẽ iudei ptinaciter negãt) magi pharaõis ꝯfeſ-
ſi ſunt. myſteriũ ſancte trinitatis tres ſolẽnitates in
exodo exprimũt. ſolẽnitas azimoꝝ, ſolẽnitas primi-
tiarũ, et ſolẽnitas fructuũ collectoꝝ. In deuterono-
mio etiã eedẽ ſolẽnitates precipiunt. Prima feſtiui
tas azimoꝝ. Scđa hebdomadarũ, et tertia taberna-
culoꝝ. In paſcha imolat agnus, In penthecoſte da
tur ſpũs ſanct⁹, In ſcenophegia paterne maieſtatꝫ
potẽtia declarat. Quere diligẽtius a iudeo q̃liter in-
telligat ꝟba illa Hieremie pphe, Peruertiſti verba
dei viuẽtis, dñi exercituũ, dei nři. Ne eñ cogat trini
tatẽ manifeſte cõfiteri, ibidẽ verba dei puertit. Dicit
eñ hieronymus in ꝓlogo ſup geneſim, ꝙ hec verba
que ibi in hieremia legunt, latini ⁊ greci codices nõ
habẽt: hebrei ꝟo in ſuis volumibus iſta ꝫ ſe legũt, et
velint nolint, ſacramẽtũ trinitatis annũciãt. Sũt qꝫ
plura alia teſtionia de pſonaꝝ trinitate, q̃. lxx. interp̃
tes nõ trãſtulerunt: cũ tñ eſſent in hebraica veritate.
Nã ſicut btũs hieronym⁹ in ꝓlogo ſup geneſim dic̃,
ipſi de pře ⁊ filio ⁊ ſpũ ſctõ multa aut oiuo tacuerũt,
aut aliter trãſtulerũt. qđ prudenter egiſſe dicũtur, ne
ptholome⁹ vni⁹ dei cultoꝛ, ad cui⁹ petitionẽ trãſfere
bãt, plures deos eẽ ꝓſumeret. noluerũt etiã fidei ar-
chana gẽtili reuelare: ideo cũ in yſaia. lxx. interp̃tes
iueniſſent de paruulo nato, ⁊ nobis dato, ꝙ vocaret
admirabilis, ꝯſiliari⁹, deus fortis, př futuri ſcli, pñ-
ceps pacis, iſtoꝝ nominũ maieſtate pterriti: nõ ſunt
auſi hunc puerũ appellare deũ, ſed magnum cõſilij
angelum, qđ tamen in hebraico non habetur.

Rationes et auctoritates de fide.

Aliqua induxim⁹ ad cõfutationẽ ⁊ cõfuſio
nẽ iudei: nũc de trinitate aliq̃ inducam⁹ ad
edificationẽ ⁊ ſolaciũ xpiani. Joãnis euã-
geliſte (q̃ in ſinu ſaluatoꝛis celeſtis ſapiẽtie
fluẽta potauit) ꝟba ſunt. Tres ſunt q̃ teſtioniũ dant
in celo. Př / verbũ / ⁊ ſpũs ſanct⁹ / et hi tres vnũ ſunt.
Uerba etiã xpi in euangelio hec ſunt. Spũs q̃ a pře
pcedit ipe de meo accipiet: in quo ſpm ſanctũ a pře
et filio pcedere aptiſſime docet. Iteꝝ doctoꝛ gentiũ
trinitatẽ inſinuãs: dicit. Qm ex ipo, ⁊ p ipm, ⁊ in ipo
ſunt oia. Př ex q̃ oia, filius p quẽ oia, ſpũs ſanct⁹ in
quo oia. Itẽ apls. ex deo, corã deo, in xpo loq̃mur.
ipe etiã q̃ veritas eſt, in euãgelio dicit. Ite baptizate
oẽs gẽtes in noie pris, ⁊ filij, ⁊ ſpũs ſcti. Si ğ iudeus
inficiari nõ põt quin ſapiẽtia ⁊ bonitas dei ſemp fue
runt cũ eo, ⁊ ipe nunqꝫ ſine illis, q̃s de trinitate dubi
tet, cũ ſapiẽtia dei ei⁹ ſit fili⁹, ⁊ bonitas dei / ipi⁹ ſpũs
appellet? Intelligis ꝙ in mẽte hoīs ſunt rõ, mẽoria,
et volũtas: ⁊ hec tria ſunt vna mẽs: nullũ tñ illoꝝ eſt
alterũ: qꝛ nõ rõ memoria eſt, nõ volũtas. In eodẽ la
cte tres ꝓprietates diuerſe ſunt, Serũ, Caſeus, ⁊ Bu
tirũ. In ſole tria diuerſa ſcꝫ corpus illud ſphericũ, ca
loꝛ, ⁊ ſplẽdoꝛ: tria illa ſunt vn⁹ ſol, ⁊ nullũ illoꝝ eſt al-
terũ. Simplex heremita cuidã iudeo diſputãti cũ eo
et argumẽtanti ſic. Př eſt de⁹: filius ẽ de⁹, ſpũs ſan-
ctus eſt de⁹. př ⁊ fili⁹ non eſt ſps ſctũs nec filius: ergo
př ⁊ filius ⁊ ſpũs ſctũs ſunt tres dij. hmõi argumẽto
ſic legit fefelliſſe, Tres plicas in cappa ſua faciẽs: di
cebat hec plica eſt pãnus, ⁊ hec, ⁊ tertia: Nulla iſta-
rũ plicarũ eſt altera, ğ iſte tres plice ſunt tres pãni:
imo vnus pãnus. Sctã trinitas tñ non ſimilitudini-
bus aut rõnibus diſcutiẽda, ſed amplectẽda eſt fide
Trãſcende eñ eminentiã totius rõnis humane. ſed
hec de illa ſimpliciter ſentiam⁹: qđ ſacra docẽt nos
eloq̃a, ⁊ cũ pſalmiſta dicam⁹. Juxta eloquiũ tuũ da
michi itellectũ dñe. nõ vltra, non citra, non ſupra, nõ
contra, ſed iuxta.

Teſtimonia pphete ꝙ filius a pře miſſus eſt.

Quod aũt de⁹ dei filius ſit q̃ pro nřa ſalute
a deo pře miſſus eſt: ex his que in nřis ⁊ iu
deoꝝ codicibus aſſidue legunt aptiſſime li
quet. Nã in illa auctoritate quã ꝓmiſimus
ſapientia dei ſe ante oia genitã ꝓteſtat: in fine ꝟboꝝ
cõcludit dicẽs. et delitie mee ſunt eſſe cũ filijs hoim.
Spãliter eñ delectat in illa dilectiõe quã nobis ex-
hibuit vt hoiem redimeret, hõ fact⁹. De eodẽ hiere-
mias ppha ſic ait. Hic eſt de⁹ nř ⁊ nõ eſtimabit ali⁹
ab eo, hic oẽm adiuenit viã ſciẽ ⁊ diſcipline. Et adiũ
git poſt hec i terris viſus eſt, ⁊ cũ hoib⁹ cõuerſat⁹ eſt.

Teſtimonia ꝙ chriſtus veniet in carne.

Quod xps de ſemine abrahe naſceret dñs in
geneſi manifeſtat loquẽs ad abrahã dicẽs:
In ſemie tuo bñdicent oẽs gẽtes. Que gen-

tes bñdicte fuerũt in yſaac? Iudei? Nõne pre oĩbus populis terre maledicti ſunt a dño ⁊ dãnati? Quere ergo aliũ de ſemĩe abrahe ĩ quo oẽs gẽtes bñdicant̃, et nõ inuenies niſi chriſtũ. Bñdictionẽ oĩm gentiũ dedit illi dñs, et oẽs in eo bñdicti ſunt a dño q̃ fecit celũ ⁊ terrã. De hoc ſemĩe dicit yſaias. Niſi dñs reliq̃ſſet nobis ſemẽ, q̃ſi ſodoma fuiſſemus, ⁊ q̃ſi gomorra ſimiles eſſemus. hoc oĩno de yſaac itelligi non põt. Qua ptãte, qua ſcia, qua v̾tute, nos ab aliquo pctõ potuit yſaac liberare? In ſignũ vero q̃ xp̃s naſceretur de ſucceſſione abrahe: fecit abrahã ſeruũ ſuũ iurare ſup ſemẽ ſuũ q̃ mandatũ eius ipleret, de querẽda yſaac vxore: Iurãs eñ ſup abrahe femur, itelligebat̃ iurare nõ in abrahã, vel yſaac: ſed in eo q̃ erat de femore abrahã naſciturus. In eiuſdẽ fidei reuerẽtia, ipſe abrahã, yſaac, ⁊ Iacob, atq; poſteri eꝰ circũciſionis ſignũ ſpãliter acceperũt, vt ab alijs pplis diſcerneret̃ populus, de quo ille cui repoſita erat bñdictio naſceret̃. Ideo balaã in libro Nũeri dicit. Orietur ſtella ex iacob, ⁊ ꝯſurget virga de iſrael, ⁊ pcutiet duces moab, ⁊ Iacob erit q̃ dñet̃ ⁊ pdat filios ſeth ⁊c̃. Qđ etiã chriſtꝰ de poſteritate abrahã naſceret̃, habes in Deuteronomio ex v̾bis moyſi ad ppl'm ſic loquẽtis. Prophetã de gẽte tua ⁊ de fratribus tuis ſuſcitabit dñs ⁊c̃. Hoc iudei de Ioſue ⁊ nõ de xp̃o intelligũt. vt aũt hoc de xp̃o ⁊ nõ de ioſue dictũ ſcias, vide hyſtorie ſeriem, nec in aliquo dubitabis. Nã ⁊ in mõte oreb petierũt filij iſrl' pauloante ne vltra vocẽ dñi tã terribilẽ audirẽt, ⁊ ignẽ ne morerent̃ aſpicerẽt. Ideo dicit dñs ad moyſen. pph̃az ſuſcitabo eis de medio fratrũ ſuoꝝ .i. de tribu iuda. Illa eñ tribꝰ erat in medio aliaꝝ tribuũ ꝯſtituta. Qđ autẽ vocat eũ pph̃am, cõuenit chriſto. Ioſue eñ alicubi pphetaſſe nõ lego. Xp̃s aũt de ſeipſo dicit. Nõ eſt ppha ſine honore, niſi in patria ſua/ipſe etiã de paſſione, ⁊ reſurrectiõe, et aſcẽſione dicit. De vocatiõe etiã gentiũ. De fide euãgelij dei dilatãda, de excidio hierl'm, et multa alia q̃ eueniſſe certũ eſt pphetauit. Qđ aũt apponit ſimilẽ moyſi, inſinuat q̃ xp̃s ſicut moyſes, et nõ ioſue, legẽ dedit. Iterũ cũ a dño dr̃ moyſi de Ioſue. Ponã manũ tuã ſup eũ, et dabis ei precepta cũctis vidẽtibus, manifeſte oſtẽdit̃ q̃ ioſue moyſe minor eſſet, vtpote cui moyſes manũ imponeret. Cũ vero ſupaddit̃. Si quid agendũ erit eleazar ſacerdos cõſulet deum ⁊c̃. etiã eleazaro inferior ioſue declarat̃. Patet ergo cũ in meſſya bñdicende ſint oẽs tribus terre, nec moyſe aut eleazaro poſſit eſſe iferior: nõ ad ioſue, ſꝫ ad chriſtũ v̾ba hec ptinere. Prophetã ſuſcitabo eis de medio fratrũ ſuoꝝ ſimilẽ ſui. Sequitur. Et ponã verba mea in ore eꝰ. Qui autẽ v̾ba eius que loquet̃ in nomine meo nõ audierit, delebit̃ aĩa illa de pplo ſuo. Nemo q̃ recte ſapiat hec ad chriſtũ dubitet ptinere, maxime cũ v̾ba eꝰ, ſpũs ⁊ vita ſint. Expreſſius ſimile habe in eo qđ dauid cogitãti edificare domũ dño, nathã ppha ei ſub pſona dñi loquẽs ait. Cũ cõpleti fuerit dies tui, et dormieris cũ patribus tuis, ſuſcitabo ſanctũ tuum poſt te, ⁊ firmabo regnũ tuũ, ⁊ ſtabiliã thronũ regni eius vſq; in ſempiternũ, et ero illi in patrẽ, ⁊ ipſe erit michi in filiũ. Certũ eſt q̃ Salomon pr̃e viuẽte regnauit. quomõ g̃ poſſunt ſalomoni hec verba cõuenire, cum cõpleti fuerit dies tui, et dormieris cũ patribus tuis, ſuſcitabo ſanctũ tuũ .i. ſalomonẽ filium tuum. Si vero illud qđ ſequit̃ cõuenit ſalomoni Stabiliã thronũ eius vſq; in ſempiternum, q̃ cito finitũ eſt regnũ eius. illud etiã a ſalomone lõge eſt, miſericordiã meã non auferã ab eo. nã in tertio regũ hec v̾ba legunt̃. Cũ eſſet ſalomon ſenex, deprauatũ eſt cor eius p mulieres, vt ſequeret̃ deos alienos. Colebat aũt ſalomon aſtharten deam ſidonioꝝ, ⁊ chamos deũ moabitarũ, ⁊ moloch idolũ ammonitarũ adorabat. iratus igit̃ eſt dñs ſalomoni, q̃ auerſa eſſet mens eꝰ a dño deo iſrael. Ideo dicit dominus. Quia nõ cuſtodiſti pactũ meũ, dirũpẽs ſcindã regnũ tuũ. Nõne g̃ ablata eſt ab eo miſericordia dei, quẽ apoſtatare pmiſit, et regnũ eius ſcidit, ⁊ filio eius auferens ſeruo dedit?

Teſtimonia q̃ chriſtus de dauid naſceretur.

Quod aũt chriſtus de dauid naſceret̃, habes ex teſtimonio hieremie dicẽtis. Ecce dies veniũt dicit dñs, et ſuſcitabo dauid germen iuſtũ, et regnabit rex in diebus illis ſaluabit̃ iuda et iſ. ha. cõ. ⁊ hoc eſt no. qđ vo. eũ dñs iuſtꝰ nr̃. Tẽpore hieremie mortui iã erãt dauid, ſalomõ, ezechias, ⁊ oẽs ſancti, ⁊ iuſti reges, nec inuenies (o iudee) cui alij poſſit hoc cõuenire q̃ꝫ xp̃o. Qđ dicit Ecce dies veniunt: hoc ad tuũ meſſyã (quẽ venturũ ſomnias) ptinere nõ põt. Iam eñ tranſijt tẽpus qđ meſſye vẽturo pph̃e pſixit. Itẽ dauid: Iuraui dauid ſeruo meo .i. immutabiliter ⁊ ſine cõditione pmiſi/vſq; in eternũ preparabo ſemẽ tuũ, ⁊ ſedẽ tuã in generationẽ. hec ſalomoni cõuenire nõ pñt, ſed chriſto q̃ regnaturꝰ eſt ineternũ.

Teſtimonia q̃ chriſtus de gẽtibus naſceret̃.

Quod v̾o xp̃s de gẽtibus naſceret̃, colligere potes ex verbis yſaie dicentis. Emitte agnũ dñe dñatorẽ terre/de petra deſerti ad montẽ filie ſyon. Deſertũ gentilitas eſt, Ruth vero petra deſerti: eo q̃ fuerit moabitis. quaſi dicat. Ex te egredietur agnus q̃ tollet pctã mundi, et dñabit̃ vniuerſo orbi. Ruth equidẽ de booz genuit obeth, obeth ieſſe, Ieſſe aũt dauid, De dauid aũt xp̃s. Audi verũ yſaiã aptius declarantẽ, qđ chriſtꝰ vocaret ad fidẽ iudeoꝝ ⁊ gentes. Parũ eſt vt ſis michi ſeruus ad ſuſcitandas tribus Iacob, et feces conuertendas iſrael Ego dominus vocaui te in iuſticia, et dedi te in fedus populi, ⁊ in lucem gentium, vt aperires oculos cecorum. Iterum yſaias diuinitatẽ chriſti et humanitatem ſimul inſinuat, in pſona dei patris loquẽtis. Ecce ego mittã in fundamẽtis ſyon lapidẽ pbatum angularem, precioſum, electum, honorabilem: qui crediderit in eum non confundetur. Nomine lapidis ſcilicet creature firme et ſtabilis, humanitas innocentiſſima chriſti. In eo autem q̃ dicit qui credide-

rit in eum non cōfundet, vera diuinitas illius exprī-
mitur. Si eñ chriſt⁹ homo eſſet ⁊ nō deus: in eū cre-
dere idolatria eſſet. Si autē iudeus ad lrām hec itelli
git: aut credit in lapidē, et tanꝗ̄ idolatra cōdēnabit:
aut in hūc lapidē nō credet, et teſtimonio ꝓphe ꝯfun
detur. Xp̄s lapis angularis reprobat⁹ a iudeis, du-
os populos iudeū ſcil3, atq3 gentilē, q̄ſi duos diuer-
ſos parietes counluit, ſicut pſalmiſta cōmēorat. La
pidē quē reprobauerūt edificātes: hic fac. eſt i ca. an.
Chriſti diuinitatem Iſayas manifeſte declarat. La
bor (iquit) egypti, ⁊ negociatio ethiopie, ⁊ ſabaim vi
ri ſublimes ad te trāſibunt, ⁊ tui erunt, poſt te ambu
labūt teq3 deꝑcabunt: qm̄ tantū in te eſt de⁹ ⁊ nō eſt
abſq3 te de⁹. vere tu es deus abſcōditus deus iſrael
ſaluator. Sane hec nec puro homini, nec deo puro
poſſunt adaptari: aut oſtēdat iudeus cui iſta conue
niāt, aut mēdacij ꝓphetā arguat: aut eundē eſſe deū
et hoiem recognoſcat. Saluator idē eſt qđ xp̄s: quē
ideo ꝓpheta deū dicit abſconditū: prius eñ abſcōdi
tus fuit in ſinu pr̄is, poſtea in vtero matris in ꝑſepio,
in patibulo, in ſepulchro, ⁊ nūc etiā in ſacramēto al-
taris. Nec verba cyro regi iudeus aſcribat, nec eñ cy
rus aut alius rex ꝑter chriſtū, de⁹ eſt abſcondit⁹, aut
aptus. alij ſm viſum vel auditū iudicāt: Chriſt⁹ autē
q̄ ſumma iuſticia, ⁊ ſumma ſapiētia eſt, iudicat in ſe
ipſo teſtāte Iſaya qui dicit. Non ſm viſionē oculoꝝ
iudicabit: neq3 ſm auditū auriū arguet, ſed in. m. iu.
pau. ⁊ arg. in. e. pro man. terre. ſed ⁊ vt potētia omniū
hominū potentiā precellere declaret: adiūgit. Et ꝑ-
cutiet terrā virga oris ſui: ⁊ ſpū labioꝝ ſuorū interfi-
ciet impiū. Solius eq̄dē dei eſt antixp̄m deſtruere, ⁊
nō ſm verba: ſed ſm corda et merita hoies iudicare.

¶ Teſtimonia ꝙ chriſt⁹ in ꝓpria pſona venit.

QUod autē chriſt⁹ ſicut a patriarchis opta
tus, et prenūciat⁹ a ꝓphetis fuerat, in ꝓ-
pria pſona venit, dñs per Iſayā apte inſi-
nuat dicēs. Propter hoc (inquit) ſciet po-
pulus me⁹ nomē meū in die illa: q2 ego ipſe q̄ loque
bar ecce aſſum. Ac ſi dicat. Ego qui loquebar in ꝓ-
phetis carnē ſumo ⁊ venio. Vñ ad aduētū ipſius idē
ꝓpheta nos inuitat ⁊ dicit. Prepara te iſrl̃ in occur
ſum dñi dei tui q2 venit. Sic habitātibus in regione
vmbre mortis: lux orta eſt eis: Ihē eſt o chriſtiane, q̄
tibi de ſe in euāgelio dicit. Ego ſu3 lux mūdi: hic eſt
paruulus q̄ teſtīonio Iſaye nat⁹ eſt nobis: ⁊ fili⁹ da-
tus eſt nobis, admirabilis, ꝯſiliarius, deus fortis. et
adiūgit. Multiplicabit ei⁹ imperiū: ⁊ pacis nō erit
finis. Et vt plen⁹ honorē accumulet: āmodo (inq̄t)
et vſq3 in ſempiternū. Indica michi o iudee quis eſt
puer ille nobis natus, aut fili⁹ nobis dat⁹, quē iſaias
aſſerit deū, ⁊ eius iperiū ſempiternū: Iterū ꝟo ꝓphe
⁊ xp̄i potētiā, ⁊ paſſionis ſue ignominiā manifeſtās:
Ecce (inquit) puer me⁹ eleuabit, et exaltabit ⁊ ſubli
mis erit valde. Sicut obſtupuerūt ſuꝑ eū multi: ſic in
gloria erit inter viros aſpect⁹ illius, ⁊ forma ei⁹ inter
filios hominū. Iſte aſꝑget gētes multas, ſuꝑ ipm̄ cō
tinebūt reges os ſuū, q2 q̄bus nō eſt narratū de illo
viderūt, et q̄ non audierūt contēplati ſunt. Hierony
mus ſic exponit, ꝙ reges ⁊ ſapiētes huius ſeculi cōti
nebūt os ſuū. i. nō obloquent, ſed ꝯſentiēt legi xp̄i, q̄
gētes aſꝑget ſuo ſanguine ⁊ baptiſmo, et q̄b⁹ nō fuit
de eo nunciatū: ipſi videbūt ⁊ intelligēt, ſicut veritas
in euāgelio dicit. Beati qui nō viderūt ⁊ crediderūt.

¶ Q̄ chriſt⁹ eſſet deus ⁊ homo de ſemie abrahe.

SEmen abrahe, ſeu germē dñi xp̄s, in ſacro
eloquio ſepe dicit fructus. vñ Iſayas. In
die illa erit germen dñi ⁊ magnificentia: ⁊
gloria et fruct⁹ terre ſublimis: De h̄ fructu
dicit Pſalmiſta. Dñs dabit benignitatē: ⁊ terra nr̄a
dabit fructū ſuū: ⁊ inſinuās gloriā eius fruct⁹, adiun
git. Iuſticia ante eū ambulabit: ⁊ po. i via greſſus ſu
os: Orient in dieb⁹ eius iuſticia et abundātia pa. do.
an. lu. Quis eſt iſte fruct⁹ cuius iuſticia ⁊ pax datur
q̄diu luna ē duratura: Pſalmiſta miratur, poſſe ſua-
deri hoi ſeu ſynagoge ꝙ xp̄s i ea ſit nat⁹ ciuitate ſeu
ſynagoga quā fecit. Dicit eñ Nūq̄d aliq̄s hō dicet. i.
pſuadebit ſcil3 ſynagoge h̄ miraculū tā ſtupendū,
vt vn⁹ ⁊ idē in ea ciuitate dei, de qua glorioſa dicta
ſunt, ⁊ natus ſit hō, ⁊ ipſe eā fundauit tanꝗ̄ de⁹. q̄ſi
diceret. Hoc iudeo niſi diuina ꝟtute ſuaderi nō pōt.
Propterea Iſayas exclamat ⁊ dicit. Dñe q̄s credi-
dit auditui nr̄o: Vere diuinit⁹ pſuaderi pōt: q2 dñs
narrabit in ſcripturis populoꝝ ⁊ ꝑncipū hoꝝ q̄ fue-
runt in ea. i. in ſynagoga q̄bus date ſunt ꝓphetie, et
q̄b⁹ ſpecialiter ꝓmiſſus eſt xp̄s. O ciuitas dei, habi-
tare eſt in te ſicut letantiū omniū. Qui eñ habitat ⁊
pſeuerat in fide xp̄i letabit in eternū. Rurſus yſaias
Hic eſt deus nr̄, ⁊ nō eſtimabit alius ab eo. hic adi-
uenit omnē viā diſcipline, et dedit eā Iacob puero
ſuo. Poſt hoc. i. poſtq̄̄ legē dederat, in terris viſus
eſt, et cū hoibus conuerſat⁹ eſt. et ſi nō inuenit aliū
preter xp̄m: velit ꝑdit⁹ ne ꝑdat, ipm̄ ꝯfiteri nobiſcū.
Nec murmuret iude⁹ ꝟba hec eſſe baruch, ⁊ nō hiere
mie. Verba eñ hec baruch de ore hieremie accepit,
ſicut notari⁹ illius, ⁊ ſcripſit: vñ in eodē hieremia legi
tur. Vocauit ḡ hieremias baruch filium nerie, ⁊ ſcri
pſit baruch ex ore hieremie in volumine libri oēs ſer-
mones dñi quos locut⁹ eſt ad eū dñs. Daniel de ad-
uentu xp̄i, de oblatiōe eius ad mortē, de aſcēſione et
glorificatiōe ſic ſcripſit. Vidi i viſione ⁊ ecce in nubi
bus celi q̄ſi filius hois veniebat. Ecce aduētus. Et
oblat⁹ eſt antiquo dierū: ecce paſſio: oblat⁹ eſt eñ q2
voluit. et data eſt ei ptās eterna: ecce reſurrectio. ipſe
eñ reſurgēs diſcipulis ſuis dixit: Data eſt michi oīs
ptās in celo ⁊ in terra. Vide ḡ iudee ſi alij hoim q̄̄
xp̄o hec ꝟba cōueniūt, vt in nubib⁹ celi q̄ſi fili⁹ hois
veniat ⁊ offerat antiquo dierū eterno patri, ⁊ ſit ptās
ei⁹ eťna ⁊ regnū qđ nō corrūpat: Itē daniel refert de
trib⁹ pueris in fornace, ⁊ qđ contractus inter eos q̄ſi
filius hominis erat. hic eſt lapis abſciſſus ſine mani-
bus. i. abſq3 coitu, et humano ſemine, de vtero vir-
ginali cōceptus, qui cōtritis omnibus regnis factus

eſt mons magnus, terramq́ꝫ vniuerſam impleuit. O iudee intellige ꝙ manifeſtiſſime pnũciat chriſti aduentũ ⁊ natiuitatẽ Daniel in tertia viſione: Viderat nabugodonoſoꝛ ſtatuã cuius caput erat aureũ, pars corpoꝛis ſequẽs argẽtea, tertia pars erea, quarta partim teſtea, partim ferrea. Exponit Daniel regnũ nabugodoſi. regnum ſcꝫ babyloniop aureum, regnum medoꝛũ atqꝫ perſarũ argenteũ, regnũ tertiũ Alexandri ſcꝫ macedonis eneũ: tum ꝑpter fame ſonoꝛitatẽ tum ꝑpter greci ſermonis facũdiam. Regnũ etiam quartũ ſcꝫ romanoꝛũ ferreũ appellat: qꝛ regnũ illud omnes natiões domuit ⁊ oppreſſit. Pedes etiã ⁊ digiti ſtatue quã deſcribit ex parte ferrei, ex parte fictiles erãt: qꝛ quanto foꝛtius regnũ illud ab initio fuit, tanto turpiꝰ nũc a pꝛima virtute degenerat, et quadã fracta imbecillitate vileſcit. In fine iſtoꝛũ regnop auri, ⁊ argẽti, eris, ⁊ ferri abſciſus eſt lapis ſine manibus: id eſt ſine ope bumano: iſte lapis creuit in montem magnũ, et cõfregit, atqꝫ cõtriuit ſtatuam. Vide iudee ꝙ glorioſe magnificatus eſt chriſtus lapis ille quẽ reprobaſti: quomodo impleuit oꝛbẽ, a maieſtate eius repleta eſt terra. vide ne offendas in bũc lapidem. Qui enĩ in eũ offenderit, cõfringetur: ſuper quẽ vero ceciderit, cõteret eũ. Ecce in Daniele lapis abſciſus ſine manibꝰ. In Yſaia emmanuel de virgine cõceptus: in pſalmo deus deſcendẽs in virginem ſicut pluuia in vellus. Ipſa enĩ eſt poꝛta ſemp clauſa, et tñ pꝛinceps ingredit ⁊ egreditur ꝑ eam: ſicut teſtat Ezechiel dicẽs: Conuerte me ad viã poꝛte ſanctuarij exterioꝛis que reſpiciebat ad oꝛientẽ: ⁊ erat clauſa, et dixit dñs ad me. Poꝛta bec clauſa erit, ⁊ nõ aperietur: ⁊ vir nõ tranſibit per eam, eritqꝫ clauſa. ſup bunc locuꝫ dicit Iſidoꝛus. Genitalia muliebꝛia poꝛte dicunt: qꝛ partim claudunt, et aperiuntur. Unde Iob. Qui nõ clauſit poꝛtas ventris qui me poꝛtauit, ſedebit in poꝛta: id eſt in vtero virginis: ⁊ comedet panẽ: id eſt dei faciet voluntatẽ. Iuxta illud: Habeo panẽ mãducare quem vos neſcitis. Et illud: Cibus meus eſt vt faciã voluntatẽ patris mei. Itẽ matris dei virginitas in yſaia manifeſte declarat, cũ dicit: Propter bec dabit dñs ipſe vobis ſignum. Ecce virgo concipiet ⁊ pariet filiũ: ⁊ vocabit nomen eius emmanuel: id eſt nobiſcũ deus. Quid ſignificat O iudee bec locutio nobiſcũ deus niſi bomo deus/cum ipſe conceptus ⁊ natus ſit ad bec vt ſit nobiſcũ. ⁊ ſit deꝰ: Oſtẽde nobis aliquẽ conceptũ et natũ de aliqua muliere/ ſiue virgine, ſiue alia qui ſit nobiſcũ deus: ⁊ qꝛ nõ inuenies aliũ, crede in iſtũ. Preterea qđ ſignũ, qđ miraculũ eſſet: ſi alia ꝙ virgo cõciperet, et pareret: boc ergo ſignũ deus dedit, qꝛ virgo peperit. Super bũc locũ Hieronymus dicit: quãdo dicit O iudee: dabit dñs ipſe vobis ſignũ, nouũ debet atqꝫ mirabile eſſe qđ ſequit: Si ergo iuuẽcula vel puella (vt tu mẽtiris) ⁊ non virgo pariat: qđ ſignũ, vel qđ miraculum erit: Virgo bebꝛaice betbula dicit, qđ in preſenti loco nõ ſcribitur: ſed ꝑ boc verbo poſitũ eſt alma qđ omnes interpꝛetes. lxx. adoleſcẽtulam trãſtulerũt. Alma vero apud eos ambiguũ eſt: dicitur enĩ adoleſcẽtula et abſcõdita: id eſt apocriſos. In geneſi vero vbi rebecca dicit alma, aquila trãſtulit abſcõditam. Alma vero nõ ſolũ puella eſt vel virgo: ſed cum apta, ſi virgo abſcõdita, ⁊ diligentius cuſtodita, ⁊ que viroꝛũ aſpectibus nunꝙ patuerit. Addit etiam Hieronymus ſe nunꝙ legiſſe alma in muliere nupta: ſed in ea que virgo ⁊ etate adoleſcẽtula, et virginitate eſt integra. Sequitur: Butirum ⁊ mel comedet: cibos ſcꝫ infantiles: vt verus bomo, nõ fantaſticus cognoſcat. Itẽ yſaias de infantia ſaluatoꝛis, et de virtute infantis. Acceſſi ad ꝓphetiſſam: ⁊ cõcepit, ⁊ peperit filium, et dixit dñs ad me: Voca nomen eius: accelera, ſpolia eius detrabe: feſtina predari: qꝛ anteꝙ puer ſciat vocare matrẽ ſuam, auferet foꝛtitudo Damaſci: et ſpolia ſamarie corã rege aſſyrioꝛũ. Stilus bominis eſt, ergo ſolent bomines ſcribere. Scripſit autẽ yſaias in boc volumine qđ nunc legimus: ⁊ quid: Ne puer natus regnum dyaboli vlterius patiat: ſed ipſe ſpolia foꝛtis armati diripiat. Pꝛophetiſſa bic intelligit ſpiritus ꝓphetie. Spiritus autẽ in bebꝛeo rumpba genere feminceo cenſet. Acceſſit yſaias ad ſpiritũ ꝓphetie: qꝛ iuxta ꝓphetiam yſaie: chꝛiſtus de ſpiritu ſancto concipit. Quia vero quidam iudei aſtrologoꝛum ſciẽtiam ꝓfitent, et eis libentius foꝛte credũt ꝙ ſuis ꝓphetis: in libꝛo albumaſar legãt: q̇ longe ante chꝛiſti natiuitatẽ editus fuit, ⁊ in eo bec ꝟba expꝛeſſa inuenient. Naſcitur pꝛimo virginis decano mater ⁊ virgo patremqꝫ lactat: aſſidet eidem ſolio vir eã non attingens: binc babes qđ noſtra virgo: aliam enim inuenire non poteris cui iſta cõueniant. Habes (inꝙ) ⁊ ꝙ ſub ſigno virginis naſcitura erat: et babitura virum qui eam nõ tangeret, et virgo patrem lactaret: etinde qꝛ chꝛiſtiani aſtrologie ignem dum ſol in virgine eſt, adbuc natiuitatẽ virginis celebrant annuatim. Item aſſumpti bominis ſanctificatio deſcribitur in eodem pꝛopheta cum dicit: Egredietur virga de radice ieſſe, et flos de radice eius aſcendet: et re. ſu. e. ſ. d. ſ. ſ. et in. ſ. conſi. ⁊. foꝛ. ſpiritus ſa. ⁊. p. ⁊ reple. e. ſ. dñi. Ultimum ad verba refertur: et capit cetera dona: vt te moneat verbum illud: Ego dñs creaui eam. Illũ qui ſe vocat vermen, qui ſeipſum fecit carnem creatam quam terra germinauit/ipſum nõ abboꝛret dicere creaturam. Aperiatur dicit pꝛopbeta terra, ⁊ germinet ſaluatoꝛem: veritaſqꝫ de terra oꝛta eſt: ⁊ iuſtitia de celo ꝓſpexit. Q autem in pſalmo legitur Deſcẽdit ſicut pluuia in vellus: ⁊ ſicut ſti. ſti. ſuper terram, notatur chꝛiſti cõceptio de ſanctificatione ſpiritus ſancti: que virginitatem non abſtulit, ſed ſacrauit. Hic eſt filius bominis de quo dicit in pſalmo: Fiat manus tua ſuper vi. dextere tue: et ſuper fi. bo. quẽ con. t. merito autem debet filius dextere dici qui ſedet a dextris dei.

Teſtimonia ꝙ chꝛiſtus de Dauid in Betbleẽ naſceret.

Quod autē chriſtus naſceret̄ in Bethleē, Micheas quoqꝫ ꝓdixerat: et tu Bethleē effrata terra iuda paruula es in milibus iuda: ex te enīz egredietur qui ſit dn̄ator in iſrael, ⁊ egreſſus eius ab initio eternitatis. Dicat michi iudeus quis ſit quem ꝓpheta predixit naſciturū de Bethleem, et cuius egreſſus ſit a diebus eternitatis. Chriſtus enī a celeſti patre egreſſus eſt: ſicut ipſe dicit: Exiui a patre, ⁊ veni in mūdū. Et Pſalmiſta de eodē: A ſummo celo egreſſio eius. Tēpus autē natiuitatis chriſti Jacob manifeſtat in geneſi dicēs: Nō auferet̄ ſceptrū de iuda, ⁊ dux de femore eiꝰ, donec veniat q̄ mittēdus eſt: ⁊ ipſe erit expectatio gentiū. Reuolue hyſtorias, ⁊ inuenies Sedechiam vltimū regem fuiſſe de tribu iuda: poſtea vero fuerunt duces de eadē tribu vſqꝫ ad herodem filium antipatri. Dic ergo michi ꝑditiſſime iudee: ſi a tēpore ſaulis rex aliquis fuerit ſuꝑ populū iſrael, ſiue rex ſiue dux, q̄ nō eſſet iudeus vſqꝫ ad herodē: Ipſe ꝟo gentilis et ideo alienigena fuit: nemo autē dubitat ꝙ ſub ipſo natus eſt chriſtꝰ. Aut ergo Jacob reprehēde mēdacij aut eius ꝓphetie cōſenti, ⁊ confitere veniſſe chriſtū, q̄ a tuo patriarcha ꝑdictus eſt expectatio gētiū. Rurſum chriſti aduētus non ſolū per Danielem ꝓphetatus, ſed eidē in decima viſione Danielis per Gabrielem archangelū prenūciatus eſt, et ꝓmiſſus. Uerba ꝟo Gabrielis hec ſunt. Daniel nunc egreſſus ſum vt docerem te: tu ergo animaduerte ſermonē, et intellige viſionem. Septuaginta hebdomade abbreuiate ſunt ſuꝑ populum tuū, et vrbem ſanctā tuā: vt conſummet̄ preuaricatio, ⁊ finē accipiat peccatum, ⁊ deleatur iniquitas, ⁊ adducatur iuſtitia ſeculorū, ⁊ impleatur viſio, et ꝓphetie, et vngatur ſanctus ſanctoꝝ. Gabriel tertiū tempus aſſignat in quo vngendus eſt ſanctus ſanctoꝝ, et impleātur ꝓphetie quas videmus cōpletas in chriſto. Omnes enī ꝓphete de ipſo locuti ſunt: ⁊ vt peccatum deleat̄ morte. ſ. chriſti quā ſtatim noiat: vnde dānabiliter Meſſyam expectāt, q̄ oia hec in chriſto cōpleta ꝯſiderāt. Et adiūgit angelus. Scito ergo, ⁊ aduerte ab exitu ſermonis vt iterū edificet̄ hieruſalem vſqꝫ ad chriſtū ducē. vij. hebdomades, ⁊ hebdomades. lxxij. erūt. Et rurſum edificabit̄ platea, ⁊ muri in anguſtia tempoꝝ, ⁊ poſt hebdomades. lxxij. occidet̄ chriſtus: et nō erit populꝰ eiꝰ q̄ eū negaturꝰ eſt. Audiat iudeus occiſionē chriſti: ⁊ videat chriſti populū paratū ad oia ſupplicia mortis, anteq̄ꝫ chriſtū neget: videat etiā deſolationē ſuā: videat ceſſare vnctionē iudeoꝝ: ⁊ ſciat veniſſe Meſſyā. Sequit̄: Ciuitatē ⁊ ſanctuariū diſſipabit populus cū duce vēturo, ⁊ finis eiꝰ vaſtitas, ⁊ poſt finē belli ſtatuta deſolatio. Confirmabit autē pactis multis hebdomada vna, ⁊ i dimidio hebdomadaꝝ deficiet hoſtia ⁊ ſacrificiū, ⁊ in tēplo erit abhominatio deſolatiōis, ⁊ vſqꝫ ad finē ꝑſeuerabit deſolatio. Attēde iudee inſipiēs, ⁊ ſpōte infelix: q2 tēpus qđ prefixit angelus iam diu elapſuz eſt: acciderūt ciuitati tue oia que ꝑdixit. Nō iā tēpora viſitatiōis diuine in mēdacio ſomnies diu eſt enī ꝙ tua deſolatio iam incepit, prefixa tēpora trāſierūt, ⁊ captiuitas tua quouſqꝫ cōuertaris ad chriſtū finem vlterius nō habebit. Uides ablatū tabernaculū, templū ſubuerſum, cerimonijs finem impoſitū, ⁊ impletū eſt in populo tuo qđ Oſee predixerat. Dies (inquit) multos ſedebūt filij iſrael ſine principe, ⁊ ſine altari, ⁊ ſine ephoth, et ſine ſeraphim. In hyſtoria legimus ꝙ Azarias filiꝰ Obeth facto in ſe ſpū dei corā rege Aſa et exercitu eiꝰ hec inter cetera ꝓphetauit: Tranſibūt multi dies in iſrael abſqꝫ deo vero, ⁊ abſqꝫ ſacerdote, ⁊ doctore, ⁊ abſqꝫ lege. Teſtimonio Bede he. lxxij. hebdomades diſtincte ꝑ ſeptē annos quadringētos et nonaginta annos inſinuāt. Ab exitu huius ſermonis fuerūt vſqꝫ ad Cyrū ſeptē hebdomades: ſexaginta ꝟo due a Cyro vſqꝫ ad Cyrum, ⁊ vna hebdomada obſidiōis: id eſt infra impletum ſeptēnium: ergo ciuitas obſeſſa eſt a Cyro, defecit hoſtia ⁊ ſacrificiū, ⁊ in templo abhominatio viſa eſt deſolationis: q2 imago Ceſaris in templo collocata eſt, in viſionē illius verbi non habemus regem niſi Ceſarem: vt cogerētur habere ꝓ deo, quem pretulerant ſaluatori ſuo. Non moueat quenq̄ꝫ ꝙ prius ponit ſeptem hebdomades: ⁊ poſtea. lxxij. hebreum idioma eſt. Nam cū latinus dicat Abraham vixiſſe centum. lxx. ⁊. v. annis. Hebreus econuerſo dicit. v. et lxx. centū. Cum ergo conſtet numerus iſtarū hebdomadarum iam completū, nec in ſacro eloquio maiores inueniri hebdomades: cōſtat ceſſaſſe iudeorū vnctionem, ⁊ Meſſyam veniſſe. Notandū autē ꝙ cum hanc vltimā captiuitatem due alie captiuitates preceſſerunt, querendū eſt iudeis que cauſa ſit huiꝰ tam longe ⁊ interminabilis captiuitatis. Idolatria enim duorum precedētium cauſa fuit. Nam et ꝓphete teſtantur: illi etiā negare non poſſunt, cum in ipſis captiuitatibus idola coluiſſe legant̄. Cum ergo poſtq̄ꝫ de babylonia redierūt non inueniātur idola coluiſſe tam grauis offenſe, ⁊ tante diſperſionis, et longe captiuitatis: nec iudeus, nec alius cauſam aliam inuenire poteſt, q̄ꝫ iniquitatē in Jeſum chriſtū dei filium (inuidia inſtigante) cōmiſſam. Sicut enim certuz eſt ꝙ iuſte iudicat deus, ⁊ maior, ⁊ diuturnior eſt iſta captiuitas q̄ꝫ babylonica: maior ab eis debet̄ aſſignari offenſa. Hieronymus ſuper Oſee queſtionem hāc mouet, et aliam cauſam q̄ꝫ chriſti crucifixionem inuenire non poteſt. Joſephus tamen in octauodecimo antiquitatis libro ſcribit hieruſalem ꝓpter interfectionem Jacobi fuiſſe deſtructam: ſed totū redundat in gloriam ſaluatoris. Jacobus enīz a iudeis de pinnaculo templi precipitatus, ⁊ ꝑtica Fullonis excerebratus eſt: q2 perhibebat chriſto teſtimoniū veritatis. Adhuc tamen querit̄ que tam deſperate captiuitatis cauſa fuit. ſed et hic Joſephus hec nō ſoluit.

Teſtimonia de loco ⁊ tempore natiuitatis chriſti.

SI vero attẽdas deſideria ꝓphetarum de chriſto aduentu, certaſqꝫ dei ꝓmiſſiones, non poteris dubitare veniſſe Meſſyam. Dicit Yſaias: Utinã dirumperes celos: ⁊ deſcenderes: a facie tua montes defluerent. Et poſt pauca ſubiungit Deſcendiſti, et a facie tua montes defluxerunt. Hieronymus hic dicit, q꞉ propheta rogauerat dominũ vt deſcenderet: ſe vero intelligens exauditum, et ꝙ in ꝓximo complenda erant deſideria ꝓphetarum: ſubiungit Deſcendiſti: q꞉ verbum caro factũ es, et habitaſti in nobis. Et ſic increduli et ſuperbi defluxerunt, q꞉ deficientes in ſe, in viam fidei cucurrerũt. Item dñs in Zacharia Gaude et letare filia ſyon, q꞉ ego venio, et habito in medio tui dicit dñs deus: ⁊ cõfugient gentes multe in illa die ad dñm, ⁊ erunt ei in populum, et habitabunt in medio tui, ⁊ cognoſcent q꞉ deus omnipotẽs miſit me ad te. Hec dicit dñs deus, miſſus ad eum cui nomen omnipotẽs. Iudeus hic nõ reſpondebit: q꞉ reſpondere nõ poterit. Et yſaias. Conſurge cõſurge induere fortitudinem brachium dñi. Nõne tu poſuiſti ꝓfundum maris, vt tranſirent liberati: et nunc qui redẽpti ſunt a dño, reuertentur ⁊ venient in ſyon laudantes, et letitia ſempiterna ſuper capita ipſorum fugiet dolor ⁊ gemitus: quaſi dicat. Sicut liberaſti per mare rubrũ, ita nũc liberaſti per baptiſmũ. Item deus pater loquitur in eodem. Audite (inquit) duro corde, et qui longe eſtis a iuſtitia: prope feci iuſticiam meam: non elongabitur / nec morabitur ſalus mea. Dabo in ſyon ſalutem, et in hieruſalem gloriam meam. Iam effluxerunt anni mille ducẽti pauci minus: ex quo chriſtus ſalus noſtra natus eſt. Tu vero iudee adhuc expectas: Ubi eſt ergo qđ predixerat deus ꝙ non moraretur ſalus eius, ⁊ cito fieret in ſyon / et in hieruſalẽ? Cui magis credẽdum, eſt deo, aut moraretur ſalus, et quod dixerat iam impleuit, tranſacti ſunt mille anni: tu vero qui poſt ꝓmiſſionẽ dei iã expectaſti mille annis, quouſqꝫ expectabis? Prophete Dauid erat grauis chriſti dilatio cũ dicebat: Dñe inclina celos tuos, et deſcende tan. mon. et fu. Et illud: Qui ſedes ſup cherubin manifeſtare co. ef. ben. et ma. i. omnibus innoteſce. Et illud: Excita potentiam tuam, et ve. vt ſaluos fa. nos. Et illud Deus iudicium tuũ regi da: ⁊ quaſi exaudiſſet deus orationem Dauid, dixit: Poſui adiutorium in potẽte: et ex. elec. de ple. mea. Et iterum: Et ego primogenitum ponam illum ex. p̄re. terre. De Dauid non potes intelligere iſta. Multi enim reges eo tempore fuerunt potentiores / et excellentiores in terra: ſed nec primogenitus dei fuit, quod ſoli chriſto cõuenit: qui ꝓmogenitus in multis fratribus fuit, ⁊ fecit nos per adoptionẽ fratres ſuos, ⁊ dei filios: heredes dei, coheredes autem ſuos.

¶ Teſtimonia legis ⁊ prophetarum ꝙ chriſtus in humilitate vẽturus ſit.

HOmo per ſuperbiã cecidit: chriſtus hominẽ redempturus humilis venit, ⁊ de humili virgine natus: ⁊ de humilibus et ſimplicibus apoſtolos elegit, per quos cõfunderet ſapiẽtiam ⁊ ſuperbiam huius mũdi. Unde Zacharias: Quis tu mons magne corã Zorobabel in plano: ⁊ educet lapidem primariũ, ⁊ exequabit gratiã gratie eius. Mons a mõte humiliat: id eſt a chriſto diabolus: ⁊ gratia gratie coequat: dum ea que in veteri teſtamento ꝓmiſſa ſunt, in nouo complentur. Itẽ de humilitate chriſti Zacharias ꝓpheta loquitur dicens: Exulta ſatis filia ſyon, iubila filia hieruſalem. Ecce rex tuus venit tibi iuſtus ⁊ ſaluator: ipſe pauper ⁊ aſcendens ſuper aſinam, ⁊ ſuper pullum filium aſine. Et adiungit: Loquetur pacem gẽtibus: ⁊ poteſtas eius a mari vſqꝫ ad mare. In tota lege quã legis et nõ intelligis o iudee nõ inuenies regẽ aliquẽ hieruſalem ſuper aſinam ⁊ pullũ aſine ſediſſe, cuius poteſtas fuerit a mari vſqꝫ ad mare. Non ſolum autem de aduentu chriſti, ſed de precurſore aduẽtus illius Iohanne baptiſta ꝓphetauerũt antiqui. Unde Malachias: Ecce ego mitto angelum meũ qui preparabit viam ante faciem meam: ⁊ ſtatim veniet ad templũ ſanctum ſuum dñator quem vos queritis: et angelus teſtamẽti quem vos vultis. Non dicit propheta poſt ſecula veniet, ſed dicit ſtatim: ex quo ſcis Iohannem baptiſtam veniſſe, ſcias et chriſtum ſine dilatione ſecutum fore. Ecce venit dicit dñs exercituũ: ⁊ quis poterit cogitare diem aduentus eius?

¶ Q꞉ chriſtus demonia expelleret et miracula faceret.

DE expulſione demonũ Zacharias ꝓteſtatur, et dicit: In die illa diſperdã nomina idolorũ de terra dicit dñs exercituũ, ⁊ nõ memorabũtur vltra, ⁊ ꝓphetas pſeudo, et ſpiritũ immũdum auferã de terra. Q꞉ aũt chriſtus facturus eſſet miracula predixerat yſaias. Tunc aperient oculi cecorũ, ⁊ aures ſurdorũ patebunt: tunc ſaliet ſicut ceruus claudus: et aperta erit lingua mutorũ. Et hoc eſt qđ chriſtianus in euãgelio legit: dum chriſtus diſcipulis Iohãnis baptiſte qui ad eũ miſſi fuerant dicit: Eũtes renũciate Iohanni que audiſtis ⁊ vidiſtis: Ceci vidẽt: claudi ambulant: leproſi mundant: ſurdi audiunt: mortui reſurgunt, pauperes euangelizant. Item yſaias de miraculis eius. Ecce cum iuſtitia regnabit rex: et erit vir ſicut qui abſconditus a vento, ⁊ celat ſe a tempeſtate, ſicut riui aquarũ multarũ in ſiti: ⁊ ſicut vmbra petre ꝓminentis in terra deſerta. Cor ſtultorum intelliget ſciẽtiam: ⁊ lingua balborum velociter loquetur ⁊ plane. Non vocabitur vltra is qui inſipiens eſt princeps, neqꝫ fraudulentus appellabitur magnus. Ex his patet ꝙ grata ſit ⁊ ſecura ꝓtectio chriſti. De potẽtia vero chriſti loquitur Hieremias, ⁊ dicit: Quis ſuſcitabit iuſtum? Quis ei gentes et reges tradidit? Quis gladio ⁊ arcui eꝰ vniuerſa ſubiecit? Ego dñs

primus ꝛ nouiſſimus. Abacuch preuidens chriſtum cito venturum, ipſum quaſi preſentem annunciat dicēs: Egreſſus es in ſalutem populi tui cum chriſto.

Teſtimonia ꝓphete de reprobatione ſacrificiorum legalium.

Loquit dñs in yſaia: Non te ſeruire feci Iacob in oblatiōe, nec laborem prebui tibi in thure: verūtamen ſeruire me feciſti in peccatis tuis: prebuiſti michi laborē in iniquitatibus tuis. Amos de eodem. Nūquid hoſtias ꝛ ſacrificium obtuliſti michi in deſerto quadraginta annis dom⁹ iſrael? Et portaſti tabernaculū Moloch et imagines idolorum veſtrorū? Ideo tranſmigrare vos faciam trans Damaſcum dicit dñs deus exercituum nomen eius. Item yſaias. Quo michi multitudinē victimaꝝ veſtrarum dicit dñs. Plenus ſum, holocauſtomata arietum, ꝛ adipem pinguium, ꝛ ſanguinem hyrcorum, aut vitulorum nolui. In pſalmo Non accipiam de domo tua vitulos: neqꝫ de gre. t. hyr. Itē Neomenias veſtras, ꝛ ſabbata, ꝛ feſtiuitates alias non feram. Iniqui enim ſunt cetus veſtri. Dauid in pſalmo: Sacrificium deo ſpiritus cōtribulatus cor con. et hu. d. non deſpicies. yſaias de eodē. Ad quem reſpiciam (dicit dñs) niſi ad pauperculū, ꝛ contritum ſpiritu, ꝛ trementem ſermones meos? In Amos ꝓpheta. Odi ꝛ proieci feſtiuitates veſtras: ꝛ non accipiam odorem cetuum veſtrorum. Qđ ſi obtuleritis michi holocauſtomata ꝛ munera veſtra, nō ſuſcipiam ea: ꝛ vota pinguium hyrcorū non reſpiciā. Micheas de eodē. Nunquid offeram dño holocauſta et vitulos? Nunquid placari poteſt dñs in milibus arietum, aut in multis milibus hyrcorum pinguium? Malachias in eodem. Nō eſt michi voluntas in vobis dicit dñs exercituum: ꝛ munus non ſuſcipiam de manu veſtra. Ab ortu enim ſolis vſqꝫ ad occaſum, magnū eſt nomen meum in gentibus dicit dñs exercituum. Hic non ſolum legalium reprobatio, et abiectio iudeorū: ſed ꝛ gentium vocatio declaratur. yſaias. Qui immolat bouem: quaſi qui interficit hominē. Qui mactat pecus, quaſi qui excerebat canem. Qui offert oblationem, quaſi qui offerat ſuillum ſanguinem. Qui recordatur thuris, quaſi idolo benedicat. Pſalmiſta in perſona chriſti: Sacrificiū ꝛ oblationeꝫ noluiſti au. au. perfe. michi. vel ſm aliā trāſlationem corpus autē aptaſti michi: vt ex eo immaculatā ſacrificiū offeram tibi. Legit in libro regū Samuelem dixiſſe. Nunquid vult dñs holocauſta ꝛ victimas: et nō potius vt obediat voci dñi? Melior eſt obediētia q̄ꝫ victime: et auſcultare magis q̄ꝫ offerre adipē arietum. Per obediētiam quidem volūtas ꝓpria: per victimā caro aliena mactatur. Idem Dauid. Nō in ſacrificijs arguam te: ꝛ cū premiſiſſet Nō in accipiam de domo tua vitulos: neqꝫ de gregibus uis hyr. Adiungit Immola deo ſacrificium laudis.

Teſtimonia legis ac ꝓphetarum de paſſione chriſti.

Paſſio chriſti in lege ꝛ ꝓphetis multipliciter prefigurata eſt: eaꝫ enī agni paſchalis immolatio apertiſſime figurauit. Diligenter attēdas menſam, mēſiſqꝫ lunationem, et horā diei in qua ſacrificabat agnus: et cetera que in agno fiebant, eadem in chriſto videbis impleta. yſaias. Sicut ouis ad occiſionē duc⁹, ꝛ ſicut agnus coram tondēte ſe obmuteſcet, ꝛ nō aperiet os ſuum, ſubaudi vt ſuaꝫ impediret paſſionē. Abacuch. Cornua in manibus eius: cornua ſcꝫ crucis. Ibi abſcondita eſt fortitudo eius. Quis eniꝫ tunc crederet dñm eſſe omnipotētem, hominē tam patiēter et humiliter tam crudelia patiētem? Item yſaias. Ve aie qꝛ cogitauerūt conſiliū peſſimū contra ſemetipſos dicētes: Alligem⁹ iuſtū, qm̄ inutilis eſt nobis. anima chriſti vocat quādoqꝫ populus iſrael. Iuxta illud: Peccauit aīa tua dñe. Itē yſaias. Non erat ei ſpecies neqꝫ decor: ꝛ vidimus eū, ꝛ non erat aſpectus. Cōſiderauimus eū deſpectū, ꝛ nouiſſimū virorū, virū dolorū ꝛ ſcientē ferre infirmitatē, et quaſi abſconditus vultus eius ꝛ deſpectus: vnde nec reputauimus eū. Vere lāguores noſtros ipſe portauit, ꝛ dolores noſtros ipſe tulit: ꝛ nos reputauimus eū quaſi leproſuꝫ, ꝛ humiliatū a deo ꝛ percuſſum. Ipſe aūt vulneratus eſt ꝓpter iniquitates noſtras, ꝛ attritus eſt ꝓpter ſcelera noſtra. Diſciplina pacis noſtre ſuper eum: ꝛ liuore eius ſanati ſumus. Omnes nos quaſi oues errauimus: vnuſquiſqꝫ a via ſua declinauit, et dñs poſuit in eo iniquitates omniū noſtrū. Cum iude⁹ nullum ꝓphetam inueniat, cui verba yſaie adaptare merito poſſit, ꝛ videat chriſti crucem apud principes terre, et populos glorioſam: tādem reuertat ad chriſtum, qui ꝑ crucis anguſtias nos redemit. Ipſe in pſalmo dicit: Foderunt manus meas et pedes meos. Et vt nos a maledicto liberaret, factus eſt maledict⁹. Scriptū eſt enī: Maledictus oīs qui pēdet in ligno. Zacharias. Cū ꝓphetauerit quiſpiā dicēt ei pater ꝛ mater eius qui genuerūt eum: Non viues, qꝛ mendaciū locutus es in nomine dñi. Et cōfigēt eum pater eius ꝛ mater eius, ꝛ genitores eius cum ꝓphetauerit. Et poſt pauca ſubiungit: Que ſunt plage iſte in medio manuū tuarū? Et dicet. plagatus ſum in medio eoꝝ qui diligebant me. Satis apparet ex his q̄ iudei de quorū populo chriſtus natus eſt, crucifixerunt eum. Adhuc tñ calcitrāt, ꝛ mendaciter deprauant virtutē paſſionis chriſti: vt impleat in eis verbum Dauid loquētis ad chriſtū: In multitudine virtutis tue men: ti. im. t. Audiāt miſeri quid in yſaia legat: Ve faciāt opus ſuū, alienū eſt opus eius: vt operent opus ſuū peregrinū eſt opus eius ab eo. Idē. factus eſt principatus ſuper humerū eius, qꝛ ipſe in humeris crucē tulit: qđ aperte figurauit yſaac: qui dum ad victimā duceret, ligna paſſionis ſue ipſe portabat. Zacharias de paſſione ſic ait: Framea ſuſcitare ſuꝑ paſtorē meū: ſuper virū coherentē michi dicit dñs exercituū. Vir coherens necatur chriſtus deus ꝛ homo:

q̄ ipſe deus patitur. Percute paſtorē: et diſpergent oues gregis. Quis eſt vir deus exercituum coherēs niſi chriſtus deus: ⁊ homo quez deus pater ꝓ nobis obtulit, dum ſuper eum frameam: id eſt perſecutionē ſuſcitauit: Oueſq; diſpſit: id eſt apoſtolos diſgregauit. Audi dominū in Hieremia dicentē: Tu oſtendiſti michi ſtudia eorum, ⁊ ego quaſi agnus qui portatur ad victimā. Et in eodem. Mittamus lignum in panem eius, et eradamus eum de terra viuētium: ⁊ nomen eius non memoretur amplius. Tu autem de⁹ ſabaoth q̄ iudicas iuſte, et ꝓbas renes et corda, videā vltionē ex eis, tibi reuelaui cauſam meā. Audi iudee vnde captiuitatis origo proceſſerit. Proditionē etiaz iude pſalmiſta declarat. Homo (inquit) pacis mee in quo ſperaui qui ede. pa. m. quaſi dicat meus apoſtolus ⁊ cōuiua magnificauit ſuꝑ me ſupplantationem. Hoc ipſum in cena per bucellam expreſſit. Immo ſi cūcta paſſionis chriſti ꝓphetarum teſtimonia diligenter inſpicis, iam non ſolum ꝓphetas, ſed ⁊ euangeliū legis. Quicquid enim in paſſione dñi factum eſt, verba ſcilicet, conſilia, ⁊ opera iudeorum, ꝓditionem iude, confixionem pedū et manuum: ſicut euangeliſte, ſic prophete aperte denunciant: tantoq; damnabilior eſt obſtinacia iudeorum qui ſceleris vltionem ſentiunt, et adhuc in ſua malicia ſe obdurāt. In pſalmo: Exaudi deus orationem meam cum deprecor. Et in eodem: Dñs deus lucis mee. Et in multis alijs non ſolum chriſti paſſio, ſed ⁊ modus eius ſatis aperte deſcribitur. Sepulchrum etiam chriſti non tacuit yſaias.

¶ Teſtimonia ꝓphete de ſepulchro dñi.

Erit (inquit yſaias) radix ieſſe, qui ſtat in ſignum populorum ipſum gentes deprecabūtur: ⁊ erit ſepulchrū eius glorioſum. Signum populoꝝ crux chriſti eſt: que cū olim eſſet exquiſitiſſimū damnati hominis ſupplicium, hodie facta eſt ſecuritas ⁊ protectio populorum. Ecce quomodo iuxta prophetam: Eleuatum eſt hoc ſignum: de montibus latronū, tranſlatum eſt ad frontes imperatorum ⁊ ꝑncipū: ad frontes et capita ſummorū pontificum. Sine hoc ſigno nichil eſt tutum, nichil ſanctum. In hoc ſigno (ſm ꝓphetiam Abacuch) erat ſaluatoris abſcondita fortitudo. Ubi autem dicimus in ſignum populorū, ⁊ ipſum gentes deprecabuntur: ſeptuaginta tranſtulerunt reſurget a mortuis: vt princeps ſit omniū nationum, et vniuerſe gentes ſperent in eo. Iterum in yſaia verba patris de filio. Dabo impios pro ſepultura eius, et diuites pro morte ipſius: id eſt dabo filio meo gētiles per idolatriam impios, et iudeos in lege ⁊ ꝓphetis diuites: vt qui pro iudeis ⁊ gentibus paſſus eſt / omnium ſit dñs et ſaluator. Iuxta illud: Poſtula a me, ⁊ dabo tibi gētes he. tu. ⁊ poſ. t. t. ter.

¶ Teſtimonia de reſurrectione chriſti.

Reſurrectionem chriſti Zacharias teſtatur et dicit. Tu vero in ſanguine teſtamenti tui emiſiſti vinctos tuos: ⁊ de lacu in quo non eſt aqua: manifeſte indicans q̄ reſurgens ⁊ deſcendens ad inferos eduxit de lacu mortis eos qui in tenebris erant. Item de reſurrectione ⁊ ſpoliatione inferni loquitur dñs per Oſee ⁊ dicit: De manu mortis liberabo eos: de morte redimam eos: ero mors tua o mors, morſus tuus o inferne. De hac redemptiōe loquitur yſaias, ⁊ dicit: Gratis venūdati eſtis, et ſine argento redimemini. Uere ſine argēto, q̄ ſolo chriſti ſanguine ꝑcioſo. De hac ipſa redemptiōe iterum dicit yſaias: Si poſuerit ꝓ peccato animā ſuam, videbit ſemen longeuū: et voluntas dñi in manu eius dirigetur ꝓ eo qd̄ laborabit aīa, et videbit, ⁊ ſaturabitur. In ſciētia ſua iuſtificabit ipſe iuſtus ſeruos meos multos, ⁊ iniquitates eoꝝ ipſe portabit: chriſtus q̄ laborauit, vidit ſemen ſuum longeuū: ſanctū ſcz illud, de quo ipſe dicit: Exijt qui ſeminat ſeminare ſe. ſu. Item Oſee. Quaſi diluculū preparatus eſt egreſſus eius, ⁊ venit quaſi imber nobis temporaneus, ⁊ ſerotinus terre: ꝓpter matutinā reſurrectionem intitulatur vigeſimus pſalmus ꝓ aſſumptione matutina: in qua tñ chriſtus quaſi imber temporaneus ⁊ ſerotinus: q̄ in tempore retributionis, ⁊ in veſpera huius vite, erit ipſe vita ⁊ reſurrectio noſtra. Idez Oſee de eodem: Uenite et reuertamur ad dñm, q̄ ipſe cepit ⁊ ſanabit nos: percutiet et curabit nos: iuſtificabit nos poſt duos dies, ⁊ tertia die reſuſcitabit nos. Item pſalmiſta. Tu autē dñe miſerere noſtri: ⁊ reſuſcita me, et retribuā eis. Petit vt homo chriſtus, cum patre preſtat vt deus. Itē. Exurge gloria mea / exurge pſal. ⁊ cy. ex. di. Caro eius pſalteriū eſt in leticia angelorū: que tanq̄ cythara reddens ſonū, facta eſt leticia ⁊ reſurrectio mortuorū. Reſurrectionē chriſti yſaias inſinuat dicēs: Quis eſt iſte q̄ venit de edom, tinctis veſtib⁹ de boſra. Iſte formoſus in ſtola ſua, gradiens in multitudine ſue virtutis: angelice poteſtates reſurrectiōis chriſti gloriam admirantes, alijs angelis dicunt: Attollite portas principes veſtras: et ele. por. eter. ⁊ intro. r. glorie. Querētibus illis quis eſt rex glorie: Reſpōdēt alij: Dñs fortis ⁊ po. do. po. in prelio. Et iterum: Dñs virtutū ipſe eſt rex glorie. Q; autē formoſus dicitur in ſtola ſua, et tinctis veſtibus de boſra: concordat ei qd̄ ſponſus in canticis dicit Patruelis me⁹ cādidus eſt ⁊ rubicundus: rubicūdus in paſſione, cādidus in reſurrectiōe. Item in yſaia. Quare ergo rubrū eſt indumentū tuū ⁊ veſtimenta tua ſicut calcantiū in torculari. Hieronymus ſuper hūc locum. vbi dicitur nūc rubrum: in hebraico legitur edom: nō loci vocabulum eſt, ſed ſanguinis. Torcular (inquit) calcaui ſolus: et de gētibus non eſt vir mecū. Torcular autē in ſacro eloquio (teſte Hieronymo) ponitur ꝓ tormento. Unū Hieremias in lamētationibus ſuis. Torcular calcauit dñs virgini filie iuda. Hec eſt dies quā fecit dñs. Alios enim

dies facit ortus ſolis: hūc diem fecit ſol iuſtitie, reſurgens a mortuis. prius eñ oriens ex alto, nunc de occaſu mortis egrediens, ortus eſt in ſplēdoribus ſuis deus dñs ⁊ illuxit nobis. Item in geneſi Iacob vocatis filijs ſuis ait: Congregamini, vt annūciem vobis que ventura ſunt in nouiſſimis diebus: Iuda / te laudabūt fratres tui: manus tue in ceruicibus inimicorū tuorū: adorabūt te filij patris tui. Catulus leonis iuda: ad predam fili mi aſcendiſti, requieſcēs accubuiſti vt leo. Quis ſuſcitabit eum? Cū de iuda natus ſit chriſtus: hec ꝓpheta ꝑdixit manifeſte ꝙ chriſtus ab alijs filijs Iacob, id eſt a iudeis adorandus eſſet: ꝙ a morte reſurgens in celum aſcēderet: captiuamq̧ captiuitatem duceret. Illa eñ que predicta ſunt, iude cōuenire nō poſſunt. Vbi eñ legit̃ ꝙ manus eius fuerūt in ceruicibus inimicoꝝ eius: vel vbi adorauerūt eum fratres ſui? Sicut viuificat̃ catulus leōis ad vocem patris: ſic paterna virtute dei filius a morte die tertia reſurrexit. Quis ſuſcitabit eum? Nullus, ſubaudi, niſi ipſe qui dicit Soluite templū hoc, ⁊ in triduo reedificabo illud. Lauabit vino ſtolam ſuam, et ſanguine vue pallium ſuum. Hoc totū notat effuſionem ſanguinis, ⁊ miſterium paſſionis.

¶ Teſtimonia ꝓphetarū de aſcenſiōe dñi.

Habes o iudee chriſti paſſionem, glorioſum eius ſepulchrū, reſurrectionē ipſius. Quid ergo expectas? Omnia completa ſunt que de eo predicta ſunt per prophetas. Vis et de aſcēſione illius audire? audi ipſum in Oſee dicentē. Ego rapiā ⁊ vadā: tollam, et non eſt qui eruat. Vadēs reuertar ad locū meū: id eſt de inferno ad terrā: de terra in celum. De aſcēſione dñi dicit Yſaias. In die illa erit germē dñi in magnificentia, ⁊ gloria: ⁊ fructus terre ſublimis. Et idē: Nunc exurgam, ⁊ nunc ſublimabor in celū. Et Abacuch de eodem. Eleuatus eſt ſol, et luna ſtetit in ſuo ordine. In omnibus his aſcenſio chriſti patet. De hoc eodem pſalmiſta. Exaltare ſuper celos deus, ⁊ ſuper omnē terrā gloria tua. Attēde o iudee ꝙ poſt aſcenſionem chriſti ſtatim in omni terra per apoſtolos glorificatum eſt nomē eius. Dauid etiam ad angelos loquēs ait: Iter facit ei qui aſcēdit ſuper occaſum dñs nomen illi. Dic michi iudee quis niſi deus eſt iſte dñs qui aſcendit? Quomō aūt aſcenderet, niſi prius deſcendiſſet. Crede ergo ꝗ ille qui aſcendit, ipſe qui deſcendit: prius inclinauit celos, ⁊ deſcendit vt fieret homo: nunc autē ſuper nubes ⁊ ſuper vētos deꝰ pariter et homo. Sic eñ idem ꝓpheta perhibet dicens: Qui ponis nubem aſcēſum tuum: qui ambulas ſuper pēnas ventorū. Crede igitur infelix, ꝙ ſicut verus homo aſcendit in celū cū ineffabili gaudio angelorū: ita veniet contra te ⁊ alios infideles terribiliter in iudiciū. Sic eñ teſtatur idem pſalmographus dicens: Aſcendit deus in iubilo, et dñs in voce tube. In iubilo ſcʒ angelorū, ⁊ apoſtolorū, ⁊ ꝓphetarum, ⁊ in tuba, id eſt in iudicij manifeſta cōminatiōe, angelis dicētibus: Sic veniet ad iudiciū, quemadmodū vidiſtis eum euntē in celum. Item in eodē. Aſcendēs in altum captiuā duxit captiuitatem de. do. ho. Aperi aures tuas o ſurde: ⁊ intellige ꝗ chriſtus aſcēdēs in celum / ſecū captiuos eduxit et captiuauit infernū. Deditq̧ dona hominibus vt eſſent alij apoſtoli, alij euangeliſte, alij doctores, et paſtores eccleſie. Vis audire infelix ꝙ fortē diabolum chriſtus fortior alligauit: ⁊ predam quam rapuerat humanū ſcʒ genus eripuit. Tu ꝗ legis ⁊ non intelligis, ꝗ lecta negligis: audi qualiter duriciā tuam yſaias obtundat. Nūquid (ait) tolletur a forti preda: aut qđ captū fuerit a robuſto ſaluū eſſe poterit. Quia hec dicit dñs. Et quidem captiuitas a forti tollet̃: ⁊ qđ fuerat ablatum a robuſto ſaluabitur. Eos ṽo qui iudicauerunt te, ego iudicabo: et filios tuos ego ſaluabo. Recede miſer ab his qui iudicandi ſunt: ꝗ iudicauerunt filium dei, vt poſſis inter dei filios adoptari.

¶ Teſtimonia ꝓphetarum
de miſſione ſpiritus ſancti.

Miſſionem ſpiritus ſancti Zacharias predixit aperte dicens: Que in celo ſunt quis inueſtigabit: niſi ille cui dediſti ſapiētiam et ſpiritū ſanctū tuū miſiſti de excelſis: et ſic corrupte ſunt ſemite eorū qui verſant̃ in terra, qui tibi placēt omnes eruditi ſunt. Q: aūt fluminis impetus: id eſt torrēs ſpūs ſancti letificauerit ciuitatē, ⁊ ſanctificauit templū dei, Pſalmiſta ꝓhibet dicēs: Fluminis impetus letificat ciuitatē dei. ſ. t. ſ. al. Q: autē tanq̃ fluuius venerit, teſtat̃ yſaias dicens: Et timebūt qui ab occidēte ſunt nomē dñi, et qui ab ortu ſolis gloriam eius. Cū venerit quaſi fluuius violētus fluuius dñi: et venerit redēptor ſyon qui redimit eos ab iniquitate: in Iacob dicit dñs. Spūs meꝰ ꝗ in te eſt, et verba mea que poſui in ore tuo, nō recedēt de corde tuo, et de ore ſeminis tui (dicit dñs) ammodo ⁊ vſq̧ i ſempiternū. Iohel de eodē. Filij ſyon exultate ⁊ letamini in dño deo veſtro, ꝗ dedit vobis doctorem iuſtitie: ⁊ deſcēdere faciet ad vos imbrē matutinū, ⁊ ſerotinū ſicut in ꝓncipio. Et erit, poſt hec effundam ſpiritū meū ſuper omnē carnē: ⁊ ꝓphetabūt filij veſtri, ⁊ filie veſtre. Senes veſtri ſomnia ſomniabūt: ⁊ iuuenes veſtri viſiōes videbunt. Sed ⁊ ſuꝑ ſeruos meos, ⁊ ancillas meas effundā in diebꝰ illis ſpiritū meū, ⁊ dabo ꝓdigia in celo, ⁊ in terra: ⁊ omnis ꝗ inuocauerit nomē dñi ſaluus erit. In hac bina donatiōe ſpūs ſancti, notat̃ ꝙ ſpūs ſanctus dat̃ cōiter in baptiſmo: poſtea in cōfirmatione. Itē dñs in yſaia. Effundā aquā ſcientē, ⁊ fluēta ſuꝑ aridā. Effundam ſpiritū meū ſuper ſanctū tuū, et benedictionē meam ſuꝑ ſtirpem tuā. Pſalmiſta de eodē. Emitte ſpiritū tuū et creabunt̃: ⁊ celi diſtillauerūt a facie dei ſynai. Et idem: Pluuiam ſe. deꝰ here. ſu. infir. tu vero ꝑfe. eā. Apoſtoli chriſti heredes tēpore paſſiōis infirmati ſunt, ⁊ diſperſi: ⁊ poſtea cōfirmati. Item nō ſunt loquele, neq̧. ſ. q. no. au. voces eorum.

¶ Teſtimonia hyſtoriarum iudaicarum ⁊ gentilium de reſurrectione.

Ea que de paſſione, ⁊ reſurrectione, ⁊ aſcenſione chriſti diximus: nō ſolum miraculoꝝ magnitudine, apoſtolorū quoqꝫ et aliorū qui oia hec viderunt, ⁊ preſentes interfuerunt, teſtimonijs comprobant: ſed ⁊ hyſtoriarum iudaicarū, et gentiliū multiplici aſſertione firmant: vt eo ipſo ſit robuſtior cōtra iudeos ꝑfectio noſtre fidei, ꝙ veritatis ei teſtimoniū perhibent etiā inimici. In chronicis eni non agit de Tyberio ceſare, ⁊ referunt ea que tempore illi⁹ acta ſunt, legit epiſtola directa Tyberio auguſto a Pōtio pylato, cuius cōtinentia hec eſt. Claudio ſuo Pōtius pylatus ſalutē. Nuper accidit (qḋ ⁊ ipſe ꝓbaui) iudeos ſe ⁊ ſuos poſteros in crudelē damnationē per inuidiā dediſſe. Naꝫ cōpromiſſum habēt patres eorum ꝙ illis de celo mitteret deus ſanctū ſuū, qui eoꝝ rex merito diceretur: iſte cū veniſſet, ⁊ vidiſſent eum cecos illuminaſſe, leproſos mūdaſſe, paraliticos curaſſe, demones ab hominibus fugaſſe, mortuos reſuſcitaſſe, inuidiā cōtra eum paſſi ſunt principes ſacerdotū, michiqꝫ eum tradiderūt: ⁊ alia ꝓ alijs mētientes, dixerunt illum magum eſſe, ⁊ contra legem eorū agere. Ego autē credidi ita eſſe, et flagellatū tradidi arbitrio eorū. At illi crucifixerūt eum: ⁊ eidem mortuo, ⁊ ſepulto cuſtodes adhibuerūt. Ille vero (militibus meis eū cuſtodientibus) die tertia reſurrexit: ſed intantū exarſit nequicia eorū, vt darent eis pecuniā dicentes: Dicite ꝙ diſcipuli eius nocte corpus eius rapuerūt. Verūtamen milites cū accepiſſent pecuniā / qḋ factum eſt tacere nō potuerūt. Nam ⁊ illum reſurrexiſſe teſtant: ⁊ ſe a iudeis pecuniā accepiſſe. Hec autē ideo ſcripſi, ne aliquis aliter referens mentiat, ⁊ exiſtimet credendum eſſe mēdacijs iudeorū. Hui⁹ aūt epiſtole cauſa fuit, ꝙ antiquitus moris erat apud romanos (ſicut eccleſiaſtica refert hyſtoria) ꝙ preſides ꝓuinciarū ſi forte aliquid in his quas regebant ꝓuincijs accidiſſet, imperatori vel ſenatui nūciarēt: ne ex his que gerebant in orbe / ignorari aliquid videret. Tunc Tyberius ceſar, magni fauoris ſuffragio retulit hanc epiſtolam ad ſenatū / poſtulans vt chriſtus deus haberet. Lex eni antiquitus publica erat, ne quis apud romanos deus haberet, niſi eſſet ſenatus decreto / et ſententia cōfirmatus. Porro ſenat⁹ receptionē chriſti recuſauit: indignat⁹ ꝙ nō ſibi (ſm morē) prius epiſtola delata fuiſſet, ſed auctoritatem ſuam premunijt vulgi ſentētia: ⁊ edicto conſtituit chriſtianos exterminandos ab vrbe: precipue ſeiano vrbis prefecto ſuſcipiē de chriſtiane religionis ſuffragio obſtinatiſſime reſiſtēti. Tyberius tñ (ſicut in eccleſiaſtica hyſtoria legitur) ſententiam ſuam tenuit: nec aduerſus doctrinam chriſti quicqꝫ molitus eſt. Hoc autē ꝓculdubio diuinitus agebat, ne diuina virtus humanis putaretur aſſertiōibus indigere. De eodē Tertullianus romanorū inſtitutionū, ⁊ legū peritiſſimus: in apolegetico ſuo cōtra gentiles (paucis omiſſis) hec refert. Tyberius cuius tēpore nomen chriſtianū intrauit in ſeculum, annūciata ſibi ex ſyria paleſtina que illi veritatem illius diuinitatis reuelauerāt, retulit ad ſenatū: ſenat⁹ hec reſpuit, ⁊ in ſentētia ſua māſit: chriſtianoꝝ accuſatoribus periculū cōminatus. Hec Tertullianus. Nos aūt ꝓdictis inherētes factū credim⁹ diſpēſationis diuine archano, ꝙ ſenatuſcōſulto reprobatus eſt, ⁊ ꝙ ad pria fundamēta fidei chriſtiane iaciēda, nō potētes huius ſeculi, nec prudētes aſſumpſit: ſed (iuxta apoſtolū) vt fortia queqꝫ funderet, infirma elegit: ne fides catholica prudētia vel potentia ſeculari videretur ab omnibus approbata. Ideo in principio naſcentis eccleſie publica malignitate mūdus efferbuit dicente ꝓpheta: Aſtiterunt reges terre, et principes cōue. in. v. aduerſus. d. ⁊ aduer. chriſtū ei⁹.

¶ Teſtimonia Ioſephi iudei de chriſto.

Ioſephus quoqꝫ iudaice captiuitatis ⁊ antiquitatis ſcriptor egregius, de chriſto ꝙ ꝑ inuidiā ſacerdotū fuerit crucifix⁹, et tertia die reſurrexit, manifeſtiſſime ſcripſit. Vnde Hieronymus in ꝓlogo ſuꝑ Ioſephū. Ioſephus Mathie fili⁹ ex hieroſolimis ſacerdos, a Veſpaſiano captus: cū Tito filio eius relictus eſt. Hic romā veniens. vij. libris iudaice captiuitatis imꝑatoribus patri filioqꝫ obtulit: qui ⁊ bibliothece publice traditi ſunt: et ob ingenij gloriam ſtatuā quoqꝫ rome meruit. Scripſit autē et alios. xx. antiquitatū libros ab exordio mūdi vſqꝫ ad. xiiij. annū Domiciani ceſaris. Hic in octauodecimo antiquitatū libro manifeſtiſſime confitetur, propter magnitudinē ſignorū, chriſtū a phariſeis interfectum, ⁊ Iohānem baptiſtam vere ꝓphetam fuiſſe, et ꝓpter interfectionē Iacobi apoſtoli hieroſolimā diruptam. Scripſit autē de dño in hunc modū. Fuit autem hiſdē temporibus Ieſus ſapiens vir (ſi tñ eum virū nominare fas eſt) erat autē mirabiliū effector operū, et doctor hominū eorū qui libēter ea que vera ſunt audiūt. Et multos quidē iudeos, multos ⁊ gētiles ſibi adiūxit. Chriſt⁹ hic erat. Hunc accuſatione primorū noſtre gentis virorū, cū pylatus in crucē agendū eſſe decreuiſſet: nō deſeruerūt eum hi q̄ ab initio dilexerunt eum. Apparuit eni die tertio iterum viuēs, ſm ꝙ diuinitus inſpirati ꝓphete, vel hec vel alia de eo innumera miracula facta eſſe predixerāt. Sed ⁊ vſqꝫ in hodiernū diem chriſtianorū qui ab ipſo nūcupati ſunt: et nomen ꝑſeuerat, ⁊ genus. Tāto igit fortior eſt chriſtiana fides, ꝙ nō ſolū ꝓphetarū oraculis, ſed ⁊ iudeorū ⁊ hereticorū, inimicorū chriſti veteribus hyſtorijs cōcordanter ⁊ irrefragabiliter firmata eſt. Ipſa vero quaſi granū ſinapis qḋ prius inter ſemina fuerat minimū, excreuit in arborē magnā. In eccleſiaſtica denuo narrat hyſtoria, ꝙ poſt Tyberiū Gaius ſuſcepit imperium: q̄ Herodē interfectorē Iohānis baptiſte multis ſuppliciꝭ cruciatū, eterno damnauit exilio Sicut Ioſephus ſcribit, Hui⁹ tēporibus Philo inſigniſſimus

ſcriptoꝛ nō ſolū in latina, ſed in grecoꝝ philoſophia
florebat pcipuus. Hic apertiſſime refert ꝙ grauem
⁊ terribilem ꝓ flagitijs cōmiſſis in chriſtū iudei ſuſti
nuerūt viſionem. Qualiter aūt pylatus atrociter ve-
xatus fuerit, qui morti chriſti conſenſerat: qualiter ⁊
Gaius templū ſancte ciuitatis qđ ſolum tūc mane-
bat cōmutauerit in templū ꝓprij nominis: vt ⁊ edes
Jouis nobiliſſimi noui dei Gaij vocaret̃: et alias in-
numeras clades omnes luctus tragicos tranſcēden
tes: in ſecundo operis ſui de virtutibus libro vir me-
moratus exequit̃. Huic autē Joſephus cōſona voce
reſpōdens: ſcribit ꝙ pylatus miſſus a Tyberio in iu
deā, imagines ceſaris hieroſolimis publice ſtatuit:
vt velox vitio ſequeret̃ verbum illud qđ iudei predi-
xerāt: Nō habemus regē niſi ceſarem. Ipſe pylatus
(teſte Joſepho) cōmune templi erariū: qđ lingua pa
terna corbona appellabant, in cōtumeliam iudeoꝝ
per violētiam rapuit, ⁊ in aqueductu edificādo expē
dit. Idē vero pylatus exilio, ⁊ exitialibus tormentis
afflictus: tāti doloris impatiēs, ſeq̃ tranſuerberans
gladio funeſtam animā exalauit. Herodes vo apo-
ſtolici ordinis pſecutoꝛ, et beati Jacobi interfectoꝛ:
cū in ceſaream deſcēdiſſet (teſte Luca in actibꝰ apo-
ſtoloꝝ) et ad populū declamaret, populuſq̃ ſubcla-
maret ꝙ vox dei eſſet ⁊ nō hominis, a dn̄o percuſſus
eſt: ⁊ ſcatēs vermibus expirauit. His et alijs cōtinue
ſunt afflicti: nec vnq̃ ab eis duriſſima flagella dei
ceſſauerūt / vſq̃ ad ſubuerſionem ſue ciuitatis: eoſq̃
deꝰ .xl. et tribus annis ad penitētiam miſericorditer
inuitauit. Ipſi vero nec moti ſunt cōminationibus,
ſed pertinacius obdurati. Obſeſſa eſt igit̃ hieruſalem
a Tyto Veſpaſiani filio: ⁊ in ſolēnitate paſchali ce-
pit obſidio qn̄ turba iudeoꝝ conuenerat, iuſtoq̃ dei
iudicio tūc ab eis vltio exacta eſt. Ut q̃ diebꝰ paſche
ſaluatorē noſtrū cruētis manibus ⁊ ſacrilegis voci-
bus interemerāt: eiſdē diebus quaſi in vnū carcerem
cōcluſi pene feralis exitū qđ meruerūt receperūt. Cō
cremata eſt ciuitas: murus ad ſolū eiectus, omniq̃
tēpore obſidionis ceſa ſunt innumera iudeoꝝ milia.
Captiui vero abducti ſunt ad .xcvij. milia. Nobiles
aūt ⁊ validiores, triūphali pōpe reſeruati ſunt. Per
ſingulas autē vrbes p quas Tytus remeabat, quidā
captiui beſtijs obijciebant̃ / vel alijs perimebāt̃ ſup-
plicijs: vt vbiq̃ innoteſceret ciuitatis deſolatio, ⁊ dei
manifeſta indignatio cōtra eos. Feſſi itaq̃ erant ro-
mani multa cede: ⁊ qꝛ pauci emptores inueniebātur
triginta iudei ꝓ vno nūmiſmate vendebantur. Hoc
eſt templi ſupremū excidium, qđ factū eſt anno mille
ſimo cētesimoſecūdo a tēpore quo conditū fuerat: et
hoc chriſtus in euāgelio manifeſtiſſime predixerat.
Uerūtamen anteq̃ templū exureret̃, per vnū annū
ſuper ipſum Cometes apparuit, ſimilitudinē gladij
ferēs, ⁊ ſignificās ciuitatē igne ⁊ gladio deuaſtandā.
In ipſa pēthecoſtes ſolennitate nocturno tēpore ſa-
cerdotes ingredientes interiora templi vt ſacrificia
offerrēt, primū quendam motum ſeſe ſenſiſſe, pfeſſi
ſunt: et deinū voces angeloꝝ audiuiſſe clamātium:
Tranſeamus hinc. Hec frequētius deberēt iudei re
colere, ⁊ implacabilē creatoꝛis offenſam atq̃ irrepa-
rabilem ſue gētis exterminiū deploꝛare. Ipſi tn̄ ad-
huc in ſuperbia, ⁊ abuſione iactitāt genus ſuū, pecu
liarem dei populū ſe appellāt: atq̃ ita legem Moy
ſi magnificant, vt pre ſua lege omnē prudentiam vi-
lipendant. Poꝛro nos in ſequētibus dātes eis vber
rimam lugēdi materiā, omnem ipſius ſuperbiendi
cauſam in perpetuum precidemus.

¶ Teſtimonia ꝙ noua lex erat veteri preferēda.

Quod autem reprobata lege moyſaica lex
euangelica authoꝛitatē obtinere deberet:
ex multis aſſertiōibus ꝓphetarum mani-
feſtiſſime liquet. Unde Hieremias. Ecce
dies veniūt dicit dn̄s: et cōfirmabo ſup domū iſrael,
et ſuper domū iuda teſtamentū nouū: non ſm̄ teſta-
mentū quod diſpoſui patribus eoꝛum in die qua ap
prehēdi manū eoꝛum, vt educerem eos de terra egy
pti. Hic apertiſſime declarat̃ ꝙ poſt p̄mū teſtamē-
tū aliud erat dandū, non quale datū eſt patribus an
tiquis: qꝛ illud carnale, iſtud ſpirituale. Ezechiel de
eodē. Suſcitabo tibi pactū ſempiternū, ⁊ recoꝛdabe
ris viarum tuarū, ⁊ confunderis: ⁊ ſuſcitabo tibi pa-
ctū meū: et ſcies qꝛ ego dn̄s. Item Zacharias. Con
fugiēt (inquit) gētes multe ad dn̄m, ⁊ erūt ei in popu
lo: qꝛ lex a me egredie̊t, et iudiciū meū in lucem gen-
tium. Hic lex euāgelij patenter oſtendit̃. Lex enim
moyſi lata iam fuerat: ne quis eſtimaret longo tēpo
re poſt qđ ꝓmiſit eſſe venturū. Conſequēter adiūgit
Prope eſt iuſtus meus. Et idē. Non dicet filꝰ adue
ne q̃ adheret dn̄o: Separatiōe diuiſit me dn̄s a po-
pulo ſuo: quaſi dicat: Lex moyſi que de ſyna data
eſt iudeo actualis: de ſyon ſpiritualis michi data eſt
chriſtiano: vt ſit vna lex ⁊ populus. Et adiūgit. Non
faciet dn̄s a te auolare vltra doctoꝛē tuū: ⁊ aures tue
audient verbū poſt tergū monentis. Hec via ambu
late in ea: nec ad dexterā, nec ad ſiniſtram. Ipſa lex a
ꝓphetis in quibuſdā correcta eſt. Cum eni in princi
pio legis fenꝰ tollat̃ a fratribus tuis: vſura in pſalmo
generaliter ꝓhibetur. Qui pecuniam ſuā non dedit
ad vſurā. In euangelio autē argumentū virtutis ex-
p̃mit̃: vbi veritas dicit: Feneramini ab his quibus
non ſperatis accipere. Attēdite ad me popule meꝰ: ⁊
tribꝰ mea me audite: qꝛ lex a me exiet, ⁊ iudiciū meū
in lucem populoꝝ requieſcet. Prope eſt iuſtꝰ meus
egreſſus, et ſaluatoꝛ meus. Hic ⁊ noua lex inſinuat̃:
et aduētus noui legiſlatoꝛis exp̃mit̃. In p̃cepto ſi-
quidē charitatis tota virtus legis moyſaice cōſum-
mat̃. Juxta illud: Omnis cōſummatiōis vi. fi. la. mā.
tu. ni. Charitas eni ſiue euangelij latitudo: non ſolū
ad ꝓximos, ſed ad inimicos ſuos affectus oſtendit.
De hoc yſaias. Cōſummatio abbreuiata inūdabit
iuſtitiam. Cōſummationē eni ⁊ abbreuiationē dn̄s
deus exercituum faciet in medio terre, qꝛ de ſyon exi
bit lex: ⁊ verbū dn̄i de hieruſalē. Hieruſalē eni quaſi

vmbilicus terre eſt. Sicut Ezechias ſcribit dicens.
Hec dicit dñs. Iſta eſt hierl'm, in medio gētiū poſui
eā: et i circuitu ei⁹ terras. A parte ei oriētis eſt aſia: a
partib⁹ occidētis europa: a meridie, ⁊ auſtro libia: ⁊
affrica: a ſeptētriōe, armenia, gſie, et pōt⁹. Amos de
eodē. Dñs de ſyon rugiet, ⁊ de hierlꝫ dabit vocē ſuā.
Et pſalmiſta. Cōſtitue dñe legiſlatorē ſup eu. ſci. gē.
qm homo ſibi. Oēs ſitiētes venite ad aquas: et q̄ nō
habetis argentū, pꝑate / emite / ⁊ comedite. q̄ſi dicat
Venite ad legē euāgelij, vt hauriatis aquas in gau-
dio de fontib⁹ ſaluatoris. Si aūt nō habetis ſapien-
tiam / vel eloquētiā huius mūdi que p aurū ⁊ argētū
ſignificant: emite tñ aquā illā, de qua chriſtus in euā
gelio dicit. Qui biberit aquā quā ego dedero ei, flu-
mina de vētre eius fluēt aque viue: ſignificās ſpiritū
ſanctū: quē credentes accepturi erant. Non queriꝫ a
Paulo ſapiētia vel eloquētia: ſed dictū eſt ei. Suffi-
cit tibi gratia mea. Ipſe eſt q̄ dicit: Gratia ſalui fa-
cti eſtis. Et dñs ad diſcipulos: gratis accepiſtis, gra
tis date. Vinū ⁊ lac / ſignificant iuſtitiā ⁊ innocentiā
paruuloꝝ. Inſinuat igiꝫ yſaias ſectādam illā eſſe ſa-
piētiam que nō eſt in folijs verboꝝ, ſed in medullis /
⁊ fructibus ſenſuū. nec oportet te trāſire maria vt le-
gē dñi ſcias: ſed ſicut in deuteronomio legiꝫ: Pro-
pe eſt verbū in ore tuo, ⁊ in corde tuo. Nulla aūt ſcri-
ptura ſic hoiem docet q̄ miſera ſit humana cōditio
ſicut lex euāgelica. Reprobaꝫ itaq̄ veteris legis au-
thoritas / ⁊ inſtitutio melioris, nō ex his tñ quas ꝓ-
poſuimus ꝓphetijs apparet: ſed ipſius facto moyſi.
Cū eñ pp'o iſrael vitulū adorāte, moyſes de mōte
deſcendens, tabulas digito dei ſcriptas ꝓieciſſet de
manu ſua, ⁊ cōfregiſſet, rurſum de mādato dñi aſcē-
dit i mōtē, ⁊ dedit de⁹ iterū ei legē in alijs tabulis ad
inſtar prioꝝ ꝓcioſis. Eo igiꝫ ipſo q̄ p̄ime tabule ſta-
tim fracte ſunt, ⁊ ſecūde tabule legis integre ꝑmāſe-
rūt: aptiſſime ſignificatū eſt q̄ dñs de⁹ duas ordina-
uit leges, duo cōſtituit teſtamēta, nouū ⁊ vetus. Ve-
tus qd̄ ceſſaret in ꝓ̄mo: ⁊ nouū qd̄ ſtabile ꝑmane-
ret. Ideo. x. mādata in ſecūdis tabulis ſcripta ſunt:
q̄ numer⁹ ſignaꝫ p. x. litterā in qua figura crucis ex-
p̄imiꝫ. Hāc legē nouā petebat ꝓpheta cum diceret:
Legē pone michi dñe in vi. iu. tua. ⁊ ex. eā ſemp. Lex
equidē vetus nō iuſtificat: neminē eñ ducit ad perfe-
ctuꝫ. Iterū: Da michi intellectū donec lex noua de-
tur, vt intelligā legē que iaꝫ poſita eſt: ⁊ ſcrutabor eā
veterē ſcꝫ quid in ea ſit morale, quid miſticū. Si eniꝫ
tñ ad litterā, et nō ſpūaliter intelligēda eſt lex vetus
cur tam diligēter ſcrutanda eſſet, cū etiā ſimplicibus
⁊ idiotis pateat ſentētia litteralis: niſi in ea occulti ⁊
miſtici ſenſus eſſent, cur peteret ꝓpheta reuelari ſibi
oculos cordis ad ꝯſiderāda mirabilia legis? Cur di-
ceret: Da michi intellectū vt diſcā mādata tua? In-
telligebat igiꝫ mandata legis ſpūaliter intellecta vi-
uificatiua eſſe. Propter qd̄ dicit in eternū nō obli. iu.
t. q: in ip. vi. me. Itē efficaciā in virtuteꝫ legis ſpūalis
inſinuat dicēs: Super oēs docentes me intellexi, q:
mandata tua queſiui. Reſpōdeat michi q̄ſo iude⁹ q̄
ſapientia, que ſubtilitas eſt diſtinguere in lege q̄d de
pectore, quid de armo, quid de inteſtinis hodie fiat,
niſi ſanguis hircoꝝ vel arietū effundaꝫ vbi cremanꝫ
adipes, quo deferaꝫ fimus cū corio, vbi cineres repo
nūtur. Vtrū victima caudā habeat: vtrū aures: vtrū
teſticulos ſectos habeat vel attritos. O q̄ ꝓfunda ⁊
q̄ neceſſaria eſt doctria q̄ nos erudit ne comedam⁹
cocodrillos, ſtelliōes, et lacertas, cyrogrillos, veſpti-
liones, ⁊ talpas. Cū ergo appareat manifeſte q̄ ſciē-
tia legis ad l'ram nec ſapientē facit, nec viuificet ani
mā. patet ꝓphetā aliā legē ꝯcupiſcere q̄ occulta erat
in veteri. Vñ Ezech. Vidit rotaꝫ in medio rote: eo q̄
nouū teſtamētū lateat i veteri. Lex iſta declarat qd̄
illa ꝓmiſit: ⁊ eſt noua lex expoſitio veteris teſtamēti.
Ceſſantib⁹ ḡ figuratiuis moralia remāſerūt, ⁊ in do
ctrina euāgelij cū argumēto gr̄e trāſfuſa ſunt. Vnde
Leo papa i p̄ceptis moralib⁹: nulla (inq̄t) teſtamēti
ꝓ̄oris decreta reprobata ſunt, ſꝫ euāgelico myſterio i
meli⁹ ſunt adaucta. Perfectiora ei ſunt dātia ſalutē,
q̄ ꝓmittētia ſaluatorē. Vtrūq̄ igiꝫ ſenſuꝫ legis o iu
dee attēdas: ⁊ videbis ad oculū q̄ intellect⁹ ſpūalis
delitias ſapiētie in ſe hꝫ. L'ralis aūt ſenſus tāq̄ cor-
tex exterior, arid⁹ eſt et exāguis. Putas obſeruātiā
ſabbati ſolū corporis ociū cōtinere: chriſtian⁹ aūt ve-
rus ſabbatuꝫ reputat ab oi tēpore ſeculi. i. ab oi pctō
mortali q̄eſcere. Qui ei facit pctm̄, ſeru⁹ eſt pcti. Iu-
de⁹ totā circūciſionē, ſanctitatē, ⁊ obſeruātiā, in ꝓ̄pu-
tiatiōe carūcule vni⁹ mēbri. i. genitalis intelligit: chri-
ſtianus circūciſionē intelligit volūtariā caſtigationē
oiꝫ carnaliū ſenſuū, ⁊ turpiū voluptatū. Hāc ſpūalē
intelligētiā in figuralib⁹ mādatis tā ꝓphe q̄ lex ipa
frequēter inſinuat. Qñq̄ ei ꝯtiꝫ impoſſibilitas in his
q̄ dñs ꝑciſe iubet: ⁊ tūc ad ſpūalē ſenſum venire opꝫ.
Cū ei ſabbatū ⁊ circūciſio ꝑciſe obſeruāda iubeāꝫ a
dño: ſi tñ octaua dies infantis ſabbatū ſit, neceſſita-
te vigēte in ſabbato, ſic vnū p̄ceptū legis alteri dero
gat: et q̄ ſic lex intelligēda nō ſit / ipſa impoſſibilitas
obſeruātie ꝓbat. Quō ei ad l'ram pōt q̄s intelligere
q̄d moyſes in deutero. cordis circūciſionē p̄cepit. Di
cit eñ: Circūcidite ꝓ̄puciū cordis veſtri. Cui Ezech.
cōſonat dicēs: Ois alienigena incircūciſus corde, nō
intrabit in ſanctuariū meū. Et illud. Oēs gētes incir
cunciſe ſunt carne: filij autē iſrael incircūciſi ſunt cor-
de. Nec ſe p impoſſibilitateꝫ iudeus excuſet, vt dicat
nō ſe obſeruare circūciſioneꝫ cordis, eo q̄ in hoie vi-
uēte expleri non poſſit. Expleat ergo in alijs mēbris
in quib⁹ circūciſio fieri pōt. Audiat Hieremiā ꝓphe-
tā. Ecce pp'ls hic incircūciſus eſt aurib⁹. ſup quē lo-
cū Orige. dicit. Cur (inq̄t) hec audiētes nō icidūt au-
res ſuas. Qꝫ circūcidāꝫ i aurib⁹ volo: eos ei ad nr̄as
allegorias fugere nō ꝑmitto. Itē moyſes i exo. tāq̄
idign⁹ mitti a dño ſe excuſans. Ego (inq̄t) incircūcis⁹
ſuꝫ labijs. Min⁹ dign⁹ ē moyſes labijs incircūcis⁹: ḡ
dignior ē labijs circūcis⁹. Circūcidāꝫ ḡ aures ⁊ labia
ferro: hoc eñ nō eſt impoſſibile, q̄uis turpe. Audiat

ergo chriſtianus qḋ Paulus apl's pitiſſimꝰ ī vtraqꝫ
lege dicat de circūciſiōe. Nos ſumꝰ (ait) circūciſi: qui
ſpū deo ſeruimꝰ: ⁊ nō carne fiduciā habemꝰ. Et idē.
Nō q̄ in manifeſto iudeus eſt / illa q̄ manifeſta eſt cir
cūciſio in carne: ſed q̄ in occulto iudeꝰ eſt circūciſiōe
cordis, ſpū ī littera. Ille ergo ſpūaliter ⁊ plene circū
ciſus eſt / q̄ obturat aures ſuas ne audiant ſanguinē
q̄ claudit oculos ſuos ne videāt malū, q̄ ponit cuſto-
diā ori ſuo, ne delinquat ī lingua ſua: q̄ ꝓ chriſto ab-
ſtinet ne grauetᷣ ebrietate, aut crapula: q̄ lauat inter
innocētes manus ſuas: q̄ ab omi via mala ꝓhibet pe
des ſuos: q̄ caſtigat corpꝰ ſuū, ⁊ in ſeruitutē redigit: q̄
cor ſuū ſeruat oī cuſtodia, q: ex ipſo vita ꝓcedit. Ne
mireris o iudee ſi nos quibus ꝟitas de terra orta eſt
aliqua q̄ in lege tua ſunt ad litterā omittimus: cū pa
tres etiā tui q̄ que ab ipo deo fuerāt inſtituta deſtru-
xerint. Nā circūciſio quā deꝰ ꝑ moyſen diſtrictiſſime
ꝑceperat diu intermiſſa eſt. Vn̄ in Joſue legitᷣ: Po-
pulus q̄ natꝰ eſt ī deſerto ꝑ. xl. annos ſolitudinis in-
circūciſus fuit: donec cōſumerētᷣ q̄ nō audierūt vocē
dñi. Obſeruatio quoqꝫ ſabbati qḋ de mandatis erat
maximis, tēpore machabeoꝝ ab oībus violatū eſt ⁊
omiſſuꝫ. Altare ei holocauſtomatū qḋ dño ꝑcipiēte
factū fuerat, a iudeis eodē tpe eſt deſtructū. Sanctꝰ
ēt rex Ezechias ſerpētē eneū quē ad ꝑceptū dñi moy
ſes erexerat in deſerto / ꝯfregit. Poſt aptā iudeoꝝ re-
probationē ⁊ vocationē gētiū, poſt abſolutionē lega
liū cerimoniarū, poſt ſue ciuitatis excidiū, poſt exter
miniū tēpli ⁊ ſacrificioꝝ, poſt eoꝝ diſpſionē, poſt irā
dei manifeſte iplacabilē ꝯtra eos adhuc iudei ⁊ ī ſu-
ꝑbia ⁊ abuſiōe gl'iātᷣ: et ſe pre oī gēte magnificāt dicē
tes ꝙ dñs eos appellarat filiū ſuū ⁊ ꝑmogenitū ſuū:
ꝙ eos miraculoſe de egypto eduxit: ꝙ eis terrā gen-
tiū dedit, ⁊ ſilia. Sꝫ ꝙ gl'ia eoꝝ ſit in abuſiōe ex ipoꝝ
teſtimonijs pꝫ. Dñs in yſaia dicit. Filios enutriui et
exaltaui. Nullꝰ ambigit, quin de iudeis loquatᷣ. Sꝫ
attēde qḋ ſequitᷣ. Ipi aūt ſpreuerūt me. Deꝰ iude cō-
queritᷣ, vn̄ miſeri gl'iantᷣ. Attēde hūc pplm nō appel-
lari vnigenitū, q̄ excludat fratres ceteros. Sꝫ ꝑmoge
nitū, vt extēdat ad alios ſecutores. Sciat etiā iudeꝰ
ꝙ iuxta myſteriū ſcripturarū nō ꝑmogeniti accipiūt
hereditatē, ſꝫ ſecūdi. Primogenitꝰ fuit cayn: ſꝫ abel
munera dño placuerūt. Primogenitꝰ yſmael: ſꝫ yſaac
accepit hereditatē. Primogenitꝰ eſau, ſꝫ bn̄dictionē
pris iacob ſupplantator eripuit. Primogenitꝰ ruben:
ſꝫ tn̄ bn̄dictio ſeminis trāſfertᷣ ad iudā. Itaqꝫ illi iux-
ta vocatiōis ordinē ꝑmi fuerūt, ⁊ appellabātur ca-
put. Nos ſecūdi q̄ dicebamur cauda / ꝟſi ſumꝰ in ca-
put: ⁊ vocamur filij dei. Quotquot ei ſuſceperūt eum
dedit eis po. fi. d. fieri his q̄ credūt in noīe eiꝰ. In eo
aūt qḋ gl'iantᷣ q: eduxit eos dñs de egypto, ⁊ ꝑ amo
re eoꝝ expulit gētes: ⁊ regiōes gētiū dedit eis. Sciāt
q: circa Amos ꝓpham, īmmo erga ipm moyſen mē
titᷣ. Sicut ei iudeos, ſic ⁊ multos alios pplos dñs ē
regiōib' trāſtulit: nec eos in terrā ꝓmiſſionis ꝓpter
merita ſua, ſed ꝓpter pctā gētiū introduxit. Audiāt
ergo dñm in Amos ꝓpheta dicentē: Nūquid vt filij
ethiopū vos eſtis michi filij iſrael dicit dñs: Nunq̄d
non iſrael aſcēdere feci de terra egypti, ⁊ paleſtinos
de capadocia, vel ſyrios de ſyrene? Ecce oculi dñi ſu
per regnū peccās. Et moyſes in deuteronomio: Ne
dicas in corde tuo cuꝫ deleuerit gētes dñs deꝰ tuꝰ in
ꝯſpectu tuo, ꝓpter iuſtitiā meā introduxit me dñs in
terrā hāc, vt poſſideremꝰ eā: ꝓptᷣ iniq̄tates ſuas iſte
natiōes delete ſunt. Neqꝫ ei ꝓptᷣ iuſtitias et equitatē
cordis tui ingrederis vt poſſideas terrā eoꝝ: ſꝫ q: ille
egerūt impietateꝫ, introeūte te delete ſunt. Scito igitᷣ
ꝙ nō ꝓptᷣ iuſtitias tuas dñs deꝰ tuꝰ dedit tibi terrā
hāc optiſſimā in poſſeſſionē: cū duriſſime ceruicis ſit
ppl's. Hec ſunt ꝟba moyſi: ei reſpōdeāt, ⁊ nō michi.

¶ Teſtimonia ꝓphetarum de baptiſmo.

AD abſtinētiā vicioꝝ, ꝟtutūve cuſtodiā ptī-
net in veteri lege ſumma oīm figuraliū mā
datoꝝ. Nōne aūt legis ī aīaꝝ ſctificationē
duo ſunt ꝑncipalia ſacramēta: Baptiſmꝰ
⁊ euchariſtia q̄ ſunt in veteri teſtamēto multiplicitᷣ
ꝑſignata. Zacharias de baptiſmo ſic ait. In die il-
la exibūt aque viue de hier'lꝫ, ⁊ mediū earū ad mare
oriētale, ⁊ mediū earū ad mare nouiſſimū. In eſtate
⁊ hyeme erūt, ⁊ erit dñs rex ſuꝑ oēm terrā. In die il-
la erit dñs vnꝰ, ⁊ erit nomen eiꝰ vnū: ⁊ reuertetᷣ ad eū
oīs terra. Per oriētē ſignificatᷣ ppl's circūciſiōis: per
occidētē ppl's gētilis: de quibꝰ dñs in euāgelio dicit:
Venient aūt ab oriēte, ⁊ occidēte: ⁊ recumbēt cū abra
ham / yſaac / ⁊ iacob. Eſtas ⁊ hiems ſunt ꝓſpitas, et
aduerſitas: ī q̄bꝰ ſolēnitas baptiſmi nō ceſſat. Que-
re a iudeo q̄n exierūt aque ille de hier'lm, vel q̄n exi-
būt: ⁊ cū ille nichil certū reſpōdeat, baptiſmales aq̄s
de hier'lm exiuiſſe intelligat. Ab illis ei partibus ad
nos baptiſmi gr̄a emanauit. yſa. Lauamini, mundi
eſtote. Et idē. Cū abluerit dñs ſordes filiarū ſyon in
ſpū iudicij, ⁊ ſpū ardoris. et ſanguinē hier'lm de me-
dio eoꝝ lauit hier'lm de medio eoꝝ. Sanguinē hie-
ruſalē vocat ſuperbiā et contēptū iudeoꝝ clamātiū:
Sāguis eiꝰ ſuꝑ nos, ⁊ ſuꝑ filios noſtros. Qḋ leue eſt
lauatᷣ: qḋ graue exuritᷣ. Unde Johannes baptiſta in
euāgelio. Ego vos baptiſo in aqua: q̄ aūt poſt me ve
nit, baptiſabit in ſpū ⁊ igne. Zacharias de eodē. In
die illa erit fons patēs domui dauid, ⁊ habitātibus
hier'lm in ablutionem pctōꝝ ⁊ mēſtruate. Hiero. de
hoc fonte qui egreditᷣ de domo dauid, in Ezechiele
ꝓpha ſcribit ꝙ erūpat fons de domo dñi: et creſcat
in fluuiū q̄ appellatᷣ remiſſiōis ⁊ indulgētie: ⁊ pergat
ad ſolitudinē, ⁊ ad mare qḋ nunc vocatᷣ mortuū, piſ-
ceſqꝫ oēs viuificet. Ex oībꝰ iſtis pꝫ ꝙ de domo dauid:
de terra ſcꝫ hieroſolimoꝝ baptiſmꝰ incepit. Que eſt
aqua q̄ vadit ad mare mortuū, ⁊ q̄ oēs piſces viuifi-
cat, niſi aq̄ baptiſmi in q̄ viuificātᷣ in pctō mortui? Jo
hānes baptiſta cathezizauit in noīe futuri vel vētur:
Jeſus aūt veniēs baptiſauit: baptiſauerūt ⁊ ſui. Hec
domꝰ ī Ezech. domꝰ dei: in Zacha. domꝰ dauid ap
pellatᷣ. Ipa eſt eccl'ia chriſti. Ezech. Cūqꝫ me ꝯuxiſſeꝫ

ecce i ripa torrẽtis arbores plurime nimis:ex vtraq̄ parte. Hec ſunt arbores q̄ ſec⁹ decurſus aquaꝝ faciũt fructũ in tẽpore ſuo. Certũ eſt aũt pctã pleniſſime in baptiſmo remitti. Itẽ pſalmiſta. Fluminis impet⁹ letificat ci.de.i.e.ſu.alti.i.eccleſiã p baptiſmũ. Et idẽ. Deus maieſtatis intonuit ſup aquas multas. Intonuit,qñ ſuper chriſtum baptiſatũ vox patris audita eſt:Hic eſt fili⁹.m.di.in. Mũdus in diluuio purgat⁹ eſt,et pſignatus eſt in eo baptiſmus. In trãſitu maris rubri charitas aucta eſt,ꝛ fides cõfirmata i pplo dei,et pſequentiũ multitudo ſubmerſa:in quo patet in baptiſmo p gratiã remiſſio peccatoꝝ. In veteri lege p aquam fides matrimonij ſeruati, aut leſi ꝓbata eſt. Moyſes puluerẽ vituli aurei miſit in aquam, et p potũ illius pncipes idolatrie deprehẽdit. In hieroſolimis erat piſcina ꝓbatica:quã qui ingrediebat̃ poſt motionẽ aque pmus ſanabat̃. Crediderũt ſemper iudei,adhuc eciã credunt ſibi per aquã frigidam peccata dimitti. Vñ et ipſi ſolẽt in multis baptiſmatibus exerceri:nec ſine mirabili ſacramẽto deus ſup firmamentũ aquas cõſtituit:ex his indicans ꝙ qñq̄ mũdo aliquid ſuperceleſtis gratie debeat infundi.

De ſacramento altaris.

Celeſti ꝓuidentia diſpenſante/mirabiliter hoc habuit hominũ cõis opinio:vt ſacrificioꝝ virtuti ꝯſideret,fulteq̄ religiõi ſeruiret. Erat autẽ pceptũ in lege dñi ſacrificiũ agni paſchalis:qui nõ ſolũ mactari,ſed et mãducari pcipiebat̃:ad ſignificãdũ ꝙ chriſtus ſeipm nobis daturus erat in pciũ ꝛ cibũ:ad figurandũ etiã gratiã liberatiõis,ꝛ miſericordiã redẽptoris: q̄ hoiem pditũ morte ſua a pctõ,ꝛ mortis debito liberauit. In ſacramẽto aũt alterio vita eterna eſt:vt impoſſibile ſit digne participãtes eternaliter mori. Huius ſacramẽti fuerit panis ꝛ vinũ a melchiſedech rege ꝛ ſacerdote oblata,atq̄ i pane ꝛ vino hoc ſacrificiũ celebrat̃ chriſto inſtituẽte,q̄ eſt ſacerdos ineternũ ſm ordinẽ melchiſedech. Licȝ aũt hoc ſacramẽtũ fuerit i ſacrificio yſaac figuratũ,aliorũq̄ iuſtorũ ſacrificijs: oblatio tñ melchiſedech illud expreſſi⁹ figurauit. Qđ ſi iudeus obgruniat,dicẽs melchiſedech dediſſe panẽ et vinũ abrahe i refectionẽ illi⁹, nõ vt deo ſacrificiũ offerret: Audiat geneſis lectionẽ, vbi poſt oblationẽ panis a melchiſedech factã ſtatiȝ ſubiũgit. Erat ei ſacerdos dñi altiſſimi. Hec eñ in refectionẽ offerre potuiſſet:ꝛ ſi ſacerdos nõ eſſet. Sȝ in eo ſacerdotis officiũ declarat̃,cuius eſt ſacrificare/bñdicere/ꝛ decimas accipere. Figurat̃ hoc ſacramẽtũ in pane,ꝛ agno,et mãna. Panis enȝ de terra naſcit̃. Iuxta illud: Vt educas panem de terra. Et veritas chriſt⁹ de terra orta eſt. Agnus immolat̃, ꝛ chriſtus(teſte yſaia)ſicut agnus ad occiſionẽ duct⁹ eſt. Mãna de celo deſcẽdit,ꝛ chriſtus dicit. Deſcẽdi a patre,ꝛ veni in mundũ. Mãna nõ eſt ſuſceptũ a iudeis in ea veneratiõe qua decuit: chriſtus etiã in ꝓpria venit, ꝛ ſui eum nõ receperũt.

De tranſlatione legis ad gentes: ꝛ de reprobatione iudeorum.

Quanta ſit excecatio iudeoꝝ ſupius ex parte tetigimus:qꝛ ptinaci⁹ ſe obdurãt, ita vt iniquitas eorũ inueniat̃ ad odiũ: quedam prelibata recurrimus,vt miſerã eorũ excecationẽ plenius recurrimus. Loquit̃ dñs ad yſaiam dicẽs. Exceca cor populi huius,ꝛ aures eius aggraua,ꝛ oculos eius claude: ne forte videãt oculis ſuis, ꝛ auribus audiãt, ꝛ corde intelligãt,ꝛ conuertant̃,et ſanent̃. Yſaias de eodem. Miſcuit nobis dñs ſpiritũ ſoporis,claudet oculos noſtros:ꝛ ꝓphetas ꝛ principes noſtros qui vidẽt viſiões operiet,et erit nobis viſio omniũ: ſicut ꝟba libri ſignati:quem cũ dederit quis ſcienti litteras/dicet lege iſtũ librum. Et reſpõdebit nõ poſſum,ſignatus eſt eñ. Et dabit liber neſciẽti litteras:diceturq̄ ei lege. Et reſpõdebit neſcio litteras. Sicut eñ chriſtus in euãgelio dicit. Ego veni in iudiciũ/vt qui nõ vident videãt, ꝛ qui vidẽt ceci fiant:vt iudei cecitatẽ incurrant,ꝛ gentiũ populus vocet̃ ad lucẽ. Iudeis ergo ſignatus eſt liber, cuius ſignacula i apocalipſi ſoluit leo de tribu iuda. Per hunc librũ ſacre ſcripture vniuerſitas deſignat̃. Hic eſt liber qui in Ezechiele intus ꝛ foris: id eſt ſpiritualiter ꝛ litteraliter ſcript⁹ erat. De quo in pſalmo legit̃ in capite libri ſcriptum eſt. Vides agtiſſime o iudee ꝙ a te qui litterat⁹ eras ablata eſt lex, ꝛ data eſt populo gẽtium qui legẽ neſciebãt: qꝛ legem ignorabãt. Excecationẽ ꝛ reprobationem iudeoꝝ dñs per Hieremiã inſinuat dicẽs: Reliqui domũ meam, dimiſi hereditatem meã. Dedi dilectam animã meã in manũ inimicorũ eius. Facta eſt michi hereditas mea quaſi leo in ſylua. Dedit contra me vocem/odiui eã. Qꝛ populũ iſrael vocat dilectã animã ſuam, idẽ eſt qđ alibi dicit̃. Peccauit aĩa mea deus. Cũ dñs alibi dicat: Hereditas mea iſrael/hic dicit ſe dimiſiſſe hanc hereditatẽ,et odiſſe eam:qꝛ dedit vocem ſuam cõtra eum,quando clamabat crucifige/crucifige eũ. Item de eodẽ dicit dñs ad me. Si ſtarent moyſes,ꝛ ſamuel coram me: non eſt anima mea ad populum iſtum:eijce illos a facie mea:et ꝓgrediantur. Attende ꝙ tanta eſt ira ꝛ auerſio dei cõtra iudeos,vt moyſes ꝛ ſamuel familiares amici dei non poſſint recõciliare illos. Dicãt ergo michi quos recõciliatores habituri ſunt,forſitã deos ſuos quos in deuteronomio moyſes improperat eis,dicẽs: Vbi ſunt dij veſtri in quib⁹ habebatis fiduciã ꝛc. Surgãt ꝛ opitulent̃ vobis:et in neceſſitate vos ꝓtegant. Amos de eodem. Audite verbũ iſtud qđ ego leuo ſuper vos planctum. Domus iſrael cecidit,nõ adijciet vt reſurgat. Virgo iſrael ꝓiecta eſt in terram ſuam:nõ eſt qui ſuſcitet eã. Hec ſentẽtia dei pciſa eſt:ꝛ ſpem retributiõis aliquã nõ admittit. Reprobationẽ ſue gẽtis,et reprobationis cauſam moyſes in deuteronomio ꝓteſtat̃ dicẽs: Memẽto, ꝛ ne obliuiſcaris quomõ dñm deũ tuũ in ſolitudine ex eo die quo egreſſus es ex egypto, vſq̄ ad locum iſtũ:ſemper aduerſus dñm contẽtioſe egiſti. In eodem: Vos vidiſtis vniuerſa que fecit dñs coram vobis in terra egypti Pharaoni, ꝛ omnibus

ſeruis ei⁹, vniuerſeq́ꝫ terre illius tẽtationes magnas
quas viderũt oculi tui, ſigna illa portẽtaq́ꝫ ingẽtia, ꝛ
nõ dedit vobis dñs cor intelligẽs, ꝛ oculos vidẽtes,
ꝛ aures q̃ poſſint audire, vſq́ꝫ in preſentẽ diẽ. Si intel
ligis, intelligentiã nõ habuerũt qñ moyſes erat cum
eis. Dicat nũc michi iude⁹ ſub quo duce, vel qñ da-
ta eſt eis intelligẽtia legis. Irremediabilẽ eorũ pla-
gã indicãs yſaias: Nõ eſt (inquit) circũligata, nec cu-
rata medicamine: neq́ꝫ fota oleo. Deſolationẽ quoq́ꝫ
iudaice gẽtis perpetuã metaphorice idẽ ꝓpheta de-
ſcribit: Per vineã debuit vuas facere, ꝛ fecit labru-
ſcas: cuius ſepes deus abſtulit, vt ſpinas et vepres
germinaret. Mãdauit itaq́ꝫ nubibus deſuper: id eſt
ꝓphetis ne pluerẽt eã pluuiã volũtariã, abſtulit eis
deus gratiã ſcꝫ bone volũtatis, ꝛ rorem miſericordie
ſue: vt ſint ſicut mõtes gelboe, ſuꝑ quos nec ros, nec
pluuia cadit. Idẽ de reprobatiõe et cõuerſione gen-
tiũ. Liga teſtimonia, ſigna legẽ in diſcipulis meis: ꝛ
expectabo dñm meũ qui abſcõdit faciẽ a domo Ia
cob, ꝛ preſtolabor eũ. Liga et ſigna teſtimoniũ legis
a iudeis vt nõ intelligãt: ꝛ aſſigna eã diſcipulis chri-
ſti. Hieremias de irreparabili deſolatiõe iudeoꝝ di
cit: Conteres lagũculam in oculis viroꝝ q̃ ibũt tecũ,
ꝛ dices ad eos, hec dicit dñs. Si cõterã populũ iſtũ,
ꝛ ciuitatem iſtã ſicut conterit̃ vas figuli: qđ nõ poteſt
vlterius inſtaurari. Ecce plaga ſine remedio. Idem.
Propterea ecce ego tollã vos portãs, ꝛ derelinquã
vos: ꝛ ciuitatẽ quã dedi vobis, ꝛ patrib⁹ veſtris a fa
cie mea: ꝛ dabo inopprobriũ ſempiternũ, ꝛ i ignomi
niã eternã, que nũq̃ꝫ obliuiõe delebit̃. Et non ſolũ a
chriſtianis, ſed a paganis iudeis improperat̃ q̄ occi
derũt dñm deũ ſuũ. Pſalmus de eodẽ. Fiat habita
tio eorũ deſerta. Amos ꝓpheta de eodẽ. In die illa
deficiẽt virgines pulchre ꝛ adoleſcẽtes in ſiti, qui iu-
rãt in delicto ſamarie, et dicũt: Viuit de⁹ tuus dan,
ꝛ viuit via berſabee: ꝛ cadent, ꝛ non reſurgent vltra.
Idẽ yſaias de cauſa reprobatiõis iudeorũ. Quis eſt
liber repudij matris noſtre quo diuiſi eã? Aut q̃s eſt
creditor meus cui vẽdidi vos? Ecce in iniquitatibus
veſtris vẽditi eſtis, ꝛ in ſcelerib⁹ veſtris diuiſi matrẽ
veſtrã: q꞉ veni ꝛ nõ erat vir: vocaui, ꝛ nõ erat q̃ audi-
ret. Pri⁹ dixerat ſyon Dereliquit me dñs, oblit⁹ eſt
mei: ſed q̄ ſuo vicio derelicta ſit, dñs manifeſtat: q꞉
ſcꝫ eũ ſequi, ꝛ audire noluit: ſed ꝟtit et humerũ reces
dẽtem. Vñ ad ipſam loquit̃ dicẽs. Erudiet abſceſſio
tua, ꝛ malicia tua corripiet te: et ſcies qm̃ malũ ſit ti-
bi q̄ receſſeris a me. Item audite domus Iacob, q̃
vocamini in noĩe iſrael, et de aquis iudee exiſtitis, q̃
iuratis in noĩe dñi dei iſrael: recordamini nõ in veri-
tate neq́ꝫ in iuſticia. Ecce falſi iſraelite carne, nõ ſpi-
ritu. Item de eodẽ. Nunquid nõ vos filij ſceleſti ſe-
men mendax, qui cõſolamini in dijs ſubter omne li
gnũ frondoſum immolãtes paruulos in torrentibus
ſubter eminẽtes petras. Hoc eſt crimẽ de quo iudei
arguũtur frequẽtius, et damnãtur: q꞉ chriſtianorum
paruulos abducunt, ꝛ in abditis crucifigunt.

¶ De vocatione gentium ad fidem.

Quod reprobatis iudeis gẽtes ꝯuerſe ſũt ad
chriſtũ, yſa. ꝓphauerat dicẽs: Lauda ſte
rilis q̃ nõ paris, decãta laudẽ hymni q̃ nõ
pariebas, qm̃ plures filij deſerte magis q̃ꝫ
ei⁹ q̃ hꝫ virũ dicit dñs. Gẽtilitas ſterilis erat, ſynago
ga ꝟo fecũda in ſobole. Vñ ꝛ yſa. Letabit̃ deſerta ꝛ
inuia, ꝛ exultabit ſolitudo, ꝛ florebit q̃ſi liliũ, germi-
nãs germinabit, ꝛ exultabit letabũda, ꝛ laudãs. Glia
libani data eſt ei, decor carmeli, et ſaron. Et vt apte
oñdat q̄ xp̄i aduẽt⁹ hoc faceret, addit: Ipſi videbũt
gliam dñi, ꝛ decorẽ dei nr̃i. Dicit Hiero. ꝑ libanũ in-
telligi templũ. Vñ Zache. Apri libane portas tuas.
Et in Ezechiele. Aq̃la magnarũ alarũ plena vngui-
bus venit ꝛ tulit medullã libani Nabugodonoſor ga
zas tẽpli. Carmel⁹ mõs vberrimus eſt in q̃ ſignificat̃
fecũditas ſynagoge. Saron interpretat̃ cãpeſtris vel
deſerta: ꝛ ſignificat̃ gẽtilitatis ſterilitas. Itẽ yſa. In
die illa erit altare dñi in medio terre egypti, ꝛ titulus
iuxta terminũ ei⁹: ꝛ erit in ſignũ ꝛ teſtimoniũ ei⁹ dño
exercituũ in terra egypti. Hic apte habes ꝓphetatũ
q̄ i gẽtib⁹ chriſti nomẽ fuerat inuocãdũ. Malac. Nõ
michi eſt volũtas i vobis dicit dñs oĩpotẽs: ꝛ hoſtiã
non ſuſcipiã de manib⁹ veſtris. Ab ortu ſolis vſq́ꝫ ad
occaſuꝫ, magnũ eſt nomẽ meũ in gẽtib⁹. Zacha. de
eodẽ. Ecce accola veniet qui non erat mecũ, aduena
quõdã tuus adiũget̃ michi. In Malachia reproba
tio iudaice gentis ꝛ ſacrificioꝝ eius apta eſt. In Za
charia vocatio gẽtiũ patet. yſa. Vox clamãtis in de-
ſerto Parate viam dñi, rectas facite ſemitas dei ve
ſtri. Oĩs vallis exaltabit̃, ꝛ oĩs mons ꝛ collis humi-
liabit̃, ꝛ erũt praua in directa, ꝛ aſpera in vias planas:
ꝛ reuelabit̃ glĩa dñi, ꝛ videbit oĩs caro qđ os dñi lo-
cutũ eſt, ſcꝫ ꝟbũ dei. Incarnationẽ dei declarat ma-
nifeſte. ac ſi dicat: Videbit oĩs caro ſalutare dei nr̃i.
Adhuc i hui⁹ rei figurã ſubiũgit̃ a dño in eodẽ ꝓphe
ta. Nõ memineritis prioꝝ, et antiq̃ ne intueamini. Ecce
ego facio noua, ꝛ nũc orient̃: vtiq́ꝫ cognoſcetis ea. Po
nã in deſerto viã, ꝛ i inuio flumina: glĩficabit me be
ſtia agri, dracones, ꝛ ſtrutiões: ꝑ q̃s ſignificant̃ gẽtes
quadã beſtiali crudelitate viuẽtes: qđ q̃ſi exponẽdo
ſubiũgit. Pplm̃ iſtũ formaui michi, laudẽ meã nar-
rabit. Itẽ in yſa. Tp̄e accepto exaudiui te, ꝛ i die ſa-
lutis adiuui te, ꝛ dedi te i fed⁹ ppl̃i: vt ſuſcitares ter-
ram, ꝛ poſſideres hereditates diſſipatas, vt diceres
his q̃ vincti ſunt exite, ꝛ his q̃ i tenebris reuelamini.
Apta ſunt ꝟba patris in filiũ: q̃ miſſus eſt (ſicut alibi
in eodẽ ꝓpheta dr̄) dare clauſis apertionẽ, captiuis in-
dulgẽtiam, cecis illuminationẽ. Hoc ap̄ls ad primũ
chriſti aduẽtũ refert, et nos cũ eo pariter referamus.
Pater gẽtes filio ſuo in hereditatẽ dedit: eaſq́ꝫ fili⁹
ſua morte ꝓmeruit. Ideo in yſa. loquit̃ pater dicẽs:
Ideo diſptiã ei plurimos, et fortiũ diuidet ſpolia, ꝓ
eo q̄ tradidit in mortẽ aiam ſuã ꝛ cũ ſceleratis repu
tat⁹ eſt, ꝛ ipſe peccã multoꝝ tulit: ꝛ ꝓ trãſgreſſorib⁹ ora
uit. Q꞉ xp̄s eſſet dux et p̄ceptor gẽtiũ, apertius yſa.
oſtẽdit: in q̃ pater loquit̃ de filio dicẽs: Ecce teſtẽ po-
pulis dedi eũ, ꝛ ducẽ ac paſtorẽ gẽtibus. Ecce gentẽ

quā neſciebas vocabis: ⁊ gētes que te nōn cognouerūt ad te currēt, per dn̄m deū tuū ⁊ ſanctū iſrael q̄ ſignificauit te. Et in eodē. Queſierūt me, q̄ me non interrogabāt: inuenerūt me q̄ nō queſierūt: et dixi. Ecce ego ad gentē que nō inuocabāt nomen meū. Centurio gētilis deum non querebat, et audire meruit a dn̄o: nō inueni tantā fidē in iſrael. Item de feſtina et repētina multiplicatiōe eccleſie loquēs, ⁊ admirans yſaias. Anteq̄ eni̅ parturiret peperit, ⁊ anteq̄ veniret partus eius peperit maſculū. Quis audiuit vnq̄ tale, aut quis vidit huic ſimile? Nūquid parturiret terra in die vna, aut parturiret̄ gens ſimul: quia parturiuit et peperit ſyon filios ſuos: Abrahā, Iſaac, Iacob: et ceteri patriarche p longa tēporū interualla creuerūt in generatiōibus ſuis. Populus aūt chriſti multiplicatus eſt ineſtimabiliter ⁊ ſubito ⁊ in tēpore breui. Ceperūt apoſtoli p̄dicare Ieſum chriſtū ſine mora, ⁊ in omnē terrā exiuit ſon⁹ eoꝝ, ⁊ in fines orbis terre ꝟba eoꝝ. Singulis fere diebus multa milia baptizant̄, ⁊ in adoptionē filioꝝ dei p matrē innocētie gratiā populi naſcunt̄. yſaias. Parauit dn̄s brachiū ſuum in oculis omniū gētiū: ⁊ videbūt oēs fines terre ſalutare dei. Et in eodē. Conuertimini ad me ab extremis terre. Et pſalmiſta. Reminiſcēt̄ et cōuertēt̄ ad dn̄m oēs fines terre. ⁊ adorabūt in cōſpectu eius vniuerſe familie gentiū. Qm̄ dn̄i eſt regnū, ⁊ ipſe dn̄abit̄ gentiū. yſaias. Percutiet dn̄s egyptū plaga, et ſanabit eā: ⁊ cōuertet̄ ad dn̄m, ⁊ placabit̄ eis. Itē yſaias. In die illa erit iſrael terminus in egyptijs ⁊ aſſyrio: benedictio in medio terre: cui bn̄dixit dn̄s exercituū dicens: Bn̄dictus populus me⁹ egypti: et op⁹ manuū mearū aſſyrius. Ecce trāſlata eſt benedictio dei ab iſrael in aſſyriū, ⁊ egyptū. Idē. Nōne adhuc et breui conuertet̄ libanus in chermel, et chermel in ſaltū reputabit̄. In die illa audiēt ſurdi ꝟba libri: et de tenebris ⁊ caligine oculi cecoꝝ videbūt, ⁊ addēt mites in dn̄o letitiā: ⁊ pauperes hoīes in ſancto iſrael exultabunt. Reſpōdeant iudei (dicit Hieronymus) quō libanus mōs phenicis verſus ſit atq̄ trāſlat⁹ in montē carmelū: q̄ hebraice dicit̄ chermel, et eſt in cōfinio paleſtine, atq̄ phenicis, iuxta ptolemaidē: et quomō chermel reputet̄ in ſaltū: qđ cū ipſi dicere non poſſint audiāt libanū (qui interpretat̄ cādidatio) ſignificare populū gentiū q̄ lot⁹ in baptiſmo eſt, ⁊ cādidatus in chriſto. Propterea dicit pſalmiſta. Oēs gētes plaudite manib⁹: iubilate deo i voce exultatiōis. Et idē. Confitebor tibi in po. do. In his ⁊ multis ſimilibus p cōuerſiōe gētiū exhibet̄ dn̄o a ꝓphetis multiplex actio gratiaꝝ. Quia primicie iſrael cōuerterēt̄ ad dn̄m ꝓphete p̄dixerant: ⁊ q2 ad hoc dn̄s ſpecialiter venit: hoc teſtat̄ in Zacharia dn̄s dicens: Gaude et letare ſyon, quia ego venio ⁊ habito in medio tui: ⁊ cognoſcēt qm̄ deus oīpotēs miſit me ad te. Hec dicit dn̄s de⁹ miſſus a dn̄o, cui nomē oīpotēs. Quid p dn̄m deū mittētē, ⁊ deū miſſum poſſunt intelligi niſi pater ⁊ filius? yſaias. Qui ſunt iſti q̄ vt nubes volant, ⁊ quaſi colūbē ad feneſtras ſuas? Me eni̅ inſule expectāt ⁊ naues maris in p̄ncipio: vt educā filios tuos de lōge argētū eoꝝ, ⁊ aurū eoꝝ cū eis nomini dei tui ⁊ ſancto iſrael, quia glorificauit te. Et idē. Inundatio camelorū operiet te, dromedarij madiā et effa. Oēs de ſaba venient, aurū ⁊ thus deferētes, ⁊ laudē dn̄o annūciantes: Omne pec⁹ cedar cōgregabit̄ tibi: arietes in nabaioth miniſtrabūt tibi. Offerēt̄ ſup placabili altari meo: ⁊ domū maieſtatis mee glorificabo. Idē de eccleſia ꝯgregata ⁊ gētibus. Pro eo q2 fuiſti derelicta ⁊ odio habita, ⁊ non erat q̄ trāſiret p te: ponā te in ſuperbiā ſeculoꝝ, gaudiū in generatiōe ⁊ generationē. Suges lac gentiū, ⁊ māmilla regū lactaberis: ⁊ ſcies quia ego dn̄s ſaluās te, et redēptor tuus fortis Iacob. Itē Zacharias. Annūciabūt gloriā meā gētibus: et adducēt oēs fratres veſtros donū dn̄o: in eq̄s, et mulis, in quadrigis, ⁊ lecticis, ⁊ carrucis, ad montē ſanctū meū hieruſalē dicit dn̄s. Itez Zacharias. Ecce ſaluabo populū meū de terra oriētis. ⁊ de terra occaſus ſolis: ⁊ adducam eos, ⁊ habitabūt in hieruſalē: ⁊ erūt michi in populū acquiſitiōis. Qđ yſaias ſumēs ait ad iudeos: Dimittēs nomē veſtrū in iuramēto electis meis: ⁊ interficiet te dn̄s deus, ⁊ ſeruos tuos vocabit noīe alio: in quo q̄ benedict⁹ eſt ſup terram: benedicet̄ a dn̄o amē: et q̄ iurat in terra, iurabit in dn̄o amē. Sup hūc locū iterū Paul⁹ dicit: nō q̄ ex iſraelitis ſunt iſrael, aut q̄ ſemē Abrahe oēs filij. Ad quod chriſtus in euāgelio: Si filij eſſetis Abrahe, opera ei⁹ faceretis. Nō ergo iā a iudea iude⁹: ſed a chriſto deo chriſtian⁹: nec iā iurat̄ in idolis/ ſed in dn̄o: ⁊ hec ſententia per amen, quaſi per ſignaculum cōfirmatur.

¶ Teſtimonia ꝓphetarū q2 reliquie iſrael conuertentur et ſaluabuntur.

ISaias. In ꝟitate reliquie ꝯuertēt̄ ad dn̄m. Reliquie (inq̄) Iacob ad deū fortē. Si eni̅ fuerit populus tu⁹ iſrael quaſi arena maris, reliquie conuertent̄ ex eo. Cōſummatio abbreuiata inundabit iuſtitiā. Conſummationē eni̅ ⁊ abbreuiationē faciet dn̄s de⁹ exercituū in medio oīs terre. Hoc eſt qđ dicit apl's ad romanos plenā ſaluationē futurā eſſe ſub chriſto. Itez yſaias ad eaſdē reliq̄as. Dn̄m exercituū ipſum ſanctificate: ipſe pauor veſter/ ⁊ ipſe terror veſter: ⁊ erit vobis i ſanctificationē. Pri⁹ miſſus eſt Ieſus ad oues q̄ perierūt domus iſrael: ſed reprobata ab eis p̄dicatione ſalutis/ apl'i trāſierūt ad gētes: quedā tn̄ iudeoꝝ p̄micie p̄ceſſerūt. Reſtat ergo ingrediat̄ ad fidē plenitudo gētiū poſtea reliq̄e iudeoꝝ: ⁊ erūt nouiſſimi p̄mi, ⁊ p̄mi nouiſſimi. Itē reliquie p quē ſaluande ſint plen⁹ aperit yſaias dicēs: In die illa glīa iacob attenuabit̄, ⁊ pinguedo carnis ei⁹ tabeſcet, ⁊ erit dn̄s ſicut cōgregans in meſſe qđ reſtiterit et brachiū ei⁹ ſpicas leget, ⁊ erit ſicut querēs ſpicas in valle raphaim: ⁊ relinquet̄ in eo ſicut racemus: ⁊ ſicut excuſſio olee duarū aut triū oliuarū in ſummitate rami dicit dn̄s iſrael. Hiero. Per vallem effraim. lxx. vallē durā interpretati ſunt

vt iudaici cordis duriciã exprimerent: de quibus tñ
pauci humiles eligunt. Item aperit manifeſte cõfu=
ſionem reproboꝝ iudeorũ in eorum ſanctificatiõe ⁊
gloria, qui ad fidem cõuertendi ſunt. Non modo (in=
quit) cõfundet Iacob: non modo vultus eius erube=
ſcet: ſed cum viderit filios ſuos opera manuũ mearũ
in medio ſui ſanctificantes nomen meũ, et ſanctifica
bũt ſemen Iacob, et deum iſrael deprecabunt. Hoc
aſſidue videmus impleri, qñ iudei cõuertunt ad fidẽ:
⁊ alij dolore intabeſcunt, atq; cõuerſos deſpiciunt ⁊
abijciũt: ſed yſaias conſolat eos dicens: Audite ver=
bũ dñi qui tremitis ad ſermões eius: dixerũt fratres
veſtri qui oderũt vos, ⁊ abiecerũt vos ꝓpter nomen
meũ. Glorificet deus, ⁊ videbimus eum in leticia ve
ſtra: ipſi aũt confundent. Conſolat iterum yſaias re
liquias iſrael quaſi plangentes ꝙ deus dereliquiſſet
eos. Verba itaq; reliquiaꝝ ſunt, Dereliquit me dñs:
et dñs oblitus eſt mei. Cui reſpõdet dñs dicens: Si
põt mater obliuiſci filij vteri ſui: ⁊ ego obliuiſcar tui.
Plus aliquid dicã: ⁊ ſi illa oblita fuerit filij vteri ſui,
ego tñ nõ obliuiſcar tui. Similiter etiam illud yſaie:
Vox eoꝝ qui ad penitentiã conuertũtur. Abraham
neſciuit vos, ⁊ iſrael ignorauit vos. Tu dñe pater no
ſter, redẽptor noſter, a ſeculo nomen tuũ. quaſi dicat
Abraham ⁊ Iacob q̃ placuerũt dño nõ recognoſcũt
nos filios, q꞉ diſplicem⁹ dño. Rurſus de reliquis in
fine ſaluãdis legitur in Deuteronomio, dicit moyſes
ad populũ iſrael. Poſtq̃ te inuenerint oĩa mala que
predicta ſunt nouiſſimo tempore, reuerteris ad dñm
deũ tuũ, ⁊ audies vocẽ eius: q꞉ deus miſericors dñs
de⁹ tu⁹ eſt, non dimittet te, nec omnino delebit, neq;
obliuiſcet pacti in quo iurauit patrib⁹ veſtris. Et no
tandũ ex quo nondum cõuertent ad dñm, nondũ ei
accepti ſunt. Item yſaias. Cõſurge cõſurge induere
fortitudine tua ſyon: induere veſtimẽtis glorie tue ci=
uitas ſancta, q꞉ nõ adijciet vltra, vt ptrãſeat ꝑ te in=
circũciſus ⁊ immũdus. Non ſolũ ad hieruſalẽ ꝓphe
ta loquit, ſed ad iudeos vbicunq; diſperſos. Hiere=
mias de eodẽ. Cõuertimini filij reuertẽtes dicit dñs:
q꞉ ego vir veſter aſſumã vos: vnũ de ciuitate, ⁊ duos
de cognatiõe: ⁊ introducã vos in ſyon, ⁊ dabo vobis
paſtores iuxta cor meũ, ⁊ paſcẽt vos ſciẽtia et doctri
na nõ dicẽt vltra archa teſtamẽti dñi. In his verbis
apertiſſime habes ꝙ archa teſtamẽti in qua erat lex
poſita aboleſceret, noui q; doctores legẽ aliter doce=
rẽt q̃ veteres docuiſſent. Idẽ de eodem. Ego cõgre
gabo reliquias gregis mei de oĩbus terris ad quas
eiecero eos: vt ſint vnũ ouile, ⁊ cõuertam eos ad ru=
ra ſua, ⁊ creſcẽtes multiplicabunt, ⁊ ſuſcitabo ſuper
eos paſtores, ⁊ paſcẽt eos pane verbi dei. Nõ formi
dabũt vltra/ ⁊ nõ pauebũt. In Oſee manifeſte diſtin
guit: quas deus tribus reprobauerit, ⁊ cui⁹ reliquias
ſaluaturus ſit. Ait eñ idẽ ꝓpheta: Et cõcepit adhuc
⁊ peperit filiã, ⁊ dicit ei: Voca nomẽ eius abſq; miſe
ricordia: q꞉ nõ addã vltra miſereri domui iſrael, ſed
obliuione obliuiſcar eorũ, et domui iuda miſerebor
dicit dñs. Sane de .x. tribub⁹ que vſq; hodie perſa=
rũ regibus ſeruiũt, nullo vnq̃ tẽpore ſaluãda eſt eo=
rũ captiuitas: domui aũt Iuda miſericordiã pollice
tur: ⁊ dicit ꝙ ſaluabit eos in dño deo ſuo. Itẽ yſaias
de eodẽ. In illa die adijciet dñs ſecũdo manũ ſuam
ad poſſidẽdum reſiduum populi ſui: qḋ relinquet ab
aſſyrijs, ⁊ ab egypto, ⁊ a phetros, ⁊ ab ethiopia, ⁊ ab
elan, ⁊ ab emnar, ⁊ a hemath, ⁊ ab inſulis maris. et
leuabit ſignũ in natiões, ⁊ cõgregabit ꝓfugos iſrael,
⁊ diſꝑſos iuda colliget a quatuor plagis terre: ⁊ au=
feret zelus effraim, et hoſtes iuda peribũt. Ezechiel
de eodẽ. Saluabo gregem meũ, ⁊ nõ erit vltra in ra=
pinã: ⁊ iudicabo inter pecus, ⁊ pecus: ⁊ ſuſcitabo pa
ſtorem vnũ qui paſcat ea ſeruũ meũ Dauid ipſe pa=
ſcet ea. Ego autẽ dñs ero eis in deũ: et ſeruus meus
Dauid ꝑnceps in medio terre. Iterum hic eſt qui in
euãgelio dicit de ſe: Ego ſum paſtor bonus, nat⁹ de
ſtirpe Dauid. Dauid eñ mortuus erat, quando hec
ꝓpheta dicebat Pſalmiſta. Conuertent ad veſpe=
ram: ⁊ fa. pa. vt ca. ⁊ cir. ci. Iudei eñ cõuerſi in veſpe
ram mũdi, verbiq; dei eſurientes latrabunt contra
perfidos: et circuibunt ciuitatem, id eſt eccleſiã: vt eã
muniãt ⁊ defendãt. Itẽ yſaias de eodẽ: hec dicit dñs
Quõ ſi inueniat granũ in botro, et dicat ne diſſipes
illud: qm̃ benedictio eſt, ſic faciã ꝓpter ſeruos meos
vt nõ diſperdã totũ. Credimus tñ ꝙ ⁊ de alijs tribu
bus, qm̃ de iuda multi ſaluãdi ſunt. Paul⁹ eñ apl's
dicit. Nũquid repulit dñs populũ ſuũ. Abſit. Nã de
ſemine abrahe ego iſraelita ſum: de tribu beniamin.

¶ Teſtimonia ꝓphete de glorioſo eccl'ie ſtatu.

Notãdum autẽ ꝓphetas multa predixiſſe
de eccleſie ſtatu: que nec ꝑmo/ nec ſecũdo/
nec tertio templo qḋ iudei ſomniãt ⁊ expe
ctant, poſſunt cõgrue coaptari. Salomon
in tertio regũ ꝓteſtatur templũ quod edificauerat nõ
eſſe habitaculũ dei. Ait eñ. Ergo ne putãdum eſt ꝙ
verus deus habitet ſuper terrã. Si eñ celũ, ⁊ celi ce
lorũ te capere nõ poſſunt deus, quãto magis dom⁹
quã edificaui? Qḋ autẽ templũ manu factum nõ ſit
deo dignũ habitaculum: dñs (quaſi indignãdo) per
yſaiam oſtendit dicens: Que eſt iſta domus quam
edificaſtis michi? Et quis eſt iſte loc⁹ quietis mee?
Oĩa hec man⁹ mea fecit. quaſi dicat. Nõ in edificijs
ſed in puris cõſciẽtijs habito, et cõgregatiõibus ſan
ctis. Ille q̃ iuxta ꝓphetã continet celũ palmo, ⁊ ter=
rã pugillo: cui celũ thronus eſt, ⁊ terra ſcabellũ pedũ
loco non claudit, ſed habitat in aĩa iuſti, ⁊ requieſcit
ſuꝑ humilem, ⁊ manſuetũ, ⁊ trementẽ ad verba ſua.
yſaias ad ꝑmitiuã eccleſiã de edificatoribus ei⁹. Le
ua (inq̃t) in circuitu oculos tuos, ⁊ vide. Oẽs iſti ꝯgre
gati ſunt, venerunt tibi: deſcendẽte eñ ſpũ ſctõ, cepit
edificari eccl'ia chriſti. Et ſicut ĩ actib⁹ aploꝝ legim⁹
Erãt in hieruſalẽ ꝯgregati de vniuerſo orbe terrarũ:
a quibus pꝛius ꝑ aplos ſuſceptũ eſt ꝟbũ dei. yſaias
in ꝑſona eccl'ie. Gaudẽs gaudebo ĩ dño, ⁊ exultabit
aĩa mea in deo meo: q꞉ induit me veſtimẽto ſalutis ⁊

indumentis iuſticie circūdedit me: quaſi ſpōſum decoratū corona, ⁊ quaſi ſpōſam ornatā monilib⁹ ſuis. Sicut enī terra pfert germen ſuū/⁊ ſicut ortus ſemē ſuum germinat: ſic dñs deus germinabit iuſticiam ⁊ laudē corā vniuerſis gētibus. Idē yſaias: Et vocabunt in ea fortes iuſticie, plantatio dñi ad glorificādū, ⁊ edificabunt deſerta ſeculorū, inſtaurabūt ciuitates deſertas, ⁊ diſſipatas i generationē. Hec edificatio eſt de fide chriſti. yſaias de eccleſia dei. Vinea facta eſt dilecto meo, i cornu filio olei: id eſt in regno miſericordie dei. Cornu enī vbiqꝫ fere in ſacro eloquo ſignificat regnū, aut virtutē. vt in pſalmo. Inimicos noſtros vētilabimus cornu. Et exaltauit cornu chriſti ſui: et multa in hoc modo yſaias de edificatiōe eccleſie loquēs: Et eā preferēs templo: ex ſimilitudine metallorū, ⁊ lapidū meliores eſſe oſtēdit paſtores eccleſie ꝙ̄ magiſtrat⁹ et cultores tēpli. pſequit̄ dicens Et edificabūt filij peregrinorū muros tuos: et reges eoꝝ miniſtrabūt tibi. In indignatione enī mea percuſſi te, ⁊ in recōciliatione miſerebor tui, ⁊ aperientur porte tue iugiter, die ac nocte non claudentur: vt afferatur ad te fortitudo gentiū: et earum reges adducantur. Gens enim et regnum quod nō ſeruierit tibi peribit. Hec o iudee templo et ciuitati tue conuenire nō poſſunt: ſed videmus hodie reges terre, ⁊ ipſos ceſares iugo chriſti colla ſubmittere, publicis expenſis edificare eccleſias, pmulgare leges aduerſus hereticos, ⁊ pſecutores eccleſie. Nullus a fide repellit̄, nulluſqꝫ qui credere velit a ſinu matris eccleſie phibetur. Itē yſaias. Pro ere afferam aurū, ⁊ p ferro argētum, ⁊ p lignis es, ⁊ p lapidibus ferrum, et ponā viſitationē tuam pacē, ⁊ prepoſitos tuos occupabit ſal⁹, muros tuos ⁊ portas tuas laudatio. Itē yſaias ad eccleſiam p apoſtolos cōgregatam. Ecce in manibus meis ſcripſi te: muri tui corā oculis meis ſemper: venerunt ſtructores tui deſtruentes te, et diſſipātes a te exibunt. lxx. aliam litteram ponunt, ſcꝫ hanc cito edificaberis a quibus deſtructa fueris. Ob culpam iudeoꝝ deſtructa eſt, ⁊ a iudeis apoſtolis reedificata eſt. Item yſaias ad eccleſiā de gentibus cōfortans eā, ne de veteris idolatrie erroribus erubeſcat: qꝛ dñs eius redemit eam: inquit. Noli timere qꝛ confunderis: non enī te pudebit, qꝛ cōfuſionis adoleſcētie tue obliuiſceris, ⁊ opprobrijs tuis nō recordaberis, qꝛ dñabitur tui qui fecit te: dñs exercituū nomen illi, et redēptor tuus ſanctus iſrael dñs omnis terre vocabitur. Et qꝛ primitiua eccleſia multis pſecutionum preſſuris opprimēda erat, eam conſolat̄ yſaias ⁊ ait: Paupercula tēpeſtate cōuulſa abſqꝫ vlla conſolatiōe. Ecce ego ſtruam per ordinē lapides tuos: ⁊ fundabo te in ſaphiris, ⁊ ponam iaſpidem ppugnacula tua, ⁊ portas tuas in lapides ſculptos, et omnes terminos tuos in lapides deſiderabiles, vniuerſos filios tuos doctos a dño, ⁊ multitudinem pacis filijs tuis, ⁊ in iuſticia fundaberis. Attēde o iudee ꝙ̄ aperte ꝓpheta te a litterali ſenſu remouet. Cuꝫ enī prius dixerit ꝙ ꝑus fundaretur ciuitas in ſaphiris/ ſtatim exponens de quibus lapidibus intelligat, ſcꝫ de virtutibus: dicit ꝙ filij eius doceantur nō ab homine, ſed a deo: et in iuſticia ciuitas illa fundet̄. Itē ad primitiuā eccleſiā. Surge illuminare hieruſalem: qꝛ ve. lu. tu. et glo. do. ſuper te orta eſt: qꝛ ecce tenebre operient terram: ⁊ ca. po. ſuper te autem orie̅t dominus et glo. eius in te vi. ⁊ am. g. in lu. tu. et re. in ſplen. ortus tui. Eccleſia que in ſynagoga ceciderat, tunc orta eſt/quando qui eam edificauit natus eſt in illa ciuitate de qua glorioſa dicta ſunt. Homo eniꝫ natus eſt in ea: ⁊ ipſe fundauit eam altiſſimus.

¶ Manifeſte auctoritates ꝙ ſcripture ad litteram non poſſunt intelligi.

Inter omnia dona/et bona que habemus a deo, gratior ⁊ acceptior eſt ei fides que dilectionem operatur. Ipſe adeo dilexit nos vt animā ſuam daret p nobis in mortem. Mutua ergo dilectio ſiue charitas, inter deū et hominē pre cunctis virtutibus ſummā et precipuā obtinet dignitatem. Tractat autē Salomon in cāticis ſuis de hac intima charitate inter deum et hominē, inter chriſtū ⁊ eccleſiam. Unde ⁊ librum illum ppter eminētiam charitatis appellauit cantica canticorū. Cum ergo chriſtianus in verbis quibus vtitur ſponſus ad ſpōſam, chriſtus ad eccleſiā: vel ipſa ediuerſo ad eū: de medulla ſpiritualis intelligētie ſuauiſſimos gratie fructus, ⁊ quaſdam delicias amoris eliciat: Dicat michi iudeus qui ſenſum ſequit̄ litteralem quid hic intelligat: cum ad litteram nichil niſi lenocinia amatorū, atqꝫ verba et ſenſus extraordinarie voluptatis inueniat. Et vt ad manum tibi o chriſtiane verba libri illius occurrant: quedā de ipſo deduco in mediū/ quibus iudeū apertiſſime temeritatis arguas, qui in talibus ſtudet: atqꝫ cuꝫ eo litteralem, aut potius meretricalem deſtruas intellectum. Oſculetur me oſculo oris ſui, qꝛ meliora ſunt vbera tua vino fragrantia vnguentis optimis: introduxit me rex in cellaria ſua. Indica michi quē diligit anima mea, vbi paſcas, vbi cubes in meridie. Amica mea pulchre ſunt gene tue ſicut turturis, collum tuū ſicut monilia. Murenulas aureas faciemus tibi vermiculatas argento. Faſcicul⁹ mirrhe dilectus me⁹, michi inter vbera mea commorabitur. Ecce tu pulchra es amica mea: ecce tu pulchra: oculi tui columbarū. Ecce tu pulcher es dilecte mi, ⁊ decorus. Lectus noſter floridus, ⁊ ligna domorum cedrina, ⁊ laquearia noſtra cypreſſina. Ego flos campi et lilium conuallium: ſicut lilium inter ſpinas: ſic amica mea inter filias. Sicut malus inter ligna ſyluarū: ſic dilectus meus inter filios. Sub vmbra illius quē deſideraui ſedi: et fructus eius dulcis gutturi meo. Fulcite me floribus: ſtipate me malis: qꝛ amore lāgueo. En ipſe ſtat poſt parietē noſtrū, diſpiciens p feneſtras, ⁊ perſpiciens per cācellos: et dilectus meus loquit̄ michi. Surge, ppera amica mea, colūba mea, formoſa

mea,ꝛ veni. Surge amica mea,ſponſa mea,veni columba mea in foraminibus petre,ꝛ in cauernis macerie: oſtende michi faciem tuam: ſonet vox tua in auribus meis. Uox eñ tua dulcis,et facies tua decora. In lectulo meo queſiui per noctem quē diligit anima mea:queſiui illum,ꝛ non inueni. Num quem diligit anima mea vidiſtis? paulum cū pertranſiſſem,inueni quē diligit anima mea: tenui illū nec dimittam,donec introducam in domū matris mee,et in cubiculum genitricis mee. O quam pulchra es amica mea,quā pulchra:oculi tui columbarū, abſq; eo quod intrinſecus eſt. Capilli tui ſicut grex caprarū qui aſcendit de monte galaad. Dētes tui ſicut grex tonſarum qui aſcendit de lauachro. Sicut vitta coccinea labia tua, ꝛ eloquium tuū dulce. Sicut turris Dauid collum tuū,duo vbera tua ſicut duo hinnuli capree gemelli, qui paſcūtur in lilijs. Tota pulchra es amica mea:ꝛ macula non eſt in te. Uulneraſti cor meum in vno oculorum tuorū,ꝛ in vno crine colli tui. O quam pulchre ſunt māme tue ſoror mea ſpōſa,pulchriora vbera tua vino: et odor vnguētorum tuorū ſuper omnia aromata. Fauus diſtillans labia tua ſpōſa,mel et lac ſub lingua tua:ꝛ odor veſtimentorū tuorū ſicut odor thuris. O fatua deſcriptio mulieris vt ſint oculi eius columbarū,vel ſicut piſcina in eſebon:ꝛ capilli ſicut grex tonſarū. Gene ſicut turris,ꝛ ſicut fragmēta mali punici: collū ſicut turris Dauid: naſus ſicut turris in libano. Labia ſicut vitta coccinea:venter ꝛ vbera ſicut erant hinnuli caprarū, et multa ſimilia in hunc modū. Hic ſaltem litterarum ſuarum erubeſcat iudeus:ꝛ ſciat qꝛ littera occidit,ſpiritus autē viuificat. Sciēdū igit̄ ꝙ ſicut Paulus apoſtolus de antiquis teſtat̄ patribus,omnia in figura cōtingebāt eis. Unde ꝛ actus eorū,verba,ꝛ itinera,cōſolationes, ꝛ flagella,cerimonie,ꝛ ſacrificia:miracula etiam que fiebant:omniū quoq; patriarcharū ꝛ ꝓphetarū nomina hodie noſtre fidei vtiliter obſequūtur. Michil ominus ꝛ vituli palmorū,quos de ephoras ꝓpheta nos ad ſpiritualem intelligētiam trahēs ſpiritu ſancto reuelante:ſic pſalmus appoſuit,vt frequenter quāuis in titulo aliqua tangat̄ hyſtoria:tñ ſm hyſtorie ſignificatum tenet̄ in pſalmo. O (inq̄) pſalmis plurimis tua reperietur inſcriptio: illud ad cumulum iudaice damnatiōis accedit, ꝙ q̄ in ſalutē ſuā noluerūt recipere chriſtū:in ſue mortis eterne diſcrimen recipient antichriſtū. Sic eñ eis dñs in euangelio ꝓphetauit dicēs:Ego veni in nomine patris mei,et nō ſuſcepiſtis me:ſi alius venerit in nomine ſuo,illum recipietis,inſinuās antichriſtū. De aduētu vero antichriſti, in quo iudei Meſſyā expectant, Zacharias ꝓphetauit ꝛ dixit. Hec dixit dñs ad me. Adhuc ſume vaſa paſtoris ſtulti:qꝛ ecce ego ſuſcitabo paſtorē in terra,qui derelicta non viſitabit,diſperſum non queret cōtritum nō ſanabit,ꝛ id quod ſtat nō enutriet. Carnes pinguiū comedet, et vngulas eorū diſſoluet. O paſtor et idolū derelinquēs gregem,gladius ſup brachium eius. In Daniele ꝓpheta,ꝛ in euangelio,ꝛ in epiſtola Pauli ad Theſſalonicēſes: Antichriſtus abhominatio deſolationis eſt ſeſſurus in templo dñi: ꝓphetamq; exhibebit ſe et deū. Pſalmiſta tam de eius potentia, q̄ꝫ de ipſius perditione predixit. Cadet cum dñatus fuerit pauperum, eo ꝙ appoſuerit magnificare ſe homo ſuper terram. Et Daniel in eodem. Iudiciū ſe dedit,vt auferatur potentia/ꝛ conteratur,ꝛ diſpereat.

¶ Teſtimonia ꝓphetarum de nouiſſimo chriſti aduentu in generali reſurrectione.

DE nouiſſimo chriſti aduentu, et cōmuni hominū reſurrectione: vetus et nouū teſtamentū multa veritatis teſtimonia introducūt. Unde beatus Iob. Scio ꝙ redemptor meus viuit, ꝛ in nouiſſimo die reſurrecturus ſum de terra. Quiſquis ergo virtutem reſurrectionis abnegat,verba viri fidelis:ſed adhuc tamen gentilis erubeſcat, ꝛ penſet q̄ꝫ terribilis pena ſit ceſitus feriendus: ſi adhuc nō credit ſuam/qui reſurrectionem dñi Ieſu ſperabat adhuc eſſe futurā. Credendum ergo eſt ꝙ non in aereo corpore/ vel alterius nature ſubſtantia reſurget homo. Non enim eſſet vera reſurrectio, niſi vera reſurgeret caro. Quod beatus Iob manifeſte aſſerit dicens: Et rurſum circundabor pelle mea: ꝛ in carne mea videbo deū ſaluatorem meum. Probatur iterum reſurrectio (ſicut Ambroſius dicit) Ratione/ꝛ vniuerſitatis exēplo, ꝛ teſtimonio rei geſte:plurimi ei reſurrexerūt. Ratio eſt vt reſurgat corpus:quomodo eñ vocabitur anima in iudicium ſine corpore? Cui de ſe,et cōcubinali ſuo neceſſe eſt reſpondere. Uides ortus,obituſq;, vices diei,et noctis:in quibus quotidianus occaſus eſt,ꝛ rediuiua ſucceſſio. Fructus terre videntur mori cum decidunt,reſurgere cum vireſcunt. Quod ſeminatur moritur: ꝛ reſurgens in eadem ſpecie reformatur. Granum folliculo veſtitur, caloreq; vitalis ſemen quaſi animare incipiens/ſpice adoleſcētis etatem format in culmū, ꝛ pubeſcentem quibuſdam tunicis induit, ꝛ frugem quaſi a primis erumpentē cunabulis,paulatim his que poſtulat,neceſſitas eum communit. Caro autem noſtra modo corruptibilis, induet incorruptionē:et mortale hoc induet immortalitatem. Quid ergo miraris ſi homines acceptos reſtituat terra, cū ſeminum corpora ſic viuificet, veſtiat,ꝛ ꝓducat? Nūquid deo cura eſt de frugibus,ꝛ arboribus reparādis,et de hominibus nulla? Quare homo ſpecialiter de terra factus,in terrā nō reuertatur? Nūquid nō ſolis hominibus terra degenerat, que oīa ſibi cōmiſſa regenerat. Uides qꝛ naturale eſt reſurgere,et nature ꝯtrariū interire. Pone mēbra hominis lacerata,diſperſa,cōbuſta, in cinerem ꝛ in vētos data: nōne de quauis modica,ꝛ exili materia corpus illud poteſt reficere, q̄ potuit creare de nichilo vniuerſa? Ethnici quidē mētiti ſunt aīas de quibuſdā corporibus trāſire in alia. Sed quid difficilius eſt

animas redire in ſua corpora,vel igredi aliena? Qđ
autem ſequit̃ in Job, et in carne mea videbo deum
ſaluatorē meum,Quem viſurus ſum egoipſe,et ocu
li mei cōſpecturi ſunt ⁊ non alius,Sic intellige,vt ſit
eadem caro et non alia,ſed alterata eadē prima.ſed
alterata per gloriam erit ſubtilis,quia incorruptibi-
lis:erit palpabilis, quia nō amittet eſſentiā vere car
nis. Repoſita eſt hec ſpes mea in ſinu meo. Nichil
nos certiꝰ habere credimus ꝙ qđ in ſinu tenemus.
De eodē in libro Thobie. Sicut beato Job inſulta-
bant reges: ita ſancto thobie ſui cōtribules. Ubi eſt
(inquiunt)ſpes tua:pro qua elemoſynas et ſepultu-
ras faciebas? Thobias vero increpabat eos dicēs.
Nolite ita loqui,qm̄ filij ſanctoꝝ ſumus,⁊ vitā illam
expectamus, quā dñs deus daturus eſt his qui fidē
ſuam nunq̄ mutant ab eo.De eodē in libro macha-
beorū. Uir fortiſſimus iuda collatione facta duode-
cim milia dragmas argenti miſit hieroſolymā offer
ri ea ibi pro peccatis mortuorū, iuſte et religioſe de
reſurrectione cogitans. Niſi eñ eos qui ceciderant
reſurrecturos ſperaret,ſuꝑfluum videretur ⁊ vanum
orare pro mortuis. Sed qꝛ conſiderabat ꝙ hi qui cū
pietate dormitionē acceperant/optimā haberent re
poſitam gratiā.Sancta ergo ⁊ ſalubris eſt cogitatio
pro defunctis exorare, vt a peccatis ſoluātur. Jtem
ezechiel de eodē.Facta eſt ſuꝑ me manus dñi:⁊ edu
xit me in ſpiritu dñi, et dimiſit me in medio campi:
qui erat plenus oſſibus:et circūduxit ꝑ eum in gyrū.
Erant autē multa valde ſuꝑ faciem campi et ſicca
vehementer.Et dixit ad me:vaticinare oſſibus iſtis
et dices eis:Oſſa arida audite verbum dñi.Hec di-
cit dñs oſſibus his.Ecce ego intromittā invobis ſpi
ritū et viuetis:⁊ dabo ſuꝑ vos neruos,et ſuccreſcere
faciam ſuꝑ vos carnes,et ſuperextendā invobis cu-
tem:⁊ dabo vobis ſpiritū,et viuetis.Et ſcietis quia
ego ſum dñs.Et prophetaui ſicut preceperat michi.
Factuſq; eſt ſonitus ꝓphetāte me:et ecce cōmotio/
et acceſſerunt oſſa ad oſſa vnūqđq; ad iuncturā ſuā.
Et vidi,et ecce ſuꝑ ea nerui et carnes aſcenderunt:⁊
extenta eſt in eis cutis deſuꝑ,et ſpiritū nō habebāt.
Et dixit ad me:vaticinare ad ſpiritū,vaticinare fili
hominis,et dices ad ſpiritū:A quatuor partibus ve
ni ſpiritus,⁊ inſuffla ſuper interfectos iſtos ⁊ reuiui-
ſcant.Et prophetaui ſicut michi preceperat. Et in-
greſſus eſt ſpūs et vixerunt, ſteteruntq; ſuper pedes
ſuos exercitus grādis valde,et dixit ad me. Fili ho-
minis oſſa hec vniuerſa, domus iſrael. Jpſi dicunt
aruerunt oſſa noſtra.perijt ſpes noſtra: et abſciſi ſu-
mus:propterea vaticinare et dices ad eos. Hec di-
cit dñs deus. Ecce ego aperiam tumulos veſtros,⁊
educam vos de ſepulchris veſtris populus meus,⁊
inducā vos in terram iſrael, et ſcietis qꝛ ego dñs, cū
aperuero ſepulchra veſtra,et eduxero vos de tumu
lis veſtris populus meus, et dedero ſpiritū meū in
vobis,et vixeritis,et requieſcere vos faciā ſuper hu-
mum veſtrā.Si iudeus oblatret,qđ hic non reſurre-
ctio, ſed iſraelitici populi reſtitutio fingeretur, et ꝙ
ꝑ reſurrectionis ſimilitudinē,liberatio captiui popu
li oſtendat̃,ſufficit michi. Nō eñ per falſa ſed per ve
ra rerum ſimilitudo ꝓbatur cum dicimus, ſicut eſt
verū ꝙ hic ſedeo,ita verū eſt ꝙ audio. Neceſſe eſt vt
ceſſio vera ſit, ad hoc vt probetur auditio.Expreſſa
ſimilitudinis forma, ꝑ reſurrectionem,dñs reſurre-
ctionē populi ſui ꝓbat,ac ſi dicat.putas ꝙ captiuoꝝ
meorū impoſſibilis ſit liberatio? Sicut poſſibilis eſt
michi reſurrectio mortuoꝝ,ita poſſibilis eſt michi li
beratio captiuoꝝ.Siue ergo ad generalē reſurrectio
nem verba que premiſſa ſunt referantur,ſiue ꝑ ſimili
tudinē reſurrectiōis ad captiuitatis liberationē,Ha
bes in vtroq; reſurrectionis irrefragabile argumen-
tum. et nota ꝙ alias ſimilitudines ſatis cōpetentio-
res dñs induxiſſe potuit,ſed modū reſurgendi,⁊ ſuā
in reſuſcitando potentiā docens, nobis fidem reſur-
rectionis plenius īntimauit.

¶ Teſtimonia prophete de die iudicij.

Jſaias.ecce dies domini inſanabilis ve-
nit,furoris, ⁊ ire,vt ponat vniuerſum or
bem deſertū,et peccatores diſperdat de
eo.Ecce dñs diſſipabit terram,et nuda-
bit eam,et affliget faciē eius,qꝛ celi ſicut
fumus liqueſcent, et terra ſicut veſtimentū atteret̃, ⁊
habitatores eius ſicut hic interibunt. Et dauid in
pſalmo canit. Jnitio tu dñe terram fun. et.o.m.t.ſ.
celi. Jpſi peribūt tu.a.p.et.o.ſ.ve.vete.et ſicut palliū
inuolues eos ⁊ mutabuntur.

¶ Teſtimonia prophetarum De glorifi-
catione ſanctorum.

Jſaias. Erit lux lune ſicut lux ſolis,et lu-
men ſolis erit ſeptuplū ſicut lux.vij.dieꝝ,
in die qua alligauerit dñs vulnus populi
ſui,et percuſſurā plage eius curauerit. Jtē
de eodē.Et faciet dñs exercituum oibus populis in
monte hoc conuiuiū pinguium,medullatoꝝ,cōuiuiū
vindemie defecate.⁊ precipitabit in mōte iſto faciē
vinculi colligati ſuꝑ omnes populos,⁊ telam quā or
ditus eſt ſuper omnes nationes precipitabit in mō-
tem in ſempiternū,⁊ auferet dñs deus omnē lachry
mā ab omni facie, ⁊ opprobriū populi ſui auferet de
vniuerſa terra,qꝛ dñs locutus eſt. Jdē iam non erit
tibi ſol ad lucendū, nec ſplēdor lune illuminabit te:
ſed erit tibi dñs in lucem ſempiternā:et dñs tuus in
gloriā tuam. Non occidet vltra ſol tuus,et luna tua
non minuetur, quia dñs erit tibi in lucem ſempiter-
nā,et complebuntur dies luctus tui. Et nota ꝙ non
dicit lumen ſolis, aut lune defecturū, vel ceſſaturū,
quia non erit ſaluandis neceſſarium. Nam dñs ipſe
lux erit ipſoꝝ. Sicut eñ celū nouū qđ ego facio ſtare
corā me dicit dñs :ſic ſtabit ſemen veſtrum,⁊ nomen
veſtrum,et erit menſis ex menſe, ſabbatū ex ſabba-
to,et veniet ois caro vt adoret coram me,dicit dñs.
Sophonias.Silete a facie dñi dei,qꝛ iux̃ ē dies dñi,
qꝛ ꝓparauit dñs hoſtiā ⁊ ſanctificauit electos ſuos.

¶ Teſtimonia ꝓphetarum De damnatione impiorum.

ISaias. Et erit in die illa, viſitabit dominus ſup miliciā celi, in excelſo, et ſuper reges terre qui ſunt ſup terram, et congregabuntur in congregatione vni⁹ faſcis in lacum, et claudētur ibi in carcere, et poſt multos dies viſitabuntur. Hiere. Super hunc locū dicit, ꝙ hec viſitatio erit eis in malum. Idem. Ecce dñs in igne veniet, et quaſi turbo quadrige eius reddere in indignatione furorem eius, ⁊ preparationē eius, vt flammā ignis, quia in igne dñs diiudicabit, et in gladio ſuo ad omnē carnē, et multiplicabuntur interfecti a dño, et ingredientur, et videbunt cadauera virorum qui preuaricati ſunt in me. vermis eoꝝ non morieẗ, et ignis eorum non extinguetur. et erunt vſqꝫ ad ſacietatē viſionis omni carni. Naum de eodē. Montes cōmoti ſunt ab eo, ⁊ colles deſolati ſunt. Sophonias. Uox dñi dei amara, tribulabit iſte fortis. Dies illa dies ire ⁊c̄. Pſalmus de eodē. Deus manifeſte veniet. d. n. et nō ſi. ignis in conſpectu eius et inter. eius. tē. valida.

¶ Teſtimonia gentilium de fide.

EA que de lege moyſaica ⁊ prophetis induximus, ſatis ſufficere credimus vt perfida iudeorū duricia obtundatur. poſſemus autem ꝓducere in mediū ad aſſertionē noſtre fidei, quoſdā teſtimonia iudeorū vt iohānis baptiſte, atqꝫ zacharie, et eliſabeth parentū eius, et ſenis ſymeonis, et anne propheteſſe, diſcipuloꝝ quoqꝫ, et apoſtoloꝝ chriſti, qui etiā chriſti paſſioni, ⁊ aſcenſioni preſentialiter affuerūt: qui etiā tam fidele, ꝙ apertum, et prophetis conſonū chriſto ꝓhibuerunt teſtimoniū. Porro iudei odio chriſtiani nominis non ſolum dicta, ſed noīa etiā abhominātur eoꝝ. Ne autē viderētur gentes a diuina gratia penitus alieni: quibuſdam eoꝝ datum eſt ꝓpheti ſare de chriſto, vt iudeos qui ꝓphetis (quos recipiūt) credituri non erāt, manifeſte īfidelitatis arguerēt. In primis Balaam per ſtellam ſignificans chriſtum ipſum naſciturū de Iacob magis nolens ꝙ volens inſpirante dei gratia prophetiſauit: regnūqꝫ moab eius poteſtate deuaſtandū. Maro mantuanus primū chriſti aduentum denuncians ſcribit dicēs. Ultima cumei venit iam carminis etas, Iam noua ꝓgenies celo demittitur alto. cui conſonat Zacharias dicēs: Uiſitauit nos oriens ex alto. A ſummo eīn celo egreſſio eius. Sybilla etiā Cumana vates, de vtroqꝫ chriſti aduētu, et quibuſdā fidei noſtre articulis adeo aperta, et prophetis ſanctis cōſona prophetauit, vt omnibus pateat manifeſtiſſime in ea vocationē gentiū figurari, Cuius verſus ad confuſionē iudeoꝝ beatus Auguſtinus traduxit in ſermone illo qui ſic incipit Uos cōuenio o iudei.

¶ Uerſus ſybille vatis.

IUdicij ſignū, tellus ſudore madeſcit.
E celo rex aduenlet ꝑ ſecla futurus
Scilicet in carnē preſens vt iudicet orbem
Unde deū cernēt incredulus atqꝫ fidelis.
Celſum cū ſanctis mūdi iam termino in ipſo/
Sic anime cum carne aderunt quas iudicet ipſe.
Cum iacet incultus denſis in vepribus orbis
Diſperient ſimulachra virū cunctā quoqꝫ gazam.
Exuret terras ignis pontūqꝫ polumqꝫ
Inquirens tetri portas confringet auerni.
Sanctoꝝ ſed enim cuncte lux libera carni
Tradetur. ſontes eternaqꝫ flāma cremabit
Occultos actus retegens tunc quiſqꝫ loquetur
Secreta: atqꝫ deus reſerabit pectora luce
Tunc erit et luctus, ſtridebunt dentibus omnes.
Omne erit aſtroꝝ ſolis quoqꝫ lumen adēptum
Uoluetur celum, lunaris ſplendor abibit.
Non erit in rebus hominū ſublime vel altū
Cerula tunc ponti tunc mons equabitur aruis
Omnia tranſibunt, tellus confracta peribit
Flumina ſic pariter fontes torrebit ⁊ ignis.
Sed tuba ter ſonitum triſtem dimittet ab alto
Orbe gemens facinus miſerum varioſqꝫ labores.
Tartareumqꝫ chaos monſtrabit terra dehiſcens
Et coram hoc dño reges ſiſtentur advnum
Decidet ignis humo feruens et ſulphuris amnis.

¶ Hec de chriſti natiuitate et paſſione ⁊ reſurrectione, atqꝫ ſecundo eius aduētu ita dicta ſunt, vt ſi ꝗs in greco capita hoꝝ verſuum diſcernere voluerit inueniet Yſus chriſtum. theu. yios. Sothu. Qō et nos latine ſcribere, et ſic ꝓnunciare poſſumus Ieſu chriſte dei filius ſaluator. preter hoc ꝙ grecarum litterarū proprietas in latino non adeo potuit obſeruari.

¶ Operis concluſio.

HAbes arma ꝑ tuitione fidei tibi miſſa, caute illis vtere. Iudeus enim ſemper eſt inconſtās et varius, modo ait, modo negat, nunc preuaricatur litterā, nūc ad ſui meſſye/id eſt antichriſti temperamentum refert: et in modum patris ſui diaboli ſe in mōſtruoſas ſpecies ſepius transfigurat. Si ergo vis ad plenum deprehendere ⁊ exterminare verſutias eius: bibliotheca ſemper in medio ꝓponatur: vt ei fugere aut tergiuerſari non liceat: ſed vt Golias enſe proprio iuguletur.

¶ Tractatus petri Bleſenſis Londoñ· archidiaconi De cōfeſſione.

Rogaſtis me vt vobis aliquid, de virtute confeſſionis retuſiore ſtilo exararem. Sic aquā poſtulat fons a riuo, magiſter a diſcipulo ſcientiam, contēplatiuus ab actiuo, ab archidiacono preſul, ſpiritualis a carnali, Sanctus a peccatore, Sapiēs ab ignaro. Deſideriū quidē huius operis in me parturit affectuoſa deuotio, Sed ſicut ꝓpheta cōmemorat, vires nō habet parturiens, facio quidē qđ poſſum: ⁊ ſi citra limites facultatis ſuſpēdatur affectus. votis tñ exuberās et accumulata charitate voluntas meū ſuppleat imperfectū. Vtar eñ vice cotis que obtuſa eſt: et tñ ferrum acuit: ⁊ verbo ſapientis vt minus ſapiens vtar: qđ ſine fictione didiſci, veſtre ſine inuidia cōmuinico ſanctitati. Incipio igiẗ nichil de ſpiritu meo prophetans: ſed ea que preſens expoſcit tractatus: ſanctoꝝ patrum auctoꝛitate cōfirmans. Micas eñ collegi que ceciderunt de menſa dominoꝛū meoꝝ, et cum ruth moabitide in agro Booz ſpicas coadunaui que manus euaſere meſſoꝝ, ſi forte in earum excuſſione inueniatur menſura ephy, de qua in valle ploꝛationis peregrinantes a domino, et confitentes, ſibi panem cōficiant lachrymarum.

Incipit tractatus.

Locutus eſt dñs ad moyſen dicens. Vir in cuius cute varius apparuit coloꝛ, veniet ad ſacerdotē, et ſe oſtendet illi: per qđ datur itelligi ꝙ peccati cōfeſſio (deſignati per lepꝛam) facienda eſt ſacerdoti. Verbū enim auguſtini eſt. Nemo ſibi dicat occulte: ago penitentiam apud dñm. Si enim ſufficiēs eſt iſta cōfeſſio: ergo ſine cauſa date ſunt claues petro. Fruſtra etiam dictum eſt. Quodcūqꝫ ſolueris ſuper terram erit ſolutū et in celo ⁊c. Omnia in cōfeſſione lauātur: et ſicut coꝛde creditur ad iuſticiā, ita et oꝛe cōfeſſio fit ad ſalutē. Magna eſt virtus confeſſionis. Quia (ſicut beatus Ambroſius in libꝛo de paradiſo ſcribit) ↄfeſſio lauat animam, confeſſio aperit paradiſum. Hec eſt ſecunda poſt naufragiū tabula, baptiſmuſqꝫ penitētie. Deuota confeſſio eſt tanqꝫ potio valida, ſcrutans coꝛda et renes, pertingens vſqꝫ ad diuiſionē anime et ſpūs, exhauriens de medullis anime noxiales affectus. Sicut autē per ingratitudinem peccata redeunt, ſic per cōfeſſionē opera moꝛtua reuiuiſcunt. vnde Ambroſius in libꝛo de penitentia. Piū eſt credere, ꝙ cū in hoīe gratia dei mala deſtruxerit: qđ non erat ſanum dirigit, et bonū fouet qđ ipſe plantauit. Apl's ad hebꝛeos. Iacientes fundamentum penitētie ab operibus moꝛtuis. Opera moꝛtua ſunt que fecimus dum in peccato eramus. Hec teſte Gregoꝛio ſicut ꝑ peccata irrita fuerūt, ſic ꝑ penitentiā rediuiuūt. Certa ergo ſalutis noſtre remedia, confeſſio antecedit. Ideo ait dauid: Pꝛeoccupemus faciē dñi in cōfeſſione. Item ſcriptū eſt: Pꝛecinite dño in ↄfeſſione.

In huius rei auſpiciū, Iudas qui interpretaẗ confitens / ſiue confeſſio in tranſitu maris iubꝛi quondam dignitatis ꝓuilegio populum iſrael anteceſſit. Hec eſt ſecūda circūciſio que facta eſt in galgalis que interpꝛetatur confeſſio. Confeſſio eñ ſanctificatio nr̃a eſt. ſicqꝫ Pſalmiſta cōmemoꝛat. In exitu iſrael ⁊c. Facta eſt iudea ſanctificatio eius. Tanta eſt efficacia confitendi ꝙ ſi peccatoꝛ reatū ſuū confitēdo aperit, dñs illum operit, ſe accuſantē excuſat, et peccatū ſuū agnoſcēti ignoſcit. Teſtimonio Salomonis qui abſcondit ſcelera ſua non dirigetur, qui autē confeſſus fuerit miſericoꝛdiā cōſequetur. Ex occultatione quidē et ſuppꝛeſſione peccati, naſcitur lapidea quedam coꝛdis obſtinatia: fit talibus in oꝛationibus ſuis celū eneum, et terra ferrea, vt ſint quaſi montes gelboe, ſuper quos non roꝛ nec pluuia cadit: quoꝝ malicia roꝛem miſericoꝛdie, fontemqꝫ pietatis, et gratie fluenta ſiccauit, Iratuſqꝫ dñs dimiſit eos poſt deſideria ſua, vt eant in adinuentionibus ſuis, ſibiqꝫ irā theſauriſent, in die tremendi iudicij. Et iterū conſciētia miſeri quaſi fouea hericij ⁊ hyene / ibiqꝫ occurrūt ſibi demonia, vlule ⁊ piloſi dum apoſtate ſpūs ſecū ad habitandū in ea. vij. ſpiritus nequioꝛes ſe aſſumūt. Infelix homo quare te abſcondis a facie domini, in ſimilitudinem pꝛeuaricātis ade? Quare diſſimulas moꝛtiferū vulnus, vlcus paꝛue conſciētie qđ nūc pallias, quandoqꝫ in multa tui confuſione reuelabiẗ, cū in conſpectu omniū ſanctoꝝ ante tribunal tremendi iudicis ſtabis nudus? Nichil enim occultū qđ ibi nō reueletur. Tunc hi qui ſcelera ſua oppꝛeſſerūt dicēt montibus / cadite ſuper nos / ⁊ collibus operite nos. Manifeſta eñ erunt occulta coꝛdiū: ⁊ pꝛe cōfuſione et hoꝛrendo diuine maieſtatis aſpectu, vellent ſi liceret fugere: demergi etiā in voꝛaginis abyſſum. Filius ergo ploꝛationis eterne: qui nunc dñm deſpicit conſulentē, monentē, miſēricoꝛditer arguentē, audiet indignantē, vleiſcentem, iudicantē terribiliter: ⁊ irremediabiliter condēnantē. Saluberrimū eſt ergo cōfiteri dño qm̄ bonus, qm̄ in ſeculū miſericoꝛdia eius. Propterea beatus Iob dicit: Non parcā oꝛi meo, dimittā aduerſum me eloquium meum. Loquar in a. aie. m. di. d. n. m. cō. Sciebat ꝙ ſicut dñs iudex et vltoꝛ eſt culpas ſuas abſcondentiū, ſic aduocatus eſt cōfitentiū. nec melius cauſam noſtrā iuſtificare poſſumus, qꝫ ſi accuſando, ⁊ puniēdo, nos partes iudicis exequamur. Si nos (inquit apoſtolus) diiudicaremus, non vtiqꝫ diiudicaremur. Summū ergo ſalutis noſtre conſiliū eſt humiliari ſub potenti manu dei, et ſe miſerabilē exhibere in oculis miſericoꝛdie eius, noſtrā per omnia voluntatē illius ſubijcere voluntati. Nam et vita in voluntate eius. ſalubꝛe quidem conſiliū cōfiteri, quia (teſte Hieronymo) nemo ſine confeſſione ſaluaẗ. Et notetur ꝙ cōfeſſio ſine penitētia alia eſt falſa / vt in Saul, alia deſperata vt in cayn, et iuda, Alia ſalutifera, vt in petro, et maria. Quatuoꝛ nimirū ſolent gratiā confeſſionis impedi-

re/pudor,timor,ſpes,deſperatio. Qui autē ſub iſtis quatuor lapidibus iacet,quatriduanus eſt in ſepulchro. Nam a mortuo tanq̃ ab eo qui nō eſt perit cōfeſſio. Veniat ergo Jeſus miſericors ꝛ clamet. lazare veni foras. Foras venit,qui ꝑ confeſſionē interiora cordis aperit. Si vero pudor prohibeat confiteri, recolat quomodo libri cōſcientiarū aperientur corā omnibus in die iudicij, cum reuelauerit dñs abſcondita tenebrarū. Et ſicut nunc nemo ſe abſcondit a ſplendore eius, ita tunc non erit qui ſe abſcondat a calore eius. Non ergo pudeat dicere,qḋ non puduit facere: ſed vtili erubeſcētia confundat̄: vt in ſplendoribus ſanctoꝝ de humilitatis ſue merito glorie t̄. Cōtra timorē penitentie q̃ natura importabilis eſt/obijciatur gehenne memoria, timor ignis inextinguibilis,vermis non moriens,fetor mortificans, et dolor cuius nō eſt intermiſſio neq̃ finis. Non videatur ei grauior curatio,q̃ pena ſupplicij gehēnalis.horrendum eſt incidere in manus dei viuētis. Ideoq̃ pena tēporalis tranſigat cum eterna: et ſuſtineat patiēter flagella tortoris. Si autē ſperat de longitudine vite, et de dei miſeratione preſumit.attendat q̃ breuis et incerta ſit vita eius. Quodq̃ in ſpiritū ſanctū peccat. Et q̃ntum in eo eſt,ſummi iudicis iuſticiā omnia iudicantis euacuat. Exiſtimaſti iniq̄ dicit dñs, q̄ erō tui ſimilis ar.t.et ſtatuā contra fa.tuā:qui tales ſunt non preſumant de dei miſeratione,quaſi velit deus eorū ignorare nequicias,et ſub quadā pia diſſimulatione tranſire, Nam ꝑpter hoc irritauit impius deū. Dixit eñ in corde ſuo nō re. Sed certe requirit dñs, et retribuit abundāter, his quoꝝ non eſt memor amplius, et ipſi de manu ſua repulſi ſunt. Mentita eſt nāq̃ iniquitas ſibi, ſed dāṅabit veritas eternaliter: q̄ mendaciū tēporaliter occultauit,ſicut ſcriptū eſt. Inimici dñi mentiti ſunt ei: ꝛ erit tēpus eoꝝ in ſecula. Deſperatio autē miſerū hominē in omne deſiderium pernicioſe precipitat, vt contēnat tremenda iudicia dei. Peccator eñ cū venerit in ꝓfundū contēnit. Huic opponimus dñe deus memoriam abundātie ſuauitatis tue,quā exhibuiſti dauid homicide/adultero/proditori/marie peccatrici/Petro negāti/chananee clamāti/latroni ſedicioſo, Ipſis etiam crucifixoribus tuis. ſperent ergo in te qui nouerūt nomen tuum:q̄m non dere.querē.te dñe. Nullus queſo abſorbeatur abundātiori triſticia,q̃ diu chriſtus ad indulgentiā ſe exponit,et de cruce nos ad amicabiles amplexus inuitat. Eſt cōfeſſio ꝑfectoꝝ qui iam tētationū pericula euaſerunt apud quos nō eſt niſi gratiarū actio,et vox laudis. Alia eſt eñ penitentiū confeſſio,que et deū iratum placat,et placatū ad beneficia gratie vberioris inclinat. Unde in cantico yſaie. Cōfitebor tibi dñe quoniā iratus es mi.cō.eſt fu.tu. et cō.es me. propter triplicē ſtatū,iuſtoꝝ, penitentiū reprobor̄ū,ſcripta erāt in libro qui ezechieli dat⁹ eſt lamētationes,carmē,et ve.lamētationes confitētiū, carmē laudantiū. Ve illoꝝ qui penitentiā reſpuunt, quos expectat dāṅationis eterne ſuppliciū. O ſtulti et tardi ad obtinendā miſericordiā dei.non precipitur vobis maria trāſportare,regnū dei intra vos eſt: quibus prope eſt verbum in corde, id eſt contritio ꝛ oris confeſſio,quibus offertur terra viuentiū,et pro nichilo habuiſtis terrā deſiderabilē. Ad confitendū te dñs expectat: et iam preparationē cordis tui,audiuit auris ſua. Dixi(inquit)propheta. Confitebor,ꝛ tu remiſiſti impietatē peccati mei: nec tuā tantūmodo confeſſionē,ſed cōfitendi deſideriū deus miſerādo precurris. Prodigum filiū redeuntē videt pater a longe,atq̃ feſtinantior eſt indulgere miſero,q̃ miſer indulgentiā poſtulare. Dauid a propheta Natā correpṫ⁹ Reſpondit/peccaui. Statimq̃ audire meruit,dñſq̃ tranſtulit peccatū tuum a te. Saul autem a ſamuele redargutus, q̄uis reſpōderit peccaui, q̄ tamen iſta cōfeſſio non ex corde cōtrito: ſed elato ꝓceſſit audiuit,et dñs trāſtulit a te regnū tuum, ꝛ dedit illud meliori te. Unum ſcelus cōmiſerunt in morte nabuthe, achab,et iezabel:cōuerſione achab,pena eius differtur in poſteros : et iezabel impenitens preſenti iudicio condēnatur. Cōfeſſionē ergo ne differas. Nam neſcis quid ventura pariat dies. Neſcis an in hac ipſa die mors repētina te rapiat. Frequēs eſt illud iudiciū celeſtis ire, vt qui non vult penitere quādo poteſt: nō poſſit quādo voluerit penitere. De his etiam qui penitentiā differūt,donec ſuis deſiderijs ſatiētur: ſcriptū eſt: Ve pregnantibus ꝛ nutrientibus in die illa. Dic ergo iniquitates tuas:vt iuſtificeris. Sicut eñ teſtatur beatus Ambroſius. Cōfeſſio iuſtificat/omneſq̃ ſordes quas negligentior vita cōgeſſit euacuat: ei quoq̃ non timeas cōfiteri:quem deus tibi vice ſua conſiliariū delegauit. Teſtimonio Job,qui timet pruinam,veniet ſuꝑ eum nix/erubeſce tēporaliter,ne eternaliter erubeſcas. Si modo cōfunderis,cōfuſio hec adducet gloriā. Pro cōfuſione enim hac ꝛ rubore: in terra tua duplicia poſſidebis. Cur timebis in die illa mala? Nonne melius eſt hic audire vocē conſilij,q̃ illius ſentētie iudicialis expectare tonitruū, ite maledicti in ignem eternū? Sic autem cōfeſſio fiat vt excurrat ꝑ ſingulas iniquitates/ et ſingulis vulneribus de ſacrificio cordis humiliati/quaſi vnguentū ex adipe deuotionis infundat. In ſacrificio quidē ſingula inteſtina hodie abluitur. Auguſtinus de penitē.de vniuerſis ꝛ ſingulis, penitētiā age. Deus ſeptē demonia ſimul eiecit, ſimul ſanauit mutū ꝛ ſurdum. Legionē etiam ſimul eiecit ab alio docens q̄ etiā ſi peccata ſint mille,de oībus tamen oporteat penitere. Lauabis(inquit ꝓpheta)per ſingulas noctes lectū meū.&c.id eſt ꝑ ſingulas iniquitates conſcientiā meam,lachryme lauerunt apoſtaſiā petri. Et ſi velis ꝑ veteris ꝛ noui teſtamēti exempla diſcurrere,fructū non poteris humana ratio eſtimare. Deducant igitur confitētes quaſi torrentē lachrymas,cum anguſtia tamen doloris. Nā ſi totus cordis ſanguis, vniuerſeq̃ oſſium medulle liqueſacte,

in aquas penitentiales torrenter effluant, in diluuio
tamen aquarum multarũ ad eum non approxima=
bunt, niſi oculi tui (o bone Jeſu) eorũ videant ⁊ ſup=
pleant imperfectũ. Jllud autẽ ſpem penitẽtis exhila
ret, ꝙ lachryme peccatricis ocl'os chriſte tuos ad la=
chrymas cōpulerunt. Confitenti ergo ſint lachryme
panes die ac nocte, comedat panẽ doloris / et bibat
aquam amaritudinis, ſi forte reſpiciat deus, ⁊ in ver
bo magni prophete aque marath ſalis appoſitione
dulceſcãt. Omnes autẽ circunſtãtias peccatoꝝ is q̃
confitet̃ aperiat. cauſam / tẽpus / locum / modũ ⁊ q̃c=
quid menſuram reatus exaggerat. Sicut em̃ beatus
Auguſtin⁹ in lib. de penitẽ. ſcribit dicẽs. Penitens
ſuoꝝ criminũ exprimat qualitatẽ, in loco, in tẽpore,
in pſeuerantia, in varietate pſone, vt oſtendat̃ excel=
lentia ſui officij, turpitudo operis, ſi in loco ſacro, ſi
in die feſtiuitati vel orationi aut ieiunio conſecrata,
quãta tentatione impulſus ſit. Sunt enim qui vltro
ſe peccato offerunt, nec expectãt tentationẽ, ſed pre=
ueniunt voluptatẽ. nec omnia faciunt ꝓ recuperan=
da vita anime, que facerẽt pro vitãda corporis mor=
te. Et vt gratia euidentie huius rei ponamus exem=
plum, qui fornicatur non ſolum ſuam, ſed illius ani=
mã perimit, quã in cōſenſum ⁊ participiũ ſue iniqui
tatis allexit. Porro anime tertie homicida eſt, ſi ro=
gatu eius aliquis mediator illius turpitudinis ites=
ceſſit. Jn tua luxuria breui ⁊ vili, eternũ multis pro=
curaſti ſuppliciũ, et eis in igne cōcupiſcẽtie tue ignẽ
perditionis inextinguibilẽ ſuccẽdiſti. Cum dñs ſub
ſpecie babylonis dicat de aĩa peccatrice, q̃ꝫtum ex=
altauit ſe in delitijs ſuis, tantũ date ei tormẽta ⁊ lu=
ctum: tu qui proprio et ſpeciali peccato tam grauia
paſſurus es, q̃ꝫ grauiora pro multoꝝ peccatis expe=
ctas, quoꝝ innocentiã argumẽtoſa libidinis aſtucia
ſubuertiſti? Aliqui eoꝝ forte iam deceſſerũt, et in in=
ferno poſiti ſunt: vbi mors depaſcet eos, vbi i forna
ce gehennalis incendij ſulphurea infelices more fer=
uentiũ ⁊ liqueſcentiũ metallorũ flamma inextingui=
bili cruciãtur. Tu vero totus adhuc flãma concupi=
ſcentie carnalis ebulliens cōtemnis terribilia dei iu
dicia, nec tormenta illoꝝ, nec imminentẽ tibi diẽ tue
dãnationis attendis. Simplicẽ mulierculã aut peri=
mi qđ abſit / horrenda em̃ et odibilis deo abhoiatio
eſt / blanda et ſeductoria pollicitatione corrũpens in
tui deſiderij voluptate animã pro qua chriſtus mor
tuus eſt occidiſti. Jllud ad cumulũ tue ꝑditionis ac=
cedit ꝙ tibi factus ſis primus ſodomorum ⁊ gomor
re. Jmmundicie tue diſcipuli, poſt te ſedebũt in ca=
thedra peſtilẽtie, ſerpetq̃ꝫ peſtis cancroſa i multos,
vt veniat ſup te omnis ſanguis eorũ quos corrupiſti
ſuggeſtione, opere, vel exemplo. Sane ideo irremiſ=
ſibilis fuit culpa diaboli, et inuẽta eſt iniquitas eius
ad odiũ, quia in malicia quã nullo ſuggerente cōmi
ſit, fuit ſubuerſio ⁊ ruina multoꝝ. Quis eſtimare ſuf
ficit q̃ꝫ execrabiliter dãnabilis ſit apud dñm, et ho=
mines herodiana crudelitas, q̃ pueros occidit? atq̃ꝫ

malicia pharaonis que ſubmerſit paruulos hebreo
rum? et illi quidẽ nō animarũ ſed corporum homici
de fuerunt. Quanto igitur deteſtabilius eſt eorũ nō
dicam homicidiũ, ſed parricidiũ, qui tot innocentiũ
animas occiderũt? Proculdubio q̃ꝫto excellentior
eſt anima corpore, tanto infelices, pharaone perdi=
tiores ſunt, atq̃ꝫ dãnabiliores herode. Putas ꝙ diſ
ſimulando tranſeat, et non requirat deus de manu
tua, ꝙ in concupiſcẽtijs et imundicijs tuis nobiliſſi=
ma eiꝰ perijt creatura. Nonne hoc peccatũ eſt qđ lex
moyſi damnat ad mortẽ, lex imperialis gladio vltro=
re pſequitur? Deus etiam qui ſolet peccatores miſe=
ricorditer ad penitentiã expectare, quaſi ſue bonita
tis oblitus, in vltionem tanti criminis de celo pluit
ignem ſulphureũ, vt fetorẽ peccati pene fetor oſten=
deret, atq̃ꝫ etiã cum ſupplicio tẽporali cruciatꝰ eter=
ne dãnationis inciperet. Turpe reputas de tã turpi
materia loqui, ſed turpior eſt infernus. Si fedus eſt
ſermo, fedius eſt putreſcere in peccato. Nunq̃d au=
debis facere et ego deus non audebo? Teſtis in ce=
lis eſt deus, et conſcius in excelſis ꝙ zelo, ⁊ ſitio ſa=
lutẽ anime tue, et totalis exhortatio mea ꝓcedit ex
medullis anime, et ex viſceribus charitatis. Sic er=
go confeſſio fiat, vt etiam ⁊ in tui accuſatione pecca=
ti, veniãt quecunq̃ꝫ videtur illius acceſſio, vel seque=
la. Vix equidẽ inuenitur execratũ, qđ aliud annexũ
ſibi nō habeat. Colligate nãq̃ꝫ ſibi ſunt ſquame hee=
moth, vna vni coniungitur, et ſpiraculũ vite nō ince
dit per eas. Vides ꝙ in homicidijs / periurijs / prodi=
tionibus / detractionibus / comeſſationibus / ebrieta
tibus: in verbis turpibus prauiſq̃ꝫ conſilijs, et cun=
ctis fere criminibus, nobiſcũ innocentiã alienã trahi
mus in reatũ. Tuam igitur conſcientiã ſolerti reſol=
ue ſcrutinio; explora omnes angulos eius, nichilq̃ꝫ
in ea remaneat indiſcuſſum. Ad inſtar em̃ crudi late
ris humana mens dũ plus abluitur, plus fordeſcit;
venialia nō negligas, qui em̃ minima contẽnit, pau
latim defluit, ⁊ ad maiora ꝓlabitur. Quid adeo ve=
niale eſt qđ non poſſit importare timorẽ, cum de ver
bis ⁊ cogitationibus ocioſis oporteat reddere ratio=
nem? Vide ergo ne obruaris harena / ne leuia te ſub
mergãt. Nam ⁊ guttule aque dum in ſentinã nauis
paulatim et occulte influunt, nauem que ꝓcelloſos
impetus maris antea fortiter ſuſtinuerat: ex impro=
uiſo ſubmergunt. Caue ergo ne de radice colubri re=
gulus: et de viſu venialiũ letifera cōſuetudo naſcat̃.
Teſte ſiquidẽ auguſtino / ex quodã cōtẽptu peccatũ
cōmittunt in ſpiritũ ſanctũ, qui negligẽter venialibꝰ
aſſueſcunt. Propterea beatꝰ Job omnia opera ſua
verebatur. Quis em̃ cōfeſſionis aut penitẽtie benefi
cio ſeipſm iuſtificare preſumat? Jpſe apoſtolus de ſe
dicit. Nichil michi conſcius ſum: ſed non in hoc iu=
ſtificatus ſum. Non iuſtificabit in cōſpectu tuo dñe
omnis viuens. ergo non ꝓpter meritũ meũ: ſed pro=
pter nomen tuum propiciaberis peccato meo, mul=
tum eſt enim. Si enim non ſunt condigne paſſiones

huius ſeculi ad futuram gloꝛiam obtinendā: q̄d erit de impfectis aut potius falſis penitētijs quādo terribilis et hoꝛrendus iudex ipſas iuſticias iudicabit? Peccatū itaqꝫ tuum corā te ſit ſemper, cūqꝫ omnia benefeceris: dicas quia es inutilis ſeruus, atqꝫ (iuxta ſententiā Salomonis) de īdulto ⁊ ꝓpiciato peccato, nunq̄ ſis ſine metu. Beatus em̄ homo q̄ ſemꝑ pauidus eſt. Frequēter autē memoꝛie peccata ſe offerūt, que ſcopa penitētie videbat̄ penit⁹ abſterſiſſe. vñ yſaias. Si laueris te nitro: ⁊ multiplicaueris tibi herbam boꝛith: polluta eris in ſanguine tuo. Et beatus Job. Si lauero me aquis viuis: ſoꝛdibus intinges me: ⁊ abhominabūtur me veſtimenta mea. Q̄ ſi penitentie ſeueritatē equa lance libraueris cū tuoꝝ exceſſuum quātitate: ad ſatiſfaciendū tamen deo tota vite tue non ſufficit longitudo. Regnū dei acquiri poteſt: eſtimari non poteſt: per doloꝛes acquirit̄: ꝑ violentiā rapitur: ⁊ per intruſionē, ſanctoꝝ hereditas obtinet̄. Si ergo que tibi iniuncta ſunt grauia videantur, grauioꝛibus te dignū reputa. Omnis quidē diſciplina in p̄ncipio ſui amariſſima eſt: ſed poſtea (teſtimonio apoſtoli) pacatiſſimū iuſticie fructū facit. Simulatoꝛia itaqꝫ eſt ⁊ falſa pꝛoꝛſus confeſſio/ſi ex cordis amaritudine non procedit. Nā thamar que amaritudo interpretatur, Jude.i. confitenti ſeu confeſſioni cōiugio copulatur/et iuxta legis edictū, nemo niſi cū lactucarū agreſtiū amaritudine paſchalis agni carnibus cōmunicare p̄ſumit. Recogita tibi annos tuos in amaritudine anime tue. habeas p̄e oculis cordis tui paſſionē chꝛiſti, tuoꝝ memoꝛiā peccatoꝝ, et expectationē diſtricti iudicij. Cogita vltime diei neceſſitatē. Breuitatē vite. Finē dubium. ⁊ terribilem arcum dn̄i, quē aduerſus peccatoꝛes tetēdit: et in eo parauit vaſa moꝛtis, dans tibi ſignificationē vt fugias a facie arcus. Propterea de penitentie diuturnitate vel auſteritate ne murmures. Nunc cum pro ſola criminū tuoꝝ redēptione te totū debeas: econuerſo ſi ad anguſtias crucis reſpexeris: totū coꝛpus tuum ⁊ totā animā ei debes: animā ſuā poſuit ad moꝛtē pro te, ſi ab initio mundi vſqꝫ in diem/ ſobꝛie/pie/iuſteqꝫ vixiſſes/nō poſſes gratie illius ad meritū reſpondere. Quicquid poteſt humana conditio ſi ad paſſionis chꝛiſti gratiā cōparetur/erunt q̄ſi nō guttula ad magnitudinē maris, ſcintillula ignis ad ſolem, et quaſi nichil ad vniuerſitatē. Apoſtolus pondus tribulationis p̄ſentis leue reputat, reſpiciens in remuneratoꝛē atqꝫ in eternā ⁊ ineſtimabilē p̄mij quantitatē. Pena enim p̄ſens quaſi guttarū: retributio vero quaſi toꝛrens voluptatis affluit, toꝛrēs gratie inundans. leticie fluminis impetus, letificans flumen gloꝛie, flumen pacis, flumen dei, qꝫ eternaliter affluit, nunq̄qꝫ pfluit. Exercearis autē in lachꝛymis, in vigilijs, ieiunijs, diſciplinis. nec tibi videatur abſurdū ſi ꝓpter abſtinentiā aliquādo caput doleat: qꝺ ſepius ebꝛietate doluit, ſi rugiat vēter quē frequens ingluuies ſuffocauit. Peccati ergo ſanies non ſolum abſtergēda, ſed abradēda eſt aſperitate doloꝛis. Tunc equidē cum beato Job/ teſta ſaniem radis ſi diſtrictioꝛe penitētia ſoꝛdidas delectationes abſtergis. Qꝺ enim non purgaueris in p̄ſenti: in igne iudicij purgatur⁹ eſt deus, ſicut ꝑ Oſee dicit, Purgabo (inquit) ſanguinē quē non purgauerit. Malachias quoqꝫ: Et purgabit (inquit) filios leui, in ſpiritu iudicij ⁊ ſpiritu ardoꝛis. Chꝛiſtus autē purgationē peccatoꝝ faciens, non in iudicio, ſed in deſiderio: non in ardoꝛe, ſed in amoꝛe, tria nobis purgatoꝛia miſericoꝛditer aſſignauit, coꝛdis ꝯtritionē, oꝛis cōfeſſionē, carnis afflictionē. Hec ſunt cymbala bn̄ ſonātia: hec ſunt tres ciuitates refugij ad cōtritionē pertinent, timoꝛ dei, et deſideriū regni, penitētie humilitas, lōganimitas patiētie, et abiectio ſui. Coꝛ cōtritum ⁊ humiliatum deus non deſpicies. Sic ergo penitētie doloꝛ coꝛ cōterat: vt in ſpiritu vehemēti cōterat naues tharſis. Tharſis interpretat̄ exploratio gaudij, mentes autē noſtre naues ſunt, q̄bus in hac ſeculi voragine nauigamus, explorantes vias quib⁹ ad celeſte gaudiū ꝑuehamur. Et nos quidē filij petri ſumus, et ambulare p̄cipimur ſuꝑ aquas ſuꝑ hoc mare magnū ⁊ ſpacioſum. Semper autē mergimur niſi ſpūs adiuuet infirmitatē noſtrā, vt poſſim⁹ dicere cum ꝓpheta. Niſi qꝛ dn̄s adiuuit me, paulomin⁹ ha. in infer. a. m. Propoſitū itaqꝫ penitētie ꝑſeuerātie cōmiſceatur. Quid em̄ omnia p̄dicta proderunt penitēti ſi ad vomitū reuertet̄? verbum ſapiētie eſt, Unus edificans et vnus deſtruens: quid eſt niſi labor, ita et q̄ baptizatur a moꝛtuo, ⁊ iterū tangit moꝛtuum quid pꝛoficit ei lauacrū? Verbū auguſtini eſt inanis eſt penitētia quā ſequens culpa coinquinat. Uulnus iteratū ſanatur tardius, ſicut lugens ⁊ peccans veniā non meretur. Nichil pꝛoſunt lamenta ſi replicantur peccata. nichil valet de malis veniā poſcere, ⁊ mala denuo iterare. Gregoꝛius. qui admiſſa plangunt: nec tamen deſerunt ſe inaniter mundāt ⁊ neq̄ter inquināt. Idcirco lachꝛymis lauāt ſe vt mundi ad ſoꝛdes redeāt. Itē Grego. poſt lauacrū mūdus etiā negligit quiſquis poſt lachꝛymas vite innocentiā non cuſtodit. Que vtilitas ſi bene offertur et male diuidis? dicens ei anathema qui dicit: Peccaſti quieſce. Uade ⁊ noli amplius peccare, ne deteri⁹ tibi aliq̄d contingat. Merito igitur abſtinētie alliganda eſt caro, vt ita ſine difficultate ipſam cum vicijs et cōcupiſcētijs crucifigas. Chꝛiſtus equidē p̄us ligatus eſt/poſtea crucifixus. Et vos hec ſentite in vobis qꝺ et in chꝛiſto Jeſu, vt cum ioſue quinqꝫ reges id eſt quinqꝫ ſenſus patibulo penitentie affigatis. Expedit eis qui cōuertuntur ad coꝛ, vt beſtiales ſenſuum motus diſtrictioꝛe ſentētia cohibeāt, quatin⁹ tota ſenſualitas ad arbitriū ſpūs in chꝛiſti obſequiū captiuet̄. Non em̄ vir ꝓpter mulierē: ſed mulier propter virū facta eſt, vt caro ſcilꝫ ſpiritui ancillet̄. Caro ſiquidē valida noſtra eſt domeſtic⁹ hoſtis noſter. Hūc occidere nobis non licet, imo circūferre ipm̄. et

alere nos oportet: ſic aūt alliget vt ſeruiat. ſic tendatꝛ corda ne rumpatur: ſic etiā paſcbatꝛ iumētū vt labori ſufficiat. Nam in ſacrificio animi non abſcidūtur aſcelle titurie, ſed frangūtꝛ. Certa vero moderatione diſpenſes eas que circa miſerias carnis exigentia naturalis expoſcit: et ad cuſtodiā cordis tota ſtudij vigilātia transferatꝛ. Verbū Salomonis eſt. Omni cuſtodia ſerua cor tuū: q2 ex ipſo vita ꝓcedit. Non em̄ ſatis eſt ad ſalutē extraordinarios reprimere motus carnis, quos a nr̄e originis corruptione ꝯtximus niſi ꝑfectꝰ anime ſumma diligētia ꝓcuremꝰ. Quid enim prodeſt ſi extra aut circa vineā ſtirpes ſpinarū vernoſas explantes, nec ſpinas aut tribulos interiꝰ eradices. Non decet de partu ancille eſſe ſollicitū, et a domina nō delere ſterilitatis opprobriū. nec expedit, vt terrā corporis ſpecialiter excolas, ſi de aīa plātaria ſupbie, cupiditatis, et inuidie nō auellas. Non multū em̄ intereſt ſi domita carne peccatū obtineat mentis arcē: vt qui foris intus apparet, partē ſui ꝑdiderit meliorē. Scriptū eſt foris pugne, intus timores res plena diſcriminis eſt, ſi ſic extra ciuitatē cōmittimus bellū, vt nichilominus in ciuitate patiamur excidiū. Non ſunt forſitā pedes tui veloces ad effundēdū ſanguinē: ſed currūt affectus tui ad acquieſcendū carni ⁊ ſanguini q̄ non poſſidēt regnū dei. Teſtatꝛ autē Pius papa religionis opa domini nō ꝓdeſſe, niſi mens in dei timore a praua cogitatiōe ieiunet. Imprimis itaqꝫ deū time, et mādata eiꝰ obſerua: vt ſicut apl's dicit: Cum timore et tremore tue ſalutis negociū operis: initiū ſiquidē ſapiētie timor dn̄i. Verbūqꝫ yſale eſt. A timore tuo dn̄e cōcepimꝰ, et ſpm̄ ſalutis peperimus. Expedit ſane his q̄ conuertuntꝛ ad cor, vt in timore iudiciorꝫ dei, turbā irruentiū cogitationū diſtricte cohibeāt, ne trāſeāt in affectū cordis. ſit autē homo exterior tanq̄ꝫ mortuus a corde, vt in ſanctarū meditationū ſerenitatē, libere liceat interiori homini reſpirare. Sint equidē vage cogitationes, in q̄bus non grande periculū eſt: dūmodo habeas deū in cōſpectu tuo. et ſic aīa tua in manibus tuis ſemp. Sunt ⁊ cogitatiōes de cibo, de indumēto, de potu, et cōſimilibus, quas exigētia corporalis expoſcit. et hec nr̄e carni familiariꝰ adherēt. nobiſcū em̄ coalueſcūt a prima origine, vt quaſi nr̄a primogenita cēſeantur. Si ergo he cogitatiōes aut alij p̄mi motꝰ, quos lex peccati ſcribit in carne, ceperint aſcēdere, ⁊ cōtaminare conſciētie tue lectū, dicas cum beato Iob. Ruben primogenitus meus non creſcas, q̄m aſcendiſti cubile patris tui: ſic in ſpiritu fortitudinis alliđantur ad petrā paruuli babylonis. Tertiū cogitationis genus dānabile eſt q̄d de luxurie, aut ſupbie, vel inuidie, vel alterius deteſtāde iniq̄tatis ſterquilinio latēter obrepit, cuius fetorē q̄cito exalare preſenſeris: auerte animum, et cogita terribilē iudicij ſuis deū, curre ad lachrymas ⁊ gemitus, illāqꝫ cogitationē de lōge auctoritate iperioſa cohibeas. mors in olla eſt. ideo ipſam nulla conditione tibi approximare permittas. Q2 ſi tui dominatā fuerit: tunc immaculatꝰ eris, eritqꝫ ſub te appetitus tuus, et tu dominaberis illi. Si vero aliqua cogitatione verulēta, vel in modico tuos ſenſus ifecit: vulneratus es a ſerpēte, curre ad ſerpentē eneū, chriſtū inuoca, cui omnis cogitatio cōfitetꝛ, in corde cōtrito ⁊ humili, poteris cogitationē tuā mirabili artificio humilitatis auferre ab oculis eius, vt eam nō videat qui omnia videt. Auferte (inquit) malū cogitationū veſtrarū ab oculis meis. O q̄ꝫ mirabiles ⁊ terribiles oculi, quos neqꝫ cogitatio magna, neqꝫ parua p̄teruolat. Deus em̄ ſicut videt actus: ita hominū cōtēplatur affectꝰ, nec opus eſt vt q̄s ei teſtimoniū phibeat. De homine poſt humilē confeſſionē ipſe nullū videt peccatū: q̄m charitas operit multitudinē peccatorū. Sup omnia ſtudeas ante miſericordes oculos dei humilis ⁊ miſerabilis apparere, p̄ cunctis vero virtutibꝰ humilitas, deo familiariter ⁊ ꝯfidenter aſſiſtit. Hec deo cōgnata eſt, et amica. Hec ſola virtutē ſe eſſe ignorat, ipſa de ſuo ꝯceptu ſit honorabilior, et i ſui abiectione alias virtutes erigens, dū ex ea ꝓficis olim diſpēdia recōpenſat. Humiliare ergo, nec filio patris tui ſit dedecori humilitas que non dedecuit filium dei. Deſcēdit naamā de curru ſupbie in iordanē, qui interpretatꝛ deſcēſus ſiue humilitas ⁊ a lepra mundatur. Deſcēde ⁊ tu atqꝫ humiliare, ſi vis a peccato mūdari. Propterea pſalmiſta dicit: Memor ero tui de terra iordanis, ⁊ her. a mon. mo. Mons ſiquidē modicus eſt ſupbia huiusvite, tam breuis, tam miſere, tam incerte. Et vnde ſupbiat terra, ⁊ cinis, vermis fetens, reptans, in palude ranūculus, cadauer putridum, lutū ſcatens vermibus, et vile morticinū. Leua manus tuas in ſupbias noſtras deus, et confringe arma peccatorꝫ. Humilietur in puluere anima veſtra vt cum lamentante ꝓpheta, ponamus in puluere os noſtrū, ſi forte ſit ſpes; ſi forte cōuertatꝛ, ⁊ ignoſcat deus. atqꝫ ſm̄ multitudinē ire ſue non querat. Horrendū quippe eſt incidere in manū dei viuētis. Ignis em̄ ſuccēſus eſt in furore eius, et ardebit vſqꝫ ad ifer. no. Domine ne in furore tuo arguas me, ſed ſuſtine vt meipſum arguā cōfitendo, Et que tibi gloria deus ſi creaturā tue cōformē imagini, et caractere tue fidei cōſignatam, perpetua excōmunicatione precidas a cōmunione ſanctorū, vt eam eterne mortis abyſſus abſorbeat, et ſuper eam rugiat os ſuum puteus iſernalis? Que vtilitas in ſanguine meo deus, ſi deſcendo in corruptionem? Quis ex vobis ſtare poterit in igne deuorante? aut quis ſtabit cum ardoribus ſempiternis? Vincant queſo domine miſericordie tue miſerias noſtras, ⁊ noſtras iniquitates; benignitas tua ſuſcitet in me vere contritionis, ⁊ cōfeſſionis affectus, et ne torquear gehēnalis ignis incendio, ignē in me tue dilectionis accendas.

¶ Explicit tractatus de confeſſione.

¶ Prologus in libro petri Bleſenſis London. archidiaconi De amicitia chriſtiana/et de dilectione proximi.

Quoniã diminute ſunt veritates a filijs hominũ: ⁊ refrigeſcẽte charitate multoꝝ, vix aliquis in alio integritatẽ fidei experitur: vix inuenit̃ dilectio que non ſit queſtuaria ⁊ venalis, cõmuni malo cõdolui. Proponẽs michi aliquid ſcriptitare ſecretius ad doctrinã ⁊ exercitiũ diligendi. Fodi igitur michi fontem propriũ cui non cõmunicet alienus. De diuerſis enim ſcriptoribus quaſi flores excipiẽs, plurium tam veterum q̃ modernorum ſententias de amicitia ⁊ dilectione dei ac proximi, in vnũ cõpendioſe lectionis inuolucrũ coartaui. Sup quo cõſciẽtie mee teſtimonio conglorians theſaurũ abſconditũ teneo, cui prefixi titulũ ſigilli impreſſione ſignatum, Secretũ meũ michi. Securius quidẽ michi eſt, opuſculũ preſens in ſinu meo quaſi ſub modio claudere, q̃ exponere palpebris emuloꝝ: ⁊ faſciculũ inter vbera mea ſecretius tenere delectat, q̃ trãſferre in theatrum ⁊ deriſum. Scio equidẽ ꝙ ſi libellus hic euaſerit quãdoq; in publicũ, ſtatim grũniet emulus, ⁊ labio virulento ſubmurmurans, cõpilationi aſcribet, ꝙ ſententias veterũ iam ſenio caligantes, vel ambigui intellectus intercalatione ꝑplexas, ſtudeo reducere ad euidẽtiã: ⁊ que ſitu ⁊ neglectu vetuſtatis obſoleuerãt feruentiore ſtudio digerã, vt in materiã virtutis, et in fructũ vberioris gr̃e coaleſcãt. Sicut enĩ in libro ſaturnaliũ, ⁊ in epiſtolis Senece ad Luciliũ ſepe legitur, apes imitari debemus, que floribus in varios ſuccos mirabili artificio digeſtis: nouum in eos ſaporẽ, maximãq; virtutem, quadã ſui ſpũs ꝓprietate tranſfundunt. Sicut refert Ualerius maximus, ⁊ furius albinus in legẽdis fructũ eſſe dicebat, vt lector emuletur ingenia veterũ, et in propriũ quãdoq; conuertat vſum, que ab alijs bene dicta miraẽ. Itẽ in libro ſaturnaliũ Affranius togatoꝝ ſcriptor, in ea togata que compitalia inſcribit, ſuis reſpõdẽs detractoribus dicẽtibus eum in libro Menãdri nõ ſolũ ſentẽtias ſed verba integra trãſſumpſiſſe: tranſſumpſi (inquit) ſed ea que melius me poſſe inuenire non credidi. Et in eodẽ. Quis fraudi virgilio vertat, ſi ab Homero multa mutuatus eſt, que iam negligẽtia, et vetuſta longanimitas aboleſſet? Et poſt pauca. denique in hoc ipſo cõmendandus, quia id qḋ apud illũ alienũ eſt, melius ibi, q̃ vbi natũ eſt locare miramur. Que ergo impudẽtia eſt, ſi inter ſarmẽta ſterilia, de vite veteri plantaria eliguntur: quibus in ordinem cõplantatis, vberioris vinee ſucceſſio ꝓpaget̃. Uerbũ poete eſt. Dixeris egregie notũ ſi callida verbum Reddiderit iũctura nouũ. Quid ergo emulus detrabit ⁊ oblatrat, ſi ſententias in ſterili cõgerie, et neglectu vetuſtiore ſcalẽtes explanet apertius diligẽtia modernoꝝ, ⁊ quas nup faſtidiebat animus legentis, ornatu elegantiore indutas, nunc voto auidiore auditor appetat delicatus. Quocirca iam per emulũ meum cõtra opuſculũ preſens, non ſibilet lingua ſerpẽtis antiqui: obſtruatur os loquẽtis iniqua obturẽtur aures aſpidis: et anticipet innocẽtie viſus oculus baſiliſci. Gomor enim qḋ colligo michi, nõ cũ cõmunico: ſed illis dũtaxat, quibus data eſt manifeſtatio ſpiritus ad vtilitatẽ in ſimplicitate cordis, hunc libellum familiarius ſi velint inſpiciant: ⁊ ſi qḋ in eo inuenerint ſcrupuloſum, illud queſo lima diligentiore complanent.

¶ Incipit liber de amore ⁊ amicitia chriſtiana.

Subſannabit aliq̃s ⁊ arguet, ꝙ ſenex amatorie ludam: qui iam deliro ⁊ in mẽbris meis reſpõſum mortis accepi. Sed Michol inuideat nuditatẽ dauid ſaltãtis. Ego vero nunc cũ dauid ludã, et vilior fiã in oculis meis, quatinus cũ eodẽ in ſyon archã federis introducã. Michi tñ pro magno eſt ſi vel paucos de maſſa vniuerſitatis eoꝝ qui ſeculari amore attracti ⁊ abſorpti ſunt, ⁊ oculis effoſſis, crinibuſq; abſciſſis in mola cũ ſanſone laborant, ꝑ hoc opuſculũ ineant fedus Ionate cum Dauid: ⁊ in ſuauiſſimo amore chriſti a tribulatione maloꝝ ⁊ dolore reſpirent. Nimirũ, ex quo calepus adeptus eſt ebron ꝑ Ioſue, populus quieſcit a prelijs. Ceſſant enim tẽtationũ pugne, poſteã q̃ contẽplatio cordis ſe ad fructũ amoris incipit exercere. Amoris equidẽ cãpus latius patet: ceteriſq; affectib⁹ anime ſinus diffuſiores expedit. Amor enĩ eſt quedã vis appetitiua rerũ, quas ex deſiderio eligimus, ⁊ amplectimur ad fauendũ. Amor autẽ, etiã in brutis animalibus que a ratiõe aliena ſunt, ſuos frequẽter appetitus exercet. Et licet frui ſpecialiter in his que ad deũ ſunt pertinere dicat̃: Paulus tamen frui verbo aliter vtitur: vbi ad philemonem ſcribens dicit. Ut te frater fruar in dño: refice in dño viſcera mea. Sane dilectio, ex certo animi iudicio vires capit. Amicitia vero ex quodã vſu diligendi, cũ electione rei que diligẽda eſt, et deliberatione procedit, Teſte autẽ Tullio. Amicitia rerũ humanarũ et diuinarũ eſt, beniuolẽtia ⁊ charitate cõſenſio. ꝑ charitatẽ forte mẽtis affectũ intelliges, et per beniuolentiã mutue obſequele effectũ. Nõ enim ethnicus, hic nõie charitatis, eam intellexerit que omniũ mat eſt, radixq; virtutũ, veriſimile non videt̃: ſed eam mẽtis affectionẽ, ꝓpter quã amicos nr̃os charos appellare ſolemus. Quidã philoſophi, amicitiã inter ſummas, ꝑpetuaſq; virtutes, collocaſſe leguntur. Quos Salomon in ꝓuerbijs imitat̃. Dicit enĩ, omni tpe diligit, q̃ amicus eſt. Unde beatus Hieronym⁹. Amicitia (inquit) que deſinere poteſt nunq̃ vera fuit: ideoq; qui vel leſus deſijt diligere quã amauerat, amic⁹ in veritate non fuit. Ille nimirũ longe eſt a lege amicitie alienus, qui ſic hodie amat vt cras oderit: ſic omni homini amicus, vt nemini fidus; hodie laudans,

cras vituperās: hodie blandiens: cras mordens, hodie paratus ad oſcula, cras ad opprobria: cui⁹ amicitia leuiter cōparatur, ⁊ leui exſufflatur offenſa. Uera denicꝫ amicitia in ſe ſolida eſt, et in oībus amici neceſſitatibus ad omnē compaſſionē, ⁊ tolerantiam ſe conquadrans: grauius ex amici compaſſione affligitur, ꝙ ex paſſione amicus. Uide apoſtolum quali ter infirmatur ifirmis: ſcandalizatis vrit: et eſt illi triſticia magna pro fratribus ſuis: et dolor cōtinuus cordi eius. vere amicus erat, nunc vt magiſter corripiens, nunc timēs ne ſenſus eoꝝ corrumperet, nunc eos cum dolore ⁊ lachrymis ad penitentiā ꝓuocās, nunc eos qui non agerent penitentiā lugens.

℄ Q̄ olim rare fuerunt amicitie.

Refert tullius vix tria, vel quatuor amicorū paria in tot retro ſeculis extitiſſe. Sed nemo miretur inter īfideles populos, raros fuiſſe vere amicitie ꝓfeſſores. Illum eñ ignorabāt qui charitas eſt, qui amor eſt, cuius charitas diffuſa eſt in cordib⁹ noſtris ꝑ ſpiritum ſanctū qui datus eſt nobis. Uerū vbi vox turturis audita eſt in terra noſtra, vox annūciantis pacem, annunciantis amicitie veritatē, atcꝫ dicentis. Hoc eſt preceptū meum vt diligatis inuicem: multa millia hominū amicitias contrahere veraces, diligētes ſe inuicē, honeſtius, verius, certius, prudētius et fortius, ꝙ pilades ⁊ horeſtes. Nonne inter eos rerū diuinarū ⁊ humanarū erat cum charitate, ⁊ beniuolentia ſumma cōſenſio? De quibus ſcriptū eſt: Multitudinis credētiū erat cor vnū ⁊ anima vna: nec q̇ſꝗ aliquid ſuum eſſe dicebat, ſed erāt omnia illis cōmunia. Ceterū poſtꝙ veritas proteſtata eſt, qꝛ maiorē dilectionē nemo habet, vt animā ſuam ponat quis pro amicis ſuis: charitas amicorū multiplicata eſt ſup numerū. Quot enim non ſolum iacturā rei familiaris pro fratribus ſuis in chriſto paſſi ſunt: ſed etiā cruciatus corporis gratāter amplectētes, ꝓ amicis ſuis animas poſuerunt.

℄ Q̄ dulcis et ꝙ fructuoſa ſit amicitia.

In rebus humanis nichil amicitia dulci⁹ inuenitur: nichil ſanctius appetitur: nichil fructuoſius cuſtoditur. Habet enim fructum vite que nunc eſt, ⁊ future. Ipſa proprie ſuauitate virtutes alias condit, aduerſa tempe rat, proſpera componit, triſticiaꝫ iocundat: homo ſine amico non habet cui vitam ⁊ affectus ſuos communicet, cui conſciētie ſue ſignū aperiat, cui ad ſolacium ſuum aliquid de moleſtijs irruentibus eius porret. Solus eſt qui ſine amico eſt, vere autem eſt ſolus: quia ſi ceciderit non habet ſubleuantem. Ediuerſo, quanta eſt iocunditas, quanta ſecuritas habere cum quo loquaris vt tecum, cui cordis tui ſecretum cōmittere audeas, quem in ſecretioribus tuis habeas, vt teipſum cum plena ſecuritate reueles: quantum in ſtudijs ſpiritualibus a te ipſo defeceris, aut profeceris apud dominū. Quid denicꝫ deſiderabilius, aut dulcius ꝙ duorum tanta ſit vnio animorū ꝙ cum alter corripitur ab altero vel laudetur, nulla interueniat ira, nulla ſeditio, nulla inter eos formido criminis, adulationiſve ſuſpitio. Amic⁹ (ait Sapiēs) eſt medicamentum vite: Optima enim eſt medicina homini; homo qui eius remediat aduerſis, qui eius condeſcēdit incōmodis, qui grauia leuigat, qui amici onera quaſi iuncto humero ſimul portat. Nec eñ verus amicus impatientius propriam iniuriam ſuſtinet, ꝙ amici. Uerbum philoſophi eſt. Non aqua, non igne, non aere pluries vtimur ꝙ amico, in omni actu, in omni ſtudio, in rebus certis, in dubijs, in omni euentu, in ſecreto, in publico, in omni conſultatione domi, ⁊ foris, et vt multa paucis includam: in oībus que ad diuina pertinent et humana, gratia nos diligentiū viuimus/vtimur, iuuamur. Audi tullium. Tāta eſt (inquit) amicitie virtus, ꝙ eius beneficio abſentes amici ſibi preſentes aſſiſtunt, egentes abundāt, valēt imbecilles: ⁊ qḋ mirabili⁹ eſt, mortui viuunt. Demū amicitia eſt diuitibus pro gloria, pro cenſu pauperibus, exulibus pro patria, imbecillib⁹ pro virtute, pro medicina egroto, mortuis pro vita, ſicut idem Tullius aiebat, ſolem videntur de mundo tollere, qui de vita hominum amicitiam tollunt. Amicitia enim quedā vita eſt hominū, ſine qua nullum humane vite ſolaciū. Amicitia quidem gradus eſt hominibus ad dñm. Dilectione eñ mediante homo deo approximat: dū ex hominis amico dei amicus efficitur. Audi deū ad homines loquētem, quos in proximi dilectione firmauerat, et dicentem. Iam non dicam vos ſeruos: quia ſer. neſ. q̇d fa. do. eius. Uos autē dixi amicos, quia quecunqꝫ audiui a patre meo, no. fe. vobis. Quia omnia (ſicut plericꝫ ſancti aſſerunt) in dñi ac proximi dilectione cōſiſtunt.

℄ In vera amicitia nichil ē cupidū, vel aliꝰ ihoneſtū.

Illud autē ſciendū ꝙ in amicitia vera nichil eſt ihoneſtū, nichil ſimulatoriū, nichil lucri tēporalis, aut ianis glorie venatiuū. Non eñ amor ille noie vel amore amicitie dignus eſt, q̇ alicuius mūdane vtilitatis obtentu cōtrahit. Amicitia ſiquidē ipſa ſui cauſa eſt, ipa ſibi merces eſt, ⁊ lōge infra fines amicitie amor ille ſubſiſtit, quē expectatio ambicioſa, vl' ſpes q̄ſtuaria antecedit. Fons ſane et origo amicitie amor eſt, et quaſi genus ad ſpeciem. Nā cum amor ſepe ſine amicitia ſit, amicitia nunꝙ ſine amore ꝯſiſtit. Amor quādocꝫ ex nature inſtinctu, quandocꝫ ex motu carnali, quandocꝫ ex officio cauſam recipit, quandocꝫ ex ratione ſola, plurimūcꝫ ex ratione ⁊ affectione procedit.

℄ De naturali amore.

Natura amicitie originē, modūcꝫ ꝓſcribit. Per hanc mater diligit filiū. Per hanc gallina colligit pullos ſuos, et coinfirmatur infirmis. Urſa etiam catulis ſuis immurmurat. Aquila quocꝫ volitat ſuper pullos ſuos portās eos i humeris ſuis. Sed et lamie mūdauerūt

mãmas ſuas, lactauerunt catulos ſuos. Amor induxit Jacob vt plangeret filium ſuum ioſeph. naturali amore impulſus eſt Dauid filiũ plangere parricidã, et dicebat. Abſalon fili mi/fili mi abſalon, Quis michi det/vt moriar pro te abſalon? Porro naturalis amicitia, modeſtie legẽ ſepe tranſgreditur, dei et ſue ſalutis obliuiſcens, ex nimia teneritudine ⁊ affectione parens. Ex officio contrahitur amicitia, dum ratione dati ⁊ accepti, mutua inter amicos gratia coaleſcit. Sed timeat q̃ſquis vere amicitie profeſſor eſt, ne ſub liberalitatis obtẽtu, venenum amicitie venalis obrepat. Sane pura ⁊ ſola ratio amicitie cauſam preſtat, cum aliquos diuina potius auctoritate, ꝙ̃ proprio affectu diligimus. Sic enim nõ ſolum pacificos homines, ſed etiam diſcolos et peruerſos qui nobis oneri ſunt et labori, pro chriſto (qui dicit diligite inimicos veſtros benefacite his q̇ oderunt vos) brachijs ſincere dilectiõis in chriſto amplectimur, eiſqꝫ ſine omni fictiõe cõſulimus, cõdeſcẽdimus afflictis, et eorum onera compaſſionis humero ſupponimꝰ. ex ratione ſimul et affectu amicitia generatur: vt cũ aliquid qḋ nobis dictat ratio diligendum, ſe ꝓpria virtute amabilem reddit. vt amor qui ex ratione caſtus eſt, ex affectione fit dulcis. huncvero amorẽ diuine moderationis diſpẽſatio introduxit: precipiens homini vt ſic diligeret proximũ, ſicut diligebat ſeipſum. Unde quia in hoc effrenis, ⁊ preceps erat humana voluntas, deus ei frenum impoſuit, ⁊ ne ei liberũ eſſet extra modeſtie limites euagari: eum quem habebat ad ſe, coartauit ad affectum, ipſumqꝫ dilectioni proximi proportione cõmenſurauit. Ubi coartauit? Diliges proximum tuum (inquit) ſicut teipſum. Credo ꝙ teipſum diligas, ſi tamẽ diligis deũ. Qui enim diligit iniquitatẽ, odit animam ſuam: ⁊ ſic neqꝫ ſe diligit, neqꝫ deũ. Uide igiẗ ſi huius dilectionis qua teipm̃ diligis, putas mercedẽ aliquam exigendam? profecto nequaꝙ̃. Quiſquis enim ꝓ ſe ſibi carus eſt, nec aliena, nec intriſeca ope indiget, vt ad ſe diligendũ vehementius excitetur. Ut ergo alium equaliter vt teipſum diligas, neceſſe eſt vt in ipſum transfundas illum quẽ habes ad te dilectionis affectũ: vt tibi ſit q̃ſi alter tu: nec de huius amicitia fructꝰ queratur exterior. tibi ipſa ſit charitas que nunꝙ̃ excidit, cuius fructꝰ gaudiũ eſt, ⁊ pax in ſpiritu ſancto. hunc fructũ inſinuans veritas, in euãgelio dicit. Poſui vos vt eatis ⁊ fructũ affe. ⁊. f. veſter maneat.

¶ De carnali amore.

Sane amor ex carne proueniẽs, ſequitur aures et oculos ſuos ꝑ varia fornicãtes, atqꝫ per eoꝝ aditus vſqꝫ ad ipſam mentẽ, terrenũ concupiſcibiliũ imaginem introduxit. Sic more meretricio diuaricat pedes ſuos: omniũqꝫ ſpirituũ immũdoꝝ ſpurcitie ſe exponit, productiorẽ vite ſibi ſpaciũ pollicetur, cõtemnit terribilia dei iudicia, ⁊ hoc ſolum vite ſue aſcribit, qḋ indulget extraordinarie voluptati. Sic a vanis aſpectibus impudicis verbis, et nutibus obſcenis illectus, et attractus in malum miſerabiliter captiuatur. Dũqꝫ due mẽtes quodam federe fedo in vna voluntate cõflantur, qḋ odibilius eſt deo, ⁊ anime ꝑniciosius operantes, ſeſe infelices, omnia lege amicitie facere arbitrãtur. Porro hec amicitia non ex deliberatione nitiẗ, nec probatur iudicio, nec ratione regitur, ſed ſequẽs vage affectionis impetũ per illicita indiſcrete capitur. Nimirũ nec modũ tenens iactatur, nec ſeruiens honeſtati, nec inter cõmoda ⁊ damnoſa diſcernens. Spiritu ſiquidẽ vertiginis duciẗ, ⁊ effrenis concupiſcẽtie flãmis exeſtuans, quaſi quibuſdam interioribus furijs agitaẗ. Hec autẽ ſpuria degenerãſqꝫ amicitia quã ſcilꝫ libido cõtaminat, vel alterius peſtis reatus iceſtat, delectabilis quidẽ ad tẽpus, ſed ꝑpetuo exitiales experitur effectus. Cito enĩ preterit qḋ delectat, ⁊ permanet ſine fine quod cruciat. honeſta igitur ⁊ caſta cõprobatur amicitia. In hac enim oĩa ſecura ſunt, dulcia, pacifica, ſuauis ⁊ iocunda.

¶ Non eſt amicitia vera ſi ſit queſtuaria.

Amicitia quã mundana cupiditas introducit, fraudulẽta eſt, nichil certũ nichil ſecurum, aut ſtabile habet. Bona hoĩs amat/ non hominẽ. amorẽ metitur ex queſtu, fortunam in diuitiis amplectitur, non perſonam. Iuxta illud nõ eſt ꝑſone, ſed proſperitatis amicus. Quã fortuna tenet dulcis, acerba fugat. Teſte ſacra ſcriptura. Eſt amicus ſcḋm tempus, et nõ permanebit in die tribulationis. Mercalis eſt hec amicitia/ que quãto attentius conſentanea eſt cupiditati, tanto ardentius eſt a palatio amicitie relegata. Licet enim amicitie cultoribus, plurime cõmoditates ex ipſa ſoleãt obuenire: vera tamen amicitia in ſe ipſa fructus ſuos conſtituit, omnẽ ſpem futuri obuentus, mera liberalitate precurrit. A beneficijs quibus berzelai galadites Dauid fugientẽ a facie Abſalon benigne ſuſcepit, fouit, et inter amicos precipuos numerauit, Nemo credit amicitiã eoꝝ habuiſſe initiũ: ſed cauſam preſtitiſſe impenſe humanitati amicitie preuenientes affectũ. Notum quidẽ eſt ꝙ rex illius ope nõ eguit. Cumqꝫ vir ille opulentiſſimus eſſet, nullam a rege retributionẽ propter hoc expectauerat. Unde cum ei diuitias et delitias totius ciuitatis offerret, ille nichil ſuſcipere acquieuit. Sic et illud venerabile fedus inter Dauid et Jonathan, non terrene vtilitatis expectatio, ſed approbate virtutis contemplatio conſecrauit. Emeruit alterius vtrobiqꝫ profectus, vt vita vnius alterius cuſtodiretur induſtria, et vnius beneficio alterius poſteritas minime deleretur. Non eſt amicitia in queſtu, non in aſſentatione, ſed in veritate ⁊ fide: Audi beatum Ambroſium. Nõ eſt (inquit) amicitia vectigalis, ſed liberalis. Uirtus enĩ eſt ⁊ non queſtus. non pecunia conciliaẗ, ſed gr̃a, nec licitatione precioꝝ, ſed cõcertatione mutue beniuolentie gignitur ⁊ fouetur. Eſt autem amicitie

ſuauiſſimus fomes, ſinceritas affectionũ, mutua ob
ſequela rerum honeſtarum, crebra collatio peculia=
ris, voluntatũ iugis et inuiolabilis fides. certe chuſi
arachites, amicitiam Dauid tanta fide ſtuduit ex=
tollere et fouere, vt ſollicitudinẽ ſecuritati preferret,
mortis pericula et labores, gaudio et quieti. preeli=
gẽs amici cõmunicare doloribus, q̃ꝫ honoribus ho
micide: verbum ethay Gethei erat, cum fugeret da=
uid nudis pedibus de hieruſalem a facie Abſolon,
et diceret ei Dauid vt reuerteret. viuit dominus, nec
in vita, nec in morte derelinquam te.

¶ Qꝫ quedam amicitia cõmendatur:
quedam reprobatur.

AMori qui ex cõcupiſcentia carnis/aut
ex concupiſcentia oculorum/aut ex ſu=
perbia vite cauſam ⁊ originẽ trahit, plu
rimũ affinis eſt amor mundi, qui totus
de ſola nouitate nititur. Iuxta illud. Fi
lij hominũ vſquequo graui corde vt. q.
d. v. ⁊. q. mendaciũ. Sunt etiam amores qui ſi ordi=
nati fuerint, approbãtur: vt eſt ſocialis, fraternus, et
coniugalis. Socialis, vt inter dauid et ionathan. hu=
ius amoris affectio Dauid vigebat ad plãcitum, vt
diceret. doleo ſuper te Ionatha frater mi, decore ni
mis, amabilis ſuper amorem mulierum. ſicut mater
amat filium ſuum, ſic te diligebã. Frater ⁊ ſoror, dul
ciſſimi amoris viciſſitudinẽ in ſe gerunt/ac mutuos
et indiuiſos affectus cõſenſu mutue voluntatis enu=
triunt. Sponſus ⁊ ſpõſa, domeſticis affectionibus,
indiſſolubili federe pudicitiã fidei coniugalis obſer
uant. Notandũ vero eſt, quandã amicitiam initialẽ
eſſe, de qua beatus Auguſtinus ſcribit, eamqꝫ deſcri
bit. Colloqui ſcilꝫ corde amico, beniuole obſequi, ſi=
mul legere ⁊ conferre, diſſentire inter ſe ſine odio, ſi=
cut diſſentit aliquis de ſeipſo, deſiderare abſentes cũ
moleſtia, venientes cum leticia ſuſcipere, te amare
amantẽ, pſentes defendere, excuſare abſentes, den=
tẽ detractorꝫ retundere/atqꝫ oibus modis feruorem
intime dilectiõis fideliter exhibere. Porro beatus
Auguſtinus, quaſdã hic primitias adhuc tenere di=
lectionis inſinuat: cui boni et mali plerũqꝫ cõmuni=
cant. Nam illa de qua loquimur amicitia, inter bo=
nos ritum oriri ſolet, inter meliores proficere, inter
optimos conſummari.

¶ De origine amicitie.

DEniqꝫ ſi amicitie inſpicimus originem, a
ſumma natura (que deus eſt) ſuam traxit
eſſentiã. Deus equidẽ mentibus humanis
primos amicitie impreſſit affectus, Auxe=
runt illam vſus ⁊ experientia, ipſam diuine legis or=
dinauit auctoritas. De⁹ equidẽ ſumme bonus, ſum=
me pietatis, potens, ſibi in ſua beatitudine (que ipſe
eſt) ineffabili gloria ſufficiens: nec celo/nec terra/nec
angelo/nec homine indigebat. Cui nimirum ſufficiẽ
tiam omnis creatura proteſtatur, et dicit. Deus me=
us es tu, quoniã bo. m. non eges. Ipſe omniũ exiſtẽ
tium cauſa, ſentientium vita, intelligentium ſapien=
tia, amor et gloria angelorum, dignatus eſt hominẽ
ad ſe amandũ allicere, et ipſum p hec viſibilia ad ap
petitum ſuorum inuiſibiliũ inuitare. Unde non ſolũ
quatuor elemẽtis, ſed oibus etiã creaturis quoddã
amicitie vinculum, eterna ratione preſcribit. Bona
enim non eſſent, niſi mutuo ſibi quodã amicabili fe
dere conſentirent, Legimus enim q vidit deus cun=
cta que fecerat, et erant valde bona. Bona ſiquidem
ſunt inquantũ a deo ſunt, pulchra ſunt inquãtũ que=
libet pars ſuo cõgruit vniuerſo. Ordinata vero ſunt
inquantũ vnaqueqꝫ res in hac vniuerſitate congruũ
ſibi locum/tẽpus etiam ſortitur ⁊ modũ. Locum, qꝛ
angeli obtinuerũt celum, irrationabilia ſolum, Ho=
mo melior paradiſum. Tẽpus, quia angeli in vno et
eodem tẽpore facti ſunt, homines diuerſis tempori=
bus creati ſunt, et quantũ ad animam ſemper erũt.
Irrationabilia vero, nec ſimul facta ſunt, nec ſemp
erunt. Ceterum rationabili creature deus indixit
hunc modum: vt ſi iuſta eſt, beatitudinis particeps
fiat: ſi iniqua eſt, eterne damnationi ſubiaceat. Irra
tionabili ⁊ inſenſibili creature, hic a deo prefixus eſt
mundus: vt quia nec beata/nec miſera eſſe poteſt,
vel predeſtinatorꝫ ſaluti ſubſeruiat, vel infelicitatem
accumulet preſcitorum. Ideo prouide Sapiens di=
cit. Aqua/ignis/et ferrũ/lac/⁊ panis/et mel/botrus/
vue/oleum/et veſtimentũ. Sicut hec omnia ſanctis
in bonũ, ita impijs conuertuntur in malum. Sic de⁹
cui eſt ſummũ bonum, ⁊ incommutabile eſſe, cui eſt
ſemper idem eſſe, dicẽte propheta. Tu ſemp idẽ ipſe
es: ſic ordinat creaturas, vt ſingula naturã habeant
que bona ſunt/ſpeciem que pulchra ſunt, vſuꝫ p quẽ
bene ordinata, rationabili creature pficiunt. In hoc
autẽ vehementer admiranda, ⁊ predicanda eſt ſapiẽ
tia creatoris: quia cum nichil fecerit malum, ipſe ta=
men mala noſtra ſic ordinat ⁊ diſponit, vt nobis no=
cenda non noceant, ſed ad correctionem vel vltionẽ
nobis propoſita proficiant ad ſalutem. maxime his
qui diligunt dominũ. Diligentibus enim dominũ,
omnia cooperantur in bonũ. Ipſe ergo incõmutabi
liter bonus, et beatus, ſolam rationabilẽ creaturam
prouidit, et voluit ſue beatitudinis eſſe capacem: vt
idonea ſit illi adherere diligendo et ſperando, cuius
imago eſt: atqꝫ omnia deſiderabilia ſua in eius noti=
ciam, et obſequium iactare, quem noſſe viuere, cui
ſeruire regnare eſt.

¶ Qualiter dilectio prius deformata
peccato poſtea reformata eſt.

DEmum per eorum preuaricationem, re=
frigeſcente charitate cupiditas ſubintra
uit, que bona propria cõmunibus prefe
rens, ſuſpitiones, emulationes, conten=
tiones, et odia introduxit: imago tamen
creatoris, licet in homine ſit corrupta, non eſt pror=
ſus abolita. Propterea memoriam habet obliuio=
ni annexam. Sciẽtiã vero, ſed errori obiectam. amor

rem quoq;, ſed pronum ad cupiditatem. Celeſti ſiquidem iuſticie congruebat, vt qui libero abuſus arbitrio, amorem ſuum a vero et incõmutabili bono, ad bonum fallax, et tranſitorium deflexerat, ſimilitudinem dei ſibi per rapinam vſurpans, addiceret̃ ſimilitudini iumentorum. Ideo enim homo cum in honore eſſet non intellexit cõ.eſt.iu.et ſi.f.illis. Sicut profectum inſolenter appetens, decidit in defectũ. preſumens deo eſſe ſimilior, ei diſſimilis factus, et deũ perdidit, et ſeipſum. Nulla tamen preuaricatio ita imaginem dei potuit abolere, quin habeat in ſe qualitercũq; beate trinitatis imaginem. Anima eñ hominis ſui reminiſcitur, ſe cognoſcit, ſe diligit, ꝛ ſicut ſcientie ſue reminiſcitur, eamq; cognoſcit et diligit, ſic etiam dilectionẽ, ac memoriã ſuam diligit, et eiꝰ reminiſcitur, ac vtrũq; cognoſcit: vt videas quaſi in vna ſubſtantia anime vnitatem et in tribus, ſcientia ſcilicet ꝛ memoria, ꝛ amore, in quibus eſt anime ſubſtantia, videre eſt trinitatis imaginẽ. Propterea credimus dixiſſe pſalmiſtã: Verũtamen in imagine pertranſit homo, ſed et fruſtra conturbatur. Inſinuans non deeſſe imaginem dei ex natura, ſed ineſſe corruptionem ex culpa. Memoriã enim corrumpit obliuio, ſcientia obnubilatur errore, amor cupiditate degenerat. Sane ſoluto per Ieſuʒ chriſtum ſaluatorem noſtrum debito preuaricationis antique, deleto cyrographo, cuius morti obligatio nos tenebat aſtrictos, triumphatis et principibus et poteſtatibus quibus nos addixerat diuina ſentẽtia, cepit humana memoria reparari per ſacrum eloquium, ſciẽtia reſtitui ꝑ fidei ſacramentũ. Amor etiam referuente, ꝑ illius quã chriſtus in cruce nobis exhibuit, charitatis exemplũ. Erit autem reformatio huius imaginis plena, niſi memoriam non interpollabit obliuio, non obnubilabitur ſcientia errore, nec amorem dei rei aliene cupiditas deprauabit. In patria hec erunt, vbi nullus erit locus obliuioni, viuentibus in eternitate, nulla ſubreptio erroris fruentibus veritate, nulla cupiditatis titillatio abſorptis a charitate: Ibi erit ſumma pax, plena requies, eterna felicitas, felix et iocunda indeficienſq; tranquillitas. Iterum ad amicitiam reuertentes, dicimus ꝙ amicitia oritur, conſeruatur atq; perficitur inter eos duntaxat qui ſobrie, et pie, et iuſte viuunt in hoc ſeculo, nichil inhoneſtum volentes petere vel preſtare, nichil agere, ſeu cõſulere aut conſentire, qđ diſplicere deo, vel in anime diſcrimen aut cõmune incommodum ſentiant redũdare. Et ſic quorũdã ſententia reprobat̃, qui contra fidem, aut contra honeſtatẽ, ſeu contra rẽ publicam, bonumve cõmune, amicitiam exiſtimant ineundã. Certe ſerui regis Saul fidem domino ſuo laudabilius ſeruauerunt, nolentes parere atrocitati eius in effuſione ſanguinis ſacerdotum, ꝙ̃ doecydumeus, qui eiuſdem ſacrilegij malicia, ſe ad imperiũ domini ſui pariter inquinauit. Ionadab ammõ conſilio ſuo ſuggerens ꝛ procurans illius inceſtum, duʒ ad turpitudinem obſequium preſtitit, crudeliẽ amicitiam violauit. Patet amicos abſalon, ſancte fuiſſe amicitie tranſgreſſores, qui in regem ſuum, et in regnum prelia excitantes, cum Abſalon perduellionis flagitium incurrerunt. Erubeſcant itaq; vere nomen amicitie profiteri, qui eam viciorum aſſenſu vel cooperatione contaminant, et honeſtatis vocabulo abutentes, mutue gloriã amicitie ſibi ſacrilega preſumptione vſurpant. Porro qui non amat amicus non eſt. Ille autem nõ amat, qui amat iniquitatem: immo illam proculdubio animam odit, cuius amat iniquitatem. et ita neq; alterius amat animã, neq; ſuam.

Q omnes virtutes anime ex dilectione dulceſcunt.

Tria ſunt quibus deo ſpecialiter adheremus. Memoria, ſciẽtia, et amor. Memoria quippe quodãmodo cuiuſdã eternitatis capax eſt. Scientia noticie, voluntas amoris. In his tribus primus homo, deum in memoria tenebat ſine obliuione. Scientia cognoſcebat ſine errore. Amore affectabat, ſine alicuius rei cupiditate: Cumq; in his tribus eſſet homo beatus, in tertio tamen, id eſt in amore, creatori ſuo tanto familiarius adherebat, quanto dulcius guſtabat, ꝙ̃ ſuauis eſt deus. Quanto nimirum maior ſummi boni dilectio, tanto ſuauior in ea cum delectatione, et tanto plenior beatitudo. Licet enim memoria multa preterita retineat, licet ſcientia profundiſſima percipiat, nulla tamen delectatio ibi eſt, niſi ſe dulcedo amoris infundat. In rebus itaq; ratione vtentibus, deus ordinat memoriam, ſcientiam, et amorem, vt amor ex memoria et ſcientia conualeſcat, et illa duo in amore dulceſcant. Ex his formatur ꝛ firmatur in hoĩbus quibuſdã affectꝰ in dominũ: et inter ſe quedã blãda ꝛ ſocialis cõmunio voluntatũ. Deniq; in creatione hominis fedus ꝛ miraculum ſociale, ſpecialiter cõmendatur. Non eſt inquit deus bonum eſſe hominẽ ſolum. faciamus ei adiutoriũ ſimile ſibi. et ad maius et expreſſius, mutuo, iudiciũ, vnius ſubſtantiam de alterius ſubſtãtia propagauit. Ideo etiam de latere ade ſocia eius aſſumpta eſt, vt qui collaterales erant/etiam eſſent vita et moribus coequales. Sic natura primitiuos amoris affectus in hominuʒ cordibus exarauit, quos ſenſus interior poſtea quodam diligẽdi vſu, quaſi quodã guſtu dulciſſime ſuauitatis adauxit.

De dilectione amici et que eam impediunt.

In cõtractu amicitie multa veniunt, ex quibus formatur amicitia ꝛ firmatur, atq; cõtinuũ in ſe recipit incrementũ. Cum enim amicũ talem eſſe oporteat cui cor tuum et omnia cordis archana committas, prius eligẽdus, deide probãdus/deniq; admittẽdus, demũ ſumma tractandus reuerẽtia: ꝛ cõtinua deuotione colẽdus.

vt autem in amicitia ordinate vniuerſa procedant, in deo primitus velut in fundamento/ dilectionis primitie cõſecrentur. Poſtea vero electio probatione, conſenſu, et iugi familiaritate amicitie foueatur vt ſit in ea non ſolum ſtabilitatis, ſed quoddã eternitatis exemplar. Sic ergo tu illius, ⁊ ille tuus ſit, vt non in ſpiritualibus inter vos neq̃ in corporalibus, aliqua obrepat animarum, ſententiarũ, affectuum, verboꝛũ ve diſſenſio. Amicitiã enim firmãt, atq̃ pficiunt, electio, probatio, admiſſio, rerum diuinarum etiã humanarũ cum beniuolentia ⁊ charitate plena conſenſio. ad electionem autem pertinet vt nullus in amicitiam eligatur, cuius opinio alicuius criminis enoꝛmitate laboꝛet. Poterit tamen eligi et admitti, ſi alias ſit cõmendabilis vite, et facile ſanari valeat a vicio: cuius turpitudo moꝛes eius cõmendabiles decoloꝛat. Sunt autem quatuoꝛ vicia quibus preclarus nitoꝛ amicitie ſepius obfuſcatur. Hec ſunt. iracundia, inſtabilitas, ſuſpicio, atq̃ garrulitas. Sacra ſcriptura de iracundo ſic dicit. Noli eſſe amicus homini iracundo. Ira enim furoꝛ breuis eſt. Unde et ſcriptura eadem ſubiungit. Ne ambules cum homine furioſo. Item Salomon. Ira (inquit) in ſinu ſtulti requieſcit. Et in eccleſiaſtico. Eſt amicus qui odiũ et rixam atq̃ commiſſa vel conuicia denudabit, vbi quidam ex pꝛopꝛie complexionis naturali cõditione iracundi ſunt, ſui tamẽ motum animi vſq̃ ad ea que (teſtimonio ſcripture) diſſoluunt amicitiã, procedere non permittunt, Tales q̃ꝫdiu eoꝛum certa eſt affectio, patienter expedit tolerare: et exceſſum verbi ⁊ operis, blande coꝛrigendo, ⁊ benigne docendo, vel diſſimulare patiẽter, vel amicabiliter indulgere. Ex vicio iracũdie ſolent quinq̃ vicia, quoꝝ ſingulis amicitia ſepe diſſoluitur, quaſi quinq̃ hydre capita pullulare. Hec ſunt. Conuiciũ, improperiũ, ſupbia reuelatio ſecreti, et plaga doloſa. Audi non mea, ſed ſacre ſcripture verba dicentis. Qui cõuiciatur amico, diſſoluit amicitiã. verũtamen ſi amicꝰ aliqua ſurreptione verbũ preuentus aliquod triſte protulerit, ſi conſiliũ ſuum tuo pꝛetulerit, In his et cõſimilibus amicitiã diſſolui non expedit. Eſt enim adhuc, ſicut idẽ ſapiens ait, cõcoꝛdia ad amicũ, excepto cõuicio, improperio, ſuperbia, myſterij reuelatione, et plaga doloſa. Ideo autẽ conuiciũ vulnerat charitatẽ, quia quicquid ira inſtigante aliquis dixerit in amicũ, verum eſtimatur ab alijs eo quod pꝛolatũ ſit a conſcio ſecretoꝛum. Improperiũ vero deteſtabile eſt, cum quis ſcilicet falſa obijciẽs, pfundit confuſibili ruboꝛe innocẽtis faciem, grauans eius opinionẽ exterius, ⁊ interius charitatẽ. Superbia humilitatis inimica, eſt eo potiſſime deteſtanda, quia remedium penitendi, aut humilitatem cõfitendi excludens, reddit hominem audacem ad iniurias, ad coꝛrectionem ⁊ cõſilium contumacem: Denique myſterij vel ſecreti reuelatio execrabilis eſt, quia quicquid inter amicos erat amoꝛis, aut gratie impudenter euacuat, et omnia felle amaritudinis, et odio indignationis aſpergit. Ideo ſapiens dicit. Qui denudat archana amici, perdit fidem. Et paulopoſt. Amici myſteria denudare, deſperatio eſt anime infelicis. reintegratio enim amicitie deſperanda eſt in eo, qui pꝛimam iritam fidem fecit: et reuelãdo que ſibi commiſſa fuerant (tanq̃ꝫ deo) vniuerſa turbauit. Plaga doloſa moꝛſus eſt ſerpentis, et aſpidis. Uerbum enim Salomonis eſt. Si momoꝛderit ſerpẽs in ſilentio, nichil eo minus habet qui detrahit in occulto.

¶ Exempla eoꝛum que amicitiam impediant.

Ut de conuicio, atq̃ ceteris et impꝛoperio ſubijciamꝰ exempla, recolamus q̃ cum ſemey ſequeretur conuicijs Dauid a facie Abſalon fugientem, inter verba dauid teſtamentaria, ſemey moꝛtis ſupplicio ſententia celeſtis addixit: Exemplum de pena impꝛoperij habes, quia cũ nabal carmelus impꝛoperaſſet ſancto dauid q̃ eſſet ſeruus et fugitiuus, ideꝫ Nabal a domino percuſſus interijt. Penam ſuperbie habemus in Amon filio Naas regis amonitarum. Cum enim rex dauid diu cum rege naas amicitiam coluiſſet, et eo moꝛtuo, filio eius Amon fedus amicitie obtuliſſet: ille ſuperbus ⁊ ingratus amico contumeliã adiecit contẽptui: in cuius criminis vltionem, Dauid eum, et populum eius, vrbes etiam ipſius, igne ⁊ gladio deuaſtauit. De reuelatione ſecreti exemplũ habemus in achitofel: qui cõſentiens filio parricide, cum ei patris ſui Dauid perdidiſſet conſilium, dignum flagitio pꝛoditionis finem imponens, laqueo ſe ſuſpẽdit. De veneno detractionis exemplũ habemus in maria ſoroꝛe moyſi: que dum fratri ſuo pꝛeſumptuoſe obuiando detraxit, deus lepꝛa percuſſam, et a caſtris eiectam, ſeptẽ diebus a populi cõmunione pꝛeſcidit. Non ſolũ iracundi, ſed ⁊ inſtabiles et ſuſpitioſi debent eſſe ab electione amicitie alieni. Cum enim magnus ſit amicitie fructus ſecuritas, qua te credis et cõmittis amico: quomodo potes eſſe de illius amoꝛe ſecurus, qui circunfertur omni vento, qui pbet vultus, tota die induit, et in eadem voluntate (vel etiam ad modicũ) non ſubſiſtit? Suſpicioſi quoq̃, longe ſunt ab electione amicitie relegandi. Nichil enim amicitie magis congruit q̃ꝫ quedam pax, et quieta tranquillitas coꝛdis, at ſuſpicioſum ſemper curioſitas inquietat, timoꝛi ſtimulos ſuggerit, ⁊ multiplicem turbationis materiam ſubminiſtrat. Si enim amicum viderit alij ſecretius colloquentem, pꝛoditionem putat. ſi amicum ſe alij beniuolum et iocundũ viderit exhibẽtem, ſe contemptũ exiſtimat, coꝛrectionem amici interpꝛetatur odiũ, Laudẽ vero irriſionẽ. ſic in oĩbus peruerſus eſt, immẽſa peruertẽs. Linguoſos ad amicitie ſecreta non arbitroꝛ eligendos. Uir enĩ linguoſus nõ dirigetur in terra. et teſtimonio Sapiẽtis. Si videris hominẽ pꝛomptũ ad loquendũ, non plus dẽ

ipſe ſperare poteris q̄ꝫ de ſtulto. Talem itaqꝫ tibi eligas in amicum, qui tuis moribus, qui tue cõueniat honeſtati. Nam (teſte beato Ambroſio) inter diſpares mores amicitia eſſe non poteſt. Licet autem iracundia/inſtabilitas/ſuſpitio et verboſitas frequenter ſoleant electionem amicitie impedire, michi tamen videtur, non eſſe ab hac electione amicitie repellendos, qui patientia reprimunt iracundiam: leuitatem debita grauitate cohercent, qui vera dilectione ſuſpitiones euacuant, et iſtos probatiores crediderim et potius ad amicitiam eligendos, tantoqꝫ deuotius amplectendos, quanto fortius cohibẽt vicia virtutibus, et pugnantes contra ſe, voluntatibꝰ proprijs dominantur.

¶ De fide amicitie: et que in amico diligenda ſunt.

Probatur amicitia fide/intẽtione/diſcretione/patientia. Fide per quã te et omnia tua ei quem diligis, ſine vlla ſuſpitione cõmittas. Intentione vt nichil ex amicitia niſi deus, et naturale bonum (cuius ipſe auctor eſt) expectetur. Diſcretione, quid amico preſtandum ſit, in quibus enim pro amico triſtandum, vel in quibus ei congratulandum, in quibus deniqꝫ corripiendus ſit, aut in quibus, et qualiter tolerandus, diligenti cautela, et exquiſita examinatione diſquiras. Fides in amicitia maximum locum tenet. Ipſa enim cuſtos amicitie, et nutrix eſt; ipſa in letis et triſtibus, atqꝫ in quolibet vite ſtatu, ſe prebet equalem: intuens eodem oculo amicum diuitẽ, vel mẽdicum, fortem, aut debilem: ſanum, aut egrum, humilem, aut ſublimẽ. Ipſa tamen in ea que circa animũ accidunt, diligẽtia propenſiore attẽdit. Ea vero que extra animũ amici ſunt, non multum cõſiderans, ſi aſſunt nõ magni facit: ſi abſuerint nõ requirit. Sunt autem circa animũ hominis morum genera, et virtutes extra animum, fama, diuitie, et honores. Et notandum ꝙ ſicut aurum in conflatorio, ſic fides in neceſſitate probatur. Scriptũ eſt enĩ. In neceſſitate probatur amicus. et idẽ. Amici diuitis multi: ſed in diuitijs fides amicitie latet. Qui ſimulatorie amat, in ꝓſperis erit aduerſarius, aduerſis deponet laruam. dilectio hypocritarum in procella turbinis: et fucum ſubornate familiaritatis reteget. Qui nunc blande obſequitur, et ſe ad vere amicitie regulam, ſophiſtice cõmetitur. Verbũ ſalomonis eſt. Omni tẽpore diligit qui amicus eſt: vel ſemꝑ in anguſtijs cõprobatur. Et arguens infidelem deꝰ inquit. putridus et pes laſſus qui ſperat ſuper infideli in die anguſtie. Nec ſolum aduerſitate, ſed etiam ſilentio ſecretorum, examinatur amicitie fides. Euãgelica quidẽ ſentẽtia eſt, ꝙ qui in modico fidelis eſt, et in multo fidelis erit. Si ergo fidem amici operiri volueris, nec ei prius tui cordis archana cõmittas, ſed aliqua exteriora et modica, de quibus non magnum emergat diſpendium ſi fuerint reuelata. Et ea nichilominus ſub ea cautione et adiuratione terribili credas, ac ſi obeſſent prodita, et celata prodeſſent. Probatus igitur qui erit in minoribus, eum ſecurius poteris in maioribus experiri. Deniqꝫ ſi fama ſiniſtrum quid de te diuulgauerit, aut detractor aliquid turpitudinis tibi abſenti inuſſerit, et ille nullatenus inclinari valeat ad credendum, nulla moueri ſuſpitione, nulla dubitatiõe nutare, ꝙ fides eius certa ſit et ſtabilis, nulla tibi debet cunctatio ſupereſſe. Legimus in libro Valerij maximi quẽdam ſuggeſſiſſe platoni, ꝙ zenocrates eidem multipliciter detraxiſſet, et hocipſum relator efferebat iuramẽto firmare, cui Plato. non eſt credibile, ꝙ me non amet quẽ fideliter amo. Cumqꝫ criminator inſtaret, plato ſubiecit. ſi hoc in me dixerit hec ipſa in me expedire cognouit. Egrotabat alexander, et de cõmuni ſentẽtia medicorũ, Philippus medicus, ⁊ amicus eius, ei medicinam ſuis confectam manibus porrigebat: Superuenerunt littere parmenionis hortantis, vt rex philippi caueret inſidias. vtpote quem darius pecunia corrupiſſet. quibus lectis, ille hauſit incunctãter, ac tunc tradidit philippo ad legendũ. Ex ſuo nimirum amore affectũ penſans amici, in ipſo mortis nũcio vicium ſuſpitionis excludit. Quedaꝫ vero que in amici probatione, vel reprobatione potiſſima ſunt, Flaccus paucis verſibus claudit dicẽs. Abſentem qui rodit amicum, Qui non defendit, alios culpare ſuetus, Qui captat riſus hominũ, famãqꝫ dicacis, Fingere qui non viſa poteſt, cõmiſſa tacere. Qui nequit, hic mendax, hic eſt infidus amicus.

¶ Quibus modis probatur intentio diligentis.

Reſtat inſpicere qualiter intentio ſit probanda. Sunt enim q̇ non intendunt, aut ſperant in amicitia, niſi queſtum. Tales ſic amicos ſuos diligunt, ſicut bouẽ aut aſinum ſuum, de quibus expectant non gratiã, non pacẽ mentis captant, ſed lucrum. Illius itaqꝫ quẽ in ſecreta tue familiaritatis proponis admittere, probetur intentio, ne ſpe cõmodi tẽporalis, inire tecũ amicitiã velit. Mercalis eſt enĩ intentio, ⁊ non gratuita. propterea ſolidiores inueniuntur plerũqꝫ pauperum amicitie, q̄ꝫ magnatũ. Diuitibus eqdẽ aſſentatorie gratificatur a multis. Nullus vero erga inopem ſimulatorie agit: ſed purior eſt erga pauperẽ charitatis affectio, quãto nulla circa eum ſubeſt adulationis, vel ſimulationis occaſio. Si ergo videris hominem aliquem anxie appetentem qđ per te preſtare vel per alium poſſis, ſi in huius rei obtentu ei aliquis preferatur, facile qua tibi adheſerit intentione patebit. Nam in huiuſmodi caſu nunc ex directione oculorum, nunc ex vultus auerſione, nũc ex verbo ſubriſſi, nunc ex riſu ficto, nunc reuerentia et obſequio negligentiore, ambicioſe mentis egritudo poterit deprehendi.

¶ Quã neceſſaria ſit diſcretio in amicitia.

Diſcretio inter amicos plurimũ neceſſaria eſt. Sicut enim nauis ſine remige, ſic ſpiritus amicorum ſine diſcretione, motu quodã irrationabili ⁊ inſtabili circunfert̃. Tales ſunt qui leues amicorum reatus ferunt impatienter, auſtere corripiunt, et in ſuis actionibus precipites negligunt magna, contra minima inflãmantur, et omnia cõfundentes, non perſonã, nõ locũ, aut tempus, ſeu caſum ignorantie aut neceſſitatis, attẽdũt. Talis ex indiſcreto animi motu neſcit quibus/quando/rem publicare debeat aut celare.

¶ Quã per patientiam probatur amicitia.

Probetur etiã amici patiẽtia ſi oportunũ videris eum durius arguendo, vt exerceatur eius tolerantia et probetur. Quã ſi quandoq; incauta ſecreti reuelatiõe, vel aliqua leui tranſgreſſione te offenderit, non ideo ab eius electione, vel dilectione reſilias quãdiu correctionis aliqua ſpes ſuperſit, nec te in eligendis aut probandis amicis tedeat exactiſſima deliberatione verſari, cũ ex tali ſtudio percipias deſiderabilem fructum, medicamentum ſcilicet vite, et iugis leticie ſolidiſſimũ fundamentũ. Vide tamen ne (ſicut frequenter accidere ſolet) quidã amoris impetus probationis ſpacium precurrat, et precludat probandi iudiciũ. Vir itaq; prudens paulatim cohibeat, et refrenet hunc impetum, vt beniuolentie modum imponens et regulam: diſcretũ in affectum tranſeat, et ſe tandẽ amico premiſſa probatione cõmittat. Neceſſaria enim probatio eſt inter homines parũ bonos, vel vbi eſt bonorum malorum ve cõmixtio: ſed examinatione non indigent quos probauit deus, quorum iam conuerſatio eſt in celis, quos vnius moris in domo facit regularis conditio, equalitas voluntatis, fida et certa cõmunio charitatis: inter quos quiſq; alium ſic diligit vt ſeipſum: atq; omniũ exultatio, affectione mutua propria efficere ſingulorũ, vbi vniuerſitatis gaudium qđ de conſciẽtie bone teſtimonio interiore cõtrahitur, cõmunione charitatis, et amicitie beneficio, quilibet facit ſuum.

¶ Quibus amicitia eſt fouenda.

Fouenda eſt amicitia cũ exactiſſima ſollicitudine, et cautela in primis omnis ab ea relegetur ſuſpitio. Ipſa enim amicitie venenũ eſt. In hoc ergo noſtre mentes, quaſi vel i portu ſolidiore firment̃, vt nec de amico male ſentire, aut male dicẽti de illo credere. nec vel in modico conſentire poſſimus. Si videris aliquẽ alios omnes habere ſuſpectos/ in ſingulis ſuſpicantẽ proditionis inſidias, nullum diligentẽ, nec ſe diligi ab aliquo exiſtimantẽ, hunc dãnabiliter miſerũ reputare debes. e diuerſo eum feliciſſimũ puta, qui ſic amat omnes, vt amari merear̃ ab omnibus, vt ſue mentis tranquillitas nullo timoris, aut ſuſpitionis ſcrupulo moueatur. Sic ergo fouenda eſt amicitia, vt ſit in noſtro ſermone iocunditas, hylaritas in vultu, ſuauitas in moribus/et in ipſo aſpectu quedam oculorum fauorans, et grata iocunditas. Sit etiã in honeſtis rebus crebra collatio, cõmunicatio vera archanorum, in alternis voluntatibus mutua obſequela. Veritas in euãgelio loquens ait. Iam non dicam vos ſeruos. vos autem dixi amicos meos, quia omnia quecunq; audiui a patre meo, nota feci vobis. Et rurſum. vos amici mei eſtis ſi fe.q.e.pre.vo. In his verbis (ſicut ait beatus Ambroſius) dedit nobis formam amicitie quam ſequamur, vt ſecreta nr̃a reuelemus inuicẽ, et amicorum voluntatem alternatim faciamus. Amicitia itaq; vicaria cũ gratulatione nutritur, et ſi ſeuerior amici facies quandoq; maturam exhibeat grauitatem, ipſa grauitas tanto cõmendabilior erit, quanto benignius ad affectum deſcenderit ſocialem. Nimirũ, lex amicitie ſuperiorem humiliori cohumiliat, vt qui ordine, dignitate, vel ſciẽtia pr̃eminent, plurimo humilitatis ſpiritu minoribus condeſcendant.

¶ Quã dei aut nature bona et non alia ſunt in homine diligenda.

Exiſtimet autẽ homo bona dei et nature munera reputanda ſpecialiter in amico, et omnia que extẽpla ſunt, hec pro nichilo exiſtimẽtur. Amicitia itaq; non gemmis ornatur ſed cõſenſu, non delitijs impinguatur, non tumeſcit honoribus, nõ amplis poſſeſſionibus dilatatur. In amico igit̃ nature conſideretur equalitas, non fortune circumpendentia, vel accidentia requirãtur, ſed ſic animorum paritas inter amicos vniuerſa diſponat, vt deſcẽdat ſublimis, humiliſq; aſcendat, diteſcat pauper/et diues indigeat, et ex cõparis affectus cõmunicatione, fiet equalitas. Sic ſcriptum eſt. Qui multum habuit, nõ abũdauit. et qui modicum: non minorauit. Lex amicitie eſt, tanto reuerentius amicum ſuſcipere, quanto maiori neceſſitate intelligatur laborare. Ionathas amicus dauid, non ſucceſſionẽ in regno, non patris cõminationes attendens, ſeruum ſui patris quẽ in amicitiam ſuſceperat, a patre fugatum, morti addictum, in heremo abſcõditum, ſibi ad regni gloriam preferebat. Tu eris (inquit) rex, et ero ſecundus poſt te: Audiant homines venerandũ amicitie verbum, et imitatione digniſſimũ. Saul dauid querebat ad mortem, ⁊ proditionis arguens ſacerdotes, eos ſolo ſuſpitiõis intuitu trucidabat. Rupes ac mõtes, ⁊ valles, et nemora militibus obſidebat: omneſq; principes coniurare in dauid exitiũ compellebat. Solus Ionathas, q̃ dauid q̃ſi emulo exheredatori ſuo inuidere poterat, aut offendi reſiſtebat deferebat amico, ꝓbebat afflicto ſolaciũ, et amiciã regno preferẽs, Tu eris (inquit) rex, ⁊ ego ero poſt te ſcđs. Vrgebat ſaul ionathã cõuicijs: vrgebat terribilibus minis vt animũ eius i dauid odiũ ꝓuocaret. Cũq; ſaul mortis ſentẽtiã dictaret in dd, Ionathas q̃ſi a ſnĩa pr̃is hĩanter

appellās, quare (inquit) morietur dauid: quid fecit? ipſe poſuit animā ſuam in manu ſua, et ꝑcuſſit philiſteum ꝛ letatus eſt. Quare ergo morietur? Saul vero in veſaniā verſus, niſus eſt eius latus lancea confodere, et improperia Jonathe ſuperaddens, vocauit eum filium mulieris virū vltro rapiētis. adiecit, et ꝙ diligeret Dauid in cōfuſione ionathe, et ignominioſe matris eius, totūq̄ virus iuidie euomēs, atq̄ ambitionis ꝛ odij ſuſcitare cupiens incentiuū, ꝙ̄diu (inquit) vixerit filius yſai/non ſtabilietur regnū tuū. quē non mouerēt hec verba: cuius amicitiā non deprauarent in odiū? Quis ſe, ꝛ generationē ſuam alij non preferret? Quis fidei cōpromiſſum in hac parte non rumperet? Porro fortis et verus amicus ad omnia patiens, et ad minas amicus filijs ꝛ honorē eius honori ꝓprio anteponens in oībus memor gratie, ꝛ immemor glorie: Tu eris (inquit) rex, ꝛ ego ero poſt te ſecundus. Teſte tullio. Quidā erāt qui ꝑferre pecuniā amicitie ſordidum eſtimabant. Illos autē erat impoſſibile reperiri, qui honores, magiſtratus, imperia, poteſtates, amicitie non preponāt. Imbellis eīn ꝛ māca eſt humana natura ad obiectā ſibi potentiā condēnandā. ſed inuēctus eſt Jonathas victor nature, ꝛ cōtra naturā contemptor poteſtatis ꝛ glorie. Hec eſt amicitia vera, ſtabilis ꝛ eterna, que ſi tētata ſit arietibus, et machinis pulſata, nō mutat, nō ſuſpitione mouetur, nō inuidia, vel ambitione, non iniurijs, nō contētionibus vel imperijs laceſſita vacillat, ſic amicitia equalitate fouetur. Unde beatus Ambroſius. Defer amico vt eq̄li, nec te pudeat amicum preuenire officio.

¶ Que et quanta liberalitas in amicitia requiratur.

LEx prima eſt amicitie, ſicut ſcriptorū clamat auctoritas, vt non niſi honeſta petamus ab his quos in amicitie ſinu recipimus, eiſq̄ poſtulātibus aliquid non cū difficultate ꝛ dilatione, aut cōſenſuum contrarietate cōmodemus. Scriptū eſt, perde pecuniā ꝓpter amicū. Si pecunia ꝓ amico perdēda eſt, multo fortius eius cōmodis ꝛ neceſſitatibꝰ exhibenda. Porro nō omnes ꝑ oīa, ſed certi per certa, ditiores aut pauperiores inueniūtur. Ideoq̄ non oīa poſſumus omnes. abūdat iſte pecunijs, ille agris, alter honoribus, alius plus in ꝯſilijs pōt, aliꝰ in familiaritate potētiū. Quicquid autē amico impenderis, nunq̄ improperio recoles. Illud eſt iacobi verbū. Si quis (ait) indiget ſapiētia poſtulet a deo, qui dat omnibus affluenter, et non improperat. Quotiens igitur amico donaueris non auertas faciem, non frontem obducas, non deponas oculos, non mercedem expectes, non differas aut prolonges, ſed hylari vultu, ſerena facie, et ſermone iocūdo condire ſtudeas munificentiā tuā, et quaſi voluntatem petentis preſagiens occurras, et deſideriū eius liberalitate precurras, vt non rogatus videaris preſtare que dones. Animus igenuus nichil magis erubeſcit ꝙ̄ petere. Cum ergo tibi debeat eſſe cum amico anima vna ꝛ cor vnū, abſurdū eſt, ꝙ non ſit vna cum amico pecunia. Sic petiturū beneficijs preuenire curemus, vt ille qui accepit potius videatur preſtare gratiā, ꝙ̄ ille qui dedit. Booz aduertens inopiam ruth moabitidis colligentis ſpicas poſt meſſores ſuos, alloquitur eam, conſolatur, et inuitat conſortium puellarum, eius etiam verecūdie parcēs precepit meſſoribus ſpicas de induſtria relinquere, quas illa poſſet ſine pudore colligere. Sane ab hac liberalitate neminē paupertas excuſat, et vtinam omnes eſſent paupes ſpiritu, vberior enim eſſet in beneficijs, mutue benignitatis obuētus. Sapiens dicit. Feliciſſimā agerent homines vitā, ſi duo verba eſſent ſublata de medio meum et tuum. Seneca refert in lib. de beneficijs: ꝙ cum multi multa pro ſuis facultatibus doctori ſuo Socrati obtuliſſent Eſchines pauper eius auditor nichil inquit dignum te, qđ dare tibi poſſim inuenio, et in hoc pauperē me ſentio, hoc ſolum qđ habeo. i. meipſum tibi do. Ceteri tibi multa dederūt, ꝛ ſibi plurima reliquerunt. Ego quod ſum et qđ habeo, tibi dono. Cui ſocrates Magnum munus dediſti, niſi te parui eſtimes. Gratum habeo donum, et illud melius reddā tibi de ſuo. Seipſum itaq̄ dedit, qui qđ daret de bonis fortune non habuerit: ꝛ ſic inter paupertatis anguſtias, liberalitas materiam inuenit largitatis. Si ergo filius chriſti es aut petri diſcipulus, vt poſſis dicere aurum et argentū non eſt mecū, habes qđ auro precioſius eſt et argento. potes pro amicis orare, conſolari afflictos, laſſos erigere, compati patientibus, et gaudentibꝰ cōgaudere. Potes docere ignaros, propriam reputare deſolationem alterius, potes ſuſtinere diſcolos/puſillanimes roborare.

¶ Quanta diſcretione benefaciendum ſit amicis et cautela.

ILlud autem inter amicitie mādata prouida diſpenſatione curetur, vt cum omnes amicos tuos diligas: non tamē vniuerſos munificētia equali ad beneficia vel honores, oblata oportunitate promoueas. Sunt equidem pleriq̄ qui ſe non diligi cōqueruntur et credunt haberi contemptui, ſi alios et non ſe, viderint curis et officijs implicari. Tu vero ſolerter attendas nunquid poſſis preſtare, ſed quid, et quantum ille cui donaueris ferre valeat, et ſufficienter implere. multos in vere amicitie ſinu recipimus et fouemus, quos ſine diſpendio fame noſtre, ipſorum ſine periculo, ſine ſcandalo cōmuni, ad eminentiam quam appetunt erigere non valemus. Uirtutem itaq̄ ꝛ prudentiam hominis nos metiri oportet, vt in diſtributiōe honorum preualeat ratio, non effectus, ſuas tamen partes in talibus obtineat liberalis affectio, vbi virtutum equalitas inuenitur. Alias tamen nemo autumet ſe contēptum, ſi ei melior preferatur. Sane dominus Johanni pretulit Pe-

trum: nec affectū ſubtraxit diſcipulo quē diligebat Petro cōferēs principatū. Claues regni celorū Petro cōtulit, vt celū aperiret & clauderet. Johāni vero nobis aperiēda ſui archana pectoris reſerauit. Petro cōmiſit curam & regimē eccleſie ſue: Johanni vero curā & cuſtodiā matris ſue. Petrus ergo ſublimior, ſed Johānes ſecurior. Petrus exponit actiōi, Johānes affectui. Petro ſuā paſſionē dn̄s indicat predicēs ꝙ alius eū traderet, et duceret quo nō vellet. De Johanne autē dicit: Sic eum volo manere donec veniam. Nō audet Petrus inquirere a dn̄o quis eum traderet: Johānes aūt innuēte Petro, qđ princeps apoſtolorū inquirere verebat, cōfidenter interrogat. Tali ergo modeſtia, & cōſideratiōe tam ꝓuida: diſtribuant inter amicos officia: vt in omnibus p̄ſit ratio non affectus, & iuxta omnē facultatē, qđ vnicuiq; ſit portabile, aut vtile diſcernat. Nō omnibus tn̄ equalis affectio impendat: q: ſm mores, & cōuictū, & merita hominū, certa nobis diligēdi forma preſcribit. Diligebat Johānes a chriſto familiarius: ſed dubiū eſſe poteſt vtrū Petro feruētius. Paulus de tymotheo ſcribit ſe neminē ita habere in anima: De tyto loquēs. Cum veniſſem (inquit) troadē, non habui requiē ſpiritui meo: eo ꝙ nō inueniſſē tytū fratrē meū. Et idē. Cum veniſſem macedoniā, nō habuit requiē caro mea: ſed q̄ cōſolat humiles, cōſolaturus eſt vos deus in aduentū tyti. Sit ergo inter amicos ratiōabilis ex moderata diſpēſatione beneficiorū collatio: ſit alter alteri manus, ſit oculus, ſit baculus ſuſtētatiōis, ſit mutua ſpirituū requies, ſit anguſtijs refrigerij portus. Deniq; ſic in amicitia cōuerſent, vt ad illū amorē cōſcendere mereant: quo chriſtus toto corde diligitur, vt plurimū in eo amicitie fructum carpant quando timore ſublato, & ſollicitudine quā nunc ſibi viciſſim exhibent, plena et eterna ſecuritate fruētur.

¶ De reuerentia exhibenda inter amicos, et de mutua correctione inter eos.

Amicus preterea ſic faciē reuereat amici/ vt aures vel oculos eius verbo/ſeu geſtu/ vel opere nō offendat. Optimus amicitie comes, & ornamētū precioſiſſimū: verecūdia eſt. Et e diuerſo/peremptoria eius eſt inuerecūdia, & erecte frōtis infrunitas. Pleriſq; accidit ꝙ iracūdie ignis in eorū corde cōceptus, iam ꝓdiret in publicū: aut cū iam verbū cōtumelie prupiſſet ad fauces, ſuperueniētis aſpectus amici, ſedabat eſtuātis motū: turbatāq; mentis faciē quodā placore vultus, & auctoritate venerabili ſubito ſerenabat. In hoc etiā apparet amicitie magna virtus: qđ in ſuadēdo vel diſſuadendo aliquid plurimū poteſt. Quippe cū nec fides eius ſit dubia: nec blāda ammonitio ſit ſuſpecta. Amico igit qđ honeſtū eſt ſuadeas aperte/libere/ & ſecure: et ſi vtilitas eius exegerit, eundē nō timeas obiurgare: cū aūt pleruq; moleſta ſit ammonitio, & ꝓpter hoc amicitia qn̄q; turbet: iuxta comicorū illud: Obſequiū amicos: veritas odiū parit. Illud quidē obſequiū damnabile eſt/ qđ amicū indulgentiorem viciis facit: Fiat itaq; ammonitio non acerba, obiurgatio non cōtumelioſa. Aſſit honeſta et ſuauis affabilitas: omnis autē aſſentatio ſit ꝓcul, & a cōditiōe amicitie aliena. Verbū Ambroſij eſt: Si quid viciosū deprehēderis in amico, illū prius occulte corripe. Si te nō audierit, corripe eū palam. Si vero ſe ledi putat, tu tn̄ corripe. Et ſi animū eius vulneret amara correptio, tu tn̄ corripe. Tolerabiliora eñ ſunt amici vulnera, q̄ adulantiū oſcula. Sicut romani ſcribit auctor eloquij, obiurgatiōes nōnunq̄ neceſſarie ſunt: quas fieri oportet & maiore vocis cōtentione, et acriore grauitate verborū: ita vt videamur irati. Verū ſicut ad uoendū & ſecandū, ſic ad hoc genus caſtigandi inuiti, & rariſſime veniamus, maxime ſi nulla alia medicina ſuperſit. Ira vero ꝓcul abſit: cū qua nichil conſiderate, nichil recte fieri poteſt. Caſtigatio ergo ex grauitate & clemētia condiat: vt repellatur cōtumelia, et qui obiurgat ſeipſum eſſe cauſam huius acerbitatis cognoſcat. In oībus deniq; ſeruet cenſura modeſtie: ne videatur quis iracūdie ſue plus ſatiſfacere, q̄ amori. Sūt eñ qui ebullientē interius eſtum veſanie noīe zeli palliant et colorāt: ſed qui ſequūtur ſue mentis impetū: et non potius rationem vix vnq̄ in corripiēdo ꝓficiunt. Sit ergo (queſo) in corripiendo ſermo triſtior, deiectior vultus, intercipiāt verba ſingultus, et lachrymādo ſentiat q̄ corripitur: totum hoc ex amore, nō ex rancore ꝓcedere. Si primā correptionē recipiat, vel ſecundam: iterū ora, plora, ſuſpira, & vocē gemitus intercidat: agat amicus in veritate quicquid emollire poteſt alterius animū: nichil tn̄ ſit in verbo, vel plāctu, aut geſtu, ſimulatione aliqua ſubornatū. Simulatio ſiquidē & aſſentatio, due virulentiſſime peſtes ſunt: que ſemꝑ ꝓcul ab amicitia relegēt. Verbū ſapiētie eſt: Simulator & callidus ꝓuocat iram dei. Per callidū intelligis adulatoris aſtutiam. Sicut comicus exprimit in gnathone. Negas, ait quis: nego. ais, aio. Poſtremo imperaui egomet michi, omnia aſſentaui. Scriptū eſt per ꝓphetā. Popule meus q̄ te beatificant, in errorē inducūt: & viam greſſuū tuorū diſſipant. Item de aſſentatoribus loquit ꝓpheta in perſona populi infidelis. Videte vobis vana loquimini/vobis placētia. Et rurſus ꝓphete ꝓphetabant mendaciū: et ſacerdotes applaudebant manu: & talia dilexit populus meus. De ſimulatore iterū Salomon dicit. Simulator decipit amicū ſuū, & tēpore aduerſiōis meditabitur dolū. Amici ergo correptio tota de medullis anime, et de intima cōpaſſione ꝓcedat: vt ſic ſe habeat in melioratione amici, ſicut circa ſe fieri ꝓpheta deſiderat dicens. Utinā corripiat me iuſtus in miſericordia: et increpet me o.a.p.n.i.ca.m. Sic autē ſimulatio et aſſentatio amicitie intoxicāt prauitatem: ſic diſſimulatio inter amicos quādoq; parit & nutrit affectuū paritatem. Eſt eñ quedā diſſimulatoria ſeu diſpenſatoria correctiōis dilatio: pro loco, ꝓ tempore, ꝓ ꝑſona. Nam ſi

amicus publice, ⁊ in palpebris cōmunis fame deli-
querit, nō eſt ſubito vel publice obiurgād⁹: ſed quan
tū ſalua lege amicitie fieri poteſt, decet nos ei⁹ diſſi-
mulare, aut excuſare erratū: ⁊ ad correctionē ei⁹ tem
pus exquirere oportuni⁹, et familiare ſecretū: dū eñ
ex turbatione recenti adhuc eſt inquietus eger ani-
mus, cauta diſſimulatiōe opus eſt: donec mētis nu-
bilo ſerenato, auris pacatior verba blande monētis
admittat. Certe cum rex Dauid adulterio proditio-
nem adiecisſet, correpturus eum ꝓpheta Nathan,
regie tamen deferēs maieſtati/ nō ſubito, nō mente
turbata, tanti ſceleris ei crimen impegit: ſed cōgrua
diſſimulatione premiſſa, et ꝓpoſito enigmate com-
petenti, ſententiam contra ſe iudicantis extorſit.

Non eſt amicus tolerandus ſi in aliquo
enormi vicio incorrigibiliter perſeuerat.

FRequenter autẽ reperire eſt aliquos qui
non ſolum admiſſi, ſed in amicitia iam fir
mati ſiniſtra opiniōe laborāt: ita ꝙ in ſuo-
rum damnum, vel infamiã amicorū eo-
rundem peccata redūdant. Hi ſalutaribus monitis
ſunt curandi: qui ſi ſe incorrigibiles exhibuerint, nō
ſtatim rumpēda eſt amicitia, ſed paulatim (ſicut ele
gāter docet quidã ſapiens) diſſuenda. Et hoc ipſum
exceptionem recipit. Rumpenda eſt eñ, ſi amici cri
men adeo enorme eſt/ vt ſine fame diſpēdio tolera-
ri nō poſſit: videlicet ſi cōtra fidem chriſti, ſi cōtra pu
blicam vtilitatem, vel ſimile aliquid preſumptione
attentauit, diſſuenda eſt amicitia. Ita ꝙ non ꝓſilia-
tur ad iurgia, non ad ſeditiones, non ad contumelie
verba. Inhoneſtum eſt eñ bellum cū eo gerere, quẽ
tue familiaritatis ſecretariū habuiſti. Amicitia diſ-
ſoluta/ nulli maledicta cōgerant in amicos, nō ſuſur
rent in tenebris, non in angulis detrahant, nō excu-
ſent ſe mēdaciter vt alios dehoneſtēt. Soluta deniqꝫ
amicitia ſemper ei quẽ amicū habueras, hic honor
exhibendus eſt: vt qui infert, nō qui patitur iniuriam
ſit in culpa. Amicitia igit nunqꝫ a ſua eternitate de-
generet. Qui enim amicus eſt, ſemper diligit: ideoqꝫ
ſemper eum dilige qui te dilexerit: ⁊ ſi amicitia ſub-
trahatur, cū eo dilectio ꝑſeueret. Conſule fame, con
ſule ſaluti, ⁊ ꝓſpice paci eius: nunqꝫ ſecreta amicitie
ꝓdas, licet ipſe ꝓdiderit. In his cum omnibus ita
caute ambules: ne bonū odorem opinioni tue ei cō-
ſulendo, aut alias colloquendo, aliena criminatione
cōtamines. Sed ſic ſtatum animi ordines: vt nullus
amor religioni, aut fidei, ſeu paci multoꝝ, patrie, vel
ſaluti preiudicet. Rex equidẽ aſſuerus qui ſuperbū
Aman pre ceteris ad penitiora ſue familiaritatis ad
miſerat, in cruce ſuſpendit: preponens cōiugij fidem
⁊ ſalutem multitudinis amicitie: quã ille cōſilijs ma
culauerat fraudulentis. Iahel vxor aber cynei: licet
pax firmata fuiſſet inter ſyſaram/ ⁊ domum viri ſui:
illi tamen pacem populi preferens, caput ſyſare cla
uis malleoqꝫ trãſfixit. Dauid rex licẽ de iure veteris
amicitie Ionate poſteritati pepercisſe debuerit: au-
diens tamen ꝓpter ſaul ⁊ domū eius, ⁊ ob ſanguinē
gabanitarū quos ſaul occiderat, populū a dño fame
grauiſſima trib⁹ annis afflictū: ſeptē viros de cogna
tione ſaul ⁊ ionathe gabaonitis tradidit puniēdos.

Qualiter amicitia diſſoluēda ſit, ⁊ ꝙ modeſte.

ILlud eſt in amicitie ſolutione notādum
ꝙ in partem illius qui amic⁹ eſt, ſolutio
amicitie nunqꝫ cadit. Qui enim leditur,
ledenti amicus eſſe nō deſinit: diligit nō
diligētem: benedicit maledicenti: ſuum
contemptorē honorat: ſeqꝫ beneficiū exhibet ſibi ma
leficia machinãti. Turpe eſt maxime homini ortho-
doxo refricare iniurias, ⁊ odiorū ſopites cineres de-
nuo ſuſcitare. In lege Moyſi ſcriptum eſt: Nō que-
res vltionem, nec memor eris iniurie ciuium tuorū.
Cicero de laude Ceſaris ſcribēs: Nichil (inquit) niſi
iniurias obliuiſci ſoles. Et in eccleſiaſtico. Qui vin-
dictam querit, vindictã inueniet a dño. Apoſtolus.
Nemini malum ꝓ malo reddentes: nec maledictum
pro maledicto. In euangelio legimus ꝙ ille qui ſer-
uo ſuo noluit miſereri, datus eſt tortoribus/ donec
vniuerſum debitum perſoluiſſet. Semper ergo ſit in
memoria gratia familiaritatis antique: nec eam ſu-
perueniens vnqꝫ poſſit malignitas abolere.

Ex quibus cauſis/ ⁊ in quibus ami-
citia diſſoluatur potius ꝙ rumpatur.

SUnt autem quatuor in quibus amicitie
diſiunctio locū habet. Dilectio, affectio,
ſecuritas, atqꝫ iocunditas. Dilectiōis eſt
cōſulere, ꝓuidere, ⁊ amico beneficia exhi
bere. Ad affectionem vero ſpectat quedã
iocunda ⁊ ſuauiſſima delectatio. Ad ſecuritatē perti
net quorũlibet ſecretorum ſine omni timore et ſuſpi-
tione cōmunicatio. Ad iocunditatem vero, de ꝓſpe
ris ⁊ aduerſis, de vtilibus atqꝫ nociuis: atqꝫ de omi-
bus quibus mens humana afficitur: amica et fami-
liaris, dulcis et blanda collatio. In his itaqꝫ amici-
tia patitur ſectionem: qꝛ licet dilectio in aliquo ſta-
tu remaneat, ſubtrahitur tamen illi interior illa ſua-
uiſſime dilectiōis affectio, perit ſecuritas per quam
ſua reuelabat archana, turbatꝫ iocūditas, quã blan-
da cōfabulatio ſerenabat. Manet itaqꝫ dilectio: ſed
gratia familiaritatis aufertur: veteris tamen amici-
tie veſtigijs aliqua reuerentia ſemper impendenda
eſt: niſi eam enormitas reatus elimineт.

Explicit liber de amicitia chriſtiana.

Incipit de charitate ſeu dilectione dei
Liber primus.

SIcut precedētia docuerūt, amicicia vera nō eſt, niſi ſuum in dño habeat fundamētū. Ea propter cum amicicia donū dei ſit iuſtuꝫ: vt qui ex dono dei diligit, nichil ꝑter deū aut niſi ꝓpter deū diligat: vt illuc flumina refluāt, vnde fluūt: nec riuus a ſuo fonte degeneret, qui de plenitudine gratie affluentis emanat. Illam ſiquidē vnice ſingulariter magnā atqꝫ ſummā amiciciam ꝯfitemur, per quam deus amicos nos vocare dignatus eſt, ſi etꝰ ꝑcepta fecerimus. Vos (inq̄t) amici mei eſtis: ſi feceritis qđ precipio vobis. Hec dei amicitia eſt charitas: qua nos dilexit ante mundi cōſtitutionē, et elegit in dilecto filio ſuo. Ipſa eſt fons omniū bonorū, omniūqꝫ donorū que nobis a magnificentia ſuperceleſti ꝓueniūt. Ab hac oīs amor legitimus ordinem, formāqꝫ ſortit: nec ordinata eſſe poteſt aliqua mētis affectio, niſi ab ea cauſam/modū/et ordineꝫ mutuet. De hac ordinatiſſima charitate ſapiētia in libro ſui nominis dicit. Ab eterno ordinata ſum. Hec ordinata a deo, ordinat angelos in miniſterijs ſuis: hec ſtudia ⁊ exercitia iuſtorū diſponit in ꝓfeſſionibus ſuis. Hac mediante ordinata eſt lex per angelos in manu mediatoris: ſine hac amicitia inter hoies ordinata eſſe non poteſt. Nam cū apoſtolus dicat: Omnia ſꝫm ordinē fiant in vobis. Et ipſe iterū. Omnia veſtra in charitate fiant. Patet ea ordinē non habere, que in charitate nō fiunt. Charitas via eſt, ⁊ vita virtutū: ipſa eſt via eminētior, ⁊ illic iter quo oſtenditur ſalutare dei. Unde apoſtolus in pria epiſtola ad corinthios. Adhuc (inquit) viā eminentiorē demōſtro vobis. Et idē. Scire ſupereminentē ſcientie charitatē dei. Hec via de qua Yſaias dicebat. Ambulabūt hac via q̄ liberati fuerint, ⁊ redēpti a dño: ⁊ venient in ſyon cū laude: fugiet dolor, ⁊ gemitus, letitia ſempiterna ſup capita eoꝝ, gaudiū ⁊ letitiam obtinebūt. Charitas eſt preceptum dñi lucidum illuminās oculos. Ipſa eīn lumē cordis eſt, omnes ſenſus hoīs, et affectus clarificans ⁊ ſerenās: vt diſcat ⁊ ſciat vbi ſit lumen oculoꝝ ⁊ pax. Charitas eſt oleum qđ omni liquori virtutum ſupernatat, qđ ſanat, qđ illuminat, qđ oēm aſperitatē ꝓpria ſuauitate lenificat. Hoc oleo vncti apoſtoli ⁊ martyres, ſuauiſſimā reputabāt mortis amaritudinē, et immanitū ſeuiciam tormentorū. Chriſtus eīn vnctus a deo pre participibꝰ ſuis, hoc oleo ſuos creditores, ⁊ exactoris iugū a facie olei cōputreſcere facit. Spiritus (inquit) dñi ſup me: eo ꝙ vnxerit me. Charitas nō ſolū mortis, ⁊ ſupplicioꝝ amaritudinē ſignificat: ſed ⁊ ipſam mortē potētiſſima virtute mortificat. Nōne chriſti charitas peremptoria mortis erat: cū ipſe dux vite/mortiſqꝫ deſtructor, cōminaretur et diceret? Ero mors tua o mors: dilectio ſiquideꝫ fortis eſt vt mors, immo fortior morte. Cum eīn mors vitam eripiat temporalem, nos ad vitam charitatis introduxit eternā. Illa nos a vita tranſitoria deijcit: hec ad vitam et gloriam ſine fine reſtituit. Charitas eſt porta ſpecioſa: que in euerſiōe hieruſalem portis alijs omnino deſtructis, integra ⁊ intacta permāſit. Charitas eīn nunq̄ꝫ excidit. Hec eſt ſpecioſiſſima ſunamitis: que Dauid in virginitate ſua calefaciebat: eo ꝙ non poterat calefieri pellibus animalium mortuorū. Qui eīn verſantur in operibus mortuis refrigeſcente charitate, cogitatiōe paſſionum chriſti denuo recaleſcūt. Hec eſt nebula que ad preces Heliſei magnā excreuit in pluuiam. Cū eīn deum ex toto corde diligere incipit: ſtatim non ſolum ad proximos, ſed etiā ad inimicos beniuolentie ſtillicidia, et gratie fluēta diffundit. Nimirum, charitas enim eſt oleum vidue: quod cōtinuum ex ſui diſtributione ſuſcipit incremētū. Mulier ſiquidē de vxoribus ꝓphetarum vxor abdie clamauit ad Heliſeū dicens. Vir meus mortuꝰ eſt: ⁊ ecce creditores tollūt a me duos filios ad ſeruiēdum ſibi. Impleuit ad vocem ꝓphete vaſa oleo quo debebat inungi. Sunt filij timor, et amor: qui vaſa pauca non afferūt: quibus modo gratia oleum beniuolentie ⁊ deuotionis infundit: claudit tamen hoſtium cōſcientie a fauore humane laudis, ne ſine oleo inter virgines fatuas reputetur. Creditores ſunt importuniſſimi exactores maligni ſpiritus: qui ꝓ voluntate tranſitoria eternos exigant cruciatus. Vicini a quibus vaſa mutuo accipiunt: ſunt angelice poteſtates, animeqꝫ ſanctorū, qui nos conſilijs erudiūt et exemplis: quod oleum miſericordie ꝓximis infundamus: ſciētes ꝙ q̄ꝫdiu vaſa huiuſmodi ſuperfuerint nō ſtabit oleum: ⁊ charitas impenſa pluribus, vberius ſortietur augmentū: lingue angelorum, lingue hominum, ſuſtētatio pauperum atqꝫ martyriū, ſine charitate nichil ſunt: vt ꝓphetia predicit. Sciētia comprehēdit, fides credit: ſed nec prophetia, nec ſcientia, nec fides: etiam ſi montes trāſferat, quicq̄ꝫ ſine charitate valebit. Sine charitate nichil ꝓdeſſe poteſt. Nichil vero cum charitate obeſſe charitatis beneficio prepediēte, peccata nō obſunt. Charitas operit multitudineꝫ peccatorū. Charitas eſt lex vite, diſciplina morum, pax cōuiuentium, gloria cōcordium, criminum ablutio, legis plenitudo, ſacre ſcripture compēdium, preceptorum dei cōſummatio, virtutum virtus, ⁊ bonorum impletio meritorū, omnia mandata vite: omnia iuſtitie opera referuntur ad eam. Ex hac ſuum ſortiūtur officium operum commendatio, deuote orationes: ab ipſa tanq̄ꝫ fructus ab arbore, tanq̄ꝫ ramus a vite pendent tota lex ⁊ ꝓphete. Sicut eniꝫ fructus a palmite ſuum recipit alimentum, donec ad maturitatem perueniat: ſic boni operis fructus, ſic ſancta deuotio, ſic omne quod pie agitur, ſuum a charitate recipit initium et progreſſum.

¶ Ꝙ charitas eſt conſummatio legis/et vita fidei.

VT autẽ ſub certa diffinitione quid ſit cha=
ritas poſſit aptius ⁊ efficacius cõprehen=
di: audiamus qualiter eam diffiniat, aut
deſcribat apoſtolus. Ipſe enĩ ad Timo=
theũ ſcribẽs. Finis(inquit)precepti eſt charitas, de
corde puro, ⁊ cõſciẽtia bona/⁊ fide nõ ficta. Prece
ptum lex dicitur/ cuius preceptis vita hominũ infor
mat̃. Eſt autẽ lex poſitiua/lex ſcʒ Moyſi, vel princi=
pũ terre: de qua Paulus apoſtolus dicit. Lex iuſto
nõ eſt poſita, ſed iniuſtis: ⁊ eſt alia lex, quam Pſal=
miſta Dauid poſtulat: Legem pone michi dñe viam
iuſtificationũ tuarũ. Iſta lex ſpiritualis eſt, illa car=
nalis. Iſtius ꝓfeſſor coram principibus, ⁊ inter gla=
dios nichil timet. Illa iniuſtos ⁊ maleficos terret. Il
la iniuſtis poſita eſt quibꝰ precipit ne recidant. Hec
iuſtis non eſt poſita, quia lex principum nichil in homi
nibus iuſtis inuenit puniẽdũ. Audi quid dicat apo=
ſtolus. Vis nõ timere poteſtatem, bonum fac: ⁊ ha=
bebis laudem ex illa. Et adiũgit. Si malũ feceris ti
me, ex hoc equidẽ timore iuſtuʒ eximit charitas de
puro corde. Ideoqʒ ipſa finis legis illiꝰ eſt que timo
rem incutit: nam et ipſa mortis eſt finis. Legis autẽ
que iuſto poſita eſt, charitas etiam finis: cum ſit bo=
norũ operum cõſummatio, et malorũ abolitio: et ſic
finis eſt vtriuſqʒ legis. Vnius ſcʒ legis maloꝝ quam
abolet, et alterius quam adimplet. Sane fides corũ
ficta eſt: de quibus dicitur Dilexerunt eũ in ore ſuo:
et lingua ſua mentiti ſunt ei. A qua malicia Iohan=
nes apoſtolus nos dehortans: Noli(inquit) dilige=
re verbo, nec lingua: ſed opere ⁊ veritate. Veritas ope
ris, eſt actio recte intentionis. Veritas in ore eſt ſim
plicis in ſermone: ſicut enim cor purũ non ſimulat, ita
pura intẽtio non errat. Vbi autẽ non erat error, aut
ſimulatio, ſeu fictio, eſt pura ⁊ ſimplex intentio: ⁊ in
ea charitas requieſcit. Fictio vero fidei longe a cha=
ritate eſt relegata: et dicit̃ ficta corũ qui de corde ſuo
fingũt ſue fidei formã: ⁊ ſane doctrine aduerſari non
dubitãt. Ficta etiã a quodam ſapiente dicitur: quaſi
fictilis: eo ꝙ tanqʒ vas fictile ⁊ fragile tempore tẽta=
tionis cito a veritate recedit. De charitatis laude et
cõmendatione ſcriptũ eſt. Si dederit homo ſubſtan=
tiã domus ſue ꝓ dilectione quaſi nichil decipiet eã.
Petrus autẽ apoſtolus nos ad eam inuitãs, ad oĩa
(inquit) mutuã in nobiſmetipſis charitatẽ habẽtes.
Et Paulus. Sup omnia(inquit)hec charitatem ha
bete. Et idẽ. Sectamini charitatẽ. Et rurſus. Emu=
lamini chariſmata meliora, charitatẽ intelligens, ꝓ=
pter quã que reputauerat lucra, dicit ſe eſtimare de=
trimentũ: ⁊ arbitrari vt ſtercora, vt chriſtũ lucriface=
ret. Paulus in ea charitate que eſt finis precepti de
corde puro, et fide non ficta firmiter ſtabilitus: quis
nos(inquit)ſeparabit a charitate chriſti? Tribulatio
an anguſtia, an perſecutio, an fames, an nuditas, an
gladius? Certus ſuʒ(inquit) quia neqʒ mors, neqʒ vita,
neqʒ angeli, neqʒ principatus, neqʒ poteſtates, neqʒ al
titudo, neqʒ profunditas, neqʒ triſtitia, neqʒ futura,
neqʒ creatura aliqua poterit nos ſeparare a charita
te dei que eſt in chriſto Ieſu. Vere de corde puro ⁊ fi
de non ficta charitas quaſi ignis ſcintillans ferue=
bat in Paulo. Vnde ⁊ adhuc nõ ceſſat incẽdere plu
res ignita locutio. Ipſe autẽ per hanc fidẽ dicit chri
ſtum habitare in nobis: que quãdiu viuit, chriſtuſqʒ in
nobis per fidẽ viuit. Iuſtus etiam per hãc viuere di=
citur. Sicut teſtimonio Abacuch ꝓphete, et Pauli
apoſtoli ꝓbatur: aperte dicentiũ ꝙ iuſtus ex fide vi=
uit. Oportet ſane ꝙ viua ſit fides, de qua/vel ꝑ quaʒ
viuere nos oportet. Notãdum ergo ꝙ ſicut vitã cor=
poris ex viſu dignoſcimus, ita ex operibꝰ bonis vi=
tam fidei cõprobamus. Illa ſiquidẽ fides ſola viuit,
et per dilectionem operat̃. Eſt ergo charitas vita fi=
dei: cõtra frigeſcens fides morit̃, ſicut corpus ſpiritu
recedẽte. Spũs autẽ dei eſt, per quẽ charitas diffun=
dit̃ in cordibus noſtris. Sunt tñ qui cũ ſpũ ceperint,
carne conſummant̃: ⁊ illis cõuenit illud verbũ: Non
ꝑmanebit ſpũs meus in hoĩe ineternum, quia caro eſt.

¶ Qualiter cogitandus eſt deus charitas.

SCiendũ eſt quanto terra inferior eſt altitu=
dine celi: tanto elegãtior ⁊ eminẽtior, et in=
effabiliter dulcior eſt amore ꝓximi amor
dei. Et vt de dei dilectiõe loquẽtibus tem=
pus arrepti ꝓpoſiti deſiderabilius ⁊ liberius ad in=
telligentiã ſe diffundat, pauca de deo quaſi deliban
do ꝯſtringimus: vt appareat quanta ineffabili gratia, ⁊ di
gnatione incõparabili deus glorie, mediante benefi=
cio charitatis homini cõdeſcẽdat. Credẽdus itaqʒ ⁊
cogitãdus eſt deus quedã vita perpetua: viuẽs in ſe,
⁊ omnia viuificãs, immutabilis, et omnia mutabilia
immutabiliter faciẽs, omnia intelligẽs, omnẽ creãs
intelligẽtiam, ſapiẽs, ⁊ ipſa ſapiẽtia, veritas fixa, iu=
ſtitia indeclinabilis, ſumma virtus, ꝑfecta bonitas,
diuinitas, eternitas, magnitudo, immenſitas, ſum=
ma eſſentia a qua/omne eſſe, ſumma ⁊ eterna ſubſtã
tia: non ſubiecta predicamẽtis vocũ, aut cogitabiliũ
ſed omniũ rerũ cauſale efficiẽs, ⁊ ſupeſſentiale prin=
cipiũ. Cogitandus eſt deꝰ ſimplex, purus, integer, ⁊
perfectus nihil habẽs quod termino tranſeat, nichil a
tẽpore, vel a loco: ſic in omni loco ꝙ nec includat̃, nec
excludat̃ a loco. Cogitandus eſt deus ſine forma vi=
ſibili, ſine ſpecie corporali, ſine cõpoſitiõe partium,
ſine diſtinctiõe membrorũ: ex quo omnia cauſaliter,
nõ materialiter: in quo omnia nõ vt in loco, ſed in vir
tute: ſine qualitate bonus, ſine quãtitate magnus, ſine
ſitu preſidẽs, ſine habitu cõtinẽs omnia ⁊ diſponẽs.
Diſponit enĩ vt ſapientia: operat̃ vt virtus: amat vt
charitas: reuelat vt lux: miſeret̃ vt pietas: ſcit vt veri
tas: videt vt equitas: preſidet vt maieſtas. Nõ com=
prehendis eius altitudinẽ, niſi vileſcas apud te con=
templatiõe ipſius. Non cõprehendis eius magnitu
dinem, niſi fias paruulus in oculis tuis: ſubijciẽs te
omni humane creature ꝓpter ipſuʒ. Deus charitas
eſt: ſpiritus tñ ſanctus ſpũaliter charitatis appella=
tiõe ſignat̃. Ipſe eſt enĩ amor patris ⁊ filij, ⁊ ſuauitas

⁊ vnitas, et oſculū, ⁊ amplexus: et quicquid cõmunē amborū eſſe poteſt. Quia vero per gratiam ſpiritus ſancti aīa hoīs deo mirabiliter ⁊ miraculoſe vnitur: Sciendū eſt ꝙ idem ſpiritus in illa vniõe innouator eſt ⁊ donū. Propterea Paulus apoſtolus ſpiritum ſanctū interſerit in cathalogo munerū dei dicēs: In caſtitate, in ſciētia, in longanimitate, in ſuauitate, in ſpiritu ſancto, in charitate non ficta, in verbo veritatis, in ꝟtute dei. Spiritū ſanctū ponit in medio: quaſi artificem totius bone voluntatis ad dominū formantē affectiones, dirigentē actiões, agētem omnia fortiter, et vniuerſa ſuauiter diſponentem. Spiritus eñ eſt ꝙ viuificat ſpiritū hominis, ipſumꝗ inſtruit, et informat deū diligere/querere/inuenire/tenere/et frui. Ipſe eſt ſollicitudo querētis deū in humilitate: pietas adorādi in ſpiritu ⁊ veritate. Ipſe eſt ſapientia inuenientis, amor habentis, ⁊ gaudiū perfruentis.

¶ Q: cupiditas facit hominē multipliciter errare a vero bono quod eſt in charitate.

Oꝛo quidā ad perfruēdum ſibi eligūt eā que pemptoꝛia ſunt ſalutis. Veneno enī cupiditatis infecti, et abſoꝛpti a malicia huius mūdi in fallacibus diuitijs, in trāſitorijs honoꝛibus, in voluptatibus carnis, ſeculiꝗ fauoꝛibus ſue intentionis finē conſtituūt: et in his que ſunt eterne damnatiõis occaſio, felicitatē ſuā falſa opiniõe quaſi ſomniando depingūt. Iſti vt ſue metam intentiõis attingāt, viarū diſpendia eligunt: et cece cupiditatis multiplici ꝓſtigio demētati, ad ſui deſiderij finem ꝑ diuoꝛtia ⁊ anfractus incedūt. Tendit eñ vnus ad brauium ſui curſus militia mediāte: alius negociatiõe: alius exercitio alꝰ artis: alius latrocinijs aut rapinis. Id autē ſpecialiter ab vnoquoꝗ diligit: ad quod finaliter intētio eius tota dirigit. Cetera vero quaſi quedā adminicula ſunt. Militiā ſiquidē, atꝗ negociatione: ⁊ cetera quibus mediātibus quis ad fruendū elegit/obtinere conatur. Interim autē mens clauſa, que ſibi felicitatis imaginē in re preſagiebat inutili: dum poſt rei deſiderate obtentū maioꝛi ſe ſentit indigētia laboꝛare, preoptata incipit faſtidire, et denuo in alterius rei ſuſpēditur appetitū: non tñ faciēda, ſed alterius falſe felicitatis imaginatiõe fallenda. Hic eſt circuitus impioꝛū: hic eſt vituperatio multoꝛū commoꝛantiū in circuitu. Hec eſt mola ſanſonis quā deciſis virtutum crinibus, et effoſſis prudētie oculis circūuoluit ſequēs cupiditas criminū relicto cõpendio charitatis. Caput (inquit) circuitus eoꝝ: laboꝛ labioꝝ ipſoꝛū operiet eos. Poꝛro de hoc laboꝛe nõ ſatiabitur homo, niſi de ſiliquis poꝛcoꝝ illa foꝛte ſacietas inducat, que diuitē doꝛmire nõ ſinit. Ubi eñ copia diuitiarū maioꝛ exuberat, ibi ſe grauioꝛ moleſtia ſollicitudinū totius ꝑturbatiua quietis intrudit. Rationalis itaꝗ aīa licꝫ ad ſummā beatitudinem deſiderāter aſpiret, alijs tñ abſtrahitur: ⁊ eam quedam falſe felicitatis imago deludit: aut vere miſerie ſimilitudo deterret. Quis eñ paupertatē, perſecutionē, egritudinē, ſitim, famē non reputet magnā miſerie poꝛtionem? Iſtis tñ et vera miſeria precauet, ⁊ vera beatitudo acquiritur. Nimirū paupꝰtas regni celeſtis acquiſitiua eſt. Beati eñ pauperes ſpiritu: qm̄ ipſoꝝ eſt regnum celoꝛū. Beati qui lugent, qui eſuriunt, qui perſecutionem ſuſtinent: qꝛ illi ſaturabuntur, illi conſolationem recipient: iſti iam celeſte regnum adepti ſunt: non ſolum ad habēdum ſibi, ſed ⁊ alijs conferendum.

¶ Quanta mala ſunt in delitijs.

Ut autē tempoꝛaliū diuitiarū, et delitiarū vmbratili ⁊ pemptoꝛia felicitate cauſa exēpli aliqua inducamus: ⁊ qḋ a beatitudine que a charitate eſt, ea liqueat eſſe penitus aliena: vide impꝛimis quāta circa pecuniā moleſtiarum turba verſet. Pecunia cum laboꝛe acquirit: acquiſita cū timoꝛe ſeruat: et tādem cū doloꝛe amittit. Ex ꝓuentu pecunie poteſt eſtimari miſerie incremētum. Ydropici eñ moꝛe, ꝙ plus bibēdo plus ſitit, pecunie cupiditas ex multiplicatiõe grādeſcit. Timet ꝓterea potens ne auferat, ſeruus ne ꝓdat, fur ne ſurripiat: ⁊ frequēter implet illud verbū ſapiētis: vt ſint diuitie conſeruate in malū dñi ſui. Melius eſt ergo pauperi ꝙ nec metuit potentē, nec ꝓditoꝛē foꝛmidat, aut furem. Pauper cātat, diues ploꝛat. Nam iuxta comicū, Ploꝛatur lachꝛymis amiſſa pecunia veris. Pauperi cui chꝛiſtꝰ ſufficit, nichil deficit: diues autem quāto plura poſſidet, pluribus eget: nec in diuitijs vnꝗ̄ inuenitur copia quā inquirit. Uerbū Salomonis eſt. Auarus nõ ſatiabitur pecunia: et ꝙ amat diuitias/fructum nõ capiet ex eis. Circūſpectus debet eſſe ꝙ amat diuitias. Poteſt homo ſic amare diuitias vt nõ habeat: vt coꝛ ſuū diuitijs (ſi affluāt) non apponat. Propterea precipit apoſtolus ꝑdiuitibus nõ ſuperbe ſapere, nec ſapere cū incremēto diuitiarū: ſed facile tribuant, ⁊ cõmunicent, ⁊ theſaurizent ſibi bonū fundamentū: vt appꝛehendāt verām vitam. Ipſo teſte: nõ qui diuites ſunt, ſed qui diuites eſſe volūt: incidunt in tentationē, ⁊ laqueū diaboli: ſibiꝗ theſaurizāt irā in die ire. Quod inſinuās Abacuch/dicit: Ue qui cõgregat nõ ſua: vſꝗquo et aggrauat cõtra ſe denſum lutū? Sanctos equidē inter diuitias nec ſollicitudo ſeruādi, nec timoꝛ amittēdi ſollicitat. Hanc eñ ſollicitudinem dñs interdicit. Nolite (inquiens) ſolliciti eſſe dicētes quid mãducabimus, aut ꝗd bibemus. Et paulopoſt. Querite primū regnū dei, ⁊ iuſtitiam eius: ⁊ hec omnia adijcientur vobis. Iſti ſunt ꝙ nunꝗ̄ de diuitijs gloꝛiātur, ſic nec murmurāt de amiſſione illarū: immo rapinā boноꝛū ſuoꝝ cum gaudio ſuſcipiūt, cõſiderantes ſe habere melioꝛē ⁊ manētem ſubſtātiam. Peruerſis deniꝗ totum in cõtrarium cedit: dū eñ rationalis anime appetitū cui ſolus deꝰ ſufficere poteſt/ſatiari exiſtimant vili affluētia mundanarū rerum: qꝛ nichil tñ ex taliū rerum ingeſtiõe ꝓficiūt, nec ſe curis infelicibus eximūt, nec a laboꝛe quieſcūt: ⁊ qḋ miſerabilius

eſt, taliũ vana delectatione tumeſcit. Talium dico gloria in cõfuſione eſt, quorum finis interitus: quorũ vita in continuo labore: quorũ exitus in miſeria ſine fine. Quocirca nugatoria, ⁊ fallaci temporaliũ diui- tiarum felicitate deluſi, preterite vite fructum cõuer tunt in materiam lachrymarum.

¶ Lamentabilis querela eorum qui a charitate deuiant ꝑ cupiditatem.

Miſeriam ſiquidẽ talium ſacra ſcriptura pa tẽter exprimit, ac deſcribit. Dicẽt (inquit) intra ſe penitẽtiam agẽtes: et pre anguſtia ſpiritus: laſſati ſumus in via iniquitatis et perditiõis: ambulauimus vias difficiles: viam autẽ dñi ignorauimus. Quid nobis ꝓfuit ſuperbia, ⁊ di- uitiarum iactantia quid contulit nobis: Tranſierũt omnia velut vmbra, ⁊ tanq̃ nũcius precurrẽs, tanq̃ nauis que preterit fluctuãtes aquas: cuius cũ trãſijt nõ eſt veſtigiũ inuenire: ita ⁊ nos nati cõtinuo deſini- mus eſſe, ⁊ virtutis quidẽ nullũ ſignũ volumus oſtẽ- dere: in malignitate noſtra cõſumpti ſum⁹. Talia di xerũt in inferno q̃ peccauerũt: q̃m ſpes impij tãq̃ la nugo eſt que a vẽto tollit, ⁊ tanq̃ ſpuma gracilis q̃ a ꝓcella diſpergit, ⁊ tãq̃ fumus q̃ a vẽto diffuſus eſt, ⁊ tanq̃ memoria hoſpitis vnius diei pretereuntis.

¶ Quot mala ſunt in voluptate carnis.

Quam fallax ⁊ deluſoria ſit illa ꝑnicioſa fe licitas: quã plerirq̃ in carnis voluptate cõ ſtituũt. In libro experiẽtie legitur inceſſan ter: dũ in opere impudicitie cito ꝑterit q̃d delectat, ꝑmanet ſine fine q̃d cruciat. De actu quidẽ immũdicie nichil remanet, niſi feda ⁊ fetida recorda tio peccati in tormentũ aĩe, expectationẽq̃ gehẽne. De talibus ergo legendũ potius ſentio q̃ loquendũ: dum eos qui ad imaginẽ dei creati ſunt, in beſtiales motus, et impetus beluinos degenerare videmus: querẽtes que de vẽtre, ⁊ ſub ventre ſunt: ⁊ impuden- ter impudicitie deditι, tremenda ſuper ſe dei iudicia nõ attendunt. Quid ergo indignius q̃ animã ſuã ꝓ qua chriſtus mortu⁹ eſt, viliori parti corporis ſui ſub- ſternere, ⁊ ſe brutis irrationabilib⁹ cõformare: Por ro multis annexa doloribus hec voluptas: in ꝑmis vix viſus exercet illius, quin naturalis limites facul tatis excedat. Ideoq̃ et iſtius cõſuetudo, ⁊ quarũli- bet voluptatũ frequenter nõ ſolũ anime periculum, ſed etiã corporis inducũt exitium. Quocirca hoc vo- lutabro ſuis nichil eſt fedius, nichil erubeſcibili⁹, ni- chil inquietius eſt, nichil a vera tranquillitate remo- tius. Hec nimirũ lues ſordidiſſima contaminat car- nẽ, ⁊ mentẽ effeminat. Si quid vero in homine bone ſpũ virile: totũ obruit ⁊ eneruat. Cunq̃ cetera vicia ſe quibuſdã virtutũ tegumentis obpalliãt, ⁊ frequẽ- ter ad humanos aſpectus quadã extollentia iactan tie intumeſcant: mens hm̃õi turpitudinis cõſcia, tñ in prima fronte ꝓfert ſue actionis pudorem: vt non ſolum ea hora qua ipſius caro pernicioſa voluptate preſtringitur, ſed etiam quãdo audit aliquos loquẽ- tes de turpitudine ſua, rubore perfundit: abſentiam captat: ⁊ immundi operis recordatione torquet. Et ꝓpter hec ſemper latebras querit: q: qui male agit odit lucem: ſed in tenebroſis abſconditus non pote- rit tremendũ iudicem declinare: non ſolũmodo cor- porũ, ſed ⁊ cordium ſecreta videntẽ. Nec illud eſt ſub ſilentio trãſeundũ, q̃ omniũ creator genitalia mem bra tanta ſeueritate damnauit: vt ei paterna maledi ctio, ⁊ perpetua ſeruitus ſit inflicta: qui eadem in pa tre reuerẽter operire cõtempſit. Sane cũ hodie circũ queq̃ crux chriſti triũphet, potentiſſima luxurie de- bellatrix: abſurdiſſimũ eſt q̃ plurimi profeſſores filij beate virginis, quaſi iumẽta in ſuis ſtercoribus com putreſcũt. Bibunt vinum peccatorũ ſuorũ, verſant in abhominatiõibus ſuis: donec iram dei ſentiãt im prouiſam. Ignẽ qui iam ſuccenſus eſt in furore eius nũquid cogitant, nec formidãt: Porro anteq̃ com- prehẽdatur peccator in deſiderijs ſuis, intelligat mi ſer carnis immũdiciam: in qua ſuam ſomniauit bea titudinẽ fuiſſe a deo quibuſdã loco pene grauiſſime irrogatã: volens eos in hoc puniri, q̃d eos ſue dimiſe rit voluptati. Verba enĩ dñi ſunt in pſalmiſta. Et nõ audiuit populus vocẽ meã: et iſrael nõ intẽdit michi. Et dimiſi eos ſm̃ deſiderium ſuũ: ibũt in ad. l. Apo- ſtolus quoq̃ de his qui mutauerũt gloriã dei in ido latrie cultũ terribiliter loquẽs, ait. Tradidit eos de⁹ in deſideria cordis eorũ, in immũdiciam: vt cõtume- lijs afficiant corpora ſua in ſemetipſis: non q̃ de⁹ ſit incẽtor mali, ſed q̃ ſentiãt immiſſiones per angelos malos gratia derelicta. De inceſtuoſis et his quorũ peccatũ in ſodoma deus corporaliter igne ⁊ ſulphu- re condẽnauit, vt innoteſceret abhominatio iniqui- tatis ex fetore ⁊ horrore ſupplicij: ſub ſilentio claudi oportet: ne opuſculuz ꝓſens (in quo de charitate agi- mus, que eſt intima requies anime) abhorrenda col- luuio dehoneſtet. Ex predictis apertiſſime liquet q̃ pernicioſus eſt amor carnis, vſuſq̃ libidinũ: ad qua- rum deteſtationẽ deus de purpurata meretrice exe- cutoribus angelis dicit. Quantũ exaltauit ſe in de- licijs, tantum date ei tormenta ⁊ luctum.

¶ Oſtendit Salomon quanta ſit vanitas huius mundi.

Reſtat ꝓſequi q̃ in voluptate oculorũ, vel auriũ, ceterorũq̃ ſenſuũ, non eſt beatitu- do, vel requies: neq̃ in his que ꝑtinent ad delitias vite huius, ad ambitioſum hono rem, aut potẽtie dominatũ. Veniat igitur rex ditiſſi mus, et tñ ſapientiſſimus, potentiſſimus, delicatiſſi- mus Salomon ſcz: ⁊ quid de fine taliũ vidiſſet audia mus. Dixi (inquit) in corde meo, vadã ⁊ affluã deli- tijs: ⁊ fruar bonis. Et infra. Edificaui domos, ⁊ plã taui vineas: feci hortos ⁊ pomeria, conſeui cũcti ge- neris arboribus: ⁊ multa ſimilia ꝓſequẽdo, adiecit: Poſſedi ſeruos, et ancillas, et familiã multã nimis: coaceruaui michi argentũ ⁊ aurũ, ſubſtantias regũ ⁊ ꝓuinciarũ: ⁊ addẽs de voluptate auriũ, feci michi

cantores ⁊ cantatrices. Poſt pauca ſubiecit. Quicquid deſiderauerũt oculi mei nõ negaui eis: nec ꝓhibui cor meũ quin omnĩ voluptate frueretur, ⁊ oblectaret ſe in his que parauerã michi. Quid queſo delicatius, quid ve iocũdius? Sed attẽde, q nil vanius nil mutabilius. Continuat enim Salomon, ⁊ ſubiungit. Cũq conuertiſſem me (inquit) ad cuncta opera mea in quibus fruſtra ſudaueram, vidi in omnibus vanitatem, ⁊ afflictionẽ ſpiritus, ⁊ nichil permanere ſub ſole. Sententiam quidẽ generalem premiſerat dicens. Uidi cuncta que fiunt ſub ſole: ⁊ ecce omnia vanitas, ⁊ afflictio ſpiritus.

¶ Q in ſola charitate ſit requies et pax.

Habes ex verbis Salomõis vanitatem ⁊ afflictionẽ ſpiritus. Apponit veritas tertium, ſcz ſeruitutẽ. Omnis (inquit) qui facit peccatum, ſeruus eſt peccati. Contingant ergo hec tria: vanitas/ſeruitus/ ⁊ afflictio ſpiritus. Ubi ergo requies, vbi ſabbatũ? nonne verbum legis eſt, nullũ ſeruile opus facietis in eo? Quis eſt q peccatum non fecit? Quis eſt ergo qui nõ ſit ſeruus peccati? Dicit rex Dauid. Ecce in iniquitatibus cõceptus: ⁊ in.p.cõ.m.m.mea. Si dixerimus (inqt Johãnes) q peccatum nõ habemus, noſmetipſos ſeducimus: ⁊ veritas in nobis nõ eſt. Quis ergo nos liberabit a iugo veteri, et a ſeruitute peccati? Ille de quo veritas in euangelio dicit. Si filius vos liberauerit, vere liberi eritis. Ipſe ad ſabbatũ nos inuitãs: Uenite (inquit) ad me omnes q laboratis ⁊ onerati eſtis ⁊ ego vos reficiã. Ecce refectio qua ſabbatũ preparat. Audiamus et ſabbatũ. Tollite iugũ meũ ſuper vos: ⁊ diſcite a me, q mitis ſuz ⁊ humilis corde: ⁊ inuenietis requiẽ animabus veſtris. Ecce ſabbatũ, ecce quieta tranquillitas. Jugum enim meũ ſuaue eſt, et onus meũ leue. Jugum hoc nõ premit, ſed erigit: pẽnas habet quibus eleuet, nõ penas quibus aliquos grauet: iugũ illud charitas eſt dei/ ꝓximiq dilectio. Hic requieſcit, ſabbatizat: hic ab omni opere ſeruili vacat. Nimirũ charitas nõ agit perperã: nõ cogitat malũ: ſed et dilectio ꝓximi malũ non operatur. Uides o iudee ſabbatũ vbi ſit, in quo: et ſi aliqua peccati ſurreptio ex infirmitate cõtingat, non cõpetit ſabbati feriatio: q charitas operit multitudinẽ pctõꝝ.

¶ Q mundana cõcupiſcentia in cauſa eſt quare iugum dñi graue videatur.

Uidemus tñ aliquos qui cũ ſuauiter reſpirare deberẽt ſub iugo ⁊ onere tam ſuaui, ⁊ tam leui: ſub vtroq laborãt et murmurãt. Addicti enim ⁊ aſſueti babylonice ſeruituti, vicio inolite cõſuetudinis non poſſunt dediſcere: nec intelligũt hoc de morbo ꝓprio, ſed de iugo vel onere dñi ꝓuenire. Sciant autẽ quicũq cauſant iugum vel onus dñi ipſum ſolo habitu ꝓfitentes, mẽtis aũt humeros negocioꝝ ſecularium preſſure ſupponunt: atq iugo dñi laborã impatiẽtiam quos ꝓ ſeculo patiunt aſcribũt: Iſti vt immũdi canes ad ꝓpriũ vomitum recurrẽtes, ſub habitu abſtinentie ventrẽ colũt: ſub cilicio penitentie gloriã mũdi captant: ſub ſacro amictu pudicitie ⁊ mũdicie militãt: ſub ouis vellere lupũ operiunt: ⁊ auaricia inexplebili eſtuãtes, vt domũ domui, agrũ agro cõplerent: armãtur ad lites et cõtentiones, non parcunt pauperi, vidue, aut pupillis: aut mouẽtur ſuper contritione Joſeph. Ad iugũ vtiq mũdi pertinet q curis exeſtuãt, q inflammant odijs, q torquẽtur inuidia: ⁊ hoc iugum cupiditatis eſt, ⁊ onus ſeculi graue. Jugum aũt dñi ſuaue eſt, et onus eius leue. Et quid ſuauius eſt homini, quid iocũdius q mundũ contẽnere, ⁊ ſe reputare ſeculo celſiorem, atq altiorẽ in bone ⁊ ſecure conſcientie vertice cõſiſtẽtem, mundũ habere ſub pedibus, nil in eo videre quod appetat, nullũ crimen videat, nichil mali eſſe qđ ab alio ſibi poſſit auferri: ⁊ in illã hereditatez incorruptibilẽ, incõtaminatam, et immarceſſibilem cõſeruatam in celis oculos dirigendo, fallaces diuitias, ⁊ honores ꝑniciosos, ⁊ damnabiles delitias cõculcare. Quid queſo deſiderabilius, qđ tranquillius q ſuam ſic animã ſtabilire, vt nullis motibus carnalis cõcupiſcẽtie agitetur? Extraordinarij appetitus incẽtiua nõ ſentiat, aſpectus illecebroſos abhorrẽs, carnem rore pudicitie tepeſcentẽ compellat ancillari ſpiritui: nec iam illam ad carnis lenocinia illectricem, ſed ad exercitium militie ſpiritualis promptiſſimã habeat adiutricẽ? Quid preterea ita diuine tranquillitatis imaginez gerit, q anima que ſic ad omnẽ iniuriarũ tolerãtiam ſe obfirmat: vt eam cõtumelie illate non moueant, mentẽ eius a ſtatu ſuo nullo comminationũ, aut iniuriarũ machine deijciãt: eandem ꝓſperis ⁊ aduerſis ſeruare cõſtantiã: amicũ ⁊ inimicũ eodẽ oculo intueri? Nonne ſimilis eſt ei qui facit ſolem ſuum oriri ſuper bonos ⁊ malos, ⁊ pluit ſuper iuſtos ⁊ iniuſtos: ⁊ ſic omnes ſagena charitatis attrahit/ ⁊ amplexat in chriſto? Et cũ circa eũ omnia mutabiliter fiant, nulla eſt in eius corde mutatio.

¶ Q omnes virtutes ex charitate et in charitate ſunt.

Uere verũ eſt in charitate ſabbatũ. Cũz enim cetere virtutes vicem neceſſarij vel viatici gerant ad requiem obtinẽdam, oẽs in charitate quieſcũt. Illud deniq admiratione dignũ eſt, q ſine charitate nichil eſt virtus: ⁊ ipſa viniculq virtutũ exhibet vt ſit virtus. Fides equidẽ que hic operat ad vitam: in deviſione iam nõ erit fides, ſed veritas. Ibi enim abſorbebit fides, cum id videbitur qđ ſuper omnia diliget: nec opus erit credere nobis, qđ licebit plena cognitiõe cognoſcere. Non erit etiã ibi decetero ſpei locus, vbi dño ſeruẽtes nõ habebimus vlterius qđ ſperemus. Hic temperãtia pugnat cõtra libidines: prudẽtia cõtra errores: fortitudo cõtra aduerſitates: iuſtitia contra inequalitates. Porro in charitate ſemꝑ eſt ꝑfecta caſtitas: ideoq non eſt ibi libido, cui temperãtia repugnet: in charitate eſt ꝑfecta ſciẽtia: ideoq nullus error quẽ prudẽtia

eliminet. In charitate vera beatitudo eſt:ideoqꝫ nul
la aduerſitas,cui fortitudo repugnet: i charitate oĩa
ſunt trãquilla ⁊ coequata:ideoqꝫ ibi nulla eſt inequa
litas,quã iuſtificari oporteat. Deniqꝫ nec fides vir
tus eſt,nec per dilectionẽ operatur. Nec ſpes virtus
eſt,nec quod ſperes habetur. Rurſuꝫ ſi velis virtutũ
naturã eſtimare ſubtilius:quid eſt temperantia,niſi
amor quẽ nulla voluptas illicit. Quid eſt prudentia,
niſi amor quẽ error aliquis non ſeducit. Quid fortitu
do:niſi amor ꝙ nulli aduerſitati ſuccũbit. Quid deni
qꝫ iuſtitia,niſi amor ꝙ qđ ſuũ eſt vnicuiqꝫ diſtribuit.

¶ Q charitas/⁊ ſabbatum/⁊ ſex vir
tutes quaſi ſex dies ante ſabbatum.

Sicut autẽ charitas eſt vera mentis huma
ne requies,ꝑfectũqꝫ ſabbatũ: ſic ⁊ ſex pre
dicte virtutes:fides/ſpes/temperãtia/pru
dentia/fortitudo/iuſtitia: ſunt quaſi quedã
dies operatiõis. Charitas vero quedam lumĩnoſiſſi
ma dies eſt quietis/tranquillitatis/⁊ pacis. Et nunc
que eſt expectatio mea,niſi tu dñe: ſi forte deſideriũ
pauperis exaudiat auris tua: vt ad modicũ tempus
requieſcam cũ regibus ⁊ cõſulibus,qui edificant ſi
bi ſolitudines ⁊ replent domos ſuas argento. Por
ro vix ad momẽtũ michi ꝑmittit requies ab exacto
ribus pharaonis,vt nõ michi ſabbatizare liceat: vel
hora dimidia,vt non deł michi vacare ⁊ videre: qm̃
Jeſus chriſtus eſt deus, ipſe ſabbatũ anime queren
tis eũ,preparãs diligentibus ſe tranquillũ,⁊ imper
mutabilẽ ſabbatiſmũ. O qꝫ beati ſunt qui ingrediũ
tur locũ tabernaculi admirabilis vſqꝫ ad domũ dei:
atqꝫ in voce exultatiõis ⁊ cõfeſſiõis tripudiãt et exul
tãt memores ꝟborũ tuorũ Jeſu,cũ Abacuch ꝓphe
ta cãtantes. Ego autẽ in dño gaudebo:⁊ exultabo in
deo Jeſu meo. Sabbatizat iudeꝰ, qꝛ legit deum ſex
diebus operatũ fuiſſe:et qꝛ labore operis fatigatum
die ſeptimo quieuiſſe. Nõ eſt hoc dñi cogitare,ſed in
dei cõtumeliam idolũ fabricare. Sane nõ laborauit
operando creator,ſed dixit et facta ſunt:oĩa ꝓ bene
placito ſuo mãdauit,⁊ facta ſunt vniuerſa. Sũma ⁊
eterna eſſentia deus nullius indigẽs,plene ſibi ſuffi
ciẽs,in ſua tranquilliſſima charitate indeclinabiliter
⁊ immutabiliter manẽs,⁊ immutabilia operans,re
quieſcit in ſe,vita in ſe viuens,bonorũ pax,⁊ indefi
ciens quies. Quocirca ſicut in ſucceſſiõe dieꝝ mane
⁊ veſpere viciſſim variantium,creature mutabilitas
deſignał. Et ſic in deo cui nichil aduenit,nichil pre
terit,aut ſuccedit:eterna trãquillitas ipſius,⁊ quieta
eternitas intimał. Notãdũ vero ꝙ operibus dei ſe
narius,ſeptenarius ꝟo numerus diuine quieti aſcri
bitur. Nimirũ ſenarius perfectus eſt,cõſtãs ex ope
ribus ſuis. Si eñ cõnectis vnũ,duo,tria:perfectum
habes ſenariũ,qui dei opꝰibus ſpecialiter eſt aſſigna
tus: vt in rerũ vniuerſitate ſuperfluũ nichil reperias
imperfectũ,diminutum. Magne quidem excellẽtie
dies eſt,in quo prima lux(deo iubẽte)reſplẽduit: nec
mediocris prerogatiue dies eſt, in quo deꝰ ſuꝑiores
aquas ab inferioribus firmamento mediãte diuiſit.
Nec minoris eſſe arbitror dignitatis diẽ in qua aq̃
in vnum cõgregatis,a deo arida veſtita eſt herbis,⁊
arboribus decorata,venuſtata floribus,⁊ fructibus
fecũdata. Nec eſt dies ille reputãdus inferior,quem
deus ſuis luminaribus adornauit: et iuxta temporũ
ſucceſſus,ſignorũqꝫ vices,excurſum totꝰ anni diſpo
ſuit. Sed nec dies ille alienus a laude eſt,in quo deꝰ
partẽ animãtiũ in aquis, partem in aere collocauit:
ab iſtorũ eminentia ⁊ priuilegio non degenerat dies
ſextus:in quo ad imaginẽ ſuam deus plaſmauit ho
minẽ:⁊ vitam inſpirãs/ipſum animantiũ vniuerſita
ti ꝓfecit. Porro diei ſeptime preeminẽtia omnibus
antecellit:in qua nullius rei creatio,ſed omniũ crea
turarũ perfectio,⁊ dei requies cõmendał. De ſingu
lis diebus ſcriptũ eſt: Factũ eſt veſpere ⁊ mane dies
vnus,aut ſecũdus,⁊ deinceps: ⁊ die ſeptimo nõ ma
ne aut veſpere,nõ initium aut finis aſcribitur. Dies
eñ requietiõis chriſti immutabilis ⁊ eternus. Mu
tua ſiquidẽ patris ⁊ filij dilectio,ſuauiſſimus ample
xus amborũ:charitas ſcꝫ/qua pater in filio,et filꝰ in
patre:ipſa eſt eorũ iocundiſſima quies,indiuiſibilis
vnitas,pax imperturbabilis,eterna trãquillitas, ſpi
ritus ſanctus qui ab vtroqꝫ ꝓcedit. qđ inſinuans fi
lius dei: Ego(inquit)patris mei mandata ſeruaui:et
maneo in eius dilectione. Et rurſum. Ego et pater
vnũ ſumus. Et item de filio pater. Hic eſt filꝰ meus
dilectus in quo michi complacui.

¶ Collatio ſex virtutum ad ſex dies.

Expreſſa igitur cõgrue collatiõis imagine
ſicut ſex diebus: ita ſex virtutibꝰ circa pie
intentionis opera exerceamur: vt poſt ſan
ctarum viciſſitudines actionũ,in trãquillo
charitatis quaſi in vero mẽtis ſabbato reſpiremus.
Quocirca fidẽ ponimus diem primũ:quo fideles ab
infidelibus, quaſi lux a tenebris ſeparanł. Spes eñ
vicem ſecũde diei obtineat: per quã hi quorũ cõuer
ſatio eſt in celis,diſcernuntur ab alijs qui terrena ſa
piũt:⁊ liqueſcẽtes in ſeipſis,delabũł ⁊ effluũt. Tem
perãtia quaſi dies tertius illuceſcat:in quo membra
noſtra mortificãtes ſuper terrã carnalis cõcupiſcen
tie fluxũ, quaſi aquas amariſſimas certis cõtinentie
limitibꝰ coartamus: vt terra cordis noſtri appareat:
⁊ ſitiens fontẽ vite,virtutũ flores/fructuſqꝫ ꝓducat.
Prudentia quaſi dies quartus,faciat ſciẽtie lumen
erũpere: vt inter faciẽda ⁊ non faciẽda diſcernẽs,de
cidat inter diem ⁊ noctẽ: quatinus ſapiẽtie lumen ve
lut ſolis ſplẽdor effulgeat: lux vero ſciẽtie ſpiritualis
que in quibuſdã creſcit,⁊ in quibuſdam deficit:qua
ſi lune lux minor appareat. Exẽpla eñ precedẽtium
patrũ,quaſi ſtelle inter dies/⁊ annos/mẽſeſqꝫ diſtin
guãt: quid videlicet diſtet inter eos ꝗ ante legem,et
eos ꝗ ſub lege,vel ſub gratia,ꝓfecerunt: que cerimo
nie,que ꝓcepta,que iudicia,que ꝓmiſſa: ſub quo in
tellectu noſtre ſalutis cõueniant. Fortitudo autẽ ſit
dies quintus: ꝑ quã in hoc mari magno et ſpacioſo

quaſi piſces ſpūales ꝓcelloſa fluctuū volumina to-
leremus, cohibeam⁹ lingue lubrici ſub cēſura, et q̄ſi
volatilia pēnata nūc ad celeſtia erigamur, nunc etiā
cōdeſcēdētes opibus mie, bonoꝝ operū ſub oi bn̄di
ctiōe incremēta reddam⁹. Conſtituat deniq̄ iuſtitia
dies ſextus: p quā ad diuinā imaginē reformati: be-
ſtialib⁹ deſiderijs, vicijſq̄ reptilibus imperātes: cor
pus ſpiritui, ſpiritū deo ſubijciamus: et ſic vtriq̄ qd
ſuū eſt tribuat. Et notādū q̄ dn̄s nō beſtijs, nō iumē
tis, nō reptilib⁹, ſed hoib⁹ ⁊ auib⁹, atq̄ piſcib⁹ bn̄di
cit: hoi aūt iumēta et beſtie ſubijciūt. Hijs eñ q̄ in ſe
dei p̄ſeruāt imaginē, iumēta .i. corpora nr̄a ſubijciūt
⁊ beſtie, ⁊ neq̄cie ſpūales, de quib⁹ ꝓpheta p̄cat. Ne
tradas beſtijs aias ↄfitētiū tibi. Et dn̄s p aliū ꝓphe
tā. Auferā (inq̄t) malas beſtias de terra veſtra: ⁊ dor-
mire vos faciā fiducialiter. Hec eſt dormitio, ⁊ ſepti
me diei trāquilliſſima quies. Dies eñ ſeptim⁹ eſt cha
ritas: dies ſabbati, dies refectiōis, iocūditatis ⁊ pa-
cis: p quā homo ſecuriſſime dicit. In pace in idipm
dormiā ⁊ requieſcā. Ipa eſt oim̄ virtutū cōſummatio,
ſanctarū aiaꝝ refectio, ſuauis ⁊ trāquilliſſima mētis
feriatio. Ipſa eſt ſeptimus dies, in qua māna celeſte
nos reficit. Ipſa eſt mēſis ſeptimus, in quo poſt dilu
uiū tentationū irruentiū cordis archa ſuauiſſime re-
quieſcit. Ipa eſt illud ſabbatū qd Yſaias deſcribēs:
⁊ erit (inquit) ſabbatū ex ſabbato, menſis ex mēſe: vt
poſt ſepties ſeptimū annū annus iubileus incipiat:
annus placabilis dn̄o, in quo ſua ſingulis reſtituat
hereditas, plenaria iocūditatis antiqua poſſeſſio, et
eterna libertas. Hoc lacte reficimur ab vberibus cō
ſolatiōis eius: ⁊ cū auulſi fuerimus a lacte, epulabi-
mur ab introitu glorie: et implebit qd dn̄s in Yſaia
ꝓmittit. Ecce (inquit) ego creo hieriſm exultationē: et
populū eius gaudiū: ⁊ exultabo in iſrael, ⁊ gaudebo
in populo meo. et non audiet vltra in ea vox fletus,
⁊ vox clamoris. Dn̄e de⁹ q̄diu ꝓlongabit iubileus,
q̄ñ preueniet me mia tua, vt ſit portio mea i terra vi-
uētiū: q̄m tu es dn̄e pars hereditatis mee: et ca. m. t.
e. q. r. h. m. michi. differtur equidē, ſed nō auferet illa
iocūditas, qua ſatiabor cū apparuerit gl̄ia tua. In-
terim comedā ego panē meū i ſudore vult⁹ mei: ⁊ cū
lachrymis in mēſura, donec vinū det merentibus, ⁊
ſycera his q̄ amaro ſunt aio, ⁊ tota delitijs illis ab-
ſorbeatur aia mea, quarū p̄mitias iam deguſto.

¶ Ex triplex ſabbatū habet homo: dilectio-
ne dei, dilectione proximi, et dilectione ſui.

ERit (inquit) mēſis ex menſe, ⁊ ſabbatū ex
ſabbato: In veteri ſiquidē teſtamēto aſſi-
gnat triplex diſtinctio ſabbatoꝝ. Primū
ſabbatū dicit ſeptimus dies: ſecūdū ſepti
mus annus: tertiū annus q̄ ſequit poſt ſepties ſeptē
annos: id eſt quinquageſimus annus. Eſt itaq̄ p̄mū
ſabbatū dierū: ſabbatū ſecundū annoꝝ: tertiū ſabba
tū ſabbatoꝝ. Ita vt in vnitate ſeptenari⁹ cōcludat q̄
ab vnitate ꝓgrediēs, i vnitate p̄ficit. Omne ſiquidē
opus bonū vni⁹ diei ſortit initiū: et ſeptenario ſacri
ſpūs mūnere incrementū ab vni⁹ diei ordine, vel ab
vni⁹ dei bono ſuſcipiens, ad eū q̄ vere vn⁹ eſt, immo
q̄ vera vnitas eſt reuertit: in cui⁹ rei figura arce fabri
ca i vno cubito cōſummat. Et notādū q̄ in charitate
qua triplex ſabbatū ſi velis diligēti⁹ aduertere inue
nit: i lege duo p̄cepta dilectiōis exp̄ſſa ſunt. Diliges
dn̄m deū tuū ex toto corde tuo, ⁊ ex. t. m. t. ⁊ ex. t. vir
te tua: ⁊ ꝓximū tuum ſicut teipm̄. Hec duo mādata
tria eē diligēda inſinuāt. Nō eī pōt q̄s ꝓximū ſuū di
ligere ſicut ſe, niſi diligat ſeip̄z. Homo igit tenet dili
gere dn̄z, ⁊ ꝓximū ſuū ſicut ſeip̄z. Nemo ſiq̄dē carnē
ſuā odio habuit. Si ꝟo diligat carnē, forti⁹ tenet dili
gere mētē. Credo ſiq̄dē q̄ ois homo magis appetit
ſan⁹ eſſe mēte q̄ȝ carne. Sit ergo p̄mū ſabbatuȝ hoīs
dilectio ſui: ſecundū dilectio ꝓximi: ſabbatū ſabba-
torū dilectio dei. In hac dilectionum diſtinctiōe eſt
quedā earūdem admirāda cōnexio: ita vt ſingule in
oibus, et oēs inueniāt in ſingulis: vt oēs habeant in
vna: nec vna ſine oibus habeat. Nimirū nemo ſe dili
git, niſi diligat dn̄z ⁊ ꝓximū: nec ꝓximū diligere pōt
vt ſe, niſi diligat ſeip̄z. Itē dn̄z nō amare oino cōuin
cit a q̄ ꝓximus nō amat. Qui eī nō diligit fratrē ſuū
quē videt: quō pōt diligere dn̄m quē non videt? Quia
ḡ de⁹ ꝓpter ſe diligit, nec ſe ꝓpter deū diligit ſe ho-
mo, aut ꝓximū: ptȝ q̄ dei dilectio eſt aliarū dilectio-
num quedā vitalis eſſentia q̄ in ſe viuit, ⁊ viuēdi cau
ſam duabus alijs adminiſtrat. Quidā diligūt ſe ꝓ-
pter ſe: ⁊ h̄ nō eſt diligere, ſȝ odio habere ſe: q̄ diligit
(inq̄t) iniquitatē, odit aiam ſuā. De talib⁹ q̄dē inquit
apl̄s. Erūt i nouiſſimis dieb⁹ hoies ſeſe amātes, cu-
pidi, ſupbi, nō obediētes, nō cōtinētes, ⁊ his ſimilia
ex quibus cōuincitur manifeſte q̄ non ipſi a ſe ꝓpter
chriſtum, ſed ꝓpter vanitatem ſeculi diligūtur.

¶ De ſabbato hominis ſui dilectione.

VT igit homo ſe diligat, in ipſo dei dilectio
inchoat: vt diligat ꝓximū capacior quidā
ſinus affectiōis attendit, verū diuinus ille
ignis medullit⁹ icaleſcēs, ceteras dilectio-
nes quaſi quaſdā ſui ſcintillulas i ſui plenitudinē tra
hit: oēs animi mot⁹ abſorbet in deſiderio illi⁹ ſubli-
mis ⁊ ineffabilis boni: et ſic nec homo a ſe, nec ꝓxi
mus diligit: niſi q̄tū vterq̄ affect⁹ deficiēs a ſe, tot⁹
trāſfert in dn̄m. Diligit aūt ineffabili diſpēſatiōis ar
tificio: vt lȝ hi tres amores ſp̄ inſimul habeāt: non ſp̄
tñ equaliter ſe vniūt: ſed q̄nq̄ illa mētis iocūda ſua-
uitas ex ꝓprie cōſciētie puritate ꝓcedit: q̄nq̄ ex bo-
no ꝓximi recipit cōgratulatiōis affectū: q̄nq̄ cōtem
plādo in deſiderio ⁊ exultatiōe aſpirat in dn̄z. Que-
admodū eñ qui p̄mū diuerſas aromatū cellulas in-
grediēs: nec iſtarū, nec illarū ſpecierū redolētia iocū
dat: ſic anim⁹ diligētis nūc intuitu ſui, nūc intuitu dei
aut ꝓximi q̄dā ineſtimabili ſuauitate p̄fundit. Qui
ḡ prius recolebat i amaritudine aie ſue dies p̄ditos:
poſtq̄ ↄcupiſcētie ſeculari dedit libellum repudij, et
abolitionē criminū impetrauit: ſe pign⁹ ⁊ arrā gr̄e ce
leſtis p̄cepiſſe cognouit, dū nichil qd ipſum accuſet,

aut deo diſplicere debeat, in libro cõſciẽtie ſue legit: reliquie cogitationis diem feſtũ agunt ei. Cũ eñ im munis ab exteriori tumultu ſe intra cõtemplationis archana receperit, cũ circũſtrepẽtiũ ſollicitudinũ tur bis oſtiũ mẽtis obcluſerit, cũ interius cõſcientie theſauros inſpexerit: non inueniẽs inordinatũ aliquid, aut ineptũ, vel rationi aduerſum: ſed oia pacifica et iocũda: vt ad inſtar diſciplinatiſſime familie videtis multitudinẽ cogitationũ/ſermonũ/et operũ: ei quaſi cuidã patrifamilias obedire, ⁊ oia interiora ſua ſibi in quadã humilitate aſſurgere: ꝓſpicit ex his omnibus mira ſecuritas, ex ſecuritate mira trãquillitas: ⁊ ex ea ineffabilis iubilatio cordis, tanto deuotior in chriſti laude, quãto ꝑſpicacius intelligit hoc totũ ex eiꝰ gratia ꝓuenire. Hec eſt ſeptimi diei feſtiua ſolennitas, quã ſex dies precedũt: id eſt ſex opera mie. Se nãq; in eoꝝ exercitio iuſtus ꝓbat: ⁊ in ſinu ſancte conſciẽtie, bonorũq; operũ cõteſtatione reſpirans: in ea gratia que a deo data eſt ei, feliciter ſabbatizat. Hec eſt pⁱmi ſabbati ferialis iocunditas, in qua ſeruilia opa (id eſt peĉã q̃ ſeruos faciunt) ꝓhibent: in qua nec ignis cõcupiſcentie accẽdit: nec onera id eſt colligatiões impietatis ſine legis tranſgreſſione portãtur.

¶ De ſabbato ſecundo de dilectione ꝓximi.

Sane ſi ab h̃ penitiore thalamo cordis quẽ pⁱo ſabbato dedicauit, migrauit ad illud diuerſoriũ vbi ſolet gaudere cũ gaudẽtibꝰ: infirmari cum infirmis: ſcãdalizatis vri: ſuãq; ſenſerit aiam fratribus ſuis indiſſolubili glutino charitatis vnitã a dño: nec intra ſuſpitio, nec inuidie morſus, nec eſtus iracũdie aut triſtitie poſſit aliqua occaſiõe obrepe: ſed eos brachijs ſinceriſſime dilectiõis amplectẽs ⁊ fouẽs, vno ⁊ eodẽ humero aliena/ſiue leta/ſiue ſiniſtra cõicans: ceſſante oi ſtrepitu viciorꝫ, tumultu ſollicitudinũ ad tãte ſuauitatis delitias reſoluit ineſtimabili gaudio: ⁊ ſic amoris fratrũ dulcedine, libera intꝰ a noxijs oibus vicijs abſoluta vacatio. Nã ꝙ nullũ viciũ ꝓrſus in huiꝰ ſabbati quiete reſidere charitas fraterna ꝑmittat: teſtis eſt huius ſecũdi ſabbati cõtinuꝰ feriator, aplꝰs dicẽs: Nõ adulterabis, nõ furtũ facies, nõ falſum teſtimoniũ dices: ⁊ qͦd eſt aliud mãdatũ in hoc ꝟbo inſtaurat: Diliges ꝓximũ tuũ ſicut teipm. Dauid dulcedine huiꝰ ſuauitatis affectꝰ, ⁊ ex tãta mentiũ vniõe in vocẽ iubilatiõis erũpẽs: Ecce (inquit) q̃ bonũ ⁊ q̃ iocũdũ habitare fratres in vnũ. Notãdũ ꝟo ꝙ ſicut pⁱo ſabbato vnus dies tantũmodo dedicat: qͦd vez ſingulare eſt, qͦd in ꝓpꝛe cõſcientie cuiuſq; tranquillitate cõſiſtit, ita nõ immerito huic annꝰ integer cõſecrat. Quẽadmodũ eñ ex multis diebus annus efficit: ita ex multis aĩs hꝰ vnũ cor, ⁊ vna aĩa charitatis igne cõflat. Sex aũt annos q̃ pcedũt hoc ſabbatũ, poſſumꝰ intelligere ſex genera hoĩm, in quorũ dilectione ꝓ nature vel precepti debito exercemur. Sicut ꝟo annus multos dies cõplectitur, ita in ſingulis illis generibus hoĩm multi nobis aĩoꝝ vniõe iungunt. In pⁱmis ergo dilectio nr̃a naturali ordine ad domeſticos nr̃i ſanguinis diriuet: quos diligere ſicut ex nature neceſſitate tenemur: ſic nimis inhumanũ eſt ꝙ a nr̃e dilectionis ſacrario repellant. Nã teſte aplꝰo: Qui ſuorũ ⁊ maxime domeſticoꝝ curã nõ hꝫ: fidei trãſgreſſor eſt, et deterior infideli. Hinc eſt ꝙ hec dilectio q̃ ex aĩa ꝓficiſcit, in mãdatis que ꝑtinẽt ad dilectionẽ ꝓximi dño deo pcipiente ſancit. Honora (inq̃t) patrẽ tuũ, ⁊ matrẽ tuã. Hinc ad eos q̃ nobis ſpecialiter amicitie vel officij viciſſitudine copulant, dilectio nr̃a ꝓgrediens quodaꝫ ſinu diffuſiore laxat. Verũtamẽ iſta dilectio phariſeoꝝ iuſtitiã nõ tranſcẽdit: quibꝰ dictũ eſt: Diliges amicũ tuũ, ⁊ odio habebis inimicũ tuũ. Sane ⁊ parẽtũ ⁊ amicoꝝ affectio cõſeruata paritate, pria cõſequat. Quippe cuꝫ ad illã lex naturalis inducat: ad iſtaꝫ mutua obſequela nos ꝓuocet. Vtraq; tñ ſi neglecta fuerit, ſtimulũ dãnatiõis importat. Veritas in euãgelio dicit: Si diligitis eos q̃ vos diligunt: quam mercedẽ habebitis: nõne ethnici hoc faciũt: Et ſi ſalutaueritis fratres veſtros tñ, quid amplꝰ facietis: Vt ergo in maiorẽ amplitudinẽ dilectio nr̃a ſe porrigat, amplectat ⁊ eos q̃ nobiſcũ deo militãt, ⁊ eiuſdẽ vite ꝓfeſſiõe nobis in vinculo pacis ⁊ ſpũs coherẽt. Deus equidẽ huiꝰ dilectiõis eſt cauſa efficiens, dũ a capite in barbã Aaron, ⁊ vſq; in orã veſtimẽti vnctio ſpũalis emanat. Vt q̃ ab vncto vncti, a chriſto chriſtiani vocant: oẽs in participiũ noĩs Jeſu ſe cõmuni vinculo mutue charitatis inuicẽ cõplectant. Adhuc duo genera hominũ reſtãt: quos ſi in noſtre dilectionis ſaginã cõcludimus, nil aliud ſupeſt niſi vt illius veri ſabbati requie ꝑfruamur. Eorũ eniꝫ q̃ foris ſunt gentiliũ videlicet, ac iudeorũ, ſciſmaticorũ, ⁊ hereticorũ neceſſe eſt vt ignorãtiã doleamus, cõpatiamur infirmitati, duriciã defleamꝰ pio cõpaſſiõis affectu, ſuccurrẽtes eis orationũ ſuffragio: vt et ipſi in odore vnguentorũ noſtrorũ currãt in chriſto Jeſu dño noſtro. Adhuc dilatat tentoriũ ſuũ charitas ⁊ pallium: qͦd veteris legis tẽpore erat breue: ſic ampliat, ſic extẽdit, vt duos operire ſufficiat: dum vnicũ ſinum aĩe ſue noua ſpiritus ſancti vniõe cõglutinat. Hac dilectiõe homo dei filꝰ efficit: hac diuine bonitatis imago pleniſſime reparat. Diligite (inquit dñs) inimicos veſtros: benefacite his q̃ oderunt vos: ⁊ orate ꝓ perſequẽtibus et calumniãtibus vos: vt ſitis filij patris veſtri q̃ in celis eſt. Hec dilectio dũ inimicũ ſimplici oculo intuet, ſecuriſſime dicere poteſt: Et dimitte nobis ſicut ⁊ nos dimittimus. Ita dimittit q̃ dimittit: ſic filiꝰ dei, ſic heres dei, et chriſti coheres efficit. Attende homo q̃ ſecurũ, q̃ dulce ſit, q̃ iocundũ inimicis cõpati, iniurijs nõ moueri: eũ amare ꝓ chriſto, a quo me ſentio non amari: ⁊ eã affectionẽ erga extraneum, quã indulgẽtiſſimus pater exhibet erga chariſſimũ ſibi filium freneſi laborãtem: et quo maiores ab eo irrogant inuidie, ꝓpenſiore erga eum ferueat charitate.

¶ De tertio ſabbato in dilectione dei.

VErum etiã ſabbatum habet ſex preambulos dies in quibus celeſte manna colligimus: vt in illa preclara ſolennitate que in dei dilectiõe celebranda eſt, ſugamus lac ab vberibus cõſolationis eius, et inter duas ſortes, inter vbera ſpõſi, inter ſiniſtram ⁊ dextram: per viſcera miſericordie dei noſtri beatiſſime quieſcamꝰ. Iſti ſex dies ſunt: chriſti cõceptio, natiuitas, predicatio, paſſio, reſurrectio, aſcenſio. Iſtis ſex diebus operatus eſt dñs ſalutem in medio terre: ⁊ requieſcens ab omni opere quod patrarat: ſedenſqꝫ in gloria dei patris, ad illud ſabbatū qđ in ipſius dilectione celebramus, miſericorditer nos inuitat. O bone Ieſu, o benigne, o amabilis, o ſuauis, o dulcis, o amor deus, o charitas deꝰ. Quid dulciꝰ? quid ſuauius, quid amabilius qꝫ vacare ⁊ videre quātū nos amaueris, qꝫ pie qꝫ miſericorditer in cõceptiõe ⁊ natiuitate tua te dignatꝰ es exinanire vſqꝫ ad infirmitates infantilis nature: qꝫ benigne, qꝫ diligēter nos viam, vitā, verbo ⁊ exēplo docueris? Quāta dignatiõe te ꝓ nobis morti obtuleris? quomodo reſurgens in gloriam tuā, naturam reparaueris humanā: et aſcendens in celū, eam in throno maieſtatis tue collocaueris glorioſam? Quid felicius? quid iocūdius ſabbato illius aīe, que cõtemplatione ⁊ dilectione dñm comprehendens: ⁊ quaſdā diuine ſuauitatis experientias in ſe formās, ineſtimabili gaudio ſancte fruitiõis afficit: dum aīa ſibi peregrinās iam in celis habitat, et in memoriam abūdantie ſuauitatis exultat ⁊ iubilat. O quies pacifica, o ſabbatū delicatum, o dulcedo charitatis que animā diligētem deū vſqꝫ in altiſſima eiꝰ magnalia ꝓuehit, ꝓuectāqꝫ iter voluptates eternas requieſcere facit: feriatiõe huius ſabbati totus homo interior hilareſcit: eius intelligentia ſerenat̃, affectiones dulceſcunt, ⁊ ſancta deſideria in deo quadā fruitione feliciſſima reſoluuntur. O mane, o dies que melior es in atrijs dñi ſuper milia: o ſplēdor lucis, et ardor charitatis que inflammat angelos, et illuſtrat interiora ſanctorū: o preclara ſolēnitas, o iocunda pauſatio, et ſabbatū delicatū: o ſabbatū glorioſum. Et que gloria delicatior aut deſiderabilior pōt eſſe qꝫ deo medullitus inherere: ⁊ iactare in eū omnes cogitatus ⁊ affectus ſuos, atqꝫ de dilectione colligere tāte certitudinis fructus: vt de ſalute anime ſue/ de conſortio angelorū: atqꝫ de illa interminabili exultatione que diligentibus deū preparata eſt, eū nullatenus oporteat heſitare. Propterea ibāt apoſtoli gaudentes a cõſpectu conſilij. Andreas glorians ⁊ exultans, currebat ad crucem. Paulus igit̃ perfuſus tāti gaudij ſuauitate, dicebat: Abſit michi gloriari, niſi in cruce dñi noſtri Ieſu chriſti. Et de chriſti retributiõe ſecurus: ſcio (inquit) cui credidi: ⁊ certus ſum qꝛ potēs eſt depoſitū meū ſeruare in illū diem iuſtus iudex. Expertus qꝛ dilectio dei eſſet tā iocūde ſecuritatis cauſa efficiēs: ſcio (inquit) ⁊ certus ſum: qꝛ neqꝫ mors/ neqꝫ gladius/ neqꝫ angelus/ neqꝫ poteſtates/ neqꝫ aliqua alia creatura poterunt me ſeparare a charitate q̄ eſt in chriſto Ieſu. Moyſes innixus tā ſolide charitati, ꝓelegit deleri de libro quē ſcripſerat dñs: qꝫ ſuſtinere populū ſibi creditū diuina indignatione deleri. Hac inexpugnabili arce munitꝰ Ezechiel in caldeā: Hieremias in egyptum fretus iſtiꝰ tuitiõe deſcēdit. Iob frater draconū per hāc ſine periculi ſuſpitiõe factus eſt, et ſociꝰ ſtruthionū. Paulus ſub tā certa ſecuritate nõ metuit anathema fieri a chriſto ꝓ fratribus ſuis. Dauid ſub iſtiꝰ vmbra ſecurus: ꝑ vmbrā mortis incedere non veret̃. Cum eñ deus ſit charitas: ſcit qꝛ vbi eſt charitas, ibi eſt deꝰ. Si ambulauero (inq̄t) in medio vmbre mortis, nõ timebo mala: qm̃ tu mecū es. Infelix ego dilexi hactenus mūdū: tuāqꝫ dilectionē deꝰ amori mūdano poſthabui. Nūc ediuerſo facias ſm̃ diuitias mie tue: vt te diligā/ mundūqꝫ ⁊ oia que in eis ſunt ꝓpter te deſpiciā. Quid eñ michi eſt in celo, ⁊ a te quid volui ſup terrā? Deꝰ cordis mei, ⁊ pars mea deꝰ in eternū. Deficiat in amore tuo et liqueſcat aīa mea: vt in deficiendo ex me ſpiritū meū: pſallā ⁊ cantē tui amoris delitias, ⁊ diuitias charitatis illiꝰ: per quā torrētes voluptatis eterne potant̃, quorꝫ affectio ꝓſus a tua dilectiõe abſorpta eſt. Sicut eī ferrū ignitū in quādam ignis eſſentiam trāſit: quaſi guttula aque ſi pleno vini dolio ſit infuſa: ſua inſipiditate depoſita eſſentiā ſubſtātie melioris aſſumit: ſicut aer ſolari ſplendore perfuſus totus eſt ſplendor, ſic ſpiritus hominis diuino amore affectus eſt totus amor. Quocirca qui deum diligit, ſibi mortuus et ſoli deo viuens, quodāmodo (vt ita dixerim) conſtātiat ſe dilecto. Si eñ anima Ionathe cõglutinata eſt anime Dauid, aut ſi quis qui adheret deo vnus ſpiritus cū eo efficitur: nõ abſimili vnionis iudicio quodam genere creſcēdi tota in deum trāſit affectio: in qua ſine alterius deſiderij exceptiõe tota in ſe collecta transfertur in dñm omniū deſiderabilium plenitudo. Diliget tñ anima perfectius: cum introducetur in gaudium dñi ſui, in amplexus ſponſi: omniū iuſtorꝫ beatitudinem ſuam faciet cõmunione charitatis: beneficio cuius omnia in omnibus erit deus.

¶ Apoſtropha ⁊ exhortatio vt diligat deum.

AUdite celi/ et auribus percipe terra quātū magnificauerit deus nobiſcum miſericordiam ſuā. Et quis abiſſum tam ineffabilis gratie conſiderauit: quis de fonte tāte dulcedinis guſtauit/ ⁊ non amauit? Nonne ſubiecta deo erit aīa mea? Quare non effundis affectus vniuerſos in deū, quos dirigis ad vanitates ⁊ inſanias falſas? Quare triſtis es aīa mea, quare conturbas me? Nūquid nõ eſt tibi cõſiliarius aut ſaluator? Nūquid reſina nõ eſt in galaad, aut medicus nõ eſt ibi? Reuertere/ reuertere ſunamitis: reuertere ad dñm deum tuum. Diuulſa mea, dilacerata mea, perdita mea: ſed chriſti denique ſuſcitata, chriſti redēpta paſſiõe. Cur queſo diligis aliquid preter illum qui tam benigne, tā miſericorditer a tot miſerijs te redemit?

iugi ſcrutinio et aſſidua meditatiōe reuolue qualiter vnigenitus dei patris, cum eſſet ſplendor et figura ſubſtantie eius, poſt exinanitionem vſq; ad formam ſerui: poſt famem/poſt ſitim/poſt laſſitudinē/poſt lachrymas/poſt vincula/poſt flagella/poſt fel/poſt acetum/poſt coronam ſpineam/ poſt clauos ⁊ lanceam ꝓ ſalute tua inter duos latrones quomodo in cruce pendebat: crucis equidē cornua in manibus eius: ac de illis pius ille ſamaritanus tuis vulneribus vinū ⁊ oleum infundebat. Porro erat ibi abſcōdita fortitudo eius: et amaritudine mortis dulcedo ipſius. O q̃ magna multitudo dulcedinis tue deꝰ: quā abſcōdiſti timētibus te. Teſtimonio Yſaie: Uere deꝰ abſconditus, tu es rex iſrael ſaluator. Moriebat̃ ſaluator tuus anima mea, vt te viuificaret. Affixus erat cruci, vt iniquitates tuas ꝓprijs manibus cruci affigeret: manus eleuabat ad patrē in ſacrificiū veſpertinum, vt te ad amplexus amicabiles inuitaret: vitamq; ſuam que nulli morti erat obnoxia, pro te ad mortē obtulit: vt dum a principe tenebrarum iuſtus iniuſte occiditur (qꝛ quod ſuum nō erat vſurpaſſe cōuictus eſt) ea quā habebat in te poteſtate priuatur. In tam exuberāti beneficio: in tāto cumulo gratiarum te largitio diuina quaſi obruit ⁊ confundit. Ingratitudo eñ peremptoria eſt ſalutis: ipſa eſt flatus aſpidis, virus animi, vredo virtutum, ventus peſtilēs, ⁊ aura corrūpens, ſtillicidia pietatis, rorem gratie ⁊ miſericordie fluenta deſiccans.

¶ Adhuc improperat anime beneficia dei ne ingrata ſit deo.

ADhuc dico. Nichil eſt eniʒ ſatis dictum qđ ſemper eſt dicendū, atq; recordatione continua replicandū. Eras illi grauiſſimo creditori (angelo ſathane loquor) illi quidem immaniſſimo exactori tot debitis/quot peccatis vinculo cyrographi obligata: nec ſoluendo eras. Dei autem filius non rapuerat: ſed que rapueras ꝓ te ſoluit: et quod dignationis ꝓpenſioris, ⁊ gratie vberioris erat, non delegauit aliū debitorem: ſed dedit animam ſuam in cauſam ſoluti. Cūq; ille angelus trāſfuga et emanſor te habere peteret ancillatum: chriſtus litem contra te ꝓpoſitam ſuam fecit: poſtq; diuerſas ꝓductiones teſtium, legis, oraculorum, prophetarū, ſignorum: tandem ꝓprium ſanguinem allegauit. Obtinuit allegatio illa tue ſententiam libertatis. Sup calculo ſentētiali ſcripte ſunt littere in membrana corporis crucifixi: et confirmate ſigillo miſericordie et veritatis, iuſtitie, et pacis obuiantium ſibi. Deniq; impreſſum eſt ſigillū, plaga ſcʒ lateris: quam in preciū redemptionis noſtre, et plagationem continuam iugiter exhibet ante oculos patris. adhuc extat titulus cauſe inſcriptus in tāte charitatis memoriam. Scias ꝙ ſi te ingratā repererit, nec velle tanto vti beneficio: exiget a te diſtrictiſſime mortē ſuā. Uereorq; ne quādoq; indignantiſſime tibi dicat: Tolle manū tuam, ⁊ mitte in latus meū dextrum: mitte digitos tuos in fixuras clauorū: ⁊ vide quāta ꝓ te paſſus ſum. O ingrata ⁊ crudelis impietas: nōne putas deum de collatis tibi beneficijs penitere, ſi ea viderit per ingratitudinē periſſe? Propterea oratio noſtra ſepe repellit̃. Et hocipſum pia dei diſpēſatione fieri exiſtimo: ne q̇ de acceptis beneficijs ingrati fuimus, ex noua largitione celeſtium munerū grauiore culpa ingratitudinis oneremur. Cū eñ deus beneficium reputet qđ non ꝓſequitur actio gratiarū: nobis expedit non exaudiri potiꝰ, q̃ ad cumulū dānationis noſtre ingratitudinis materiā obtinere quod petimus. Qua ergo preſumptiōe non diliges illum qui te non diligētem dilexit: qui te peccatricem non deſpexit? Uide queſo qua compēſatione, quo merito ſumme ⁊ eterne reſpondeas trinitati. Tradidit ꝓ te pater vnigenitum ſuū morti. Tradidit et filius ſeipſum ꝓ tua ſalute in mortem. Datus eſt deniq; tibi ſpiritus ſanctus atteſtante apoſtolo: qꝛ charitas dei diffuſa eſt in cordibus noſtris per ſpiritum ſanctum qui datus eſt nobis. Sic amat nos pater, amat nos filius, amat ſpiritus ſanctus: amat nos trinitas tota deus, amat nos deus eternus, omnipotēs, ⁊ immenſus: cuius magnitudinis non eſt finis, cuius ſapientie non eſt numerus, cuius pax exuperat omnē ſenſum a quo ⁊ in quo vniuerſa ſunt viſibilia ⁊ inuiſibilia, celeſtia, et terreſtria. Sane cum eū diligis, hoc facis ex debito: ſi te diligit, facit hoc ipſe gratuito. Attende celſitudinem celi, ⁊ magnitudinē firmamenti: et modicū in locis paluſtribus intimi. Talis eſt adhuc ineſtimabiliter diſpar cōparatio tui ad dominū ſicut luti ad celum. Que eñ collatio tui ad ineſtimabilem, ad incomprehēſibilem, ad incomparabilem? Nichil ei ad menſuram meriti retribuere poſſis, ſi in retributionem eorū que pro te ſuſtinuit, te mille annis in gehennali incendio cruciares.

¶ Q̃ elegantius diligit deus q̃ nos de beneficijs eius.

OMnia quidē que ſunt in deo ineſtimabiliter excellentiora ſunt his q̇ noſtra ſunt. Ipſe eniʒ diligit vt charitas, iudicat vt equitas, diſponit vt ſapientia, reuelat vt lux, miſeret̃ vt pietas, ſcit vt veritas, operat̃ vt virtus, preſidet vt maieſtas. Circūſcriptis autem omnibus que ad diſpenſationē ſue incarnationis pertinēt, diligēter attende ꝙ tibi vniuerſitas mūdi de mandato eius obſequit̃. Omnis natura tuis famulat̃ obſequijs: celū/aer/terra/mare: et ea q̇ in eis ſunt, tuis pariter neceſſitatibus ⁊ oblectamētis inſeruiūt. Annua tēporū reuolutio: flores/fructuſq; arborū/et herbarū rediuiua innouatiōe reformat: atq; labētibus palmitibus, ⁊ naturis germinū antiquatis continua tibi munera, tibi circuitus tempoꝝ ſubminiſtrat. Recognoſce anima ꝙ quādoq; nō eras, ⁊ ab eo facta es: nichil dediſti ei vt te faceret: nichil enim dare poteras, qꝛ non eras. Cum autem melius eſſet eſſe q̃ nō eſſe gratis tibi eſſe cōtulit omnibus illis te

preſtetis: q̄ de non eſſe ad eſſe poterat ꝓducere: nec ꝓduxit. Adiecit tibi ſpeciem, et cuius eſſentia de nichilo ꝓdierat per gratiam creatoris: ipſe ſua te imagine et ſimilitudine inſigniuit. Adhibuit cū pulchritudine vitam. Unde tanta, ⁊ tam gratuita, ⁊ tam inaudita dignatio: vt fieres ad imaginem ⁊ ſimilitudinem eius, niſi vt ſimile tuū diligeres: ⁊ ei qui te gratuita dilectione preuenit, dilectione mutua cōformares? Nimirū decenter diligēdo retribuitur, qđ diligēdo tribuit. Ei ergo cor, et medullarū tuarū interiora exhibe ad diligendū, qui te diligere dignatus eſt: nichil tñ in te reperiēs diligēdum. Ama ſignaculū tuū ⁊ ymaginē tuā: ⁊ vt expreſſior in te forma tui creatoris appareat, ei qui charitas eſt te fide ⁊ charitate conforma: et in materiā gratiarum beneficia eius iugi meditatione recogita. Amator tuus ad hec exhortatione ꝓphetica te inuitauit. Pone me (inquit) ſignaculum ſuper cor tuū: ſuper brachiū tuū dextrū. ac ſi dicat. Pone me memoriale tuū in toto corde: ⁊ brachio: id eſt in corde et opere: vt depoſita imagine terreni hois, celeſtis imaginē portes: attendens diuine dilectionis argumēta que refelli nō poſſunt. Pone me ſuper cor tuū: vt fidei ſignaculum; vt amoris exemplū. Tale ſignaculū ante preuaricationē ſuam in ſe angelus apoſtata exprimebat, teſtimonio yſaie dicentis. Tu ſignaculū ſimilitudinis plenus ſapientia, ⁊ perfectus decore. Angelus ſiquidē in ſua creatione tanta deo cōformitate vnitus eſt, vt eſſet potius ſignaculum ſimilitudinis q̄ ſimile, vel ſignatū. De ſigillo quippe talis ſimilitudo imaginaliter exprimitur, qualis in eodem ſigillo eſſentialiter habet. ⁊ hec homini cōpetit. Angelus vero ꝓ ſui ſubtilitate vere deo expreſſiori ſimilitudine adherebat: q̄ totus ⁊ tantūmodo ſpiritus erat. Nos vero luteo incluſos carcere / ⁊ inhabitatione terrena depreſſos, charitas ad dignitatis angelice ſtatū reparat: et licet corpus quod corrūpitur aggrauet animā, et deprimat terrena inhabitatio ſenſum multa cogitātem: tñ peccato deformatos, nouum diligēdi mādatum ad dei ſimilitudinē nos reformat. Multiplicauit in te dñs dona ſua. Adiecit enī pulchritudini tue viuere / ſentire / atq̄ diſcernere, ⁊ omnia que munificētia eius contulit accepit indigentia tua gratia eius, non exigentia tui meriti anteceſſit. Deſponſauit te fide: foris ornauit te ſenſibus: quaſi quibuſdā preſulgētibus gemmis: te vero interius quaſi naturali pulchritudine ſapientia inſigniuit. Nouit quis ornatus tibi cōpetentior eſſet: ideoq̄ dedit qđ te decuit: et intantum, vt et ꝓpter hec ipſe te diligeret, qui hec dedit. Sane inſanies ſi eū mediocriter amas, qui te tanto amore preuenit: qui tanta ⁊ tam precioſa largiens, maiora diligenti ſe pollicetur: que nec oculus vidit, nec auris audiuit: quorum eſtimatio in cor hominis non aſcēdit. Ex eius munere penſare teneris quantū ſit diligendus qui tantū diligit: vt iam nō tñ temerarium, ſed etiam nephariū debeas reputare non ſolum non diligentē nō diligere: ſed tanti, tam potentis, tam precellētis amorem totis viſceribus, totis interioribus ꝯcordijs nō amplecti: omniū pulcherrimus eſt: ſpecioſus forma pre filijs hominū: ama ſponſum, ama regem in decore ſuo: regē virtutū plenum gratie ⁊ veritatis, coronatū gloria, et honore dñm maieſtatis. Concupiuit equidē rex decorem tuū; ⁊ munera quibus te ornare dignat⁹ eſt: in tuum amorem eius declarauerunt affectum. Amat te in muneribus ſuis, ſi enī habes aliquod bonū illud habes intelligere et⁹ donū. Verbū apoſtoli eſt. Quid habes quod nō accepiſti? Si autem accepiſti, quid gloriaris quaſi non acceperis? ſi de aliquo gloriaris, quaſi illud a teipſo ⁊ nō a deo acceperis: furaris deo quod ſuū eſt: honorem alterius tibi rapis; ⁊ te in alienam gloriam preſumptuoſe intrudens; habes quādam gloriam: ſed nō apud deum: q̄ gloriam alienam tibi vſurpas nequiter contra deum. Vide ergo ne vnq̄ obrepat tibi ingratitudinis nota. Recole inceſſanter te tua iniquitate perditam, ipſius miſericordia reparatam.

¶ Quanta ſit anime prerogatiua ſuper ceteras creaturas.

Studeas illi placere modis omnibus quibus potes: qui te talem facere dignat⁹ eſt; vt placeres. Utinam teipſam agnoſceres, ⁊ tui gratiam creatoris in tue pulchritudinis inſpectione ꝓbares. Porro oculus cūcta videns, ſeipſum nō videt; Ideo faciem tui cordis quādoq̄ in ſpeculo ſacre ſcripture, quādoq̄ in ſpeculo ꝓprie rationis attendas: nec facias iniuriā dignitati. Quod equidē facis, ſi vis tibi te abiectiora preponere: et ea que decorē imaginariū ⁊ vmbratile habent: tibi (que in veritate pulcherrima es) coequare. A tua dignitate nimis enormiter ⁊ ignominioſe te deijcis: ſi tranſitorias ⁊ inanes rerum pulchritudines appetis, mundus nimirum ꝓpter te factus eſt: ideo mundum non ames, q̄ mundus nō eſt te dignus: cum ſis eo longe dignior: ⁊ ſole / ⁊ luna / ⁊ omnibus creaturis. Omnia quippe tēporalia ſue pulchritudinis defectus agnoſcunt: tu nec labore deficis, nec palleſcis egritudine, nec marceſcis ſenio, nec morte tabeſcis. Quocirca ſi aliquid diligis in hoc mundo, qui tot⁹ eſt tibi ſubiectus, ſumma temeritas eſt: niſi ea diligere ſic velis vt tibi ſeruientia / vt munera ſpōſi / vt amici xenia, vt beneficia dñi: nec iſta diligas cū illo, ſed ꝓpter illū: illum per iſta, et ipſum diligēs ſuper iſta. Degenerabis equidē in amorē meretriciū, ſi plus amas dantis munera, q̄ amantis affectū. Donāti quidē iniuriam facis, immo te meretricali turpitudine dehoneſtas: ſi recipis dona, ⁊ dilectiōis viciſſitudinē nō rependas. Ipſum ergo dilige ꝓpter ſe, ⁊ ꝓpter dona ipſius: dilige te illi, ⁊ illum tibi: dilige ipſum vt eo fruaris: ⁊ impones affectiones tuas: vt cum dilexeris feruētius, affectuoſius diligaris. Hic amor ſanctus eſt nichil habens ſordidum vel impurū, ſed in dei recordatione dulciſſimus omnes mundi ſuggrediens delitias:

⁊ quodammodo ex natura ſue ſtabilitatis eternus. Illud autē iugi memoria teneas: ꝙ quāto differentius preeminētior eſt eſſentia eius fragilitate humana, tanto ſuauius, ⁊ incōparabiliter dulcius ⁊ delectabilius diligit atq; diligitur ꝙ̄ angelus, ꝙ̄ homo, vel aurum, ſeu argentum, ſeu lapis precioſus, vel ſanitas, vel libertas, vel quecunq; alia quibus corda hominū diſtrahuntur. Nec te ab eo minus diligi credas, ſi quibuſdam animātibus terre tecū pariter beneficiū ſolis ⁊ lune: ⁊ cetera gratie ſue dona cōmunicat. Nimirum quecūq; illis donata, ꝓpter te donata nō dubites. Ut enī tibi ſeruiāt vniuerſa, ipſa de diuina bonitate neceſſaria ſibi dona recipiūt: ſine quibus eſſe, aut ſeruire non poſſunt. Nunquid ideo videt̄ circa te dilectio ipſius intēſior, ſi tibi ſoli oia cōtuliſſet? Nunquid beatior eſſes ſi ſola hereditates in mundo, ⁊ oia que in eo ſunt, ſine vllo ſocialis vite ſolatio poſſideres? Qꝺ ſi etiā de malorū hoim ſocietate cauſaris, ſcias ꝓculdubio ꝙ ſicut tibi/ ⁊ malis hoibus cetera ſeruiūt: ita malorꝝ hominū vitā facit diuina diſpēſatio in tuū militare ꝓfectū. Malorū ſiquidē ſocietate hi q̇ boni ſunt in melius exercent̄/ docent̄ ⁊ affectare virtutes: ⁊ alia dona dei quibus ipſi carēt, et que lōge meliora ſunt ꝙ̄ oia que cū iniuſtis hoibus poſſident̄. Deniq; cū videant malos ruere in interitū, de ſue ſalutis expectatiōe creſcit eorꝝ affectus in deum: et de diuinis muneribus (quorū cū impijs nulla eſt cōmunio) actio pia gratiarū. Cum ergo omnia tibi cooperant̄ in bonū, vt mali tibi exercitio, ⁊ boni ſolacio fiāt: nō reputes te minus diligi, qꝛ ſingulariter te nō amat: qui tñ quadā amoris ſingularitate te diligit: dū ⁊ bonos et malos in vſum tue vtilitatis inflectit. Cūq; ipſo iure et debito charitatis velis tecū oēs alios eterne beatitudinis eſſe participes: tua bona volūtas bonum alienum tibi ꝓprium facit: et ſpiritusſancti cōmunione beatitudinis omniū beatitudo accreſcit. Fit ergo amor ex ipſa cōmunione ſingularis, dū nichil ex pluriū participatiōe minuit̄: ⁊ diffuſus amor in ſingulis reperit̄. Te itaq; ſingulariter diligit, q̇ nichil ſine te diligēs, ab omnibus inuicē diligitur. Licet ei amor diffundatur in plures, tñ eſt in ſingulis totus: vt oēs vnice diligēs, ab omībus vnice diligat̄. Propterea eſt hic amor vnicus/ non priuatus: ſolus/ non ſolitarius: cōmunis/ nō diuiſus: nec vſu deficiēs, nec tempore, aut participatiōe decreſcēs. Repone igitur in theſauro memorie: ac recole inceſſanter q̄ tibi a deo donata ſunt: vt nec de nō acceptis ꝑſumas, nec vnq̄ ſuꝑ acceptis eius bñficijs in gratiarū actiōe tēteſcas.

¶ Quanto ſit dulcior amor quo nos diligit deus amore quo eum diligimus.

Quanto preeminētior eſt humanitate diuinitas, tanto amor chriſti quē habet ad nos amore illo quē habemus ad illum vel ad ꝓximū dulcior eſt/ firmior/ atq; ꝓfundior/ violētior/ penetrabilior/ interior/ cōpaſſibilior/ feruētior/ atq; ſuauior: omnes maternos affectus, omnes fratrū/ coniugum ve cōſenſus, illa quā habet ad nos ineſtimabili charitate tranſcēdit. Ipſe paterne gratiam leuitatis exprimēs in ſeipſo, fideli ad animam loquit̄ dicens: Ammodo voca me pater meus es tu: et dux virginitatis mee tu es. Et illud. Patrē vocabis me: ⁊ poſt me ingredi nō ceſſabis. Ipſe materna nos benignitate ꝑueniēs: quemadmodū mater (inquit) cōſolat̄ filios ſuos, ita ⁊ ego cōſolabor vos. Et rurſum. Nunquid poteſt mater infantem ſuū obliuiſci, vt nō miſereatur filio vteri ſui? Et ſi mater oblita fuerit: ego tñ non obliuiſcar tui. Ipſe in ſe modū fraterne dilectionis aſſumens: anime fideli ſic loquitur. Ortus (ait) cōcluſus ſoror mea. Et item. Vulneraſti cor meū ſoror mea ſpōſa. Amicus eſt, dū fideli anime dicit. Pulchra es amica mea, et ipſa de illo. Talis eſt (inquit) dilectus meus: ⁊ iſte eſt amicus meus: ſpōſus eſt cum de illo dicitur: Gaudebit ſponſus ſuper ſpōſam: et gaudebit ſuper te deus tuus. Hec ergo ſentiamus in nobis, qđ ⁊ in chriſto Jeſu: qui extēdens manus in diſcipulos ſuos vocat eos fratres: et qđ amplius eſt, patrē/ et matrē/ atq; ſororem: omnes ſcꝫ qui ſancte, qui humiliter, q̇ caſte, qui ſocialiter vixerint amantes ꝓximū, dei facientes voluntatem.

¶ Inculcatio beneficiorum dei ad maiorem correctionis affectum.

Si recēſeas diligēter effuſam ⁊ indefeſſam circa te munificētiā gratie dei: licet ſit ipſe generalis omniū diſpēſator: Videbis tñ eum circa cōmoditates tuas quaſi totū, ⁊ ſingulariter occupatū. Quocūq; te vertas, tibi ſollicitus ⁊ diligens ꝓuiſor aſſiſtit. In intentionibus/ in meditationibus/ in verbis/ in cōſilijs/ in operibus/ in aduerſis/ in ꝓſperis/ foris et intus eius gratia te ſubſequit̄ et expetit. Tibi exhibet in omni tribulatione remedium, ſanat infirmā, reducit erroneam, corripit delinquētem, conſolat̄ afflictam, erigit lapſam, triſtem letificat, nec diu vacillare ſuſtinet deficiētem. Illud anima mea tibi tanq̄ anime mee cōſulo: ſicut alias me recolo monuiſſe, vt ꝑmicias tue creationis attendens: iugi ſcrutinio, ⁊ ſollicita meditatiōe reuoluas ꝙ̄ ſpecioſum te fecit, ꝙ̄ multiplices gratie dotes adiecit: ⁊ cū poſtea per te feda ⁊ fetida facta eſſes/ pius ⁊ miſericors gratuita benignitate ſua tue auerſioni cōpatiens: ſicut te non exiſtentē dilexit vt cōderet: ita te conditā (ſed ꝑditam) gratia ſua reparauit. Loquat̄ in yſaia, fons miſericordie dñs vulgo dicitur: Mulier ſi dormierit cum adultero viro, nunq̄ reuertet̄ ad virū ſuum priorē. Tu autē fornicata es cū amatoribus multis: reuertere tamē ad me, ⁊ ego ſuſcipiam te dicit dñs. Qui te integrā et illibatam creauerat, tibi multiplices gratie dona ſponſalitia libertate cōtulerat: tu vero amatoribus alienis adherens, dediſti ſponſo tuo libellum repudij: tuam integritatē expoſuiſti corruptoribus: ⁊ licitos et illicitos amplexus affectans, diuaricabas pedes tuos immundis ſpiritibus: tandē ſuꝑ omnes meretrices

frõs tibi fracta eſt,noluiſti erubeſcere:ſed animo in=
ſtrunito ad illicita meãs teipſaꝫ deuoluebas in abiſ=
ſum damnatiõis eterne. Ipſe vero tã excelſus,tam
admirabilis,tam ꝑpotẽs/tam inſignis:poſt lapſum
a deo damnabilẽ oculo miſericordie te reſpexit. Ipſe
vt te de luto feditatis erigeret, de ſue gratie maieſta
te deſcẽdit: ⁊ vt tue corruptiõis ignominiã aboleret,
ꝓ te dira ⁊ ignominioſa ſuſtinuit. Et vt multa pau=
cis includã:vt te liberaret a morte/dãnatiſſime mor
ti ſe obtulit: nec expreſſiꝰ,nec fideliꝰ,nec dulciꝰ,nec
benigniꝰ exhibere potuit, quãto te diligeret charita
tis affectu. Nunc etiã tue ꝑuaricatiõis oblitus refun
dit tibi gratiã quam amiſeras:reintegrat amorẽ quẽ
corruperas,nec ſua beneficia tibi,nec tuos exceſſus
impropat: immo ſi humiliter et fideliter ei adherere
digneris accumulabit gratiã ſuper gratiam: vt pul=
chrior ꝙ̃ vnꝙ̃ fueris,⁊ purior fias:et quanta ſit circa
te dilectio eius, ex tui lapſus reparatiõe cognoſcas.
Scies ꝙ̃ fructuoſum ſit eum diligere:qui tam ineffa
biliter mãſuetus eſt, ꝗ nunꝙ̃ fortaſſe ſine tanti peri
culi experiẽtia didiciſſes. Sẽties te ex infirmitate for
tem:ex caſu ſtabilem:cautã ex periculo: ex infelicita
te felicem. Quocirca vero adhuc ⁊ iterũ tibi vſqꝫ ad
nauſeam replicabo: vt aſſidue cogites quãta tulerit
tantus ꝓ te tantilla ⁊ tam perdita. Sanguinẽ ⁊ mor
tem ſuam ponẽs precium tuũ, cum ſit ſanguis eius
inappreciabilis,⁊ mors eius eſtimatiõis nõ recipiat
modũ. Illud ⁊ ſuꝑ oia te cauere oportet:vt non arro
gãter de ipſiꝰ effuſa liberalitate ꝑſumas:ſed recolas
qualiter te in lupanaris opprobrio ꝓſtitutam ab im
mũdicijs ſanguine ſuo lauit:amauit,integritati reſti
tuit. Amor eñ ipſius violata integrare,non violare
integra conſueuit. Licet autẽ faciem eius nõ videas
ipſum tñ tibi ſemper eſſe preſentem nõ dubites. Ui
des ergo ne alia indecẽtia tui oculos preſentis offen
das. Et ſcias indubitanter ꝙ qui te dilexit turpem,
plenius diliget ſpecioſam. Induere ergo queſo veſte
innocentie:orna te quaſi veſte polita varietate virtu=
tum: ⁊ qui te fidei anulo ſubarrauit,in te odorare le=
tetur aromata gratiarum. Dilige queſo tota mente
dñm tuum,⁊ ſponſum tuũ,vitam tuam,ſolatiũ tuũ,
conſilium,auxilium,ac refugium tuũ. Deniqꝫ dilige
illum qui tibi eſt quicquid optabile aut amabile eſſe
poteſt. Dilige eum caſte/deuote/⁊ ſancte:non verbo
nec lingua,ſed opere ⁊ veritate. Quere in amore tuo
nõ que tua ſunt,ſed que Ieſu chriſti. Sic eñ diligere
nos ꝓpheta docebat,cum diceret: Cõfitemini dño
qm̃ bonus:qm̃ in ſeculum miſericordia eius. De illo
autẽ qui querit que ſua ſunt:ſcriptum eſt Confitebi=
tur tibi:cũ benefeceris ei. Sic ergo te totam iacta in
eum: ſic amando tota tranſeas in amatũ,vt tui obli
ta,factaqꝫ apud te tanꝙ̃ vas perditũ,viuas in ipſo:
⁊ a teipſa deficias,vt poſſis dicere cum ꝓpheta: De=
ficit cor meũ ⁊ caro mea: deꝰ cordis mei:⁊ pars mea
deus in eternũ. Dñe deus meus tibi dicit cor meum
exquiſiuit te facies mea. Sed quãdo fiet hoc deus:
quando venies aĩa mẽa,⁊ apparebis ante faciẽ dei:
quãdo ſiniſtra in dextra cõuertetur:quando te ſpon=
ſus exhibebit nõ habẽtem maculam neqꝫ rugam:cũ
fluminis impetus letificabit ciuitateꝫ dei:cũ templũ
ſanctũ tuuꝫ qꝺ tu es ornabitur coronis aureis: cum
maieſtate replebit̃ omnis terra: cum tibi exultãti in
conſpectu dei, et delectanti in letitia miniſtrabitur
trãſiens:tranſiẽs dico ab illa ſpecie corporali,quam
apoſtolis ſuis exhibuit,ad illam glorie ſpeciẽ in qua
eſt coequalis/⁊ coeternꝰ/et coomnipotẽs deo patri.
Te itaqꝫ in ſpe/⁊ expectatione futurorũ iugiter exer
ceas: votis ac deſiderijs/ac de perceptiõe preſentiũ
ſemper ſit apud te gratiarum actio ⁊ vox laudis.

Adhuc replicant̃ beneficia dei,
vt anima inde humilior fiat.

VSquequo dormies anima mea:vſquequo
dormitabis:vt vel breuis hora ocioſa ſub=
repat: in qua nõ habeas memoriã filij dei
ꝓ tua miſeria:⁊ ꝓ ſua miſericordia crucifi
xi: Unicuiqꝫ moleſtiſſimũ videt̃ ſi compari ſuo ma=
gnũ impẽdiſſet obſequiũ:et ipſum ſuꝑ beneficij exhi
bitione inueniret ingratũ. Quid ergo faciet dñs ma
ieſtatis:ſi nos(qui cinis ⁊ puluis ſumus)tãte miſeri=
cordie ingratos inuenerit: Quẽadmodũ pater miſe=
retur filiorũ,miſertus eſt noſtri. Si eñ aliquem indu
rat,iudicat,⁊ cõdemnat:nõ ab eo ſed a nobis. Licet
eñ cui vult miſereatur,et quem vult induret: ipſe tñ
cui ꝓprium eſt miſereri ſempꝰ ⁊ parcere,⁊ ſuas miſe=
ricordias coronat i nobis,⁊ malicias noſtras punit:
Ipſe nimirũ pater miſericordiarũ per ꝓphetam lo=
quitur dicens: Nũquid voluntatis mee eſt mors im=
pij dicit dñs:⁊ nõ magis vt cõuertatur ⁊ viuat: Re=
cole/recole ꝙ deus dei vnigenitus ꝓ ſalute tua incli
nauit celos ⁊ deſcendit: ⁊ vt te de luto fecis erigeret,
quodam artificio ineffabili manẽdo quod erat, vſqꝫ
ad vagitꝰ infantie, vſqꝫ ad liuores ⁊ vulnera paſſio=
nis ſe a ſua maieſtate depoſuit. Moyſes qdẽ ethio
piſſam duxit:ſed in ea pellis nigredinem non muta=
uit. Te filius dei reperit multiplici peccatorũ turpi=
tudine denigratam,lachrymis ſuis, ⁊ baptiſmo ſuo
tandẽ cruoris vnda te lauit: ⁊ te ſibi exhibuit glorio=
ſam. Scis/nec ambigere potes quantũ ſpõſo tuo ſis
inferior genere/ſpecie/dignitate. Unde igit̃ tibi tan=
tus,⁊ tam ineſtimabilis honor ꝙ te ſibi deꝰ in ſpon=
ſam dignatus eſt eligere: per quem oĩa facta ſunt:
qui habet poteſtatem vite et mortis:rex celi et terre:
ſplendor ⁊ imago ſubſtantie patris: in quẽ deſiderãt
angeli ꝓſpicere, cuius pulchritudinem ſol ⁊ luna mi
rantur: creator/⁊ rector vniuerſitatis/angelorũ ⁊ ar=
changelorꝫ deſiderĩũ/deus glorie/⁊ dñs maieſtatis:
Unde hec tibi:ꝙ te recipit ſociam glorie, conſortem
regni,participẽ thalami: quẽ cũ tetigeris caſta es:cũ
cognoueris docta es:cũ videris beata:⁊ cum frui po
teris eo,glorioſa. Fac igitur vt confidat in te cor viri
tui. Obliuiſcere populũ tuũ:nec mẽtẽ tuam declines
ab eo:vel ad momẽtum. Stat angelus dñi ꝗ ſecat te

mediam: ſi alium amatorē receperis. Si ergo eū tepuerit amor tuus: ſi te in modico indeuotā exhibueris vel ingratā. Recole quanta fecerit tibi deus. Attrahit te ad thronū glorie ſue: ꝓuehens te/que nō audebas de ſcabello pedum, aut de venia cogitare.

¶ Q; mandatum de dilectiōe dei frequēter inculcat̄ vt cordibus noſtris ꝓfundius intimetur.

Quā affectuoſe, q̃ ſincere, ſuauiter: q̃ dulciter deū diligere tenearis: dñs ꝑ moyſen docet, dicēs: Diliges dñm deū tuum ex toto corde tuo: ⁊ ex tota aīa tua: ⁊ ex totis viribus tuis. Hoc dei preceptū exactiſſimā obſeruātie neceſſitatē ſibi habet implicatā. Poteſt equidē aliq̄s ſe excuſare ꝙ vigilare/ieiunare/aut laborare idoneus nō ſit: ſed nullus excuſare ſe poteſt ꝙ amare nō poſſit. De virginitate dat̄ conſilium/nō preceptum. Qui poteſt (inquit dñs) cape capiat. Et apl's. De virginibus quidē preceptū non habeo: conſiliū aūt do. Charitas autē a deo precipit̄: ipſiuſq; precepti fortiter, ⁊ obnixe, et ſub interminatiōe penali cordibus humanis indicitur. Mādauit equidem hoc dñs cuſtodiri nimis. Et vt ipſū cordibus noſtris altius q̃ clauum infigeret, velut crebros ictus ſepius inculcauit prius vt diligeremus ex corde: poſtea ſubiūgit ex tota aīa: demū adiecit ꝙ ex tota virtute noſtra. Vere q̄ clauus, aut ſtimulus: eſt hoc preceptum. Nā ſicut Salomō dicit: verba ſapiētie ſtimuli ſunt: ⁊ quaſi claui in altū defixi. Nonne pluſq̃ ſtimulus eſt, aut clauus, ſermo dei viuus et efficax: et penetrabilior omī gladio ancipiti? Sane duricia cordis noſtri hāc exigebat inculcationis inſtātiam: vt hoc preceptum ad noſtrorum cordium interiora trāſiret: ſicut duro ſtipiti clauus crebra percuſſiōe infigitur, donec interius adigatur. Expediebat etiam nobis quoꝝ corda mundanus amor infecerat: et interiores anime latebras obtinebat, vt eijceret̄ de omnibus cordis cellulis: vt ⁊ princeps huius mundi eijceret̄ foras, exulās a corde noſtro vt in deo maneret, et deus in eo. Sed quis beatum corpus ſuū habere cōfidat: cum ꝓpheta de corde ſuo conqueratur/⁊ dicat: Multiplicati ſunt ſuper capillos capitis mei: ⁊ cor meum dereliquit me. Et iterū ſui cordis recuperationi cōgratulans. Inuenit (inquit) ſeruus tuus cor ſuū: vt oraret te oratione hac. Sepe in libro experiētie legimus quomodo a corde noſtro relinquimur. Nūc eſt nobiſcū: nunc eſt alibi: nunc auolat: nunc recurrit: et in ſola lubricitate manēs, in nulla vnq̃ ſui ſoliditate ſubſiſtit. Quomodo igitur diligā toto corde, q̄ a toto corde meo excidi? Aut quomodo cor meū habere valeo totum, niſi deus ipſe fecerit meū? Nichil equidē de corde meo habiturus ſum: niſi q̃tum deus de ipſo fecerit meū. Porro ſi omēs affectus, ⁊ intētiones, ac motus cordis mei deo adiuuāte/in ipſum dirigerem, fixoſq; in eo immobili deuotiōe tenerem/inſuper et medullas anime mee ille celeſtis ignis accēderet: de quo ꝓpheta cōmemorat: Ignem miſit dñs in oſſibus meis, et erudiuit me: Liberum forſitan eſſet michi toto corde diligere. Nunc autē imperfectū noſtrū: videant oculi tui deus: vt ſi quantū debemus nō datur nobis diligere: ſaltem quātum poſſumus diligamus. Si recolamus beneficia dei non ea tm̄ in quibus per carnis diſpēſationem viſitauit nos oriens ex alto: ſed quotidiana ⁊ fere cōtinua quibus nos in anguſtia ⁊ afflictione ſpiritus cōſtitutos, pater miſericordiarū aſſidue conſolatur: quis ei vnum ꝓ mille reſpōdere aut rependere poſſit: qui tot miſerationibus tot miſerationes inculcās ⁊ ingerens, ⁊ in omnibus nobiſcum magna faciens, tam crebris munificentijs obruit et confundit? Ut ergo cor noſtrū totum in gratiam ſue dilectionis alliciat, vt ab amore mundi nos prorſus auellat, cum amicus mūdi ſit inimicus ipſius: et hoc doceat nos ſacra eruditio: cor noſtrū ad amorē ſuū paterna lenitate inuitat. Q; eñ precipimur deū diligere ex toto corde noſtro, ⁊ ex tota anima, ⁊ ex tota mente: perinde eſt ac ſi nos inſtruat deus diligere ſe dulciter, prudenter, ⁊ fortiter.

¶ Dulciter diligitur deus ex recordatione paſſionis eius.

ET quid dulcius q̃ iugis recordatio diſpēſatiōis illius, per quā apparuit benignitas ⁊ humanitas ſaluatoris noſtri dei? Super oīa chriſte Ieſu paſſio tua rem nobis amabilem facit: ipſa ꝓpiciata eſt omnibus iniquitatibus noſtris. Effuſo eñ ſanguine ſine culpa, omniū culparum cyrographa ſunt deleta. Gratia tue cruci Ieſu. Ipſa eñ omnes cruciat⁹ noſtros euacuat: gratia clauis qui nobis aperuerūt viſcera miſericordie dei noſtri. Gratias etiā lancee referamus que nobis aperuit viſcera miſericordie dei noſtri: in quib⁹ viſitauit nos oriens ex alto. O q̃ horrenda et inſanabilis eſt plaga ꝑuaricationis noſtre, ꝓ qua filiū dei oporteat tot dira opprobria, tot ⁊ tam dira vulnera ſuſtinere. Clamabat ſanguis abel vltionem de terra. Clamabat ſanguis omniū iuſtorū qui effuſus fuerat ſuꝑ terram, dicentium: Uindica dñe ſanguinem noſtrum: qui effuſus eſt ſuper terrā. Solus ſanguis chriſti clamabat reconciliationē ⁊ redemptionem populi ſui: clamat mors ei⁹ defunctis ad vitam: peccatoribus ad indulgētiam: ad liberationem captiuis: perditis ad ſalutē. Ipſe iugiter interpellat ad patrem, vt preciū ſui ſanguinis, ⁊ merces obediētie quā patri exhibuit ꝓ peccatoribus, in redēptionē penitentiū cōuertant̄. Teſte quidē apl'o deus filiū ſuū nobis ꝓpiciatorem cōſtituit ꝑ fidem in ſanguine ſuo. Apl's clauſulam hāc per fidē circūſpectiſſime poſuit. Si eñ fidē et fiduciā tuā iactes in liuores et vulnera crucifixi: in tue ſalutis vſum cōuertas memoriā dñice paſſiōis: erit ſanguis ipſius preciū tue redēptionis: mors eius tibi cōuertet̄ ad vitā: ſuus dolor in gaudiū tuum: ſue anguſtie in tuas delicias: in tuū honorem ſua opprobria: ⁊ vt multiplicato fenore gratie obtineas ſalutē quā operat⁹ eſt in medio terre: tibi cedet i iocūditates

eternas, ipſius ſuppliciū tempoꝛale. O fons miſeri= cordie Jeſu, quis ad te diligendū nõ moueatur, qui iter oppꝛobꝛia exp̄robrantiū, inter mortis anguſtias tuarū miſeriarū oblitus: ſed memoꝛ tuarū miſericor diarum / tam pie, tam opoꝛtune ad patrē ꝓ tuis cru= cifixoꝛibus interpellas? Nam in extenſione ⁊ tranſ= fixione coꝛpoꝛis tui cum iam figuratiuꝰ modus euer teretur. in ipſa hoꝛa incenſi cum iam virtus holocau ſti celos aperiret, conuerteret terram et inferos ſpo= liaret. Tu ſummus pontifex introiēs cum ſanguine in ſancta ſanctoꝝ, exaudiendus pro tua reuerentia clamas pater ignoſce illis: quia neſciunt q̄d faciunt. Q; dulcis erit diligentibus ſe: qui odientes etiam ⁊ occidentes ſe / tanta et tam indebita, tam gratuita ⁊ ſtupenda benignitate preuenit?

¶ Q; deus diligendus eſt.

Uia amoꝛ tamen cordis totus eſt in af= fectu: ne ſit nimiū preceps: expedit vt ſa pientia ⁊ diſcretione regat. Precipimur ergo deum tota anima / id eſt ſapienter diligere: Anima enī ſedes eſt ſapientie. Diligebat petrus dn̄m dulciter quidē, ſed imprudē= ter, quia carnaliter. Amoꝛ enim cordis plurimū ad carnalis affectus pꝛopꝛietates accedit. Ideoq; ipm moꝛi pꝛohibebat quē non ſapienter, ſed dulciter: nō diſcrete, ſed temere diligebat. Quia ⁊ diſcipuli dul= citer quidē, ſed imprudēter amabant, dictum eſt eis. Si diligeretis me, gauderetis vtiq; q: vado ad pa= trem / quia pater maioꝛ me eſt. Ac ſi dicat. Si dilige= retis me prudēter deſiderabilis eſſet vobis aſcenſus meus ad patrē, qui naturā humanitatis veſtre me= cum defero in patris gloꝛia collocandam.

¶ Quid ſit diligere ſapienter.

Ertius amoꝛ zelo fidei: et quodā affectio= nis feruoꝛe firmatur: cum homo mentem ſuam ad deum diligendū tota interioꝛi vir tute conſolidat: atq; ad dura ⁊ dira tolerā= da pro chꝛiſto, ſe in deſiderijs celeſtiū ⁊ tempoꝛaliū cōtemptu: conſtāter foꝛtiterq; conquadrat. Quia ve ro non diligebat Petrus ita prudēter vt dicebat, li= cet affectuoſe diligeret, increpatus eſt a dn̄o: voca= tuſq; ſathanas: eo ꝙ aduerſaret̄ omnium redēptioni quā chꝛiſtus in ſui paſſione coꝛpoꝛis diſponebat. In quo et patet eum tunc diligere imprudēter / cum ſola carnis affectione inductus, pꝛopalā ſalutē et chꝛiſti gloꝛiā retardaret. ſed nec dulciter / nec prudēter, nec foꝛtiter diligebat: vbi negabat ad vocē ancille, qui ſe nunq; negaturū etiam pro periculo moꝛtis cultan de pꝛomiſerat. Poꝛro vt hic triplex amoꝛ purgaret̄ et foꝛmaretur in petro: ter (ſicut credimus) eſt inter= rogatꝰ a chꝛiſto. Petre amas me / Petre amas me / Petre amas me. Ut qui in hoc triplici amoꝛe inuē= tus fuerat munus habens, imperfectū ſuum triplici confeſſione redimeret ⁊ ſuppleret. Sic in miniſterio diſpēſationis amādus eſt dulciter: et ne de redēptio= nis noſtre beneficio nimiū pꝛeſumamus, aut in ali= quo diffidamus: diligendus eſt prudenter. Habita vero cōſideratione ad potentiā, ⁊ gloꝛiā reſurrectio= nis per quā foꝛtiter de poteſtate tenebꝛarū nos eri= puit, nobiſq; gloꝛie poꝛtas aperuit, amandus eſt foꝛ titer et conſtanter.

¶ Q; ſicut diligendus eſt in beneficijs ſuis dulciter: ſic in ſuis pꝛomiſſis prudenter.

Enique cum ex toto coꝛde diligēdus ſit deꝰ in beneficijs ſuis (ſicut i ſuperioꝛi tractatu pꝛeſtrinximus) ſic eum tota anima, in ſuis pꝛomiſſis amare tenemur. Ille quidē qui veritas eſt, qui ſaluare nos vult, ⁊ ſcit ⁊ poteſt, ꝓmit tit nobis requiē a laboꝛe, ſecuritatē a timoꝛe: gaudiū a meroꝛe: reſurrectionē a moꝛte: vitam eternā a trāſi tu huius vite. Pꝛomittit regnū celoꝝ: refectionem in menſa patris / ꝓmittit qđ nec oculus vidit / nec au ris audiuit: nec in coꝛ hoīs aſcendit, ſicut pꝛeparauit diligentibus ſe. pꝛomittit inſup et ſeipſum: ſicut iura uit ad abꝛahā patrem noſtrū daturū ſe nobis. In oī bus pꝛomiſſionibus ſuis excitat deſideriū noſtrum: vt ad ipſius pꝛomiſſiones (que omne deſideriū ſupe rant) tota anime poſſibilitate curramus. Licet enī ſine modo debeat eſſe ad hoc hominis deſideriū / tn̄ ex defectu hoīs in ſe recipit modū. ꝙ ſi deſideriū cir ca dei pꝛomiſſiones modū excedat: nō habet hic ex= ceſſus exceſſum, ⁊ eſt hec impatiētia cōmendabilis, dū ſpes que differt̄ affligit animā, et amoꝛ ex deſide rio iuge recipit incremētum. Dauid dilationē hanc impatientiſſime referens: quēadmodū (inquit) deſi= derat ceruus ad fontes aquarū, ita deſiderat anima mea ad te deus. Apoſtolus etiā patientie impatiēs, coartoꝛ (inquit) e duobus deſideriū habēs diſſolui, et eſſe cum chꝛiſto. Multo enim melius, permanere autē in carne neceſſariū pꝛopter vos. Sponſa etiam deſiderio ſponſi ardenter et impatienter exeſtuans: atq; celeſtium virtutū, ſanctoꝛūq; pꝛecibus ſuos cō= mendans affectus. Adiuro vos (inquit) filie hieruſa lem: ſi inueneritis dilectū nunciate ei, quia amoꝛe lā gueo. Et notandū ꝙ amoꝛ qui pꝛocedit ex deſiderio pꝛomiſſoꝝ: pꝛopꝛius eſt anime. Nam in ſanctoꝝ de= ſiderijs, hec affectio anime frequēter expꝛimit̄. vt eſt illud. Concupiſcit ⁊ deficit aīa mea in atrijs dn̄i. Et item. Sitiuit anima mea ad te deus. Et in alio pꝛo= pheta. Nomen tuum dn̄e, ⁊ memoꝛiale tuū in deſi= derio anime. Anima mea deſiderauit te in nocte: ſʒ et ſpiritus meus in pꝛecoꝛdijs meis.

¶ Q; deus in iudicijs ſuis diligendus eſt foꝛtiter.

Icut autē ex beneficijs dei ꝓcedit affectio qua deū toto coꝛde diligimus: ex pꝛomiſ= ſionibꝰ vero dei deſideriū ſurgit, quo me= diāte deū tota anima affectamus. Eſt au tem iudiciū dei deſiderabile. Juxta illud. Aſpice in me domine ⁊ miſerere mei, ſm iudiciū diligentium nomen tuū. Et eſt iudiciū terribile, de quo dicit̄. Nō intres dn̄e in iudiciū cū ſeruo tuo. Et ex hoc iudicia

nemo deum diligit, aut ſeipſum. Deus itaq̄ iuſtiſſimo iudicio quibuſdã hic miſeret: non miſerturus in futuro. quoſdã autem flagellat tanq̄ iratus, vt ira et flagella ipſius/afflictis in gloriã conuertãtur. Dimittit illos ſm deſideria cordis eorum, vt eant in adinuentionibus ſuis. vt iniquitatem iniquitati apponant: et qui in ſordibus ſunt, plus ſordeſcant. De hac miſericordia, et ira hac, propheta loquit dicẽs. Quis ſapiẽs et cuſtodiet hec: et intelliget miſericordias domini. Et idem. Quis nouit poteſtatẽ ire tue, aut pre timore tuo iram tuam dinumerare? O q̄ magnificata ſunt opera tua deus: nimis profunde facte ſunt cogitationes tue. Vir inſipiens non cognoſcet: et ſtultus non intelliget. Propterea proſperitas ſtultorũ perdet eos. Qui ſi a dño corrigãtur: neq̄ mundant, nec emendantur. Sed eſt emundatio eis: ſiue deſtructiõis occaſio. Iuxta illud. Deſtruxiſti eos ab emũdatione. Iſti inter flagella dei murmurãt et blaſphemant: et penis preſentibus, penas gehẽnales accumulant. Sancti vero deum inter flagella/et flagella ipſius diligunt ꝓpter deum, et grãs agunt deo de iudicijs eius ſe accuſantes, et cum ꝓpheta dicentes. Omnia que feciſti nobis dñe, in vero iudicio feciſti: quia peccauimus tibi: ſed da gloriã nomini tuo. Talibus cõuenit illud propheticũ. Exultauerũt filie iude, propter iudicia tua dñe. Sunt qui non ſolũ iudicia dei ſuſtinẽt patienter: ſed ipſi ſeipſos iudicant, et manus adiuuãt flagellantis: accuſant ſe/teſtificant contra ſe/ſeipſos iudicant: et proprie ſunt executores ſentẽtie. Iudiciũ dei operatur patientiã in afflictis. Tribulatio eñ patientiã operat: patiẽtia probationem: probatio ſpem: ſpes autẽ non confundit. Quomodo enim eſſent ↄfuſi: vbi eſt qd omnẽ ſpem et fiduciã tranſcẽdit? eterne ſcilꝫ glorie certitudo. Sub hac expectatione ꝓpheta dicebat. Dñe in iudicijs tuis ſemꝑ ſperaui. Et idem. Iudicia dñi vera deſiderabilia ſuper aurũ et lapidẽ precioſum multũ: et dulciora ſuper mel et fauum. Cur ergo timebo in die mala? Conſultius eſt hic puniri. Hic vꝫ: hic nos accuſando, et iudicando torquere/q̄ incidere in manus dei viuentis, et in die tremenda dãnationis eterne, ſupplitiũ a terribili et inexorabili iudice expectare.

¶ Qr probatur charitas in obediẽtia mandatorum dei.

DEus tota mente diligendus eſt in ſuis mãdatis. Vult enim deus vt tota mens hoĩs ita ſe inclinet ad obediendũ: vt omnes ſenſus et affectiones ſuas impendat obſeruãtie mandatorũ celeſtiũ. Obedire ſiquidẽ deo eſt voluntati eius per omnia cõſentire: et ſic obediendo viuere, quia vita eſt in voluntate eius. Cum autẽ voluntas dei exprimat in mandatis ipſius: nec deum poteſt quis diligere niſi eius diligat voluntatẽ, cõſtat neminẽ deũ poſſe diligere, niſi diligat mãdata eius. Eſt denique probatio dilectionis ex mandatis dei: ſi in eis meditemur, ſi ſm ea operemur, ſi in eorũ executione verſemur. qd inſinuans propheta: Meditabor (inquit) in mandatis tuis que dilexi. Ecce ſollicita meditatio. Et leuaui manus meas ad mandata tua que dilexi. Ecce diligens operatio. et exercebor in iuſtificationibus tuis. ecce iuſtificans exercitatio. De meditatione ſcriptum eſt. Qd precepit tibi deus, hec cogita ſemꝑ. Cogitant ſiquidẽ mandata dei: q̄ ſancta: q̄ honeſta ſunt: q̄ dulcia: q̄ ſalubria: q̄ iocũda: q̄ fidelia, et confirmata in ſeculũ ſeculi. In eleuatione manuũ ſancta operatio deſignatur: cui iuſtus libenter inſiſtit: certus eſt enim ꝙ meritis eius eterna retributio exuberãtiſſime reſpondebit. Iugis vero exhortatio, pugnã ſibi habet annexã, laboremq̄ continuũ. Iuſtus autẽ pugnat vt coronet. Recepturus autẽ requiẽ pro labore, qui fingit laborẽ in precepto. Eſt itaq̄ probatio charitatis mater, natura ſic: ſi homo dei mandata dilexerit: ſi ei meditatione et operatione, et operum exhibitione ſeruierit: cui ſeruire regnare eſt. Mandatorũ ſiquidẽ obedientia nullius meriti, niſi ex charitate procedat. Si eñ annexe ſunt obedientia et charitas, ideo qui non diligit: nec mãdata cuſtodit. audi eum qui veritas eſt. Si qͥs diligit me: ſermonẽ meũ ſeruabit. et adiunxit: Qui non diligit me, ſermones meos nõ ſeruat. manifeſte inſinuans ꝙ ſi quis diligit obedit: ſi non obedit: non diligit. Vera ſane obediẽtia eſt, obſeruãtia mandatorum dei. propterea obediẽtia inſeparabiliter charitati adheret, propter qd ſcriptũ eſt. Qui offendit in vno: omniũ reus eſt. qd in vno mãdatoꝝ breuiter exponi poteſt, vt de ſimilibus cenſura ſimilis habeat. hoc mandato, non occides. Ille qui non diligit et nõ occidit: mandatũ quidem ad litterã facit: ſed non facit ſm mentẽ mandati, quia non diligit. Legem eñ facere: non eſt verba legis exterius ſequi, ſed mentẽ et intentionẽ obedienter implere. Quia ergo nõ eſt ſincera obediẽtia, que ex naturali dilectione nõ fit, non dicit obedire qui non diligit, licet non occidat, eo ꝙ legem opere, et non intẽtione ꝑcula cuſtodiat. Charitas ſiquidẽ patiens eſt, benigna eſt: in qͥbus obedientia cõmendatur, non agit perperã: quia nihil cõtra conſcientiã ſuam facit: non inflat de beneficijs dei: non eſt ambicioſa, quia omnẽ reſpuit dñatum: nõ querit que ſua ſunt: ſed que chriſti, vel ſui ꝓximi: imo etiam ablata nõ repetit: non irritat ad iracundiã ſubaudi: non cogitat malum, vt malũ ꝓ malo refundat: non gaudet ſuper iniquitate: ſubintellige alterius: eius eñ iniquitas nulla eſt, omĩa ſuffert patienter, omnia credit, omnia ſperat, dicta vel ꝓmiſſa a deo, oĩa ſuſtinet obediẽdo humiliter. Qui ergo ex charitate obedit, legem mandatoꝝ dei adimplet: quã ſine charitate aliquis oĩno implere non poteſt. Ideo ipſa eſt finis legis: mandatoꝝ impletio: et terminus ꝑfecte conſummationis. Iuxta illud: Oĩs cõſummationis vidi finẽ, la. mandatũ tuum nimis. hoc eſt teſtimoniũ conſcientie noſtre, Hec eſt gloria nobis obueniẽs a ſpiritu veritatis. Spiritus eñ ve-

ritatis perhibet teſtimoniũ ſpiritui noſtro, ꝙ filij dei ſumus, regenerati in ſpem vite: ꝑ reſurrectionẽ Jeſu chriſti ex mortuis. quã regenerationem Joannes euangeliſta inſinuãs, dicit. Scimus, quia qui natus eſt ex deo non peccat, quia celeſtis generatio, innouatio ſcilicet charitatis eum ſeruat, ſcilʒ charitas ꝑ quã prouidet deus eum fieri cõformem imagini filij ſui. Nã ſi dauid, proditioni adulteriũ homicidiũq; adiecerit: licet ſeptẽ demonibus magdalena laborauerit: licet Petrus culpam apoſtaſie incurrerit: non eſt tamen qui de manu dñi eos erueret. Charitas vite innouatio eſt ꝑ quã crucifigit̃, et exterminat̃ in nobis vetus homo, terrenus, carnalis, ⁊ animalis. Sic ambitiones ⁊ concupiſcẽtie: mala opera / praua deſideria: charitate oĩa noua faciente, euaneſcunt. nunc aũt ſi qua noua creatura eſt in ipſa vetera tranſierũt.

¶ De dilectione proximi et progreſſu eius.

Charitas nunq̃ꝫ ocioſa eſt: ſemꝑ in alterum ſe porrigit, vel in proximũ, vel in deũ. Natura nimirũ charitatis eſt: ⁊ amare, ⁊ velle amari. quẽadmodũ ignis non poteſt nõ ardere: ſic non poteſt charitas non amare. Amor ſiquidem ignis eſt, et ideo amare / ardere eſt. Ignẽ (inquit dñs) veni mittere in terrã. Ignis ſemꝑ ad exteriora ſe porrigit: et incendens alia, interius in ſe creſcit. Sunt equidẽ homines amãtes ſe, et ſuis inſeruientes deſiderijs. Hi mortui ſunt viuẽtes, ſicͭ dicit apoſtolus de vidua que in delitijs viuẽs, mortua eſt. ꝓpꝛium amorẽ ſeu priuatũ apl's reprehendens: erunt (inquit) hoĩes ſeipſos amantes, ita ſolliciti circa ꝓpꝛiam curã, vt de proximi neceſſitate non curent. Dilectio ſane ſeſe tranſfundit in altum, qꝛ eſſe ſolitaria dedignatur. Et ideo vult cõmunicare alij, ne ſit ſola. Quia igit̃ illo ſummo ⁊ beatiſſimo dono (cum illud obtinuerimus) vnuſquiſq; ꝓ ſua capacitate fruetur, capaciores aũt erũt omnes ſimul q̃ꝫ ſinguli, ſi per ſe cenſeãtur ꝓculdubio cumulatior erit illa felicitas: ſi qđ plene habere in ſeipſo non poteſt, habere poſſit in altero. Vere habere, vel ſuum facere bonũ alterius non poterit: niſi bonũ alterius in eo dilexerit. ſed nec bonũ in altero diliget: niſi alterum ipſe amet. Congrue igit̃ ſcđo precepto, diuine legis auctoritas nos informat. Diliges (inquit) proximũ tuum. Ceterũ qꝛ deus ſumma noſtra beatitudo, fructus eſt in ſe: ⁊ in nobis, atq; in ꝓximo. ideo ex toto, ipſe diligendus eſt tibi: vt diligas eũ ex toto corde tuo, ⁊ ex tota anima tua, et ex omni virtute tua. propterea qꝛ de felicitate proximi tantũ gaudebis, quantũ de ꝓpꝛia, recte ſubiungit̃. Diliges proximũ tuum ſicut teipſum. Duo ergo nobis eligenda ad fruendũ. Deus, et ꝓximus. diſſimiliter tamen. Deus, vt eo fruamur in ſeipſo. et ꝓpter ſeipſum. proximus, vt ipſo fruamur in deo et ꝓpter deum. propꝛie autẽ dicimus frui deo, proximo vero impropꝛie. Licet apoſtolus, ad diſcipulum ſuum dicat. Ita te frater fruar in dño. Cum autẽ ſcriptũ ſit deum nemo vidit vnq̃ꝫ, Deus tamẽ qui lucem habitat inacceſſibilem, noſtris cordib' ſepe aliquantulũ ſue lucis clemẽter īfundit. Cũq; ipſe ſit charitas, ꝑ ſpiritũ ſanctũ ſe nobis pro modulo noſtre īfirmitatis inſinuat. Cũq; de illo ſcriptũ ſit. Dñe apud te eſt fons vite: et in lumine tuo videbimus lumen, ipſe nichilominus eſt flumen cuius impetus letificat ciuitatẽ dei. Ipſe per Yſaiam dicit. Ecce ego declino in vos, vt flumẽ pacis ⁊ vt torrens inundãs glorie gentium. Et que eſt hec ciuitas quã fluminis impetus letificat, et que a voluptatis, ⁊ glorie torrẽte potat̃, niſi eoꝝ cõmunio, quoꝝ vnum cor, ⁊ animã vnam facit deus in glutino charitatis? Diliges (inquit) proximũ tuum ſicut teipſuꝫ. Ac ſi dicat. Dilige conſortẽ nature, qui tibi futur' eſt cõſors glorie mee. Dilige teipſum in altero, agnoſce te ĩ imagine mea, et ꝓpter me miſericorditer age cum proximo tuo, ne tibi apud me miſericordie aditũ intercludas. Quocirca deus bonoꝝ noſtrorũ non indigens, nobis delegauit ꝑ ſe fratres et ꝓximos noſtros, quib' quaſi eius vicarijs, beneficia impendamus. que ſi egeret, eidẽ exhibere vellemus. Quomodo eñ quis deo q̇ nullo eget, et quẽ videre nõ poteſt, impendet miſericordiã, ſi fratri qui indiget, et quẽ videt, cõpaſſionis affectũ nõ exhibet? Prius eq̇dẽ diligebat ſe homo propter ſe, ⁊ erat carnalis hic amor. prius autem qđ animale: deinde qđ ſpirituale. Ideo autẽ eſt hic carnalis amor: ꝙ nemo carnẽ ſuam odio habuit. Porro ne de cetero hic amor latius euagaret̃ in malum: apponit̃ ei frenũ temperãtie: ⁊ indicitur ei preceptũ: quatin' conſortẽ nature ſue diligat, vt ſeipſm. Quantum ergo voluerit homo ſeipſum diligat, dũmodo ꝓximũ in menſurã eiuſdẽ dilectionis admittat. Exigit autẽ amor proximi idem velle, idem nolle, idem diligere, deum appetere: et in omnibus ſm deũ mutuis voluntatibus conſentire.

¶ Quod in amorẽ proximi debet omnium eſſe plena cõmunio.

Siquidẽ in vera proximi charitate plena cõmunio. ſiue eñ aliquid qđ deceat cõmunicare quis habeat, vel non habeat, tñ charitas illud habenti ⁊ nõ habẽti, cõmunicat. Qđ enim habet cõmune facit alijs, ⁊ amat in alijs qđ non habet. In aduerſis etiã ſpecialiter habꝫ locũ voluntariũ cõmunio, per quã efficit̃ virtuſq; vnius neceſſitas. vt cum vnus patiat̃ dolendo, patiatur et alius condolendo. Gratia ſiquidẽ dñi noſtri Jeſu chriſti / ⁊ charitas dei, et cõmunicatio ſancti ſpirit', iſtos mutue cõmunionis affectus operat̃ in nobis. Nec enim charitas ſine cõmunione eſt, nec ſine communione ſpiritus ſanctus. Charitas autem diffunditur in cordibus electorum per ſpiritũ ſanctum, qui datus eſt eis.

¶ Quod ſancta cõio a deo emanauit ad angelos.

Summa quidem cõmunio aut potius vnio in ſancta trinitate eſt: ⁊ ab ea quaſi de fonte in homines beneficiũ cõmunionis emanat.

Nimirum non eſt deus ſingularis aut ſolitarius: q; trinus eſt et vnus. Nec decebat ſolitariū eſſe, aut ſue beatitudinis conſortē non habere. Cum ergo pater et filius ⁊ ſpūs ſanctus ſint vna vita, vna eſſentia, eorum cōmunis eſt vita, coeſſentia et natura. Eſt autē vita de vita/eſſentia de eſſentia. natura de natura. Filius a patre/ et ſpūs ſanct⁹ ab vtroq;. filius vita eſt, qui dicit. Ego ſum via, veritas, ⁊ vita. Cūq; ipſe vita ſit, in ſe vitā habet a patre, ſicut (idē inquit) pater habet vitā in ſemetipſo, ſic dedit filio vitā habere in ſemetipſo. In ſancta trinitate tanta eſt cōmunio, vt ſapientia/potētia/eternitas/et omnia que pertinent ad trinitatis eſſentiā/ſint vnum, nec illi vnioni preiudicet diſtinctio ꝑſonarū. Sic ergo quicquid filius habet a patre, totū hoc habet cum patre. Splendor enim eſt glorie, ⁊ figura ſubſtātie dei, ⁊ imago ipſius. Sicut autē filius vita eſt a patre, ſic ſpūs ſanctus vita eſt ab vtroq;. ipſe eoꝝ amor, amboꝝ nexus, ⁊ eterna cōmunio. pro hac ineffabili cōmunione ꝑ quā pater, ⁊ filius, et ſpūs ſanctus/ſunt eadē vita, eademq; eſſentia, dicit filius ad patrē. Pater, et mea omnia tua ſunt: et tua omnia, mea ſunt. Item Joānes. Pater diligit filium: ⁊ omnia dedit in manu eius. Rurſum veritas dicit. Pater diligit filium: ⁊ omnia demonſtrat ei que ipſe facit.

¶ Quod ſancta cōmunio a deo emanauit in angelos et homines.

De hac ineffabili vnione: de qua filius dei dicit: ego ⁊ pater vnū ſumus: emanauit quedā cōmunio amoris in angelos, in qua per filium et ſpiritū ſanctū firmati ſunt, ſicut ſcriptū eſt. Verbo dñi celi firmati ſunt, ⁊ ſpiritu oris ei⁹ omnis virtus eoꝝ. Propterea in eis eſt idē velle, et idem nolle. Ideo amantur ſinguli a ſingulis/et a ſingulis vniuerſi: ad inſtar cōmunionis angelice diffuſa eſt dei charitas hominū cordibus ꝑ ſpiritū ſanctū. ſic eñ dñs ꝑ Johelem quādoq; ꝓmiſit. Effundā (inquit) de ſpiritu meo ſuper omnē carnē. Huius ſpūs cōicatio ꝓcedit in hominū corda: vt que ꝓpria ſunt vnius, fiant alijs ex charitate cōmunia. Et beatus petrus inſinuās, ait. Vnuſquiſq; ſicut accepiſtis grām, ad alterutrū adminiſtrātes: ſi quis loquat̃, ſicut ſermones dei. ſi quis miniſtrat, ſicut ex ꝟtute quā adminiſtrat deus, vt in oībus honorificetur deus. Ab ineffabili fonte ſumme et indiuidue trinitatis, deriuationem accepit iſta cōmunio: et in vnitate ſpiritus fidei, ⁊ baptiſmi eccleſia primitiua fundata eſt, ſicut apl's breuiter tangēs, vnus (inquit) ſpiritus, vna fides, vnū baptiſma. In hac aūt cōmunione ſpūs, fidei ⁊ baptiſmi, erat multitudinis credentiū cor vnū, ⁊ anima vna. Ecce multorū vnio cordium, et idētitas voluntatū, nec quiſq; eorum que poſſidebat aliquid ſuum eſſe dicebat/ſed erant eis omnia cōmunia. Diuidebat̃ aūt ſingulis, prout vnicuiq; opus erat. Sed quid ſibi volunt/iſta cōio, iſta diſtributio? Si diſtributio erat ibi, quomodo ergo cōmunio? Nam diſtributio rem diſtributā ei cui datur appropriat: cōmunio vero habere aliqd propriū deteſtat̃. Porro charitas vicium ꝓprietatis abhorrens, que diſtribuūtur nō vult eſſe propria: ſed vt in cōmunionē trāſeāt diſtributa. Teſtimonio ſiquidē apoſtoli, diuiſiones gratiarum ſunt: et diuiſiones operationū ſunt. Vnicuiq; datur manifeſtatio ſpūs ad vtilitatē: et vnuſquiſq; ꝓpriū donū habet ex deo, alius quidē ſic, alius vero ſic. Facit autē charitas vt qđ vnuſquiſq; proximuſq; accepit, ideo nō ſibi, ſed deo: ſed ꝓximo: vt non ſuam: ſed dei gloriā: non ſuā ſed vtilitatē proximi, ex dei munere querat. Charitas eñ non querit que ſua ſunt: ſed que Jeſu chriſti, aut in Jeſu chriſto proximi ſui. Vides oculo fidei q; in illa ſacratiſſima trinitate vna eſt virtus: vna eſt eſſentia: que tribus ꝑſonis cōmunis eſt. Perſona vero a ꝑſona ꝓpria notione diſcernit̃, et beneficiū communionis: aut potius vnionis impendit, q; ſolus pater eſt pater: vel ſolus filius. Eſt enim pater nō ſibi, ſed filio, cui de ſua ſubſtātia genito, dedit vitā habere in ſemetipſo. Facit ergo charitas, vt oīa ſint inter proximos cōmunia: et cum ſingulis. propter eñ ꝓprias neceſſitates, propria ſunt cōferenda ſubſidia. Qđ vnuſquiſq; eñ ſic recipit: a cōmunionis beneficio non recedit. Habet enim ⁊ ſibi, et alij quicqđ habet: immo alij amplius, minus ſibi. Intelligāt ergo hoīes quicquid recipiunt ex dono gratie celeſtis, nō ſuum, ſed omniū eſſe. Timeāt ſibi obeſſe: ſi qđ eis a deo indultū eſt non faciant in cōmune prodeſſe. eis eñ gratia obeſt: ſi alijs ꝑ eos non prodeſt. Quod ſi cōmunicant grām, transferunt eam in dei gloriā. Propterea quicūq; cōmunicat donū dei: ei dabit̃ et abūdabit: et is vere habet id qđ habet. ei vero qui ſic nō habet: et id qđ videt̃ habere auferet̃ ab eo. gratia ſiquidē dei, homini data eſt in creditū, ⁊ in cauſaꝫ mutui tranſit. Accipientē eñ obligat deo et ꝓximo. deo ad exhibendā gloriā, proximo ad gratiā cōmunicandam. Hic eſt iuſtus qui miſeretur et cōmodat. Homo vero delinquit ſi cōtra pactū dati, et accepti ſeu crediti, et mutui venire preſumat. Scriptum eſt enim: Mutuabitur peccator et non ſoluet.

¶ Quod non eſt cōmunio bonorum ad malos.

Huic fonti, huic ſancte cōmunioni non cōmunicat alien⁹. Auarus eñ aut cupidus, ſeu quiſquis eſt fidei chriſtiane cōtrarius: diuiſus eſt. Qui autē dona dei cōicat: indiuiſos ad proximū cōſeruat affectus. Iſte vt columba, vt turtur, abrahā ex ꝓcepto dñi. diuidēte neceſſaria, ⁊ capram atq; arietē: et ponentes vtraſq; partes altrinſecus, nulla recipit ſectionē. Sit ergo ꝓximi ad proximum indiuidua cōmunionis affectio. ſic tñ vt non aliqđ ſit ibi aſſenſus in malo, ſic diligat ꝓxim⁹ ne laudet̃ in deſiderijs anime ſue. Qui eñ peccatorē in hoc non diligit proximū, bene odit. Nam (ſicut prediximus) non eſt proximi vera dilectio: ſi nō fundetur ⁊ formet̃ in chriſto. Chriſtus equidē ipſe eſt cō

munionis noſtre vinculum, firmans inter nos ſpūs vnitatē in vinculo pacis: et qui iuxta verbū Job, facit pacem in ſublimibus ſuis. Ipſe eſt pax noſtra, qui fecit vtraqꝫ vnū. Conſilio itaqꝫ beati Petri, mutuā in nobiſmetipſis charitatē ſtudeamꝰ habere: quā ſincera beniuolētia foueat, quā ſimulatio non adūbret: nec ſuſpitio interrumpat. Hanc hominū cordibus chꝛiſtus impꝛimit, et exemplo cōfirmat. Hoc eſt (inquit) preceptū meum vt diligatis inuicē, ſicut dilexi vos.

¶ Q̄ ex mutuo membroꝝ noſtroꝝ obſequio in amorē proximi erudimur.

Illud etiam in ꝓximi dilectione notet attentius, ꝙ ipſa natura corporis nr̄i ad mutue charitatis obſeruantiā nos infoꝛmat. Multi eñ vnū corpus ſumus. Alter vero alterius membra. Unus autē ſpūs vniuerſa mēbra viuificat: eorumqꝫ cōpages mutuis obſequijs, et alterna cōpaſſione cōciliat. Oculus non ſolūmodo ſibi videt: ſed dirigit greſſus pedū. Os non ſolum ſibi comedit: ſed vtiqꝫ cōmuni vtilitati membroꝝ deſeruit. Lingua ſi qđ membrū leditur, moleſtiam illius cōpaſſionem ſuam faciens: ledentē redarguit dicēs. Quid me ledis? Cor de cōmuni vtilitate ſollicitū, cōſilia mēbris oībus profutura diſponit. Manus que minime famulari quādoqꝫ membris abiectioꝛibus erubeſcunt, ſe in vſum publice vtilitatis exercēt. Q̄ ſi manꝰ vna caſu aliq̄ forte ledat alterā, illa q̄ leſa eſt non repercutit, nec ſe erigit in vindictam. Manus autem que ledit, quaſi ſeipſa accuſans: remedia meliora que poteſt, leſe ſoroꝛi apponit, et ex humilitate et ſollicitudine, ſua ſibi indulgeri poſtulat, et omnē ſuſpitionē malicie, ſtudio ſollicite cōpaſſionis eliminat. Si manus oculoꝝ obſequio vibratū in aliud mēbrum ſenſerit gladium irruētem: ipſa ſuum minime diſcrimen attendens pluſqꝫ alij q̄ ſibi timens, gladium excipit: Et vt alij parcat: ipſa ſibi non parcit. Sit ergo in nobis lex illa cōmunionis que in mēbris noſtris ſcripta eſt: vt vnus ſpiritꝰ nos omnes quaſi vnū corpus viuificet: et ꝑ verā cordiū vnionē: maneamus in deo, ⁊ deus in nobis, quatinꝰ omne corpus per nexus ꝑ iuncturas, membroꝛūqꝫ cōpagines creſcat in menſurā plenitudinis chꝛiſti.

¶ Q̄ ex precepto dei tenemur diligere inimicos.

Inter proximos diligere ꝓcipimur inimicū, qđ precedētibus aduerſari videt odio habere inimicū. qđ mirabili artificio charitatis diſpenſatio diuina decreuit: vt ſcilicet voluntas hoīs que prompta eſt in odium inimici, mandate dilectionis imperio refrenet, et que nimis erit preceps ad diligēdum amicū, cenſura diuine legis q̄ inimici interdicit odiū temperetur. De virginitate: de elemoſina: de humilitate: de paſſione dimittenda ⁊ danda pauperibus: de viſitandis infirmis, ⁊ de alijs operibus miſericoꝛdie conſilium habemus a dn̄o: et de his licet ad vindictā quādoqꝫ neceſſitatē non habeant, retributionē expectamus eternā. Uerūtamen de inimici dilectione certo et expreſſo ſentētie decreto dn̄s in euāgelio nos aſtringit: ita ꝙ ſi quis inimicū non diligit: diuine legis preuaricatoꝛ exiſtat. Diligite (inquit) inimicos veſtros benefacite his qui oderūt vos: et orate pro ꝑſequentibus ⁊ calūniantibus. Et modū mercedis adiungens: vt ſitis (inquit) filij patris veſtri qui in celis eſt. Summa bonitas deus eſt, in cuius amore vim tue volūtati facere te oportet, vt ſicut ipſe ſuū ſolem facit oriri ſuꝑ bonos et malos: ita eodē oculo gratie amicū ⁊ inimicū pro chꝛiſto reſpicias. Si amicū diligis qꝛ te amat. lex amicitie hoc exigit. Si amicū pro chꝛiſto amas, hoc accedit ad meritū. Sed tāto differentius et eminētius mereris grām dei: ſi tue pro chꝛiſto imperans voluntati: inimicū diligis propter deum. Audi quid veritas in euāgelio dicat. Si diligitis eos qui vos diligunt: quā mercedē habebitis? Nōne ⁊ publicani hoc faciunt? Sed ⁊ vrſa, ⁊ leones, ⁊ lamie circa ſuoꝝ dilectionē nōne inſeruiūt? At ſi chꝛiſti diſcipulus es aut ꝓfeſſoꝛ: malefaciētibꝰ benefacere: et maledicentibus benedicere: et orare pro ꝑſequētibus te oportet. Exigit eñ ordo celeſtis iuſticie, et diuine regula equitatis: vt qui iam illuminati ſunt a ſole iuſticie: orent vt eoꝝ illuminētur aduerſarij: ⁊ qui tenebre ſunt, fiant lux in dn̄o. Juxta orationem ꝓphete dicētis. Q̄m tu illuminas lucernā meā dn̄e, illumina tenebras meas. Paulus dicit. Nemini malū pro malo reddentes: nec maledictū ꝓ maledicto. Chꝛiſtus (teſte beato Petro) pro nobis paſſus, nobis reliquit exemplum: vt ſequamur veſtigia eius. Ipſe pro ſuis perſecutoꝛibus exorauit. Pater (inquit) ignoſce illis: quia neſciunt quid faciūt. Hec veſtigia ſecuti ſunt Jacobus/ ſtephanus/ cōplures etiā alij: qui inter anguſtias mortis/ occiſores ſuos deuotis precordijs anime ſibi aſtrinxerūt, amplexibus intime charitatis. Ille ſiquidē quē reputas inimicū/ ſibi ⁊ nō tibi inimicus eſt/ ſibi obeſt/ et nō tibi/ tibi nocere hunc eſtimas: et ipſe ad innocentiā te ꝓmouet. Scriptū eſt enim. Abel eſſe non poteſt, quē cayn malicia non exercet. Si malum ꝓ malo, maledictū pro maledicto retribuis, ſue in cauſa ꝓpria tibi dicis, teqꝫ in re tua iudicē faciens: cū tibi omne iudiciū dedit deus pater, qui dicit. Michi vindictā: ⁊ ego retribuā. quantū in te eſt iudicandi atqꝫ retribuēdi poteſtate deſtituis. Tuis igitur pro chꝛiſto inimicis illum amorē exhibeas: quē te diligētibus exhiberes. Licet enim hoc tibi gratie pꝛima facie videatur: colliges tamē ex hoc amore dulciſſimos vite fructꝰ. Nouum quidē preceptū eſt a quo emanat iſta dilectio. Nā cum veteris legis edicto precipiamur amicū diligere: ⁊ habere odio inimicū, noue legis cenſura ꝯſtringimur inimicū diligere: nō vmbratice, nō ſimulatorie: ſed opere ⁊ veritate. Ideo legiſlatoꝛ non contentꝰ dicere/ diligite inimicos veſtros: ſed aperte

inſinuans voluntate et opere diligẽdos, adiecit. Benefacite his qui oderunt vos. Et itẽ. Si eſurierit inimicus tuus ciba illum. ſi ſitit da illi potũ. hoc enim faciens: carbones congeres ſuꝑ caput eius. Caput interioris hoïs eſt ratio: nec aliquis adeo crudelis eſt: quin ad collata beneficia non miteſcat. In eo itaq; qui te moleſtius inquietat, dilige imaginẽ dei noſtre cõſortem: et ſic peccatũ eius odio habeas vt diligas peccatorẽ. hoc eſt enim odiũ perfectorum. Perfecto (inquit) odio oderam illos. Recole charitatẽ ioſeph ad fratres impios: moyſi ad populũ rebellẽ. Dauid lugẽtis pſecutores grauiſſimos, Saul ac filium parricidã: et licet euãgelicus legiſlator chriſtus primus promulgauerit huius dilectiõis decretũ, multi tamẽ patres antiqui eius gratia inſpirãte humili obſeruãtia coluerunt.

¶ Ꝙ ſm diuerſos hominũ ſtatus in dilectione diuerſi ſunt gradus.

Illud autem dignũ mentione cẽſemus, ꝙ in proximi dilectione ordo et gradus eoꝝ qui diligunt, aut diligunt ſepius variatur. Cõſtat enim quoſdã alijs preeſſe: quoſdã ſubeſſe: alios vero coeſſe: quoſdã etiam prodeſſe alijs, vel obeſſe. his oĩbus neceſſe eſt iudiciũ diſcretiõis adeſſe. Superior quidẽ debet inferiorẽ corripere: ⁊ ſi neceſſe eſt ad virtutũ opa diſtricte cõpellere. Sit tñ in correctione dilectio, et exhibeat in oratione cõpaſſio. Si vero iferior in ordine ſuo legitime cõſiſteret: vt ad meliora conſcendat/moneri poteſt: vrgeri nõ poteſt: niſi ſalutarib⁹ monitis ⁊ exẽplis. Maxime ſi ſuperior ad hoc inferiorẽ anhelare cognouerit, ꝓprio deſiderio voluntatis. Ad inferiorem ptinet conſilium in dubijs a ſuperiori petere: reuerenter aſſiſtere, ſupplicare deuote: humiliter obedire. Debet equalis ſuo equali honeſta ſuggerere: in letis aut triſtib⁹ cõgratulatiõis, vel cõpaſſionis affectus impendere, eius vtilitati vel neceſſitati ſuccurrere: ſe mutuo fouere: ſanctis collationibus ⁊ honore inuicẽ preuenire. Eum qui prodeſt/id eſt amicus, tenetur amicus in precordijs anime, et viſceribus charitatis amplecti. Eum vero qui obeſt. id eſt inimicus patienter ſuſtineat: errata clementer indulgeat, diligat eum, et impẽdat illi neceſſaria ꝓpter deum. Sic autem diligendus eſt proximus: vt ratio habeat ad illum charitatis affectũ, qua ſupra te diligis deum. Nam ſi deũ non diligis, nec proximũ diligis, nec te ipſum. Cum ergo teneris proximũ diligere ſicut teipm̃, ſcias ꝙ ex dilectionis menſura qua diligis deũ poteſt eſtimari q̃ntum proximũ diligas: vel teipſum. Porro qui deum non diligit: nec ſe. ſi autẽ non diligit ſe: nec proximũ ſicut ſe. Ideoq; ex dilectione dei, potes quam habes ad te, ⁊ proximi dilectionẽ certa eſtimatione metiri.

¶ Stulta eſt dilectio que pro aliena ſue patitur anime detrimentum.

Alij autem enormiter errant qui ſic arbitrantur vnũquẽq; proximũ diligendũ, vt duos pluſq̃ vnũ diligere teneantur: ⁊ ex numero proximoꝝ diligendi quãtitas creſcatur. Sane non dicit diliges proximũ quantũ te: ſed ſicut te. nec ex multiplicitate pſonarũ, multiplicanda eſt affectio charitatis. Sic enĩ centũ, aut vniuerſitatẽ tenerer diligere ſupra me: qđ omnino ratiõi obuiat: ⁊ ſaluti humane. Quã enim eſtimationẽ dabit homo pro anima ſua? vel quid prodeſt ei ad ſalutẽ eternã ſi lucretur vniuerſum mundũ, ſue vero aĩe patiat detrimentũ? Nec cõtraria ẽ huic ſententie ꝙ moyſes ſupplicans pro populo iſrael, dicit. Dñe, aut dimitte eis: aut dele me de libro tuo. Et illud qđ apoſtolus ait. Optabã aliquãdo anathema eſſe a chriſto pro fratribus meis ſm carnẽ. Moyſes enĩ quaſi materno affectu populũ diligebat. Mater autẽ paupercula: ſi non aĩs intromittat ad deſiderabiles ſibi cibos niſi filium derelinquat, quid diceret illa? Ibi aut mecũ admittas filium meũ: aut vtriq; interdicas introitũ: affectum quidẽ moyſes perdidit quẽ habebat ad populũ: ſed conſilium non expreſſit. Sic etiã ⁊ apoſtoli verba ex affectu potius q̃ ex conſilij iudicio cruciant. Quidã tamen hoc verbum ſic intelligunt ꝙ ſcilicet apoſtolus optabat ꝓ fratribus ſuis anathema eſſe a chriſto, id eſt a ſecreto meditationis/ab orationis inſtãtia, a contẽplationis archano. Nam pro fratrũ ſalute quodãmodo ſeparabat a chriſto. Sane nullo aliquo precepto vel aliqua rõne tenet ſalutẽ anime proximi, ꝑditione anime ſue, aut corporis eius liberationẽ citra ſpem perpetue ſalutis ꝓprij corporis interitu procurare. Qđ enĩ precipimur pro fratribus animas ponere/ad vite cõtemptum, non ad anime (pro qua chriſt⁹ mortuus eſt) ptinet detrimentũ. Sic enĩ pro fratribus vitã ponere non eſt animã ponere: ſed ſaluare. Proinde hi qui morte propria tẽporali, dñs ſuos a morte redimunt: recte quidẽ hoc faciunt, ſed potius ſalutẽ anime ſue q̃ liberationem alieni corporis cauſam conſtituant. Cum enim conſciẽtia ſua eis dictet/ꝙ dominis fidẽ ſuis deberẽt exhibere: videt eſſe cõſonum rationi, ꝙ ſue vite corporali vitã dominoꝝ debeant anteferre. Verũ ſi pro captãda potius gloria q̃ pro fide ſeruanda, tali ſe diſcrimine obiecerint: egerunt temerarie: quia in ſola fama populari, mercedẽ ſui ſanguinis poſuerunt. Dilectionis itaq; cauſa ⁊ maxime ꝓ ſalute multoꝝ, poteſt quis ſalubriter morti ſuum corpus exponere. Vt autẽ ꝓ ſalute totius mundi ſue patiat anime detrimentũ: nec poteſt ratio, nec amoris regula tolerare. animã enĩ ſuam perdere, eſt recedere a dilectione dei: carere viſione illius: et ꝑpetue damnationis ſententiam incurrere.

¶ Secundum manſiones animantium in archa Noe aſſignant dilectionis varij gradus.

SIc ergo proximus diligat̃: vt ſcḋm exigentiam meriti, aut dignitatis ipſius vnus alteri preferat̃: et in amoris exhibitione certa ordinis mēſura ſeruet̃. Propterea ſcḋm graduum modos ⁊ ordinū ſtatus, vnicuiqꝫ dilectionis cenſura diſtribuat, qḋ ei debeamus. Ad cuius rei euidētiā exemplarē in anima diligētis, quaſi in archa noe de imputribilibus lignis, id eſt de ſanctis cōpacta virtutibus aſſignemus triſtega ⁊ manſiunculas: vt inimicos, ⁊ amicos, extraneos, et familiares, in ſinu cordis iuxta ſingulorū et dignitatē/et ordinē collocemꝰ. Beſtias itaqꝫ beſtiali ſeſe crudelitate graſſantes, perſecutores ſcilicet noſtros receptaculis īferioribus deputemus. Quia vero ſunt manſiuncule exteriores: his de hominū genere qui foris ſunt, exteriora cōcedimus, Illi vero qui nobiſcum, eiuſdē fidei profeſſione cenſent̃. Nequaqꝫ ab interiori manſione repellimus, locū iſtis aſſignamus ſuperiorē. Reptilibus et iumētis: his ſcilicet q̄ terrena ſapiunt/aut q̄ vētri, aut libidini ſeruiētes: in ſtercoribus vt iumēta putreſcunt, Talibus exhortationis cōſiliū, flagellumqꝫ correctiōis impēdemus, et pre inferioribus, ſed poſt ſuperiores viuendi ſubſidia indulgemus. In quibus his qui ꝓximitate nature vel humanitate officij, vel beneficio nutriture nos tangunt, interiora cōmittimus/ interiora ceteri non merētur. Sunt qui nec beſtias feritate, nec pecudes ferocitate, nec reptilia terrenoꝝ deſiderio imitantur: ſed nec ſtatū humane infirmitatꝭ aliqua virtute trāſcendunt. Inter illos autē quāto quis nobis eſt aut carne cōiunctior/ aut gr̄a morali acceptior, tanto ſit nobis ad anime precordia, et ſinū charitatis īterior. Sane locus predictis eminentior volatilibus cedit. Iſti pennis virtutū ſupra hominē trāſcendētes, tāto ſunt in archa nr̄i ſpūs altiores/ quāto eos credimus deo familiarius inherētes: inter quos illi quos affectio nobis artius in glutino charitatis vniuit: ſecretius in noſtri pectoris archa, et ſuauius recōditi exactiſſima cordis beniuolentia foueantur. His oībus preeminet quidez glorioſior locus/cui huius arche fabricator et rector ſpecioſus forma pre filijs hominū, ſplēdor ⁊ figura/ſubſtātie dei patris ꝑſidet, omneſqꝫ ceteros ordines ineffabili claritate ſerenans: attigit a fine vſqꝫ ad finē fortiter, ſuauiterqꝫ vniuerſa diſponens. Ipſe huius ſpiritualis arche latitudinē ad vnū ſue dilectionis cubitū lineari dimēſione traducit. Ipſe pre oībus, ipſe in oībus nr̄os affectus in ſe dirigit. Ipſe in habitaculo cordis noſtri, ⁊ ſuperiorē ⁊ inferiorē ſibi locū exigēs: in ſeipſo diuitias glorie ſue nobis idefeſſa ⁊ indeclinabili bonitate proponit.

¶ De diuerſitate affectuum ex quibus motus: et vſus dilectionis eſtimatur ⁊ fructus.

VExtra hanc ordinū varietatē et graduū diuerſi formātur affectus: a quibus motū ⁊ vſum dilectio mutuat̃. Ad expreſſiorē vero noticiā affectuū, quibus dilectio naſcit̃ proficit, exercet̃. Videndū eſt quid ſit dilectio: qualiter in charitatē tranſeat, vel ab ea degeneret/aut in ſue natiuitatis informitate ſubſiſtat/iudicio ⁊ eſtimatiōe quadā. Dilectio eſt quoddā ius anime rationalis appetitiue rerū quas ſibi quis elegit ad fruendū. Et licet hoc ius anime naturaliter in ſe ſit quoddaz bonū: homo tamē pro ſui arbitrij libertate, vel bene vtitur hoc bono ꝑ gr̄am adiutus: vel hoc bono abutitur per iuſticiā derelictus. Illius itaqꝫ bonus vſus bonū amorē, ⁊ hominē cōmendabilē facit. Vſus autem verſat̃ in tribus: in electione/in motu/in fructu. Electio eſt ex deliberatione. Motus ex deſiderio et actu. Fructus penſat̃ ex vtilitate ⁊ fine. Deliberationis equidē eſt diſcernere inter amara ⁊ dulcia: inter delectabilia ⁊ aſpera: inter creatorē ⁊ creaturā: inter tēporalia ⁊ eterna. Precedit ergo dilectio rei quam qs deſiderat ad fruendū/ex illa electione occulte mouetur animus ad deſideriū: vt cū adeptus fuerit qḋ elegerit: fruat̃ eo. i. cum dilectione vtatur. Sic eſt dilectio amoris ichoatio: motus deſiderij, actus: finis vero ſiue vtilitas fructus. Si ergo mens id ad fruendū elegerit qḋ oportet: ⁊ ad appetitū eius moueat̃ vt decet, eadēqꝫ fruatur vt debet: tam diſcreta electio: tam cōpetens motus: tam ſalubris et deſiderabilis fructus, merito charitatis appellatione cenſet̃. Sic electione charitas inchoat̃, exercetur motu, fruitiōe perficit̃. Vere ſi aliquis eligat imprudenter, moueat̃ indecenter: turpiter abutat̃: ex illis cupiditas oritur inualeſcit, atqꝫ ꝑficit̃. Habes itaqꝫ duos fontes boni et mali: et duas origines ſeu radices. Omniū enī bonoꝝ radix eſt charitas. omniumqꝫ maloꝝ eſt cupiditas. Porro is cui deliberatio circūſpectior, intelligentia purior, oculus rationis acutior: conſiderans quantū homo alij creature precellit: ꝙ quicquid deſiderabile eſt in mūdo, ꝑplexius hominē inuoluit miſerijs, q̄ꝫ ꝓmoueat ad beatitudinis ſtatū metiēs ſuper omnia priuilegia dignitatis: videt q̄ꝫ ſalubriter homini lex diuina precipiat, ei ſoli ſeruire cui regnare eſt, et illud ſoluz appetere in quo ſolo ſumma beatitudo eſt. Indignans ergo diuitijs, aut delitijs temporalibus quoſdā latam exhibere obſequelā: auaricie, idolatrie/pecunie: ei diſtrapat deuotā exhibet obſequelā. De quo ſacra ſcriptura ꝑcipit, dicens. Dn̄m deū tuum adorabis: et illi ſoli ſeruies. Quia igit̃ intelligit homo ꝙ tanta, tam ſancta, tam ſublimis et preeminens ſit diuina natura, vt ſola poſſit hominē beatū facere: eū ſpecialiter ſibi eligit ad fruendū: cui deberi merito videt obſequiū ſingulare. Sic dei dilectio inchoat̃, ſic ꝓmouet̃ exercitio deſiderij, vt tandem in vſum deſideriū cōuertat̃. prout itaqꝫ lex diuina ⁊ quaſi in corde ſcribit, ꝓmū de dilectione preceptum. Diliges (inquit) dn̄m deum tuum.

¶ De motu ad deſiderium.

POrro qualiter in electione rerū que precedūt vmbratilē felicitatis imaginē, quoſdā exagitat ſpūs vertiginis ⁊ erroris iam de-

hibauimus. Reſtatq̃ diligentius aperire qualiter et
q̃bus adminiculis, ad electionẽ appetẽdoꝝ animus
cõmoueat̃. Fit autẽ motus vel intus ad deſiderium:
vel foris ad actũ. Ad deſideriũ cum ſcilꝫ interno ap-
petitu mouemur, et allicimur ad fruendũ. Ad actũ
vero mouemur quando ad aliquid exterius agendũ
quadã amoris affectiõe cõpellimur. Et notandũ ꝙ
amor q̃buſdã velut incẽtiuis excitat̃ ad deſideriũ, vł
ad actum que curruũ amoris dirigunt, eiq̃ formarũ
diuerſitatẽ pro varia ſui qualitate preſcribunt. Sunt
autẽ duo precipue que mouent ⁊ excitant animũ ad
deſideriũ ⁊ actum, eiſq̃ ſpecies diuerſas imprimũt,
affectus, ⁊ ratio. Nimirũ: aliquando eñ amorẽ affe-
ctus tantũ / aliqñ ratio / vel ad actũ exteriorẽ: vel ad
interiorẽ ſtimulat appetitũ. Affectus eſt erga aliquẽ
quedã animi ſpontanea dulciſq̃ ac ſuauis inclinatio.
Affectuũ vero alius eſt ſpiritualis, alius rationalis
vel irrationalis, alius officialis, alius naturalis.

¶ De ſpirituali motu qui duplex eſt.

Spiritualis eſt, ꝙ deꝰ occulta immiſſione
gratie, vel alicuius verbo ſeu exemplo: aut
correctionis paterne flagello aliquẽ ad di-
ligendũ qđ honeſtum, et ſalubre eſt initat,
ac deſideriũ correctionis vite inſpirat. Eſt etiã ſpiri-
tualis econtrario, quotiens in eum quẽ deus repro-
bat fieri pmittit immiſſiones per angelos malos. Sic
miſer ad illicita defluit: ſicut de quibuſdã propheta
cõmemorat. Spũs fornicatiõis decepit eos. Niſi fal
lor, Amon filius Dauid, maligni ſpiritus immiſſione
reſolutus, affectu noxie voluptatis, in ꝓprie ſororis
exarſit amplexus: domũq̃ tanti patris contaminãs
inceſtu, fratris in ſe gladiũ prouocauit: futuriq̃ de-
niq̃ parricidij quo patrem ſuum infelix Abſalon, re
gni cupidus infeſtaturus erat / occaſionẽ et materiã
ſeminauit.

¶ De rationali motu.

Rationalis eſt affectus, qui ex aliene vir-
tutis cõſideratione ꝓcedit. Hic affectus
audita quãdoq̃ triũphali martyrũ paſ-
ſione, audiẽtiũ corda quadã ſuauiſſima
deuotione pfundit. Quis eñ audiens in
beati Pauli memoria: pericula fluminũ: pericula la
tronum: et cetera que longũ eſt enarrare. Inſup vo-
cẽ fortis athlete, vocẽ virtutis, hominẽ in oĩbus inſti
tutũ / poſt oĩa in eo qui ipſum cõfortabat, paratũ ſa-
tiari ⁊ eſurire. Abundare, ⁊ penuriã pati: paratũ alli
gari i hieruſalẽ, ⁊ animã ponere ꝓ fratribꝰ ſuis, deſi
derantẽ diſſolui ⁊ eſſe cum chriſto. Quis inquã hoc
in anima ſollicita cõmemoratiõe deſcribit: ⁊ nõ mo-
neat eum quedã grata, ⁊ ſuauis affectio: Quis reco
gitans vba cõſtantie in beato laurẽtio, beatoq̃ Vin
cẽtio, ceteriſq̃ martyribus / quaſi ſcintillantia de cor
de ignito, et nõ accendat erga eos ſuauiſſimꝰ amor,
et prompta deuotio. Hic affectus inter Dauid ⁊ Io
nathã ſacratiſſimi amoris primitias conſecrauit: ac
ſocialis vinculũ gratie nunq̃ paterna cõminatione
ſoluendum, gratiſſimo federe mutue charitatis inne
xuit. Viſa nanq̃ imutabilis peccatoris in adoleſcẽ-
te conſtãtia, qua loricatũ gigantẽ puer inermis pro-
ſtrauerat, qđ anime alij fuiſſet inuidie ſemiariũ, fuit
in ionatha vtutis augmentũ. Anima ergo Ionathe
(teſtimonio ſcripture) colligata eſt anime dauid: ⁊ di
lexit eum Ionathas quaſi animã ſuã. Hunc chriſtꝰ
Ieſus miſericorditer in ſe transformans affectũ: in-
tuitus adoleſcentẽ qui ei vtutes ſuas annũciauerat,
vt ait euãgeliſta, dilexit eum. Huic affectu ↄtrarius
eſt irrationalis: qui cõperto alicuius vicio: aut artifi
cio turpi: aut philoſophia inani: aut ſtultiſſima in re
militari audacia: alios ad indebitũ illius amorẽ in-
clinat. et (qđ mirabilius eſt) multis q̃ ꝓdigi ſunt, aut
linguoſi, ſeu detractores, deo odibiles, aut ſcurrilis /
ac ſecularis ineptie ſectatores, hoc affectu plurimũ
fauoris, ⁊ applauſus accõmodat.

¶ De officiali affectu.

Officialem cẽſemus affectũ: qui obſequio
conciliat̃ aut donis. Moyſes cũ pharao
nis nequiciã declinaret, memorali offi-
cio ſibi ſacerdotꝫ madian cõciliauit affe-
ctum: cuius filias virgines (licet alienige
na) viriliter paſtorũ improbitate ꝓtexerat, admira-
tuſq̃ beniuolentiã adoleſcẽtis eundẽ non ſolum ſibi
amicũ: ſed generum fieri poſtulauit. Ceterũ cum rex
Dauid fugeret a facie abſalon, Berzelai galaadites
eum officioſiſſima deuotione ſuſcipiens, ipſius etiã
muneribus excitauit affectũ: qui eiuſdẽ anime adeo
pſeueranter inheſit, vt rex inter precepta teſtamen-
taria filio ſuo Salomoni, tante munificẽtie recõpen
ſationẽ ſtatim de hac vita migraturus indiceret.

¶ De naturali affectu.

Est etiam naturalis affectus, viri ad cõiu-
gem, matris ad filium, hoĩs ad domeſticũ
ſanguinis ſui. Nemo eñ carnẽ ſuam odio
habuit. et nõ poteſt mater obliuiſci infan-
tis: vt non miſereat̃ filio vteri ſui. et qui ſuoꝝ et maxi
me domeſticoꝝ curã nõ habet, fidẽ negauit, ⁊ eſt in-
fideli deterior. Hoc affectu ducti patres antiqui na-
rãtur aſtrinxiſſe ſuos poſteros ſacramẽtis, vt nõ alie
nis, ſed in patrũ ſepulchris eorũ corpora ſepelirẽt: vt
quoꝝ anime fuerant glutino charitatis vnite: corpo-
ra etiã vnirent̃ beneficio ſepulture. Matris affectũ
cenſuit ſapiens Salomon in duarũ meretricũ diſce-
ptatione gladio explorandũ. Cum delato enſe diui-
ſionẽ pueri regis prudẽtia decreuiſſet, matrẽ ꝓdidit
naturalẽ. Sic ceſſit affectui que ꝓbitati non ceſſerat,
et que laborauerat ne ꝓprio pignore fruſtraret̃, ſup-
plicat potius vt inimice tradat̃. Obſecro (inquit) da-
te huic infantẽ viuũ, ⁊ non occidat̃. E diuerſo, q̃ ma
terne pietatis expers, ſeipſam obſtinauerat in lacu
ram alterius: nec michi (inquit) nec tibi ſit: ſed diui-
datur. Porro tertius affectꝰ in pectore ſancti ioſeph
fratricidarũ preponderauit iniurie: qui cum fratribꝰ
diſpẽſatoria ſeueritate, crimẽ exploratiõis inureret:

videns eos ſera ſatis penitentia de fratris proditione torqueri, ſecutus affectū, auertit ſe parumper ab eis, et prorupit in fletum. Hunc affectum a pijs viſceribus Dauid, nec filij ꝑſecutoris abſtulit immanitas: a quo cum ipſe quereret̄ ad mortem: iniurie oblitus et memor nature, miſit qui eius obuiarent inſanie, ſe patrē in omnibus exhibens, perſecutionē filij homicide diſſimulans. Seruate michi (inquit) puerum Abſalon. Hunc ſaluator in ſe miſerabili cōpaſſione trāſfudit affectum, dum videns ciuitatem que ipſius metropolis erat, et ex qua illi patres ſm̄ carnem: naturali pietate cōmotus futurum eius plorauit excidium. Reor enim ꝙ Paulus naturali compunctus affectu, optabat quandoqꝫ anathema eſſe a chriſto pro fratribus ſuis ſm̄ carnem.

Affectui naturali plurimum affinis eſt carnalis affectus: qui bifariam diuiditur. Frequenter enim alicuius hominis non virtus penſatur, aut victum: ſed quadam exterioris hominis habitudine auidius ad diligendū aliquem intuētis animus inclinatur. verbi cauſa. Si forma elegantior: ſi ſermo vrbanior fuerit: ſi cōpetentior habitus: ſi maturus inceſſus. Hec in moyſe adhuc puero a deo gr̃a relucebat: vt contra tyrannicū pharaonis imperiū quo maſculos hebreoꝝ occiſioni decreuerat, tribus mēſibus a ſuis parētibus ſeruaret̄, ſicut apoſtolus ait: eo ꝙ vidiſſent elegantē infantem. Expoſitus deniqꝫ periculo mortis: elegantia forme illius pietatē filie pharaonis illexit/qui adoptatus in filium magnus effectus eſt corā ſeruis oībus pharaonis. Eſt autem carnalis ille affectus: qui animū hominis ad deſiderium noxie voluptatis emollit. Hunc dauid ambulantē in ſolario domus ſue, ad ſpeciē Berſabee preuenit incautū, preuentū diſſoluit, obruit diſſolutū: ꝛ quē in aliene vxoris damnabilē eneruauit amplexū quodā contrario motu in proprij militis crudelē armauit interitū. Hic affectus ſapiētiam Salomonis abſorbuit, carnaliqꝫ libidine diſſolutum, in ſpiritualis fornicationis baratrum, deteſtabilis idoloꝝ cultura deiecit.

¶ Qꝫ affectus ſine conſenſu non multum proſunt vel obſunt.

In omnibus iſtis affectibus, circumſpecta moderatione vtendū eſt. Cum enim ſint quedam origines, vel radices amoris: eis excitari nec multum vtile ſi boni nec exitiabile ſi mali ſunt eſtimamus. Non eſt enim affectus amor, ſed amoris origo. Nā in ſpirituali (quē primo loco poſuimus) pleriqꝫ in ſui perniciem ſepius abutuntur, et per hunc vltimū carnalem ſcilicet (q̃uis ſuſpectior habeat̄) iuſtiſſimi homines ad probationis meritum vētilantur. Quocirca nō his affectibus moueri, ſed ſm̄ eos moueri vtile vel noxium iudicatur. Quando enim hi affectus mouent, aut viſitatio eſt, aut tentatio. ſi citra conſenſum animi, adhuc iſti in ſua informitate ſubſiſtunt. Porro ſi ſm̄ hos affectus moueatur animus deſiderantis, iam ibi plena eſt ipſius cōſenſio voluntatis. Cōſenſio aut occulta eſt et verſatur interius: aut manifeſta et vſqꝫ ad actum exterius expatiatur. Quando autem ſm̄ predictos affectus mens humana moueri debeat ad amandum, qualiter ꝛ quanta moderatione, ſequētia plenius declarabunt. Verū qꝛ duo quaſi amoris incentiua et curricula diligendi poſuimus, affectū ſcilicet ac rationē: expedit vt cauſa maioris euidentie, de motu rationis aliquid memoremus. Mentem etenim quā ad dei proximiqꝫ dilectionē nullus affectus excitat, plurimūqꝫ ratio mouet: tanto ſacratius: tāto ſecurius: tanto defecatius: quanto nichil rationali amore preſtantius.

¶ Rationalis affectus tripliciter excitatur.

Ratio ſiquidem vt ad ſui deſideriū conditoris animū excitet torpeſcentem, tribus innititur argumētis: neceſſitati noſtre, vtilitati noſtre, dei autē dignitati. Suadet ratio deū eſſe diligendū: qꝛ hoc nobis eſt neceſſariū, quia cōmodum quia dignū: neceſſarium ne damnemur: cōmodum/vt ſaluemur. dignū/ quia ipſe prius dilexit nos. Et recōpenſatio huius dilectiōis a nobis exigitur, cum deus ſit ſummū bonū: ſine quo nichil bonū, neceſſe eſt vt deſideret̄ qui bonorum noſtroꝝ non eget: et cuius beneficijs cōtinue indigemus. Si ergo ratio ad dei dilectionē animum mouere inceperit: proſequet̄ negociū ſuum ſciens nō poſſe obtinere qđ deſiderat: niſi ꝓceptis eius ad probationē dilectionis obediat. Quia vero penſat ratio q̃ntum nature noſtre conſortē/non ſolū propria deliberatione, ſed ex preceptione diuina diligere teneat̄ inclinat propoſitū ſuum: vt ꝓximo conſulat, ꝛ beneficium qđ ſibi vellet impendi exhibens: in eo ſui creatoris imaginē recognoſcat. Cum autē omnis proximus, aut amicus nobis ſit, aut nō inimicus, vel inimicus: amicus amando, non inimicus nō nocendo, inimicus officiendo: vides ꝙ amicus eſt ex ſanguine, vel ex gratia: non inimicus ex innocentia: inimicus ex iniuria. Ut ergo amico ſe homo impēdat ꝓponit, ratio vt non inimico ſubueniat. et vt inimico ſuccurrat. Triplici eñ ex cauſa debet ꝓximo beneficiū/ex natura/ex officio/ex precepto. ex natura: qꝛ homo vel forte domeſticus eſt. Ex officio: quia beneficus ꝛ amicus. Ex precepto: quia proximus, licet ſit inimicus. amplectit̄ enim ratio dei preceptū: quo diligi precepit inimicē. Talis ex ratione diligit: et licet affectū in hac dilectione non habeat: charitatis meritum non amittit.

¶ Qꝫ rationalis affectus tripliciter excitatur.

Porro cū ordo charitatis, et regula diligendi hoc exigat, vt non diligat homo qđ diligendum non eſt: diligatqꝫ qđ diligi debet nec eque, aut ſimiliter diligat, que inequa-

liter, aut diſſimiliter diligenda ſunt: ſubtiliter ⁊ caute cenſeo diſtinguendum inter duos amores: qui ex affectu et ratione procedunt. Proponātur enim homines duo, quorum vnus ſit trāquillus, ſuauis, hylaris, ſapiens et vrbanus, qui ſue moralitatis fauore omnes ſibi conciliet in amorē: ſit alter honeſtate maturior: prouectior ſapientia, dotibus etiam omnium virtutum prouectior: ſed auſterior vultu, fronte triſtior, ſermone ſeuerior: vt illum diligat mouet intuētis affectus, vt hunc diligat vrget ratio, et charitatis intuitus. Sciēs itaqꝫ homo animū ſuum ad aſpectum illius amoris ſuauitate perfundi: ad iſtius vero virtutē cor propriū indurari, perplexus eſt, et veretur ne ſpiritum oporteat fines excedere charitatis. Certum eſt cū aliquē diligere cepi, quia eum credebam ſancta morali ſuauitate conſpicuum: ſi eum in aliquo viciosum inuenero: quedam lenitudo incipit abſorbere inchoate dilectionis affectum: et ex vicio ſit michi contemptibilis, quē virtutis opinio fecerat gratioſum.

¶ Similitudines inter affectum amoris et appetitum cibi, vel deſiderium cibi.

Onamus ergo duplicem eſſe anime cibum: virtutē ſcilicet ac vicium, vt ſit alter cibus vtilis: alterqꝫ noxius. Exterior autem hominis auſteritas, vel benignitas, quaſi duo vaſa: alterum ruſticanū: alterum vero vrbanum: in quibus duo miniſtrari cibaria cenſeantur: cibus equidem vtilis in vaſis plerūqꝫ deformibꝰ ſuauiter ſumit. noxius aūt nō in precioſis admittitur. Euenit em̄ vt cibus vilior ob vaſis decorem quādoqꝫ iocundius admittatur: precioſiſſimus ob horrorem vaſis vel non acceptetur, vel cum ratione ſumatur. Sic in homine auſtero ⁊ graui quandoqꝫ placet durior habitudo: ꝙ ex eius virtute procedit: et in alio qui ad mores cōpoſitus eſt, diſplicet ex vicio eius vrbana iocūditas: q̄uis prius fuerit dilectionis occaſio. Pone iterum ꝙ veritas virtus, falſitas vicium eſtimetur, nimia vero morū ſeueritas, quaſi ſermo incompoſitus et ruſticanus, exterior autē hominis beniuolentia, ꝙ lepore condita ſit quaſi ſermo eloquentior, et efficacior ad monēdum. Vides ꝙ in ſuauiloquio non eſt falſitas admittenda, ſic in duro ruſticoqꝫ ſermone non eſt veritas ſpernenda. Expreſſa ſimilitudinis forma, nec in homine blando exterius, et accepto placeat viciū: nec in homine duro et ſeuero virtus conuertatur in tedium. Q. ſi vterqꝫ vera et ſalubria perſuadere noſcatur, illius oratio in crudo et indigeſto ſermone gratanter admittitur: et in alterius aſſertione prouida, et ornata ſententia ſalubris, cum ſuauitate recipitur. poteſt vtiqꝫ tam diſſuta, et diuulſa eſſe atqꝫ inepta oratio, vt licet vtilitatem in ſe plurimam habeat, tedio tamen auditores afficiat. Deniqꝫ ſicut in iuuenili etate ſolet eloquentia eſſe viuacior, hylarior, expeditior, ita et in ſenectute grauior, circunſpectior: et omnino maturior: nec hylaritas illius in diſſolutionis vicium tranſit, nec iſtius matura grauitas vicium nimie auſteritatis incurrit. Amatur igitur aliquis ex ſolo affectu, vbi aliqua diligenda exteriore habitudine arbitrantur. Vbi vero ſola virtutum cauſa diligendi eſt: ex ſola ratione diligimus. Q; ſi ratio, et affectus in vna voluntate conueniēt: hic tertius amor, erit pre ceteris quadam prerogatiua precipuus. Primus affectus dulcis eſt: ſed periculoſus. Secundus durus, ſed fructuoſus. Tertius ex affectu et ratione, ſecurus. Ad primum ſenſus ex parte dulcedinis mentem allicit: ad ſecundū ratio manifeſta compellit. in tertio ratio ipſa ex affectione dulceſcit.

¶ Ex dilectione diſcernuntur affectus.

X precedētium ſerie colligere potes, ꝙ ſi in his que eligimus ad fruēdum peruerſa electio fuerit, peruerſa erunt ea que ex electione ſequuntur: vt talis amor non charitatis nomine, ſed cupiditatis merito cenſeatur, poteſt preterea electio ſana eſſe, motus tamen interior, exteriorqꝫ peruerſus. Poterit deniqꝫ et electio, et motus qui in deſiderio eſt, ex ratione procedere, motus vero qui in actu eſt, poterit et electionem, et interiorem motum ſua corruptione peruertere. Pone em̄ ꝙ aliquis deum eligat ad fruendum: et in fructu aliquid carnale conſtituat (ſicut fingunt fabule iudeorum ꝙ in vita futura, epulis et carnis voluptatibus affluent: et ꝙ carnes behemoth in illa deliciarum affluentia nunq̄ deficient). electio quidem commendabilis erat: ſed bonitatem illius, expectatio deſiderij pernicioſa contaminat. Sicut autem hic interior motus deſiderij electionem reprobabilem facit, ita quandoqꝫ et actus exterior: vt ſi quis ad fructum vite ſacrificijs gētilium, aut iudeorum cerimonijs, vel ſuperſtitione aliqua venire cōtendit. Porro ſi ſit electio ſana, deſiderium competens, actus commendabilis, ſequetur hic amor regulam, nec exorbitabit a limite charitatis. Erit itaqꝫ affectuoſa diſcreta et fortis iſta dilectio: vt dulciter et prudenter, vt perſeueranter rei dilecte adhereat/ dulcedine ſua vincat quicquid dulce vel concupiſcibile eſt in hac vita, contra verſutias ſathane et contentiones occultas conſilium diſcretionis opponat. Fortitudine vero contra perſecutiones inſurgat.

¶ Sicut in dilectione dei: ſic in dilectione proximi/ electio locum habet.

Circa proximi vero dilectionẽ eadem fere notanda ſunt. Nam ſi electionem illius amoris aliqđ deſiderium turpe, vel actus reprehẽſibilis ſubſequatur, reſtat vt ipſius electionis integritas violetur. Illudq; conſiderandum eſt: ꝙ deum diligendo: nobis cõſulimus et non deo. Deus enim bonorum noſtrorũ non eget. In dilectione vero proximi: quia ope mutua indigemus, expedit vt in his que ad neceſſitatẽ corporis, ⁊ ad ſalutem anime ſpectant, nobis inuicem conſulamus. Quanto enim circa hec erit quiſq; feruentior, tanto in charitate perfectior. Hunc enim amorẽ, nunc affectus, nunc ratio mouet. Quocirca diligenti conſideratione notandum eſt: quis affectus ⁊ inquantũ ab homine ſit ſequendus. Sane ſpiritualis affectus: qꝫ ex diabolica ſuggeſtione procedit: irrationalis etiã et carnalis, quos vicioſos eſſe nullus ambigit, non ſolum non ſequendi ſunt: ſed a noſtris cordibus radicitus eruẽdi. proinde ſpecialis affectus qui ex deo eſt, modis omnibus excitandus eſt ⁊ ſalubriter promouendus.

¶ Qꝫ actus noſter non eſt ordinandus ſm affectum ſpiritualem.

Porro hoc affectu noſtrũ expedit deſiderium feruentius excitari, excitandus eſt etiam eodẽ affectu noſter actus: ſed ſm hunc ordinari non debet. Voluntas eñ bene operandi, quanto feruentior, tanto fructuoſior ſemper erit. Sed ſi operationem noſtram hic affectus ordinet, erit inordinata operatio, quia metas corporee poſſibilitatis excedit. Cũ eñ corpus hic lutee ſit qualitatis, ex ſua fragilitate paſſionibus diuerſis obnoxium, vim feruẽtis affectus ferre non ſuſtinet. Ideoq; niſi actus exterior aliquo moderamine temperetur, infecto negocio qđ aſſumpſit, deficiet ac ſuccumbet. Nimirum affectus modũ neſcit, vires corporis non metitur, et quodã impetu ceco irruens in dilectũ: ſolum id meditatur qđ appetit, qđ graue, qđ arduum, qđ moleſtum, qđ impoſſibile, qđ deniq; peremptoriũ preſentis eſt vite, dulciſſima illectus dilectione nõ ſentit. Proinde quidam omnẽ in hoc affectu modeſtiã ignorãtes, ſuiq; impetum deſiderij precipitanter, ⁊ importune ſequẽtes: debiliores ſunt ꝙ ſanctiores, dum ipſa volũtas affectu immoderatione oppreſſa tepeſcit: et qui ſuarum diſpẽſatione viriũ ad omniũ paſſionũ iniurias ſuum animũ conquadrare debuerat, cõuertit in diem belli, et niſi victoria ex virtute pendeat: ibi ex ſua temeritate ſuccumbit.

¶ Qꝫ ſm rationalem affectũ noſter actus quãdoq; dirigendus eſt: ſed non ſemper.

Rationalis affectus, qui ex aliene virtutis contemplatione oboritur: ceteris ꝑfectior eſt, quibus ad dilectionẽ proximi excitamur. Nec eñ modicũ virtutis indiciũ eſt amor ipſe virtutis ⁊ maximũ cedit in meritũ, emulatio chariſmatũ meliorũ. ꝙ ſi deſideriũ noſtrum ſiue motus interior ſm hunc dirigatur/non arbitror arguendũ: immo cõmendabile reputatur ſi quis preſentiam eius deſiderat cuius inſtruitur verbo: cuius geſtu, et habitu eruditur: cuius informatur exemplo. ſed in actum queſo non tranſeat ille motus: vt quos corporaliter adire non poſſumus: videamus oculo cordis: et eos ſanctarũ affectionum brachijs amplectamur. quanto eñ dignius eſt celum terra paluſtri: tanto ſpiritualis viſus elegantior corporali. In iure ſiquidem ciuili, poſſeſſio animi, poſſeſſione naturali, id eſt incubatione corporali preſtantior eſt. Nec eñ ita facile amittitur, et per ipſam rei dominiũ vſucapiẽdo acquiritur. Chriſtus deniq; ſpiritualẽ fidei tactũ a maria exigit, cũ eam a tactu ꝓhibet corporali. De hoc tactu, vel viſu fidei dicit Paulus. Et ſi cognouimus chriſtũ ſm carnẽ: ſed iam nõ nouimus. Thomas ex infidelitate mittit manum in latus dextrũ, et in fixuras clauorꝫ chriſti: ſed per fidẽ melius, et fructuoſius tangit dicens. Dominus meus, et deus meus. Ac ſi dicat. Glorioſius eſt nunc chriſtum videre per fidem: ꝙ vidiſſe in carne mortalem. Illa vero preſentia precipue deſideranda eſt quã expectamus in cohabitatione celeſti. Si autem ſanctorꝫ eternã deſideramus preſentiam: expedit vt ſancte, et iuſte; et pie in hoc ſeculo conuerſemur. Et iſta quidem ſanctorꝫ preſentia corporalis deſideratur vtiliter: nec ſemꝑ vtiliter queritur. Ideoq; hunc actum non affectus, ſed ratio moderetur. Gratiſſima erat fratribus anthiochenis, pauli, ac Barnabe preſentia corporalis: quorꝫ doctrina, quorum collatione, et diſputatione firmabantur in fide: audientes tamẽ a ſpiritu ſancto. Segregate michi barnabam, et Paulum in miniſteriũ quo vocaui eos: ꝙ̃uis repugnaret affectus, preualuit ratio, et imponentes eis manus dimiſerunt eos.

¶ Qꝫ officialis affectus licet ſit periculoſus, et non cõmendabilis: eſt tamen interdum admittendus.

Sequitur officialis affectus: qui licet admittendus ſit: tamen periculoſe admittitur. Dignum ſiquidem eſt et conſonũ rationi: vt vicem rependamus amanti: obſequenti officiũ, gratias largienti. Illud tamen ſumme cauendum eſt, ne illectus obſequio, vel muneribus delinitus: aut vicia foueas, aut faueas vicioſo. vere michi de illis ſermo eſt, qui diligunt munera, ſequuntur retributiones: qui iuſticiam venalem habentes: nõ hominibus, ſed muneribus fauent. De his quidem loquimur qui prius amauerunt hominẽ ꝙ munera eius, nec hominẽ ꝓpter munera: ſed munera propter hominẽ dilexerũt. et hic tñ ſuſpitioni locus eſt, ne ſit vicijs eius ꝯſentaneus, cuius obſequijs timet eſſe ingratus. Quocirca diligenti ꝯſideratione ꝓſpiciẽdus eſt ſtatus illius qui diligitur, vt ſi tanti ſit meriti quo dilectiõis affectu ſit dignus,

tráſeat officialis affectus in rationalem, et quem ob exhibita diligebamus beneficia, incipiamus diligere ob virtutem. Tali etenim modo, qui quãdoq͂ʒ diligebamus rationabiliter, ſed nõ dulciter hominẽ auſterum et grauẽ, ſi ſe nobis exhibuerit munificum, et benignũ qui prius placebat, ſed nõ ſapiebat ſic, nũc in deſideriũ noſtrũ ſuam affectionẽ refundit.

¶ Quis modus eſſe debeat in naturali affectu.

Qualis autem modus in affectu naturali ſeruandus ſit: de cetero ꝓſequamur. Sicut hunc affectũ non admittere impoſſibile eſt, ſic eum non ſequi ſumme virtutis eſt. Domeſtica ſiquidẽ parentũ affectio refrenat, dũ electus diſcipulus a parẽtis ſepultura retractus: audit a dño: dimitte mortuos ſepelire mortuos ſuos: tu autẽ vade ⁊ annũcia regnũ dei. Naturalis affectiõis quedã portio eſt, amor ſui. Nemo equidẽ ſeipſum odio habuit: et tamen qui venit ad me (ait veritas) et non odit animã ſuam, non poteſt meus eſſe diſcipulus. Sed cũ apl'is ſꝛiũ dicere videatur, vt ſcilicet cenſeatur infidelis, fideiq͂ʒ tráſgreſſor, qui ſuorum et maxime domeſticorũ curam non habet / quid in tãta contrarietate dicetur? Sed inter iſtos amatores diſtinguitur, vt licet homo erga ſe, ⁊ ſuos naturali moueaꝶ affectu: hunc tamen ratio moderetur. Qđ enim hic affectus ex carne ſit: perhibet apoſtolus dicens. Nemo vnq͂ʒ carnẽ ſuam odio habuit. hunc tamen affectũ circa parentes: et circa vitam propꝛiã in quibus ſolet eſſe pronior, dñs interdicit. Qui non odit (inquit) patrem et matrẽ, adhuc autẽ ⁊ animã ſuam, nõ poteſt meus eſſe diſcipulus. Amoris autem modus ſm rationẽ, apoſtoli auctoritate indiciꝶ. qui ſuoꝝ, et maxime domeſticoꝝ curam non habet: fidem negauit, et eſt infideli deterior. Nã amor iſte rationem ſequitur potius q͂ʒ affectũ. Nam in domeſtico nulla pẽſetur aut neceſſitas, ſeu eſtimatio meritorũ. Qꝫ autẽ affectus erga ſe, ⁊ erga parentes motũ illiciti amoris inſinuet, ex verbis apoſtoli colligere potes, qui ad timotheũ ſcribens. Scito (inquit) quia in nouiſſimis diebus ſtabunt tẽpora periculoſa, et erunt homines ſeipſos amãtes / cupidi, elati, ſine pace, criminatores, incontinentes, tumidi, et proterui: voluptatũ amatores magis q͂ʒ dei. Hic eſt affectus mollia ſuggerit, et ſuauiſſima, qđ delicatũ, qđ tenerum, qđ iocundũ. Qđ vero arduũ, qđ aſperũ, quod vtile, qđ honeſtum refugit, ⁊ abhorret. vtrunq͂ʒ amoris motum ſm affectum et ſm rationẽ, ſaluator breui ſermone diſtinguit. Qui amat (inquit) animã ſuam, perdet eam. Qui odit animã ſuam in hoc mũdo: in vitam eternam cuſtodit eam. Hic amor affectionis eſt, hic odium rationis. Propterea dicit quidam ſanctus. Si male amaueris, tunc odiſti: ſi bene oderis, tunc amaſti. Qui enim amat ſm affectum, vtiq͂ʒ odit. quia qui diligit iniquitatẽ, odit animam ſuam. Qui vero odit ſm affectum, ſm rationem diligit. Ideo vero addiꝶ in hoc mũdo: vt fiat maior affectus expreſſio. Quicquid enim in hoc mundo eſt (teſtimonio beati Johannis) concupiſcentia carnis eſt: aut cõcupiſcentia oculorum: aut ſuperbia vite. Qui ergo ſm affectum amat animam ſuam: eam in hoc mundo vtiq͂ʒ amat: quia in concupiſcẽtia carnis, vel in concupiſcentia oculorum, vel in ſuperbia vite: que omnia ex affectu procedunt.

¶ De diuerſis cauſis affectuum.

Et notandũ ꝙ alius eſt amor in deo, alius propter deum, amatur quis ꝓpter ſe. Nã virtutes eius hominẽ excitãt ad amandũ, iſte nec propter deũ, nec in deo diligitur: ſi tamen amor iſte diuinã bonitaꝶẽ ex gratiarũ actione reſpiciat, iam cauſa huius amoris non affectus, ſed ratio. et licet non diligaꝶ ſpecialiter propter deũ: ſalubriter tamen exercetur in deo. Inimicus autem quẽ ratio: et diuini precepti auctoritas ſuggerit diligendum: non meretur diligi propter ſe: ſed diligitur propter deum. Sic alios propter ſe vt iuſtos: alios in deo vt amicos, diligere certa ratiõe tenemur. Expedit ergo vt hic naturalis affectus, in omnibus et ꝑ omnia rationis moderatione ducaꝶ: vt ſi prius mollis, dulciſq͂ʒ ſit ex ſe, aliquantulũ indureſcat beneficio rationis. Patriarcha ioſeph erga fratres naturalem lachrymis proteſtatus affectũ, vt a ꝓditionis crimine purgarentur, eis notã explorationis expoſuit. Saluator enim ciuitatẽ hieruſalẽ prius intima deploratiõe cõſiderauit, et poſt impendiũ naturalis affectus, calamitates quas pro ſuis iniquitatibus meruerat ſuſtinere ꝓdixit. Proximos itaq͂ʒ ſalubriter affectu naturali complectimur ſi honeſti ſunt. ſi vero laborare aliquo vicio cognoſcuntur, inſtemus correctioni, vt ſicut diſtinximus in officiali affectu diſcernatur ſubtiliter, ne aliquo conſenſu alieni vicij maculemur.

¶ Qꝫ vnus affectus quandoq͂ʒ mutatur in alterum.

Euenit autẽ pleruq͂ʒ ꝙ vnus affectus terminatur, aut in alterũ mutatur: et qui a virtute cepit originẽ, habet frequẽter exitum vicioſum. Erat virgo in partib⁹ noſtris nominatiſſima in abſtinẽtijs: in orationũ inſtantia: in lachrymis: in vigilijs, diſciplinis. Cepit eam vir ſanctus diligere virtutis obtentu: et tante opinionis intuitu cepit eam viſitare miſſis venerari munerib⁹: recreare colloquijs. Cepitq͂ʒ amor inter eos mutuis feruere obſequijs, ſic amor cui cauſam preſtabat honeſtas, cepit ex mutua liberalitate vigere. Subitoq͂ʒ in officialẽ affectum tranſijt, qui ex ſola prodierat ratione. Deniq͂ʒ hic affectus, dum ſe familiarius ad quedam blandimẽta porrexit, cepit ex naturali et officiali affectu, carnalis ille qui ceteris pniciosior eſt, latẽter obrepere. Audiuimus quoſdã ſumme ꝑfectionis et ꝓbatiſſime opinionis, ꝙ dũ adoleſcẽtes pudicos, ⁊ oĩ virtute ꝑſpicuos ĩ vlterio-

rem familiaritatẽ virtutis amore/et rationis intuitu admiſiſſent, officioſa ſedulitate circa eos exhibita, cepit rationalis affectus degenerare in alium, prius in officialem, poſtea in carnalẽ depraueatus affectũ: ⁊ qui prius ſecundum rationis arbitriũ modum dilectiõis ordinauerat, captus in oculis ſuis ſemper in huius aſpectu (licet caſuali vel trãſitorio) motu illicito titillabat. Cõſultius ergo eſt vt inſpecta etate vel ſexu, ſinus ꝓprie mentis ꝓuida circũſpectione claudatur: ne ad verba familiaria, vel inania blandimẽta permittatur defluere. Nam inquantũ libet perfectis ⁊ ſanctis vnus affectus in aliũ latẽter ⁊ ſubito, inſenſibiliter, atq̃ tã pernicioſe q̃ ꝑiclioſe mutatur.

¶ Q̃ affectus ſemper cõtrarij ſunt et ſe oppugnant.

Illud etiam conſiderare oportet ꝙ affectus frequenter inter ſe altercant, ⁊ inuicem ſe oppugnant: alter alterum a corde hominis eliminare nititur: vt homo varia inuoria diuiſus, ⁊ perplexus inter ambigua: fluctuet in ſe, ignorans de duobus contrarijs quid potius eligatur. Summa igitur cautela vtendum eſt: ne ab inferiore affectu ſuperior et excellentior expellatur. Abraham iuſſus a dño filium immolare, contra naturalem affectum nequaq̃ obdurauit: ſed cũ naturalis ei miſericordiaʒ ſuggereret in filiũ, ſpiritualis eum ad obedientiam excitaret in deum: duo illi affectus in ſancti viri pectore compugnabãt. Ipſe tamen deum filio pretulit, et affectum naturalem ſpirituali poſthabuit. Optimus adoleſcens Jonathas cuius animã anime Dauid rationalis affectus glutino charitatis vnierat, non ꝑdidit in iniuriam patris conſilium quo morti Dauid addixerat: ſed rationalem affectuʒ naturali diſcrete prepoſuit. Nec mirãdum ſi amici gratiam paterne crudelitati prepoſuit, qui ꝓpriam (ſicut publice putabatur) iniuriam ꝓ amico immutabili virtute contempſit. Ipſe enim Dauid cum de eius filio parricida populus victoriam reportaſſet: prius ꝓfeſſor naturalis affectus filij lugebat interitum: ſed correptus a milite affectũ officialẽ naturali prepoſuit: depoſitoq̃ luctu/victori populo qui pacẽ fecerat in iſrael, gratulabundus occurrit. Saluator etiaʒ affectus naturalis intuitu quo nemo vnq̃ carnem ſuam odio habuit: cuʒ clamaſſet ad patrem vt calix mortis trãſiret ab eo ſi fieri poſſet, eundem ſpirituali per quem patri erat obediens pro ſua gratia ⁊ ꝓ noſtra ſalute, ſubmiſit dicens. Verumtamen non ſicut ego volo, ſed ſicut tu. Proinde regula hic generaliter in his actibus obſeruetur: vt ille quo mens humana excitetur in deum, ceteris omnibus preponat. Deinde rationalis officiali: officialis naturali, naturaliſq̃ carnali.

¶ Q̃ delectabilis ⁊ neceſſarius eſt fructus in exercitio iſtorum affectuum.

Ut ergo in affectibus iſtis ꝓuida circũſpectione anima rationalis exerceatur: ſentiat de dño in bonitate, et in ſimplicitate cordis ſui: ſeq̃ ſellam vinariã, igniſq̃ diuini receptaculũ tanta vigilantia ſtudeat exhibere: vt in die bona dñi, ⁊ i hora beneplaciti eiꝰ cum audierit vocem ſpiritus, et velut ſibiſũ aure tenuis, ſanctum ſuſurrium offerat ad affectionem puram, fidelemq̃ intelligentiam: vt ſpirituales fructus quaſi de ligno vite colligere mereatur. Sunt autem fructus ſpiritus (teſte apoſtolo) charitas, gaudium, pax, patientia, longanimitas, bonitas, benignitas, mãſuetudo, fides, modeſtia, caſtitas. O felix anima ſi beniuolentiam eius/⁊ inſpirationẽ gratie celeſtis: ſuamq̃ circa te preſentiam tibi certis liceat indicijs experiri. Tãget eñ te quedam in ipſius recordatione ſuauitas, afficiẽs noua ⁊ inexperta dulcedine: vt quaſi abſtracta, et a te ꝓrſus aliena: exultes quadã amenitate celeſti. Faciũt autẽ ſtatim ſue preſentie fidem: ꝙ omnes tui ſenſus hilareſcũt, ſerenatur intelligẽtia tua, deſideria incaleſcũt, geſtis, et aſpiras in amplexus illius quã tenere te ſentis, et vereris ne illabatur. Et ideo q̃ntum potes, non q̃ntum vis, ipſum quodã delectabili nexu intime charitatis aſtringas. Iſte eſt o anima dilectus tuus viſibiliter, et incõprehenſibiliter, miſericorditer, ⁊ dignanter accedens vt excitet te: vt ſe tibi inſpiret: in ſinu tui amoris tibi ſe inſinuet vt tuum accendat in ſe deſiderium: vt illuminet interiores oculos: vt inflammet affectũ. Sic primicias, nõ plenitudinem ſue dulcedinis: nõ ad ſatietatem, ſed ad deguſtationeʒ tibi exhibet: vt quaſi de experiẽtia ꝓbes q̃ dulcem, q̃ ſuauem, q̃ iocundũ, q̃ delectabilem ſe tibi prebeat, cum apparuerit gloria eius: cum eum videris reuelata facie, coronatum dyademate patris ſui, quẽ nũc adoras in dyademate ſue matris. Hic eſt ebrietas, ſobria tamen. Unde apoſtolus. Siue viuimꝰ, ſiue morimur: deo ſobrij ſimus. Hic ſobria ebrietas vino charitatis efficit. Sicut ſponſa in cantico amoris inſinuat dicẽs: Comedite amici, ⁊ bibite: ⁊ inebriamini. In vita ꝑſenti panẽ lachrymarũ in ſudore vultus ſui comedit anima militans deo: poſt exitum huius vite non paſcet pane doloris, q2 iam nõ erit dolor neq̃ luctus, q̃m priora tranſierũt: ſed amatorio poculo reficiet ⁊ inebriabitur. Juxta illud: Et calix meus inebriãs q̃ preclarus. De hoc etiam calice credo yſaiam dixiſſe. Ad te quoq̃ filia edom veniet calix, ⁊ iebriaberis. Inebriabitur ergo ab vbertate domus dei: bibens vinũ merum et nouum in regno patris chriſti. In terra autẽ bibit vinum ſuum cum lachrymis in mẽſura: donec rex introducat eam in cellam vinariam, vel ipſam ſibi cellam efficiat, ⁊ in ea ordinet charitatem. Illa ſiquidem nũc diligens, ſed nõdum dilectionis fructũ percipiens: ⁊ in ſolis affectibus ſe exercẽs non dicit. Vulnerata charitate ego ſuʒ: ⁊ ad angelos, atq̃ animas ſanctorum loquitur dicens: Adiuro vos filie

hieruſalem: ſi inueneritis dilectum meū dicite illi qꝛ amore langueo.

¶ Q charitas dum eſt in deſiderio languor eſt.

Mirum tamē eſt quomodo amor ſiue charitas ſit languor ſpōſe vel anime: cū charitas operiat multitudinē peccatorū, ⁊ cū maria magdalene: qꝛ multum dilexit, ab infeſtatiōe ſeptem demonū, ⁊ ſeptem criminalium viciorū languore ſanata ſit. Porro amor languor eſt, dum ſpōſi ſuſpirat in amplexus. Sed qꝛ oēs ſanat infirmitates tuas anima mea tui languoris feruorem curabit, quando ſe tibi ad habendum/ ad vidēdum/ ad fruendum facie reuelata preſtabit. Nunq̄ decetero ſeparaberis ab oſculo vel amplexu illius. Gaudebit equidem ſponſus ſuper ſpōſam: et gaudebit ſuper te deus tuus. Tunc languoris anguſtiā fructus amoris excludet. Languor enī excidet, ſed nō amor: qꝛ charitas nunq̄ excidit. Amor igitur nunc languor eſt, dū cruciatur deſiderio vtendi. Erit autē ſanitas, cum dabitur vſus deſiderij. Vtēdi enī deſiderium tantū differt ab vſu deſiderij, quantū fames a ſatietate, quātū appetitus a plenitudine noſtri. Interim ergo grauiter infirmatur, ⁊ languore conficitur, dū opem ferat illi ſuper lectum doloris eius. Vox autem languētis eſt ⁊ plangentis: Stipate me malis, fulcite me floribus: qꝛ amore langueo. Initia ſiquidē virtutum flores ſunt: atq̄ fructus honoris ⁊ honeſtatis. Mala vero maturiora patiētie ſunt exercitia et exempla. Stipatur itaq̄ malis anima, dum temporis preteriti fructus percipit: cōuertens in vtilitatem ꝓpriā chriſti flagella, opprobria, et dolores, ⁊ cetera que pertranſierūt. Chriſtus enī iam nō moritur: fructum tamen quotidianum de ipſius paſſiōe colligimus. Fulcit ſponſa floribus quos ver humane innouationis de chriſti reſurrectione produxit. Hiems enī tranſijt, imber abijt et receſſit: flores apparuerunt in terra noſtra. Ille nimirū qui dicit Ego flos campi, ⁊ lilium conuallium/ terram carnis noſtre que ſub maledicto veteri ſpinas ⁊ tribulos germinauit: ſurgēs a mortuis refloreſcere fecit, et in noue regeneratiōis infantiam nos reduxit. His malis ⁊ his omnibus ſtipanda et fulciēda eſt: vt ea quam habet ad deum nō torpeſcat affectio: donec recepta in amplexibus ſponſi dicat. Leua eius ſub capite meo: et dextera illius amplexabitur me. Quicquid enim in primo ſpōſi aduētu de illius ſiniſtra nūc recipit, comparatione glorie quā in amplexu dextere ſuſceptura eſt modicū reputabit: ſicut in ſiniſtra eius diuitie, et gloria: ⁊ in dextera eius longiturnitas vite.

¶ De dimenſionibus charitatis et communione ſanctorum.

Sane ſicut nunc deus imperfecte ⁊ ex parte cognoſcitur: ſic etiam imperfecte diligitur. Cognitio enī quam de deo in preſenti habemus, ſi comparatur ad notitiam patrie: quando reuelata facie videbimus deum, quando videbitur in gloria ſua, quando oſtendet faciem ſuam ⁊ ſalui erimus: ⁊ ſicut ingreſſus matutine lucis ꝑ tenuiſſimam rimā: ſi ad meridianum ſplendorem conferatur, quādo ſol lucet in virtute ſua: ſic dilectio dei que in hac peregrinatiōe habet̄ quaſi ſcintilla ignis exigua eſt ad magnum illius amoris ignē: quo iuſti cum ſeraphin. inſuper hieruſalem igne charitatis ardebunt. Nunc enim eſt ignis in ſyon: tunc vero caminus erit in hieruſalem. Cum autē in amore dei erga nos: ſint (teſte apoſtolo) longitudo/ latitudo/ ſublimitas/ et ꝓfundum: charitati diuine humana dilectio ꝓ ſue inſufficiētie modulo ſe coaptat. Deꝰ equidem non ſuperficialiter dilexit nos, nō ſimulatorie, non mediocriter: ſed plene, ſed ſincere, ſed medullitus: vt et nos comprehendere poſſimus cum omnibus ſanctis que ſit tante charitatis altitudo, longitudo, latitudo, ꝓfundū. Altitudo eſt excellentia glorie: quam preparauit deus diligentibus ſe, quam nō oculus vidit, nec auris audiuit. Profunditas eiꝰ eſt īclinatio diuine maieſtatis a patris equalitate: ⁊ exinanitio filijvſq̄ ad formā ſerui, ⁊ ignominiam crucifixi. Longitudo eius eſt ſine initio, ſine fine. Dilectio enim eius nec incipit, nec deſinit: qꝛ ante mundi conſtitutionem elegit nos in dilecto filio ſuo: ⁊ ſicut ſcriptum eſt. Miſericordia eius ab eterno, ⁊ vſq̄ in eternum ſuper timētes eum. Latitudo eius ampla, extenſa, ⁊ diffuſa in omnē beniuolentie modum. Ipſe enī vult omnes homines ſaluos fieri per ipſam, proprio filio non pepercit: ſed ꝓ omnibus tradidit illū. Ipſumq̄ nobis donās (teſte apoſtolo) nobis omnia donauit in eo. Sic etiam pari viciſſitudine charitas hominis ſe diuine charitati conformi dimenſione coaptat. Alta eſt, dum eterna ⁊ celeſtia contemplatur. ꝓfunda eſt, cum ab homine ꝓpter deum vilitas ⁊ abiectio affectatur. lōga eſt, qꝛ finaliter perſeuerat. Fides enim ⁊ ſpes, atq̄ ſcientia, et cetera euacuabuntur. Charitas autem nunq̄ excidit. Lata eſt, quādo in operatione iuſtitie cor hominis dilatatur vel delectatur. Lata eſt, cum extendit ſe non ſolum ad deū ⁊ ꝓximum: ſed etiam amore pio amplectitur inimicū. Lata eſt, cuius mandatū latum eſt: dicente ꝓpheta Omnis cōſummationis vidi finem: latum mandatum tuum nimis. O lata et dilatans charitas q̄ magna eſt domus tua, et ingens locus poſſeſſionis tue: cuius longitudinem ⁊ ꝓfundum comprehendūt ſancti. Vtinam ⁊ nos cum eis eadem ſagena charitatis poſſimus pariter comprehendi. Dilatat itaq̄ charitas in ſanctis tentorium ſuum: vt ſi deum et ꝓximū dilexerimus, recipiamur in cōmuni exultatione ſanctorum. Quocirca non anguſtemur in viſceribus noſtris: non coartemur intra limites quantulecūq̄ iuſtitie noſtre: credamus in ſpiritū ſanctum, ſanctam eccleſiam catholicam, ſanctorū cōmunionem: vt imperfectum noſtrum videāt oculi tui Ieſu: et in beneplacito tuo ſanctorū cōmunione noſtra inſufficiētie

ſupplicatur. Si enim in ſanctis dilexerimus deum, ⁊ ipſi pro ſuorum meritorum exigentia ſuam nobis cōmunicabunt beatitudinem apud deum. Ubi eñ in medio diligentiū ſe erit deus, omnia in omnibus: neceſſe eſt vt affectus cōmunes gaudiorum communio comitetur. Non ſolum itaq̃ ꝓximi, ſed tota chriſti beatitudo cōmunione amoris, ⁊ exultatiōis, atq̃ alieni participatione gaudij noſtra erit. Qd ergo minus beatitudinis in me habiturus ſum, de beatitudine aliena ſupplebo. Bonū enim qd in deo vel in ꝓximo diligam, diligēdo faciam meū: vt perfectio gaudij alieni meum ſuppleat imꝑfectum. Uis vt familiari exemplo rei huius faciam tibi fidē. Uidet mater filium ſuum quem ſuper omnia diligit, regali vnctione, ac dyademate imperiali/ſceptro ⁊ infulis auguſtialibus inſigniri: quanta eſt matris dilectio, tanta exultatio eius: vt filij honorem, proprij feruore amoris, ſui gaudij comitet affectus. Sicut ergo gaudium filij ſui, atq̃ populares applauſus, omniumq̃ congratulationes ſibi mater appropriat: ſic in terra viuentium vnuſquiſq̃ beneficio charitatis omnium beatitudini coexultat. O cōmunio charitatis: o dulcedo amoris: o ſecuritas: o requies: o ſabbatum deliciarum: o eterne felicitatis introitus: q̃ precioſior es omnibus theſauris, deſiderabilior es omnibus diuitijs, elegantior es omnibus regnis, operatur charitas de puro corde, ⁊ fide non ficta. Quis michi dabit hoc amatorio potu inebriari, hoc lethargo ſopiri: vt totus a corde meo mortuus, totus a me tranſlatus in amore dei et ꝓximi: inter has duas ſortes, in pace in idipſum dormiam et requieſcā? Quis me illi ſcientie cōmunioni aſcribet, vbi iocunditas angelorum tranſfundetur in omnes: ⁊ ab omnibus refundetur in cōmune: eritq̃ deꝰ omnia in omnibus: vt ſit ipſe vniuerſis diligentibus eum amor, gaudiū, pax, vita, quies, claritas, ſecuritas et iubilatio, ſatietas omnium deſideriorum eterna, et cōſummata glorie plenitudo. Amen.

¶ Petri Bleſenſis Bathonieñſis archidiaconi Opera/diuerſis in locis recollecta/multiſq̃ mēdis purgata Pariſ· felici auſpicio finē ſumpſere: opera ⁊ induſtria magiſtri Andree boucard calcographi· Impenſis autem Johannis petit illius vniuerſitatis bibliopole iurati· Ex die. xv. Octobris· M·CCCCC·xix·

A NAZ VITTORIO EMANUELE

FINE